BIBL. NAZ
Vitt. Emanuele III
165
G
17
NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SACRÆ ROTÆ ROMANÆ

DECISIONES

Coram bo: me: R. P. D.

ANSALDO DE ANSALDIS

PATRICIO FLORENTINO

EJUSDEM SACRÆ ROTÆ AUDITORE, ET POSTEA DECANO.

Ex propriis Authographis depromptæ, Argumentis, Summariis, uberrimoque generali Indice auctæ.

A STEPHANO DE ANGELIS

J.C., & in Romana Curia Advocato.

TOMUS SEPTIMUS.

ROMÆ, MDCCXLIII.

Ex Typographia S. MICHAELIS ad Ripam ſumptibus Hieronymi Mainardi.

SUPERIORUM FACULTATE.

Digitized by Google

Digitized by Google

Illuſtriſſimo, & Reverendiſſimo Dño

D. PROSPERO
COLUMNÆ
Pontificio Cubiculo Præfecto.

HIERONYMUS MAINARDUS F. P.

S*I quod Opus exſtitit, cui numeris omnibus abſolutus Patronus quæſitus videri jure poterit; nec alium, ſi auctor ejus viveret, fortaſſe electurus fuiſſet, hic certè* PRÆSUL ILLUSTRISSIME, *Liber eſt, qui ſeptimam, eandemque poſtremam* Anſaldi de Anſaldis Sacrę Rotę Romanę XII Viri, ac Juris Conſulti longè clariſ-

riſſimi *Deciſionum partem complectitur. Graviſſimæ nimirum in hoc Volumine Pontificii, atque Cæſarei Juris difficultates, & controverſiæ expenduntur, dirimuntur, illuſtrantur. Quamobrem non modo ſubactum ingenium, & abſolutam legum peritiam, verumetiam inſignem mentis amplitudinem, ac parem difficillimis quæſtionibus ſagacitatem Auctor oſtendit. Tu verò,* Præsul Amplissime, *inclyto* Columnensium, *totâque Italiâ, & Europâ celeberrimo natus Genere, tàm eximiis animi micas dotibus, ut ab ſtirpe longè nobiliſſima, non decus accipere, ſed illi, vel Juvenis, augere videaris. Nihil in Te vulgare, aut leve; omnia ad eximiam virtutem, & ſapientem prudentiam exacta ſpectantur. Ingenium præſtans; judicium maturum & grave: actiones Chriſtianam Pietatem redolentes; eruditio varia & ſelecta: modeſtia ubique ſingularis. Ad hæc dignam viro Principe, ſacroque Præſule gravitatem obviâ univerſis benignitate, ac humanitate temperas: ſemperque Tui ſimilis, omnium in Te amorem, & officia provocas. Egregiâ ingenii maturitate ætatem vincis: mentem verò elegantibus literis, & ſolidâ Doctrinâ ſic ornas, ut à viris hoc item nomine magni fias: literatiſque etiam omnibus, ipſiſque literis, qua via licet, patrocinium & opem impertis. Hinc ab iis, qui Te norunt, amaris, & coleris; ortumque inde præclarum nomen egregie ſuſtines; noviſque in dies meritis eâ felicitate auges, quæ planè contigit paucis. Neque virtus domeſticis contenta parietibus, privatis dumtaxat gaudet experimentis. Enim verò credita Tibi à Summis Pontificibus publica & honorificentiſſima munera ita geſſiſti, & geris, ut par longè majoribus & amplioribus integro ſapientium virorum judicio ac teſtimonio prædiceris. Inter negotia nihil arduum ac difficile occurrit, quod tuâ Sapientiâ non expeditum ac facile reddas: nihil durum aut moleſtum, quod Chriſtianâ virtute, atque prudentiâ non temperes. Qui præcla-*

ras,

tas, quibus enites, animi dotes in Te cogitant, & ſerio expendunt, aliquid facile ex Tuis moribus coniiciunt, quod communem conditionem excedit, ornatumque animum potioribus quibuſcumque honoribus dignum oſtendit. His ego modeſtà oratione proludens, mihi ſimul & Operi gratulor, tantum illi Me quæſiviſse, ac nactum eſſe Patronum. Idem autem, Præsul Illustrissime, *demiſsè Tibi offerens, non dubito, quin ea humanitate ſis excepturus, qua tantopere præſtas, & conſtanti omnium prædicatione celebraris. Hujuſmodi enim illud eſt, quod pretium & gratiam meritò ſibi vindicat, tum præſtantiſſimi Auctoris cauſſa, & abſoluta Doctrina Juriſprudentiæ; tum etiam tractatarum rerum gravitate, conditione, & argumento.*

INDEX

I N D E X
DECISIONUM
PER DIOECESES.

A

ABulen. Cappellaniæ. Lunæ 13. Januarii 1716. *Deciſ.* 730.
Albanen. donationis ſuper mandatis. Mercurii 1. Julii 1716. *Deciſ.* 770.
Albanen. manutentionis. Ven. 29. Januarii 1717. *Deciſ.* 785.
Albanen. legitimæ. Lunæ 27. Februarii 1719. *Deciſ.* 894.
Amerina immiſſionis. Veneris 19. Junii 1716. *Deciſ.* 762.
Eadem. Lunæ 21. Junii 1717. *Deciſ.* 818.
Aſculana electionis Puellarum. Lunæ 22. Junii 1716. *Deciſ.* 764.
Aſculana Juriſpatronatus, & Legatorum. Ven. 17. Junii 1718. *Deciſ.* 864.
Eadem. Ven. 5. Maii 1719. *Deciſ.* 908.
Avenionen. officii Fiſcalatus. Ven. 6. Martii 1716. *Deciſ.* 742.

B

BOnonien. Taxæ Annonæ. Ven. 31. Januarii 1716. *Deciſ.* 734.
Bononien. Trebellianicæ. Ven. 7. Februarii 1716. *Deciſ.* 735.
Eadem. Lunæ 11. Januarii 1717. *Deciſ.* 780.
Eadem. ſuper fructibus ſub eadem die *Deciſ.* 781.
Bononien. fideicommiſſi de Marſiliis. Lunæ 7. Februarii 1716. *Deciſ.* 738.
Eadem. Lunæ 25. Januarii 1717. *Deciſ.* 783.
Bononien. fideicommiſſi de Foſcherariis. Ven. 3. Decemb. 1717. *Deciſ.* 839.
Bononien. fideicommiſſi de Ghiſleriis. Ven. 29. Aprilis 1718. *Deciſ.* 852.
Eadem ſub eadem die. *Deciſ.* 853.
Eadem ſuper re judicata. Lunæ 2. Maii 1718. *Deciſ.* 854.
Bononien. diviſionis ſuper fructibus. Lunæ 27. Martii 1719. *Deciſ.* 904.
Brictinorien. Gabellæ. Ven. 23. Aprilis 1717. *Deciſ.* 802.
Eadem. Ven. 24. Martii 1719. *Deciſ.* 903.

C

CÆſenaten. immiſſionis. Mercurii 1. Julii 1716. *Deciſ.* 771.
Eadem. Ven. 2. Julii 1717. *Deciſ.* 829.
Eadem. Ven. 9. Decemb. 1718. *Deciſ.* 879.
Calagnritana Decimarum de Lequeytio. Ven. 28. Februarii 1716. *Deciſ.* 740.
Camerinen. ſucceſſionis. Ven. 11. Decemb. 1716. *Dec.* 779.
Eadem. Lunæ 15. Martii 1717. *Deciſ.* 797.
Cavallicen. Vinteni. Lunæ 22. Novembris 1717. *Deciſ.* 835.
Compoſtellana Parochialium. Ven. 13. Martii 1716. *Deciſ.* 744.
Eadem ſuper attentatis, ſub eadem die *Deciſ.* 745.
Compoſtellana Beneficii. Mercurii 29. Aprilis 1716. *Deciſ.* 749.
Compoſtellana præeminentiarum. Ven. 26. Julii 1716. *Deciſ.* 767.
Eadem ſuper attentatis, ſub eadem die. *Deciſ.* 768.
Conſtantien. Juriſdictionis ſuper bono jure. Ven. 1. Julii 1718. *Deciſ.* 870.
Eadem ſuper Compulſoria ſub eadem die. *Dec.* 871.
Eadem ſuper manutentione ſub eadem die. *Deciſ.* 872.
Conſtantien. juriſdictionis ſuper bono jure. Ven. 4. Junii 1717. *Deciſ.* 809.
Eadem ſuper manutentione ſub eadem die. *Deciſ.* 810.
Cracovien. Præcedentiæ. Lunæ 27. Aprilis 1716. *Deciſ.* 748.
Cremonen. Beneficii. Lunæ 4. Maii 1716. *Deciſ.* 751.
Eadem ſuper remiſſoria, ſub eadem Deciſione.

E

EUgubina Cauthelæ Angeli. Lunæ 7. Decemb. 1716. *Deciſ.* 778.
Eugubina fideicommiſſi. Ven. 15. Januarii 1717. *Deciſ.* 782.
Eugubina fideicommiſſorum. Lunæ 25. Junii 1717. *Deciſ.* 819.
Eugubina bonorum ſuper fructibus. Ven. 25. Junii 1717. *Deciſ.* 820.

F

FAnen. manutentionis. Lunæ 22. Junii 1716. *Deciſ.* 765.
Fanen. fideicommiſſi. Ven. 6. Maii 1716. *Deciſ.* 751.
Eadem. Lunæ 11. Junii 1717. *Deciſ.* 814.
Eadem. Ven. 11. Februarii 1718. *Deciſ.* 842.
Ferrarien. alimentorum, & dotium ſuper quantitate detractionum. Ven. 5. Junii 1716. *Deciſ.* 755.
Ferrarien. alimentorum ſuper conſumptione detractionum. Ven. 5. Junii 1716. *Deciſ.* 756.
Ferrarien. alimentorum, & dotium ſuper immiſſione. Lunæ 8. Junii 1716. *Deciſ.* 757.
Eadem ſuper quantitate bonorum poſſeſſorum a Montiſtis. Lunæ 5. Junii 1716. *Deciſ.* 758.
Eadem ſuper reſervatis Annæ Strozziæ. Ven. 10. Junii 1716 *Deciſ.* 759.
Eadem. Lunæ 28. Junii 1717. *Deciſ.* 823.
Eadem ſuper dote Marchioniſſæ Eleonoræ. Ven. 18 Junii 1716. *Deciſ.* 760.
Eadem. Ven. 2. Julii 1717. *Deciſ.* 830.
Ferrarien. Cambii. Ven. 16. Aprilis 1717. *Deciſ.* 798.
Eadem. Ven. 18. Martii 1718. *Deciſ.* 846.
Eadem ſuper reſervatis. Lunæ 20. Junii 1718. *Deciſ.* 865.
Ferrarien. alimentorum, & dotium ſuper primo Dubio quantitatis detractionum. Lunæ 14. Julii 1717. *Deciſ.* 815.
Eadem ſuper conſumptione detractionum. Ven. 18. Julii 1717. *Deciſ.* 816.
Eadem ſuper quantitate bonorum poſſeſſorum a Montiſtis ſub eadem die. *Deciſ.* 817.

Fer-

Digitized by Google

Ferrarien. alimentorum, & dotium ſuper reſervatis, die 14. Junii 1717. quoad primum Dubium quantitatis detractionum. Lunæ 9. Maii 1718. *Dec.* 856.
Eadem ſuper reſervatis quoad ſecundum Dubium quantitatis conſumptionum. Ven. 13. Maii 1718. *Deciſ.* 857.
Eadem ſuper reſervatis in tertio Dubio quantitatis Bonorum fideicommiſſorum poſſeſſorum. Ven. 10. Junii 1718. *Deciſ.* 860.
Eadem ſuper immiſſione. Lunæ 13. Junii 1718. *Deciſ.* 863.
Ferrarien. manutentionis. Ven. 9. Decembris 1718. *Deciſ.* 882.
Firmana immiſſionis. Ven. 13. Maii 1718. *Deciſ.* 845.
Eadem. Ven. 20. Januarii 1719. *Deciſ.* 883.
Friſingen. Parochialis. Lunæ 22. Junii 1716. *Deciſ.* 766.
Friſingen. Decanatus, & curæ. Lunæ 10. Maii 1717. *Deciſ.* 807.

H

HOrtana manutentionis. Lunæ 3. Julii 1719. *Deciſ.* 921.
Hyldeſimen. manutentionis. Mercurii 23. Martii 1718. *Deciſ.* 848.

I

INteramnen. Immiſſionis. Ven. 1. Aprilis 1718. *Deciſ.* 850.
Interamnen. manutentionis. Ven. 1. Aprilis 1718. *Deciſ.* 851.
Eadem ſuper reſervatis. Lunæ 27. Junii 1718. *Deciſ.* 867.
Interamnen. attentatorum. Ven. 1. Julii 1718. *Dec.* 869.

L

LAuretana Salviani. Ven. 2. Decembris 1718. *Deciſ.* 876.
Lunen. Sarzanen. Juriſpatronatus. Lunæ 9. Martii 1716. *Deciſ.* 742.

M

MAceraten. ſuper reſervatis quoad partita ſcut. 4000. Ven. 4. Decemb. 1716. *Deciſ.* 777.
Melevitana deprædationis quoad Demetrium de Arſa ſuper damnis, & intereſſe, ac expenſis. Ven. 14. Februarii 1716. *Deciſ.* 736.
Eadem ſuper damnis, intereſſe, & expenſis quoad hæredes Theodori ſub eadem die. *Deciſ.* 737.
Melevitana fideicommiſſorum. Ven. 25. Junii 1717. *Deciſ.* 811.
Eadem. Ven. 3. Martii 1719. *Deciſ.* 896.
Melevitana Bonorum. Ven. 27. Januarii 1719. *Dec.* 886.
Melevitana immiſſionis ſuper bonis aggregatis Primogenituræ. Ven. 3. Februarii 1719. *Deciſ.* 889.
Melevitana Hæreditatis. Ven. 30. Junii 1719. *Deciſ.* 918.
Montis Regalis Prioratus. Lunæ 24. Januarii 1718. *Deciſ.* 841.

N

NArnien., ſeu Sabinen. Bonorum. Mercurii 12. Junii 1718. *Deciſ.* 862.
Eadem. Lunæ 23. Januarii 1719. *Deciſ.* 885.
Eadem ſuper reſervatis. Ven. 12. Maii 1719. *Deciſ.* 909.
Neapolitana, ſeu Romana immiſſionis. Ven. 20. Novemb. 1716. *Deciſ.* 773.
Nullius, ſeu Sublacen. affictus. Mercurii 8. Julii 1716. *Deciſ.* 772.
Nullius, ſeu Caſſinen. donationum. Lunæ 8. Mart. 1717. *Deciſ.* 794.
Eadem ſuper Cauthela Angeli. Ven. 30. Junii 1719. *Deciſ.* 919.

O

OStunen. Juriſpatronatus. Lunæ 19. Aprilis 1717. *Deciſ.* 880.

P

PApien. Rectoriæ. Lunæ 25. Januarii 1717. *Dec.* 784.
Papien. Emphyteuſis. Lunæ 13. Februarii 1719. *Deciſ.* 893.
Parmen. Beneficii. Lunæ 15. Februarii 1717. *Dec.* 786.
Paterbonen. Præpoſituræ. Ven. 16. Aprilis 1717. *Deciſ.* 799.
Peruſina reintegrationis ſuper negocio principali. Ven. 26. Junii 1716.
Eadem ſuper reſervatis, ſive creditis. Ven. 19. Februarii 1717. *Deciſ.* 787.
Eadem ſuper fructibus ſub eadem die. *Deciſ.* 788.
Peruſina deliberationis. Lunæ 19. Junii 1719 *Dec.* 914.
Placentina multiplici. Mercurii 29. Aprilis 1716. *Deciſ.* 750.
Placentina immiſſionis. Ven. 2. Decembris 1718. *Deciſ.* 877.
Prenestina fideicommiſſi. Lunæ 29. Novembris 1717. *Deciſ.* 838.

R

RAvennaten. Aggregationis ſuper attentatis. Ven. 2. Julii 1717. *Deciſ.* 831.
Ravennaten. prætenſæ Aggregationis ad locum Conſilii. Lunæ 17. Junii 1717. *Deciſ.* 812.
Eadem ſuper Dubio mandati procuræ ſub eadem die *Deciſ.* 813.
Eadem. Lunæ 6. Februarii 1719. *Deciſ.* 890.
Eadem ſuper attentatis ſub eadem die. *Deciſ.* 891.
Eadem ſuper mandato procuræ. Ven. 6. Maii 1718. *Deciſ.* 855.
Reatina ſervitutis. Ven. 7. Martii 1717. *Deciſ.* 792.
Eadem ſuper attentatis ſub eadem die. *Deciſ.* 793.
Reatina fideicommiſſi de Severis ſuper melioramentis. Lunæ 28. Martii 1718. *Deciſ.* 849.
Reatina, ſeu Sabinen. Cauthelæ Angeli, Ven. 8. Julii 1718. *Deciſ.* 874.
Reatina Cambiorum ſcut. 3400. Ven. 1. Aprilis 1719. *Deciſ.* 905.
Recanaten. Bonorum ſuper Bonis extra patrimonialibus. Lunæ 27. Januarii 1716. *Deciſ.* 733.
Romana aſſociationis. Ven. 27. Novembris 1716. *Deciſ.* 775.
Eadem. Lunæ 27. Februarii 1719. *Deciſ.* 895.
Romana Cambiorum. Ven. 17. Januarii 1716. *Dec.* 731.
Eadem ſub eadem die. *Deciſ.* 732.
Eadem. Ven. 30. Junii 1719. *Deciſ.* 920.
Romana Dotis. Ven. 23. Junii 1719. *Deciſ.* 915.
Romana donationis. Lunæ 17. Februar. 1716. *Dec.* 739.
Romana donationis inſolidum. Ven. 20. Novemb. 1716. *Deciſ.* 774.
Romana fideicommiſſi. Ven. 13. Januarii 1719. *Dec.* 881.
Eadem de Alveris. Ven. 27. Martii 1716. *Deciſ.* 746.
Eadem de Nicolinis. Lunæ 24. Novembris 1717. *Deciſ.* 830
Romana, ſeu Januen. ſucceſſionis ſuper bono jure. Lunæ 20. Martii 1719. *Deciſ.* 901.
Eadem ſuper manutentione ſub eadem die, & Deciſione.
Romana immiſſionis. Mercurii 2. Decembris 1716. *Deciſ.* 776.
Eadem. Lunæ 2. Novembris 1717. *Deciſ.* 836.

Ea-

Eadem. Lunæ 6. Martii 1749. *Deciſ.* 898.
Eadem. Ven. 17. Martii 1719. *Deciſ.* 900.
Romana legati acconcii. Lunæ 26. Aprilis 1717. *Deciſ.* 803.
Eadem. Ven. 25. Junii 1717. *Deciſ.* 822.
Romana legatorum. Ven. 12. Martii 1717. *Deciſ.* 795.
Romana legati. Ven. 4. Junii 1717. *Deciſ.* 811.
Romana liberationis a moleſtiis. Ven. 14. Maii 1717. *Deciſ.* 808.
Romana locationis Palatii. Ven. 3. Martii 1719. *Deciſ.* 897.
Romana locorum Montium quoad reſervata. Lunæ 28. Junii 1717. *Deciſ.* 824.
Eadem ſub eadem die. *Deciſ.* 825.
Romana, ſeu Montis Alti ſocietatis ſuper prætenſis utilibus. Lunæ 28. Junii 1717. *Deciſ.* 826.
Eadem ſuper expiratione ſocietatis ſub eadem die. *Deciſ.* 827.
Eadem ſuper prætenſa reſtauratione ædificii ſub eadem die. *Deciſ.* 828.
Romana Pecuniaria. Lunæ 18. Decemb. 1715. *Dec.* 729.
Eadem. Ven. 26. Februarii 1717. *Deciſ.* 798.
Eadem. Ven. 11. Februarii 1718. *Deciſ.* 843.
Eadem ſuper Cauthela Angeli. Ven. 24. Martii 1719. *Deciſ.* 902.
Eadem ſuper reſervatis. Ven. 30. Junii 1719. ſub eadem Deciſione.
Romana Primogenituræ de Albericia. Mercurii 22. Junii 1718. *Deciſ.* 866.
Eadem. Ven. 5. Maii 1719. *Deciſ.* 907.
Romana ſcut. 30. mil. Lunæ 15. Junii 1716. *Deciſ.* 761.
Eadem. Lunæ 13. Martii 1719. *Deciſ.* 899.
Romana, ſeu Sabinen. redditionis rationis. Lunæ 5. Decembris 1718. *Deciſ.* 878.
Eadem. Lunæ 24. Aprilis 1719. *Deciſ.* 906.
Romana Jocalium ſuper Adamantibus Majoribus. Lunæ 21. Martii 1718. *Deciſ.* 847.
Eadem Lunæ 30. Januarii 1719. *Deciſ.* 887.
Eadem ſuper Margaritis ſub eadem die. *Deciſ.* 888.
Eadem. Lunæ 15. Maii 1719. *Deciſ.* 910.
Eadem ſuper Margaritis ſub eadem die. *Deciſ.* 911.
Romana Primogenituræ de Sannefiis. Lunæ 27. Junii 1718. *Deciſ.* 868.
Eadem. Lunæ 2. Novembris 1718. *Deciſ.* 875.
Romana Salviani. Lunæ 9. Aprilis 1717. *Deciſ.* 802.
Romana ſucceſſionis. Ven. 10. Junii 1718. *Deciſ.* 861.
Romana, ſeu Sutrina confinium. Ven. 19. Junii 1716. *Deciſ.* 763.
Romana Trebellianicæ. Lunæ 7. Martii 1718. *Dec.* 844.
Romana, ſeu Veliterna fideicommiſſi. Lunæ 5. Junii 1719. *Deciſ.* 913.

S

SAlamantina Penſionis. Ven. 3. Decembris 1717. *Deciſ.* 840.
Senogallien. immiſſionis. Lunæ 30. Martii 1716. *Deciſ.* 747.
Eadem. Mercurii 5. Maii 1717. *Deciſ.* 804.
Eadem. Ven. 13. Januarii 1719. *Dec.* 882.
Sorana exhibitionis ſcripturarum. Lunæ 26. Junii 1719. *Deciſ.* 916.
Sorana redditionis rationis ſuper expenſis. Lunæ 26. Junii 1719. *Deciſ.* 917.
Spoletana exemptionis. Mercurii 5. Maii 1717. *Deciſ.* 805.
Eadem. Ven. 3. Junii 1718. *Deciſ.* 858.
Spoletana fideicommiſſi. Ven. 7. Maii 1717. *Deciſ.* 806.
Spoletana, ſeu Bononien. Pecuniaria. Ven. 1. Julii 1718. *Dec.* 873.

T

TOletana Canonicatus. Ven. 13. Martii 1717. *Deciſ.* 796.
Tranen. præeminentiarum ſuper reſervatis. Ven. 19. Novembris 1717. *Deciſ.* 833.
Eadem ſuper manutentione quoad reſervata ſub eadem die. *Deciſ.* 834.
Tyburtina ſucceſſionis, ſeu recadentiarum. Lunæ 11. Maii 1716. *Deciſ.* 754.
Eadem. Ven. 10. Februarii 1719. *Deciſ.* 892.

V

VEliterna Cauthelæ Angeli. Ven. 3. Junii 1718. *Deciſ.* 859.
Veliterna Dotis, ſeu Hæreditatis. Ven. 8. Maii 1716. *Deciſ.* 753.
Eadem. Ven. 26. Februarii 1717. *Deciſ.* 790.
Eadem. Ven. 20. Januarii 1719. *Deciſ.* 884.
Urbevetana lucri Dotalis. Lunæ 9. Martii 1716. *Deciſ.* 743.
Eadem. Lunæ 1. Martii 1717. *Deciſ.* 791.
Urbevetana Spolii. Ven. 2. Julii 1717. *Deciſ.* 832.
Eadem. Ven. 2. Junii 1719. *Deciſ.* 912.

ELEN-

Digitized by Google

ELENCHUS ARGUMENTORUM

Hujus Septimi Tomi

DECISIONUM

Bon: mem. R. P. D. ANSALDI.

ROMANA PECUNIARIA.
Lunæ 18. Decembris 1715.
DEC. DCCXXIX.

HAbes ſupra in *deciſ. 718.* quæ confirmatur.

ABULEN. CAPPELLANIÆ.
Lunæ 13. Januarii 1716.
DEC. DCCXXX.

Vicarius Capitularis conferre oequit Beneficia liberæ collationis tam Sede Epiſcopali plena, quam vacante.

ROMANA CAMBIORUM.
Veneris 17. Januarii 1716.
DEC. DCCXXXI.

Tranſactio fieri nequit io præjudicium vocatorum in fideicommiſſo niſi de evidenti illius utilitate conſtet. Judex juxta ſtatutariam Urbis ſanctionem interponere nequit ſuum decretum iu cauſis Mulierum, & minorum, niſi iſtorum cauſa plene, & in ſcriptis cognita. Solutiones fructuum quando de falſitate ſuſpectæ dicantur. In civilibus falſitatis ſuſpicio pro ipſa vera falſitate habetur.

EADEM CORAM EODEM.
Veneris 17. Januarii 1716.
DEC. DCCXXXII.

Non iodiget.

RECANATEN. BONORUM SUPER BONIS EXTRA PATRIMONIALIBUS.
Lunæ 27. Januarii 1716.
DEC. DCCXXXIII.

Magnus Magiſter Religionis Hieroſolymitanæ præſtando ſuum aſſenſum authorizativum, & reintegrativum facultatis teſtandi, quam Equites per aſſumptionem Habitus amittunt, licentiam ſuam, & facultatem reſtringit ad bona Patrimonialia dumtaxat, cum Hieroſolymitana Religio perpetuo pro ſe retinere conſuevit bona ex induſtria propria, vel aliunde, quam ab hæreditate paterna, vel materna, vel aliorum aſcendentium quæſita.

BONONIEN. TAXÆ ANNONÆ.
Veneris 31. Januarii 1716.
DEC. DCCXXXIV.

Non indiget.

BONONIEN. TREBELLIANICÆ.
Veneris 7. Februarii 1716.
DEC. DCCXXXV.

Fuſe in hac deciſione diſſeritur, an, & quibus conjecturis deductis ex voluntate Teſtatoris, & ex illius teſtamento Trebellianica dicatur prohibita, & an, & quando ex fructibus conſumpta dici debeat.

MELEVITANA DEPRÆDATIONIS QUOAD DEMERITUM DE ARSA SUPER DAMNIS, ET INTERESSE, AC EXPENSIS.
Veneris 14. Februarii 1716.
DEC. DCCXXXVI.

Pro regulandis fructibus ratione lucri ceſſantis, & damni emergentis arbitrium quando, & quomodo ſit regulandum.

EADEM CORAM EODEM SUPER DAMNIS, INTERESSE, ET EXPENSIS QUOAD HÆREDES THEODORI.
Veneris 14. Februarii 1716.
DEC. DCCXXXVII.

Non indiget.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE MARSILIIS.
Lunæ 17. Februarii 1716.
DEC. DCCXXXVIII.

Succeſſio poſt obitum legitimorum io eadem lines devolvitur ad alium qualitate legitimitatis præditum, ſi Teſtator id voluit, & in illius concurſu legitimatos excluſit. Idque procedit etiamſi legitimatus quis fuerit ex reſcripto Principis qoia hoc nil prodeſt, quotiea in contrarium clara reſiſtit Teſtatoris voluntas. Ordo ſuccedendi de Jure quando dicatur a Teſtatore interverſus, ac novatus in ſuo teſtamento. Immiſſio vigore *L. finalis Cod. de Edict. Div. Adr. tollen.* Etſi non detur contra bona hæredia gravati, ſed tantum adverſus bona fideicommiſſaria, id tamen oon procedit ſi hæres gravatus omiſerit facere inveſtimentum ab eodem Teſtatore demandatum.

ROMANA DONATIONIS.
Lunæ 17. Februarii 1716.
DEC. DCCXXXIX.

Jus accreſcendi ſucceſſionem impedit aliis collective vocatis, & quamvis in ultimis voluntatibus paſſim admittatur, in Contractibus tamen locum non habet, & præcipue io donationibus quæ tot dicuntur continere donationes, quot ſunt Perſonæ, quibus donatur io eodem actu, qui non dicitur unicus, ſed dividuus, & multiplex.

CALAGURITANA DECIMARUM DE LEQUEYTIO
Veneris 28. Februarii 1716.
DEC. DCCXL.

Non indiget.

AVENIONEN. OFFICII FISCALATUS.
Veneris 6. Martii 1716.
DEC. DCCXLI.

Pretii reintegratio, ſive reſarcitio peti nequit a Reſignante io officiis manualibus, & amovibilibus ad nutum S. Sedis, & qoid dicendum in Officiis vacabilibus conſtitutis ab ipſa Camera Principis, & cui obligatione reſtituendi pretiom in caſu ſuppreſſionis. Officia non venalia licet ſint ad nutum Priocipis amovibilia abſque tamen Officialis demerentia & quidem

gravi rariſſimi ſunt caſus, quibus Officiales amoveantur: Hujuſmodi tamen amotioni ſuccurri poteſt expediendo Beneplacitum Apoſtolicum.

LUNEN. SARZANEN., JURISPATRONATUS.

Lunæ 9. Martii 1716.

D E C. DCCXLII.

Late, ac fuſe tractatur quando appellatione Laicorum de Domo in fundatione Beneficii Juriſpatronatus veniunt etiam fœminæ de eadem domo, & quando appellatione lineæ maſculinæ includantur fœminæ a maſculis ejuſdem lineæ deſcendentes, & demum an ſub nomine familiæ a Teſtatore filios habente compræhenſa intelligatur linea effectiva, vel contentiva remotiſſima.

URBEVETANA LUCRI DOTALIS.

Lunæ 9. Martii 1716.

D E C. DCCXLIII.

Non indiget.

COMPOSTELLANA PAROCHIALIUM.

Veneris 13. Martii 1716.

D E C. DCCLXIV.

Unio Eccleſiæ alicui Monaſterio, ex quibus conjecturis, & argumentis comprobata remaneat, late, ac ſingillatim in præſenti Deciſione differitur.

COMPOSTELLANA PAROCHIALIUM SUPER ATTENTATIS.

Veneris 13. Martii 1716.

D E C. DCCXLV.

Habes in Summario.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE ALVERIS.

Veneris 27. Martii 1716.

D E C. DCCXLVI.

In majoratibus mere, & nude ſaltuariis facti, & non Juris ſemper admittitur ille, qui majoris ætatis prærogativa pollet, nec proximitas ullo modo attenditur, ſed inſpici debet ad effectum in eo ſuccedendi major ætas. Gravatus ſi mentem, ac conditionem Teſtatoris non adimpleverit, an & quando incidat in commiſſum, & quæ prius ad hujuſmodi effectum fieri debeant a ſubſtituto ad inducendam in eo ſcientiam, & malam fidem.

SENOGALLIEN. IMMISSIONIS.

Lunæ 30. Martii 1716.

D E C. DCCXLVII.

Bona Emphyteutica exiſtentia in toto ſtatu, & Ditione Urbini ex notiſſima Urbani Octavi Conſtitutione redacta ſunt ad inſtar allodialium unde diſtrahi, atque obligari poſſunt ad libitum hæredis ceſſante ulteriorum in inveſtitura compræhenſorum non heredum alienantis. Obſervantia, ut probet, debet eſſe vera, & invariabilis, & non deducta ex actibus æquivocis, & inſubſiſtentibus, Inventarium probans bonorum exiſtentiam, quando etiam probet illorum qualitatem, & pertinentiam. Renunciatio quando perpetuo excludit renunciantem a bonis renunciatis, & quid dicendum in filio ob legitimam renunciante.

CRACOVIEN. PRÆCEDENTIÆ.

Lunæ 27. Aprilis 1716.

D E C. DCCXLVIII.

Canonici S. Spiritus in Saxia in toto Orbe Catholico ex privilegiis Summorum Pontificum præcedere debent omnes exemptos, & mendicantes, omneſque Laicorum Societates.

COMPOSTELLANA BENEFICII.

Mercurii 29. Aprilis 1716.

D E C. DCCXLIX.

Literæ Apoſtolicæ ſi ſint plene juſtificatæ celerem habent executionem.

PLACENTINA MULTIPLICI.

Mercurii 29. Aprilis 1716.

D E C. DCCL.

Se ſe obligans ad inveſtimentum, ſive multiplicum, illudque facere negligens, tenetur ad omnia damna & intereſſe, neque ulla contra eum requiritur interpellatio, ſed ſufficit ſolum Teſtatoris præceptum illud conficiendi.

CREMONEN. BENEFICII.

Lunæ 4. Maii 1716.

D E C. DCCLI.

Late in hac Deciſione tractatur quæſtio illa, quando ſcilicet Beneficium dicatur Sacerdotale, vel Clericale tantum, & multa hac in re aſſeruntur argumenta ex Fundatoris voluntate deducta pro convincendo Beneficio Clericali, non vero Sacerdotali.

EADEM SUPER REMISSORIA.

Lunæ 4. Maii 1716.

D E C. DCCLI.

Non indiget.

FANEN. FIDEICOMMISSI.

Veneris 6. Maii 1716.

D E C. DCCLII.

Quando, & quibus caſibus ſub generali maſculorum appellatione veniant etiam maſculi per medium fœminarum deſcendentes juxta *Conſ. 85. Fulgoſ.* & quæ concurrere debeant conjecturæ ad effectum recedendi ab eodem Conſ. Verba *de uno in alium* adjecta vocationi maſculorum an includant agnatos tantum, ſive potius in ſubſidium maſculos cognatos, & qui nomine *deſcendentium ex familia* compræhendantur.

VELITERNA DOTIS, SEU HÆREDITATIS.

Veneris 8. Maii 1716.

D E C. DCCLIII.

Teſtamentum primum inter liberos conditum revocatum non cenſetur per ſecundum favore extraneæ perſonæ ſcriptum, niſi in hoc ſecundo expreſſa, & literalis clauſula derogatoria appareat, & licet ex conjecturis quandoque iſta derogatio deſumi poſſit, illæ tamen in præſenti deciſione excluduntur e conſpectu circumſtantiarum in eadem deciſione ſingillatim, & docte expenſarum. Declaratur fuſe diſpoſitio *Text. in L. Feminæ Cod. de ſecund. nupt.*, ac plene firmatur, quod lucro ex eadem Lege provenienti renunciari nequeat a teneris puellis nubentibus per verba generalia, & indefinita.

TYBURTINA SUCCESSIONIS, SEU RECADENTIARUM.

Lunæ 11. Maii 1716.

D E C. DCCLIV.

In Caſtris S. Gregorii, & Caſapis antiquiſſima viget conſuetudo, cujus vigore Barones dd. Caſtrorum ſuccedere conſueverunt in bonis Vaſſallorum decedentium ſine legitimis hæredibus; Qui nam vero dicantur legitimi iſti hæredes, an hæc conſuetudo tam in teſtatis quam in inteſtatis ſucceſſionibus procedat, & quomodo, & an demum iſta ſit probata, ſit juſta, & locum habeat in tota fere Italia, & ditione Eccleſiaſtica optime leges in præſenti Deciſione, in qua hæc omnia docte examinantur.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, ET DOTIUM SUPER QUANTITATE DETRACTIONUM.

Veneris 5. Junii 1716.

D E C. DCCLV.

Quoad diſpoſitiones ſtatutorum localium tot cenſentur hæreditates, quot ſunt bona, in quibus iſta ſita reperiuntur, itaut nequeat ſtatutum municipale alicujus loci comprehendere bona extra d. ſtatutum poſita. Debita fideicommittentis ex quibus ſolvi, & ſoluta etiam præſumantur, & quando pro eis hæredi gravato, vel ab eo cauſam habentibus competant detractiones.

FERRARIEN. ALIMENTORUM SUPER CONSUMPTIONE DETRACTIONUM.

Veneris 5. Junii 1716.

D E C. DCCLVI.

Solutio facta Depoſitario alicujus Montis ex privilegio S. M. Pauli V. communicativo privilegiorum facta, cenſetur Montiſtis.

FER-

FERRARIEN. ALIMENTORUM, ET DOTIUM SUPER IMMISSIONE.
Lunæ 8. Junii 1716.
D E C. DCCLVII.

Alimenta quæ jure actionis, non vero naturæ ordine ſunt debita debentur diviti, & aliunde etiam proviſo in bonis paternis, & nonniſi in ſubſidium in maternis, Quæ bona eſſe non debent debitis involuta, & extra ſtatum ſita.

FERRARIEN., ALIMENTORUM, ET DOTIUM SUPER QUANTITATE BONORUM POSSESSORUM A' MONTISTIS.
Lunæ 5. Junii 1716.
D E C. DCCLVIII.

In taxatione alimentorum, & Melioramentorum quomodo ſit procedendum. Alimenta, & dotes an, & quo caſu detrahi debeant ex bonis feudalibus, & emphyteuticis ex pacto, & providentia.

FERRARIEN., ALIMENTORUM, ET DOTIUM SUPER RESERVATIS ANNÆ STROZZIÆ.
Veneris 10. Junii 1716.
D E C. DCCLIX.

Qualitas hæreditaria quomodo comprobata remaneat, & an ea inducatur ex poſſeſſione bonorum ad alium titulum præter hæredis referibili.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, & DOTIUM SUPER DOTE MARCHIONISSÆ ELEONORÆ.
Veneris 12. Junii 1716.
D E C. DCCLX.

Late agitur de congruitate dotis, & quando iſta congrua dici debeat.

ROMANA SCUT. XXX. MIL.
Die Lunæ 15 Junii 1716.
D E C. DCCLXI.

Non indiget.

A M E R I N A I M M I S S I O N I S.
Veneris 19. Junii 1716
D E C. DCCLXII.

Reciproca linealis ſubſtitutio deficientibus requiſitis vulgatæ L. *Titia ſcio* probari etiam poteſt ea conjecturis; Iſtæ vero conjecturæ, quæ ſint, leges in Deciſione.

ROMANA, SEU SUTRINA CONFINIUM.
Veneris 19. Junii 1716.
D E C. DCCLXIII.

Termini, & confines quomodo eſſe debeant, & quomodo inter de ſe reſpicere ad diſcriminandum unum Territorium ab altero, pro qua diſcriminatione ſatis non ſunt termini dividentes particularia tenimenta vicinorum compoſſidentium.

ASCULANA ELECTIONIS PUELLARUM.
Lunæ 22. Junii 1716.
D E C. DCCLXIV.

Non indiget.

F A N E N. M A N U T E N T I O N I S.
Lunæ 22. Junii 1716.
D E C. DCCLXV.

Leges in Summario.

F R I S I N G E N. P A R O C H I A L I S.
Lunæ 22. Junii 1716.
D E C. DCCLXVI.

Ebrietas ad privandum aliquem ſua Parochia ſatis non eſt, & quid ſi iſta Ebrietas ſit frequens, & habitualis; Et quæ delicta probari debeant pro exequenda hujuſmodi privatione.

COMPOSTELLANA PRÆEMINENTIARUM.
Veneris 26. Junii 1716.
D E C. DCCLXVII.

Sicuti pendet a nuda voluntate Parochi quando funus a Defuncto, vel ejus hæredibus non fuit præſcriptum, illud peragendi cum majori vel minori honorificentia, ita e converſo eſſe debet in plena libertate Teſtatoris, Hæredis, & Executorum præſcribere modum, & formam funeris magis, vel minus nobilis, & cum numero Sacerdotum ipſis beneviſo.

COMPOSTELLANA PRÆEMINENTIARUM SUPER ATTENTATIS.
Veneris 26. Junii 1716.
D E C. DCCLXVIII.

Bravitatis gratia omittitur.

PERUSINA REINTEGRATIONIS SUPER NEGOCIO PRINCIPALI.
Veneris die 26. Junii 1716.
D E C. DCCLXIX.

Non indiget.

ALBANEN. DONATIONIS SUPER MANDATIS.
Mercurii 1. Julii 1716.
D E C. DCCLXX.

Leges in Summario.

C Æ S E N A T E N. I M M I S S I O N I S.
Mercurii 1. Julii 1716.
D E C. DCCLXXI.

Sub ampliſſima quarumcumque ſucceſſionum renunciatione, an comprehendatur auctum fideicommiſſum, late diſſeritur examinando verba renunciationis. Qualitas hæreditaria in filio ex quibus comprobata remaneat.

NULLIUS, SEU SUBLACEN. AFFICTUS.
Mercurii prima Julii 1716.
D E C. DCCLXXII.

Non indiget.

NEAPOLITANA, SEU ROMANA IMMISSIONIS.
Veneris 20. Novembris 1716.
D E C. DCCLXXIII.

Non indiget.

ROMANA DATIONIS IN SOLUTUM.
Veneris 20. Novembris 1716.
D E C. DCCLXXIV.

Non indiget.

R O M A N A A S S O C I A T I O N I S.
Veneris 27. Novembris 1716.
D E C. DCCLXXV.

Aſſociatio pro melioramentis quando concedatur adverſus etiam creditores anteriores ex alia cauſa, & titulo, & adverſus quoque fideicommiſſarios. Actio pro ſocio cui competat, & quid importet. Univerſalia bonorum omnium communio ex quibus probetur.

R O M A N A I M M I S S I O N I S.
Mercurii 2. Decembris. 1716.
D E C. DCCLXXVI.

Legitimitas quomodo, & quibus documentis probanda ſit. Falſitas ſcripturæ ex quibus inducta cenſeri debet.

MACERATEN. SUPER RESERVATIS QUOAD PARTITAM SCUT. 4000.
Veneris 4. Decembris 1716
DEC. DCCLXXVII.

Omittitur.

EUGUBINA CAUTHELÆ ANGELI.
Lunæ 7. Decembris 1716.
D E C. DCCLXXVIII.

Non indiget.

CAMERINEN. SUCCESSIONIS.
Veneris 11. Decembris 1716.
D E C. DCCLXXIX.

Receditur in hac deciſione a re judicata edita coram Cerro, & magiſtraliter agitur, ac tractatur articulus an, & quo caſu fœminæ ſint a ſtatuto ſemper, & perpetuo excluſæ, ſive temporaliter tantum nimirum extantibus maſculis, & quomodo ſit intelligendum ſtatutum municipale *Camerini rub. 119. lib. 2.*; Præterea etiam docte firmatur, quo caſu eædem fœminæ, vel eorum filii veniant reintegrandi ad ſucceſſionem.

B O N O N I E N. T R E B E L L I A N I C Æ.
Lunæ 11. Januarii 1717.
D E C. DCCLXXX.

Trebellianica poteſt prohibere expreſſe, & tacite præſumiturque conſumpta ex perceptione fructuum, etiam

etiam Mobilium per lapſum decem annorum ab hærede extraneo, non vero a filii primi gradus ex ſpeciali Juris indulto in tranſactione aliquid hinc inde condonatur. Compromiſſum pendens a puro pacto non patitur extenſionem.

BONONIEN. TREBELLIANICÆ SUPER FRUCTIBUS.

Lunæ 11. Januarii 1717.

D E C. DCCLXXXI.

Fructus reſtitui debent a die motæ litis, quia tunc Inducitur mala fides fons, & origo reſtitutionis illorum, ad quam inducendam non ſufficit litis conteſtatio, ſed requiritur ſcripturarum productio excepto caſu quo illa oriatur ex propria confeſſione. Malafides per rem judicatam ſi hæc infirmatur non extinguitur ſed remanet tantum ſopita.

EUGUBINA FIDEICOMMISSI.

Veneris 15. Januarii 1717.

D E C. DCCLXXXII.

Dos debetur ex fideicommiſſo in ſubſidium, & ab illo extractu recuperat libertatem nativam, ſupponiturque valida donec contrarium concludenter probetur, & quando conſtituta ſit in quantitate, vel infundo. Omnia jura conſpirant in ſupponenda juſtitia contractus præſertim quando in illo fuit expreſſa cauſa. Prædium ratione vicinitatis carius venditur, & prætia rerum per decennium mutata præſumantur.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE MARSILIIS.

Lunæ 25. Januarii 1717.

D E C. DCCLXXXIII.

Sicuti plures lineæ in fideicommiſſaria ſucceſſione efformari poſſunt a Teſtatore, ita quando illas diverſo modo, & diſcretive conſideraſſe cenſendum ſit. Vocatio deſcendentium quando facta a Teſtatore intelligatur in Capita, vel in ſtirpes. Legitimati per ſubſequens legitimi reputantur.

PAPIEN. RECTORIÆ.

Lunæ 25. Januarii 1717.

D E C. DCCLXXXIV.

Ultimus ſtatus ſemper attenditur ad concedendam manutentionem in quaſi poſſeſſione præſentandi, & quomodo dictus ultimus ſtatus ſit attendendus, & probandus. In Jurepatronatu Laicorum non requiritur concurſus, ſed ſufficit examen ſecus in Jurepat. Eccleſiaſtico ex præſcripto Sac. Conc. Trident.

ALBANEN. MANUTENTIONIS.

Veneris 29. Januarii 1717.

D E C. DCCLXXXV.

Liquet ex Summario.

PARMEN. BENEFICII.

Lunæ 15. Februarii 1717.

D E C. DCCLXXXVI.

Beneficia vacantia in Cathedrali præſumuntur de jure ſpectare ſimultanee ad Capitulum ſimul & Epiſcopum qui, paciſci poſſunt, ut unuſquiſque Canonicus ſuum particulare beneficium conferat, neque hoc caſu præjudicatur eorum proprietati; nam mortuo Canonico remanet jus conferendi penes capitulum, nec reſervata ſunt ex vi ſecundæ regulæ Cancellariæ, quæ procedit, quando vacant poſt obitum Epiſcopi, vel alterius Collatoris, qui jus conferendi non habeant ſimultanee cum aliquo. Caſus abſentiæ, & mortis æquiparantur. At abſens non privatur jure conferendi niſi ex parte.

PERUSINA REINTEGRATIONIS SUPER RESERVATIS, SIVE CREDITIS.

Veneris 19. Februarii 1717.

D E C. DCCLXXXVII.

Legitima judicialiter a Teſtatore liquidata non eſt retardanda, quod ſi a Teſtatore integra non ſit relicta ſupplenda eſt, idque probari debet a legitimario cum ſemper præſumatur pro Teſtatore. Jura hæreditaria per non confectionem Inventarii remanent confuſa, adeoque Inventarium legitime fieri debet, & exhiberi, nec ſufficit ſimplex declaratio de adeunda hæreditate cum beneficio legis, & Inventarii: An hæres gravatus non obſtante defectu Inventarii poſſit allegare detractionem competentium.

PERUSINA REINTEGRATIONIS SUPER FRUCTIBUS.

Veneris 19. Februarii 1717.

D E C. DCCLXXXVIII.

Cui ſpectat legitima, ſpectant etiam alimenta, quæ præſtanda ſunt de bonis parentum non vero de propriis. Tutor, ſive Adminiſtrator debet reddere rationem de bonis adminiſtratis, & in quietantia debet ponere partitas dati, & recepti una cum reſtitutione reliquatus. Quietantia autem iſta ſi ſit vaga, & generalis non eſt attendenda, neque pro parte valere poteſt, & pro parte non, & declarata nulla ſemper talis exiſtimari debet, donec contrarium probetur. Capitula matrimonialia ſemper attendi debent, & prævalere tamquam verba partium, & non Notarii.

ROMANA PECUNIARIA.

Veneris 26. Februarii 1717.

D E C I S I O DCCLXXXIX.

Apoca per verba generalia abſque ulla cauſæ expreſſione redditur inefficax, non obſtante Urbis ſtatuto quod mandat debere exequi, nam tale ſtatutum, utpote ordinatorium, & non deciſorium, non eſt ſervandum extra forum Capitolinum, præterquam ſi agatur de pœna ſumma etiam cauſa ex conjecturis habita valeat ad illam reddendam efficacem, præſertim, ſi ſit convalidata ex facto illam condentis; Non numeratio pecuniæ in Apocha *per altrettanti* non mandat executionem ſi probetur cauſa illam reddens obligatoriam.

VELITERNA DOTIS, SEU HÆREDITATIS,

Veneris 26. Februarii 1717.

D E C. DCCXC.

Habes ſupra in Deciſione, quæ confirmatur.

URBEVETANA LUCRI DOTALIS.

Lunæ prima Martii 1717.

D E C. DCCXCI.

Non indiget.

REATINA SERVITUTIS.

Veneris 5. Martii 1717.

D E C. DCCXCII.

Habes in Summario.

REATINA SERVITVTIS SVPER ATTENTATIS.

Veneris 5. Martii 1717.

D E C. DCCXCIII.

Non indiget.

NVLLIVS SEV CASSINEN. DONATIONVM.

Lunæ 8. Martii 1717.

D E C. DCCXCIV.

Donatio quando, & ex quibus circumſtantiis facta dicatur inter vivus, ſive potius cauſa mortis, late, ac docte in hac magiſtrali deciſione tractatur.

ROMAMA LEGATORUM.

Veneris 12. Martii 1717.

D E C. DCCXCV.

Legatum quando dicatur ut Teſtator voluerit quod in caſu, quod non ſufficerent bona propria ſuppleretur de re hæredis, & quando illud appoſitum dicatur taxative. Tractatur pariter quæſtio, quando dos a Teſtatore relicta dicatur in quantitate, ſive potius in fundo.

TOLETANA CANONICATVS.

Veneris 13. Martii 1717.

D E C. DCCXCVI.

Puritas Sanguinis alicujus Familiæ, illiuſque nobilitas, deſcendentia & derivatio ex quibus documentis comprobata remaneat, præſertim ſi agatur de re antiqua.

CAMERINEN. SVCCESSIONIS.

Lunæ 15. Martii 1717.

D E C. DCCXCVII.

Habes ſupra in Deciſione, quæ confirmatur.

FER-

Digitized by Google

FERRARIEN. CAMBII.
Veneris 16. *Aprilis* 1717.
DEC. DCCXCVIII.

Non indiget.

PADERBONEN. PRÆPOSITURÆ.
Veneris 16. *Aprilis* 1717.
DEC. DCCXCIX.

Regula 35. *Cancellar. de Annali* ſuſe examinatur, & explicatur, & aſſertur diſtinctio in qua parte illi derogari nunquam ſoleat a S. Sede. Beneficiorum Eccleſiaſticorum incompatibilitas ex quibus excludatur late diſſeritur.

OSTUNEN. JURISPATRONATUS.
Lunæ 19. *Aprilis* 1717.
DEC. DCCC.

Pertinentia Juriſpatronatus quomodo ſit probanda, & quomodo illius qualitas arguatur, & contrariis etiam reſpondetur argumentis. Filiatio & deſcendentia ab aliquo quomodo ſit demonſtranda.

ROMANA SALVIANI.
Lunæ 19. *Aprilis* 1717.
DEC. DCCCI.

Legitimati per ſubſequens licet per fictionem Juris dicantur veri, & legitimi, non tamen de illis verificari poteſt quod ſint nati, & procreati in conſtantia veri, & legitimi Matrimonii, nec præferri debent filiis conſtante Matrimonio legitime procreatis.

BRICTINORIEN. GABELLÆ.
Veneris 23. *Aprilis* 1717.
DEC. DCCCII.

Ex celebri Conſtitutione S. M. Innocentii XII. in ordine la 5. Confirmatoria aliarum præcedentium in ampliſſima forma abolentur quæcumque immunitates, & exemptiones, quæ non eſſent ex cauſa vere oneroſa, effectivæ ſolutionis pecuniarum obtentæ; Et an hæc poſtrema Conſtitutio deroget immemorabili, ſive potius eam præſervat.

ROMANA LEGATI ACCONCII.
Lunæ 26. *Aprilis* 1717.
DEC. DCCCIII.

Acconcii, & dotis ab ipſo Patre ſuis filiabus relictæ exceſſivitas ex quibus circumſtantiis excluſa remaneat.

SENOGALLIEN. IMMISSIONIS.
Mercurii 5. *Maii* 1717.
DEC. DCCCIV.

Leges in Summario.

SPOLETANA EXEMPTIONIS.
Mercurii 5. *Maii* 1717.
DEC. DCCCV.

Cauſa oneroſa quæ dicatur ad effectum exemptionis a quibuſcumque oneribus Cameralibus, & Communitativis. Bulla S. M. Innoc. XII. revocatoria exemptionum, an revocaſſe etiam cenſetur exemptiones Familiæ Arroniæ antiquitus a Summis Pontificibus conceſſæ.

SPOLETANA FIDEICOMMISSI.
Veneris 7. *Maii* 1717.
DEC. DCCCVI.

Appellatione *filiorum* abſque ulla expreſſione maſculinitatis veniunt etiam fœminæ ſaltem per poſterius, & in defectum maſculorum, & quæ fœmina ſuccedere prius debeat, ſi dd. fœminæ ſint in genere vel expreſſe, vel tacite vocatæ.

FRISINGEN. DECANATUS ET CURÆ.
Lunæ 10. *Maii* 1717.
DEC. DCCCVII.

Animarum cura cum duplicis ſit ſpeciei ideo in hac Deciſione binæ hæ ſpecies late-diſſeruntur; & firmatur quæ ſpecies ad Parochum actu exercentem ſpectat, quæ vero ad Capitulum, & Decanum.

ROMANA LIBERATIONIS A MOLESTIIS.
Veneris 14. *Maii* 1717.
DEC. DCCCVIII.

Non indiget.

CONSTANTIEN. JURISDICTIONIS SUPER BONO JURE.
Veneris 4. *Junii* 1717.
DEC. DCCCIX.

Quemadmodum Epiſcopus intentionem habet fundatam ſuper Jure exercendi ſuam Ordinariam Juriſdictionem in omnibus Monaſteriis, & in ipſis etiam regularibus exiſtentibus intra limites ſuæ Diœceſis ita ſi Monaſteria, & Regulares a præd. Ordinaria Epiſcopi Juriſdictione exemptionem prætendant, eam debeant plene, concludenter, & per omnia probationum genera demonſtrare, & privilegia exemptiva ab eis adducenda d. exemptionem literis cubitalibus inducere debeant alias ſat eſt Epiſcopo contra illos ſe tueri fundamento ſuæ intentionis a Juris diſpoſitione provenientis.

CONSTANTIEN. JURISDICTIONIS SUPER MANUTENTIONE.
Veneris 4. *Junii* 1717.
DEC. DCCCX.

Non indiget.

ROMANA LEGATI.
Veneris 4. *Junii* 1717.
DEC. DCCCXI.

Legatum inutile an remaneat ſi Teſtator legatarii Perſonam ſub ſtrictiſſimo juramento non patefecerit. Hæres fiduciarius ſuſceptæ fiduciæ rationem reddere tenetur Superioribus, atque illis Teſtatoris mentem aperire.

RAVENNATEN. PRÆTENSÆ AGGREGATIONIS AD LOCUM CONSILII.
Lunæ 7. *Junii* 1717.
DEC. DCCCXII.

Statuta quando dicantur confirmata in forma ſpecifica a Summis Pontificibus, & præſuppoſita hujuſmodi ſpecifica confirmatione an Legatus a Latere poſſit vel per viam derogationis, limitationis, vel etiam interpretationis eiſdem Statutis derogare, non obſtante facultate illis conceſſa derogandi Legibus, & Conſtitutionibus. Electio novorum Conſiliariorum cui nam de Jure ſpectet. Reclamatio non facta adverſus obſervantiam quo caſu non officiat.

RAVENNATEN. AGGREGATIONIS SUPER DUBIO MANDATI PROCURÆ.
Lunæ 7. *Junii* 1717.
DEC. DCCCXIII.

Non indiget, & habes in Deciſione præcedenti.

FANEN. FIDEICOMMISSI.
Lunæ 11. *Junii* 1717.
DEC. DCCCXIV.

Qualitas maſculinitatis quando, & ex quibus conjecturis, & argumentis a Teſtatore exoptata dicatur tam in generante, quam in generato, & contemplatio. Verba *Deſcendentium* Maſculorum licet de eorum natura includant etiam Fœminas, vel ex eis deſcendentes, attentis tamen facti circumſtantiis, & voluntate Teſtatoris eas perpetuo etiam excludunt a fideicommiſſaria ſucceſſione.

FERRARIEN. ALIMENTORUM ET DOTIUM SUPER PRIMO DUBIO QUANTITATIS DETRACTIONUM.
Veneris 14. *Junii* 1717.
DEC. DCCCXV.

Habes ſupra in Deciſione, quæ in parte confirmatur, in parte vero moderatur.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, ET DOTIUM SUPER CONSUMPTIONE DETRACTIONUM.
Veneris 18. *Junii* 1717.
DEC. DCCCXVI.

Non indiget.

EADEM SUPER QUANTITATE BONORUM POSSESSORUM A MONTISTIS.

Veneris 18. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXVII.

Habes in Summario.

AMERINA IMMISSIONIS.

Lunæ 21. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXVIII.

Identitas bonorum optime comprobatur publicis Inſtrumentis diviſionis, acquiſitionis, & locationis. Agnatio ſi expreſſis verbis a Teſtatore non fuerit contemplata, colligi tamen apprime poteſt ex conjecturis, & argumentis eam ſuadentibus, & adducuntur iſtæ omnes conjecturæ *Conſil.* 85. *Fulgoſ.*, & *Theorica Cuman.* locum non habent ubi Teſtator expreſſe fœminas excluſit, & agnationis utrum ſtricto modo, & perpetuo contemplavit.

EUGUBINA FIDEICOMMISSORUM.

Lunæ 25. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXIX.

Plures adducuntur in hac Deciſione limitationes, quæ dantur *Conſil.* valde famigerato, *Fulgoſ.* 85., & optime expenduntur omnes conjecturę votum agnatitium concludentes, & maſculos ex fœminis progenitos reſpective excludentes. Item bene explicatur vis, & efficacia illius dictionis *Idem*.

EUGUBINA BONORUM SUPER FRUCTIBUS.

Veneris 25. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXX.

Non indiget.

MELEVITANA FIDEICOMMISSORUM.

Veneris 25. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXXI.

Brevitatis gratia omittitur.

ROMANA LEGATI ACCONCII.

Veneris 25. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXXII.

Habes ſupra in Deciſione quæ confirmatur.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, ET DOTIUM, SUPER RESERVATIS ANNÆ STOZZIÆ.

Lunæ 28. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXXIII.

Non indiget.

ROMANA LOCORUM MONTIUM QUOAD RESERVATA.

Lunæ 28. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXXIV.

Nullum onus, nullumque gravamen Pater imponi poteſt ſuper legitima, & ſuper dote in illius locum ſubingreſſæ, nec minus ſuper illarum ſupplemento; Quinimo acceptatio oneris filiis non præjudicat, & de ratione; Et ex quibus hujuſmodi acceptatio, vel repudiatio arguatur.

EADEM CORAM EODEM.

Lunæ 28. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXXV.

Non indiget.

ROMANA, SEU MONTIS ALTI SOCIETATIS SUPER PRÆTENSIS UTILIBUS.

Lunæ 28. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXXVI.

Qui libri inter ſocios plene probent, quando finita ſocietate lucra quoque finita cenſeri debeant, & quomodo lucra poſſibilia ſint probanda late in hac deciſione differitur.

EADEM SUPER EXPIRATIONE SOCIETATIS.

Lunæ 28. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXXVII.

Non indiget.

EADEM SUPER PRÆTENSA RESTAURATIONE ÆDIFICII.

Lunæ 28. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXXVIII.

Non indiget.

CÆSENATEN. IMMISSIONIS.

Veneris 2. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXXIX.

Renunciatio ea tantum comprehendit quæ ſunt in dominio, & propria renunciantis, quæ eodem renunciante cogitata fuerunt, quæque demum expreſſe fuerunt in eadem renunciatione appoſita.

FERRARIEN. ALIMENTORUM., ET DOTIUM SUPER DOTE MARCHIONISSÆ ELEONORÆ.

Veneris 2. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXXX.

Non indiget.

RAVENNATEN. AGGREGATIONIS SUPER ATTENTATIS.

Veneris 2. *Junii* 1717.

D E C. DCCCXXXI.

Habes in Summario.

URBEVETANA SPOLII.

Veneris 2. *Julii* 1717.

D E C. DCCCXXXII.

Quæ requirantur ad effectum, ut deliberatio ſit valida, & ex omiſſione quarum ſolemnitatum ea dicatur nulla, & irrita præſertim ſi ea facta ſit contra Moniales intra Monaſterii Clauſtra degentes. Spoliato datur manutentio, & quatenus opus ſit etiam reintegratio adverſus Spoliantem Creditorem, & etiam adverſus tertium emptorem, vel poſſeſſorem.

TRANEN. PRÆHEMINENTIARUM SUPER RESERVATIS.

Veneris 19. *Novembris* 1717.

D E C. DCCCXXXIII.

Eccleſia Collegialis Jus habet præcedendi in aſſociatione Cadaverum Parochis, atque elevandi Crucem. Delatio Stolæ, quæ in hujuſmodi aſſociationibus de jure ſpectat ad Parochum an ſit actus Juriſdictionis, ſive potius ſit quoddam diſtinctivum Sacerdotum ab aliis Clericis. Plura demum in fine differuntur de viribus obſervantiæ immemorabilis, quæ in hac materia plurimum attenditur.

EADEM SUPER MANUTENTIONE QUOAD RESERVATA.

Veneris 19. *Novembris* 1717.

D E C. DCCCXXXIV.

Non indiget.

CAVALLICEN. VINTENI.

Lunæ 22. *Novembris* 1717.

D E C. DCCCXXXV.

Non indiget.

ROMANA IMMISSIONIS.

Lunæ 22. *Novembris* 1717.

D E C. DCCCXXXVI.

Renunciatio quando, & ex quibus dicatur realis, & abdicativa, ſi vero ea ſit emiſſa, & facta a Puella ingredi volente in Monaſterium ſemper hoc caſu renunciatio dicitur realis, & abdicativa. Commoditas percipiendi fructus ex bonis fideicommiſſariis vendi, alienari, vel renunciatione cedi poteſt ab hærede gravato; Quando tamen ceſſa tantummodo dicatur commoditas percipiendi fructus, ſive ipſa proprietas plene hic diſpungitur.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE NICOLINIS.

Lunæ 24. *Novembris* 1717.

D E C. DCCCXXXVII.

Hæres beneficiatus facere nequit fructus ſuos, ſed illos erogare tenetur pro extinguendis debitis fideicommiſſi, vel hæreditatis, quod tamen non procedit in hærede gravato, qui durante conditione facit fructus ſuos, & ſi illos erogat in extinctionem debitorum fideicommiſſariorum, in reſtitutione fideicommiſſi poteſt retinere tantundem ex bonis fideicommiſſariis dummodo tamen idem hæres gravatus hoc preceptum nec habeat a fideicommittente.

PRÆ-

Digitized by Google

PRÆNESTINA FIDEICOMMISSI.
Lunæ 29. Novembris 1717.
D E C. DCCCXXXVIII.

Prohibitio alitnationis ad effectum perpetuę conſervationis in Familia, & agnatione an ampliet fideicommiſſum, ſive potius coarctetur ad illos tantum vocatos, & fideicommiſſo gravatos, potiſſimum ſi Teſtator nullum adjecerit verbum perpetuitatis, & infinitatis inductivum.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE FOSCHERARIIS
Veneris 3. Decembris 1717.
D E C. DCCCXXXIX.

In Fideicommiſſis appellatione filiorum, ac deſcendentium an veniant maſculi tantum ex maſculis, ſive etiam maſculi ex fœminis juxta famigeratum *Conſil. Fulgoſ.* 85., & quę requirantur conjecturæ pro illius receſſu. Votum agnstitium ſtricte ſumptum uti odioſum ſtricte ſemper eſt ſumendum, & pro illo probando urgentiſſimę requiruutur conjecturę. Legitimati per ſubſequens dicuntur vere legitimi, & familiam teſtatoris conſervare, ac propagare poſſunt.

SALAMANTINA PENSIONIS.
Veneris 3. Decembris 1717.
D E C. DCCCXL.

Habes in Summario.

MONTIS REGALIS PRIORATUS.
Lunæ 24. Januarii 1718.
DEC. DCCCXLI.

Qualitas ſenioritatis an, & quo caſu a Teſtatore exoptata dicatur diſtributive in qualibet linea. Simonia ex quibus commiſſa dicatur, & ex quibus etiam excludatur, & illius vitium purgare ad ſolum Papam ſpectat. Epiſcopus an inter collitigantes poſſit motu proprio, ſive ex officio per viam concordiæ ab ipſo ordinatę, ſeu per ſententiam dare uni inſtitutionem & alteri penſionem reſervare.

FANEN. FIDEICOMMISSI.
Veneris 11. Februarii 1718.
DEC. DCCCXLII.

Habes ſupra in Deciſione, quę confirmatur.

ROMANA PECUNIARIA.
Veneris 11. Februarii 1718.
DEC. DCCCXLIII.

Licet ex credito pecuniario, & indifferenti fructus, & uſurę non debeantur, concurrentibus tamen requiſitis *Pauli deCaſtro in l. 3. §. fin. ff. de eo quod certo loco* peti poſſunt. Et quid requiratur ad conſtituendum Debitorem in mora.

ROMANA TREBELLIANICÆ.
Lunæ 7. Martii 1718.
D E C. DCCCXLIV.

Trebellianicę detractio, ex quibus prohibita cenſeri debeat, & an ad effectum illius prohibitionem inducendi ſufficiant verba illa pluries a Teſtatore repetita *in tutta la mia Eredità*, adjecta non in reſtitutione, & gravamine, ſed in hęredis inſtitutione. Trebellianica a primo hęrede non detracta, an, & quo caſu a ſecundo detrahi poſſit Legitima Patris in qua ſumma a Jure conſtituatur poſt admiſſionem Fratrum ad hęreditatem prędefuncti Fratris.

FIRMANA IMMISSIONIS.
Veneris 11. Maii 1718.
DEC. DCCCXLV.

Non indiget.

FERRARIEN. CAMBII.
Veneris 18. Martii 1718.
D E C. DCCCXLVI.

Utilitas in contractibus minorum, a quo tempore ſit commenſuranda. Perbelle expenduntur, *conſil.* 85. *Fulgoſ.*, *& æquitate* LL. in L. *cum Avus* *&* L. *cum acutiſſimi*, & illarum importantia examinatur. Is ordo ſervandus eſt in fideicommiſſariis ſucceſſionibus, qui ſervatur in ab inteſtato, & de ratione.

ROMANA JOCALIUM SUPER ADAMANTIBUS MAJORIBUS.
Lunæ 21. Martii 1718.
D E C. DCCCXLVII.

Late in præſenti deciſione tractatur, ac differitur articulus an Jocalia data a Matre Sponſi, ut ornatius ſuam Sponſam in die celebrationis Matrimonii, & tempore nuptiarum incederet dici debeant tantummodo pro hujuſmodi effectu commodata, cum perpetua dominii reſervatione, ſive potius donata. Inventarium licet plene probet contra Tutorem, & ab eo cauſam habentem, an tamen illud probare etiam poſſit, quod res, quæ in hæreditate reperta fuit, dicatur eſſe de illa, & ad eam pleno jure ſpectare, ac pertinere.

HYLDESIMEN. MANUTENTIONIS.
Mercurii 23. Martii 1718.
D E C. DCCCXLVIII.

Non indiget.

REATINA FIDEICOMMISSI DE SEVERIS SUPER MELIORAMENTIS.
Lunæ 28. Martii 1718.
D E C. DCCCXLIX.

Habes in Summario.

INTERAMNEN. IMMISSIONIS.
Veneris 1. Aprilis 1718.
D E C. DCCCL.

In fideicommiſſis particularibus ſuper certis bonis a Teſtatore conditis in contractu an de jure detur repræſentatio; Late expenduntur dictiones *ſive*, & *vel* & earum diverſitas affertur. Renunciatio facta a dotata in actu dotationis reſtringi tantummodo debet ad bona dotantis, non vero trahi nequit ad alia bona non cogitata, & nullam correſpectivitatis cauſam habentia.

INTERAMNEN. MANUTENTIONIS.
Veneris 1. Aprilis 1718.
D E C. DCCCLI.

Non indiget.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE GHISLERIIS.
Veneris 29. Aprilis 1718.
D E C. DCCCLII.

Immiſſionem petens vigore alicujus Fideicommiſſi quid probare debeat, & quæ ſint, quæ eam excludunt; Dictiones - *portio*, - & *eiſdem modo*, *&* *forma* - quid præſeferant, & importent.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE CHISLERIIS.
Veneris 29. Aprilis 1718.
D E C. DCCCLIII.

Non indiget.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE CHISLERIIS SVPER REJVDICATA.
Lunæ 2. Maii 1718.
D E C. DCCCLIV.

Habes in Summario.

RAVENNATEN. PRÆTENSÆ ACCREGATIONIS AD LOCVM CONSILII SVPER MANDATO PROCVRÆ.
Ven. 6. Maii 1718.
D E C. DCCCLV.

Omittitur.

FERRARIEN. ALIMENTORVM, ET DOTIVM SVPER RESERVATIS DIE XIV. JVNII MDCCXVII QVOAD PRIMVM DVBIVM QVANTITATIS DETRACTIONVM.
Lunæ 9. Maii 1718.
D E C. DCCCLVI.

Non indiget.

Digitized by Google

FERRARIEN. ALIMENTORVM, ET DOTIVM SVPER RESERVATIS DIE XIV. JVNII MDCCXVII. QVOAD SECVNDVM DVBIVM QVANTITATIS CONSVMPTIONVM.

Veneris 13. *Maii* 1718.

D E C. DCCCLVII.

Omittitur brevitatis gratia.

SPOLETANA EXEMPTIONIS.

Veneris 3. *Junii* 1718.

D E C. DCCCLVIII.

Habes ſupra in Deciſione, quæ confirmatur.

VELITERNA CAVTHELÆ ANGELI.

Veneris 3. *Junii* 1718.

D E C. DCCCLIX.

Trebellianica ex quibus prohibita cenſeatur, & qui eam poſſint detrahere, & in qua ſumma ſit taxanda. Confeſſio dotis de recepto quibus conjecturis, & præſumptionibus ſimulata cenſenda ſit, & facta ad fraudandos Creditores; Emancipatio facta a Patre filii quando ſimulata dicatur.

FERRARIEN. ALIMENTORVM, ET DOTIVM SVPER RESERVATIS IN TERTIO DVBIO QVANTITATIS BONORVM FIDEICOMMISSARIORVM POSSESSORVM.

Veneris 10. *Junii* 1718.

D E C. DCCCLX.

Non indiget.

ROMANA SVCCESSIONIS.

Veneris 10. *Iunii* 1718.

D E C. DCCCLXI.

Donatio cauſa mortis ob præmorientiam Donatarii revocata cenſetur, neque ad illius hæredes tranſmittitur. Reciproca inter filios ordinata quomodo ſit regulanda, ut æqualis inter eos detur ſucceſſio. Late expenditur, ampliatur, ac limitatur tacita illa conditio *ſi ſine filiis* deducta ex æquitate *LL. Cum Avus, & cum Acutiſſimi*. Et demum effertur diſtinctio, quæ Intercedit inter ſubſtitutionem vulgarem fideicommiſſariam, & compendioſam.

NARNIEN., SEU SABINEN. BONORUM.

Mercurii 12. *Iunii* 1718.

D E C. DCCCLXII.

Non indiget.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, ET DOTIUM SUPER IMMISSIONE.

Lunæ 13. *Iunii* 1718.

D E C. DCCCLXIII.

Non indiget.

ASCULANA JURISPATRONATUS, ET LEGATORUM.

Veneris 17. *Junii* 1718.

D E C. DCCCLXIV.

Renunciatio eiuſdem eſt naturæ, ut efficiat renuntiantem civiliter mortuum reſpectu bonorum renunciatorum. Vſusfructus formalis non tranſmittitur ad hæredes, ſed cum perſona extinguitur, ſecus in uſufructu caſuali; Subſtitutio vulgaris ex quibus verbis colligi poſſit a Teſtatore ordinata.

FERRARIEN. CAMBII SUPER RESERVATIS.

Lunæ 20. *Junii* 1718.

D E C. DCCCLXV.

Ceſſionarius cambii limitati; ſi illud prorogavit, & ex iſta prorogatione debitor evaſit non ſolvendus, nequit idem ceſſionarius habere regreſſum contra cedentem, & fideiuſſor ex iſta temporis prorogatione liberatur.

ROMANA PRIMOGENITURÆ DE ALBERICIS.

Mercurii 22. *Junii* 1718.

D E C. DCCCLXVI.

Non indiget.

INTERAMNEN. MANUTENTIONIS SUPER RESERVATIS.

Lunæ 27. *Junii* 1718.

D E C. DCCCLXVII.

Habes in Summario.

ROMANA PRIMOGENITURÆ DE SANNESIIS.

Lunæ 27. *Junii* 1718.

D E C. DCCCLXVIII.

Non indiget.

INTERAMNEN. ATTENTATORUM.

Veneris 1. *Julii* 1718.

D E C. DCCCLXIX.

Non indiget.

CONSTANTIEN. JURISDICTIONIS SUPER BONO JURE.

Veneris 1. *Julii* 1718.

D E C. DCCCLXX.

Pro obtinenda omnimoda exemptione tam activa, quam paſſiva ab ordinaria Epiſcopi Juriſdictione neceſſe eſt in medium afferre Privilegium clarum, & literale. Confirmatio quid operetur. Paſſiva exemptio, ex quibus excludatur, nec ad eam inducendam ſufficit quod Monaſterium, vel Populus ſe receperit ſub protectione S.Sedis, vel D. Petri.

CONSTANTIEN. JURISDICTIONIS SUPER COMPULSORIA.

Veneris 1. *Julii* 1718.

D E C. DCCCLXXI.

Non indiget.

CONSTANTIEN. JURISDICTIONIS SUPER MANUTENTIONE.

Veneris prima Iulii 1718.

D E C. DCCCLXXII.

Omittitur.

SPOLETANA, SEU BONONIEN. PECUNIARIA.

Veneris prima Iulii 1718.

D E C. DCCCLXXIII.

Hæredes adeundo ſimpliciter hæreditatem defuncti propria Credita confundunt: Si vero iſti inventarium confecerint, & poſtea inſolidum ſe ſe obligaverint pro debitis defuncti, tunc inventarii beneficio renunciaſſe præſumuntur. Qualitas hæreditaria ex quibus præſumatur, & ex quibus arguatur hæredem nomine proprio, vel hæreditario contraxiſſe.

REATINA, SEU SABINEN. CAUTHELÆ ANGELI.

Veneris prima Iulii 1718.

D E C. DCCCLXXIV.

Habes in Summario.

ROMANA PRIMOGENITVRÆ DE SANNESIIS.

Lunæ 21. *Novembris* 1718.

D E C. DCCCLXXV.

Habes ſupra in Deciſione, quæ confirmatur.

LAVRETANA SALVIANI.

Veneris 2. *Decembris* 1718.

D E C. DCCCLXXVI.

Qualitas hæreditaria uti quid facti probari ſemper debet per omnia probationum genera: Idque procedit etiam ſi res eſſet cum filio, quia licet juxta legalem præſumptionem deducta ex illo Apoſtoli dicto *filius ergo hæres*, attamen id procedit in favorabilibus nunquam vero in odioſis, potiſſimum ſi paterna hæreditas ſit debitis involuta. Debitor ſi ſuo Creditori bona fide ſolvat abſque ſcientia præcedentis Ceſſionis & requiſitis vulgate L.3.Cod. de Novat. bene ſolvit & liberationem inſequitur, & de ratione.

PLACENTINA IMMISSIONIS.

Ven. 2. *Decembris* 1718.

D E C. DCCCLXXVII.

Pupillus pubertati proximus debet neceſſario intervenire contractui, alias contractus eſt ipſo Jure nullus. Tutor vel Curator ſi ſtabilia alienavit abſque præſentis, & conſenſu pupilli, actus iſte non dicitur neceſſarius, & utilis, ſed potius eidem pupillo damnoſus ſi debita hæreditaria ex fructibus hæreditatis ſolvi

ſolvi commode poſſunt. Ratificatio contractus nulli a pupillo facto majore geſta præſeferre neceſſario debet ſcientiam nullitatis, omnium qualitatum eiuſdem contractus.

ROMANA, SEV SABINEN. REDDITIONIS RATIONIS.

Lunæ 5. Decembris 1718.

D E C. DCCCLXXVIII.

Leges in Summario.

CÆSENATEN. IMMISSIONIS.

Veneris 9. Decembris 1718.

D E C. DCCCLXXIX.

Habes ſupra in Deciſione, quæ confirmatur.

FERRARIEN. MANUTENTIONIS.

Veneris 9. Decem. 1718.

D E C. DCCCLXXX.

Habes in Summario.

ROMANA FIDEICOMMISSI.

Veneris 13. Ianuarii 1719.

D E C. DCCCLXXXI.

Habes ſupra in Deciſione, quæ confirmatur.

SENOGALLIEN. IMMISSIONIS.

Veneris 13. Ianuarii 1719.

D E C. DCCCLXXXII.

Leges in Summario.

FIRMANA IMMISSIONIS.

Veneris 20. Ianuarii 1719.

D E C. DCCCLXXXIII.

Habes ſupra in Deciſione, quæ confirmatur.

VELITERNA DOTIS, SEU HÆREDITATIS.

Veneris 20. Ianuarii 1719.

D E C. DCCCLXXXIV.

Habes ſupra in Deciſione, quæ confirmatur.

NARNIEN., SEU SABINEN. BONORUM.

Lunæ 23. Ianuarii 1719.

D E C. DCCCLXXXV.

Non indiget.

MELEVITANA BONORUM.

Veneris 27. Ianuarii 1719.

D E C. DCCCLXXXVI.

Identitas bonorum Paternorum, & Maternorum, ex quibus comprobata remaneat, & an bona poſſeſſa *in una Contrada*, ſive vocabulo a filio, in quo etiam bona Materna reperiebantur dici debeant vel propria filii, vel matris. Et ex quibus in antiquis dicta bonorum Paternorum identitas probetur.

ROMANA JOCALIUM SUPER ADAMANTIBUS MAJORIBUS.

Lunæ 30. Ianuarii 1719.

D E C. DCCCLXXXVII.

Deſcriptio vel confeſſio facta a Tutore in Inventario pupillari, quod bona in eo deſcripta ad pupillum pleno jure ſpectareat attendi omnino debet, & illius hæredes eam obſervare tenentur, nec pupillus alia indiget probatione. Jocalia conſpicui valoris præſumuntur ſemper extare in hæreditate Viri prædivitis, & prænobilis pro majori honorificientia ſuę domus, & familiæ. Tutor an poſſit in uno eodemque actu ad parcendum majoribus expenſis duplex Inventarium conficere, tutelare ſcilicet, & hæreditarium, & hac in re perbelle, non minus quam docte expenduntur diſpoſitiones *tum L. fin. Cod. de Jur. deliberan.* tum alterius pariter *L. fin. Cod. de Arbit. Tut.*

ROMANA JOCALIUM SUPER MARGARITIS.

Lunæ 30. Januarii 1719.

D E C. DCCCLXXXVIII.

Habes in pręcedenti Deciſione.

MELEVITANA IMMISSIONIS SUPER BONIS AGGREGATIS PRIMOGENITURÆ.

Veneris 3. Februarii 1719.

D E C. DCCCLXXXIX.

Leges in Deciſione.

RAVENNATEN. PRÆTENSÆ AGGREGATIONIS AD LOCUM CONSILII.

Lunæ 6. Februarii 1719.

D E C. DCCCXC.

Habes in antecedentibus Deciſionibus, quæ in præſenti confirmantur.

EADEM SUPER ATTENTATIS.

Lunæ 6. Febr. 1719.

D E C. DCCCXCI.

Non indiget.

TYBURTINA SUCCESSIONIS, SEU RECADENTIARUM.

Veneris 10. Febr. 1719.

D E C. DCCCXCII.

Vaſſalli Caſtri S. Gregorii, & Caſapis decedentes abſque Patre, Matre, Filiis, Fratribus, & Fratrum Filiis debent inſtituere in Teſtamento pro medietate Baronem d. Caſtri, & ſi ab inteſtato decedant, Baro ſuccedit in totum ex antiquiſſima conſuetudine, cujus initii memoria non extat, cui conſuetudini ſubiiciuntur etiam Clerici, & Forenſes, nam d. conſuetudo diſtinguitur a Statuto, quod ab illa pendet.

PAPIEN. EMPHYTEUSIS.

Lunæ 13. Febr. 1719.

D E C. DCCCXCIII.

Sententia non plus valere poteſt, quam Deciſiones. Immiſſionis, & aſſociationis remedium differt a manutentione, & reintegratione, & devolutio implicitum habet effectum manutentionis, & eſt effectus infixus caducitati. Bona directo Eccleſiæ dominio ſubjecta diſtrahi nequeunt in manus mortuas, & conſequenter in aliam Eccleſiam.

ALBANEN. LEGITIMÆ.

Lunæ 27. Febr. 1719.

D E C. DCCCXCIV.

Legitima debetur tantum deducto ære alieno: nam quod in hæreditate amplius non exiſtit non poteſt calculari in commodum legitimarii. Nullo exhibito documento ſtandum eſt relationi peritorum, quibus omnimoda fides præſtanda eſt tamquam de re ad proprium officium deponentibus. Frumentum vetus ſemper plus valet quam novum venditum poſt novam recollectionem, ad quam faciendam expenſæ ſunt neceſſariæ, & conſequenter bonificandæ.

ROMANA ASSOCIATIONIS.

Lunæ 27. Febr. 1719.

D E C. DCCCXCV.

Ad hoc ut frater ex facto fratris obligatus remaneat omnino neceſſaria eſt bonorum communio. Iniquum videtur aliquem ultra id quod in eius rem, & utilitatem verſum eſt convenire. Melioramenta mere voluptuoſa refici non debent, non tamen mere voluptuoſa dici poſſunt, cum ex eis domus elegantia, faciliori locatu effecta eſt.

MELEVITANA FIDEICOMMISSORUM.

Veneris 3. Martii 1719.

D E C. DCCCXCVI.

Contrahentibus, non licet alterare, & caſſare conventiones, & capitula per prius inter ipſos conventa, & celebrata. Conventa in primo Matrimonio præſumuntur conventa etiam in ſecundo. Fideicommiſſum in præjudicium compręhenſorum nequit revocari, ad quod probandum leviores ſufficiunt conjecturæ ſi ordinatum ſit ab Aſcendente, quam a tranſverſali, & eo fortius ſunt admittendæ quando agitur de interpretanda diſponentium voluntate.

ROMANA LOCATIONIS PALATII.

Veneris 3. Martii 1719.

D E C. DCCCXCVII.

Ex quatuor caſibus licet Locatori a locatione recedere ante completum tempus conductionis, nempe quando Conductor penſionem non ſolvit debito tempore. Si Locator ex ſupervenientia novæ, & inopinatæ cauſæ opus habeat domo, ut eam inhabitet, ſi do-

mus neceſſaria egeat refectione, & demum ſi conductor in re locata male verſetur. Locator, & conductor ſunt correlativi, & id quod diſpoſitum eſt in uno, cenſetur diſpoſitum in alio.

ROMANA IMMISSIONIS.

Lunæ 6. Martii 1719.

D E C. DCCCXCVIII.

Renunciationes factæ intuitu matrimonii ſpiritualis regulariter præſumuntur abdicativæ, & reales, & ſumunt eam interpretationem, quæ poteſtati renunciantis convenit, & regulariter fiunt favore certarum perſonarum, illarumque effectus eſt quod renuncians ſe tollit de medio, ac ſi eſſet mortuus.

ROMANA SCUTORUM XXX. MILLIVM.

Lunæ 13. Martii 1719.

D E C. DCCCXCIX.

Diſpoſitio Teſtatoris ſervanda eſt a ſuis ſucceſſoribus, qui illius factum impugnare nequeunt. Donatio inter vivos munita clauſulis prægnantiſſimis nequit ad Donantem reverti, quamvis deficiant perſonæ in ea contemplatæ, quæ donatio licet concepta ſit abſque pacto reverſivo, ſi clara ſint jura excludentia reverſionem ad ipſum non poteſt reverti. Primogenitura munita - *clauſula ſublata, & decreto irritanti* - non poteſt impugnari, niſi impugnans prius obtineat oris aperitionem; & condens illam nequit in filiarum præjudicium omnia ſua bona ſubjicere vinculo primogeniture cum pacto non extrahendi ab illa dotes.

ROMANA IMMISSIONIS.

Veneris 17. Martii 1719.

D E C. DCCCC.

Creditores in tempore anteriores præferendi ſunt poſterioribus, at pro eadem re pecuniam credentes per contributionem concurrere debent, excepto quando expreſſa hipotheca ſunt muniti.

ROMANA, SEV JANVEN. SVCCESSIONIS SVPER BONO JVRE.

Lunæ 20. Martii 1719.

D E C. DCCCCI.

Feminæ de jure communi ad inteſtatam ſucceſſionem una cum maſculis admittuntur, excluduntur tamen ex ſtatuto Urbis extantibus Maſculis, & quamvis d. ſtatutaris diſpoſitio duo requirat copulative bonorum ſcilicet ſubjectionem, & perſonarum, & non comprehendat hæreditates Clericorum, nihilominus ex Conſt. *Innoc. XI.* non curat qualitatem perſonarum excluſarum, vel excludentium, & comprehendit hæreditates non ſolum Clericorum, verum etiam aliorum quamvis S. Sedi immediate non ſubjectorum.

EADEM SVPER MANVTENTIONE.

Lunæ 20. Martii 1719.

ROMANA PECVNIARIA SVPER CAVTHELA ANGELI.

Veneris 24. Martii 1719.

D E C. DCCCCII.

Authentica res quæ facit ut non ſolum detrahantur dotes a fideicommiſſo aſcendentali verum etiam alimenta favore hæredum fideicommiſſariorum. Præſumptio ſemper ſtat pro validitate actus donec contrarium concludenter, & non per ſimplices præſumptiones probetur. Domini directi pro Canonibus ſunt anteriores, & potiores aliis Creditoribus, & poſſunt fideicommiſſum avertere, nec poſſunt impedire quin bona communis debitoris ad inſtantiam poſterioris ſub haſta ponantur.

BRICTINORIEN. GABELLÆ.

Veneris 24. Martii 1719.

D E C. DCCCCIII.

Taxa Equorum mortuorum eſt antiquiſſima in Statu Eccleſiaſtico, & de an. 1560. per ſan. mem Pium IV. applicata fuit Rev. Cam. Apoſtolicæ, & non eſt eadem cum illa *di Strame, Paglia, e Legna*, effectaque eſt fixa, & perpetua proindeque voluit, ac juſſit d. Sum. Pontifex quod ad illam ſolvendam tenerentur etiam illi, qui antea non tenebantur.

BONONIEN. DIVISIONIS SVPER FRVCTIBVS.

Lunæ 27. Martii 1719.

D E C. DCCCCIV.

In explenda fructuum liquidatione calculum arithmeticum eſt attendendum, & relato tertii Periti de communi partium conſenſu plenam facit probationem, præſertim ſi peritia alias ſit probata, & coadjuvata adminiculis. Taxa legalis reſpectu quantitatis fructuum omnimodam habet probationem, niſi concludenter contrarium probetur, præſertim ſi pro illius juſtitia concurrant adminicula.

REATINA CAMBIORVM SCVT. 3400.

Veneris 21. Aprilis 1719.

D E C. DCCCCV.

Inſtrumentum, ſive ſcriptura non requiritur ad ſubſtantiam contractus, ſive ad probandum creditum, ſed tantum ad evitanda litigia, & ad illius comprobationem, ſed ſufficiunt duo Teſtes. Partitæ in ſtracciafolio deſcriptæ licet nullum conſtituant gradum probationis, nec etiam in præiudicium ſcribentis; tamen ex aliis adminiculis comprobatæ omnimodam fidem merentur. Ad adimendam fidem Teſti in civilibus non ſufficit quæcumque Lis, ſed debet eſſe gravis.

ROMANA, SEV SABINEN. REDDITIONIS RATIONIS.

Lunæ 24. Aprilis 1719.

D E C. DCCCCVI.

Quia ſecunda Peritia non reclamat non poteſt aliam Peritiam petere. Solidalis adminiſtratio non præſumitur, niſi concludenter probetur. Schedula informis, ab uno exarata non præjudicat aliis de illa ignaris.

ROMANA PRIMOGENITVRÆ DE ALBERICIS.

Veneris 5. Maii 1719.

D E C. DCCCCVII.

Ad Dona quæ ab hærede gravato ſua vita durante alienari poſſunt non eſt danda immiſſio ſucceſſoribus modernis. Dictio - *Quoque* - de ſui natura eſt ampliativa, & extenſiva. Loca Montium perpetuo retinent illa onera, quæ literæ patentes præſeferunt.

ASCVLANA JVRISPATRONATVS, ET LEGATORVM.

Veneris 5. Maii 1719.

D E C. DCCCCVIII.

Donatio præventiva hæreditatis fideicommiſſi ſuppoſitæ favore hæredum vocatorum intelligitur de uſufructu caſuali, quæ donatio præventiva nequit fieri ante diem facti caſus in præjudicium illorum, qui poſſunt eſſe ſuperſtites. Donatio, & Ceſſio ſunt actus tranſlativi dominii, Confeſſio adverſarii in iudicio omiſſa nequit ab ipſis amplius impugnari; ita etiam Teſtium ab ipſis adductorum plenam contra eos conſtituunt probationem, quod valet etiam de confeſſione auctoris, quæ non poteſt ab hæredibus impugnari.

NARNIEN., SEV SABINEN. BONORVM SVPER RESERVATIS.

Veneris 12. Maii 1719.

D E C. DCCCCIX.

Remanet nulla, nullamque parit effectum exceptionis adverſus credita liquida ſimulata accollatio, ad quam probandam ſufficit cauſa ſimulationis, & circumſtantiæ dictam cauſam concomitantes, quæ circumſtantiæ declarantur, dicta accollatio ſit ſub majori quo poteſt palliæ veritatis, & quamvis ſit confecta per publicum inſtrumentum ſolemnitatibus, & cauthelis munitum, ſemper corruit. Ignorantia in re gravi non præſumitur niſi concludenter probetur.

ROMANA JOCALIVM SVPER ADAMANTIBVS MAJORIBVS.

Lunæ 15. Maii 1719.

D E C. DCCCCX.

Tutor priuſquam tutelam aſſumat conficere debet inventarium, in quo deſcribere debet res quemadmodum

Digitized by Google

dum reperiuntur, quibus deſcriptis aliud non eſt inſpiciendum; verum inventarium confectum cum omnibus ſolemnitatibus juxta diſpoſitionem *L. fin.* magis probat quam Tutelare. Actus ex juris potentia adſcribitur mandanti, & non mandatario, & Procurator omnia documenta cenſetur habere a ſuo Principali.

ROMANA JOCALIUM SUPER MARGARITIS.

Lunæ 15. Maii 1719.

DEC. DCCCCXI.

Bona in Inventario non deſcripta præſumuntur non eſſe de hæreditate illa, pro qua Inventarium eſt confectum, & Jocalia tranſire poſſunt de unius dominio in dominium alterius. Folia illegalia nullam merentur fidem.

VRBEVETANA SPOLII.

Veneris 2. Junii 1719.

DEC. DCCCCXII.

De citationibus de jure requiſitis in judicio præſertim deliberationis debet conſtare in ſcriptis, non autem ex ſimplici enunciativa, & ulterius citationes debent eſſe legitime executæ: Ita etiam ſtylus debet conſtare per ſententias in contradictorio judicio promulgatas non autem per ſimplices Curialium atteſtationes. Ad validitatem deliberationum de jure requiritur numeratio pecuniæ in ipſo actu deliberationis.

ROMANA SEU VELITERNA FIDEICOMMISSI.

Lunæ 5. Junii 1719.

DEC. DCCCCXIII.

Nomine filiorum cum dictione illa - *In perpetuum* - (quæ idem eſt ac ſemper, & in infinitum) veniunt nedum filii primi gradus, ſed etiam ulteriores omnes, ſicuti nomine deſcendentium veniunt nedum maſculi ex maſculis, ſed etiam maſculis ex fæminis dummodo non adſit votum agnitionis, aliæque conjecturæ illos excludentes. Eædem numero perſonarum comprehenſæ in parte dipoſitiva teſtamenti, comprehenſæ etiam cenſentur in parte conditionali. In Teſtamentis nec ulla otioſa remanere debet.

PERVSINA DELIBERATIONIS.

Lunæ 19. Junii 1719.

DEC. DCCCCXIV.

Deliberatio per 40. annos obſervata excludit omnem umbram læſionis, ſine qua reſtitutio in integrum non datur. Pactum in conventione poſitum ad unguem ſervari debet, & verba clara in converſione poſita nullam admittunt interpretationem contrariam. Bona fideicommiſſo ſubiecta derogari poſſunt ex auctoritate Summi Pontificis in præjudicium vocatorum, quibus competit actio contra bona heredum gravatorum, qui injunctam ſubrogationem facere neglexerunt. Et lapſu 40. annorum omnis nullitas remanet ſublata.

ROMANA DOTIS.

Veneris 23. Iunii 1719.

DEC. DCCCCXV.

Centenariæ beneficio poteſt quis meliorem titulum de mundo allegare ad cujus vim, & efficaciam intervertendam non ſufficiunt mutatio, qualitas, aut ætas perſonarum. Adminicula quæ uti ſingula probant, multo fortius probant uti univerſa. Clauſula generalis - *Pro omni, & toto eo quod quis prætendere poteſt* non importat confeſſionem alicujus juris, ſive debiti.

SORANA EXHIBITIONIS SCRIPTVRARVM.

Lunæ 26. Junii 1719.

DEC. DCCCCXVI.

Teſtes de auditu deponentes nullam merentur fidem.

SORANA REDDITIONIS RATIONIS SVPER EXPENSIS.

Lunæ 26. Junii 1719.

DEC. DCCCCXVII.

Expenſarum exceſſus nunquam præſumitur, ſed ab allegante venit concludenter probandus, nam expenſæ vivæ & judiciales taxatę, & per conſequens in actis juſtificatę abſque ulla diminutione veniunt reficiendæ, & taxatæ in ſumma ſc. 10. pro qualibet inſtantia non ſunt exceſſivæ.

MELEVITANA HÆREDITATIS.

Veneris 30. Junii 1719.

DEC. DCCCCXVIII.

Hęres ſub conditione inſtitutus, ſi conditionem non adimplet habetur pro non ſcripto, & decedit ab hęreditate, ſtatimque aperitur locus Subſtituto, qui conditionem adimplevit; pręſertim ſi a Judice fuit aſſignatus terminus hęredi ſub conditione inſtituto, an velit hęreditatem adire, nec ne? qui terminus, quando agitur de hęreditate ſub conditione eſt a Judicis arbitrio pręfiniendus ob cujus lapſum arguitur animus abſtenſivus ab hęreditate.

NULLIVS, SEU CASSINEN. DONATIONUM SUPER CAUTHELA ANGELI.

Veneris 30. Junii 1719.

DEC. DCCCCXIX.

Cauthela Angeli allegari nequit abſque præſidio legitimę poſſeſſionis vel tituli poſſidendi, nec de quacumque dubietate contentatur, ſed exigit certam, & incontinenter factam probationem tituli. Fideicommiſſum effectum caducum ob interitum ſucceſſorum nullum amplius onus imponit reſtituendi bona ipſi ſubjecta, & ob prędeceſſum Patris nulla in filiis non vocatis radicari poteſt bonorum acquiſitio.

ROMANA CAMBIORUM.

Veneris 30 Junii 1719.

DEC. DCCCCXX.

Credita ex publico Inſtrumento & ex re judicata reſultantia in dubium non revocantur. Ceſſionarius habet eamdem facultatem, quam Cedens, non tamen poteſt ultra petere conſequuta ſatisfactione.

HORTANA MANUTENTIONIS.

Lunæ 3. Julii 1719.

DEC. DCCCCXXI.

Manutentio ſemper debetur poſſeſſori ad tramites ſuę verę poſſeſſionis, pręſertim ſi hęc habeat titulum. Poſſeſſio bonorum omnium, & probata per publicum inſtrumentum ſemper pręfertur poſſeſſioni ſpeciali aliquorum bonorum per publicum inſtrumentum non probatę, licet hęc ſi anterior tempore. Detractiones legales fieri debent ex omnibus bonis ſtabilibus, mobilibus, & ſemoventibus. Ad impediendam immiſſionem hęredi tria copulative requiruntur.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſſimo Patri Sacri Palatii Apoſtolici Mag.

F. Maria de Rubeis Archiep. Tarſi Viceſg.

IMPRIMATUR,

Fr. Nicolaus Rodulphus Ord. Præd. Sacri Palatii Apoſt. Mag.

Digitized by Google

DECISIONES
SACRÆ ROTÆ ROMANÆ
CORAM BON. MEM.
R. P. D. ANSALDO
DE ANSALDIS
Ejuſdem Sacræ Rotæ Auditore, & poſtea Decano.

ROMANA PECUNIARIA.

Lunæ 18. Decembris 1715.

ARGUMENTUM.

Habes ſupra in *deciſ.* 718. quæ confirmatur.

SUMMARIUM.

1 *Nudus, & ſimplex Miniſter de proprio ad nihilum tenetur in rebus adminiſtratis.*
2 *Figuram miniſterialis, non vero mutuatarii ex quibus arguatur quem repręſentaſſe*, & nu. 3.
4 *Ex partiali ſolutione indoles, & quidditas totius mutui, & contrahentium finis, & intentio arguitur.*
5 *Aſſertio emiſſa a nobiliſſimo Viro, & Cardinalitia Dignitate præfulgenti, attendenda eſt*, & nu. 6.
7 *Miniſter ſive procurator exigens Ordines non expreſſo miniſteriali, ſive procuratorio nomine remanet de proprio obligatus.*
8 *Mandans, ſive verus mutuatarius quando teneatur ad debitum, ab ejus Miniſtro pro eo contractum.*

DECISIO DCCXXIX.

CONFIRMANTES hodie DD. Deciſionem editam coram Me 28. Junii labentis anni, iterum cenſuerunt, verum Mutuantem fuiſſe claræ memoriæ Cardinalem Pallavicinum, & veriſſimum, directumque Mutuatarium Eminentiſſimum de la Tremoille, nuſquam vero Joannem Lucam de Brù, qui in hoc negocio alios pannos non induit, quam confidentialis Mediatoris, ſive Procuratoris:

Vnde quoties idem de Brù integram ſummam
ſcut. 4000. mediantibus geminis ordinibus in
ejus faciem cantantibus punctualiter exegit,
punctualiſſime conſignavit Eminentiſſimo de
la Tremoille vero, & directo Mutuatario, dubitari
amplius non poterat, quin omnino liberatus
remanſerit, cum nudus, & ſimplex
1 Miniſter de proprio ad nihilum teneatur, ut
firmatum fuit in Deciſione 28. Junii 1715., &
docuerunt *Rip. in l. Si ſe non obtulit nu. 12. ff. de re judicat. Golin. de Procurat. par. 1. cap. 1. nu. 7., & ſeqq., Salgad. in labyr. Credit. par. 2. cap. 13. num. 22., & ſeqq., Card. de Luca de Empt., & Vendit. diſc. 29. nu. 2., Rot. dec. 644. nu. 8. par. 4. tom. 3. Recent.*

Hanc autem meram figuram miniſterialem repræſentaſſe de Brù, & non illam immediate Mutuatarii reſpectu Cardinalis Pallavicini, & mediati Mutuantis reſpectu Eminentiſſimi de la Tremoille depromebatur ex qualitate perſonæ ejuſdem de Brù celeberrimi expeditoris Inclyti Galliarum Regni divitiis, & opibus affluentis; Idcirco mirum non videbatur, quod ille veluti perſona ſpectatæ fidei connationalis Mutuatarii, & confidentiſſimus Mutuantis prælectus concorditer extiterit ad tractandum, & concludendum tale mutuum, quodque in ejus faciem tracti fuerint ordines, ne
per publicas Nummularias appareret, id quod
confidentiſſime, & ſecrete inter Amicos Ma-
2 gnates adhibita ejus opera peragebatur, juxta
animadverſa per *Rot. in Romana Silviani* 10. Decemb. 1703. §. *Præſertim coram Reverendiſs. P. D. meo Molines Decano, & in Cajetana Canthela Angeli* 19. *Januarii* 1714. §. *Aſſumendo enim coram R. P. D. meo Criſpo.*

Quodque in rei veritate memoratus de Brù ſteterit in ſua linea repræſentativa puri Mediatoris, ſive occaſionalis Miniſtri innegabile reddebatur ex ſincera quietantia emiſſa ab

Digitized by Google

Eminentiſſimo Mutuatario biduo poſt rece-
ptam ſummam ſcut. 3000. in primo ordine
contentam, in qua tota hujuſce mutui hiſtoria
per ſequentia non obſcura verba enarratur --
*Quali ſono li medemi, che detto Signor de Brù
ha ricevuto per conto noſtro dal Signor Leonardo
Libri in virtù d' un' ordine dell' Eminentiſſimo Si-
gnor Cardinale Pallavicini, delli quali nè reſtia-
mo debitori al detto Signor Cardinale* -- Quan-
doquidem Eminentiſſimus de la Tremoille in-
genue fatetur recepiſſe a de Brù eadem ſcutor.
3000. recepta *per conto noſtro* a Cardinali Pal-
lavicino vanum detegebatur figurare de Brù
Mutuatarium ejuſdem Cardinalis Pallavicini,
dum exactio dignoſcebatur intrinſecus ſequuta
de mandato Eminentiſſimi de la Tremoille,
ut ultra cumulatos in præterita Deciſione §. *Si-
cuti vero eſt*, *Text. in l. Vero Procurator*, *ff. de
ſolut.*, docent *Turr. de Camb. diſput. 5. quæſt. 4.
num. 9.*, *Manſ. conſult. 318. nu. 1. lib. 9.*, *Card.
de Luca de Camb. in ſupplem. par. 2. diſc. 33.
nu. 7.*, *Mancnt. dec. 72. nu. 6.*

Tantoque magis, quia illa concluſiva, &
animativa verba — *Delli quali nè reſtiamo noi
debitori al detto Signor Cardinale* — tollebant
quamcumque amaritudinem, & aperte de-
monſtrabant, quod controverſum mutuum
tractatum, & effectuatum remanſit directè, &
unicè intuitu Eminentiſſimi de la Tremoille
ſub extrinſeca, & ſimulata apparentia ſæpefati
de Brù; Nam alias Eminentiſſimus de la Tre-
moille recognoviſſet in ſuum Creditorem eum-
dem Ioannem Lucam, & non Cardinalem Pal-
lavicinum, ut arguit præterita Deciſio *in §. Si-
cuti vero, & §. ſeqq.*

Semperque clarior efficiebatur hæc veritas
dum ipſe Eminentiſſimus Mutuatarius ſemper
conſtans, & verax in fatendo proprium debi-
tum etiam poſt mortem de Brù ad liberandos
ejus hæredes ab injuſtis vexationibus ſe decla-
ravit debitorem integralis ſummæ ſcut. 4000.
Cardinalis Pallavicini, & conſtantiſſime con-
firmavit, quod — *Furono fatti detti ordini, e
pagamenti per noſtro ſervizio, che habbiamo ri-
cevuti detti denori, & il medemo Signor Cardi-
nale riconobbe noi per debitore, e ſucceſſivamente
poi abbiamo anche in eſecuzione di detto obligo
&c. in conto del medemo pagati all' iſteſſo Signor
Cardinale Pallavicino vivente la ſomma di ſcudi*
300.; Et propterea quoties Eminentiſſimus de
la Tremoille non ſolum verbis, ſed etiam
facto recognovit in proprium Creditorem, &
realem mutuantem Cardinalem Pallavicinum,
& ſolvendo ad computum ſcut. 300. oportet
concludere, præfatum de Brù effectivè in hoc
mutuo nil aliud habuiſſe, quam nomen, &
miniſterium, cum ex hac etiam partiali ſolu-
4 tione indoles, & quidditas totius mutui, &
contrahentium finis, & intentio optimè aſſe-
quantur ad *Text. in l. Cum fidem*, *Cod. de non
numerat. pecun. §. Non autem Auth. de hæred.
falcid.*, *Rot. deciſ. 320. num. 2., & ſeq. coram
Duran.*, *& deciſ. 486.*, ibique *Addcn. num. 8.
coram Buratt.*, *& deciſ. 190. num. 4. coram
Celſo*, *& in Recent. deciſ. 393. num. 9. par. 15.*,
& bene proſequitur in Deciſione antecedenti
§. *Quod, & confirmabat.*

Abſque eo quod efficacia hujuſmodi decla-
rationum declinari valeat ſub prætextu, quod
tanquam ſimplices aſſertivæ in tertii præjudi-
cium non debeant attendi; Quoniam cum illæ
non ſint ſimplices, & vulgares atteſtationes,
ſed iteratæ, & ſeriæ aſſertiones emiſſæ a Di-
gniſſimo, & Ampliſſimo S. R. E. Cardinali,
non in tertii, ſed in proprium præjudicium,
& ad pandendam veritatem mutui ſecretiſſimè
ab eo contracti, neque ab aliis manifeſtabilis,
5 certè quod attendendæ veniunt ad *Text. in Can.
Nobiliſſimis 97. diſtinct.*, *Rot. deciſ. 339. nu. 1.,
& dec. 656. n. 9. par. 2. Recent.*, *& deciſ. 3. n. 9.*
inter illas in Urbe impreſſas *coram Me*, *& in
Firmana Primogenituræ 19. Februarii 1712.
§. Altera vero coram R. P. D. meo Falconerio*, *&
in Romana Fideicommiſſi 20. Iunii ejuſdem anni
1712. §. Tantum vero coram Me.*

Potiſſimum verò, quia Cardinalis Pallavi-
cinus tertius reputari non poterat, dum ille
fuit verus, & proprius Mutuans Cardinalis de
la Tremoille, cui de cætero idem erat eſſe
ſuum debitorem, vel de Brù, & ſic ejus ſince-
6 ræ, & iteratæ aſſertioni omnino eſt deferen-
dum, *Rot. coram Seraph. deciſ. 1141. num. 8.,
& coram Cavaler. deciſ. 46. num. 1.*, *coram Bu-
ratt. deciſ. 172. n. 24.*, *& deciſ. 536. num. 12.,
& deciſ. 567. n. 3., & 4. par. 5.*, *deciſ. 152.
num. 5., & 6. par. 7.*, *& deciſ. 144. n. 10. par.
16. Recent.*

Aſt fugabatur quælibet nebula difficultatis,
nec amplius criticari valebant tales ingenuæ
declarationes, dum de Brù in eadem ſphera
miniſteriali, in qua ab Eminentiſſimo de la
Tremoille aſſerebatur, conſideratus fuit etiam
a clar. mem. Cardinali Pallavicino, dum non
illum in ſuis codicibus, ſed Eminentiſſimum
de la Tremoille ſcripturare fecit, & declaravit
Mutuatarium; Quocirca miniſterialis qualitas
de Brù corroborata a voluntate, approbatione,
& facto ipſius Mutuantis, innegabilis redde-
batur, ut animadverſum fuit in præterita De-
ciſione §. *Quod autem.*

Et ſane ſi Cardinalis Pallavicinus non intel-
lexiſſet mutuare directè, & directiſſimè Emi-
nentiſſimo de la Tremoille, certè quod nimis
improbabile, nimiſque incredibile videbatur,
quod clauſis oculis conſiderabilem hanc ſum-
mam ſcutorum 4000. nulla obligatione repu-
tata, nulloque convento licito interuſurio con-
ſignare voluerit de Brù, quocirca hæc eadem
rei improprietas, & inveriſimilitudo ſuadebat,
& confirmabat, quod Cardinalis Pallavicinus
cæca fide in hoc mutuo procedebat, quia bene
ſciebat qualitatem, & integritatem ſui veri
Mutuatarii, ſeu Debitoris, & ideo non exegit
illas ſecuritates, & conditiones quas ab alio
quo-

Digitized by Google

quocumque dubio procul exquirere n... neglexiſſet ex regula, de qua *Rot. coram Emerix deciſ.* 688. *num.* 3., *& deciſ.* 1186. *num.* 9., *& in Neapolitano. ſeu Tricaricen. Juris redimendi* 28. *Iunii* 1703. §. *Immo potius coram R. P. D. Lancetta, & in Ravennaten. Bonorum* 16. *Iunii* 1710. §. *Et hinc coram R. P. D. Aldrovando.*

Negocium non faceſſente, quod in libris Cardinalis Pallavicini accenſa comperta fuerit contra Lucam de Brù tam partita ſc. 3000., quam, & alia reſidualium ſcut. 1000. in ſecundo ordine contenta; Quoniam talis deſcriptio divinando facta de anno 1712. poſt mortem Cardinalis Pallavicini ab ejus Miniſtris non informatis nil ponebat in eſſe, maxime quia in libro introitus, & exitus adeſt partita comprehenſiva utriuſque ordinis ita cantans -- *All' Eminentiſſimo de la Tremoille ſcut.* 4000. *per impreſtito* -- Vnde hæc originaria, & tuta adnotatio facta de anno 1707. de ordine Cardinalis Pallavicini viventis, & omnium melius hujuſce mutui informati, cui etiam refertur erronea partita ſcripta de anno 1712. prævalere debet, & prævalet ex connotatis per *Alex. conſ.* 9. *num.* 12. *lib.* 5., *Surd. conſ.* 313. *nu.* 5., *Rot. coram ſan. mem. Gregorio XV. dec.* 439. *num.* 1., *& ſeqq. coram Celſ. deciſ.* 368. *num.* 8. *coram Emerix Iun. deciſ.* 535. *num.* 16., *& in Recent. deciſ.* 9. *num.* 15. *par.* 18. *tom.* 1.

Quibus ita poſitis, nullum obicem faciebat repetitum objectum in eo conſiſtens, quod Cardinalis Pallavicinus voluit recognoſcere pro ſuo mutuario Joannem Lucam non curato in quas manus deinde pecuniæ ei mutuatæ pertranſirent, & non Eminentiſſimum de la Tremoille, quem tanquam ſtrictiſſimum Amicum obvium eſt credere, quod noluerit debitorem ad hoc, ut tota libertate ſummam mutuatam poſſet ad libitum repetere, quodque ideo traxerit ordines in faciem Joannis Lucæ ſimpliciter, & non veluti miniſtri, ſive Procuratoris Eminentiſſimi de la Tremoille, & per conſequens ille acceptando, & exigendo eoſdem
7 ordines non expreſſo procuratorio, ſive miniſteriali nomine remanſerit de proprio obligatus ex *Bartol. in l. Si Pupilli* §. *Item Procurator ff. de negoc. geſt.*, *Rocc. reſponſ. legal.* 11. *nu.* 2. *tom.* 1., *Gobin. de Procurat. par.* 5. *cap.* 1. *nu.* 12. *Merlin. de Pignor. lib.* 2. *quæſt.* 102. *nu.* 6. *Rot. poſt eundem deciſ.* 37. *num.* 6., *& ſeqq.*

Bartolus enim, ejuſque Sectatores præſentem caſum non percutiunt, quia ſupponunt in Mutuante ignorantiam qualitatis confidentialis Miniſtri, immo potius aſſiſtunt, quam reſiſtant huic hypotheſi, dum concludunt, quod quando, prout hic ex circumſtantiis antecedentibus, & concomitantibus eruitur, nec procuratorem habuiſſe animum ſe obligandi, neque mutuantem eum obligatum habendi quandoque concurrit in contrahentibus ſcientia certa qualitatis miniſterialis, & contractus vere ſubſtantiatur in perſonam Principalis, &
8 non Officialis, tunc ille ſolus Mutuatarius verus, ſeu mandans tenetur ad debitum ab ejus Miniſtro pro eo contracto, ut in ſpecie videre eſt *Merlin. de Pignor. lib.* 2. *quæſt.* 102. *ex num.* 7. 10. *&* 17.

Nullatenus demum ſubſiſtente, quod ſi Eminentiſſimus de la Tremoille unicus, & realis Debitor reputandus eſſet, ſequeretur contra omnem præſumptionem, quod Cardinalis Pallavicinus neminem ſibi obligaſſet in ſumma adeo conſpicua; Nam obligatum habebat, & ſemper habet Eminentiſſimum de la Tremoille, de cujus integritate quam juſte confiderit Cardinalis Pallavicinus, exitus demonſtravit, ejuſque fideliſſimæ declarationes convincunt.

Et ita utraque &c.

ABULEN. CAPPELLANIÆ.

Lunæ 13. *Januarii* 1716.

ARGUMENTUM.

Vicarius Capitularis conferre nequit Beneficia liberæ collationis, tam Sede Epiſcopali plena, quam vacante.

SUMMARIUM.

1 *Vicario Capitulari eſt interdictum conferre beneficia liberæ collationis tam Sede Epiſcopali plena, quam vacante.*
2 *Bona fides eſt ſatis fundamentalis quaſi poſſeſſionis.*
3 *Quaſi poſſeſſio habens contra ſe Juris reſiſtentiam probari debet concludentiſſime, alias redditur inefficax.*
4 *Quaſi poſſeſſio ex contrariis actibus excluditur.*
5 *Teſtes deponentes de re habente Juris aſſiſtentiam cæteris ſemper ſunt præferendi.*

DECISIO DCCXXX.

EXpoſitis in hodierna Audientia novo, ſeduloque examini fundamentis Deciſionis editæ coram Me 28. Junii præterlapſi anni 1715., DD. non hæſitarunt perſiſtere *in deciſis*.

Montium ita perſiſtendi in eo præcipue reſedit, quod Cappellania *Major* nuncupata ſub invocatione S. Mariæ de Abajo tamquam vacata in menſe Auguſti S. Sedi reſervato, conferri minime poterat in perſonam Gaſparis a Vicario Capitulari, cum ei ſit interdictum conferre beneficia liberæ collationis, tam Sede Epiſcopali plena, quam, & multo magis, vacante, ut de prima notarunt *Carol. Antonell. in tract. de regim. Eccleſ. Epiſcop. lib.* 4. *cap. ult.* §. 4. *num.* 46. *Pariſ. de reſignat. benefic. lib.* 7. *quæſt.* 23. *num.* 19. & de ſecunda eſt *Text. in cap.* 2. *ne Sed. vacant. & noviſſima Conſtit. S. Pii V. in ordine la* 55. *in Bullar. nov. to.* 2. *fol.* 251. ut latius animadverſum fuit *in præterita deciſ.* §. *Multoque minus.*

Abſque eo, quod attendi mereatur quaſi poſſeſſio conferendi ſimilia beneficia vacata in menſibus Apoſtolicis, & non collata in eorum vita ab Epiſcopis Abulenſibus gaudentibus alternativa, in qua prætendebant eſſe Vicarii, ſeu Proviſores Capitulares; quoniam acquiſitioni talis quaſi poſſeſſionis vehementer reſiſtit
2 diſpoſitio juris, & adverſatur defectus bonæ fidei, quæ eſt baſis fundamentalis quaſi poſſeſſionis, ut in puncto reſpondit *Rot.*, diſcuſſo ad partes articulo, *in Abulen. Parochialis 22. Junii, & 24. Octobris 1594. coram Blanchett. impreſſ. poſt Gratz. de Benefic. part. 5. cap. 5. n. 92, & ſeq. fol. 513.*

Quo poſito, cum de cætero prætenſa quaſi poſſeſſio nequaquam probaretur in identifico caſu per concludentes, & undique claras probationes, prout requiritur, quando agitur de
3 convincenda quaſi poſſeſſione habente contra ſe vehementiſſimam reſiſtentiam juris, remanebat prorſus evanida, & inefficax, ex animadverſis per *Rot. coram Cavaler. dec. 172. num. 5. & coram Ludoviſ. dec. 162. nu. 3. & ſeqq. & in recent. dec. 489. num. 18. par. 9.*

Tanto autem magis, quia in ſimilibus caſibus aſſerebantur plures collationes factæ, non à Vicario Capitulari, ſed jure devoluto à Re-
4 verendiſſimo Hiſpaniarum Nuntio, & idcirco ex hiſce individualibus actibus contrariis, clarius excludebatur quælibet quaſi poſſeſſio, ut proſequitur *Rot. coram Ludoviſ. d. dec. 162. n. 9. & 15. & in Jannen. Inſigniam ſuper manutentione 4. Februarii 1705. §. Tum quia, coram bo. me. Muto.*

Eoque libentius, dum etiam plures Teſtes formiter examinati excludebant uno ore Capitulum a præfata poſſeſſione, ſeu quaſi confe-
5 rendi beneficia liberæ collationis, qui propterea, veluti deponentes de re habente totam juris aſſiſtentiam, debent attendi, & in conflictu, etiam cæteris præferri, juxta doctrinam *Innoc. in cap. auditis ſub num. 4. de reſcript.* quam pluries ſequuta eſt *Rot. coram Coccin. dec. 2126. num. 4. & 12. & coram Bich. dec. 290. nu. 4.*

Et ita in contumaciam Gaſparis fuit reſolutum &c.

ROMANA CAMBIORUM.

Ven. 17. Januarii 1716.

ARGUMENTUM.

Tranſactio fieri nequit in præjudicium vocatorum in fideicommiſſo niſi de evidenti illius utilitate conſtet. Judex juxta ſtatutariam Urbis ſanctionem interponere nequit ſuum decretum in cauſis Mulierum, & minorum, niſi iſtorum cauſa plene, & in ſcriptis cognita. Solutiones fructuum quando de falſitate ſuſpectæ dicantur. In civilibus falſitatis ſuſpicio pro ipſa vera falſitate habetur.

SUMMARIUM.

1 *Inſtrumentum cambii obligatione camerali vallatum quaſcumque renuit exceptiones turbidas & illiquidas.*

2 *Res inter alios acta afficere non poteſt non vocatum, neque in ea contentionem.*

3 *Tranſactio fieri nequit in præjudicium vocatorum in fideicommiſſo niſi conſtet de ejuſdem fideicommiſſi utilitate.*

4 *Conſenſus ſub aliquo ſuppoſito præſtitus illo corruente deficit, & contractus reſolvitur.*

5 *Læſio nullam, & inefficacem reddit tranſactionem, ac ſi facta non fuiſſet.*

6 *Tutoris, vel Adminiſtratoris confeſſio de recepto minori nequit præjudicare.*

7 *Probatio melior dari nequit, quam proprii oris confeſſio.*

8 *Judex juxta Statutariam Urbis diſpoſitionem interponere nequit conſenſum in cauſis Mulierum, & minorum niſi cauſa plene, & in ſcriptis cognita.*

9 *Cautela neceſſaria, & opportuna ſi fuerit omiſſa magnam præbet ſuſpicionem falſitatis actus.*

10 *Solutiones a debitoribus fieri nequeunt, niſi cum reportatione opportunarum receptarum.*

Receptæ uti quid facti debent plene, & concludenter probari.

11 *Computum a ratiocinatore confectum ſi ſit informe nullum probationis gradum conſtituit.*

12 *Productio alicujus tituli relativa ad alium titulum attendi non meretur, niſi ipſe titulus relatus producatur.*

13 *Falſitatis ſuſpicio in civilibus ſufficit, ut nulla fides præſtetur actui.*

DECISIO DCCXXXI.

POſtquam de anno 1676. Joannes Vavaſſorius contraxerat ad ſui favorem cambium ſcutorum mille poſtea redactum ad ſcuta 500. cum clar. mem. Duce Federico Sfortia, & Duciſſa Livia ejus Uxore, & poſt alia gemina ſimilia Cambia contracta, nempe unum pro ſcutis 800. cum d. Duce Federico, & cum R. P. D. Maximiliano ejus fratre de anno 1678., & aliud ſcutorum 766. cum eodem Duce Federico de anno 1680. hæredes univerſales d. Joannes inſtituit Petrum, Franciſcum, Benedictum, Joſephum Mariam, & Angelum ejus Filium cum reciproca ſubſtitutione inter ipſos; heredem vero Uſufructuariam Margaritam de Orca ejus Uxorem.

Propterea præfati Angelus, & Margarita mandata obtinuerunt contra D. Ducem Cajetanum Cæſarinum filium, & hæredem tam memoratæ Liviæ, quam antedicti Ducis Federici, habitaque notitia de aliquibus locis montium adhuc cantantibus in Creditum prædictæ Duciſſæ obtinuerunt *Exequatur* pro reſtitutione ſortis, & ſolutione fructuum prædicti Cambii a

dicta

dicta Duciſſa contracti cum ſucceſſivo decreto pro illorum deliberatione; Et a ſua per d. Ducem Cajetanum Signatura Juſtitiæ geminas obtinuit Commiſſiones mihi directas, nempe quoad prædictum mandatum de ſubhaſtando, de quo in hac deciſione diſſeritur cum clauſula *Alteri qui ad legitimam*; Aliam vero cum clauſula; *Si quid exequendum*; prout in altera mea contemporanea deciſione; Vnde dubio per me propoſito, *An ſit procedendum ad ulteriorem legitimam ſubhaſtationem*, reſponſum affirmativum accepi.

Validitas enim non erat in controverſia, &
1 Juſtitia reſultat ex Inſtrumento præfati Cambii Camerali obligatione vallati, & propterea reſpuentis omnes exceptiones turbidas, & requirentes indaginem, ut alias dixit *Rota poſt Zacch. de oblig. Camer. deciſ.* 252. *num.* 2. & 3. *& coram Coccino deciſ.* 189. *num.* 1. *& coram Bich. deciſ.* 166. *num.* 6. *& deciſ.* 431. *num.* 29. *& in rec. deciſ.* 527. *num.* 15. *par.* 19.

Taliſque viſa fuit illa, quæ a d. Duce Cajetano deſumebatur ex Inſtrumento Tranſactionis inito de anno 1697. inter d. Ducem Federicum, & præfatos Petrum, Franciſcum, & Benedictum fratres de Vavaſſoriis, in quo cum ſuppoſito, quod Capitalia dd. trium Cambiorum una cum fructibus uſque tunc decurſis aſcenderint ad ſolam ſummam ſcutorum 1589. Et cum alio ſuppoſito, quod bona Domus Sfortiæ ære alieno jam totaliter remanſiſſent abſorta conventum fuit, quod pro omnibus dictis Creditis ſolverentur ſcuta 1100., ut in *Summario utriuſque Partis, & ſignanter dictæ Margaritæ Num* 9.

Nam cum in dicta Tranſactione non intervenerit, nec dicta Margarita heres uſufructuaria dicti Joannis Originarii Creditoris dd. Cambiorum, nec d. Angelus hodierni Actores, qui temporis erat ætate minor, certum eſt quod
2 dicta tranſactio tamquam res inter alios acta non poteſt eoſdem afficere ad *Text. in l. fin. Cod. de Auctor. præſtan. Rot. in Romana Tenutæ Campi Salini ſuper tranſactione* 26. *Junii* 1705. *coram R. P. D. meo Lancetta, & in ejus confirmatoria prima Iulii* 1712. §. *Quemadmodum coram Eminentiſſimo Cardinali Scotto*.

Eo autem minus quia tam dicta Margarita vigore d. uſusfructus, quam d. Angelus vigore dictæ reciprocæ, ut in *d. Summario Margaritæ Num.* 18. habebat jus a prædicta Cambia ex perſona propria, nec dicta Tranſactio poteſt ſubſtineri in everſionem dicti fideicommiſſi & præjudicium dd. Perſonarum jure proprio venientium, niſi omnimode conſtet de utilita-
3 te ejuſdem fideicommiſſi ad *Text. in l. peto §. Fratre ff. de legat.* 2. *Rota deciſ.* 702. *num.* 1. *coram Emerix Jun. & in Fanen. Primogenituræ* 7. *Maii* 1700. §. *Non attenta coram clar. mem. Cardinali Caprara, & in ejus confirmatoria* 3. *Junii* 1701. *coram Eminentiſſimo D. meo Cardinali de la Tremoille, & in Terracinen. Primogenituræ* 4. *Februarii* 1709. §. *Quo vero, & §. Ex eiſdem verſ. ſecundo coram Reverendiſſimo D. meo Molines*.

Tantum abeſt quod ex dicta Tranſactione apparuerit DD. nitida hæc utilitas, quin potius apparuit prorſus nulla, erronea, & læſiva, ex quo fit, quod neque dicti Petrus, Franciſcus, & Benedictus valide obligati remanſerint, cum conſenſus erroneus, ſeu ſub aliquo ſuppo-
4 ſito præſtitus, illo corruente, deficiat, & contractus reſolvatur: juxta notata per *Bald. in l. final. colum.* 1. *verſ. quarto poteſt ſperari ff. qui ſatis dare cogantur Gratian. diſcept. foren. cap.* 788. *nu.* 2. *Vrceol. de tranſact. quæſt.* 96. *num.* 2. *in verb. cum error, & nu.* 3. *Rota poſt eum lem deciſ.* 6. *num.* 10., *& in Peruſina Tranſactionis* 8. *Junii* 1711. §. *Quia ad effectum coram Me*.

Erronea autem apparuit aſſerta Cauſa impotentiæ Domus Sfortiæ, quia de tali impotentia nullatenus doctum fuit, præſertim dum exiſtebant adhuc perſonæ in dd. Cambiis obligatæ, nec illa poterat influere in Duciſſam Liviam poſſidentem inſigne Patrimonium Domus Cæſarinæ, cum Capitale dicti Cambii ſcutorum mille poſtea redacti ad ſcuta quingenta una cum fructibus decurſis uſque ad diem d. Tranſactionis, qui conficiebant ſummam ſcut. 983. 82. ut ex Calculo dato in *dicto Summario Margaritæ Num.* 8. & cum Capitalia, & fructus reliquorum duorum Cambiorum ingentem ſummam componerent, adeout in totum fructus, & capitalia omnium dd. trium Cambiorum aſcenderent ad ſcuta 3976. 72. ut ex dicto calculo in *dicto Summario Num.* 8. palam redditur, quod modica ſumma vigore dictæ Tranſactionis ſolvenda in dictis ſc. 1100. ut in *dicto Summario Num.* 9. non erat ullo modo reſpondens veræ præexiſtentiæ dd. Creditorum, quæ ex publicis, & juratis Inſtrumentis perſpicuè
5 reſultabat; Unde non ſolum erroneitas d. Cauſæ, ſed etiam ipſa enormiſſima læſio, quæ facit præſumere contractum metu, & dolo extortum, reddit inefficacem, & nullam præfatam Tranſactionem, acſi facta non fuiſſet, ut late probat *Cardinalis de Luca de fideicomm. diſc.* 39. *nu.* 2. *& ſeq. Vrceol. de tranſact. qu.* 70. *nu.* 13., *&* 14. *verſ. competere, & nu.* 20. *Rota poſt ipſum deciſ.* 38. *num.* 4. *& in Vercellen. reintegrationis* 3. *Julii* 1711. §. *Hinc miſerum coram R. P. D. meo Falconerio*.

Et exinde educitur minus veram fuiſſe illam calculationem ſortis, & fructuum decurſorum uſque ad diem tranſactionis in ſcutis 1589., quia
6 reſpectu ad dictum Angelum tunc minorem, neque Tutoris, vel Adminiſtratoris confeſſio de recepto illi valet præjudicare iuxta *Textus cenſuram in l. ſi Procur. Cod. de procurat.*, & pluribus relatis *Rota in rec. deciſ.* 106. *nu.* 14. *& in Romana Immiſſionis* 29. *Januarii* 1712. §. *Ejuſdemque irrelevantiæ coram R. P. D. meo Criſpo*.

Et dum in Inſtrumento dictæ Tranſactionis dicitur, quod factis a Petro, & Benedicto exactiſſimis diligentiis etiam iudicialibus contra

Do-

Domum Sfortiam nihil conſequi potuerint, ut ex illis verbis ibi *dicto Summario Num. 9. litt. C. -- Et pro eorum executione nihil egerint, attento quod major pars debiti ſit Excellentiſſimæ Domus Sfortiæ, & ex illius effectibus nihil remanſerit, cum omnia illius bona ſint alienata --* Ex hac ipſa aſſertione convincebatur, quod ſoluti non fuerint fructus antecedenter decurſi dd. geminorum Cambiorum ad Domum Sfortiam paſſive ſpectantium, & qui propterea remanere non potuerint de tempore Tranſactionis in ſola ſumma enunciata dd. ſcutorum 1589. dum illa præſuppoſita antecedens, & inſignis dd. fructuum ſolutio pugnat cum ſupradicta contemporanea expreſſione, quod dd. Petrus, & Benedictus, neque poſt dd. diligentias quidquam a Domo Sfortia conſequi potuerint, & ſic falſitas, ſeu inſubſiſtentia talis ſuppoſiti melius probari non poterat, quam ex dicta con-
7 temporanea ipſius Ducis confeſſione, & contradictione deſtruente veritatem dictæ calculationis ſuperius expreſſæ *l. cum precum Cod. de liberal. cauſ.* ubi *Bald. & Salicet. Rota in Salisburgen. Vicariæ ſuper tranſportatione actorum 8. Maii 1713. §. Conſpirante coram R.P.D. meo Falconerio & in Romana Pecuniaria 15. Ianuarii 1714. §. Attamen Domini coram eodem.*

Crevitque apud DD. ſuſpicio dictæ calculationis, quia neglecta a dicto Duce Federico fuit ea Cautela, quæ præfato actui erat congrua, & neceſſaria; Nam vocata non fuit dicta Margarita, ad quam ſpectabat uſusfructus dictorum Cambiorum, minuſque dictus Angelus, qui quamvis ætate minor poterat, & debebat intervenire dicto Contractui; ſi enim vocati fuiſſent, non potuiſſet in folle enunciari, & calculari ſumma reſidualis dictorum Capitalium, & fructuum in ſola ſumma dictorum ſcutorum 1589. quia Judex ad formam noſtrorum
8 Statutorum Urbis in Contractibus Mulierum, & Minorum neceſſario adhibendus, non potuiſſet interponere decretum pro validanda obligatione prædictæ Margaritæ Matris, & dicti Angeli filii, niſi cauſa plene & in ſcriptis cognita, ut docent *Conſtant. ad Statut. Vrbis adnot. 44. art. 3. nu. 166. Rota dec. 360. nu. 13. parte 4. tom. 2. rec., & dec. 479. nu. 3. parte 13., & dec. 43. nu. 5. par. 18. & dec. 410. num. 6. & dec. 924. nu. 11.*

Unde quod neglecta fuerit talis obvia, & actui gerendo non minus opportuna, quam neceſſaria Cautela, magnam ſuſpicionem præbebat, & augebat, quod revera prædicti fru-
9 ctus non fuiſſent ſoluti, ad tradita per *Poſth. reſolut. 50. num. 17., Andreol. controverſ. 135. num. 7., Rota coram Bichio dec. 565. nu. 17. & 18.; & in Eugubina Dotis, & fructuum 17. Junii 1712. §. Multo minus cor. R.P.D. meo Aldrovando.*

Clariora autem hæc omnia reddebantur, quia probatum fuit, quod de Anno 1688. expedita fuerant mandata, ne dum pro ſorte, ſed etiam pro fructibus ut egregia ſumma uſque tunc decurſis dictorum Cambiorum, ut in dicto *Summario* Margaritæ *num. 4. 5., & 6.* Unde cum Calculus ab eadem exhibitus in dicto *Summario num. 8.* reſpondeat dictæ calculationi judiciali, & ſucceſſivæ expeditioni mandatorum, nec doceatur quod poſt dicta mandata aliquid ſolutum fuerit, abunde remanebat juſtificata inſubſiſtentia Calculi enunciati in dicta Tranſactione; cum ſolutiones a Debitoribus fieri non ſoleant niſi cum reportatione opportunarum receputarum, & tanquam quid facti debent ab allegantibus clarè, & concludenter probari, ut docent *Menoch. lib. 3. preſumpt. 135. num. 1., Mart. Medic. examinat. 53. num. 1., Rota coram Gregor. dec. 139. nu. 2., & coram Coccin. deciſ. 2303. nu. 15.* & alibi paſſim.

Nec ad ſatisfaciendum præmiſſo oneri quidquam relevare viſum fuit computum exhibitum & confectum a Ratiocinatore dicti D. Ducis Cajetani, quia tanquam informe nullum gradum probationis conſtituit *ex Text. in l. exemplo Cod. de probat. Rota deciſ. 21. num. 8. poſt Vivian. de Jurepatr. & deciſ. 816. num. 7. parte 18. recentior.*

Eoque minus quia utpote relativum ad originarios ordines, & receputas ſimplex illius productio parvi pendenda erat donec, & quouſque etiam non exhibeantur ipſi ordines, & originariæ receputæ relatæ, ut alias reſpondit *Rota coram Buratto deciſ. 60. num. 6., & 7., & coram Bichio deciſ. 210. num. 2., & deciſ. 620. num. 18. parte 18. rec., & in Romana Vineæ, ſeu Horti 15. Martii 1710. §. Neque hujuſmodi in fine coram R. P. D. meo* Lancetta.

Prout ad hunc effectum paris irrelevantiæ apparuit quidam ordo ingentis ſummæ ad favorem præmiſſi Joannis Vavaſſorii exaratus a prælaudato Duce Federico uſque de Anno 1688., & ab eo acceptatus cum ſua receputa in calce, quia ultra quam quod cum ille non ſit in actis, nulla de eo ratio haberi valeat *ad jura vulgata*, talis ordo convincitur omnino falſus; quia cernitur exaratus de menſe Majo Anni 1688. favore ipſius Joannis Vavaſſorii cum ejus recepnta in calce ſub data *menſis Septembris* 1689. quando ipſe longè prius deceſſerat ut depræbenditur ex aperitione Teſtamenti ſecuta de *menſe Februarii* 1686. *ut in Summario* Angeli *num. 18.* & ulterius talis quoque manifeſtatur ex judicis ſuperius expoſitis, in quibus ſemper fratres tranſigentes mandata pro integra dicta ſumma reportarunt; Ideoque prædicta quando omnimodam etiam falſitatem non præſeferrent, prout præſeferunt, ſufficeret, ut ſaltem d. ordinem redderent valde ſuſpectum, ad hoc ut in Civilibus nulla fides haberi debeat. *Textus eſt in l. Jubemus Cod. de probat., Mandell. Alb. conſ. 99. nu. 2., Rocc. diſput. Iur. Cap. 46. num. 8., Rota coram Priolo deciſ. 144. num., 3. & in Romana Donationis 17. Aprilis 1711. §. Tota Baſis coram me, & in Romana dotis 21.*

Ja-

Digitized by Google

Junii 1715. §. *Poſtremo pariter coram me*.
Et propterea de primo ad ultimum cum ex hue uſque deductis, atque firmatis ſaltem reſultet, quod turbidiſſima ſit exceptio ex dicta tranſactione deſumpta, & idcirco non valens retardare executionem obligationis claræ, & limpidiſſimæ in hunc ſenſum DD. convenerunt.
Utraque &c.

EADEM CORAM EODEM.

Veneris 17. *Januarii* 1716.

A R G U M E N T O.

Non indiget.

S U M M A R I U M.

1 *Inſtrumentum publicum facit probationem undique probatam donec de contrario non doceatur.*

D E C I S I O DCCXXXII.

QUemadmodum juxta ſeriem facti in altera mea contemporanea deciſione relatam ſuper *altero dubio* diximus quod tria fuerunt Inſtrumenta Cambiorum, ſtipulata favore quondam Joannis Vavaſſorii, primum nempe ſcutorum mille creatum per clar. mem. Duciſſam Liviam Cæſarinam, poſtea redactum ad ſcuta 500., de quo ſpecificè ſermonem habuimus in dicta contemporanea deciſione; Secundum vero ſcutorum 600. contractum per R. P. D. Maximilianum Sfortiam, ſub fidejuſſione clar. mem. Ducis Federici Cæſarini; Et tertium denique ſcutorum 776. creatum tantum a præfato Duce Federico, pro quibus etiam duobus poſtremis tam Angelus, quam ejus Mater contra D. Ducem Cajetanum Cæſarinum, tanquam ipſorum Debitorum hæredem, opportuna mandata ab A. C. reportaverat, bonificatis tamen ſcutis 1100 quæ ab antedicto Duce Federico in quodam Tranſactionis Inſtrumento, quod latè *in alia Deciſione* enucleavimus aliis tribus fratribus D. Angeli perſoluta fuere; Unde cum a prædictis mandatis præmiſſus D. Dux Cæſarinus appellationem reportaverit cum clauſula *ſi quid exequendum*, eaque mihi commiſſa fuerit in hodierna audientia ſimultaneè cum dicto alio dubio reſpiciente Cambium laudatæ Duciſſæ requiſivi DD. meos *an prædicta mandata eſſent exequenda* — & tum ob illorum validitatem, quam illorum juſtitiam *in affirmativo reſponſo convenerunt*.

Validitas quippe non impugnabatur, & apprime coruſcabat ex actorum revolutione; Juſtitia autem pariter reſultabat ex ipſis Cambiorum Inſtrumentis, quæ donec de integra ſolutione non doceatur per eumdem debitorem facit contra ipſum rem claram, & manifeſtam, omnemque expoſcit promptam executionem, *Rota in Romana Pecuniaria* 15. *Maii* 1711. §. *Quoniam coram R. P. D. meo Falconerio*.

Abſque eo quod omnia præmiſſa Cambia extincta remanſerint per eam tranſactionem, quæ interceſſit inter Ducem Federicum & tres alios fratres de Vavaſſoriis, quia præfata tranſactio prorſus collabeſcere apparuit ex rationibus adductis in *prædicta altera contemporanea deciſione*, ad quam DD. ne actum agere viderentur ſe remiſſivè habuerunt.

Et ita utraque &c.

RECANATEN. BONORUM SUPER BONIS EXTRA PATRIMONIALIBUS.

Lunæ 27. *Januarii* 1716.

A R G U M E N T U M.

Magnus Magiſter Religionis Hieroſolymitanæ præſtando ſuum aſſenſum authorizativum, & reintegrativum facultatis teſtandi, quam Equites per aſſumptionem Habitus amittunt licentiam ſuam, & facultatem reſtringit ad bona Patrimonialia dumtaxat, cum Hieroſolymitana Religio perpetuò pro ſe retinere conſuevit bona ex induſtria propria, vel aliunde, quam ab hæreditate paterna, vel materna, vel aliorum aſcendentium quæſita.

S U M M A R I U M.

1 *Magnus Magiſter Religionis Hieroſolymitanæ ſuam teſtandi licentiam reſtrinxiſſe præſumitur ad bona patrimonialia tantùm*, & num. 4. & ſeqq.
2 *Hujuſmodi licentia veluti a Iure exorbitans eſt ſtrictè interpretanda* num. 2.
3 *Voluntas metitur a poteſtate.*
4 *Sac. Religio Hieroſolymitana perpetuò conſuevit pro ſe retinere bona ex induſtria ſuorum Equitum acquiſita, vel aliunde quæ ab hereditate paterna, vel materna.*
5 *Commendatoribus, & Oratoribus Sac. Religionis Hieroſolymitanæ circa praxim ſtandum ſemper eſt.*
6 *Acquirens particulari, non verò fideicommiſſario nomine bona, ad ſui, & non fideicommiſſi commodum acquiſiviſſe credendum eſt?*

D E C I S I O DCCXXXIII.

POST editas geminas inter ſe pugnantes deciſiones, ſub diebus nempe 29. *Aprilis* 1641. & 28. *Iunii* 1642. *coram clar. me. Card. Cerro*, in quarum prima inter ejus impreſſas *la* 28. conceſſa, & in altera *la* 66. denegata extitit Immiſſio hæredibus immediatis Ludovici de Alemannis in bonis Philippi Alemanni Equitis Hieroſolymitani; Cauſa hæc ſiluit per quatuor ſupra quinquaginta annos, nimirum uſque ad an-

annum 1698. de quo tempore renovato certamine per Margheritam Alemannam de Veneriis mediatam hæredem ejuſdem Ludovici coram bo. me. Pio Sacrum Tribunal ſtetit in primo loco deciſis quoad bona patrimonialia, quo vero ad extra patrimonialia reſolutionem maturiori reſervavit examini.

Quievit iterum Cauſa, donec reaſſumpta per Petrum Nicolaum Venerium ejus filium adverſus Thomam, alioſque fratres de Maſuccis, ego hodie in locum bo. me. Pii ſubrogatus decidendum propoſui DD. meis -- *An ſit ſtandum in primo, vel ſecundo loco deciſis coram clar. me. Card. Cerro quoad bona extra patrimonialia Equitis Philippi*, accepique reſponſum ſtandum eſſe in ſecundo loco deciſis.

Rationem ita decidendi præbuit tenor licentiæ datæ a Magno Magiſtro Sacræ Religionis Hieroſolymitanæ Equiti Philippo tam in littera, quam in ſpiritu reſtrictæ, & limitatæ ad bona, & circa bona patrimonialia tantum, nec in ſe ſillabam continentis, quæ ſpiret comprehenſionem bonorum extra patrimonialium, & ex propria induſtria acquiſitorum; Exordiendo namque a Patre narrativa, Magnus Magiſter ſatis ſe expreſſit per ſequentia non obſcura verba -- *expoſuiſti nobis te quædam bona tenere, quæ Iure hæreditario ſucceſſionis, & legati &c.* idemque repetiit in diſpoſitiva inquiens -- *nos igitur omnia bona quovis Iure tam hæreditario, quam ſucceſſionis, & legati ad te ſpectantia &c.* Unde ſtante adeo aperta, & geminata reſtrictiva feriente bona patrimonialia, illa ſcilicet, quæ provenerunt ex hæreditate, ſucceſſione, aut legato, & virtualiter cætera omnia excludente, nemo non cogebatur fateri Magnum Magiſtrum præſtando ſuum aſſenſum auctorizativum, & reintegrativum facultatis teſtandi, quam Eques Philippus perſtrinxiſſe ad bona patrimonialia dumtaxat ex connotatis per *Sanchez in præcept. decalog. lib. 7. cap. 8. num. 16. Gratian. diſcept. 363. num. 24. & diſcept. 880. num. 8. & ſeqq. Sperell. decis. 21. num. 41. Rot. coram Ludoviſ. dec. 87. num. 1. & ſeqq. coram Dunoz. Iun. dec. 406. num. 6. & coram Arguell. dec. 82. num. 6. & ſeqq.*

Quamvis perſpicua, & litteralis appareret hujuſmodi interpretatio, apertior nihilominus reputata fuit; Tum ex quo talis licentia eſt exorbitans a Jure veluti habilitans profeſſum in Religione ad teſtandum propter quod præciſe
2 eceptum eſt illam eſſe ſtricte interpretandam juxta notata per *R. P. D. Petram ad Conſtitut. S. Benedicti 12. ſect. 1. n. 18. tom. 4. fol. 153. Rota coram Arguell. dec. 82. num. 7. & ſeqq. & in Romana ſucceſſionis, & legitima apud Card. de Luc. de regal. deciſ. 2. num. 16. lib. 2. tom. 1. & in Lituana donationis 5. Maii 1688. §. Prout coram cl. me. Card. Caccia.*

Tum & exulare videbatur omnis trepidatio, quia non pendebat a libera voluntate Magni Magiſtri magis, vel minus amplam concedere alienandi, aut diſponendi facultatem, dum idem Magnus Magiſter totam ſuam auctoritatem circa tales licentias deſumebat, vel a decreto Capituli Generalis, quod cantet de ſolis, & nudis bonis patrimonialibus, ut ibi -- *necnon concedere fratribus licentiam, vendendi, alienandi bona patrimonialia*: vel a Statuto, quod in cap. 10. ſub titulo de Magno Magiſtro ſancit -- *Che il Maeſtro poſſa dar licenza alli fratelli di vendere qualſivoglia beni ſtabili, tanto paterni, quanto materni di aſcendenti, e Collaterali a loro ſpettanti per ragione d' Eredità, di ſucceſſione, o di legato.*
3 Vnde regulando voluntatem a poteſtate juxta *Text. in leg. Lucius 21. §. Impetrator ff. ad mancip.* oportebat concludere, quod ille voluerit traſcendere limites facultatum ſuarum, illiſque abuti, exindeque neceſſe videbatur aſſerere, quod non indulſerit, neque indulgere intellexerit rehabilitationem Equiti Philippo, niſi ad alienandum, ſeu diſponendum de bonis patrimonialibus, idque erat totum id, quod concedere poterat, & conceſſiſſe præſumitur per ea, quæ ponderat *Barbat. in cap. cum in Iure num. 4. de offic. deleg. Cravett. conſ. 105. num. 4. Rot. dec. 167. n. 28. par. 5. & dec. 310. n. 23. par. 6. recen.*

Hinc conſimiles, & fortaſſe ampliores licentias indultas alias per Magnos Magiſtros ſuis militibus ſemper ita interpretatas, ſemperque ita obſervatas fuiſſe ſatis conſtabat ex Teſtium depoſitione relata in antecedenti hujus Cauſæ *deciſione coram Card. Cerr. 66. num. 5.* ex eadem ratione perpetuo conſueviſſe Sacram
4 hanc Hieroſolymitanam Religionem pro ſe retinere bona, quæſita ex induſtria propria, vel aliunde, quam ab hæreditate paterna, materna, vel aliorum aſcendentium, non attenta facultate conceſſa diſponendi de bonis patrimonialibus, teſtatum reliquerunt plures Commendatores, & Oratores hujus Sac. Religionis, quibus circa praxim, & materias ordinis ſtandum eſſe monuit *Bald. conſ. 149. num. 3. lib. 1.* & egregie obſervat *præterita deciſio num. 19.*

Ex his conſtabilito, quod ſæpefata licentia comprehendere nequiverit bona extrapatrimonialia, quodque illa acquiſita fuerint ex perſona Equitis Philippi Sac. Religioni, à qua fuerunt deinde ceſſa pro ſcut. 300. Camillo auctori fratrum de Maſuccis. Vana detegebatur prætenſio promota a Veneriis in eo conſiſtens, quod ceſſio talium Iurium facta fuerit Camillo uti hæredi fideicommiſſario, & per conſequens acquiſita illa extiterit fideicommiſſo, non autem libere Camillo; Quoniam in eadem ceſſione, ſeu tranſactione Camillus nuſquam ſe expreſſit hæredem fideicommiſſarium Equitis Philippi, neque ei fuerunt ceſſa ulla Jura veluti hæredi fideicommiſſario, ſed veluti particulari perſonę nulla facta mentione fideicommiſſi. Unde reſultabat, quod per viam, ſeu ſpeciem emptionis, & venditionis acquirere voluerit, & acquiſiverit Jura, & bona extrapatrimonialia Philippi

6 independenter, & præciſive a titulo Teſtamenti ad ſui, & non fideicommiſſi commodum ex congeſtis per *Card. de Luc. de hæred. diſc. 8. n. 11. Olea de ceſſ. Iur. tit. 6. quæſt. 7. n. 9. & n. 16. & ſeq. Cancer. var. reſol. par. 3. cap. 15. num. 204. Gratian. diſcept. 733. num. 17. Rot. coram Ruyas dec. 153. num. 13.*

Et ita utraque &c.

BONONIEN. TAXÆ ANNONÆ.

Veneris 31. Ianuarii 1716.

ARGUMENTO.

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Reſtitutio in integrum conceditur docto de injuſtitia rei judicatæ.*
2 *Papa præjudicare numquam voluiſſe cenſetur cauſæ oneroſæ, & correſpectivæ.*
3 *Obſervantia qualibet ſubminiſtrat viam interpretationibus in omnibus rebus.*

DECISIO DCCXXXIV.

STabilito de anno 1579. per concordiam initam inter Duces Eſtenſes, & Regimen Civitatis Bononiæ, quod Subditi Ferrarienſes poſſidentes Bona a latere Bononiæ in loco, ſeu linea *dell' Interim* nuncupata, reputandi eſſent veri Originarii Cives Bononienſes, & e converſo illi, qui ab alio latere reſpiciente Ferrariam alia bona poſſidebant, reputarentur effectivi, & originarii Cives Ferrarienſes, iiſque tam Ferrarienſibus, quam Bononienſibus conceſſa ulterius extitit ampliſſima exemptio ſuper bonis hujuſmodi ab univerſis Oneribus, Datiis, & Vectigalibus tunc uſque impoſitis, & pro futuris cautum fuit, illos teneri ad impoſitiones adamuſſim, prout teneri debuiſſent veri, & originarii Cives etiam ſine miniſterio actualis habitationis, ut ex lectura Tranſactionis ejuſdem, de qua *Summ. Almerici num. 1.*

Inter Cives Ferrarienſes poſſidentes Bona in eadem linea a parte Bononiæ, adſunt Almericus, & alii de Boariis, adverſus quos Regimen Bononiæ prætendens exigere Taxam Annonæ ſubinde impoſitam, & a Forenſibus dumtaxat debitam, favorabilem reportavit ſententiam ab Eminentiſſimo Camerario, declarantem nullam competere exemptionem pro bonis ſitis in linea *dell' Interim* memoratis Boariis cum ſeparato Decreto continente relaxationem manus Regiæ pro ſolutione hujuſce Taxæ Annonæ ad rationem Bononenorum ſex, & denar. 11. pro ſingulis libris 100. valoris bonorum, prout practicatur ab aliis forenſibus; Unde delegata mihi per Signaturam Sanctiſſimi Cauſæ Commiſſione, DD. meos in hodierna audientia interrogavi, *An conſtet de cauſis reſtitutionis in integrum*, habuique reſponſum affirmativum.

Sententia namque Camerarii exemptionem reis conventis competentem denegans, comperta eſt undequaque injuſta; Unde præbuit juſtam cauſam illatum vulnus ſanandi beneficio reſtitutionis in integrum *Innocent. in cap. ex litt. 11. de reſtitut. in integrum, Rota deciſ. 68. num. 1. part. 18. in Romana, ſeu Sabien. fideicommiſſi 5. Maii 1706. §. Idque coram Me, & in Romana fideicommiſſi 21. Januarii 1707. §. Conſtito coram Reverendiſſimo P. D. meo Molines Decano, & in Romana Donationis 4. Februarii 1711. §. 28. coram Me.* 1

Quæ injuſtitia deprompta fuit ex tenore ipſius Tranſactionis, in qua liberantur omnino, penituſque eximuntur bona exiſtentia in linea *dell' Interim* ab omni, & quocumque onere, perinde ac ſi eorum Poſſeſſores, ſunt verba ejuſdem Tranſactionis -- *Foſſero Cittadini Originali di quella Città ſotto la quale ſaranno eſſi beni, e non poſſino eſſere gravati per detti beni d' andare ad habitare nella Città, ne di maggior gravezze di quelle ſiano, o poſſono eſſer gravati per l' avvenire gl' altri Cittadini Originarii di detta Citta &c.*

Unde cum per ſententiam condemnantem Bovarios ad ſolutionem Taxæ tamquam Forenſes vulnerata remanſerit exemptio conceſſa in concordia hujuſmodi, certe quod illa ſalvari non poterat ab evidenti læſione tamquam habente litteralem Tranſactionis inviolabiliter ſervandæ reſiſtentiam, ut dictum fuit *in altera Bononien. Immunitatis Macelli 19. Decembris 1696. §. Potiſſime coram bo. me. Muto.*

Non ſubſiſtente, quod tale onus comprehenſum minime extiterit in dicta Tranſactione, veluti non comprehendente, immo excipiente onera impoſterum imponenda, quale eſt prætenſa Taxa Annonæ. Quoniam objectum ceſſat animadvertendo, quod tranſactio duo diſponit, primum ſcilicet quoad onera præterita, & quoad hæc abſolute dat exemptionem utrinque Civibus poſſidentibus. Secundo vero quoad futura, & quoad hæc decernit gravandos in plus non eſſe tales Poſſeſſores, quam gravarentur Cives Bononienſes, & e contra Ferrarienſes, proptereaque cum Taxa Annonæ feriat dumtaxat Forenſes, & non Cives Bononienſes, certe quod taxa hujuſmodi exigi non poteſt a Boariis, qui ſunt veri Cives Bononienſes, etiam quoad futura onera in vim correſpectivæ, & oneroſæ Tranſactionis, cujus congrua, & propria intelligentia jam approbata in Sac. Tribunali *in Bononien. Maſſariatus 26. Junii ſuperioris anni coram R. P. D. meo Cerro* tergiverſari, aut interverti non debet.

Nilque relevabat argumentum deſumptum, ab abſurdo, quod ſequi exagerabatur a defenſoribus Regiminis, in eo nimirum reſidens, quod Cives Bononienſes non inhabitantes tenentur ad hanc Taxam, quodque ſi admitterentur

Digitized by Google

tur Boarios forenſes ſnu privilegiis omnibus, & exemptionibus competentibus veris Civibus Bononienſibus, tamquam tales adſtringi deberent ad ſolvendum id, quod Bononienſes exolvunt, ne alias melioris conditionis evadant Cives ficti, quam ſint Cives veri, & ſecundum naturam. Abſurdum enim hujuſmodi de facili removebatur, animadvertendo quod Boarii ſuam deſumunt exemptionem ex privilegio per Tranſactionem quæſito eos efficiente Cives non ſolum, ſed & ulterius eximente ab habitatione, proptereaque durum non videbatur, quod veluti Cives non habitantes non tenerentur ad ſolutionem illorum onerum, quæ imponuntur, & ſolvere debent Cives habitantes ratione victualium, quæ dietim conſumunt, & a quibus eximuntur illi, qui alibi fixos habent lares, quia non eſt fixio, quæ cauſat ſpecialitatem pro abſurdo exageratam, ſed tranſactio, & cauſa tranſigendi hunc operatur effectum, qui veluti in contractum, & correſpectivam promiſcuitatem inter finitimos Populos deductus, non poteſt regulari cum abſtractitiis propoſitionibus, juxta deducta per *Rotam in Bononien. exemptionis 6. Maii 1708. coram R. P. D. meo Falconerio*.

Hinc nullatenus officiebat Senatus conſultum edictum a Bononienſi Magiſtratu, & confirmatum a ſa. me. Paulo III., quo excluduntur a Civilitate non habentes firmum Domicilium; Nam tale quid habere poterit locum reſpectu Civium ex privilegio, nuſquam vero poterit adaptari Civibus poſſidentibus in dicta linea eo-
2 rum Civilitatem habentes a Tranſactione correſpectiva, & onerosa, cui nunquam Papa præjudicare voluiſſe cenſetur, ex connotatis per *Gabriel. conſ. 19. num. 2. lib. 2., Rocc. diſput. Iur. ſelect. cap. 78. n. 15. Card. de Luc. de Regal. diſc. 16. num. 76. Rota deciſ. 409. in fine coram Seraph. deciſ. 229. num. 19. coram ſa. me. Alex. VIII. & deciſ. 210. num. 21. coram Bichio. & in Placentina Decimarum 16. Maii 1710. §. Verſabamur in fine coram R. P. D. meo Anſaldo*.

Omnemque tollebat amaritudinem diuturna obſervantia pluſquam centenaria, juxta quam cæteris Forenſibus condemnatis, nunquam aliquid promotum fuit adverſus Poſſeſſores horum bonorum, unde eorum adeo longa, & pacifica exemptio turbari minime valet cum tanta temporis obſervantia manifeſtet prædictam in univerſum veritatem, & omnia verſari in ſenſu per Sac. Rotam expoſito, ſaltem per viam interpretationis, quam omnis obſervantia ſubminiſtrat, ut dixi. *Rota coram Cerro dec. 690. num. 7., & in recent. dec. 214. num. 3. par. 4., & dec. 240. n. 21. par. 10.*

Et ita utraque &c.

BONONIEN. TREBELLIANICÆ.

Ven. 7. Februarii 1716.

ARGUMENTUM.

Fuſe in hac deciſione diſſeritur, an, & quibus conjecturis deductis ex voluntate Teſtatoris, & ex illius teſtamento Trebellianica dicatur prohibita, & an, & quando ex fructibus conſumpta dici debeat.

SUMMARIUM.

1 *Trebellianicæ prohibitio ex conjecturis etiam argui poteſt.*

Et ex tacita diſponentis voluntate eruta ex toto diſpoſitionis contextu, nu. 2.

3 *Verba* -- totaliter, omnino quovis jure, & quovis titulo -- *adjecta in prohibitione alienationis Trebellianicæ prohibitionem indueunt.*

4 *Ratio prohibitionis a Teſtatore appoſita quia voluit ut bona integre ad heredes perveniret inducit prohibitionem Trebellianicæ*, & nu. ſeqq.

6 *Teſtator ſi alienationis prohibitionem adjecerit in caſu etiam proprii debiti, & neceſſariæ ſolutionis præſumitur Trebellianicam etiam prohibuiſſe.*

7 *Argumentum a diſcretivo modo loquendi deductum quando ſit æquivocum, itaut attendi non mereatur.*

8 *Teſtator ſi ſuper certis bonis detractiones prohibuit, non ideo dicendum eſt, quod ſuper aliis eas non prohibuerit.*

9 *Prohibitio detractionum dotis, & legitimæ non cadunt ſub prohibitione Trebellianicæ, & de ratione.*

10 *Diſcretivæ argumentum deſumi nequit ab expreſſione facta in caſu, quo ipſa expreſſio, quæ ibi requirebatur non erat alibi neceſſaria.*

11 *In Codicillis ex quibus ampliative Trebellianica prohibita cenſeatur.*

12 *Trebellianica etiam tacite, ac virtualiter prohiberi poteſt filiis primi gradus.*

13 *Trebellianica quando ex fructibus perceptis conſumpta dicatur, & quando fructus ſint imputandi*, & nu. ſeqq.

15 *Trebellianica an debeatur ex ſtabilibus ſi mobilia non adſint.*

16 *Dubia ſemper in concreto ſumenda, ac decidenda ſunt.*

17 *Solutio quocumque modo ſequuta ſemper excludit debitum.*

DECISIO DCCXXXV.

ORtis aliquibus diſſidiis circa annum 1642. occaſione nimirum reſtitutionis fideicommiſſi conditi per Antonium Galeatium de Bargellinis inter Fratres de Areoſtis hæredes Coſmi hæredis gravati, & Bargellinos ſubſtitutos; de-

deventum fuit ad tranſactionem, in qua aliæ
fortaſſe leviores controverſiæ amicabiliter
conſopitæ extiterunt; ſed non ita conſopiri
valuit quæſtio ſuper Trebellianica, circa quam
ideo Partes ſeſe compromiſerunt iudicio no-
ſtri Tribunalis, convenientes interim, quod
Areoſti recipere deberent loco ſimplicis pro-
viſionalis Depoſiti quoddam prædium in voca-
bulo *Sancti Donnini* cum facultate illud reti-
nendi in caſu, quo Trebellianica deberetur,
& e converſo tenerentur ad promptam ejuſ-
dem prædii reſtitutionem unacum fructibus,
quotieſcumque contraria in Sacro Auditorio
prodiret ſolutio.

In ſequelam hujuſce compromiſſi dubitatum
extitit coram bo. mem. Emerix *An deberetur*
Trebellianica ſub die 22. Junii 1668., defini-
tumque Trebellianicam non deberi, *ut ex De-*
ciſ. 371. *inter ejus impreſſas*: Aſt in ſequentibus
propoſitionibus *ſub diebus* 15. *Maii* 1679., *&*
15. *Junii* 1680. receſſum fuit a prima Deciſio-
ne, ut ex *deciſionibus* 412., *&* 470. *coram eo-*
dem Emerix, prodiitque votum Rotale, decla-
rans antefatam Trebellianicam non eſſe prohi-
bitam in teſtamento, ſed ex eodem debitam,
& ob neglectam appellationem pronunciatio
tranſitum fecit in auctoritate rei iudicatæ. Sil-
vitque Cauſa donec Vincentius, & Horatius
Comites de Bargellinis impetrarunt opportu-
nam Commiſſionem in gradu reſtitutionis in
integrum mihi directam, ad cuius tramites in
hodierna audientia propoſui dubium -- *An*
conſtet de re judicata, ſeu potius de Cauſis reſti-
tutionis in Integrum -- quod ex novis rationum
momentis in anteactis propoſitionibus non de-
ductis *negative* quoad primam partem *& affir-*
mative quoad ſecundam reſolutum fuit.

Licet enim non omninm DD., qui conve-
nerunt in reſcripto fuerit conſtans ſententia
circa motiva recedendi a poſtremis Deciſioni-
bus creditis *coram Emerix*, ſeu credendi rem
Judicatam fore injuſtam, conſtans tamen fuit
circa receſſum; Aliquibus namque arriſit mo-
tivum prohibitæ per Teſtatorem Trebellianicę.
Firma ſiquidem, ut ipſi bene aiebant. & in-
concuſſa noſtri Tribunalis Sententia eſt, quod
prohibitio Trebellianicæ argui valet etiam de-
ficientibus verbis expreſſis ex efficacia conie-
1 cturarum, quæ illam neceſſario inducant,
non tamen rigoroſa illa neceſſitate phiſica. quę
in ullum alium contrarium ſenſu deflecti ne-
queat, ſed ea quidem morali neceſſitate ſua-
dente animum Judicis ad ita credendum, nam
in materiis coniecturalibus non tam rigide pro-
cedendum eſt in criticandis ſingulis coniecturis,
dum actum eſſet, & non amplius illæ dici poſ-
ſent coniecturæ, ſed veræ, & effectivæ demon-
ſtrationes, ut votarunt *Menoch. de præſumpt.*
lib. 1. *quæſt.* 7. *nu.* 25., *& ſeqq.*, *dec.* 21. *nu.* 26.
par. 5. *& dec.* 142. *nu.* 41. *part.* 10. *& dec.* 65. *n.* 14.
par. 14. *rec.*

Et ſane ſi ad convincendam prohibitionem
Trebellianicæ requireretur, quod conjecturæ
adeo rigoroſe concluderent, ut contrariam,
neque admitterent intellectum; actum etiam
eſſet de univerſis coniecturis inducentibus æqui-
pollentem prohibitionem Trebellianicæ; dum
ſola, & unica prohibitio expreſſa eſſet allega-
bilis a ſubſtituto, quando regula eſt trita, quod
ſufficit argui poſſe prohibitionem huiuſmodi,
2 etiam ex tacita diſponentis voluntate eruta ta-
men a tota maſſa Teſtamentariæ diſpoſitionis
ad notata per *Manſ. conſult.* 540. *nu.* 20., *Rot.*
dec. 9. *nu.* 6. poſt *Vrceol. de tranſat.*, *& in Rec.*
deciſ. 438. *num.* 2. *part.* 2. *& deciſ.* 423. *num.* 9.
part. 13., *& ad notat. ad dec.* 77. *nu.* 81. *coram*
me inter illas in Vrbe Impreſſas.

Hinc ſubiungebant iidem Domini, quod
dum memoratus Antonius Galeatius diſpo-
nens in ſuis noviſſimis tabulis alienationis pro-
hibitionem ita inſcripſit - *Q ibus filiis n p.ti-*
bus, & pronepotibus &c. Juxt. utis &c. ali-na-
tionem, donationem, & quovis modo, jure, & ti-
tulo diſtractionem omnium bonorum ſtabilium ipſius
Domini T.ſtatoris &c. penitus, & omnino tota-
liter prohibuit, inhibuit, & vetuit -- In dubium
cadere non poterat, quin hiſce Univerſalibus
effrenatiſſimis verbis prohibitivis alienationis,
3 ſeu diſtractionis *totaliter, omnino quovis jure,*
& quovis titulo ſatis aperte prohibita extiterit
etiam Trebellianica ex paſſim traditis per *Car-*
din. de Luc. de fideicomm. diſc. 30. *num.* 2., *Rot.*
dec. 253. *num.* 3., *& ſeqq. & coram Coccin. dec.*
383. *nu.* 13., *& coram Merlin. dec.* 540. *nu.* 5.
coram Cavaler. dec. 28. *num.* 38., *& coram Ot-*
thobon. dec. 471. *nu.* 13., *& dec.* 940. *nu.* 23. *co-*
ram Emerix Jun. dec. 354. *nu.* 1. *coram Duran.*,
& dec. 48. *nu.* 34. *coram Me*, *& in Interamnen.*
fideicommiſſi 14. *Januarii* 1701. §. *Hinc tran-*
ſeundo, confirmata 22. *F.bruarii* 1704. §. *Qua-*
tenus, *& ſeqq. coram R. P. D. meo Lancetta.*

Perpenſa ſignanter ratione, & cauſa talis
prohibitionis per eum expenſa in illis ſubſequen-
tibus verbis -- *quia omnino voluit bona ſua perve-*
nire debere ad ejus hæredes inſtitutos, & ſubſtitu-
tos; ex quo loquendi modo cum in aperto po-
natur innegabilis exoptata integra, & totalis
conſervatio omnium bonorum, eorumque to-
talis illæſus tranſitus ad hæredes inſtitutos, &
ſubſtitutos, concludere oportet, quod vetita
fuerit in univerſalitate aliarum alienationum
etiam Trebellianica; nam alias directe læde-
4 retur, & directiſſime diſtrueretur finis, & non
obſcura voluntas diſponentis; dum detracta
Trebellianica, non amplius ejus bona integra,
& imminuta remanent pro ſubſtitutis, ut perpe-
tuo tenuit *Rot. deciſ.* 453. *num.* 3. *part.* 1. *deciſ.*
84. *num.* 25. *part.* 10., *& deciſ.* 14. *num.* 12.
part. 15. *rec.*, *& cor. Benincaſa deciſ.* 145. *num.*
3., *& in Romana Trebellianicæ de Corſinis* 19.
Iannarii 1714. §. *In quarum*, *&* §. *Nec minoris*
cor. R. P. D. meo Cerro.

Tanto autem magis, dum fideicommittens
adeo anxie integralitatem ſuæ hæreditatis com-

pivit, ut fidere noluerit regulari inventario conficiendo poſt ejus mortem, ſed pro effectu certiorandi eoſdem ſubſtitutos de quantitate bonorum, quæ prius conſervanda omnimode dixerat pro hæredibus, & ſubſtitutis in eodem ſuo Teſtamento, exactiſſime deſcribere fecit omnia ſua bona, ad hoc, ut clare conſtare poſſet, *quæ bona perventura forent ad hæredes inſtitutos, & ſubſtitutos*, quæ propterea concluſiva, & explicativa verba aperiunt, quod talis anticipata, de cætero non multum regularis
5 deſcriptio, aliud non ſignificabat, quam omni poſſibili medio impediendi, & vetandi magis explicite detractionem Trebellianicæ in caſu reſtitutionis fideicommiſſi juxta animadverſa ex *Gloſſ. in l. eum quis §. Mulier, verbo Cogat ff. de Dote prælegata per Altograd. controv. 14. num. 2., Rota in Romana Trebellianicæ 16. Ianuarii 1690. §. Inpræſenti, & §. In ſecunda coram Eminentissimo Molines Decano, confirmata 11. Januarii 1692. §. Quia propter cor. Eminentissimo Priolo.*

Accedente, quod Antonius Galeatius Teſtator adeo cupidus fuit conſervationis ſuorum bonorum, univerſæque ſuæ hæreditatis commodo hæredum fideicommiſſariorum, ut nec in caſu deficientiæ lineæ maſculinæ ſui ipſius voluerit alienari, ſive aſſignari aliquod corpus fideicommiſſarium propriis filiabus fœminis ſuperſtitibus, ſed ſola quædam per modica annualitas ex fructibus exſolvenda, ut intacta ſemper, ſemperque imminuta conſervarentur talia bona, & quod magis erat cum emiſſet prædium in Burgo Panigalis, & non adhuc pretium exburſaſſet, noluit poſſe hæredem vendere aliquod corpus fideicommiſſarium pro extinguendo tali debito, ſed uti pecuniis hæreditariis, ſi quæ forte adeſſent, ſin minus fructibus hæreditariis, unde (quemadmodum arguebant iidem Domini) quæ major, quæve potentior circumſtantia, ſeu potius demonſtratio indicativa, imo ad oculum demonſtrativa totalis omnimodæ, integræ, exoptatæ bonorum omnium durationis in ſuos hæredes, & ſucceſſores deſiderari poterat a Diſponente ad effectum eruendi tacitam Trebellianicæ prohibitionem, quando videmus, quod ille ad aſſequendam exoptatam indiminutionem, & inalienabilitatem ſui Patrimonii oblitus quodammodo paterno amore erga proprias filias alienationem non permiſit, nec earum favore, nec in caſu neceſſariæ, & inevitabilis ſolutionis proprii debiti ex connotatis per *Ruin. conſil. 119. num. 4. lib. 3. Mantic. de conject. lib. 7. tit. 12. num. 19. Rot. deciſ. 253. coram Coccin., & deciſ. 56. num. 12., & ſequen., & deciſ. 58. num. 40., & 41. in Mantiſſ. ad Card. de Luc. tom. 1. lib. 9.*

Ita ſentientibus nullam difficultatem ingerente, quod Teſtator ſuper duobus prædiis -- *dal Gombedo, e San Donino* -- expreſſe prohibuerit alienationes neceſſarias Dotis, & legitimæ quaſi quod ex hac litterali prohibitione inferri diſcretive valeat permiſſio, ſive non prohibitio
7 detrahendi Trebellianicam, quoniam ultra quod argumentum deſumptum a diſcretivo loquendi modo, deſtitutum aliis potentioribus concomitantibus conjecturis, per ſe eſt æquivocum cum expreſſio facta multoties dici poſſit majoris explicationis gratia, ut reſpondit *Rot. in Civitatis Vetulæ pecuniaria 22. Aprilis 1709. §. Nec relevat cor. R. P. D. Aldrovando.*

Nullatenus argui poſſe videbatur diverſam determinationem circa Trebellianicam erutam ex aperta prohibitione detractionis dotis, & legitimæ, quia ad effectum, ut intrarent termini diſcretivæ, opus fuiſſet, quod diſponens prohibuiſſet claris notis detractionem Trebellianicæ, ſuper certis deſignatis corporibus, & ſuper aliis generaliter tantum prohibuiſſet alienationem; de cætero quando, prout hic, ſuper enunciatis duobus prædiis vetuit quidem
8 detractionem legitimæ, & dotis, nuſquam vero Trebellianicæ, non inde ſequitur, quod permiſerit Trebellianicæ deductionem ſuper aliis corporibus hereditariis, dum expreſſe illam, nec ſuper hiſce duobus prædiis interdixit juxta regulam, de qua *Rota deciſ. 412. num. 5. & deciſ. 450. num. 1. coram Emerix jun. & in Romana Dotis de Salviatis 26. Junii 1708. §. Nec etenim coram me, & in Romana Primogenituræ de Corſinis 16. Maii 1710. §. 15. coram R. P. D. meo Aldrovando.*

Eo autem magis, quia ſpecialis prohibitio indicare nec poterat in iſto caſu diverſam voluntatem fideicommittentis, dum erat neceſſaria, & neceſſariiſſima, nam tales detractiones dotis, & legitimæ non cadunt ſub generali
9 prohibitione alienationis, quantumvis affirmatiſſima, utpote quia non ita voluntaria, ſeu arbitraria eſt Teſtatoris prohibitio detractionis legitimæ, & dotis, prout eſt prohibitio Trebellianicæ, quæ detrahitur præter, non contra voluntatem Defuncti, ſed indigent ſpeciali nota, & indubia prohibitione, & ſic concludere fas erat, quod exprimendo id, quod per neceſſe exprimere debebat, reliquerit in ſuo eſſe, & in cathegoria omnium aliarum detractionum univerſaliter prohibitarum Trebellianicam, jam ſatis prohibitam tacite, & virtualiter, eum planum de jure ſit, quod diſcretivæ argumentum deſumi nequit ab expreſſione facta in caſu,
10 quo ipſa expreſſio, quæ ibi requirebatur, non erat alibi neceſſaria teſte *Card. de Luca de fideicommiſſ. diſc. 74. num. 3. Rota coram Coccin. deciſ. 480. num. 5. & 6. & deciſ. 12. nu. 8. & 9. coram me.*

Quibus ita poſitis, nil refragabatur, quod prohibitio diſtractionis reſtringebatur ad bona ſtabilia; quoniam hodie afferebantur etiam Codicilli, in quibus idem Teſtator voluit, & ordinavit, *quod omnia, & quæcumque bona per ipſum D. Codicillatorem empta, & acquiſita, & ad eum quovis modo, ut ſupra perventa, & in futurum pervenienda, & acquirenda, etiam quovis*

*vis modo, ut ſupra &c. eſſe debere ſubjecta, ſup-
poſita, affecta, & obligata quibuſcumque grava-
minibus, & probibitionibus, & quibuſcumque
aliis diſpoſitionibus &c. ordinatis in dicto ejus ul-
timo Teſtamento*, quo circa manibus palpaba-
11 tur, quod in Codicillis ampliative prohibita
etiam extiterit Trebellianica ſuper univerſo
patrimonio Diſponentis per ea, quæ pondera-
vit *Rota deciſ. 92. num. 7. & 8. coram Vbaldo,
deciſ. 31. nu. 7. poſt Torre de pactis futuræ ſucceſſ.
& deciſ. 156. nu. 9. & 10. coram Benincaſa, &
in Romana Trebellianicæ de Corſinis 19. Ianuarii
1714. §. Nec coram R. P. D. meo Cerro.*

At circa motivum reſtrictæ probationis ab
bona ſtabilia, viſa fuit eiſdem Dominis prorſus
vana quælibet colluctatio, quoties fratres de
Bargellinis ſubſtituti ex ſubſtantia fideicommiſſi
aliud effective non habuerunt, quam bona ſta-
bilia, ſuper quibus nulla cadebat quæſtio, eiſ-
dem ſat erat dicere, quod nil eorum intererat
poſſe detrahi Trebellianicam ſuper mobilibus,
dummodo ſalva, & immunia forent ſtabilia,
prout voluerat, & exoptaverat Teſtator pro
ipſis ſubſtitutis, nec etiam agitur de aliquo de-
bito neceſſario Teſtatoris, puta legitima, vel
dote, quæ poteſt in ſubſidium detrahi, etiam
ex bonis ſpecialiter alienari prohibitis, ſed res
eſt de Trebellianica, quæ detrahitur quidem
præter, ſed non contra mentem Teſtatoris,
itant juxta noſtri Tribunalis ſententiam illam
prohiberi valeat, & prohibita cenſeatur, etiam
12 tacite, & virtualiter filiis ipſis primi gradus,
ut in *deciſ. 121. num. 8. par. 16. rec. & deciſ.
145. num. 2. coram Benincaſa, & notorium eſt.*

Hæc itaque deducebantur circa motivum
tacitæ prohibitionis Trebellianicæ, cui etiam
innixi, ut præmiſimus, aliqui ex DD. authu-
marunt conſtare de cauſis reſtitutionis in inte-
grum: At etiam illi, qui in præmiſſo reſcripto
convenerunt, amplexi ſunt illud novum, ma-
giſque apertum, & tutum motivum in eo con-
ſiſtens, quod Coſmus Nepos fideicommittentis
poſt obitum Aſtorgii Patris, & primi hæredis
gravati, gaviſus fuit ſpatio annorum 40. uni-
13 verſa fideicommiſſaria hæreditate, & propte-
rea DD. cenſuerunt ex fructibus perceptis ſatis
ſuperque Trebellianicam conſumpſiſſe, *Palma
Nepos conſult. 101. num. 4. Gaſtald. conſult. 48.
num. 15. & conſultat. 79. num. 3. Andreol. con-
trover. 157. a num. 20. Vrceol. conſult. 38. nu. 1.
Rot. deciſ. 1238. num. 13. coram Emerix jun. in
Piſauren. Hæreditatis 17. Iunii 1699. §. Et ſa-
ne coram bo. me. Pio, in Romana Fideicommiſſi
de Matthæis 29. Aprilis 1701. §. Diximus cor.
me, & 10. Martii 1702. §. Iuſte pariter, cor.
bo. me. Muto, & in Æſina Hæreditatis 13. Mar-
tii 1705. §. finali cor. Eminentiſſ. Priolo.*

Et quamvis filius non teneatur ad talem
imputationem, nihilominus quando agitur,
prout hic, de filiis ſecundi gradus, qui per la-
pſum tanti temporis perceperunt fructus, &
quibus non favet diſpoſitio famigerati *Text. in
leg. jubemus*, quive tales fructus perceperunt
nulla præcedenter a Patre, vel Avo facta ele-
ctione, ſeu ſeparatione bonorum in cauſam
Trebellianicæ, ſicuti eoſdem fructus imputa-
14 re debebant in quartam debitam in præ-
mium reſtitutionis fideicommiſſi, ita ex eorum
perceptione plane Trebellianicam conſumpſe-
runt juxta firmata per *Rot. in deciſ. 1238. num.
11. & 12. coram. Emer. jun. & deciſ. 242. n. 12.
par. 19. recent. & in Bononien. Fideicommiſſi, 11.
Decembris 1699. §. Demum, & ſeqq. coram Re-
verendiſſimo Conchen. & 14. Maii 1700. §. Po-
ſtremo, & ſeqq. coram Reverendiſſimo Molines,
& in Romana Fideicommiſſi de Matthiettis 17.
Decembris 1699. §. Utique poſt med. & §. Dixi-
mus cor. me.*

Indeque Dominis viſum fuit nimis debile re-
fugium illud, quod in noſtro Sacro Tribunali
vigore compromiſſi unice examinandum ſit,
An Trebellianica fuerit in Teſtamento prohibita.
prout cenſent prædictæ geminæ *deciſ. Emerix.*
quaſi, quod, conſtito detractionem non fuiſſe
prohibitam, ſaltem quoad mobilia, *prædium
S. Donini*, reſervari deberet apud hæredes hæ-
redū gravatorū. Quandoquidem reſolutum fuit
per Dominos nec litteram tranſactionis, nec ſpi-
ritum & mentem tranſigentium aditum aperire
poſſe hujuſmodi prætextui; non quidem littera,
quia tranſigentes pacti ſunt diſputandum eſſe in
Rota, *An Trebellianica debeatur?* ſub quo dubio
verius eſt, quod intrabat inſpectio, an Tre-
bellianica deberetur ex ſtabilibus, de quibus
dumtaxat agebatur ſtante quod mobilia non
aderant amplius, nec reſtituta fuere ſubſtitutis,
15 ut patet ex ipſa *deciſ. 450. num. 5. & 6. coram
Emerix jun.*, & rurſus intrabat examen illud,
an hæredes gravati aliunde obtinuiſſent Tre-
bellianicam, prout eam habuiſſe patuit hodie
ex fructuum perceptione, quia hoc caſu Tre-
bellianica non poterat deberi, veluti conſum-
pta juris miniſterio ex fructibus; & hæc omnia
venire ſub quæſito, *An Trebellianica debea-
tur in caſu*, de quo agebatur, certum eſt,
nec probationis adminiculo indigere videbatur,
cum dubia diſputata in concreto, & proprie
ſint ſumenda, & non in abſtracto, ſeu acca-
16 demice, & inutiliter ad notata per *Menoch.
de præſumpt lib. 6. præſumpt. 4. num. 25. & per*
Rot. *in Romana Pecuniaria 2. Decembris* 1701.
§. *Reſponſione cor. bo. me. Muto*, & ſolutio quo-
vis modo ſequta ſemper excludat debitum, ut
17 monet *Card. de Luc. de credito, & debit. diſ.
3. num. 2. Rot. deciſ. 204. num. 3. poſt Cenc. de
cenſ. & in Avenion. Salviani 11. Aprilis 1712.
§. Iuſtitia namque coram Eminentiſſimo Scotto.*

Minuſque ſpiritum, & mentem tranſigen-
tium, dum quamdam correlationem habere
valuit indagatio abſtractivi articuli, an eſſet
nec ne prohibita Trebellianica ex Teſtamento
fideicommittentis cum relaxatione prædii fidei-
commiſſarii? Sane Domini putarunt illam
adinveniri non poſſe congruam, & veroſimi-
lem,

Digitized by Google

lem, cohærentemque diſtributioni factæ inter Partes per tranſactionem; nam Quæſtiones cadentes occaſione tranſigendi, ſuſpendunt, totalem determinationem rerum, veluti regulam, & normam expectantem a deciſione quæ-
18 ſtionum, & propterea ſicuti abſtractiva, & ſcholaſtica diſputatio reſtricta ad punctum, an Teſtator prohibuerit abſolute Trebellianicam, non potuerit, dare normam prædictæ diſtributioni, neceſſe eſt fateri, quod fuerit reſervata quæſtio illa valde cohærens, & operativa ad punctum diſtributivum, an ſcilicet hæredibus gravatorum deberetur Trebellianica, ſicque non ſolum an foret prohibita, ſed ſimul an prohibita ſuper bonis, quæ cadebant in tranſactione, necnon, an fuiſſet per hæredes gravatos detracta necne? Quæ omnia, ut diximus congruiſſime, imo, & rationabili neceſſitate urgente, dici debent compræhenſa ſub dubio, *An Trebellianica debeatur?* Alias certe ſolemne abſurdum foret credere, quod conſtito de nuda ſicca, & abſtractiva detrahibilitate ſuper mobilibus, quæ non aderant, poſſet
19 ex Partium ſenſu dici debita detractio ſuper bonis ſtabilibus, non ſolum, ſed iterum, atque iterum fieri ſtante præcedenti exuberanti ex fructuum perceptione jam ſequuta conſumptione juxta animadverſa per *Ciſtrenſ. conſil. 247. num. 4. Fuſar. de ſubſtitut. quæſt. 692. num. 4. Rot. deciſ. 489. nu. 23. par. 18. rec. & dec. 211. n. 6. cor. Benincaſa.*

Et ita videntibus omnibus Dominis, atque Defenſoribus utriuſque Partis jura ſua viriliter deducentibus, deciſum fuit.

MELEVITANA DEPRÆDATIONIS QUOAD DEMETRIUM DE ARSA SUPER DAMNIS, ET INTERESSE, AC EXPENSIS.

Veneris 14. Februarii 1716.

ARGUMENTUM.

Pro regulandis fructibus ratione lucri ceſſantis, & damni emergendis arbitrium quando; & quomodo ſit regulandum.

SUMMARIUM.

1 *Arbitrium Judicis in regulandis fructibus ratione intereſſe lucri ceſſantis, & damni emergentis quandoque intrat attenta præſertim conſuetudine regionum.*
2 *In damnis paſſis, & lucris procedendum ſemper eſt cum moderamine, & epiebtia.*
3 *Damna intrinſeca quando ſint refundenda ab eo qui idem damnum intulit.*
4 *Liquidatio damnorum, & intereſſe fieri quandoque poteſt ex Teſtibus.*
5 *Teſtes Concives, & Incolæ præferendi ſunt extraneis.*
6 *Rerum deprædatio quo cuju fieri poſſit.*
7 *Ad expenſas extrajudiciales non damnantur niſi rei ſpolii violenti, vel attentatorum.*

DECISIO DCCXXXVI.

Cenſuit Sacra Rota ſub die prima Julii ſuperioris anni coram Eminentiſſimo Scotto teneri Equitem Joannem Franciſcum, & Capitaneum Dominicum, litiſque conſortes exercentes pyraticam ſub Vexillo Sacræ Religionis Hieroſolymitanæ contra infeſtiſſimos Sanctæ Fidei, & Chriſtiani Nominis Hoſtes, ad refuſionem non ſolum damnorum, & Intereſſe, quæ paſſus fuerat Demetrius de Arſa Mercator de ritu Græco in Deprædatione ſequuta in aquis Cipri omnium Mercium exiſtentium in Ondro Ducis Franculli Catholici, inter quas aderat notabilis quantitas Kaufe ſpectantis eidem Demetrio, ſed etiam ad refectionem expenſarum extrajudicialium, quia ſuper his omnibus iam emanaverat ſolemnis res iudicata incidenter non revocanda, circa vero liquidationem talium damnorum, & intereſſe, ſuper quo puncto tantum exquirebatur Votum noſtri Tribunalis, reſolutum fuit illa in unum coacervata deberi ad rationem ſcutorum decem pro quolibet centenario, & Anno.

Verum partibus nequaquam acquieſcentibus prædictæ reſolutioni, obtentaque deinde per ipſos Deprædantes reos conventos ab R. P. D. Auditore Sanctiſſimi opportuna facultate Cauſam hanc ſimul revidendi, etiam quod expenſas extraiudiciales, hodie Dominos meos de more conſului — *An eſſet ſtandum, vel recedendum a deciſis, ſignanter quoad expenſas extrajudiciales* — accepique reſponſum — *ſtandum eſſe in deciſis juxta modum.*

Quantum enim ad damna in genere generaliſſime ſumpta, quæ ſecum tulit ipſa deprædatio impediendo tranſlationem antefati Kaufe a Civitate Roſſetti ad deſtinatum Portum Theſſalonicum, ubi currebat pretium longe maius, & ad ſecundarium conſecutivum intrinſecum lucrum, quod deprædati retraxiſſent ab eodem maiori pretio ſi potuiſſent novas Merces redimere, parum immorandum videbatur, dum utrumque bonificandum venire iam per rem Judicatam definitum extitit, ut egregie advertit Deciſio Emi Scotti ex §. *Damna ſiquidem ad §. Quandoquidem.*

Quo vero ad liquidationem quantitatis, tam damni emergentis, conſiſtentis in non conſecutione maioris pretii, quam etiam lucri ceſſantis reſultantis ab illis extrinſecis fructibus, ſive acceſſionibus retrahendis, & non retractis ab eodem maiori pretio, Domini animadvertentes, quod ex pluribus contractibus, de quibus in Summario Demetrii, pluribuſque ex Teſtibus formiter examinatis publicis Mercatoribus in illis Regionibus, conſtaret nudum, & ſimplex intereſſe ceſſans, in partibus Orientali-

taſibus conſcendere etiam aliquando conſue-
viſſe ad ſcuta triginta pro centenario, non hæ-
ſitarunt ſummæ ſcutorum decem in præterita
Deciſione liquidatæ, augere alia ſcuta quinque,
& ſic in omnibus, & per omnia condemnare
Deprædatores ad rationem ſcutorum quinde-
cim, regulando tamen arbitrium, quod in
1 dubietate facti lex Iudici indulget, de quo *Rot.
dec. 898. num. 7. in fin. coram Seraphin. & cor.
Coccin. dec. 1374. num. 2., & cor. Merlin. dec.
695. num. 8. & 9. & dec. 11. nu. 19. & dec. 27.
num. 4. coram Me*: Iuxta veriſimilitudinem,
probabilitatem, & facti circumſtantias, unde
quamvis, tam ex Teſtibus enunciatis, talis
quantitas potius modica appareret, nihilomi-
nus conſiderando, quod Merces, ſeu Kauſe,
de quo agebatur, priùs quam perveniret ad
optatum Portum incolumis, exemptus non
erat a variis contrariis accidentibus conſimilis
deprædationis, & etiam naufragii, propterea mi-
tiorem calcando ſemitam rationalem, æquam,
& iuſtam, hanc, & non maiorem exiſtimarunt
ſummam, dum non ſolum in damnis paſſis,
ſed etiam in lucris congruum ſit procedere
2 cum moderamine, & quadam Epicheia, ut
monuit Imperator in *l. unica C. de Sent.*, quæ
pro eo, quod intereſt profertur, & notarunt
*Cyriac. controv. 89. n. 8. & 9., Rot. coram Mer-
lin. dec. 695. num. 8. & 9., & dec. 11. num. 19.
coram Me, & in Firmana Manutentionis ſuper
fructibus 22. Iunii 1705. §. Finali coram bon. me.
Muto.*

Certo autem certius, quia, & ſi pro ſolo,
& mero intereſſe extrinſeco deprædantes con-
demnati extitiſſent in tali ſumma, conque-
ri minime potuiſſent, nec redarguere eam
valuiſſent de exceſſu, aut nimio rigore, quo-
ties illa longe minor eſt eo, quod taxatur, &
taxari ſolet in ipſorum Regione, unde multo
minus conqueri potuerunt, quando in una,
eademque ſumma ſcutorum quindecim com-
3 præhenditur etiam totum id, quod iidem De-
prædantes tenebantur refundere pro damnis
extrinſecis, poſtquam deprædatio detecta fuit
nulla, & iniuſtiſſima ad litteram *Textus in
l. nummis ff. de certo loco, Leonard. de uſur. qu.
96. nu. 37. & 38. Merlin. lib. 1. controv. cap. 75.
num. 11., & ſeqq. Epiſc. Rocc. diſput. Iur. ſelect.
cap. 122. num. 6.*

Indeque attendi non merebantur conſuetæ
exceptiones, & contradictiones promotæ ad-
verſus memoratos Teſtes, quandoquidem illi
in eſſentialibus, & ſubſtantialibus optime con-
veniunt, & ſaltem concludunt, quod ſolum
damnum emergens ſummam hanc adæquat,
indubium revocari non poterat quin præcipue
in ſubiecta materia ſufficiens lumen DD. præ-
berent ad effectum deveniendi ad hanc liqui-
4 dationem ex animadverſis per *Rot. coram Bieb.
dec. 618. nu. 8., & coram Emerix Iun. dec. 645.
nu. 11. & dec. 1010. num. 4. & in rec. dec. 108.
num. 10. par. 9. dec. 73. num. 8. part. 13. dec. 554.
nu. 11. par. 18. & in Piſauren. Teſtamenti 1. April.
1686. §. Minus cor. bon. mem. Urſino.*

In nihilo prorſus refragantibus depoſitionibus
contrariis aliquorum Teſtium, de quibus in
Sum. Deprædantium num. 1, nam quoties iſti
in primis ſunt pauciores numero, & fere om-
nes exteri, & extranearum Nationum, per
5 neceſſarium prævalere non debent, ut in ſpe-
cie dixit *Rot. Deciſ. 585. nu. 1. coram Remboldo,
& Deciſ. 302. num. 2. coram Carillo.*

Deſcendendo autem ad aliam dubii partem
tangentem expenſas extraiudiciales autuma-
runt Domini ſublato obſtaculo Rei iudicatæ
recedendum eſſe a deciſis, ex eo moti, quod,
& ſi enunciata deprædatio fuerit in ſe iniuſta,
& irrita, nihilominus non per hoc reputari
potuit violenta, & ſpoliativa, dum lignum
deprædatum barbarica elevabat Vexilla, erant
ſuper eo aliqui homines inimici, & in actu de-
prædationis pugnavit, & erat onuſtum mer-
cibus in magna parte ſpectantibus infidelibus,
quodque plus eſt merces Græcorum nullam
apparentem contradiſtinctionem, nullumque
imaginabile diverſum ſignum habebant, unde
Armatores ſæpeſati in hiſce univerſis rerum
circumſtantiis tutiſſimo pede pertranſire po-
tuerunt ad deprædandum cum Ondro omnes,
6 & quaſcumque Merces, quas inimicorum. &
deprædationi ſubiectas optima fide credere po-
tuerunt ad notata per *Iaſon. conſ. 270. num. 2.,
& 3. vol. 2. Strace. de Mercator. par. 2. nu. 72.
Grammatic. conſ. Civil. 24. nu. 5., & 6., & in
ſpecie Card. de Luc. de regal. diſc. 195. nu. 20.*

Exulante propterea qualibet violentiæ, ſeu
Rapinæ umbra ab actu aggreſſionis, ſeu de-
prædationis, in planam deſcendebat conſe-
quentiam expenſas haſce extraiudiciales nullo
pacto reficiendas eſſe; dum ad eas damnari
7 non ſolent, nec damnantur, niſi rei ſpolii
violenti, vel attentatorum, ex paſſim tradi-
tis, & ſignanter per, *Rot. in deciſ. 51. num. 2.,
& 3. coram Zerat., & Dec. 333. num. 18., co-
ram Cerr., & dec. 263. num. 4., & ſeqq. coram
Benincaſa, & in recent. dec. 400. nu. 1. par. 14.*

Et in hunc modum utraque Parte Iura ſua
deducente reſolutum fuit.

EADEM CORAM EODEM SUPER DAMNIS, INTERESSE, ET EXPENSIS QVOAD HÆREDES THEODORI.

Ven. 14. Februarii 1716.

ARGVMENTO

Non indiget.

SVMMARIVM.

*Num. unic. Inutilis, & ſuperflua repetitio in De-
ciſionibus vitio extenſoris tribuitur.*

DE-

DECISIO DCCXXXVII.

QUemadmodum contemporanee ſteterunt DD. in deciſis quoad Demetrium, iuxta modum, augendo nimirum taxam intereſſe tam intrinſeci, quam extrinſeci uſque ad ſcuta quindecim pro quolibet centenario, & anno, & demendo totaliter expenſas extraiudiciales, ita, & ex iiſdem ferme rationum momentis non dubitarunt perſiſtere in Deciſis ſub die 1. Julii ſuperioris anni coram Eminentiſſimo Scotto, etiam quo ad hæredes Theodori, qui eodem tempore, & in eodem Ondro deprędatus extitit, unde ad evitandam inutilem, & ſuperfluam repetitionem, quæ attribueretur vitio extenſoris iuxta *Gloſs. in l. Mulieres C. de Dignit. lib.* 12. ad eandem Deciſionem remiſſive DD. ſe habuerunt utraque Parte informante.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE MARSILIIS.

Lunæ 17. Februarii 1716.

ARGUMENTUM.

Succeſſio poſt obitum legitimorum in eadem linea devolvitur ad alium qualitate legitimitatis præditum, ſi Teſtator id voluit, & in illius concurſu legitimatos excluſit; Idque procedit etiamſi legitimatus quis fuerit ex reſcripto Principis quia hoc nil prodeſt quoties in contrarium clara reſiſtit Teſtatoris voluntas. Ordo ſuccedendi de Iure quando dicatur a Teſtatore interverſus, ac novatus in ſuo teſtamento. Immiſſio vigore *L. finalis Cod. de Edict. Div. Adr. tollen.* Etſi non detur contra bona hæredis gravati, ſed tantum adverſus bona fideicommiſſaria, id tamen non procedit ſi hęres gravatus omiſerit facere inveſtimentum ab eodem Teſtatore demandatum.

SVMMARIVM.

1 *Immiſſio in vim* L. final. *concurrentibus copulative omnibus neceſſariis requiſitis.*

2 *Exiſtentia fideicommiſſi probatur vocatio totius lineæ illius, qui in ea continetur.*

3 *Reciproca ſubſtitutio probatur ſi. Teſtator* — omnes deſcendentes prædd. ſibi invicem ſubſtituit -., *quæ verba important ſubſtitutionem per tranſverſum faciendam.*

4 *Succeſſio poſt defectum legitimorum in eadem linea devolvitur ad alium qualitate legitimitatis præditum ſi Teſtator id voluit, & in illius concurſu legitimatos excluſit*, & n. 11.

5 *Defectus, qui eſt in origine influit, remanetque in quolibet derivato.*

6 *Legitimatio ſequuta ex privilegio non prodeſt ſi eidem reſiſtat Teſtatoris voluntas.*

Præſertim ſi legitimatio fuerit concepta cum clauſula illa ſalutari ſine præjudicio cujuſcumque fideicommiſſi, & ſubſtitutionis -- ibid. nu. 7.

8 *Retinere quis nequit bona fideicommiſſaria, qui non habet beneficium vocationis.*

9 *Deſcendentes ab uno ſtipite, vel linea, de eadem linea reputantur, veluti unica*, & n. 10.

12 *Teſtator ex quibus arguatur, quod omnes deſcendentes pro unica tantum linea conſideraverit.*

13 *Succedendi ordo de jure quando dicatur a Teſtatore interverſus, ac novatus*, & n. ſeqq.

15 *In Codicillis ea ſolum revocata cenſentur de contentis in Teſtamento, quæ aperte in ea adempta, ac revocata cenſentur.*

16 *Ordinis ſuccedendi novatio ſi in teſtamento expreſſa non fuerit, ea nunquam a Teſtatore facta cenſetur*, & num. ſeq.

19 *Appellatione proximiorum defuncti veniunt etiam legitimati.*

Limita nu. ſeqq. *ibiq. concluſionem declara.*

21 *Verba in uno ſenſu accepta in una Teſtamenti parte in eodem accipiuntur in alia.*

22 *Inæqualitas portionum eſt ſemper odibilis in ſucceſſionibus.*

23 *Præſervativa adjecta in teſtamento non abrogationem, ſed confirmationem importat omnium in eo contentorum.*

24 *Regularis ordo ſuccedendi de jure eſt in ſtirpes non vero in capita.*

25 *Reciproca quando inducta dicatur.*

26 *Teſtator ſemper præſumitur ſe voluiſſe referre ad ſucceſſionem debitam de Jure.*

27 *Dividentes ſemper cenſendum eſt quod ſe referre voluerint ad Teſtamentum fideicommittentis, & juxta illud dividere.*

28 *Teſtator ſi lineam coarctavit ad legitimos & naturales excluſis legitimatis illis defectis extincta dicetur linea, non curatis legitimatis de eadem linea.*

29 *Obſervantia opponi nequit contra illos agere non valentes.*

30 *Obſervantia ut vocatis ad fideicommiſſum obſtare poſſit requiritur illius fideicommiſſi ſcientia.*

31 *Bonorum fideicommiſſariorum identitas probata dicitur ex illorum deſcriptione facta per Teſtatorem in ſuo Teſtamento.*

32 *Bona ab hærede alienata, & poſita in eodem loco ubi fideicommittens habebat, præſumuntur eſſe de illis a fideicommittente poſſeſſis, donec de contrario non doceatur.*

33 *Interdictum* L. finalis Cod. de Ædict. Div. Adr. toll. *immiſſionem impedit adverſus bona libera hęredum gravatorum, illamq. tantum indulget adverſus bona fideicommiſſaria.*

Limita ſi hæres gravatus neglexerit facere inveſtimentum a fideicommittente demandatum, n. 34. & ſeqq.

36 *Conceſſio emphyteutica dicitur pactionata ſi ſit reſtricta ad filios, & deſcendentes maſculos primi inveſtiti.*

Pr

Et illis hæredes illam ſervare debent ibid. num. 37.

Quod procedit etiamſi adjecta fuiſſent verba perpetuitatem denotantia, quia ea tantum reſtringuntur ad Perſonas in ea comprahenſas n. 38.

39 *Sacri Canones non patiuntur, ut Emphyteuſis Eccleſiaſtica ſit perpetua, & comprahenſiva Perſonarum extranearum. Amplia, ac declara* num. ſeq.

41 *Comprahenſi in Inveſtitura eorum Jus acquirunt ex providentia Domini directi, ac jure independenti veniunt.*

DECISIO DCCXXXVIII.

JUre Fideicommiſſi Alexandri de Marſiliis cum Judicium Immiſſionis vigore *leg. fin. Cod. de Edict. Div. Adrian.* inſtauraverit uſque de anno 1669. prius coram Vicario Generali Bononiæ, & poſtmodum per Appellationem a denegata Juſtitia coram bo. mem. Thomato, tunc temporis Iudice ab A.C. deputato, Annibal de Marſiliis de Roſciis contra Fratres de Caſalinis detentores titulo alienationis in illorum perſonis factæ a Carolo Franciſco de Marſiliis nonnullorum Bonorum tam Fideicommiſſariorum, quam Emphiteuticorum prædicti Alexandri, & coram eo triumphaverit, cum ad provocationem memoratorum ſuccumbentium cauſa commiſſa fuerit bo. me. Caſtrillo, & inde cum Actorum tranſportatione bo. me. Vbago ſubrogato, per magnum temporis intervallum, & uſque ad hæc noſtra tempora ſub ſilentii latebris abſcondita fuerit, tandem Ego ſubrogatus in locum prædicti Vbaghi, cum ad Inſtantiam tam D. Silvii de Marſiliis prædefuncti Annibalis filii, quam Franciſci Ioannis pariter de Marſiliis Ceſſionarii ipſius Silvii congruum dubium contra prædd. Fratres de Caſalinis, & DD. Generalem Aloyſium, & Philippum de Marſiliis Filios præfati Caroli Alienantis, & Auctores laudatos promiſſorum fratrum de Caſalinis in hodierna Audientia DD. meis decidendum propoſuerim, ab eis illo ſic propoſito -- *An, & ad quæ bona ſit danda Immiſſio* - reſponſum accepi -- *dandam eſſe Immiſſionem juxta modum.*

Motivum enim reſolutionis, quoad Immiſſionem in genere favore prædicti Silvii, aliorumque de Marſiliis ab eo cauſam habentium
1 præbuerunt omnia requiſita ad illam obtinendam neceſſaria in vim *leg. fin. Cod. de Edict. Div. Adrian. tollen.*, quibus omnibus copulative concurrentibus immiſſio denegari non valet, ut uno ore concludunt *Peregrin. de Fideicom. artic. 48. nu. 21. Fuſar. de ſubſtitut. quæſt. 614. Epiſcopus Rocc. diſput. Iur. ſelect. cap. 10. num. primo lib. primo. Vrceol. conſult. Forenſ. cap. 57. num. 16. Modernus Faventinus reſol. 66. num. primo, Rot. coram Bich. deciſ. 161. nu. 1. & in Forolivien Fideicommiſſi de Torellis 20. Iulii 1703. §. Verum. & §. Iuſtitia coram bon. mem. Muto, & in Ravennaten. Fideicommiſſi Hieronymi ac Abbioſii 7. Aprilis 1710. §. Validitas coram R.P.D. Criſpo.*

Et profecto quod ſpectat ad alterum ex prædictis requiſitis, nempe ad exiſtentiam Fideicommiſſi ea clare emicare viſa fuit ex lectura ipſius Teſtamenti Alexandri, in quo poſt defectam ejus lineam Deſcendentialem, ei ſubſtituit omnes Deſcendentes maſculos legitimos, & naturales ortum ducentes a Iacobo de Marſiliis in capita, & non in ſtirpes uſque ad totalem terminationem dictæ lineæ, excluſis legitimatis, quibus propriam Sedem vocationis conſtituit per ſubſidiariam vocationem, nempe defectis prædictis maſculis legitimis, & naturalibus; Unde exiſtentia Fideicommiſſi in du-
2 bium revocari nequit hoc ipſo, quod vocata fuit tota linea memorati Jacobi, de cujus lineæ continentia eſt præfatus Silvius ad Cenſuram *Text. in leg. cum ita §. In Fideicommiſſo, & l. peto §. Fratre ff. de legat. 2. Peregrin. de Fideicomm. art. 22. num. 24. Fuſar. de ſubſtitut. quæſt. 346. nu. 6. Palm. Nep. allegat. 216. n. 4. Modernus Faventinus reſol. 97. num. 105. Rot. coram Dunozz. Iun. deciſ. 418. num. 8.*

Purificatio vero prædicti Fideicommiſſi in perſonam Silvii de Marſiliis ſimul convincebatur ex ipſa littera Teſtamenti, in quo in ſecundo ordine ſuccedendi, de quo ſermo eſt, expreſſe vocantur cum reciproca ſubſtitutione inter ipſos, omnes deſcendentes maſculi legitimi, & naturales dicti Jacobi cum cubitali excluſione legitimatorum, qui in eorum tantum defectum invitati leguntur ibi -- *hæredes proprietaries eſſe voluit omnes Deſcendentes natos, & naſcituros ex olim D. Jacobo de Marſiliis maſculos legitimos, & naturales non legitimatos, quos quidem omnes Deſcendentes prædictos ſibi invicem ſubſtituit vulgariter pupillariter, & per Fideicommiſſum &c., & finita linea prædictorum Deſcendentium legitimorum, & naturalium ſuccedant, prout ſupra diſpoſitum eſt in ſua ſubſtitutione &c. naturales legitimos dd. Deſcendentium modo, & forma, quo ſupra proxime* - conſequenter igitur cum de reciproca ſubſtitutione inter ipſos deſcendentes Jacobi dubitari non poſſit, cum
3 non virtualiter, nec implicite, ſed litteraliter & expreſſe ſit demandata ab ipſo Teſtatore ob eam clauſulam, & verba *omnes deſcendentes prædictos ſibi invicem ſubſtituit* -- quæ important reſtitutionem per tranſverſum faciendam ad *Text. in leg. cum Teſtamento 37. §. Hæc verba ff. de hæred. inſtit., Bartol., & alii in leg. Lucius ff. de vulgar., & pupil. Menoch. conſ. 95. nu. primo Redenaſch. conſ. 60. nu. 2. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 254. nu. primo Peregrin. deciſ. 111. nu. 5. Rocc. Epiſcopus Iſelan. cap. 15. nu. 6. Rot. coram Sa. mem. Alexand. VIII. deciſ. 97. nu. 4., & in recent deciſ. 361. nu. 1. part. primo.* Nec hæſitari valeat de deſcendentia legitima, & naturali prædicti Silvii a dicto Jacobo, quæ neque in controverſiam revocatur, inde conſequitur, quod illa portio bonorum, quæ obvenerat in

Auguſtinum vigore diviſionis inter ipſos initæ
de tempore, quo illorum favore adaperta fuit
memorata Fideicommiſſaria ſucceſſio, devo-
luta fuerit ob defectum legitimorum in eadem
linea ad prædictum Silvium, vel ejus Patrem
ea præditum qualitate legitimatis, & naturali-
4 tatis, quam exoptabat Teſtator, & in quorum
concurſu legitimatos excluſit adnotata per *Ma-
nent. conſ. 135. per tot. Caſtill. controv. Iur. lib. 5.
cap. 82. nu. 46. Rota in recentior. deciſ. 167. nu.
10. par. 14., & coram Emerix Junior. deciſ. 660.
num. 10.*

Nec momenti videbatur, quod Carolus Fran-
ciſcus Pater Reorum conventorum, & auctor
illorum de Caſalinis fuerit legitimus, & natu-
ralis, quia cum deſcenderet ab Hyppolito tantū
naturali, & ſic a radice infecta, & ipſe rema-
nere debet excluſus, ne plus virtutis ſit in cau-
ſato, quam in Cauſa, & majori præpolleat præ-
ſtantia derivativa, quam primitiva contra il-
lud principium, quod defectus, qui eſt in ori-
5 gine influat remaneatque in quolibet derivato,
ut docent *Alexand. conſ. 47. nu. 72., & 73.
lib. 2. Cy:iac. controv. 8. a nu. 20. ad 34. No-
gueroll. allegat. 9. num. 26. Rot. deciſ. 395. nu.
4. part. prima, & deciſ. 814. num. 2., & ſeq.
par. 9. recentior., & poſt* Modern. *Aſculanum
ad Statut. Vrb. deciſ.* 124. *num.* 19. cum aliis
plena manu congeſtis in *Romana Fideicommiſſi
de Alveris* 12. *Ianuarii* 1711. §. *Ex jure coram
R. P. D. meo Criſpo & melius in Romana Salvia-
ni 2. Decembris* 1712. §. *Quin obicem cor. eodem.*

Minuſque ſuffragari potuit legitimatio præ-
fati Hyppoliti ſequuta virtute privilegii illorum
de Campegiis, quia multifariam difficultas ſub-
movebatur, ponderando in facto, quod Ale-
xander Teſtator noluit admittere legitimatos,
& deſcendentes ab eis, niſi poſtquam evacuata
fuerit tota linea legitimorum, & naturalium
præfati Jacobi, & proinde hæc legitimatio, quę
aliquid operari valuiſſet in aliis caſibus, in hi-
ſce quibus verſamur terminis nil eſt profutura
6 dd. reiſconventis, qui habent contra ſe claram
voluntatem Teſtatoris, ut late probant *Hiero-
nym. Palm. conſ. 25. per tot. Lup. de Illegitim. com-
ment. 3. §. 2. nu. 18.* Cyriac. *controverſ. lat. 21.
nu. 14. Ciarlin. controv. Forenſ. lib. 2. cap. 172.
num. 62., & 63. Modernus Aſculanus ad Sta-
tut. Vrb. adnot. 38. artic. prima nu. 25. & 26.*

Et quæ ſi plana planiora evadebant, ponde-
rando, quod prædicti Teſtatoris voluntati,
quaſi famulando conſentanea eſt littera prædictę
legitimationis, quæ concepta fuit cum illa ſa-
lutari clauſula -- *ſine præjudicio cujuſcumque Fi-
deicommiſſi, & ſubſtitutionis* -- quo caſu eo mi-
nus præjudicat aliis prælative vocatis, & invitatis
7 in dd. Fideicommiſſis, & ſubſtitutionibus in le-
gitimationis privilegio præſervatis, ut de ipſiſ-
ſimis privilegiis in terminis fortioribus firmat
*Modernus Aſculanus ad Stat. Vrbis dicta adnotat.
38. artic. primo nu. 75., & notarunt Gyroceb. di-
ſceptat. prima num. 36., Rot. deciſ. 667. num. 3.,
& per tot. par. 1. recent.*

Conſtabilitis igitur hiſce principiis, quòd
tàm Aloyſius, quàm Philippus de Marſiliis uti
deſcendentes ab Hyppolito tantùm legitimato
in conc u ſu aliorum deſcendentium legitimo-
rum, & naturalium d. Jacobi cum fideicommiſ-
ſum de eis non loquatur, non valeant retinere
8 bona tali fideicommiſſo obnoxia, utpotè præſi-
dium vocationis non habentes, irrito conatu
tentabant illius defenſores prælativam vocatio-
nem prædictorum maſculorum legitimorum,
& naturalium coarctare diſcretivè in qualibet
ipſorum linea, tàm ex littera Teſtamenti,
quàm ex tenore ipſius diviſionis, quam cele-
brarunt deſcendentes ipſius Jacobi, & Auctores
eorumdem de Marſiliis de tempore adapertæ
ſucceſſionis; quia quod ſpectat ad litteram Te-
ſtamenti hæc intelligentia eſt cum ea prorsùs in-
compatibilis; dùm ubi quærendæ ſint hæ lineæ,
non invenitur ex eo, quòd Teſtator in origine
nec plures lineas voluit, nec ullo pacto effor-
mavit, ſed unicam tantùm conſtituit in perſo-
na Jacobi ſtipite deſignato à Teſtatore, à quo
profluere debebant omnes deſcendentes invita-
ti, ut ex verbis Teſtamenti ibi - *hæredes eſſe vo-
luit omnes deſcendentes natos, & naſcituros ex
olim D. Jacobo* - Quo quippè caſu extranei ſunt
termini plurium linearum, quamvis deſcen-
dentes ab eo in plures ramos, ſivè columnellos
diviſi fuerint; quia attento principio conſtituti-
vo unius lineæ omnes ab ea deſcendentes de una
eademque linea formali appellantur, & tan-
quàm ab uno ſtipite, & ab unica prima cauſa
productiva procedentes de eadem unicitate par-
ticipant; & de eadem linea reputantur, ut ſum-
9 pto argumento à *Text. in l. unic. §. His ità defi-
nitis verſ. hæc ità tàm variè C. de caduc. tollend.*
tradunt *Peregrin. conſil. 54. per tot. lib. 1., & de
fideicommiſſis art. 13, num. 73., Gratian. diſcept.
forenſ. cap. 621. à nu. 22. ad 26., Cardin. de Luca
de fideicomm. diſ. 104. num. 6. & diſc. 106. num.
12., & ſeq., Carol. Anton. de Luca de lin. legal.
tom. 2. reſp. 20., Rota in Ravennaten. Fideicom-
miſſi Julii Camilli de Abbioſis 7. Aprilis 1710. ſub
§. Quidquam coram R. P. D. meo Criſpo, & in
Romana. ſeù Nicien. Fideicommiſſi. 6. Martii
1713. §. Excluſio coram R. P. D. meo Faleonerio.*

Quodque revera Teſtator futuram deſcen-
dentiam dicti Jacobi habuerit pro unica linea,
deſumitur ex parte conditionali ipſius diſpoſitio-
nis, ubi conſiderando caſum deficientiæ
omnium dd. Deſcendentium legitimatorum,
& naturalium, loquitur cum determinatione
unius lineæ in numero ſingulari ibi - *finita autèm
linea prædictorum deſcendentium legitimorum, &
naturalium, & de legitimo matrimonio natorum,
& non legitimatorum d. Iacobi de Marſiliis ſucce-
dant &c.* ex quo duo clariſſimè ſequuntur corro-
10 borativè ad ſuperiùs expoſita, quòd deſcen-
dentes legitimi, & naturales d. Jacobi unicam
tantùm lineam efformabant, ut ponderando in
hac parte aliam huic Analogam diſpoſitionem
firmarunt *Redenaſc. conſil. 59. per tot.* & præſer-
tim

Digitized by Google

tim num. 5. *Rocc. diſput. Iur. capit.* 15. *num.* 14., *Rot. in recent. dec.* 755. *num.* 8. *& ſeq. par.* 18., *& dec.* 572. *num.* 9. *& dec.* 646. *num.* 26. *par.* 19. *tom.* 2., *& ad ornatum Card. de Luca dec.* 69. *nu.* 6. *& ſeq.*, *& in dicta Romana, ſeu Nicien. Fideicommiſſi* 6. *Martii* 1713. §. *Singularitas circa finem coram R. P. D. meo Falconerio*. Alterum
11 verò, quòd exindè exurgit excluſio clara legitimatorum in concurſu legitimorum, & naturalium, dùm aliàs aliquo ex dd. legitimis ſupervivente tota eorum linea non diceretur finita, ut ratiocinantur *Peregrin. conſil.* 19. *num.* 3. *lib.* 6. *Altograd. conſil.* 92. *num.* 10., *Ruin. conſil.* 126. *num.* 3. *lib.* 1. *Giovagnon. conſil.* 7. *num.* 15. *lib.* 1., *Menoch. conſ.* 205. *Soccin. Iun. conſil.* 69. *num.* 3. *lib.* 3. *Rota coram ſa: mem. Alex. VIII. dec.* 177. *à num.* 25. *& plur. ſeqq. & in rec. dec.* 183. *num.* 18. *par.* 10.

Sed in univerſum videbatur ceſſare omnis difficultas, non ſolùm quia Teſtator erat Juriſconſultus, & cui perconſequens hæc omnia perſpecta fuiſſe credi debet, ad hoc ut rigidiùs judiciali expoſita cenſuræ examinentur, ſed etiam quia prædictam ſucceſſionem regulare voluit in capita, & non in ſtirpes, admittendo ad conſucceſſionem ſimultaneo concurſu *Patrem*, *& filium*, & reſpective Patruum, & nepotem, ut deciſum jam extitit a Rota Bononienſi; Unde ſi Teſtator omnes hujuſmodi deſcendentes tali irregulari, & erranti methodo ad ſuam invitavit ſucceſſionem, eo fortiùs dicendum eſt eos conſideraſſe quaſi per modum Collegii, & pari in omnes dilectione propenſum, tamquam a Jacobo ortum ducentes pro una tantum linea conſideraſſe, dum omnes etiam contra regularem ordinem ſuccedendi,
12 & præſcriptum Juris, voluit in eadem proximioritate ponere, poſt habito omni diſcrimine proximioritatis, quod inter ipſos intercedere potuiſſet, ad notata per *Fuſar. conſil.* 18. *n.* 14. *Rota in Bononien. Fideicommiſſorum de Herculanis* 13. *Iunii* 1701. §. *Ad hanc eandem coram bonæ mem. Muto*, *& in Praeneſtina Fideicommiſſi* 23. *Ianuarii* 1713. §. *Hac quidquam coram R. P. D. meo* Lancetta.

Emergit igitur ex prædictis, quod illa prætenſa diſcretio, ſive diſtributio prælationis deſcendentium legitimorum, & naturalium in qualibet linea ſit prorſus inadaptabilis in præſenti facti themate, in quo præter unicam lineam Jacobi alia adinveniri non potuit, & propterea Defenſores præfatorum Aloyſii, & Philippi de Marſiliis confugere ſatagerunt ad tenorem Inſtrumenti dictæ diviſionis celebrati in ipſo ingreſſu ipſius fideicommiſſi inter ipſos deſcendentes Jacobi, qui corrigendo in parte Teſtamentum dicti Alexandri, quod efficiebat, ut tota hæc ſucceſſio fideicommiſſaria brevi temporis intercapedine in fruſta, ſive particulas reduceretur ob præceptum, quod ea deferri deberet in capita, & non in ſtirpes unanimi illorum conſenſu convenerunt, *quod ipſis omnibus dividentibus quandocumque decedere, & cuilibet eorum, & cujuslibet eorum parte ſibi aſſignata, & quæ in poſterum obveniret, & accreſceret ob mortem aliorum ſuccedant, & ſuccedere debeant proximiores defuncti, ſeu defunctorum ex eis in ſtirpes, & non in capita, & ſic deinceps in poſterum, ut in Summario Sylvi Num.* 2. *in fine*, arguendo, quod cum in illa fuerit mutatus ordo ſuccedendi, & conventum, quod ſucceſſio fieret in ſtirpes, & non in capita, amplius procedi non poſſit cum lectura Teſtamenti, ſed cum dicta diviſione novante ordinem ſuccedendi, & in qua ipſi dividentes conſtituerint tot capita linearum, quot fuerint ſucceſſores, & in qua vocati fuere proximiores, quorum appellatione veniunt etiam legitimati, ſed quemadmodum adverſo mare pugnarunt in prima jam exploſa difficultate, ita etiam, & in iſta dum apud Dominos nullam adinvenit firmitatem, tum attenta Juris diſpoſitione, tum littera, & cauſa d. diviſionis.

Attenta enim Juris diſpoſitione, ad hoc ut dici debeat interverſus ordo ſuccedendi a Teſtatore præſcriptus requiritur, ut nova ſuccedendi forma ab hæredibus concorditer ſtabilita producat omnimodam, & inconciliabilem contrarietatem cum diſpoſitione, & ordine
13 ſuccedendi novato, itaut una diſpoſitio alteram dirimat ad *Textum in leg. ſi inter ff. de except. leg. hæc verba ff. de verborum ſignificat.*, *Andreol. controverſ.* 373. *nu.* 7., *Cyriac. controverſ.* 522. *num.* 79., *Bonden. collect. legal.* 5. *nu.* 103. *tom.* 2. *Rot. coram Arguell. deciſ.* 99. *n.* 41. *cum duobus ſequentibus*, *& in Romana Cenſus* 25. *Junii* 1705. §. *fin. coram bonæ memor. Omanna*, *& in Firmana Primogenituræ* 19. *Februarii* 1712. §. *Hinc nullo modo* 14. *coram R. P. D. meo Falconerio*.

Unde ſi inconciliabilis contrarietas legis ſuccedendi novatis cum norma ſuccedendi novata intercedat, non inuniverſum, ſed in parte virtute d. partialis novationis ea ſolum ſubducta,
14 abrogata, & novata dici debent, quæ incompatibilia, & contradictoria ſunt cum dicta lege, & norma ſuccedendi novata, ut pro ſequuntur *Surd. conſil.* 103. *num.* 8., *Mantic. de conject. lib.* 12. *tit.* 1. *ſub. num.* 36., *Altograd. conſil.* 97. *n.* 48. *& ſequentibus lib.* 1., *Seminiat. controv.* 113. *num.* 8. *tom.* 2., *Rot. deciſ.* 88. *num.* 6. *lib.* 10. *inter addit. ad Cardin. de Luca tom.* 2., *& in Anconitana Fideicommiſſi* 11. *Maii* 1696. §. *Quambrem coram Eminentiſſimo meo Cardinali de la Tremoille*, *& in Camerinen. Fideicommiſſi* 19. *Julii* 1711. §. *Haud in dubium coram R. P. D. meo Falconerio*.

Prout in fortioribus terminis ultimarum voluntatum videmus in Codicillis conditis ab ipſo Teſtatore, quod ea ſolum revocata dicuntur de contentis in Teſtamento, quæ oculis corporeis
15 in eis adempta eſſe, & revocata noſcuntur, ut probant *Rolan. a Valle conſ.* 31. *num.* 6., *Bellon. Jun. conſ.* 15. *num.* 30., *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.*

451, *num.* 8., *Palm. Nep. allegat.* 389. *num.* 23. *Rot. in dicta Anconitana fideicommiſſi* 11. *Maii* 1696. §. *Verum coram Eminentiſſimo de la Tremoille*, *& in Romana Fideicommiſſi de Alberinis* 11. *Martii* 1698. §. *Geminæ coram R. P. D. meo Lancetta*, *& in dicta Camerinen. Fideicommiſſi* 19. *Junii* 1711. §. *Præſertim coram R. P. D. meo Falconerio*.

Quibus igitur jactis fundamentis nulla viſa fuit intercedi contrarietas inter præmiſſam diviſionem, & Teſtamentum Alexandri præciſive abea alteratione in modo ſuccedendi in futurum concordato in ſtirpes, & non in capita: unde cum hæc nova forma, & modus ſuccedendi hodie in dubium non revocetur, & pro forma habeatur, non valet illatio, quoad novationem, etiam ordinis ſuccedendi reſpectu legitimatorum, de quibus in præfata diviſione nulla mentio facta fuit, & ſine qua prætenſa novatio indu-
16 ci non poterat ad litteralem *Textus cenſuram in l. novationum C. de novation. ubi Bld.*, & cœteri ſcribentes, *Rot. deciſ.* 183. *num.* 11. *cum duobus ſeqq. coram Priolo*, *& in Maceraten. Pecuniaria* 8. *Junii* 1711. §. *Non obſtat coram R. P. D. meo Falconerio*.

Et quæ Juris cenſura ſi procedit ſimpliciter, a fortiori perurget in præſenti caſu, attenta littera præfatæ diviſionis, in qua expreſſiſſime dividentes præſervarunt fideicommiſſum Alexandri, ibi - *Citra tamen præjudicium fideicommiſſi, de quo in dicto Teſtamento* - & per conſequens cum novatio in dictà diviſione non cadat niſi in memorato modo ſuccedendi in ſtirpes, & non in capita, & in reliquis præſervatum ſit fideicommiſſum præfati Alexandri, clariſſime aſſurgit, quod nullo pacto dici valet novata, & correpta
17 ſubſidiaria vocatio legitimatorum, & locus eiſdem a Teſtatore tributus ſuccedendi, cum per præmiſſam generalem præſervativam potius remanſerit, ut in dicto Teſtamento præſervata, ut ſcribunt *Roland. a Vall. d. conſ.* 31. *num.* 17. *cum pluribus ſeqq.*, *Spad. conſ.* 537. *num.* 5., *Card. de Luc. de fideicommiſſ. diſc.* 127. *num.* 12., *Palm. Nep. allegat.* 389. *num.* 25. *verſ.*, *& poſt*, *Rot. in Bononien. Fideicommiſſi de Griffonibus ſuper reſervatis* 11. *Aprilis* 1707. §. *Verum hujuſmodi coram bo. me. Omanna*, *& in dicta Camerinen. Fideicommiſſi* 19. *Junii* 1711. §. *Præſertim in fine coram R. P. D. meo Falconerio*.

In idemque collimat cauſa dictæ diviſionis, quæ alia revera non fuit niſi obviandi præd. erranti, & irregulari modo ſuccedendi, propter quem etiam lis agitata fuerat in Rota Bononienſi, & in qua propugnantes ordinem regularem ſuccedendi juxta cujuſcumque proximioritatem ſuccubuerunt, ut colligitur ex ipſa diviſione. Unde dum dividentes pro ſola Cauſa efficiente, & novate dictum modum ſuccedendi expreſſerunt prædictam unicam quæſtionem, & dividendi difficultatem, quam tunc temporis experti fuere ob neceſſitatem ſuccedendi in capita, & non in ſtirpes, & quod ob majus commodum ſuccedendi illam determinaverint in futurum faciendam eſſe in ſtirpes, & non in capita præfata novatio, & alteratio reſtringi tantum debet ad dictam cauſam, a qua præmiſſum pactum novativum, & alterativum ſuam recipere debet interpretationem exanimadverſis per *Peregrin. conſ.* 93. *num.* 6., *& ſeqq. lib.* 1., *Cancer. var. reſolut. lib.* 3. *cap.* 11. *n.* 277., *Rota deciſ.* 308. *num.* 11. *par.* 11. *Recent.* cum concordantibus adductis *in deciſ.* 41. *num.* 14., *& deciſ.* 42. *num.* 8. *poſt Conſtant. ad Stat. Urb. tom.* 3., *& in Maceraten. Legatorum*, *& Fideicommiſſi ſuper Prædio della Cimarella*, *& Domuncula cum Apotheca* 23. *Junii* 1710. §. *Adhuc nihilominus coram me*.

Abſque eo quod obſtet, quod in dicta diviſione pactum fuerit - *Quod ipſi omnibus dividentibus &c. ſuccedant*, *& ſuccedere debeant proximiores defuncti*, *ſeu defunctorum ex eis in ſtirpes*, *& non*
19 *in capita* - Inde inferendo, quod appellatione proximorum defuncti veniant etiam legitimati, ut tradunt *Bardellon. conſ.* 191. *num.* 44., *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 673. *num.* 22., *Cyriac. controv.* 208. *num.* 1., *Rot. deciſ.* 377. *num.* 1., *&* 2. *par.* 19., *& in Comen. Cappellaniæ* 28. *Aprilis* 1701. §. *Fruſtra &c. coram Eminentiſſimo Cardinali de la Tremoille*. Quoniam prædicta intelligentia ſibi locum vindicare valuiſſet, quando prætenſa novatio non eſſet ſolum reſtricta ad præfatum pactum, & modum in futurum ſuccedendi in ſtirpes, & non in capita, ſed ad univerſam legem ſuccedendi a Teſtatore præſcriptam, quia tunc data novatione in totum, & remanentibus verbis in eorum proprio naturali, & germano ſignificatu, potuiſſent juxta eorum propriam indolem, & naturam compræhendere etiam legitimatos juxta auctoritates ſuperius adductas; Aſt quando ex hactenus firmatis novatio eſt ſolum limitata ad dictum modum ſuccedendi in ſtirpes, & non in capita, prædicta verba debent ſemper intelligi retento themate Teſtamenti, & ſic de proximioribus legitimis, & naturalibus, non autem de legitimatis in Teſtamento Alexandri in concurſu
20 legitimorum & naturalium excluſis, ut ſpecialiter ſcripſerunt *Peregrin. conſ.* 65. *num.* 14. *lib.* 2., *& conſ.* 69. *ſub initio lib.* 3., *Rot. deciſ.* 167. *num.* 7., *&* 8. *part.* 14. *Recent.*

Eoque fortius prædicta intelligentia ſibi locum uſurpare apparuit, quia ipſi dividentes, ubi loquuti ſunt de legitimis, naturalibus pariter uſi ſunt verbo *Proximiores*; idcirco quando etiam prædicta vocatio proximiorum valuiſſet aliquo modo eſſe ſub obſcura omnis argumentorum ambago ſubmovetur ex ipſo verbo declarato in primordiali parte ipſius diviſionis, ob illud elementare principium, quod verba in
21 uno ſenſu accepta in una parte Teſtamenti, in eodem accipiuntur in alia ad tradita per *Fuſar. conſ.* 39. *num.* 14., *& ſeq.*, *& num.* 42. *in fin.*, *Carena. reſolut.* 5. *nu.* 15., *Saminiat. apud Altegrad. Jun. controverſ.* 42. *num.* 23., *Rodul-*

phin.

Digitized by Google

phin. allegat. 176. num. 7., & in dicta Romana
Salviani 2. Decembris 1712. §. Tanto magis co-
ram R. P. D. meo Criſpo.
Minuſque ſubſiſtere viſum fuit argumentum
quod ipſi dividentes in actu præfatæ diviſionis
tot conſtituerint lineas, quot tunc fuerunt Suc-
ceſſores, & ſic in ſequelam hujuſmodi novæ
formæ ſequatur, quod donec; & quouſque in
unaquaque linea ſuperſint legitimi, vel legiti-
mati, ſucceſſio ſemper continuare debeat in
eadem linea, non obſtante etiam prædilectio-
ne, prælatione legitimorum, quæ intelligi ne-
ceſſe ſit diſcretive in qualibet linea non vero in-
ter omnes de univerſis lineis. Quia recurrunt
omnia ſupradicta quod dividentes non intelle-
xerunt corrigere, vel immutare tum attenta
Juris cenſura, tum littera, & Cauſa dictæ di-
viſionis, niſi modum ſuccedendi a Teſtatore
volitum in capita, & a dividentibus ad tollen-
da jurgia, diſſidia, ac diſſipationem ipſius fi-
deicommiſſariæ hæreditatis conventum in ſtir-
pes; ideoque intellexerunt quidem, quemli-
bet Columnellum in omnibus futuris ſucceſſio-
nibus unam tantum perſonam repræſentare
conſentaneæ ad ſucceſſionem in ſtirpes conven-
tam ad effugiendam eam inæqualitatem portio-
num ſemper odibilem in ſucceſſionibus, ut be-
22 ne perpendendo dictam clauſulam reſpondit
Rota in Auximana, ſeu Camerinen. Fideicom-
miſſorum 16. Junii 1710. §. Atque, & §. Theſim
autem coram me; Sed non tamen ut quilibet
Columnellus de per ſe propriam conſtituerit li-
neam ab aliis diſcretam, ad effectum admit-
tendi, poſt defectum legitimorum, legitima-
tos ejuſdem lineæ in ſupplantationem aliorum
legitimorum, & naturalium aliorum Colum-
nellorum contra expreſſam litteram Teſtamen-
ti ipſius Alexandri, & ipſorummet dividentium,
qui præciſivæ a dicto modo ſuccedendi in ſtirpes,
& non in capita, aliud nec explicite, nec vir-
tualiter innovare, & abrogare voluere, ob il-
lam niſi claram præſervativam, in ventre dictæ
23 diviſionis appoſitam, non innovandi in reli-
quis dictum fideicommiſſum Alexandri, & quæ
apertiſſime præfefert non abrogationem, ſed
confirmationem omnium contentorum in Te-
ſtamento in partibus explicite nec novatis, nec
revocatis, ut ultra ſuperius adductos docent
Manſ. conſult. 282. num. 19., & fere *per tot.*
Rot. deciſ. 222. num. 5. par. 18., & in dicta
Romana Fideicommiſſi de Alberinis 10. *Martii*
1698. §. *Nil relevante coram R. P. D. meo Lan-*
cetta, & in Fanen. Pecuniaria 1. *Februarii* 1712.
§. *Nec ſubſiſtit cor. R. P. D. meo Aldrovando.*
Et profecto ſi ſcopus dividentium fuiſſet tot
diſcretivas lineas efformare cum admiſſione
legitimatorum in excluſionem cujuslibet ipſa-
rum, utique clare dixiſſent, nec ſub involu-
cro, & verborum ambage id a Judicantium
oraculo interpretandum reliquiſſent, nec tam
generice præſervaſſent Teſtamentum Alexan-
dri fideicommittentis; Aſt quia tota mentis
acies dividentium erat dumtaxat directa ad cor-
rigendum prædict. irregularem modum ſucce-
dendi, illum reducendo ad tramites Juris in
ſtirpes, & non in capita, ut filius non ſuccede-
24 ret ubi ſuccederet Pater, & Patruus cum ne-
potibus in ſtirpes, juxta cenſuram *Text. in §.*
Cum filius inſtit. de hæred., quæ ab inteſt. defer.,
& in Auth. ceſſante, ibique gloſſ., & DD. Cod.
de legitim. hæred. Barry de ſucceſſ. ab inteſt. lib.
18. tit. 1. nu. 2. verſ. ſi quis deceſſerit, Rot. cor.
Coccin. deciſ. 1162. num. 15. & 16. & coram
Emerix Iun. deciſ. 1238. num. 10. & in Romana
Immiſſionis 3. *Iulii* 1711. §. *Fundatam in fine co-*
ram Me: Ideo de aliis diſpoſitis in Teſtamento
verba non fecerunt, & quemadmodum exami-
nando hunc caſum cum dicto regulari, & juri-
dico ordine ſuccedendi non conventionali, &
pactionato, ſed ab ipſo Teſtatore in ſuis tabulis
Teſtamentariis demandato, effectus reciprocæ
25 ex ipſa lineæ unicitate, & dictæ ſubſidiariæ
tantum vocationis legitimatorum evitari non
poſſet, ex traditis per *Menoch. de præſumpt. lib.*
4. præſumpt. 59. num. 13. & per Rot. in Foroli-
vien. fideicommiſſi de Torellis 28. *Iunii* 1702. §.
Quarta deſumitur coram bon. mem. Muto. Ita
etiam in præſenti, in quo dividentes prædictam
fideicommiſſariam ſucceſſionem ad præfatum
legalem ſolummodo ordinem ſuccedendi redi-
26 gere intellexere, ex notatis per *Decian. conſ.*
6. num. 27. vol. 1. Surd. conſ. 384. nu. 22. Card.
de Luc. de emphyt. diſc. 50. num. 7. in fine. Rot.
in Romana cambii, ſeu relevationis a moleſtiis 27.
Iunii 1710. §. *finali coram Reverendiſſimo P. D.*
Molines Decano.
Maxime quia dividentes inter ſe nec remiſe-
runt reciprocam ſubſtitutionem contentam in
Teſtamento præſervato, ſed eam ſuppoſuerunt
in illis verbis ibi -- *quæ impoſterum eidem obveni-*
ret, & accreſceret ob mortem aliorum, ac alicu-
jus eorum. Unde ſi ipſi dividentes ſuppoſuerunt
ad invicem ſe eſſe gravatos reſtituere per di-
ctam reciprocam, hoc onus reſtituendi intelli-
gi non valet, niſi ad formam Teſtamenti, in
27 quo demandabatur, & ſic retento ſemper illo
themate Feſtāte excluſivo legitimorum in con-
flictu legitimorum, & naturalium, ad quod ta-
cite ſe referebant, ad tradita per *Rot. poſt Moder-*
num Aſculanum ad Statuta Urbis deciſ. 41. n. 28.
verſ. ſed quod dicatur num. 29. & dec. 43. nu. 1.
& ſeq. & in Placentina bonorum 25. *Junii* 1708.
§. *Non obſtante coram R. P. D. meo Lancetta,*
& in Ravennaten. fideicommiſſi Hieronymi de
Abbioſis 7. *Aprilis* 1710. §. *Dividentes coram*
R. P. D. meo Criſpo.
Et ex quibus quamvis labeſcat principium
illud conſideratum a Defenſoribus fratrum de
Caſalinis, quod bona in unam lineam ingreſſa
ad aliam tranſire non valeant, niſi naturali de-
curſu ejuſdem lineæ totaliter evacuato; atta-
men & ex fallentia præfatæ regulæ communiter
aſſignata pariter ceſſaret omnis difficultas. quia
28 quando Teſtator punctum lineæ coarctavit,
prout

Digitized by Google

prout hic, ad legitimos, & naturales excluſis legitimatis, illis defectis, linea dicitur extincta non euratis legitimatis de eadem linea, utpote intra illam lineam non vocatis, ut dixit *Rot. in deciſ. 26. nu. 10. par.* 18. repetita penes *Torr. de maiorat. deciſ.* 29. *num.* 10. *par.* 3. *& in Caſenaten. Immiſſionis* 9. *Decembris ſuperioris anni coram Me*.

Nec demum a præmiſſo ſenſu DD. retrahere valuit decantata obſervantia, juxta quam prætendebatur, quod cum prædicta bona fideicommiſſaria longævo tempore poſſeſſa fuerint pacifice a legitimatis, ab hac obſervantia poſita in linea, & claſſe interpretativa apprime declarata remanſerit prædicta diviſio; quia in primis non bene probabatur in facto; nam licet Alexander, Hippolytus filii naturales Auguſtini legitimi fuerint legitimati de anno 1605., non tamen ab illa die incipere potuit obſervantia, quia tunc vivebat præfatus Auguſtinus Pater, & ipſe erat omnium bonorum poſſeſſor tanquam legitimus, & naturalis, & quod plus
29 eſt reperto principio inchoativo dictæ obſervantiæ, ea non poſſet trahi ultra annum 1640. quo tempore auctores Silvii erant in pupillari ætate conſtituti, & ſic contra eos agere non valentes talis obſervantia opponibilis non erat, ad tradita per *Mandell. conſ.* 355. *nu.* 24. *&* 25. *Urſill. ad afflict. deciſ.* 13. *num.* 11. *Rot. coram Duran. dec.* 426. *num.* 11. *& coram Zarat. dec.* 75. *nu.* 13. *& coram Me deciſ.* 42. *nu.* 16. *inter hactenus Romæ impreſſas*. Et cum ſubinde de anno 1669. lis inchoata fuerit contra legitimatos poſſeſſores, hæc obſervantia ad nihilum redacta emicuit, quæ de cætero, etiam probata præmiſſis de Marſiliis nec obicem præſtare valuiſſet cum non doceatur de præciſa, & infallibili ſcientia fideicommiſſi, & juris eiſdem competentis adverſus legitimatos, quæ de jure eſt neceſſaria ad hoc, ut vocatis obſervantia obſtare poſſit, irroget ad eo grave præjudicium
30 amiſſionis Juris ſuccedendi, ut obſervat *Tondut. reſol. civil. par.* 2. *cap.* 134. *num.* 12. *Rot. deciſ.* 157. *num.* 2. *& ſeqq. par.* 8. *recent.* & objecto occurrendo in terminis obſervantiæ interpretativæ dixit *Rot. in Melevitana fideicommiſſi* 20. *Martii* 1711. *§. final. cor. R.P.D. meo Criſpo.*

Abſoluto examine fideicommiſſi, progredientes DD. ad trutinam identitatis bonorum poſitorum in loco *Salvaris*, ad quæ generice pro parte Comitis Silvii, aliorumque de Marſiliis petitur immiſſio, ea, ut par erat, ad reddendum unicuique jus ſuum, diviſerunt in tres ſpecies. In bona nempe propria, & fideicommiſſaria præfati Alexandri Teſtatoris, in bona libera hæredum gravatorum, mediantibus pluribus acquiſitionibus per eos in eodem loco quæſita, & in bona emphyteutica de directo dominio Eccleſiæ Parrochialis S. Apolinaris de Calvinzano.

Quoad bona fideicommiſſaria in præfato Communi, ſive loco *Salvaris* exiſtentia, & hodie detenta a fratribus de Caſalinis in quantitate ſeptem petiarum terræ, DD. non hæſitarunt dicto Comiti Silvio, aliiſque de Marſiliis ab eo cauſam habentibus concedere immiſſionem; quia cum ex prædictis de exiſtentia, & purificatione fideicommiſſi in præfati Silvii perſona ambigi non valeret, illorum identitas ſatis ſuperque comprobata remanere viſa fuit, nedum ex illorum deſcriptione per ipſum Teſtatorem facta in ſuo Teſtamento, ex qua ſuffi-
31 cienter elici identitatis probationem docuere *Cephal. conſ.* 386. *num.* 29. *Rot. in Lucana fideicommiſſi ſuper executione* 12. *Junii* 1710. *§. Quod autem bona & ſeq. coram R. P. D. meo Criſpo, & in Maceraten. fideicommiſſi ſuper reſervatis* 22. *Junii* 1712. *§. Quo vero coram eodem*. Sed etiam ex dicta diviſione facta inter ipſos deſcendentes in qua dividuntur bona ab ipſo Alexandro fideicommittente in dicto loco acquiſita: & propterea data prædicta acquiſitione, & poſſeſſione prædictorum bonorum, penes ipſum fideicommittentem, & deinde pænes hæredes gravatos, qui illa diſtraxerunt in fratres de Caſalinis utique memorata bona alienata præſumuntur de
32 illis olim poſſeſſis, & acquiſitis in eodem loco a fideicommittente, donec de contrario non doceatur juxta celebrem *conſil. Fulgoſii* 145. *nu.* 2. *verſic. porro ſi aliunde*, *Fuſar. conſ.* 161. *nu.* 1. *Rot. coram Celſ. deciſ.* 108. *num.* 4. *& coram* Ludoviſ. *deciſ.* 575. *nu.* 9. *ibique Adden. nu.* 11. *& coram* Cerro *deciſ.* 246. *nu.* 1. *& ſeqq.*, *& in Bononien.* Cauthela *Angeli* 20. *Januarii* 1708. *§. Error coram Eminentiſſimo Priolo*.

Eodemque prorſus modo convenerunt dandam eſſe immiſſionem ad bona libera hæredum gravatorum in memorato communi exiſtentia non obſtante cenſura ejuſdem *Textus in l. fin.* C. *de Edict. Div. Adrian. tollen.* præpediente immiſſionis interdictum contra bona libera hæredum gravatorum, illudque tantum indulgente adverſus bona fideicommiſſaria Teſtatoris. Quoniam licet prædicta Juris propoſitio nullam
33 patiatur difficultatem in abſtracto, attamen non applicari apparuit in concreto caſus, in quo quando non adimpleretur inveſtimentum illud, quod Teſtator per biſcentum annorum curriculum ſuis hæredibus demandaverat, purificato caſu hujuſce ſubſtitutionis in ſcutis centum auri quolibet anno, prædicti hæredes, & dividentes in eadem diviſione pacti fuerunt ibi - *quod tot bona, ac de bonis ipſorum dividentium reſpectu eorum, qui effectualiter non fecerunt ſingulo anno inveſtituram, conſeri aſſignatam, & ſubrogatam tantam partem corumdem bonorum, prout aſſignarunt proportionaliter arbitrio boni viri*; Unde clare conſequitur, quod cum Auctores fratrum de Caſalinis nunquam tale fecerint reinveſtimentum, pro dicto neglecto reinveſtimento, ſtatim obnoxia aſſignata, & ſubrogata juxta præmiſſam legem, quam ſibi ſcripſerunt dividentes prædicta bona remanſerint, & quemadmodum prædicto Comiti Silvio immiſſio de-

ne-

Digitized by Google

negati non poſſet ad præfatum reinveſtimentum
ſi non fuiſſet neglectum, ita nec ad dicta bona
34 judicio, auctoritateque dividentium loco dicti
reinveſtimenti ſubrogata, ut alias reſpondit
*Rot. coram Ninot. deciſ. 7. num. 2., & coram
Me dec. 80. num. 26. inter hactenus impreſſas
juxta Romanam impreſſionem, & in Romana Im-
miſſionis ſuper reſtitutione in integrum 26. Junii
1710. §. Illud coram R. P. D. meo Aldrovando.*

Non attenta reſponſione, quod ad ſummum
præfati Comes Silvius, aliique de Marſiliis va-
leant dumtaxat contra prædicta bona agere in
Salviano jure Creditorum ob non factum dictum
reinveſtimentum, ſed non tamen jure fidei-
commiſſi, quia prædictus diſcurſus tunc ſibi lo-
cum vindicare valeret, quando revera dicta
ſubrogatio in dicta diviſione conventa non fo-
ret, ſolumque ea prætenderetur Juris miniſte-
rio nulla præcedente conventione; aſt quando
ea litteris cubitalibus pacta fuit, & quidem per
viam aſſignationis, & ſubrogationis favore fi-
deicommiſſi, præfatum argumentum viribus
non ſubſiſtit, cum in hiſce terminis memorata
bona ab hæredibus gravatis inveſtimenta facere
negligentibus acquiſita, præſertim poſt dictam
diviſionem innegabiliter evaſerint de ſubſtantia
fideicommiſſi, proportionabiliter tamen ad eam
portionem quam capere valent ommiſſa inve-
ſtimenta, illaquemet actio, quæ ſæpe dictis
Actoribus competeret pro conſequendis præfa-
tis inveſtimentis competere quoque debet pro
35 aſſequendis controverſis bonis liberis loco
præmiſſorum neglectorum inveſtimentorum
ſubrogatis ad *Text. in l. filiæ §. fin. ff. de condit.
& demonſtr. Bartol. in l. qui Romæ 122. §. Duo
fratres nu. 10. quæſt. 1. ff. de verbor. obligat. Bald.
conſ. 112. num. 5. lib. 1. Cravett. conſ. 973. num.
1. & ſeq. Card. Mantic. de tacit. lib. 25. tit. 1.
num. 14. Card. de Luc. de credit. diſc. 35. num.
26. & 27. Rot. in Romana, ſeu Jannen. dotis,
& locorum Montium 3. Junii 1711. §. Ex iſtis co-
ram Reverendiſſimo D. meo Molines Decano.*

In prædicto tamen ſenſu affirmativo, in quo
DD. ex recenſitis rationum momentis reſede-
runt quoad præmiſſas duas ſpecies bonorum,
non ſteterunt, quoad poſtremam, nempe ad
bona emphyteutica Eccleſiæ Parochialis de
Calvenzano, ad quæ efflagitatam immiſſionem
ſæpefatis Sylvio, & aliis de Marſiliis denegarunt,
quia quoad iſta eſt conſtans in facto, quod poſt-
quam illa tam a Zaccharia de Roccis, quam a
Simone de Bonfioliis integraliter acquiſivit Ale-
xander fideicommittens de illis ab Archipre-
sbytero dictæ Eccleſiæ Domino directo inveſti-
tus fuit - *pro ſe, filiis, & deſcendentibus maſculis
per lineam maſculinam deſcendentibus* - ut *in Sum-
mario Reorum num.* 3. Cum igitur in diſcrimen
revocari non valeat, quod prædicta conceſſio ſit
36 pactionata, tamquam reſtricta ad filios, &
deſcendentes maſculos præfati Alexandri ut
communiter ſcribunt *Fulgin. de contract. emphyt.
quæſt. 1. nu. 2. Clar. qu. 16. §. Emphyteuſis verſ.
his præmiſſis, Rot. apud Calderon. reſolut. 11. n.
32. & ſeqq. tom. 1., & in Bononien. fideicommiſſi
Alexii de Urſis ſuper portione Annibalis 27.
Junii 1710. §. Conſiſtit coram R. P. D. meo Al-
drovando.* Ita conſequitur, quod cum defece-
rint Hermes, & Ageſilaus illius filii, nulla
relicta prole, hæc bona devoluta fuerint ad Ec-
cleſiam Dominam directam, & omne fidei-
commiſſum, quod ſuper illis prædictus Alexan-
der in præjudicium vocatorum conſtituit, &
quod obſervare tenebantur, tanquam ejus hæ-
37 redes evanuerit, ad tradita per *Salgad. labyr.
creditor. par. 3. cap. 3. num. 17. & 18. Card. de
Luc. de emphyt. diſc. 44. num. 10. Franc. deciſ.
266. num. 3. Rot. deciſ. 86. per. tot. par. 5. rec.,
& in dicta Bononien. fideicommiſſi Alexii de Urſis
ſub. §. 3. & §. 10.*

Non attenta reſponſione, quod in dicta In-
veſtitura habeantur verba perpetuitatem im-
portantia, & clauſulæ *ad habendum, tenendum
&c.*, quia prædicta verba perpetuitatem deno-
tantia, quemadmodum famulantur naturæ, &
legi Inveſtituræ in alio ſenſu percipi, intelligi-
que non poſſunt quam conſentanee ad dictam
ſubjectam materiam, & ad eam perpetuitatem
quæ apprime verificari valet in dictis filiis, &
deſcendentibus vocatis abſque ulla alteratione
ex vi dictæ perpetuitatis ad perſonas extraneas
38 non vocatas, nec comprehenſas in dicta Inve-
ſtitura, ad firmata per *Saminiat. controv. 164.
num. 4. & ſeqq. tom. 2. Rot. deciſ. 1150. num. 5.
coram Emerix. jun., & deciſ. 618. nu. 8. part. 19.
tom. 2. recent., & in Romana Domus 11. Decem-
bris 1702. §. Verum coram Eminentiſſimo D. meo
Cardinali Priolo, & in dicta Bononien. fideicom-
miſſi de Urſis ſuper portione Annibalis ſub §. 13.*

Prout quoque non refragantur præmiſſæ
clauſulæ *ad habendum, tenendum &c.* non ſolum
quia non ſunt cæteratæ, ſed quia uti extenſæ in
hunc modum - *Ad habendum, tenendum,
fruendum, & naturaliter poſſidendum, & quid-
quid Conductori, ejuſque filiis, & deſcendentibus
prædictis videbitur, & placuerit perpetuo facien-
dum, & diſponendum, quæ de jure, & ex forma
Sacrorum Canonum facere, & diſponere liceat* mi-
rabiliter retorquentur, & mirifice præmiſſam
interpretationem confirmant, dum tam effectus
ille effrænatus decantatæ perpetuitatis, quam
prætenſæ comprehenſionis vigore dictarum
clauſularum, etiam extranearum perſonarum,
ſtatim vigore præfatorum verborum cohibitus
fuit intra cancellos illius licitæ perpetuitatis,
quam indulget cenſura Sacrorum Canonum,
qui cum non patiantur Inveſtituras eſſe perpe-
tuas, & compræhenſivas perſonarum extranea-
39 rum, ex diſpoſitione *Textus in §. Emphyteuſim,
& in §. Si vero in perpetuum Authent. de non
alienan. aut permut. reb. Eccleſ. Fulgin. de contract.
emphyt. quæſt. 7. per tot. Rot. deciſ. 39. nu. 4. par.
8., & deciſ. 66. num. 5. & 6. par. 19. rec., & in
Sarſinaten. devolutionis 27. Februarii 1711. §.
Minimeque coram R. P. D. meo Aldrovando.* In-
de

Digitized by Google

de oritur, quod ſtantibus dictis verbis commentibus, & explicantibus intellectum dictorum verborum, & clauſularum, eo firmius aſſerendum eſt a ſtricta, & rigoroſa Eccleſiaſtica emphyteuſi virtute ſæpe dictorum verborum, & clauſularum diſcedere noluiſſe, ut ponderant
40 *Pepuſius var. reſol. cap. 9. num. 105. & nu. 409. Sperell. deciſ. 320. num. 22. Gam. deciſ. 244., & deciſ. 276. utrobique num. 3. Rot. apud. Urceol. de tranſact. dec. 2. num. 5. cum ſeqq., & poſt Salgad. in labyr. credit. deciſ. 86. num. 18., & deciſ. 75. num. 5. par. 16., & deciſ. 83. num. 9. par. 18. rec., & in dicta* Romana *Domus* 11. *Decembris* 1702. §. *Verum coram Eminentiſſimo Priolo.*

Si igitur ex præmiſſis poſtquam bona hujuſmodi devoluta fuere ad Eccleſiam Dominam directam, huic placuit eadem bona per viam novæ Inveſtituræ concedere Æneæ Conſtantio, Cæſari Marco, Antonio, Auguſtino, Alexandro, ac Vincentio de Marſiliis, illorumque Conſanguineis nequaquam compræhenſis in prima, & finita Inveſtitura, ut *in Summario Reorum num.* 4. non eſt amplius inquirendum de fideicommiſſo Alexandri, quod expiravit, terminata Inveſtitura, ſed hujuſmodi bona per noviter inveſtitos acquiſita ſolum dicuntur ex providentia Domini directi, a quo compræhenſi, ac vocati unice recognoſcere dicuntur eorum jus independenter a quacumque alia perſona,
41 quemadmodum uno ore concludunt *Card. de Luca de Emphyt. diſc. 10. nu. 3. Fuſar. de ſubſtitut. quæſt. 630. n. 1. Paim. Nep. deciſ. Lucen. 140. n. 24. & 25. tom. 2. Rot. deciſ. 460. num. 11. verſ. unde par. 19. tom. 2. recent., & in Bononien. fideicommiſſi Alexii de Urſis ſuper portione Annibalis 27. Junii 1710. §. Cum igitur coram R. P. D. meo Aldrovando.*

Non relevante, quod cum memorati Comites Aloyſius, & Philippus de Marſiliis ſint deſcendentes a legitimatis, non ſint capaces dictorum bonorum emphyteuticorum, & ſic omnia conſolidata fuerint in linea D. Comitis Sylvii, quia cum revera adſint conceſſiones compræhenſivæ etiam præfatorum legitimatorum, æquum DD. viſum non fuit illos declarare incapaces talis ſucceſſionis, donec hic articulus particulariter diſcutiatur, & ideo reſervatis ſuper hoc puncto juribus hinc inde, DD. de cætero juxta modum prædictum ſuper bonis emphyteuticis reſolverunt utraque Parte acriter informante, & ſua jura viriliter propugnante.

ROMANA DONATIONIS.

Lunæ 17. Februarii 1716.

ARGUMENTUM.

Jus accreſcendi ſucceſſionem impedit aliis collective vocatis, & quamvis in ultimis voluntatibus paſſim admittatur, in Contractibus tamen locum non habet, & præcipue in donationibus quæ tot dicuntur continere donationes quot ſunt Perſonæ quibus donatur in eodem actu, qui non dicitur unicus, ſed dividuus, & multiplex.

SUMMARIUM.

1 *In diſpoſitione facta ab extraneo nullam habente neceſſitatem inſtituendi non attenditur rigoroſus ordo ſuccedendi unus poſt alium a Jure præſcriptus in ſucceſſionibus aſcendentium.*

2 *Jus accreſcendi ſucceſſionem impedit aliis collective vocatis.*

3 *In ultimis voluntatibus paſſim admittitur Jus accreſcendi, & examinantur ſubſtitutiones ad effectum ſtatuendi an per vulgarem ſint, aut per fideicommiſſariam, & an ſi præcedit alter ex ſimultanee vocatis, ſive per vulgarem, ſive per Jus accreſcendi ſuccedat alter nominatim vocatus.*

4 *Jus accreſcendi in contractibus locum non obtinet.*
Præcipue in contractu donationis, qui tot dicitur continere donationes, quot ſunt Perſonæ quibus donatur nu. 5.

6 *Portio repleta nec vocans accreſcere non poteſt miniſterio Juris, ſed opus eſt diſpoſitione hominis, ſeu expreſſa ſubſtitutione.*

7 *Ius accreſcendi dicitur; & eſt tacita quædam ſubſtitutio.*
Et conſequenter ceſſat e conſpectu expreſſæ ſubſtitutionis num. 8.

9 *Datum cuicumque eſt diſponere de ſubſtantia heredis æque ac de propriis.*

10 *Fructus ad heredem fideicommiſſarium ſubſtitutum ſpectant.*

DECISIO DCCXXXIX.

NOn acquieſcens Cæſar de Quintiliis geminis Sententiis, primæ nempe A. C. Cincii, & alteri R. P. D. mei Lancettæ, in vim donationis exaratæ per Paulum Antonium de Leo, concedentibus Immiſſionem Joanni filio Stephani ad medietatem bonorum per eundem Cæſarem poſſeſſorum: In gradu ulterioris Appellationis obtinuit commiſſionem mihi directam cum ſolita Clauſula - *Conſtito de duabus* - Et hodie DD. per me propoſito congruo dubio reſponderunt -- *Conſtare de duabus* -- Cum validitas in controverſiam non caderet, earumque conformitas ex lectura pateret.

Juſtitia autem clarior viſa fuit, quia donatio facta per Paulum Antonium de Leo Cæſari Quintilio, Stephano ejus Patri, aliiſque ejus Filiis, nil aliud importare valebat in themate, quam ſimultaneam vocationem Cæſaris, & Stephani; cum ſucceſſiva ſubſtitutione filiorum ejuſdem Stephani, Cumque ageretur de portione iſtius per obitum devolvenda ad filios appellativo nomine invitatos, recte Joanni prædicti Stephani filio fuit conceſſa Immiſſio, ut ple-

Digitized by Google

plene probatur in deciſione R. P. D. mei
Lancettæ.

Fruſtra opponente Cæſare Clauſula illa *ordi-
ne ſucceſſivo unus poſt alium*, quia poterant qui-
dem talia verba qualificare vocationem filio-
rum Stephani appellativo nomine deſignato-
rum, nullo autem modo tollere ſimultaneam
admiſſionem Cæſaris, & Stephani, quos pro-
priis nominibus Donator vocavit, atque præ-
dilexit, & agebatur de diſpoſitione facta ab
Extraneo nullam habente neceſſitatem inſti-
tuendi memoratos Cæſarem, & Stephanum,
1 quo ſane caſu non attenditur rigoroſus ordo
ſuccedendi unus poſt alium a Jure præſcriptus in
ſucceſſionibus aſcendentalibus, ut ſequendo
celebrem *Text. in l. Gallus §. Quidem recte* tra-
diderunt ultra congeſtos *in deciſ. R. P. D. mei
Lancettæ* 6. Maii 1715. *§. Hanc vero*, *Fuſar.
de ſubſtitut. quæſt.* 476. *num.* 31., *&* 32., *Mart.
de ſucceſſ. tom.* 1. *part.* 4. *quæſt.* 24. *artic.* 1. *nu.*
17., *& ſeqq.*

Cardo itaque difficultatis reſidebat in eo,
Quod cum vocati, ſpecialiter nominati fuerint
Cæſar, & Stephanus, prætendebant ſcriben-
tes pro Cæſare quod per alterutrius prædeceſ-
ſum univerſa bona devolui debuerint ad ſuper-
ſtitem ſpecialiter nominatum vigore, ſeu be-
neficio Juris accreſcendi Impedientis ſucceſſio-
2 nem aliis collective vocatis ex deductis per
Peregrin. de fideicomiſ. art. 21. *num.* 32., *Fuſar.
de ſubſtit. quæſt.* 492. *num.* 5., *Rot. coram Bu-
rat. deciſ.* 770. *num.* 3. *& ſeqq. & dec.* 801.
num. 2.

In hoc tamen propoſito præmittebant DD.
has omnes aliaſque in contrarium allatas au-
ctoritates loqui in terminis Teſtamenti, non
autem Donationis, vel alterius conſimilis con-
tractus inter vivos, quodque inter diſpoſitiones
hujuſmodi diverſa, & diverſiſſima militat ratio
itaut ea, quæ admittuntur in Teſtamento, ad-
mitti minime valent in Donatione inter vivos,
cum in ultimis voluntatibus admittatur paſſim
Jus accreſcendi, & examinentur ſubſtitutiones
3 ad effectum determinandi an per vulgarem ſint,
aut per fideicommiſſariam, & an quoties præ-
decedit alter ex ſimultanee vocatis ſive per
vulgarem, ſive per Jusaccreſcendi ſuccedat
alter nominatim vocatus *Corn. conſ.* 93.
num. 9. *verſ.*, *& nunc cenſetur ſupereſſe
lib.* 3., *& conſ.* 298. *ante num.* 6., *& num.*
7., *Rota in recent. deciſ.* 97. *nu.* 12., *& ſeqq.*,
& dec. 243. *nu.* 9. *par.* 17.

Per contrarium vero in hypotheſi diſpoſitio-
num factarum per contractum, qualis erat illa,
de qua inquirebatur, ceſſant præfatæ auctori-
tates, quæſtiones, & propoſitiones, quia ſatis
4 conſtat Ius accreſcendi in contractibus minime
locum obtinere ex originaria *Theorica Bartoli
in l. Si mihi, & Titio num.* 4. *ff. de verbor. obli-
gat.*, *Bald. in l. unica num.* 2. *Cod. quando non
pot. part.*, *Gomez var. reſol. tom.* 1. *cap.* 10. *nu.*
10., *& ſeq. Duaren. de Iur. accreſcend. lib.* 1.
cap. 16. *Cardoſ. eodem tit. illat.* 28. *num.* 2. *Eme-
rix Iun. deciſ.* 268. *num.* 5., *Rota deciſ.* 506.
num. 10. *par.* 18.

Maxime in contractu Donationis, quæ tot
dicitur continere Donationes, quot ſunt per-
ſonæ quibus donatur in eodem actu, qui non
5 dicitur unicus, ſed dividuus, & multiplex,
ut de primo notarunt *Socein. Iun. conſ.* 108.
num. 1., *&* 2. *Gratian. diſcept.* 372. *num.* 9.,
Molin. de primog. lib. 2. *cap.* 1. *num.* 17. *lib.* 4.
cap. 20. *nu.* 74. *verſic. in primo caſu*, *Rot. deciſ.*
270. *num.* 7. *par.* 5., *& deciſ.* 203. *nu.* 21. *par.*
6. *recen.*, & de ſecundo docent *Becc. conſ.* 92.
num. 5., *Surd. deciſ.* 176. *num.* 4. ultra alios
lato calamo adductos *in deciſione R. P. D. mei
Lancettæ §. His poſititis*.

Certius nedum quia Stephanus non deceſſit,
antequam ejus favore aperiretur vocatio, ſed
poſtquam ſucceſſerat, & ſic poſt quæſitum
emolumentum, in quibus terminis, etiamſi
non ageretur de donatione, prout agitur, ſed
de Teſtamento, locum habere non poteſt præ-
tenſum Jus accreſcendi, quia portio repleta
nec vacans accreſcere non poteſt Miniſterio Ju-
6 ris, ſed opus eſt diſpoſitione hominis, ſeu ex-
preſſa ſubſtitutione, *ad Text. in l.* 1. *circa fi-
nem ff. de uſusfruct. accreſcen.*, *& l. aquam in
fin. ff. quemadmodum ſervit. amit. Fulgin. de Iur.
emphyt. tit. de contract. emphyt. quæſt.* 34. *nu.* 27.
Torr. de pact. futur. ſucceſſ. lib. 2. *cap.* 11. *n.* 33.,
& cap. 17. *num.* 62., *&* 63., *Revert. dec.* 194.
num. 2., *&* 3.

Verum, & indubitantius quia filiorum Ste-
phani aderat expreſſa ſubſtitutio: cum ergo
Jus accreſcendi dicatur, & ſit quædam tacita
7 ſubſtitutio, ut concordantibus tradit *Bellon. de
Iur. accreſcen. cap.* 2. *quæſt.* 2. *num.* 41., *& ſeq.*
certe ſilere debet e conſpectu expreſſæ ſubſtitu-
tionis, cum virtus taciti pereat, & fiat inanis
in concurſu expreſſi, ut in ſpecie dictum fuit in
8 *Romana fideicommiſſi* 6. Maii 1709. *§. Subſiſtente
coram Me*.

Quibus poſitis nil faciebat repetitum obje-
ctum conſiſtens in voluntate Donantis compre-
hendendi Bona Paterna ſubjecta jàm a Joanne
de Leo Fideicommiſſo condito favore Cæſaris
in caſu poſſeſſionis in Religione Pauli Antonii
filii; quia cum ex amplitudine, & effrænato
donandi modo *nimirum omnia, & ſingula ejus
bona paterna*, *Materna*, *& Avita &c.* dubitari
non poteſt, quin diſponens hæc etiam bona in
ſua donatione comprehendere intellexerit, ut
egregie enucleat deciſio, quæ revidetur *§. Vo-
luntas ſane*: Inapplicabilia reddebantur omnia
in contrarium deducta ex parte Cæſaris, *ut in
eadem dec. §. Nec reſiſtit*, *& ſeq.*

Circa vero diſponendi poteſtatem parum
immorandum videbatur, cum cuicumque da-
tum ſit diſponere de ſubſtantia hæredis æque ac
de propria, & ultra adductos in eadem deciſio-
ne, reſpondit, *Rota in Foroſempronien. legato-
9 rum ſuper fideicommiſſo Tiberii* 7. *Martii* 1712.

coram R. P. D. meo Aldrovando §. Quatenus.

Potiſſimum vero quando, prout hic, hæres] emolumentum æquivalens oneri ſuper rebus propriis impoſito, ac etiam excedens recepit, dum competebant ſuper eidem bonis gravatis Donatori Iura legitimæ, & Trebellianicæ maternæque dotis in ſcut. 700. *Summ. num.* 5., & fortaſſe etiam in ſc. 1000. juxta ſeriem inveſtimentorum ejuſdem dotis factorum per Virum in vita Uxoris, de quibus in *Summ. num.* 6. 7., *&* 8., atque itidem Auita ſucceſſio derivans ex materno Inſtrumento dotali, de quo *Summ. num.* 5., quæ omnia ſimul coacervata longe, & longe injunctum onus ſuperabant, dum de cœtero ſatis fuiſſet utilitatem damnum æquare, ut in citata *Foroſempronien. loco mox allegato*.

Nil officiebat calculus exhibitus noviſſime per Cæſarem; quoniam cum in eo præ cœteris, nec de legitima, nec de trebellianica ullum verbum fieret, & de cœtero adhuc ſufficeret pro ſubſtinendo ſep:facto gravamine, quod emolumento exuberanter correſpondebat, a fortiori exceptio convulſa, & eliſa remanebat.

Demum convenere DD. deberi Ioanni fructus inexactos cujuſdam cenſus, & crediti hæreditarii Materni, debiti a DD. de Salviatis
10 dum hujuſmodi fructus ad eumdem Joannem tanquam hæredem fideicommiſſarium ſubſtitutum ſpectabant, ad *Text. in l. expoſtulante §. Sed in hujuſmodi ff. ad trebellian.* cum concordantibus *adduct. per. Rot. in dec.* 458. *poſt Cenc. de cenſ. num.* 2., *& ſeq.*

Et ita utraque &c.

CALAGURITANA DECIMARUM DE LEQUEYTIO.

Veneris 28. Februarii 1716.

ARGUMENTUM.

Non indiget.

SVMMARIVM.

1 *PP. Societatis Jeſu ex privilegiis Paul. III., Pii IV., & Gregorii XIII. fuerunt exempti a qualibet decimarum ſolutione non ſolum quoad bona data pro fundatione Collegii, ſed etiam quoad cætera ſucceſſive acquiſita, & acquirenda.*

2 *Derogatio Conſtitutionum ex quibus virtualiter inducta cenſetur,*

3 *Jus Decimandi quando competat de Jure communi, vel titulo particulari, & in qua differat.*

4 *Privilegia in una Regione, vel caſu edita extendi nequeunt ad alia Regionem, vel caſu.*

DECISIO DCCXL.

EXcitantes antiquam controverſiam ſuper Jure exigendi decimas ex bonis poſſeſſis per Collegium Ven. Societatis Jeſu, tam Beneficiati Eccleſiarum Oppidi de Lequeytio Diœceſis Calaguritanæ, quam Don Michael Velez, totaque Sæcularis Communitas Caſtri de Zubieda; Rector moleſtati Collegii vigore ſpecialis Commiſſionis jamdiu a Sanctiſſimo directæ bon. mem. Coccino, expedivit, & præſentare fecit conſuetas litteras inhibitorias omnibus intereſſe habentibus in partitione harum decimarum; Cumque nemo ex eis parere, aut ſaltem comparere voluerit, hodie tandem coactus fui per contradictas DD. meos interrogare - *An Collegium Societatis Ieſu Villa de Lequeytio teneatur ſolvere decimas, tam ex bonis pro dote dicti Collegii aſſignatis, quam poſt fundationem acquiſitis in caſu &c.*, & negativum habui reſponſum.

Clara namque, & incontrovertibilis videbatur exemptio Collegii tamquam oriens ab ampliſſimis, & notoriis privilegiis conceſſis a Summis Pontificibus Paulo III., Pio IV., & Gregorio XIII. eximentibus a qualibet decimarum ſolutione domos, & Collegia Societatis Jeſu, non ſolum quoad bona in dotem data pro fundatione, ſeu erectione Collegii, aut Domus erigendæ, ſed & quoad cętera quæcumque ſucceſſive acquiſita, & quomodolibet acquirenda,
1 ut ſignanter habetur *in deciſ.* 2070. *nu.* 8. *&* 9. *& ſeqq. &* 2221. *a num.* 1. *uſque ad* 14. *coram Coccin. & in recent. deciſ.* 508. *nu.* 1. *& ſeq. par.* 5. *tom.* 2. *& deciſ.* 44. *n.* 7. *par.* 7. *& deciſ.* 163. *&* 193. *utrobique num.* 1. *eadem par.* 7. *& deciſ.* 276. *num.* 1. *& fere per tot. par.* 11. *& deciſ.* 253. *par.* 16. *& deciſ.* 134. *nu.* 1. *& ſeq. & deciſ.* 258. *num.* 2. *&* 3. *par.* 18. cum aliis abunde relatis *in Turritana Decimarum 6. Martii* 1705. *§. Nec coram Reverendiſſimo P. D. meo Molines Decano.*

Et de facto hæc adeo ampla, & nitida indulta ab eximia Sanctę Sedis benignitate diffuſa in PP. Societatis Jeſu ſtante eorum literali latitudine, & generalitate a noſtro Tribunali ſemper obſervata, ſemperque conſtanter canonizata extiterunt favore PP. Jeſuitarum, reiiciendo tam illos, qui fundabant jus decimas exigendi in aſſiſtentia juris, quam alios venientes ex jure particulari, quia quoties prout hic Supremi Principes In eorum Indultis, ſeu Prilegiis uſi fuerunt verbis tam effręnatis, & prægnantibus,
2 eximendo nimirum *a quacumque decimarum ſolutione etiam Papalium, & de jure communi, vel alias debitarum*, indubium revocari non poteſt quin virtualiter quoque derogare voluerint, & derogaverint cuicumque ſpeciali, & ſpecialiſſimo titulo, & contrario ſomniabili privilegio turbativo talis indefinitæ, & omnimodæ exemptionis de ſui natura tertio præjudicialis, ut egregie dictum fuit in *deciſ.* 2168. *n.* 4. *& deciſ.* 1221. *fere per tot. coram Coccin. & coram Carillo*

de-

deciſ.97.n.13.& deciſ.106. n. 2. & ſeq., coram eodem, & coram Merlino deciſ.795.& coram Manzanedo deciſ.676.præcipue n.5.& deciſ.48.par.1.rec.

Et quamvis aliquando contrarium fuerit deciſum diverſificando jus decimandi competens de jure communi ab illo proveniente a titulo particulari, ſequendo diſtinctionem, de qua
3 *coram Seraphino deciſ.* 1243.; Nihilominus ab iſto caſus ille toto cœlo diſtabat, dum non agebatur de interpretandis privilegiis, quibus fruuntur Collegia, & domus univerſæ Societatis, ut ex lectura, & bene diſtinguendo concluditur in *deciſ.*213.*num.* 24.*par.*17.*rec.*

Nilque adverſabatur Breve Leonis XI. renovatum per ſan. mem. Urbanum VIII., quia licet per eum anteſata privilegia moderata extiterint, nihilo tamen minus illud veluti emanatum ad ſedandas particulares controverſias exortas inter Parochiales Caſtellæ, & Legionis ex una, & Collegiata Societatis ex altera amplecti nequit Eccleſias Oppidi de Lequeytio ſub diverſiſſimo Principatu, ſive dominio Cantabriæ exiſtentis, quemadmodum generalibus omiſſis
4 reſpondit alias *Rota in deciſ.* 276. *nu.* 7.*par.* 11. *& dec.* 65. *num.* 2. *&* 3.*par.* 15. *& deciſ.* 253. *n.* 2. *par.* 16. *& deciſ.* 134. *nu.* 2. *& deciſ.* 258. *nu.* 7. *&* 8.*par.* 18. *rec. & in dicta Turritana decimarum 6. Martii* 1705 §. *Abſque eo quod coram Reverendiſſimo P. D. Molines Decano.*

Et ita altera tantum &c.

AVENIONEN. OFFICII FISCALATUS.

Veneris 6. Martii 1716.

ARGUMENTUM.

Pretii reintegratio, ſive reſarcitio peti nequit a Reſignante in officiis manualibus, & a movibilibus ad nutum S. Sedis, & quid dicendum in Officiis vacabilibus conſtitutis ab ipſa Cammera Principis, & cum obligatione reſtituendi pretium in caſu ſuppreſſionis. Officia non venalia licet ſint ad nutum Principis amovibilia abſque tamen Officialis demerentia & quidem gravi rariſſimi ſunt caſus quibus Officiales amoveantur; Hujuſmodi tamen amotioni ſuccurri poteſt expediendo Beneplacitum Apoſtolicum.

SUMMARIUM.

1 *Pretii reintegratio peti nequit adverſus reſignantem in Officiis amovibilibus ad nutum S. Sedis*, & num. ſeqq.

Et an hoc procedat in Officiis vacabilibus conſtitutis ab ipſa Principis Cammera, & cum obligatione reſtituendi pretium in caſu ſuppreſſionis, num. 2.

3 *Evictio ex natura rei præſtatur quoties emptor ignoravit rei qualitatem, & naturam.*

4 *Turpe eſt Juriſperito allegare ignorantiam Conſtitutionum Apoſtolicarum.*

5 *Licet cuncta Officia non venalia ſint ad nutum Principis amovibilia, adhuc ſine Officialis demerentia, & quidem gravi rariſſimi ſunt caſus quod Officiales amoveantur,*

Et omne amotionis periculum his in caſibus amovetur expediendo Beneplacitum Apoſtolicum, num. 6.

7 *Sibi, & non alio imputare quis debet damnum, quod ex propria culpa reportavit.*

8 *Copulativa in contractibus reſolvi nunquam poteſt in alternativam*, & num 10.

Præſertim ſi eadem copulativa fuit poſita inter Perſonas inæqualiſſimæ poteſtatis, ſeu efficaciæ, num. 9.

11 *Impropriare verba nunquam licet ex conſecutivis, quæ nullam dicunt inconciliabilitatem.*

12 *Roma eſt Sedes ſolius Papæ non vero Cardinales Legati.*

13 *Beneplacitum Apoſtolicum eſt ab eo expediendum qui illud expedire promiſit.*

14 *Conſtans agendi methodus practicata per Sæculum & ultra clare indicat, quod ita ſe voluerint Partes gerere.*

15 *Nimia Legum, vel Principum facilitas & indulgentia Homines reddit contumaciores negligentioreſque.*

16 *Officia licet Principi nutualia, & manu alia auferri nunquam aſſueverunt Officialibus recti ſe gerentibus.*

Ideoque ſi quis a Principe fuerit ab hiſce Officiis remotus præſumi debet in ſua culpa, nu. 17.

18 *Nemo ad culpam alterius tenetur.*

DECISIO DCCXLI.

Ex commiſſione Sanctiſſimi procedens Sacra Congregatio Avenionen. cum Voto noſtri Auditorii, geminas promulgaverat ſententias abſolventes Joſephum de Cartier, ſeu illius Hæredes a prætenſione excitata per Petrum de Veruiis ſuper repetitione ſummæ, quam exburſaverat eidem Joſepho occaſione reſignationis, ipſis favore factæ de officio Procuratoris, & Advocati Fiſcalis Legationis Aven., a quo poſt pacificam exercitium decem, & ſeptem annorum deſtitutus extitit idem Petrus; Sed non acquieſcente Petro, & conclamante, quod Cauſa ab omnibus videnda ante prolationem Voti Rotalis, ad cujus normam Sacra Congregatio pronunciaverat, fuerat deciſa in Rota, vacuis pluribus illius Sedibus, Sanctiſſimus Dominus Noſter iterum, & tertio commiſſionem ſignavit directam, ut prius Sacræ Congregationi Aven., exquiſito pariter Voto noſtri Tribunalis, ſimulque provide demandavit, quod non reproponeretur Cauſa, niſi repletis Sedibus Sac. noſtri Auditorii.

Propterea Cauſa ſiluit uſque ad hodiernam diem, ſub qua jamdiu feliciter completo numero per Petrum exoptato, & per Summum Pontificem præſcripto, ego propoſui dubium. *An ſententia Sac. Congregationis Aven. lata* de

de voto Rotæ ſit confirmanda, vel infirmanda illud-
quepoſt maturum examen,unanimi,&concordi
Tribunalis voto extitit reſolutum *affirmative* .
Evidens namque Dominis viſa fuit Iuſtitia
ſententiæ latæ per Sac.Congregationem Aven.,
qua cohærenter ad aliam, præcedenter editam,
abſoluuntur hæredes Joſephi ab impetita per
Petrum reſtitutione ſummæ, ſeu pretii per
illum exſoluti Ioſepho Reſignanti, ex funda-
mentis nimirum late, & bene adductis in tri-
bus Deciſionibus, quæ Vota Tribunalis de more
præceſſere, prima ſcilicet edita 20. *Aprilis*
1711. *coram Reverendiſſimo Molines Decano*,
altera *ſub die* 11. *Decembris ejuſdem anni coram*
Eminentiſſimo Priolo, & tertia 27. *Junii* 1712.
coram Eminentiſſimo Scotto .
Cum etenim officium Fiſcalatus ſuapte naturā
eſſet amovibile ad nutum S. Sedis, tametſi ad
ſenſum Petri procedendum foret cum terminis
emptionis venditionis, qui cæteroquin extra-
nei prorſus ſunt a ſubjecta materia officiorum
Principis, adhuc non recte inſtaret pro reinte-
gratione pretii, ex quo ipſe amotus extitit ab
1 officio; Id enim contigit ex natura ejuſdem of-
ficii; Nec proinde poteſt prætendi aliqua re-
ſarcitio contra Reſignantem, ut tradunt *Becc.*
conſ. 24. *num.* 34., *Gratian. diſcept.* 120. *nu.*
23., *Rocc. diſp.* 91. *per tot.*, *Roſa conſult.* 7.
num. 88., *Card. de Luc. de Offic. vacabil. capit.*
27. *num.* 15., *Rot. decis.* 141. *num.* 8. *par.* 13.
recent., & *in Maceraten. Fideicommiſſi ſuper*
reſervatis 26. *Ianuarii* 1700. §. *Minuſque coram*
Me, & firmant hujus Cauſæ Deciſiones, *Pri-*
ma nimirum §. *Injuſtitia*; *Secunda ſub* §. *Sum-*
mus namque, & *Tertia* §. *Verantamen* .
Nec applicantur deducta in meo Tractatu *de*
commerc., & *mercat.*, *diſcurſ.* 60. *num.* 26.,
ibi enim agitur de Officiis originarie venalibus,
conſtitutis ab ipſa Supremi Principis Camera,
& cum obligatione reſtituendi pretium
in caſu ſuppreſſionis eoque caſu ſuppreſſis
2 officiis, Reſignatarius, qui crediderat, con-
tingente ſuppreſſione, recipere integrum pre-
tiū a ſe ſolutū ab ipſa Camera, juſte ſe converte-
re debuit contra Reſignantem, quoties repe-
riit, quod Camera Principis quandoq; nullum,
& quandoq; longe minus originarie pretium
receperat, ſicque ad non aliud teneri poterat;
Et in his terminis procedunt inſinuata in dicto
diſ. 60., cum quibus ſubinde proceſſit hoc Su-
premum Tribunal in omnibus Cauſis, quarum
Catalogus relatus fuit *in Romana Secretariatus*
Apoſtolici 13. *Aprilis* 1714. §. *Hæ igitur uſque*
ad §. *Abſque eo coram* Me; In præſenti quippe
themate officium non erat ab ipſa Camera ve-
nale conſtitutum, nullum ab eadem Camera
fuit ab initio receptum pretium, nec officium
ſuppreſſum extitit, ſed ſolummodo fuit ab eo
remotus Petrus juxta indolem, & naturam of-
ficii, quod nutuale erat, & proinde ſequuta
remotione, nullam conquerendi Cauſam, vel
ſe convertendi contra Reſignantem allegare
valebat Petrus, ut pariter obſervatum fuit in
prima Cauſæ Deciſione §. *Atque hinc* .
Quin poſita naturalitate Officii, vim facere
poſſet diſcurſus pluries a Petro inculcatus,
quod licet officium revera manuale ſit, adhuc
tale quid incognitum fuerit eidem Petro ſaltem
ob dubietatem Conſtitutionis Urbanæ, de qua
infrà, id ſuadente etiam inſignitate pretii exſo-
luti per Petrum, & aſſertione facta in ſupplica-
tione, quod officium foret venale, *& ad vitam*
concedi ſolitum ex illa Iuris regula, quod etiam
evictio ex natura rei præſtatur, quoties Emptor
ignoravit rei qualitatem, & naturam; Etenim
nimis emendicata apparuit in Petro Iure Con-
3 ſulto, & in Curia Auen. Profeſſore apprime
verſato, nimirum ignorantia Apoſtolicæ Con-
ſtitutionis ſa: me: Urbani VIII. inter impreſſas
la 30. *Bullas nou. tom.* 4., quæ in litera loqui-
tur, nedum de Coadiutoriis, ſed de omnibus
& quibuſcumqoe conceſſionibus a Legato, vel
Prolegato factis, vel faciendis, imponitque
Legem Officio, non vero Proviſionom ſpecie-
bus: Turpe enim eſt Iuriſperito allegare igno-
rantiam Legis regiſtratæ in Codice Conſtitutio-
num Pontificiarum efficientium Corpus Iuris
communis Eccleſiaſtici Principatus, & præci-
pue Legis ſpecifice loquentis de officiis Legatio-
nis Avenionenſis, In cujus Curia Petrus diu lau-
dabiliter exercuerat Advocati munus, ut per
4 *Rot. decis.* 435. *num.* 6. *par.* 18. *rec. in Leodien.*
ſeu Aquiſgranen. Canonicatus 10. *Martii* 1701.
§. *Scientia coram clar: me: Card. Caprara*, &
cæteris adductis firmat *prima Cauſæ Deciſio* §.
Quod autem, *Secunda* §. *De hujuſmodi*, & *Ter-*
tia §. *Impalliabilem* .
Prorſusqoe inſubſiſtens compertum fuit argu-
mentum ductum ab inſignitate pretii, & enun-
ciativa venalitatis, & conceſſionis ad vitam;
Nam pretium erat valde moderatum, reſpectu
emolumentorum Officii, præclaræque gra-
duationis, nec amovibilitas poterat cauſare
pretii diminutionem, quia licet cuncta officia
5 non venalia, ſint Principi nutualia, adhuc ſine
Officialis demerentia, & quidem gravi, rariſ-
ſimi (ut infrà) ſunt caſus, quod Officiales amo-
veantur, ultra qoam quod omne amotionis pe-
riculum poterat ipſe Petrus ſubmovere, nimi-
rum expediendo Beneplacitum Apoſtolicum,
prout conſueverat practicari ab inveſtitis per
6 Legatos de hoc officio; Vnde ſtat ſimul, quod
Petrus certo ſciret officii manualitatem, & ni-
hilominus juſtiſſimum reputaverit pretium a ſe
exburſatum dum ſciebat, quod ſine flagitio,
& cum ſola, & conſuetudinaria Beneplaciti
expeditione, officium permanſurum erat apud
ipſum ad vitam. Neque exemplum alterius
antiquæ reſignationis redolebat diſcrimen; Imo
genuine expoſitum, & undequaque libratum,
fortaſſe majus ſecumferebat pretium eo quod
exburſaverit Petrus. Enunciativa vero vena-
litatis, & conceſſionis ad vitam noſcebatur
emiſſa a ſolo Petro, prorſus independenter a
Reſi-

Digitized by Google

Reſignante: Quemadmodum recognitum fuit in prima Deciſione §. *Quoniam*, *&* *in Tertia* §. *Quæ vero*, *&* *ſeqq.*

Motivum hujuſmodi, quod fuerat occaſione utriuſque Voti Rotalis per Dominos approbatum, & quod hodie extitit ſatis bene clarificatum per Informãtes pro hæredibus Ioſephi, videri poterat ſufficiens; Verumtamen ex alio etiam fundamento certiores facti ſunt Domini de inſubſiſtentia prætenſionis excitatæ per prædictum Petrum; Quandoquidem, etiamſi præſenti caſui adaptari valuiſſent termini venalitatis ad vitam, adhuc locus eſſe non poſſet prætenſæ repetitionis pretii, & quidem ex eo, quod Petrus dedit cauſam ſuæ amotioni tum omittendo, tum committendo. Omittendo ſcilicet, quia defecit in non expediendo Beneplacitum Apoſtolicum, prout ex Lege ſibi impoſita in Capitulationibus initis cum Ioſepho Reſignante tenebatur: Iſte namque proteſtatus fuit nolle aliter reſignare, & promittere, quam dummodo, ultra conſenſum, & admiſſionem Cardinalis Legati accederet etiam beneplacitum Papæ per Dominum de Virvins expediendum ibi -- *Sotto però il Beneplacito del Noſtro S. Padre il Papa, e dell' Eminentiſſimo Cardinal Cibo*, necnon ibi -- *Come ancora e ſtato di patto, che il detto Signor Vervins ſi caricherà, ſiccome ſi carica di procurare il detto Beneplacito, e Spedizione delle dette Proviſioni a ſue proprie ſpeſe ſenza che il detto Signore ſia tenuto di contribuirvi in ciò che ſia.*

Dum itaque noluit Petrus dictum Beneplacitum Papæ expedire, ut parceret ulterioribus expenſis, neque conſulere voluit ſuæ indemnitati, ſibi imputare debet, non vero Reſignanti, quoties Beneplacitum Papæ a Reſignante reſervatum, & a Reſignatario expediendum impediviſſet, & ſuſpendiſſet manualitatem, & nutualitatem officii in perſona D. Adverſarii, nec propterea ille amoveri valuiſſet ex cauſa manualitatis ejuſdem Officii, ideoque nec evictio-
7 nem, nec reſtitutionem pretii expoſtulare valet propter amiſſum Officium, quod perdidit ob non impletam Legem ſibi a Reſignante dictam, juxta punctualiter firmata per *Rot. dec.* 372. *num.* 5. *par.* 14. *recent. deciſ.* 114. *num.* 5. *coram Roxas deciſ.* 921. *num.* 17. *coram Bich. &* *deciſ.* 1260. *num.* 1. *coram Emerix Iun.* & conſiderans omnes hujus Cauſæ Deciſiones nempe *Prima* §. *Culpa*, *Secunda* §. *Sed quidquid*, *&* *Tertia* §. *Præſuppoſita*, *&* *pluribus ſeqq.*

Minime attenta replicatione diffuſe promota per Informantes pro Petro, quod ſcilicet Partes intellexerint de Beneplacito, vel Papæ, vel Cardinalis Legati, non de Beneplacito utriuſque, dum alias ita intellecta fuit ſimilis reſervatio facta in reſignatione ſecuta favore alterius Petri; præſertim attento quod de Beneplacito in ſingulari, fuit ſucceſſive in conventionibus, inter has Partes initis, facta mentio: atque demum ſolutio facienda per Reſignatariũ, & dimiſſio Officii explenda per Joſephum poſt dictum Beneplacitum, adimpletæ fuere poſt conceſſionem, ſeu Beneplacitum ſolius Cardinalis Legati. Siquidem diſcurſus iſte plauſum non promeruit: Namque in Reſignatione facta antiquitus favore alterius Petri, non fuit reſervatum ullum Beneplacitum, ſed dumtaxat dictum extitit, reſignationem eſſe faciendam *nelle mani del noſtro S. Padre il Papa, Monſignor Vice Cancelliere &c.* quod nihil commune habet cum præſenti quæſtione, ut expendit tertia Cauſæ Deciſio §. *Fruſtraque.*

In caſu vero cubitaliter requiſitum fuit Beneplacitum Cardinalis Legati, & ipſius Papæ per
8 copulativam, quæ potiſſime in contractu nuſquam reſolvi poteſt in alternativam, *Ciriac. controverſ. forenſ.* 21. *num.* 62., *&* *ſeqq. tom.* 1., *Rot. deciſ.* 19. *num.* 2. *coram Durano*, *&* *deciſ.* 215. *num.* 5. *par.* 13. *recen.*; Et indubitantius, quia dictio copulativa fuit poſita inter Perſonas
9 inæqualiſſimæ poteſtatis, ſeu efficaciæ, *Barboſ. dict.* 110. *num.* 3., *&* 6., nec copulativa hujuſmodi redolet quid inſolitum, ſed immo conſuetum, idque adamuſſim quod ſemper practicatum fuit ab iis, qui voluerunt mederi periculo amovibilitatis, dum omnes de Officio inveſtiti, procurarunt confirmationem a Papa etiam cum derogatione contrariis conſtitutionibus facta, excepto unico caſu anni 1646., cui fuit conſultum per coadjutoriam expletam favore Joſephi, reportata Apoſtolica confirmatione cum opportuna diſpenſatione, & derogatione; Propterea que nil magis erroneum, quam quod litteralem æque, ac negocio conſentaneam, & conſuetudinariam copulativam, velle reſolve-
10 re in alternativam, ut monet *Bonden. collect. legal.* 34. *num.* 87. *Palm. nep. alleg.* 102. *nu.* 11. *tom.* 2., *&* Rot. *in Romana Prælaturæ de Vecchiarellis ſuper fructibus* 12. *Martii* 1706. §. *Applicando coram me.*

Subſequens autem mentio de *Beneplacito* in ſingulari facta reſpondet adamuſſim præcedenti methodo, ſub qua Beneplacitum, tam Papæ, quam Cardinalis Legati fuerat præſervatum: Nam ſucceſſive non fuit facta mentio de Beneplacito unius, vel alterius, ſed de Beneplacito, vel - *di Roma* - vel relative ad ſuperius conventa ibi - *Il detto Beneplacito, e ſpedizioni delle dette Proviſioni* - Et proinde ſemper compatibiliter ad illam Legem a Reſignante in dictam - *Sotto però il Beneplacito del Noſtro S. Padre il Papa, e dell' Eminentiſſimo Cardinale Cibo* - Proptereaque fas non eſt impropriare verba ad propriam ſecuritatem appoſita per Reſignantem, ex conſecutivis, quæ nullam dicunt inconciliabilitatem,
11 *Altograd. conſ.* 54. *n.* 110. *lib.* 1., *Manſ. conſult.* 225. *num.* 20., *&* *conſult.* 226. *num.* 30. *lib.* 3., *Cirocch. diſcept.* 66. *num.* 16., *&* 17., *Torr. de Primogen. Ital. part.* 1. *cap.* 5. *num.* 122., *&* *Rot. deciſ.* 85. *nu.* 9. *part.* 19. *recent.*

Semperque inutile fuiſſet objectum ſingularitatis erutum ex illis verbis - *Dopo però il Beneplacito*

placito di Roma - nam de alio Beneplacito intel-
ligi non poſſent, quam Papę, principaliter, &
ad ſecuritatem Reſignatis ab ipſo requiſito:
Namque in hac conventione Partes loquuntur
de tempore, quo facienda erat dimiſſio Officii,
& reſpective ſolutio; Dimiſſio enim fieri non
poterat, non præcedente aſſenſu, & approba-
tione Cardinalis Legati, de qua jam contrahen-
tes erant moraliter certi ex datis in *Summ. Reo-
rum nu.* 9., nec ſine illa cadere poterat diſcur-
ſus dimiſſionis Officii; Unde proteſtata dimiſſio
- *Dopo però il Beneplacito di Roma* - præciſiſſime
dicit relationem, ad Beneplacitum Papæ, quia
præſertim Roma non eſt Sedes Cardinalis Legati,
12 ſed ſolius Papæ, ut per *Card. de Luc. de Bene-
fic. diſc.* 21. *num.* 6., *& in Relat.* Cur. *diſc.* 1.
num. 5., *&* 6., *& admonet tertia hujus Cauſæ
deciſio* §. *Non relevante*.

Solutio demum, & dimiſſio Officii debebant
quidem ſubſequi Beneplacitum Papæ, quatenus
Petrus noluiſſet ſolvere pretium ante dictum
Beneplacitum; at cum ipſe exoptaverit ſtatim
admitti ad poſſeſſionem Officii, neque id obti-
nere poſſet, non ſoluto convento pretio, ſci-
retque nuſquam ei de futurum tempus ad facien-
dam huiuſmodi expeditionem, libenter deve-
nit ad dictam ſolutionem faciendam, nec Joſe-
phi amplius intererat præceſſiſſe dictum Bene-
placitum, nec ne, quoties de eo expediendo
Legem impoſuerat eidem Petro, iſteque pro-
miſſam pecuniam ſolvere non recuſabat, ſicuti
13 bene tradunt *Menoch. conſ.* 89. *num.* 97., *Surd.
conſil* 194. *nu.* 2., *Turr. de Pact. lib.* 1. *cap.* 29.
num. 3., *Sperell. deciſ for. Eccleſiaſt.* 104. *nu.* 8.
tom. 2., *Rot. deciſ.* 12. *num.* 13. *coram Ninot.*,
& deciſ. 291. *num.* 18. *part.* 9. *tom.* 1. *recent.*, *&
advertit tertia* Cauſæ *Deciſio ſub* §. *Non relevante*.

Hæc vero minime labefactari valuerunt ex
duplici animadverſione allata per Petrum, quod
ſcilicet accedente Beneplacito Papę, ſuper-
fluum fuiſſet illud Cardinalis Legati, quodque
a veroſimili aberraret, Petrum voluiſſe curre-
re periculum amovibilitatis, neglecta tanti
temporis ſpatio conventa expeditione Benepla-
citi: Iis etenim, aliiſque hujus generis plene
concurrunt deciſiones hujus Cauſæ, deteguntque
eorum fallaciam, & quidem facili medio,
quia nedum non ſuperfluum, ſed imo morali-
ter neceſſarium erat Beneplacitum Cardinalis
Legati, ſine cujus præcedenti conceſſione, ap-
probatione, & mediatione nuſquam Papa con-
ceſſurus fuiſſet Apoſtolicam confirmationem,
quæ de per ſe implicat jam ſecutam conceſſio-
nem ab inferiori; Ideoque fuit quidem talis
confirmatio ſemper elargita, & quidem longo
etiam interjecto tempore favore Inſtituti, &
Deputati a Cardinalibus Legatis, nuſquam ve-
ro extitit conceſſa coadjutoria, vel reſignatio di-
recte per Papam, & hinc comprobatur potius,
atque mirabiliter confovetur prędicta intelli-
gentia, cum conſtans agendi methodus practi-
cata per ſæculum, & ultra, nimis aperiat, quod
14 ita ſe voluerint gerere Partes in dicti conven-
tionibus, ut bene arguit *Rot. dec.* 27. §. *Præ-
ſuppoſito inter addit. ad Card. de Luc. lib.* 3. *tom.* 1.

Aſſerta itidem inveroſimilitudo, nedum de-
ficit, ſed poſitive retorquetur, quia cum in
familia Joſephi Reſignantis tamdiu manſiſſet
Officium, non poterat ignorare illius conditio-
nem, dum præſertim Franciſcus de Labeone,
a quo Officium pertranſierat in ejus Domum
non levia diſſidia cum Reverenda Camera paſſus
fuerat ex cauſa amovibilitatis, & ipſemet Jo-
ſeph non crediderat ſe cautum, retinendo offi-
cium ſine Apoſtolica firmitate, quam a nemine
laceſſitus ultronee expediverat poſt quinque an-
nos pacificæ Poſſeſſionis, unde longe magis in-
veroſimile eſt, quod idem Joſeph Reſignans vo-
luerit ſe ſubiicere evidenti periculo reſtitutio-
nis pretii, prout ſe ſubjeciſſet, ad ſenſum Par-
tis, quoties non exquiſiviſſet Beneplacitum
Apoſtolicum ad onus Reſignatarii, quam quod
inveroſimile ſit Petrum neglexiſſe expeditionem
Beneplaciti; Id enim faciliime contigit, quia
Petrus non ignorabat, quod iſtud Beneplacitum
poterat nedum facillime, ſed quandocumque
obtineri, prout alias pluries contingerat ſine
ullo diſcrimine, & hac nimia deceptus fiducia
protelando diſpendium diſtulit etiam poſt ſexde-
cim, & ultra annos cogitare de conſulendo
propriæ ſecuritati; Nil enim magis verum,
magiſque experientia comprobatum, quam
quod nimia Legum, vel Principum facilitas, &
15 indulgentia Homines reddit contumaciores,
negligentioreſque, ut bene inquit *Card. de Luc.
de Dot. diſc.* 211. *num.* 12., *& Rot. deciſ.* 14. *n.*
53., *&* 54. *poſt Conſtant. ad Stat. Urb. tom.* 3.

Omittendo itaque peccavit Petrus, propter
quod officium amiſit; At nec deficiebat culpa
illius in committendo ſaltem urgentiſſime præ-
ſumenda; Cum enim officia quantumcumque
Principi manualia, & nutualia nuſquam aſſue-
verint auferri officialibus recte ſe gerentibus,
16 ut punctualiter advertunt *Guglielm. de Bene-
dict. in cap. Raynutius n.* 36. *de Teſtament. Ceval.
commun. contra Commun. quæſt.* 425. *ex num.* 26.
uſque ad 34., *Solorzan. de Jur. Indiar. lib.* 4. *cap.*
11. *num.* 40. *tom.* 2., *Creſp. deciſ. Aragon. par.*
1. *obſerv.* 6. *num.* 9., *Maſtrill. de Magiſtrat. lib.*
1. *cap.* 27. *num.* 25. *verſic. Quinimo*; Quotieſ-
cumque Petrus inexorabiliter ab officio remotus
fuit, oportet præſumere Petri culpam, ut pro-
17 ſequuntur *Fragoſ. de Regim. Reipubl. part.* 1. *lib.*
3. *diſp.* 5. *num.* 42., *Maſtrill. de Magiſtrat. dicto
lib.* 1. *cap.* 27. *nu.* 26., *& ſeq.*, *Franciſcus Foſc.
de Offic. Proreg. rubric.* 8. *num.* 85., *Mirez. de
Maiorat part.* 4. *quæſt.* 10. *numer.* 26., *Cancer.
var. reſol. part.* 2. *clauſ.* 2. *nu.* 2., *&* 6., *Antun.
de Donat. Reg. lib.* 2. *cap.* 13. *nu.* 110., *& ſeqq.*,
Aget. ad deciſ. Moleſ. pro Reg. Erar. §. 23.. *de
Iur. devolut. quæſt.* 9. *num.* 7., *Larr. deciſ. Gra-
naten.* 2. *num.* 5., *&* 6.; Idque ipſum exuberat
adhoc, ut Reſignans damnari nequeat ad reſti-
tutionem recepti pretii ne contingat, illum

mul-

mulctari ob alienam, ſeu Reſignatarij culpam,
18 quod deviat ab omni Juſtitia, & æquitate, ut advertit *Manſ. conſult.* 121. *num.* 16. *tom.* 2., *Berſan de ultim. volunt, cap.* 2, *quæſt.* 2. *num.* 10. *Paulut. diſſert.* 17, *num.* 35., *& diſſer.* 50. *num.* 102., *Rot. deciſ.* 249. *num.* 11. *coram Ubald. & deciſ.* 881. *num,* 11., *&* 13. *coram Duran.* Iun.

Atque ita unanimiter reſolutum fuit; Utraque Parte in acri audita contradictorio.

LUNEN. SARZANEN., JURISPATRONATUS.

Luna 9. *Martii* 1716.

ARGVMENTUM.

Late, ac fuſe tractatur quando appellatione Laicorum de Domo in fundatione Beneficii Iuriſpatronatus veniunt etiam fœminæ de eadem domo, & quando appellatione lineæ maſculinę includantur fœminæ a maſculis ejuſdem lineæ deſcendentes, & demum an ſub nomine familiæ a Teſtatore filios habente compræhenſa intelligatur linea effectiva, vel contentiva remotiſſima.

SVMMARIVM.

1 *Appellatione Laicorum de domo veniunt etiam fœminæ in Jurispatronatus*, & nu. ſeq.

2 *Verba* -- lineam maſculinam -- *important derivationem a maſculis verificabilis in fœminis ab eiſdem maſculis*, & nu. 3. & ſeq.

4 *Fœmina ſumi nequit pro Domo maſculina, neque veram domum per lineam maſculinam conſtituere valet.*

5 *Fœmina ex maſculo proficiſcens eſt de domo, & per lineam maſculinam, quamvis non ſit domus, & linea maſculina.*

6 *Vocatione proximioris, & antiquioris de domo maſculinum concipit fœmininum, & veniunt tam maſculus, quam fœmina.*

7 *Executores teſtamentarii præſumuntur quod ad unguem impleverint mentem, & intentionem Teſtatoris.*

Idem dicendum de Epiſcopo in Erectione Beneficii ibid.

8 *Relatio facta ad teſtamentum quomodo ſit intelligenda.*

9 *Fœmina donec vivit* familiam Domum, *&* Agnationem *conſervat.*

Et quomodo id ſit intelligendum ibid. n. 10.

11 *Teſtator ſi habet filios, filiuſque vocatio familiæ importat vocationem ſolius familiæ effectivæ, non vero remotiſſimæ contentivæ.*

12 *Appellatione* familiæ *venit familia effectiva præcipue in vocatione paſſiva, & in præjudicium ultimæ fœminæ.*

DECISIO DCCXLII.

AD trutinam revocatis fundamentis Deciſionis æditæ prima Februarii ſuperioris Anni coram Eminentiſſimo Scotto, in qua reſolutum fuerat dandam eſſe Inſtitutionem ad Cappellaniam, de qua agitur, Joſepho Antonio Benettino, veluti præſentato a Maria Parentucella unica, & vera Patrona, ſpreta præſentatione Joannis Leonardi in perſonam Dominici Piccini, perſtiterunt *hodie DD. in deciſis.*

Littera enim Teſtamentariæ diſpoſitionis Antonii Fundatoris hujuſmodi Cappellaniæ ita cantabat -- *Quæ ſit de Iure patronatus Laicorum de Domo, & per lineam Maſculinam, & proximior, & antiquior de Domo ſit Patronus, & habeat poteſtatem præſentandi* -- Unde dubitari non poterat de pertinentia, & competentia talis Iuriſpatronatus ad Mariam venientem apprime ex congruentia, & proprietate ſermonis appellatione Laicorum de Domo adnotata per *Rodulphin. allegat.* 132, *n*, 11., *& ſequent.* juncto *num.* 9., *Balduo. ad Ramon. in obſervat. ad conſil.* 100. *num.* 73., *& num.* 131., *Rota in Spoletana ſucceſſionis* 10. *Decembris* 1704. §. *Minuſque, &* 29. *Ianuarii* 1706. §. *Quoniam, & in Sutrina Immiſſionis ſuper fideicommiſſo* 19. *Aprilis* 1709. §. *Purificatio vera, & in Fulginaten. ſucceſſionis quoad Carolinam* 1. *Iulii* 1709. §. *Et quamvis cor. R̃mo Molinet.*

Nil relevantibus aliis immediate ſubſequentibus verbis, & per *lineam Maſculinam*, quia talia verba rem non variant, nec comprehen-
1 ſioni Mariæ reſiſtunt, ſed ſtant famulative. & cohærent vocationi Laicorum de Domo, dum non aliud important, quam ſimplicem donationem, ſive indicationem originis, & derivationis a maſculis, verificabilis in fœminis ab eiſdem Maſculis, & linea maſculina derivan-
2 tibus, ultra allegatas in præterita Deciſione probant *Altograd. conſil.* 96. *num.* 29. *lib.* 2., *Tondut. reſolut. Civil. cap.* 183. *nu.* 6., *Caſtill. controv. Iur. lib.* 2. *cap.* 3. *fere per tot., & lib.* 5. *cap.* 91. *num* 83. *verſic. Add. nunc Rodolphin. allegat.* 176. *num.* 28., *Rota Lucen. penes Torr. de Majorat. Ital. deciſ.* 32. *nu.* 36., *& ſequent., Rota noſtra in Bononien. fideicommiſſi coram Cardinal. Taija impreſſ. penes Palm. allegat.* 213. *nu. primo, & ſecundo. & deciſ.* 737. *num.* 10. *par.* 4. *tom.* 3. *recent. deciſ.* 266. *nu.* 11. *coram. Carill., & deciſ.* 984. *num.* 10. *coram Dunozett. Iunior., & deciſ.* 168. *nu.* 5., *&* 6. *apud Poſth. de Manuten.*

Immo illa eadem dictio, & per *lineam Maſculinam* quamcumque tollit amaritudinem, & in aperto ponit Teſtatorem ampliare intellexiſſe vocationem, non autē eam reſtringere, vel jam factam Laicorum de Domo annichilare,
3 dum Indoles illius dictionis non eſt adverſativa, ſed aut ampliativa, aut ſaltem repetitiva, & fraternizans, proptereaque concludere opor-

te-

tebat, quod deſignaret ſynonimam intelligentiam vocationis Laicorum de Domo, *ac per lineam Maſculinam* ex animadverſis per *Rotam in Romana Cappellaniæ 25. Novembris 1705. §. Robuſtius, & ſequen. coram Me*, & latius in *Bononien. fideicommiſſi Anibalis de Elefantutiis 25. Iunii 1708. §. Robuſtius vero cum plurib. ſeqq. pariter cor. Me, & in Interamnen. Iuriſpatronatus 15. Martii 1709. §. Quia validitas cor. Eminentiſſimo Polignach*.

Arduum autem videbatur aſſumptum Defenſorum Dominici in eo reſidens, quod illa verba de *Domo, & per lineam Maſculinam* de directo opponerentur ſubſidiariæ etiam admiſſioni Mariæ quamvis Agnatæ, dum fœmina iſta eſſe non poteſt maſculus de Domo maſculorum, nec ſumi valet pro Domo maſculina,
4 neque veram Domum per lineam Maſculinam conſtituere poteſt ex deductis per *Caſtren. in leg. ſi Maritus Cod. de Procurat., Fulgin. de Jur. emphiten. titul. de ſucceſſ. quæſt. 25. nu. 5., Cald. de Iure emphiteu. lib. 2. quæſt. 24. num. 86., & 92., Peregrin. de fideicomm. artic. 26. nu. 23., & ſequent., & conſil. 11. num. 15. lib. 2., Andreol. controverſ. 251. num. 2., & ſequent., Altograd. conſil. 80. num. 77., & ſequent.* Æquivocum namque apparebat manifeſtum, quia non verſamur in terminis vocationis lineæ maſculinæ, vel maſculi ex linea maſculina, ſed in themate vocationis *Laicorum de Domo, & per lineam Maſculinam*, quorum appellatione dubio procul veniunt fœminæ deſcendentes a maſculo, & proinde nil impediebat, quin Maria admittenda eſſet juxta ſupra citatas authoritates, & firmatur in præterita Deciſione. Nec enim figurari debent diſpoſitiones, ut trahi poſſint ad ſenſum Scribentium, ſed explicari debent juxta ſenſum Literæ alias non exequerentur, ſed torquerentur, & adulterarentur Hominum voluntates, & diſpoſitiones; Examinataque juxta germanam Literam diſpoſitione Fundatoris, Maria excludi nequit, nam fœmina ex maſculo proficiſcens eſt de Domo, & per lineam maſculinam, quamvis non ſit Domus, & linea maſculina, alias oriretur patens abſurdum, & idem eſſet vocare *lineam* ac vocare deſcendentes *per lineam* ex congeſtis per *Amat. reſolution. 114. nu. 12., Carol. Anton.*
5 *de Luca de linea legali cap. 4. num. 5., Cardinal. de Luca in deciſ. Sicil. ſub num. 388., Peregrin. conſ. 50. num. primo lib. 3., Fulgin. de Emphit. tit. de ſucceſſ. quæſt. 11. num. 1., Mantic. dec. 227. num. 10., Rot. dec. 337. nu. 10., & 11. eadem quæſt. 4. tom. 3. rec.*

Semperque clarior efficiebatur compræhenſio Mariæ attentis aliis illis verbis -- *Et ſit Patronus proximior, & antiquior de Domo* -- nam ex tali indefinita, & ampla vocatione proximioris, & antiquioris de Domo, maſculinum concipit fœmininum, & per conſequens ſub hac
6 nuncupatione venit, tam maſculus quam fœmina; Sicque innegabilis reddebatur pertinentia controverſi Patronatus ad Mariam proximiorem, & antiquiorem de Domo Parentucella, ut notarunt *Baldue. ad Ramon. in obſerv. ad conſil. 16. num. 36., Tondut. quæſt. benefic. part. 3. cap. 157. num. 33., junctis numeris antecedentibus*, late *eadem Rota in Mantuana Beneficii 3. Iulii 1698. §. Neque validum, & §. Sequent. coram bonæ memoriæ Urſino impreſſ. penes D. Piton. poſt diſcept. 40. num. 17., & ſeqq., & in confirmatoria diei 10. Maii 1690. §. 1. circa finem cor. Card. Caceia, & in Cappellaniæ 25. Novemb. 1707. §. Fundamenta, & ſeq. cor. me*.

Ultra claritatem Literæ concurrebat etiam claritudo, quam ſubminiſtrabant immediate geſta, namque ſequuto obitu Teſtatoris fundatum, & erectum fuit Beneficium cum conſenſu Epiſcopi approbantis dumtaxat actualem erectionem Cappellaniæ ab hæredibus factæ, & reſervationes talis Juriſpatronatus favore *hæredum, & ſucceſſorum*, proptereaque quoties aliqua adinveniretur amaritudo in *Lege Teſtamentaria* tollebatur ab actuali, & effectivo Inſtrumento fundationis convalidato a conſenſu Ordinarii, qui totum facit, nam non eſt in poſſe Laici ſervitutem imponere Eccleſiæ, ſed Epiſcopi, qui dicitur cauſa efficiens, & productiva, & non præſumitur, quod immediate Exequutores, & hæredes ſimul ac Epiſcopus conſpirare voluerint in alteranda voluntate Pii
7 Fundatoris; Sed omnis præſumptio eſt, quod plene, & ad unguem impleverint mentem, & intentionem illius, ut obſervant *Cardin. de Luca de Jureſpatron. diſcur. 92. num. 4., Rota in Iaden. Canonicatus 30. Junii 1704. §. Sicut tamen coram Reverendiſſimo Molines, & in Mediolanen. Iuriſpatronatus 21. Februarii 1707. §. Et ex hac coram Eminentiſſimo Scotto, & in Alen. Prioratus ſuper pertinentia 7. Decembris 1708. §. Adhac tamen, & in confirmatoria diei 20. Martii 1709. §. Quamvis enim coram eodem, & in Senogallien. Canonicatus de Luctis 23. Iunii 1710. §. Minime relevante coram R. P. D. Aldrovando, & in confirmatoria diei 9. Februarii 1711. §. Vel in omnem caſum cor. Eminentiſſ. D. Card. Scotto, & in Faventina Iuriſpatronatus 12. Maii ejuſd. Anni 1710. §. Maxime dum cor. me*.

Nilque relevabat, quod in eodem Inſtrumento erectionis habita fuiſſet relatio ad Teſtamentum Antonii, quoniam non eſt quæſtio; An Inſtrumentum erectionis contineat leges volitas in Teſtamento, at ſolummodo quæritur quomodo eadem Teſtamentaria diſpoſitio ſit
8 intelligenda; Quo caſu relatio eſt prorſus inanis, quoties immediate illam ita intellexerunt hæredes, & Ordinarius, neque tale literalem explicationem, & intelligentiam tollit relatio, qualitercumque facta ad Teſtamentum ex bene animadverſis per *Rotam in dicta Mediolanen. Iuriſpatronatus 21. Februarii 1707. §. Intelligentiam cor. Eño Scotto*.

Quæ cum ita forent parvi penſa fuere in contrarium deducta ex motivo aſſertæ agnationis

quaſi

quaſi per fundatorem fuerit contemplata agnatio, quoniam DD. crediderunt, & recte de hoc non eſſe inquirendum, quia quatenus etiam citra veri præjudicium ſupponi deberet contemplata Agnatio, id ad intentum non duceret Dominicum, nam contemplatio Agnationis reſiſtit delationi per medium fœminæ ad familias, & Agnationes extraneas, non autem ſucceſſioni fœminæ immediate deſcendentis a maſculo,
9 quæ donec vivit, familiam, Domum, & Agnationem conſervat *Rocca diſput. Iur. cap. 26. nu. 4., Rota deciſ. 683. num. 26., & 27. part. 19., & in Romana Domus, ſeu Palatii 26. Iunii 1713. §. Minuſque cor. Eminentiſſimo Scotto, Rot. dec. 313. num. 7., & 8. cor. Pamphil., & in dicta Romana Cappellaniæ 25. Novembris 1705. §. Fundamenta cor. me.*

Fruſtraque in ſuppoſito contemplatæ agnationis, ſuper quo tamen nihil prorſus admittere intellexerunt DD., ſubjungebant ſcribentes pro Dominico, quod Maria, licet Agnata dicenda eſſet, nihilominus illa venire minime valeret, niſi in ſubſidium, & poſt extinctionem omnium maſculorum univerſæ, & integræ Domus Parentucellæ. Quoniam talis ſuſidiaria vocatio, ſeu admiſſio fœminæ agnatæ, donec vivit, debet intelligi cum relatione maſculi in unaquaque linea poſſeditrice, non vero de linea ad
10 lineam, ut in puncto notarunt *Torr. de Majorat. Ital. part. prima cap. primo §. 6. num. 88., & cap. 25. §. 7. num. 85., Palm. deciſ. 280. num. 3., Rota in Auximana Iurispatronatus 17. Iunii 1701. §. Competenta coram me, & in Alten. Prioratus ſuper pertinentia 20. Ianuarii 1708. fere per tot., & præſertim §. Non attenta cor. R. P. D. Lancetta, & in Alten. Beneficii 25. Junii 1708. §. Apertius, & ſeq. cor. R. P. D. Falconerio.*

Ultra quam quod valde dubitari poterat, an hæc ipſa ſubſidiaria vocatio regulanda eſſet habito reſpectu ad omnes maſculos ex tota familia in genere, & in tota ſui latitudine ſumpta, ſeu potius reſtrictive ad maſculos de Domo, & familia effectiva conſtituta, efformata, & realiter conſiſtente in familia, & deſcendentia diſponentis, quia quoties Teſtator habet filios, vel filium, vocatio familiæ importat vocationem ſolius familiæ effectivæ, nuſquam vero remotiſſimæ contentivæ, ut præter allegatos in
11 *deciſ. quæ revidetur* §. Conſtabilita, *& ſequent.*, tradunt in ſpecie prioris caſus *Altograd. controv. 38. num. 63., & ſequen., Toadut. reſol. civil. part. 2. cap. 138. num. 10., & ſequent., Soccin. Jun. conſil. 97. num. 64., & ſequen. lib. 2., Peregrin. conſ. 57. a num. 12., & fere per tot. lib. 5., & deciſ. Patavin. 134. num. 14., Rota deciſ. 300. nu. 21., & 30. part. prima recen., & deciſ. 669. num 6., & ſequent. coram Merlin., & deciſ. 34. num. 2. inter collect. ad ornat. Cardinal. de Luca de fideicomm.*, & latius *in Romana Primogenituræ de Salviatis ſuper localibus, & Tabulis pictis 22. Martii 1706. §. 7. coram Reverendiſſimo Molines.*

Non attento, quod Teſtator non adjecerit aliquod indicativum verbum *ejus*, *vel ipſius*, quandoquidem ad perpetrandum omnes præſertim in præjudicium ultimæ fœminæ Agnatæ de Deſcendentia Teſtatoris, illudque protrahendum ad remotiſſimam contentivam familiam, non eſt ſufficiens, quod deficiant notæ hujuſmodi, ſed requiritur expreſſa, aut ab expreſſis neceſſario reſultans voluntas comprehendendi omnem in univerſum familiam in genere, quia de cætero ad reiiciendam comprehenſionem familiæ contentivæ reſpectu Teſtatoris habentis propriam ſobolem, talis eſt Juris regula, quæ traditur appellatione familiæ venire effectivam
12 præcipue in vocatione paſſiva, & in præjudicium ultimæ fœminæ, *Puſar. conſil. 169. num. 39. 51., & ſequent., Altograd. conſil. 95. nu. 83. lib. 2., Rota deciſ. 15. nu. 22. part. 7. deciſ. 277. num. 2. coram Ottobon., & deciſ. 521. fere per tot. coram Ubald., & in Alten. Beneficii 25. Iunii 1709. §. Quo enim ad primam coram R. P. D. Falconerio, & in confirmatoria diei 14. Decembris ejuſdem anni §. In principio, & in §. Ac proinde coram eodem.*

Cæterũ ne unquam per prædicta reſpicientia punctum comprehenſionis, vel excluſionis familiæ concluſivæ præjudicium irrogare valeant veritati, de qua hic non fuit opus quærere, cum ut præmiſimus ſufficiat Mariam eſſe unicam in ſua linea, nec habere concurſũ maſculorũ in eadem linea, provide mihi injunxere Domini, quod circa id nihil prorſus firmaretur in deciſione, prout prorſus nihil firmatum eſſe debet pro caſu, quo Maria deficiat, tunc enim ex integro, & ſine ullo prædictorum impedimento, videndum eſt, an tota familia etiam contentiva de Parentucellis invitata fuerit ad Jus preſentandi, & an ſub una, vel altera ſpecie, nempe gentilitii, vel agnatitii potius Patronatus pro preſenti queſtione firmiter reſpondentes Inſtitutionem dandam eſſe Joſepho Antonio, ſicque ſtandum eſſe in deciſis.

Utraque &c.

URBEVETANA LUCRI DOTALIS.

Lunæ 9. Martii 1716.

ARGUMENTUM.

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Dos quando in quantitate, vel in ſpecie conſtituta dicatur.*

2 *Lucrum dotale debetur juxta quantitatem dotis*, & num. 3.

DECISIO DCCXLIII.

SUbjectis novo, ſeduloque examini momentis hujus Cauſæ, perſiſterunt hodie DD. in deciſis co-

coram me 28. Junii ſuperioris Anni *juxta modum* inferius exponendum.

Controverti enim non poterat, nec tandem amplius controvertebatur, Dotem ab Eliſabeth Pennona conſtitutam Annæ Margaritæ ejus filiæ nuptæ Equiti Phebeo de Anno 1703. vere, & realiter fuiſſe fundiariam, ſive in ſpecie, & non in quantitate, quodque expreſſio valoris ſcut. 6. mil. ſteterit ad ſignificandam ſimplicem appretiationem deſignativam importantiæ bonorum dotalium, & non ad inducendam eam veram æſtimationem facientem ſpeciem emptionis, & venditionis, quo caſu in dubium revocari non poteſt, quin talis Dos dici debeat, & conſtituta dicatur, non in quantitate, ſed in
1 ſpecie, ut diſtinguendo docuerunt *Surd. conſil. 366. num. 6., & 7., Rot. deciſ. 645. num. 2. coram Cavaler, deciſ. 573. num. 5. ibiq. adden. ad Gregor., & in Spoletana manutentionis 6. Martii* 1705. §. *Quoniam coram bon. mem.* Caffarello.

Hoc igitur præliminariter conſtabilito in planam veniebat conſequentiam lucrum dotale memorato Equiti Phebeo prędefunctæ Annę Margaritæ viro debitum eſſe in eiſdem bonis in
2 dotem datis, quæ ſtare debent, & ſtant pro vero fundo dotali juxta quotam eorumdem bonorum a Statuto delatam, atque ſancitam, ut inconcuſſe tradunt *Conſtantin. ad Statut. Urb. annot. 33. art. 2. num. 102. tom. 2., & Rot. in Romana ſeu Sabinen. Dotis* 30. *Martii* 1699. §. *In idem coram me*.

Deſcendendo autem ad modum faciendi tale repartimentum, circa quem tota reducebatur difficultas, DD. Convenerunt, Peritum jam electum univerſa bona dotalia in tres partes æquales dividere debere, & earum unam, nempe tertiam partem conſignandam eſſe Phebeo pro ſuo lucro, abſque eo quod alia ulterior fiat æſtimatio hujuſmodi tertiæ partis, nempe ad effectum recognoſcendi, an hic & nunc valeat ſcuta 2. mil., quia quoties idem Phebeus recipit tertiam omnium bonorum dotalium,
3 non habet de quo conqueratur, cum lucrum a Dotis qualitate reguletur, & Dotis quantitati correſpondere debeat, & ſic dum habet ſuam quotam, conſequitur totum id, quod prætendere poteſt, parvipenſo an illa plus, vel minus valeat *Ubald. decif.* 101. *num. 3., & 4., & in rec. deciſ.* 234. *num. 2. part.* 15.

Bene verum erat, quod neque ita, prorſus definita manebat Cauſa, replicantibus hæredibus mulieris, quod prius detrahi debeant ex Bonis Eliſabeth ejus debita, pro quibus diſſolvendis deſignata fuerant bona ſupra valorem ſcut. 6. mil.: Ideoque DD. animadvertentes, quod in diviſione ſequuta de eodem anno 1706. inter Annam Margaritam, & Victoriam Sorores, & reſpective filias Eliſabeth univerſa bona, æſtimata fuerunt ſcuta 7010., abſque eo quod ſeparata, & diſtincta extiterint bona dota-
4 lia ab extradotalibus, & propterea integra tertia pars horum omnium bonorum non poſſit pro lucro dotali dari, quia comprehendit etiam bona extradotalia, convenerunt, quod Peritus jam ut ſupra electus ab omnibus controverſis bonis detrahat, ſive ſegreget bona æquantia valorem ſcutorum 1010. juxta tamen æſtimationem anni 1706., & deinde tertia pars illorum reſidualium bonorum, quæ dotalia erunt danda ſit Phebeo.

Et in hunc modum pro nunc reſponderunt Domini nil determinantes quoad exageratum æris alieni exceſſum ſupra importantiam bonorum extradotalium, cum de tali exceſſu nulla daretur iuſtificatio vtraque &c.

COMPOSTELLANA PAROCHIALIUM.

Veneris 13. *Martii* 1716.

ARGUMENTUM.

Unio Eccleſiæ alicui Monaſterio, ex quibus conjecturis, & argumentis comprobata remaneat late, ac ſingillatim in præſenti Deciſione diſſeritur.

SUMMARIUM.

1 *Literæ Apoſtolicæ ſi ſint juſtificatæ celerem expoſcunt executionem.*

Nec eorum executio eſt retardanda nu. 2.

3 *Vicariæ unitæ alicui Monaſterio vigore Pianæ Conſtitutionis providendæ ſunt ad nominationem Abbatis, ſive Monaſterii cui ſunt unitæ,* & num. 27.

Idque procedit etiam ſi vocatio ſequuta fuerit in menſe reſervato, nu. 4.

5 *Unio probatur ex perceptione fructuum Eccleſiæ unitæ, & aſſignatio congruæ facta a Monaſterio, cui nova Eccleſia fuit unita*, & nu. 6. & 7., & num. ſeqq.

Item ex nominationibus, ac proviſionibus factis ab Abbate Monaſterii cui fuit facta unio num. 8., & 9.

10 *Veriſimile non eſt quod longiſſimo temporis decurſu nulla extiterit vacatio in menſe reſervato.*

11 *Ex negativa proviſionum Apoſtolicarum oritur vehemens affirmativa unionis.*

12 *Unio probatur etiam ex Teſtibus.*

13 *Unio deficiente publico inſtrumento probari poteſt conjecturis, & argumentis illam convincentibus.*

14 *Reges vigore Indulti Urbanii II. poſſunt unire Eccleſias favore Monaſteriorum.*

15 *Donatio Eccleſiæ facta a Rege alicui Monaſterio illius unionem importat.*

16 *Donatio Iurium ſpiritualium indiget Ordinarii conſenſu, & approbatione.*

17 *Archivium licet privatum adminiculum tribuit ſcripturis.*

18 *Obſervantia longęva, & inconcuſſa dat robur ſcripturę etiam informi.*

19 *Nemo præſumitur rem alienam, ſed propriam donare*, & nu. 20., & 21.

21 *Ne-*

21 *Nemo præſumitur facere quod non poteſt.*
22 *Obſervantia præſumitur facit meliorem titulum pro legalitate actus jam facti, ac diu obſervati.*
23 *Præſentationes fieri etiam poſſunt ratione Unionis.*
24 *Unioni non repugnat titulus collativus, & perpetuus cum ennunciativa vacationis & de ratione.*
25 *Titulus unionis de directo Repugnat Iuripatronatus.*
26 *Excepta vacatione in Curia reſervationes non intrant in Turno laicali.*

DECISIO DCCXLIV.

Viduata ſuo Paſtore Parochiali Sancti Martini de Cabrul per mortem Antonii Perez ſequutam in menſe Januarii 1714., Abbas, & Monaci Sanctæ Mariæ de Soberado Ciſtercienſes Ordinis Sancti Bernardi habentes unitam eorum Monaſterio ab immemorabili perpetuam hanc Vicariam, ſeu Parochialem Sancti Martini capitulariter congregati die 14. Aprilis ejuſdem anni nominarunt in Vicarium Andræam Seoanæ, cujus inſtitutionis cum ſe oppoſuerit Promotor Fiſcalis, prætendens talem Eccleſiam veluti de Jurepatronatus mixto, & vacatam in menſe reſervato, conferendam eſſe per Sanctam Sedem Apoſtolicam, indicto ab Ordinario concurſu ad formam præſcripti Sacroſanctæ Oecumenicæ Synodus, in cujus executionem poſtquam Benedictus in eodem Concurſu approbatus remanſit, prælectus fuit ab Archiepiſcopo, eique conceſſæ quoque fuerunt literæ teſtimoniales.

Verum obtenta per memoratum Monaſterium Commiſſione appellationis a prælectione Benedicti, totoque negocio principali cum conſueta clauſula -- *Quam, & quas* expeditiſque, & in partibus præſentatis literis citatorialibus vigore dictæ Comiſſionis cum inhibitione; cumque nihilominus, illis minime attentis, idem Benedictus ſuas literas Apoſtolicas expediverit, actualemque poſſeſſionem nactus fuerit, tamquam de reſervato, & pro approbato in Concurſu; Andreas opportunum duxit, & ipſe literas Apoſtolicas ad formam Conſtitutionis 47. Sancti Pii Quinti pariter expedire, donec delata hujus Cauſæ cognitione ad Sacrum Auditorium in hodierna Audientia decidendum propoſui Dominis meis -- *An, & quæ literæ Apoſtolicæ ſint exequendæ, itaut Parochiales, de quibus agitur, ſint conferendæ Benedicto prælecto in Concurſu, ſive potius Andreæ nominato per Abbatem de Soberado in caſu &c.* -- & reſponſum habui -- *Literas Andreæ eſſe exequendas, eique Parochiales conferendas.*

Literæ enim Andrææ undequaque iuſtificatæ
1 celerem expoſcebant executionem ad *Textum in cap. Si Capitulo, ibique Gloſſ. verbo exequntum de conceſſ. in Præben. in 6.*, & dictum fuit *in alia Compoſtellana Beneficii 29. Aprilis currentis anni §. Enim coram Me*, nec erat retardanda earum exequutio Andreæ proviſo ad nominationem Abbatis per Benedictum proviſum tamquam de reſervato ad tradita per *An-*
2 *tonel de regim. Eccleſ. lib. 3. cap. 12. num. 38., Lotber. de re Beneſic. lib. 2. quæſt. 21. num. 31., Rota dec. 419., & 595. utrobique nu. 3. coram Cavaler., & dec. 115. num. 2. coram Merlin., & dec. 114. num. 3., & dec. 214. num. primo coram Buratto.*

Juſtificatio autem earumdem literarum clarior eſſe non poterat, quoties Eccleſia Sancti Martini, tamquam ab antiquo unita Monaſterio Sanctæ Mariæ de Soberado ſpectabat ad Abbatem, ejuſque nominatio ab eo pendebat,
3 proptereaque nil faceſſebat proviſio antefati Benedicti, cum ei reſiſteret Piana conſtitutio diſponens hujuſmodi Vicarias eſſe providendas ad nominationem Abbatis, ſeu Monaſterii, ſeu alterius, cui reperiuntur unitæ adnotata per *Cocbier. ad regul. 8. Cancell. Gloſſ. prima nu. 8. in fine, Torricell. de union. cap. 4. num. 55., Fermoſin. in cap. de offic. Vicar. quæſt. 2. nu. 9., Rota coram Buratt. dec. 114. num. 3., & deciſ. 150. num. 6., & coram Durano deciſ. 2. nu. 2., & in Tiraſonen. Vicariæ 13. Octobris, & 4. Decembris 1595. cor. Litta impreſſ. apud Garz. de Beneſ. par. 9. cap. 2. nu. 308., & ſeq.*

Non attento, quod vacatio ſequuta fuerit in menſe reſervato, namque Divus Pius huic etiam providit caſui, declarando Parochiales unitas, vacantes in menſe reſervato eſſe providendas ad nominationem Abbatis, ſolummodo præſervato intereſſe Datariæ mediante ea lege, quod nominatus in Parochum, ſeu Vicarium
4 novam teneatur expedire proviſionem Apoſtolicam, qua propterea ſtante clara declaratione Vicarias vacatas in menſibus ſub reſervatione cadentibus ſpectare ad nominationem Abbatis perpetuo tenuit noſtrum Auditorium, ut videre eſt *in Lauden. Vicariæ 29. Martii 1694., & 14. Iunii ejuſdem anni coram claræ memoriæ Cardinali Caprara, & in Novarien. Portionum coram R. P. D. meo Molines Decano impreſſ. ad Ornatum Cardinalis de Luca de Beneſic. dec. 28. num. 16., & 17., & dec. 29. num. 4., & 5., & ſeqq., & in Forolivien. Parochialis 26. Aprilis 1706. §. Prout neque urget coram bonæ mem: Omanna.*

De unione vero iſtius Eccleſiæ Sancti Martini memorato Monaſterio Sanctæ Mariæ ſatis perſpicue conſtare DD. viſum fuit, animadvertendo, quod dictum Monaſterium percepit ſemper univerſos redditus, ſeu Proventus Parochialis, ſeu Vicariæ Sancti Martini, Abbatiali Menſæ incorporatus vigore unionis, & quartam tantum partem pro congrua Rectoribus, ſeu Vicariis pro tempore aſſignavit, & de facto uſque de anno 1590. reclamante Petro Raposo per Monaſterium nominato congruam non eſſe ſufficientem, eamque ſufficientiſſimam ſubſtinente Monaſterio, ad di[illegible] nendas ulte-

ulteriores controverſias, conventum fuit, re-
tinendam eſſe per idem Monaſterium medieta-
tem fructuum, & Decimarum, alteram vero
relaxandam pro Congrua, ut *in Summario Nu.*
2.; Vnde ex hoc qualificato, & ſpeciali actu
in tuto, & in aperto ponebatur unio talis Ec-
cleſiæ facta incorporative eidem Monaſterio,
cum ad concludendam unionem univocum re-
putetur ſignum perceptio nimirum fructuum
Eccleſiæ unitæ, & aſſignatio Congruæ facta
5 Vicario per Monaſterium, cui nova Eccleſia
unita extitit, ex connotatis per *Torricell. de*
Vnion. cap. 11. num. 80., *Rota coram Martino*
Andrea dec. 11. num. 3., *in Recent. dec. 445.*
num. 7. par. 5., *dec. 16. num. 8. par. 6.*, *dec.*
485. num. 14. par. 8., *& dec. 88. num. 12. par.*
9., *& dec. 48. num. 5. par. 10.*, *& dec. 102.*
num. 6. par. 11., *& dec. 516. num. 7. par. 19.*
tom. 2., *& coram Emerix Jun. dec. 1098. nu. 6.*,
& in Burgi Sancti Sepulchi Parochialis 5. Junii
1690. §. Reſultabat, coram claræ memoriæ Car-
dinali Caprara.

Præſertim quia in Concordia apertis notis
enunciatur, & dicitur Monaſterium ab anti-
quo tempore conſueviſſe tres fructuum partes
percipere, quodque idem Monaſterium tene-
batur ad Congruam conformem, ſunt præciſa
verba — *Al Santo Concilio di Trento, e Moto*
proprio di Pio V. — Vnde clarior effulgebat
6 unio incorporativa controverſæ Eccleſiæ, ne-
dum ex quo Monaſterium aſſignata Congrua
tres reſiduales partes fructuum Parochialium
percipiebat ut notarunt *Torricell. de Vnion. cap.*
11. num. 80. in fine, *Rota dec. 102. num. 6.*, *&*
dec. 305. num. 19. par. 11., verum & fortius,
quia præciſe ibidem narrabatur, & per eum-
dem Raposum ſubſtinebatur aſſignatam per an-
tea ſibique, & aſſignandam ad formam Sacri
Concilii Tridentini, & Pianæ Conſtitutionis
loquentium de Eccleſiis unitis, a primordio
namque tituli poſterior formator eventus; ut
in ſpecie apud *Gonzal. ad Regul. 8. Cancell. gloſſ.*
5. §. 3. n. 48. & 49., & patet ex *Conſtitution.*
47. S. Pii V. Bullar. nov. tom. 2., *Rota coram*
Coccin. dec. 734. num. 13. & 14., *Panimoll. dec.*
15. annotat. 2. num. 4., *& 5. Rota dec. 246. nu.*
10. par. 8. Recent.

Augebatur unionis evidentia, animadver-
tendo, quod in eadem Concordia, ut præmi-
ſimus, determinatum, conventumque fuit Vi-
carium, eorumque in ſempiternum ſucceſſo-
res habituros pro eorum Congrua medietatem
integram omnium, quorumcumque fructuum,
& Decimarum, aliorumque Eccleſiaſticorum
Jurium ſpectantium Beneficio, ſive Eccleſiæ
Sancti Martini, aliam vero medietatem libe-
ram, & exemptam obtenturum fore Monaſte-
rium, & Monachos Ciſtercienſes, ex qua
7 propterea tranſigendi forma patentiſſima aſſur-
git unionis comprobatio; nam alias quo Jure,
quave ratione, & qua moti ex cauſa Abbates
aſſignare valuiſſent tali Rectori medietatem
primitiarum Jure Parochialitatis, quoties non
agnoviſſent, nec ad eos ſpectaſſet dominium,
& proprietas ejuſdem Parochialis in eorum
Monaſterium pleno Jure, ſeu etiam in Spiri-
tualibus translatæ, & unitæ, ut optime arguit
Rota in Tarraconen. Parochialis de Vimbodino
15. Januarii 1706. §. fin. coram Me, cum aliis
ibidem congeſtis.

Accedebant præterea nominationes, & pro-
viſiones factæ per Abbatem cum ſpecifica ex-
preſſione quod ipſe præſentabat ad quartam par-
tem beneficii cum cura, ut legitur in præſenta-
tione anni 1465. *Summ. Num. 1. litt. A.*; Idem-
que repetitum legitur in ſtatu anni 1574. eodem
8 *Summ. Num. 1. in fine*, ex quibus ſane expreſſio-
nibus arguebatur Vicariam, ſeu beneficium
Sancti Martini incorporatum & unitum fuiſſe
Monaſterio cum univerſali applicatione reddi-
tuum, & Decimarum, aſſignata dumtaxat
quarta parte Rectori, ideo enim fuit denomi-
natum Beneficium quartæ Partis tamquam re-
dactum ad ſolam quartam redditum ex *Gloſſ.*
in cap. Avaritiæ in verbo redditus, *& in cap. De*
Monacis in fine de Præben., *Moedan. deciſ. 5. de*
decim., *Veral. deciſ. 339. num. 6. par. 3.*, *Rota*
deciſ. 580. n. 12., *& 13. par. 4. tom. 3. Rec.*, *&*
dec. 27. ſub n. 10. ad ornat. Card. de Luca de
Beneſ.

Certoque certius, quia poſt Concilium Tri-
dentinum nulla allata fuit proviſio talis Eccle-
ſiæ per concurſum, ut par erat, quando non
adfuiſſet unio, ſed Ordinarius Compoſtellanus
ab anno 1574. publicati Concilii uſque in præ-
ſens, & ſic per notabile ſpatium annorum
150., & ultra ſemper, & inviolabiliter inſti-
9 tuit ad ſimplicem, & nudam præſentationem,
ſeu nominationem Abbatuum; Vnde oporte-
bat concludere ſemper Eccleſiam hanc habi-
tam, & reputatam fuiſſe pro unita, nam alias
redarguendi eſſent de ſupina oſcitantia tot Or-
dinarii, qui extitere in decurſu unius ſæculi, &
dimidii, & de inexcuſabili contraventione
Conciliari diſpoſitioni conferendo abſque Con-
curſu, quod præſumi, nec credi poteſt, ut con-
ſideravit *Rota dec. 9. num. 9. cum ſeqq. par. 10.*
Rec., *& dec. 886. n. 2. & ſeqq. cor. Cerro*, *&*
dec. 625. n. 3. & 6. cor. Merlino, *& cor. Cava-*
ler. dec. 199. n. 7., *Martin. Andr. dec. 11. n.*
5., *Rota in Novarien. Portionum cor. R.mo De-*
cano impreſſ. ad ornat. Card. de Luca de Benefic.
dec. 29. n. 6. in fine, *in Novarien. Parochialis*,
ſeu Vicariæ S. Martini 22. Junii 1705. §. Quod
autem cor. cla. me. Card. Caprara, *& in Burgen.*
Juriſdictionis ſuper actibus Parochialibus 26. Ju-
nii 1715. §. Quod & clarius cor. R. P. D.
Criſpo.

Indubitantius vero, quia nec ulla probatur
in tanti temporis decurſu proviſio de reſerva-
to facta per Datariam, quando veriſimile non
10 eſt in adeo longævo plurium ſæculorum cur-
ſu nullam contigiſſe vacationem in menſibus
reſervatis, ut ponderavit *Rot. deciſ. 661. n. 11.*

par.

par. 19., & in Parmen. Beneficii 16. Januarii 1702. §. fin. cor. Me, & 27. Junii 1603. §. fin. cor. R̃mo D. Molines Decano, & in Tarraconen. Beneficii 12. Aprilis 1712. §. Abſque eo quod, cor. R. P. D. Lancetta. Vnde ex hac etiam negativa proviſionum Apoſtolicarum oriebatur vehemens affirmativa unionis, ex animadver-
11 ſis per Gonzal. ad Reg. 8. Cancell. gloſſ. 5. dec. 3. n. 60., Turricell. de Vnion. cap. 4. num. 55., Nicol. in Flſcul. in verbo Vicarius ſub num. 89., Barboſ. de Jur. Eccleſ. lib. 3. cap. 6. n. 46., Rot. cor. Duran. dec. 2. n. 2., & cor. Barat. dec. 150. nu. 6.

Neque deerant plures Teſtes formiter examinati, de quibus in Summ, Num. 7., deponentes de unione hujuſmodi Eccleſiæ ab immemorabili ſequuta cum ſuis requiſitis eſſentialibus, & proportionatis circumſtantiis, ex
12 quibus unionem probari, & probatam remanere dictum fuit in Lucana Vnionis 3. Junii 1607. §. Nam cor. Em̃o Priolo, cum aliis ibi lato calamo adductis.

Ex his autem demonſtrationibus, & fundamentis conſtare viſum fuit de plenaria unione iſtius Eccleſiæ Regio Monaſterio de Soberado etiam deficiente Inſtrumento unionis, quæ in ejus defectum æque probari valet etiam per ſigna, conjecturas, & argumenta illam con-
13 vincentia juxta opinionem in noſtro Auditorio paſſim receptam, de qua Rot. cor. Cerro dec. 886. num. 1., & cor. Priolo dec. 252. num. 10., & cor. Emerix Iun. dec. 1334. num. 2., & in Leodien. Parochialis, ſeu Vicariæ primæ Iulii 1707. §. Verum, cor. R. P. D. Aldrovando, & in Mediolanen. Iurium Parochialium 20. Aprilis 1708. §. Ex quibus, cor. Em̃o D. Card. Scotto.

Verum in hac ſententia magis confirmabat DD. ipſum quoque documentum unionis ex parte Monaſterii exhibitum, & conſiſtens in donatione facta per Ferdinandum Hiſpaniarum Regem de anno 1211., in qua eidem Monaſterio donavit controverſam Eccleſiam cum tota Villa, & omnibus adjectionibus ſuis cum Iuriſdictione, & Hominibus, Vaſſallis, & toto Iure regali, & idcirco ſuppoſita in Rege donante libera poteſtate uniendi Eccleſias favore Monaſteriorum, quas in Saracenorum Terris Jure Belli Reges acquiſiverant, vel in
14 propriis hæreditatibus fundaverant vigore Indulti conceſſi per ſa. me. Vrbanum II., de quo meminit Rota dec. 192. ſub nu. 3., & dec. 259. ante nu. 1. par. 7. Rec. in planam veniebat conſequentiam ex hac donatione probatam remanere unionem controverſam, quemadmodum in præciſis terminis hujuſmodi donationum, quæ factæ fuerunt aliis Monaſteriis reſpondit Rota dec. 192. n. 4., & dec. 212. n. 1. & 2., & dec. 254. per tot. par. 7., & dec. 88. ſub nu. 3. par. 9. Rec., & cor. Cerro dec. 64. num. 4. & ſeqq., & dec. 103. num. 2. & 3., & cor. Merlin. dec. 625. n. 2., & coram Emerix Iun. dec. 947. n. 1. & 2.

Cum enim donatio fuerit ampliſſima tam Eccleſiæ, quam adjectionum ſuarum cum Hominibus, & toto Jure regali, & cum verbis capacibus comprehendendi quodcumque Ius Parochiale, atque ſimul dictam donationem ſubſcripſerit Archiepiſcopus Compoſtellanus, in cujus Diœceſi Eccleſia, & Villa exiſtebat, fatendum eſt, quod Donatio tangebat etiam Iura Spiritualia, pro quibus neceſſarius erat conſenſus, & confirmatio Ordinarii, quemadmodum in terminis conceptæ per verba prægnantia firmavit Alden. ad Gregor. dec 87. n. 11. verſ. quæ tamen, Rota dec. 88. n. 9. par. 9. Rec., & coram Merlin. dec. 625. num. 4., & in Tarraconen. Parochialis de Vimbodino 15. Ianuarii 1706. §. Fortius coram Me, ſufficit enim in Donatione virtualiter contineri unionem, licet expreſſa mentio de ea facta non fuerit, ut proſequitur Rot. dicta dec. 88. n. 8. par. 9. Rec. Turricell. de union. cap. 11. n. 70.

Abſque eo, quod oppugnari valeret legalitas, & realitas hujuſmodi donationis, tamquam repertæ, & extractæ ex libro particulari Archivii Monaſterii; nam ultra quod ejus extractionem factam fuiſſe ex originali habente ſignum Regis cum ſubſcriptionibus octo Epiſcoporum, & undecim Regis Miniſtrorum, docebant Scribentes pro Monaſterio, animadverſum fuit hujuſmodi documentum, etiamſi dici poſſet informe, adhuc probationem conſtituere poſſe non ſolum ex illins exiſtentia in Archivio, quod licet privatum, adminiculum
17 tribuit ſcripturis ibi repertis, ut inquit Rot. dec. 1363. n. 9. cor. Coccino, ſed etiam, quia concurrit inconcuſſa obſervantia ex tot, tantiſque actibus, & ſubſequutis, ſtatibus, de quibus ſupra, quæ operatur, ut etiam, informis, & privata ſcriptura plene probationis robur aſſumat, ut pluries dixit Rota dec. 74. n. 29., & 30. cor. Durano, & in Rec. dec. 219. n. 17. par. 16. dec. 422. n. 5. par. 18. dec. 57. n. 11., & 12. par. 19., & in Cremonen. Beneficii 3. Decembris 1706. §. Et ſine difficultate cor. R. P. D. Lancetta, & in Tuden. Parochialis Reverteme 25. Iunii 1708. §. Sed neque cor. Me.

Ruente objecto, quod controverſa Eccleſia non ſpectaret ad Regem, quia non eſſet jure Belli in Terris Saracenorum acquiſita, vel in propriis hæreditatibus Regum fundata, ſed proveniret ab hæreditate Monaci Joannis Petri juxta verba donationis, ibi — Quæ fuit hæreditas de Monaco veſtro Ioannis Petri — Hæc enim verba præteriti temporis licet præſeferant originem, ex qua antea proveniſſet Eccleſia, attamen non excludunt quin juxta tempus præſens, de quo Rex donabat, Eccleſia cum tota
19 Villa eſſet propria Regis, qui rem alienam donaſſe non præſumitur, ſed ſuam Text. in l. Nemo plus Iuris ff. de regul. Iur., minuſque excludunt quin facta fuiſſet propria Regis per ejus recuperationem Jure Belli, vel alio quovis Jure, ſicuti præſumendum venit, ut actus donatio-

20 uationis dicatur factus ad limites poteſtatis
Regibus tributæ in Indulto Urbani juxta do-
ctrinam Bartoli in l. pupill. §. Sed ut reprobari
n. 7. ff. de non. oper. nunc, Menoch. de Præſumpt.
lib. 3. qu. 12. n. 65., Barboſ. axiom. 12. num.
17. & 30., Rota in Romana Iuriſpatronatus pri-
ma Iunii 1708. §. Nec reſtrictionem, & in Aſten.
Prioratus ſuper Inſtitutione 7. Decembris 1708.
§. fin. cor. R. P. D. Aldrovando, quia nemo
21 præſumitur feciſſe, quod non poterat, leg.
Lucius §. Imperatores ff. ad municipal., Sard. conſ.
431. num. 41., Rot. deciſ. 364. num. 3. par. 1.
Recent.

Inſubſiſtentiam objecti roborabat vetuſtas
donationis, cum adeo longi temporis obſervan-
tia per centenariam, & ultra, quæ facit præ-
ſumere quemcumque meliorem titulum, aut
excogitabilem cauſam pro efficacia, & legali-
22 tate actus jam facti, & tamdiù obſervati, prout
dixerunt Card. de Luca de Judic. diſc. 35. n. 63.,
Rota dec. 656. n. 8. & 9. p. 19. to. 2. Rec., &
in Theatina Jurifdictionis 14. Maii 1708. §. Et
licet, coram Eminentiſſimo Scotto, & in Mileten.
Iuriſdictionis prima Aprilis 1715. §. Nil refra-
gante, coram R.P.D. Falconerio.

Conſtabilita ex his omnibus unione momen-
ti non valuerunt eſſe apud Dominos aſſertivæ
emiſſæ per Monaſterium in aliquibus præſen-
tationibus habendi nimirum Jus præſentandi;
nam tale quid unionem minime excludit, cum
fieri poſſint, & fiant præſentationes etiam ra-
23 tione unionis, atque vocabula nominationis,
& præſentationis fraternizent, ut de prima do-
cuerunt Turricel. de union. cap. 11. n. 92., Ro-
ta dec. 441. num. 6. & ſeqq. par. 5., & dec. 330.
numer. 24. & ſeqq. par. 9. Recent., & de ſecun-
da Rota in Tarraconen. Parochialis de Vimbadi-
no 15. Ianuarii 1706. §. Reſcripſerant, cor.
Me.

Prout faceſſere non potuit proviſio Paro-
chialis, ſeu Vicariæ facta in titulum collati-
vum, & perpetuum cum enunciativa vacatio-
nis, quia id non repugnat unioni, quoties etiam
in Eccleſiis unitis dantur, & verificantur Vi-
cariæ perpetuæ, & in titulum collativum, quia
tunc talis collativus titulus adaptatur tantum
ſimplici exercitio, ſeu Curæ actuali, & in eis
verificatur collatio, & vacatio, ut de colla-
24 tione in titulum hujuſmodi Vicariarum tra-
dit Turricell. de Union. cap. 11. num. 77., &
Rota deciſ. 37. num. 8. part. 4. tom. primo, &
deciſ. 445. num. 11. in fine par. 5. Recent., & de
Vacationis enunciativa, ipſaque vacabilitate
proſequitur Cardinalis de Luca de Benefic. di-
cept. 97. num. 19. Rec., dec. 296. num. 8. coram
Cocoino, & dec. 379. n. 4. cor. Emerix, & in
Burgen., Iuriſdictionis ſuper Actibus Parochia-
libus 26. Iunii 1715. §. Neque ſubſiſtit, coram
R.P.D. Criſpo.

Minuſque officiebat, quod Vicaria S. Mar-
tini unita fuerit alteri Beneficio de Jurepatro-
natus Laicorum, quaſi quod cum Turnus ſpe-
ctet ad Monaſterium, cadere dicatur ſub re-
ſervatione Sanctæ Sedis, ultra quod enim in
tali unione caute proceſſum fuit inter Abba-
tem, & Patronum, nimirum -- Senza pregiu-
dizio della loro preſentazione, ut in Sum. n. 4. --
& ſic uterque præſervavit Iura per antea com-
petentia, nec in minimo per unionem ſibi præ-
judicavit, & egregie animadverſum fuit in dec.
9. n. 30., & 31. cor. Me, inter illas in Urbe
impreſſas, omnis ceſſat difficultas, quia termi-
ni Patronatus, & Turni ſpectantis ad Patro-
num Eccleſiaſticum ſunt prorſus extranei a
præſenti themate, in quo non agebatur de Ec-
cleſia, quæ dici poſſet de Jurepatronatus Mo-
naſterii, Jus enim præſentandi, ſeu deputandi
Monaſterio competit vigore diverſi tituli unio-
25 nis, de qua ſupra, qui ſane titulus unionis
excludit, ſeu directo repugnat Juripatrona-
tus juxta firmata apud Card. de Luc. de Paroch.
diſc. 10. n. 8., Rota in Firmana Iuriſdictionis
ſuper modo viſitandi 20. Martii 1702. §. Præte-
rea cor. R̃mo D. Molines Decano, & in Gerun-
den. Parochialium ſuper unione 18. Iunii 1714.
§. Nec minus cor. R. P. D. Anſaldo, & in Sa-
lisburgen. Vicariæ ſuper bono Iure 31. Ianuarii
1714. §. Aſt Domini cor. R. P. D. Falconerio,
& 4. Februarii 1715. §. Unionem cor. R. P. D.
Criſpo.

Propterea que vacantibus in quocumque
menſe Parochialibus inſimul unitis, altera de
Jure Patronatus Laicorum, & altera de
præſentatione, ſeu nominatione Monaſterii
vigore unionis intrare nuſquam poteſt reſerva-
vatio, non quidem in Turno Patroni Laici;
26 quia excepta vacatione in Curia in hoc reſer-
vationes non intrant, Gonzal. ad regul. 8., Can-
cell. gloſſ. 18. nu. 2. Vivian. de Iurepatr. lib. 14.
cap. 1. n. 10., Rot. dec. 44. n. 13. poſt Antonell.
de Iur., & oner. Cleric., & in Cremonen. Bene-
ficii 14. Maii 1706. §. Abſque eo quod cor. R̃mo
Kaunitz; Minuſque in Turno Monaſterii, quia
Ius nominandi illi competens in Beneficio uni-
to non ſubjacet reſervationibus Apoſtolicis, ſed
juxta Conſtitutionem S. Pii V. proviſio facien-
da eſt ad præſentationem Abbatis cum onere
tantum injuncto ejus præſentato expediendi in
Dataria novam proviſionem, ne Cancellaria
27 ſuis fraudetur emolumentis occaſione vaca-
tionis in menſe reſervato, ut præter ſub initio
relatos, in ſpecie firmavit Rota in Novarien.
portionum Parochialium coram Reverendiſſimo
Molines Decano impreſſa ad ornat. Cardinalis de
Luca de Benefic. deciſ. 28. ſub num. 16., & 17.,
& dec. 29. n. 5., & 9. cum ſeqq.

Et ita utraque &c.

COM-

Digitized by Google

COMPOSTELLANA PAROCHIALIUM SUPER ATTENTATIS.

Veneris 13. Martii 1716.

ARGUMENTUM.

Habes in Summario.

SUMMARIUM.

1 *In Beneficialibus cenſetur deductum omne Ius ab initio.*
Et omnia geſta coram aliis ſunt revocanda n. 2.
3 *Clauſula -- non tamen vigore literarum Apoſtolicarum -- appoſita in Commiſſionibus quid importet.*
4 *Literæ Apoſtolicæ nunquam praecedentem litem extinguunt, nec viam ſternunt, eludendi majeſtatem Judicis inhibentis.*
5 *Poſſeſſio Beneficii capta abſque Iuris aſſiſtentia eſt circumſcribenda, & de ratione.*

DECISIO DCCXLV.

PRæmiſſa facti ſerie expoſita in contemporanea
Deciſione contextualiter interrogavi Dominos
Meos, -- *an conſtet de attentatis, itaut ſit
circumſcribenda poſſeſſio* -- Et affirmativum
habui reſponſum.

Clara namque, & inexcuſabilia videbantur
attentata, dum controverti non poterat Benedictum
deveniſſe ad expeditionem literarum
ſuæ proviſionis, poſtquam Andreas nominatus
a Monaſterio Sanctæ Mariæ de Sobezado jam
Commiſſionem appellationis a Concurſu indicto
per Vicarium Generalem Compoſtellanum,
in quo prælectus fuerat idem Benedictus, noſtro
Auditorio jam direxerat, & poſtquam eidem
Benedicto, plene notificatæ per affixionem
(ſtante ejus latitatione) in Domo ſolitæ habitationis
literæ Citatoriales extiterant, atque
etiam hic in Curia interpellatus de Commiſſione,
& expeditione earumdem Citatorialium
apparebat ſuus Procurator, *ut in Summ. Nu.* 2.

Vnde quoties illæ de hiſce omnibus certior
factus præſentavit in partibus ſuas literas Executori,
& devenit ad actualem poſſeſſionem
Vicariæ, ſalvari non poterat a palmaribus attentatis,
dum pendente, & introducta Cauſa
hujuſmodi in Sacra Rota, ceſſant univerſæ facultates
Exequutorum, & ad ipſam ſolam ſpe-
1 ctat privative exequendi, inſtituere, & conferre
ex ea viva ratione, quod in beneficialibus
cenſetur deductum omne Jus ab initio ex *Text.
expreſſ. in Clement. Auditor. de reſcript.*, proptereaque
omnia geſta coram aliis veluti talia
2 revocanda veniunt, *Vitalin. in eadem Clement.
num.* 48. *Rota coram Coccin. dec.* 443. *fere per
tot.*, *& in Rec. dec.* 469. *par.* 4. *tom.* 2.

Negocium non faceſſente quod Commiſſio
per Andream reportata in ventre haberet clauſulam
-- *Non tamen vigore literarum Apoſtolicarum*
-- Quæ idem importat, ac ſine præjudicio
Executionis literarum Apoſtolicarum, cujus
vigore illæſa remanet, & præſervata Juriſdictio
inferioris Executoris; quoniam evanida detegebatur
objectio, animadvertendo talem Clauſulam
præſervativam ſuum effectum producere
minime poſſe, quando Commiſſio Cauſæ in Rota
præceſſit, prout hic, expeditionem literarum
Apoſtolicarum, in quibus conceditur Exequu-
3 tori inferiori Juriſdictio, ac ceſſante tunc ratione
animativa, ob quam per Signaturam in
Commiſſionibus illa poni ſolet, ne fiat injuria
Exequutori, & in præjudicium etiam Partis
Juriſdictio jam radicata ab eo evellatur *Lotter.
de benef. lib. 3. quæſt.* 11. *num.* 30., *& ſequen.
Marchesan. de commiſſ. tom.* 1. *fol.* 294. *Card. de
Luca de Benef. diſc.* 52. *num.* 13.

Neque in poſſe eſt Proviſi Apoſtolici abſque
attentatorum Vitio poſſeſſionem apprehendere
vigore literarum Apoſtolicarum, cum literæ
Apoſtolicæ nequaquam præcedentem litem ex-
4 tinguant, & annichilent, nec aditum ſternant
eludendi collitigantem, & lædendi majeſtatem
Judicis inhibentis *Rota dec.* 152. *nu.* 6. *par.* 11.
Recent., *& in Dertuſen. Beneficii ſuper attentatis
28. Junii §. Fin. coram Eminentiſſimo Priolo*,
& in Drixien. Beneficii 26. *Aprilis* 1708. *coram
Eminentiſſimo* Kaunitz, *& in altera Compoſtellana
Vicaria Sancti Petri de Porta, ſeu de Eccleſia
Nova* 28. *Iunii* 1715. §. *Abſque eo quod, & ſeq.
coram Me.*

Eoque magis, quia poſſeſſio Vicariæ capta
ab antefato Benedicto præſidium non habet,
nec aſſiſtentiam boni Juris, ut demonſtratum
fuit in contemporanea Deciſione, quo circa
ſaltem per viam nullitatis circumſcribenda ve-
5 niebat, ne poſſeſſor attentans, & mali Juris
fruatur fructibus Beneficii nulliter, & attentate
poſſeſſi, *Lancellot. de attentat. limit.* 29. *nu.*
5. *Poſth. de manut. reſol.* 7. *num.* 2. *Rota in Angloren.
Attentatorum* 5. *Decembris* 1686. §.
E contra coram bon. mem. Pio.

Et ita utraque &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE ALVERIS.

Veneris 27. Martii 1716.

ARGUMENTUM.

In majoratibus mere, & nude ſalutariis facti, & non Juris ſemper admittitur ille, qui majoris ætatis prærogativa pollet, nec proximitas ullo modo attenditur, ſed inſpici debet ad effectum in eo ſuccedendi major ætas. Gravatus ſi mentem, ac conditionem Teſtatoris non adimpleverit, an & quando incidat in commiſſum, & quæ prius ad hujuſmodi effectum fieri debeant a ſubſtituto ad inducendam in eo ſcientiam, & malam fidem.

SUM-

SVMMARIVM.

1 *In majoratibus mere, & nudo Saltuariis qui majoris ætatis prærogativa pollet.*

2 *Fideicommiſſum, vel majoratus regulariter ſemel ingreſſus in unam lineam ſemper in ea durat donec aliquis ex eadem vivat.*

3 *Ingreſſus in fideicommiſſum remanet extinctus, & annihilatus per renunciationem in tranſactione factam, illiuſque dimiſſionem favore alicujus.*

4 *Vt quis ſe dici poſſit de linea alicujus oportet ut ab ejus corpore deſcendat.*

Nam linea eſt illa quæ ab aſcendentibus efformatur, non vero a Collateralibus.

5 *Extincta linea in majoratu, & fideicommiſſo vocata recurrendum eſt ad majorem natu aliarum linearum pariter vocatarum.*

6 *In majoratibus facti quando proximioritas inefficax reputetur, nec attendatur niſi ſola prærogativa ætatis.*

7 *Semiagnatitia qualitas nil operatur, nec eſt aliud, quam ſubtilitas quædam aliquorum.*

8 *In majoratibus eſt unice attendenda majoritas ætatis.*

9 *Voluntas trahi nequit ad incognita.*

10 *Scientia in materia præjudiciali præſumenda non eſt, ſed concludentiſſime probanda.*

11 *Non præſumitur quem voluiſſe lucrum valde conſpicuum perdere per ſimplicem non acceptationem.*

12 *Fideicommiſſum reſtrictum ad certa deſignata bona ex ipſo momento apertæ ſucceſſionis directe, & Iuris miniſteria tranſit in fideicommiſſarium etiam ignorantem.*

13 *Ius vindicandi bona fideicommiſſaria a ſuo authore ignorata abſque alio facto hominis tranſmittitur ad heredem ſubſtituti.*

14 *Excluſio, ſive non agnitio, aut non admiſſio matris ex commiſſione, aut omiſſione propria filio præjudicare non debet.*

15 *In fideicommiſſaria ſubſtitutione quæ verba importent ſimplicem deſignationem ordinis ſuccedendi.*

16 *Verba* -- dopo di lei -- *appoſita in ſubſtitutione ſ. cumſcrunt compendioſam filiorum, ac deſcendentium ſubſtitutionem.*

17 *Compendioſa ſubſtitutio, quæ continet in ſe vulgarem, facit, ut ulteriores ſubſtituti ſubingrediantur jure proprio, & independenter ab illo in locum primi vocati.*

18 *Conditio primaria voluntatis purificata quando dici nequeat.*

19 *Ad diſtinguendum modum a conditione tempus adimplendi oneris ſpectatur.*

20 *Suppoſita ſubſtitutione alterius in caſu, quo major natu non aſſumpſerit cognomen fideicommittentis, ſequitur quod ordinatum fuerit fideicommiſſum conventionale favore ſubſtituti.*

21 *Pœna ut incurratur ex inadimplemento oneris a fideicommittente injuncti, requiritur ſpecialis, & judicialis monitio, & interpellatio facienda a ſubſtituto.*

22 *Pœna incurri nequit niſi concurrat ſpecifica ſcientia tum delati fideicommiſſi, tum comminatæ caducitatis.*

Neque aperitur ſucceſſio favore ſubſtituti in caſu contraventionis quoties idem ſubſtitutus deficit ex parte ſua in hiſce omnibus, ibid. num. 23.

24 *Interpellatio facta non dicitur ex monitorio expedito ad inſtantiam ſubſtituti niſi in eo appareat intimatio, & ſcientia.*

DECISIO DCCXLVI.

SOlida, & inconcuſſa agnoſcentes DD. fundamenta Deciſionis editæ 21. Junii ſuperioris anni coram Eminentiſſimo Scotto concedentis Immiſſionem Coſmo de Acciajolis ad bona obnoxia fideicommiſſo Gundiſalvi de Alveris, non obſtantibus repetitis obiectis, perſiſtere in deciſis non hæſitarunt.

Clara namque, & undique aperta videbatur ſucceſſio Coſini, tam in vim primæ ſubſtitutionis maſculi natu majoris, Juliæ, & Fauſtæ filiarum Gundiſalvi fideicommittentis, quam alterius comprehendentis filiam fœminam majorem natu earumdem Juliæ, & Fauſtæ, ejuſque Deſcendentium per lineam maſculinam, quam demum vigore tertiæ, & ultimæ ſubſtitutionis favore alterius ex dictis fœminis Iuliæ, & Fauſtæ.

A prima etenim ordiendo res erat plana, dum quoties Coſmus deſcendebat a Fauſta, & præcellebat ætate Paulum de Incoronatis deſcendentem a Julia, in dubium revocari non poterat, quin ipſe ſuccedere deberet ad excluſionem ejuſdem Pauli, cum in hiſce majorati-
1 bus mere, & nude ſaltuariis, Facti, & non Juris, ſemper admittatur ille, qui majoris ætatis prærogativa pollet ex connotatis per *Rodulphin. alleg. 36. num. 8. Actolin. reſol. 81. num. 1. & ſeqq. Rot. dec. 66. num. 2. & ſeq. par. 14.* cum aliis fuſo calamo adductis *in prioribus hujus Cauſæ Deciſionibus* 19. *Iunii* 1711. §. *Inſpecta coram R. P. D. meo Criſpo*, & 14. Martii 1712. §. *Iterum quippe coram Emo Priolo, & in deciſ. Emi Scotti, quæ revidetur* §. *Qualibet autem cum duobus ſeqq.*

Nil reſiſtente, quod tale fideicommiſſum jam ingreſſum extiterit in lineam Pauli per litem motam ab Aloyſio Capranica ejus Avunculo: propterea que tranſire debeat vel in Druſillam ſororem, vel in eumdem Paulum ejus filium, dum regulariter fideicommiſſum, vel Majoratus ſemel ingreſſus in unam lineam, ſemper ad iſtar fluvii per eam decurrere debeat,
2 donec aliquis ex eadem extet, ut notarunt *Bald. conſ. 200. nu. 2. lib. 5. Rocca diſput. Jur. ſelect. cap. 3. num. 6. Palm. Nep. allegat. 93. num. 3. & 5. tom. 1. Rot. in Aſten. Prioratus ſuper pertinen-*

tiventia 7. Decembris 1708. §. Quod proceat coram R. P. D. Aldrovando.

Quandoquidem omiſſo examine an ingreſſui
hujuſmodi fideicommiſſi in linea Aloyſii reſiſte-
ret, prout reſiſtere videbatur renunciatio fa-
cta in tranſactione ab eodem Aloyſio, & liti,
3 & fideicommiſſo, illiuſque dimiſſio favore
Mariæ Lauræ de Cardellis, per quam quicum-
que ingreſſus extinctus, & annihilatus reman-
ſit per *Text. in l. 1. Cod. de pact. Bonden. collect.
8. num. 82. tom. 2.*

Semper reſiſtebat animadverſio, quod Dru-
ſilla Mater Pauli efformabat diverſam lineam
diſconnexam a linea Aloyſii, nec ideo dicen-
da erat de linea Aloyſii Collateralis ſui, & non
aſcendentis; Ad effectum enim ſe dicendi de
linea alicujus, oportet ab ejus corpore deſcen-
dere, dum linea prædicatur, & illa eſt, quæ
efformatur ab Aſcendentibus, non vero a Col-
lateralibus, quorum nullus dici valet caput
4 alterius lineæ, quæ oritur, & radicatur in quo-
libet Majoratus Poſſeſſore de per ſe ſuam pro-
priam, novamque lineam conſtituente diver-
ſam, & differentem a linea ſororis, ſeu fratris,
ut firmarunt *Caſtill. contron. var. lib. 5. cap. 93.
num. 9. verſ. tertio, & cap. 235. num. 10. Roxas
de incompatibil. part. 1. cap. 6. num. 167. Torre
de Maiorat. Ital. par. 1. cap. 5. a num. 13. ad 18.
Rot. poſt eumdem dec. 30. num. 8. volum. 3. & in
rec. dec. 471. num. 8. par. 19.*

Certo autem certius perpendo, quod Gun-
diſalvus in caſu obitus ultimi de aliqua linea
efformata per unum filium natu majorem Fau-
ſtæ, & Juliæ, voluit ſemper recurrendum eſſe
ad omnes deſcendentias earumdem Fauſtæ, &
5 Iuliæ; Unde ceſſante Aloyſio, ejus linea ex-
tincta remanſit, iſtoque caſu recurrendum eſt
ad majorem natu inter omnes deſcendentes a
Fauſta, & Julia, prout demandavit Teſtator
ad *Text. in l. cum ita 33. §. In fideicommiſſo ff. de
legat. ſecund. Torre de Primogen. par. 1. cap. 17.
num. 24.* cum concordantibus adductis *in Deci-
ſione, quæ revidetur §. Qualibet.*

Indeque corruebat objectio proximioritatis
Pauli reſpectu Aloyſii ultimi gravati; cum tri-
tum ſit, quod in ſimilibus Majoratibus facti,
proximioritas inefficax reputetur, nec attendi-
tur, ſed ſola prærogativa ætatis, quando non
agitur de progreſſu in eadem linea, ſed de in-
greſſu juxta voluntatem Teſtatoris demandan-
tis, quod ſemper ac renovanda eſſet linea,
6 recurrendum eſſet ad majorem natu inter De-
ſcendentes a prædictis filiabus ad notata per *Va-
lenzuel. conſ. 97. numer. 77. Torre de Majorat. &
Primog. Ital. par. 1. cap. 6. §. 2. & cap. 21. n. 3.
Rota in Melevitana fideicommiſſi 21. Februarii
1710. §. Prout nec urget, & 13. Iunii ejuſdem
anni §. Reaſſumendo coram Eminentiſſimo Priolo,*
& rurſus 12. *Decembris ejuſdem anni §. Abſque
eo quod, & 20. Martii 1711. §. Addito coram
R. P. D. Criſpo.*

Abſque eo quod refragaretur repetitum
objectum in eo conſiſtens, nimirum, quod
Coſmus nequaquam poſſit prætendere ſucceſſio-
nem ad controverſum fideicommiſſum in vim
hujuſce primæ ſubſtitutionis, cum ea compre-
hendere quidem valeat ſemiagnatos, nuſquam
vero Cognatos, qualis eſt idem Coſmus per
medium fœmininum deſcendens; Magnificata
etenim iſthæc ſemiagnatio nil ponebat in eſſe,
dum in rei veritate, & in ſubſtantia Cognati
ſunt, & dicuntur tam ii, qui per duplex fœmi-
ninum medium, quam qui per multiplex a Te-
ſtatore trahunt ſuam originem, & ſic hujuſmo-
di ſophiſtica ſemiagnatitia qualitas, effective
7 nil operatur, nec aliud eſt, quam quædam
ſubtilitas ab aliquibus Doctoribus excogitata,
ut optime animadverſum fuit *in deciſione Emi-
nentiſſimi Scotti a §. Non relevante, & in Balneo-
regien. fideicommiſſi 13. Junii 1712. §. Parum
coram R. P. D. Aldrovando.*

Deſcendendo autem ad alteram ſubſtitutio-
nem, res clarior efficiebatur, dum in ea invi-
tatur ad ſuccedendum fœmina maior natu ex fi-
liabus Gundiſalvi diſponentis, eiuſque linea
maſculina, quocirca quoties Iſabella Mater
Coſmi vincebat Druſillam Matrem Pauli, &
8 quoties ipſe Coſmus in ætate vincit eumdem
Paulum, vel ſpectetur perſona matris, vel
perſona filii, in utraque habetur maioritas æta-
tis unice attendenda, ad firmata per *Rot. deciſ.
673. num. 1. & ſeq. coram Pen. dec. 315. num. 3.
coram Dunozett. ſen. deciſ. 66. num. 2. part. 14.
rec., & in Faventina Primogenituræ 11. Martii
1701. §. Poſtremo coram Me.*

Negocium non faceſſente, quod Druſilla
controverſum fideicommiſſum agnoverit, ſed
non Iſabella; Nam aliud eſt, quod eadem Iſa-
bella non agnoverit, aliud vero, & toto Cœlo
diverſum, quod illud remiſerit per non agni-
tionem, quia ex ea inferri minime licet, nec
infertur aperta voluntas repudiandi, & remit-
tendi, ſeque de medio tollendi in gratiam ulte-
rioris ſubſtituti, ſed requiritur ad hunc effectum
ſpecifica, & apertiſſima ſcientia in eadem Iſa-
bella non ſolum fideicommiſſi in genere, ſed
9 & purificationis ad eius favorem, cum volun-
tas ad incognitum trahi nequeat, ut in his ter-
minis docuerunt *Bald. conſ. 50. nu. 3. Alexand.
conſ. 17. lib. 1. num. 9. Rot. dec. 156. num. 17.
coram Ottbobon. & dec. 426. num. 5. coram Lu-
doviſ. & dec. 75. num. 24. par. 11. rec., & dec.
146. num. 3. par. 17., & in Romana fideicommiſſi
de Avil. 23. Junii 1713. §. Non retexam coram
Me.*

Et ſane ſi regulare eſt in quibuslibet indiffe-
rentibus materiis præjudicialibus ſcientiam non
10 eſſe præſumendam, ſed probationibus præ-
ſtringentiſſimis concludendam *Rot. in Romana
Tranſactionis 16. Maii 1707. §. Non relevante
coram bo. me. Omanna, & in Romana, ſeu
Albanen. bonorum 27. Junii ejuſdem anni §. Et in
univerſum coram R. P. D. Aldrovando, & in Ro-
mana reſtitutionis fructuum 11. Junii 1708. §.
Præſertim coram Me.*

Quanto præſtringentiores probationes indivi-
duæ ſcientiæ concurrere deberent in iſta hypo-
theſi, in qua maximum aſſurgit argumentum
ignorantiæ erutum ex ipſameut neglecta agni-
tione, cum præſumi veriſimiliter non poſſit,
11 quod voluerit lucrum adeo conſpicuum perde-
re per ſimplicem non acceptationem ex regula
Text. in l. cum indebito ff. de probat.

Accedente inſuper, quod agitur de fidei-
commiſſo reſtricto ad certa deſignata bona;
Unde quemadmodum illud ex ipſo momento
adapertæ ſucceſſionis directæ, & Juris miniſte-
rio tranſivit in fideicommiſſarium, etiam
12 ignorantem ex *Text. in l. cum Pater 79. ff. de legat. 2.* Ita abſque alio facto hominis in hære-
dem ſubſtituti tranſmittitur Jus vindicandi fi-
deicommiſſaria bona a ſuo Auctore ignorata
13 *Rolan. conſ. 46. num. 4. lib. 3. Cephal. conſ. 132.
num. 8. Corn. conſ. 262. nu. 5. lib. 1. & conſ. 28.
num. 2. lib. 4. Rot. dec. 956. num. 2. & 3. coram
Seraphin. deciſ. 182. num. 10. part. 14. & deciſ.
71. numer. 25. & ſeqq. in recollect. ad ornatum
Card. de Luc. ad mater. de fidecomm., & in Ro-
mana Domus, ſeu Palatii ſuper fructibus quoad
reſervata 13. Maii 1711. §. Jam ſine, & §. Cum
autem coram R. P. D. Criſpo.*

Potiſſimum, attento quod, nt vidimus, non
agitur de firmando ingreſſu ſucceſſionis in Iſa-
bellam Matrem, ſed agitur de admiſſione Coſ-
mi filii venientis ex perſona propria, & inde-
pendenter a Matre; Vnde excluſio, ſive non
agnitio, aut non admiſſio Matris ex commiſ-
14 ſione, aut omiſſione propria eidem filio præ-
judicare non debet, nec præjudicat, ut reſ-
pondit *Rot. in Balneoregien. fideicommiſſi 11. Iu-
nii 1712. §. Nilque urget coram R. P. D. Al-
drovando.*

In minimo officiente, quod Teſtator ſubſti-
tuerit filios fœminæ majoris natu -- *e doppo di
lei li ſuoi figli maſchi poſteri deſcendenti di ma-
ſchio ordine ſucceſſivo in infinitum* -- Nam ex hoc
inferri minime valet Teſtatorem in mentem
habuiſſe vocare tantum filios ſubordinate, ſuc-
ceſſive, & conditionaliter poſt ſucceſſionem
eorum Matris, quaſi quod illi ſuccedere ne-
queant, niſi prius actualiter, & effective in
fideicommiſſaria hæreditate eorum Mater ſuc-
ceſſerit, quia talia verba ſumpta in ſuo proprio,
& germano, ſignificatu, aliud non important,
quam ſimplicem deſignationem ordinis ſucce-
15 dendi, ne confunderentur ulteriores ſubſtitu-
tiones, & poſteriores ſubſtituti irregulariter
ſimultanee admitterentur Rot. *dec. 134. n. 14.
par. 17. rec., & in Bononien. fideicommiſſi de
Gulinellis 27. Iunii 1685. coram Paalutio impreſ-
ſa apud Balducc. ad Ramon. tom. 2. deciſ. 7. n. 6.
& ſeqq. & in Bononien. fideicommiſſi 22. Iunii
1708. coram R. P. D. Falconerio.*

Et quod magis erat, illa eadem verba --
Doppo di lei -- quamcumque tollebant ama-
ritudinem tamquam indefinita, & omne tem-
pus, omnemque caſum complectentia, & ſic
16 ſecum ferentia compendioſam filiorum, &
deſcendentium ſubſtitutionem, ex connotatis
per *Altograd. conſ. 45. num. 33. lib. 1. Fuſar.
de ſubſtit. quæſt. 23. nu. 7. & 11. Manſ. conſult.
218. num. 23. Rot. dec. 584. num. 3. & ſeqq. co-
ram Bich. & dec. 122. num. 11. par. 19. tom. 1.
recent.*

Vnde cum eadem compendioſa in ſe conti-
neat vulgarem anomalam, in neceſſariam
venit conſequentiam, quod admiſſa etiam ca-
ducatione omnimoda primi gradus, ſubſequen-
tes remaneant adhuc in ſuo eſſe, nec cadu-
centur, & ulteriores ſubſtituti ſubingrediuntur
17 Jure proprio, ac independenter ab illo in lo-
cum primi Vocati juxta Theoricam *Bartoli in
l. quamdiu nu. 10. ff. de acquir. poſſeſſ.* late exor-
natam *in Romana Immiſſionis 24. Aprilis 1711.
§. Verum progrediendo coram R. P. D. Criſpo,
confirmata 12. Martii 1714. coram R. P. D. Fal-
conerio.*

Poſita itaque claritate tam primæ, quam
ſecundæ ſubſtitutionis, clarior effulgebat ter-
tia ordinata favore alterius fœminæ ſequentis
in Gradu poſt aliam fœminam majorem natu
ſub tribus conditionibus ita conceptis -- *e non
volendo la Maggiore ſuccedere con dette conditio-
ni, o vero eſſendo ſucceduta moriſſe ſenza figliuoli
maſchi legitimi, e naturali, o vero la linea ſua
s' eſtinguaſſe, ſucceda l' altra*: Quando quidem
dum non conſtat de voluntate Iſabellæ, quæ
erat fœmina major natu expreſſa, & clara, nec
de interpellatione facta ad inſtantiam Druſil-
læ fœminæ ſubſtitutæ majoris natu, neque de
aliqua præfixione termini eamdem Iſabellam
impellente, & ſtringente, vel ad agnitionem
fideicommiſſi cum tali onere, vel ad illius re-
pudiationem, nuſquam conditio primaria vo-
18 luntatis ad quam reducebatur contentio Pau-
li, purificata dici poterat *Altograd. Iun. con-
trov. 41. nu. 22. & 23. Palm. Nep. allegat. 234.
num. 20. Rot. dec. 534. num. 12. par. 14., & de-
ciſ. 220. num. 11. & ſeq. par. 17. rec.*

Quin juvaret replicare Iſabellam uſam non
fuiſſe Inſigniis, & Cognomine Familiæ Alveræ:
nam tale onus injunctum fuit a Teſtatore, non
per viam conditionis ſuſpenſivæ, ſed per viam
modi adimplendi poſt acquiſitum emolumen-
tum ſucceſſionis, nimirum -- *E chi ſuccederà
debba ſempre pigliare il Cognome di Caſa Alve-
ra* -- cum ad diſtinguendum modum a conditio-
ne, tempus adimplendi oneris ſpectetur, nt
19 monuit originaliter *Bartol. in l. quibus diebus
§. Termilnus num. 1. ff. de condit. & demonſtrat.*
& proſequuntur *Menoch. conſ. 262. nu. 9. & 10.
Venturin. conſ. 50. nu. 75. Rot. deciſ. 156. n. 1.
& 2. par. 18., & 644. num. 24. par. 19. rec.*

Suppoſita enim ſubſtitutione alterius fœminæ
in caſu, quo fœmina major natu non aſſum-
pſerit Cognomen Alverum, opertet fateri per
conſequens, quod ordinatum extiterit fidei-
20 commiſſum contraventionale favore Druſil-
læ ſubſtitutæ, ut explicat Iaſon. *in l. Titia n. 9.*

ff. de

ff. de verbor. ſignificat. & dictum fuit *in Romana Hæreditatis de Ruſpulis 13. Iunii 1701. §. 35. coram Reverendiſſimo P. D. Molines Decano.*

Aſt eo caſu requirebatur ad hoc, ut Iſabella
pœnam incurreret ex capite inadimpleti one-
ris per fideicommittentem injuncti, ſpecialis,
& judicialis monitio, & interpellatio illi facien-
21 da ab eadem Druſilla, juxta *Auth. hoc am-
plius Cod. de fideicomm.*; Cæterum ceſſante tali
certioratione, ceſſat mala fides, ceſſatque
cum ea fundamentum pœnæ, quæ incurri mi-
nime poteſt, niſi concurrat ſpecifica ſcientia,
22 tum delati fideicommiſſi, tum commiratæ
caducitatis, neque aperitur ſucceſſio favore
ſubſtituti in caſu contraventionis, quoties præ-
23 ſertim, & ipſe ſubſtitutus defecit ex parte ſua
in hiſce omnibus per ea, quæ tradiderunt *Cy-
riac. contron. 289. nu. 35. Torr. de majorat. Ital.
par. 2. quæſt. 43. nu. 103. & ſeqq. coram Buratt.
deciſ. 426. num. 4. coram Duran. deciſ. 677. nu.
13. par. 19., & in Romana Caducitatis, 3. Iu-
lii 1702. §. Et quatenus videtur coram R̃mo Mo-
lines Decano.*

Neque indiſpenſabili interpellationis neceſ-
ſitiati ſatisfacere valebat monitorium expedi-
tum ad inſtantiam Druſillæ Matris Pauli rela-
24 tum in *Summario num.* 1. Quia ex illius lectu-
ra apparet, quod Iſabella Mater Coſmi non
fuit intimata, & certiorata, & propterea nul-
lum ei irrogatum extitit præjudicium; Et ita
ad effugiendam inutilem repetitionem remiſ-
ſive in reliquis ad Deciſionem Em̃i Scotti om-
nibus ſuffragantibus reſolutum fuit. Vtraque
&c.

SENOGALLIEN. IMMISSIONIS.

Lunæ 30. Martii 1716.

ARGVMENTUM.

Bona Emphyteutica exiſtentia in toto ſtatu, & Ditione Urbini ex notiſſima Urbani Octavi Conſtitutione redacta ſunt ad inſtar allodialium unde diſtrahi, atque obligari poſſunt ad libitum hæredis ceſſante ulteriorum in inveſtitura compræhenſorum non heredum alienantis. Obſervantia ut probet debet eſſe vera, & invariabilis, & non deducta ex actibus æquivocis, & inſubſiſtentibus: Inventarium probans bonorum exiſtentiam quando etiam probet illorum qualitatem, & pertinentiam. Renunciatio quando perpetuo excludit renunciantem a bonis renunciatis, & quid dicendum in filio ob legitimam renunciante.

SVMMARIVM.

1 *Bona exiſtentia in ſtatu Urbini reputantur ad inſtar allodialium.*
Ideoque poſſunt diſtrahi, & obligari ceſſante præjudicio ulteriorum compræhenſorum in Inveſtitura n. 2.
Amplia n. 3.

4 *Subſtitutio facta cenſetur in bonis ſuper quibus cadit inſtitutio, & gravamen cenſetur ſemper adjectum reſpettivè ad emolumentum.*

5 *Ex ſegregatione bonorum arguitur diverſa diſponendi ratio, & diverſa etiam diſpoſitio.*
Limita n. 6.

7 *Ex primordiali bonorum narratione argui nequit eadem bona non compræhendi ſub univerſali inſtitutione concepta ſub unica lege fideicommiſſaria.*

8 *Paganus decedere nequit pro parte teſtatus, & pro parte non,*

9 *Teſtator ubi excluſit aliquem ab omni Jure cenſetur ibi non diſponere de ſuis bonis,* & n. 10.

11 *Ex claro loquendi modo dubitari nequit de clara etiam voluntate Teſtatoris.*

12 *Oriri nequit contrarius effectus fini, & claræ Teſtatoris voluntati.*

13 *Clauſula --* altri *-- eſt de ſe diverſificativa.*
Limita n. 14.

15 *Recurri non debet ad obſervantiam actuum æquivocorum, & ſuſpectorum.*

16 *Actus emiſſi ab hærede gravato occaſione alienandi, ſeque obligandi, utpote facti ad facilitandas alienationes nilponunt in eſſe.*

17 *Proteſtatio, & Jurium præſervatio nullum irrogare poteſt præjudicium.*
Limita n. 18.

19 *Obſervantia erui debet ex facto vero, & naturali, & non alio fine expleto.*

20 *Obſervantia contra fideicommiſſum deſtruitur ex actibus potentioribus, & contrariis,* & num. ſeq.

22 *Inventarium probat ſolum bonorum deſcriptorum exiſtentiam, non vero eorundem qualitatem, & pertinentiam.*
Limita n. 23.
Confici poteſt a quocumque hæredis tamen nomine n. 24.

25 *Renunciatio excludit perpetuo renunciantem a conſecutione rei renunciatæ.*

26 *Religionem ingrediens, & renuncians omnia bona, acceptans tamen legatum loco legitimæ ſemper remanet excluſus ab hæreditate paterna.*
Amplia n. 27.

28 *Renunciatio Jurium paternorum quamcumque tollit ſuſpicionem a mente Fratrum.*

29 *Hæres condemnari nequit ad reintegrationem dotis, quam illius author indemnem ſervavit.*

30 *Reintegratio peti nequit, quæ jam fuit obtenta,* & n. 31.

32 *Prædium amiſſa qualitate dotis fideicommiſſo ſubjici poteſt.*

33 *Dos fundaria cum ſit integra, nequit aliud prætendi.*

34 *Reintegratio non datur quoties debitum fideicommiſſi cum illius ſubſtantia eſt extinctum.*

35 *Aſſertiones a Gravato ad proprium commodum*

emiſſæ non probant, ſi aliunde non ſint juſtificatæ, & n. ſeq.

37 *Solvens de proprio dotem ſolutio ceſſat in extinctionem proprii debiti.*

38 *Fideicommiſſum non tenetur ad ſolvendas, & reſtituendas dotes niſi in ſubſidium*, & nu. ſeq.

40 *Expenſæ medicinalium, funeris, & Miſſarum abſorbentur ex alienatione mobilium fideicommiſſariorum, & ex fructibus a fideicommiſſo perceptis*, & n. ſeq

42 *Detractiones turbidæ, & illiquidæ retardare nequeunt immiſſionem in vim clari fideicommiſſi.*

DECISIO DCCXLVII.

CUM adverſus, Deciſionem editam ſub die 6. Decembris ſuperioris Anni coram Me, qua reſolutum fuit conſtare de tribus favore Joſephi Equitis Theſini, qui præviis aliis quinque antecedentibus uniformibus Deciſionibus, & tribus Sententiis Rotalibus obtinuerat Immiſſionem ad Prædia in vocabulo *Montignano* vigore Fideicommiſſi ordinati per Livium de Rubeis Avum Maternum, & per mortem Petri Antonii ejus favore purificati, obtinuiſſet Margherita Vidua, & Hęres Patri Antonii a conſueta Tribunalis benignitate novam Audientiam, conſului hodie de more Dominos meos: *An eſſet ſtandum, vel recedendum a deciſis*, accepique reſponſum, ſtandum eſſe in decisis.

Defenſores Margheritæ deſtituti tot aliis exceptionibus, veluti pluries in anteactis Propoſitionibus, & Deciſionibus recognitis prorſus inſubſiſtentibus, hodie motivum revera admodum exile excitarunt, aientes, quod Prędia *Montignani*, tanquam emphyteutica non cadebant ſub fideicommiſſo per Livium condito, dum ille nuſquam intellexit Legibus fideicommiſſariis talia bona ſubjicere, ſed libere ad filios, uti filios prævia Inveſtitura, per eos deſuper reportanda, voluit eſſe devoluenda.

Nec enim impugnabant, immo prædicti Defenſores dabant manus victas circa poteſtatem fatebanturque licuiſſe Livio de bonis hujuſmodi diſponere, prout ſemper licuiſſe viſum fuerat DD., dum hujuſmodi bona, ſeu Prædia, veluti exiſtentia intra fines Territorii Urbini, redacta ſunt ad inſtar Allodialium, ex notiſ-
1 ſima Conſtitutione Vrbani Octavi regiſtrata poſt *Deciſ. 7. Paitell.* unde quemadmodum ad libitum Emphyteutæ poterant diſtrahi, alienari, & quoquomodo obligari, ceſſante præjudicio ulteriorum compræhenſorum in Inveſtitura non hæredum Alienantis, ut dictum
2 fuit in *Vaden. Emphyteuſis* 19. *Iunii* 1711. §. *Fiueli, & fere per tot. coram Eminentiſſimo Scotto, & in Foroſempronien. Legatorum ſuper bonis Emphyteuticis* 7. *Martii* 1712. §. *Propterea coram R. P. D. Aldrovando*, ita & certo potuit Livius de illis per fideicommiſſum diſponere, & deſuper ordinare perpetuum fideicommiſſum
3 favore filiorum, & deſcendentium in infinitum, ut arguit prima *Deciſio diei* 26. *Iunii* 1713. §. *His, & ſeqq. coram R. P. D. meo Criſpo.*

Suppoſita autem irrefragabili poteſtate in fideicommittente talia emphyteutica bona quocumque vinculo gravandi: Vanum videbatur dubitare de voluntate diſponentis; Quandoquidem ille per verba univerſaliſſima devenit ad hæredis Inſtitutionem cum mentione etiam Bonorum emphyteuticorum; Cumque ſubſtitutio cenſeatur facta in bonis ſuper quibus cadit Inſtitutio, & gravamen injunctum
4 cenſeatur reſpectu emolumenti per inſtitutionem obventi in hæredem gravatum, *Rota in Romana fideicommiſſi Mutii de Bubalo* 18. *Iunii* 1700. §. *Quo vero cor. R̃mo Conchen.*, *& in Romana Immiſſionis* 13. *Maii* 1709. §. *Fundamentum coram Re̅m̃o Kaunitz*, remanet evidens compræhenſio bonorum emphyteuticorum ſub d. diſpoſitione fideicomiſſaria Livii.

In nihilo prorſus relevante, quod idem Teſtator antequam deveniret ad hæredis univerſalis inſtitutionem ſegregaverit, & disjunxerit ſive in differenti Cathegoria, & Claſſe poſuerit bona emphyteutica, eo ipſo, quod injunxerat Tutoribus ſuis filiis datis reportare eorum favore renovationem Inveſtituræ, quaſi quod ex hoc argui valeret diverſa diſponendi
5 ratio, & diverſa diſpoſitio circa antefata Bona emphyteutica ex deductis per *Gabriel. conſ.* 85. *num.* 5. *lib.* 1.; *Mantic. de tacit., & ambig. lib.* 13. *tit.* 21., *Grat. diſcept. for. cap.* 554. *n.* 10.

Simplex etenim horum bonorum enunciatio, ſive primordialis quædam enarratio uſurpari minime poterat pro diſpari, & diſconnexa diſpoſitione; dum providus Teſtator ſuorum
6 Bonorum naturam, & qualitatem agnoſcens, in primis, & ante omnia occurrere quidem voluit devolutioni de facto incurrendæ ab ejus filiis Pupillis, & ideo ſollicitus fuit de injungendo Tutoribus, quod Inveſtituram reportare curarent, ſed non inde ex tali mera, & ſicca enunciativa directa proprie ad evitandam devolutionem talium Bonorum, quorum Inveſtitura in eo expirabat, & emanata ad effectum toto cœlo diſtantem concludi valet, quod Bona inibi enunciata comprehenſa non fuerint ſub univerſali inſtitutione, ſub una,
7 eademque fideicommiſſaria lege concepta, per ea, quæ ponderant *Menoch. conſil.* 151. *num.* 30., *& conſil.* 170. *num.* 11., *Roſa deciſ.* 79. *num.* 5. *coram Peutinger. deciſ.* 170. *num.* 8. *part.* 5. *deciſ.* 234. *num.* 18., *&* 19. *part.* 18. *recent.*, *& in Romana redditionis rationis* 9. Decembris 1709. §. *Diximus coram* Me, *& in Romana* Immiſſionis *ſuper ſucceſſione in hæreditate Principiſſæ Buteræ* 12. *Aprilis* 1709. §. *Ab ampla cor. R̃mo Molines Decano.*

Quandoque hæc ſit vera, & germana hujuſmodi diſpoſitionis intelligentia, & diſponentis con-

conſtantiſſima voluntas in aperto ponebatur,
tum ex quo de facto in dicta parte commemo-
rativa bonorum *Montignani* non diſpoſuit de il-
lis, neque ideo poſſunt eadem bona ſtare ex-
tra Teſtamentum, extra Inſtitutionem, vel
8 Legata, cum pro parte Paganus mori nequeat
teſtatus, *Merend. contr.* 45. *num.* 3., *& ſequent.*
lib. 11. *claræ memoriæ Cardinal. de Luca de ſuc-*
ceſſ. diſcur. 4. *num.* 12., *& diſcur.* 9. *num.* 8., *&*
9. *eodem tractatu*, tum ex quo ad ſenſum De-
9 fenſorum Margheritæ bona *Montignani* fuiſſent
legata etiam Canonico Petro Mariæ, cum Te-
ſtator fecerit mentionem de filiis appellativo
nomine, ſub quo veniebat etiam ipſe uti filius,
quem de cætero voluit excluſum ab omni Ju-
re, ſignum evidens, quod ibi non diſpoſuerat
10 de dictis Bonis, ex connotatis per *Rotam de-*
ciſ. 32. *num.* 13. *par.* 13., *& in Romana pecu-*
niaria ſuper negocio principali 27. *Junii* 1701.
§. *Potiſſime cor. bo. m. Muto.*

Tum ex quo in ſubſequenti parte inſtitutiva
hæredis non obſcure omnia in unum recapi-
tulando fideicommittens, ut diximus, hære-
des inſtituit -- *In tutti gl' altri, e ſingoli ſuoi Be-*
ni ſtabili, & emfiteutici -- Ex quo propterea cla-
ro loquendi modo literaliter comprehenden-
te Bona ſtabilia, & emphyteutica fugabatur
11 quælibet nebula difficultatis, nec amplius de
Diſponentis aperta, & incontrovertibili de-
terminata voluntate dubitari valebat, ex ple-
ne animadverſis per *Fuſar. de ſubſtitut.. quæſt.*
620. *num.* 10., *Fulgin. de ſucceſſ. in Bon. em-*
phyteut. quæſt. 3. *num.* 38., *Surd. deciſ.* 21. *nu.*
17., *& ſeq.*, *Rot. deciſ.* 375. *nu.* 5. *par.* 1., *&*
dec. 218. *n.* 25. *par.* 10., *& dec.* 111. *n.* 6. *par.*
18. *rec.*

Et ſane quomodo procedi poterat cum ſup-
poſito, quod talia bona exempta extiterint a
vinculo fideicommiſſi, quando Teſtator tanto
ſtudio exoptavit æternam, & integram om-
nium bonorum in ſua agnatione conſervatio-
nem ob majorem Domus ſplendorem, pro-
hibendo ad hunc effectum quamcumque alie-
nationem, & detractionem, & quando to-
tum fere patrimonium conſiſtebat in hiſce
bonis emphyteuticis, ſublatiſque illis, quæ
cadebant in Litem, fere nullius momenti bo-
na emphyteutica reperiebantur in hæreditate
Livii, in quibus propterea non poterat verifi-
cari vel fideicommiſſum, vel Inſtitutio hære-
dum expreſſim facta *in bonis emphyteuticis*; Un-
de ne oriatur effectus de directo contrarius fi-
12 ni, intentioni, & palmari Diſponentis volun-
tati concludere oportet etiam Prædia *Monti-*
gnani, licet emphyteutica ſub fideicommiſſa-
ria diſpoſitione inhæſitanter comprehenſa exti-
tiſſe ad tradita per *Cyriac. controverſ.* 190. *nu.*
11., *Vrceolum contrav.* 45. *nu.* 11., *Surd. deciſ.*
11. *n.* 18., *Rot. dec.* 111. *n.* 6. *part.* 11., *& dec.*
463. *n.* 17. *part.* 14. *Recent.*

Frigeſcente illa clauſula - *Altri* de cætero
diverſificativa, nam ceſſante, ut præmiſimus,
antecedente diverſa diſpoſitione particularium
Bonorum emphyteuticorum, talis clauſula
13 apta quidem erat ad diſcriminanda illa alia
Bona certitudinaliter non cadentia ſub univer-
ſali diſpoſitione, immo avulſa ab hæreditate,
& deſtinata ab eodem Livio in ſatisfactionem
propriorum Debitorum, & aliquorum Lega-
torum, atque etiam illa corpora, quæ pote-
rat, vigore facultatis ſibi tributæ ejus Uxor
ſeligere pro reſtitutione ſuæ dotis, ut reſultat
ex *Summario Theſini Numero primo litt. A.*, *&*
B.: At importare nuſquam poterat diverſam
diſpoſitionem, ſive non comprehenſionem Bo-
norum emphyteuticorum ſub fideicommiſſo,
14 de quibus immediate poſt eandem dictionem
- *Altri* - apertiſſime in eadem periodo diſpo-
ſitum fuit per ea, quæ obſervavit *Rota deciſ.*
48. *num.* 7. *coram Coccino*, *& dec.* 340. *nu.* 1.,
& 2. *par.* 19. *recent.*

Hinc leve etiam detegebatur recurrere ad
obſervantiam hæredum gravatorum, quia er-
roneum, ſemperque periculoſum fuiſſet inniti
15 obſervantiæ erutæ ex aliquibus præcipue acti-
bus æquivocis, ſive potius ſuſpectiſſimis aſſer-
tivis emiſſis a gravatis occaſione alienandi, &
ſe obligandi, contra quos inſurgit vehemens
præſumptio, dictans, quod illi emiſſi fuerint
ad alliciendos contrahentes, & facilitandas
16 alienationes, unde nil ponunt in eſſe, *Ga-*
briel conſ. 118. *num.* 8. *liber. primo*, *Rota deciſ.*
256. *n.* 2. *coram Emerix Iunior. deciſ.* 14. *nu.* 2.
part. 18. *dec.* 33. *num.* 3., *&* 4. *part.* 19. *& in*
Romana fideicommiſſi 11. *Decembris* 1702. §. *Si-*
militer cor. R.P.D. Molines Decano.

Nil magis ſtringente quadam proteſtatione
facta nomine Equitis Theſini a Cæſare in cauſa
vertente inter eundem Cæſarem, & There-
ſiam de Rubeis Jugales, & Margaritam de Ba-
veriis, ex qua erui prætendebatur magis firmi-
ter contraria obſervantia. In primis enim Cæ-
ſar proteſtatus fuit in illo actu quod non inten-
debat aliquod præjudicium ſibi inferre, propte-
reaque in vim hujuſmodi apertiſſimæ præſerva-
tivæ in ſuo eſſe remanſerunt, & in ſua quiddita-
te abſque ulla prorſus variatione controverſa
17 bona, nullumque illatum fuit circa hoc præju-
dicium Cæſari, aut Equiti Theſino ejus Ceſſio-
nario, ad *Text. in leg. Eleganter ff. de pignor. act.*
Amat. reſolut. 50. *num.* 12., *Merlin. de pignor.*
libr. primo quæſt. 32. *num.* 19., *Rota deciſ.* 425.
n. 18. *par.* 7., cum aliis in *Albanen. ſucceſſionis*
26. *Februarii* 1712. §. *Potiſſime coram Me.*

Præterea etiamſi proteſtatio fuiſſet de ſui na-
tura læſiva qualitatis Bonorum hujuſmodi,
adhuc tanquam facta a Cæſare, vel Procurato-
re non habente nec generale, nec ſpeciale,
prout requirebatur, mandatum procuræ Equi-
tis Theſini, dum agebatur de inducenda renun-
ciatione fideicommiſſi nuſquam eidem Theſino
18 adverſaretur *Rota deciſ.* 1010. *num.* 5. *deciſ.*
1053. *num.* 3. *coram Emerix Junior.*, *& in Tar-*
raconen. Inſignium 11. *Decembris* 1702. §. *Minus*

coram

Digitized by Google

coram bonæ memoriæ Muto, & in Forolivien. Juris offerendi 18. *Junii* 1710. §. *Duplici coram Me*: Præſertim attento, quod Cæſar omnia ſibi licita putavit nomine Comitis Joſephi Nepotis ſui, tunc viventis ſub ſpe illius ſucceſſionis, & propterea illius nomen uſurpaſſe videtur ad omnes ſuas voluntates, cum modo ad repellendos creditores ſibi expedire putaret non adeſſe, modo vero adeſſe fideicommiſſum, dum paulo poſt per viam præventivæ reſtitutionis fideicommiſſi tranſtulit omnia Bona, eorumque poſſeſſionem in Comitem Joſephum Nepotem
19 ſuum, & in fideicommiſſo ſubſtitutum, propter quod eo certius excluditur aſſerta obſervantia, quæ debet erui ex facto ſincero, naturali, & non alio fine expleto ad firmata per *Surd. decif.* 131. *num.* 8., *Bich. decif.* 650. *nu.* 13., & 14., *Gregor. decif.* 45. *num.* 6., & *decif.* 462. *num.* 2., & *decif.* 355. *num.* 11. *part.* 11., & *decif.* 304. *nu.* 12. *par.* 12. *recent.*

Indubitantius quia hæc miſerabilis proteſtatio, omniſque aſſerta obſervantia contra fideicommiſſum ſuffocabatur ex aliis actibus potentioribus aſtantibus in contrarium. Nam omnes
20 Fratres, & reſpective filii eiuſdem Livii tam in Inventario, quam in diviſione deinde celebrata, bona hæc emphyteutica, veluti hæreditaria deſcripſerunt, hæcque obſervantia
21 tãquam magis proxima conſentanea, & explicativa voluntatis Teſtatoris prævalere debet, *Rota decif.* 1102. *num.* 9., & 10. *coram Emerix Jun. decif.* 8. *nu.* 7. *lib.* 10. *in Mantiſſ. ad Cardin. de Luc. tom.* 3. *in Romana Primogenituræ de Salviatis ſuper localibus, & Tabulis pictis* 22. *Martii* 1706. §. *Poſtremo cor. R. P. D. Molines Decano.*

Parvi penſa obiectione allata contra tale Inventarium nimirum quod illud probet nudam & ſimplicem phyſicam bonorum deſcriptorum
22 exiſtentiam, nullatenus vero eorundem qualitatem, ſeu pertinentiam ex deductis per *Rotam coram San. memoriæ Gregorio XV. dec.* 509. *num.* 7. *coram Duran. decif.* 36. *num.* 40., & *coram Biebio decif.* 280. *num.* 32., & *ſeq.*, & *dec.* 37. *num.* 36., & *cor. Benineaſ. decif.* 378. *num.* 15., & *ſeq.*

Nam quando prout hic Inventarium conficientes Bona veluti hæreditaria uti talia deſcripſerunt, fatentur illa eſſe uniformi diſpoſitioni Defuncti ſubiecta, taleque Inventarium probat pertinentiam coæqualem, & qualitatem Bonorum deſcriptorum, cum ſecumferat, & contineat tacitam, ſive implicitam confeſſionem deſcribentium, ſive hæredum, ut ex *Bartol. in leg. qui repertorium num.* 12., & 13. *ff. de adminiſtr. Tutor.* dictum fuit *in Romana localium ſuper Margaritis* 13. *Maii* 1709. §. *Nec vero coram Eminentiſſimo Polignach. confirmata* 4. *Aprilis* 1740. §. *Deſcriptio* & 27. *Aprilis* 1711. §. *Minuſque cor. R. P. D. meo Molines Decano.*

Minuſque turbare videbatur, quod tale Inventarium confectum fuerit a Tutrice; nam ad effectum probandi pertinentiam Bonorum deſcriptorum, non attenditur an Inventarium fuerit ab ipſo hærede vel ab alio, ſive Tutore, ſive Procuratore ejuſdem hæredis, & hæredis nomine confectum, alias actum eſſet de effe-
24 ctibus, & viribus Inventarii, cum rari ſint caſus, in quibus ipſimet hæredes ad actum deſcribendi deveniunt, ut obſervavit, *Rot. in Romana fideicommiſſi de Babalo ſuper Mobilibus* 3. *Januarii* 1702. §. *Et hinc coram Reverendiſſimo Concben.*, & *in dicta Romana Jocalium ſuper Margaritis* 27. *Aprilis* 1711. §. *Nec hujuſmodi vis cor. Reverendiſſimo Molines Decano.*

Demonſtrata ex his ad oculum fragilitate principalioris prætenſiõnis deſcenderunt DD. ad examen earundem detractionum jam toties rejectarum, & exordiendo a legitima, ſive ejus ſupplemento ex perſona Canonici PetriMariæ expetito per Margaritam, negocium vacabat difficultate, dum ſemper reſiſtebat huic
25 prætenſioni apertiſſima, ſolemnis, & realis renunciatio facta ab eodem Canonico favore Patris, qua mediante Petrus Maria renuncians in ſempiternum excluſus remanſit ex lato calamo adductis in ultima *Decif.* §. *Quod enim cor. Me.*

Quin replicare juvaret, talem renunciationem tanquam in ſe annexam habentem tacitam conditionem perſeverantiæ in Religione, annichilatam remanſiſſe, & redactam ad non renunciationem, ſtante reverſione ad ſeculum ex capite Invaliditatis Profeſſionis ejuſdem Canonici Petri Mariæ. Quoniam, & ſi egrediens à Religione ea omnia recuperet, quæ per ingreſſum in Religionem amiſerat, nihilominus quando recepto, ſeu acceptato, prout hic, legato loco Legitimæ per Patrem convento, & facto, ampliſſime renunciavit ſuo Genitori univerſa, & ſingula Bona, & Jura,
26 tunc aut perſeveret in Regulari propoſito, aut non, ſemper æqualiter excluſus remanet, nilque amplius poteſt prætendere à paterna hæreditate, quam ſemel repudiavit, & refutavit, ut animadvertit præterita *Decif. in* §. *Quoniam cor. Me.*

Certoque certius dum paternæ diſpoſitioni ſe conformem demonſtravit memoratus Canonicus in diviſione facta poſt egreſſum favore Fratrum, & idcirco ſi Pater excluſit filium tam in Religione, quam extra a ſua hæreditate, ſi ipſe filius etiam reverſus ad ſeculum pater-
27 nam determinationem approbavit, non eſt amplius refricanda quæſtio ſuper pretenſa legitima, ſeu ſupplemento ab ejus hæredibus, ut notarunt *Mangil. de eviction. quæſt.* 142. *n.* 2. & *ſequent.*, *Rota poſt Torr. de pact. futur. ſucceſſion. decif.* 93. *num.* 5.

Abſque eo quod obſtare poſſent, & in veram agnitionem deflecti aliqui actus facti a Canonico Petro Maria, poſtquam Religionem reliquerat, nam quoties ſucceſſive ipſemet in diviſione facta cum ſuis fratribus per viam ſimplicis-

pliciſſimæ iteratæ abſtentionis ceſſit, & re-
nunciavit, *alle ragioni de Beni Paterni*, non
inde inferri valet, acquiſiviſſe, aut reacquire-
re intellexiſſe rehabilitatem ad ſuccedendum
cum fratribus, quodque translative ſuam par-
tem fratribus renunciaverit, quia non renun-
ciaverit, Iura, ſed Iuribus bonorum pater-
norum, & ſic ſuppoſuit, & faſſus fuit pater-
nam hereditatem non agnoviſſe, nec ullum
28 Ius recuperaſſe, ſed denuo ſe abdicaſſe,
& abſtinuiſſe ad tollendum quamcumque
nebulam, ſeu ſuſpicionem moleſtiæ à men-
te fratrum, ut docuerunt *Mangill. de evictiom. quæſt. 142. num. 2., & ſequent.*, *Rota deciſ. 93. num 5. poſt. Torr. de pactis futuræ ſucceſſ.*, &
animadverſum fuit in Deciſione, quæ revide-
tur §. *Accedebat cor. Me*.

Pari modo quoad detractionem dotis Vir-
giniæ Uxoris Livii fideicommittentis illa nullo
pacto ſubſiſtere videbatur, dum talis dos con-
ſiſtebat in fundis, nec diſſipata, aut præjudica-
ta extitit per Livium, ut ex *Summario Theſini Num. 5.*, quo circa ejus hereditas non poteſt
29 condemnari ad reintegrationem illius dotis,
quam ipſe indemnem ſervavit ex *Text. in l. final. ff. de pact. Rota deciſ. 120. num. 17. in fine part. 4. tom. 2., & deciſ. 83. numer. 3., & ſeq. part. 15. Recentior., & in Aſculana Cenſus 6. Iunii 1707. §. Tranſuenda coram Reverendiſſimo Kaunitz, & in Bononien. fideicommiſſi Annibalis de Urſiis 13. Maii 1709. §. Si vero coram R.P.D. Aldovrando*.

Momenti quin foret, quod tres filii, & hæ-
redes tam Livii, quam Virginiæ alienaverint
prædium dotale in vocabulo *Roncitelli*, & *Sancti Ioannis*, erogando pretium pro rata ſcut.
2100. monetę Urbini in dotatione Catherinæ
earum Sororis, ad quam tenebatur fideicom-
miſſum Livii. Conſtabat enim de reintegratione
30 eorundem fratrum, non ſolum pro rata ex-
burſata, ſed pro rata longe majori ex iiſdem
Bonis fideicommiſſariis, nam omiſſo Cæſare
(quamvis & iſte diceretur ſupra debitum rece-
piſſe etiam reintegrationem) utpote de quo
hic non agitur, Canonicus Petrus Maria exe-
git, ſibique appropriavit ſcut. 1106., ut ex
publico Inſtrumento coram A. C. producto, de
quo *Summario Num. 7.*, & ulterius diſtraxit
etiam Prædium fideicommiſſarium pro pretio
ſcut. 850. *Summario Num. 8.* Petrus vero An-
tonius alter ex Fratribus dotantibus alienavit
medietatem Predii *del Mora* pariter fideicom-
miſſarii pro ſcut. 1000. monetæ Romanæ, ut
in eodem *Summario Num. 9., & 10.* ac proin-
de ex eorum perſonis, peti non poteſt illa
31 reintegratio, quæ per eoſdem jam bis, & ul-
tra obtenta fuit *Rota deciſ. 155. num. 8. coram Peutinger., & in Amerina Fideicommiſſi 15. Iunii 1697. §. finali coram bon. mem. Muto*, cum aliis
in Romana immiſſionis 9. Iulii 1703. §. Iuſtitia coram R.P.D. meo Criſpo.

Haud ſubſiſtente, quod tale Prędium *del Moro*
fideicommiſſarium non fuit, ſed in dotem da-
tum Virginiæ Uxori Livii fideicommittentis;
nam vigore facultatis ſibi in Inſtrumento do-
tali reſervatæ, idem Predium Hieronymus
Patruus ſucceſſive dedit in ſolutum Catherinæ
enunciatæ Virginiæ Matri, a qua tandem in
vim cujuſdam permutationis pervenit, amiſſa
qualitate dotali, tanquam liberum ad manus
ejuſdem Livii, & ſi ex nova cauſa, & indepen-
32 denter a titulo dotis per ipſum fuit poſ-
ſeſſum, & rite fideicommiſſo gravatum per
Text. in leg. permutatio 2. Cod. de rer. permut., *Manſ. conſultat. 258. numer. 4.*, *Panimoll. deciſ. 14. numer. 3. Adden. ad Pamphilium deciſ. 153. num. 13.*

Quamobrem cum dos Virginiæ ſolummo-
do pro ſcutis 400. monetæ Urbini, conſtiterit in
quantitate partim in pecuniis, partim in ge-
minis cenſibus cum Livio extinctis; Pro reliqua
autem ſumma conſtiterit in fundis, non eſt
quid poſſit prætendere Margarita, quoties, ut
vidimus, dos fundaria integra eſt, excepta
33 importantia ſcut. 2100., de qua ſupra, nec-
non dempta miſerabili ſumma quantitativa
ſcut. 400., de quibus omnes filii, & hæredes
Virginiæ ſatis, ſuperque ſe reintegrarunt ad-
verſus fideicommiſſum, cum alienationes per
unumquemque factæ excedant ratam ſcutorum
833. circiter, quam quilibet pretendere poſſet
ex dote ut ſupra alienata.

Circa vero dotem Thereſiæ Santarellę Uxo-
ris Cæſaris, quæ ſoluta quidem fuit per hære-
des gravatos, ſed cum pecuniis retractis a
Domo fideicommiſſaria, nulla competebat
34 detractio, dum illi debitum fideicommiſſi
cum ſubſtantia ejuſdem fideicommiſſi extinxe-
runt; unde nulla allegari poterat ex eorum
perſona reintegratio, ſeu relevatio, ut reſ-
pondit poſtrema *deciſio §. Detractionem vero coram Me*.

Minime attenta objecta accollatione, cujus
vigore prætendebatur, Domum in dotem da-
tam Thereſiæ liberatam fuiſſe a Petro Anto-
nio, ex quo ille in ſe accollaverit in diviſione
facta cum fratribus debita fideicommiſſaria,
extinguenda cum pretio ejuſdem Domus; nam
conſtitit, quod debita accollata, & extincta
per eum propria erant hæredum Gravatorum
Summario Num. 3., & 9., & de cætero ſimili-
35 bus aſſertionibus emiſſis a Gravatis in pro-
prium commodum, & in alienum præjudi-
cium, aliunde non probatis deferendum non
36 eſt, ut millies reſpondit *Rota, & ſignanter in deciſ. 167. num. prima, & deciſ. 646. num. 22. coram Cerra, & dec. 88. num. 20. par. 7. recent., & in Romana annuæ prælationis 15. Decembris 1702. §. Errores coram Eminentiſſimo Scotto*.

Immo vero cum dos antefatæ Thereſiæ San-
tarellæ ſoluta fuerit Cæſari ſub præciſa ſolida-
li obligatione aliorum Fratrum, nempe Petri
Antonii, & Canonici Petri Mariæ pro reſtitu-
tione ſcilicet ejuſdem dotis, fruſtra quæritur
de

Digitized by Google

de hac dote; contra fideicommiſſum; quia
37 etiamſi dicti Fratres reſtituiſſent de proprio
dictam dotem, ſolutio ceſſiſſet in extinctionem
proprii debiti, ex animadverſis *per Tondut. reſolut. Civil. 29. num. 6., Rot. decif. 419. num. 4.
coram Emerix Junior. decif. 162. num. 15. part.
13., & dec. 127. num. 21. part. 15. recent., &
Romana Cenſus 13. Maii 1702. §. His coram
Eminentiſſimo Tremoille*, & per contrarium competeret, cum Bona fideicommiſſi fuerint coacta ſolvere, ſeu reſtituere dictam dotem, eidem fideicommiſſo reintegratio adverſus bona hæredum gravatorum obligatorum in ſolidum pro reſtitutione talis dotis, cum fideicommiſ-
38 ſum non teneatur ad reſtituendas, ſeu ſolvendas dotes, niſi in ſubſidium, & tamquam legalis fidejuſſor *Rota apud Paulut. diſſert. 50. artic. 3. deciſion. unic. num. 7. tom. primo, & in
Reatina fideicommiſſi de Clavellonibus 3. Iunii
1701. §. Namque coram Reverendiſſimo Concher.*

Quotieſcumque enim adſunt Aſſecuratores Dotis, & nihilominus dos reſtituitur ex bonis fideicommiſſi, fideicommiſſarius poteſt agere, & contra Maritum, & contra ejus fidejuſſores in ſolidum obligatos adſtrictos pro reſtitu-
39 tione dotis, quam ſubire non tenetur fideicommiſſum, niſi in caſu deficientiæ aliorum, qui aſſecuratam dotem reſtituant *Cardin. de Luca de dot. diſcurſ. 48. nu. 5., Rota in Romana
Primogenituræ de Maximis ſuper executione mandati 18. Februarii 1704. §. Siquidem coram bon. mem. Caffarello, in Foroliviem. Fideicommiſſi de
Torellis ſuper relaxatione mandatorum 22. Ianuarii 1706. §. Abſque coram bon. mem. Muto.*

Cæteræ vero levioris momenti ſubductiones conſiſtentes, nempe in variis expenſis medicinalium ultimæ Infirmatis Petri Antonii, Funeris, & Miſſarum, & duorum Cenſuum in ſorte ſcut. 250., cujuſmodi partitæ aſcendunt
40 in totum ad ſcut. 546. 44., ut ex *Summario
Margheritæ Num.* 15. abſorbentur fere ex ſola mobilium fideicommiſſariorum alienatione facta per Margheritam pro ſcut. 533. 35., & præterea millies abſorptæ videbantur ex tot alienationibus Corporum fideicommiſſariorum de quibus *Summario Num.* 13., accedentibus fructibus perceptis a Margherita per ſpatium decem, & octo annorum, nempe ab anno 1698., de quo tempore præſens exarſit controverſia, taleſque fructus ad ejus Inſtantiam li-
41 quidati fuere in annuis ſcut. 200., ut *in deciſione edita ſub ſub die 3. Iulii 1702. coram Eminentiſſimo Priolo, & probant antecedentes deciſiones, nempe prima R.P.D. mei Criſpi ſub die 26.
Iunii 1713. §. finali, & R.P.D. mei Cerri §. Quæ demum.*

Et demum cum univerſæ hujuſmodi ſubductiones, & detractiones emendicatæ, nimium, nimiumque turbidæ, & involutæ ſemper viſæ fuerint, aptæ nequaquam reputari valuerunt ad retardandam amplius Immiſſionem Equiti Theſino venienti in vim clari, & limpidi fidei-
42 commiſſi; neque enim Iuſtitia, & æquitas patitur, quod Margarita, quæ non obſcure reſpectu fideicommiſſi ſimul, & ſubſtituti jam noſcitur ſubjecta reſtitutioni non modicarum ſummarum, tum pro alienationibus, tum propter longævam perceptionem fructũm, interim & in hoc privilegiato Judicio Immiſſionis confovenda diutius veniat in poſſeſſione, ſeu detentatione bonorum fideicommiſſariorum ſub prætextu prædictarum illiquidarum, & quantitativarum detractionum, ut reſpondit præterita *deciſio §. Nulla quippe coram me.*

Et ita Partibus acerrime contradicentibus reſolutum fuit.

CRACOVIEN. PRÆCEDENTIÆ.

Lunæ 27. Aprilis 1716.

ARGUMENTUM.

Canonici S. Spiritus in Saxia in toto Orbe Catholico ex privilegiis Summorum Pontificum præcedere debent omnes exemptos, & mendicantes, omneſque Laicorum Societates.

SUMMARIUM.

1 *Præcedentia debetur illis, qui in eodem loco primos Sacros lares fixerunt.*

2 *Canonici Regulares S. Auguſtini Cracoviæ gaudent omnibus Indultis Ordini S. Auguſtini conceſſis.*

3 *Standum ſemper eſt Conſtitutioni diſponenti, non autem declaranti.*

4 *Canonici S. Spiritus per totum orbem præcedere debent omnes exemptos, & mendicantes, omneſq. Laicorum Societates.*

5 *A ſolo ſummo Pontifice pendet determinatio præcedentiarum.*

6 *Qui vult quod magis eſt, multo fortius vult quod minus eſt in eadem materia.*

7 *Aggregatio præſumitur ſemper facta ſine præjudicio Jurium medio tempore quæſitorum aliis Regularibus, ſignanter mediante Indulto Apoſtolico.*

8 *Obſervantia deducta ex actibus æquivocis non meretur attendi in conſpectu obſervantiæ præciſæ probatæ.*

DECISIO DCCXLVIII.

APprobantes hodie DD. Fundamenta Deciſionis editæ 15. Februarii ſuperioris Anni coram Eminentiſsimo Scotto, in qua firmatum fuit competere Præcedentiam Conventui, & Canonicis Regularibus Sancti Spiritus in Saxia Cracoviæ adverſus Conventum, & Canonicos Regulares Sanctiſſimi Corporis Chriſti ejuſdem loci, cenſuerunt, *ſtandum eſſe in deciſis*:

Subſiſtere enim, firmumque eſſe comperire Do-

Domini, quod Canonici hujuſmodi inter ſe de
Præcedentia dimicantes ſub eodem militabant
glorioſo Vexillo Divi Auguſtini; Unde illis de-
bebatur Præcedentia, qui in eodem loco prius
1 Sacros Lares ſixerant juxta notoriam *Conſtitu-
tionem ſan. mem. Gregorii XIII. in ordine Bullar.
nou. la 84* de qua in *Andrian. Præbeminentia-
rum ſuper bono Iure §. Diſpoſitioni 17. Februarii*
1710. confirmata 2. *Martii* 1711. *coram R.P.D.
meo Aldrovando*; negari itaque non poterat Præ-
cedentia Canonicis Regularibus Sancti Spiritus;
dum eorum Conventus fundatus reperiebatur
in Saxia uſque de Anno 1220. Vice autem
verſa Conventus Canonicorum Caſimirenſium
introductus noſcitur de Anno 1405. ut adver-
tit *Deciſio Eminentiſſimi Scotti §. Poſito itaque.*
Negocium minime faciente, quod in intro-
ductione, & fundatione Conventus Sancti Spi-
ritus per ſan. me. Innocentii III. approbata nul-
la prorſus facta fuerit mentio Ordinis, ſeu In-
ſtituti Divi Auguſtini per Regulares profitendi;
Solumque Eugenius IV. tale quid declaravit in
ejus Diplomate, emanato de Anno 1431.
quaſi ideo Canonici Sancti Spiritus ab hoc tan-
tum tempore gaudere poſſint Privilegiis attri-
butis huic Inſtituto; & ideo non poſſint præce-
dere Canonicis Caſimirienſibus inibi exiſtenti-
bus uſque de Anno 1405.
Enituit namque ſtatim huic fatali objecto
adæquata reſponſio illa, quod ſi Innocentius
III. non exprexerat ſub qua vivere Regula, &
a quo regulari deberent Inſtituto Canonici
Sancti Spiritus; illos tamen vocaverat Cano-
nicos, ſeu Clericos Regulares; quo circa,
dum ſubſequens Bulla, non diſpoſitive; ſed
declarative procedens, referenſque, Pri-
mordium, & originem Ordinis Canonicorum
Sancti Spiritus aperuit, illorum Regulam eſſe
2 S. Auguſtini, atque eoſdem Canonicos, velu-
ti Ordinis, & Regulæ Sancti Auguſtini pluri-
bus decoratos manere Indultis, & prærogati-
vis, ſtatuitque demum viventes ſub tali Inſti-
tuto approbato per Innocentium III. gaudere
debere omnibus Indultis impartitis favore Ca-
nonicorum Regularium Sancti Auguſtini,
prout clarius habetur in altera Conſtitutione
ſan. mem. Leonis X. qui motu proprio ibidem
declaravit prædictos Canonicos Regulares in-
ſtitutos fuiſſe a ſuo Prædeceſſore Innocentio
III. ſub Regula Sancti Auguſtini, mandavitque
uti tales ab omnibus reputari cum clauſula
ſublata, & Decreto irritanti nō poterat procedi
cum ordine Bullarum, & Indultorum, de quo in
objecto; ſed ſtandum erat Conſtitutioni Innocen-
3 tii, cum Eugenius non diſpoſuerit; ſed decla-
raverit prædictos Canonicos militare ſub Re-
gula Sancti Auguſtini, ex animadverſis in
*Mindorien. prætenſæ obſervationis Conſtitutionis 12.
Ianuarii 1695. §. Adſtipulantibus cor. me, & in Me-
levitana Commendæ 13. Iunii 1710. §. Etenim cor.
R.P.D. meo Aldrovando*, & de facto Canonicos
Sancti Spiritus in Saxia recenſendos eſſe inter

pluresRegulares Sancti Auguſtini recte probat
R. P. D. Petra a Conſtit. Apoſt. Innocentii, *Con-
ſtitut. 1. n. 11.*
Ultra hactenus expenſam rationem præ-
cedendi, quam recte deſumere videbantur
Canonici Sancti Spiritus, aliud accedebat mo-
tivum præcedendi innixum Conſtitutioni ſan.
mem. Leonis X. qua cavetur Canonicos Sancti
Spiritus in quacumque mundi parte præcedere
4 debere omnes, & quoſcumque exemptos, &
mendicantes, omneſque Laicorum Societates;
Proptereaque, ſtante ampliſſimo hoc Indulto,
ex hoc uno ſatis deſumi poterat præcedentia
favore Canonicorum Sancti Spiritus, ut ani-
madvertit *Deciſio Eminentiſſimi Scotti §. Ultra.*
A Summo enim Pontifice, tamquam omnium
Dignitatum, & Præheminentiarum fonte pen-
det determinatio Præcedentiarum, & Ordinum
conſtituendorum in Eccleſia, in qua ad ſimili-
tudinem Cœleſtis Hyeruſalem decet eſſe, ac
ſtatui Hierarchicam ordinationem adnotat. per
5 *Gratian. diſceptat. forenſ. cap. 845. ex num. 50.
cum pluribus ſequent. Pignattel. conſult. 60. in fin.
tom. 6. Moderu. Roman. diſcept. Eccleſ. 49. num.
8. in fin. Card. de Luc. de Præeminen. diſc. 24. n. 7.
verſ. ſed probari, R.P.D. Petra in Commentar. ad
Conſtit. 4. Martini V. in princip. tom. 4. pag. 422. &
in Conſtantien. Præcedentiæ ſuper bono Jure 27.
Januarii 1713. §. Præciſive ſiquidem coram Me.*
Vanum vero viſum fuit ſubſtinere adhuc Bul-
lam Leonis X. loquentem de quibuſcumque
Ordinibus, tam Exemptis, quam Mendican-
tibus non eſſe compræhenſivum Canonicorum
Sancti Spiritus, non Exemptorum, nec Men-
dicantium; ſed ſub ordinaria Juriſdictione vi-
ventium, quandoquidem effrænatus loquendi
modus, & ampla præcedendi facultas conceſſa
in dicta Conſtitutione arctam hanc non patieba-
tur reſtrictionem, impropriamque intelligen-
tiam; ſed ejus proprius, & germanus ſenſus
erat referibilis cuicumque ordini, itaut verba
faciendo de Mendicantibus Papa intellexit,
non cedere Canonicis Sancti Spiritus talem
præcedentiam ſupra omnes; Cum enim eo
tempore exempti forent dumtaxat Mendican-
tes, ſi Pontifex voluit dictos Canonicos debere
præcedere etiam Mendicantibus, ſeu Exemptis,
6 quod magis erat, multo fortius dicendum eſt
voluiſſe, quod præcederent non Exemptis,
quod longe minus eſt in hac quippe materia,
recte currit argumentum a fortiori, ut proſe-
quitur *Deciſio Eminentiſſimi Scotti §. Et quamvis.*
Adverſus hæc omnia plauſum non meruit
exceptio allata per Canonicos Caſimirienſes,
quod ipſi, tamquam Canonici Lateranenſes
vigore Aggregationis reportatem a Canonicis
Lateranenſibus Urbis approbatem etiam ab
eiſdem Canonicis Sancti Spiritus, eos citando,
uti tales in hoc Judicio ex eadem Bulla S. Pii
ipſis competat Præcedentia, non vero Canoni-
cis S. Spiritus. Quandoquidem quidquid ſit de
objecta Aggregatione, hæc non poterat dare

præcedentiam Canonicis Caſimirienſibus in
præiudicium Canonicorum Sancti Spiritus; nam
7 Aggregatio cēſetur ſemper facta ſine præiudicio
Juris medio tempore quæſiti aliis Regularibus,
ſignanter mediante Indulto Apoſtolico, ut bene
obſervat, & probat præcedens *Deciſio* §. *Secunda vero*.

Demum obſervantia a Caſimirienſibus allegata, tamquam eruta ab actibus undequaque
æquivocis probata non remanebat, nec è conſpectu præciſæ obſervantiæ probatæ per Canonicos S. Spiritus in Cœnobio Cracovienſi attendi
8 merebatur ex congeſtis in *Aditione ad deciſ.* 25.
num. 13. *inter illas in Urbe impreſſas coram Me*,
& in Sutrina Præcedentiæ 19. *Februarii* 1714.
§. *Præter coram R.P.D. meo Criſpo*, cum aliis in
deciſ. Eminentiſſimi Scotti §. *Præterea*.

Et ita &c. utraque &c.

COMPOSTELLANA BENEFICII.

Mercurii 29. *Aprilis* 1716.

ARGUMENTUM.

Literæ Apoſtolicæ ſi ſint plene juſtificatæ celerem habent Executionem.

SUMMARIUM.

1 *Literæ Apoſtolicæ plene juſtificatæ celerem expoſcunt executionem.*
2 *Et concedi nequeunt in forma gratioſa antequam exhibeantur coram Officialibus Dataria tuta documenta, & probationes* nu. 2.
3 *Ex quatuor Teſtibus formiter examinatis reſultat, ſufficiens probatio valoris Beneficii.*
Amplia nu. 4., *&* 5.
6 *Menſis* Octobris *eſt de expreſſe reſervatis S. Sedi ex regula* 8. *hodie* 9. *Cancellariæ*.
7 *Beneficium quando eſt mere Eccleſiaſticum & non laicale, licet ſit de Jurepat. cadit ſub reſervationibus S. Sedis*.
8 *Beneficium quando dicatur mere Eccleſiaſticum*, & nu. 10.

DECISIO DCCXLIX.

CUm vacaſſet de menſe Octobris 1708. S. Sedi reſervato ſimplex Eccleſiaſticum Beneficium ſub Invocatione S. Mariæ de Bean de Jurepatronatus Prioratus S. Joannis de Portu Marino Ordinis Hieroſolymitani, Ferdinandus Pedreira præſentari ad illud curavit a moderno Priore. Adito tamen uberiori Fonte S. Sedis, reportavit ſubinde Benedictus Carvaiales Litteras Apoſtolicas ſuæ proviſionis, quas hodie Domini reſponderunt, *eſſe exequendas*.

Plene enim, & undique juſtificatæ viſæ fuerunt eædem litteræ, proindeque celerem, &
debitam expoſcebant executionem ad *Text. in cap. ſi Capitulo, ibique Gloſſ, verbo exequatur de*
1 *conceſſ. Præbend. in* 6., *& in Firmana Canonicatus* 24. *Martii* 1710. §. *primo coram Eminentiſſimo Priolo*, *& in Acerrana Beneficii ſuper executione litterarum Apoſtolicarum* 6. *Junii pariter* 1710. §. *De ſimplici coram eodem*.

Nedum autem pro juſtificatione aſſurgebat
ſola conſueta præſumptio dictans, quod illæ
tamquam conceſſæ in forma gratioſa ulteriori
rigoroſa juſtificatione non indigeant, cum concedi minime aſſoleant, antequam exhibeantur
2 coram Officialibus Datariæ tuta documenta,
& exactæ juſtificationes, ut ad differentiam conceſſionis in forma Commiſſaria docuerunt *Mareſcott. var. reſol. lib. primo cap.* 2. *nu.* 70., *Rota in Cracovien. Cantoriæ* 11. *Martii* 1701. *coram clar. mem. Cardinali Caprara*, *& in Sagonen. Plebaniæ* 10. *Decembris* 1706. §. *In nulla*, *& in Cæſaraugustana Beneficii* 7. *Ianuarii* 1709. §. *finali coram* Me.

Aſt docebatur etiam de veritate narratorum
concludentiſſime, & præcisè. Quantum enim
ad valorem inibi expreſſum per non exceſſum
in ducatis quinquaginta, res vacabat difficultate, quia de eo uno ore deponebant quatuor
Teſtes formiter examinati, ex quibus congruam, & ſufficientem probationem valoris
3 Beneficii reſultare monuerunt *Garz. de Benef. par.* 5. *cap.* 3. *num.* 198., *Rota deciſ.* 277. *num.* 1. *par. prima coram Caputaquen.*, *& coram Cerro deciſ.* 250. *num.* 12., *& coram Celſ. deciſ.* 45. *num.* 11., *& coram bon. mem. Emerix Iun. dec.* 1175. *num.* 4.

Eoque libentius quando fundamentum Gratiæ, prout hic non ſtetit in valore, cum valor
perlegatur expreſſus per non exceſſum, quo
ſane caſu mitius procedi debet, & proceditur,
4 nec adeo rigidæ, & ſtringentes requiruntur
probationes, ſed leviores, & ſemiplenæ etiam
admittuntur, ut reſpondit *Rota in Tuden. Beneficii* 20. *Aprilis* 1703. §. *Valor coram clar. me. Card. Caprara*, *& in Vallisoletana Beneficii* 19. *Novembris* 1708. §. *de valore coram R. P. D. meo Falconerio*, *& in Cæſaraugustana Beneficii* 7. *Ianuarii* 1709. §. *Potiſſimum coram* Me.

Quo vero ad vacationem cum iidem Teſtes
convenirent pariter eam ſequutam fuiſſe de
menſe Octobris, certe quod ſufficienter illa
5 probata remanebat, *Rota coram Arguell. dec.* 4. *& coram Coccin. dec.* 92. *utrobique num.* 3., *& dec.* 181. *nu.* 2., *& ſeqq. par.* 18. *recent.*

Quodque demum talis menſis foret de expreſſe reſervatis depromebatur ex regula octava hodie nona Cancellariæ, & probant *Gonzalez ad dictam regul. gloſſ. prima num.* 106., *& gloſſ.* 35. *n.* 49., *& n.* 52. *verſ. ut in dec. Ac-*
6 *coramboni*, *& in Aſtoricen. Beneficii* 21. Ianuarii *ſuperioris anni* §. *finali coram R. P. D. Certo*.

Abſque eo quod in nihilo prorſus relevaret controverſum Beneficium eſſe de Jurepatronatus Prioratus S. Joannis, quaſi quod illud tamquam tale non caderet ſub reſervationibus Apoſtolicis. Quoniam Beneficium erat quidem

dem de Jurepatronatus, ſed mere Eccleſiaſtico, & nullatenus laicali. Unde cadere debe-
7 bat ſub eiſdem Sanctæ Sedis reſervationis, *Rota deciſ.* 278. *num.* 3. *coram Caval.*, *& coram Celſo deciſ.* 408. *num. primo*, *& deciſ.* 88. *num.* 25., *& deciſ.* 329. *num. primo par.* 9., *& in Valentina Beneficii* 24. *Februarii* 1695. §. *Alii autem coram clar. me. Cardinali Caprara*, *& in Parmen. Beneficii prima Martii* 1700. §. *Iuſtificatio coram Eminentiſſimo Scotto*, *& in Aprutina Beneficii* 19. *Iunii* 1705. §. 1. *coram eodem*, *& in Monaſterien. Vicariæ ſecunda Martii* 1706. §. *Iuſtificatio coram bon. mem. Omanna*.

Negari autem nequaquam poterat qualitas Eccleſiaſtica hujuſmodi Juriſpatronatus, quoties Prior, ſeu Commendatarius antedictus erat Miles Sacræ Religionis Hieroſolymitanæ,
8 & ſic non ſolum ſimplex Eccleſiaſticus, ſed verus, & proprius Religioſus, & æquiparatus aliis Regularibus, ut de prima notarunt *Garz. de Benefic. par.* 2. *cap.* 4. *nu.* 3., *Card. de Luca de præemin. diſc.* 49. *num.* 7., *& de Regalar. diſc.* 46. *num.* 11., *Novar. de elect.*, *& var. for. ſect.* 2. *quæſt.* 69. *nu.* 2. *& ſeq.*, *Gaazzin. defenſ. Reor. defenſ.* 20. *cap.* 90. *num.* 17. *Lotter. de re benef. lib.* 1. *qu.* 36. *nu.* 43. *& ſeq.*, *Rot. coram*
9 *Gregor. deciſ.* 87. *num.* 2., *& deciſ.* 89. *num.* 1., & de ſecunda docent *Sperell. deciſ.* 2.. *num.* 8., *& ſeqq.*, *Rot. dec.* 476. *n.* 5., *&* 6. *coram Dunoz. Iun.*, *& deciſ.* 1187. *nu.* 1. *coram Emerix. Iun.*

Certoque certius animadvertendo, quo Jus præſentandi competebat eidem Priori, ſeu Commendatori intuitu Eccleſiæ ſeu Prioratus per eum poſſeſſi, propptereaque de Eccleſiaſti-
10 citate Iuriſpatronatus ſæpefati amplius hæſitandum non erat, ut arguit *Garz. de Benefic. par.* 5. *cap.* 1. *nu.* 556. *& par.* 9. *cap.* 2. *nu.* 263., *Maſcard. de probat. concluſ.* 960. *nu.* 1., 6., *&* 8. *Vivian. de Iurepatr. par.* 1. *lib.* 1. *cap.* 3. *nu.* 5., *Rota dec.* 578. *nu.* 5., *& dec.* 666. *num.* 1. *par.* 1., *& dec.* 569. *fere per tot. par.* 2., *& dec.* 329. *n.* 9. *par.* 9. *recent.*, *& in Monaſterien. Vicariæ* 12. *Martii* 1706. §. *Iuſtificatio coram bo. me. Omanna*.

Et ita Informante tantum Benedicto deciſum fuit &c.

PLACENTINA MULTIPLICI.

Mercurii 49. *Aprilis* 1716.

ARGUMENTUM.

Se ſe obligans ad inveſtimentum, ſive multiplicum, illudque facere negligens, tenetur ad omnia damna & intereſſes, neque ulla contra cum requiritur interpellatio, ſed ſufficit ſolum Teſtatoris præceptum illud conficiendi.

SUMMARIUM.

1 *Stante clara obligatione faciendi multiplici, & inadimplemento, oritur obligatio ad omnia damna, & intereſſe*, & num. 4.

2 *Quando tempus eſt a Teſtatore præſcriptum non requiritur alia interpellatio, & ſtatim heres conſtituitur in mora*, num. 3.

5 *Fructus decurſi calculandi ſunt ad eam ratam, quæ infra tempus decurſum recollecta eſſet*.

5 *Declara*, num. 6.

7 *Qui ſentit commodum, & incommodum ſentire debet*, & num. 8.

9 *Multiplicum non eſt progreſſivum quando tali progreſſivitati reſiſtit Teſtatoris mens*, & nu. 10.

11 *Tutor non tenetur reficere fructus fructuum*.

12 *Uſuræ uſurarum neque etiam favore Pupilli ſunt permiſſæ*.

DECISIO DCCL.

Dixerat Sacr. Rota ſub die 2. Martii 1714. coram Me, teneri Capitulum Cathedralis Placentię ad damna & Intereſſe ob non factum multiplicum, a Sacerdote Cæſare Onedo, demandatum uſque ad ſummam librarum 8. m. ad effectum erigendi Canonicatum. Verum prætendente Capitulo Baſilicæ S. Antonini ejuſdem Civitatis talis multiplici progreſſivitatem, & e converſo Capitulo Cathedralis receſſum a deciſis, bipartitum hodie propoſui dubium nimirum; *An ſit ſtandum, vel recedendum a deciſis, & ſit locus multiplico progreſſivo*, habuiq; reſponſum *in Deciſis, & non eſſe locum multiplico progreſſivo*.

Motivum perſiſtendi in deciſis præbuit tenor Teſtamenti memorati Onedi, in quo injungebatur Capitulo Cathedralis, quod deducto ære alieno, totum id, quod retrahebatur ex venditione eius bonorum ad multiplicum limitatum uſque, nimirum ad Libras 8. m. poneretur quo circa ſtante clara, & limpida obligatione multiplicandi, & clariſſimo inadimplemento Capituli, quod exequtoriam hanc acceptavit inexcuſabilis obligatio ad omnia damna, & intereſſe, ac ſi multiplicum, ſeu Inveſtimentum
1 adimpletum extitiſſet ut ultra adductos in *deciſ. quæ revidetur* §. *Exordiendo* dixit *Rota in recen. dec.* 168. *num.* 2 *par.* 18. *in Romana, ſeu Croto- nen. pecuniaria* 10. *Decembris* 1703. §. *Et ratio*, *&* 18. *Aprilis* 1704. §. *Fundamentum coram Eminentiſſ. D. Cardinali Scotto in Baren. Cenſuum, ſeu Legati* 10. *Januarii* 1710. §. *Finali cor. Eminentiſſimo Card. Priolo, & in Romana Fideicommiſſi de Avila* 17. *Junii* 1715. §. *Quemadmodum, & in alia ſuper reſtitutione in integrum ejuſdem menſis, & Anni coram R. P. D. meo Lancetta*.

Abſque eo quod allegabilis eſſet defectus interpellationis, quam requiri ſubſtinebatur ad effectum conſtituendi eum in mora, dum Teſtator certam diem, ſeu præciſum tempus inchoandi controverſum multiplicum non deſtinaverat: quoniam objectum falſo innixum ſuppoſito detegebatur, animadvertendo, quod Teſtator concupitam erectionem Canonicatus iniunxit ſuper ſequentia vrba - *voglio, e comando, che detto Capitolo ſia obligato ſubbito doppo ha-*

*haver fatto l' Inventario, non ſolo a mettere sù li
Banchi di Roma &c.* Ex quibus clare eruebatur,
quod tempus erat præſcriptum, & dies erat
certa, & erat ſubſequens illa *ſubbito fatto l' In-
ventario*, nec melius, nec urgentius, aut cla-
rius a Teſtatore exprimibilis dum eum latebat
de quo præciſo tempore abſolutum remanſiſſet
Inventarium; unde ſi propter iſtam incertitu-
dinem voluit, quod multiplicum fieret ſtatim
2 *doppo fatto l' Inventario* non alia requirebatur
interpellatio, & Capitulum tanquam interpel-
latum a momento, & die perfecit Inventarii
conſtitutum remanſit in mora inevitabili, ut
3 advertit præterita deciſio §. *Exordiendo enim*,
& tradunt *Torr. de Primog. Ital. tom. 2. quæſt.
59. num. 10. Leonard. de uſur. quæſt. 81. nu. 26.
Rota in d. Romana, ſeu Crotonen. Pecuniaria
ſuper fructibus 10. Decembris 1703. §. Et fortius
& 18. Aprilis 1704. §. iniunctis coram Eminen-
tiſſimo Scotto, & in Romana Immiſſionis ſuper fru-
ctibus 27. Junii 1708. §. Nec relevat, & 14. Junii
1709. §. Nec obſtat cor. R. P. D. meo Lancetta,
in Romana Domus 23. Januarii 1711. §. conde-
mnatio coram Reverendiſſimo Kaunitz Epiſcopo
Labacen., & in Romana Fideicommiſſi de Avila
ſuper reſtitutione in integrum 15. Maii 1711. §.
Cæterum, cor. R. P. D. Lancetta.*

Poſita itaque obligatione inveſtiendi, & mul-
tiplicum conficiendi ſuccedebat conſecutiva
etiam refuſio illorum fructuum, quos ex mul-
tiplico adimpleto Canonicatus erigendus per-
cepiſſet, & ad quos pariter capitulum tenebatur
4 ex theorica *Barthol. in leg. Tutor. qui repertorium
§. Si poſt depoſit. ff. de adminiſtrat. Tutor. Cagnol.
in leg. curavit nu. 23. Cod. de act. empt. Gabriel.
conſil. 26. nu. 8. in fin. lib. 1. Covarvv. reſol. lib.
2. cap. 2. ſub n. 1. §. Illud. ſane in fine. Grazian.
diſcept. 247. num. 35. & diſcept. 579. num. 3. &
ſeqq. Card. de Luc. de fideicomm. diſcur. 189. nu.
5. Rota cor. Bich. d. dec. 303. n. 34. & dec. 116.
nu. 4. verſ. quantitas vero par. 13. dec. 207. n. 4.
dec. 658. nu. 1. par. 19. recen.* & late *in Roma
fideicommiſſi de Avila ſuper noviter reſervatis 19.
Junii 1712. a §. Atque ex hac ipſa ratione, &
ſeqq. cor. Me.*

Hujuſmodi autem fructus calculandos authu-
marunt DD. ad eam ratam, quam multiplicum,
ſeu Inveſtimentum factum in locis Montium
peperiſſet infra decurſum tempus, practicatum
5 fuit in illa *Romana fideicommiſſi de Avila* 13.
Maii 1713. *cor. Me*. Supputatis tamen ſex
menſibus dari ſolitis inveniendis inveſtimentis a
die ſequtæ venditionis mobilium, & fructuum
hæreditatis, aliiſque duobus menſibus pariter
concedi ſolitis intra unum, & alterum Inveſti-
mentum, ex qua methodo, & regula facile li-
quidantur fructus, quos reddidiſſent Capitalia,
6 & ad quos proinde teneri debeat Capitulum ra-
tione Inveſtimenti non facti, ut notavit *Con-
ſtantin. ad Stat. Urb. tom. 1. diſc. unico de loc. Mont.
art. 1. ſect. 4. num. 195. Ego in meo Tractatu de
Commerc. & Mercatur. diſcur. 62. num. 60. &
diſc. 65. num. 4. Rota dec. 16. num. 20. & 21.
poſt Torr. de pact. futur. ſucceſſ.*

Et ne quid in deciſum remaneret pro liqui-
datione facienda, declararunt DD. deberi Ca-
pitulo legatum medietatis Penſionum retrahen-
darum ex Affictibus bonorum ſtabilium; quia
tale legatum veluti relictum ab eodem Onedo
in prætium adminiſtrationis bonorum hæredita-
riorum commiſſę eidem Capitulo, quoties Ca-
pitulum talem aſſumpſit adminiſtrationem, il-
liuſque incommodum ſubivit, & hodie uti Ad-
miniſtrator adiicitur ad onera adminiſtratori,
ſeu Executori adiecta etiam cum condemnatio-
7 ne ad fructus loco damnorum, & intereſſe, cer-
te quod congruum eſt, ut participet & commo-
dum ſentiat eiuſdem Legati, iuxta *Regulam*, de
qua *Text. in cap. qui ſentit de regul. Iur. in ſexto,
& leg. ſecundum naturam, ff. eodem tit.* Potiſſime
quia Legatum hoc non erat ſolummodo corre-
ſpectivum ad adminiſtrationem, ſed aliud etiam
continebat onus videlicet celebrationis Miſſa-
rum in qualibet hebdomada, quo circa cum
8 Capitulum impoſito oneri Miſſarum adimple-
verit, frui etiam legato hujuſmodi debebat; *Ut
in d. dec. §. Deſcendendo.*

Tranſeundo nunc ad ſecundam dubii partem
concernentem multiplicum progreſſivum, DD.
convenerunt, quod cum condemnatio iuxta
præmiſſas regulas, & declarationes compleat
ſummam librarum 8. m. Capitulum non poteſt
teneri ad ulterius, ſeu progreſſivum multiplicum
9 cum reſiſtat apertiſſime huic prætenſæ progreſ-
ſivitati voluntas Teſtatoris, qui limitavit, &
reſtrinxit demandatum multiplicum uſque ad
complementum librarum 8. m. quodque plus
erat abinde citra extrahi iuſſit pecunias a Ban-
co, & ex eis erigi Canonicatum, quo circa lo-
cum eſſe non videbatur ulteriori confectioni
multiplici excluſi a litterali Teſtatoris diſpoſi-
tione, quia ſi injunctum multiplicum librarum
8. m. factum fuiſſet ſtatim ex præcepto Teſtato-
ris ceſſaſſet, dum pecuniæ extrahi debebant a
Banco, & ſic mutaſſet formam, & remanſiſſet
capitale huiuſmodi a Banco extractum, non
10 amplius in locis Montium inveſtitum, ſed
ſterilis pecunia de ſui natura infructifera, ut
dixi in meo tractatu de *commercio, & mercatur.
diſc. 30. nu. 9. Rot. deciſ. 983. n. 7. cor.* Coccin.
& dec. 70. n. 11. part. 19. rec.

Nil faceſſente, quod Capitulum tamquam
Adminiſtrator operis pii, ſeu Canonicatus exigen-
di æquiparandum eſſet Tutori; quia exinde tene-
tur quidem ad fructus librarum 8. m. nullo au-
tem modo ad progreſſivum multiplicum, &
reſpective ad fructus ulterioris multiplici pro-
greſſivi: nam Tutor tenetur quidem ad inve-
11 ſtiendas pecunias pupillares, & quatenus de-
ficiat, ad fructus, qui percipi potuiſſent nuſ-
quam vero fructus fructuum debet reſcindere,
ut per *Text. in leg. 28. Cod. de uſuris* probat *Le-
onard. de uſur. quæſt. 84. num. 34. & ſeqq.* Et id
12 adeo verum, ut neque etiam favore pupilli
uſu-

Digitized by Google

uſuræ uſurarum permiſſæ ſunt *leg. ultima Cod. de uſuris leg. ſi non ſortem in principio Cod. de Condit. indebit. Leotard. de uſuris quæſt. 86. nu. 17.*
Et in hunc modum utraque &c.

CREMONEN. BENEFICII.

Lunæ 4. Maii 1716.

ARGUMENTUM.

Late in hac Deciſione tractatur quæſtio illa, quando ſcilicet Beneficium dicatur Sacerdotale, vel Clericale tantum, & multa hac in re afferuntur argumenta ex Fundatoris voluntate deducta pro convincendo Beneficio Clericali, non vero Sacerdotali.

SUMMARIUM.

1 *Executio Literarum Apoſtolicarum nullam appellationem admittit.*
2 *Clauſula --* ſine præjudicio *-- excludit cauſæ appellabilitatem, & conſtituit rem judicatam.*
3 *Ad conſtituendam rem judicatam ſatis non eſt ſententiarum numerus, ſed requiritur earum juſtitia.*
Et juſtitia reſultat ex Deciſionibus n. 4.
5 *Cappellania clericalis ſemper præſumitur tam de jure, quam ex voluntate fundatoris quoties contrarium non probetur.*
6 *Beneficium laicale reputatur ex quo Teſtator non injunxit Cappellano, ut miſſas per ſe ipſum celebraret, neque per alium celebrari facere poſſet.*
7 *Sacerdotalis, qualitas a Fundatore volita in actuali præſentatione, & inſtitutione Sacerdotale Beneficium præſumere facit.*
Limita nu. 8. *ubi affertur ratio limitationis,* & num. ſeqq.
9 *Teſtator ſi voluit quod Cappellani invitati eſſent Sacerdotes actu celebrantes idem eſt, ac ſi eiſdem præceptum injunxerit celebrandi per ſe ipſum.*
10 *Reſolutiones Sac. Congregationis Concilii S. Rota ſequi, & venerari ſolet.*
11 *In erectionibus Beneficiorum non attenditur niſi id quod ex lege fundationis a Teſtatore præſcriptum habetur.*
12 *Onus reſidentiæ a Teſtatore injunctum Cappellano, non importat neceſſitatem celebrandi per ſe ipſum.*
Etiam ſi idem Teſtator privationis pœnam in caſu contrario adjecerit, & de ratione nu. 13.
14 *Sacerdotalis Cappellania non arguitur ex diverſitate præſentationis facta a Fundatore ad aliam Cappellaniam.*
15 *Renunciatio ad cauſam diverſam facta trahi nequit ad aliam cauſam, nec attendi meretur,* & nu. ſeq.
16 *Ex actibus ad cauthelam geſtis efformari nequit contrarius ſtatus.*

DECISIO DCCLI.

VAcato per obitum Joannis Baptiſtæ Ravaſii de menſe Iunio 1712. perpetuo ſimplici Beneficio erecto uſque de anno 1419. in Eccleſia Parochiali Sancti Lucæ Cremonæ ab Anghinorio de Aqualonga cum onere Miſſæ quotidianæ, & reſervatione Juriſpatronatus Laicalis favore Præpoſiti, necnon Vicinorum, ſeu Parochianorum ejuſdem Eccleſiæ. Cum inter ſe contenderent pro illius aſſequutione Clericus Valentinus Ceriolus, & Sacerdos Iacobus Marenghus, quorum primus præſentatus extiterat per Petrum Mariam Modernum Præpoſitum, reportaveratque Gratiam Apoſtolicam pro Præſentato cum derogatione medietatis vocum & alter Præſentatus reperiebatur majori parte Vicinorum, ſeu Parochianorum, ac etiam a RR. PP. Sancti Franciſci Minoris Obſervantiæ, in quos de anno 1528. Eccleſiam Sancti Lucæ una cum exercitio Curæ Animarum translatara fuerat; Gemina prodierunt Iudicata in noſtro Tribunali præviis totidem Deciſionibus editis 9. Martii 1714. coram R. P. D. meo Lancetta, & 4. Februarii 1715. coram R. P. D. meo Cerro, in quibus dictum fuit exequendas eſſe literas Valentini, & non eſſe dandam inſtitutionem Jacobo; Verum provocante eodem Jacobo, commiſſaque mihi per Signaturam Iuſtitiæ cauſa appellationis in gradu reſtitutionis in integrum cum ſolita clauſula - *ſine præjudicio* - in hodierna Audientia diſputato Dubio - *An conſtet de re judicata ſeu potius de cauſa reſtitutionis in integrum*, Domini dixerunt - *Conſtare de re judicata*.

Res namque judicata reſultabat, non minus ex iterata pronunciatione ſuper exequutione Literarum Apoſtolicarum, quarum exequutio petitur in Iudicio privilegiatiſſimo exequutivo, quod proinde unica pronunciatione contentatur,
1 & ſuapte natura appellationem non admittit eſt *Text. in l. Ab Exequutore, Cod. quor. appellat. non recip., Rota dec. 160. nu. 13. par. 1. diverſ., & deciſ. 260. nu. 2. par. 1. Recent.*; Quam ex reſcripto Signaturæ cum clauſula - *Sine præjudicio* - excludente cauſæ appellabilitatem, &
2 conſtituente rem judicatam *Rota deciſ. 357. n. 2., & nu. 5., & 6. coram Seraph. & cor. Cavaler. dec. 312. nu. 1., & 2.*

Cum vero ad canonizandam rem judicatam ſatis non ſit, quod interceſſerit ſufficiens numerus ſententiarum, niſi ſimul earum juſtitia
3 adſtipuletur ad *Text. in l. 4. §. Condemnatum, ff. de re judic.*; Examinata juſtitia, hæc in apertum poſita videbatur ab ipſis Deciſionibus
4 in cauſa editis; Et ſane cum tota hujus cauſæ difficultas reſideret in eo nimirum, an Ceriolus expiſcaverit ſubreptitie ſuas Literas reticendo Beneficium, ſeu Cappellaniam controverſam eſſe actu Sacerdotalem, & an obreptitie expoſuerit præſentatum fuiſſe a medietate Patronotum,

tum,

rum, quando ille aliam præſentationem non
habebat, quam Præpoſiti; Et in rei veritate,
cum neque ſubreptionis, neque obreptionis
inſimulari poſſent Literæ prædictæ, ſemper
magis perſpicua detegebatur juſtitia ſenten-
tiarum, ſeu rei judicatæ.

Exordiendo itaque a reticita qualitate Sacer-
dotali, illico exulabat quælibet ſubreptio ex
hoc capite, dum fundatio non dicit, Cappel-
laniam eſſe Sacerdotalem, & præſentandam
fore conſtitutum jam in Sacris Ordinibus, &
quoties agebatur de ſimplici Cappellania, &
5 non de Canonicatu, præſumptio Iuris erat, il-
lam eſſe Clericalem, cui præſumptioni præſu-
mitur ſe uniformaſſe Fundatorem, donec con-
trarium concludenter probetur *Monet. de Con-
ject. ult. volunt. cap. 19. num. 141., Pignatell.
conſult. Canon. tom. 2. conſult. 2. num. 4., Barboſ.
de Iur. Eccleſ. lib. 3. cap. 5. num. 30., Rot. in
Hortonen. Beneficii* 23. *Martii* 1708. §. *Minus
coram Eminentiſſimo Scotto confirmata* 10. *Iunii*
1709. *coram Eminentiſſimo Polignac, & in Mel-
phiten. Beneficii* 26. *Iunii* 1711. §. *Occaſione cor.
Eminentiſſimo Priolo*.

Huic autem Juris præſumptioni apertiſſime
conſona fuit Fundatoris voluntas, quia ipſe
non injunxit expreſſe Cappellano onus cele-
brandi per ſe ipſum, neque ei prohibuit cele-
brari facere per alium, quo caſu Beneficium,
6 nonniſi Clericale reputatur ex interpretata
mente Fundatoris, ut reſpondit *Rot. deciſ.* 825.,
& in Hortonen. Beneficii 10. *Iunii* 1709. §. *finali
coram Polignac., & in* Melphiten. *Beneficii* 26.
Iunii 1711. *coram Eminentiſſimo Priolo, &* 21.
Iunii. & 5. *Decembris* 1712. *coram R. P. D.
meo Lancetta, & in Tridentina Cappellaniæ* 5.
Aprilis 1711. §. *Negociam coram R. P. D. meo
Cerro*, cum aliis lato calamo adductis *in Deci-
ſionibus* 19. *Martii* 1714. §. *Etenim coram eodem
R. P. D. meo Lancetta, &* 4. *Martii* 1715. §.
Ex Inſtrumento coram R. P. D. meo Cerro.

Nil faceſſente, quod invitatus extiterit Pre-
sbyter, ſeu Sacerdos indicato tempore præſen-
tationis, & inſtitutionis, quaſi quod ſtante hac
expreſſione qualitatis Sacerdotalis reſpiciente
actum, & tempus nominationis, volita cen-
7 ſeri debeat actualis, & effectiva qualitas Sacer-
dotalis in Beneficiato, ſeu Cappellano, ex
deductis per *Garz. de Benefic. par.* 7. *cap.* 1. §.
1. *num* 58., *Tondut. quæſt. Benefic. cap.* 118. *nu.*
28. *par.* 1., *Barboſ. de Offic., & Poteſt. Epiſc.
alleg.* 28. *nu.* 37., *& nu.* 42.

Quoniam per ſimplicem mentionem Presby-
teri, ſeu Sacerdotis ferientem actum inſtitu-
tionis, non concluditur qualitas Sacerdotalis
Beneficiati, ſeu Cappellani, quando ille ulte-
rius non obligatur ad celebrandum per ſe ipſum
quia tunc expreſſio Sacerdotis, ſe Presbyteri
non ſtat ad ſignificandum Cappellanum actu
per ſe celebrantem, ſed ad demonſtrandum
Miniſtrum, ſeu Sacerdotem adimplere deben-
8 tem demandatum Sanctæ Miſſæ Sacrificium,
ut ultra adductos in præteritis Deciſionibus di-
ctum fuit *in Tridentina Cappellaniæ* 5. *Aprilis*
1711. §. *Negocium. coram R. P. D. meo Cerro*.

Nec in aliquo reſiſtebat, quod poſſit aliquan-
do Cappellania eſſe Sacerdotalis abſque expreſ-
ſo præcepto obſtringente Cappellanum ad cele-
brandum per ſe ipſum; Quoniam id procedere
valet, & procederet in themate fundationis
clare exprimentis Cappellanos vocatos, & in-
vitatos, eſſe debere Sacerdotes actu celebran-
9 tes, quod idem importat, quam præceptum
celebrandi per ſe ipſum, ſuos caſus diſtinguen-
do dictum fuit *in Regien. Jurispatronatus* 16.
Januarii 1708. §. *Quod autem, &* §. *Abſque
eo quod coram Reverendiſſ. P. D. meo Molines
Decano*.

Quin æquipollens, & virtualis obligatio
celebrandi per ſemetipſum, eo elici valuerit,
quod Fundator permiſerit Cappellano celebrari
facere tam Anniverſaria, quam Miſſas quoti-
dianas in caſu impedimenti, & ſic e converſo
ceſſante impedimento, ceſſaverit facultas ce-
lebrari faciendi, & per conſequens erigere
intellexerit, & erexerit Cappellaniam actu
Sacerdotalem; Nuda etenim, & æquivoca
hæc illatio deſtituta aliis potentioribus conco-
mitantibus conjecturis tanti non erat, ut effi-
cere valeret Beneficium Sacerdotale, ut egre-
gie reſpondit Sacra Congregatio relata per
Pignatell. conſult. 2. *num.* 10. *tom.* 7., cujus
10 reſolutiones noſtrum Auditorium veneratur,
& ſequitur, ut ſignanter videre eſt *in Mediola-
nen. Ceſſionis* 8. *Iunii* 1710. §. *Quidquid coram
bon. mem. Caſſarello*.

Nullumque efformare viſum fuit obicem
injuncta reſidentia in Eccleſia Sancti Lucæ;
ultraquamquod enim onus reſidendi perlege-
batur in Teſtamento, ſed non in erectione,
ſeu fundatione, unde nil ponebat in eſſe, cum
11 in hiiſce materiis non attendatur, niſi id, quod
ex lege fundationis præſcriptum habetur, prout
ex *deciſ.* 399. *fere per tot. coram* Merlin., *& in
Faventina Jurispatronatus* 12. *Maii* 1710. §.
Maxime coram Me, & aliis relatis *in Deciſionibus
R. P. D. Lancettæ* §. *Minus confert, & R. P. D.
Cerri* §. *Quin contraria*, omnis ceſſabat difficul-
tas, quia iſtiuſmodi reſidentia veluti cauſativa,
12 & non præciſa concludere nequibat pretenſam
Sacerdotalem qualitatem Cappellaniæ cum ab
onere cauſative reſidende non inferatur ad onus
per ſe ipſum celebrandi, ex connotatis per *Rot.
in dec.* 28. *par.* 18. *nu.* 3. *& ſeq.*, *in Gerunden.
Beneficii coram Benincaſa deciſ.* 285. *nu.* 12., *&
deciſ.* 71. *num.* 10., *& apud Bertacchin. Vot.
deciſ.* 89. *nu.* 18.

Ejuſdemque irrelevantiæ detegebatur pœna
privationis comminata in caſu non adimple-
menti; Quoniam pœna hujuſmodi ſtabat ad
impellendum Beneficiatum ad quotidianum
Sacrificium per alium adimplendum, nuſ-
13 quam vero naturam Beneficii, ſeu Cappella-
niæ immutabat *Pignatell. conſult.* 2. *num.* 10.

tom.

tom. 7., cum aliis *in Deciſionibus* 9. *Martii* 1714. §. *Neque tacita coram R. P. D. meo Lancetta*, *&* 4. *Februarii* 1715. §. *Quin contraria cor. R.P.D. meo Cerro*.

Non relevante, quod in primum Cappellanum nominatus extiterit Rector enunciatæ Eccleſiæ Sancti Lucæ actu Sacerdos; Nam ſi Fundator non declaravit, illum nominare veluti actualem Sacerdotem, & potius veriſimilitudo ſuadebat ejus prælectionem promanaſſe a quadam æquitate movente Fundatorem ad anteponendum cognitum, & benevium Rectorem Eccleſiæ, in qua ipſe conſtruxerat etiam Altare, fateri opportebat talem præſentationem a
14 diverſiſſima cauſa fomentum ſumpſiſſe, & per conſequens Sacerdotalem Cappellaniæ qualitatem in aperto minime poſuiſſe, ut ſenſit. *Rota in Hortonen. Beneficii* 23. *Martii* 1708. §. *Porum relevante coram Eminentiſſimo Scotto*, *&* *in Melphiten. Beneficii* 26. *Iunii* 1711. §. *Minus coram Eminentiſſimo Priolo confirmata* 21. *Iunii* 1712. §. *Inſubſiſtens coram R. P. D. meo Lancetta*, *&* *in Tridentina Cappellaniæ* 5. *Aprilis* 1715. §. *Quin coram R. P. D. meo Cerro*.

Minuſque opitulante, quod Fundator obligavit Rectorem primo nominatum ad renunciandam Rectoriam Eccleſiæ pro acceptanda Cappellania; Quandoquidem potuit idem Fundator credere incompatibilem Rectoriam cum Cappellania exiſtente ſub eodem tecto, vel ipſum velle obtinentem ſuam Cappellaniam non habere inſimul Rectoriam Eccleſiæ, ut contradiſtingueretur ſuus Cappellanus a Rectore, prout aliquando deſiderant fundatores, & ex uno, vel altero motivo obligare Rectorem ad renunciandam Rectoriam, & idcirco exagerata renunciatio ad intentum non ducebat, ve-
15 luti patiens contrariam intelligentiam, & promanata a Cauſa diverſa, ut habetur penes *Panimoll. deciſ.* 31. *num.* 14., *&* *ſeqq. Garz. de Benef. par.* 11. *cap.* 15. *num.* 190., immo objectum retorqueri viſum fuit incompatibilis Rectoria cum Cappellania non erat opus ſpeciali lege obligare Cappellanum ad dimiſſionem Rectoriæ, quia de Iure inducebatur vacatio primi per aſſequutionem ſecundi incompatibilis, ideoque ſi Fundator hoc exprimere neceſſarium duxit inde potius arguitur, quod de Iure non aderat incompatibilitas, quodque enunciata dimiſſio fuerit volita ex placito fundatoris ex congeſtis per *Rot. dec.* 3. *n.* 3. *cor. Benincaſa*.

At quamcumque tollebat amaritudinem ſubſequuta inconcuſſa pluſquam centenaria obſervantia deſumpta tam ex ſtatibus antiquis, quam modernis relatis in *Summ. reſponſionis coram R. P. D. meo Lancetta*, ex quibus patebat, quod Cappellania obtenta ſemper promiſcue extitit a Clericis. Quo circa de Clericali qualitate hujus Beneficii, tanto tempore pacifice reputati Clericalis, amplius hæſitandum non erat, ut advertit *Deciſio R. P. D. mei Cerri* §. *At ſi iſta*.

Parvipenſis quibuſdam antiquiſſimis ſupplicationibus Sanctiſſimo porrectis ab aliquibus Clericis pro obtinenda diſpenſatione, Nam cum illi quamvis petierint diſpenſationem, præſentati jam extitiſſent libere, & abſque ulla conditione, ex hiſce actibus ad ſimplicem
16 cauthelam geſtis efformari non poterat ſtatus contrarius, *Rota in Melphiten. Beneficii* 21. *Iunii* 1712. §. *Atque hæc coram R. P. D. meo Lancetta*, *&* *reſponderunt Deciſiones* 9. *Martii* 1714. §. *Quin urgeat cor. eodem R. P. D. Lancetta*, *&* 4. *Februarii* 1715. §. *In cujus cor. R. P. D. meo Cerro*.

Neglecta replicatione, quod Ravaſius ultimus Cappellanus de tempore præſentationis fuerit Sacerdos, quia aliud eſt Beneficium non eſſe Sacerdotale, ſed Clericale, aliud vero, quod Sacerdos conſequi poſſit Beneficium Clericale, quæſtio enim præſens cadit in primo caſu, non vero in ſecundo, nec ex quo Beneficium ſit Clericale non poteſt obtineri a Sacerdote, qui major in ordine eſt Clerico, & dum inquiritur de qualitate requiſita in præſentando, non probat Beneficium eſſe Sacerdotale, quod ſemel, vel bis in decurſu duorum Sæculorum fuerint præſentati, voluntarie, & non coactive Sacerdotes; Sacerdos enim non deſinit eſſe, & eſt Clericus, imo magis capax Beneficii Clericalis, ideoque ad convincendum contrarium aſſumptum, opus eſſet oſtendere, quod Sacerdos fuerit nominatus, quia re vera Beneficium erat Sacerdotale, quodque ſimplex Clericatus non ſuffragabatur, quod nequaquam dici valet in themate, dum ex prædictis manibus palpatur, ſimplices, & meros Clericos, ut plurimum, præſentatos; & effective inſtitutos extitiſſe, & ponderant Deciſiones antecedentes *coram R. P. D. Lancetta* §. *Tantoque magis*, *&* *R. P. D. Cerro* §. *ubi etiam*.

Profligata ex his aſſerta ſubreptione, facilius ſubmovebatur obreptio ex eo deducta, quod Rector non haberet medietatem vocum, vel quia conſiderari deberet tamquam unus de Collegio, ſeu Univerſitate eligere debente, vel quia illius Jus transfuſum foret in PP. S. Franciſci; Omiſſa etenim prima parte objectionis, veluti exuberanter attrita in præcedentibus Deciſionibus, pro eo, quod reſpicit alteram partem, animadverſum fuit, iſtos Religioſos fuiſſe conſtitutos meros Ceſſionarios Eccleſiæ materialis cum onere nudi exercitii Curæ Animarum relicto Rectore per pactum expreſſum in ſuo pleniſſimo primævo eſſe tam quoad fructus Rectoriæ, quam quoad titulum, & proprietatem Curæ, & Rectoriæ; Unde neceſſe erat concludere penes eum remanſiſſe etiam Juſpatronatum eidem Rectoriæ infixum, & radicatum, ut ultra congeſtos in *deciſionibus R. P. D. Lancettæ* §. *Minime*, *&* *R.P.D. Cerri* §. *Verum*, firmavit *Rota in Reginen. Beneficii* 20. *Martii* 1702. §. *Hinc inanis cor. cl. me. Card. Caprara*.

Negocium non faceſſente, quod iidem Patres in

in ſe aſſumpſerint exercitium Curæ actualis, quia non per hoc evellebatur a Præpoſito, ſeu Rectore habitualis Cura, neque in iſto caſu conſiderari valebant prædicti Religioſi extra ſpheram Vicarii ejuſdem Rectoris, qui proinde tamquam adhuc perſeverans Rector remanſit Patronus pro ſua medietate ex firmatis in *Deciſionibus R. P. D. Lancetta*, *& R. P. D. Cerri §. Atque ex his &c.*, *& §. Verum occurrendo &c.*

Et de facto contingentibus vacationibus ſemper Præpoſitus præſentavit, tamqua habens medietatem Vocum, ſemperque præſentationes ſuum plenarium effectum fuerunt ſortitæ, & ſic perſeverantia Patronalis apud Rectorem oppugnari amplius nequibat, ut animadverſum fuit in *Deciſionibus 9. Martii 1714. §. Aut allegata coram R. P. D. Lancetta*, *& 4. Februarii 1715. §. Finali coram R. P. D. Cerro.*

Vanum denique videbatur prætendere Marenghum eſſe Compatronum uti ibidem natum & Incolam Parochiæ S. Lucæ, & proinde præferendum quoque eſſe Ciriolo in paritate Vocum; Omiſſis namque aliis, quæ in hoc propoſito examinandæ forent, illud tollere videbatur hanc ſubſidiariam exceptionem, quod Ius præſentandi relictum quidem fuit Parochianis, ſeu Vicariis, ſed per modum Collegii, & non uti ſingulis, quo caſu uti ſinguli nullum Ius habent ad hunc effectum, nec eorum quiſque dicitur Compatronus cum totum Corpus, ſeu Collegium efformet Patronum, nuſquam vero quiſque per ſe talis dicatur, ut optime fundat *Deciſio R. P. D. mei Cerri §. Sublata.*

Et ita utraque &c.

EADEM CORAM EODEM.

Super Remiſſoria.

ARGUMENTO.

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Remiſſoria denegatur ſi conſtet de calumnia.*

Præſertim in Beneficialibus, & de ratione, ibid. num. 2.

Maxime ſi articuli producti ſint irrelevantes, num. 3.

4 *Unuſquiſque poteſt ſibi beneficium procurare precibus, aliiſque honeſtis mediis, ſi Patronus ſtat in ſua plena libertate præſentandi.*

Limita ſi preces vivente Beneficiato factæ ſint, num. 5.

Declara, num. 6.

AGnoſcens Sacerdos Jacobus Marenghus Juſtitiam rei iudicatæ ſuper exequtione Litterarum Apoſtolicarum obtentarum a Valentino; Contemporanee proponi per Me curavit Dubium *ſuper Remiſſoria*, quam DD. denegandam putarunt.

Serotina namque hujuſmodi Remiſſoriæ petitio excitata poſt terminatam Cauſam, & neglecta in tot præcedentibus Inſtantiis, patentem calumniam redolere videbatur, ideoque denegandam eſſe Remiſſoriam, in his terminis
1 monuerunt *Rot. in Melevitana Succeſſionis ſuper articulis 29. Junii coram Reverendiſſimo D. Molines Decano*, *& in Colonien. Teſtamenti ſuper Remiſſoria 22. Junii 1705. §. Fortius coram bo. mem. Caffarello*; Præſertim in materia Beneficiali, in qua cum Ius Proviſi ſit vitalitium, ſi lites protrahantur Beneficiatus perpetuo litibus involveretur, & abſtraheretur a ſervitio Eccleſiæ, quod
2 permitti non debet ex connotatis in *deciſ. 17. n. 8. coram Me*, *& in Novarien. Penſionis ſuper Remiſſoria 5. Decembris 1710. §. Potiſſime coram Reverendiſſimo Kaunitz Epiſcopo Labacen.*

Facilius vero quia Articuli exhibiti per Jacobum irrelevantes prorſus detegebantur, dum etſi Teſtes totum id, quod in articulis continetur deponerent, adhuc nil relevarent, ſicque Remiſſoria huiuſmodi concedi non debet iuxta
3 *text. in l. ad probationem 21. C. de probat. Rot. cor. Dunoz. Iun. deciſ. 121. num. 3.*, *& in Verulana Abbatiæ ſuper Remiſſoria, & Compulſoria 16. Junii 1710. §. Quamvis coram R. P. D. meo Lancetta.*

Irrelevantia enim clara viſa fuit, quoties prætendebatur ſolummodo probari, quod Valentinus quando vidit Ravaſium in extremis laborantem, curaverit propenſos ſibi reddere Parrochianos, ſeu Vicarios ad eum præſentandum, Quoniam tale quid nullo Iure prohibetur nec ullam ſecumfert labem Sacris Canonibus repugnantem, cum unuſquiſque dummodo dignus, idoneus ſit, poſſit rite, & recte precibus
4 interpoſitionibus, aliiſque congruis, & honeſtis mediis ſibi procurare Beneficium de primo vocatorum, quod patronus ſtat in ſua plena libertate præſentandi, vel non ſupplicantem, & propriam vocem turpis lucri cauſa non vendidit ex cummuniter affirmatis per *Gloſſ. in cap. tuam Cod. de ætat., & qualit. verb. nullum prorſus Theſaur. de pæn. Eccleſ. par. 2. verb. ambitus cap. 8. in fine Paſſerin. de Elect. cap. 5. num. 56.*

Quin officiat dictas preces ſequutas fuiſſe vivo adhuc Ravaſio, quaſi reſiſtant Jura, de quibus in *cap. final. de conceſſ. præbend.*, *& in cap. deteſtandum pariter finali eod. tit. in 6.*; Quo-
5 niam de tempore prædicto nulla ſpes amplius de vita Ravaſii ſupererat, nec proinde militare poterat improbitas, de qua in dictis Juribus, ultra quamquod eadem Jura requirunt, quod fuerint facti tractatus concluſivi, & per modum pacti vivente Beneficiato, nec ſufficiunt
6 preces præpatoriæ, & diſpoſitiones animorum pro eo eventuali tempore, quo vacabit Beneficium, ut diſtinguendo tradunt *Paſſerin. de Elect. cap. 5. num. 53.*, *& Theſaur. de pæn. Eccleſ. loco ſupra citato.*

Et ita utraque &c.

FA-

FANEN. FIDEICOMMISSI.

Veneris 6. Maii 1716.

ARGUMENTUM.

Quando, & quibus caſibus ſub generali maſculorum appellatione veniant etiam maſculi per medium fœmininum deſcendentes juxta *Conſ.* 85. *Fulgoſ*, & quæ concurrere debeant conjecturæ ad effectum recedendi ab eodem Conſ. Verba *de uno in alium* adiecta vocationi maſculorum an includant agnatos tantum, ſive potius in ſubſidium maſculos cognatos, & qui nomine *deſcendentium ex familia* compræhendantur.

SUMMARIUM.

1 *Sub generico maſculorum appellatione veniunt non modo deſcendentes per medium maſculinum, quam alii deſcendentes per medium fœmininum.*

Idque procedit etiamſi non per unicum, ſed per duplex medium fœmininum iſti proveniant, & de ratione, num. 2.

Et quando præſertim quæſtio non eſt inter maſculum agnatum, & maſculũ cognatum, ſed inter maſculos deſcendentes a Teſtatore licet cognatos ex una, & extraneos prorſus ex altera, num. 3.

Item ſi Teſtator voluit perpetuam ſuorum bonorum conſervationem in deſcendentibus, quæ haberi nequit niſi admittendo in ſubſidium maſculos ex fœminis, num. 4.

5 *Ex ommiſſa mentione maſculorum ex maſculis, & non facta expreſſone lineæ maſculinæ, arguitur ad ſolitam reſtrictionem ad maſculos agnatos dumtaxat, ſaltem in ſubſidium.*

6 *Voluntas Teſtatoris ad effectum recedendi a* Conſ. Fulgoſ. *non aliunde elici valet quam aut ex clariſſimo voto agnatitio aut ex eadem litera aut ex clariſſimis conjecturis.*

7 *Pro admiſſione maſculorum ex fœminis ſat eſt utres verſetur in dubio, ne ad illorum excluſionem extranei admittantur.*

8 *Dictio* - de uno in alium - *importat gradualem repetitionem maſculinitatis in utroque termino à quo, & ad quem*, & num. 10. *ubi plene, ac docte diſtinguitur.*

9 *Clauſula* - de maſculo in maſculum *abſque aliis circumſtantiis apta non eſt ad concludendam rigoroſam maſculorum compræhenſionem & excluſionem ſubſidiariam maſculorum ex fœminis*, & n. ſeqq. *ubi contrariæ refelluntur Authoritates.*

11 *Simplex vocatio maſculorum de per ſe nil aliud importat niſi meram ſexus maſculini prædilectionem & antelationem, non vero reſtrictionem ad ſolos maſculos agnatos.*

12 *Diſpoſitio compræhendens ſuapte natura maſculos ex fœminis ad maſculos agnatos coarctari nequit.*

13 *Excluſio Monaſterii ſuccedere debentis loco filii non importat perpetuam excluſionem fœminarum, earumque filiorum.*

14 *In fœminis familiæ nomen, & familia perit.*

15 *Nomine* deſcendentium ex familia *veniunt etiam in ſubſidium maſculi cognati.*

16 *Teſtator ſi in una teſtamenti parte admittere voluit agnatos, cenſetur hanc admiſſionem voluiſſe prælative, & in ſubſidium maſculos ex fœminis vocaſſe.*

DECISIO DCCLII.

IN ſuis noviſſimis, cum quibus fato ceſſit Tabulis Caſtruccius Senior de Caſtracanis inſcripſit uſque de Anno 1629. hæredes univerſales æquis portionibus Jacobum, & Rodulphum ſuos filios maſculos, quibus decedentibus, ulteriores deſcendentes maſculos in infinitum per ſequentia verba ſuſtituit -- *Et poſt eorum mortem in unjuſcujuſque portione ſubſtituit unicuique ipſorum eorum proprios filios liberos, & deſcendentes maſculos legitimos, & naturales, & natos, & conceptos ex legitimo Matrimonio de uno in Alium uſque in infinitum, & invicem, & reciproce, active, & paſſive ordine ſucceſſivo vulgariter, & per fideicommiſſum, & ſi aliquis dictorum ejus filiorum, & hæredum, vel eorum cujuſlibet ipſorum filii, & liberi, ac deſcendentes maſculi legitimi, & naturales concepti, & nati ex legitimo Matrimonio in infinitum deceſſerint ſine filiis legitimis, & naturalibus, illi ſic decedenti ſubſtituit alium ſupraviventem filiũ ordine ſucceſſivo vulgariter, & per fideicommiſſum* -, ut in *Summario Numero Unico Litt. A.*; Indeque excluſit Eccleſias, ſeu Monaſteria, & declaravit, nolle eos compræhendere appellatione Filiorum, prohibuitque detractionem Trebellianicæ, & univerſam quãcumque ſpeciem alienationis illis (ſunt verba Diſponentis): *Qui non eſſent Maſculi ex linea deſcendente ab ipſo Domino Teſtatore, quia voluit totam, & integram hæreditatem ſemper, & in perpetuo conſervari; & permanere debere in Familia ſua, & in ſuos deſcendentes maſculos* --: Et denique privavit Delinquentes, quos tamen in gratiam Principis reſtitutos reintègravit, ut ex eodem *Sum. lit. B. C. D.*

Defecit Jacobus ſine filiis, totaque hæreditas conſolidata remanſit in Rodulpho fratre ſuperſtite, qui poſt ſe reliquit Alexandrum, & Claricem, a qua per medium Conſtantię, & Margharitæ Filiarum deſcendunt Comites de Colloredo, & de Gabriellis, ut ex Arbore in controverſa: Cumque memoratus Alexander maſculos non habens ſuppoſuerit expiratum antiquum fideicommiſſum ſuum hæredem univerſalem, inſtituiſſet quondam Angelum de Caſtracanis agnatum remotiſſimum, quive bonorum omnium cadentium ſub fideicommiſſo Caſtrucci Senioris poſſeſſionem adeptus fuit prorogatam ex illius inteſtata ſucceſſione in Caſtruccium Juniorem, & Alexandrum Comites, & Fratres de Caſtracanis eiuſdem filios, adverſus quos Judicium inſtruxerunt Comites Colloredo, & de Gabriellis in Tribunali A. C.

pro vindicatione horum bonorum ſibi Jure fideicommiſſi ſpectantium in vim notiſſimæ *leg. final.*, contrariamque paſſi fuerunt Sententiam, commiſſaque mihi Cauſa appellationis, hodie Dominos meos conſului -- *An ſit danda Immiſſio ab bona fideicommiſſaria Caſtrucii de Caſtracanis* - - habuique reſponſum : *Affirmativum*.

Clarum enim videbatur DD., & incontrovertibile, quod Teſtator vocaverit tam diſcretive in unaquaque linea hæredum inſtitutorum, quam, & in caſu quo Aliquis eorum ſine maſculis decederet, in infinitum liberos, & deſcendentes maſculos, unde in dubium revocari non poterat, quin Colloredi, & Gabrielli veluti Deſcendentes per medium Margharitæ, & Conſtantiæ a Rodulpho dici debeant invitati ad tale fideicommiſſum, quamvis a non maſculo deſcendant; Cum generica maſculorum Appellatio non magis conveniat Deſcendentibus per medium Maſculinum, quam aliis Deſcendentibus per medium fœmininum, iuxta fami-
1 geratum *Conſil. Fulgos* 85., paſſim approbatum, & ſignanter per *Peregrin. de fideicommiſ. artic.* 26. *num.* 17., *Larrea deciſ. Granaten.* 34. *n.* 54., *Rota coram Cerro deciſ.* 885. *num.* 2., *in Aquipenden., ſeu Montisfaliſci fideicommiſſi* 11. *Maii* 1705. §. *Quarum prima coram claræ memoriæ Cardinali Caprara*, *& in Avenionen., ſeu Carpentoraten. fideicommiſſi de Tertullis* 2. *Decembris ejuſdem Anni* §. *Nam iterum coram Reverendiſſimo Decano*, *in Balneoregien. fideicommiſſi* 13. *Junii* 1712. §. *Indubitata coram R. P. D. meo Aldrovando*, magiſtraliter recedendo ab antea Deciſis in *Peruſina fideicommiſſi* 20. *Februarii* 1713. §. *Ulteriuſque coram R. P. D. meo Falconerio*, confirmata, videntibus omnibus Dominis 8. *Aprilis* 1715. *coram eodem*, *& in Romana ſeu Interamnen. fideicommiſſi* 14. *Maii* 1714. §. *Baſis reſolutionis cor. me*, *&* 1. *Aprilis* 1715. *fere per tot. cor. R. P. D. meo Cerro*.

Nil relevante, quod non per unicum, ſed per duplex medium fœmininum iſti proveniant quia adhuc tanquam deſcendentes maſculi ſemper compræhenſi dicuntur ad perpetuum deſcendentale fideicommiſſum, quia ſemper ipſi
2 in ſe habent volitam, & exoptatam qualitatem Maſculinitatis *Mart. de ſucceſſ. legal. part. prima quæſt. prima artic.* 5. *num.* 21., *Roxas de Incompatibilit. part. prima cap.* 6. *num.* 315., *Balduc. ad Ramon. conſil.* 17. *num.* 2., *Cardinal de Luca de fideicommiſ. diſcur.* 29. *num.* 4. *&* 6., *Rota penes Cardinal. de Luca tom.* 2. *libr.* 10. *dec. prima nu.* 12., *in dicta Avenionen., ſeu Carpentoraten. de Tertullis citato* §. *Nam iterum verſic. quæ opinio coram Reverendiſſimo Molines Decano*, *in dicta Balneoregien. coram R. P. D. meo Aldrovando* §. *Non obſtante*, *& in Romana*, *ſeu Interamnen. fideicommiſſi* §. 6. *cor. me*, *& in confirmatoria cor. R. P. D. meo Cerro* §. *Nec curandum*.

Eoque libentius quando prout hic quæſtio non eſt inter Maſculum Agnatum, & Maſculum Cognatum, ſed inter Maſculos Deſcendentes a Teſtatore, licet Cognatos ex una, & Extraneos prorſus ex altera, nimirum, venientes ad bona tanquam libera, quæ tanto ſtudio,
3 totque vinculis ſub perpetuo fideicommiſſo volita videntur, ut de prima notarunt *Corn. conſil.* 67. *nu.* 3., *Rnin. conſil.* 89. *num.* 4., & proſequitur in dicta *Romana*, *ſeu Interamnen. eodem* §. 6. *coram me*, *& in Peruſina fideicommiſſi* 20. *Februarii* 1715. §. *Ac inſuper coram R. P. D. meo Falconerio*, & de ſecunda docent *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 481. *n. primo*, *Mart de ſucceſſ. legal. part. prima quæſt.* 12. *art. primo nu.* 7., *&* 17., *Rota ſupraallegata Avenion fideicommiſſi de Tertullis* §. *Sufficeret. igitur*, *&* §. *Nihilque magis*, *& in Romana*, *ſeu Interamnen.* §. 5. *coram Me*.

In hunc ſenſum collimante ponderatione illa, quod fideicommittens totam ſuam diſpoſitionem ordinavit ad perpetuandam conſervationem bonorum ſuorum in deſcendentibus, quæ propterea æterna hæreditatis conſervatio, & duratio in deſcendentibus haberi certe non poterat, nec poſſet niſi admittendo in ſubſidium, defectis, nempe, vel non exiſtentibus maſculis ex maſculis maſculos ex fœminis, nam alias non in perpetuum, vel ſaltem per tempus
4 valde longum bona iſthæc ſub lege fideicommiſſaria permanerent, ſed citò in Extraneos contra enixum votum, & deſiderium fideicommittentis pervenirent, ad notata per *Carol. Anton. de Luca de lin. legal. par. prima art.* 10. *num.* 15., *Rota penes Cardin. de Luca tom.* 2. *lib.* 10. *deciſ. prima nu.* 18., *& in d. Romana*, *ſeu Interamnen. fideicommiſſi* 14. *Maii* 1714 §. *Baſis coram* Me.

Rurſus animadvertendo, quod Teſtator enixam in tota ſua diſpoſitione mentionem ſemper fecit de maſculis, ſemper penes eos iubendo, & cupiendo conſervationem ſuorum bonorum, tam occaſione excludendi Monaſteria, quam prohibendi ſtrictiſſime Alienationem : Unde imperceptibile reddebatur, Teſtatorem voluiſſe ordinare perpetuum rigoroſum fideicommiſſum Maſculinum, nulla uſquam facta mentione maſculorum, ex maſculis, nullaque facta expreſſione lineæ maſculinæ, ſimulque voluiſſe ſolos maſculos agnatos admittere, & ſuis deſcendētibus maſculis cognatis āteponere, non alios maſculos ex maſculis, ſed extraneos, & nunquam ſomniatos remotiſſimos Succeſſores venientes ex libertate bonorum contra Ordinem charitatis, & contra omnem Juris præſumptionem, de qua ſupra §. *Eoque libentius*, & quod ex omiſſa maſculorum ex maſculis, & non facta expreſſione lineæ maſculinæ, arguatur ad nolitam reſtrictionem ad maſculos agnatos dumtaxat, ſaltem in ſubſidium, ut opti-
5 me firmant *Roxas de incompatibil. part. prima cap.* 6. *nu.* 310., *& ſequent.*, *Fuſar. de ſubſtitut. quæſt.* 311, *num.* 6., *Manſ. conſult.* 298. *num.* 7. *Palm. Nep. allegat.* 221. *num.* 3., *Rota apud Balduc. ad Ramon. deciſ.* 22. *nu.* 4., *& in dicta Avenionen. de Tertullis*, ſuperius indicata, &

ni

in *Aquipenden.*, *ſeu Montisfaliſci cor. Cardin. Caprara* §. *Et licet*.

Hinc momenti non fuere deducta per Scri-
bentes pro Caſtracanis, nam etſi a præfato *Conſ.
Fulgoſ.*, recedi poſſit, & paſſim recedatur,
attamen opus eſt, quod conſtet de Diſponentis
limpida voluntate compræhenſiva dumtaxat
maſculorum ex maſculis, & excluſiva maſcu-
lorum per Fœminas, quæve non alias elici va-
let, quam aut ex clariſſimo Voto Agnatitio,
aut ex eadem littera, aut ex conjecturis, quæ
in contrarium ſenſum nequeant deflecti, juxta
6 animadverſa in *Bononien. fideicommiſſi de Ballat-
tinis apud Balduc. ad Romon. deciſ.* 22. *num.* 4.,
& in dicta *Peruſina fideicommiſſi coram R. P. D.
Falconerio* §. *Ulteriuſque Domini*, *&* §. *Sic
igitur*.

Satiſque eſt, quod res verſetur in dubio, quia
ipſa dubietas, ipſaque perplexitas ſufficit ad hoc
ut adhærendo, prout par eſt regulæ, Judex
maſculos ex fœminis a Teſtatore deſcendentes
ex præſumpta, & rationabili Teſtatoris volun-
tate admittat ad excluſionem Extraneorum ex
7 connotatis in dicta *Avenionen. de Tertullis co-
ram Reverendiſſimo Decano* §. *Ex quibus proinde
in dicto Bononien. de Elephantutiis coram me* §.
Agnoſcebant, *& in Peruſina fideicommiſſi* 26.
Junii 1709. §. *Multoque minus coram Reveren-
diſſ. Decano*.

Hujus vero generis non videbantur conjectu-
ræ in contrarium adductæ, nam in primis nil
in hypotheſi faceſſebat, quod Teſtator voca-
verit filios maſculos ſuorum filiorum, liberos
per deſcendentes maſculos *de uno in alium*, qua-
ſi hinc deſideraverit qualitatem maſculinitatis,
tam ex parte generantis, quam ex parte gene-
rati, prout ſignanter deſignat Indoles illius
Dictionis *de uno in alium*, importantis gradua-
8 lem repetitionem maſculinitatis in utroque
termino a quo & ad quem, ex connotatis per
Rot. in Baren. Immiſſionis 3. *Decembris* 1708. §.
Quo vero cor. R. P. D. meo Aldrovando.

Obvia namque, & plana præſto erat re-
ſponſio, quia conſtans noſtri Tribunalis Sen-
tentia eſt, illam clauſulam -- *De maſculo in ma-
ſculum* -- deſtitutam aliis potentioribus conco-
mitantibus circumſtantiis de per ſe aptam ne-
quaquam eſſe ad concludendam rigoroſam il-
lam compræhenſionem maſculorum, dumta-
xat ex maſculis, & excluſionem etiam ſubſi-
diariam maſculorum ex fæminis, cum exinde
dicatur quidem volita linea quodammodo,
qualitatis nempe per perpetuam ſucceſſionem
maſculorum, & inter maſculos reſtringendam
non vero præſcripta linea maſculina, ſeu ſub-
9 ſtantia, cum perpetua excluſione maſculorum
ex fæminis, ex traditis per *Rot. deciſ.* 414. *nu.*
7. *par.* 18., *& in Bonon. fideicommiſſi de Barbe-
riis* 17. *Januarii* 1710. §. *Quandoquidem*, *&* §.
Potiſſima coram R. P. D. meo Aldrovando. *& in
Peruſina fideicomm.* 20. *Januarii* 1713. §. *Quam-
obrem cor. R. P. D. Falconerio*.

Facilius vero in caſu, ubi non adeſt vocatio
certorum graduum deſcendentium, nimirum,
maſculorum, cum clauſula - *De uno in alium* -:
Tunc enim ſtante illa indicata ſerie continua-
tiva, & connexa maſculorum *de uno in alium*,
venirent tantum maſculi ex maſculis, cum
nulla tunc intercedat mediatio, ſeu Interſeca-
tio, aut commixtio aliarum Perſonarum, ſed
per contrarium ultra vocationem filiorum ma-
10 ſculorum adeſt etiam aptiſſima, & ampla vo-
catio deſcendentium maſculorum, propterea-
que dici nunquam poteſt, quod habitus fuerit a
Teſtatore reſpectus ad certos gradus efformandos,
& contradiſtinguendos, ſed quod collective quidem,
& indefinite plures gradus
fuerint compræhenſi, & ſic illa verba -- *De
uno in alium* -- important quidem connexionem
cum qualitate maſculinitatis, ſed nequaquam
importare valent, nec important reſtrictam,
& arctam vocationem maſculorum ex maſculis
per lineam rectam, imo compræhendunt om-
nes deſcendentes maſculos: Cum ergo deſcen-
dentes maſculi ſemper proprie, & propriiſſime
dicantur etiam illi maſculi, qui a fæminis de-
ſcendunt verba -- *De uno in alium* -- verifican-
tur in tali maſculo deſcendente ex fæminis, nec
aliud important, quam graduale fideicommiſ-
ſum inter Perſonas antecedenter vocatas, ut
diſtinguendo, optime ponderavit *Rota in Aqui-
penden.*, *ſeu Montis Faliſci fideicommiſſi* 11. *Maii*
1705. §. *Et hinc non refert coram claræ memoriæ
Cardinali Caprara*, *& in Bononien. fideicomm.
Anibalis de Elephantutiis* 25. *Jun.* 1708. §. *Ad
hæc autem*, *& ſeq. cor. me*.

Prorſus extra caſum verſantibus authoritati-
bus in contrarium adductis, quæ vel loquuntur
in caſu quo maſculi deſcendentes ex fæminis
non oriuntur ex illa linea; vel deſcendentia, quam
Teſtator vocavit, & ſic præſentem caſum non
feriunt, dum ſubſtitutio de eis non loquebatur,
ut in *Dec.* 19. penes *Cardinal. de Luc. tom.* 2. *de
fideicomm.*, *& deciſ.* 813. *coram Emerix Jun.*,
vel loquuntur in terminis, in quibus concur-
rebat enixum votum conſervandæ agnationis,
ut videre eſt in *Peruſina fideicommiſſi* 11. *Decem-
bris* 1702. *coram Eminentiſſimo Scotto*, *Interam-
nen. fideicommiſſi* 11. *Decembris* 1705. *coram Re-
verendiſſimo Molines*, *& in Bonon. fideicommiſſi
de Roſſenis* 4. *Junii* 1708. *coram bonæ memoriæ
Omanna*.

Deciſio vero emanata in illa *Baren. Immiſſio-
nis* 3. *Decembris* 1708. *coram R. P. D. meo Al-
drovando*, in qua expendebantur verba -- *E coſi
continuare di maſchio in maſchio* -- reſpondit,
pro maſculo ex maſculo, quia maſculus Agna-
tus aderat, & quod plus eſt, lis erat cum fæ-
mina ex maſculo agnato, ut ex lectura ſignan-
ter §§. *Sedulo*, *ſiquidem*.

In nihilo prorſus adverſante repetita pluries
maſculorum vocatione cum ſpeciali connota-
tione maſculinitatis, & legitimitatis, excluſis
Locis Piis, ſub ea ratione, & cauſa conſerva-

tionis bonorum in ejus familia, & in ſuis de-
ſcendentibus maſculis in infinitum; Notum
enim, tritumque eſt, meram, & ſimplicem
maſculorum vocationem de per ſe aliud impor-
tare non poſſe, quam meram ſexus maſculini,
11 prædilectionem, & antelationem, nuſquam
vero reſtrictionem ad ſolos maſculos agnatos,
niſi id aliunde reſultet, ut monuerunt *Alto-
grad. conſil. 66. num. 78., & ſequent. libr. 2.,
Altograd. Iun. conſil. 40. num. 10., Caſtald.
conſult. 117. num. 2., & ſequent. tom. primo,
Torr. de Primogen. part. prima cap. 38. §. 15.
num. 420., & §. 17. num. 506., & var. Iur.
quæſt. tit. primo, Rota deciſ. 503. num. 19. co-
ram Dunoz. Iun. in recent. deciſ. 279. num. 20.
part. 6. deciſ. 160. num. 15. par. 10. in dicta
Romana Iuriſpatronatus 3. Julii 1705. §. Tanto
magis coram Reverendiſſimo Molines, & in dicta
Bonon. de Elephantutiis 25. Iunii 1708. §. Et eo
efficacius coram me. & in Sutrina Immiſſionis ſu-
per fideicom. 19. Aprilis 1709. §. Minuſque cor.
R̃mo Molines Decano.*

Legitimitas vero recte exoptata fuit ad effe-
ctum excludendi illegitimos deſcendentes ab
hæredibus inſtitutis Adoptivos, & arrogatos,
& ideo diſpoſitionem ſuapte natura compræhen-
dentem maſculos ex fæminis ad maſculos coar-
12 ctare minime poterat, *Palm. Nep. allegat. 48.
num. 47., & ſequent., & alleg. 221. num. 48.,
Rota in Romana fideicommiſſi* 8. Martii 1697. §.
*Minoriſque relevantiæ coram bonæ memoriæ Urſi-
no, & in dicta Peruſina 8. Aprilis 1715. §. Pro
ſubvertenda coram R. P. D. Falconerio.*

Nec minoris efficaciæ reputari valuit exclu-
ſio Monaſteriorum, ne loco filii illa ſuccede-
rent, quoniam talis excluſio importat, volun-
tatem Teſtatoris fuiſſe vocandi filios, & de-
ſcendentes maſculos per naturam, non autem
illos per fictionem, & privilegium, ſeu a Iure
loco filiorum conſtitutos, ſed exinde neque
oritur argumentum tacitæ contemplationis
agnationis, quia excluſio filialis fictionis hu-
juſmodi facta cenſetur ſolo intuitu ſanguinis,
13 & naturæ, in quibus deficit Monaſterium ve-
niens loco filii, notata per *Altograd. conſ. 66.
num. 80. lib. 2., Caſtill. contr. Jur. lib. 2. cap.
131. num. 21., & duobus ſequent., Rota in rec.
dec. 463. n. 5. par. 13. dec. 287. nu. 6. par. 19.,
& cor. Benincaſ. dec. 334. n. 13.*

Minuſque reſiſtebat enunciata volita conſer-
vatio bonorum *in ejus familia, & in ſuis deſcen-
dentibus maſculis in infinitum*, ex qua mordicus
inſiſtebatur, & inferri prætendebatur, quod
Teſtator demanſtraverit, quod principalius,
imo unice incumbere intellexit conſervationi
ſuorum bonorum *in familia, & Agnatione ſua*,
quodque per neceſſarium conſequens ſemper
per maſculos ex maſculis, & non ex fæminis,
in quibus familiæ nomen, & familia perit ex
14 congeſtis per *Rodulphin. allegat. 179. in fine,
Rota coram Merlin. deciſ. 669. num. 12., &
in recent. deciſ. 300. nu. 21., & 30. par. 1., &
in Aſſiſien. Immiſſionis 3. Februar. 1710. §. Qui
ſane caſus cor. Ẽmo Priolo.*

Quandoquidem ex illis concluſivis verbis --
-- *Et in ſuis deſcendentibus in infinitum* -- adjectis
poſt mentionem familiæ eruebatur, quod Te-
ſtator explicite, & clare non intellexit talem
conſervationem conſequi a ſuis maſculis tan-
tum agnatis, quos familiæ nomen non ſubſe-
quutum ab illa ampliativa -- *Et deſcendentibus
in infinitum* -- minime importabat, ſed in ſubſi-
dium etiam per cognatos, quos ampliative
compræhendere manifeſtavit, vocando de-
ſcendentes poſtquam familiam vocaverat, alias
poſt vocationem familiæ, non aliud ſubiunxiſ-
ſet; Unde concludere oportet, nimis clare
15 diſponentem compræhendere voluiſſe etiam
maſculos deſcendentes ex fæminis, nimirum,
juxta ordinem apprime congruum, quod defe-
ctis maſculis agnatis ſuccedere deberent ma-
ſculi cognati, per ea; quæ notarunt *Altrgrad.
Sen. d. conſil. 66. n. 53. & 54. in d. Aquipenden.
ſeu Montis faliſci cor. Card. Caprara §. Minus ſuis,
in Auximana Juriſpatronatus 9. Martii 1703.
§. Non obſtante, & §. Quo vero cor. bo. mem. Mu-
to, & in dicta Bonon. de Elephantutiis 22. Junii
1708. §. Et in rei veritate coram me*, & in pun-
cto in *Romana fideicommiſſi R. P. D. Pauli de
Alveris* 11. Maii 1714. §. *Extranea, & 18.
Junii ejuſdem anni §. Ambigi coram R. P. D.
meo Criſpo*, & in illius confirmatoria *coram
Ẽmo meo Scotto 7. Decembris anni pariter 1714.
§. In controverſa, & cor. R. P. D. meo Cerro cur-
rentis anni.*

Immo vero ulterius perpendebant Domini,
quod, & ſi in aliqua Teſtamenti parte legeren-
tur verba contemplationem agnationis ſuaden-
tia, adhuc reſolutio capta in hac cauſa videri
debebat juſtiſſima, nec ullum eſſe videbatur
abſurdum, quod maſculi etiam cognati hodie
admittantur; Quando quidem ſi eadem diſpoſi-
tio interdum videtur votum agnatitium ſuadere
unico, eodemque contextu continet, & ver-
ba indefferentia, & communia: Ad hæc vero
concilianda, ſive ad debitam reducenda ar-
monicam conſonantiam, neceſſe concludere
fas erat, quod diſponens in ea parte redolente
16 veram, & rigoroſam Agnationem intellexe-
rit admittere prælative Agnatos, & per alia,
ulteriora verba ſubſidiarie invitare voluerit
maſculos cognatos, utpote maſculos & deſcen-
dentes ſuos, ut notant *Molin. de Primogen. Hiſpan.
lib. primo cap. 4. num. 33., Caſtill. contr. Jur.
lib. cap. 143. n. 9., Roxas de Incompatibilit. par.
3. cap. 4. num. 71., Fuſar. de ſubſt. quæſt. 352.
nu. 12., Cardinal. de Luca de fideicom. diſcurſ.
40. num. 3., & ſequent., Rota coram Cerr. dec.
80. num. 5., & ſequen. in recen. deciſ. 527. nu.
34. par. 14., & in Bonon. fideicom. de Ghiſleriis
15. Aprilis 1701. §. Nil relevante coram R. P.
D. meo Lancetta.*

Et ita utraque acriter Informante reſolu-
tum fuit.

VE-

VELITERNA DOTIS, SEU HÆREDITATIS.

Ven. 8. Maii 1716.

ARGUMENTUM.

Teſtamentum primum inter liberos conditum revocatum non cenſetur per ſecundum favore extraneæ perſonæ ſcriptum, niſi in hoc ſecundo expreſſa, & literalis clauſula derogatoria appareat, & licet ex conjecturis quandoque iſta derogatio deſumi poſſit, illæ tamen in præſenti deciſione excluduntur e conſpectu circumſtantiarum in eadem deciſione ſingillatim, & docte expenſarum. Declaratur fuſe diſpoſitio *Text. in L. Fæmina Cod. de ſecund. nupt.*, ac plene firmatur, quod lucro ex eadem Lege provenienti renunciari nequeat a teneris puellis nubentibus per verba generalia, & indefinita.

SUMMARIUM.

1 *Mandati executio ſtante validitate, & juſtitia retardari nequit.*

2 *Via executiva datur pro dote adverſus heredem prædefuncti Viri.*

3 *Secundum teſtamentum favore extranearum Perſonarum conditum, ſi expreſſam non habeat clauſulam derogatoriam corruit, & ſubſtinetur primum exaratum favore liberorum.*

Neque defectus d. clauſulæ derogatoriæ ſanari poteſt ex clauſula illa caſſans &c. irritans &c., *& de ratione* nu. 4.

Declara quod iſta clauſula derogatoria ſpecialis neceſſaria non eſt quando conſtat revera Teſtatorem ſuam mutaſſe voluntatem n. 5., & 6.

Iſta vero mutandi voluntas ex quibus excludatur nu. 7., & ſeq.

Nec proficit quod aliquid filiis in primo teſtamento heredibus ſcriptis, in ſecundo teſtamento relictum ſit, quia unice in hoc inſpicitur quale ex duobus teſtamentis ſit filiis favorabilius num. 8.

9 *Teſtamentum inter liberos illud dicitur in quo filii ſunt primario inſtituti, non vero ſubſtituti.*

Limita nu. 10., *& de ratione.*

11 *Teſtamentum inter liberos illud etiam dicitur in quo filiis ſubſtitutis Patri adhuc viventi materna hereditas defertur.*

12 *Subſtitutio concepta per verbum* ſuccedant *inter liberos dicitur directa.*

Ideoque poſſunt filii vigore talis directæ ſubſtitutionis propria authoritate hereditatem capere, abſque eoquod inſtitutus trebellianicam detrahere valeat nu. 13.

Declarantur contrariæ authoritates nu. 14. & 16.

15 *Quod favore alicujus eſt introductum in illius odium retorqueri nequit.*

16 *Teſtamentum Matris filias poſt Patrem ſubſtituentis dicitur etiam teſtamentum inter liberos.*

17 *Uſusfructus bonorum adventitiorum filii Patri deletur.*

18 *Proprietas bonorum maternorum ob tranſitum matris ad ſecunda vota quæritur ipſo jure favore filiorum primi matrimonii.*

Idque procedit etiam in Patre n. 19.

20 *Subſtitutio pro non ſcripta haberi debet ſi facta ſit contra diſpoſitionem Legis.*

21 *In materia fideicommiſſaria omnes conjecturæ ſimul ſumi, & interpratari debent.*

22 *Statuta excluſiva fæminarum propter agnationem derogant cenſuræ* L. Fæminæ Cod. de ſecund. nupt.

Declara nu. 23.

24 *Renunciatum numquam cenſetur a teneris puellis nubentibus in ſæculo lucro provenienti ex* L. Fœminæ *per verba generalia.*

25 *Corruente ſuppoſito ſub quo fuit renunciatum, corruit etiam ipſa renunciatio.*

26 *Dos congrua dari debet a Patre filiæ licet diviti, & aliunde habenti.*

27 *Cauſa ſufficiens ad renunciandum bona materna non eſt ipſa tantummodo dos ab eiſdem bonis detracta, ſed requiritur, ut Pater aliquid etiam de proprio det, alias corruit renunciatio.*

28 *Congruitas, dotis ex quibus deſumatur.*

29 *Antiquitus valde minores dotes conſtituebantur & de ratione.*

30 *Cauſa conſervationis agnationis appoſita in renunciatione quando finaliter ſtare dicatur, ſive potius additative, & augmentative.*

31 *Filia enormiſſime læſa dicitur ſi nihil correſpective recepit ad bona materna renunciata.*

DECISIO DCCLIII.

NOn acquieſcens Joſeph de Torutiis heres Caroli Patris Judicio tunc R.P.D. Cuſani, nunc S.R.E. Cardinalis ampliſſimi, per quod condemnatus extitit ad reſtitutionem dotis Margheritæ de Cælibertis Novercæ ad favorem Fulviæ Toruzzæ nuptæ Xaverio Antonello ejuſdem Margheritæ filiæ, & reſpective Sororis conſanguineæ ipſius Joſephi, in gradu appellationis obtinuit Cauſæ commiſſionem cum clauſula *Si quid exequendum* Prælato, qui procederet de voto Rotæ, unde per me tanquam hujus Sacris Tribunalis Pro-Decanum ſubſcripto, ac propoſito in hodierna Audientia dubio -- *An mandata Eminentiſsimi Cardinalis Decani ſint exequenda -- Affirmative* -- DD. una mecum ſuffragantes reſponderunt.

Ratio ita decidendi deprompta fuit ex antedictorum mandatorum validitate, & Juſtitia,
1 quibus concurrentibus illorum exequutio nequit retardari *Rot. dec. 212. nu. 1., & deciſ.* 369. *num 4., & dec. 527. num. 1., & dec. 629. pariter nu. 1. par. 19. recent.. & in Interamnen. Cambiorum* 16. Maii 1710. §. *Nulla ſane coram R. P. D. meo Falconerio.*

Abſque eo quod validitas rite impugnari valeat ex motivo, quod indebite actum fuerit executi-

cutive contra prædictum Joſephum tertium Poſſeſſorem dupliciter titulatum, ex Teſtamento nempe ipſius Margheritæ, & ex ampla renunciatione ab eadem emiſſa ad favorem dicti Caroli Patris; Quia cum ãbo prædicti Tituli ex defectu voluntatis tã dictæ Margheritæ Teſtatricis, quam conſenſus ipſius Fulviæ renunciantis ex infra dicendis inſubſiſtentes detegantur, ideo nullũ præſidium præſtare valuerunt, ut contra eum proceſſu exequtivo agi non poſſet, cum ſublatis præfatis geminis titulis remaneret purus hæres Caroli Patris, & Viri reſpective memoratæ Margheritæ, qui quemadmodum in Inſtrumento dotali ſub obligatione Camerali ſe adſtrinxerat reſtituere dotem dictæ Margheritæ, quibus de Jure debita eſſet, ut in *Summario Fratrum de Antonellis num.* 1., ita ambigi haud valet, quod dictæ Fulviæ hæredi prędictę Margheritæ, cui propterea de Jure Dotis reſtitutio facienda erat, competere potuerit via exequtiva pro repetenda dote præfatæ eius matris contra prædictum Ioſephum indubitatum hæredem dicti Caroli
2 Debitoris *Marc. Anton. variar. reſolut. lib. 2., & 3. de except., Vrſill. ad affict. dec. 30. num. 6.* in fine cum cæteris abunde relatis per *Zacb. de obligat. Camer. poſt quæſt. 2. ad verſic. Omnis generis executio n. 5., Merlin. dec. 169. nu. 1. dec. 572. n. 4. par. 19., & in Novarien. Pecuniaria 26. Junii* 1711. *§. Omiſſa namque coram Me.*

Nullitas autem, ac inſubſiſtentia præmiſſorum titulorum perſpicue apparuit, quia antedicta Margherita geminas unico fere contextu exaravit Tabulas Teſtamentarias, primas nempe ſub die 22. Septembris 1666., *Summario Actorum num.* 2., poſtremas autem die immediate ſequenti 23. eiuſdem menſis, ut in eodem *Sammario num.* 3., prorſus mutato in perniciem tam dictæ Fulviæ, quam Damiæ ejus filiarum ordine ſuccedendi, quia quamvis in primis honorabili Inſtitutionis titulo decoratus eſſet antedictus Carolus eius Vir, cum obligatione præfatas communes filias congrue dotandi advento tempore earum nuptiarum, una cum ſubſtitutione in omnibus ſuis bonis ad illarum favorem poſt obitum dicti Caroli, attamen in ſecundis, nulla narrata cauſa talis mutationis voluntatis contra commune Parentum votum, & ſi denuo hæredem inſtituit præfatum Carolum eius Virum, ademit tamen ſubſtitutionem filiarum, & illarum loco ſubſtituit fratres dicti Caroli, a quibus cauſam habet præfatus Joſeph, nulla facta ſpeciali mentione antedicti primi Teſtamenti. Unde primus allegatus titulus Teſtamenti, ſtatim viſus fuit collabeſcere hoc ipſo quod præfatum primum Teſtamentum videbatur conditum inter liberos, & quod ſine ſpeciali illius mentione fuit revocatum, utpote quia Teſtamentum inter liberos hoc habet a Jure ſpeciale privilegium, ut in illo ſemper intelligatur tacita clauſula derogatoria ad omnia alia futura Teſtamenta, ita & taliter quod ſi ſecundum Teſtamentum, favore extranearum Perſonarum ordinatum, non habeat in ventre ut in caſu præſenti ſpecialem, & expreſſam clauſulam derogatoriam ad præcedens Teſtamentum favore liberorum conditum, nullum ſit, ac irritum ex inſanabili voluntatis defectu, cum
3 cenſeatur ſine ea Teſtatorem noluiſſe a precedenti voluntate recedere per *Textum expreſſum in Auth. hoc inter liberos C. Teſtamentis*, quam late exornant *Faber. in Cod. lib. 5. tit. 5. definit. 9., Ruin. conſil. 86. num. 15. lib. 3., Surd. conſil. 310. nu. 2., & ſeq., Altograd. conſil. 65. n. 10., & ſeqq. lib. 2., Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 166. num. 61., & ſeqq., Baitell. dec. 89. num. 2., & ſeq., Fontanell. dec. 203. ex num. 2., & ſeqq., de Franch. dec. 399. n. 2., ibique Adden. Carol. Anton. dec. Luc. n. 1., Rota coram Buratt. deciſ. 901. num. 1., & per tot., & coram Bich. dec. 56. num. 6.*

Neque prædicta individua, ſpecialiſque clauſula derogatoria præcedentis Teſtamenti indiſpenſabiliter de Jure neceſſaria ad revocanda Teſtamenta inter liberos condita, ne iidem fraudentur aſcendentalibus hæreditatibus contra multoties ipſorum Parentum Judicium, & Juris præſcriptum, ſuppleri valuit ex clauſula in dicto ſecundo Teſtamento appoſita, *caſſans, irritans &c.*, quia prædicta clauſula tanquam communis, & generalis, & ut plurimum de ſtylo Notariorum apponi ſolita non excedens lineam generalis revocationis nullius momenti reputata fuit, quando, prout hic requiritur ſpecialis, & expreſſa, ut ex profeſſo tradunt
4 *Bald. in dicta Auth. Hec inter liberos num. 2., & 5. C. de Teſtamentis Aldobrand. conſil. 14. n. 24. lib. 1., Curt. Jun. conſil. 169. n. 8., Bellon. Jun. conſil. 83. num. 19., & 21., Simon. de Pret. de interpretat. ultim. voluntat. lib. 4. dub. 1. n. 28., & 29., Mantic. de conjectur. ultimar. volunt. lib. 6. tit. 2. num. 27., Dauth. de Teſtamentis ſuper dicta Authen. hoc inter liber. num. 7., de Franch. dicta dec. 399. n. 2. ibique Adden. Carol. Anton. de Luc. ſub num. 1., Neguſan. ſylv. reſponſ. quæſt. 180. num. 11., Barry de ſucceſs. lib. 10. tit. 1. n. 27. tom. 2.*; Et eo magis in caſu præſenti, in quo plures concurrunt conicturæ, ex quibus manifeſtiſſime confirmatur dictam clauſulam potius ex ſtylo Notarii, quam ex deliberata voluntate Margheritæ Teſtatricis appoſitam extitiſſe, & quæ unice in ſubiecta materia attendi debet ad effectum agnoſcendi revocationem huiuſmodi privilegiatorum Teſtamentorum, quia quemadmodum aliquando in certis, & particularibus caſibus, quando ex facti circumſtantiis prudentis Judicis arbitrio penſandis, revera conſtat Teſtatorem ſuam voluntatem mutaſſe, neceſſaria nec eſt clauſula derogatoria ſpecialis ſed admittitur generalis, vel alia æquipollens,
5 ut communiter tradunt *Roderic. Suarez. in leg. Quaniam in prioribus C. de inofficioſ. Teſtam., Maſcard. de probationibus 1288. numer. 43., Mart. de ſucceſſ. legal. part. 4. quæſt. 4. art. 7. num. 22., Mantic. de coniect. ultim. volunt. lib. 12. tit. 8.*

num.

num. 13., *Cardin. de Luca de Teſtam. diſc.* 76. *nu.* 7. *verſus fin., Rota dec.* 27. *n.* 8. *part.* 2., & *dec.* 99. *num.* 1. *part.* 13. *recent.*, & *in Romana, ſeu Reatina Teſtamentorum* 13. *Junii* 1710. §. *Eodem ferme modo coram R. P. D. meo Criſpo*, & *in Interamnen. hereditatis* 4. *Februarii* 1711. §. *Robuſtius coram Reverendiſſimo Molines Decano*.

Ita è converſo generalis nequaquam ſufficit, quando non ſolum deficiunt huiuſmodi conie-ćturæ, & circumſtantiæ, quæ animum Judicis omnino impellant ad credendum huiuſmodi voluntatis variationem, mutationemve; ſed omnino illam excludunt, ut unanimiter docent
6 *Faber. in Cod. lib.* 6. *tit.* 5. *definit.* 14., *Cirocc. diſcept.* 21. *num.* 34., *Clarus in* §. *Teſtamentum quæſt.* 98. *n.* 1., & *ſeq.*, & *quæſt.* 99. *n.* 8., *Mantic. de coniectur. lib.* 12. *tit.* 18. *nu.* 13., *Cardin. de Luc. de Teſtam. diſc.* 76. *num.* 7. *erga finem Rota coram Buratt. dict. deciſ.* 901. *n.* 4. *verſic. Eoque magis*, & *apud. Cardin. de Luc. de Teſtament. deciſ. num.* 7. *ad* 10. *lib.* 9. *tom.* 1.

Urgentiſſimæ autem viſæ ſunt coniecturæ, quæ prædictam deliberatam Margheritæ voluntatem præfati primi revocandi Teſtamenti excludere videbantur, in eo enim legebantur Carolo hæredi inſtituto ſubſtitutæ ejus filiæ iuxta illud ingenitum omnibus Parentibus votum in proprios filios propenſum; In ſecundo autem earum ſubſtitutio legitur adempta, & facta ad commodum fratrum dicti Caroli penitus extraneorum, & quod plus eſt abſque ulla nova Cauſa, quæ laudabiliter, aut probabiliter impellere valuiſſet dictam Margheritam Teſtatricem ad priores Teſtamenti Tabulas variandas, & quidem in parvo horarum curriculo, & fere in inſtanti, & quando graviſſimo morbo ægrotabat, cum inde ad paucos dies deceſſerit, unde in hiſce facti circumſtantiis cum agatur de revocanda provida, juſta, & naturali antecedenti diſpoſitione exarata in favorem filiarum per ſecundam omnino improvidam, & inveriſimilem in damnum dd. filiarum, nulla ita ſuggerente iuſta cauſa ex tunc ſuperventa, eo fortius neceſſaria erat clauſula ſpecialiter derogatoria, quia tam imprudens, ac fere inhumana diſpoſitio, per quam excluſo proprio, ac immediato deſcendentali ſanguine invitatæ fuerint prorſus extraneæ Perſonæ, non præſumitur ex neceſſaria, ac impavida Parentum libertate proceſſiſſe, ſed potius ex Circumſtantium præſſionibus, & calliditate, iuxta eam iuridicam ſuſpicionem, quam vehementiſſime præſeferunt ea omnia Teſtamenta, quæ in perniciem filiorum, nulla ſuperventa cauſa, & ratione, variata leguntur, ut egregie expendit
7 *Bald. in dicta Auth. hoc inter. liberos ſub n.* 4. *Cod. de Teſtament., Roman. conſ.* 179. *n.* 20., *Menoch. de præſumpt. lib.* 4., *præſumpt.* 166. *n.* 62., *Rot. coram Buratt. dicta deciſ.* 901. *num.* 12., & *apud Card. de Luc. de Teſtam. dicta deciſ.* 16. *nu.* 11., & *ſeqq.*

Prorſus neglecta exagerata cauſa Debitorum, quibus aſſerebatur memoratam Margheritam adſtrictam eſſe favore dictorum ſubſtitutorum, quia hæc cauſa in primis non fuit cauſa de novo ſuperventa, quæ impellere in iſtanti, & quando fere animam agebat, potuiſſet præfatam Margheritam ad variandam tali modo ſuam diſpoſitionem, ſed uſque ab initio præexiſtebat, & tamen nec potuit nec valuit ſuum ultimum velle naturaliter erga filias directum, & illarum favore revera panditum in antecedenti proximo Teſtamento diverſimode, quam ipſarum commodo determinare, ſed quod plus eſt introſpecta quantitate prædictorum debitorum, eo minus laudata cauſa ſubſiſtens emicuit, quia ea non traſcendit ſcuta trecenta, & proinde inefficax ad fundandam mutationem voluntatis,

Prout quoque in conſpectu tam gravium conjecturarum oſtendentium controverſum ſecundum Teſtamentum non ex deliberato animo Teſtatricis proceſſiſſe ullam animadverſionem promerita fuit reflexio, quod prædictis filiabus in illo relicta fuerit dos, & legitima, quia ſi in d. pariter primo Teſtamento id ipſum ultra ſubſtitutionem legatum erat, quid plus in hoc ſecundo Teſtamento relictum, & factum fuit, quam caſſare prædictam ſubſtitutionem earum favore ordinatam, & certo juxta naturæ ordinem earum favore purificandam? Unde in his circumſtantiis hujuſmodi Legatum apparuit cauthela neceſſaria ipſius Viri ad validandum ipſum ſecundum Teſtamentum ne ſcilicet ex capite præteritionis irritaretur, non autem valida conjectura pro eodem ſubſtinendo, quamvis ad hunc effectum non attendatur ſi aliquid modicum filiis in ſe-
8 cundo Teſtamento relictum fuerit, ſed unice inſpiciatur quale ex duobus Teſtamentis ſit filiis favorabilius, ut proſequitur *Bald. in d. Auth. hoc inter liberos num.* 4. *Cod. de Teſtam.* ibi -- *Aut Teſtamentum ſecundum eſt favorabilius pro liberis, & tunc valet ſecundum quaſi cuiuſdam odii excluſivum. Aut e contra primum eſt favorabilius pro liberis, & tunc non valet ſecundum* -- *Riminald. ſen. conſ.* 135. *num.* 4., *Altograd. conſ.* 65. *num.* 18. *lib.* 2., Danth *in dicta Auth. hoc inter liberos ſub num.* 50. *verſ. ſi autem de Teſtam., de Franch. deciſ.* 204. *num.* 33., *Theſaur. quæſt. forenſ. lib. primo qu.* 56. *nu.* 15. *in fine*, *Gratian. diſceptat. foren.* 605. *nu.* 18., *Rota coram Seraphin. deciſ.* 382. *num.* 7. *verſic. maxime*.

Non referente, quod cum in dicto primo Teſtamento tam Damia, quam Fulvia filiæ memoratæ Margheritæ legerentur dumtaxat ſubſtitutæ, illud dici non poſſit Teſtamentum inter liberos, quod ſolum dicitur illud, in quo
9 filii fuerunt primario, & directe inſtituti, non autem ſubſtituti, ut advertit *Cancer. variar. reſolut. lib. primo cap.* 4. *nu.* 101., *Torr. de pact. futur. ſucceſſ. lib.* 3. *cap.* 12. *nu.* 172.

Quia hoc ipſo, quod ſucceſſionis via aperitur favo-

Digitized by Google

favore Liberorum tam ratione majoris affectio-
nis erga filios quam vis ſubſtitutos, quam etiã ra-
tione ultimi finis, qui dirigitur in ipſos filios
ſubſtitutos; ita ſubſtantiatur, & qualificatur
ab ipſa parte ſubſtitutiva Teſtamentum, ut iu-
remerito ad hunc effectum Liberis favorabi-
10 lem, Teſtamentum dici debeat inter Liberos
*iuxta theoricam Paul. de Caſtr. in l. cum dotem
ff. ad l. falcid., Bart. in l. Præcipimus §. Penult.
Cod. de appellat., Decius conſ. 404. nu. 4., & 5.
vol. 2., Mart. de ſucceſſ. legal. par. 4. quæſt. 8.
num. 5., & ſequen. artic. 2., Panimoll. dec. 12.
annot. 7. nu. 19.*

Nec inconveniens in hiſce caſibus reputari
debet, ut Teſtamenta inter Liberos dici etiam de-
beant illa, in quibus filiis ſubſtitutis, quamvis
11 intermediante Perſona Patris, hæreditas
materna deferatur ad *Text. in l. etſi perceperit
§. final., & ibi Bartol., & cæteri omnes ff. de
lib., & Poſth. Mart. de ſucceſſ. legal. dicta par.
4. quæſt. 8. dicto artic. 2. dicto num. 5., & 6.,
Panimoll. dicta adnot. 7. nu. 19. verſ. hæc eſt.*

Potiſſime quando ſubſtitutio eſt concepta
per verbum *ſuccedant*, quod ubi refertur, pro-
ut hic ad Perſonam ibi — *Succedant eidem*, &
agitur de ſubſtitutione favore Liberorum ordi-
nata, cenſetur directum, ut firmant *Spad. conſ.
325. num. 5. lib. 3., Bellon. de Jur. accreſcen.
12 capit. 7. quæſt. 3. num. 212., de Luc. ad Gra-
tian. diſcept. 407. num. 15., Mantic. de conje-
ctur. ultimar. voluntat. libr. 5. tit. 1. num. 8.,
Rota coram* Mantic. *deciſ. 367. num.* 8. Ideoque
filiæ potius directe inſtitutæ, quam ſubſtitutæ
cenſentur, cum vigore talis directæ ſubſtitutio-
13 nis poſſint propria auctoritate hæreditatem
capere, abſque eo quod Inſtitutus nec Trebel-
lianicæ detractionem prætendere valeat per
*Textum expreſſum in cap. ſi Pater de Teſtament.
in 6., Mantic. de conject. d. lib. 5. tit. 1. nu. 5.,
& 6., Rota coram eodem d. dec. 367. n. 8.*

Non attentis præmiſſis auctoritatibus, & ſi-
gnanter *Torr. de Pact. futur. ſucceſſ. lib. 3. cap.
12. num. 172.*, quia prædictæ auctoritates lo-
quuntur in caſu, quo Perſona extranea ſit in-
ſtituta, & Liberi tantum ſubſtituti, in quo caſu
14 firmatur Teſtamentum Parentum minus ſo-
lemne in filiorum præjudicium non ſubſtineri,
& ſic in ſenſu favorabili ipſis filiis ſubſtitutis,
qui annullato Teſtamento totam capiunt hęre-
ditatem; Quemadmodum igitur in illo caſu
favor filiorum impellit pro nullitate Teſtamen-
ti paterni; Sic e contra in caſu preſenti, in quo
ſecundum Teſtamentum produceret præiu-
dicium, & excluſionem filiorum, dici debet,
quod per ſecundum non fuerit derogatum pri-
mo, in quo filii de ſucceſſione poſt Patrem fue-
runt a Matre honorati, ne quod in filiorum
favorem de Jure ſancitum eſt, in maximum
15 illorum præiudicium retorqueretur contra
regulam vulgatiſſimi *Text. in l. quod favore
C. de legib.*

Prout non refragatur, quod authoritates ad-
ductæ *in §. Non referente*, loquantur in termi-
nis cauſæ piæ, in qua quia non poſſit dari cadu-
catio, ex quo cauſa pia nunquam moritur, di-
verſa militet ratio, & ideo non applicentur,
quoniam vis non ſtat in ea caducatione, quę
contingere non valet in ſubſtitutione cauſæ piæ,
quæ nunquam moritur, & quæ evenire poteſt
in ſubſtitutione favore liberorum ordinata, ſed
bene quidem in illa maiori affectione, & ultimo
Teſtatoris fine, quem Doctores conſiderant po-
tentiorem ipſa inſtitutione, & ideo ea neglecta
a ſubſtitutione ultimam diſpoſitionem qualifi-
cant, denominantque Teſtamentum ad pias
cauſas, & idcirco cum hæc ratio a fortiori pe-
rurgeat in Teſtamento matris reſpectu filiarum
optime procedit, quod etiam Teſtamentum
matris filias poſt Patrem ſubſtituentis, præſertim
16 directe, dici debeat inter Liberos, ſic appli-
cantur termini præmiſſarum auctoritatum ad
mentem *Text. in l. illud ff. ad legem Aquiliam*.

Reflectendo præſertim, quod caſus præſens
non eſt de Inſtitutione, quæ facta fuerit de ali-
qua Perſona extranea, ſed inſtitutus fuit primo
loco proprius Pater dictarum filiarum, cui
17 etiã dicta inſtitutione ſeclusa uſusfructus quæ-
rebatur iuxta diſpoſitionem *Text. in Leg. Cum
oportet. C. de bonis quæ liber., Andreol. controverſ.
224. numer. 10., & controverſ. 238. numer. 16.
modern. Lucen. apud Saminiat. controverſ. 111.
num. 3. Rota in Romana Officiorum vacabilium,
ſeu Uſusfructus 15. Maii 1711. §. Deveniendo cor.
Reverendiſſimo Decano*. Et ideo cum in huiuſmo-
di caſu prædicta prima diſpoſitio fuerit ſum-
mopere prudens, & provida, eo minus admitti
poteſt, quod per prædictam inſtitutionem Patris
ceſſare etiam debeat ille favor filiorum, qui
tantam cum proprio Parente habent connexio-
nem, & in quo favore filiorum ſtat in ſubſtantia
cauſa finalis, propter quam Iura noſtra tanta
privilegia, & beneficia, ne priventur ſucceſ-
ſione aſcendentium, eiſdem indulſerunt.

Quæ cum ita ſe habeant reſpectu inſubſtantiæ
18 allegati tituli d. ſecundi Teſtamenti, in radi-
ce multo magis dictus titulus apparuit inefficax
ex notiſſimo *Text. in leg. fæmina C. de ſecund.
nupt.*, quia cum præfatus Carolus tranſiverit
poſt obitum Margheritæ ad ſecundas nuptias
cum Dorothea Attiveria, inde clariſſime de-
ſcendit, quod proprietas bonorum materno-
rum ob dictum tranſitum Patris ad ſecunda vo-
ta quæſita ipſo Jure fuerit favore filiorum primi
Matrimonii, ut clare diſponitur in dicta *Leg.
Fœmina §. Illud* Cod. *de ſecund. nupt., & Leg. ge-
neraliter verſic. Dominium Cod. eodem, & in §. Si
vero verſic. Et generaliter Auth. de nupt.* Et qua-
rum Legum diſpoſitio procedit indiſtincte ſive
agatur de Matre, ſive de Patre ad ſecunda vota
tranſeunte, ut expreſſe ſancitur in *in dicto §. Si
vero Auth. de nupt., & in dicta L. generaliter §.
Hoc autem in fine Hodiern. in L. hac edictali qu.
21. n. 2. Rot. cor. Cavaler. dec. 50. nu. 5., & cor.
Celſ. dec. 46. nu. 6.*

Non

Non reſtagante, quod cum prædicto Carolo Conjugi inſtituto dati fuerint ſubſtituti ejuſdem fratres, operatio præfatę Legis favore filiorum non procedat ex late deductis per R.P.D. Maſſerium apud *Carol. Anton. de Luca de Binubat. quæſt. 67. num. 7., & pluribus ſeqq.*, qui in hac eadem Cauſa ſcripſit, quia prædicta Juris concluſio tunc urgeret quando prçfata ſubſtitutio circumſcripta omni ſuſpicione fraudis, & machinationis credi poſſet, quoda libera, & conſtanti ipſius Margheritæ Teſtatricis voluntate proceſſerit, ſed quando ut in circumſtantiis præſentibus ſuperius ponderatis opinari valet ordinata ad fraudandam ſubvertendamque
20 per interpoſitas Perſonas Legis diſpoſitionem, pro non ſcripta haberi debet per *Text. expreſſ. in Leg. hac ædictali §. Sin vero C. de ſecundis nupt., & in §. Optime Auth. de nupt. Bertrand. in dicta L. hac ædictali num. 26. C. de ſecund. nupt. Rot. dec. 732. num. 12., & 21., & 22. par. 18. rec.* cum aliis plena manu relatis in *Avenionen. hæreditatis* 20. *Jan.* 1700. *§. Totam autem cor. Me.*

Et quemadmodum in hac materia non
21 omnium Caſuum una eſt regula, ſed iuxta particulares facti circumſtantias a prudenti Judicantium Religione penſandas Judicium efformari debet, ut peculiariter monent *Merlin. de legitim. lib. 4. tit. 2. quæſt. 3. ſub nu. 6. verſic. tota itaque Paitell. Jun. in adnotat. ad exped. 12. nu. 2., & ſequen. Rot. deciſ. 305. n. 5. part. 10. recen. & in dicta Avenionen. hæreditatis* 20. *Jannerii* 1700. *§. Et ob id coram Me.* Ideo rimatis omnibus ſupra expoſitis conjecturis, una cum ſtatu dicti Caroli tunc temporis ſobole maſculina deorbati, & ſic veriſimiliter cogitantis ad ſecunda vota migrare pro conſervatione ſuæ agnationis, a veritate facti abberrare viſum non fuit, quod ita excogitatus fuerit modus fraudandi dictæ Legis diſpoſitionem, & dictas filias in caſu præviſo ſecundarum Nuptiarum mediante dicta ſubſtitutione Fratrum germanorum prædicti Caroli, unde hæc ſubſtitutio perſonarum extranearum poſthabito Sanguine, & propriis filiabus ipſius Margheritæ nulla ſuperventa legitima cauſa illas exhæredandi, aut eas privandi beneficio ſucceſſionis, ad quam in Teſtamento paulo antea condito invitabantur, viſa eſt potius in illo ſtatu rerum quædam inſolita, & affectata cauthela præordinata ad violandam, & fraudandam per interpoſitas dd. fratrum Perſonas diſpoſitionem d. *L. fœmina C. de ſecund. nupt.*, quam deliberata, & firma voluntas Margheritæ illas ſubſtituendi, ut apprime conſiderando qualitatem perſonarum ſubſtitutarum conſtanter tradunt aliis adductis *Surd. conſ.* 150. *n.* 21. ubi de perſona fratris, *& Berſan. de vid. cap. 3. qu. 10. n. 12.*

Abſque eo quod nec obſtare apparuerit alterum objectum pro parte Joſephi inculcatum, quod nempe non poſſet in præſenti themate habere locum *Text. in L. fœmina C. de ſec. nup.* ob Statutum Veliternum excluſivum fœminarum propter agnationem, cum per ſimilia Statuta cenſeri derogatum cenſuræ ejuſdem Legis
22 tradant *Tartagl. de reſervat. Statut. artic. 15. num. 126., Rot. deciſ. 368. nu. 1. par. 11.*; Quia non obſtantibus præfatis Statutis excluſivis fœminarum propter maſculos, adhuc in Lucris quæſitis filiis in pœnam Binubatus Parentum ſuccedunt fœminæ excluſæ ob eam viviſſimam rationem, quod cum ipſæ Iura ſanguinis ob præfatam excluſionem non perdant, & veniant uti filiæ non uti hæredes recompenſando Iniuriam illatam a Parentum incontinentia, dum ad ſecundas nuptias convolarunt, vis excluſiva Statuaria ad ea non porrigitur, cum non dicantur bona hæreditaria Parentis Binubi, ſed propria, ut de veriori opinione contrariis reſpondendo
23 communiter tradunt Doctores allegati per *Mart. de ſucceſſ. legal. parte prima quæſt. 13. art. 11. in fin., & per tot., & per Hodiern. in L. hac ædictali quæſt. 12. n. 69., & ſequen., Berſan. de Vid. cap. 3. quæſt. 12. n. 4., & 7., & per tot. Trentacinq. variar. reſolut. lib. 3. tom. 1. tit. de matrim. reſolut. 5. nu. 34., Carol. Ant. de Luc. in L. fœmina quæſt. 75. nu. 3. 4., & ſequen., & ipſe Tartagl. d. art. 15. a num. 101., & ſeq.*

Quibus ſic ſtabilitis, nec obeſſe autumarunt DD. Fratribus de Antonellis filiis, & hæredibus d. Fulviæ renunciationem ab ea emiſſam favore memorati Caroli Patris in actu, quo deſponſata fuit cum Xaverio Antonello Patre modernorum litigantium etiam ad favorē filiorum maſculorum ex d. Carolo naſcendorum ex ſecundo iam contracto coniugio cum dicta Dorothea Attiveria, ex qua deſumebant Defenſores Joſephi, quod ex dicta renunciatione (data etiam, & non conceſſa competentia talis Lucri, in qua contemplati quoque fuere prædicti Caroli filii ex dictis ſecundis Nuptiis naſcituri) renunciatum perneceſſe foret lucro dictæ Fulviæ competenti ex dicta Cæſarea Sanctione *L. fœmina*, quia cum talis renunciatio non ſit expreſſa, ſed ſolum per ſupradictos ſuppoſitivos diſcurſus elicita nullius momenti viſa fuit, cum ad hunc effectum non ſufficiat tacitus filiorum, vel ſubauditus conſenſus, ſed requiratur expreſſus, & cum ſpecifica certioratione talis Lucri a Lege ſibi illo adveniente caſu deferendi, quia alias tanquam Jus mere incorporale, & intellectuale rudibus, & teneris Puellis prorſus incognitum, non cenſetur per tales generales renunciationes remiſſum, ſeu abdicatum, ut optime
24 ratiocinantur *Faber. in Cod. lib. 3. tit. 5. deſinit. 15. n. 7.* plene *Rocc. diſputat. Jur. ſelect. cap. 55. n. 60., & ſeq., Carol. Ant. de Luc. de Binubat. qu. 77. nu. 4., Rot. cor. Buratt. dec. 120. n. 20., & ſeq., & dec. 45. nu. 25., & ſeq. part. 7. rec., & in Fulginaten. Donationis ſuper reſervatis 10. Ian. 1710. §. Quod comprobatur cor. R.P.D. meo Criſpo.*

Maxime quia dicta renunciatio quoque apparuit nullitatis vitio laborare tam ex defectu conſenſus dictę Fulviæ, quam cauſæ neceſſa-

riæ in Contractibus mulierum ad formam *Stat. Vrbis libr.* 1. *cap.* 151., & quidem ex defectu conſenſus, quia Fulvia renunciavit Bonis maternis, quæ ſibi competere valerent vigore dicti ſecundi Teſtamenti, in quo ſola dos, & legitima ſibi relinquebatur, quando præmiſſum ſecundum Teſtamentum ex prædictis erat nul-
25 lum, & propterea cum hoc ſuppoſitum, cum quo renunciavit falſum fuerit, ipſo corruente quemadmodum ruit conſenſus dictæ renunciantis, ita ſimul, & ſemel ipſa renunciatio, ut in puncto tradunt *Angel. de Peruſ. conſ.* 94. *nu.* 5., *Caſtrenſ. conſ.* 377. *per tot. lib.* 2., *Ruin. conſ.* 127. *nu.* 13., *& ſeq. lib.* 3., *Palm. Nep. Alleg.* 200. *nu.* 36., *Rot. dec.* 128. *num.* 3., *& ſeq. par.* 14. *rec.*

Ex defectu quoque cauſæ, quia cum in ea pro cauſa finali dictæ renunciationis recenſita ſolum fuerit cauſa Dotis ſcut. 2000. a dicto Carolo Patre ſæpedictæ Fulviæ promiſſæ, quæ ſolum dici poterat dos congrua, & quæ deneceſſe
26 a dicto Carolo Patre dari debebat dictæ Fulviæ filiæ quamvis diviti, & aliunde habenti per *Text. expreſſ. in Leg. fin. Cod. de dot. promiſſ.*, *Menoch. de præſumpt.* 189. *num.* 68., *Merlin. de legit. lib.* 3. *tit.* 1. *quæſt.* 22. *fere per tot.*, *Rota coram Coccin. deciſ.* 1789. *num.* 6.; Ideo reputari non valuit pro cauſa efficienti memoratæ renunciationis ad bona materna non deferenda, ſed actu delata, ſed requirebatur, quod Pater ultra prędictam congruam dotem ſcut. 2000. aliquid de ſuo daret correſpective
27 ad dictam renunciationem, ad hoc ut cauſa in eo allegata ſubſiſtere poſſet, ut diſcuſſo articulo reſpondit *Rota in Faventina fideicommiſſi, ſeu tranſactionis* 5. *Maii* 1713. §. *Defectus autem Cauſæ coram Eminentiſſimo Scotto*, & in eiuſdem confirmatoria 19. *Januarii* 1714. §. *Reſpectu vero cum duob. ſeqq. coram R. P. D. meo Criſpo, & in Firmana Manutentionis* 5. *Aprilis ſuperioris anni* §. *Exordiendo coram* Me.

Quod autem prædicta Dos ſcut. 2. m. fuerit tantum Dos congrua, quæ illis temporibus tradi ſolita erat inter Perſonas nobiles Civitatis Veliternæ, vix in dubium revocari poterat ex fide iurata plurium Perſonarum Nobilium eiuſdem Civitatis regiſtrata in *Summario* reſponſionis fratrum de Antonellis *num.* 1., & ex ſolito ipſius Familiæ Antonelliæ, quæ etiam aliis temporibus Dotes in præfata quantitate ſcut. 2000. recepit, cum Avus ſæpedictorum fratrum de Antonellis in Dotem receperit ſcut.
28 2000. ultra quamplura mobilia, ut in eodem *Summ. num.* 4.; & quod ſolitum etiam familiæ Viri pro dotis congruitate eſſe attendendum monent *Menoch. conſ.* 293. *nu.* 7., *Decian. conſ.* 17. *num.* 37. *lib.* 2., *Fuſar. de ſubſtit quæſt.* 531. *num.* 166., *Rota coram Royas deciſ.* 117. *nu.* 26. *& deciſ.* 152. *num.* 16. *poſt Torr. de pact. futur. ſucceſſ.*, *& coram Priol. deciſ.* 401. *num.* 17. *coram Cerr. deciſ.* 907. *num.* 2., *&* 3., *& coram Emerix Jun. deciſ.* 532. *num.* 3., *& deciſ.* 1097. *num.* 12. ibique concordantes, & ad ornat. *Card. de Luc. de Teſtam. lib.* 9. *dec.* 20. *nu.* 15. *& inter meas impreſſ. dec.* 94. *nu.* 17.

Pœnitus poſthabitis exemplis illis, quæ pro parte memorati Ioſephi allegabantur circa dotes in ſumma minores dictis ſcut. 2000., quia omnia prædicta documenta reſpiciebant tempora antiqua anni 1603., 1620., & 1637., & proinde non merebantur attendi, quia retroactis temporibus, in quibus adeo grandis ſuperbia, & luxus non excreverat, & in quibus tam ingentes pecuniarum ſummæ non impendeban-
29 tur, pro parando mundo muliebri, valde minores dotes conſtituebantur ut alias dixit *Rota dicta dec.* 94. *nu.* 19. *coram* Me inter hactenus Romæ impreſſas, & cum aliis ibi laudatis.

Parique demum inſubſiſtentia laborat altera cauſa conſervationis agnationis pariter in præfato renunciationis Inſtrumento expreſſa, quia ultra quam quod illa fuit ſolum additative, & augumentative ad cauſam dotis appoſita ibi - *Ex cupiens etiam bona ſuorum Parentum &c.* - & propterea cenſetur potius compulſiva, quam finalis: votum agnationis conſervandæ reputatum potius fuit nudus, & ſimplex color excogitatus pro ſalvando actu iniuſto, & læſivo renunciationis ſub dicto ſpecioſo titulo agnationis conſervandæ, quam veri, & pura cauſa fina-
30 lis emittendæ renunciationis, ut in puncto animadvertit *Rota coram Emerix. Jun. dec.* 90. *num.* 6., *& in recent. deciſ.* 338. *num.* 17. *part.* 17., *& in dicta Faventina fideicommiſſi, & Tranſactionis* 5. *Maii* 1713. §. *Eoque minus cum ſeq. cor. Emo Scotto, &* 19. *Febr.* 1714. §. *Statutaria cor. R. P. D. meo Criſpo, & in d. Firmana Manutentionis* §. *Abſque eo quod coram Me.*

Ex his igitur cum apparuerit prædictam Fulviam controverſam renunciationem emiſiſſe erronee, & ſine ulla cauſa, alterum quoque proficiſcebatur motivum enormiſſimæ læſionis, cum pro hæreditate materna actu delata, & pleno Jure quæſita nihil aliud habuerit, quam dictam dotem ſc. 2000. quæ vix congrua cenſeri poterat habito reſpectu ad ſola Bona paterna, & ex quibus Pater tenebatur filiam etiam divitem, & aliunde habentem dotare, ita, & taliter quod pro hæreditate materna cum nec obulus datus fuerit, hæſitari non valet, quod
31 filia nihil correſpective recipiens ad bona materna renunciata enormiſſime læſa non fuerit ut bene dixit *Rota in Bononien.*, *ſeu Imolen. Bonorum ſuper bono Jure* 10. *Junii* 1693. §. *Reſolutionem cor. bo. me. Urſino, & in Callien. Bonorum* 26. *Aprilis* 1697. §. *final. coram Rmo dell' Olmo, & in d. Firmana manutentionis* 5. *Aprilis* 1715. §. *finali cor. me.*

Et ita utraque Parte acerrime informante reſolutum fuit &c.

TY-

TYBURTINA SUCCESSIONIS, SEU RECADENTIARUM.

Luna 11. *Maii* 1716.

ARGUMENTUM.

In Caſtris S. Gregorii, & Caſapis antiquiſſima viget conſuetudo cujus vigore Barones dd. Caſtrorum ſuccedere conſueverunt in boris Vaſſallorum decedentium ſine legitimis hæredibus; Qui nam vero dicantur legitimi iſti hęredes, an hæc conſuetudo tam in teſtatis quam in inteſtatis ſucceſſionibus procedat, & quomodo, & an demum iſta ſit probata, ſit juſta, & locum habeat in tota fere Italia, & ditione Eccleſiaſtica optime leges in præſenti Deciſione, in qua hæc omnia doctè examinantur.

SUMMARIUM.

1 *Antiquiſſima viget conſuetudo in Caſtris S. Gregoris, & Caſapis, ut Barones ſuccedant in bonis Vaſſallorum decedentium ſine legitimis hæredibus, & cum qua differentia, & qui ſint legitimi heredes.*

Et iſta conſuetudo plene comprobatur authographis documentis, num. 2.

3 *Ex actibus attingentibus metam centum, & ultra annorum inducta remanet plus quam centenaria, & immemorabilis conſuetudo.*

Quæ prabet meliorem titulum de Mundo ad tuendum poſſeſſorem in quaſi poſſeſſione ſui Juris num. 4.

5 *Statuta locorum nil aliud ſunt quam conſuetudines diu obſervatæ, & poſtea in ſcriptis redactæ.*

Præſertim ſi ſint in viridi obſervantia, quo caſu facilius attenduntur nu. 6.

Item ſi adſint Teſtes ſuper eadem obſervantia deponentes nu. 7.

7 *Teſtibus contra proprium commodum, & intereſſe deponentibus plena fides præſtanda eſt.*

8 *Priores Univerſitatis plene informati præſumuntur de moribus, & conſuetudinibus ſuæ Patriæ.*

Ideoque eorum teſtimoniis plena fides præſtanda eſt.

9 *Conſuetudo probatur ex publica voce, & fama.*

10 *Sententia in rem iudicatam tranſit ob non proſecutam appellationem tempore habili.*

11 *Sententia lata cum legitimo contradictore, & ſuper eadem individuali materia facit ſtatum*

12 *Poſito dominio S. Sedis eo minus eſt præſumendum Baronem Jus recadentiarum per violentam uſurpationem ſibi arrogaſſe.*

13 *In tota fere Italia, & in ipſa ditione Eccleſiaſtica, & apud exteras etiam nationes adeſt conſuetudo iſta recadentiarum.*

14 *Statutum Apoſtolica authoritate confirmatum comprabendit tam Clericos, quam laicos, quam etiam forenſes*, & nu. 15.

Et iſta Apoſtolica ſtatuti confirmatio ex lapſu immemorabili præſumitur, numero 16.

17 *Conſuetudines feudales tacito ſemper conſenſu univerſi Populi tam nempe Clericorum, quam Laicorum introductæ cenſentur.*

DECISIO DCCLIV.

ANtiquiſſima viget in Caſtris Sancti Gregorii, & Caſapis conſuetudo lapſu temporis memoriam hominum excedente inducta, & ſucceſſivo Vaſſallorum placito, & conſenſu confirmata, cuius vigore Barones dictorum Caſtrorum ſuccedere conſueverunt in Bonis Vaſſallorum decedentium ſine legitimis hæredibus, quales
1 pro excludendo Barone dicuntur *Pater*, *Mater*, *Filii*, *Fratres*, *ſeu Fratrum filii in communi viventes*. Ea tamen ſervata differentia inter inteſtatos, & cum Teſtamento decedentes, ut primo caſu Baro totam defuncti inteſtatam hæreditatem nanciſcatur. Secundo vero caſu ſemiſſe dumtaxat contentus eſſe debeat, reliquum attribuendo hæredibus in Teſtamento ſcriptis, quod quidem ſuccedendi Jus communiter appellatur *Jus recadentiarum*, & apud Incolas dictorum Caſtrorum deſignatur ſub vulgari dicterio *Morire a Corte*.

Huiuſmodi conſuetudini immemorabili innixus Dominus Princeps Franciſcus Pius a Sabaudia modernus Baro eorumdem Caſtrorum cum nuper ab Humanis exceſſerit Abbas Ioſephus de Cruce nullo condito Teſtamento, nulliſque ab Inteſtato relictis legitimis hæredibus in gradibus ſuperius expreſſis, qui recadentiarum Ius prohibere poſſent, adeptus fuit poſſeſſionem omnium Bonorum, quæ ab illo poſſeſſa fuerant in Territorio memorati Caſtri Santi Gregorii; Et quamvis D. Marchio Philippus de Maximis aliique ad inteſtatam ſucceſſionem eiuſdem Abbatis de Cruce aſpirantes, occupaverint, quoque præfatorum Bonorum poſſeſſionem, ſuccubuerunt tamen in Tribunali A.C. ad quod delata fuerat controverſia in ſummariiſſimo poſſeſſorio ſuper manutentione, nec diſſimilem ſortem experti ſunt in Sacro Auditorio, ad quod in gradu appellationis Judicium manutentionis conſcenderat reſcribentibus Dominis coram me *ſub die* 22. *Junii* 1714. *Dandam eſſe manutentionem Baroni*, ut ex deciſione deſuper ædita.

Cum autem præfati Marchio de Maximis, aliique aſſerti hæredes Abbatis de Cruce abſoluto iam Iudicio poſſeſſorio per ſolemnem renunciationem ab ipſis emiſſam eorum Iura validiori conatu experiri voluerint in petitorio, hinc ad eorum inſtantiam in hodierna Audientia diſceptandum propoſui Dominis meis Dubium -- *An ſit danda Immiſſio* -- & negativum habui reſponſum.

Ratio ſic decidendi deſumpta fuit, ex eo quod cum Marchio de Maximis, aliique prætenſi hæredes Abbatis de Cruce ab inteſtato defuncti non ſint in eo gradu eidem Defuncto coniuncti,

ſeu de genere illorum, qui vigore conſuetudinarii Iuris recadentiarum in Caſtro S. Gregorii vigentis ad ſucceſſionem Bonorum admittuntur nullam certe exercere poſſunt actionem pro Immiſſione obtinenda, ſed illis excluſis ad inteſtatam ſucceſſionem defuncti admittendus eſt D. Princeps Pius Baro eiuſdem Caſtri ex firmatis *per Rotam cor. Dunomzct. Iun. dec.981. n.1., & in rec. dec. 379. nu. 2. par. 13.*

Nec de huiuſmodi conſuetudine tribuente Baroni Caſtrorum Sancti Gregorii, & Caſapis Ius recadentiarum, ſeu ſuccedendi in Bonis Vaſſallorum decedentium ſine legitimis hæredibus, qui ad excluſionem Baronis ſuccedere debeant, quales ſunt *Pater, Mater, Filii, Fratres, ſeu Fratrum Filii in communi viventes*, dubitari poſſe crediderunt Domini, dum ex publicis Iuſtrumentis, aliiſque authenticis documentis, duobus fere ab hinc ſæculis initium
2 ſumentibus, manifeſtum ſit, quod quoties contigit, ut aliquis poſſidens Bona in Territorio dictorum Caſtrorum inteſtatus deceſſerit, nullis relictis hæredibus, qui impedire poſſent ſucceſſionem in Bonis conſuetudinario Iure recadentiæ inducta Baro illius Bona conſequutus fuit *Summ. D. Principis n. 2., & 7.* Prout etiam quoties aliquis ſimilium Bonorum Poſſeſſor, legitimo carens hærede, Teſtamentum condidit, in eo præſervatum, ac illæſum reliquit Ius recadentiæ Baroni competens, apponendo clauſulam *ſervata medietate Bonorum Curiæ*, vel aliam conſimilem adiiciendo -- *Salvis Iuribus Curiæ* -- *dicto Summ. D. Principis num. 8.*, & quidem cum effectu Baro quando ad eius favorem factus eſt locus ſucceſſioni Bonorum huiuſmodi, poſſeſſionem eorumdem pacifice adeptus eſt, & de eiſdem ſucceſſive libere diſpoſuit, ut patet ex particulis quinquaginta octo Inſtrumentorum relatis *in d. Summ. nu. 7.* iunctis aliis documentis Inventariorum Bonorum, in quibus Baro ſucceſſit vigore præfati Iuris *eodem Summ. num. 2.* Quinimo quoties aliquis Vaſſallus deſtitutus legitimis hæredibus, ut ſupra de ſuis Bonis libere diſponere voluit, antequam Teſtamentum conderet ſupplex petiit a Barone opportunam licentiam de eis libere diſponendi, ut patet *ex dicto Summ. num. 3.*, ubi legitur quemdam Iulium Cæſarem Porrum talem facultatem reportaſſe anno 1659. in calce ſupplicis Libelli porrecti clar: mem: Cardinali Carolo Pio dictorum Caſtrorum Domino. Ex quibus profecto actibus attingentibus metam centum ſeptuaginta annorum, & anteriorem temporis lapſum præſupponentibus, inducta remanet pluſquam centenaria, & immemorabilis conſuetudo nullo indigens tituli adminiculo, tamquam ſuppleti diuturnitate, & auctoritate temporis, & quemcumque meliorem, ac excogitabilem titulum de Mundo perhibens ad tuendum Poſſeſſorem in quaſi poſſeſſione ſui
3 Iuris, prout in terminis primæ propoſitionis monuerunt *Caſtrenſ. conſ. 6. nu. 1. lib. 1. Gabriel. de præſcript. concl. 1. nu. 7. Card. de Luca de alienat. diſc. 3. nu. 14., de fideicom. diſc. 264. nu. 3. 4., & ſeqq., de Emphyt. diſc. 65. nu. 5. Vrceol. de Tranſact. quæſt. 24. num. 58., & dec. Florent. 49. nu. 9. Rot. in recent. deciſ. 224. nu. 28. par. 6. deciſ. 709. nu. 23. cum ſeq. par. 17., & in Tyburtina Caſtri Sambuci 12. Iunii 1711. §. Concluſio cor. R. P. D. meo Aldro-*
4 *vando*, & in propoſito ſecundæ advertunt *Abb. in cap. ſuper quibuſdam de verbor. obligat. Fagnan. in cap. cum contingat. 13. nu. 1., & ſeq. de for. compet. Theſaur. quæſt. forenſ. lib. 2. qu. 27. num. 5., & 6. Rota coram Cerro deciſ. 155. num. 9. coram Emerix Iun. dec. 1139. nu. 6. in Romana Cenſus 8. Iunii 1714. §. Concurrente, cor. Eminentiſſimo D. Card. Scotto, & 17. Iunii 1705. §. Non relevante, & §. Quo poſito cor. eodem.*

Quæ quidem conſuetudo maius robur, & efficaciam deſumit ex ſtatuto dictorum Caſtrorum, in quo adamuſſim præſcribitur recenſitus ſuccedendi modus tam ex Teſtamento, quam ab inteſtato, & litteraliter, conſtabilitur Ius recadentiarum favore Baronis, & quidem non per modum novæ diſpoſitionis tunc ſumentis exordium, ſed præſupponendo vetuſtiſſimam conſuetudinem longe ante illius promulgationem vigentem, & per ſe ſtantem, ut patet nedum ex rubro, verum etiam ex nigro eiuſdem Statuti, & quidem ex rubro, quia poſtquam in libro ſeptimo poſitus eſt titulus -- *delle Conſuetudini* - ſucceſſive inter particulas eiuſdem libri ſeptimi recenſetur pars rubricæ -- *del far li Teſtamenti* -- & poſt formam præſcriptam in ſucceſſionibus teſtatis, ſubiicitur altera rubricæ pars *del ſuccedere ab inteſtato* -- & conſonat etiam eiuſdem Statuti nigrum in quo poſtquam fuit tributa facultas diſponendi de medietate Bonorum, relicta altera medietate favore Curiæ Baronalis leguntur verba illa -- *ſiccome è ſtato ſolito, e conſueto* -- *d. Summ. Principis num. 9.* Ut propterea nemini dubium eſſe poſſit iam dudum ante Statutum viguiſſe illud Ius non ſcriptum, iuxta quod eveniente caſu recadentiæ Bona ad Baronem ſpectabant, idemque Ius deinde a ſtatuentibus in ſcriptis redactum fuiſſe non quidem tamquam novum Ius eorum auctoritate recenter efformatum, ſed tamquam iam præexiſtens, & vigens, & ad maiorem eiuſdem notorietatem, & firmitatem lege etiam municipali evulgatum, in ſequelam præcedentis conſuetudinis, cum de facto ſtatuta locorum nil aliud ſint quam Conſuetudines
5 diu obſervatæ, & poſtea in ſcriptum redactæ, ut alias dixit *Rota in Romana, ſeu nullius Immiſſionis 9. Martii 1711. §. Amaritudo cor. me.*

Et ſane imperceptibile prorſus videbatur, quod niſi iam in dictis Caſtris viguiſſet talis Conſuetudo per immemorabilem annorum ſeriem inducta, illorum Incolæ nulla neceſſitate cogente condendo tale ſtatutum tam duram legem ſibi imponere voluerint, qua mediante libertatem diſponendi de Bonis ſuis a natura,

&Iu-

& Iure impartitam ſibi ipſis auferrent, propterea que concludere oportebat quod Statutum huiuſmodi ſpontanea voluntate promulgatum ab hominibus dictorum Caſtrorum fuerit innixum, & originem ſumpſerit ab antiquiori Iure non ſcripto ante illius promulgationem vigente, & inducto per conſuetudinem ſimilem illi, quæ poſt conditum Statutum ſemper fuit deinceps obſervata, & iuxta quam dictorum Caſtrorum Barones pacifico ſemper iſtiuſmodi recadentiarum Iure uſi fuerunt, qua attenta pacifica obſervantia tam antecedente, quam ſubſequente efficacius reddi argumentum
6 ex Statuto deſumptum animadvertit, *Rota coram Bich. dec. 449. nu. 12. coram Emerix Iun. deciſ. 799. num. 8. in rec. deciſ. 66. nu. 12. par. 6., & in Nullius, ſeu Forolivien. Caſtri Vallis Oppii 12. Iunii 1711. §. Ponderando coram R. P. D. meo Lancetta, & in Piſauren. Molendiorum, ſeu Vallatorum ſuper bono Iure 23. Martii eiuſdem anni §. Aliter 25. coram Reverendiſſimo Kauritz Epiſcopo Labacen.*

Talemque probationem reſultantem ab immemorabili conſuetudine per tot uniformes actus comprobata, a qua tamquam a ſua cauſa ſucceſſive prodiit Statutum dd. Caſtrorum concomitabantur Teſtes in ſimili Judicio formiter examinati in Tribunali A.C. concorditer deponentes tam in dicto Caſtro Caſapis, quam in illo S. Gregorii vigere, & inviolabiliter obſervari Jus iſtud recadentiarum, reddentes deſuper optimam rationem ſui dicti, quia nempe paſſim viderunt vigore præfati Juris Curiam Baronalem fuiſſe adeptam poſſeſſionem Bonorum, enumerando particulares caſus, qui ipſis videntibus evenerunt, & commemorando ulterius audiviſſe a ſuis maioribus ita fuiſſe ſemper practicatum, quibus profecto Teſtibus quamvis ſint Vaſſalli Baronis omnimoda fides venit adhibenda cum deponant contra proprium commo-
7 dum, & intereſſe, ex congeſtis *per Felin. in cap. Illud num. 6. de præſcript. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 597. num. 13. Rota coram Buratto deciſion. 111. num. 7. coram Mantica deciſion. 350. nu. 3. in recent. deciſ. 347. nu. 10. par. 11. deciſ. 393. num. 13., & deciſ. 576. num. 14. par. 18., & in Hortana Sylvarum* 10. *Martii* 1698. §. *Conforme cor. bon. mem. Muto.*

Accedente præſertim tam concordi depoſitione Priorum Univerſitatis S. Gregorii, qui de huiuſmodi antiquiſſimo Jure, & inveterata conſuetudine teſtimonium perhibent, & qui concludentem probationem conſtituunt tamquam publicæ perſonæ totam Univerſitatem repræſentantes, qui proinde præſumuntur pleniſſime informati de Patriæ ſuæ moribus, Conſuetudinibus, & Juribus, quibus in illa vivitur
8 ad tradita *per Felin. in Cap. Inſuper in fin. de Teſtib. Maſcard. de probat. concluſ. 1357. n. 6. Farinacc. de Teſtib. quaſt. 55. num. 192., & quaſt. 60. n. 494., & in Cavallicen. Dominii ſuper bono Jure 23. Junii 1713. §. Nec ullo modo cor. R.P.D. meo Lancetta*, quam publica voce, & fama ſuperlative probata ex communi illa loquendi formula, quæ circumfertur apud omnes Comitatenſes, & ſubditos, videlicet -- *di morire à Corte* -- quæ maxime urget in comprobationem
9 præfati Juris conſuetudinarii, ut in propoſito advertit *Rota in dicta Cavallicen. Dominii ſuper bono Jure 23. Junii 1713. §. Atque hinc omiſſis coram R.P.D. meo Lancetta.*

Ac denique res videbatur tranſire in evidentiam virtute duplicis ſententiæ canonizantis Jus iſtud recadentiarum favore Baronis, quarum prima lata fuit ab A. C. anno 1700. contra Laurentium Borgiam in iudicatum tranſacta, ſecunda vero in qua Vicarius Generalis Tyburtinus anno 1708. ad excluſionem Archipresbyteri pronuntiavit competiiſſe D. Principi Ius ſuccedendi vigore præfati Iuris recadentiarum, quæ pariter ſententia rei iudicatæ robur aſſumpſit
10 ob non proſequutam debito tempore interpoſitam appellationem, quæ ſententiæ tamquam latæ cum legitimo Contradictore, & ſuper eadem individuali materia, de qua nunc eſt quæſtio, nemini dubium eſſe poteſt quin faciant ſtatum quoad omnes alios, contra idem Ius ſic canonizatum ſe opponere prætendentes, iuxta
11 tritiſſima principia de quibus *per Text. in leg. ingenuum ff. de ſtat. homin. Adden. ad Buratt. deciſ. 380. num. 10. Card. de Luc. de hæred. diſc. 25. nu. 2., & ſeq. Rota in recent. dec. 173. n. 3., & ſeq. part. 18. deciſ. 44. num. 13. part. 19. in Avenionen., ſeu Vaſionen. Primogenituræ 21. Junii 1700. §. Facti ſerie coram bon. mem. Jacometto.*

Firmato igitur favore D. Principis Iure recadentiarum, ſeu ſucceſſionis in Bonis Vaſſallorum ſine legitimis hæredibus ſive cum Teſtamento, ſive ab inteſtato decedentium, eoque fundamentaliter conſtabilito tam in antiquiſſima conſuetudine per duplicis fere ſæculi decurſum pacifice obſervata, quam in ſtatuto in ſequelam ejuſdem conſuetudinis, & ad maiorem illius firmitatem per Vaſſallos evulgato, quam in depoſitionibus plurium Teſtium, & Priorum Univerſitatis S. Gregorii fulcitis adminiculo publicæ vocis, & famæ, & quam denique ex duplici re iudicata canonizante Ius recadentiarum favore Baronis, nullatenus officere viſum eſt, quod præfata conſuetudo tamquam nimis læſiva, & exorbitans potius cenſeri debeat inducta per præpotentiam Baronum agnitiones huiuſmodi Iuris a ſubditis extorquentium, quam per liberam eorumdem ſubditorum voluntatem; Quandoquidem violentia Baronum verificari tantum potuiſſet in aliquo particulari actu, & contra aliquam privatam perſonam, non tamen perceptibile eſt, quod potuerit impune exerceri in univerſum dictorum Caſtrorum Populum, prout eveniſſet in præſenti hypotheſi ſi actus adducti ad probandam conſuetudinem in Caſtris Sancti Gregorii, & Caſapis vigentem, ad violentam Baronum præpotentiam eſſent re-

fe-

ſeribiles ; Univerſitates autem conſtituentes
Corpus politicum repræſentans totumPopulum,
neutiquam cenſentur obnoxiæ concuſſionibus
illis, quæ per abuſum Iuriſdictionis aliquando
exerceri aſſolent cum aliquibus particularibus,
& privatis hominibus: Præſertim quando agitur
prout hic de Fæudo ſubiecto Dominio SanctæSe-
dis, ad quam pro coercenda Baronum præpo-
tentia, & pro impediendis illorum oppreſſioni-
bus, obvius adeſt recurſus, quo caſu eo minus
præſumendum eſt, quod Barones Ius iſtud reca-
dentiarum per violentam uſurpationem ſibi ar-
12 rogaverint ex animadverſis *per Card. de Luc. de
ſeudis diſc. 65. num. 16. de Iuriſdict. diſc. 53. n.
7. de regular. diſc. 145. pariter num. 7., & diſc.
146. num. 19. Rota coram* Coccino *deciſ. 354. nu.
5., & in Piſauren* Molendinorum, *ſeu Vallatorum
ſuper bono Iure 23. Martii 1711. §. Neque coram
Reverendiſſimo Kaunitz Epiſcopo Labacen.*

Et in hunc ſenſum eo libentius inclinarunt
Domini ponderantes quod non ſolum apud exte-
ras regiones, ſed etiam in tota fere Italia, &
in ipſa Ditione Eccleſiaſtica invaluerunt, &
approbatæ paſſim reperiuntur ſimiles conſuetu-
dines tribuentes Baronibus Ius ſuccedendi in Bo-
nis Vaſſallorum decedentium ſine liberis, vel
ſine Conſanguineis uſque ad determinatum gra-
dum ex ea viviſſima ratione quia cenſendum eſt
bona fuiſſe a Dominis ab initio con ceſſa ſub hac
præciſa conditione, & lege reverſionis, ut pun-
ctualiſſimis adductis auctoritatibus firmat deci-
ſio ſuper manutentione coram me ædita, ut
proinde ſicuti in aliis locis hujuſmodi conſuetu-
dine, dummodo concludenter probatæ fuerint,
non evertuntur ſub obtentu quod proceſſerint
ex violento Baronum placito, & imperio, ita
pariformiter eadem conſuetudo veniat admit-
tenda in præfatis Caſtris de quibus agitur, prout
de talibus Conſuetudinibus uſu receptis in exte-
13 ris regionibus teſtantur *Guglielm. de Benedict.
in Cap. Raynutius verb., & Uxorem nomine Ade-
laſiam in 5. deciſ. num 386. Joan. de Friburgo in
ſumm. Confeſſar. tit. de ſucceſ. ab inteſtat. quæſt.
121. fol. 71. col. 1. in fin. Anton. Faber. de errorib.
pragmatic. decad. 12. error. 6. nu. 2. & ſeq. Gui-
dopap. conſ. 244. num. 1., & per tot., & dec. 361.
Tondut. quæſt. Civil. tom. 1. cap. 41. nu. 5. verſic.
unde, Marc. deciſ. Delfin. 495., & n. 14. Hotman.
conſ. 3. num. 6., & ſeq., & conſ. 4. nu. 11. verſic.
venio nunc. Joan. Briſſon. in Conſuetud. Alverniæ
fol. mihi 231. a tergo art. 7. col. 2. Aymon. præli-
bat. in Conſuetud. Alverniæ tit. 27. artic. primo
fol. mihi 152. num. 3. Caſſan. ad conſuetud. Bur-
gund. rubr. 9. §. 4. num. 4. Argentreu. ad Con-
ſuetud. Brittanic. artic. 277. qu. 9. per tot. in
verb. entres le meres de Signoric Papon. Arreſt.
Franc. lib. 13. tit. 2. ex fol. 448. uſque ad 450.
ibique Adden. arreſt. 3. Limnæus in notis Regn.
Franc. lib. 1. cap. 4. in verb. Provincia verſic. at
venio Grivell. dec. Dolan. 3. num. 4. & nu. 14.
& ſeq. Mainard. dec. Tholoſan. lib. 4. Claper. dec.
Camer. cauſ. 50. quæſt. 2. nu. 1.* & in terminis
conſimilium Conſuetudinum in Italia vigen-
tium *Albert. Brun. conſ. Feudal. 43. nu. 20. &
per tot. Donat. Anton. de Marin. reſol. 213. nu.
9. Capyc. latr. conſult. 83. num. 14. & nu. 36.
ibique Adden. Capiblanc. de Baron. tom. 2. cap.
78. Surd. conſ. 138. Honded. conſ. 84. nu. 11. &
ſeq. lib. 2. Cardin. de Luca de feud. diſc. 35. nu.
7. de regal. diſ. 51. nu. 6. & de ſervit. diſc. 35.
nu. 8. in Miſcell. Eccleſ. diſc. 7. num. 6., & de
Jurisdict. diſc. 66. nu. 9.,* & de Conſuetudini-
bus in Ditione Eccleſiaſtica approbatis, *idem
Card. de Luc. de feud. diſc. 2. nu. 19. verſic. al-
terum, & ſeqq. diſc. 35. num. 8. & diſc. 47. nu.
12. & diſc. 1.7. nu. 9. & de ſervitut. diſc. 36.
in princip. Rota coram* Mantica *dec. 17. dec. 95.
& dec. 97. & cor. Pænia dec. 1221. & cor. Priol.
dec. 423. & dec. 429. cor. Emerix Iun. dec. 879., in
recent. dec. 632. nu. 2. & nu. 4. verſ. præterea
part. 3. & dec. 106. par. 5. in Hortana Sylvarum
10. Martii 1698., 9. Iunii eiuſdem anni & 25.
Februarii 1701. coram bon. me. Muto, prima
Iunii 1703. coram. R. P. D. meo* Molines *Deca-
no, & 6. Martii 1705. coram bon. me. Caffarello,
& in Romana Salviani 26. Iunii 1708. §. Verius
itaque cor. me.*

Minuſque officiebat, quod operatio ſtatuti
non poſſit compræhendere caſum iſtius ſucce-
ſſionis, quia nec Abbas de Cruce, nec illius
hæredes tamquam forenſes ſubiecti erant dicto
Statuto. Maxime quia verſamur in hæreditate
Clerici, qui legibus, & Statutis Laicorum non
ligatur niſi ſpecifica, & particularis interceſſe-
rit Sanctæ Sedis Apoſtolicæ confirmatio: Pro
huiuſmodi namque obiectione ſubmovenda, li-
cet a Barone allegari poſſet ſpecialis Sedis Apo-
ſtolicæ confirmatio præſumpta ob immemorialis
temporis vel duorum fere ſæculorum decur-
ſum, qua concurrente idem ſtatutum proculdu-
bio compræhenderet tum Clericorum, tum
14 forenſium hereditates per ea, quæ tradunt
*Felin. in Cap. Cum nobis nu. 2. de præſcript. Ale-
xand. conſ. 17. num. 18. lib. 4. Rot. coram Bich.
dec. 169. num. 3. coram Celſo deciſ. 32. nu. 5. &
6. coram Cerro deciſ. 115. num. 7. & ſeqq. in. rec.
dec. 218. nu. 51. part. 6. dec. 574. n. 10. & dec.
709. nu. 1., part. 18. poſt Antonell. de Jurib. &
onerib. Cleric. dec. 19. num. 22. in Nullius, ſeu
Caputaquen. Jurisdictionis ſuper bono Jure 21.
Februarii 1710. §. In hac ſanc cor. R. P. D. Fal-
conerio in Tyburtina Caſtri Sambuci 12. Junii
1711. §. Sed quatenus coram R.P.D. Aldrovan-
do:* præſertim vero quando idem nemine un-
quam reclamante pacifice, & indifferenter ob-
ſervatum reperit ut reſpectu hæreditatum Cle-
ricorum, & forenſium, ut pro inducenda dicta
15 præſumpta confirmatione ſimilem obſervan-
tiam ponderat *Alexand. conſ. 17. num. 18., &
ſeqq. lib. 4., & conſ. 179. nu. 9. lib. 7. Rot. coram
Puteo deciſ. 355. n. 7. lib. 2. coram Merlin. deciſ.
95. num. 9., & 10. coram bon. mem. Emerix. Iun.
dec. 286. num. 4., & 5. in rec. deciſ. 328. nu. 1.,
& per tot. part. 17. in* Mantiſ. *ad clar. mem. Card.*

de

Digitized by Google

de Luc. de Feud. diſc. 4. nu. 6. in Eugubina Canonum 3. Iulii 1711. §. Nullatenus coram Reverendiſſimo Molines Decano.

Attamen huiuſmodi præſumptæ confirmationis auxilio non eget Baro qui adminiculative dumtaxat attulit d. ſtatutum ad probandam nempe d. Conſuetudinem in eo enunciatam atque agnitam ſupereminenti alioquin probationum genere conſtabilitam, & immemorialis temporis ſive duorum fere ſæculorum uniformi, atque univerſali obſervantia confirmatam, quæ propterea nedum forenſium; ſed Clericorum quoque hæreditates afficere, & valet quidem virtute taciti illorum conſenſus, qui mixtim
16 cum Laicis, & Comitatenſibus ea utentes illam introduxiſſe cenſentur bene *Guliem. de Benedict. in Cap. Raynutius verb.*, *& Uxorem nomine Adelaſiam fol. 60. a tergo col. 2. in fin. Caſſan. ad Conſuetud. Burgun. rubric. 8. des ſucceſſion. de Baſtard. §. 4. verſic. numquid autem* optimam adducens rationem *Alphar. de Offic. fiſcal. Gloſſ. 20. §. 9. fol. 149. Genuenſ. practic. Eccleſiaſt. quæſt. 666. nu. 2., & conferunt tradita per Rotam coram Priol. dec. 423. & dec. 439.*, idque potiori Iure procedit quoties agitur de conſuetudinibus feudalibus, quæ ſemper tacito conſenſu univerſi Populi, tam nempe Clericorum quam Laicorum indroductæ cenſentur *Petra de poteſt. Princip. cap. 28. num. 15.*; Ius igitur iſtud recadentiarum, cum tamquam a ſua cauſa efficiente profectum dici nequeat a ſtatuto, nec in eo principaliter radicatum, ſed inductum reperiatur virtute, & auctoritate antiquiſſimæ conſuetudnis vigentis ante ipſum ſtatutum a qua ſtatuentes normam recipiendo in legem ſcriptam municipalem redigeretur Ius illud non ſcriptum, quod iamdudum introductum reperiebatur, & univerſi Populi moribus obſervabatur, ut ex animadverſis in §. *Quæ quidem conſuetudo*, expreſſe ipſi profeſſi ſunt, tam in rubro, quam in nigro eiuſdem ſtatuti, hinc ſequebatur, quod vigore ſimilis conſuetudinis immemorialis temporis lapſu nemine umquam reclamante pacifice, & indifferenter obſervatæ reſpectu etiam hæreditatum forenſium, & Clericorum, conſtitutum dicendum ſit onus reale appellatum Ius recadentiarum, ideoque utpotè infixum Bonis tranſitorium indiſtincte ad quoſcumque poſſeſſores non attenta eorumdem qualitate perſonali, ſeu privilegiaria ut obſervat deciſio ſuper manutentione a me ædita 22. Junii 1714. §. *Penult.*

Quodque reveræ Ius iſtud recadentiarum fuerit indiſtincte ad actum deductum, tam in forenſium, quam in Clericorum Succeſſionibus controverti non poterat; quod enim attinet ad hæreditates forenſium patet, quod ſequuto obitu cuiuſdam Dominici Peccamortui de Civitate Tyburis, ſine hæredibus a Iure conſuetudinario volitis Baro ſucceſſit in illius Bonis exiſtentibus in Terriorio Sancti Gregorii, quæ ſucceſſive de anno 1615. vendita fuerunt per miniſtros eiuſdem Baronis *Summ. Principis Num. 7. litt. BB.*, idemque cæteris omiſſis evenit anno 1619., quoad hæreditatem Marci Pelletzini de Ferentillo, cum Teſtamento in Urbe defuncti, in cuius hæreditate pro medietate ſucceſſit Curia Baronalis *eodem Summ. num. 7. litt. AAA.* Quo vero ad hæreditates Clericorum conſtat quod anno 1659. Abbas Julius Cæſar Porras impetravit a clar. mem. Card. Pio facultatem libere diſponendi etiam de medietate illius hæreditatis., in qua Iure recadentiarum ſuccedere debuiſſet idemmet Cardinalis, tunc temporis dd. Caſtrorum Dominus. Et ulterius, cum Archipresbyter Eccleſiæ Sancti Petri Caſapis, tamquam hæres inſtitutus a Tarquinia nuper prætenderet integram poſſeſſionem Bonorum, quæ ab eadem Tarquinia relicta fuerant, illorum medietatem dumtaxat conſequi valuit per Sententiam Vicarii Generalis Tyburtini adiudicantem alteram medietatem D. Principi, & ad illius favorem canonizantem Ius recadentiarum, quæ ſententia mediante re iudicata ſubinde exorta plenarium ſortita eſt effectum, ut ſupra dictum eſt.

Parum refragantibus quamplurimis actibus ab aſſertis hæredibus Abbatis de Cruce in Summario deductis ad probandam omnimodam libertatem Bonorum exiſtentium in Territoriis Caſtrorum Sancti Gregorii, & Caſapis, & ad evertendum Ius recadentiarum eiſdem Bonis infixum, & D. Principi competens: Ad oſtendendam etenim dictorum actuum inefficaciam, præmittendum eſſe cenſuerunt Domini, quod licet decedentibus Bonorum poſſeſſoribus nullo relicto hærede legitimo de genere illorum, qui vigore conſuetudinarii Iuris recadentiarum ſuccedere valeant, in univerſa hæreditate ſuccedat Baro ſi præfatorum Bonorum poſſeſſor obierit ab inteſtato, in medietate vero ſi cum Teſtamento deceſſerit. Adhuc tamen antequam purificetur huiuſmodi conditio deficientiæ legitimorum hæredum Bona prædicta taliter ſunt in libero poſſeſſorum commercio, ut eis permiſſum ſit illa vendere, donare, hypothecis ſubiicere, in Dotem tradere, & de illis ad libitum diſponere, adeout eveniente ſubinde caſu ſucceſſionis in eiſdem favore Baronis, illa ad ipſum deferantur cum ſua cauſa videlicet cum eodem onere hypothecarum, & æris alieni legitime contracti ad cuius diſſolutionem tenetur D. Princeps eodem præciſe modo, quo teneretur quicumque alius ad quem eadem Bona hæreditario titulo tranſlata fuiſſent; Quibus prçmiſſis nullius prorſus efficaciç deteguntur præfati actus. Aut enim agitur de illis geſtis cum Communitatibus prout ſunt actus dati in *Summar. hæredum a num. 2. ad 9., & num. 12.*, & iam patet, quod nullum irrogare valent præiudicium Iuri recadentiarum Baroni competenti enuntiativa in illis emiſſa, quod Bona ſint libera a quacumque caducitate, & de Dominio earumdem Communitatum, quia cum

iſtæ

Digitized by Google

, iſti etiamnunquam deficiant reſpectu ipſarum, inexercibile remanet præfatum Ius, ideoque iuſta ratione Communitatis prædictæ affirmare poterant, quod bona in contractum deducta erant libera, & alicui caducitati minime ſubiecta; Aut vero agitur de actibus geſtis cum perſonis particularibus, prout ſunt impoſitiones Cenſuum permutationes, dationes in ſolutum, conſtitutiones Dotium, aliique contractus, de quibus in *dicto Summar. hæredum num.* 11. 14. 15., *&* 16., & in iſtis pariter abſque ullo, vel minimo Baronis præiudicio prædicta Bona de Dominio ipſorum contrahentium, nec non libera, & immunia a quocumque onere enunciari poterant, quia revera talia ſunt, quoties exiſtunt penes poſſeſſores, antequam eveniat caſus ſucceſſionis favore Baronis ob deficientiam legitimorum hæredum.

Atque hinc parum urgebat, quod plura in Territorio Sancti Gregorii extent Bona gravata annua reſponſione favore Eccleſiarum, & Locorum piorum, & quod plura etiam ex ipſis poſſideat Baro, prout in ſæpedicto *Summar. hæredum num.* 17. 18. 19. Cum enim poſſeſſores Bonorum exiſtentium in Territorio prædictorum Caſtrorum licet deſtituti ſint legitimis hæredibus habeant liberam facultatem diſponendi in Teſtamento de illorum medietate eaque relinquere etiam locis piis, & Eccleſiis, hinc fit evidens, quod ſubinde potuerint dicta Loca Pia, & Eccleſiæ eadem Bona ſibi ipſis relicta aliis perſonis concedere in Emphytheuſim ſeu ut ibi dicitur *a riſpoſta*, Eveniente autem caſu, quo ii, quibus dicta bona conceſſa fuerunt ab Eccleſiis, deceſſerint, ſine legitimis hæredibus, Baro in eiſdem ſucceſſerit, & quidem cum ſua cauſa, nempe cum onere reſponſionis cui erant obnoxia tempore, quo poſſidebantur a Conceſſionariis Eccleſiæ, ut patet ad evidentiam.

Denique nullatenus obſiſtebat, quod in venditione Caſtri Sancti Gregorii facta de anno 1439. per Cameram Apoſtolicam favore Raynaldi Urſini nulla fiat mentio Iuris recadentiarum. Ultra quod etenim documentum talis venditionis utpote in actis minime productum, in nulla conſideratione haberi potuit, adhuc tamen urgebat reſponſio, quod ex non facta mentione Iuris recadentialis non bene infertur, quod tale Ius non adeſſet, quando de cætero ad illius comprobationem concurrebant tot alii actus, & enuntiativæ tam antiquæ, quam recentes, & ſignanter quando tale Jus exercitum quoque dignoſcebatur de anno 1567. per ſucceſſorem dicti Raynaldi Urſini, nempe Paulum Jordanum Urſinum, ut in *Summ. Principis nu.* 7. *litt. A.* Præſertim quia antiquiſſima hæc conſuetudo recadentiarum legitur expreſſa, tum in Inſtrumento venditionis dicti Caſtri Sancti Gregorii factæ per Tarquinium de Sancta Cruce Lottario de Comitibus Duci Poli, ut habetur ex dicto Inſtrumento ad litteram regiſtrato a Salutrio Tiberio in eius *Formular. Inſtrumen. lib. 2. fol.* 233. *col. prima* his verbis - *Cum omni Iure mulctandi &c. Scandentiis, ſeu monitoriis iuxta ſolitam conſuetudinem, ſeu ſtatuta, aut Conſtitutiones dictorum Caſtrorum*, tum etiam in venditione ſucceſſive facta de anno 1637. favore clar. mem. Principis D. Taddei Barberini, tum denique in poſtrema venditione facta de anno 1655. favore clar. mem. Cardinalis Caroli Pii, in quibus nominatim, cum reliquis Juribus tranſlatæ leguntur Bonorum devolutiones, recadentiæ; Sicque cum ex actibus ſupra recenſitis ad evidentiam uſque comprobatum fuerit, quod licet ob tranſitum de una familia ad aliam plures mutati fuerint dd. Caſtrorum Domini, immotum tamen, & illæſum ſemper remanſerit Jus recadentiarum, & per immemorabilem temporis lapſum eveniente caſu, fuerit ſemper per Barones ad exercitium deductum, iunctis aliis circumſtantiis, & convincentibus demonſtrationibus conſtabilientibus idem Ius, perperam illius competentia obumbrari prætenditur ſub obtentu non factæ ſpecificæ mentionis in Inſtrumento anni 1439., ut conſideranti fit notum.

Et ita omiſſis reliquis minoris relevantiæ, utraque Parte in acerrimo contradictorio audita reſolutum fuit.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, ET DOTIUM SUPER QUANTITATE DETRACTIONUM.

Veneris 5. Junii 1716.

ARGUMENTUM.

Quoad diſpoſitiones ſtatutorum localium tot cenſentur hæreditates, quot ſunt bona, in quibus iſta ſita reperiuntur, itaut nequeat ſtatutum municipale alicuius loci comprehendere bona extra d. ſtatutum poſita. Debita fideicommittentis ex quibus ſolvi, & ſoluta etiam præſumantur, & quando pro eis hæredi gravato, vel ab eo cauſam habentibus competant detractiones.

SUMMARIUM.

1 *Reſtitutio in integrum datur concurrente læſione, quæ fundatur in antecedenti Iudicatorum iniuſtitia.*
2 *Legitima debetur ex bonis fideicommittentis, & ex fideicommiſſo.*
3 *Inventarium ſemper probat exiſtentiam bonorum hæreditariorum.*
4 *Patruus excludens neptem à ſucceſſione Patris tenetur eam dotare.*
5 *Aliud eſt eſſe in, aliud de hereditate alicujus.*
6 *Statutum non comprehendit bona extra illud ſita.*
7 *Statutum Bononiæ filiam non excludit ab hæreditate Parentis in concurſu Patruorum.*

8 *Tot*

8 *Tot cenſentur hereditates, ac Patrimonia reſpectu Statutorum, quot ſunt Territoria, & loca, in quibus ipſa ſunt ſita.*

9 *Relatio facienda ſemper eſt ad titulum de quo conſtat, non vero ad titulum chimericum, & figuratum.*

10 *Bonorum identitas quemadmodum juſtificatur ita etiam excluditur per conjecturas, & demonſtrationes.*

11 *Iactare ſuum nemo præſumitur.*

12 *Tranſactio nullam patitur extenſionem de caſu ad caſum, & de perſona ad perſonam.*

13 *Dos vigore* Auth. res quæ *detrahitur etiam ex bonis fideicommiſſi.*

14 *Legitima præſumitur ſatisfacta ex adminiſtratione opulenti patrimonii illius, qui erat debitor non facta tamen prius redditione rationis.*, & num. ſeqq.

16 *Creditum dotis, & alimentorum retardari nequit exceptionibus turbidis, & illiquidis.*

17 *Temporalia ad agendum, perpetua ſunt ad excipiendum.*

18 *Solutio indefinite facta referri ſemper debet in cauſam antiquiorem, & duriorem.*

19 *Totum id, quod ſolutum apparet pro diſſolvendo ære alieno fideicommittentis detrahi valet ab hęrede gravato, & ab eo cauſam habentibus.*

20 *Debita fideicommittendi ſolvi, & ſoluta præſumi debent cum gemmis, mobilibus, ac ſemoventibus in conſpicua ſumma in hęreditate repertis.*

21 *Filiis bonificanda non eſt deducta debitorum paternorum ſolutorum de paterna ſubſtantia.*

22 *Dos detrahi nequit ex fideicommiſſo, ſi adſint bona libera debitoris d. dotis.*

DECISIO DCCLV.

PLurima Tenimenta in Ducatu Ferrariæ aquarum oppreſſa colluvio redigere ad aridam ſicuti fuerunt creata ab initio, reſpective culturam, ſatagentes Guido S. R. E. Cardinalis Bentivolus, eiuſque duo Germani fatres Marchio nimirum Entius, & Joannes ut poſſent huiuſmodi deſiderium explere ſupplices porrexere preces San. mem. Paolo V. pro reportanda facultate peculiarem erigendi Montem inxta exempla recenſita per *Card. de Luc. de loc. mont. cap. primo num.* 20., quibus annuendo Pontifex, per ſpeciem additamenti veteri præexiſtenti Monti *Sixto* nuncupat. favore, & commodo eorum, qui mutuaſſent pecunias ſuppoſuit ad inſtar fundi dotalis vniverſa ferme bona ad eoſdem Oratores ſpectantia cum opportuna nimiumque ampla derogatione vinculorum, & fideicommiſſariorum, quæ ſuper prædictis bonis reperirentur iniuncta, ſive ordinata.

Perduravit admiſſio ad prædictam additionem Montis Sixti per interpolatas tamen vices, ſeu addictiones perſeverante eiuſdem Pauli V. dominio, ſeu Pontificatu, donec ſucceſſore creato Urbano VIII., ſatius præfati fratres de Bentivolis exiſtimarunt mediante ſuppreſſione prælaudatæ additionis Montis Sixti ſub opportuna conceſſione eiuſdem Urbani omnino novum fundare Montem cum peculiari denomiuatione penitus indepedenti Montis *Bentivoli* eidem ſubiugando ad hunc effectum non ſolum antiqua eorum bona ſuppoſita Monti antecedenti, ſed ulterius etiam ipſamet terrena exſicanda, & omnia alia quomodolibet exiſtentia de illorum dominio, & poſſeſſione aſcendentia in totum ad annuum redditum ſcutorum 17323., prout legitur in eodem Chirographo San. memor. Urbani Octavi, & habetur *in deciſione* 1131. *ſub nu.* 5. *coram Emerix*.

Verum circa præcedentem omnimodam derogationem fideicommiſſorum ſuper bonis prędictis exiſtentium, idem San. mem. Urbanus VIII. benignius agendo ſuſpendit quidem eadem antiquiora fideicommiſſa, & datores pecuniarum, ſive Montiſtas loco vocatorum ad eadem fideicommiſſa ſubrogando, vetuit, & interdixit, ne ulli alii quamtumlibet privilegiato valerent memorata bona obnoxia huic novo Monti divexare, exceptis tantummodo illis privilegiatiſſimis, qui ex cauſa alimentorum, & dotium eadem bona alias perſequi potuiſſent, facta tamen prius excuſſione aliorum bonorum pro dotibus, & alimentis obligatorum, in quorum defectum actionem de Jure competentem contra Bona dotalia Montis præſervavit.

Rebus in hoc ſtatu manentibus, & ſentientes pondus huiuſce Montis ſupra dorſum huius inclitæ Familiæ impoſitum per occupationem totius ferme ſubſtantiæ coacti fuerunt tandem innocui ſucceſſores intentare, & amplecti refugium, ſeu præſidium præmiſſæ modificationis appoſitæ in præcitato Urbani Chiroghapho adeuntes proinde Curiam Eminentiſſ. Cardinalis Acciaioli tunc digniſſime Ferrariæ Legati, & modo Sacri Collegii S. R. E. Cardinalium Decani, & inibi prævia rigoroſa bonorum eiuſdem perantea opulentiſſimæ Familiæ rimatione, ſeu excuſſione nihil adinvenientes pro obtinenda neceſſaria ſuppeditatione alimentorum, & reſpective dotium aliunde in purum ſubſidium depromptum ex celebri privilegiatiſſimo remedio *Authent. res quæ*, ſtante ſuperviventia tunc temporis Marchionis Hyppoliti Patris actualis ſucceſſoris in fideicommiſſis Avitis aſſecuti ſunt alimenta in annua proviſionali quantitate ſcutorum 1800., reſpectu Dotis Puellarum eiuſdem Prænobilis Familię, comprehenſo acconcio, & quolibet alio nuptiali apparatu in ſumma ſcutorum 15500. pro qualibet attributa pro ſecuritate, ſeu fundo huiuſce aſſignationis ad commodum eorumdem DD. de Bentivolis *Tenuta del Burco, e li Molini del Filo*.

Provocarunt Montiſtæ ab hac taxatione, ſive proviſione ad Congregationem, quæ dicitur Montium, ubi ſortem experti meliorem, obtinuere, non tantum reſolutionem modificati-

vam, ſeu reductivam præmiſſorum alimentorum, verum etiam poſitivam aſſociationem ad præfatam Tenutam *del Barco, e li Molini del Filo*, quamobrem magis, atque magis conclamantibus DD. de Bentivolis ſupervenit Commiſſio ſignata manu Sanctiſſimi, eidemque Congregationi directa, ut bon. memor. R. P. D. Paravicinus poſtea Generalis Theſaurarius, eiuſdemque tunc Congregationis Prælatus, Iudexque Cauſæ, procederet *de Voto* noſtri Sacri Auditorii.

Cumque huiuſmodi commiſſiones ita generaliter ordinem noſtrum reſpicientes intelligantur, & proponantur per Decanum Tribunalis, immediate coram iſtis nempe bo. mem. Albergato, & Emerix pluries extitere propoſitæ, ac tandem ſub opportuno, & congruo dubio ſub die 1. Junii 1693. coram prælaudato Emerix prodiit Oraculum -- *Deberi dotes in ſumma taxata per Eminentiſſimum Acciaiolum, & alimenta per modum proviſionis in annuis ſcutis ſex centum pro quolibet, donec firmatus fuerit præcitatus ſtatus hæreditarius Cornelii, ſen. & ſignanter legitimæ debitæ illius filiis, ac bonorum exiſtentium penes Creditores Montis dando mihi in mandatis, ut terminum præfigam* - ut ſunt præciſa verba eiuſdem extenſionis, & reſpective deciſionis poſtmodum exaratæ, & impreſſæ inter ſuas *In 1131. cor. eodem bon. mem. Emerix iun.*

Motivum huiuſmodi firmationis ſtatus, & ſignanter bonorum hæreditariorum Cornelii illud erat, quod cum ipſe Cornelius eſſet noviſſimus in familia Bentivola fideicommittens, & ab eius in conſequentiam bonis iuxta legem ultimi Chirographi ſan. mem. Urbani VIII. detrahi deberent prænominatæ dotes, & alimenta, congruum erat imo prorſus neceſſarium dignoſcere, quid idem Cornelius in ſuo patrimonio, & reſpective fideicommiſſo reliquiſſet, & conſequutive quanta foret in eis legitima debita illius filiis, qui præfatum Montem Bentivolum erexerant omniaque bona obligaverant, electoque proinde Perito Curiali, qui iſtam ſecerneret, ac dilucidaret, is exiſtimavit, & retulit bona quidem in genere memorati Cornelii conſcendere ad ſcuta 395944. 65. & exinde detrahibilem legitimam per prædictos eius filios ad ſcuta 197. mil. infra quam ſummam contineri credentes Montiſtæ bona per eos detenta ſibi blanditi ſunt non tantum aſſequi debere retractionem decretorum alimentorum, & dotium ſed etiam ulterius reportare aſſociationem ad illud plus, quod correſpective ad præfata ſcuta 197. m. detinebant fratres de Bentivolis ex cauſa alimentorum, & ſignanter ad memoratam Tenutam *del Barco, e de' Molini del Filo*. Unde poſt eandem peritiam reaſſumpta colluctatione, & repropoſita Cauſa coram bo. me. Urſino noviſſime tunc temporis præexiſtente Decano ſub die 10. Maii 1697 voti compotes effecti emanavit reſponſum -- *dandam eſſe aſſociationem Montiſtis ad tenutam* del Barco, & *Molendina* del Filo, *pro complemento legitimæ ad ſummam ſcut. 197. mil. nec non pro ſcutis 39, mil. pro debitis ſolutis, & alimenta, & dotes non deberi ſuper prædictis.*

Egre ut par erat, iacturam hanc lachrimantes Bentivoli, & ponderantes vulnus eis inflictum provenire a prædicta firmatione ſtatus, ſeu Peritiæ, quodq; perperam uſque tunc neglexerant eorum iura, & probationes opportune deducere, ac producere, alacrius proinde, & accuratius inſtitere noviter audiri, & ſucceſſive mandari, ut penitus noviter referret ſuper novo facto noviſque ſcripturis, cumque contigerit eos exaudiri, deinceps publicata a prædicto Perito altera Peritia deventum fuit ad novam Cauſæ examinationem nimirum ſub die 24. Aprilis 1711. coram R. P. D. Molines nuperrimo Decano ſub hac præciſa dubii diſceptatione -- *An ſit ſtandum, vel recedendum a deciſis, vel potius ſit concedenda Dominis de Bentivolis immiſſio ad effectum conſequendi alimenta, & dotes* -- emanavitque reſponſum -- *Recedendum a deciſis quoad mandatum de aſſociando pro nunc, & in reliquis coadiuventur probationes, & particulariter videatur diviſis dubiis.*

Ratio ita reſcribendi ea fuit, quod recognita nova peritia, agnitum incontinenti fuit in genere ſubſtineri nequaquam poſſe præteritæ reſolutionis fundamenta, & nedum minime verificari, quod bona retenta per Montiſtas non explerent menſuram prænominatæ detractionis legitimę ad Erectores Montium ſuper bonis Cornelii competentis, ſed ex oppoſito, quod plura ſupereſſent bona, quæ non abſorta a prædicta detractione legitimæ, remanebant fideicommiſſaria penes Montiſtas, atque ideo reſtabant obnoxia oneri ſubminiſtrandi præfatas dotes, & alimenta, atque ad id lucidius evincendum extitit demandata ſucceſſiva dubiorum diviſio, quorum primum fuit ſuper quantitate detractionum, quæ ex perſonis Erectorum Montis ad Montiſtas valerent pertinere.

Propoſito itaque ſub die 4. Martii 1712. huiuſmodi primo dubio ſuper quantitate detractionum coram Eminentiſſimo Priolo tunc noſtri Ordinis Auditore, & digniſſimo Pro Decano prævio dubio -- *An, & in qua ſumma* debeantur *detractiones Erectoribus Montis, & credita reſpective Montiſtis etiã ex perſonis aliorum obligatorum* -- Domini cenſuerunt reſpondendum -- *Detractiones, & credita deberi in ſummam, & iuxta modum inferius exprimendum*, - & hæc extitit ſucceſſive explicata in ſumma ſcutor. 106. mil.

Aliæ deinceps ad normam præfatæ diviſionis dubiorum emanarunt coram eodem Eminentiſſimo Priolo propoſitiones, & reſpective reſolutiones, ſed quia in præſenti reaſſumpta ante omnia fuit controverſia circa hanc primam. hinc ſub die 26. Januarii 1713. coram Eminentiſſimo Scotto dato ſolito dubio - *An ſit ſtandum, vel recedendum a deciſis* - extitit reſolutum

tum

tum - *In deciſis iuxta modum inferius exprimendum* - nempe, diminuta ulterius, licet in modica quantitate, præfata legitima præcedenter firmata in ſcut. 106. mil.

De mandata poſtmodum coram eodem Eminentiſſimo Scotto expeditione Cauſæ, & ex tradito, ut moris eſt, Rotali Voto R. P. D. Patritio nunc pariter emerito S. R. E. Cardinali, & tunc ſucceſſori R. P. D. Pallavicini in Officio Theſaurarii Generalis, ac reſpective Prælato Congregationis Montium, iſte totam cauſam amplectendo protulit Sententiam tres partes continentem, unam ſcilicet confirmatoriam Sententiæ Eminentiſſimi Acciaioli in ordine ad alimenta proviſionalia, & dotes, alteram revocantem aſſociationem, quam Congregatio Montium conceſſerat Montiſtis ad Tenutam *del Barco*, & Molendina *del Filo*, & poſtremam concedentem tamquam in prima DD. de Bentivolis uti actualibus, & non amplius ſperatis ſucceſſoribus in fideicommiſſis, immiſſionem ad bona poſſeſſa per Montiſtas ad effectum aſſequendi annua ſc. 5100. in cauſam dictorum alimentorum, decreta, ut latius ex tenore eiuſdem Sententiæ.

Opinantes ſeſe ab hoc iudicato gravatos appellarunt Montiſtæ, commiſſaque iterum cauſa per ſignaturam Gratiæ ſub aſſueta in his terminis clauſula - *de clauſulis reſtitutionis in integrum*, - ego ut par erat, ob temperando eidem commiſſioni, repartitus ſum pariformiter diſputationem in ſingula membra præcedentia, & ad præſens ad trutinam revocavi rurſus dubium *ſuper quantitate detractionum* videlicet - *Utrum conſtaret de re iudicata, ſive potius de cauſis reſtitutionis in integrum* - atque ſuffragantibus omnibus DD. audivi mihi reſponderi *affirmativè*, quoad primam partem, *negative* autem quoad ſecundam, ſuperaddito dumtaxat modo inferius differendo.

Fundamentum ita reſcribendi ſtetit in perſeveranti iuſtitia antecedentium reſolutionum, & ſignanter poſtremi Voti Rotalis æditi ab Eminentiſſimo Scotto, quoniam ea intercedente, & per conſequens excluſa quacumque læſione firma remanet res iudicata, & ex oppoſito interdicta quælibet in integrum reſtitutio, quæ in
1 his circumſtantiis tribuitur dumtaxat occurrente læſione, quæ fundatur in antecedenti iudicatorum iniuſtitia, ad ſæpius tradita per *Amat. reſolut.* 40. *num.* 16. *Altograd. controv.* 55. *num.* 17. *Rot. in rec. deciſ.* 635. *num.* 4. *par.* 19. *& in Cavallicen. Bonorum* 30. *Ianuarii* 1708. §. *Etenim coram R. P. D. Aldrovando*.

Exordiendo etenim ab importantiori detractione legitimæ ſuper bonis Cornelii, de quo *in arbore* ſuperius delineata, illa abſtractive reſpectu quotæ, habitaque relatione ad univerſum ejus Patrimonium conſiſtens ad tramites ultimæ Peritiæ in ſcuta 377593. attento filiorum numero, qui erant ſex præſeferebat quantitatem ſcutorum 166128., ſed inconcreto cum tres tantummodo ex eiſdem nempe Marchio Entius, Guido Cardinalis, & Joannes Junior forent Erectores indubitati Montis Bentivoli, & ob id obligati pro illius manutentione favore Montiſtarum, neceſſe erat dividere præfatam integram quantitatem ſemiſſis ſcutorum 166128. pro medietate ad ſcuta 83064., relictis cæteris portionibus ad commodum hæredum aliorum fratrum Monti non obligatorum, qui omnes perpetua fideicommiſſa inſtituerunt ad quæ ex prædicta Perſona vocati ſunt fratres de Bentivolis ut narratur in utraque deciſione Eminentiſſimorum Prioli, & Scotti ſuper hoc dubio.

At in concreto non poterat hujuſmodi ſubdiviſio legitimæ eſſe tanta, nam ut recte obiiciebant Scribentes pro Bentivolis, fuerat in Patrimonio Cornelii connumerata integra ſive in totum Tenuta *delle Tombe* prius pro pretio 96. mil. quando illius valor in ſecunda Peritia fuit compertus revera ſolum conſiſtere in ſcutis 87805., & ſubinde etiam concordi Partium aſſertione diminutus uſque ad ſc. 82045., quodque magis erat, eadem tenuta male in totum connumerata fuerat in hæreditate Cornelii, dum per antiqua iſta Tenuta quam ab initio Joannes Secundus de Bentivolis poſſedit, pertranſivit in Annibalem Cornelii Avum, qui quartam illius partem perpetuo gravavit fideicommiſſo, ad quod fratres de Bentivolis Jure ſuo atque ex propria perſona ſunt indubitanter vocati, proindeque nequibat tanquam Patrimonium liberum Cornelii, & idcirco obnoxium deductioni legitimæ conſiderari in ejuſdem hæreditate, notorii Juris exiſtat legitimam non detrahi de Bonis fideicommiſſariis alterius, ſed dumtaxat de liberis aſcendentis, qui condidit
2 fideicommiſſum, ſuper quo legitima petitur, & reſpective a quo debetur, ut late dixit *Rota in Firmana dimmiſſionis* 4. *Maii* 1705. §. 1. *coram Me, & in Æſina, ſeu Maceraten. dotis ſuper reſervatis* 17. *Martii* 1710. §. *Præmiſſo coram Reverendiſſimo Decano*.

Subductioni huius quartæ partis alia maior accedebat, quoniam ab Annibale eadem Tenuta deſcendit in Conſtantium ejus filium, & reſpective Patrem Cornelii, ut pariter videre eſt *in arbore* ſuper Indicata, cumque præfatus Conſtantius poſt ſe non ſolum Cornelium, ſed etiam Guidum, & Antonium Galeatium pariformiter filios reliquiſſet, de tribus ideirco portionibus præfatæ Tenutæ non poterat dominus conſiderari ſolus Cornelius, ſicque a prædicta ſumma ſcutorum 82045. facta opportuna defalcatione, remanebat de Patrimonio Cornelii ſola quarta pars dictæ Tenutæ commenſurative ad quam inſerviſſe eiuſdem quartæ portionis erat tantum detrahibilis legitima favore filiorum dicti Cornelii, qui propterea ex hoc corpore prætendere ſolum poterant titulo legitimæ ſcutorum 10494., & non ſcuta 24. mil. ut in prima Peritia fuerat erronee calculatum, legitima quippe debetur ex propriis bonis ſolius

Aſcendentis, ſeu Teſtatoris, non ex portioni-
bus Patruorum, ut recte etiam ponderavit utra-
que antecedens deciſio Eminentiſſimi, nempe
Prioli ſub §. *Et rem ordiendo*, & Eminentiſſimi
Scotti ſub §. *Quoad primum caput*.

Fruſtraque contendebant Informantes pro
Montiſtis, quod portio huiuſce Tenutæ inſimul
cum Cornelio ſpectans ad Guidum, reincide-
rit in poſſe, ſive hæreditate Cornelii, ex quo
reperiretur adſcripta, & connumerata in præ-
citata hæreditate, ſive Inventario bonorum
eiuſdem Cornelii, quod ſemper illud concludit
3 exiſtentiam bonorum in hæreditate illius, de
quo cantat Inventarium ex traditis per *Altograd.
Jun. controv. 5. num. 18.*, *Bonden. collect. legal.
39. nu. 55. tom. 1.*, *Rot. coram Roxas deciſ.* 417.
numer. 10., *& in Spoletana cautbelæ Angeli* 13.
Martii 1712. §. *finali coram Eminentiſſimo della
Tremoille*.

Eoque facilius, quia Guido, & ſi deceſſerit
cum ſobole nempe cum filia fœmina nuncupata
Sylvia, attamen vigore ſtatuti Ferrariæ ut Pa-
truus illam excludebat a ſucceſſione Guidi ejus
Patris, ut habetur apud *Pigant. ad ſtat. Ferra-
riæ lib. 2. rubr.* 139. *num. 6.*, & ob id Cornelius
tamquam hæres Guidi eamdem Silviam de facto
dotavit, ut ſemper evenit quando Patruus ex-
cludit neptem a ſucceſſione Patris, ut in puncto
4 proſequitur idem *Pigan. ad dict. ſtatut. dicto cap.
2. dicta rubric.* 139. *a numer.* 39., *& ſeqq.*, vel
etiam quando, ut potuit contingere ex Teſta-
mento fuiſſet ut veriſimile erat hęres eiuſdem
Guidi *Poſth. reſolut.* 28. *num.* 22., *& ſeqq.*, *Gobb.
conſult.* 102. *num.* 18., *Rot. coram Gregor. deciſ.*
98. *num.* 8., *& in Romana ſeu Sabinen. Bonorum*
7. *Martii* 1704. §. *Qualitas coram bon. mem.
Muto*.

His tamen in nihilo refragantibus *Domini*
cenſuerunt præfatam Tenutam *delle Tombe* exi-
ſtere quidem in hæreditate Cornelii, ſed non
eſſe de illius hæreditate. aliud eſt quippe eſſe
5 *in*, & eſſe *de*, ut notant *Doctores* in *l. Si de eo
§. Si forte ff. de acquiren. poſſeſſ.*, & præcipue
Caſtren., *& Roman. num.* 3., *Angel. de Peruſ.* in
fine, & aliis relatis *Rota dec.* 75. *n.* 10. *par.* 2., &
quod pertinebat ad aſſertam excluſionem Silviæ
in vim Patriæ legis ſive ſtatuti, plana occurrebat
reſponſio, quod cum ſtatuta, ſive hæ leges mu-
nicipales non egrediuntur Cancellos Iuriſdictio-
nis, & Territorii ſtatuentium, ut erat magis
indubitatum præciſe ante promulgationem fa-
migeratæ *Conſtitutionis Innocentii XI.*, in qua
6 conceditur combinatio ſtatutorum, Tenuta
hæc, utpote ſita in altero ſeparato Territorio
Bononiæ, non poterat ullatenus contineri ſub
ſtatuto Ferrariæ ex animadverſis per *Modern.
Aſculan. adnot.* 39. *art.* 2. *a num.* 1311, *& pluri-
bus ſeqq.*, *Gobb. conſul. deciſ.* 84. *nu.* 30., *& ſeqq.*,
Rot. deciſ. 177. *num.* 2., *&* 3. *part.* 5. *recent.*, *&
deciſ.* 753. *num.* 6. *par.* 18. *tom.* 2., præſertim at-
tento quod dictum ſtatutum Bononiæ, cui præ-
fata Tenuta ratione rei ſitæ ſubiicitur filiam non
7 excludit ab hæreditate Parentis in concurſu Pa-
truorum, ut conſtanter tradunt *Actolin. reſolut.*
120. *num.* 40., *R.P.D. Zaul. ad ſtatut. Favent.
lib.* 3. *rubr.* 27. *num.* 11., *Rota coram Otthobon.
deciſ.* 111. *num.* 27.

Neque vim adaugebat ad hunc effectum pon-
deratio dotationis factæ per Cornelium, quippe
non exinde inferri poterat univerſalis qualitas
hæreditaria, cum dos etiam in tenui quantitate
ſcutorum 2000. auri per eum Silviæ attributa
valuerit adſcribi quidem obligationi hæredis, ſed
hæredis in parte ſcilicet bonorum, quæ poſſide-
bat Guido in Territorio Ferrariæ, cum tot cen-
ſeantur hæreditates, & Patrimonia, quot ſunt
8 Territoria, & loca in quibus ipſa ſunt ſita ex in-
concuſſa propoſitione, de qua *Cancer. var. reſol.
cap.* 5. *nu.* 71., *& ſeqq. lib.* 1., *Rota in Romana*,
ſeu Savonen. ſucceſſionis 8. *Februarii* 1706. §. *bis
roborata coram Me ubi concordan.*; Nam de cętero
data qualitate hæredis univerſalis dicta tenuiſſi-
ma dos ſcutorum 2000. auri, congrua nequa-
quam fuiſſet attentis qualitate, Patrimonio, &
ſulito familię, undę ex ea aptiſſime confirma-
tur qualitas hęredis partialis, cui ſolum con-
gruere valebat.

Ad alteram vero ex eadem ratione gratis ex-
cogitatam præſumptionem, quod Cornelius
potuerit eſſe Guidi fratris hæres ex Teſtamento
reſpondebatur nimis eam eſſe idealem, quia
Teſtamenta ſunt quid facti, ideoque præſumi
nequeunt, ſed poſitive debent probari ut notiſ-
ſimum eſt, cumque dictus Cornelius haberet ex
præmiſſis titulum hæredis in bonis Ferrariæ ad
hunc, & non ad alium ſomniati Teſtamenti,
facienda erat relatio antedictæ exilis dotationis,
nempe ad titulum, de quo conſtabat, & non
ad alterum penitus figuratum, & Chimeri-
9 cum, de quo non conſtabat ad *Text. in l. Quæ-
dam mulier. ff. de rei vendicat.*, *Rota deciſ.* 48.
nu. 24. *& deciſ.* 49. *nu.* 18. *poſt Novar. in Summ.
Bullar.*, *& deciſ.* 183. *poſt modern. Aſculan. ad
ſtat. Urb.*, *& in Romana Cambii* 27. *Januarii*
1708. §. *Præcipue coram Eminentiſſimo Scotta*.

Levioris momenti erat poſtrema pretenſio in
vanum repetita per Montiſtas ſuper portione
Antonii Galeatii alterius fratris Cornelii, qui
cum hæredem ad vitam inſtituiſſet Lauram
Montinam eius Uxorem, eaque ſcripſiſſet
hæredem Marchionem Entium Bentivolum
unum ex erectoribus Montium, in iſtius pro-
inde perſona ſi non in Cornelio deſcenſa repe-
riretur, & conſolidata memorata portio An-
tonii Galeatii etiam cum hoc ulteriori adiun-
cto alterius portionis debitæ Guido Patri Silviæ,
quia ſubinde Entius veluti hæres Montinæ ſu-
per hiſce, effectibus litem agens cum filiis
prædictæ Silviæ, nempe cum DD. de Villa,
recuperaverit quaſdam Tenutas, & ſignanter
hanc *delle Tombe*, Unde quoad effectum co-
incideret in idem quod hæc Tenuta *delle Tombe*
adſcribenda eſſet Cornelio: Vel ex perſona il-
lius fratrum Guidi, & Antonii Galeatii tri-
buen-

buenda Marchioni Entio, dum is directe reperiebatur ut diximus, obligatus Montiſtis.

Siquidem univerſa Machina huius obiecti incontinenti ruebat ea clara replicatione quod Entius mediante præfata tranſactione nullatenus acquiſivit a DD. de Villa Silviæ filiis Tenutam hanc præciſam *delle Tombe*, ſed aliud paruum Tenimentum eodem nomine compellatum *delle Tombe* in ipſo met Territorio Bononiæ exiſtens ſub hac palpabili demonſtratione ſcilicet, quod Entius induens in tranſigendo perſonam Montinæ, hæc ſortita erat in bonis Antonii Galeatii eius Viri duo Iura, alterum ſuper reſtitutione eius dotium conſiſtentium in ſcutis tribus mille auri, & alterum hæredis univerſalis a Marito vita durante dumtaxat inſtitutæ, ex neutro autem poterat per tranſactionem adipiſci hanc præciſam, ut diximus, tenutam *delle Tombe*, reſpectu namque primi Tituli reſtitutionis dotium, quomodo tam magna eius portio ſuperexcedens ſcuta 20000. valebat commenſurari præfatæ reſtitutioni illius dotium ſcutorum dumtaxat trium millium auri; Unde potius nimium veriſimile erat, quod Entius obtinuerit aliquam aliam paruam Tenutam appellatam pariter *delle Tombe*, ſed non iſtam, cum identitas quæ fuiſſet probanda per Montiſtas, quemadmodum iuſtificatur, ita excludi-
10 tur per coniecturas, & demonſtrationes ad tradita per *Alex. conſil. 73. num. 7. lib. 3., Citriac. controv. 211. num. 8., Rota in Bononien. fideicommiſſi de Griffonibus 21. Iunii 1707. §. Vero coram bon. mem. Omanna, & in Reatina fideicommiſſi de Severis 11. Aprilis eiuſdem anni §. Non attento coram eodem.*

Alter vero titulus hæredis univerſalis arctabatur, ut diximus ad vitam eiuſdem Lauræ Montinæ, & proinde impoſſibile erat, quod DD. de Villa (quod de cætero præſumendum eſſet adverſus ſuperius factam habuiſſe hanc Tenutam *delle Tombe* tamquam, hæredes Silviæ) voluiſſent tam evidenter iactare ſuum,
11 tradendo (ad ſenſum Montiſtarum) Marchioni Entio bona in perpetuum pro Iure ad vitam reſtricto contra omnia Juris principia, & ſignanter *Text. in l. Cum de in debito ff. de probat., Rota coram Emer. Jun. deciſ. 1086. nu. 9. to. 3.*

Ceſſante in univerſum difficultate ex nimium clara tranſactionis littera, quæ nil aliud præſefert, quam definitionem controverſiæ, quæ extortæ erant inter DD. de Villa donatarios præfatæ Lauræ Montinæ, & prædictum Entium hæredem eiuſdem ex Teſtamento. Unde hæc tranſactio, quæ legitur tam explicite, quam implicite ad memorata Jura reſtricta, non poteſt ultra ſuam Cauſam extendi contra quidditatem, & eſſentiam eiuſdem tranſactionis, quæ
12 nullam patitur extenſionem ad non expreſſa ad *Tex. in leg. ſi de certa 31. cod. de tranſact., Cyriac. controverſ. 474. nu. 9., & ſequent., & nu. 62., Marcian. diſput. 72. num. 4., Capyc. Galeott. controv. 40. nu. 8., & 35., & controv. 42. nu. 13., Altograd. Jun. controv. 82. nu. 4., Vreeol. de tranſact. quæſt. 81. nu. 12., Rota coram Emeriæ Junior. deciſ. 549. num. 3., & in Spoletana Cenſus 20. Ianuarii 1712. §. Quo vero coram R. P. D. Aldrovando.*

Ex his nimis ad oculum remanebat conſtabilita huiuſmodi detractio ex Capite Legitimæ competentis in bonis Cornelii March. Entio, Guidoni Cardinali, & Joanni Montis Erectoribus quoniam abſciſſa a Patrimonio Cornelii memorata Tenuta *delle Tombe*, illaque redacta ad quartam tantummodo partionem importantem ſc. 20000. quantitas legitimæ, quæ in prima Peritia male calculata fuerat in ſcut. 166128. reſtabat in ſolis ſc. 152622. Ideoque facta ſub diviſione pro medietate ad numerum trium filiorum quos nuper nuncupavimus Marchionis Entii, Guidonis, & Ioannis ad nil ultra aſcendebat hæc legitima niſi ad ſc. 76311.

Agnoſcentes Informantes pro Montiſtis hane veritatem adaugere conati ſunt huiuſmodi quantitatem augendo ad eorum beneficium perſonam, ſive Iura aliorum duorum filiorum Alexandri, & Hypoliti. Et ſane in ordine ad Alexandrum dicebant, quod licet obiiſſet ante Montis erectionem, & conſequenter non eſſet connumeranda illius perſona inter coobligatos adhuc tamen cum in ultimo elogio legitimam in propriis bonis reliquiſſet Iſabellæ Matri tam in proprietate, quam in uſufructu ad differentiam alterius filii Annibalis, qui legitimam in nudo uſufructu ad terminos Patris Statuti reliquerat iuxta ſolide animadverſa in deciſione Eminentiſſimi Prioli a §. *Quo vero ad Annibalis eum ſeqq.*, & eiuſdem Iſabellæ fuiſſent hæredes, idem Guido Cardinalis, Marchio Entius, & Joannes, hinc proinde eadem legitima competitura Alexandro reductive reflectebat pro ſubalterna portione legitimæ commodo Montiſtarum ex perſonis ſibi obligatis ex cenſura *Text. in leg. Si pignori ff. famil. herciſc.* cum aliis plena manu relatis in *Romana Cambii 7. Aprilis 1710. §. Hoc poſito coram R. P. D. Aldrovando, & in Romana Immiſſionis 16. Martii 1711. §. Creditum coram eodem.*

Iſtique portioni non egrediendo perſonam Iſabellæ, ex illa, ut ſupra filiorum obligatorum adiiciebatur detrahenda etiam dos, quæ non minus, ac legitima detrahenda erat per antipartem, ſive uti æs alienum per antea deducibile ex illius fideicommiſſo mediante notiſſimo
13 remedio *auth. reſq;* ut late docent *Fuſar. de ſubſtit. q. 531. in princ., Giurb. obſerv. 89. nu. 1. Card. de Luc. de dote diſc. 145. nu. 4. verſ. ideoque*, & alibi paſſim.

Verum facile eliſus in hac parte remanſit conatus eorumdem Informantium, quoniam reſpectu legitimæ relictæ Iſabellæ per Alexandrum, de novo placuit DD. reſponſio alias deſuper attribnta in deciſione Eminentiſſimi Scotti die decima ſexta Januarii milleſimo ſeptingenteſimo decimo tertio §. *E converſo tamen*, quod ne m

cum

cum Iſabella extitiſſet per longiſſimum tempus
adminiſtratrix omnium bonorum Cornelii eiuſ-
que filiorum ſine ulla ſuperveniente redditione
rationis, procul dubio pręſumebatur ſibi ex hoc
14 opulenti patrimonio ſatisfeciſſe, ut paſſim in
his terminis affirmarunt *Urceol. conſultat.44.nu.
5., Adden. ad Pamphil. deciſ.24. num. 12. Rot.
coram Cerrin. deciſ.778. n. 10., & 11., & coram
Bich. deciſ.131. num. 22., & ſeqq., & in Romana
reſtitutionis Dotis prima Martii* 1700. §. *Quoniam
huiuſmodi coram bon. memor. Pio, & in Romana
Dotis 17. Junii* 1707. §. *Etenim coram Eminen-
tiſſimo Priolo*, vel ad omne peius nimis, & præ-
ſertim in pręiudicium Montiſtarum extraneo-
rum convincebatur huiuſmodi, ſi quæ ad eſſent
credita turbida, & illiquida ob hanc admini-
ſtrationem, & ſic minime detrahibilia in pręiu-
dicium fratrum de Bentivolis habentium
actionem ſuperlative claram, & nitidam pro
15 alimentis, & dotibus, ut ultra *auctoritates* ad-
ductas in dicta deciſione Eminentiſſimi Scotti
docuerunt *Aymon. conſ 129. numer.3., & ſeqq.
Roman. conſ.185. nu.4. Rota in recent. dec.478.
num.2. verſicul. Quamvis enim, & deciſ.612.nu.
3.parte prima, & deciſ.727. num.2. part.2., &
coram Emerix Junior. deciſ.252.num.8. verſicul.
Vel in omnem caſum, & ſeqq., & deciſ.306.num.
4., & 5. coram eodem*.

Sentiebant vim huiuſce replicationis, ideo-
que ſubnectebant informantes pro eiſdem Mon-
tiſtis, quod, & ſi Iſabella fuiſſet adminiſtratrix
& revera non reddidiſſet rationem villicationis
ſoę adhuc omnia geſſerat ſub Hyppoliti filii
maioris, & Epiſcopi oculis, & aſſenſu, & ulte-
rius reddiderat rationem dd.omnium Stabilium
alienationibus: Verum hæc ulterior ſubnexio
non evellebat, nec offuſcabat efficaciam funda-
mentalis, ut ſupra reſponſionis, quia non ob id
ſciri poterat, quid geſtum extitiſſet de fructibus,
& reliquatu adeo locupletis Patrimonii; Unde
16 ſemper vigebat illa pręſumptio ſatisfactionis,
vel ſaltem illiquiditatis, de qua peragunt ſupra
relati, quibus addi poſſunt *Gratian. diſceptat.
forenſ. 129. num.40., & 41., Merlin.de pignor.li-
bro 4. titul.5., & quæſt.178. numer.38. Rot. in
Avenionen. Concurſus.* 23. *Februarii* 1711. §.
Præſertim coram R.P.D. Molines Decano.

Non obſtante prætenſa liberatione Iſabellæ
deducta, vel ex lapſu temporis, vel ex legato
legitimæ facto a filio eidem, finita iam admini-
ſtratione, nam quoad primum urgebat reſpon-
ſio, quod redditio rationis: obiicitur non agen-
do, ſed excipiendo, unde quadrabat regula,
17 quod temporalia ad agendum perpetua ſunt ad
excipiendum per *Text. in Leg. pure ff. de dol.
except. Card. de Luca de Judic. diſc. 28. num. 3.*
inter collectas a *Conſtantin. ad Statut. Urb. deciſ.
5. nu. 9.* In ordine vero ad ſecundum, animad-
vertebant *DD.* quod non reliquit Matri legiti-
mam diſpunctis calculis, & agnito illius debito,
quo caſu termini liberationis forſan adaptabiles
eſſent iuxta *auctoritates* a Montiſtis deductas, ſed
e converſo nil ſciens de debito, vel credito le-
gitimam modo præmiſſo legavit, quo ſtante
non valet argumentum ad liberationem, quæ
requirit verba, vel expreſſa, vel ſaltem illam
neceſſario inducentia, ut optime dixit *Rot. cor.
Duran. deciſ. 362. numer.* 18. Addito ulterius,
quod nec Iſabella, nec filii ullo tempore petie-
runt, ſive dotem, ſive legitimam, argumen-
tum evidens, quod noverant obſtare exceptio-
nem non deductę rationis, quæ propterea ve-
hementius ſtringit contra Montiſtas extraneos,
reaſſumere, non valentes Jura, quę proprii
debitores pro demortuis, manibus, & dereli-
ctis tanto temporis decurſu confirmante, ha-
buerunt.

Non ſic evenit Montiſtis ex altera perſona
Hyppoliti, quia quamvis inter partes magna
extiterit colluctatio pro quot locis Montium
ipſe remanſerit obligatus, tandem oculis DD.
ſubiecta fidelibus publica documenta, ex quibus
illius eruebatur obligatio, concordi eorumdem
ſenſu admiſſa fuit in ſolis locis 750. nempe pro
locis 500. primę erectionis, anni 1609., quæ
præfatus Hyppolitus ita iubente Papa de anno
1610. (quo tempore alia ſequuta fuit erectio in
locis 700.) approbavit in figura veri, & ſim-
plicis fideiuſſoris Entii, & pro aliis locis 250.
pro quibus eadem ſervata methodo de anno
1613. favore eorumdem Montiſtarum ſe ſe ad-
ſtrinxerat.

Pręmiſſo igitur, quod obligatio Hyppoliti
non tranſcendat Loca 750., admiſſum quoque
fuit per Dominos illarum partialis extinctio in
locis 481. ſequuta cum pretio Tenutæ *Boncon-
vento* permutatę cum Tenuta Gualterii, ſub ea
Juridica ratione, quod ſolutiones indefinite fa-
ctę ſemper referri debent in cauſam antiquio-
rem, vel duriorem, quæ dicitur illa ut in caſu
18 præſenti, quæ ſtat ſub fideiuſſore ad *Text. in
L. in his in princ., & L. cum ex plur. ff. de ſolut.*
tradunt *Menoch. de præſump. præſumpt. 136. nu.
10., & ſeqq. libr. 3., Gratian. diſcept. 224. num.
43., Surd. deciſ. 186. nu. 4. Rota deciſ. 262. n.
15., & deciſ. 1175. nu.10. coram Emerix Junior.
deciſ. 185. nu. 27. part. 19. tomo primo, & deciſ.
424. num. 5. tom.2. recent.*, ac alibi paſſim, &
in Romana Pecuniaria ſuper primo contractu anni
1692. 23. *Februarii* 1711. §. *Nec ſatis cor. Me*.

Extincta igitur præfata fideiuſſoria Hyppoliti
obligatione immemoratis locis 481. compertum
de plano fuit, eundem remanere pro prima
erectione obligatum in ſolis locis 19., quibus
iunctis locis 250., ad quæ ſucceſſive ſe obligave-
rat de anno 1613. quemadmodum unitim con-
ſtituebant quantitatem locorum 269. ita *Domini*
convenerunt modum ſupra indicatum reſolu-
tioni ſuper imponentes prædicti Hyppoliti
oblationem præfata dumtaxat quantitate loco-
rum 269. remanſiſſe vivam, & pro ea Jura ſuæ
legitimæ Montiſtas exercere valuiſſe.

Et quidem non obſtante quod ſuper bonis En-
tii Principalis debitoris eidem Hyppolito tam

de

de Jure, quam ex ſtipulatu debita eſſet relevatio, quia admittebatur de Iure ei debitam eſſe relevationem, eo quia, etſi reſpectu Montiſtarum ratione obligationis ſolidalis reputari deberet correus debendi, reſpectu tamen Entii, in cuius gratiam acceſſerat, dici non poterat, niſi merus, & ſimplex fideiuſſor; attamen *Domini* in concreto caſus cenſuerunt eius relevatoriam actionem eſſe penitus fruſtratoriam contra Montiſtas, qui per prius nempe in erectionibus factis de annis 1609., 1610., & 1611., & ſic longe anterioribus, omnia bona libera, & Iura Entio competentia ſuper bonis fideicommiſſariis conquiſiverant ad terminos *Textus l. qui potior. ff. qui potior. in pign. habean.*, *Salgad. in labyr. quæſt. 13. cap. 11. num. 7., & 8.*, *Antonell. de temp. leg. lib. 4. capit. ultim. Rot. deciſ. 576. num. 8. part. 19.*, quo ſtento principio ſicq; calculata etiam beneficio Montiſtarum portione legitimæ Hyppoliti, ut factum fuerat in præcedenti Inſtantia, ſemper idem emergebat calculus conſtituens legitimam, ſeu dd. quatuor legitimæ portiones pro numero quatuor montis erectorum in ſcut. 102. m.

Et quoniam uſque ab initio coram bon. mem. Urſino fuerat conceſſa aſſociatio Montiſtis pro ſcut. 39. m. pro totidem debitis ex ſolutis per filios Marchionis Cornelii obligatos eiſdem Montiſtis in hac reſtauratione Iudicii curabant informantes pro eis de novo eam refricare prætentionem, quæ in Jure nullam patiebatur difficultatem, dum totum, quod apparet ſolutum
19 pro diſſolvendo ære alieno fideicommittentis liberet a quolibet nexu fideicommiſſi, & detrahi valeat ab hærede gravato, vel ab eo cauſam habente, ut notant *Gabriel. conſil. 124. num. 4. libro primo*, *Surd. conſil. 209. num. 5.*, *Gratian. diſcept. for. cap. 214. n. 1.*, *Peregrin. de fideicom. art. 25. num. 3., & ſequen.*, *Rota coram Cavaler. deciſ. 130. num. 1., & in recent. deciſ. 380. nu. 10. par. 15.*

Aſt claudicare ſtatim viſa eſt hæc Theorica ex facti inapplicabilitate, ſive inſubſiſtentia, liquebat etenim ex ipſa peritia, quod in primis eorum debitorum pars, ſive ſcut. 16000. fuerunt exburſata de Patrimonio, & crumena eiuſdem fideicommittentis, reliqua autem pari ſorte, & ſi eodem modo non appareat, adhuc in effectu cenſenda erant ex his, & eadem burſa ſoluta, nam tractabatur de nimio opulento aſſe notorie relicto per Cornelium, eoque proinde referto omni genere gemmarum localium, mobilium, ac ſemoventium ex quorum idcirco
20 pretio ſolvi poterant iſta debita, & præſumi debent ſoluta, ut in lege fortioribus terminis nō adeo magnificę hęreditatis, videre eſt penes *Urceol. conſultat. forenſ. 53. n. 42., & 44.*, *Rot. cor. ſan. mem. Alexandri VIII. deciſ. 47. num. 11., & in Forolivien. fideicommiſſi de Torellis ſuper reſervatis 20. Januarii 1706. §. Maxime coram bon. mem. Muto, & in Bononien. fideicommiſſi Annibalis de Urſis 13. Maii 1709. §. Circa vero, & 21. Februarii 1710. §. Animadverſum fuit coram R.P.D. Aldrovando.*

Eoque evidentius, quia præſumptio vigens ex parte debitoris ſive Cornelii, quod reliquerit (ut conſtat) in eius hæreditate tot mobilia, argenta, gemmas, & ſemoventia, que exuberarent ad æris alieni diſſolutionem, ſolide roboratur ab altera non minus efficaci præſumptione, quia tractabatur de filiis eiuſdem Cornelii diſſolutoribus eiuſdem æris alieni Cornelii, cęteroquin alia bona non habentibus, quam paterna (excepto Hyppolito, qui tantum retinere poterat maternam dotem, uti filio ex primo thalamo memorati Cornelii) & conſequenter nullo modo erat hæc debitorum ſolutorum deductio bonificanda tanquam neceſſario
21 facta a filiis de ſubſtantia Paterna ad *Text. in L. acquiſivit ff. de acquiren. rerum Domin.*, & egregie obſervat *deciſio Eminentiſſimi Scotti ſub §. Detractionibus*, & præclare *etiam Rota coram Merlin. dec. 112. n. 5, & 6.*

Diximus nullo modo, quia quod replicabatur ex parte præfatorum informantium, quod iam Peritus retulerat, quod mobilia, & ſemoventia relinquebantur applicabilia ſatisfactioni incertorum creditorum, unde abſonum foret, quod hæc eadem mobilia applicarentur quoque in ſatisfactionem præſumptam certorum creditorum.

Parvi fecerunt *DD.*, ex quo huiuſce Peritia iterum ab ipſo recognita fuit reperta ſcatens erroribus manifeſtis, & minime attendibilis, & de cætero huic motivo congruebat adagium *non probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe*, ſiquidem non ex eo quod Peritus applicaverit huiuſmodi mobilia argenta, gemmas, localia, & ſemoventia creditoribus incertis, remanebat iuſtificatum non remanſiſſe pro creditoribus certis uti fatendum eſſe credebatur ex prędictis, & plene firmavit deciſio Eminentiſſimi Scotti §. *Quin Montiſtis cum ſeqq.*, ubi ad hominem reſpondetur cęteris in hoc puncto per Montiſtas inani conatu repetitis, & dixerat antea deciſio Eminentiſſimi Prioli §. *Et Juremerito*, ubi quod ſola poſſibilitas exuberantię mobilium, argentorum, gemmarum, & ſemoventium pro effectu ſatisfaciendi creditoribus tam certis, quam incertis prętenſam detractionem adeo illiquidat, ut nequaquam opponibilis ſit adverſus fideicommiſſarios habentes actionem undequaq; claram, & limpidam pro dotibus, & alimentis.

Poſtremo aures Domini prębere non potuerunt prętenſę detractioni dotis Margharitę Martinenghę ex bonis eiuſdem Cornelii fideicommittentis, quia cum Marchio Entius foret debitor huius dotis nequaquam poterant eius filii hanc dotem extrahere a fideicommiſſo, dum fuerant hęredes Patris debitoris ex ſubſequuta acquiſitione, & fruitione omnium, & quorum-

cum-

cumque bonorum prędicti eorum Patris quem-
22 admodum de prima propoſitione ſunt *Text. in L. Stichum 96. §. Aditio ff. de ſolut. L. ſi debitori 51. ff. de fideiuſſ., Rot. adornat. Card. de Luc. de fideicommiſſ decis. 50. num. 21., & in Romana fideicommiſſi 17. Martii 1706. §. Et in omnem cor. Reverendiſſimo Kaunitz*, & de ſecunda eſt pariter *Text. in §. final. inſtitut. de hæred. qualit. different., Honded. conſil. 61. num. 20. libro primo, Rota in recent. deciſ. 273. num. 5. par. 17., & in Reatina fideicommiſſi de Severis 11. Aprilis 1607. §. Fuiſſe coram bon. mem. Omanna*.

Nec attendendam exiſtimarunt repetitam exceptionem, quod de aditione conſtaret equidem quoad Cornelium, ſed minime quoad Annibalem, quia utriuſque clara effulgebat ex Tranſactione inita cum Montiſtis de anno 1657. in qua iidem faſſi ſunt poſſediſſe, & poſſidere bona paterna, atque ulterius debita eiuſdem Patris aſſumpſerunt, nempe fructus montium eo vivente decurſos, qui actus ſtare nequeunt citra Jus, & titulum hęredis ex deductis in deciſione Eminentiſſimi Scotti §. *Cæterum omnis*, ad cuius fundamenta tam in hac parte, quam in aliis inutiliter non repetendis *Domini* remiſſive ſe habuerunt.

A primo itaque ad ultimum factis opportunis computationibus, & ſupputationibus, ſumma, & quantitas detractionum competentium Montiſtis titulo legitimæ debitę Erectoribus montis remanebat in ſupradicta quantitate ſcut. 102. m., & pro tali ſumma *Domini* prę̄fatę Detractionis quantitatem, comprehenſa etiam portione Hyppoliti, & denegata iuxta modum ſuper indicatum relevatione petita a fratribus de Bentivolis favore Montiſtarum canonizarunt una ſimul cum quatuor dotibus iam concorditer bonificatis in Bonis *di Zelo*, & ita utraque Parte acriter informante, omnibuſque DD. & me Ponente ſuffragantibus.

FERRARIEN. ALIMENTORUM SUPER CONSUMPTIONE DETRACTIONUM.

Veneris 5. Junii 1716.

ARGUMENTUM.

Solutio facta Depoſitario alicuius Montis ex privilegio S.M. Pauli V. communicativo privilegiorum facta cenſetur Montiſtis.

SUMMARIUM.

1 *Venditio referenda ſemper eſt ad illum, qui illius valorem in proprium commodum erogavit.*
2 *In erectione montium Baronalium Summus Pontifex ſuum aſſenſum ſemper præbet.*
3 *Idem eſt ſolvere inſtitori, ſive Præpoſito alicujus Tabernæ, ac ſolvere inter eſſe habentibus, ſive Domino ejuſdem negocii*, & num. ſeq.
Et in eorum locum ſubintranti num. 4.
5 *Montiſtarum privilegia ex Pauli V. conſtitutione ſunt etiam communicata Depoſitario Montis.*
Ideoque idem eſt ſolvere Montiſtis, ac Depoſitario, num. 6.
7 *Quod favore alicujus conceſſum eſt in illius odium retorqueri nequit.*
8 *Pactum redimendi imminuit valorem rei venditæ.*
9 *Super bonis debitoris duplex ſolutio conſequi nequit.*
10 *Ex aliena jactura nemo lucrum capere debet.*
11 *De natura reintegrationis, ſive reſtitutionis eſt, ut totum ablatum integre reſtituatur.*
12 *Subrogatus induit naturam ſubrogantis.*

DECISIO DCCLVI.

HUc uſque in altera contemporanea deciſione conſtabilitum extiterat inter has partes ad quanti aſcendebat creditum Montiſtarum (ſive ut ratiocinatores arithmetice dicunt) *l'avere* in pręſenti autem iterum revocatum fuit ad examen illorum debitum ſive *il dare* cumque illud de novo repertum extitiſſet quemadmodum firmaverant pręcedentes Deciſiones Eminentiſſimorum Prioli, & Scotti, reſponſum idcirco pariter fuit *conſtare de re iudicata*, addito dumtaxat modo inferius ſubnectendo.

In primis itaque cum pręceteris in ordine ad Bona fideicommiſſaria detenta, ſeu reſpective perventa ad manus Montiſtarum de Spoliis, & ſubſtantia huius inclitę, & pręnobilis Familię fuerint ab eiuſdem Montiſtis, ſive eorum Auctoribus, & reſpective hęredibus gravatis Cornelii diſtractę, & aliæ natæ geminę Tenutæ altera nuncupata *delle Tombe*, & altera di *Buonconvento* dubium eſſe non poterat, quod illarum valor ad eorum utilitatem converſus, ſive redundans non deberet omnino illorum debito, ſive *dare* adſcribi, & referri, ut examinando
1 *Text. in l. Marcellus §. reſque ff. ad Trebell. tradit. Montan. controv. 41. per tot. Peregrin. de fideicomm. artic. 39. num. 8. cum ſeq. Merlin. de legit. lib. 2. tit. 2. quæſt. 3. num. 37., & ſeqq.*, & egregie diſtinguendo caſus ad terminos probat ſecunda Deciſio Eminentiſſimi Scotti à §. *Neque etiam urgere cum duobus ſeqq.*

Et ſane circa Tenutam *delle Tombe* res ſic ſe habebat, quod de anno 1633. DD. de Bentivolis, qui tunc adhuc detinebant huiuſmodi Tenutam ſpecifice ſubiectam, & ſubiugatam Monti illam integraliter licet cum pacto redimendi effective vendiderunt clar. mem. Card. Capponio pro pretio ſcutorum 40000., ut in *Summario Montiſtarum num.* 6. idque ad effectum, ut tale pretium exburſaretur Thomæ Baccello tunc temporis cęteroquin publico Campſori *Summ. illorum de Bentivolis nu.* 3. quippe onus peculiare ſubierat Depoſitarii huiuſce Montis Bentivoli ſolvere deſtinati per ſingula bimeſtria fructus eorumdem locorum Montis ſingulis Creditoribus ſive Montiſtis, ut regulariter moris eſt, &

pra-

practicatur ex ſollecitudine, & providentia Summorum Pontificum in omnibus Montibus Baronalibus, in quorum erectione iidem Summi Pontifices preſtant auctoritatem, & aſſenſum, ſicuti videre eſt in pluribus aliis Deciſionibus noſtri Tribunalis, & preſertim in *Romana Pecuniaria* 28. *Junii* 1700. *cor. clar. mem. Card. Caprara*, *&* 14. *Maii* 1711. *coram Eminentiſſimo della Tremoille* §. *primo*, & in aliis etiam quampluribus Deciſionibus ſucceſſive in hac eadem Cauſa promulgatis.

Quapropter de plano ſequebatur, quod ſolutio præfati pretii facta in manibus huiuſce Depoſitarii haberetur, ac ſi facta fuiſſet in manibus eorumdem Montiſtarum, idem quippe eſt ſolvere Inſtitori, ſive Præpoſito alicui Tabernæ, ac ſolvere intereſſe habentibus, ſive Domino ejuſdem Negocii, ut reſpondit *Juris conſult. in leg. cum mandato in fin. ff. de minor.*, *& Iulianus in leg. qui hominem* §. *ſi Titium in fin. ff. de ſolut. Marant. reſponſ.* 35. *ex num.* 44. *uſque ad finem*, & late firmavi Ego in meo Tractatu *de commerc.*, *& mercat. diſc.* 25. *num.* 25., *& fere per tot.*

3

Et certiùs quia de facto ipſi Montiſtæ recipientes per manus illius aſſiduas bimeſtrales ſolutiones quietando illum hoc effecerunt, ut

4 D. Baccellus ſolvens in Juribus Montiſtarum dimiſſorum ſub ingreſſus diceretur unde pariter idem erat ſolviſſe in manibus Montiſtarum ſive Bacelli in eorum locum ſubintrantis *ad Text. in leg. ſi a Creditor.* 7. *Cod. de action.*, *& obligation. leg.* 2. §. *non ſolum ff. de hered.*, *& action. vendit.* Ego ipſe in meo Tractatu *de Commerc.*, *& Mercat. diſc.* 59. *num.* 24. cum aliis relatis in *Romana Pecuniaria* 26. *Junii* 1711. §. *ratio decidendi coram Eminentiſſimo Prilo*, *& in Avenionen. Salviani* 15. *Maii* 1713. §. *augetur coram R. P. D. meo Falconerio*.

Potiſſime demum quia ulterius ita mandante ſan. mem. Paulo V. ipſo Jure in unum com-

5 municata Privilegia Montiſtarum, & Montis, etiam Depoſitario, ut in *Summario reſponſionis fratrum de Bentivolis num. primo* ideoque magis, atque magis evincebatur idem fuiſſe ſolvere Montiſtis, quam Thomæ Depoſitario æqualiter eadem Iura veſtienti ex eodem privilegio erectionis, ut alias in ſimilibus terminis

6 pro conſtanti ſemper ſuppoſitum fuit per noſtrum Sacrum Tribunal, & præſertim *in dicta Romana Pecuniaria* 28 *Iunii* 1700. *coram clar. mem. Card. Caprara*, *&* 14 *Maii* 1701 *cor. Eminentiſſimo della Tremoille*.

Abſque eo quod adverſari poſſet, quod idem Baccellus permittendo, quod Fratres de Bentivolis percepiſſent fructus Tenutarũ ſubjugatarũ fuiſſet in Causā obquam de proprio exburſando bimeſtria Montiſtis evaſiſſet Creditor eorumdem bimeſtralium ſolutionum.

Quoniam quidquid eſſet de hoc facto de cætero nulla aſſerebatur juſtificatio, ſatisfaciebat ea eliminativa reſponſio, quod ſepæfatus Baccellus Depoſitarius ex providentia laudatorum Summorum Pontificum haberet omnia numero privilegia, & prærogativas, quas ipſi habebant Montiſtæ ad hoc ut diverſo Iure cenſeri non valerent ſolutiones factæ Depoſitario, ac ipſis Montiſtis, reflectendo præſertim, quod ſi quæ tantum nuda, & ſimplex ſollicitudo exigendi fructus dotales Montium injuncta eſſet Baccello Depoſitario non alio modo dijudicanda eſſet, quam in gratiam ipſius Depoſitarii, & maiorem cauthelam Montiſtarum, itaut ſi præfata cauthela non fuiſſet uſus, non per hoc feciſſet iacturam pecuniarum ſolutarum de proprio, ſive illius privilegii a Summis Pontificibus elargiti, ne quod ad ejus favorem conceſſum erat in eius odium retorqueretur,

7 ut bene in his terminis reſpondit *Rot. in dicta Romana Pecuniaria* 14. *Martii* 1701. §. *rurſus coram Eminentiſſimo della Tremoille*.

Non diffitebantur Montiſtæ hanc veritatem, ſed conclamabant, quod cum hæc diſtractio Tenutæ delle *Tombe* cuius ſolum pretium conſiſtens in ſcut. 40000. dici poterat converſum in eorum utilitatem, neſciebatur quomodo deinde totus ejuſdem Tenutæ valor importans ſcut. 82000. eorum *dare* ſive debito deberet adſcribi, quæ obiectio pro nunc *DD.* arriſit, & de facto modum mihi iniunxerunt referendi pro nunc in calculo huiuſmodi conſumptionum quartam tantummodo partem dictæ Tenutæ *delle Tombe*, quæ ex firmatis in alia *Deciſione* erat de hæreditate, & Patrimonio Cornelii Fideicommittentis, quod idcirco ratione ſui fuit tantum pro dicta quarta parte damnificatum, & ſic ad hanc menſuram intrare poterat conſumptio detractionum debitarum ex eodem fideicommiſſo: Etenim quoad alteram quartam partem dictæ Tenutæ ſpectantem ad Annibalem Sen. Filium Ioannis ſecundi, & ab eo ſubiugatam perpetuo deſcenſivo Fideicommiſſo, ad quod indubitanter vocati ſunt fratres de Bentivolis, cum intraret idem motivum damnificationis eiuſdem fideicommiſſi Annibalis ex diſtractione dictæ Tenutæ facta per Entium reſurgere forſan videri poſſet pariformis conſequentia ſuadens imputationem ad relevandos hæredes fideicommiſſarios Annibalis a damno, quod patiebantur ex facto Entii modo non diſpari ab eo, qui imputationi cauſam dedit quoad dictam priorem quartam partem de hæreditate Cornelii.

Planiori tamen illatione *DD.* opinati ſunt quo ad alias duas portiones Guidi, & Antonii Galeatii in hæreditate dicti Cornelii repertas, ſed quæ de illius hæreditate non erant, nam iſtarum reſpectu cum fideicommiſſum Cornelii aliud non patiatur damnum, quam illud obligationis reſtituendi has Tenutæ portiones hæredibus *DD.* Guidonis, & Antonii Galeatii quatenus compareant, illaſque vindicare prætendant damno huic contigibili ſatis conſultum *DD.* cenſuerunt, reſervando in hunc caſum

Fratribus de Bentivolis actionem, ſeu actiones contra Montiſtas pro relevatione a damno, quod pati poſſent præfatis hæredibus inſtantibus.

Iſte fuit in Rota *DD.* ſenſus, & reſpective modus eliminativus obiecti, quod forſan potuiſſet re mature conſiderata, rectius, ac de facili everti ex capitali animadverſione, quod cum de facto DD. de Bentivolis pro ſolo pretio ſcut. 40000. coacti fuerint Tenutam hanc importantem prædicta ſcut. 82000. de eorum patrimonio deperdere, & avellere, ut ſatisfacerent Montiſtis, ſive ipſorum Depoſitario, & Ceſſionario, ideoque congruum omnino erat totum verum valorem Tenutæ debito adſcribere Montiſtarum, & e converſo credito ipſorum de Bentivolis illorum intuitu deorbatorum ſaltem de facto hac Tenuta præfati inſignis valoris; variatio namque pretii a vero valore promanavit ob induſtriam ponendi pactum de redimendo ſub quo diſtracta fuit Tenuta in Cardinalem Capponium; non enim eſt in Iure
8 novum, quod huiuſmodi pacta de redimendo alterent, & imminuent valorem rei venditæ, ut patet ex deductis per *Rotam decis. 2. nu. 10. par. 15. decis. 139. nu. 10. par. 16., & decis. 751. nu. 2., & decis. 834. nu. 8. coram Emerix, & in Romana Fideicommiſſi 26. Martii 1708. §. concurrente coram R. P. D. meo Aldrovando*; Cumque Montiſtæ habeant ſibi obligatam hanc Tenutam, & etiam per peculiare privilegium exemptam ab omni vinculo fideicommiſſorũ, quoties proinde eiſdem non placeret iſta quantitas pretii intentent pro eorum reintegritate, vel exercitium huius pacti, vel & melius emendationem damni paſſi contra hæredes gravatorum alienantium, vel demom vindicationem ipſius Tenutæ a tertiis Poſſeſſoribus vigore ſpecialis hypothecæ ipſorum favore contractæ in præcedenti ſubiugatione, ut bene obſervat *Decisio Eminentiſſimi Prioli ſub §. Propterea, & ſeqq.*

Quin ambigere valeant iidem Montiſtæ, quod Marchio Boſchettus tertius Poſſeſſor huiuſce Tenutæ titulo emptionis pro ſc. 44000. ab ipſis moleſtatus, poſſit actionem retorquere contra DD. de Bentivolis, & ſic ad evitandum inanem circuitum, quem ſemper magna Tribunalia abhorrent, præmiſſarum actionum exercitium non ſit permittendum, quia quidquid ſit de huiuſce ſomniatis moleſtiis, & retorſionibus actionis Marchionis Boſchetti contra Bentivolos, utpote quia ſuis loco, & tempore ſe ſe poterunt tueri, & forſan Boſchettus prædictus allegabit, quod cum Montiſtæ actualiter ut ſupra conſecuti fuerint a prædicta Tenuta ſcut. 40000. ſi velint actiones ſopra expoſitas contra ipſum intentare, debebunt ex propria crumena ſibimetipſi memorata ſc. 40000. perſolvere: ne
9 ſequatur, quod ſuper uno eodemque debitoris effectu duplicem ſolutionem conſequantur contra *Text. in l. fin. in verbo indignum eſſe verſ. vel refert Cod. de remiſſ. pignor.*, quem laudat, & ſequitur *Rota in geminis magiſtralibus Decisionibus 18., & 113. per tot. par. 11. Recen.*

Denique in vanum (non recedendo adhuc eadem Tenuta) conquerebantur cum extrinſeca quidem, ſed erronea apparentia, quod hæc eadem Tenuta diverſo Iure apud DD. fuerit extimata contra *Text. in leg. eum qui aedes ff. de uſucap.*, & ſemper in præjudicium eorumdem Montiſtarum nempe quoad effectum illam calculandi, & ponendi in patrimonio Cornelii, ut in alia contemporanea *Decisione* fuerit tantummodo calculata in ſc. 20000. pro quota portione obtingente Cornelio, & reductive pro ſcut. 10000., pro quota legitimæ ſpectantis ad filios debitores, in præſenti autem computaretur in prędicto vero valore ſcutorum 82000. ſiquidem ultra quamquod iam Domini per modum ſuperius expreſſum huic declamationi obviam ivere adhuc forſan ita facere rectius oportebat, ne
10 Montiſtæ lucrum caperent ex aliena iactura, quod Iura ſemper deteſtantur, ut videre eſt *in §. igitur inſtit. de act. ex quaſ. contract. l. ſolvendo ff. de inſtit. fin. Cod. eodem leg. eique §. alioquin Cod. quod cum eo, Gratian. diſcept. forenſ. 632. num. 6. Rota in Rec. decis. 163. num. 16. par. 14.*

Quoniam ad effectum primæ repoſitionis in Patrimonio Cornelii, ut fuit lucide demonſtratum in eademmet contemporanea *Decisione* portio huiuſce Tenutæ competens Cornelio non erat alia qoam quarta pars eiuſdem Tenutæ, ſed cum ipſa ſucceſſive non fuerit diſtracta pro ſola quarta parte, ſed in totum remanſerit avulſa a Domo Bentivola actuale emolumentum poſſeſſionis integræ Tenutæ obtinente, omnis iuſtitia, & æquitas poſtulabat quod totum eidem Domui reſtitueretur ablatum, ut eſt de
11 natura cuiuſlibet reintegrationis, ſeu reſtitutionis ad *Text. in l. 1. §. eleganter ff. depoſ. Gloſſ. in l. qui uxori in verbo qui reddi ff. de aur., & argent. leg. alciat. in l. reſtituere num. 2. ff. de verb. ſignific. Rota decis. 557. num. 2., & 3., & decis. 873. num. 1., & 2. par. 19. tom. 2. Rec.*

In computo itaque ſive *vel Dare* Montiſtarum una cum memorato pretio *della Tenuta delle Tombe* in qua quodammodo per tot controverſias, & diſpoſitiones cumulabantur, & ſeſe involvere videbantur ingenia ſcribentium hinc inde connumeranda pariter erat altera *di Buonconvento* importans ſc. 48100., quæ ceſſere in extinctionem tot Locorum Montium, videlicet locorum 481. Hiſtoria enim huius pariter Tenutæ talis eſt, quod huiuſmodi Tenuta non ſuppoſita erectioni Montis de Anno 1628. fuit commutata, ſive ſubrogata in Tenutam ſubiectam eidem erectioni, & nuncupatam *de Gualtieri* iſtaque poſtremo ſic ſubrogata ceſſit. quoad pretium in extinctionem præfatorum Locorum Montium *Summario Montiſtarum ſuper hoc dubio nu.* 15. Unde idem reſultavit effectus in re ſubrogata, qui reſultaſſet in re cuius loco ſubrogabatur iuxta naturam, & proprietatem eiuſ-

21 eiuſdem ſubrogationis *Leg. Si cum §. Qui in uriarum ff. ſi quis Cautio Leg. Hæc adiectio ubi*; *Bartolus ff. ſi quis Teſt. ſib. eſſe iuſſ. fuer.*, *Aretin. conſ. 162. nu. 9.*, *Rot. poſt modern. Aſcul. ad Stat. Vrb. decis. 171. num. 9.*

Abſque eo quod ſuffragaretur quod Tenuta *di Buonconvento*, quę fuit ſubrogata in locum illius *di Gualtieri* libere ſpectaret Ioanni Seu. de Bentivolis, qui illam de Anno 1619. ſupposuerat pro locis illis 500. Montis Sixti, ideoque præfata poſterior Tenuta *di Buonconvento* in locum illius *de Gualtieri* ſuffecta non eſſet referenda in diminutionem crediti Montiſtarum ex Perſonis aliorum obligatorum contra fideicommiſſum, ſed tantummodo ad diſſolutionem debiti eiuſdem Joannis, quia ad effectum de quo agitur cum Tenuta *de Gualtieri* pertineret ad omnes obligatos, & eiuſdem naturæ vigore dictæ ſubrogationis de Iure evaſiſſet ipſa Tenuta *di Buonconvento*, quæ fuit alienata non uti de Patrimonio Ioannis, ſed tanquam de ſubſtantia fratrum de Bentivolis alienantium, & Erectorum Montis, & quorum idcirco facto cum fideicommiſſum ſenſerit iacturam ſive diſtractionem dictæ Tenutæ vigore ſubrogationis effectę ſideicommiſſariæ, quis non videt, quod hoc damnum præfati fideicommiſſi reſarciendum eſt ſaltem, & per viam imputationis in detractiones, ut ſolide reſpondendo huic obiecto, aliiſque iterum inculcatis, & novam non promerentibus animadverſionem notavit utraque *Deciſio* illa nempe Eminentiſſimi Prioli a §. *Nihilque turbat*, & altera Eminentiſſimi Scotti §. *Neque proſtuit* cum quibus DD. ſine ulla hæſitatione tranſire ſtatuerunt.

Et quoniam in computo detractionum de quo in altera contemporanea Deciſione adnumeravimus debitum Hyppoliti alterius filii Cornelii in appretio locorum 269. dignum, & iuſtum utique erat, ut per viam modi quem DD. reſcripto ſuperius indicato ſuperaddiderunt, adnumeraretur quidquid in portione Hyppoliti fuit aſſumptum, idque aſcendebat ad ſc. 8000.

Quantitas hæc proveniebat in parte ex donatione quam fecerat Hyppolitus Nicolao Florello, eiuſque ſucceſſoribus, in altera vero parte ob ſecundam dotationem cuiuſdam Cappellanię a Perito calculatam in ſecunda *Relatione pag. 5.* in ſc. 6000. cum enim hæ duæ partitæ fuiſſent de primis obligationibus Hyppoliti hinc proinde erant ſine ſcrupolo primario ad conſumptionem ſuarum detractionum referendæ, ut ſine contradictore proteſtantur omnes relati in dicta Deciſione Eminentiſſimi Prioli a §. *Eiuſdem naturæ uſque in fin.*, & in alia Eminentiſſimi Scotti §. *Paucis denique* ubi refelluntur obiecta contra dd. alienationes eodem verborum apparatu propoſita.

Atque ita oculariter conſumptio earumdem detractionum computatis ſingulis alienationibus præſeferebat quantitatem ſcut. 76100. hoc eſt ſc. 48100. pro Tenuta Bonconvento ſc. 8000. pro primis alienationibus Hyppoliti, & ſcut. 21000. pro quarta dumtaxat parte Tenutæ ad Tumbas de fideicommiſſo Cornelii. Quibus partitis ſi addendus eſſet totus valor Tenutę ad Tumbas emergerent conſumptiones in quantitate ſc. 138000. canonizata in præcedenti inſtantia per Deciſiones Eminentiſſimorum Prioli, & Scotti; Quatenus vero adiungenda ſolum eſſet altera quarta pars dictæ Tenutæ pertinens ad fideicommiſſum Annibalis conſumptiones aſcenderent ad ſcuta 97100., & ita ad formam pręmiſſi modi in reſolutione adiecti utraque Parte acriter digladiante omnibuſque DD. me Ponente ſuffragium ferentibus &c.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, ET DOTIUM SUPER IMMISSIONE.

Lunæ 8. Junii 1716.

ARGUMENTUM.

Alimenta quæ iure actionis, non vero naturæ ordine ſunt debita debentur diviti, & aliunde etiam proviſo in bonis paternis, & nonniſi in ſubſidium in maternis, Quæ bona eſſe non debent debitis involuta, & extra ſtatum ſita.

SUMMARIUM.

1 *Immiſſio in ſalviano dari ſolet etiam contra tertium.*
2 *Dotes, & alimenta hypothecam deſumunt ſuper bonis fideicommiſſariis a die conditi fideicommiſſi ideoque cæteris creditoribus præferuntur.*
3 *Iterata, ac duplex ſolutio pro eodemmet credito permittenda non eſt.*
4 *Melius eſt incumbere rei quam actioni.*
5 *Alimenta quando debentur iure actionis ſuppeditanda ſunt etiam diviti, & aliunde proviſo.*
6 *Alimenta debentur prius ſuper bonis paternis, & nonniſi in ſubſidium in bonis maternis.*
7 *Alimenta iure actionis debita detrahuntur ex bonis fideicommiſſariis.*
8 *Pro dote, & alimentis non debentur debitis involuta, & extra Statum ſita.*

DECISIO DCCLVII.

Sicuti in Deciſione bon. mem. Urſini ſub die 10. Maii 1697. ad limites primæ peritiæ deciſum fuerat - *dandam eſſe aſſociationem Montiſtis ad Tenutam del Barco, e Molini di Filo* - ita detectis eiuſdem Peritiæ erroribus receſſum fuit in ſucceſſivis omnibus deciſionibus, & revoluto pallio definitum Immiſſionem eſſe dandam DD. de Bentivolis ſuper illis bonis exiſtentibus penes Montiſtas, de quibus in edita *Deciſione* huius Cauſæ *ſuper quantitate bonorum poſſeſſorum per Montiſtas*: nam niſi ſponte ſolvuntur dotes, & alimenta favore maſculorum, & fæminarum eiuſdem familiæ iuxta pręfinitionem inferius ſta-

ſtabilitam denegari nequit immiſſio, quę pariter dari ſolet etiam contra Tertium cuilibet
1 Creditori inSalviano ubi nolit poſſeſſor eorumdem bonorum, dimittere expetitum creditum de proprio in totum, ut tuentur *Covar. var. reſolut. lib.1. cap.8. numer.3. cum plur. ſeqq. Rot. dec.26. numer.7. & 8. poſt Pacific. de Salvian. & in Romana Salviani 8. Maii 1701. §. Poſita coram clar. mem. Card. Caprara*.

Exemptio ſiquidem in erectione Montis attributa ab omnibus vinculis fideicommiſſorum per ſa. me. Urbanum VIII. extitit, ut par erat, cæteroquin hæc dura lex æquitative temperata per expreſſam reſervationem Dotium, & alimentorum, quæ de eorum natura ſortiuntur illud peculiare privilegium, quod ſemper anteponantur cunctis Creditoribus etiam poſſeſſoribus bonorum fideicommiſſariorum cauſam habentibus intermedià ab hæredibus gravatis, cum alimenta, & dotes hypothecam deſumant
2 ſuper eiſdem bonis longe anteriorem, ſcilicet a die conditi fideicommiſſi, ut dictum, & diſcuſſo articulo reſolutum fuit per *Rot. in deciſ. 87. & 482. per tot. par. 14. recen.*

Et quoniam ęquum minime eſt, quod DD. de Bentivolis obtenta ſatisfactione ſummæ alimentariæ ipſis Sac. Rotę judicio Statutæ uti actualibus in fideicommiſſo ſucceſſoribus detineant quoque bona aſſignata in cauſam Alimentorum proviſionalium decretorum, quando diverſam prorſus gerebant figuram ſperatorum ſucceſſorum dumtaxat, hinc Domini pręventive ordinarunt, ut ſecuta ſatisfactione præfatarum Dotium, & alimentorum DD. de Bentivolis omnino reponerent in maſſa cęterorum effectuum exiſtentium penes Montiſtas ſępius nominatam Tenutam *del Barco*, & Molendina *del Filo*, quæ ipſi DD. Bentivoli ad pręſens detinebunt ad eumdem finem percipiendi alimenta, & Dotes in eorum favorem demandatas per ſententiam Eminentiſſimi Acciaioli uſque ab initio; Quemadmodum namque Juſtitię, & ęquitati repugnabat, quod reduplicatæ ſolutiones
3 reciperentur pro eodem credito contra *Text. in leg. bona fides ff. de regul. Iur.* ita ęquum erat interea, ut non habita ulla ſatisfactione gauderent eiſdem effectibus deſtinatis, & aſſignatis ex
4 alia regula, quod melius, & iuſtius erat incumbere rei, quam actioni iuxta vulgatum axioma, de quo *Barboſ. axiom. 146. num. 2.*

Cęterũ non contenti Montiſtę, quod ſuo loco, & tempore reponi deberent in eorum manibus pręfatam Tenutam *del Barco, e li Molini del Filo*, iterum hodie in vanum quoque ſatagebant, quod ſaltem calculare deberent pro effugienda ſolutione hac, alteram Tenutam *di Villa Bona*, nec non feudum *Malleani*, quorum prima ſita erat in Territorio Sereniſſimæ Venetiarum Reipublicæ, & alterum in Ditione Magni Ducatus Etruriæ; Quoniam ultra quod Tenuta di *Villa Bona*, qua fruebantur hodie Creditores creati ex cauſa ęris alieni contracti pro ſubſtentatione R.P.D. Cornelii in ſuo perſpicuo quidem, ſed inſimul diſpendioſo munere Nuntiaturę Sedis Apoſtolicæ in Galliis, & ultra quod etiam tenues colligebantur redditus ob publica onera, quibus pręſertim in hiſce tempeſtatibus neceſſario premebantur bona exiſtentia in Statu prędicto, ſat erat reſpondere, quod cum hęc alimenta, & dotes in caſu noſtro deberentur etiam *iure actionis*, ut patebit inferius, illaque
5 proinde ſuppeditanda forent etiam diviti, & aliunde proviſo teſte *Alexand. in leg. de aliment. num. 7.* & ibi *Dec. num. 5. Surd. de aliment. tit. 7. quæſt. 15. num. 27. & quæſt. 22. num. 12. Rot. cor. Coccin. dec. 402. nu. 12. cor. Emerix Iun. dec. 552. num. 1. & in rec. dec. 72. ſub num. 6. par. 4. tom. 1. & dec. 442. num. 7. par. 14. & dec. 241. num. 25. par. 19. & in Romana aſſignamenti 13. Decembris 1709. §. Nec exercitium coram R.P.D. meo Falconerio*, in claram promanabat conſequentiam, quod hæc Tenuta uti proveniens ex latere matris non erat obnoxia præſtationi alimentorum,
6 & dotium, quibus ſubſunt bona paterna, & aſcendentium ex latere Patris iuxta gradualem obligationem, de qua correlative ad ſucceſſionem obloquuntur *Card. de Luc. de Dot. diſc. 147. num. 49. & diſc. 145. num. 143.* cum aliis *in dec. Eminentiſs. Scotti ſuper conſumptione §. Quamvis.*

Quod autem huiuſmodi alimenta, & dotes non ex ſimplici officio Iudicis, ſeu vigore dumtaxat *Auth. res quæ*. ſed omnino *jure actionis* ſuccedentibus præfato fideicommiſſo debeantur, perſpicue, & ſolide iam comprobavit
7 *deciſio* præcedenter edita *ſub die 30. Januarii 1713. coram Eminentiſſimo Scotto*, ex §. *exordiendo* uſque *ad §. Firmata* abſque alia neceſſitate retexendi jam dicta, & robuſte firmata.

Solumque ad fulciendum egregie ſtabilita in dicta *Deciſione* videtur ſuperaccedere demonſtratio elicita ex ipſiſmet verbis Brevis *Urbani* ſuper erectione Montis Bentivoli, in quo tametſi Papa favore Montiſtarum ſuſpenderit omnia fideicommiſſa, & vincula, ſubrogando etiam Montiſtas loco vocatorum, talem tamen ſuſpenſionem & reſpective ſubrogationem poſitive denegavit, quoad alimenta & dotes, quæ a præfata lege derogativa voluit eſſe excepta: Ius ergo actualis ſucceſſoris in fideicommiſſo, quod dd. ſuſpenſione, & ſubrogatione ſepoſitis complecteretur totam ſubſtantiam debitam Vocato Feudario, & Emphiteutæ ex voluntate Teſtatoris, atque lege contractus, quantumvis vigore d. Brevis redactum appareat ad nuda alimenta, & Dotes, attamen quoad iſta non habet diverſum titulum, ſed eundem fontem voluntatis Teſtatoris, & legis contractus quem Breve non ademit, ſed imo in ſuo eſſe naturalique quidditate præſervavit. Quo circa ex hac præſervatione a Papa volita, ſtatuta alimenta, & Dotes ab actuali Succeſſore non aliter peti dicuntur quam in vim legis Teſtamentarię, & providentię contractus a Papa confirmati, & ſic jure actionis a pręfatis titulis ne-

neceſſario deſcendentis, ut ſolide probat *Deciſ ſio Eminentiſſ. Scotti §. exordiendo*.

Conferente in idem argumento, quod compellatur a fortiori; Si enim huiuſmodi alimenta, & Dotes ſuper bonis fideicommiſſariis, quotidie decernunt favore ſuccedentium in eiſdem fideicommiſſis cum prælatione poſitiva ad Creditores hæredum gravatorum, quod oſtendimus ſupra, clare ideirco emergit, quod non ſolum competat actio pro hiſce alimentis, & Dotibus, ſed etiam actio exiſtat tanquam coniuncta potioritati, magis efficax, quam ſint cæteræ actiones; dum ea præcellit omnes, & quoſcumque Creditores ſuper fructibus prædictorum bonorum fideicommiſſariorum jus certo certius actionis habentes.

Supereſſet alterum Caſtrum *Malleani*, quod reperiebatur poſſeſſum cum perceptione fructuum ab alio eiuſdem domus Bentivolæ Creditore reductive creato ad commodum eorumdem Montiſtarum, quos proinde non decebat iterato divexare in hac eadem re iſtam prænobilem familiam, quando tandem ad hanc prætenſionem omnimode proſternendam exuberaſſet dicere, quod utpote res manens in alieno Principatu, & aliis creditis obnoxia, & involuta nec non ſubiecta vinculo Primogenituræ particularis computari non deberet in ſatisfa-
8 ctionem huiuſce crediti privilegiatiſſimi juxta plene diſſerta, & cumulata per *Gratian. diſcept. forenſ. 932. nu. 19. Rota coram Merlin. dec. 683. nu. 1. & coram Peutinger. deciſ. 19. numi 37. & in recent. dec. 220. nu. 7. part. 17.*, & in puncto firmavit *Rota in hac Cauſa coram Iacob. Emer. dec. 1131. ſub nu. 7.*

Atque ex his *DD.* qui in omnibus crediderunt, uſque dum reſpondere *de re judicata*, quodam modo inhærentes præteritis, beneque fundatis reſolutionibus, & Deciſionibus, cenſuerunt pariter eſſe perſiſtendum in eadem conſecutiva taxatione antecedenter firmata ſignanter in memorata *Deciſione Eminentiſſimi Scotti*, *ex §. lectis hiſce cum ſeqq.* ubi in cauſam alimentorum aſſignata noſcuntur Marchioni Aloyſio Primogenito ſc. 3000. annua, & Reverendiſſimo Cornelio Galliarum Nuntio ſcut. 1500. pari formiter annua, & Commendatario Aſcanio illa numero ſc. 600. alias aſſignata titulo alimentorum proviſionalium, nulla ſiquidem cadente controverſia circa ſummæ congruitatem attentis numero, qualitate, & dignitate alendorum viribus Patrimonii fideicommiſſarii, a cuius fructibus dd. alimenta exſolvenda ſunt longe lateque exuberantia, deprehendebantur in calculo arithmetico dato cum reſponſione fratrum de Bentivolis etenim firmatis detractionibus in ſumma ſc. 102. m. iuxta deciſionem coram Me, in hoc puncto editam, & conſumptionibus ſupputatis etiam iuxta modum in altera mea Deciſione indicatum, adhuc Bona fideicommiſſaria per Montiſtas poſſeſſa in ſumma ſc. 181. m., ut ex alia deciſione in hac met audientia edita, & maxime adaucta a repoſitione in coacervo facienda de Tenuta *del Barco*. Molendis *del Filo* multum ſuperabant metam illius Capitalis, quod ad præſcriptum taxæ legalis requiritur pro formando dicto annuo redditu ſc. 5100. dd. Fratribus in Cauſam Alimentorum ſtatuto.

Et ita utraque &c. omnibus DD. Suffragantibus &c.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, ET DOTIUM SUPER QUANTITATE BONORUM POSSESSORUM A' MONTISTIS.

Lunæ 5. Junii 1716.

ARGUMENTUM.

In taxatione alimentorum, & Melioramentorum quomodo ſit procedendum. Alimenta, & dotes an, & quo caſu detrahi debeant ex bonis feudalibus, & emphyteuticis ex pacto, & providentia.

SUMMARIUM.

1 *In taxatione alimentorum inſpici primo loco debet quantitas patrimonii.*

2 *In taxandis melioramentis firmari ſemper debet ſtatus antiquus, & de ratione.*

3 *Dotes, & alimenta detrahenda non ſunt ex bonis feudalibus, & emphyteuticis ex pacto, & providentia.* Declara & limita nu. 5.

4 *Fructus bonorum Emplyteuticorum ex pacto, & providentia, & feudalium alienari poſſunt a poſſeſſoribus.*

DECISIO DCCLVIII.

POſt geminas reſolutiones editas ſub die quinta Iunii, in quarum prima fuerat efformatum *l' havere* Montiſtarum, & in altera excomputatum *il dare*, finis, ſive effectus Judicis inter has partes dimicantes palam exigebat, quod recognoſcerentur cætera bona fideicommiſſaria, quæ iidem Montiſtæ adhuc retinebant; dum enim ſuper illis remanſerat præſervata pro ſucceſſoribus fideicommiſſariis, ut ab initio diximus, iura alimentorum, & dotium, neceſſe erat, quod firmaretur quantitas, & valor eorumdem reſtantium bonorum penes Montiſtas, ut exinde liquidaretur quantitas ipſorum alimentorum, & dotium, dum inter primas circumſtantias a Iudice animadvertendas in taxatione alimentorum inſpicienda venit quantitas patrimonii, a quo illa ſint deſu-
1 menda ex recte animadverſis per *Mareſcott. variar. reſolut. lib. 2. cap. 73. nu. 12.*, *Rot. deciſ. 475. nu. 28.*, *& deciſ. 639. nu. 3. par. 19. rec.*, *& in Avenionen. ſucceſſionis ſuper proviſionali 17. Iunii 1709. §. Sicuti coram R. P. D. meo Falconerio.*

In-

Inter hæc nullam patiebantur amaritudinem
Tenutæ *di Preſa*, *Preſetta*, *Pontieelli*, *Rigoz-
ze*, *Molini del Tartaro*, *Suriano*, *Giacciano*,
ex animadverſis in præcedentibus deciſionibus
Eminentiſſimorum Prioli, & Scotti ad quas
Domini approbative ſe ſe habuerant, ſolumque
altera Tenuta *di Zelo*, quæ pariter poſſideba-
tur a Montiſtis, erat in controverſia circa va-
lorem, cum ante exſiccationem, ſive bonifi-
cationem fuerit æſtimata 16581., eademque
poſtea bonificatione ſubſecuta, in extimatio-
nem excreverit ſcut. 114470., quapropter or-
ta eſt difficultas, an foret detrahendus priſtinus
valor a noviſſimo, omnia quippe in unum
commiſcentes Montiſtæ, non negabant, quod
illius medietas vigore Brevis San. mem. Pau-
li V. ſpectaret ad DD. Bentivolos, ſed itidem
contendebant, quod altera medietas vigore
eiuſdem Brevis utpote libere conquiſita, libe-
re quoque pertineret ad eoſdem Montiſtas, &
ſic ad præmiſſum effectum detrahendi dotes, &
alimenta pro hac integrali medietate non eſſet
ullo modo calculanda, detracto priſtino valo-
re juxta ea, quæ pariter obiiciebant coram
Eminentiſſimis Priolo, & Scotto.

Verum ultra reſponſiones attributas in eiſ-
dem præcedentibus deciſionibus, vix diſputa-
bile videbatur, quod prædictus antiquus valor
ſc. 16581. foret nec ne præambule detrahendus
favore Dominorum de Bentivolis, ſi enim
San: mem: Paulus V. conceſſerat dumtaxat
medietatem importantiæ bonificationis illa-
rum Terrarum non paluſtrium principaliter
non exſiccandarum, ſed ſolum ex bonificatio-
ne Terrarum paluſtrium per modum conſe-
quentiæ augumentum, & beneficium ſentien-
tium de qua claſſe *Domini* cenſuerunt prædi-
ctam Tenutam ea demonſtratione moti ipſius
inſignis primævi valoris ſcut. 16581. non pote-
rat ullo pacto ſub ea comprehendi iam præexi-
ſtens, & nullo pacto bonificatum appretium,
& quidem ex ipſa indeclinabili littera Brevis Ju-
ris præſcripto conſentanea, quia *Doctores om-
nes, & Tribunalia*, quando verſamur in ma-
teria melioramentorum volunt, quod firme-
tur ſtatus antiquus, ut illius aſcenſus, ſeu va-
lor ſubtrahatur, ab ipſa prætenſione meliora-
2 mentorum reficiendorum, quemadmodum li-
quet ex *Angel. in l. pretia rerum 63 nu. 3. ff. ad
l. falc.*, *Rot. in Beneventana nullitatis Teſta-
menti* 23. Ianuarii 1710. §. *Eademque coram
R. P. D. meo Lancetta, & in Reatina Fideicom-
miſſi de Severis ſuper melioramentis* 15. *Aprilis*
1713. §. *Ubi autem coram Me*.

Et de facto hic etiam fuit ſemper ſenſus eo-
rumdem Montiſtarum, qui in omnibus Peritiis
tam coram bo: me: Urſino, quam in alia poſte-
riori pro univerſa ſomma ſc. 65. m. præfatas
Terras *di Zelo* explicite faſſi ſunt eſſe fideicom-
miſſarias Cornelii, eademque retenta metho-
do in aliis ſucceſſivis actibus per eos expletis.
Unde quod ſemel atque iterum ultroneo ipſo-
rum placito definitum extitit ſi poſtmodum
contrarium tuendo Iudicis aleæ exponi cura-
runt, repelli profecto debebant inſuperabili,
errore non detecto, exceptione, *Text. in cap.
per tuas de probat.* cum aliis concordan. relatis
per *Rocc. diſput. Iuris* 169. *num.* 17. *tom.* 2.

Retenta hac regula, ſubtractoque prædicto
valore clare reſurgebat, Montiſtas habere de
ſubſtantia fideicommiſſi in dd. Terris *di Zelo*
importantiam ſcut. 65525. ex quibus excom-
putata proportionabili quantitate quatuor do-
tium concorditer ſtabilita, ut in dd. antece-
dentibus deciſionibus remanebat apud ipſos re-
ſiduum ſcut. 7085. ad præmiſſum effectum con-
ſiderandum.

Et quia retinebant ulterius Montiſtę aliaque
bona, nempe ſub denominatione *Bentivoglio*,
e l' Avezzola, quę revera non erant fideicom-
miſſaria, ſed bone emphyteutica, & feudalia
ex pacto, ut dicitur, & providentia debita
Bentivolis, queſtionem proinde excitarunt,
quod hæc non forent calculanda ad finem præ-
miſſum deductionis alimentorum, & dotium
dicendo, quod de hac bonorum ſpecie ſcilicet
feudalium, emphyteuticorum ex pacto, &
providentia *Scribentes* nolunt ſubduci poſſe ali-
menta, & dotes, quia huiuſmodi bona & ſi per-
ventura ad ſucceſſores vocatos in vim prædicti
3 pacti, & providentiæ adeo inalienabilia ſunt
ſine aſſenſu Domini directi itaut ſuper illis ne-
queat intentari, vel exerceri præfatum reme-
dium *auth. res quæ* ex his, quæ plene tradere vi-
dentur *Bald. in cap.* Imperialem *num.* 6. *de pro-
hibit. feud. alienan.*, *Federic.* Iaſon. *in auth. res
quæ* Cod. *com. de legat. num.* 26., *Gobb. de præ-
emin. feud. par.* 8. *cap.* 1. *n.* 31., *Marſ. conſult.*
142. *nu.* 32., *Card. de Luc. de dot. diſc.* 146.
nu. 22., *& ſeqq.*, *& de feudis diſc.* 20 *num.* 2.,
& ſeqq.

Aſt diſceptatio hæc in abſtracto nimis ad ocu-
lum extranea reddebatur ad finem præſentis
inſpectionis, quia tunc eſſet forte allegabilis
quoties Vaſſallus in præjudicium eiuſdem Do-
mini directi vellet ſcindere fundum in ſubſtan-
tia, illudque, ſive illius partem transferre in
perſonam incognitam qualis eſſet illa, cui ti-
tulo dotis, vel alimentorum fuiſſet attributa,
& hoc eſt, quod volunt ſupradictæ *auctoritates*,
& quot quot aliæ poſſunt cumulari; ſed quando
prout hic queſtio verſatur ſuper eo, an prædi-
cta bona emphyteutica, ſeu feudalia ſint com-
putanda in calculo ad conſtituendum valorem,
& importantiam fructuum, nullum dubium
eſſe poteſt, quod ſic, cum talis detractio do-
tium, & alimentorum non tangat ſubſtantiam
rei, ſed ſolummodo concernat fructus eorum-
dem bonorum emphyteuticorum, & feuda-
4 lium, qui poſſunt alienari per poſſeſſores, ut
optime diſtinguit *Cardin. de Luc. de dot. dicto
diſc.* 146. *nu.* 26., *Rot. dec.* 39. *per tot. coram
Zarat.* cum aliis ibi laudatis.

Et in rei veritate, quid in alienabilibus bo-
nis

nis Eccleſiaſticis, & tamen pro dote, & alimentis conſiderantur, & computantur quoties agatur de aliqua perſona Eccleſiaſtica obligata dotem tradere filiæ, prout exemplificando in
5 Equite Hieroſolymitano, vel in alia ſimili perſona Eccleſiaſtica conveniunt *Lucidor. in tract. de illegitim. Cler. cap. 15. per tot., & ſeqq., Fontanell. clauſ. 5. gloſſ. 1. par. 1. nu. 69, Card. de Luc. de dot. diſc. 142. nu. 31., Rota in rec. dec. 30. nu. 37. par. 7.*

Atque hic neceſſe non erat ſubiungere, quod cum indiſtincte a Sa: Me: Urbano VIII. fuerint reſervata iura alimentorum; & dotium forte non deficit ille conſenſus Domini directi, in cuius præiudicium dicebantur inalienabilia feuda, & bona emphytheutica ab eodem Domino provenientia ſecundum ea, quæ ſubnectit *Card. de Luc. d. diſc. 146. nu. 20. de dot.*

Quamobrem repoſitis hiſce etiam bonis *di Bentivoglio, e l' Auezzola* in patrimonio exiſtente penes Montiſtas obnoxio prædictis deductionibus, reſultabat in conſequentiam, quod bona etiam ad præſens detenta per Montiſtas implebant valorem, utprius §. 181, m. ideoque pariformiter *ſemper conſtare de re iudicata, & non de cauſis reſtitutionis in integrum*, prout quoque deciſum fuit etiam ſuper hoc articulo omnibus Dominis ſuffragantibus

Utraque &c.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, ET DOTIUM SUPER RESERVATIS ANNÆ STROZZIÆ.

Veneris 10. Junii 1716.

ARGUMENTUM.

Qualitas hæreditaria quomodo comprobata remaneat, & an ea inducatur ex poſſeſſione bonorum ad alium titulum præter hæredis referibili.

SUMMARIUM.

1 *Inſtrumentalis Patris confeſſio ſuperat quodcumque probationum genus.*
2 *Peritus an, & quando valeat ſuam pandere opinionem ſuper æſtimatione bonorum.*
3 *Hæreditaria qualitas ex quibus comprobata remaneat.*
4 *Heres hæredis dicitur etiam hæres defuncti.*
5 *Actiones debiti, & crediti in eadem Perſona pugnant.*
6 *Hæreditatis aditio uti quid facti plene probāda eſt.*
7 *Poſſeſſio bonorum ad alium titulum quam hæredis referibilis, neminem in gradu hæredis conſtituit.*

DECISIO DCCLIX.

Perſeverantes Montiſtæ in ſcrutinio ſubſtantiæ huiuſcemet Domus, inſteterunt ad eorum favorem libere ſeparari totum id, quod olim Anna Strozzia pro ſua Dote tranſportaverat in Marchionem Cornelium Juniorem, utpote deinceps debitam, ſeu devolutam eſſe filiis ejus Hyppolito, & Ferranti, qui eorum Bona obligaverant ad commodum eiuſdem Montis, & in hac parte obtinuerunt, quod inſurgente ignorantia veræ quantitatis huiuſce Dotis, cum eadem Anna Strozzia generaliter conſtituerit in Dotem Viro ſuo omnia Bona eius Patris, nec non medietatem Bonorum Marchionis Cœſaris Turchii, qui illam ſcripſerat hæredem una cum eius ſorore nupta in Familia Bevilacqua, obtinuerunt inquam in propoſitione huius prætenſionis promota ſub die 2. Maii 1712. coram Eminentiſſimo Priolo favorabiliter reſcribi-*Detractiones deberi Montiſtis pro dicta dote Annæ Strozziæ in ſeutis 7024., & pro reliquis eligatur Peritus.*

Verum iterato examine, ut moris eſt coram Eminentiſſimo Scotto ſub die 23. Januarii 1713. ob ſciſſuram ſuffragiorum nulla capi potuit reſolutio; unde ego ſuffectus inter cœtera antecedentia, propoſui Dubium - *An ſit ſtandum, vel recedendum a deciſis coram prælaudato Eminentiſſimo Priolo ſub prædicta die 2. Maii 1712.*, & Domini non amplius diſcordes, hodie convenerunt pro permanentia *in Deciſis*.

Ratio adhæſionis memoratæ Deciſioni fuit illa eadem, quæ tunc temporis movit animum Dominorum tunc in Rota reſidentium, nempe, quod præ cœteris in eadem univerſitate bonorum in dotem ab anno 1623. traditorum Cornelio attributa apparent mediante Inventario plura, ac plura mobilia, atque gemmæ, quæ pervenerunt tandem ad manus filiorum Ferrantis, & Hyppoliti, unde nil reſultabat inquirendum, niſi ſimplex valor, qui fuit eò tunc in diviſione inita inter ſorores amicabiliter reſpectu mobilium firmatus in præfatis ſcut. 7024. & ſic ceſſabat difficultas cum Inſtrumentali Patris confeſſione, quę in quibuslibet rebus
1 ſemper aſcendit ad apicem probationis *cap. cum dilecti, ibique Abb. num. 2. de donat., Bald. in leg. intereſt. n. 2., Cod. de ſolut., Mantic. dec. 26. num. primo, & dec. 166. n. 12., Gregor. dec. 157. num. 13., Coccin. deciſ. 743. num. primo, & in Piſauren. ſeu Bononien. Pecuniaria 20. Januarii 1708. §. De credito coram R. P. D. Falconerio.*

Cumque non idem contigiſſet in ęſtimatione aliorum ſuperextantium mobilium, & gemmarum, & adhuc Peritus non retuliſſet, ſive ullam feciſſet æſtimationem, illam rurſus fieri demandarunt: Novum quippe non eſt, quod Peritus valeat ſuam pandere opinionem, etiamſi ſub oculis corporis ſubmitti nequeant æedemmet res æſtimandæ, quando prout hic mediante accurata deſcriptione de eis facta in Inventario valent exponi oculis intellectus, ut perbelle
2 alias practicavit *Rot. coram Celſ. dec. 356. a n. 2., & pluribus ſeqq.*

Evidentiam huius fundamenti cum diſſimulare non poſſent ſcribentes pro DD. de Bentivo-

volis, ideoque ſuffocari tentabant illius efficaciam, mediante contrapoſitione ſolutionis importantiæ ſcut.24.m. quam feceratEntius Pater Cornelii, & debitor reſpective Dotis reſtituendæ erga Marchionem Taſſonum Creditorem hęreditatis Marchionis Turchii, *ut in Summario eorundem de Bentivolis num.* ., verum ſicuti in Jure validum erat obiectum, ita vacillabat in facto, nam hæc dimiſſio Marchionis ſequuta per dationem in ſolutum aliquorum localium non æſtimatorum, ſed tantum deſcriptorum, ut liquet ex *Summario Montiſtarum num.7.* expleta apparebat de anno 1623., quando prędicta Inſtrumentalis confeſſio in diviſione emiſſa patebat quidem de eodem anno, ſed poſterior in die, & ſic amplecti non poterat ea localia, quę poſt eamdem dimiſſionem Marchionis Taſſoni deſcripta fuerant, & reſtabant, ad *Text. in leg. ſcripturæ, Cod. de fid. Inſtrum., Rnin. conſ.*11. *num.*5. *lib.*4. cum aliis relatis per *Rot.in Romana Dotis* 21. *Junii* 1715. *§.Abſque eo quod coram me*.

Validius adverſus huiuſmodi Creditum opponere conabant prædicti ſcribentes, quod cum Ferrantes, & Hyppolitus Annæ filii, nullatenus forent hæredes eiuſdem Annæ, proinde ex eorum Iuribus non poterant ſeparare dotem ipſius Annę, ſed incontinenti concidit obiectum, quia cum iidem Ferrantes, & Hyppolitus præciſe ſe abſtringendo favore Montiſtarum mentionem fecerint dictę dotis, & hęreditatis Maternæ, & ulterius alienaverint plura ſtabilia hæreditaria Annæ, neceſſario ſequebatur, quod illius exiſterent hęredes ex ſępe congeſtis per
3 *Rot. coram Buratt. dec.*525. *num.*3., *& deciſ.*66. *nu.primo*, *Bich.cum aliis in dicta Perugina coram Eminentiſſimo Caprara §. Poſtremo, & in dicta Viterbien. Salviani* 18. *Iunii* 1708. *§. Tertio coram Reverendiſſimo Molines Decano*.

Poſtremo ſubdebant, quod ſi Ferrantes, & Hyppolitus hęredes erant Annæ, erant quoque hæredes Marchionis Entii ex Perſona Cornelii
4 Patris ipſius hęredis, & originarii receptoris, & debitoris præfatę dotis, ad normam *Tex. in leg. ſi cum Dotem §. Transgredimur, ff. ſolut. Matrim*, cum ibi relatis per ſcribentes, ideoque immiſcuerant actiones debiti, & crediti in
5 eadem Perſona pugnantes, ex Iuribus, de quibus *in dec.*365. *nu.*7. *coram Pamphil., & dec.*19. *num.*9. *part.*6., *& dec.*79. *nu.*12. *part.*19. *recent. & in Viterbien. Salviani* 18. *Iunii* 1708. *§.Hinc poſthabitis coram Reverendiſſimo Molines Decano*.

Minus tamen iſtud diffugium adiuvit eoſdem ſcribentes, cum enim agatur de re in facto conſiſtente, nullibi liquebat Ferrantem, & Hyppolitum tacite, vel expreſſe adiviſſe Cor-
6 nelii hęreditatem, ut oportebat, Teſte *Cravett. conſ.*967. *n.*20., *Puſar. conſ.*134. *nu.*2., *Altograd. conſ.*81. *numer.*44., *Rot. in Romana Locorum Montium* 28. *Novembris* 1703. *§. Rucn te coram me, & in Eugubina Bonorum* 15. *Iunii* 1705. *§. Quoniam coram Reverendiſſimo Decano*.

Satagebant tandem memorati ſcribentes tacitam hanc aditionem arguere a poſſeſſione Bonorum hęreditariorum Entii detenta prius per Cornelium, & poſtmodum per Ferrantem, & Hyppolitum, ſed vis erat in qualitate eorumdem Bonorum, & titulo poſſeſſionis, quoniam cum Bona poſſeſſa eſſent fideicommiſſaria, & non libera Entii, hinc ſimplex poſſeſſio Bonorum ad alium titulum, & Ius proprium referibilis neminem conſtituit in gradu hęredis, ut uno ore firmant *Dec. conſ.*445. *nu.*54., *Redenaſ. conſil.*68. *num.*23. *& ſequen., Poſth. reſolut.Civil.* 44. *num.*38., *Gratian. diſceptat. forenſ. cap.*706. *num.*34., *Rot. in Piſauren. Succeſſionis, ſeu redditionis rationis* 10. *Martii* 1704. *§. Siquidem, coram me, & in dicta Eugubina Bonorum* 15. *Iunii* 1705. *§.Hęc autem coram Reverendiſſimo Decano*.

Atque ita ius ſuum unicuique attribuentes Domini omnes ſuffragantes cenſuerunt utraque &c.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, ET DOTIUM SUPER DOTE MARCHIONISSÆ ELEONORÆ.

Veneris 12. *Junii* 1716.

ARGUMENTUM.

Late agitur de congruitate dotis, & quando iſta congrua dici debeat.

SUMMARIUM.

1 *Dotis congruitas taxatur ex quantitate patrimonii*.
2 *Splendori domus magis congruit ſubſtentatio maſculorum quam fœminarum & de ratione*.
3 *Pater præſumitur ſemper capere optimum conſilium pro filiis*.
4 *Congrua dos quando præſumatur*.
5 *Non eſt abſurdum quod pro dote totum etiam fideicommiſſum evertatur*.
6 *Privilegium Auth. res quæ licet de ſola dote loquatur a DD. tamen ex quadam paritate extenditur etiam ad alimenta*.
7 *Hodie dotes, & lusus magis excrevere* & n. 8.

DECISIO DCCLX.

Plus faſtidium ingerit muſca præſens, quam Leo abſens, proindeque licet in memorata taxatione præcedenter ſtabilita, & ſignanter uſque a principio per Eminentiſſimum Acciaiolum quod dotes puellarum huius excelſæ Familiæ fuerit præfinitum fore ſingulis tribuendam dotem ſc. 15500. unde ſuperfluum certe videtur præſentem reſolutionem ſeu deciſionem extendere, nihilominus ęgreferentes actu, ſeu de præſenti ſentire debere iacturam exburſationis pro D. Eleonora filia D. Marchionis Aloyſii eminente iam ob ætatem nuptiali appa-

paratu, ob id licet fruſtra excitarunt quaſdam
obiectiones: Et ſane in primis inutiliter oppo-
ſuerunt præſentis dubii incongruitatem -- *An*
nempe conſtaret de re iudicata -- ſub eo præſer-
tim, quod nullum ſuper eo prodiiſſet Iudica-
tum quoad ſingillatim perſonas Mæviæ, & Ti-
tiæ, at ſolum in genere, & comprehenſive de
omnibus Fœminis de familia. Verum ex oppo-
ſito non ne primæva lis inſurrexit ſuper hoc
puncto, quod definivit Eminentiſſimus Accia-
iolus aſſignans pro qualibet Fœmina prædicta
ſcut. 15500., introducta autem lite per appel-
lationem in Sac. Tribunali prævia reſolutione
ædita *ſub die prima Julii* 1696. *coram Emerix*,
uti in prima Deciſione enunciavimus, fuit ad
normam Voti Rotalis extraditi deinceps per
Eminentiſſimum Scottum, ſententiatum ab
Eminentiſſimo Patritio ſuper confirmatione
ſententiæ alterius antecedentis prælaudati D.
Card. Acciaioli, cumque foret idem R. P. D.
Patritius Theſaurarius Generalis, & caput
Congregationis Montium incontinenti, ut mo-
ris eſt illius ſententia acquiſiverit vires rei Iudi-
catæ, multo magis congruum, imo neceſſa-
rium erat proponere dubium ſupradictum, ut
practicatum fuit in omnibus aliis dubiis huiu-
ſcemet Cauſæ in ſuperioribus audientiis defini-
tis, & late videre eſt apud *Card. de Luc. de re-
lat. Rom. Cur. diſc.* 31. *nu.* 54.

Perperam prætenſæ incongruitati dubii iidem
met Montiſtæ ſuperaddendo lamentabantur de
exceſſivitate huiuſce taxationis, ex quo Patri-
monium remanſum apud Montiſtas iuxta fir-
mata dici meretur tenue, & incapax ad traden-
dam hanc dotem, quando tamen circumſtan-
tia potiſſima per Iudicem obſervanda in taxan-
1 da congruitate dotis debet eſſe quantitas Patri-
monii, a quo ſit detrahenda ad *Text. in leg. cum
poſt* §. *Cum Gener*, *&* *leg. quæro ff. de jur. dot.*,
Rot. in Fulginaten. Succeſſionis, *&* *Dotium* 25.
Ianuarii 1714. §. *Verum*, & in eius confirma-
toria 30. *Ianuarii* 1715. *coram R. P. D. meo
Lancetta*, *&* *in Fanen. Taxationis Congruæ Do-
tis* 12. *Decembris* 1710. §. *Quæ omnia coram
Emo Priolo*.

Eoque certius in caſu noſtro perſpectis gemi-
nis aliis circumſtantiis. Altera quod ab eodem
ut uti dicamus paupere Patrimonio, apud Mon-
tiſtas remanſo detrahenda erant etiam alimen-
ta pro omnibus Maſculis a Cornelio deſcen-
dentibus, cumque idem Patrimonium adeo
depauperaretur, quod tractu temporis minime
ſupereſſent tot bona, tot fructus, qui poſſent
deſervire pro alimonia eorumdem Maſculorũ,
& tamen ſplendori domus congruit magis ſub-
ſtentatio Maſculorum, quam Fœminarum,
2 cum per Maſculos dumtaxat conſerventur fa-
miliæ, ut rectiſſime reſpondit *Rota*, & ſignan-
ter *in Foroſempronien. Legatorum ſuper Fidei-
commiſſo Tiberii* 2. *Maii* 1712. §. *In dubium co-
ram R. P. D. meo Aldrovando*.

Et altera quod cum Iudex ſe obſtringatur Pa-
tr s hærere Conſilio quod præſumitur proinde
3 captum a Patre pro ſuis filiis, & deſcendentibus
leg. nec in ea 22. *in fine ff. ad leg. Jul. ad adult.*,
Manſ. conſult. 640. *nu.* 3., *Ramon. conſ.* 1. *nu.*
6., *Rot. in Camerinen. Dotis prima Iulii* 1712.
§. *Super coram R. P. D. meo Falconerio*, con-
currebat in facto, quod Marchio Cornelius re-
linquens Patrimonium magis procul dubio
opulentum ſc. 800. m. devenit tandem ad præ-
finitionem dotis pro ſingulis filiabus, quarum
duas jam nuptui tradiderat in dotem illis con-
ſtituit ſcuta tantummodo 15000., unde non
erat ab eadem taxatione, praxi, & ſolito fi-
4 deicommittentis ullo modo recedendum cum
ſemper congrua præſumatur, ut docent *Fon-
tanell. de pact nuptial. clauſ.* 5. *gloſ.* 8. *par.* 1. *nu.*
34., *&* 35., *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 148. *n.* 2.,
& 3., *Rota in rec. deciſ.* 66. *nu.* 6. *par.* 18., *&*
in Fulginaten. Succeſſionis, *&* *Dotium* 21. *Mar-
tii* 1707. §. *Fugata nullitate coram Emo Scotto*,
& *in d. Camerinen. Dotis prima Iulii* 1712. *d.* §.
*Super verſ. Idcirco coram R. P. D. meo Fal-
conerio*.

Sed nequiverunt *Domini* recedere in hac
parte a taxatione conſtabilita in ipſa re iudicata
exoriente modo, de quo ſupra, & ratiociniis
prædictis in contrarium excitatis facile reſpon-
derunt, quod Patrimonium ad ſenſum aliarum
deciſionum coram me editarum remanſum
penes Montiſtas non erat ita exiguum, prout
iidem Montiſtæ inſinuabant, ſed imo agnitum
fuit ſuperabundans tum pro Taxa alimentaria,
tum pro dotibus conſtituendis juxta calculum
datum a Fratribus de Bentivolis, & approba-
tum in alia mea *deciſione ſuper Immiſſione* §. *fin.*
Unde nil erat quod præpediri poſſit taxationem
præſentis dotis Eleonoræ comprahenſo acconcio
in ſc. 15500. quando *Doctores*, & Jura noſtra
non curant, quod totum ſi opus ſit pro dote
evertatur fideicommiſſum ex his, quæ plene
5 tradiderunt *Card. de Luca diſc.* 40. *nu.* 3., *&*
diſc. 144. *nu.* 48. *de dot. Palm. Nep.* inter eius
recollect. *deciſ. la* 294. *tom.* 3. ego ipſe in mea
adnot. *ad deciſ.* 94. *nu.* 36. *juxta rom. impreſſ.*
cum aliis plena manu relatis per *Rot. in Terra-
cinen. Immiſſionis* 2. *Maii* 1712. §. *Quidquam
coram R. P. D. meo Criſpo*.

Atque in hoc caſu nulla haberi ſolet reflexio
ad conſequentiam commodi, & incommodi
conſecutivi Maſculorum, cum Reipublicæ ex-
pediat potius adiuvare Fæminas, quæ honeſte
non habent alium modum ſeſe manutenendi,
quam mediante Matrimonio, ſicuti valent ſibi
opitulari Maſculi, & idcirco *Text.* originalis
in præcitata cenſura *Auth. res quæ Cod. comm.
de legat.* in litera meminit dumtaxat *de dote*
6 quamvis ex tali quali ſimilitudine, atque pari-
tate *Doctorum* ſub extendatur ad alimenta ut
tradunt *Gabriel. conſ.* 153. *nu.* 17. *lib.* 2., *Hon-
dend. conſ.* 72. *lib.* 1., *Menoch. de præſumpt. lib.*
5. *præſumpt.* 191. *nu.* 1., *Rot. deciſ.* 412. *num.*
16. *part.* 12. *rec.*, *&* *in Terracinen. Dotis* 30.

Iannarii 1705. §. *Cæterum enim coram bon: mem: Omanna, & in Romana Bonorum Iarit Succedendi 25. Martii 1710. §. Quæ omnia, & §. fin. coram Reverendiſſimo Decano, & in Romana Cambii ſeu Liberationis a Moleſtiis 27. Iunii einſdem anni §. Exinde cor. eod.*

Cumque pæruium non ſit in ævo noſtro contrahi poſſe Matrimonia abſque quotidie excreſcente datione dotium, non erat adducibile ſupradictum exemplum Marchionis Cornelii, cum præſens ſæculum non minus in dotibus, quam in cunctis fere rebus magis, atque magis dilabatur in pompas, & in luxus, ut huic obie-
7 cto occurrendo reſpondit *Rot. in Romana Dotis 19. Aprilis 1697. §. Ad hunc enim effectum coram R. P. D. meo Lancetta, & in d. Fanen. Taxationis Congruæ Dotis 12. Decembris 1710. §. Non urgente coram Eminentiſſimo Priolo*, & nuperrime *in Veliterna* Dotis *ſeu Hæreditatis* 8. *Maii* 1716. §. *Penitus coram Me*.

Addito, quod neſcitur, quale acconcium ſuperadiunxerit Marchio Cornelius, ſciebant *Domini* tamen ſuperaddentes illius exemplo miſerabilia ſc. 500. quod comprehendebatur etiam acconcium, quod pariter in dies ad luxum uſque peraugetur ad inſtar Orbis univerſi longe immutati, varians quoque iſte qui appellatur mundus muliebris ex relatis per *Menoch. de arbitr. caſ.* 149. *num.* 4.; *Gratian. diſc. for.* 452. *nu.* 20. *Rota coram* Me *d. deciſ.* 94. *nu.* 20. *iuxta Rom.* Impreſſ., *& in d. Veliterna Dotis ſeu Hæreditatis* 8. *Maii* 1716. *d.* §. *Penitus pariter coram* Me.

Et ita *conſtare de re iudicata* utraque parte omnibus Dominis pariter ſuffragium ferentibus informante deciſum fuit.

ROMANA SCUT. XXX. MIL.

Die Lunæ 15. Iunii 1716.

ARGUMENTUM.

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Pro conficiendo repartimento fieri debet examen utilitatis, & commodi.*
2 *Donatio inter vivos nunquã ad donantem revertitur, niſi donans id expreſſe caverit.*
3 *Ad debitum jam ſolutum nemo tenetur.*
4 *Res judicata facit de albo nigrum.*
5 *Tranſactio non valet ſuper re clara jam per rem judicatam definita.*
6 *Hæres hæredis gravati quo caſu teneatur ad obſervantiam obligationis ab eodem gravato emiſſæ.*
7 *Quod nimis probat nihil probat.*
8 *Fideicommittens aliena bona ſupponere nequit vinculo fideicommiſſi.*
9 *Bona patris obnoxia ſunt reſtitutioni dotis, & ſupplementi.*
10 *Primum onus dotandi ad Patrem ſpectat, & deinde ſubſidiarie ad alios.*
11 *Papa numquam præſumitur præjudicare voluiſſe tertio.*
12 *Factum potentius eſt verbis.*
13 *Ex ſolo lapſu quinquennii immemor nemo præſumitur.*
14 *Jocalia, & mobilia ei ſunt reſtituenda à cujus hæreditate provenerant.*
15 *Incendium non cauſatum à fulmine inter caſus fortuitos poni nequit.*
16 *Liberatio à redditione rationis à Teſtatore facta liberat quidem à ſcrupuloſa, non vero ab aliquali reſpiciente præcipue capitalia adminiſtrata.*

DECISIO DCCLXI.

AD ſedandas varias prætenſiones promotas adverſus Primogenituram, & Secundogenituram Aldobrandinam per Ducem Bernardinum Sabellum venientem ex Juribus Duciſſæ Catharinæ eius Matris, Filiæ, & Hæredis Ducis Petri Aldobrandini clar: mem: D. Olimpia Aldobrandina Principiſſa Roſani, quæ tunc temporis univerſa Bona Primogenialia, & Secundogenialia poſſidebat, devenit ad ſolemnem concordiam, qua promiſit ſolvere poſt eius mortem ſc.30.mil. eidem Duci Bernardino, conventis interim fructibus ad rationem quatuor pro quolibet centenario, & anno; Verum quia in hac tranſactione non fuerat expreſſum ad quid aſcenderent prætenſiones ferientes Primogenituram, & ad quid illę Secundogenituram reſpicientes, eadem Principiſſa Roſſani in ſuo Teſtamento declaravit, quod ad tres eius filios, æquis portionibus inſtitutos, nempe ad D.Principem Burgheſium, ad clar: mem: Principem, & ad Eminentiſſimum Cardinalem Pamphilium ſpectaret onus ſolvendi integram expromiſſam ſummam ſc.30.mil., ex Bonis tamen non hæreditariis, ſed Primogenialibus, & Secundogenialibus, ad menſuram videlicet utilitatis, & commodi Poſſeſſori Primogenituræ, vel Secundogenituræ obuentæ, itaut ſunt præciſa verba - *Spetti, e tocchi alla Caſa Aldobrandina, & à chi ne riceve la liberatione delle moleſtie, ò altra commodità* - ut in *Summ. præterito Domus Pamphiliæ numer.* 1.

Defecere Principiſſa Roſſana, & Princeps Sabellus, cui, & deinde ſuis Creditoribus tertiam partem fructuum ſolvit D. Princeps Burgheſius; Aſt renventibus clar: mem: Principe, & Eminentiſſimo Card. Pamphilio exburſare alias duas integras partes debiti aliis Creditoribus Domus Sabellæ, iam iudicialiter indiſtincte urgentibus pro plenaria huius Crediti conſequutione, orta fuit præſens controverſia ſuper quantitate contributionis faciendæ per Primogenituram, & reſpective Secundogenituram Aldobrandinam inter Principem Burgheſium ex una poſſeſſorem Primogenituræ, & Principem Pamphilium ex altera poſſeſſorem Secundo-

dogenituræ, quorum quiſque ſuſtinebat ad nihilum, aut ſaltem ad quid modicum teneri, & A. C. per ſententiam definitivam pronunciavit teneri Principem Burgheſium ad ſolutionem ſc.20.mil., Principem vero Pamphilium ad reliqua ſc.10.mil., cum autem huic Judicato neutra ex partibus acquieverit, Cauſa ad noſtrum conſcendit Tribunal, cumque in propoſitione habita ſub die 8. Aprilis ſuperioris anni ob ſuffragiorum ſciſſuram nulla capi potuerit reſolutio, denuo hodie diſceptandum DD. meis propoſui - *An, & pro qua ſumma, & ad cuius commodum ſit faciendum repartimentum* prodiitque reſponſum - *repartimentum faciendum eſſe, iuxta modum inferius exprimendum*.

Præmittebant enim DD., quod pro faciendo iuſto, iuridico, ac recto repartimento ſummæ, ad quam condemnari debebat Domus Burgheſia, & Domus Pamphilia non poterat ſicco pede procedi cum ſola extrinſeca, materiali, & apparenti quantitate unius, vel alterius Patrimonii, nullaque tuta regula ſumi valebat a maiori, vel minori maſſa prætenſionum promotarum adverſus unum potius, quam alterum ex hiſce Patrimoniis, ſed unice præ oculis haberi debebat vera, & realis intrinſeca Bonorum eſſentia, atque prætenſionum pondus, & relevantia, ad hoc ut inde erui poſſet vera illa, & effectiva utilitas, quam una, vel altera Pars a tranſactione recepit ad effectum illam condemnandi in maiori, vel minori ſumma correſpondente, & proportionata commodo reportato; nam dari poteſt caſus, quod contra poſſeſſorem Bonorum maximi valoris excitentur plures numero prætenſiones, ſed nullius efficaciæ, & momenti, & e converſo, quod contra poſſeſſorem exiguę quantitatis unica fortaſſe promoveatur prætenſio, ſed tanti ponderis, ut totum, & integrum abſorbeat Patrimonium, unde congruum videbatur intrinſecus examinare effectivam utilitatem, & verum commodum, ut inde ſciri poſſit, in qua quantitate ſit
1 proportionabiliter utrique diſtribuenda rata debiti, ut communiter tradunt, *Socein. Iun. conſ. 129. ſub num. 48. lib. 1.*, *Manen. conſil. 142. n. 12. & ſeqq.*, *Roland. à Valle conſ. 28. ſub n. 27. lib. 2. Gratian. diſcept. 476. num. 15.*, *Rota deciſ. 102. num. 3. par. 2. rec.*, *cor. Me dec. 67. num. 20. in Bononien., ſeu Imolen. Bonorum 18. Martii 1697. §. Quemadmodum. & §. Parumque cor. Reverendiſsimo Concben., & in Fanen. Bonorum, ſeu tranſactionis 28. Martii 1707. §. Subdentes coram bo: me: Omanna*.

His igitur præliminaliter poſitis animadverſum fuit, quod ex quinque prætenſionibus excitatis a præfato Principe Bernardino Sabello, cum quo fuit tranſactum duæ cadebant ſuper Bonis Primogenituræ poſſeſſis a D. Principe Burgheſio, & alię tres ſuper Bonis Secundogenituræ in Principem Pamphilium obuentis, & ordiendo a pretenſionibus Primogenituram ferientibus, illarum prima conſiſtebat in reſolutione donationis factæ a Duce Petro, aliiſque fratribus de Aldobrandinis pro conſervatione Domus, & Familiæ, taliſque donatio per obitum Principis Jo: Georgei ſine filiis maſculis prætendebatur expirata a præfato Duce Sabello, ſed ex hoc capite nullum commodum, nullamque utilitatem ſentiiſſe Primogenituram comperiebatur; dum agebatur de donatione irrevocabili inter vivos, quæ de ſui natura nuſquam revertitur ad donantem, quamvis deficiant perſonæ in ea contemplatæ, & ceſſet cauſa finalis donandi, niſi Donator ſibi expreſſe caveat de reverſione eſt
2 *Text. apertus in l. 1. §. Si igitur ff. de donat. & in leg. Si quis argentum §. final. C. eodem*, & latiſſime aliis congeſtis *Rota in Deciſionibus ſuper hoc puncto emanatis coram Emerix Jun. inter ejus impreſſas deciſ. 1325. & coram bon. mem: Urſino 10. Junii 1697.*

Unde in hac parte evanida reddebatur tranſactio, & nullo pacto proficua Principi Burgheſio, qui timere non poterat de dubio, aut malo litis exitu, & ſic congruum, nec erat, ut contribueret pro extinctione debiti prorſus inſubſiſtentis, & pro quo nil ſolvere debebat, &
3 ſolvere potuit Gravatus ad notata per *Andreol. controverſ. 285. nu. 89.*, *Vrceol. de tranſact. quæſt. 44. num. 25.*, *Rota in Faventina Fideicommiſſi, & Tranſactionis 5. Maii 1713. §. Ex quibus coram Eminentiſſimo Cardinali Scotto*.

Eoque clarius dum prætenſio huiuſmodi iam anichilata, & extincta remanſerat per antiquiſſimam ſententiam trium S.R.E. Cardinalium Franciotti, Cecchini, & Raggi plenarie abſolventem Primogenituram, quæve propterea Setentia tanquam tranſacta in rem iudicatam quamcumque tollebat amaritudinem, & facie-
4 bat, ut noſtri dicunt de albo nigrum *Altograd. conſ. 104. numer. 39. & ſeqq.*, *Vrecol. de tranſact. quæſt. 44. nu. 4.*, *Rota in Lucana Præeminentiarum ſuper expenſis 4. Maii 1705. §. Hæc utique cor. Reverendiſſimo Omanna Epiſcopo Giennen.*

Nil relevante, quod adverſus eam petita pluries fuerit reſtitutio in integrum, quia ſemper denegata conſtanter extitit, & quamvis ultimo loco obtenta tandem fuerit, nihilominus deinde Cauſa in noſtro Sacro Auditorio viriliter diſcuſſa, fuit pari modo reiecta, ut ex *dec. 1325. cor. Emer. Jun., & 10. Junii 1697. cor. bon: mem: Vrſino*, propdereaque ſemper inutile, & vanum detegebatur tranſegiſſe ſuper adeo claro articulo millies a S. Rota definito, & ſuper re iam ante tranſactione per ſolemnem rem iudicatam,
5 & per toties denegatam reſtitutionem in integrum in claris, & in tuto poſita ad *Text. in l. Si cauſa cognita 32. C. de tranſactionibus leg. Eleganter 23. ff. de conditionibus indebiti*, *Vrceol. de tranſact. quæſt. 43. nu. 21.*, *Manſ. conſult. 360. num. 20.*; *Rota cor. Seraphin. deciſ. 895. num. 3. cor. Cerro deciſ. 632. nu. 17., & Recent. dec. 337. num. 12. par. 5.*

Tanto autem magis dum ad hoc ut D. Princeps Burgheſius particularis Succeſſor in Pri-

mogenitura Aldobrandina obligatus remanſiſ-
ſet ex facto, ſeu tranſactione inita per Ante-
ceſſorem, quælibet impropria perplexitas, &
remotiſſima dubietas non ſufficiebat, ſed re-
quirebatur palpabilis timor de contrario quo-
dammodo exitu Cauſæ ſecum ferente illam uti-
litatem, & bonam fidem aptam ad coercendum
Succeſſorem ad obſervantiam obligationis vo-
6 luntarie a Gravato emiſſæ, ad quam de cæte-
ro ille non tenetur, ut advertunt *Vrceol. de*
Tranſact. qu. 44. nu. 23., Card. de Luc de emphyt.
diſc. 42. n. 12. & de alien. diſc. 24. nu. 15. & diſc.
50. n. 9., & de fideicom. diſc. 173. n. 4., Rota dec.
169. nu. 5. & ſequen. & deciſ. 277. nu. 7., & 8.
par. 18. Recent., & optime *in Romana Pecu-*
niaria 28. *Iunii* 1706. §. *Etenim cor. Eminentiſ-*
ſimo D. Cardinali Scotto.

Abſque eo quod obeſſet contrarium votum
unius Doctoris, quia unica auctoritas particu-
laris è conſpectu auctoritatis Tribunalium nil
ponit in eſſe maxime quando Doctor iſte inge-
nue fatetur in ſuo Voto ſe gratuitam defenſio-
nis operam impendiſſe favore Duciſſę Mariæ,
quæ dictam prætenſionem excitaverat, alias
enim ſi haberi deberet ratio de ſimplici remo-
tiſſima poſſibilitate, quod etiam poſt plures
Sententias, imo & poſt renunciationes litigan-
tis adhuc dubitari poſſet de revocatione om-
nium antecedentium Judicatorum, certe quod
nunquam acquieſceret intellectus, nec un-
quam daretur finis litibus, unde cum panicus
iſte timor nimis probaret, nihil probare vale-
7 bat ex fuſo calamo adductis *in Spoletana, ſeu*
Nullius oblationis Ceræ 18. *Maii* 1705. §. *Ter-*
tiam denique coram Me.

Einſdem autem generis, einſdemque naturę
non videbatur ſecunda prætenſio feriens iti-
dem Primogenituram conſopita in eadem tran-
ſactione, & quæ fundatur in augumento con-
gruæ Dotis Duciſſæ Catherinæ, certum quip-
pe erat onus eam dotandi ſpectaſſe ad Ducem
Petrum Patrem, & unum ex conditoribus Pri-
mogenituræ, unde ſi tranſactio liberavit ab
hac vera, & conſiderabili moleſtia Primogeni-
turam, D. Princeps Burgheſius debet ſentire
incommodum, quia Fideicommittens nullate-
8 nus poterat in præiudicium Duciſſæ Catharinæ
eius filiæ ſupponere univerſa Bona Primogeni-
turæ, *Caſtrenſ. in auth. res quæ nu. 5. C. com-*
munia de legat., Gratian. diſc. 530 num. 12.,
Rota cor. Celſ. dec. 402. nu. 5. & ſequ., *& in*
Romana Immiſſionis 28. *Iannarii* 1714. §. *Nec*
Iuſtitia, confirmata 9. *Iunii eiuſdem anni cor.*
bo: me: Omanna.

In minimo obſiſtente, quod Duciſſa Catha-
rina iam dotata fuerit a Principiſſa Olimpia,
& Cardinali Hippolito, quia in huiuſmodi do-
tatione compræhendebantur ſcut. 25. mil. ad
ipſam iure proprio debita ex hæreditate Cardi-
nal Deti, unde non poterat petere ſupplemen-
tum dotis congruæ ab Illis, contra quos nul-
lam habebat directam actionem, maxime quia
ipſa iam declaraverat inſuper contentam eſſe
de dote ab Illis ſibi conſtituta cum conditione
expreſſa, quidquam amplius non petendi ex
bonis Olimpiæ, & idcirco directa, & viva
ſemper remanſerat actio contra bona Patris
9 huic dotali debito adhuc obnoxia per *Text. Im-*
perator. §. Si centum ff. de legatis 2. Gratian. di-
ſcept. 565. nu. 66. Palm. nep. alleg. 195. nu. 1.,
& ſeq. mantic. de coniectur. ultim. volunt. lib. 10.
tit. 2. nu. 17. circa med. Rot. dec. 124. num. 7.
cor. Celſ. dec. 312. nu. 13., & ſeq. par. 7. rec.
cum aliis in Aprutina Pecuniaria 3. Martii 1704.
§. *Nec quicquam facit cor. Eminentiſſimo Scotto*.

Certius vero quia dum conventum etiam
fuerat in donatione, ſeu fideicommiſſo ordinato
per præfatam D. Olimpiam favore Ducis Pe-
tri, quod dotes filiabus conſtitui deberent ex
bonis liberis, quodque in ſubſidium dumtaxat
tenerentur Poſſeſſores Caſtrorum, quæ
deinde ad ſecundogenituram devenerunt,
indubium cadere nequibat quin tale dotandi
onus primo loco ad ducem Petrum,
10 & deinde ad alios ſubſidiarie tantum
ſpectaret ex connotatis per *Conſul. Peregrin. de*
fideic. artic. 42. in 6. declaratione Rota coram
Emerix Iun. dec. 1145., & dec. 1230. utrobique
nu. 1., & ſeq., & in Maceraten. fideic. ſuper
reintegratione 14. Iannarii 1707. §. Imo cor. bon.
mem. Caffarello.

Nilque relevabat huiuſmodi dotis ſupple-
mentum petitum etiam fuiſſe per Duciſſam
Catharinam a Principiſſa Olimpia, & Cardi-
nali Hippolito, nam non per hoc, & per hanc
ſimplicem petitionem illi effecti fuerunt veri,
& originarii debitores prætenſæ dotis, nec in-
ſtantia huiuſmodi ad eos ſolummodo reſtringe-
batur, ſed bene verificabatur de ſupplemento
debito ab eo, qui miniſterio Juris tenebatur ad
dotandum non obſtante, quod dos a diverſa
Perſona fuerit conſtituta ex animadverſis per
Card. de Luc. de dot. diſc. 153. n. 2., & ſeq., &
Rot. inter recollect. ad eumdem Mater. dec. 17.
nu. 4., & ſeqq.

Negocium non faceſſente, quod Primoge-
nitura huiuſmodi approbata extiterit a ſa: me:
Paulo Quinto quaſi quod refricari amplius non
poſſet quæſtio dotis, ſeu, ejus augumenti: Pon-
tificia etenim approbatio potius retorquebatur,
quia Summus Pontifex non intellexit liberare
Conditorem Primogenituræ ab onere dotandi
propriam filiam, dum iniunxit multiplicum, ex
cuius fructibus illam dotari mandavit, & qua-
tenus non ſufficeret multiplicum, dotes detrahi
iuſſit ex fructibus Primogenituræ, & idcirco
nullum præjudicium intulit Juribus dotalibus,
quibus expreſſe providit, & quibus etiam abſ-
que expreſſa proviſione, nec præiudiciū intulit
nec præjudicare voluiſſe dicendum eſſet, cum
11 Papa nuſquam cenſeatur præiudicare tertio,
Rota in Romana dotis de Salviatis 26. *Iunii*
1708. §. *Ceterum cor. me, & in Romana Canonum*
23. *Aprilis eiuſdem anni* §. *Addito pariter cor. me.*

Ceſ-

Ceſſabatque omnis difficultas animadvertendo quod hanc veritatem agnovit, & ipſe D. Princeps Burgheſius, dum promovente ex eadem cauſa conſimilem prætenſionem Duciſſa Maria Sorore Duciſſæ Catharinæ, licet emiſerit conſuetas proteſtationes, nihilominus cum ea concordavit, & effective ſoluit notabilem ſummam ſcut. 20. mil., & inſuper promiſit ei in vita ſolvere menſtruam præſtationem ſc. 80.,
12 & ſic facto, quod eſt verbis potentius ſuum malum Ius virtualiter faſſus fuit *Rot. dec. 631. nn. 1., & ſeq. par. 18., & in Verulana cenſus 2. Maii 1713. §. Quo adiuvante cor. R. P. D. meo Falconerio.*

Minuſque ſubſiſtere viſum fuit, quod onus talis donationis non ad Primogenituram, ſed ad Secundogenituram ſpectaret, ex quo fratres de Aldobrandinis anno 1611. erigendo Primogenituram convenerunt de continuanda Societate ad triennium cum dimidio dando D. Olimpiæ eorum Matri liberam adminiſtrandi facultatem, eique deſuper iniungendo, quod intra d. tempus inveſtiri deberent ſcut. 10. mil., & ex eorum fructibus alendi eſſet Secundogeniti, & dotandæ filiæ fœminæ, unde ſi ipſa D. Olimpia demandatum neglexit Inveſtimentum, damnum donationis eius hæreditati ſit adſcribendum, quoniam, eo ipſo quod de anno 1616., Princeps Ioannes Georgeus, in cujus perſona erecta fuit Primogenitura ampliſſime quietavit D. Olimpiam Matrem reportata reſtitutione librorum, & exhibitione Bilancii, ut ex quietantia relata *Summ. n. 2.* D. Principis Pamphilii; quamvis enim expreſſam inibi non fecerit mentionem de abſolutione ab hoc multiplico, cenſeri poterat, quod illud etiam comprehenderit, cum eſſet unus ex Conditoribus Primogenituræ, qui idem onus adiecerat, & de quo
13 præſumi nequibat immemor in ſolo lapſu quinquennii ex connotatis in *Romana localium ſuper Margaritis 4. Aprilis* 1710. §. *Haud relevante cor. Reverendiſſimo D. meo Molines Decano, & in Tarentina Immiſſionis 17. Martii* 1710. §. *Atque cor. R. P. D. meo Lancetta.*

Hinc tranſeundo ad alias tres prætenſiones cadentes ſuper Secundo genitura, circa primam, quæ erat illa annuorum ſcut. 7. mil. donatorum ab Olimpia Aldobrandina Seniore Duci Petro ejus filio, qui nuptias contraxit de anno 1628. cum Carolotta Sabella, parum immorandum DD. viſum fuit, quia ex tali donatione nullum, vel valde, & valde modicum commodum reportavit Secundogenitura, dum donatio iſta, veluti reſtricta ad ſolos maſculos, quos idem Dux Petrus Matri Præmortuus non ſuſceperat, jam evanida, & inexequibilis remanſerat, nullumque competebat Ius filiabus fœminis non comprehenſis in eadem donatione, ut requiſitus in ſenſu veritatis pleniſſime reſpondit *Card. de Luc. de fideicommiſſ. diſc. 205. a num. 15. ad 23. in ſupplement. tom. 3.*

Secunda vero prætenſio reſpiciens ſupplementum legitimæ, quod Duciſſa Catharina conſequi potuiſſet ſuper Bonis Olimpiæ Senioris Aviæ, maiorem non merebatur æſtimationem, quia quamvis illud videatur debitum, ex quo res eſt de ſucceſſione teſtata Aviæ, de qua fit mentio in *cap. 141. Stat. Urb.*, nihilominus quoties Avia reliquit pro omni, & toto eo, quod prætendere potuiſſet neptis ab eius hæreditate dotem congruam, & quamvis in acceptatione facta per Catharinam de legatis, eadem Catharina ſibi reſervaverit hanc prætenſionem, adhuc ex vi & efficacia acceptationis ſupradicti legati expreſſam ſecumferentis prohibitionem aliud non petendi, extincta dici debebat quælibet ſupplementi indirecta actio, prout etiam non obſtante tali reſervatione Cardinales præfati in Sententia mandaverunt non deberi talia legata niſi cum conditionibus, & oneribus impoſitis in Teſtamento, quæ Sententia in iudicatum tranſacta debebat quoque attendi, ut dictum fuit in *Romana Secretariatus Apoſtolici 16. Junii* 2710. §. *Iterum namque cor. R. P. D. meo Criſpo.*

Cuius profecto generis viſa non fuit poſtrema concernens conſignationem Mobilium, localium, & Argentorum communium inter Ducem Petrum, & alios fratres de Aldobrandinis, quæve erat bonificanda ab Excellentiſſima Domo Pamphilia, & non a Burgheſia, quandoquidem in dubium revocari minime poterat, quin omnia dd. argenta, & mobilia pervenerint ad manus Principiſſæ Olimpiæ Senioris, unde in
14 planam veniebat conſequentiam, ut illa reſtituenda venirent Duciſſæ Catharinæ filiæ, & hæredi Ducis Petri per ea, quæ notant *Urceol. de tranſact. quæſt. 2. num. 22., & ſeq., & quæſt. 43. nu. 33., & ſeq., Rot. cor. Emerix Jun. dec. 1324. num. 4., in rec. dec. 17. nu. 13. part. 14., dec. 107. nu. 7., & 8. part. 15. dec. 262. nu. 14., & dec. 317. num. 3., & ſeq. part. 19.*

Non attenta reſponſione, quod huiuſmodi prætenſio de medio ſublata extiterit per acceptationem legati facti a Principiſſa D. Olimpia cum explicita prohibitione aliud non petendi ab eius hæreditate controverſa, namque mobilia, & localia erant propria, & hæreditaria Ducis Petri, & ſic eſſe non poterant, nec erant in hæreditate Principiſſæ Olimpiæ, propetereaque ſub cathegoria, & ſphera prohibitionis aliud a ſua hæreditate non prætendendi non cadebant, ad tradita per *Dec. in conſil. 425. n. 15., & 16. Mantic. de coniectur. ultim. volunt. lib. 10. tit. 2. n. 23.*

Multoque Minus evitari poterat reſtitutio horum omnium ſub prætextu prætenſæ conſumptionis, ſtante incendio ſequuto citra culpam Principiſſæ Olimpiæ Domus *al Pozzo delle Cornacchie*; Aſſertum enim incendium plures patiebatur exceptiones, pluresve involvebat Iuris, & facti inſpectiones, probari namque concludenter debebat hæc omnia extitiſſe apprime in illa parte Palatii combuſta, eaque in univerſum in cinerem redacta fuiſſe, cum ſalvari aliquando etiam in incendiis datum ſit argenta, &

au-

aura, ſi non in totum ſaltem in partem, & ulterius probari deberet tale infortunium accidiſſe abſque ulla culpa Principiſſæ; Cum incendium huiuſmodi non a fulmine cauſatum inter
15 caſus fortuitos poni nequeat, *Capic. latr. conſult.* 135. *n.* 10., 26., *& ſeq., Farinacc. quæſt.* 110. *num.* 41., *& ſeq., Magon. dec. florent.* 111. *nu.* 1., *& ſeq. Afflict. dec.* 57. *num.* 1., *& ſeq.*

Quin officeret obiecta liberatio a redditione rationis indulta a ſa: mem: Clemente VIII. Principiſſæ Olimpiæ, quoties liberatio huiuſmodi quamvis ampla, & effrenata, nunquam trahitur ad effectum exorbitantiſſimum retinendi rem alienam, ſemperque intelligitur, & verificatur de ſcrupuloſa, & rigida rationum diſpunctione, non autem de reali, legitima, & obvia reſpiciente præcipue capitalia adminiſtrata,
16 *Gutier. de tutel. part.* 1. *cap.* 8. *numer.* 54. *part.* 3. *cap.* 1. *ſub num.* 26., *& nu.* 77. *verſ. Sed nihilominus, Rota cor. Gregor. dec.* 187. *num.* 11. *coram Pamphil. dec.* 442. *num.* 5. *in tectis dec.* 69. *num.* 5. *part.* 11. *dec.* 111. *num.* 10. *part.* 18., *& in Aximana, ſeu Camerinen. fideicommiſſorum* 1. *Julii* 1709. §. *Minime obſtante cor. R.P.D. Criſpo.*

Ponderatis itaque prætenſionibus invicem deductis, & retento themate maioris, vel minoris utilitatis promanatæ favore poſſeſſorum, bonorum ſpectan., tam ad Primogenituram, quam ad Secundogenituram, & iuridice commenſurata utilitate uni, & alteri Patrimonio delata ex tranſactione ſæpedicta, cum in conſpectu moleſtiarum, a quibus liberata fuit Primogenitura, minores viſæ fuerint moleſtiæ, Secundogenituram inquietare, & lædere valuiſſent, DD. convenerunt contribuenda eſſe per D. Principem Burgheſium ſcut. 18. mil., & ad alia ſc. 12. mil. teneri ex eadem ratione Principem Pamphilium, ad hoc ut ita unuſquiſque ſentiret incommodum, commodo proportionatum, ut reſpondit in ſpecie *Rota dec.* 67. *num.* 20. *cor. me.*

Et in hunc modum Patribus viriliter Jura ſua deducentibus reſolutum fuit utraque &c.

AMERINA IMMISSIONIS.

Veneris 19. *Junii* 1716.

ARGUMENTUM.

Reciproca linealis ſubſtitutio deficientibus requiſitis vulgatæ L. *Titia ſcio* probari etiam poteſt ea conjecturis; Iſtæ verò conjecturæ quæ ſint leges in Deciſione,

SUMMARIUM.

1 *Immiſſio vigore* L. final. *datur conſtito de omnibus neceſſariis extremis.*

2 *Reciproca ſubſtitutio deficientibus requiſitis* L. Titia ſcio *ex conjecturis deduci etiam poteſt.* Et *quæ ſint iſtæ coniecturæ vid.* numer. ſeqq.

3 *Agnationis contemplatio arguitur ex perpetua fœminarum excluſione.*

4 *Reciproca linealis inter tranſverſales ultimo loco ſubſtitutos ex quibus inducta dicatur.*

5 *Fideicommittens in magis dilectos & prius vocatos onere reciprocæ gravavit, gravare etiam eodem onere voluiſſe cenſetur remotiſſimos tranſverſales.*

6 *Reciproca ſubſtitutio omnium inducitur ſi collective vocati legantur agnati addita perpetua excluſione fœminarum.*

7 *Factum ſui authoris impugnari nequit ab herede.*

8 *Res judicata impugnari nequit niſi obtenta prius reſtitutione in integrum.*

9 *Detractione conſumptæ præſumuntur ex alienationibus in majori qaantitate factis.*

10 *Donatio poſterior inter vivos, antecedentes cauſa mortis deſtruit.*

DECISIO DCCLXII.

ASpirantibus vigore fideicommiſſi conditi per Baptiſtam de Geraldinis ad ſucceſſionem apertam per mortem Ioannis Caroli ultimi ex deſcendentibus agnatis, Adriano deſcendente à Bernardino eiuſdem Baptiſtæ fratre, ac Alexandro deſcendente à Bartholomæo præfati Baptiſtę Patruo, R.P.D. meus Lancetta tunc in ſubſellis A.C. ius dicente, coram quo pendebat controverſia, eos æqualiter immittendos fore, tamquam in æquali agnationis gradu exiſtentes, definivit per ſententiam; ut in *Summ. Laurentii n.* 2. quæ ſubinde provocante Adriano ad Sacrum Auditorium confirmata extitit ſub die 5. Iunii 1696. coram b. m. Muto.

Hac ita ſopita controverſia comparuerunt Maria Magdalena ſoror, & hæres ex teſtamento prædicti Ioannis Caroli ultimo loco defuncti, ac Eques Michelozzius ejus filius prætendentes ſuccedere ad excluſionem Alexandri, & Adriani: unde Adrianus ad ſe eximendum ab onere ulterioris litigii, eiſdem ſua iura ceſſit, reportata eius vita naturali durante obligatione ſolvendi annua ſcuta centum ſexaginta. Verum proſecuta inter alios Cauſa, repropoſitoque dubio 26. Iunii 1697. coram bo. mem. Muto reſolutum fuit perſiſtendum eſſe in deciſis, ac dandam eſſe Immiſſionem Mariæ Magdalenæ iuxta modum, nempe in duabus ex tribus bonorum partibus, quarum una cederet in detractiones in ſimili quota competens eiuſdem Auctoribus in vim permiſſionis eis tributæ per Fideicommittentem, altera vero in cauſam prænotatę ceſſionis eidem factæ ab Adriano, relicta altera tertia parte Alexandro Patri Laurentii, ut ex deciſione 26. Iunii 1697. coram eodem bo. mem. Muto.

Et quamvis hanc etiam ſecundam deciſionem oppugnaverint Maria Magdalena, & Eques Franciſcus Maria filius, qui prætendebat venire tamquam maſculus ex fœmina agnata ad ſucceſſionem fideicommiſſariam memo-

rati

rati Baptiſtæ, attamen bis cauſa coram eodem bo. mem. Muto repropoſita, nempe ſub diebus 10. Januarii, & 21. Februarii 1698. perſiſtente in eodem ſenſu Sacra Rota, dederunt tandem manus victas, & dimiſerunt in executionem harum quatuor deciſionum tertiam partem bonorum fideicommiſſariorum Americæ favore Alexandri Patris Laurentii, retinentes, ut innuimus, alias duas partes pro detractionibus, & tamquam Ceſſionarii Adriani, ut patet ex Inſtrumento exhibito in utroque Summario, in quo Inſtrumento utraque Pars per pactum expreſſum ſibi præſervavit iura competentia in caſu obitus Adriani ſine ſobole, atque ſucceſſive in vim huiuſmodi Inſtrumentalis dimiſſionis Alexander dividi fecit per Peritos iudicialiter electos in tres quotas bona, de quibus agebatur, ſita in Territorio Amerino, earumque unuſquiſque illam ſibi obventam poſſedit, & adhuc poſſidet.

In hoc autem rerum ſtatu adverſus Alexandrum, & Laurentium filium novi exurrexerunt Contradictores ſe facientes agnatos proximiores de vera Domo Geraldinorum, & tamquam tales eos ſpoliare tentabant omnibus bonis fideicommiſſariis tam poſſeſſis, & in eorum etiam excluſionem ſuccedere poſt mortem Adriani nondum ſecutam, quocirca in Sacro Auditorio concordata extitere gemina dubia coram R.P.D. meo Lancetta ſub die 23. Ianuarii 1708. primum nempe ſuper probatione, & verificatione agnationis Geraldinæ, alterum vero ſuper immiſſione ad bona, & iura contenta in Brevibus Sa. m. Sixti IV., necnon ad cætera bona, & jura fideicommiſſaria ad veram Domum Geraldinam ſpectantia, prodiit quoad primum reſponſum - *Conſtare de agnatione, & Familia Geraldina Alexandri, & Laurentii*, necnon Joannis Matthæi, & Lucæ, eiuſdem cognominis, & quoad ſecundum, *Immiſſionem eſſe dandam Alexandro, & Laurentio, veluti agnatis proximioribus*, ut patet ex deciſionibus editis ſub diebus 23. Januarii, & 15. Iunii eiuſdem anni 1708. coram R. P. D. meo Lancetta, cum ſubſecuta ſententia, de qua *in Summario Alexandri nu. 7.* confirmata ſub die prima Iulii 1709. coram Rmo Labacen.

Secuto demum de eodem anno 1709. obitu Adriani abſque liberis, Alexander, & Laurentius filius ſucceſſere in bonis fideicommiſſariis per eum poſſeſſis, & obtinuerunt mandatum de manutenendo a R. P. D. meo Cerro de eo tempore A. C. Locumtenente, a quo etiam per ſententiam conceſſa fuit immiſſio Alexandro Patri ſæpedicti Laurenti ad bona ſubiecta fideicommiſſo Baptiſtæ, & ab Adriano ceſſa, ut præmiſimus, Mariæ Magdalenæ, & Equiti Franciſco Mariæ Michelozzio, a qua ſententia provocante Margarita filia, & hærede Equitis Michelozzi interim prædefuncti, Cauſa commiſſa extitit Eminentiſs. Priolo, coram quo propoſita ſub die 11. Martii 1712. nulla capi potuit reſolutio, & reſcriptum fuit -- *Dilata, & exhibeantur iura in actis*, ſtante exhibitione per eamdem Margheritam, facta cuiuſdam novi teſtamenti conditi ab Epiſcopo Angelo Geraldino de anno 1465., in quo fideicommiſſum non egrediebatur deſcendentes a germanis Fratribus eiuſdem Fideicommittentis, & ſic prætendebatur expiratum in Adriano ultimo illorum deſcendente.

Aſt mordicus ſe opponente Alexandro huic teſtamento, tamquam revocato per ſucceſſivas univerſales diſpoſitiones exaratas ab eodem Epiſcopo Angelo de annis 1477., & 1485. nuncupatas -- *dell' Oliva Geraldini* - de quibus loquebantur geminæ deciſiones editæ coram cl. me. Taya impreſſæ *in rec. dec. 172. & 253. par. 13.*, quievit deinde Cauſa, donec prædefuncto interim Alexandro, ad inſtantiam Laurentii filii in hodierna Audientia DD. meos interrogavi -- *An ſit danda immiſſio*, habuitque reſponſum -- *Affirmative*.

Validitas namque ſententiæ A. C. non oppugnabatur, & juſtitia clara effulgebat, dum in ea concedebatur Laurentio filio Alexandri ad portionem Adriani præmortui immiſſio, quæ conſtito de omnibus extremis ad hunc effectum
1 requiſitis in *l. fin. C. de Edict. D. Adr. tollen.* denegari certe nequibat *Rot. in Romana fideicommiſſi de Palazzolis 18. Apr. 1704. §. Conſtitit, coram bo. me. Muto, & in Romana Immiſſionis 2. Junii eiuſdem anni §. 1., & ſeq. coram Omaña.*

Exiſtentia quippe, & purificatio huius fideicommiſſi, cuius vigore immiſſionem petit, & coram A. C. obtinuit Laurentius tergiverſari nullatenus poſſe videbatur confundendo plura diverſaque fideicommiſſa Domus Geraldinæ; quia hic, & nunc Laurentius memoratus aliud non allegat fideicommiſſum, quam illud Baptiſtæ, ſuper quo adeſt antiqua ſententia R.P.D. mei Lancettæ tunc A.C. Locumtenentis, confirmata in ſubſequentibus deciſionibus editis coram b. me. Muto, a Partibus approbatis, ex quibus fideicommiſſum huiuſmodi rigidiſſime prius diſcuſſum in apertum poſitum fuit, ut videre eſt ſignanter in ultima deciſione diei 21. Februarii 1698. *§. penultimo, & ſequen. coram bon. mem. Muto*.

Abſque eo, quod relevare viſum fuerit ſubſidiarium obiectum in eo nimirum conſiſtens, quod admiſſo perpetuo fideicommiſſo deſcenſivo, nihilominus non poſſit dici volita, & ordinata poſt extinctionem lineæ effective Fideicommittentis reciproca linealis inter proximio-
2 res ſubſtitutos, & ſemel admiſſos: quoniam planum eſt in iure, reciprocam deficientibus etiam requiſitis, *leg. Titia Seio §. Seia libertis ff. de legatis 2.*, ex coniecturis deduci adnotata per *Peregrin. conſil. 25. nu. 1. lib. 2., Rocca diſput. iur. ſelect. cap. 10. nu. 18. & 19.* cum aliis late congeſtis *in Bononien. fideicommiſſi de Urſis 4. Martii 1708. §. Abſque eo quod, coram Reverendiſs. P. D. meo Molines Decano*.

Con-

Coniecturæ autem, volitam fuiſſe reciprocam, undique ſuadebant; nam in primis eruebatur, Teſtatorem admiſiſſe ſolos maſculos excluſis per viam regulæ fœminis, ex qua
3 perpetua fœminarum excluſione cum aſſequatur contemplatio agnationis ex connotatis per *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.449.num.15.*, *Peregr. de fideic. art.25.num.26.*, *Rot. deciſ.646.numer.29. part.19.tom.2.recen.*, *& in Ariminen. fideicommiſſi 19. Iunii 1690. §. Votum autem, cor. Reverendiſſimo P. D. meo* Molines *Decano*, & præciſe ſuper hoc fideicommiſſo reſpondit in *d. deciſ.28. Februarii 1698. §. penul. coram bo. mem. Muto*; perneceſſe oportebat concludere ordinatam etiam fuiſſe linealem reciprocam inter tranſverſales ultimo loco ſubſtitutos, nam
4 alias perpetuo hæreditas integra, iuſta diſponentis votum non conſervaretur in proximioribus agnatis, ſed diviſa in extraneos vagaret *Rocca diſput. iur. d. cap.10.num.18. & 19.*, *Rot. in rec. dec.183.num. 13., & per tot.par.10., & dec. 696.n.32.par.19., & in Ravennaten. fideicom. Camilli de Abioſis 1. Iunii 1707. §. Maxime quia, confirmata 16. Ianuarii 1708. §. Et licet, & ſeq. cor. R. P. D. meo Lancetta*.

Tanto autem magis dum habetur expreſſa, & literalis reciproca inter primos inſtitutos, proptereaque quoties Fideicommittens gravavit prius vocatos, & prædilectos cum onere reciprocæ reſtitutionis, certe qnod eodem modo gravati cenſeri debent remotiſſimi tranſver-
5 ſales, minus dilecti, & incogniti, *Altograd. conſil.81.n.59.lib.2.*, *Card. de Luc. de fideic. diſc. 53. circa fin.*, *Rot. dec. 326.n.9.cor. Merlino, & in dec.177.num.8., & dec.433.num.23.cor. Priolo, & dec.472.n.16.par.14.rec., & in Romana Fideicomiſſi de Goris 9. Martii 1701. §. Exiſtente igitur, coram Me, & in Bononien. fideicommiſſi de Urſis 26. Martii 1708. §. Et tamen, cor. Rmo Decano.*

Certoque certius, dum collective ſubſtituti perleguntur proximiores agnati addita perpetua excluſione fœminarum, quo caſu perneceſ-
6 ſe ſupponi debet, quod omnes fuerint reciproce vocati, ut arguit *Peregrin. conſil.19.lib.6.n. 10.*, *Rot. dec.183.num.11.par.10.rec.* confirmata in *dec.177.n.11. & 12.cor. Sa.m. Alex. VIII. & dec 411 n.7.par.14.rec.*

Abſque eo quod oſtare viſum fuerit, quod bona huiuſmodi pervenerint ad Arianum, cuius Ceſſionaria eſt Margharita, quoniam hoc eſt apprime, quod operatur reciproca linealis ut defuncto Adriano obveniant in Laurentium ſuperſtitem agnatum proximiorem, iuxta ſuperius firmata.

Identitas vero bonorum impugnari itidem nequibat, quoties Adrianus Auctor Michelozziæ obtinuit ſententiam A. C. confirmatam pluribus deciſionibus, in quibus bona iſta fuerunt
7 canonizata fideicommiſſaria; unde Michelozzia refricare non valet factum ſui Auctoris, *Rot. dec.375.n.13.par.17.rec., & in Avenionen. ſeu Vaſionen. Primogenituræ ſuper Cauthela Angeli 12. Maii 1702. §. In præſenti, cor. bo. me. Muto.* Maxime quando tam ſententia A. C., quam deciſione R. P. D. Muti in tranſactione
8 acceptatæ fuerunt, & fecere tranſitum in auctoritatem rei iudicatæ, quæ niſi obtenta reſtitutione in integrum criticari nequaquam valent, *Rot. in rec. dec.638.n.23.par.19.tom.2.*

Minime ſubſiſtente, quod in illo iudicio nihil fuerit deductum circa controverſam bonorum identitatem, quia deciſiones de illa loquuntur expreſſe, imo in iiſdem data etiam fuit immiſſio ad bona Caſtri Sæpii, de quibus in tantum non loquebatur præcedens ſententia R. P. D. mei Lancettæ in quantum iam aderat præcedens mandatum de manutenendo favore Aleſandri illorum poſſeſſoris relaxatum, & ex poſt fuerunt plura Inſtrumenta prodncta, ex quibus conſiſtit, quod dicta bona Caſtri Sæpii, licet ex principio ſpectaſſent ad Angelum Epiſcopum, tandem ex poſt devenerunt in Baptiſtam, ut patet ex deciſione edita ſub die 10. Ianuarii 1698. *§. Nam reſpectu, circa fin. coram bo. mem. Muto.*

Minuſque obſtabant prætenſæ acquiſitiones per gravatos, ut prætendebantur factæ, quoniam in primis pleræque non cadebant ſuper bonis de quibus agitur, alteræ vero irrelevantes prorſus detegebantur tamquam per modicæ quantitatis, & non actæ ad confundendam euidentem, & apertiſſime probatam bonorum identitatem, & tamquam abſortæ, & penitus
9 conſūptæ ab alienationibus in lōge maiori quātitate antecedenter factis ab eiſdem gravatis ex late congeſtis in *Senogallien. Immiſſionis 6. Decembris 1715. §. Eiuſdemque, cor. Me.*

Nullumque demum efformare valebat obicem, quod nonnulla ex bonis, ad quæ Laurentius inſtat immitti, proveniant ab Epiſcopo Angelo, qui feciſſe dicitur fideicommiſſum in teſtamento condito de anno 1465. purificato in Adriano, cnius mediata Ceſſionaria fuit Michelozzia; quoniam tale teſtamentum revocatum apparet per univerſales donationes ſucceſſive emiſſas ab eodem Epiſcopo de annis 1477., & 1485., ſuper quibus emanarunt deciſiones coram Taya *la 172. & 253. part.13. recent.*, & quamvis tales poſtremæ diſpoſitiones execu-
10 tionem ſortitæ non fuerint, nihilominus, quoties validæ fuerunt, ſemper antecedentes cauſa mortis exaratas deſtruxerunt ex connotatis per *Cyriac. controv.166.num.24. & ſeqq.*, *Card. de Luc. de teſtam. diſc.63.num.3.*, *Rot. poſt Conſil. ad Peregr. dec.25.n.28.*, & magis in puncto *Rot. in rec. deciſ.148.n.7. & ſeq. par.17.*

Et ita Partibus auditis reſolutum fuit &c.

ROMANA, SEU SUTRINA CONFINIUM.

Veneris 19. Iunii 1716.

ARGUMENTUM.

Termini, & confines quomodo eſſe debeant, & quomodo inter de ſe reſpicere ad diſcriminandum unum

unum

unum Territorium ab altero, pro qua diſcriminatione ſatis non ſunt termini dividentes particularia tenimenta vicinorum compoſſidentium.

SUMMARIUM.

1 *Confines, qui apponuntur ad dividenda tenimenta poni ſolent, & unus aliam directè feriat, ac reſpiciat*, & num. 2.

3 *Terminus ſi habeat omnia vera ſigna termini diviſorii ſtat procul dubio ad dividendum unum Territorium ab alio.*

4 *Lapides habentes veram apparentiam, ac eſſentiam terminorum reputari debent veri, & reales termini deſignativi confinium.*

5 *Terminus ſi poſitus non reperiatur intra lineam terminorum dividentium amotus præſumitur.*

6 *Realitas terminorum evincitur ex teſtibus, & oculari inſpectione.*

7 *Termini ij vere ſunt aſſignandi, qui ab aliquo aſſignantur ad diſcriminandum proprium ab alieno Territorio.*

8 *Melior probatio terminorum, & confinium haberi nequit quam a Ruſticis, quibus in hac re pleniſſime eſt deferendum.*

9 *Nonniſi ſubditi deponere poſſunt de rebus, quæ in eo Fendo occurrunt.*

10 *Cives non arcentur a teſtimonio ferendo pro eorum Communitate.*

11 *Extenſio Territorii, & Confinium probatur ex actibus Juriſdictionalibus inibi expletis.*

Limita ſi actus huiuſmodi fuerint dubii, & vagi num. 12.

13 *Enunciativæ emiſſæ ad alios effectus, & inconſulto non præiudicant.*

14 *Termini reſpicientia erga alium terminum ex quibus arguatur.*

15 *Unus terminus duo tantum tenimenta poteſt dividere.*

16 *Confinis ſive terminus ſatis eſt quod verificetur in puncto.*

17 *Terminus quadrilater quatuor dividit territoria.*

18 *Terminus dividens bona poſſidentium particularium ſatis non eſt ad dividenda Territoria.*

DECISIO DCCLXIII.

Antiqua iamdiu exarſerat coram me controverſia inter Venerabile Collegium Inclytæ Nationis Germanicę, & Ducem Brachiani ſuper exceſſu commiſſo ab eodem Collegio in capienda poſſeſſione Tenutæ Vicarelli, ad quam facilius dirimendam cenſuit Sacrum Tribunal delineandam eſſe hinc inde Plantam (prout factum fuit;) Aſt cum ab eadem Planta Dominus Princeps Juſtinianus ſe læſum putaverit, dum Terminus ſignatus numero 7. nimium in ſui damnum penetrabat verſus Baſſanum, minuebatque conſiderabilem partem eiuſdem Territorii obtinuit opportunam Commiſſionem directam R.P.D. Lancettę cum clauſula *tanquam in prima*; Cumque controverterentur inter Partes plures Termini, pluresve facti circumſtantię expoſcerent ocularem inſpectionem Judicis, ad inſtantiam eiuſdem Principis iudicialiter acceſſere Domini ad locum differentiæ, regulando acceſſum iuxta Terminos in ſpeciali utriuſque Partis Planta deſcriptos, indeque prę viis geminis Deciſionibus æditis ſub diebus 10. Decembris 1614., & prima Aprilis 1715. coram R.P.D. meo Lancetta prodiit Sententia Rotalis canonizans realitatem antiquorum Terminorum exiſtentium inter Baſſani Territorium, & Tenutam Vicarelli ad formam Geographicę Mappę D. Principis.

Verum non acquieſcens Venerabile Collegium noſtro Judicato, & denuo urgèns pro iterato acceſſu ad effectum plura recognoſcendi, quę in primo, (ut aiebat) recognoſci non potuerunt, coacti denuo fuere Domini ſubire novum laborioſi acceſſus incommodum, & diligentiſſime unumquemque lapidem, & aggerem, & digladiatum Terminum manibus palpare; In quo rerum ſtatu renovato hodie coram me acriori certamine in gradu ulterioris appellationis DD. meos conſului ſub congruo dubio, & reſponſum habui, *Sententiam Rotalem eſſe confirmandam.*

Validitas enim non oppugnabatur, & Juſtitia clara enitebat, quia Partes concordes tandem in ſubſtantia erant circa veritatem, realitatem, & legalitatem Terminorum Polarium, primi nempe Termini denominati *delli trè Confini di Sutri*, & alterius *dell' Oriolo* ſignatorum in Planta Principis numero primo, & numero nono, qua propterea conſtabilita veritate oportebat fateri etiam mutuam, & reciprocam talium Terminorum reſpicientiam, erutam ex indicativa eorundem laterali ſtructura pluribus concomitata circumſtantiis, pluribuſque corroborata argumentis, & convalidata ab eadem Juris pręſumptione dictante. quod Confines, qui apponuntur ad dividenda Tenimenta, eiſque certos limites pręſcribenda poni aſſoleant in modum, ut unus alium directe feriat, reſpiciat, & quaſi digito monſtret, ut originarie docuit

r *Bartol. in tractat. Tyberiad. figur.* 20., *Menoch. conſil.* 21. *num.* 50., *Hieron. de Mont. de finib. regund. cap.* 18., *& dictum fuit in Romana, ſeu Portuen. Tenutarum coram Emerix Jun. deciſ.* 1086. *num.* 12., *& ſuper exceſſu quoad Vicarellum* 26. *Martii* 1708. §. *Abinde vero coram me cum aliis congeſtis in prima deciſione R.P.D. mei Lancettæ* §. *Et ſane, & in ſecunda* §. *Poſita.*

Agnoſcebant efficaciam, & veritatem propoſitionis ſcribentes pro Venerabili Collegio, & ideo eam non amplius oppugnabant, ſed toti ſtabant in retorquendo hanc eandem Theoricam contra Principem Juſtinianum, ſubſtinendo, quod huiuſmodi directa correſpondentia unius Termini cum alio deficiebat apprime in iſto caſu, in quo non niſi obliqua, mediata, tortuoſa, & ab aliis Terminis interſecata connexio haberi poterat Termini Sutrini cum Termino Orioli quoties, ut ipſi prætendebant, non per lineam rectam, ſed valde, & valde circumfle-

fleſam Terminus Orioli ducebat ad Terminum Sutri.

Ceſſabat tamen in radice obiecta obliquitas, prętenſaque devia, difficilis, & circumflexa reſpicientia, quoniam in primis, & ante omnia tanta illa non erat, quanta exagerabatur, dum procedi non debebat, nec Domini uſquam proceſſere cum Planta Venerabilis Collegii variata ſemper, ſemperque inconſtanti, affectata, & non tuta, ſed cum Planta Principis ſemper eadem, ſemperque bene correſpondente aliis legaliſſimis documentis, & fideliſſima in utroque acceſſu oculariter recognita, quo poſito illa, quæ ſufficiebat directa correſpondentia, & reſpicientia a Termino ad Terminum ſumi non debebat in eo duro, rigoroſo, & aſpero ſenſu, in quem eam ſumebant DefenſoresCollegii per directiſſimam videlicet lineam deſumendam,& commenſurandam immediate ab uno Polari Termino ad alium, ſed ea quidem, quę requirebatur, & hic concurrebat reſpicientia mediata, commenſuranda quidem a primo Termino ad ſecundum, a ſecundo ad tertium, & ſic a tertio ad nonum, quę ſemper eſt directa, & directiſſima, donec directe fert a primo Termino per medium aliorum Terminorum ad ultimum, quamvis tota rectitudine, & per totalem rectam lineam primus Terminus ſpretis intermediis aliis Terminis ultimo fortaſſe
2 omnino diametraliter non correſpondeat per ea, quæ ponderant *Paciebell. de diſtant. cap.*4. *membr.*2. *numer.*16., *Other. de Paſcuis cap.*28. *num.*24., *Hier. de Mont. cap.*18. *num.*2., *Manſ. conſultat.*681. *num.*34., *Rot. deciſ.*1104. *num.*6. *&* 7. *coram Emerix Juniore.*

Tota igitur reducebatur amaritudo circa verificationem aliorum ſeptem Terminorum intermedie iacentium, quorum primus erat ille *del Felcetone* in Planta Juſtiniana numero ſecundo, & iſte tam in primo acceſſu §.4., quam in ſecundo §.4., *&* 5. recognitus, & repertus fuit verus, lapideus Terminus manufactus cum ſuis lapidibus Teſtimonialibus ſubtus, & ulterius animadverſum etiam fuit, an correſponderet, ſeu reſpiceret Terminum *delli Trè Confini*, & adinventum, iacta per Agrimenſores Squadra coram Dominis, quod optime, & mirabiliter correſpondebat; Unde cum haberet omnia univoca ſigna veri Termini diviſorii dubitari non
3 poterat, quin ſtaret ad dividendum unum Territorium ab illo ad notata per *Corn. conſil.*333. *volum. primo*, *Maſcard. de probat. concluſ.*400. *n.*4., *Rot. in Narnien.*, *ſeu Interamnen. bonorum* 20. *Martii* 1700. §. *Hinc coram me*, *& in Romana Communantiarum prima Julii* 1701. §. *Quibus poſitis cor. Reverendiſſimo Decano*, *& in prima Deciſione* §. *Secundo quia*, *& in ſecunda* §. *tertio demum.*

Indeque eiuſdem formæ, eiuſdemque proportionis, & quadriangularis ſtructuræ erant alii ſequentes Contermini, ille videlicet *di Monte Saſſano* deſcriptus in eodem acceſſu iuxta Plantam numero quarto, ille nuncupatus *Caſa di Bartolone* ſignatus numero quinto, ille dictus *la Fieora di Valle d' Aglieri*, & ille demum in Contrada *Val Conteſſa* poſitus numero octavo directam habens reſpicientiam ad ultimum Polarem Terminum *dell' Oriolo*, ut Dominorum oculis innotuit in actu ſecundi Judicialis acceſſus §.19. proptereaque cum ex utroque acceſſu appareat, quod omnes iſti quinque intermedii Termini ſunt lapides non naturaliter orti, ſed fabrefacti, & poſiti ad uſum, & inevitabilem formam Conſinium, ſtantes in modum lineæ incipientis ab uno certo, & determinato incontroverſo Termino, & deſinentis in alium pariter certum, & incontroverſum Terminum, quamvis illius venuſtatis non ſint, illiuſque præciſæ formæ, cuius ſunt Termini Polares dominantes; Nihilominus cum in rei veritate ſint lapides habentes veram apparentiam, & veriſſimam eſſentiam Terminorum, certe, quod reputati fuere, & reputari debebant veri, &
4 reales Termini deſignativi Confinis Baſſani, & Vicarelli, ex animadverſis per *Rot. coram Peuting. deciſ.*12. *numer.*5., *& ſequent.*, *& in recent. deciſ.*82. *num.*41., *& ſequent. part.*18., *& coram Emerix Junior. deciſ.*1086. *num.*18.

Abſque eo quod iuvaret replicare, quod tertius Terminus, nempe ille nuncupatus *il Macchione di Mattia Corſi* in Planta numero tertio, & alter *la Carrareccia vecchia di Monte Longo* ſignatus numero ſeptimo in eadem Planta, reperti non fuerint, nec recognoſci potuerint, dum non aderant: Quoniam poſita concatenata aliorum Terminorum eſiſtentia ducente per lineam rectam de Termino ad Terminum, quamvis iſti duo deficerent, attamen optime aſſequebatur, Terminos inibi extitiſſe, & amotos fuiſſe, quo caſu ſane res ad hunc effectum non variabat, nam alias ſuperflua detegeretur,
5 & fruſtratoria exiſtentia aliorum terminorum, integram lineam, ſive ſpeciem catenæ efformantium, ad notata per *Gaſpar. Lot. in ſuo Conſ. inter Conſil. diverſ. de fin. regund. num.*36. *Ramon. conſ*24. *n.*27. *in fine Peregrin. conſ.*114. *n.*3. *lib.*3. *Hier. de Mont. de fin. regund. cap.*93. *num.*1., *& ſequen. Other. de Paſc. cap.*9. *num.*9., *&* 10. *Rot. deciſ.*408. *num.*7. *coram Cavaler.*, *& deciſ.*207. *num.*7. *coram Dunoz. Jun.*

Eò autem magis, quia non deerant Teſtes deponentes de exiſtentia horum Terminorum, nec deerant Perſonæ de tentata aliorum Terminorum amotione inquiſitæ, & propter amotionem in Carceribus Baſſani detruſæ, quo circa tam ex Teſtibus, quam ex oculari inſpectione optime conſtabilita omnium ſeptem intermediorum Terminorum realitas, & quid-
6 ditas in aperto ponebatur, ut de prima notarunt per *Text. in cap. licet de Teſtib. Anton. de Butr. in primo notabili Hier. de Mont. de fin. regund. cap.*53. *num.*16. *Maſcard. de probat. concl.*395. *num.*4. *Bertazz. conſ.*41. *num.*14., *& n.*21. *Pariſ. de Put. de reintegr. feud. cap.*180. *num.*7.

Tho-

*Thomat. deciſ.*131*. num.*1*., & ſeq. Rot. dec.*441*. num.*3*. coram Seraphin., & deciſ.*383*. numer.*3*. par.*1*., & deciſ.*195*. numer.*1*., & ſequen. part.*8*. recent.* Et de ſecunda docent *Capiblanc. de Offic. Baron. lib.*2*. cap.*46*. num.*16*. Card. de Luca de Iudic. diſc.*24*.*,& dictum fuit in laudata *Portuen. ſuper exceſſu quoad Vicarellum* §. *Ac denique*, *&* §.*Altera vero cor. me*, cum aliis fuſo calamo ibidem relatis.

Remque in evidentiam trauſire videbatur ex eo etiam, quod ex parte Ven. Collegii in rei veritate non aſſignabantur alia ſaxa, aut vetuſtiora, aut pleniorem Terminorum formam, & aſpectum habentia, quo ſane caſu deficientibus aliis Terminis, hiſce iam viſis, & bis recognitis contraponendis certe quod non niſi iſti canonizandi ſunt effectivi, & proprii Termini, qui a D.Principe aſſignantur ad diſcriminandum proprium ab alieno Territorium, quod alias indiviſum,& abſque ſui Confinibus ad antiquum
7 Chaos redigeretur, ex animadverſis per *Bald. conſ.*420*. lib.* . . , *& conſ.*468*. utrobique num.*1*. lib.*3*. Peutinger. dec.*12*. n.*5*. Emerix deciſ.*1086*. num.*12*., &* 18*., & in recent. deciſion.*82*. num.*41*. part.*18*.*, & plenius deductum fuit in dicta *Romana, ſeu Portuen. Tenutarum ſuper exceſſu quo ad Vicarellum* 26*. Martii* 1708*.* §*. Ac denique coram me.*

Quodque omnes intermedii Terminales lapides à Principe aſſignati, & in ejus Planta à numero primo ad nonum deſignati ſint, & ſemper fuerint veriſſimi Termini, & Confines, & uti tales ab omnibus reputati, & cuſtoditi probant plures Teſtes formiter examinati in *Summario anteactæ propoſitionis à num.*2*. ad* 11., quibus propterea tanquam deponentibus de facto proprio, & de re, de qua tanquam exiſtente in Nemoribus, & Arvis non niſi a Ruſticis Nemorum, & Arvorum Habitatoribus haberi poteſt vera
8 notitia, venit deferendum, ut monuit *Bald. in conſ.*468*. num.*1*. lib.*3*. Gonzal. in cap. Cum Cauſa verbo Teſtes n.*6*. Hier. de Mont. de finib. regund. cap.*52*. numer.*10*. Petr. Ubald. de duob. fratribus par.*5*. princip. num.*31*. Sperell. dec.*178*. num.*92*., & in dicta Portuen. ſuper exceſſu quoad Vicarellum* §*. Agnoſcentes coram me.*

In nihilo prorſus relevante, quod tales Teſtes præſertim aliis, ut hic probationem generibus adminiculati, ſubditi ſint Principis Juſtiniani, & ſint quodammodo intereſſati veluti habentes Jus lignandi in Territorio Baſſani, quoniam ſubditi admittuntur ad probandum pro Domino, nā alias impediretur Principi probatio eorum, quæ
9 in ſuo feudo occurrunt, & de quibus non niſi ſubditi poſſunt deponere, ut advertit *Farinac. de Teſtib. quæſt.*55*. num.*182*., & ſequen. Card. de Luca de Iurepatron. diſc.*3*. numer.*8*., & ſequen. Rot. in rec. dec.*187*. num.*22*. & ſeq. part.*12*., & in Toletana Decimarum de Capilla quoad Parochos* 14*. Iunii* 1700*.* §*. Satisfacere coram me.*

Quo vero ad Intereſſe, illud parvipendendum videbatur, dum ad quid modicum reducebatur magnificatum hoc Jus lignandi, quod in ſubſtantia cadit ſuper paucis demortuis lignis, quod potius eſt intereſſe Communitatis, quam Civium, & quod eos non arcet a teſtimonio
10 ferendo pro eadem Communitate *Ald. n. ad ratt. deciſ.*304*., & deciſ.*543*. verſ. limita* 7*. Rota coram Gregor. deciſ.*340*. num.*9*., & in Romana, ſeu Nullius ſuper manutentione* 3*. Aprilis* 1702*.* §*. Non quidem coram Eminentiſſimo Scotto.*

Minuſque Teſtes iſti redargui valent de inconſtantia in eorum dictis, dum in iis, quæ ſunt de eſſentia optime concludunt, & ſunt conſtantiſſimi, propterea omnimodam promerentur fidem per *Text. apert. in l. prima C. de veter. Iur. enucl. Rot. deciſ.*1101*. num.*23*. coram Emerix, & in citata Toletana Decimarum de Capilla quoad Parochos* §*. Vel ex quo, & in Romana, ſeu Neapolitana Pecuniaria* 8*. Maii* 1711*.* §*. Non relevante coram Eminentiſſimo Scotto.*

Ultra autem huc uſque demonſtrata concurrebant etiam tot, & tanti actus Juriſdictionales exerciti continuo per Barones Baſſani, & præcipue per Aſcendentes moderni Principis intra controverſos fines, & præcipue in loco nuncupato *il Felcetone* & in alio *di Monte longo, Val d'Agliari, e di Val conteſſa, ut in Summ. num.*3*.* 4*., &* 5*.*, & plenius in alio præcedenti *Summar. num.*12*.*, ex quibus non minus ceſſabat biſcentenaria poſſeſſio decantata per Ven. Collegium,
11 quam probatum remanebat Territorium Baſſani eo uſque ſe extendere quo exercita fuit Juriſdictio, ut ultra adductos in prima *Deciſione* §*. Tertio demum firmarunt Peregrin. conſ.*114*. num.*3*. lib.*3*. Pariſ. conſ.*4*. lib.*4*. Menoch. conſ.*11*. num.*10*., & ſequentibus, & conſ.*147*. num.*15*., & ſeq. Hier. de Mont. de fin. regund. cap.*52*. n.*4*., &* 5*. Gratian. diſcept. forenſ.* 597*. num.*11*. ibique Carol. Anton. de Luca verſ. Confines probantur.*

Quin e conſpectu horum actuum ullam promereantur ſibi animadverſionem, nullumque efforment obicem alii oppoſiti actus pariter iuriſdictionales exerciti a Ven. Collegio in contradis, ſeu locis *del Felcetone, Valle d'Agliari, Valle Conteſſa, e Monte longo*, quandoquidem vocabula huiuſmodi non ſunt indelebiles denominationes Terminorum, ſed ſunt genericæ denominationes Regionum, in quibus iacent iidem Termini, eædemque Regiones pro parte ſunt de Territorio Baſſani, & pro parte Vicarelli, unde cum actus per Principem exerciti verificentur non in ſimplici vaga denominatione Regionis, ſed contradiſtinguantur, & concludantur exerciti intra fines Territorii ſibi ſpectantis, idque non concludatur per Ven. Collegium, dum illi per idem magnificati deſumuntur a ſola vaga, & mera denominatione abſque contradiſtinctione ulteriori talis exercitii in illa parte Vicarelli, quam ſubſtinet ſibi ſpectare,
12 & a Principe eſſe occupatam, evanidi redduntur, & ſubobſcuri, nilque ponunt in eſſe; ad *Text. in cap. in præſentia ibique Canoniſtæ communiter de probat., Rot. coram* Coccin. *dec.*1911*.*

*num.4., & 5. & coram Celſ. deciſ.*161.*numer.*3.,
& conſentanee declaratum extitit *in prima De-
ciſione §. Tertio demum coram R.P.D. meo Lan-
cetta.*

His igitur iactis fundamentis inutile reddeba-
tur novum diffugium Ven. Germanici Collegii
in eo præcipue reſidens, quod Eccleſia Baſſani
habet Tenimentum rubrorum 35. finitimum
cum fundo Vicarelli, ut ex pluribus Inventariis,
de quibus in *Summario dicti Collegii a num.* 20.
ad 25., quaſi quod inferri exinde valeat tale Te-
nimentum Eccleſiæ *detto della Felcetta* non ex-
tendi, nec attingere Terminum in ea parte
a Principe aſſignatum, denominatum *le Caſe
di Bartolone, e la Ficora di Val d'Aira*, quod-
que ad hoc ut Tenuta *della Felcetta* eo uſque
perveniret, opus eſſet, quod pluſquam multi-
plicaretur, & conſcederet ad rubra 80.; & ultra;
nihilo tamen minus argumentum non currebat,
animadvertendo, quod in eiſdem Inventariis,
in quibus enunciabatur huiuſmodi Tenimen-
tum rubrorum 35., illud deſcribebatur etiam
uti exiſtens *in Territorio Baſſani*, & hoc eſt, quod
importat, & quod ſufficit Principi Juſtiniano,
cum de cætero an ſit rubrorum 35. plus, aut
minus, tangit particulare Intereſſe Eccleſiæ,
ſed rem non variat circa fundamentum Princi-
pis, cuius favore firmum remanet, & ſatis eſt,
quod in ea parte adſint pro confine vero, &
reali, ut præmiſimus, *le Caſe di Bartolone, e
la Ficora di Val d'Aira*, & ſic quoties Prædium
controverſum inhæſitanter, & innegabiliter re-
manet, & poſitum eſt in Territorio Baſſani, &
quod extenditur uſque ad eoſdem fines, & ter-
minos, curandum non eſt de ſiccis enunciativis
ad alios effectus emiſſis circa quantitatem Bo-
norum ſpectantium ad Eccleſiam emanatis, in-
13 conſulto Principe, eiuſque Auctoribus inſciis,
*Rot. coram Bich. deciſ.*461. *numer.*7. *& in recent.
deciſ.*762. *num.*19. *& in Romana, ſeu Portuen.
Tenutarum ſuper exceſſu quoad Palum* 26. *Martii*
1708. §. *Parumque coram Me.*

Vanum itidem erat prætendere, quod ſæpe-
fatus primordialis terminus *de tre Confini*, a quo
pendet ſubſequentium hinc inde ordo, & ſubſi-
ſtentia, reſpicere nullatenus poſſit Terminum
del Felcetone, ſed ducente Aggere, ſive Mor-
rono alium, & diverſiſſimum Terminum in
ſummitate Montis longi, dum ſtructura, & aſ-
pectus ejuſdem fundamentalis Termini tan-
quam longa, & acuta indicabat, & reſpicie-
14 bat Montem longum, & non laterales Con-
terminos Principis Iuſtiniani, ex deductis per
Bartol. in tract. Tyberiad. figur. 20., *Corn. conſ.*
333. *num.*10., *Maſin. de confiſc. quæſt.* 11. *n.* 43.
Mont. de fin. cap. 18. *num.* 5., *Zual. ad Statut.
Favent. lib.*3. *rub.*37. *num.*5. *tom.*1.

Obiectum enim mole propria ruere ſemper
videbatur, dum nec in primo, nec in ſecundo
acceſſu datum fuit Dominis, vel Aggerem,
vel Terminum prætenſum poſſe corporeis ocu-
lis recognoſcere, & ſic corruente ſuppoſito,
corruebat hypotheſis, totaque argumenti vis
debilitabatur, ponderando præſertim, quod &
ſi vere, & realiter, prout non adeſt in eodem
Monte, adeſſet figuratus Terminus, nihilo-
minus tanquam valde diſtans, nunquam poſſet
correſpondentiam habere cum illo primo Ter-
mino, a quo reſpici non poteſt, nec reſpicitur
ut Domini oculariter recognoverunt in actu
poſtremi Acceſſus, præſentibus, & hoc ipſum
affirmantibus Peritis Agrimenſoribus, quibus
deferendum venit, ut optime obſervavit *prima
Deciſio §. Et ſane, & ſecunda §. Ponderabant*,
cum aliis ibidem adductis,

Hinc etiam exulabat quælibet umbra diffi-
cultatis circa Terminum *de tre Confini* exiſten.
a parte Sutrii per Judicem Subdelegatum ex-
cavatum, & recognitum, e cuius denomina-
tione *de tre Confini* prætendebat Collegium
extenſionem Territorii Vicarelli; Attamen
contrarium compertum fuit, dum, eo excava-
to, lapides, qui Teſtimoniales per Agrimen-
ſores vocantur, duo erant, & ex uno latere
indicabant Baſſanum, ex alio vero Sutrium,
& quod plus eſt in eiſdem geminis lapidibus Te-
ſtimonialibus inſcriptum erat *Baſſanum, & Su-
trium*, unde quo magis refricantur Termini,
magis excluditur *Vicarellum*, cum etiam iſte
Terminus illud apertius excludat, cum ſubtus
eum non fuerit adinuentus tertius lapis Vica-
rellum indicans, ſeu reſpiciens, eiuſque no-
men continens, propterea que nil faceſſit, quod
15 extrinſece, & erronee denominaretur Ter-
minus trium confinium, quando in rei veritate
duorum tantum, nempe Baſſani, & Sutrii,
erat, & eſt iuxta regulam, de qua *in Romana Pe-
cuniaria ſuper contributo* 23. *Junii* 1704. §. *Cir-
ca coram Me, & in Tiraſonen. Potionis* 7. *Maii*
1703. §. *Cæterum in fine coram Reverendiſſimo
Molines, & in Firmana ſucceſſionis hæreditatis
Ioannis Baptiſtæ* 26. *Iunii* 1710. §. *Parum co-
ram eodem.*

Nilque demum urgebat, quod a parte Orio-
li adſit Terminus denominatus *Fonte Vitabbio*
denotans confine cuiuſdam Tenutæ nuncupatæ
l'Aiola venditæ ab illis de Mutis favore Au-
ctorum eiuſdem Principis cum enunciativa,
quod ab una parte confinaret cum Tenuta Vi-
carelli; Quantum enim attinet ad verificatio-
16 nem huiuſmodi enunciati confinis cum Vica-
rello, iſta habetur in extremitate Oriolum ver-
ſus, & id ſufficit, cum ſatis ſit, quod verifice-
tur in puncto *Rota dec.*95. *num.* 18., *& dec.*188.
*num.*7. *par.*8., *& deciſ.*477. *num.*8. *par.*9. *recent.*,
& plenius in ipſo acto ſecundi Judicialis Acceſ-
ſus §.18., comprobatū extitit exemplo Brachia-
17 ni per ſolum angulum, ſeu punctum verificabi-
lem in ſummitate lapidis quadrilateris eadem
Territoria dividentis, teſte *Rota coram Emerix
Iun. deciſ.* 1086. *num.*17. *verſ. & demum, & in
dicta Portuen.* 26. *Martii* 1708. §. *Cæterum
Domini.*

Quantum autem ad eſſentiam ſubſtantialem
Ter-

Termini *di Fonte Vitabbio*, iſta prorſus deficit, animadvertendo, quod Terminus *di Fonte Vitabbio* non eſt diviſorius, & ſeparativus Territorii, dum inſculpta habet in fronte Stemmata diverſarum Familiarum Anguillariæ, Ceſiæ, & Mutæ poſſidentium olim plura Bona in Territorio Baſſanenſi, ideoque ſtabat ad dividendum non Territorium Baſſani, ſed particularia Bona, & ſic figuram, & repræſentantiam
18 Termini diviſorii facere nunquam valebat, nec eſſe poterat confinis Tenutæ Vicarelli, ut firmant *Joan. Franc. de Pont. conſil.51. numer.6. lib.1., Socein. Jun. conſ.68.n.7. & ſequ. tom.1., Cravett. conſ.673. ſub n.11.*

Et ita omiſſis aliis levioris ponderis obiectis, quæ ex ipſa oculari Dominorum inſpectione in dicto ſecundo acceſſu reiecta, & confutata remanſerunt, utraque Parte viriliter Jura ſua deducente reſolutum fuit.

ASCULANA ELECTIONIS PUELLARUM.

Lunæ 22. Junii 1716,

ARGUMENTO.

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *In concurſu alterius ſolam civilitatem habentis præferri ſemper debet ille qui eſt de familia fundatoris ſaltem in genere probata.*

2 *Appellatio non efficitur communis inter Collitigantes ſi unus ex eis liti iam renunciavit.*

3 *Fundator ſi abſque ulla temporis præfixione vocavit illos de ſua familia ſemper iſti extantes ſunt admittendi.*

4 *In concurſu duarum atteſtationum vel prima, vel neutra eſt attendenda.*

DECISIO DCCLXIV.

EXploratis denuo per Ordinarium Aſculi quinque illis Puellis de familia contentiva Migliana, quæ in limine tantum anteactæ huius Cauſę Propoſitionis declaraverant velle Moniales fieri, & conſtanter perſiſtentibus in propoſito Clauſtralem eligendi, ducendique Vitam. Dubitari hodie contingit de Viribus Deciſionis æditæ coram Me 7. Iunii ſuperioris anni, & DD. mei non dubitarunt perſiſtere in Deciſis *juxta modum* inferius exprimendum.

Diſtincte enim procedendo, & ordiendo a Monaſterio S. Onuphrii, in quo ante motam litem iam duæ Moniales Miglianæ admiſſæ fuerant, nempe Barbara Ciannavei, & Franciſca Arpini, quoad Iſtas res videbatur plana, tamquam bona fide electas, & admiſſas nemine Comparente in oppoſitum, unde in hoc Monaſterio admitti nunc debebat Franciſca de Mucciarellis, quæ eſt una ex illis de familia, & iam urget pro tali admiſſione cum prærogativis, & commodo in Teſtamento expreſſis, indeque relicto vacuo quarto Loco, nil ſupereſt dicendum quoad iſtud Monaſterium, nilque opponi poteſt contra dictam duarum Puellarum primordialem electionem, ut firmat Deciſio, quæ revidetur §. *Rurſus*.

Tranſeundo ad Monaſterium S. Ægidii, in quo una dumtaxat admiſſa extitit Puella nempe Emigdia Cornacchia, certe quod in eo duæ ex illis pariter nunc comparentibus nimirum Felicia, & Emigdia de Mucciarellis pariter de familia admittendæ ſunt modo ſuperius expreſſo, in ſuſpenſo itidem relicto quarto loco pro Puellis, vel de præſenti non habilibus ſacri habitus, vel non adhuc deliberantibus velle Deo famulari ut in deciſione §. *Præterea*.

Deſcendendo nunc ad Monaſterium Sanctæ Mariæ Virginum, in quo Puella illa de Pariſanis admiſſa ante motam litem jam deceſſit, nulla adeſſet difficultas pro admiſſione Annæ, & Mariæ de Cantis, quæ ſunt de familia, & ratificarunt cum eiſdem Commodis, & prærogativis in Teſtamento conceſſis, ſed tota ſtetit amaritudo in deſtinatione illius Puellæ, quæ tertium hunc locum implere deberet, cum plures eſſent electæ, uno eodemque tempore poſt motam litem, & pro prælatione huiuſmodi nunc inter ſe ſe dimicantes, ſed inter has prælegi, & approbari meruit Thereſia Salli de familia fœminina Milliana iam Monaſterium ingreſſa, licet non dum profeſſa; Illa enim veluti iam Sacro habitu induta, & de familia Benefactoris ſaltem in genere probata,
1 omnis æquitas expoſcebat, ut cæteris aliis Puellis habentibus ſolam Civilitatem præferri in concurſu deberet ad *Text. in l. cum alienum 10. Cod. de legat. Mantic. de Coniectur. lib.6. tit.11. numer.21. Rot. deciſion.379. numer.2. coram Dunozett. Iun., & dec.1162. coram* Iacobo *Emerix*.

Neque præfata Monaſteria in controverſiam amplius huiuſmodi electiones revocare poterant, dum acceptaverant ſententiam A. C., & huic liti renunciaverant, propereaque, etſi a tali ſententia appellatum extiterit ab altera parte, nihilominus Appellatio minime efficiebatur Communis Monaſteriis collitigantibus,
2 ſtante eorum renunciatione ad *Text. in l. poſt quam liti Cod. de tranſact., & in l.1. §. Item quæritur ff. de non appell. nunc Rota in Melevitana Laudi 14.* Iannuarii *1707. §. Attenta ſiquidem coram R. P. D. meo Lancetta*.

His poſitis reliquum erat videre, an enunciata tria Loca Vacua, & in ſuſpenſo in poſterum relinqui debeant pro Puellis de Sanguine, ſive de familia Miliana, nunc nõ exiſtentibus, vel de præſenti incapacibus, iuxta ſenſum S. Tribunalis, circa quod ſe valde læſa prætendebant Monaſteria ſub prætextu, quod dari poterat caſus, quod diu prædicta tria Loca vacarent, & ſic fraudaretur finis, & intentio Fundatoris directus ad habendas ſemper tot Moniales Milianas, quæ continuas effunderent preces Altiſſimo pro eius Anima: Verum Domini permanſerunt

ſeruut in eodem ſenſu, iniunxeruntque ad Mul-
tiplicum ponendos eſſe fructus horum trium
locorum vacantium decurrentes, ad hoc ut
Loca a Sac. Congregatione reducta a 21. ad 12.
temporis beneficio ad ſuum primævum eſſe, &
demandatum numerum redirent, ad quem ef-
fectum Domini etiam reſervarunt Iura recur-
rendi ad eamdem Sac. Congregationem pro
conſtituendo dicto numero Puellarum 21. a
Teſtatore demandata, de cætero Iuſtitiæ Con-
ſentaneum putantes, quod ſemper pateret adi-
tus Puellis de ſanguine Benefactoris; Cum enim
Teſtator non præfixerit tempus præciſum, &
principaliter voluerit favere Puellis de ſangui-
3 ne, quocumque tempore iſtæ ſupervenirent
debent habere locum gaudendi emolumento
relicti, ut diſtinguendo tradunt *de Luc. de linea
legal. lib. 1. in fin. tractat. lineal. reſponſ. 22. ſub
n. 5. §. Accedit Adden. ad Ludoviſ. dec. 339. ſub
num. 16. Manſ. conſult. 62. cum ſeq. Rot. dec. 43.
num. 6., & 7. par. 15., & in eius confirmatoria dec.
103. a num. 16., & num. 33. cum ſeq. eadem par.
15., & dec. 325. num. 4., & 5., & num. 13. verſic.
non eſſendoei par. 17. rec. cum aliis in deciſione quæ
revidetur §. Eoque clarius*.

Nilque demum relevabat quod aliæ adeſſent
etiam Puellæ, quæ ſupponebantur reelectæ in
vim Decreti A.C., quoniam reelectio iſta ſup-
ponebatur quidem in tempore habili ſequuta,
ſed nequaquam iuſtificata remanebat ex reele-
ctione facta de anno 1709. de quo in *Summ. n.
2.* juxta atteſtationem Abbatiſſæ dum e conver-
ſo Abbatiſſa cum Sindicis atteſtata fuerat reele-
ctionem factam fuiſſe de anno 1708., & ſic in-
fallibiliter ante Decretum A.C. unde pugnanti-
bus inter ſe geminis hiſce atteſtationibus, vel
primæ, vel neutri ſtandum erat, ut dictum
4 fuit *in Troiana delationis Crucis 13. Decembris
1709. §. final. coram Emo Priolo*.

Et in hunc modum reſolutum fuit Partibus
hinc inde Jura ſua viriliter deducentibus.

FANEN. MANUTENTIONIS.

Lunæ 22. Iunii 1716.

ARGUMENTUM.
Leges in Summario.

SUMMARIUM.

1 *Manutentio datur poſſidenti authoritate* Iudicis.
2 *Poſſeſſio poſterior, & legitimo deſtituta titulo non
eſt manutenibilis.*
3 *Legatum uſusfructus reſolvitur morte uſufructua-
rii.*
4 *In iudicio poſſeſſorio examinandus non eſt titulus
turbidus, & illiquidus.*
5 *Dos an iuxta ſtatutum Fani ſuccedat loco legiti-
mæ eſt articulus valde dubius, & in eo adſunt
authoritates inter ſe pugnantes.*
6 *In iudicio poſſeſſorio admittendæ tantum ſunt ex-
ceptiones claræ, & liquidæ.*
7 *Mulieres in rebus proprium intereſſe tangentibus
eſſe ſolent providæ, ac diligentes.*
8 *Exceptiones turbidæ, & illiquidæ ad petitorium
ſunt reiiciendæ.*

DECISIO DCCLXV.

SUper domo aliiſque bonis in quorum proprie-
tate quondam Joannes Figulus hæredem inſti-
tuit Eccleſiam SS. Crucifixi in uſufructu vero
Franciſcam, & poſt eius obitum Guidobaldum
indeque Luciam, ac tandem Joſephum Roſam
manutentionem obtinuit ab A.C. Joſeph Roſa
Luciæ ſubſtitutus ſemel atque iterum Canoni-
zatam a Signatura Juſtitiæ non obſtante, quod
eadem Lucia in prædictis Bonis inſtituerit ſuos
hæredes Franciſcum, & Victoriam de Carigiis,
quive poſſeſſionem cæperunt actualem, & ma-
nuteneri prætendebant; Unde Commiſſa mihi in
devolutivo cauſa appellationis in hodierna au-
dientia DD. meos interrogavi, *An, & cui
danda ſit manutentio*, habuique reſponſum dan-
dam *eſſe manutentionem Ioſepho*.

Motivum præbuit reſolutioni clara littera
Teſtamenti ita concepta - *Che ſia ſuo erede uſu-
fruttuario il Signore Guidobaldo ſuo fratello, e dop-
po la di lui morte la Signora Lucia Ludovica ſua
ſorella, e doppo queſto il Signor D. Giuſeppe Roſa
ſuo Nipote*: Unde quoties idem Roſa poſt mor-
tem Luciæ Judicis authoritate poſſeſſionem cæ-
pit bonorum hæreditariorum Figuli, quorum
1 ad eum ſpectabat uſusfructus certe, quod ma-
nuteneri debet ad *Text. in l. 1. ff. quorum lega-
torum Rot. in Peruſina dotis 20. Junii 1701.
§. Quandoquidem coram clar. me. Card. Caprara*.

Nil prorſus attenta poſſeſſione propria aucto-
ritate, & de facto capta per illos de Carigiis,
quia tamquam poſteriori illegitima, & legitimo
deſtituta titulo, & cauſa poſſidendi non eſt ma-
nutenibilis, nec vincere valet poſſeſſionem le-
gitimam, & clariſſimo titulo innixam ad com-
2 muniter notata per *Menoch. de adipiſc. remed. 3.
num. 732. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 402. n. 1.,
& num. 13. Rot. cor. Gregor. deciſ. 412. num. 2.,
& 3. coram Coccin. deciſ. 344. num. 1. coram Ca-
valer. deciſ. 241. num. 3., & in recen. deciſ. 150.
num. 21. par. 16., & deciſ. 240. numer 6. par. 19.,
& in Caeſenaten. manutentionis 28. Junii 1706.
§. Quibus coram R.P.D.* Caffarello, *& in Feren-
tina Iuriſpaſcendi ſuper manut. 9. Maii 1707.
§. ultimo coram Eminentiſſimo Scotto*.

Nec obſtare valebat regula, qua traditur
ſubſtitutum capere debere poſſeſſionem de ma-
nu hæredis, quia hæc non applicatur in termi-
nis hæredis uſufructuarii manente proprietate
apud tertium tunc enim non poteſt obligari,
aut teneri ſubſtitutus ad capiendam poſſeſſio-
nem legati, ſeu bonorum de manu hæredis, qui
nullam habet poſſeſſionem ex illa alia non mi-
nus inconcuſſa regula, quod morte uſufructua-
rii nullum Ius remanet in eius hærede reſolvi-
turque legatum, ac ſi nunquam factum fuiſſet,
3 ut per *Text. in l. neque fructuarium Cod. de uſu-
fructuario Menoch. conſ. 139. numer. 18., & 19.
Gabr. de Bedis tractat. de uſufruct. cap. 5. & ultim.
ſol.*

fol. mihi 411. *Paul. Criſtin. deciſion. Belgic.* 176. *num.*8. *vol.*2. *Rot. coram Coccin. dec.*1972. *n.*3., *& coram Dunoz. deeiſ.*559. *num.*4. *coram Buratt. deciſ.*24. *num.*8. *& coram* Duran. *deciſ.*62. *n.*19.

Agnoſcentes hanc veritatem defenſores illorum de Carigiis allegabant prætenſionem bonorum controverſorum, tam pro prætenſa dote Luciæ Ludovicæ, quam pro prætenſo legato ſcut.60. ab eodem Joanne ut aſſeritur exacto tamquam Procuratore, uſque de anno 1655. per Octavianum Figulum, eidem Luciæ relictum, nihilo tamen minus apparuit utrumque corruere titulum, aut certe, vel tamquam

4 inſubſiſtentem, vel ſaltem valde turbidũ in hoc Judicio non eſſe examinandum, ut advertit *Urceol. conſult. forenſ. cap.*71. *n.*38. *vol.*2. *Manſ. conſult.*312., *& Rot. Lucen., apud eum poſt d. conſ.*312. *fol. mihi* 78. *colum.*2. *in fin. tom.*4. *Rot. dec.*679. *num.*5. *par.*1 *rec.*, *& poſt Poſth. de manut. dec.*150. *num.*10., *& coram Dunoz., & dec.*569. *n.*6., *& per Rot. in Cæſenaten. manut.* 28. *Junii* 1706. *§. final. cor. bon. me. Caffarello.*

Quantum enim attinet ad dotem eius turbiditas promanat, ex quo Joannes de cuius bonis agitur non erat debitor dotis ex propria Perſona, ſed tamquam hæres Patris, propereaque videndum erat an vere fuerit hæres ſimplex, & quoties de hoc conſtitiſſet compenſari potuit cum uſufructu per eum Luciæ relicto, aut certe ad evitandam talem compenſationem opus eſſet examinare, an dos iuxta Statutum Fani ſuccedat loco legitimç ſuper quo articulo ad

5 ſunt inter ſe pugnantes auctoritates cum pro affirmativa Stent *dec.*240. *par.*14., *& in Æſina legitimæ* 21. *Januarii* 1709. *coram Reverendiſſimo Molines*, *& in Ariminen. Succeſſionis* 16. *Januarii* 1708. *coram R.P.D. Aldrovando*, *& in Fulginaten. Succeſſionis*, *& dotium* 25. *Januarii* 1704., *&* 30. *Januarii* 1705. *coram R. P. D. Lancetta*. *&* 20. *Junii* 1707. *cor. Eminentiſſimo Scotto*, *&* 25. *Januarii* 1708. *cor. Reverendiſſimo Omanna*, *& pro negativa dec.*335. *par.*17.

Unde dubietas huiuſmodi quæſtionis dubietatem adauget, & obſcuritatem prætenſæ dotis in præſenti Judicio non admittente alias exceptiones, quam illas, quæ ictu oculi claræ, &

6 limpidæ deteguntur *Rot. coram Seraph. dec.*272. *n.*5. *coram Cerro dec.*735. *n.*5. *in rec. deciſ.*133. *num.*5. *par.*10. *in dec.*13. *n.*6. *ad Card. de Luc. de fideicom.*, *& in Romana hæreditatis de Ruſpolis* 2. *Martii* 1705. *§.*6., *&* 7. *coram Reverendiſſimo Molines*.

Circa vero legatum augebatur perplexitas; imo detegebatur apertiſſima inſubſiſtentia prætenſionis dum nimis inveriſimile videbatur, quod incurſu annorum 60., & ultra quando vere, & realiter ab eodem Joanne exactum extitiſſet prætenſum legatum, non fuerit conſignatum Luciæ, quoties eadem Lucia nuſquam inſtetit nullumque fecit actum pro illius conſecutione, cum mulieres in materiis tangentibus

7 proprium intereſſe eſſe ſoleant providæ diligentes, & Cautæ, ut animadvertit *Rota in Romana redditionis rationis* 17. *Iunii* 1709. *§. Pro coronide*, *& in Senogallien. pecuniaria* 6. *Decembris* 1715. *§. Indeque coram Me*; Quo circa concludere oportet creditum hoc, vel non debitum, vel ſatisfactum extitiſſe ſicque prætenſiones huiuſmodi adeo involutas exquirenteſque longius

8 ſubtilinſque examen non eſſe admittendas in hoc ſummariſſimo Judicio, ſed reiiciendas ad petitorium ex congeſtis *in Sorana Iuriſpatronatus* 10. *Decembris* 1710. *§. Poſita coram Eminentiſſimo Scotto*, *& in Romana, ſeu Tuſcanen. manutentionis* 21. *Februarii eiuſdem anni §. final. coram R.P.D. meo Criſpo*.

Et ita utraque &c.

FRISINGEN. PAROCHIALIS.

Lunæ 22. *Junii* 1716.

ARGUMENTUM.

Ebrietas ad privandum aliquem ſua Parochia ſatis non eſt & quid ſi iſta Ebrietas ſit frequens, & habitualis: Et quæ delicta probari debeant pro exequenda huiuſmodi privatione.

SUMMARIUM.

1 *Intemperantia, & ebrietas mentem execçat, & libidinem provocat.*

2 *Sacri Canones aliam pœnam non conſtituerunt labentibus in ebrietatem, quam ſimplicem ſuſpenſionem.*

Neque ex huiuſmodi ebrietate privari quis debet a Parochiali n. 3.

Limita ſi iſta Ebrietas ſit habitualis, & frequens probata n. 4.

5 *Pœna privationis a Parochiali eſt omnium maior, & pœnæ capitali æquiparatur.*

Neque quis ea eſt privandus niſi facta prius trina monitione ab ordinario perſonali, & iudiciali n. 6.

Et concurrentibus concludentiſſimis probationibus n. 7.

Et quæ debeant eſſe huiuſmodi probationes num. 8.

9 *Pro privando Parocho ſua Parochia & pro imprimenda perpetua macula in Sacerdote admitti debent teſtes omni exceptione maiores.*

10 *Delictorum probatio ad privandum aliquem ſuo beneficio debet eſſe plena, & concludens.*

Nec ſufficit qualibet diffamatio facti, ſed Juris, & quæ iſta ſit n. 11.

Quinimo nec minus iſta Juris diffamatio ſola in hoc caſu ſufficit n. 12.

13 *Antiqua delicta refricanda non ſunt quando concurrit in delinquente mutatio, & reſipiſcentia.*

DECISIO DCCLXVI.

Firmiora agnoſcentes hodie DD. fundamenta poſtremæ Deciſionis editæ ſub die 8. Aprilis ſuperioris anni coram Eminentiſſimo Scotto, non heſitarunt perſiſtere in ſecundo loco deciſis.

Quamvis enim dignitas Sacerdotalis deturpata nimis, nimiumque læſa remaneat ab in-

1 tem.

temperantia, & lapſu in ebrietatem, quæ &
mentis inducit exilium & libidinis provocat in-
centiuum, nihilominus Sac. Canones aliam
pœnam non comminantur prolabenti in ebrie-
2 tatem quam ſimplicem ſuſpenſionem *Text. eſt
in cap.* a crapula de vita, & honeſtate *Clericor.
ibique Gonzal. n.9. §. Deinde*.

Aſperum igitur, & nimis durum videbatur
DD., quod Joannes Funck ab Ordinario Fri-
ſingen. privatus extiterit parochiali, cujuſmo-
di privationi nequaquam ſubiacebat ex præciſe
3 notatis per *Abbat. in dicto C. A. crapula n. 1.,
& 3. Fagnan. in cap. ſi conſliteris num.24. 25. de
accuſat. Menoch. de Arbitr. caſ.404. num.4. Bel-
let. diſquiſit. Cleric. §. 15. num.2. Rot. dec.277.
num.9. 11. & 12. & deciſ.269. num.14. 15. cor.
Priolo*.

Quamquam vero habitualis quodammodo
inebriatio, & frequens Eccleſiaſtici vinolentia
4 viam ſternat poſitivæ privationi, nihilominus
ad hunc effectum debet probari pertinax, &
obſtinata, cum agatur de pœna, quę eſt om-
nium maior & in iure Canonico æquiparata
5 pœnæ capitali, *ut in cap. conquerente de reſtit.
ſpoliat. ibique Fagnan. num. 2.* non poterat or-
dinarius ſub hoc ſuppoſito Ioannem Funck pri-
6 vare abſque trina monitione perſonali, & iudi-
ciali *ut in Canon. ſi Epiſcopus 17. Clement. primo
de heret. & in dec Eminentiſſimi Scotti §. Deficie-
bat*. Et non concurrentibus rigidiſſimis atque
7 concludentiſſimis probationibus *Gloſſ. in cap.
Veniens de Teſt. ibique Abbas num.4., & deciſ.
num.8. Pelin. in cap. Super num.7. de accuſat. Pi-
gnat. conſult. can.149. num.70. tom.9. Rot. coram
Seraph. deciſ.1029. num.2.*

In Themate autem trina monitio perſonalis,
& iudicialis deficere videbatur, & probationes
vitioſæ, & habitualis inebriationis in ſubſtantia
depromebantur a depoſitionibus teſtium exa-
minatorum in proceſſu informativo abſque
alia repetitione, citata parte, quæve propte-
rea inefficaces detegebantur ad effectum conſti-
8 tuendi tutam & ſecuram eam probationem, cui
innixus Judex devenire poſſet ad privationem
delinquentis. *Vermigl. conſ.99. n.2., & ſeq. Zuff.
de legit. proceſſ. lib.2. qu.95. n.4. & 5.*

Maxime perpenſo, quod prorſus deſidera-
bantur documenta criminoſi relapſus in ebrie-
tatem, cum incorrigibilitate; nam prætenſa
ſe inebriandi pertinax conſuetudo probari præ-
tendebatur, ſed probata non remanebat ex ali-
quibus teſtibus in eodem proceſſu informativo
adductis inter ſe ſingularibus & variis, quive
nullam præcipue in ſubiecta odioſiſſima mate-
ria, in qua agitur de imprimenda perpetua
9 macula in Sacerdote, & Parocho, & ad effe-
ctum eum privandi parochia admitti non de-
bent, nec admittuntur alii teſtes, quam omni
exceptione maiores, *ut in Deciſ. quæ revidetur
§. Magis urgens cor. Eminentiſſimo Scotto*.

10 Delictorum enim probatio ad privandum
aliquem beneficio, debet eſſe plena, & con-
cludens *ex Text. in C. Adletas §. Calumniator
ubi gloſſ.* in verbo damnatus, neque ſat eſt quæ-
libet diffamatio facti nec ſufficit ad impedien-
dam aſſecutionem Beneficii, cum poſſit eſſe
calumnioſa, & orta apud leves, malevolaſque
perſonas, ad differentiam diffamationis Iuris
vel diffamationis ortæ apud graves & probos
11 viros, quæ ſufficit ad hunc effectum ex ani-
madverſis per *Card. de Luc. de Benefic. diſc.70.
num.7. Panimoll. deciſ.89. annot.3. num.6. Rota
deciſ.323. num.22. part.6. recen. & cor. Bichi dec.
408. num. 16.*

At ad effectum privationis nulla diffamatio
ſatis eſt, niſi concurrant rigoroſa documenta
delicti cum ſuis qualitatibus de iure neceſſariis
12 ad promulgandam ſententiam privationis, *te-
ſte Fagnan. in cap. dilectus primo num.20. de re-
ſcript. Card. de Luc. de Benefic. diſc. 71. num.4.
Rainald. obſervat. civil., & criminal. tom.1. cap.
15. ſupl.2. num.46. Capon. diſcept. forens cap.395.
num.9. Caſtill. deciſ. 160. num.51.*

Libentius Domini in hanc iuerunt Senten-
tiam, animadvertentes, quod probationes fa-
ctæ pro ſubſtinenda privatione non conclude-
bant reincidentiam in ebrietatem poſt tertiam
monitionem, quæ fuit illa unica monitio per-
ſonaliter Ioanni Funck præſentata, imo & quod
plus erat oppoſitum reſultabat ex atteſtatione
plurium Sacerdotum Eccleſiæ SS. Celſi, & Iu-
liani de Urbe, deponentium, memoratum
Joannem inibi quotidie ſobrie, devote, & exem-
plariter Eccleſiæ inſerviſſe, & actu inſervire,
unde non erant amplius antiqua delicta refri-
canda quando ſaltem habebatur evidens muta-
tio, & reſipiſcentia, ut ultra adductos *in deciſione
Emi Scotti §. Signanter monuerunt Bald. conſ.354.
lib.3. Seraphin. de privileg. Iuram. privilegio 21.
n.44. Rota coram Seraph. dec.46. num.2., & ſeq.
& deciſ.54 num.9., & dec.999. num.6.*

Et ita altera tantum parte informante &c.

COMPOSTELLANA PRÆEMINENTIARUM.

Veneris 26. Junii 1716,

ARGUMENTUM.

Sicuti pendet a nuda voluntate Parochi quando
funus a Defuncto, vel eius hæredibus non fuit
præſcriptum illud peragendi cum maiori vel
minori honorificentia, ita e converſo eſſe de-
bet in plena libertate Teſtatoris, Hæredis, &
Executorum præſcribere modum, & formam
funeris magis, vel minus nobilis, & cum nu-
mero Sacerdotum ipſis beneviſo.

SUMMARIUM.

1 *Res inter alios acta obligare nequit non interve-
nientes, & ſuum conſenſum non præbentes.*

2 *Tranſactio inita ſuper unico tantum caſu extendi
nequit ad diverſum.*

3 *A Parochi voluntate pendet quando funus a De-
functo, vel eius hæredibus non eſt præſcriptum
illud*

illud peragendi eum maiori, vel minori honorificientia.

4 *Heredi, vel Executori teſtamentario ſpectat præſcribere modum, & formam funeris faciendi, ſi Teſtator nihil de eo diſpoſuerit.*

Nec impediri debet hæredi ſplendidiorem facere extremam pompam defuncto, num.5.

Et qui ordo ſit ſervandus in convocandis Sacerdotibus num.6.

7 *Sacerdotes quo habitu debeant incedere in aſſociatione Cadaverum.*

8 *Actus præcarii, & gratuiti nil ponunt in eſſe.*

9 *Abſurdum intolerabile non eſt permittendum.*

DECISIO DCCLXVII.

POſt ſopitas antiquas controverſias per Concordiam ſtipulatam uſque de anno 1551. inter Confraternitatem Sanctiſſimæ Conceptionis erectam in Eccleſia Cathedrali, & Parochos Eccleſiarum Parochialium Civitatis Compoſtellanæ, qua concordatum fuerat, quod ſi quis ex Rectoribus d. Civitatis, ſeu eorum Locumtenentibus pro tempore nunc, & impoſterum neceſſarium duxerint invitare alios Presbyteros, qui ipſos coadiuvarent occaſione Funerum, & vigiliarum, exequiarum &c. ſeu alterius cuiuſcumque Officii Divini poſſet vocare ex Confratribus dictæ Societatis unum, ſeu plures Presbyteros uſque ad numerum ſexenarium, & ulterius unum Sacriſtam, qui Crucem deferret, & cum ſuis ſuperpelliceis in dictis functionibus aſſiſterent, ita tamen, ut comprænhenſo Rectore, ſeu Locumtenente, a quo fuerunt convocati, ac Sacriſta, octo tantum numerentur, taliſque concordia confirmata extitit ab Ordinario Compoſtellano, qui in actu dictæ confirmationis clauſulam addidit, ſunt præciſa verba - *& inſuper mandavit, quod in caſu, quo aliquis ex dd. Rectoribus, ſeu eorum Locumtenentibus reperiretur abſens, ſeu iuſto impedimento detentus, poſſit in locum talis Rectoris intereſſe alius Præsbyter eum iiſdem Inſignijs.*

Prætendere cæpit Confraternitas memorata, quod Sacerdos Joannes Taboada deputatus in Vicarium, ſeu Locumtenentem per Rectorem S. Michaelis uti non poſſet in dictis Functionibus ſuperpelliceo ſine ſua licentia. Hinc præfatus Rector S. Michaelis iudicium inſtruxit coram Ordinario adverſus Confraternitatem, quo declarari petebat, licitum eſſe dicto Taboada tamquam ſuo Locumtenenti tam in Functionibus, quam in Funeribus Eccleſiaſticis uti ſuperpelliceo abſque licentia Confraternitatis, atque conteſtato hoc iudicio inter Partes coram Ordinario, eadem Confraternitas a Tribunali Laicali obtinuit præceptum pœnale contra omnes Parochos dictæ Civitatis, ne invitare poſſent pro Functionibus Parochialibus in ſuis Parochiis ultra numerum ſex Sacerdotum cum ſuperpelliceo, qui eſſe deberent de gremio Confraternitatis prædictæ, quodque neque iſti, neque eorum Locumtenentes pro adminiſtratione Sacramentorum, aliiſque Functionibus Parochialibus uti poſſent ſuperpelliceo, niſi prius licentiam obtinuerint a ſæpedicta Confraternitate.

Verum omnes Curati, quibus proviſio huiuſmodi notificata fuerat, ad cauſam admitti curarunt una ſimul cum Procuratore Generali Civitatis coram Ordinario, a quo poſt cauſæ cognitionem pronunciata fuit ſententia diffinitiva, declarans Vicecuratos nominatos per Rectores Eccleſiarum Parochialium Civitatis, ſive eſſent, ſive non eſſent de corpore Confraternitatis, uti poſſe ſuperpelliceo in ſuis reſpective Parochiis, eorumque diſtrictu ſine licentia Confraternitatis, quodque Hæredes, ſive Exequutores Teſtamentarii eorum, qui decedebant in Civitate Compoſtellana, eiuſque ſuburbiis, invitare poſſent pro Cadaverum aſſociatione numerum Presbyterorum ſibi beneviſum etiam ultra ſex, decem, viginti, aut plures, qui ſic invitati accedere poſſent ad quaſcumque Parochias, ubi fieri debebat Funus, & ex illa cum ſuis ſuperpelliceis aſſociare Curatum, ſeu Vicarium, ut alium quemcumque Eccleſiaſticum illius Vicegerentem in aſſociando Cadavere, & aſſiſtendo exequiis, a qua quidem ſententia provocavit Confraternitas, & cauſam committi obtinuit Canonico Arguelles, qui non obſtante, quod fuiſſet tam a Curatis, quam a Procuratore Civitatis recuſatus, ſententiam protulit confirmatoriam ſententiæ Ordinarii in ea parte, qua permittebatur Locumtenentibus Curatorum deferre ſuperpelliceum ſine licentia Confraternitatis; In reliquis vero eam revocavit: At provocantibus Partibus ad Signaturam Iuſtitiæ cauſa appellationis commiſſa extitit Eminentiſſimo Scotto cum clauſula ex integro a ſententia Ordinarii, cum facultate purgandi attentata in cuius locum Ego ſubrogatus interrogavi hodie DD. meos; *An eſſet ſervanda, ſeu exequenda concordia in caſu &c. & ad effectum &c.* & reſponſum accepi - *Concordiam eſſe ſervandam, & exequendam iuxta modum.*

Quamvis enim concordia huiuſmodi generaliter ſumpta ſervanda non videatur, niſi a Confratribus, & Rectoribus ſupradictis, quia inter eos tantummodo fuit inita, nec in ea fuerunt vocati Cives Compoſtellani, & ſic tanquam res

1 inter alios geſta obligare minime valeat non intervenientes, & ſuum conſenſum non præbentes, ut obſervat *Natta conſ.563. num.5. Surd. conſil.327. num.20. Rot. deciſ.109. numero primo par.4. tom.1. & dec.368. n.32., & ſeqq. par.9. tom.2. rec. & in Romana Primogenituræ de Bubalo 8. Maii 1703. coram me.*

Nihilo tamen minus in eo præcipue, quod reſpicit formam, & modum celebrandi funera certo modo, & forma ordinata a Defuncto, vel eius Hæredibus certe, quod licet a Civibus approbata extitiſſet, nil reſiſteret, quia talem caſum non comprænhendit, dum ſolummodo in ea habetur, *quod ſi quis ex Rectoribus, ſeu eorum Lo-*

Locumtenentibus neceſſarium duxerint invitare
alios Presbyteros, qui ipſos coadiuvent occaſione
Funerum &c. poſſit vocare ex Confratribus dictæ
Societatis Sanctiſſimæ Conceptionis unum, vel
plures Presbyteros uſque ad numerum ſexennarium,
& alterum unum Sacriſtam, qui deferat Crucem,
& in dictis Functionibus aſſiſtat - unde cum talis
tranſactio provideat ſoli, & unico caſui, in quo
Parochus debeat ex neceſſitate convocare Sa-
1 cerdotes, & celebrare ex ſe Funus, & Exe-
quias, ampliari, & trahi minime poterat ad
diverſiſſimum caſum, in quo, vel a Defuncto,
vel ab eius Hęredibus præſcriptus comperiatur
2 certus modus funebrem pompam celebrandi
Barthol. in leg. generali 32. §. Uxori num. 4. ff. de
uſufruct. legat. Rot. deciſ. 621. n. 7. coram Burat.
dec. 194. numer. 94. par. 5. recent. & in Tiburt.
Caſtrorum 10. Decemb. 1698. §. Attamen coram
Reverendiſſimo Molines.

Hoc igitur poſito caſus iſte in tranſactione
non comprehenſus remanebat ſub diſpoſitione
Juris, propterea quemadmodum pendebat
a nuda Parochi voluntate, quando funus a De-
functo, vel eius Hæredibus non fuit præſcriptum,
3 illud peragendi cum maiori, vel minori hono-
rificentia ex connotatis per *Azzor. in ſit. moral.*
part. 2. lib. 5. cap. 4. quæſt. 3. Barboſ. de Paroch.
part. 3. cap. 25. num. 60. Rot. dec. 480. numer. 12.
coram Merlin., & in Romana Funeralium 15. Ju-
nii 1699. §. Quæ omnia, coram Reverendiſſimo
Molines Decano: ita e converſo debebat eſſe in
plena libertate Teſtatoris, Exequutorum, aut
Hæredum præſcribere modum, & formam fu-
neris magis, vel minus nobilis, & cum numero
4 Sacerdotum ſibi beneviſo ex connotat. per *Mar-*
cheſt. de ſepultur. tit. 40. numero primo, Nicol. in
Floſc. verbo Sepultura num. 12., Rota in Caſalen.
quartæ Funeralium 16. Januarii 1697. §. Quoad
octavum, coram cl. m. Card. Caprara.

Durum nempe eſſet, & nimis aſperum dene-
gare exequutionem voluntatis Defuncti, & cir-
ca rem adeo iuſtam, & magis durum impedire
Hæredibus poſſe in ſignum benevolentiæ, &
gratitudinis ſplendidiorem facere extremam
5 pompam nil commune habentem cum Cære-
moniis Eccleſiaſticis, ad notata per *Barboſ. de*
Parochiis cap. 26. num. 56. & ſeqq. & ad Concil.
de reformat. ſeſſ. 25. cap. 13. numer. 10., Monacell.
formular. legal. practic. tit. 10. formul. 17. num. 7.

Conſtabilito itaque, quod Cives Compoſtel-
lani poſſent ad libitum convocare, quot vellent
Sacerdotes, examinandum erat, an tenerentur
uſque ad numerum ſexennarium convocare
prius Confratres Sanctiſſimæ Conceptionis, &
in hac parte DD. non dubitarunt Concordiam
hanc obſervandam, & exequendam eſſe etiam a
Civibus, quia circa convocationem Confratrum
nil novi preſcripſit concordia, dum iam ab im-
memorabili univerſus Populus Compoſtellanus
vocare conſueverat ſex Confratres, unde etiam
in futurum ſic practicari debebat, eos invitan-
do prælative uſque ad numerum ſexennarium
ex Corpore Confraternitatis, & alios ad libitum
etiam Sacerdotes non adſcriptos Confraternita-
ti, dummodo tamen iſti non pretendant nil ultra
id, quod pro eleemoſyna aſſociationis dari ſo-
let aliis Presbyteris extraneis, atque prompte
accedant, vel expreſſe declarent accedere vel-
le, aut non poſſe, ad hoc ut facile ſit Civibus
alios adinvenire Sacerdotes, & eis indirecte non
6 præcludatur via celebrandi ſplendidiores Divini
Cultus functiones, ut *in cap. Ex parte de Conſtit.*
l. Sunt Perſonæ ff. de relig. & ſum. funerum, Fran-
ceſ. de Eccleſ. Cathedral. 8. num. 268. & ſeqq. &
reſol. Iur. cap. 27. dub. 1. numer. 4., Rot. dec. 847.
num. 3. coram Seraphin.

Vanum autem videbatur prætendere, quod
Vicecurati, & cæteri Presbyteri, qui non ſunt
de Corpore Confraternitatis intervenire non
poſſent in hiſce functionibus linteati abſque li-
centia, & permiſſione Confratrum, quia,
quoad Vicecuratos clara eſt Concordia illis per-
mittens uſum ſuperpellicei in Funeribus, & aliis
omnibus functionibus Parochialibus, ut ex
Summ. Curatorum num. 4. litt. I. & N., & quoad
alios Presbyteros, dum lincteus amictus, licet
eſſet indumentum particulare Confraternitatis,
eſſe non deſinit vera, propria, & communis
veſtis Sacerdotalis: ſibi imputent Confratres, ſi
pro inſigniori, & contradiſtincto habito ſuſce-
perunt veſtem adeo communem, qua uti de-
bent, & quotidie utuntur omnes Sacerdotes in
ſimilibus ſacris Functionibus ad effectum red-
dendi debitam reverentiam, & conciliandi
7 maiorem venerationem eiſdem functionibus,
iuxta animadverſa per *Peſcar. in praxi Cærem.*
lib. 2. ſect. 1. cap. 9., Jo: Baptiſta Rub. de Divin.
Offic. lib. 1. cap. 42. tit. de ſuperpellic. ferè per tot.
Mag. de Divin. Offic. & Cor. opuſc. 2. diſput. 11.
eodem tit.

Nil faceſſente, quod Vicecurati, aliique
Sacerdotes pluries hanc licentiam exquiſiverint
a Confratribus, quoniam huiuſmodi actus me-
re urbanitatis practicati ad faciendam remgra-
tam Confraternitati nil ponebat ineſſe, nec
8 tollere poterant univerſo Cœtui Eccleſiaſtico
libertatem geſtandi veſtem propriam, & con-
decentem, ex animadverſis per *Peſcar. in praxi*
Cærem. lib. 2. ſeſſ. 1. cap. 9., Jo: Baptiſta Rub. de
Divin. Offic. lib. 1. cap. 42. tit. de ſuperpellic. n. 3,
& ſeq., Gugliel. Duran. in Manual. Divin. Offic.
lib. 3. tit. de indument. cap. 1. num. 9. in fin.; Mag.
de Divin. Offic., & Cor. opuſc. 2. diſput. 11. tit. de
ſuperpellic., Card. de Luc. de ſervit. diſc. 25. n. 5.,
Rot. dec. 265. num. 8. coram Priol.

Et revera incongruum eſſet coercere Sacer-
dotes ad petendam licentiam ſe induendi lin-
cteo amictu, & permittere, quod alias ſe ab-
ſtinerent, vel inſolito, & indecoro exemplo
comparerent induti eo habitu, quo induuntur
9 in peragendis quibuſcumque aliis prophanis, &
indifferentibus functionibus, quod veluti abſur-
dum intolerabile permitti certe nequibat, *Beec.*
conſil. 28. num. 20., Guttier. practic. quæſt. lib. 4.
quæſt. 11.

quaſt.11.num.56., Manſ. conſul.354. numer.57. tom.5., Rot. dec.85. num.32. coram Dunoz. Sen. dec.286. num.4. coram Beniucaſa, & dec.581. num.2. coram Pamphil.

Et in hunc modum utraque Parte audita reſolutum fuit &c.

COMPOSTELLANA PRÆEMINENTIARUM SUPER ATTENTATIS.

Veneris 26. Junii 1716.

ARGUMENTUM.

Brevitatis gratia omittitur.

SUMMARIUM.

1 *Pendente cauſa coram Iudice Eccleſiaſtico ſuper Iure Eccleſiaſtico, attentatus eſt quilibet recurſus ad Iudices Laicos.*

2 *Excommunicatio ſuſpendi debet, donec præciſa protervia, & inobedientia parere debentis detegantur.*

Potiſſimam ſi res ſit de Sacerdotibus a quibus prompta obedientia ſperari poteſt, n.3.

DECISIO DCCLXVIII.

PRovocante Rectore Parochialis Eccleſiæ S.Michaelis dos agros a Proviſione capta ad inſtantiam Confraternitatis Sanctiſſimæ Conceptionis Civitatis Compoſtellanæ ſuper Jure, & uſu linctei amictus competente Vicario eiuſdem Rectoris, eique oppugnato per Confraternitatem Commiſſa extitit Cauſa per Signaturam Juſtitiæ noſtro Sacro Auditorio cum facultate purgandi attentata, unde una cum dubio ſuper negocio principali DD. meos requiſivi, an, & de cuius attentatis conſtet, quæ veniant purganda, prodiitque reſponſum *Conſtare de attentatis hinc inde, & eſſe purganda iuxta modum*.

Attentata enim clara erant reſpectu Confraternitatis, dum illa, pendente Judicio coram Ordinario, imo, & ante latam ſententiam recurſum habuit ad Judices laicos pro exactione pænę in concordia ſtatutę; Sed non minus clara attentata videbatur petitio appellationis facta a Procuratore Generali Civitatis, propterea que, cum pendente cauſa coram competente Judice Eccleſiaſtico ſuper præcipue Jure ad forum Eccleſiaſticum pertinente, & vertente inter perſonas Eccleſiaſticas, attentatus ſit qui-
1 libet recurſus ad Poteſtatem. Eſt *Text. in cap. qualiter, & quando de Iudic., & in cap. Intelleximus eodem tit. Rot. coram Cerrin. deciſ.101. n. 2., & ſeqq., & deciſ.1301. numer.1.2., & 3.*, certe quod dubitari non poterat, quin omnes iſti actus revocandi eſſent, uti nulliter geſti ac *Text. in leg.1., & toto tit. ut. lit. pendent.*

Circa vero modum ea purgandi, mitiorem calcando ſemitam, DD. convenerunt renunciandum eſſe tam per Confratres, quam per Procuratorem Civitatis recurſibus habitis, & reſtituendam etiam eſſe pænam exactam a Confraternitate, ſuſpenſa pro nunc ulteriori pæna excommunicationis, quęve tanquam omnium
2 maior ſuſpendi debet, donec præciſa protervia, & inobedientia parere debentis detegatur, *Felin. in cap. ad proband. n.6. de Sentent., & re judic., Rota deciſ.445. par.2., & deciſ.448. part.9. utrobiq. num.4.*

Eoque libentius, dum agitur de Sacerdotibus, a quibus prompta ſperari poterat, ut par erat abſque alia cenſurarum comminatione
3 obedientia ex animadverſis in *dec.48. num. finali poſt Mell. ad Caſtill., & in Leodien. Paſtoratus, ſeu Vicariæ quoad attentata ſuper declaratoria 22. Novembris 1715. §. Quo enim cor. me.*

Et in hunc modum utraque &c.

PERUSINA REINTEGRATIONIS SUPER NEGOCIO PRINCIPALI.

Ven. die 26. Junii 1716.

ARGUMENTO.

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Deponere non eſt ſolvere.*

Maxime quando depoſitum non ſit in publicis Ædibus ſed penes privatos mercatores n. 2.

Limita ſi depoſitum fuerit a partibus approbatum. num. 3.

DECISIO DCCLXIX.

AGnoſcentes DD. firmitatem Deciſionis coram me editæ 23. Januarii 1713. in qua condemnabantur Nicolaus, & Hieronymus de Baptiſtis ad dimiſſionem Bonorum Maternorum, quoties reintegrati remanſiſſent in ſumma ſcut. 3000. & in aliis ſcut. 1000. cum illius fructibus occaſione cuiuſdam Cambii contracti per Ioſephum de Binis non dubitarunt in hodierna Audientia perſiſtere in deciſis.

Quantum enim attinet ad reintegrationem ſcut 3000. parum videbatur immorandum dum Partes aquieſcebant in hac parte, & agnoſcebant, effugiendam non eſſe dimiſſionem Bonorum Maternorum, receptis ſcut. 3000., ut fundant pręteritæ Deciſiones, & ſignanter poſtrema, §. *Neque coram me.*

Sed tota reducebatur difficultas ad Cambium ſcut. 1000. cum illius fructibus, ad quod negabant teneri illi de Baptiſtis; Etenim quoties pro eius reſtitutione Baptiſti coram A. C. egerunt uſque de anno 1688. & obtinuerunt mandatum ad effectum deponendi, & conſignandi, cui Dominus mandabit, & in ſequelam talis mandati Joannes depoſuit ſcut. 150. pro complemento ſortis, & fructuum decurſorum in Bancho illorum de Righettis, producendo etiam coram A. C. Cædulam originariam depoſiti, quæ ut refert Peritus Curialis adhuc extat in iiſdem Actis, certe quod ex hoc depoſito facto de mandato, & ordine Judicis, extinctum remanſit prætenſum Cambium, nec eſt amplius Joannes cogendus ad iteratam ſolutionem, ut advertit præterita Deciſio, §. *Ex hoc depoſito.*

Abſque eo quod relevet, quod depoſitum
1 non ſit ſolutio ad *Text. in l. Item, §. Qui paratus,*
ibique *Bartol. numer.1. ff. quibus modis pign. vel
hypoth. ſolu.* Maxime quando non fit in ædibus
publicis, ſed penes privatos Mercatores, ex
2 connotatis per *Curt. Iun. conſil. 28. n.2. & per
Mantic. de tacit. & ambig. lib.10.tit.2.numer.2.*
quoniam tale depoſitum factum fuit cum effe-
ctiva actuali Cędula in exequutionem Decreti
A.C. demandantis depoſitum in genere abſque
deſignatione, ſeu præſcriptione certi Banchi,
in quo fieri deberet; Unde quoties non fuit a
Partibus ſpreta lex depoſiti, & electus extitit
3 Mercator idoneus, certe, quod per tale depo-
ſitum, Deponens remanſit liberatus ad tradita
per *Scacc. de commerc. & camb. §.2. gloſ.5. n.325.
Olea de ceſſ. Iur. tit.7. qu.3. num.41. & 43. Ad-
den. ad Gregor. dec.307. num.19.*

Certo autem certius, dum hæredes, qui vi-
derant Cædulam Bancariam, quam hodie im-
pugnant, debebant reclamare de non tuto de-
poſito, & non ſolum non reclamarunt, ſed ne-
glexerunt Cædulam exigere; Vnde ſibi impu-
tent, & non Deponenti damnum, ex propria,
& adeo ſupina negligentia, & tarditate exigendi
promanatum, ut optime advertit præterita de-
ciſio, §. *Attamen coram me.*

Et ita utraque reſolutum fuit &c.

ALBANEN. DONATIONIS SUPER MANDATIS.

Mercurii 1. Iulii 1716.

ARGUMENTUM.

Leges in Summario.

SUMMARIUM.

1 *Qui executive ſoluit executive etiam reintegran-
dus eſt.*
2 *Liquidatio ſemper, & quando cumque ante con-
ſumptam executionem fieri poteſt.*
3 *Figuram adminiſtratoris, vel Procuratoris quan-
do quis feciſſe dicatur in contractu.* & n. 5.
4 *Ad reintegrationem ſemper tenetur quilibet pro-
curator, ſive miniſter in proprios uſus convertens
pecunias mandantis.*
6 *Solutio debiti, ſubtractio pecuniarum, & expenſę
ſunt plene a Procuratore probandę.*
7 *Inveriſimilitudo præſumptionem inſubſiſtentiæ
actionis inducit.*
8 *Confeſſionem propriam impugnare nemo poteſt.*
9 *Ad refuſionem tenetur is, qui pecunias, & res
non ſuas percepit.*

DECISIO DCCLXX.

AGgnoſcentes Domini firmitatem Deciſionis
æditæ 17. Aprilis 1711. coram R. P. D. meo
Aldrovando, in qua dictum fuit exequenda eſſe
mandata relaxata ab A. C. contra Antonium
pro ſcutis nempe 3000. exiſtentibus in Sac.
Monte Pietatis ad creditum qu. Joſephi eius
Patris, in hodierna Audientia perſiſtere in de-
ciſis non hæſitarunt.

Validitas quippe impugnari minime poterat
ſub prætextu, quod non competeret Nepotibus
Donatariis Via executiva, dum illi non habe-
bant obligatum memoratum Antonium per
Apocam, aut ſcripturam ad refuſionem talium
pecuniarum, quo caſu alia non patebat Via,
quam ordinaria: Nam Antonius in aſportando
pecuniam, & frumentum huiuſmodi via ordi-
naria uſus non fuit, ſed celeri, & executiva,
pecunias amovendo a S. Monte, ſecuta vix Do-
natione, ſibique appropriando pretium rubro-
rum 35. frumenti, unde coniiciebant Domini
pari celeritate pro reſtitutione contra ipſum
fore procedendum, reputantes omnem iuſti-
tiam, & æquitatem expoſcere, & ſuadere, ut
eadem properatione, & abſque longiori circulo
1 trium conformium procederetur, *Rot. dec.862.
n.2. coram Emerix Iun., & rec. deciſ.222. num.4.
par.6., & dec.316. n.2. par.15.*

Abſque eo quod in minimo relevaret, quod
mandatum pro pretio frumenti relaxatum ex-
titerit abſque præcedenti liquidatione certæ, &
determinatæ ſummæ, quoniam non per hoc ir-
ritabatur, aut præiudicata remanebat validitas
huius mandati cum tritum ſit liquidationem
2 ſemper, & quandocumque ante conſumptam
executionem fieri poſſe ad tradita *per Card. de
Luc. de Iudic. diſc.33. num.38., & 39., Ludoviſ.
dec.220. num.1., & coram Buratt. dec.417. ibique
adden. num.3., & Romana, ſeu Sabinen. Pecu-
niaria 15. Martii 1709. §. Multoque minus coram
Reverendiſſimo Kaunitz.*

Juſtitia autem clara enituit; ordiendo nam-
que a ſc. 3000., in controverſiam cadere non
poterat, quin illa ſpectarent ad Joſephum Do-
nantem, quoties ipſe donans, illa, tanquam
propria Nepotibus donavit, & in ſui faciem, &
Creditum deponi voluit per eumdem Antonium
unde palpatur manibus aliam figuram in hoc
depoſito facere non potuiſſe, nec feciſſe Anto-
3 nium, quam nudi, & ſimplicis Adminiſtratoris,
ſeu Procuratoris ex congeſtis *per Rot. in de-
ciſ.500. num.2. cor. Bich., & in Romana Pecu-
niaria ſeu reintegrationis Depoſitorum 17. De-
cembris 1708. cor. Reverendiſſimo Molines De-
cano.*

Hoc igitur poſito, in planam veniebat conſe-
quentiam, quod Antonius, qui indebite, & non
rite alienas pecunias imburſavit, teneretur ad
earum refuſionem, ſeu reintegrationem; pro-
4 ut ſemper tenetur quilibet Procurator, ſeu Mi-
niſter in proprios uſus convertens pecunias
mandantis, ſeu Conſtituentis *ex Text. in l.2. ff.
de negoc. geſt. l. qui proprio §. Procurator Rota
dec.156. n.6. par.19. rec.*

Nullumque efformabat obicem prætenſio ex-
citata per Antonium quod ex lectura Partita-
rum Depoſiti reſultaret, haſce pecunias ſuas,
& non paternas eſſe, dum in eis exprimeba-
tur - *Reed contanti d. Antonio a ſua diſpoſitione* -
quandoquidem hæc eadem verba verum Do-
minum non faciebant Deponentem, quia ante
illa

illa aderant alia illa - *S'g. Giuſeppe Alberti de-
ve havere - ut in Summario Nepotum num.2.*, &
ſic ſtando ſtricte intelligentiæ uniuſcuiuſque
partitæ, ſemper Antonius vere, & realiter
detegebatur nudus Miniſter, ſeu Procurator
cum libera facultate diſponendi, & non Domi-
5 nus ex animadverſis *per Gratian. diſc.699.n.8., Rot.dec.54.num.8., & ſeqq. par.8. rec.*, & in
ſpecialibus terminus late *Rot. dec.103.n.14., & ſeqq., & n.21.par.5.*

Indeque vanum erat prætendere, quod hu-
iuſmodi univerſæ pecuniæ erogatæ fuerint per
eumdem Antonium, vel in expenſis immedia-
tæ meſſis aſcendentibus ad conſiderabilem ſum-
mam, ſtante pingui recollectione rubrorum
1363. frumenti, vel in ſatisfactionem debito-
rum paternorum, quodque demum reſidualis
quantitas per eum allata, & poſita in quadam
Capſa exiſtente in Terra Ariciæ in Paterna Do-
mo ablata clam, & furtim per Liviam Dona-
tariorum Matrem extiterit, quoniam nec de
expenſis Meſſis, nec de ſolutione Debitorum
hucuſque ullum exhibitum fuit documentum,
neque ex depoſitione Teſtium allatorum con-
ſtabat pecunias, ut aſſerebatur ſubtractas eſſe
de illis, de quibus agitur, quæ tamen omnia,
6 tanquam. conſtitutiva fundamenti per Anto-
nium allegati erant plene, & concludenter
iuſtificanda *Surd. dec.104.num.18.*, & dixi *in tractatu de commerc., & merc. diſc.14.num.55., Buratt. dec.592.n.1.*

Imo contrarium potius depromebatur ex pe-
ritia confecta ab Archiviſta S. Montis, ex qua
apparebat. quod pars harum pecuniarum tranſ-
lata, & poſita fuit in faciem Profilii, & Magna-
ni, qui certe non erant Creditores Ioſephi, ſed
ipſius Antonii, alia vero pars conſcendens ad
notabilem ſummam ſc. 1118. extitit girata in
eius perſonam, & faciem, unde concludere
opportebat, pecunias iſtas in Terram Ariciæ,
nequaquam perveniſſe, nec ablatas clam, &
furtim ex capſa Ariciæ extitiſſe, cum de cætero
difficile eſſet credere, quod Antonius voluerit
clauſis oculis fidere tantam ſummam in capſa
exiſtente in poſſe Liviæ, quam ipſe exagerabat
fraudibus, & malis artibus a decrepito Patre
univerſalem donationem in ſui odium, & dam-
num in proprium filiorumque Commodum re-
portaſſe; propter eaque huiuſmodi præmaxima
7 inveriſimilitudo inſubſiſtentiam aſſumpti cla-
rius convincebat *Fælin. in cap. quia veriſimile num.4. de præſumpt. Rot.dec.3.num.11., dec.614. num.7.par.18., & in Senogallien. Pecuniaria 6. Decembris ſuperioris anni 1715. §. Perpendenda ſignanter coram Me.*

Clarius, quia idem Antonius virtualiter faſ-
ſus fuit appropriationem controverſarum pe-
cuniarum, ſubſtinendo velle eas retinere pro
ſua Legitima, ut reſultat *ex deciſione R. P. D. mei Aldrovandi §. Denique*, Unde non poteſt
amplius contra propriam implicitam Confeſſio-
8 nem variare, & prætendere, vel illas eſſe pro-
prias, vel a Livia a Capſa ablatas *cap. per tuas de prob.*

Hęc, quę plana ſunt reſpectu ſummæ ſc.3000.
ablatæ a Sac. Monte Pietatis, non minus plana
videntur quoad pretium frumenti. Namque
frumentum de quo agitur ſine difficultate ſpe-
ctabat ad Ioſephum Donantem, ſicq; ſub uni-
verſali cadebat Donatione, unde quoties An-
tonius faſſus pariter fuit in Signatura Juſtitiæ
pro obtinenda commiſſione in ſuſpenſivo illius
pretium erogaſſe in expenſis Meſſis, idemque
deponit teſtis, qui Claves Orrei tulit, & Coad-
iuctricem manum porrexit eius onerationi, &
denique quoties in Libro Dohanæ Vrbis adeſt
hæc eadem partita cantans in faciem Antonii,
certe, quod concludentiſſime remanebat iuſti-
ficatum, eundem Antonium controverſum
9 frumentum habuiſſe, & conſequens teneri ad
refuſionem pretii favore Nepotum *ad Text. in l. ſi me, & Titium ff. ſi certum petatur, Gratian. diſcept. for. cap.207.n.36., Card. de Luc. de Regal. diſcurſ.106.n.8. Rot. dec.4.n.6.par.16.rec.*

Atque ita utraque &c.

CÆSENATEN. IMMISSIONIS.

Mercurii 1. Julii 1716.

ARGUMENTUM.

Sub ampliſſima quarumcumque ſucceſſionum renunciatione, an compræhendatur auctum fideicommiſſum late diſſeritur examinando verba renunciationis. Qualitas hæreditaria in filio ex quibus comprobata remaneat.

SUMMARIUM.

1 *Regreſſus non datur renuncianti adverſus bona iam renunciata.*

2 *Factum authoris nocet ſemper illis ab eo cauſam habentibus.*

3 *Sub nominatione Avi venit abſque ulla impropriatione maternus æque, ac paternus Avus.*

4 *Renunciatio quarumcumque Succeſſionum compræhendit etiam illud fideicommiſſum ſub eiſdem ſucceſſionibus cadens.*

5 *Verba renunciationis ampliſſima quaſcumque ſive teſtatas, ſive inteſtatas ſucceſſiones compræhendit.*

6 *Quoad ea, quę expreſſe reſervata non fuerunt in renunciatione inducitur generalis compræhenſio.*

7 *In renunciatione à muliere facta non attenditur ex quibus bonis dos compoſita fuerit, ut illis renunciatum cenſeatur, ſed quibus unice bonis eadem mulier renunciare intellexerit.*

8 *Capitula matrimonialia relative ſe habentia ad renunciationem hanc non limitant, vel reſtringunt.*

9 *Generalis bonorum compræhenſio in renunciatione excludit quamcumque reſtrictionem.*

10 *Hæreditaria qualitas probatur ex ſolutione debitorum paternorum, vel hereditariorum.*

Et ex quibus inducatur in filio, nu.11.

DECISIO DCCLXXI.

QUamvis immota viſa fuerint fundamenta Deciſionis editæ coram me 9. Decembris ſuperioris anni, qua concedebatur Immiſſio fra-

fratribus de Righis, & Julio Cæſari de Marzolis in vim fideicommiſſi conditi per Paſolinam de Paſolinis; Oportuit nihilominus in hodierna Audientia reſpondere pro receſſu a Deciſis ex ſolo, & extrinſeco motivo renunciationis obſtativæ Actoribus.

Motivum præbuit receſſui renunciatio emiſſa ab Octavia Auctrice præfatorum de Marzolis, & de Righis uſque de anno 1636., & ratificata de anno 1645., in qua eadem Octavia recepta piugui dote renunciavit ample, & ampliſſime donavit Alexandro fratri, eiuſque hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque Bona quęcunque, & quæcunque Jura procedentia a fideicommiſſis, & ſubſtitutionibus Anteceſſorum: Unde cum inter fideicommiſſa apprime ab Anteceſſoribus Renunciantis ordinata adeſſet fideicommiſſum Paſolinæ, certe quod ſtante adeo effrenata renunciatione Marzolo, & Righis
1 Octavię Renunciantis hæredibus non competebat amplius regreſſum ad huiuſmodi Bona fideicommiſſaria renunciata ad *Textum in leg. Quæritur* 14. *§. Si venditor ff. de Edilit. Edict., Rota dec.* 121. *num.* 3. *coram Durano, & coram Cerro dec.* 616. *numero prima, & coram Emerix Jun. dec* 581. *num.* 2., *& in Eugubina Immiſſionis* 11. *Maii* 1711. *§. Traxit coram Reverendiſſimo Labacen., & in Romana Legati* 9. *Martii* 1714. *§. Etenim cor. R.P.D. meo Criſpo*.

Tanto autem magis animadvertendo, quod Octavia non pro ſe tantum, ſed pro ſuis quoque hæredibus, & ſucceſſoribus donare, & renunciare expreſſit, tam in renunciatione, quam in eius ratificatione omnia Bona, & Jura ſibi, ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus competentia, & competitura. Proptereaque eius factum ſemper apertius reſiſteret Marzolo, & Righis
2 ab eadem Octavia cauſam habentibus, iuxta diſpoſitionem notæ *leg. cum a Matre Cod. de rei vindic.*, de qua *Rota coram Ludoviſ. deciſ.* 418. *num.* 5., *& in Ariminen. Fideicommiſſi* 26. *Junii* 1697. *coram Reverendiſſimo Molines, & in Romana Pecuniaria* 30. *Aprilis* 1708. *§. Inſtrumenta coram bo: me: Caffarello*.

Nec in dubium cadere poterat, quin fuerit vere, & realiter renunciatum etiam fideicommiſſo Paſolinæ, quoties verba renunciationis ſequentia erant - *Omnibus bonis, & iuribus paternis, & maternis, avitis, fraternis, Sororinis ſibi quomodolibet competentibus, ac in futurum competituris, etiam occaſione legitimæ, ac alia quavis cauſa, tam cogitata, quam incogitata, quæ quomodolibet, & in futurum excogitari poſſit tam de præſenti, quam de præterito, & de futuro, tam ab inteſtato, quam ex Teſtamento, legatis, Inſtitutionibus, Subſtitutionibus, ac alias quomodocunque factis, quam fiendis, purificatis, & purificandis, quomodolibet, quomadaeunque, qualitercunque, & quandocunque* - ex quibus ſane verbis cum renunciata detegantur, tam ex Teſtamento, quam ab inteſtato bona avita indiſtincte, & indifferenter, fateri opportebat, comprehenſam fuiſſe in adeo effrenato renunciandi modo fideicommiſſariam diſpoſitionem
3 Paſolinæ Aviæ maternæ, cum ſub nuncupatione maternus æque, ac Paternus Avus per *Text. in §. Aliud quoque Capitulum, Auth. ut eum de appellat. cognoſc., Menoch. conſ.* 285. *n.* 3. *lib.* 2., *Eugen. conſ.* 41. *num.* 26., *& ſeqq. lib.* 2., *Marzar. de fideicomm. par.* 3. *quæſt.* 59. *numer.* 8., *& ſeqq., Rota in Hortana Succeſſionis* 27. *Novembris* 1705. *§. Univerſalitatem coram bo: me: Omanna*.

Certoque certius dum nonniſi de hac avita ex parte matris ſumpta Succeſſione loqui valuit renuncians renunciando univerſaliter Succeſſionibus avitis, ſi aliud non aderat, nec adeſt fideicommiſſum avitum, cui adaptabilis, ſeu
4 referibilis eſſet huiuſmodi refutatio, & ideireo perneceſſe fas erat concludere, huic præciſe fideicommiſſo Paſolinæ renunciatum extitiſſe ad tradita per *Curt. Iun. conſ.* 49. *numer.* 14., *Ruin. conſ.* 152. *num.* 8., *Altograd. Sen. conſ.* 66. *n.* 11., *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 346. *n.* 9., *& cap.* 568. *num.* 29., *&* 30., *& in Romana Renunciationis* 8. *Junii* 1705. *§. Adſtipulante cor. Reverendiſſimo Molines Decano*.

Abſque eo quod ulteriori ſpeciali, & individuali connotatione indigeret controverſum fideicommiſſum, ut ei renunciatum dicendum eſſet, nam quando agitur, prout hic, de renunciatione ampla, adeo, & adeo effrenata, ac pingui comprehendente bona quæcunque, & quaſcunque Succeſſiones etiam teſtatas, cogitatas, & incogitatas, factas, ſeu faciendas, quomodocunque, & qualitercunque purificandas, in dubium non cadit, in Cathegoria, & claſſe, ſeu generalitate ſucceſſionum, & ſubſtitutionum renunciatarum venire abſque alia particulari Individuatione ex amplitudine,
5 & proprietate actus quaſcumque ſucceſſiones, & ſubſtitutiones, *Actolin. reſolut.* 113. *num.* 14., *&* 15., *Palm. Nep. allegat.* 152. *num.* 18., *Rot. in Romana Renunciationis* 25 *Iunii* 1706. *§. Octavo magis cor. Reverendiſſimo P. D. Molines Decano, & in Romana Legati* 9. *Martii* 1714. *§. Etenim cor. R.P.D. meo Falconerio*.

Eoque libentius, dum eadem Renuncians circa ea, quæ ſibi, ſuiſque hæredibus reſervare voluit, bene ſe expreſſit in utroque Inſtrumento declarando, quod conſequi & ipſa, & ſui hæredes intendebant - *Omne id, & quidquid dictæ D. Octaviæ relictum fuerit per D. Iuliam vigore eius Teſtamenti, vel quovis alio modo* - ex qua propterea non obſcura præſervatione comprobari videbatur magis explicite generalitas, &
6 amplitudo renunciationis quoad ea, quæ præſervata inibi non extitere, ut obſervant *Conciol. alleg.* 31. *n.* 22. *& ſeqq., Gratian. cap.* 730. *n.* 30., *Merlin. de Legit. lib.* 3. *tit.* 2. *quæſt.* 26. *num.* 21., *Rot. poſt Torr. de Pact. futur. ſucceſ. deciſ.* 122. *numer.* 9., *& in Romana Legati* 9. *Martii* 1711. *§. Veruntamen cor. R.P.D. meo Criſpo*.

Hinc vanum detegebatur ſubſtinere renunciationem hanc perſtringendam, arctandamque

eſſe

eſſe ad Bona dumtaxat, & ſucceſſiones Maternam, Paternam, & Aviæ Paternæ ex eo quod exponebatur in Capitulis matrimonialibus, dotem aſſignatam Octaviæ conſiſtere in Bonis huius generis, quaſi quod inferri valeret illis tantum, & non aliis renunciatum fuiſſe; quoniam in hiſce materiis attendi minime debet, ex quibus Bonis dos compoſita fuerit, ſed quibus uni-
7 ce Bonis mulier dotata renunciare intellexerit, & renunciaverit, idque ex parte diſpoſitiva eiuſdem renunciationis bene aſſequebatur, ex connotatis per *Altograd. Iun. controv.3.n.38., Rota dec.616.num.11. coram Cerro, & in Hortana Succeſſionis 27. Novembris 1705. §. Minuſque coram bo. mem. Omanna, & in Romana Renunciationis 8. Junii eiuſdem anni §. Quoniam*, confirmata 25. *Iunii* 1716. §. *His tamen*, & §. *Quinimo cor. Reverendiſſimo Decano*.

Quòdque revera in Capitulis matrimonialibus Octavia nuſquam declarare, ſive ſignificare curaverit ſpeciem Bonorum, quibus erat renunciatura, luce clarius eliciebatur ex eadem mentione indefinita, generali, & ampla futuræ renunciationis ita concepta -- *La quietanza, e fine Paterno, Materno, Fraterno, Sororino, Avito, & ogni altro neceſſario, che dourà fare la detta Signora Ottavia &c. con reſtar contenta della detta dote, e ſopradote per la ſua pretenſione nelli Beni Paterni*, Materni, *Aviti e con le renunzie, clauſole, & cautele, etiam di donazione irrevocabile inter vivos da eſtenderſi a ſodisfazione di detta Signora Giulia, e Signor Aleſſandro*. Unde oppoſitæ reſtrictivæ non favebant, ſed directe repugnabant ipſamet Capitula matrimonialia tamquam continentia to-
8 tum id, quod in ſubſequenti renunciatione fuit expreſſum, & relative ſe habentia ad eandem generaliſſimam renunciationem, *Rocca Diſput. Iur. ſelect. tom. primo cap.67.numer.24., Torr. variar. Jur. quæſt. tom.3.tit.13.definit.41. num.3. & ſeq., Card. de Luca de Fideicom. diſc. 179.num.11., Rota deciſ.397.num.18. & ſequen. par.9., & dec.337.num.14.par.11., & deciſ.123. num.4. & ſeq., & deciſ.221.numer.3.par.17., & deciſ.98.num.18. & ſeq. par.18. Recent., & in Anconitana Cenſus 7. Martii 1714. cor. Eminentiſſimo Scotto §. Nec Inſtrumento dotali*.

Tollique videbatur quælibet correſpectivitas ponderando etiam, quod renuncians in mentem non habuit renunciare correſpective ad bona in dotem habita, ſed univerſaliſſime, & ad quæcumque bona, quoties tam in eiſdem Capitulis Matrimonialibus, quam in ſucceſſiva renunciatione expreſſiſſimam mentionem fecit bonorum avitorum, fraternorum, & Sororinorum, ex quibus dos recepta conſtituta non fuerat, quocirca talis innegabilis comprehenſio
9 aliorum bonorum non dotalium prætenſæ correſpectivitati, ſeu reſtrictionis vehementer reſiſtebat, iuxta animadverſa per *Menoch. de præſumpt. lib.6. præſumpt.52.n.39., Gratian. diſcept. forenſ. cap.548.num.22., Cyriac. contr.90.n.24., & ſeq., Caſtald. conſult. for. cap.145.n.13., Rota deciſ.649.num.4. coram Dunoz. Iun., & cor. Seraphin. deciſ. 619.num.8.*, cum aliis *in dec.530. num.18., & ſeqq. part.13. Rec., & in Lucana Livelli 9. Maii 1707. §. Sed, & præter cor. Me*.

Efficacia huiuſmodi ampliſſimæ renunciationis devicti fratres de Righis, & Marzolus conabantur ſe facere Succeſſores ex propria perſona, & non ex Juribus Octaviæ renunciantis, ſed fruſtra, quia reſpectu Marzoli res videbatur plana, cum ex arbore incontroverſa conſtaret, Octaviam ex primo thalamo tantum duos filios ſuſcepiſſe, nempe Petrum Jacobum de Marzolis, & Fulviam nuptam Julio Cæſari de Righis, quorum ambos hæredes matris fuiſſe ex quamplurimis Inſtrumentis per Reos exhibitis *in Summario Additionali Num.* 1. docebatur; Quodque Julius Cæſar fuerit filius, & hæres Petri Jacobi, patebat ex aliis pluribus alienationibus bonorum hæreditariorum Patris, de quibus in eodem *Summ. Num.* 2., & ex variis ſolutionibus paternorum debitorum, ex quibus
10 omnibus digladiata qualitas hæreditaria ſatis probata remanebat ex connotatis per *Manſ. conſult.624.numer.24., Rot. cor. Burart. deciſ.523. num.3. cor. Bich. deciſ. 66.num.1., & 29., & in Viterbien. Salviani 18. Junii 1708. §.2., & ſeq. cor. Reverendiſſimo Molines Decano, & in Eugubina Fideicommiſſi 21 Martii 1710. §. Eoque certius cor. Eodem*.

Poſita itaque qualitate hæreditaria Marzoli negari nec poterat qualitas hæreditaria fratrum de Righis: Fulvia etenim eorum Auctrix fuit, ut præmiſimus, filia, & hæres Octaviæ, ut apparet ex Inſtrumento dotali eiuſdem Fulviæ, de quo *Summ. Num.* 4.; In quo Fulvia ad conſucceſſionem communis Matris a fratre dignoſcitur admiſſa, dum ultra dotem debitam ex diſpoſitione Avi paterni, fuit etiam illi aſſignata æqualis portio bonorum maternorum, Chriſtophorum autem fuiſſe eiuſdem Fulviæ hæredem depromebatur non ſolum ex eius Teſtamento, ſed ex alienatione partis cuiuſdam Molendini dotalis, & ex univerſali retentione omnium bonorum, & Jurium dotalium, ex qua qualitas hæreditaria præcipue in filio in tuto poſita videbatur, cum non niſi Jure, & titulo hæreditario Criſtophorus bona materna tandiu retinere non potuiſſet, ut reſpondit *Rot. in Peruſina Dotis 20. Junii 1701. §. Quandoquidem coram claræ memoriæ Card. Caprara, & in Eugubina fideicommiſſi 23. Aprilis 1706. §. Abſque eo quod cor. Reverendiſſimo P. D. Molines Decano*, & in eius confirmatoria 21. *Martii* 1710. §. *Minime obſiſtente cor. Eodem*.

Et ita omiſſo pro nunc tanquam ſuperfluo examine identitatis bonorum, aliarumque detractionum reſolutum fuit utraque &c.

NUL-

NULLIUS, SEU SUBLACEN. AFFICTUS.

Mercurii prima Julii 1716.

ARGUMENTO.

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *In vim ſtatuti Vrbis duæ ſententiæ conformes habent vim trium.*

2 *Affictus debetur maiori oblatori,*

3 *Statutum Vrbis habilitat maiorem 20. annorum ad contrahendum*, & n. 4.

5 *Conſenſus Patris in contractu a filio inito ex quibus arguatur*, & n. ſeqq.

7 *Forma legis, vel edicti adimpleta remanet ſi intra tempus præſcriptum omnia quis adimplevit.*

8 *Obiicere quis non valet adimplementum quod ipſe non fecit.*

9 *Obiectio de iure tertii attendenda non eſt.*

DECISIO DCCLXXII.

AFfixis publicis Edictis ad Inſtantiam RR. Monachorum S. Scholaſticæ Sublaci in fine Anni 1714. in quibus notificabatur cuicumque incumbere volenti novo Affictui quorumdam bonorum eiuſdem Monaſterii, quod talis Affictus incipere debebat ab initio anni 1716., & per triennium durare, quodque unuſquiſque teneretur Oblator conſignare ſuam oblationem clauſam, & ſigillatam in manibus Abbatis, aut Cellerarii, & præſtare etiam in menſe Januario tunc currenti idoneas cautiones, dum elapſo eodem menſe remanſurus erat Affictuarius maiorOblator:Comparuere ad offerendum Joannes de Sanctis, qui obtulit ſcuta 450., & Ioannes de Pompiliis, qui obtulit ſcuta 401., & ſcuta 3. ſupra quamcumque aliam oblationē, indeque die 30. eiuſdem menſis Januarii comparuit Antonius de Sanctis filius Joannis primi Oblatoris, & obtulit ſcut. 500., ſed fruſtra, quia ſpreta poſtrema hac maiori oblatione, affictum habuit ille de Pompiliis, quamvis aliud non obtulerit, quam ſcut. 453.

Aſt ſe læſum noſcens idem Antonius concorditer cum Joanne eius Patre inſtetit pro reſciſſione Contractus, petiitque prælationem in vim ſuæ ſuperioris oblationis vincentis oblationem Pompilii, quam per ſententiam prius a Vicario Sublacenſi, & dende ab A. C. obtinuit, adverſus quam provocante Pompilio, commiſſaque mihi Cauſa in gradu ulterioris appellationis per Signaturam Juſtitiæ cum ſolita clauſula — *Conſtito quod ſit locus Statuto de duabus*, conſului DD. meos, & reſponſum accepi *affirmativum*.

Controverti enim non poterat Terram Sublaci ſitam eſſe in Diſtrictu Vrbis, quocirca poſita validitate ſententiarum non controverſa, earumque Juſtitia, de qua infra, in dubium non cadebat, quin locus eſſet Statuto Vrbis de dua-
1 bus conformibus etiam diſtrictuales complectenti, ut dixit *Rota in Romana Salviani 9. Junii* 1713. §. *Omiſſo namque coram R. P. D. meo Falconerio.*

Juſtitia vero ſententiarum effulgebat ex eo quod Pompilius obtulit ſcuta 450., vel ad ſummum ſcuta 453., & e converſo Autonius obtulit libere, & abſolute ſcut. 500. in termino præfixo; Vnde ſubſtentabile non erat Inſtrumentum celebratum cum Pompilio, & Affictus debebatur inheſitanter Antonio maiori oblatori, ne alias in damnum Juſtitiæ, Commercii læde-
2 retur publica fides, & deviaretur utilis, & proficua affluentia Oblatorum ad *Text. in l. ſi minori, ubi Bartol. & alii Cod. de Jur. Fiſci lib. 10. l. iubemus §. Sane Cod. de Sacroſ. Eccleſ. Arin. de execut. §. 6. cap. 11. n. 4. Oter. de paſcuis cap. 31. n. 9. Rot. dec. 735. n. 1. & dec. 891. n. 5. coram Buratto dec. 113. num. 12. part. 1. & deciſ. 12. num. 9. par. 12. rec.*

Abſque eo quod obſtare viſum fuerit eundem Antonium de tempore factæ oblationis fuiſſe minorem, nec complevisſe annum 25.; quaſi quod eius oblatio tamquam facta a minore habente præſidium reſtitutionis in integrum pro non facta haberi deberet; quoniam radicitus evellebatur obiectum ex cenſura Statuti Urbis, cum enim Statutum Sublacenſe de minoritate, & minoritatis tempore non loquatur, ſeu aliquid abſolute ſtatuat, & habeamus Statutum Vrbis habilitans maiorem annorum 20. ad contrahendum, hoc veluti dominans, & locum
3 habens etiam in Diſtrictuales attendendum erit, ut dictum fuit *in Nullius, ſeu Sublacen. Donationis 26. Junii* 1711. §. *Cum enim, & §. Quandoquidem coram R. P. D. Lancetta, & in eius confirmatoria 29. Novembris* 1715. §. *His adverſari, & duobus ſeqq. cor. R. P. D. Criſpo.*

Et de facto in alio conſimili Affictu quorumdam Molendinorum celebrato de anno 1704. per Monaſterium, eoſdemque Monachos S. Scholaſticæ Affictuarius fuit Franciſcus de Antoniis, qui agebat annum vigeſimum, & quatuor menſes, ut in *Summ. Antonii num.* 12. neque ullæ adhibitæ fuerunt ſolemnitates, quæ alias neglectæ non fuiſſent, ſi ille reputatus fuiſſet pro minore, Vnde heſitandum non erat
4 de maioritate Antonii, ſtante clara, & limpida individuali obſervantia huiuſmodi Statuti *Rocca diſput. Jur. cap. 190. num. 29. Rota dec. 184. numer. 5. & 105. n. 18. coram Ludoviſ., & dec. 997. n. 13. coram Dunoz. Jun., & cor. Bichio dec. 862. num. 2. coram Vbald. & dec. 452. num. 24. par. 19. tom. 2. rec.*

Nilque relevabat, quod Antonius de tempore ſuæ oblationis adhuc eſſet filius familias, quodque cum in eadem oblatione non comparuerit Pater, eamque proprio aſſenſu convalidaverit iuxta ipſam diſpoſitionem Statuti Vrbis *lib. 1. cap. 152.* diſtrictuales etiam ligantis, talis oblatio evanida, & irrita remanſerit; quandoquidem ſi ipſe Pater oblationem filii præſentavit Patri Cellerario, ut ex eiuſdem atteſtatione, de qua *Summ. num. 6.*, quodque plus eſt, ſi in toto hoc litigio ſemper idem Joannes comparuit ſubſtinendo oblationem filii, non ſolum taci-

tacitus, ſed apertus dici debebat aſſenſus pater-
5 nus revalidans, approbans, & confirmans con-
tractum per filium initum *Theſaur. quæſt. for. lib.4.quæſt.79.num.3. Paſchal. de Patria poteſt. quæſt.1.par.1.cap.6.num.8. Cleriſtin. dec.181. in fine volum.1., Sanfelic. dec.161.num.1. & ſeqq. Rot. dec.157.num.14. poſt Conſtantin. ad Statut. Vrb.*

Maxime perpendendo, quod Antonius publica exercuit munia, propriamque adminiſtrat, & regit Domum, palam, & publice proprio nomine contrahit, & ab omnibus pro
6 vero Patre familias reputatur, unde non erat
amplius oblatio per eum facta ex hoc etiam capite criticanda *Gratian. diſcept.667.num.2., & ſeq. Rot. dec.827.num.2., & 3. coram Emer. Iun. deciſ.164.num.2., & deciſ.111.num.1., & ſeqq. par.8. rec.*

Officere nec valuit, quod in actu oblationis datus non fuerit per memoratum Antonium Idoneus fideiuſſor, & per conſequens inadimpleta forma Edicti actus oblationis in totum ipſo iure annihilatus remanſerit; Animadverſum quippe fuit, quod ex contextu Edicti debebat quidem in menſe Januarii conſignari ſigillata oblatio, & dari debebant idoneæ aſſecurationes, ſed non inde ſequebatur, quod ſimultanee ſub eadem oblatione inſcriptum dari deberet nomen fideiuſſoris, cum de cætero quoties fideiuſſor idoneus aſſignabatur, antequã inciperet Affictus. vel in ipſa die ſtipulationis, & perfectionis contractus Lex, & forma Edictorum
7 pleniſſime adimpleta remanebat ſuumque ple-
narium ſortita fuiſſet effectum ad *Text. in l. tali iure ff. de Iur.dotal. Rota coram Duran. dec.365. n.32., & in Romana Affictus 23. Junii 1713. §. Non obſtante coram Eminentiſſimo Scotto.*

Et quælibet fugabatur amaritudo, dum fideiuſſionem, quam adeo rigoroſe præſtandam ab Antonio exagerabat Pompilius, nec ipſe Pompilius præſtitit, quo circa in adimplementum
8 certæ formæ, & illius actus, quem nec ipſe
adimplevit, obiicere nullatenus valebat *l. 1., & tot. tit. ff. quod quiſque Iur. in alter. Stat. Rot. deciſ.294.num.11.par.13., & deciſ.664.num.6. par.19.tom.2.rec., & in citata Romana Affictus 23. Junii 1713. §. Et ratio coram Eminentiſſimo Scotto*; Ultraquamquod impropria videri poterat huiuſmodi obiectio, quia talis fideiuſſio tamquam reſpiciens directum, & unicum commodum Monaſterii ab eo dumtaxat allega-
9 bilis erat, & non a tertio non intereſſato, qua-
lis erat, & eſt Pompilius ex connotatis per *Pacion. de locat. cap.6.num.32. Rota in Romana Emphiteuſis 7. Junii 1706. §. Non ſubſiſtente coram Reverendiſſimo Kaunitz, & in Romana Salviani 9. Junii 1713. §. Itidemque coram R.P.D. Falconerio.*

Atque ita &c. utraque &c.

NEAPOLITANA, SEU ROMANA IMMISSIONIS.

Ven. 20. Novembris 1716.

ARGUMENTO.

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Prima donatio inter vivos revocari nequit per ſecundam.*
2 *Sriptura ut probet quid requiratur.*
3 *Antapoca confecta ante donationem non attenditur ſi ſuſpecta noſcatur*, & num. 4.
5 *Scriptura falſitatis ſuſpicionem ingerit ſi ſit ſcripta a Perſona ſuſpecta.*
6 *Scriptura ſerotine producta ſuſpicionem ingerit.*
7 *Inſtantia eſt reiicienda ſi Perſonæ non ſunt legitimę.*
8 *Mater præſumitur magis diligere filios, quam extraneos.*
9 *Certitudo legitimitatis partus eſt valde difficilis, nec ab ipſis in eadem domo habitantibus haberi poteſt.*
10 *Sola falſitatis ſuſpicio ſat eſt in civilibus.*

DECISIO DCCLXXIII.

Binas Domos, treſque Cenſus hæreditarios bonæ memoriæ Petri Epiſcopi Lacedemonienſis, quos Catharina eius ſoror, & hæres anno 1690. donavit Octavio filio, anno 1701., idem Octavius alienavit in Ludovicum bonam fidem recognoſcentem favore Joſephi Mariæ de Fuſconis, contra quem inſurgente Antonio filio inceſtuoſo Donatarii, & immiſſionem in præfatis Bonis petente vigore alterius donationis anno 1700. reportatæ ab eadem Catherina, placuit, Signaturæ Juſtitiæ cognitioni Sac: Auditorii committere validitatem huius Donationis, ſimulque cauſam appellationis interpoſitæ a coincidenti Sententia promulgata ab A.C. contra Donantem, quando eius nomine petebatur de anno 1704., & 1705. manutentio ſuper citatis Bonis adverſus alienatarios Octavii. Exquiſivi propterea in hodierno conſeſſu Oraculum DD., & in reſponſum accepi - *Non eſſe dandam Immiſſionem.*

Et ratio fuit, quia præcedenti Donationi,
1 quæ per ſecundam revocari non valet *ad Text.*
in leg. Perfecta Cod. de donat., quæ ſub mod. obeſſe nequaquam poterat quædam Antapocha referens per modum præventivæ declarationis, celebrationem dictæ primæ Donationis faciendam eſſe ad ſolam pompam ſiquidem d. Apocha ab omni, ut par fuiſſet, ſuſpicione non aberat, quia non erat ſubſcripta ab Octavio, ſervatis
2 in ſpiritu, & in ſubſtantia, ſed tantum in ex-
trinſeco, & apparenti ſpecie requiſitis *vulgat. Text. in leg. Scripturas Cod. qui pot. in pign. hab.*; Quoniam Notarius, qui fidem fecit de ſubſcriptione, rogatus non apparuit in actu recognitionis, tamquam Perſona publica, immo Te-

ſtimonium veritatis, quod præſtitit, interpoſuit abſque expreſſione diei, quo illud interponebat; Et duo Teſtes, qui ſe ſubſcripſerunt, eorum firmam pariformiter appoſuerunt abſque data, & in calce totius Scripturæ poſt recognitionem Notarii: Unde tam autenticatio Tabellionis, quam fortius prædd. duorum Teſtium acceſſiones, bene potuerunt poſt collatam donationem ſupervenire, & ſic non perfecte expurgabant legalem ſuſpicionem antidatæ, neque in conſequentiam tribuebant antapocæ virtutem irritativam contractus Donationis, quæ
4 de cætero valida undique, legitimoque Jure confecta emergebat ad notata per *Cancer. var. reſolut. lib. 1. cap. 22. num. 34. in fin., Rot. coram Emer. Jun. deciſ. 666. numer. 6. tom. 2. in recent. dec. 394. n. 16. part. 15. inter meas impreſſ. dec. 24. num. 27., & in Imolen. Donationis ſuper* Canthela *Angeli* 13. *Junii* 1704. §. *Minus coram clar. me. Card. Caprara.*

Aſt non tantum cauſas ſuſpicandi de veritate Antapochæ ingeſſit Cenſura *d. leg. Scripturas*, verum eaſdem mirum in modum auxerunt plures graveſque facti circumſtantiæ; Conſtitit namque, quod Octavius tamquam Dominus Bona controverſa vendidit Tivaſſio, & a Tinaſſio eorum retroventitionem accepit; paulo poſt eadem rurſus vendidit Ludovico Declaratario Fuſconi, & reſiduum pretii inſoluti ſupplicavit terque, quaterque, & inſtantiſſime, ut ſibi libere ſolveretur, abſque onere inveſtimenti fieri promiſſi pro ſecuritate evictionis: Utque cognovit inutiliter precibus laceſſire Fuſconum propriæ ſecuritati intendentem, iudicialem vexationem promovit Procuratorio nomine Matris ſuper manutentione in Bonis donatis, quæ incepit dicere ad ſolam pompam donata, exhibendo tunc primum antapocham ſupradictam: Et quia Judex, coram quo producta fuit, inceptam, & falſam eam reputabat, curavit anteaquam Sententiam proferret, ei oſtendere quamdam alteram declarationem nuncupatam *Albaranum*, confectum anno 1698. in confirmationem Antapochæ. Quibus non obſtantibus cum in Judicio ſuccubuiſſet anno 1705., ut ſuperius enunciatum fuit, & adhuc perſiſteret in determinatione circumveniendi Fuſconum, commentitus fuit quemdam contractum cum Catharina Matre celebratum opera Juriſperitorum, tradiditque Fuſcono aſſertum ſumptum Inſtrumenti, quod deſuper confectum affirmabat, quando tamen compertum fuit omnino falſum, & fabuloſum,

Conſpirante quapropter numero tot, tantorumque factorum, haud immerito videbatur deſumi argumentum potenter perſuadens realitatem primæ donationis, nec non conſecutive dubitationem, confirmans de ſinceritate Antapochæ ad prioris donationis deſtructionem
5 exhibitæ, ut in ſimilibus terminis adnotarunt *Ciroccb. diſcept. for. 77. ſub num. 60., Rot. coram Bich. dec. 49. ex num. 1, cum ſeqq., in rec. dec. 55. num. final. tom. 1. cum aliis late congeſtis in d. dec. 24. inter impreſſas coram me num. 18., & 19.*

Nec proderat in confirmationem Antapochæ, iterum inſiſtere in dicto Albarano, ſeu in declaratione bonæ fidei de anno 1698. exarata & prius coram A.C. exhibita, & modo ab Octavio repetita. Quoniam imo huiuſmodi ſcriptura conceptam ſuſpicionem pergravabat, cum
5 foret ſcripta ab Octavio, qui ſolitus erat figmentis, paſſim ſuperaddere, *Bald. conſ. 444. verſ. Secun. lib. 1. Maſcard. de probat. concluſ. 740. num. 29.*, feroque extitit in Judicio producta, quando prorſus inutilis apparuit conatus in
6 Antapocha conſtitutus *Leg. Iubemus 24. Cod. de probat., Rot. coram Celſ. dec. 380. num. 14. coram Emerix Iun. deciſ. 667. numer. 26., & deciſ. 1112. numero final.*; Et inter Antapocham, & Albaranum evidens animadverſa fuit contrarietas, cum una referat Donationem ad pompam fuiſſe ex ultronea Donatricis voluntate confectam alterum vero expletam adheſive ad Inſtantiam Donatarii.

Satis ſuperque propterea hæc fuiſſent pro deneganda Antonio expetita Immiſſione, ſed DD. in ulteriori examine progredientes, nedum exiſtimarunt priorem donationem ab impicta ſimulatione penitus vindicatam evaſiſſe, ſed ulterius nec fuiſſe per Antonium ſuam Perſonam legitimatam, neque executionem promereri Donationem poſteriorem ab eodem productam. Et ſane non aderat legitimatio Perſonæ, quia donatio concepta erat ad favorem Antonii filii Mariæ Paladine de Carpineto, & in huiuſmodi denominatione concordabat Teſtimonium cuiuſdam mulierculæ. Fides vero Baptiſmatis ab Actore poſita in actis loquitur de Antonio progenito ex incerto Patre, & ex Maria quondam Joſephi Incoronati
7 Ponticello, & ſic deficiebat in hac contradictione legitimatio Perſonæ, ſine qua expoſitæ Inſtantiæ non erat indulgendum *Ayman. de antiquit. Tempor. part. 1. §. 1. n. 7., & 9., Rot. coram Carill. dec. 41. n. 13. coram Emerix* Iun. *dec. 720. num. 1., & in rec. dec. 31, num. 7. part. 18. tom. 1.*

Non itidem executionem promeruiſſet Inſtrumentum poſtremæ donationis, quia non minus ſuſpectum comperiebatur, ac ſuſpicione falſitatis laborare reputabatur Antapocha ſupracitata; Actus quippe in primis erat admodum in ſe inveroſimilis, quia Catherina duos habens filios, Octavium nempe in Sacris conſtitutum, & Franciſcum iam coniugatum, iamque numeroſa ſobole refertum, credi non poteſt voluiſſe donare pingue Patrimonium Infanti ex iniquo, & odioſo amplexu ſuſcepto, eumque tanto proſequi amoris incendio, ut obliviſceretur, & poſthaberet præiudicium filiorum, nepotumque legitimorum, & naturalium, quos natura poſuit inſolatium ſenectutis, & quos eius votis auſpicantibus viderat in ſua Domo naſci, & educari in manutentionem propriæ familiæ, ut arguendo ab inveroſimili

tra-

tradit *Bald. in leg. Scriptura num.6. Cod. de fid. Inſtrum.*, *Maſcard. de probat. concluſ.*740. *n.*35., *Rot. poſt Zacch. de oblig. Camer. deciſ.*132. *n.*9., *& in Reatina Fideicommiſſi de Sevaris* 14. *Ianuarii* 1710. §. *Ad quantitates coram Illuſtriſſimo D. Gubernatore*.

Porro exponitur in dicto Inſtrumento, quod Catharina donabat propter ingentem amorem, quo Antonium proſequebatur, ex quo ſibi certo conſtabat ſuſceptum fuiſſe ab Octavio. Quomodo autem Catharina degens in Pago Carditi Diœceſis Averſanæ, certum ſuæ prædilectionis fundamentum conſtituere poterat in filiatione Antonii, qui nec hodie ſuam perſonam legitimavit, & qui genitus, & in lucem editus fuit
9 Romæ, quando utinam huiuſmodi certitudo haberi poſſet ab inhabitantibus in eadem Contrata, & in eadem Domo, immo ab eis, qui ſe opinantur Genitores *Rot. deciſ.*212. *in princip. part.*19. *rec.*, *& pro omnibus videre eſt in Romana Fideicommiſſi* 20. *Iunii* 1712. §. *Faciliori cum ſequentibus coram me*.

Sed propius accedendo ad materiam; Donatio adſtipulata comperiebatur inſolita mole clauſularum, & affectata expreſſione pactorum, fuit ſtipulata extra Locum Domicilii, & in Civitate Neapolis, ad quam fuit traducta Catharina Donatrix, ipſaque Catharina dum vixit, licet Bona donata variis titulis eripere conaretur a Tertiis Poſſeſſoribus, numquam allegavit nomen, & donationem Antonii, ſed ſua propria fore conſtanter affirmavit, & morti proxima ratificavit alienationes factas ab Octavio, & ſingulariter enumerando inveſtimenta ex illarum pretio quæſita, de ipſis Inveſtimentis æqualiter diſpoſuit inter ipſum, & Franciſcum demumque defuncta, Inſtrumentum huiuſmodi ad lucem prodire non auſit, niſi poſt quatriennium. Iure meritoque propterea ſuſpicandum erat, quod Octavius irritas videns machinationes omnes contra Fuſconum intentatas, curaverit tamdem palliato nomine Matris defunctæ Inſtrumentum donationis confingere in favorem Antonii. Etſi enim ex oculari inſpectione Inſtrumenti nullum ſcateat vitium, quod falſitatem callide velatam digito convincere valeat, tamen, cum ageretur de repellendo Actore, exuberare videbatur ad frangendum, & debilitandum fundamentum ſuæ intentionis ſola falſitatis ſuſpicio, quæ abunde in animo Iudicantium inſinuatur, etiam per ea, quæ
10 prout in hypotheſi extrinſeca ſunt Inſtrumento *Clar. ſententiar. lib.*5. §. *Falſum num.*39., *& ſeqq.*, *Menoch. de præſumpt. lib.*4. *præſumpt.*99. *num.*18., *Gratian. diſcept. forenſ. cap.*889. *n.*16., *Rot. coram Cavaler. dec.*455. *num.*1. *poſt Zacch. de oblig. Camer. dec.*132. *num.*5., *&* 6. *cor. Celſo dec.*280. *num.*3., *& in Balneoregien. Pecuniaria, ſeu Depoſitorum* 18. *Iunii* 1714. §. *Abſque eo cor. R.P.D. meo Criſpo*, *& prius in Romana hæreditatis* 18. *Aprilis* 1712. §. *Sed quod coram Me*.

Et ita &c. utraque &c.

ROMANA DATIONIS IN SOLUTUM.

Veneris 20. *Novembris* 1716.

ARGUMENTO.

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Quæ remedia competant evictionem paſſo.*
2 *Contractus nominati non reſcinduntur niſi uni ex contrahentibus allatæ ſint moleſtiæ.*
3 *Emptor valet ad priſtina iura redire ubi res emptæ alieni oneri ſubiecta detegitur.*
Declara dummodo onera ſint occulta, & latentia, ſecus ſi palam indicata fuerunt in inſtrumento n.4.
Et ex quibus ſcientia hac iure in Emptore arguatur n. 5., & 6.
7 *Elapſo termino ad redimendum res empta tranſit in liberum dominium Emptoris.*
8 *Evictionis remedium quo caſu concedatur.*
9 *In omnibus contractibus Eccleſiarumque ſolemnitates requirantur.*

DECISIO DCCLXXIV.

PRO fructibus Cenſus a Maximo de Maximis impoſiti ad fauorem Dorotheæ Blondæ Sacriſtia PP. Theatinorum S. Silveſtri egit adverſus eiuſdem Maximi Succeſſores, obtinuitque opportunum mandatum pro quantitate ſc.2915. etiam ſuper Bonis Fideicommiſſariis Horatii de Maximis. Quamobrem Marchio Camillus noviſſimus in hoc fideicommiſſo Succeſſor parens Iudicato convenit cum eiſdem PP., ſeu Sacriſtia in ſolutum extradere ratam correſpondentem quorumdam Canonum ſeſe obligans de illorum exigibilitate, necnon de Evictione perpetua reſervata ſibi interim facultate ipſos Canones redimendi huiuſmodi vero redemptione non ſequuta Statutum fuit, quod iidem Canones libere pertinerent pleno, & abſoluto Dominio. ad eamdem Sacriſtiam - *di moda, che poſſa venire liberamente all' alienatione di eſſi* - prout latius continebatur in Inſtrumento exarato *Summ. utriuſque Partis n.*1.

Cum vero accidiſſet, geminos ex prædictis Canonibus, utpote ſubiectos Commendatario SS. Clementis, & Pancratii fuiſſe divexatos hinc detecta huiuſmodi paſſiva ſervitute cæpit prætendere Sacriſtia aſſignationem hanc fuiſſe reſciſſam, eumdemque Marchionem Camillum opportune pulſavit in Tribunali A. C., reportavitque inibi mandatum pro tali moleſtiarum liberatione, quodque nuncupat. ad factum alias illius loco executivum pro antedicta ſumma ſcut. 2915., donec provocante Marchione ad S. Tribunal diverſimode Domini cenſuerunt reſpondentes, Mandatum A. C. non eſſe exequendum.

Quamvis enim minime ab eodem Marchione controverteretur prædictas Moleſtias inſurrexiſſe, atque de cætero removiſſe dimittendo, & perſolvendo penſionem ſive Canones Emi-

nentiſſ. Commendatario debitos, non tamen
exinde oriebatur ulla poteſtas in PP. eludendi
ſtabilitam dationem inſolutum cum nequaquam
perfecto memorato Inſtrumento emergeret re-
ſciſſioni Locus. Siquidem Jura noſtra tria tri-
buunt remedia illi qui patit. conſimiles mole-
ſtationes, unam nempe pro illarum liberatio-
ne, alteram pro reſciſſione præcedentis con-
1 tractus, & denique tertiam, quæ dicitur quanti
minoris, quemadmodum eas perluſtrando diſ-
ſerunt, & affirmant *Mangil. de Evict. quæſt. 122.
n. 23., & 24. Vrceol. de tranſact. qu. 42. n. 16., &
conſult. for. Cap. 53. num. 8., & cap. 65. n. 1., & ſeq.
Rota in Romana Locorum Montium 12. Jannarii
1705. §. Eius enim, cor. Reverendiſ. Kaunitz
Epiſcopo Labacen., & egregie in Romana præſta-
tionis fundi liberi 28. Novembris 1707. §. Sed in
præſenti coram Eminentiſſimo Card. Scotto*.

Profecto ipſarum nulla erat exercibilis in
præſenti non quidem prima liberationis a mo-
leſtiis, quia iam ut diximus, Marchio pacifice
illas ſubmoverat ſatisfaciendo præfato Com-
mendatario. Non ſecunda quia ſublatis huiuſ-
modi moleſtiis numquam reſcinduntur initi
2 Contractus, qui nominati compellantur, ne
in contractibus admittatur implicita pæniten-
tia, ut bene ſubiungunt ex *Text. in L. incivile
Cod. de rei vindic., L. non ideirco C. de Contrahen.
empt. L. 1. C. quando licet ab Empt. diſced., Cæ-
phal. conſ. 393. n. 36., Surd. conſ. 52. n. 19., & 20.
Rot. cor. Cerro dec. 200. n. 7. & 8., & in Romana, ſeu
Viterbien. Palatii 25. Junii 1706. §. Reſolutio-
ni præcipua ratio cor. bo. me. Caſſarello*.

Nec obicem faciebat, quod ubi res coempta,
ſive tradita inſolutum detegitur alicui oneri
3 ſubiecta valeat Emptor, ſive Aſſignatarius ad
priſtina Jura redire ex connotatis per *Altograd.
Sen. Conſ. 12. n. 38. l. 1. Mang. de Evict. qu. 23. n. 45.
Rot. cor. Merlin. dec. 856. n. 3.* ex pluribus addu-
ctis concordantibus *in Ferrarien. Bonorum ſu-
per Manutentione 29. April. 1711. §. Nequa-
quam coram Me*. Quoniam iſta onera debent
eſſe occulta, & latentia non vero quæ palam
indicata fuerant in Inſtrumento Emptionis, &
venditionis, ſeu dationis inſolutum, alias præ-
4 dicta Jura denegant ſcienti patienti, & volen-
ti quodcumque ex remediis prænarratis, ut
expreſſe ſancitur per *Tex. in L. Si fundum ſcienſ.
C. de Evict. Alex. conſ. 35. num. 4., & ſeq. lib. 1.,
Surd. conſ. 70. num. 17., Beec. conſ. 24. num. 31.,
& 32. Bin. conſ. 12. num. 54., & 55. 59., & 60.,
Modern. Aſcnlan. ad Statut. Vrb. annot. 27. ar-
tic. 1. num. 68. tom. primo, Rota in Romana, ſeu
Viterbien. Palatii 25. Junii 1706. §. Et quod de
facto coram bon. mem. Caſſarello*. Niſi tamen, &
in hoc caſu conventa particulariter fuerit evi-
ctio, ut docent *Mangil. de Evict. qu. 151. n. 15.,
& ſeq.*, & late in meo *Tract. de Commerc., &
Mercat. diſc. 60. n. 19. ubi concordan.*

Quod autem PP. certo ſcirent, vel ſcire te-
nerentur huiuſmodi ſervitutem, ſeu ſubiectio-
nem de directo dominio Abbatiæ SS. Clemen-
tis, & Pancratii poſitive liquebat ex Inſtru-
mento prædictæ Dationis inſolutum. In eo
quippe Marchio Camillus conſignando præfa-
tos Canones Sacriſtiæ ſpecifice expreſſerat
diem, menſem, & Annum, ac Inſtrumenta
Canonum, de quibus agitur ut ibi - *Per Iſtro-
mento per gl' atti del Cantarelli li 15. Febraro
1668.* cum ulteriori adiectione obligati, ad eos
perſolvendos, ut inibi immediate - *ed obligo del
detto Tinti per gl' atti del Viola 23. Febraro 1691*,
& hoc ipſum dicebatur & explicabatur in altero
Canone parit. de directo Dominio dictæ Abba-
tiæ, ut in eodem Inſtrumento. Ideoque dum
clare conſtabat de individua relatione ad Inſtru-
menta in quibus explicabatur iſta Canonum
ſubiectio prædictæ Abbatiæ intrabant præmiſſa
Jura in *L. Si fundum ſciens*, denegantia quam-
cumque reſciſſionem cum ex ea inducta indubi-
5 tanter dicatur in præfatis PP. huiuſce oneris
ſcientia, ut individualiter tradunt *Surd. conſ. 22.
num. 27., & 28. Guſman. de Evict. quæſt. 46. n. 8.
Rota coram Cerro dec. 827. num. 8., & 9., & co-
ram Nivot. dec. 7. n. 7., & coram Benincaſ. dec. 121.
num. 8., & coram Ludoviſ. dec. 90. num. 13., & in
rec: dec. 78. num. 4. par. 2.* cum aliis congeſtis in
*Avenionen. Fideicommiſſi 25. Iunii 1700. §. Stri-
cte coram Me, & in Interamnen. Fideicommiſſi
17. Junii 1709. §. Nam dicta coram Reverendiſ-
ſimo Molines Magno Hyſpaniarum Inquiſit., & in
Romana, ſeu Cavallicen. Pecuniaria 14. Junii
1709. §. Hanc autem coram R. P. D. meo Criſpo
confirmata prima Decembris 1710. §. Quæ porro
coram Eminentiſſimo Card. Scotto*. eo ferme mo-
6 do, ac ſi cum effectu Scripturæ relatæ eiſdem
traditæ fuiſſent quemadmodum ad rem expen-
dunt *Bec. conſ. 108. num. 22. verſic. quia, Cravet.
conſ. 193. num. 3. verſic. idem ſi probaretur libro
primo* cum aliis plena manu congeſtis *in dicta
Romana. ſeu Cavallicen. Pecuniaria 14. Junii
1709. §. Cuius quidem, & 14. Februarii 1710.
§. Hæc autem coram R. P. D. meo Criſpo, & pri-
ma Decembris 1710. §. Quæ porro, & §. Et ex hu-
iuſmodi cor. Eminentiſſ. D. Cardin. Scotto, & in
Melevitana fideicommiſſorum 22. Iunii 1714. §.
Allegabilis cor. eod.*

Nullatenus ſuffragante replicatione, quod
adhuc poſita huiuſmodi virtuali ſcientia locum
ſibi vindicaret ſupra adducta limitatio, quod
etiam poſita ſcientia daretur reſciſſio, quando
fuit contemporanee promiſſa libertas rerum
Emptarum ſive datarum in ſolutum per illa
verba *liberamente*, bis appoſita in ipſo Inſtru-
mento dationis in ſolutum *ſub* §. *E tale*. Ani-
madverſum quippe fuit, quod huiuſmodi ver-
bum *liberamente* non fuit ullo modo ſuperaddi-
tum adverſative ad præmiſſam notitiam expo-
ſitæ ſubiectionis, ſed undequaque compatibili-
ter ac eamdem ſubiectionem. Quoniam Mar-
chio Camillus, qui præfatam inierat dationem
inſolutum ad ſui favorem reſervaverat faculta-
tem redimendi eoſdem Canones, quando ter-
minata fuiſſet lis cum Creditoribus poſteriori-
bus

lius alias — *qualunque volta ſarà terminata la lite con li Creditori poſteriori, & altri ſei meſi doppo &c. reſti in tal caſo la Datione in ſolutum fatta liberamente a favore della Sagreſtia con pieno, & aſſoluto dominio &c. di modo che poſſa venire liberamente all' alienazione di eſſi* — Unde talis libertas noſcebatur appoſita non contradictorie ad ſubiectionem relative expreſſam reſpectu Dominii Abbatiæ, ſed conſecutive ad pactum redimendi, quo elapſo quælibet res coempta, ſi-
7 ve tradita inſolutum irrevocabiliter tranſit in Emptorem, ſive Aſſignatarium quemadmodum concordant *Tiraquell. de retract. Convent. §. Primo gloſſ. 2. num. 40. cum ſeqq. Gratian. diſcept. for. 26. num. 29., Antonell. de temp. Legal. lib. 1. Cap 5., & ante num. 5., & cap. 21. num. 4., & Rot. in Bononien. Prædii* 16. *Iunii* 1704. §. *Secundo coram Reverendiſſimo Epiſcopo Labacen.*

Neque demum congruere poterat tertia, & ultima actio quanto minoris ex regula non entis nullæ ſunt qualitates ex vulgatis Juribus ſolumque ſi in poſterum moleſtiæ ex quacumque Cauſa ſupervenirent ultra prædictas iam ſecutas, & dimiſſas non abnuerunt Domini, quod præſervata intelligeretur PP. actio implorandi
8 opportune remedia, & ſignanter evictionis, quæ ſemper intrat quotieſcumque in ipſa re coempta ſive tradita in ſolutum, vel in eius fructibus datur quomodolibet abductio per ea, quæ plena manu ſcripſerunt *DD. in L. evicta* 18. *& 70. ff. de Evict., & in L. ſi controv. 9. Cod. eod. Rota dec. 44. n. 1., & ſeqq. poſt Cene. de Cenſ. deciſ. 176. n. 1., & ſeq. cor. Emer. Iun. & dec. 216. n. 4., & 5. poſt Zacch. de oblig., & dec. 1015. n. 1. cor. eod. Emer.*

Et denique non attendere DD. cenſuerunt illam aliam quam PP. Prædicti promovebant exceptionem nempe quod in omnem caſum contractus dationis in ſolutum nullitatis vitio ſubiaceret ex quo cum PP. eſſent effectivi Creditores Marchionis Maximi in quantitate præfatorum ſc. 2915. non poterant in illorum ſatisfactionem recipere tot effectus in ſpecie ſine Beneplacito Apoſtolico prævia inſpectione an talis ſatisfactio novum ſapiens contractum foret Eccleſiæ utilis, vel damnoſa, uti ſancit. in omnibus contractibus Eccleſiarum iuxta
9 vulgatam extravagant. *Ambitioſ. de reb. Eccleſ. non alien.*, ubi communiter Canoniſtæ, & firmant *Dec. conſ. 142. n. 4., Riminald. Iun. conſ. 164. n. 55. Rot. dec. 508. cor. Seraphin., & dec. 288. n. 1. cor. Cavaler., & dec. 145. num. 1. & 3. cor. Coccin., & in Maceraten. Pecuniaria* 8. *Iunii* 1711. §. 6. *cor. R. P. D. Falconerio, & in Romana Canonum.* 6. *Iunii* 1712. §. *Fortius cor. R. P. D. meo Aldrovando*. Quoniam, & ad hoc pariter Domini reſponderunt exceptionem hanc non eſſe præſentis indaginis, & intra limites Commiſſionis a Signatura Juſtitiæ mihi directæ a mandato executivo relaxato In Tribunali A.C., quod tantum idcirco dixerunt ex præmiſſis non eſſe exequendum utraque &c.

ROMANA ASSOCIATIONIS.

Veneris 27. Novembris 1716.

ARGUMENTUM.

Aſſociatio pro melioramentis quando concedatur adverſus etiam creditores anteriores ex alia cauſa, & titulo, & adverſus quoque fideicommiſſarios, Actio pro ſocio cui competat, & quid importet, Univerſalis bonorum omnium communio ex quibus probetur.

SUMMARIUM.

1 *Aſſociatio denegatur contra illum, qui valido titulo bona poſſidet.*

2 *Aſſociatio pro melioramentis ſemper competit nedum adverſus alios Creditores anteriores ex alia cauſa, ſed etiam adverſus ipſos fideicommiſſarios.*

3 *Privilegium* L. Interdum Cod. qui potior. in pignor. habean. *quando procedat adverſus fideicommiſſarium.*

Et quando pro melioramentis, num. 4.

5 *Aſſociatio non denegatur dimiſſo anteriori Creditore alio in anterioritate ſubſequenti.*

Eaque conceditur anteriori Creditori, non vero poſteriori, num. 6.

7 *Actio pro ſocio cui competat, & quid importet*, & num. 8., & num. 10.

8 *Univerſalis bonorum omnium communio inter ſocios nunquam præſumitur.*

Nec probata remanet ex poſſeſſione bonorum paternorum pro indiviſo, num. 9.

DECISIO DCCLXXV.

INter cæteros Creditores, qui initi præſidio vulgatæ *leg. interdum C. qui potior in pign.* habeantur de prælatione certantes pro obtinenda immiſſione, ſive aſſociatione ad Palatium poſitum hic in Urbe Roma in Via, quam vocant ad Coronarios, & ſpectans ad familiam de Bonaventura, & hodie poſſeſſum ab Alexandro Bonaventura particularis titulo fideicommiſſi ſuæ Domus ſe fecit ad Cauſam admittere Ven. Societas Sanctæ Appolloniæ, quæ una cum Reverendiſſimo Capitulo SS. Laurentii, & Damaſi, & R. P. D. de Buſſis Abbati Julio eius germano fratri, ad effectum illud reſtaurandi, & meliorandi ad cenſum dederat ſc. 400., ſed dimiſſo a prædicto Alexandro pro ſumma ſc. 2000. prælaudato Capitulo poſt reſcriptum Signaturæ Juſtitiæ *S. P. quoad ratam ſc.* 2183. 93., *& in reliquis alteri qui ad legitimam* Judiciale certamen reſtrictum fuit inter præfatam Ven. Societatem, & R. P. D. de Pactis Cauſam habentem a prælaudato R. P. D. de Buſſis, cauſaque ſub congruis dubiis propoſita ſub die 27. Martii 1715. ab Eminentiſſimo Scotto tunc temporis emerito noſtri Ordinis Pro-Decano ob Suffragiorum ſciſſuram nulla capta fuit reſolutio in ea parte, quæ reſpiciebat prædictam Societatem, quamvis tamen reſolutum fuerit dubium illud, quod reſpiciebat R.P.D. de Pactis, ut ex eius deciſione ſub d. die coram eodem emanata. In hoc re-

rum

Digitized by Google

rum ſtatu ego ſuffectus in locum prædicti Eminentiſſimi Scotti in hodierna audientia illud dubium propoſui coram eodem Eminentiſſimo Scotto, minime reſolutum, & originarie conceptum -- *An ſit procedendum ad legitimam executionem, & negativum habui reſponſum iuxta modum inferius exprimendum.*

Pro deneganda enim in genere prædicta aſſociatione Ven. Societati S. Appolloniæ fundamentum conſtituebatur in eo, quod Alexander de Bonaventura modernus poſſeſſor præfatæ domus melioratæ in controverſis creditis, & reſpective cenſu ad favorem ipſius Societatis creato non reperiebatur obligatus, ſed ſolum obligati legebantur Abbas Julius Epiſcopus Aſculanus, & Ioſeph frater de Bonaventura, qui omnes fato ceſſerunt, & propterea quemadmodum ſecluſa qualitate hæreditaria ipſorum, memoratus Alexander ad illorum debitorum per ſolutionem adſtringi nequit ex vulgatis ita nec ex d. Cauſa Societati concedi valuit aſſociatio ad domum controverſam, quam poſ-
1 ſidet ex ſpeciali, & particulari titulo fideicommiſſi ſuæ domus nequaquam controverſi ad notata per *Bartol. in l. fin. n.21. Cod. de edict. Din. Adrian. tollen. Cravett. conſ.674.num.2. Rota coram Merlin. deciſ.711.num.2. & 3. & coram Amat. Dunoz. deciſ.550.numer.1. cum aliis ibi laudatis.*

Abſque eo quod viſum ſit relevare, quod præfata Ven. Societas S. Appolloniæ aſſociationem prætenderet non ad ipſam domum generice ſumptam, ſed ad ipſa melioramenta in eaſuis pecuniis confecta, quæ ſemper competit nedum adverſus alios Creditores anteriores ex
2 alia Cauſa, ſed etiam adverſus ipſos fideicommiſſarios, ut probant aliis adductis *Peregrin. de fideic. art.50.n.34. & ſeq. Rota in rec. deciſ.104. num.1., & dec.664.num. eodem par.19.tom.2.*

Quia reſpondebatur, quod ad hoc ut operativum, & efficax fuiſſet præfatum privilegium deſumptum ex peculiari cenſura præallegati *Text. in l.Interdum C.qui potior.in pign.* habeantur præſertim contra fideicommiſſarium opus eſſet, ut vere, & realiter conſtaret de pecuniarum mutuatarum verſione in eam Cauſam,
3 qua commune pignus ſalvum fecerit, ut optime tradunt *Card.de Luca de credit.,& debit.diſc.16. num.4. & diſc.15.n.3. in fine eod. tractat. Amat. reſolut.3.n.50., & 51.,& ſeq. modern. Aſenlan. ad Statut. Vrb. adnot. 30.num.2. Rota coram Vbald. deciſ.73.num.7. & deciſ.179. coram eodem, & dec.435.num.4. coram Emer. Jun., & in recent. dec.104.par.19. cum aliis laudatis in Romana* Immiſſionis *27. Januarii 1713. §. maior coram R. P. D. meo Aldrovando.*

Quæ in caſu præſenti tantum abfuit, quod probaretur quinimo contrarium concluſum fuit pro parte prædicti Alexandri, dum quamvis admitteretur, quod pecuniæ præfatæ depoſitatę quidem fuerint in Æde ſacra adeffectum meliorandi prædictam Domum, & illas opificibus in illius reſtauratione ad laborantibus ſolvendi, attamen revera in prædictam Cauſam non ceſſerunt, quia ordines & ſi in faciem ipſorum opificum exarati apparerent, nihilominus mediantibus eorum giratis fere omnes ſoluti fuere ipſi Abbati Julio, qui ſub hoc ſpecioſo prætextu meliorandi prædictam Domum ingentem pecuniarum Summam diſperſit, ut ex eius *Summ. n.1.,*
4 & propterea ea excluſa a præfato prælativo privilegio indulto a prænarrata lege I*nterdum* iuvari non valuit ad tradita per *Merlin. de pign. lib.3.qu.5.num.67.Sabell. in Summ. diverſ. tract. tom.2.litt. N. §. 5. ſub num.39. verſ. undecimo competit in fine, ego in meo tract. de Commerc., & mercat. diſc.83.num.31.*

Eoque magis quia id ipſum mirifice comprobatur ex alio innegabili facto, ex quo reſultabat, quod melioramenta in d; Domo confecta, & per Architectum æſtimata non tranſcendebant in totum ſc. 2183. 75. ex quibus cum ex d. Cauſa ſoluta fuerint ſcut. 2000. Reverendiſſimo Capitulo SS. Laurentii, & Damaſi mathematice oſtendebatur nunquam integram prædictam Summam in d. Cauſam erogari potuiſſe, ſed ſolum ad ſummum reſtantia ſc. 183. 75., pro qua ſola quantitate Domini æquitatis ſemitam ſectantes, & opinantes ex ipſo eodem facto, quod ſola mox dicta quantitas prædictorum ſc. 183.75. in eam Cauſam in rei veritate verſa fuerit, convenerunt, ut ipſi concedenda foret petita aſſociatio, quæ pro reſiduali rata
5 uſque ad ſummam in melioramenta erogatam, negari nullo Jure valet, dimiſſo anteriori creditore alio in anterioritate ſubſequenti *ad Text. in l. qui a debitore ff. qui potior. in pign. habeantur Bald. conſ.25.num.8. verſ. & hoc quoniam ipſi Fratres lib.1., & col.52.num.1 lib.3. Rota coram Cavaler. dec.653.num.5. & in rec. dec.294.numer.14. & dec.559.num.5.par.1. & dec.288.n.6. & 7.par.19.tom.1.*, & in quo ſtetit modus prædictæ reſolutioni adiectus.

Diximus pro dicta reſiduali tantum rata ſc. 183. 75. quia cum alia ſcut. 2000. a præfato Alexandro reo convento, & poſſeſſore dictæ Domus perſoluta fuerint Capitulo SS. Laurentii, & Damaſi, uti ex d. Cauſa creditori anteriori, & ab eo ſimul, & ſemel Jurium ceſſio per prædictum Alexandrum reportata fuerit adverſus ipſum, ſive melioramēta per eum poſſeſſa tanquam iure anterioritatis vigore prædictæ Jurium ceſſionis pollentem nulla compete-
6 re viſa fuit Societati prędictæ Creditrici indubitanter poſteriori aſſociatio ex nota regula de qua eſt *Text. in l. eum qui 17. ff. qui potior. in pign. hab., & l. qui potiores C. de his qui in prior. credit. loc. ſucced. Rot. coram Emerix Iun. dec.288. n. final. tom.1.*

Sentientes Defenſores prælaudatæ Ven. Societatis vim huiuſce diſcurſus convolarunt ad aliam actionem pro ſocio quam aſſerebant competere Ven. Societati, & qua competente ſubnegabant nullo Jure eamdem Societatem præ-

prægravatam eſſe probandi verſionem ipſarum
7 pecuniarum in Cauſam præciſam melioramentorum ut declarando *Text. in l. Jure Societatis ff. pro ſoc. tradit. Michalor. de Fratrib. par. 2. cap. 48. n. 5. & ſeqq. & n. 7. & ſeq.*

Quoniam prædicta propoſitio, & ſi in abſtracto vera in concreto caſus in applicabilis emerſit ex eo quia ad effectum, ut illa ſibi locum vindicere valeret opus eſt probare generalem, & generaliſſimam omnium bonorum inter fratres communionem, itaut omnis ſublata inter ipſos exiſteret differentia mei, & tui quæ de
8 cętero non præſumitur *ad Text. in l. 3. §. cum ſpecialiter ibique gloſſ. ff. pro ſoc. Faber. in Cod. tit. 27. definit. 3. per tot. Cephal. conſ. 247. n. 20. Surd. conſ. 138. num. 9., & conſ. 441. num. 9. Gratian. diſc. forenſ. cap. 993. num. 5. Card. de Luca de Credit. diſc. 87. num. 3. Rota in Baren. Societatis 4. Maii 1711. §. Ratio ſic decidendi coram Reverendiſſimo Kannitz Epiſcopo Labacen.*, & quæ cum in caſu præſenti nullo modo iuſtifice-
9 tur, nec concludatur ex poſſeſſione bonorum paternorum pro indiviſo ad cenſuram *Text. in l. ex parte 40. §. famil. Erciſc., & l. ſi fratres 53. ff. pro ſoc. Faber. in Cod. d. tit. 27. definit. 3. circa med., & per tot. Dec. conſ. 21. num. 6. Gravett. conſ. 26. num. 1. Decian. reſponſ. 36. num. 9. libr. 1. Mantic. de tacit. lib. 6. tit. 10. num. 9. Rot. coram Emerix Jun. deciſ. 802. n. 7., & in d. Baren. Societatis ſub §. deveniendo*, inde conſurgit, quod talis actio prædictæ Societati competere nequit.

Minime obſtantibus aliis deciſionibus emanatis in hac eadem Cauſa favore Reverendiſſimi Capituli SS. Laurentii, & Damaſi, ex eo quia in illo caſu vigore mandati procuræ luculenter a falſitatis exceptione vindicati in eiſdem deciſionibus aderat omnium fratrum conſenſus, & reſpective eiuſdem favore ipſorum obligatio, quæ deficit in caſu præſenti, & quæ influit in exclusionem actionis pro ſocio cum non appareat Ven. Societatem prædictam contemplatione Societatis contraxiſſe, ſed tantum particulari intuitu, ipſorummet fratrum in creatione cenſum obligatorum, quorum voluit, vel expreſſum procurę mandatum, vel explicitam ratificationem, & quod ſignanter procuræ mandatum peculiari, & ſingulari nomine exaratum
10 ſubſtantialiter adverſatur ipſi quidditati actionis pro ſocio, quæ ad hoc ut ſibi locum valeat uſurpare requiritur, quod ſocius non particulari, ſed ſociali nomine contrahat, & quod pecunias extrahens contemplatione ipſius Societatis illas ſolummodo credat, ut tradunt *Mantic. de tacit., & ambig. libr. 6. tit. 22. numer. 1. & plur. ſeqq. Card. de Luc. de debit., & credit. diſc. 87. num. 8.*

Et ita utraque.

ROMANA IMMISSIONIS.

Mercurii 2. Decembris 1716.

ARGUMENTUM.

Legitimitas quomodo, & quibus documentis probanda ſit. Falſitas ſcripturæ ex quibus inducta cenſeri debet.

SUMMARIUM.

1 *Qualitas legitimitatis filiationis eſt concludentiſſime probanda ab eo, qui ſucceſſionem deſiderat.*

2 *Legitimitas ſicuti naturalitatem includit, ita e contrario ſimplex naturalitas ſine alio adiuncta legitimitatem excludit.*

3 *Non datur maior probatio quam proprii oris confeſſio.*

4 *Errare ſolitus in uno caſu facile credi debet, quod in alio erraverit.*

5 *Notario ſemper ſtandum eſt uti redigenti in ſcriptis mentem, & verba teſtantis niſi de contrario doceatur.*

6 *Fides Baptiſmatis probat quidem ætatem, non vero filiationem.*

7 *Probatio naturalitatis, ac legitimitatis eſt matrimonium*, & num. 8.

Sed hoc procedit ſi probetur præmiſſas fuiſſe denunciationes, & publicationes n. 9., & n. 10.

10 *In civilibus ſola falſitatis ſuſpicio exuberat ad tollendam fidem ſcripturæ.*

11 *Veriſimilitudo præſefert ſemper veritatis imaginem, ſicuti inveriſimilitudo præſefert imaginem falſitatis.*

12 *Probatio falſitatis ſcripturæ non coarctatur hoc, vel illo modo, ſed in circumſtantiis arbitrio Judicis penſandis.*

13 *Falſitas eo magis arguitur in eo qui fuit ſolitus alias falſitates committere.*

14 *Scriptura in parte falſa, totam falſa præſumitur.*

15 *Viduæ ſolent ſemper denominari cum cognomine defuncti Viri.*

16 *Legitimatio excluditur ſi prætenſus legitimus nunquam auſus fuit expoſtulare alimenta.*

17 *Filio naturali duæ unciæ hereditatis debentur.*

18 *Abſque reſtitutione in integrum res iudicata infringi nequit.*

DECISIO DCCLXXVI.

ADverſus Antonium Laurentii hæredem petiit Franciſcus ex perſona Laurę, ſive Lucię prętenſæ filiæ Claræ tanquam pariter aſſertæ filiæ Andreæ fratris Laurentii ſucceſſionem eiuſdem Andreæ coram A.C., ibique reportavit tantummodo ratam duarum unciarum. Verum huiuſmodi Judicio non acquieſcens interpoſuit ad Sacrum Auditorium appellationem, quam Ego in vim opportunæ commiſſionis Ponens, ſive Relator effectus dubium in hodierna Audientia propoſui - *An danda eſſet Immiſſio, & pro qua rata* - Eoque congrue diſcuſſo, prodiit reſponſum, *non eſſe quidem dandam Immiſſionem, ſed iuxta modum.*

Ratio prioris partis huius negativæ reſolutionis ſtetit in eo, quod per Franciſcum Actorem, qui prætendebat integram, ut præmiſimus, ſucceſſionem in Bonis Andreæ minime iuſtificabatur requiſita qualitas legitimitatis filiationis Lauræ, ſive Luciæ matris Actoris in ordine ad Claram, quæ eſſe debuiſſet Uxor Andreæ, quan-

quando notorium erat, quod huiuſmodi quali-
tas erat ab eo concludentiſſime, & ſuperlative
1 probanda, ut uno ore dixerunt *Butr. in cap. Per-
venit. num.3. ante finem, verſ. Aut filius agit,
qui filii ſint legitimi, & Angel. in l. Liberorum
num.2. verſ. finaliter conclude ff. de his qui notant
infamia Dec. conſ.471. numer.2., & bene Jaſon.
conſ.106. num.7., & duobus ſequen., Paeian. de
probat. lib.2. cap.16. numer.59. Rolan. conſil.10.
numer.21., & ſeqq. lib.2. Rot. penes Achill. de
Graſſ. dec.1. n.10. qui filii ſint legitimi dec.2342.
num.56., & ſeq. cor. Coccin., & dec.190. n.24.
cor. Carillo.*

Tantum vero aberat, quod hanc maternam
Lauræ legitimitatem oſtenderet, quin potius
incontinenti ex parte Antonii afferebatur de-
monſtratio manifeſta in contrarium, illaque
non iam deprompta ab extrinſecis monumentis,
ſed fundamentaliter, & intrinſece a confeſſio-
ne memoratæ Claræ illius Aviæ; Hæc enim in
Teſtamento condito ſub anno 1670. præciſe in-
ſtituens prædictam Lauram, ſeu Luciam tan-
tummodo nuncupavit, & dixit - *Lauram Bur-
ſiam eius filiam naturalem* - Unde quid ultra quæ-
rebamus de palpabili huiuſce legitimitatis ex-
cluſione, dum Clara nec per ſomnium nomi-
nando, ſive mentionem faciendo de Andrea
ſimpliciter eamdem Luciam, ſeu Lauram ſub
proprio ipſius cognomento Burſia profeſſa eſt
eam eſſe propriam filiam naturalem in tam in-
ſigni rerum ſuarum diſpoſitione? Quemadmo-
dum enim e converſo legitimitas naturalitatem
2 includit. ita ex oppoſito ſimplex naturalitas ſine
alio adiuncto legitimitatem excludit, iuxta
animadverſa per *Balduin. Inſtit. lib.1. titul.10.
de nuptiis ſub num.4. in fine.*

Agnoſcebat Franciſcus inſuperabilitatem
huiuſce demonſtrationis enaſcentis a tam ſeria,
& nitida confeſſione eius Matris, & qua nulla
3 maior dari poterat probatio, *ad Text. in cap.
Per tuas de probat., & in l. Cum te C. de tranſact.
Rot. coram Coccin. dec.1724. numer.2., & in his
terminis coram Rembold. dec.351. num.8., & in
recent. dec.100. num.32. part.19.*; Ideoque co-
nabatur impingere errorem in Notario, qui
ſæpius nominando eamdem Lauram prima vice
cognominaverat *Wlpiam*, quando dicere debe-
bat *Burſiam* ſicuti rectius uſus eſt in aliis ſucceſ-
ſivis Teſtamenti partibus, & propterea ita ve-
riſimiliter aberraſſe arbitrandum ſit in appoſi-
tione filiæ naturalis, cum ſolitus errare in uno
4 caſu facile credendus ſit pariter erraſſe in alio
ex his, quæ affert *Paulus Jureconſultus in l. Ex
diverſo 36. §. primo ff. de rei vindic.*, ubi ex er-
rore non niſi error ſequitur *Marant. reſponſ.82.
num.28.*

Aſt nequaquam paritas huiuſce diſcurſus
procedebat; Error enim cognominis, qui in-
curſus fuit a Notario, erat merum æquivocum
in facto, quod deinceps opportune ſtuduit
emendare, ſed expreſſio naturalitatis, quam
nunquam correxit, proveniebat a Jure, cum,
que Clara talem prætenſum errorem in reele-
ctione Teſtamenti minime correxerat eſtrenei-
tas huiuſmodi expreſſionis filiæ naturalis, non
5 poterat idcirco adſcribi Notario, cui ſtandum
eſt, veluti redigenti in ſcriptis mentem, &
verba Teſtantis, niſi doceatur de contrario,
prout poſt *Gloſſ. in leg. Sciendum 30. ff. de verb.
obligat. advertunt Bald. in l. Errare num.2. verſ.
Aut in eo, quod pertinet. C. de Teſtament., &
in l. Mater. num.7. C. de rei vindic. Soccin. Sen.
conſ.159. num.11. lib.2. Rot. cor. Merlino dec.60.
num.4*

Pondere talis demonſtrationis, & expreſſio-
nis preſſus Franciſcus convolare ſatagebat ad
alia externa præſidia, nempe ad fidem Baptiſma-
tis, in qua dicebatur Luciam natam eſſe ex
Domino Andrea, ut in Summ. eiuſdem num.1.,
ſed neminem non latet tale documentum, &
fidem relevare dumtaxat ad probandam in ſuis
6 caſibus ætatem, non vero filiationem, cum
quilibet poſſet ſub hoc prætextu irrogare pater-
nitatem cuilibet abſenti, & Innocenti, quem-
admodum abſque Contradictore diſtingunt
*Mart. dec. Piſan. vot.26. num.8. late Thor. in
comped. dec. tom.1. verb. filiatio in iure verſ. Nec
demum, & verſ. ſeqq. pag mihi 228., & ſeq., Rota
dec.535. num.45., quæ eſt votum bon. me: R.P.D.
Severoli in Cauſa Romana prætenſæ Immiſſionis,
ſeu Fideicommiſſi de Ceulis part.14. recent.*

Adducebat ulterius aſſertum matrimonium
7 initum inter Claram, & Andream, iſtaque
fuiſſet vera probatio naturalitatis, & legitimi-
tatis, *ad Text. in cap. Later qui filii ſint legitimi*:
Itaut ſequto coniugio, nulla admitteretur actus
dubietas tam circa naturalitatem, quam circa
8 legitimitatem præſumptam a iure noſtro per
ſpecialem ſanctionem *Text. in l. Miles, de qua
late dictum fuit in Romana Fideicommiſſi 20. Junii
1712. per tot. cor. Me.*

Cæterum in primis opus fuiſſet ad cenſuram
Sacri Concilii Tridentini oſtendere præmiſſas
fuiſſe denunciationes, & publicationes, de
9 quibus late *Barboſ. in Concil. Tridentin. ſeſſ.24.
cap.1. Sanchez. de Matrimon. diſput.6. num.8.
Bonac. quæſt.2. punct.6. num.14.*, & de reliquo
partita, ſive adnotatio originalis in libris Paro-
chi tantum abfuit quod per Luciam exhiberetur
quin potius copia, quæ dabatur habita palam
extitit apud Dominos pro ſuppoſita commenti-
tia, & falſa, præſertim quia non tractabatur in
10 Judicio Criminali, ſed mere Civili, in quo
ſolamet ſuſpicio falſitatis exuberabat, *Text. in
leg. Iubemus 24. Cod. de probat. Alex. conſ.57.
num.6. Rota coram Caputaquen. dec.4. numer.2.
part.2., & cor. cla: me: Cardinali Cerro dec.258.
num.5., & decif.267. num.4., & decif.272. n.19.
part.13., & decif.180. num.2., & ſeqq. part.16.
recent., & in Romana Donationis 17. Aprilis
1711. §. Tota baſes coram Me.*

Siquidem in facto, quod iuſtificabatur ex
parte Antonii, ita ſe ſe habebat hiſtoria, quod
nempe ipſamet Lucia ad Parochi lares acce-
dens,

dens illum requiſivit, ut ei extraderet librum
in quo aſſervabantur conſcripta hujuſmodi ma-
trimonia inita in illius Eccleſia Parochiali
Sanctorum Nicolai, & Blaſii, quodque ob-
tento præmanibus libro, contigit Parochum
ad audiendas Confeſſiones evocatum, diſceſ-
ſiſſe ab ejus præſentia, unde nimis conijci va-
lebat, Luciam medio præfato tempore lace-
raſſe partitam illam originalem, quam ibi
falſo conſcribi fecerat ab aliquo ejus Amico,
ne poſſet confirmatione copiæ, quam jam
per prius deſumpſerat, veritas dilucidari; Un-
de nedum poſſibile erat fuiſſe ſecutam prædi-
ctam Lacerationem, ſed etiam undequaque ve-
riſimile juxta eam veriſimilitudinem, quæ
præſefert ſemper veritatis imaginem, ſicuti
inveriſimilitudo præſefert imaginem falſitatis,
11 *Text. in l. 1. ff. de ſerv. fugitiv. Mandel. conſ.
224. nu. 9. Petrus Ærodius rer. judicatar. lib. 1.
cap. 5. Rota dec. 521. nu. 13. coram Pænia, &
in recent. dec. 176. num. 18. par. 11., & in Ty-
burtina Caſtri Subucci 12. Junii 1711. §. Mi-
gna coram R. P. D. meo Aldrovando.*

Potiſſimè vero præfata veriſimilitudo urge-
bat ex eo, quia ex una parte oculis DD. illu-
xit, quod in eodem libro plura non deerant
loca in albo relicta, in quibus valebat quæli-
bet matrimonii partita conſcribi, & ex alte-
ra, quia præciſe conſtabat de dicta laceratio-
ne ex dicto unius Teſtis in eadem domo acci-
dentaliter exiſtentis, ut ipſemet profitetur ad
quemdam ſonitum cartæ diſruptæ, ad quem
commotus aſſurgens, vidit Luciam ſummo-
pere adlaborantem, ut quoddam folium re-
poneret in pera, ut plenius legebatur *in Summ.
Antonii num.* 10. Ideoque junctis hujuſmodi
extremis, facile inſurgebat memorata veriſi-
militudo præſeferens falſitatem dictæ partitæ,
quæ non coarctatur in illis, vel iſtis Cancellis
12 ſed in circumſtantiis arbitrio Judicis penſan-
dis tota verſatur, ex congeſtis per *Menoch. de
arbitrar. lib. 2. centur. 1. caſ. 85. num. 1. cum
ſeqq. Derius Spino conſ. 27. num. 10. & 17. Bar-
boſ. axiom. 223. num 5. & 6.* & in hunc ſenſum
conſpirabat quoque ejuſdem Parochi, ſeu
Æconomi Judicium, ut in eodem *Summ. nu.*
10. in calce.

Et hoc maxime authumarunt Domini in
concreto ipſius Luciæ, dum alias ſolita erat
falſa configere, dum præ cæteris Cedulam,
ſive giratam adeo falſo, & ſubtiliter exaravit,
ut de facto deceperit vigilantium Miniſtro-
rum oculos, & de hoc crimine non ſolum
fuit accuſata, ſed etiam condemnata reman-
13 ſit, ut in *Sum. num.* 13. Proindeque eo ma-
gis in dubio adverſus illam urgebat memora-
ta ſuſpicio, & veriſimilitudo, ex notatis per
*Menoch. de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 1. nu. 32.
Rota dec. 266. nu. 6. par. 5. tom. 1. & dec. 173.
num. 8. par. 10., & dec. 333. num. 11. & ſeqq.
par. 19. tom. 1. recent.*

Quodque non poſſet, neque ſcriptura ne-
que partita prætenſi matrimonii à prædicto
falſi crimine præſervari deducebatur ulterius
quia in eadem partita ſupponebatur præfatum
Andream de tempore celebrati matrimonii,
nempe de anno 1651. habitaſſe intra limites
Parochiæ Sanctæ Mariæ in Porticu, quam ta-
men nominationem Sanctæ Mariæ in Porticu,
Eccleſiæ Sanctæ Mariæ in Campitelli, in cu-
jus Parochia tunc temporis degebat præfatus
Andreas, non acquiſivit niſi de anno 1662.
14 ut in *Sum. num.* 11., & propterea poſita in
parte falſitate ſcripturæ cenſebatur totam
ſcripturam falſam exiſtere, ut dixerunt *Bar-
tol., alii que in l. ſi ex falſis Codic. de tranſact.
de probat. concl. 742. Fariuacc. quæſt. 152. n. 12.
Trentaciuq. var. lib. 2. reſolut. 11. titul. de fil.
Inſtrument. Gabriel. lib. 7. concl. 3. Pax Iordan.
lucubrat. volum. 3. lib. 14. titul. 20. num. 336.
cum aliis plena manu relatis in dicta Romana
Donationis 17. Aprilis 1711. §. 36. in fine coram
Me.*

Præter hæc ab intra enaſcentia fundamen-
ta excluſiva cujuslibet matrimonii inter An-
dream, & Claram, adſtipulabantur ab extra
vehementes quoque conjecturæ, & argumen-
ta; Siquidem Andreæ præfato Viro Clara ſu-
perviveus, nuſquam ejus cognomen uſurpa-
vit ut ex ipſomet Teſtamento apparebat, ſicu-
ti reliquæ Viduæ, quæ ſolent ſic nominari
15 tanquam defuncti Viri radiis illuſtratæ, ad
tradita per *Bald. in l. pignoris in fine Cod. de pi-
gnor. act. Bartol. in l. quicumque Cod. de re mili-
tar. lib. 12. Fulgoſ in l. fin. Cod. de verb. ſignifi-
cat. Gratian. diſcept. Forenſ. cap. 623. numer. 4.
Surd. deciſ. 330. num. 27. lib. 2. Sperell. deciſ.
157. num. 14. & ſeqq. Paulus Chriſtinæus deciſ.
Belgic. 38. nu. 15. volum. 5. Ricc. collect. 2984.
Vivius commun. opinion. 1041.*

Quodque majus ipſa Clara, & ſi pauper,
& egena, nunquam auſa fuit expoſtulare
quidquam in cauſam alimoniæ, & ſucceſſio-
nis Andreæ ab illius hæredibus, ut opportu-
ne conſiderat in terminis diuturnæ acquie-
16 ſcentiæ, *Rota in præcitato Voto bo. me. R. P. D.
Severoli, quæ eſt dec. 535. par. 14. recen., &
coram Cocin. deciſ. 2342. num. 39., & in Ro-
mana Filiationis 21. Novembris 1710. §. 16. cor.
R. P. D. meo Falconerio.* Quinimo tanquam
ſine Patre coorta repoſita fuit Lucia in ædibus
piæ domus, & Hoſpitalis Sancti Spiritus,
quod nonniſi hujuſcemodi Perſonas non legi-
timas recipere ſolet, ut eſt notorium.

Excluſa ex præmiſſis legitimitate Luciæ,
cujus jura veſtiebat Franciſcus, oportuiſſet
progredi ad aliud examen naturalitatis ejuſ-
dem Luciæ, ad terminos ſententiæ ipſius A.
C., de qua *in Summar. Antonii num.* 5., ſed
quamvis Antonius merito forſan nec hanc
concurrere qualitatem in Franciſco, ſeu Lu-
cia Matre affirmaret, attamen nequiverunt
hujuſmodi veritatem, & merita deguſtare;
17 Cum enim A. C. duas eidem Franciſco un-

cias uti filio naturali decreviſſet, ad normam *Text. in §. conſideramus auth. de trient. & ſemiſſ. collat. 3.* & oſcitanter Antonius omiſerit ullam interponere appellationem, imo cauthelam Angeli ex aliis capitibus oppoſuit, hinc eſt, quod cum idem Judicatum A. C. tranſiverit in hac parte in rem judicatam ob allegationem dictæ Cauthelæ Angeli, modum idcirco Domini ſuperaddidere, admonendo, ut par erat, Antonium ad tollendam omnem difficultatem quod ſi de hiſce duabus unciis quæſtionem promovere intendebat, opportunam à Signatura Iuſtitiæ Commiſſionem reportaret ſuper reſtitutione in integrum, cum abſque ea ne-
58 queat res judicata divelli, ut alias reſpondit *Rota in Romana Fideicommiſſi 15. Januarii 1700. §. Sed ut diximus cum ſequen., & 17. Junii 1701. §. Quo vero cum pluribus ſequen. coram me, & in Romana, ſeu Florentina cenſus 18. Junii 1708. §. Quod ſi Maria pariter coram Me.* Ita utraque &c.

MACERATEN. SUPER RESERVATIS QUOAD PARTITAM SCUTORUM 4000.

Veneris 4. Decembris 1716.

ARGUMENTUM.

Omittitur.

SUMMARIUM.

1 *Judicis arbitrium quando intret.*

2 *Periti relatio, & æſtimatio eſt ſemper admittenda niſi de errore conſtet.*

3 *Teſtator ſi impenſas faciendas ſuper ſuis bonis taxavit ab huiuſmodi taxatione non eſt recedendum.*

DECISIO DCCLXXVII.

SPicas quodammodo ut dicitur recolligendo poſt terga Meſſorum Canonicus de Vlixeis, qui obtinuerat ad ſui favorem canonizari fideicommiſſum conditum a Camillo per obitum Aloyſii curavit, non ſolum eiuſdem fideicommittentis Bona perquirere, ſed & credita, inter quæ numerabat etiam partitam quamdam, quam neglexerant impendere in electionem, ſeu reſtaurationem Domus ab eodem Teſtatore poſſeſſæ in Civitate Maceratæ ipſius fideicommiſſi pro tempore poſſeſſores ſed huiuſmodi præſumptione diſpuncta coram R. P. D. meo Criſpo ſub die 22. Junii 1712., reiectus fuit ab impetitis cenſente tunc Sacro Auditorio, quod cum eroganda forent de mandato fideicommittentis duodecim loca Montium de Vrbe, illoſque iam Canonicus fuerit aſſecutus, fruſtraque idcirco expoſtularet, quod intus habebat, ut videre eſt in eadem deciſione coram R. P. D. meo Criſpo §. *Quo vero, & §. Nec diſſimile.*

Verum denuo hanc eamdem partitam, & prætenſionem promovente Canonico coram Me ſub die 5. Martii 1714. agnitum fuit, quod in huiuſmodi Domus reſtauratione, ſive elevatione, iuſſerat Teſtator impendi per hæredes non ſolum præfata duodecim loca Montium, ſed etiam implicari fructus ſuorum Bonorum hinc DD. coacti fuerunt denegatam moderari partitam, cumque ſcire non poſſent quantum importare valebat præfata elevatio, ſive reſtauratio, quam ipſe Teſtator diſerat fieri ſub hac præciſa expreſſione, quod conſtrueretur paries pulcherrimus, & ut dicitur *una belliſſima facciata* cum Janua correſpondenti eidem parieti, ideo ſub dicta die 5. Martii decreverunt ad electionem Periti Judicialis deveniri, qui conficeret lineamen tum proſpectus Domus ædificandæ ad formam Teſtamenti cum neceſſariæ impenſæ indicatione, ut dictum, & expoſitum fuit in fine prælaudatæ deciſionis.

Nuper itaque habita huiuſmodi relatione, ſive præfato lineamento ad Vrbem in proceſſiculo tranſmiſſo cum indicatione, quod ſcuta 7342. 94 ÷ requirerentur, oportuiſſet quidem negocium reproponere ſub eodem præcedenti dubio diei 5. Martii utrum foret *ſtandum, vel recedendum a deciſis* coram R. P. D. Criſpo ſub die 22. Junii 1712., ſed effectum antiquæ rei iudicatæ perſequendo propoſui diſputandum -*An, & pro qua ſumma relaxandum eſſet mandatum* -- & audivi (ſubſtantialiter cognita quidem, ſed inſimul formalitate neglecta) mihi reſponderi, *mandatum eſſe relaxandum iuxta modum.*

Modus autem, in quo DD. convenerunt, fuit ſcutorum 2000. ultra prædicta loca Montium: Ita quodammodo mediam viam DD. præeligentes inter illud plus, quod prætendebat Canonicus, & minus, quod dare ſatagebat Hoſpitale hæres Aloyſii, juxta illud arbitrium, quod ſæpe amplectuntur Judices in
1 diſceptatione facti quantitativi ſubobſcuri, de quo *Rota coram Seraphin. deciſ. 898. num. 7. in fine, & coram Cerin. deciſ. 1374. num. 2., & 3., & coram Molin. deciſ. 695. num. 8., & 9., & deciſ. 11. num. 9. coram M juxta Romanam impreſſionem, & in Aſculana fideicommiſſi, ſeu Domus ſuper melioramentis 11. Decembris 1699.* Aſt conſimilis pariter coram Me, *& in Firmana Manutentionis ſuper fructibus* 22. *Junii* 1705. §. *finali coram bon. mem. Muto.*

Quamvis enim Canonicus conclamaret ſtandum eſſe Perito iudicialiter prælecto, qui lineamentum conceſſerat correſpondens ipſi Domui per Teſtatorem inceptæ, & ita ad minus ſumma conſcendere deberet ad ſcuta 4000., cum ſoleat ſemper Tribunal, niſi erronea detegatur relatio Periti, illius æſtima-
2 tionem, & iudicium admittere, & cum eo dirimere controverſias, ut videre eſt *in deciſ. 472. num. primo coram Cerin., & deciſ. 387. num. 11. par. 18. tom. 2. recent., & in Romana Domus, ſeu Palatii ſuper fructibus 10. Decembris 1710. §. Et licet coram R. P. D. meo Criſpo.*

Nihilominus in præſentiarum circa valorem Domus a fideicommittente exoptatum, animad-

madverterunt DD., quod percipi nequiverat
illum ſuppoſuiſſe, ſive ordinaſſe impenſam
magnopere excedentem principaliorem quan-
titatem ab eo deſtinatam, quod cum in præ-
ſenti foret præfatorum duodecim locorum
Montium, ab ipſa parum diſcendendum erat
3 per ea, quæ in propoſito ponderat *Rota in de-
ciſ. 42. num. 2. inter impreſſas poſt Abit. de incon-
ſtant. in Judic.*, & aliis adductis *in Romana
legati 2. Junii 1708. §. Quod autem, & §. Nec
eſt coram Reverendiſſimo meo Molines Decano*.

Addito, quod Architectus, ſive Peritus in
ejus lineamento procuraverat commoditates
ad Pompam Palatio potius convenientes, quan-
do Teſtator ſimpliciter iniunxerat fabricari
Domum, & non Palatium, & iniunctum ædi-
ficium conſiſtebat in conſtructione *d' una bel-
liſſima facciata* = cum janua illi correſpondente.
Maxime dum quidquid dicat Canonicus, in
contrarium replicabat Hoſpitale, quod age-
batur non de nimis opulenta hæreditate, &
ſolutis legatis, quæ ipſe Teſtator in ſuo Te-
ſtamento reliquerat favore Nepotum, & ali-
mentis perceptis ab ipſis hæredibus gravatis,
fructus hæreditatis ſuperextantes ad tam in-
gentem ſummam conſcendere non valebat,
ad hoc ut Palatium delineatum a Perito con-
ſtrui potuiſſet tanta cum honorificentia, prout
hodie exoptatur.

Et ſic iuſtum, ut decet arbitrium imponen-
do longè minuendam reſolverunt prætentio-
nem Canonici exiſtimantibus DD. adiunctio-
nem ſcutorum 2000. cum aliis duodecim locis
Montium, eorumque fructibus ad dictæ Do-
mus elevationem exburſare tam attenta litte-
ra Teſtamenti ipſius Camilli fideicommitten-
tis, quam loco, ubi dicta elevatio fieri debe-
bat, quam denique fructibus ipſius hæreditatis
quos tantum ad perſolutionem dd. ſcutorum
2000., ſufficientes eſſe DD. Reputarunt.

Et ita utraque Parte informante reſolutum
fuit.

EUGUBINA CAUTHELÆ ANGELI.

Lunæ 7. Decembris 1716.

ARGUMENTO.

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Quæcumque turbiditas exuberat ad hoc ut ex
poſthabita procedendum ſit ad ulteriora in exe-
cutione mandati.*

2 *Clauſula* non amotis *quid operetur*,

3 *Fideicommiſſum cadit tantummodo ſuper bonis in
quibus Teſtator Jus habebat, non vero in cæ-
teris.*

4 *Aliud eſt bona fuiſſe in hereditate alicujus reper-
ta, & aliud eadem bona de illius hereditate
fuiſſe.*

5 *Sola deſcriptio in Inventario probat quidem con-
tra ſcribentem, & ab eo cauſam habentem,
non vero contra tertium.*

DECISIO DCCLXXVIII.

QUemadmodum Joſeph Vincentius Buttel-
lius non valuit impedire in hoc Sacro Au-
ditorio, quin Marchiones Scipio, & Aloyſius
à Fonte adverſus ipſum tanquam hæredem
Franciſci Buttellii ejus Patrui non reportaſſent
præviis opportunis deciſionibus emanatis,
tam coram bon. me. R.P.D. Pio ſub diebus 13.
Decembris 1700., & 3. ejuſdem menſis anni
1701., ac coram Eminentiſſimo Priolo de an-
no 1707. tunc temporis noſtri Ordinis can-
didato, & demum coram bon. me. R.P.D.
Caſſarellio ſub die 2. Julii 1710., & 27. Fe-
bruarii anni 1711. in gradu reſtitutionis in in-
tegrum, mandatum pro ſcutis 1500. ita pari
modo non potuerunt Gabriel, & Vincentius
illius filii ejuſdem jam factæ executionis pro-
ſecutionem eludere extremo illo remedio Cau-
thelæ Angeli de Peruſio tributæ *in l. à Divo
Pio §. Si ſuper rebus ff. de re judicat.*, quod al-
legarunt, & de cujus juſtificatione diſceptatum
fuit die 22. Februarii 1712., & in brevi deci-
ſione ſub die 9. Maii ejuſdem anni coram R.P.
D. meo Aldrovando, in quibus cum eamdem
jurgandi fortunam experti fuerint, à prædi-
cto Judicato reclamarunt, ipſorumque recla-
mationis Cauſa mihi commiſſa, cum fuerint
à me diu expectati, & multiplicibus intima-
tionibus pro parte præfatorum Marchionum
hoc interim laceſſiti, tandem in hodierna au-
dientia, ipſis informare negligentibus, ſub
congruo dubio Dominos meos interrogavi =
An mandatum eſſet exequendum, & affirmative
reſponderunt.

Præmittebat enim Domini, quod præfata
æquitativa Cauthelæ Angeli de Peruſio nulla-
tenus admitti ſoleat, ad retardandam præſer-
tim proſecutionem executionis præcedenter
factæ, niſi incontinenti doceatur de claritate
tituli, ſuper quo illa fundatur, adeout quæ-
5 cumque turbiditas exuberet ad hoc, ut ea
poſthabita procedendum ſit ad ulteriora in
executione mandati juxta firmata per *Ridol-
phin. in prax. par. 1. cap. 9. num. 28. Rot. co-
ram Cerr. dec. 95. num. 3. & ſeq., & in recen.
dec. 201. num. 3. par. 17 & dec. 397. num. 19.
par. 18. & in Romana, ſeu Camerinen. Dotis,
& Cauthelæ Angeli ſuper reſervatis 15. Februa-
rii 1712. §. fin. coram R. P. D. meo Falconerio.*

In præſentiarum enim apparuit non ſolum
de turbiditate titulorum, quibus præfata Cau-
thela innixa erat, ſed quidem de totali inſub-
ſiſtentia, & irrelevantia, quoniam hi pro evi-
tanda proſecutione dictæ executionis reſtrin-
gebantur ad duo, nempe ad dotem maternam
Petronillæ Vivaldæ, & ad avitum fideicom-
miſſum à Gabriele ſeniore ejus favore ordina-
tum, ſed neuter ex prædictis titulis ad hunc
effectum effulſit operativus; Quia quod ſpe-

ctat ad dotem maternam, de qua favore filiorum eſt debitor ipſe Joſeph Vincentius remanſit eis loculenter conſultum in dicta brevi deciſione coram R. P. D. meo Aldrovando ſub §. *Verùm quià*, in qua decreta fuit ſubhaſtatio bonorum executatorum cum clauſula = *non amotis eiſdem fratribus à poſſeſſione bonorum obligatorum, & dummodo oblationes excedant creditum dotale*. Unde pro eorum credito dotali anteriori credito Marchionum à Fonte ſuper bonis tantùm ipſius Joſephi Vincentii inficiari nequit, quin per pictam clauſulam cauthelati remanſerint, ut uno ore docent *Card. de*
2 *Luc. de dot. diſc. 200. numer. 10. & 11. Rocc. diſput. Jur. ſelect. 182. num. 1.* cum adductis per *Rot. in Peruſina Affictus ſuper inbibitione 20. Junii 1701. §. Siquidem coram Me, & in Eugubina Cauthelæ Angeli 9. Maii 1712. fin. coram R. P. D. meo Aldrovando*, Præſertim quando ipſe Marchio à Fonte ſine præjudicio Iurium ſibi competentium ſuper prædictis bonis reportavit dumtaxat ab R. P. D. meo Aldrovando, præſertim quando ipſi Marchiones à Fonte decerni proceſſum ad ulteriora in ſubhaſtatione ſuper portionibus, & ratis tantum ſpectan. ad prænarratum Franciſcum debitorem, quæ tanquam pro dote non obligatæ non comprehendebantur ſub dicta clauſula *non amoris* reſtricta ſolum modo ad ratam, & portionem bonorum propriorum dicti Vincentii ejuſdem dotis debitoris, ut in dicta brevi deciſione ſub dicto §. *Verumquia*.

Quo vero pertinet ad alterum præfati Aviti fideicommiſſi, ſub cuius clypeo pariter ſupponebatur velle prædictos fratres memorata bona per Vincentium poſſeſſa a proſecutione executionis eximere prætermiſſis aliis ſolidiſſimis reſponſionibus adductis in præcedentibus deciſionibus R. P. D. mei Aldrovandi, & ſignanter in prima ſub §. *Et ſane, & pluribus ſeqq.*, & in altera ſub §. *Attamen ſufficiebat reflexio*, quod cum Gabriel prædictus, & Franciſcus ſen. de Buttellis originarius debitor præfatorum ſcutorum 1500. poſſiderent omnia eorum bona pro indiviſo fideicommiſſum per mox d. Gabrielem in ſuis noviſſimis tabulis ordinatum cadere non poterat, niſi in illa portione, & quota ad ipſum ſpectante, non
3 vero in altera, in qua ipſe nullum Ius habebat tanquam Franciſci eios fratris ex traditis per *Gloſſ. in l. conficiuntur §. Si poſt factum verb. teſtatur in fin. ff. de jur. Codicill. Rot. in Maceraten. legatorum, & fideicommiſſi 18. Junii 1710. §. Verum hiſce omnibus, & §. ſeq., & §. Quamvis enim coram Me*, & in fortioribus terminis *in Foroſempronien. legatorum ſuper fideicommiſſis Ludovici & Antonij 22. Januarij 1714. §. Non enim 7. pariter coram Me*.

Non relevante, quod omnia memorata bona deſcripta legantur in Inventario bonorum hæreditariorum dicti Gabrielis fideicommittentis, & ſic omnia integraliter ad ipſum ſpectare credendum ſit, quia omiſſa reſponſione, quod talis deſcriptio ſemper accipienda ſit in prædicto ſenſu partiali, & diſcretivo hoc ipſo quod memorati fratres pro indiviſo bona præfata poſſidebant, taliter quod dici poſſint reperta in hæreditate Gabrielis, ſed non eſſe
4 de eius hæreditate, ut notant *Doctores in l. ſi de eo §. Si forte ff. de acquir. poſſeſſ.* & ſignanter *Roman. num. 3. & Angel. de Peruſ. in fine*, & aliis relatis *Rot. in rec. dec. 75. num. 10. par. 2., & in Ferrarien. Alimentorum, & Dotium ſuper quantitate detractionum 5. Junij labentis anni §. His tamen coram Me*, ſufficit reflexio, quud ſola deſcriptio in Inventario probat quidem contra ſcribentem, & ab eo cauſam habentem
5 non tamen contra tertium, ut bene docent *Angel. in l. 1. §. Hac ſtipulatio ff. ſi pluſquam per leg. Falcid. Rot. dec. 314. num. 3. & ſeqq. coram Pentinger. & dec. 169. nu. 15. coram Carill. & dec. 232. num. 5. coram Emerix Jun., & in dicta Ferrarien. Alimentorum, & Dotium ſuper quantitate detractionum 16. Januarij 1713. §. Ac propterea coram Emo Scotto*.

Aſt in univerſum quoquo modo res ſe haberet, nunquam ſæpefati fratres de Buttellis proſecutionem executionis jam factæ hic & nunc præpedire valebant, quia dato etiam, & non conceſſo, ſuper univerſis bonis eorum Domus de Buttellis univerſali fideicommiſſo, adhuc cum ipſi vivente præmiſſo Vincentio Patre aliam figuram non gerant, nec gerere queant quam ſperatorum ſucceſſorum in prænarrato fideicommiſſo, non poſſunt impedire quin valeant creditores ipſius Vincentii illius præſentanei poſſeſſoris ſubhaſtare, & deliberare ſaltem jus illud, quod ſuper eiſdem bonis ejus vita naturali durante eidem competit, quodque pecoliariter verificatur in integro uſufructu formali ipſorum bonorum fideicommiſſariorum, qui uti formaliter, & materialiter diſtinctus ab uſufructu cauſali haſtæ Fiſcali exponi poteſt, ut bene obſervat dicta ſecuuda Deciſio in §. *Tum etiam quia*.

Unde his omnibus præeuntibus ampliſſimis argumentis cum non ſolum deficiat prompta, & clara juſtificatio d. Cauthelæ Angeli, imo apparuerit non poſſe evitari executionis proſecutionem ſuper portione præfati Franciſci, & ſuper integro uſufructu prædicto, Domini *affirmative*, ut dixi, reſponderunt, prædictis Marchionis, & aliis de Fonte tantum auditis.

CAMERINEN. SUCCESSIONIS.

Veneris 11. Decembris 1716.

ARGUMENTUM.

Receditur in hac deciſione a re judicata edita coram Cerro & magiſtraliter agitur, ac tractatur articulus an, & quo caſu fœminæ ſint a ſtatuto ſemper, & perpetuo excluſæ, ſive temporaliter tantum nimirum extantibus maſculis, & quomodo ſit intelligendum ſtatutum

mun-

municipale *Camerini rubr.* 119. *lib.* 2.; Præterea etiam docte firmatur, quod caſu eædem fæminæ, vel eorum filii veniant reintegrandi ad ſucceſſionem.

SUMMARIUM.

1 *Theorica* Bartol. in L. final. §. Quando impendenti ff. ad Senat. Conſult. Tertull. *explicatur*; & num. 14.

2 *Fæminæ a ſtatuto abſolute, & ſimpliciter excluſæ nunquam ad ſucceſſionem reintegrantur etiamſi maſculi defeciſſent.*

Secus ſi Fæminæ ab eodem ſtatuto non abſolute, & ſimpliciter, & perpetuo per modum regulæ ſed tantum cum ditionibus ſuſpenſivis ſint excluſæ num. 3.

Et de ratione num. 4., & 5.

4 *Statutum Camerini ſub* Rubrica 119. lib. 2. *loquens de excluſione fæminarum propter dotem quomodo ſit intelligendum*, & num. 17. & ſeqq.

7 *Inter poſitivam vocationem, & poſitivam excluſionem datur medium, ideſt non vocatio. Declara* num. 9.

8 *Tacita, & implicita ſtatuentium voluntas idem operatur ac expreſſa ſtatuti litera.*

9 *Excluſus ad tempus, poſt tempus cenſetur reintegratus.*

10 *Jus utendi beneficio excluſivo fæminarum totaliter reſidet in ipſis maſculis quorum favore illud fuit inductum.*

Itaut hoc Jus excludendi fæminas tranſmitti non valet in extraneum, ſi ab ipſo maſculo non fuit agnitum num. 11.

11 *Argumentum ab abſurdo vitando non eſt multum attendendum in Judicando.*

13 *Tranſmiſſio Iurium an detur in fæminis a ſtatuto excluſis propter maſculos* & num. 27.

15 *Reintegratio fæminarum a ſtatuto excluſarum locum ſibi non vindicat in hæreditatibus teſtatis ſed tantum inteſtatis.*

16 *Deciſiones extra punctum controverſiæ firmantes nullo modo ſunt attendendæ.*

18 *Fæminæ quando a ſtatutis reintegratæ cenſeri debent*, & num. ſeqq.

Et quando eorum filii reintegrati ſint ad portiones illas, quas eorum mater ſi viveret ex ſtatuti reintegratione percepiſſet num. 20., & ſeqq. & 24. & 26.

22 *Reſpondetur contrariis Authoritatibus, & præcipue Deciſioni cor. Royas.*

23 *Diutius, & honorificentius bona per maſculos in agnatione conſervantur.*

25 *Renunciatio emiſſa a gravatis præjudicare nequit illis jure proprio venientibus.*

28 *Dictio* = ipſa = *eſt perſonaliſſima.*

DECISIO DCCLXXIX.

CEnſuerat Sacrum Tribunal præviis geminis Deciſionibus coram R. P. D. meo Cerro ſub die nempe 4. Iunii 1714., & 14. Iunii 1715. cum ejus ſucceſſiva Sententia fratribus de Oliveriis, & Dionyſio Orſellio ex diverſis Thalamis filiis Ioannæ Baptiſtæ de Cambiis, petitam reintegrationem non competere ex municipali *Statuto Camerini rubr.* 119. *lib.* 2., Fœminas dotatas tantummodo excludente, donec, & quouſque Maſculi exiſtant in hæreditatibus Beatricis ipſorum Aviæ, ac Angeli Avunculi ab inteſtato prædefunctorum præfatæ Ioannæ Baptiſtæ adverſus Capitulum Cathedralis Eccleſiæ ejuſdem Civitatis tamquam ex aſſe hæredem Anzovini de Cambiis Fratris prædictæ Io: Baptiſtæ, & ultimi de eadem familia.

Atque ad id decidendum potiſſime movebatur, quia cum Anzovinus ultimum germen familiæ de Cambiis, in quem integræ hæreditates prædefunctorum Beatricis, & Angeli vigore d. Statuti, fuerunt conſolidatæ, cum Teſtamento deceſſerit, in quo hæredem inſtituerat prædictum Capitulum Cathedralis Eccleſiæ Camerini, adverſus illud inteſtata ſucceſſio a prædictis Fratribus in præſentiarum prætenſa ſilere debebat, *ut ex dicta prima Deciſione ſub* §. *Injuſtitiam*.

Abſque eo quod adverſaretur, quod vigore dicti Statuti prælaudata Joanna Baptiſta non ſimpliciter, & abſolute excluſa, ſed tantum, donec, & quouſque maſculi de ſua agnatione extarent prænarratas inteſtatas hereditates præfatus Anzovinus non aliter acquiſiverit ſaltem pro portionibus illis, quæ ad dictam Sororem, ſecluſa dicti Statuti diſpoſitione, pertinebant, quam revocabiliter, & ſub implicito reſtitutionis gravamine ipſo ſine filiis Maſculis defuncto, vel eidem Sorori vel ab ea deſcendentibus, ſicque de illis per Teſtamentum diſponere non valuerit in eorum præjudicium, quia hoc admittebatur quidem in Statutis illis, quæ ultra nudam, & ſimplicem excluſionem progrediebantur quoque ad ipſarum Fœminarum excluſarum reintegrationem defectis Maſculis illis, quorum contemplatione excluſionem paſſæ erant, non autem in illis Statutis, prout dicebatur eſſe hoc de quo quærebatur, quæ ad hujuſmodi reintegrationem non deveniunt, quia tunc, quamvis excluſio ſit cum clauſulis ſuſpenſivis, *donec, & quouſque extant Maſculi*, attamen cum ipſis defectis poſitiva illarum reintegrativa vocatio non legatur, non verificetur prætenſa illa revocabilis acquiſitio, & oneris reſtitutio favore ipſarum Fæminarum, vel deſcendentium ab eis, ſed ipſis irrevocabiliter acquiratur, & per aditionis actum proprium efficiatur patrimonium abſque ulla obligatione illas reſtituendi, quæ ſolum prædicatur de Statuto fæminas, maſculis exiſtentibus excludente, & illis defectis reintegrante, non autem de puro, & ſimplici Statuto illas cum clauſulis tantum temporalibus donec, & quouſque extant maſculi excludente, & illas explicite non reintegrante ex relatis *in prima Deciſione R. P. D. mei Cerri* §. *Quandoquidem*.

Et ra-

Digitized by Google

Et rationis diſcrimen reponebat in eo, quod quando Statutum explicite ad fæminarum excluſarum reintegrationem devenit Jus ſuccedendi illis deferatur ab ipſo momento obitus cuiuſcumque agnati cui mota Statutaria diſpoſitione fæmina ſimultanee cum aliis maſculis conſuccederet, nec virtus excluſiva Statuti tali caſu ſe porrigit ad veram, & realem privationem emolumenti ex apertis ſucceſsionibus acquirendi, ſed ſolummodo ad illius ſuſpenſionem, donec, & quouſque maſculi deficiant, quod cum dici non valeat in ſimplici Statuto temporaliter tantum fæminas excludente, & illas defectis maſculis non reintegrante, quia inter poſitivam excluſionem, & poſitivam vocationem detur medium quod eſt non vocatio, non bene procedat illatio de uno caſu ad alterum, ut proſequuntur præfatæ deciſiones, & ſignanter *prima in* §. *Et ratio, & ſeq., & ſecunda in* §. *Quamquam*.

Reſtricta dumtaxat efficacia huiuſmodi poſtremorum Statutorum favore fæminarum, & deſcendentium ab eis in eo, quod eveniente obitu maſculorum removeatur quidem obſtaculum excluſionis inductæ per Statutum, ſed redacta ſucceſsionis materia ad terminos Juris communis, poſſint ipſæ fæminæ, vel earum deſcendentes ab inteſtato ſuccedere in hæreditate ultimi maſculi defuncti, quatenus ſint illi proximiores in gradu.

Et demum, ultra prædicta, animadvertebatur, quod ſemper in omnem caſum memoratis fratribus de Oliveriis, & Urſellis obſtitiſſet renunciatio ab eorum Matre emiſſa favore fratrum occaſione Nuptiarum, & intuitu dotis, itaut dum Anzovinus, tamquam ultimus ex renunciatariis cum Teſtamento deceſſerit ad bona ſic per ipſam renunciata nullus amplius eiſdem competeret regreſſus etiam data quacunque renunciationis perſonalitate, *ut in d. prima Deciſione* §. *Et ſi vero*.

Aſt cum a præfata Sententia fratres prædicti ſuccumbentes reclamaverint, & mihi cauſam committi obtinuerint, ac propoſitione habita ſub die 9. Decembris ſuperioris anni, nulla ob ſuffragiorum ſciſſuram capta fuerit reſolutio, eamdemque ſortem experta fuerit, ſub die 11. Maii labentis anni, & reſcriptum fuerit, ut moris eſt, videant *Quintus, & Sextus*. Tandem in hodierna Cauſæ repropoſitione Quinto, & Sexto ex Dominis poſt conſuetum Turnum ſedentibus, ſuffragium ad formam dicti reſcripti Rotalis ferentibus, iidem eorum ſolita, & laudabili docilitate, de qua potiſſimum Sacrum gloriatur Auditorium, quando ita pro exactiori Juſtitiæ adminiſtratione cenſet expedire non hæſitarunt ex noviter etiam in facto deductis mihi illos interroganti = *An Sententia Rotalis eſſet confirmanda, vel infirmanda* = reſpondere = *Sententiam eſſe infirmandam* =

Pro communiori enim, magiſque recepta hodie DD. habuerunt diſtinctionem originaliter deſumptam *ex Theoric. Bartol. in leg. fin.*
1 §. *Quando impendenti ff. ad Senat. Conſult. Tertull.*, quod ſcilicet vel Statutum excludit abſolute, & ſimpliciter fæminas propter maſculos, & tunc fæmina ſemel excluſa ſemper remaneat excluſa, nec illi vel deſcendentibus ab eis detur regreſſus ad bona à quibus per exiſtentiam maſculorum fuerunt excluſæ, licet poſtmodum maſculi deficiant, cum ſufficiat, quod de tempore delatæ ſucceſſionis maſculi per momentum temporis exiſtant, &
2 hæreditatem adeant ex notatis per *Houded. conſ. 9. num. 9. vol. 2., Altograd. conſ. 82. nu. 27. vol. 1., Mangil. de Imput. quæſt. 61. nu. 33.* late *Modernus Faventinus reſol. 49. num. 52., et ſeq., Reverendiſſimus Zaul. obſervat. ad rubr. 27. lib. 3. num. 14., et 15.*, & egregie cauſam à caſu diſtinguendo dixit *Rot. deciſ. 133. à nu. 14, et 15. poſt modernum Aſcul. ad Stat. Vrb.*

Aut vero Statutum fæminas excludit, ſed non abſolute, & perpetuo per modum regulæ, ſed tantum cum ditionibus ſuſpenſivis, & temporalibus, nempe *donec, et quouſque quandiu extant maſculi*, & tali caſu cùm fæminæ dicantur tantum temporaliter excluſæ, exiſtentibus maſculis, per eorum deficientiam eædem, ſive illarum deſcendentes reinte-
3 grantur ad portiones illas inteſtatarum hæreditatum à quibus vigore Statuti fuerunt per maſculos excluſæ, quamvis tamen non per modum privationis, & pœnæ, ſed ſuſpenſionis ad tempus eorum obitus ſine prole maſculina contingentis, ut originarie tradidit *Bartol. in dicta leg. fin.* §. *Quando impendenti num. 3. ff. ad ſen. conſul. Tertull.* cui firmiter adhæſerunt *Socciu. Sen. conſ. 92. num. 13. lib. 1., Pariſ. conſ. 85 num. 38., et num. 39. lib. 2., Altrograd. conſ. 48. num. 20. tom. 2., Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. quæſt. 3. nu. 15., Mangil. de imput. quæſt. 61. nu. 34. Card. de Luca de dot. diſc. 91. num. 5. in fin., Mart. de ſucceſſ. legal. part. 1. quæſt. 13. art. 9. nu. 17., et ſeqq., Tartagl. de reſervat. Statut. art. 16. num. 63., et ſeqq., Conciol. ad Statut. Eugub. rub. 62. num. 27. lib. 2., Modern. Aſculan. ad Statut. Vrbis aduot. 39. art. 4. nu. 282., Ridolphin. alleg. 22. num. 23., Modern. Lucen. alleg. 163. ſub n. 4. Thomat. deciſ. Maceraten. 187. num. 8., et ſeqq. Viviſ. deciſ. Neapol. 541. num. 10., Oſaſcb. deciſ. Pedemont. 23. nu. 51., Surd. deciſ. Mantuan. 95. num. 29., Rota noſtra coram Buratt. deciſ. 796. num. 1., et deciſ. 930. num. 9. et in recent. deciſ. 475. nu. 1., et 2. part. 2., et deciſ. 317. num. 18. part. 5., et deciſ. 37. numer. 2. part. 11., et deciſ. 462. num. 3., et deciſ. 527. num. 1. part. 14., et deciſ. 301. nu. 7. part. 16.* & apud *Modern. Aſcul. dicta deciſ. 133. n. 14. et in Vrbinaten. Cautbelæ Angeli 14. Martii 1707.* §. *Præmiſſa coram Reverendiſſimo Decano.*

Ratio autem diverſificans caſum perpetuæ excluſionis à caſu tantum temporalis ſimpliciter

ter

ter reſultantis ab illis clauſulis *donec, et quo-*
uſque extant Maſculi reſidere videbatur in eo
quod in primo facti themate, fœmina ſemel
excluſa, miniſterio legis habetur ſemper pro
4 excluſa, nec valet unquam quæſtionem rein-
tegrationis promovere ex connotatis per
Acbolin. reſol. 18. num. 39., Brun. de Statut.
excluſ. fœmin. artic. 10. quæſt. 5. num. 62., Ga-
briel. commun. 4., Vrceol. conſult. foreuſ. cap.
78. num. 96., Modern. Aſculan. ad Stat. Vrb.
dicta adnot. 39. num. 289. ad 291., Rot. dictæ
deciſ. 527. num. 10. part. 14. recent., et deciſ.
235. num. 1. et 2. part. 19. to. 1. Aſt diverſimo-
de res ſe habet reſpectu alterius caſus, in quo
fœminæ ſunt quidem excluſæ, ſed non abſo-
lute, & perpetuo, ſed conditionaliter, &
temporaliter = *donec, & quouſque extant maſ-*
culi, quia tunc ſtatutum ſic temporaliter il-
las excludens, quemadmodum non minuit
Ius fœminarum in ſubſtantia ſucceſſionis, ſed
tantum in tempore, itaut fœminæ ſic exclu-
ſæ dicantur potius ſuſpenſæ, quam excluſæ à
ſucceſſione, & in illis portionibus à quibus
fuerunt per maſculos excluſæ ſint hæredes ſub
conditione temporali, & caſuali purificabili
per deficientiam maſculorum, & ſic eo ipſo
quod purificata remanet prædicta conditio,
conſiderantur ac ſi non eſſent excluſæ, & ad
eorum portiones reintegrantur cum retrotra-
ctione ad diem obitus illius perſonæ, de cujus
5 hæreditate agebatur, eo prorſus modo quo
ſucceſſiſſent à principio, niſi ſtatutum, obi-
cem poſuiſſet, ut firmarunt *Ancharan con-*
ſilio 220. num. 3., Altograd. conſ. 48. num. 26.
lib. 1., Redenaſch. conſilio primo num. 166.,
Gob. de ſucceſſ. ab inteſt. obſerv. 58. nu. 12. Con-
ciol. ad Statut. Eugub. lib. 2. rubric. 62. num. 17.
Rot. coram Buratt. deciſ. 796. num. 1., & deciſ.
930. num. 3. pariter coram eodem, & coram Rox.
dec. 364. num. 5. & in recent. deciſ. 475. num. 2.
part. 2., & poſt *Modern. ad Statut. Vrb. dicta*
deciſ. 133. a num. 14. ad 17.

Vnde cum per Statutum Camerini de quo
diſceptat. in rubr. 119. lib. 2. fœminæ propter
maſculos temporaliter tantum excludantur
per hæc verba, ibi = *Si qua Mulier nata, vel*
naſcitura fuerit, vel erit dotata à Patre, vel Avo
Paterno, vel Fratre carnali, vel Patruo carnali
non poſſit ipſa Mulier, nec Deſcendentes ex ea,
ſuccedere in bonis, & hæreditate, vel ſucceſſione
6 *prædd. &c., quouſque ſupervixerit aliquis de*
prædictis Avo Paterno, Patre, Fratre carnali,
vel Patruo Carnali, vel aliquis ex maſculis legiti-
mus, & naturalis de prædictis proxime nomina-
tis, vel aliquo prædictis = Et latius videre penes
Cardin. de Luca de Statut. ſucceſſ. Partic. 33.,
Inde clare conſurgit ad mentem præfatæ *Theo-*
ricæ Bartholi in dicta leg. ultim., §. Quando in-
pendenti numer. 2. ff. ad Sen. conſult. Tertull.,
quod memorati fratres de Oliveriis, & Vrſel-
lis deſcendentes à prænarrata Ioanna Baptiſta
de Cambiis eorum Matre à ſucceſſione inte-
ſtata Aviæ, atque Angeli Avunculi excluſa
ab Anzovino de Cambiis ejus fratre vigore
Statuti, hodie per ejus obitum ſine maſculis
reintegrandi veniant ad portiones illas, qui-
bus ſecluſo dicto Statuto, præfata Ioanna Ba-
ptiſta eorum mater ſucceſſiſſet, ut late do-
cent *Menoch. conſ. 1170. num. 28., Soccin. Iun.*
conſ. 76. nu. 113. lib. 1., Cephal. conſ. 404. n.
29. lib. 3., Spad. conſ. 319., Merlin. de legi-
tim. lib. 3. tit. 1. quæſt. 3. num. 15. cum ſeq., Cy-
riac. diſceptat. 34. num. 38., Modern. Aſcu-
lan. dicta adnotat. 39. artic. 4. num. 284. Rot.
in dicta Vrbinaten. Cauthelæ Angeli 14. Martii
1707. §. Præmiſſis coram Reveren. Decano, &
tradunt omnes ſuperiùs adducti.

Minime refferente, quod firmatur in dictis
Deciſionibus R. P. D. mei Cerri ſub §§. *Quin*
adverſetur, & ſeqq., quod ad effectum reinte-
grationis fœminarum non ſufficiat ſola tem-
poralis illarum excluſio per verba temporalia
& ſuſpenſiva, *donec, quouſque maſculi exiſtant*
ſed ulterius requiratur, quod Statutum dire-
cte diſponat ſuper illarum reintegratione in
defectum maſculorum ex eo quia interpoſiti-
7 vam vocationem, & poſitivam excluſio-
nem detur medium, quod eſt non voca-
tio, & qua deficiente expreſſa reintegra-
tione, temporalis excluſio non imponat ma-
ſculis gravamen reſtitutionis, nec fœminis
impartiatur beneficium regreſſus ad ean-
dem hæreditatem, ſed ea commixta cum bo-
nis maſculorum, efficiatur proprium illorum
patrimonium, & effectus Statuti unice re-
ſtringantur in remotione obſtaculi excluſionis
per Statutum inductæ, & in potentiali aptitu-
dine active ſuccedendi ipſis maſculis ſine Te-
ſtamento decedentibus, quatenus illis proxi-
miores in gradu reperiantur, quia hæc ar-
guendi methodus diſcriminans Statutum tem-
poraliter excludens, & expreſſe non reinte-
grans ab altero expreſſe reintegrante, quemad-
modum adverſatur præmiſſæ Bartholi diſtin-
ctioni per DD. hodie receptæ ideo illis non ar-
riſit; Et re vera, ſi nil aliud efficacius favore
fœminarum excluſarum continerent Statuta
temporaliter tantum excludentia, quam ſim-
plicem habitualem aptitudinem ſuccedendi ul-
timo maſculo quatenus de tempore apertæ
ſucceſſionis illi proximiores in gradu reperi-
rentur prorſus confunderentur cum Statutis
perpetuo, & abſolute illas excludentibus abſ-
que ulla expreſſa ſive implicita reintegratione
quia etiam in iſto caſu illa foemina perpetuo
excluſa, maſculo ſine Teſtamento decedenti,
aliis maſculis non extantibus, ſuccederet, ſi
proximior omnibus eſſet in gradu, quia tunc
beneficium ſucceſſionis non confertur in illas
vigore Statuti, ſed tantum ex diſpoſitione Ju-
ris communis, & quidem non ad portiones,
tantum illas, à quibus per maſculos fuerunt ex-
cluſæ, ſed ad univerſam hæreditatem, que-
madmodum conferretur cuicumque alteri per-
ſonæ,

ſonæ, ſi neceſſario proximioritatis requiſito polleret, & ideo, ſive explicite, ſive tacite, fœminæ ad ſucceſſionis Iura reſtituantur, ſemper idem reſultat effectus pro reintegratione ad illas portiones, à quibus tantum temporaliter fuerunt per maſculos excluſæ, & in quibus ipſi fuerunt tantum hæredes ad tempus ad tollendam eam minime compatibilem confuſionem ipſius Statuti conditionaliter tantum & ad tempus excludentis cum altero perpetuo, & abſolute excludente cum hac ſola rationis differentia, quod in Statutis litteraliter foeminas reintegrantibus, foeminæ dicuntur reintegratæ ex expreſſa Statuti diſpoſitione; in Statutis autem temporaliter tantum
8 illas excludentibus ex implicita, & tacita Statuentium voluntate, quod in jure noſtro idem concludit, *Honded. conſ. 14. numer. 14. lib. 2., Rot. deciſ. 527. num. 4. parte 14., & in Foroſempronien. Legatorum ſuper Reintegratione 18. Aprilis 1712., §. Abſque eo quod cor. R. P. D. meo Aldrovando*.

Nec obſtat, quod inter poſitivam vocationem, & poſitivam excluſionem detur medium, quod eſt non vocatio, quia prædicta propoſitio bene valet procedere ubi concurrat poſitiva vocatio, & poſitiva excluſio non autem, ut in caſu præſenti in quo excluſio ad tempus præſefert virtualem reintegrationem & in quo themate potius, & verius contraria militat regula quod excluſus ad tempus, poſt
9 tempus cenſetur reintegratus ad firmata per *Gab. de Stat. concluſ. 4. num. 9. Mangil. de imput. quæſt. 52. n. 83., & quæſt. 61. n. 34. & ſequen., Michaler. de fratr. parte 3. cap. 10. n. 4.*

Ultra quod prædictum, tunc ſolummodo poſſet conſiderari, & admitti tamquam relictum intactum a Statuto, quod Statutum etiam de illo virtualiter non diſponeret, ſed data tali virtuali compræhentione nullum poteſt conſiderari medium de quo Statutum non diſpoſuerit, ſeu quod non fuerit ab illo conſideratum, ut ex prædictis.

Minuſque pro ulteriori ratione differentiæ inter Statutum abſolute, & ſimpliciter excludens, & alterum præſeferens excluſionem temporalem per ſupradictas clauſulas ſuſpenſivas *donec*, & *quouſque* extant maſculi allegabilis videtur ponderatio illa deciſionum R. P. D. mei Cerri, & ſignanter in poſtrema *in §. Non tamen*, quod ſcilicet in caſu Statuti excludentis ad tempus tantum fœminæ a ſucceſſione non arceantur, niſi maſculus per poſitivum additionis actum hæreditatem adeat, in terminis vero Statuti ſimpliciter excluſivi non ſit neceſſaria aditio, ſed ſufficiat ſola ſuperexiſtentia maſculorum etiam per unicum momentum temporis, cum jus excludendi fœminas tranſmittant in quoſcumque hæredes etiam Extraneo. Quandoquidem diſtinctio iſta in præfatis contrariis deciſionibus amplexa minus habere reperta fuit, quia in primis in Statutis temporaliter excluſivis, ratio reintegrationis fœminæ non ſtat in aditione, vel non aditione maſculi, ſed in purificatione conditionis deficientiæ maſculorum, qua adveniente illis datur reintegratio, ſive quia maſculus fuit hæres ad tempus tantum, & durante ejus Vita, ſive quia fœmina eſt ſuſpenſa, non vero excluſa a ſucceſſione, ſive demum, quia eadem eſt hæres ſub conditione temporali, & caſuali purificabili per deficientiam maſculorum in quibus rationibus ſupra allegati Doctores agentes de hac quæſtione, conſtituunt regulam pro reintegratione fœminæ, non vero in aditione, vel non aditione maſculi.

Sed nec ullo pacto ſubſiſtit, quod ſcilicet in Statutis ſimpliciter, & abſolute excluſivis non ſit neceſſaria aditio, & maſculus tranſmittat etiam in extraneum Jus excludendi fœminas, quia quemadmodum ex veriori Doctorum ſententia Jus utendi beneficio excluſivo fœmi-
10 narum totaliter reſidet in ipſis maſculis, quorum favore illum inductum fuit, ut alias reſpondit *Rot. coram Bich. deciſ. 320. num. 32., & coram Ottbobon. deciſ. 173. num. 24., & in recent. deciſ. 146. num. 6. & 7. parte 10., & alibi paſſim*, ita conſequens eſt, quod cum hoc Jus dependeat ab animo maſculi, requiratur indubitanter aditio per quam illius animus declaretur, an illius beneficio uti velit, vel non; quæ declaratio cum de Jure fieri non poſſit per hæredem Extraneum, inde conſurgit, quod in eundem Extraneum tranſmitti non valeat Ius illud excludendi fœminas ab ipſo maſculo
11 non agnitum, ut de communiori tradunt *Altograd. Iun. conſ. 82. num. 25., & ſeq. lib. 1., Bottilier. de ſucceſſ. cap. 1. theor. 2. num. 44., & ſeqq., Cirocc. diſcept. 42. nu. 26., & ſeqq., Card. de Luca de ſucceſſ. ab inteſtat. diſc. 15. num. 15., Rot. deciſ. 774. num. 6. parte 3. diverſ., & coram Caval. deciſ. 504. num. 10. & 11., & coram Duran. deciſ. 36. num. 23., & coram Bich. 320. num. 32.*

Minuſque apud DD. quidquam valuit ratio abſurdi vitandi in contraria poſtrema deciſione ſub §. *Imo* & unus ex Dominis, conſiderata, quod nempe Bona illa, ſive portiones ad fœminas reintegratas ſpectantes per Maſculos alienatæ potuiſſent poſt plura Sæcula a tertiis Poſſeſſoribus vindicari, & ſic litibus Mundus involveretur, quia imprimis argumentum ab abſurdo vitando floccifaciendum eſt in iudi-
12 cando, & leve nimis a Doctoribus noſtris reputatur per ea, quæ firmant *Honded. conſ. 70. num. 85. & ſeq. lib. 1., Cyriac. controv. 281. num. 34., Cardinal. de Luca de Iurepatr. diſc. 29. num. 6.* ſatisfecit reſponſio, quod in huiuſmodi Statutis temporaliter tantum excludentibus Fœminas ad differentiam aliorum expreſſe illas reintegrantium non admittuntur ad reintegrationem, niſi illæ fœminæ, & illi maſculi deſcendentes ab eis, qui de tempore apertæ illius ſucceſſionis, a qua fuerunt per

maſcu-

maſculos ex vi Statuti excluſi, concepti nati-
13 que erant ſi ſuperſtites reperiantur deficien-
tiæ omnium maſculorum, & quidem iure
propriæ vocationis non iure per Matrem
tranſmiſſo, quæ tranſmiſſio in ſubiecta mate-
ria non datur, ut late antiquioribus adductis
docent *M.rlin. de Legitim. lib. 3. tit. 1. quæſt. 4.
a num. 1. & pluribus ſeqq.*; & propterea illa
ſuppoſita Bonorum vindicatio poſt longiſſi-
mum tempus in multis caſibus verificari non
poteſt, ex eo quia fieri non valet, niſi a perſo-
nis, ut dicebamus, conceptis, & natis de
tempore tantum apertæ ſucceſſionis, & ab ip-
ſis non abſolute, & ſimpliciter ſed quatenus
eorum favore purificetur conditio obitus ma-
ſculorum ſine prole maſculina, qua in eorum
Vita non purificata portiones illas maſculi,
ſive eorum deſcendentes nullo Iure adſtrin-
guntur reſtituere deſcendentibus ab ipſis ex-
cluſis tamquam de tempore apertæ ſucceſſio-
nis non natis, & deſtitutis iure tranſmiſſionis,
quæ ex mox dictis non datur.

Stabilita ex prædictis pro communiori, &
14 veriori theorica *Bartholi in dict. leg. fin §.
Quando in pend. ff. ad Senat. Conſult. Tertull.*
parum obſtare videbantur Auctoritates in
contrariis deciſionibus laudatæ, quia vel lo-
quuntur contra præfatam veriorem Senten-
tiam Bartoli, vel a Doctoribus ſupra laudatis
in §. *Quandoquidem* reiiciuntur tamquam lo-
quentes contra communem; Et *conſil.* 20. quod
quia reperitur inſertum inter conſilia Bartoli
ei adſcribitur in contraria poſtrema deciſione
ſub . *Solida*, per quod firmabatur eumdem
ab eius theorica receſſiſſe hodie animadver-
ſum fuit nullo modo eſſe eiuſdem Bartoli, ſed
Raynerii de Forolivio, ut advertunt *Gabr.
conſ. 7. num. 1. lib. 4.*, & eſſe reprobatum com-
muniſſime a DD. aiunt *Gabr. dict. conſ. 7. nu.
9. lib. 2.*, *Redenaſc. conſ. 1. ſub num. 166.*, *Vin.
deciſ. 541. num. 9.*, *Merlin. de Legit. 3. tit. 1.
quæſt. 3. num. 19.*

Atque in longe diverſis terminis viſæ ſunt
laudatæ pariter deciſiones *in Fulginaten. Suc-
ceſſionis* quoad Catherinam, & Dianam *prima
Julii 1709. §. Eoque certius coram R. reverendiſ-
ſimo Decano, & in Camerinen. Fideicommiſſi
21. Julii 1709. coram Eminentiſſimo Scotto, &
in Foroſempronien. Legatorum ſuper Reintegra-
tione 11. Ianuarij 1714. §. Atque hic coram me.*
Qua tam in dicta Fulginaten., quam in dicta
Camerinen. agebatur de ſucceſſionibus in ul-
timos maſculos conſolidatis, non vigore Sta-
tuti ab inteſtato, ſed in vim Teſtamentorum
ab Aſcendentibus conditorum, ut apprime
deprehenditur ex illarum lectura, & propte-
rea iuremerito in illis circumſtantiis denegata
fuit ipſis fœminis prætenſa reintegratio vigore
15. Statuti, quæ ſibi locum non vindicat in hæ-
reditatibus Teſtantis, ſed tantum in illis in-
teſtatis, ut bene diſtinguunt *Hieron. Gabr.
conſ. 7. num. 11. & 12. lib. 2.*, *Modern. Aſculan.
ad Statut. Vrb. dict. annot. 39. num. 293.*, *Rot.
deciſ. 851. num. 2. coram Buratt.*, *& deciſ. 145.
num. 7. coram Royas.*

Non refragante, quod eædemmet deciſio-
nes quoque firmaverint huiuſmodi Statuta
non importare aliquod ius novum, neque
vocationem præciſam, ſed tantum tollere
obſtaculum excluſionis, ita ut ſucceſſio re-
deat ad terminos Iuris Communis, quoniam
cum præfatæ deciſiones id affirmarent extra
16 punctum controverſiæ, nullo modo in
hac parte attendi merentur, ut ſæpiſſime
proteſtatum eſt noſtrum Tribunal, & ſignan-
ter *coram Bich. deciſ. 480. num. 30. & 31. tom. 2.*,
*& in Caſtellana prætenſi Juris amphyteutici 22.
Junii 1712. §. Qua de re coram R. P. D. meo
Falconerio.*

Eademque reſponſio applicatur alteri deci-
ſioni in dicta Foroſempronien. Legatorum
ſuper Reintegratione coram me, quia ibi
momentum Cauſæ potiſſime reſidebat, an
attendi deberet Statutum Foroſempronien.
perpetuo fœminas excludens, ſeu potius De-
cretum Ducis Guidobaldi temporaliter tan-
tum illas excludens, & Sacrum Auditorium
cenſuit negative, unde præfata deciſio potius
retorquetur, quam opituletur intentioni Ca-
pituli ex eo quia ſi nullum diſcrimen interceſ-
ſiſſet inter Statutum perpetuo fœminas exclu-
dens, & Statutum excludens tantum tempo-
raliter, ſuperfluum fuiſſet in illa hypotheſi
quæſtionare, an potius Statutum Foroſem-
pronien., vel Decretum Ducis Guidobaldi
pro congrua illius Cauſæ deciſione attendi de-
beret, ut patet conſideranti; Et quidquid in
§§. ſubſequentibus eiuſdem deciſionis, & ſi-
gnanter ſub §. Cumque 52. ſubiunctum fuit
circa hanc quæſtionem, fuit ex abundanti, ut
ex eiuſdem lectura.

Hactenus quæſtionem egimus cum ſuppoſi-
to, quod Statutum Camerini fœminas tem-
poraliter tantum excludens ad Jura ſucceſſio-
nis illas explicite non reintegraret, ſed in
hodierna Cauſæ repropoſitione, oſtenſum fuit
per informantes favore præmiſſorum Fra-
trum de Oliveriis, & Urſelliis, qui magis ac-
curate examinarunt integram particulam
eiuſdem Statuti in *dicta Rubric. 119. lib. 2*,
quod illud non ſolum fœminas maſculis ex-
17 tantibus temporaliter tantum excludit, ſed
etiam illas, maſculis defectis expreſſe reinte-
grat, dum ſub §. *Salvo &c.* ita diſponit = *Sal-
vo quod fœminæ poſſint venire ad ſucceſſionem Pa-
rentum, & Fratrum, & aliarum perſonarum,
ad quorum ſucceſſionem de jure vocantur, ſi de-
ſcendentes maſculi per lineam maſculinam non
ſuperſint de prænominatis ſupra in præſenti Sta-
tuto* = ut videre eſt apud *Card. de Luc. de Sta-
tut. ſucceſſ. partic. 33. in fine*, tertiæ columnæ
juxta impreſſionem Romanam *fol. 225.*, per
quæ verba fœminas cenſeri expreſſe reinte-
gratas ſæpius deciſit Sacrum noſtrum Audito-

rium ſi non iſtis præciſe ſaltem in fraternizan-
18 tibus terminis Statuti Peruſini, quod per
eadem verba diſponit, & fœminas reintegrat,
ac prædictum Camerini, *Rot. coram Buratt.
deciſ.* 791., *& deciſ.* 851. *&* 930., *& coram Ro-
yas deciſ.* 43. 243. *&* 255., *& coram Pen. deciſ.*
469., *& in Peruſina Reintegrat.* 8. *Maii* 1711.
& 9. *Maii* 1712 *coram Eminen. Priolo*.

Parvipenſa reſponſione quæ dabatur per
informantes pro Capitulo, quod cum præfa-
tum Statutum Camerini reintegret tantum
fœminas immediate excluſas, non verò earum
deſcendentes, exinde oriatur, quod cum
Joanna Baptiſta prædeceſſerit Anzovino eius
fratri, & ultimo maſculo de dicta Familia de
Cambiis non poſſint eius filii ullam ex dicto
Statuto reintegrationem prætendere, ex fir-
matis per *Rot. coram Royas deciſ.* 255. *num.* 17.,
quia cum præfatum Statutum in capite exclu-
ſivo excludat explicite tam fœminas, quam
deſcendentes ab eis, ibi = *Non poſſit ipſa Mu-
lier, nec Deſcendentes ex ea ſuccedere quouſque
ſupervixerit aliquis &c.* = Inde clare colligitur,
quod quemadmodum in dicta parte excluſiva
nominatim comprehenduntur ipſi deſcenden-
tes, ita in illius parte incluſiva, & reintegra-
tiva ipſi quoque virtualiter comprehendantur
19 ab hoc, omnimoda univoca conſonantia
intercedat inter partem excluſivam, & Sta-
tuti, & contrariorum eadem ſit ratio, & di-
ſciplina, ut in puncto diſtinguendo docet
Bartholom. Socc. conſ. 10. *per tot. lib.* 3., *Anca-
ran. conſ.* 120. *num.* 2. *verſ. Iſtam ejus opinionem*,
Cephal. conſ. 404. *num.* 19. *lib.* 3., *Cattan. conſ.*
5. *num.* 7. egregie *Merlin. de Legitim. lib.* 2.
tit. 1. 14. *ſub num.* 20. *& ſeqq.*, *Reverendiſſ.
Zaul. de Rub.* 27. *lib.* 3. *numer.* 16. *verſ. Quæ
reintegratio*.

Præſertim quia prædicti Fratres Actores, &
Filii ſæpefatæ Joannæ Baptiſtæ erant nati, &
reſpective concepti de tempore obitus Beatri-
cis Aviæ, & Angeli Avunculi de quorum
20 ſucceſſionibus agitur, in quibus terminis ad
differentiam alterius caſus in quo filii fœminæ
excluſæ nati non ſint de tempore apertæ ſuc-
ceſſionis, de quo loquuntur *Honded. conſ.* 16.
tom. 1., *Gabr. conſ.* 42. *tom.* 2. *Giovagnon. re-
ſponſ.* 70. *tom. primo*, vocati, reintegratique
dicuntur etiam ſecluſa vocatione ſtatuti ex
propria perſona ad portiones illas, quas eo-
21 rum Mater ſi viveret ex reintegratione ſta-
tuti percepiſſet iuxta *Theoric. Bartoli in dicta
leg. Vltim. num.* 3. *in fin. ff. ad ſen. Conſ. Tertull.*,
Corn. conſ. 7. *num.* 1. *iunct. conſ.* 126. *ſub n.* 11.
poſt verſic. Quibus reſtat concluſio, *Mangil. de
Imputat. quæſt.* 61. *num.* 45., *Merlin. quæſt.* 4.
num. 21., *Ciroccb. diſcept.* 44. *num.* 27., *& ſeqq.
Reverendiſſimus Zaul. ad ſtat. Favent. d. rub.* 27.
lib. 3. *num.* 16. *verſ. quod procedit*.

Et ex quibus apparet non obſtare *deciſionem
prædictam coram Royas*, quæ de cætero ex pro-
feſſo hunc articulum non examinat, quia in-
22 telligi debet in ſenſu quo reintegrationem
prætenderent deſcendentes illi, qui de tem-
pore obitus alicuius agnati, nec concepti,
nec nati eſſent, & de facto in his terminis lo-
quuntur auctoritates ibi allegatæ ſecundum
quas intelligi debet, ut ſæpius profeſſum fuit
ipſum Sac. Auditorium, & ſignanter *coram
Cocc.* 1445. *num.* 26. *& alibi paſſim*.

Quodque ibi huiuſmodi articulus non fuerit
examinatus eſt adeo verum; quod in ſubſe-
quentibus *deciſionibus revocatoriis* 316., *&* 331.
coram eodem Sac. Rota profeſſa fuit ſuperfluum
eſſe examen illius, dum inibi Mater ſupervi-
xerat ultimo Maſculo, ut patet ex *d. dec.* 331.
ſub num. 5. *§. Sed Domini*.

Et demum indubitanter idipſum procedere
authumabant Domini in caſu præſenti, in
quo quæſtio eſt inter hæredem extraneum ul-
timi maſculi, & deſcendentes ab ipſis fœmi-
nis; Quia ſi fœminæ ex cenſura hujuſmodi
ſtatutorum ſolum excluſæ dicuntur ſub eo
unico obtutu conſervandi bona in familia, &
agnatione, per quæ diutius, & honoriſicen-
23 tius conſervantur ex firmatis per *Gabriel.
conſ.* 14. *num.* 10 *lib primo*, *& conſ.* 19. *n.* 1.
lib. 2., *Gratian. diſcept. Forenſ.* 449. *num.* 19.
Modern. Aſculan. ad Statut. Vrb. adnot. 39. *ar-
tic. primo num.* 2. *Rot. in recent. deciſ.* 53. *a nu.*
12., *& pluribus ſeqq. part.* 3. *& deciſ.* 405. *nu.*
30., *&* 31. *part.* 5. *& dec.* 267. *n.* 50. *part.* 9.,
ita æqui, bonique ratione dictante videtur,
quod illis defectis per totalem lineæ Maſculi-
næ extinctionem, non ſolum ſtatuentes volue-
rint ipſas fœmina reintegrare, ſed etiam in
ipſarum defectum proprios earum deſcenden-
24 tes in excluſionem hæredis extranei, ut ad-
vertunt *Card. de Luc. de fideicom. diſc.* 75. *n.*
4., *Modern. Aſculan. ad ot.* 36. *num.* 41.,
Rot. coram Coccin. deciſ. 939. *num.* 4., *&* 5.,
& in Romana Immiſſionis 22. *Iunii* 1705. *§. Et
quam vis coram Eminentiſſimo Scotto*.

Quæ cum ita ſe habeant, facile ſubmove-
ri viſum fuit ſecundum fundamentum con-
trariarum deciſionum repoſitum in renuncia-
tione favore fratrum emiſſa a prælaudata Jo-
anna Baptiſta, quia cum ejus filii ſæpedictas
portiones ex ſupra firmatis jure proprio vin-
dicare valeant, tamquam nati, & reſpective
concepti de tempore obitus illorum, de quo-
25 rum hæreditatibus tractatur renunciatio
prædicta illis præjudicare non valet, ut com-
muniter tradunt *Capic. latr. deciſ.* 4. *num.* 6.,
& ſeqq., *Rodulph. alleg.* 80. *num.* 2., *& alleg.*
81. *num.* 6., *Franch. deciſ* 32. *num.* 16., *& de-
ciſ.* 67. *per tot. Card. de Luc. de renunc. diſc.* 15.
num. 3., *Rot. coram Celſ. deciſ.* 187. *num.* 24.
& 25., *& in recen. deciſ.* 265. *num.* 29., *&*
30. *part.* 13., *& dec.* 61. *num.* 13. *part.* 19.
& in Mantiſ. ad Card. de Luc. deciſ. 77. *a n.* 7.
& ſeqq. lib. 10.

Parumque ad hunc effectum relevante,
quod firmatur *in d. prima contraria deciſione ſub*

§. Nec

§. *Nec in aliquo*, quod cum hujuſmodi hære-
ditates de quibus tractatur delatæ fuerint vi-
vente Matre jus ſuccedendi ei quæſitum fue-
rit privative quoad filios, & illud conſumpſe-
rit mediante dicta renunciatione favore fra-
trum emiſſa. Quoniam jus ſuccedendi ope
reintegrationis fœminis, ſive deſcendentibus
ab eis a Statuto impartitum non eſt jus abſolu-
te, & cum conditione pure ſuſpenſiva ipſis
competens, ſed cum conditione ſuſpenſiva
a parte ante ſcilicet acquiſitionis emolumen-
ti etiam in potentia, donec, & quouſque
conditio deficientiæ Maſculorum a qua tota
26 pendet reintegrativa vocatio porificetur, ut
communiter tradunt *Honded. conſil. 16. n. 29.
lib. primo*, *Giovagn. reſponſ. 70. num. 25. lib.
primo*, *Merlin. de legitim. dict. lib. 3. tit. primo
quæſt. 4. num. 3.*, *Michalor. de fratrib. dict.
part. 3. cap. 3. num. 44. & ſeqq.*, *Borguin. Ca-
valcan. deciſ. prima lib. 4. num. 21.* Et pro-
pterea quemadmodum ex ſupra firmatis ex
eiſdem rationibus tranſmiſibilem non eſſe
dictum fuit, ita nec ceſſibile, nec ad
exercitium ullo pacto deducibile ante condi-
tionis eventum, ſed ad inſtar reſtitutorii Fi-
deicommiſſi per præmorientiam ſubſtituti
quo ad ipſam caducatum remanſit, & filii
tanquam nati de tempore obitus illorum de
quorum agitur hæreditatibus, & ſuper extan-
tes purificationi conditionis deficientiæ lineæ
maſculinæ vi propriæ, & independentis Vo-
cationis per ſpeciem ulterioris ſubſtitutionis
non caducatę per evaneſcentiam primæ ſubin-
grediuntur locum Matris, & illas percipiunt
27 portiones quas percepiſſet eorum Mater ſi
viveret etiam ad effectum tranſmiſſionis ut
firmant *Bald. conſ. 69. num. 3. et per tot. lib.
primo*, *Noal. de tranſmiſſ. caſ. 8.* *Modern. Aſ-
culan. ad Stat. Vrb. d. adnot. 39. art. 4. ſub num.
296.* *Rota deciſ. 316. num. 9., et deciſ. 331. n.
4., et deciſ. 363. num. 9. et 10. coram Royas*;
Unde cum in præfata renunciatione non com-
prehendantur Jura ad ipſos filios ex propria
perſona pertinentia, ſed tantum ea Iura par-
ticulari nomine ad ſe ſpectantia, ut evidenter
reſultat ex littera renunciationis ibi = *Renun-
ciavit omnia bona, quæ ex hæreditatibus eorum-
dem, nunc et in futurum quovis modo obvenire
poſſent ipſi D. Joannæ Baptiſtæ*, = & inferius ibi =
*Omnia Jura ipſi D. Joannæ Baptiſtæ competentia,
et competitura* = quę verba *ipſi* = cum ſint per-
ſonaliſſima, ac ex earum propria indole, &
virtute reſtringi debeant ad ea Jura, quæ ipſi
28 tantum renuncianti, vel tunc temporis
competebant, vel in futurum competitura
erant, ex firmatis per *Rota coram Caval. deciſ.
340. num. 2. & in rec. dec. 330. num. 40. part.
11., & deciſ. 489. num. 2. part. 14.* Inde con-
ſequitur quod ipſis fratribus jure proprio ve-
nientibus, nec impugnantibus factum Matris
renunciatio prędicta, & reſpective qualitas
hæreditaria Matris obeſſe non valeat.

Et ita utraque Parte in acerrimo contradictorio audita, & quinto & ſexto ex Dominis ſuffragantibus reſolutum fuit.

BONONIEN. TREBELLIANICÆ.

Lunæ 11. Januarij 1717.

ARGUMENTUM.

Trebellianica poteſt prohibere expreſſe, & tacite præſumiturque conſumpta ex perceptione fructuum, etiam Mobilium per lapſum decem annorum ab hęrede extraneo, non vero a filii primi gradus ex ſpeciali Juris indulto in tranſactione aliquid hinc inde condonatur. Compromiſſum pendens a puro pacto non patitur extenſionem.

SUMMARIUM.

1 *Trebelianica non ſolum expreſſe, verum etiam conjecturaliter prohiberi valet.*

2 *Quando trebellianica ex perceptione fructuum præſumatur conſumpta, & n. 4. & 6. Limita num. 5.*

3 *Item eſt creditum ab initio non adeſſe, quam adeſſe, & in progreſſu eſſe ſolutum.*

7 *Trebellianica præſumitur conſumpta ex lapſu decem annorum.*

Amplia num. 8.

9 *Fructus percepti ab hærede extraneo imputantur in trebellianicam.*

Amplia n. 10. ubi firmatur quod etiam Mobilia imputantur.

11 *Fructus Civiles inexacti augent fideicommiſſum.*

12 *De natura tranſactionis eſt ut aliquid hinc inde remittatur, vel condonetur.*

13 *Compromiſſum utpote pendens a puro pacto non patitur extentionem de caſu ad caſum. De re ad rem.*

DECISIO DCCLXXX.

EA inconſtantia in Iudiciis ſuper qua integrum uſque tractatum compilare profeſſus eſt clar. me. Card. Albitius revera mira admodum non eſt introſpecta ingeniorum varietate, quę à ſummo Deo etiam in hominū vultu noſcitur conſtituta, quæque facile nimirum operatur, quod = *velle ſuum cuique eſt, nec voto vivitur uno* = ut canebat Poeta. Quamobrem in præſenti cauſa contingit evenire quod juxta facti ſeriem enarratam in *dec. edita ſub die 7. Februarii 1716.* cum Sacri noſtri Tribunalis judicio remiſſa fuerit diſcuſſio inter Azonem, & Raynaldum de Areoſtis, nec non Odoardum de Bargellinis amicabilem ineuntes tranſactionem ſuper controverſiis inter ipſos exortis ex cauſa Fideicommiſſi conditi per Antonium Galeatium pariter de Bargellinis, utrum detrahenda foret a præfato Fideicommiſſo Trebellianica, eaque ſub oportuno, & con-

gruo dubio, utrum Trebellianica deberetur
propoſita ſub die 22. Iunii 1678. coram Reve-
rendiſſimo Emerix Decano, negativum pri-
ma vice reſponſum emanavit, & paulo dein-
ceps ei conſueta docilitate DD. prodiit affir-
mativum, uti videre eſt in *deciſ. 372. & reſ-
pective 412. & 470. cor. eodem Rmo Emerix*.

Conquievere deinceps Collitigantes, ſed
nuper ob tranſitum poſterioris ſententiæ fa-
ctum in rem Judicatam mediante opportuna
reſtitutione in integrum, reaſſumpta diſpu-
tatione, utrum conſtaret de re Iudicata, ſeu
potius de Cauſis reſtitutionis in integrum Do-
mini redeuntes ad primam reſolutionem au-
thumarunt ad terminos ſecundæ partis reſ-
pondere conſtare de hujuſmodi cauſis ſub die
7. Februarii 1716. coram me, & quia undique
par erat reiterato diſputationis malleo nego-
cium ſubmittere hodie pariter per me repro-
poſita remanſerunt *in Deciſis*.

Verum cum gemina motiva in prædicta
proxima præterita reſolutione amplexa vide-
rentur, alterum nempe, quod introſpectis
Teſtamenti conditi per Antonium Galeatium
viſceribus, & perſcrutatis verbis, & conje-
cturis Trebellianica apareret prohibita, prout
1 non ſolum expreſſe, ſed etiam conjecturaliter
prohiberi valeat ex quotidie firmatis *per Man-
tic. de conieſt. ultim. vol. lib. 7. tit. 12. num. 113.
cum ſeqq. Peregrin. de fideicom. art. 3. num. 88.
Gratian. diſcep. foren. cap. 872. num. 10. & per
Rot. in Romana Primogenituræ de Corſinis ſuper
Trebellianica 19. Janu. 1714. §. Conveniebant
Informantes cor. R. P. D. meo Cerro*; Atque
ideo eadem Trebellianica nullo modo debere-
tur ceſſante quodammodo credito in radice,
ut latius in d. præterita deciſione ex §. *Licet
enim, & plur. ſeq.*

Hoc tamen penitus poſthabito fundamento
DD. alteri ſecundo inhæſerunt, nempe, quod
etiamſi competeret Azoni tamquam hæredis
gravati hujuſmodi Trebellianica in radice, ſi-
ve, ut ita dicamus in abſtractu, ea tamen
intellectu, vel in concreto nullatenus amplius
deberetur tamquam ſuperlative ob perceptio-
nem fructuum, per ſpatium quadraginta anno-
2 rum à Coſma eorum Auctore conſumpta, &
ſatisfacta; cum idem ſit ab initio Creditum
non adeſſe, vel abfuiſſe a principio, ſed in
3 progreſſu remanſiſſe ſolutum ad *Text. in l. ſol-
vitur ff. quibus modis pig., vel hypoth. ſol., & l.
nulla Cod. de ſolut. Gratian. diſcept. foren. 675.
num. 36. Rota in Romana Salviani 16. Maij
1707. §. fin. cor. Eminentiſſimo Card. Scotto*.

Quod autem ſuperabunde, ut diximus fue-
rit ex præfata perceptione creditum prætenſæ
Trabellianicæ ſublatum DD. perſpicuum vi-
ſum eſt ex quo Coſma uti nepos, & non filius
Teſtatoris fructus univerſæ hæreditatis aſſum-
pſerat; Iura enim noſtra demandantia in cre-
4 ditum huiuſmodi Trebellianicæ imputari quæ-
cumque fuerint Iudicio Teſtatoris percepta
ab hærede inter hæc enumerantur fructus bo-
norum hæreditariorum, niſi agatur de filiis
5 primigradus, qui ex ſpeciali ejuſdem Iuris in-
dulto excepti ſunt in celebri *l. Jubemus C. ad
Senat. Conſult. Trebel.* cæteri quicumque ex-
tranei ad d. imputationem tenentur. Unde
facto computo annorum perceptionis alii
quamvis putaverint ſufficere quinquennium,
cum Trebellianica ſit quarta pars totius hę-
reditatis, & alii ſeptennium cum dimidio, cun-
cti tamen ſine contradictore cenſuere decen-
nium ſufficere; ideoque multo magis, ut in
7 caſu præſenti quatruplicatum d. temporis in-
tervallum ex pleno calamo congeſtis per *An-
dreol. controv. 155. num. 20. Fran. Palm. conſult.
101. num. 4. Rot. cor. Emerix Jun. dec. 1238.
8 num. 13., & in Sutrina Immiſſionis ſuper fidei-
commiſſo 19. Aprilis 1709. §. Nec Immiſſioni co-
ram Mgno Hiſpaniarum Inquiſitore, et in d.
Romana Primogenituræ de Corſinis ſuper Tre-
bellianica 19. Janu. 1714. §. Et Nihilominus
in fin. coram R. P. D. meo Cerro*.

Non attento quod ex Reorum parte repli-
cabatur, quod talis non fuerit intentio com-
promittentium, nempe ſuſcitandi Rotale Iu-
dicium ſuper hujuſmodi conſumptione, cum
notorium eſſet, & ipſi ſcirent, quod Coſina
perceperat hoſce fructus per ſpatium quadra-
ginta annorum; Unde eſſet ſuperflua ad Sac.
Rotam huiuſmodi articuli remiſſio, quæ pro-
babilius videbatur facienda quoad primum
punctum tacitæ prohibitionis. Siquidem cum
in pręfato compromiſſo. ſeu tranſactione in-
diſtincte fuerit remiſſum dubium Iudicio Sac.
Rotæ, *Utrum Trebellianica debeatur*, iſtudque
fuerit abſque ulla contradictione propoſitum,
& diſceptatum tunc in Sacra Rota coram Re-
verendiſſimo Emerix, ut ſupra, non erat hæ-
ſitandum, quod tale vocabulum = *An Tre-
bellianica debeatur* in ſui comprehenſione non
contineat tam creditum Trebellianicæ in ra-
dice, vel in effectu ex ratione ſuperius addu-
cta, non obſtante, quod ipſi Compromitten-
tes ſciverint præfatam fructuum perceptio-
nem factam per Coſinam, quia hæc pura li-
centia facti nullo pacto influebat in illam Iu-
ris, per quod habemus fructus perceptos ab
9 hærede extraneo imputandos eſſe in Trebel-
lianicam, vel quia forſan ipſimet Compro-
mittentes non bene callebant an exemptio il-
la ab hac imputatione decreta in præfata ſan-
ctione legis Iubemus, artaretur ad ſolos filios
primi gradus, vel etiam amplecteretur Ne-
potes, prout in non diſſimili propoſito diſce-
ptatum videmus apud *Bellapert. in d. l. Jube-
mus C. ad S. Conſult. Trebell. Menoch. conſ.
982. num. 24. verſ. cæterum lib. 10. et de arbi-
trariis caſ. 256. num. 32. et ſeq. In Trigl. de ſub-
ſtit. conſ. 3. qu. 71. num. 31. Cancer. var. reſol.
lib. 1. cap. 1. num. 73., Fer. ad Guid. Pap. qu.
31. poſt med. verſ. veruntamen Hodiern. ad Surd.
dec. 73. num. 3.*

Quod-

Quodque revera intellectus compromittentium fuerit remittendi in genere Iudicio rotali defiuitionem competentiæ detractionis Trebellianicæ, vel quia prohibitæ, vel quia conſumptæ manifeſtabatur ab obſervatione primævæ diſceptationis *Coram eodem Reverendiſſimo Emerix. in deciſ. ſignanter 450. num. 5.* in ea namque noſcitur formiter diſputatum, utrum eadem Trebellianica dici poſſet conſumpta ex retentione mobilium Teſtatoris facta per Auctores Coſinæ Philippi, & reſolutum fuit negative ex inapplicabilitate in facto ſed de cætero eadem eſt ratio de fructibus, ac de mobilibus, cum ut præmiſimus, indiſtincte imputetur in Trebellianicam quidquid ab illius hæreditate, vel bonis Iudicio Teſtatoris præcipitur ad punctualem iuris cenſuram in *l. in quartam ff. ad leg. Falcid. ubi gloſſ. Barthol. & Pieuſ. num. 9. Marta de ſucceſſ. legal. art. 6. par. 4. quæſt. 28. nu. 19.* cum aliis ibi laudatis.

Abſque eo quod nil refragaretur, quod per d. tranſactionem fuerint eiſdem fratribus de Areoſtis condonati, ſeu remiſſi nonnulli fructus Civiles. Unde valeret inferri, quòd ſi habita non fuit ratio de fructibus etiam exactis iiſque relicti fuerint hæredibus Coſinæ, multo magis fateri opportebat non fuiſſe habitam rationem, fuiſſeque remiſſos fructus jam perceptos, & aſſumptos, namque fructus inexacti non cadebant in quæſtione imputationis, ſed licet tamquam fructus Civiles inexacti
11 Fideicommiſſum auxerant, & deberentur Vincentio, & Fratribus Fideicommiſſariis, ut ſancitur per *Text. in l. poſtulante 44. §. Sed & in huiuſmodi ff. ad Trebell. l. deducta 58 §. Qui poſt tempus eod. tit. Gratian. diſcept. 394. num. 34. Hodiern. contr. 4. per tot. Cenſal. ad Peregrin. de Fideicom. art. 49. verſ. ſed Faſar. Capyc. Latr. deciſ. 62. num. 1. Rot. poſt Genc. de cenſib. deciſ. 458. num. 2., & per tot., & deciſ. 780. num. 10. Coram Emerix. Jun.*

Sponte forſan fuerunt relicti, ſeu donati Fratribus de Areoſtis, occaſione ineundæ
12 tranſactionis, de cuius natura eſt, ut licet aliquid uni, vel alteri debeatur adhuc ex rationabili fortaſſe motivo aliquid hinc inde ſemper condonetur, vel remmittatur prout exigunt factorum circumſtantiæ ad *Text. in l. Tranſactio nullo dato C. de Tranſact. Rot. deciſ. 447. numer. 3. part. 2., & deciſ. 271. numer. 21. par. 6. recent., & poſt Genc. de Cenſib. deciſ. 223. num. 13., & deciſ. 275. num. 2., & Coram Gregor. deciſ. 312. num. 14., & Cor. Emerix. Jun. 1187. num. 1., & in Romana Pecuniaria, ſeu Tranſactionis 15. Decembris 1702. §. Quando quidem in fin. Coram Eminentiſſimo Scotto.*

Aures denique præbere non potuerunt DD. ipſis reis conventis circa alias prætenſiones, volitamque retentionem prædii S. Donini ex capite nonnullorum creditorum, hoc quippe revera remanebat extra confinia remiſſionis ad S. Rotam, quæ reſtringebatur ad inſpectionem Trebellianicæ dumtaxat. Unde DD.
13 pro nunc reſpuentes huiuſmodi inſtantiam ad aliud Iudicium, eam reſervarunt. Compromiſſum etiam utpote pendens a puro pacto, & voluntate compromittentium non patitur extenſionem de caſu ad caſum, & de re ad rem iuxta notata per *Roland. a Valle conſ. 28. num. 34., & 36. vol. 1. Surd. conſ. 313. nu. 14. lib. 3. Valenzuol. conſ. 11. per tot. Cyriac. controv. 350. num. 16. Niger. allegat. 38. num. 96. Modern. Aſculan. ad Stat. Urb. adnot. 20. art. 1. num. 7., & 8. Rota deciſ. 768. num. 1., & ſeq. par. 3. rec., & deciſ. 1552. num. 77., & 78. Coram Coccino.*

Et ita utraque parte informante, omnibuſque Dominis ſuffragantibus reſolutum fuit.

BONONIEN. TREBELLIANICÆ SUPER FRUCTIBUS.

Lunæ 11. Januarii 1717.

ARGUMENTUM.

Fructus reſtitui debent a die motæ litis quia tunc inducitur mala fides fons, & origo reſtitutionis illorum, ad quam inducendam non ſufficit litis conteſtatio, ſed requiritur ſcripturarum productio excepto caſu quo illa oriatur ex propria confeſſione. Malafides per rem iudicatam ſi hæc infirmatur non extinguitur ſed remanet tantum ſopita.

SUMMARIUM.

1 *Fructus reſtitui debent a die motæ litis.*

2 *Sola litis conteſtatio non ſufficit ad inducendam malam fidem ſed requiritur ſcripturarum productio, & exhibitio.*
Limita num. 4. & 5.

3 *Mala fides eſt fons, & origo reſtitutionis fructuum Præſertim ſi oritur ex propria confeſſione,* num. 5. & 6.

7 *Malafides per rem iudicatam non remanet extincta, ſed tantum ſopita.*

8 *Repoſitum ex ſui natura nulla interpoſita mora reſtitui debet.*

9 *Voluntas, & expreſſum pactum contrahentium promptam promerentur executionem.*

DECISIO DCCLXXXI.

PRæſidio vulgatæ legis Diffamari C. de ingenuis, & manumiſſ. in Iudicium vocatis uſque de anno 1642. illis Bargellinis per Fratres de Areoſtis hæredes Coſmæ de Bargellinis ultimi de Familia effectiva Antonii Galeatii Fideicommittentis ſe ſe jactantibu fuiſſe in caſu deficientiæ eius lineæ deſcendentalis ſubſtitutos fideicommiſſo illi per memoratum Antonium Galeatium ordinato letigium prędictum cenſura d. legis excitatum, extinctum, & conſopitum remanſit, ut diximus in altera contemporanea deciſione, mediante tranſactione inter ipſos inita, in qua canonizata illorum vocatione, omnia bona ſub præfato fidei-

fideicommiſſo cadentia illis fuerunt per præ-
dictos Fratres de Areoſtis reſtituta, factaque
ſolummodo eis poteſtate retinendi pro eorum
creditis tam quantitativis, & accidentalibus,
quam quotitativis, & legalibus certis, & indu-
bitatis ipſis competentibus, ex perſona præ-
dicti Coſmæ eorum Auctoris ſolum remanſit
diſceptanda competentia, detractionis Tre-
bellianicæ, quam eadem pariter quodammodo
concordiæ veſtigia gradientes Iudicio S. Tri-
bunalis prævиis conſuetis deciſionibus deci-
dendam compromiſerunt, conceſſo hoc inte-
rim eorum favore prædio S. Donini cum con-
ditione tamen, quod ſtare deberet: *penes dd.
DD. de Areoſtis* (ſunt verba præciſa) *veluti in
depoſitum ex cauſa d. Trebellianicæ donec, & quo-
uſque terminatus fuerit articulus utrum Trebel-
lianica debeatur*, & quatenus favore illorum de
Bargellinis per Sac. Auditorium controverſia
fuerit definita convenere, quod = *illico, &
incontinenti debeat dicto D. Comiti Odoardo rela-
xari una cum fructibus a die mortis d. Coſmi per-
ceptis, et percipiendis*.

Ad aleam igitur Iudicii in S. noſtro Audito-
rio ad formam memorati compromiſſi expoſi-
to præfato articulo ſuper competentia Trebel-
lianicæ, quamvis tamen diverſo marte in
principio partes dimicaverint, tandem trium-
pharunt Fratres de Areoſtis diiudicante S.
Auditorio illis controverſæ Trebellianicæ de-
tractionem competere, nec ullo pacto, nec
tacite nec expreſſe in ultimis prædicti Antonii
Galeatii Fideicommittentis Tabulis eſſe pro-
hibitam.

Hoc Iudicatum, quod vires rei Judicatæ
acquiſiverat cum mediante oportuna in inte-
grum reſtitutione ad novam trutinam revo-
catum fuerit ſub die 7. Februarii Superioris
anni coram me, & infirmatum remanſerit ex
noviter deductis, quæ nullatenus in anteactis
propoſitionibus deducta fuerant, & quod pa-
riter hodie coram me, ut in dicta contempo-
ranea deciſione confirmationis robur obtinuit,
me neceſſario coegit, ut ſimul, & ſemel
cum præfato dubio ſuper negocio principali
decidendum etiam proponerem hoc conſecu-
tivum ſuper reſtitutione fructuum, pro quibus
partes non concordant, & DD. per me inter-
rogati = *An, & a quo tempore reſtitui debeant
fructus* = reſponderunt = *Fructus eſſe reſtituendos
juxta modum*, nempe a die factę tranſactionis.

Ratio autem ita decidendi in tribus ſtetit ſo-
lidiſſimis fundamentis, quorum quodlibet
etiam per ſe ſumptum ſufficiens fuiſſet pro va-
liditate, & ſubſiſtentia captæ reſolutionis.
Primum enim oriebatur ex Juris diſpoſitione,
per quam ſancitum habemus *in l. 3. ff. de in-
terdict.*, quod fructus debent reſtitui a die mo-
1 tæ litis, & in hac eadem cauſa reſpondit *Rot.
coram Emerix Jun. dec. 371. num. 4.* Et quam-
vis ad huuc effectum regulariter, & in aliis
caſibus non ſufficiat ſola litis conteſtatio niſi
2 una ſimul, & ſemel fiat productio Scriptura-
rum ex quarum exhibitione in reo convento
3 inducatur mala fides, quæ eſt Fons, & origo
reſtitutionis Fructuum, ut docent *Sarz. de
expenſ., & meliorat. cap. 6. ex num. 3. ad 6. Torr.
Var. Jur. quæſt. tom. 2. tit. 12. in Miſcell. par.
1. quæſt. 4. num. 17. & ſeqq., et ſignanter num.
24. Rot in Romana Donationum ſuper fructibus
24. Junii 1710 §. Verum coram R. P. D. meo
Criſpo, et in Reatina Fideicommiſſi de Severis 30.
Ianuarii 1711. §. Quoenim coram R. P. D. meo
Falconerio*. Attamen in præſentiarum iuxta
indolem Iudicii, quod promotum fuit uſque ab
initio per Fratres de Areoſtis per viam Com-
miſſionis lact lactationum ad normam præ-
miſſi *Textus in l. diffamari C. de ingen., et ma-
numiſſ.*, nulla requirebatur Iurium productio,
ſed exuberare viſa fuit ipſa ſola litis introdu-
4 ctio, per quam poſſidens quemadmodum ſibi
ipſi litem movere videtur, ideo contra ipſum
ſuæ conſcientiæ ſtimulis agitatum, & de ſuis
Iuribus diffidentem alia non exigitur malæ fi-
dei inductio, vel probatio, quam illa, quæ
ex eius proprio facto & implicita malæ Fidei
5 confeſſione eminenter educitur, ut diſtin-
guendo caſum a caſu dixit *Rot. in Avenionen.,
ſeu Vaſionen. Primogenituræ eorum bo. mem. Mu-
to impreſſa mantiſſ. Cardinalis de Luc. deciſ. 42. a
num. 5. ad 8. et num. 11. lib. 10. tom. 3., et in
eius confirmatoria 16. Ianuarii 1696. §. Non ob-
ſtat coram clar. mem. Cardinali Caprara*.

Et propterea cum de anno 1642. prædicti
Fratres de Areoſtis modernorum Collitigan-
tium Auctores tale ſibi ipſis Iudicium excita-
verint, quod poſtea definiendum compromi-
ſerunt Iudicio Sac. Tribunalis, in quo nunc
6 ſuccubuerunt nullo pacto, nulloque iuris
præſidio fructuum reſtitutionem a præfato
tempore computandam evitare valuere, quia
uſque a dicto tempore citra omnem aliam ex-
trinſecam malæ fidei probationem ſe ipſos in
illa conſtituerunt.

Non relevante quod prædicta mala fides
per nudam, & ſimplicem litis conteſtatio-
nem quoad ipſos Actores inducta de medio
ſublata fuerit per favorabilia iudicata in au-
ctoritatem quoque rei iudicatæ tranſacta per
memoratos Fratres de Areoſtis in hoc puncto
reportata, quia eſt conſtans Sac. Noſtri Au-
ditorii Sententia, quod quoties medio reſti-
tutionis in integrum ad novum ſpiritum, no-
vamque trutinam res iudicata revocatur, &
in illius novo, reſtauratoque certamine in
firmationis fatum ex eiſdem numero iuribus
uſque ab initio productis experiatur, ſtatim
reſurgat illa primęva mala fides per legis ope-
rationem retrotractivam, quæ in ipſius litis
initio inducta fuerat, quæque per præfata fa-
7 vorabilia iudicata non extincta, ſed conſopita
remanſerat iuxta theorica *Barthol. in l. 2. nu.
4. in fin. Cod. de fructibus, et litis expenſ. Rovit.
conſil. 26. num. 23., et 24. lib. 3. Rot. in Ra-*

mana

mana Immiſſionis ſuper fructibus 22. *Iunii* 1712. §. *Etenim, & ſeq. coram R. P. D. Aldrovando, et in Aſculana Succeſſionis ſuper Fructibus* 26. *Iunii* 1715. §. *De cætero coram R. P. D. meo Criſpo, et in Romana Immiſsionis ſuper fructibus* 27. *Ianuarii ſuperioris anni* §. *In Claris coram eod.m.*

Sed ſi prædicta per ſe ſatis clara ſufficere videbantur a fortiori per urgere authumabant Domini in caſu præſenti, in quo in eumdem ſenſum quoque collimabat ipſa natura actus geſti, in eo namque poſtquam tranſigentes aſſignarent, & reſpective receperunt importantem Trebellianicæ in parte controverſi prædii Sancti Donini, ſignanter ut diximus pacti fuere, quod Fratres de Areoſtis illam retinere deberent = *Velut in depoſitum* = donec, & quouſque Sacri Tribunalis oraculum ſuper hoc puncto panderetur; & propterea ſi Fratres prædicti de Areoſtis illique ab eis cauſam habentes quoad d. partem prædii ex præindicata cauſa retentam aliam figuram exſcripta lege tranſactionis gerere non poterant quam ſimplicium Depoſitariorum, inde clare conſequitur, quod fructus omnes ex eo hactenus perceptos verificata victoria favore illorum domus Bargellinæ una cum ipſa redepoſitata, omni ſepoſita mora, nullaque exceptione attenta celeriter iuxta peculiarem naturam de-
8 poſiti reſtituere teneantur ad tradita per *Gall. de Fructibus diſput.* 29. *num.* 3. *Staiban. de intereſſe lib.* 2. *tit.* 14. *num.* 43., *et ſeqq.*; *Leotard. de uſur. quæſt.* 32. *per tot., et late dictum, reſolutum fuit in Romana Depoſiti* 11. *Decembris* 1711. §. *Et ſane cum pluribus ſeqq. coram R. P. D. meo Lancetta.*

Et poſtremo pro coronide tam ad qualitatem Iudicii lact. lactationum, quam ad ipſam quidditatem actus geſti ſuperaccedebat litterale pactum ipſorum Tranſigentium, qui convenere, quod in caſu ſuccumbentiæ dicti prædii quantitatem tali modo, ut ſupra aſſignatam, & correſpondentem quartæ Trebellianicæ, ipſi Fratres de Areoſtis detentores reſtituere deberent unacum fructibus, ideoque ſi hoc ipſum conſentanee ad iuris præſcriptum ipſimet tranſigentes pacti fuere, nulla ſupereſſe videbatur difficultas, quod hodie, quod Sac. Tribunal ſolemniter decidit incompetentiam detractionis d. quartæ Trebellianicæ, quia conſumptæ portio prædicti prædii reſtitui non debeat una cum fructibus ex prædictis tribus, ut ſupra adnotavimus validiſſimis fundamentis ex natura nempe Iudicii lact. lact. per ſuccumbentes, ſive eorum Auctores inſtructi uſque de anno 1642., ex peculiari, & privilegiativa quidditate actus geſti redolentis
9 ſimplex, & merum depoſitum, & denique ex ipſa voluntate, expreſſoque pacto tranſigentium, quod omnimodam, & promptam executionem promeretur iuxta ſanctionem *Textus in cap.* 1. *de pact. Rot. deciſ.* 762. *nu.* 3. *part.* 18. *tom.* 2. *rec.*, & *in Romana Canonum tenutæ Nantiatellæ* 2. *Decembris* 1711. §. *Et ſane coram bon. mem. Caffarello* cum aliis ibi *Laudatis.*

Et ita utraque parte Informante, & unamecum omnibus DD. Suffragantibus deciſum fuit.

EUGUBINA FIDEICOMMISSI.

Veneris 15. *Januarii* 1717.

ARGUMENTUM.

Dos debetur ex fideicommiſſo in ſubſidium, & ab illo extractu recuperat libertatem nativam ſupponiturque valida donec contrarium concludenter probetur, & Quando conſtituta ſit in quantitate, vel infundo Omnia jura conſpirant in ſupponenda juſtitia contractus præſertim quando in illo fuit expreſſa cauſa. Prædium ratione vicinitatis carius venditur, & prætia rerum per decennium mutata præſumuntur.

SUMMARIUM.

1 *Quod ex cauſa dotis diſtractum eſt nativam recuperat libertatem, & liberatur a quocumque vinculo fideicommiſſi.*

2 *In jure noſtro eumdem operatur effectum expreſſi quoad præſumptive per concludentes conjecturas, & facti demonſtrationes oſtenditur.*

3 *Feminæ excluduntur a ſucceſsione Patris, & Avi per ſtatutum Eugubinum.*

4 *Omnia Jura conſpirant in ſupponenda Juſtitia, & validitate Decreti, et Sententiæ.*

Præſertim quando in illo expreſſa fuit cauſa, et a Judice examinata n. 5.

6 *Vigore ſtatuti Eugubini pro auctorizando contractu Mulieris requiritur præſentia, et conſenſus Conſanguinei.*

7. *Nemo præſumitur ſibi voluiſſe præjudicare.*

8. *Quod ſemel approbatum eſt nequit amplius reprobari.*

9 *Dos alienatur ex fideicommiſſo in deficientiam bonorum illi non ſubiectorum.*

10 *Dos conſtituta ſupponitur valida donec contrarium concludenter non probatur.*

11 *Non ſemper quod ſit mentio quantitatis præſumitur dotem eſſe in quantitate conſtituta.*

Nam præſumitur expreſſa pro demonſtratione ſolius valoris n. 12.

13 *Quando conſtituta ſit in quantitate, vel contra.*

14 *Prætia rerum per decennium continuo variantur.*

15 *Ratione vicinitatis Prædium carius venditur.*

DECISIO DCCLXXXII.

IMmiſſionem petitam à Franciſco Maria, & Virginia de Badalucchis adverſus Joſephum, & Curtium fratres de Ruffinis hodie Domini denegarunt, quia licet clara, & incontro-

verſa

verſa foret eorumdem Franciſci Mariæ, & Vir-
giniæ vocatio ad Fideicommiſſum ordinatum
per Auguſtinum pariter de Badalucchis ipſo-
rum Actorum Proavum, nec ulla caderet
hæſitatio ſuper identitate Prædii in vocabulo
Monteſecco, e Gineſtore, ad quod eadem ex-
poſtulabatur immiſſio, nihilominus nitida
quoque emicuit ea, quæ opponebatur exce-
ptio, nempe quod hujuſmodi Prædium exie-
rit ex prædicto fideicommiſſo vigore celebris
ſanctionis injunctæ *in authen. Res quæ Cod.
comm. de legat.* per quam omne, quod fuit ex
cauſa Dotium diſtractum, & alienatum, na-
1 tivam recuperat libertatem, & prorſus libe-
ratur à quocumque vinculo fideicommiſſi ab
Aſcendente, prout hic ordinati, ut præter
litteram ejuſdem Textus paſſim reſponderunt
Boſſius de dot. cap. 15. *numer.* 250. *Merlin. de
legit. lib.* 3. *tit.* 1. *quæſt.* 9. *numer.* 45., *Rota
deciſ.* 41. *num.* 7. *coram Bichio deciſ.* 216. *num.*
10. *coram Benincaſa, et latiſsime in Romana
Immiſsionis* 13. *Novembris* 1709. §. *Qua-
tenus coram R. P. D. meo Aldrovando, et in Ro-
mana Salviani* 4. *Februarii* 1711. §. *Ita mi-
nus coram R. P. D. meo Criſpo*, & præſupponi-
tur *in Fulginaten. Bonorum ſuper bono Jure* 17.
Februarii 1713 §. *De fideicommiſſo, coram me*.

Occaſio ſimplex hæſitandi oriebatur, quia
in rei veritate non dicebatur expreſſe, quod
iſtud Prædium fuiſſet extraditum, ut præten-
debatur in Dotem Mariæ Neptis Auguſtini fi-
deicommittentis, quippe nullum dotale ex-
hibebatur Inſtrumentum, nullave dabatur
Apoca Matrimonialis, quæ talem dationem
in Dotem præſeferret. Verum, cum in Jure
noſtro eumdem operetur effectum expreſſi
2 quoad præſumptive per concludentes conje-
cturas, & facti demonſtrationes oſtenditur,
juxta vulgarem propoſitionem, de qua *Gloſſ.*
1., *& ibi Bald. in L. Cum circa Cod. de Iur.
Dotium.*, *Rolan. a Valle in tract. de Dote quæſt.*
75. *num.* 16., *Maſcard. de probat. concl.* 566.,
& ſeqq. Card. de Luca de dote diſc. num. 7., *Ro-
ta deciſ.* 316. *par.* 2. *diverſ. Peregrin. deciſ. Pa-
tavin.* 34. *num.* 34., *& ſeqq.*, *et deciſ.* 195. *nu.*
2. *par.* 2. *rec. Rota deciſ.* 496. *num.* 2. *par.* 10.
rec., *& latius in Romana Dotis* 10. *Novembris*
1711. §. *Cæterum cor. me.*

Utique in caſu noſtro tot concurrebant co-
niecturæ, & demonſtrationes, ut negari poſ-
ſe non videretur, quod Maria tale Prædium
in Dotem recepiſſet, nam eadem Maria illud
poſſidens effective, una cum Auguſtino eius
Viro alienavit in Andream, à quo modernio-
res rei cauſam habebant; ad aliam vero cau-
ſam, ſeu titulum referri non poterat hujuſ-
3 modi poſſeſſio, & libera diſpoſitio, niſi ad
titulum ſuæ dotationis, cum eadem Maria
nec Patri, nec Avo ſuccedere potuiſſet, ut-
pote ob exiſtentiam Auguſtini Fratris vigore
ſtatuti muncipalis excluſa *argum. Text. in L.
Quintus Mutius ff. de donat. inter Virum, &
Uxorem*, *Graſſ. de except. cap.* 30. *num.* 6. *The-
ſaur. deciſ.* 43. *nu.* 5. *Leotard. quæſt.* 79. *num.*
31., *&* 51., *Rota deciſ.* 1237. *coram Pænia,
& deciſ.* 383. *num.* 4. *part.* 5., *& deciſ.* 231.
num. 2 *par.* 6., *& deciſ.* 383. *par.* 9. *rec.*, *&
in Foroſempronien. Legatorum ſuper fideicommiſ-
ſis Ludovici, & Antonii* 22. *Januarii* 1714.
coram me.

Et eo fortius attento, quod cum Maria uti
Mulier devenire non poſſet ad ſupradictam
alienationem hujus Prædii favore Andreæ,
niſi de licentia Cardinalis Legati; de facto
non ſolum illam petiit, & obtinuit, ſed in
ipſa porrecta ſupplicatione, litteraliter expreſ-
ſit, quod foret = *dotale di detta Oratrice* = Un-
de data hac pervetuſta expreſſione cum ſubſe-
cuto interventu licentiæ, in tali caſu reporta-
tæ, dubitari amplius non poterat de omnimo-
da illius veritate, alias nunquam Judex ejus
auctoritatem interponens in prædicta vendi-
tione illam minime præſtaſſet, niſi in preci-
bus Cardinali Legato enarrata vera in facto
non fuiſſent, & indubitata, cum omnia Jura
4 conſpirent in ſupponenda juſtitia, & validita-
te Decreti in hiſce contractibus interpoſiti,
Simoncell. de Decret. lib. 3. *tit.* 7. *num.* 37., *&
ſeqq. Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 13. *num.* 6. *et*
555. *num.* 12. *et* 657. *num.* 14., *Rota deciſ.* 643.
num. 2. *par.* 3, *et dec.* 110. *num.* 9. *par.* 13.
recen. cum aliis collectis in deciſ. 150. *numer.* 7.
poſt Conſtantin. ad Statut. Urb., *et in Faven.
reintegrationis* 26. *Januarii* 1713. §. *Quoniam
vero coram R. P. D. meo Falconerio*.

Eoque evidentius, quia ultra ſimplicem
enunciativam, quod eſſet Prædium dotale ex-
primebatur Cauſa, propter quam Maria de-
venire intendebat ad alienationem huius Præ-
dii dotalis, quia nimirum gravata reperieba-
tur ergà futurum Emptorem paſſivo cenſu,
qui *conſumava tutte le ſue entrate dotali*, & ſic
ſi cauſa initi contractus tota verſabatur in hoc
ſubſtantiali puncto, quod Prædium eſſet do-
tale, quodque ejus redditus abſorbebantur à
prænominato cenſu, eo magis ſupponere opor-
tet, quod talis cauſa præciſa, & animativa
contractus opportune fuerit examinata, &
5 approbata per Judicem Executorem licen-
tiæ Cardinalis Legati, ex his, quæ frequen-
ter in propoſito habemus apud *Gratian. diſcept.
for. cap.* 556. *num.* 22. *cum ſeqq.*, *Rota coram
Cerro deciſ.* 321. *num.* 27., *verſic. Ex his itaque
& num. ſeq.*, *& Rota deciſ.* 149 *num.* 12., *&
ſeqq. poſt Conſtantin. ad Statut. Urb.*, *et in rec.
deciſ.* 43. *num.* 3. *verſic. Et in omnem*, *et n.* 4.
par. 18. *tom.* 1., alioſque refert Rota *in Min-
tiſſ. ad Card. de Luca ſuper materia de donat. dec.*
18. *n.* 9. *tom.* 3.

Semperque magis quia pro auctorizando
eumdem contractum venditionis præſentiam,
& conſenſum adhibuit Auguſtinus eiuſdem
6 Mariæ germanus frater, prout neceſſe erat
vigore Patrii Statuti; quamobrem veriſimile
non

non eſt, quod idem frater Auguſtinus hujuſ-
modi contractum approbaſſet, ſi Prædium
non ſpectaſſet ad Mariam, ex cauſa, & ti-
7 tulo Dotis; alias quippe ſibi præjudicium ma-
nifeſte intuliſſet, uti ad dictum fideicom-
miſſum vocato, quod præſumendum non
venit *Ruin.conſil.* 210.*col.ult. in princ., Manſ.
conſult.* 259.*n.*21.,*& conſult.* 437. *n.* 17. *Bich.
dec.*74. *n.* 10., *& dec.* 552. *n.*13.

Potiſſime demum accedente altera forti,
ac efficaci demonſtratione videlicet, quod
iidem Actores conſimile Jodicium Immiſſio-
nis promoventes contra alios tertios Poſſeſ-
ſores ſe ſe tuentes præſidio detractionum ipſis
ex perſona ſuorum Auctorum competentium
ad demonſtrandam illarum conſumptionem
inter cæteras alienationes attulerunt hanc
8 hodie controverſi Prædii, ideoque ſi illam
una vice approbarunt, nequeunt modo illam
improbare adverſante regula, de qua *in L.
Pomponius ff. de negotiis geſtis*, *Surd. conſ.*18.
*num.*2.*Gratian.diſcept.for.cap.* 941. *num.* 20.
Giurb, dec. 24. *n.*29.,*Rota dec.*456.*n.* 4. *apud
Farinacc.par.* 2. *rec.* Coccin. *dec.*1947. *n.* 7.
Rota in Romana Cambii 11. *Aprilis* 1707.
§. *Minus cor. Eño Card. Scotto*.

Oſtenſo igitur, quod in vim præcitatæ
Auth. Res quæ hi tertii Poſſeſſores moleſtari
non poſſent ex cauſa prætenſi fideicommiſſi,
non erat amplius inquirendum, utrum lo-
cum ſibi vindicare poſſet cenſura ejuſdem
Auth., ex quo forte non apparebat verifica-
ta deficientia aliorum Bonorum liberorum,
9 ex quibus Maria dotari potuiſſet, prout de
cætero deſideratur ad finem, ut alienationes
in vim *d. Auth. Res quæ*, queant ſubſiſtere ex
traditis *per Corneum conſil.*30. *n.*2. *circa finem*,
*Card. de Luca de dot. diſc.*45.*n.* 84., *& pluri-
bus ſeqq.*, *Rota coram Buratto dec.* 920. *n.*6.,
*& deciſ.*33. *n.* 4. *par.*10. *rec.dec.*332.*n.*4.*par.*
13. *dec.* 352. *n.*8. *part.* 15.*dec.* 45. *n.* 14. *par.*
16. *dec.*14. *n.*28. *par.*17.. *& alibi paſſim*.

Quia cum ageretur de Dote jam conſtitu-
ta, & quæ proinde præſeferebat præſumptio-
nem validitatis pro ſe, nemo non ſcit, quod
10 in hiſce circumſtantiis præſumendum om-
nino veniat pro legitima Dotis conſtitutione,
donec contrarium per allegantem liquidis
probationibus non convincantur, juxta di-
ſtinctionem paſſim in his terminis receptam,
& de qua pariter loquendo firmant *Peregrin.
de fideicomm.art.* 42. *n.* 73. *Mareſcott. variar.
reſolut. lib.* 2. *reſolut.* 73. *in fin. Card. de Luca
de Dot. diſc.* 41. *n.* 4. *Palmanep. allegat.* 170.
n. 3., *Rauden. deciſ. Piſan.* 29. *n.* 117., *Rota
coram Mantica dec.* 152. *n.* 5., *& in dec.* 76.
*n.*4. *par.* 1. *Alden. ad dec.* 150. *par.* 9. *rec. in
Romana Immiſſionis* 6. *Martii* 1705. §. *Nec re-
fragari*, *coram bo: mem. Omaña*, *in Romana
Aſſociationis* 10. *Maii* 1706. §. *Minus relevat.
coram Eño Card. Scotto*, *& in Romana Im-
miſſionis* 19. *Novembris* 1609. §. *Neque ad con-
vincendam*, *coram Rño meo Aldrovando*, *&
in Baren. Immiſſionis* 26. *Junii* 1711. §. *Præ-
terea cor. Rño Molines Magno Hyſpaniarum
Inquiſitore*.

Prout neque in oppoſitum, quidquam re-
levare viſum fuit, quod eadem Maria quam-
dam volens inire obligationem favore Au-
guſtini Viri, una cum Cæſarea conjuge Joan-
nis Leviri eidem Cardinali Legato expreſſe-
rit pro reportanda opportuna facultate - *Che
le Doti* nempe - *Di Ceſarea*, *e Maria* - ſunt
verba præciſa - *aſcendono alla ſomma di ſcudi*
2300. quaſi ex hac patenti confeſſione ipſius
Mariæ habeatur, quod hæc Mariæ Dos ne-
quaquam conſiſtebat in prædicto Prædio, ſeu
fundo *di Monteſevo*, ſed in pura quantitate,
quodque in omnem caſum facta partitione
alterius Dotis Cæſareæ conſiſtentis in ſc. 800.
reliquum aſcendens ad ſcut. 2200. importa-
ret ſummam ſcut. 1500. cumque Prædium *di
Monteſecebo* diſtractum in Andream extite-
rit pro pretio ſcut. 1775., inde excluſa re-
manſiſſet Dotis conſtitutio in d. fundo longe
majoris valoris ipſa Dote.

Quoniam neutra procedebat illatio, quæ
ab hac prætenſa confeſſione eliciebatur, non
prima, quod Dos Mariæ conſiſteret in quan-
titate, & non in fundo, non ſemper enim,
11 quod facta noſcitur mentio quantitatis, ne-
dum occaſione iſtius extraneæ confeſſionis,
ſed in ipſamet Apocha, vel Inſtrumento do-
tali reſultat Dotem eſſe conſtitutam in quan-
titate, & non in fundo, cum etiam in iiſdem
propriis terminis aſſignationis Dotis plerum-
que præſumatur quantitas expreſſa pro de-
12 monſtratione ſolius valoris, non vero pro
excluſione veri fundi dotalis: Unde inter cæ-
tera animadverti ſolet, an apoca inſtantiam
inchoaverit a deſcriptione quantitatis, vel e
13 contrario ad celebrem diſtinctionem com-
muniter approbatam, & ſignanter *a Corn.
conſil.* 92. *n* 8. *Bero conſ.* 63. *n.* 6. *Cephal.conſ.*
351. *n.*12. *Covar. pract. quæſt. cap.* 38. *num.* 1.
Gratian. diſcept. foren. cap. 932. *per tot.*, *&
cap.* 745. *n.*89.,*Card.de Luca de dot. diſc.*158.
*ſub n.*23.*verſic. Unde Rot.coram Seraphin.dec.*
1207. *n.*1. *in rec. dec.* 77. *n.*11.,*& ſeqq.par.*16.
dec. 98. *n.* 7. *par.* 18. *dec.* 392. *n.* 1., *& ſeqq.
par.* 19. *cum aliis in Romana reſtitutionis Dotis
Acconcii*, *& quarti dotalis* 2. *Julii* 1710.
§. *Prout nec*, *coram Rño Aldrovando*.

Neque etiam ſecunda, quia illud pluris
conſiſtens in ſcutis dumtaxat 275., quod juxta
factam ut ſupra præſuppoſitionem emergeret
inter confeſſionem prædictam, & pretium
Prædii potuit compatibiliter conciliari, ac
procedere, habita conſideratione ad tempus
utriuſque actus. Nam prædicta confeſſio
emiſſa fuit de anno 1630., & venditio poſt
14 duodecim annos, nempe de anno 1651., pro-
indeque talis variatio valoris potuit adſcribi
ſoli beneficio temporis, dum pretia rerum

præſertim poſt decennium continuo varientur *L. Pretia rerum ff. ad legem falcidiam Surd. conſ. 151. n. 31., Rota cor. Dunozett. dec. 637. n. 2. dec. 545. n. 8., & dec. 657. n. 7. par. 18. tom. 2. recen., & cor. Emerix Iun. dec. 104. n. 5., & 366. n. 7., & in Camerinen. Bonorum 6. Febr. 1713. §. Abſque coram R.P.D. meo Lancetta in Faventina Fideicommiſſi, & Tranſactionis 5. Maii 1713. §. Final. cor. Emo Scotto, & in Spoletana Cenſus 15. Januarii 1714. §. Parumque cor. R. P. D. meo Cerro.*

Quinimo dum Andreas Emptor per antea in eadem regione poſſideret alia bona, præſumi æque poteſt majus forſan pretium con-
15 veniſſe contemplatione vicinitatis, & ex qua ratione præmiſſæ vicinitatis poterat earius Prædium coemere, & id ſibi expedire, quemadmodum conſiderant ſcribentes, & ſignanter *Marant. controv. Jur. reſponſ. 35. n. 3. Poſth. de ſubhaſtat. inſpect. 49. n. 73., Rota poſt eamdem dec. 44. nu. 10., & cor. Bichio dec. 575. n. 5., & bene inter meas impreſſ. dec. 91. n. 13., cum aliis ibidem relatis.*

Et ita utraque &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE MARSILIIS.

Lunæ 25. Januarii 1717.

ARGUMENTUM.

Sicuti plures lineæ in fideicommiſſaria ſucceſſione efformari poſſunt a Teſtatore, ita quando illas diverſo modo, & diſcretive conſideraſſe cenſendum ſit. Vocatio deſcendentium quando facta à Teſtatore intelligatur in Capita, vel in ſtirpes. Legitimati per ſubſequens legitimi reputantur.

SUMMARIUM.

1 *Tot linea poſſunt efformari a Teſtatore in fideicommiſſo, quot ſunt deſcendentes ſucceſſuri licet appellativo nomine ſint nuncupati.*

2 *Teſtator vocans in fideicommiſſo omnes deſcendentes de aliqua linea reſpicit illos collegialiter, & per modum unius.*

Quo caſu par eſt affectio Teſtatoris conſiderantes illos pro præcedentibus ab eadem linea num. 3.

4 *Pars conditionalis teſtamenti aperte demonſtrat aliam partem.*

5 *Teſtator vocans omnes deſcendentes alicujus lineæ etiam legitimatos, quod caput lineæ vocaſſe dicatur.*

6 *Quando concurſus eſt inter lineas, prærogativa gradus non ſervatur, niſi diſcretive in qualibet linea*, & n. 7.

8 *Succeſſio lineæ proximiores quando deferatur Capita, vel in Stirpes.*

9 *Teſtatorem vocans omnes deſcendentes alicujus tam in ingreſſu, quam in progreſſu fideicommiſſi in capita, & non in ſtirpes, veroſimile eſt eos per modum Collegii conſideraſſe.*

10 *Quando Teſtator intelliget efformare unam lineam exemplificative, vel non.*

11 *Ex diſcretivo modo loquendi diverſa arguitur Teſtatoris mens*, & num. 13.

12 *De eadem rationis identitate, eadem etiam arguitur mens Teſtatoris.*

14 *Non bene valet illatio de uno caſu ad alium.*

15 *Prærogativam gradus præſervare in qualibet linea eſt juxta juris præſcriptum.*

16 *Verba relativa in teſtamento referenda ſunt juxta Teſtatores mentem* & num. 17.

18 *Regulæ generales, quod ſucceſſiones regulari debent ad inſtar fluminum, & ſimiles, procedunt ubi non reſiſtit voluntas Teſtatoris.*

19 *Qui non pollent qualitate per Teſtatorem volita non conſiderantur in linea, ſed extra.*

20 *Silentium primi hæredis nequit præjudicare ſucceſſoribus.*

21 *Legitimati, per ſubſequens matrimonium in omnibus habentur pro legitimis.*

DECISIO DCCLXXXIII.

ADverſus Deciſionem coram Me editam ſub die 17. Februarii ſuperioris anni ex ingenita Sacri Auditorii benignitate conceſſa nova Audientia Fratribus de Caſalinis, & illis de Marſiliis eorum Auctoribus laudatis, in hodierna illius repropoſitione novo per Me examini ſubjecta, adeo ſolida, ac perſpicua comperta ſunt, ut non trepidaverint Domini reſcribere - *In deciſis*.

Admittebatur enim quodammodo in præterita Cauſæ Propoſitione per ſcribentes favore illorum de Caſalinis, & Fratrum de Marſiliis ſuccumbentium, quod in ſecundo ordine, & ſede ſuccedendi aſſignata per Alexandrum de Marſiliis Teſtatorem poſt totalem deficientiam deſcendentiæ ſuorum Filiorum, Filiis, & Deſcendentibus in infinitum a Jacobo pariter de Marſiliis, legitimati non forent vocati niſi per ſubſidiariam vocationem, poſt nempe totalem evacuationem prædictæ lineæ Jacobi prælative vocatæ, ideo toti ſteterunt, in demonſtrando, quod hic ordo ſucceſſorius a Teſtatore tali modo præſcriptus, alteratus, mutatus, atque correctus fuiſſet in diviſione inter prædictos Deſcendentes inita in ipſo ingreſſu fideicommiſſi, in qua novato ordine ſuccedendi a Teſtatore volito in capita, & non in ſtirpes, & per ipſos ibi convento in ſtirpes, & non in capita, unuſquiſque propterea ex prædictis Succeſſoribus tunc temporis propriam, diſcretamque lineam efformaſſet, intra cujus tantum Cancellos prælatio, & Filiis naturalibus, & legitimis antelatio illa per Teſtatorem conceſſa coarctata remanſiſſet.

Aſt quia irritis ſuper hac controverſia elaborarunt conatibus, ex rationibus late adductis

Digitized by Google

dictis in Deciſione, quæ revideatur §. *Emergit igitur*, *&* *pluribus ſeqq.*, ideo in hodierno reſtaurato Cauſę examine revoluto pallio
totam victoriæ ſpem converterunt ad ipſam
literam Teſtamenti, a qua elicere conabantur præfatam prælativam vocationem Filiorum, & Deſcendentium maſculorum legitimorum, & naturalium diſcretive, & diſtributive in qualibet linea. ex eo quia Teſtator
tot lineas efformare intellexerit, quot eſſent
1 de tempore facti caſus eorum vocationis Deſcendentes ſucceſſuri in dicto fideicommiſſo
etſi appellativo, & non proprio nomine nuncupati, quia prophetizare non voluerit, quo
nomine ſive paterno, ſive avito, ſive alio
quocumque extraneo dicti ſui futuri Fideicommiſſarii ſucceſſuri eſſent vocaturi. Sed
etiam ſuper hoc puncto ſubſiſtere viſa ſunt
fundamenta præteritæ Deciſionis, etſi ibidem
primis tantum labiis delibata.

Irrefragabile quippe denuò emerſit, quod
progrediendo Teſtator poſt totalem ſuæ lineæ, & deſcendentiæ etiam Legitimatorum
extinctionem ad vocationem omnium De-
2 ſcendentium Jacobi de Marſiliis illos Teſtator reſpexerit collegialiter, & per modum
unius, nulla remota gradus prærogativa admittendo Filios cum Patre, Nepotes, & Patruos in capita, & non in ſtirpes, ideoque
data hac ſimultanea omnium præfatorum
Deſcendentium vocatione cum deſignatione
unici tantum ſtipitis, a qua ipſi deſcendere debeant, nempe Iacobi de Marſiliis validum
videatur argumentum, quod unumquemque
ex ipſis Teſtator non conſideraverit pro capite linearum, ſed tantum pro Deſcendentibus,
& Derivantibus a linea in mente ſua jam
conſtituta, & efformata per Iacobum. erga
cujus Deſcendentes par remanebat Teſtato-
3 ris affectio, quia illos pro procedentibus ab
unica prædicta linea conſideraverit, ut caſum a caſu diſtinguendo tradit *Card. de Luc.
diſcurſ.* 104. *num.*6. *verſ. verum inſinuabam*,
& melius in *diſc.* 57. *n.* 21. *in tract. de fideicomm.*, *Rota in Præneſtina Fideicomm.* 23. *Ianuarii* 1713. §. *Nec quidquam cor. R. P. D. meo
Lancetta.* *&* *in Romana. ſeu Nicien. Fideicomm.*
1713. §. *Proinde cor. R. P. D. meo Falconerio.*

Quodque hæc fuerit Teſtatoris intelligentia, ſatis aperte emicare viſum fuit ex ipſa
parte conditionali prædicti Teſtamenti, ubi
4 ſe convertendo ad conſtituendam ſedem vocationis favore Legitimatorum, poſuit in
conditione ſingulari tantum nomine deficientiam totalem lineæ prædictorum Deſcendentium Iacobi. Si igitur Teſtator deveniendo ad vocationem Deſcendentium
Jacobi Legitimatorum, illos tantum vocavit defecta linea Jacobi, negari jure non po-
5 terat, quod pro capite lineæ horum Deſcendentium ſolum Jacobum Teſtator intellexiſſet, ad notata per *De Pont. conſ.* 46. *in princ.*
verſ. ex prædictis lib. 1.; *Card. de Luc. de fideicom. diſc.* 117. *num.* 5. *Rot. deciſ.* 339. *n.* 11.
part. 17., cum aliis laudatis in antecedenti
Deciſione ſub §. *Quodque.*

Haud officiente reſponſione, quod etiam in terminis conſtitutionis plurium linearum, quando Teſtator voluit omnes deſcendentias, ſeu
lineas æqualiter honorare, defecta unius deſcendentia, ſeu linea, fiat diſtributio vacantis portionis per capita, & non in ſtirpes, &
ſic primum argumentum evaneſcat, quoniam nullo pacto ſubſiſtit prædicta propoſitio, quia quamvis quando concurſus
6 eſt inter lineas, prærogativa gradus non
ſervetur, niſi diſcretive in qualibet linea,
7 & unuſquiſque proximior in ſua linea ſuccedat pariter cum altero proximiore de altera
linea, licet inter eos gradus inæqualiter
comparative vigeat, attamen ſucceſſio inter
8 ipſos ad vacantem portionem non defertur
in capita, ſed in ſtirpes, ut bene declarant
Amat. reſol. 10. *n.* 8., *Fuſar. de ſubſtitut. quæſt.*
483. *n.* 4., *&* *pluribus ſeqq.*, *&* *quæſt.* 484. *n.* 68.
Peregrin. de fideicom. art. 20. *a n.* 6. *cum pluribus ſeqq.*. cum aliis plena manu relatis per
Card. de Luc. de fideicom. diſc. 17. *n.* 5. 8., *&*
9. Unde quando Alexander Teſtator vocavit
omnes Deſcendentes Jacobi tam in ingreſſu,
quam in progreſſu fideicommiſſi ad ſuam fideicommiſſariam hæreditatem in capita, &
9 non in ſtirpes, veroſimilibus eſt prædictos Deſcendentes per modum Collegii conſideraſſe,
& pro derivantibus ab una tantum linea,
non autem a pluribus, & diverſis, ut mox
dictum eſt.

Minuſque pro deſtruenda prædictæ lineæ
unicitate opitulari potuit, quod poſitio in
conditione Deſcendentium legitimorum, &
naturalium, antequam Bona tranſirent ad
legitimatos Deſcendentes ex ipſis facta cum
illa ſingulari deſignatione -- *Finita autem linea prædictorum* -- intelligi deberet de una linea inter plures, ac ſi Teſtator dixiſſet. *E
mancando una linea de' predetti Deſcendenti
non legitimati*, -- eſt magis quia prædictum
aſſumptum comprobari videbatur ex alia
parte pariter conditionali dicti Teſtamenti,
quando nempe Teſtator progredi cupiens a
lineis Maſculorum Deſcendentium a Jacobo
ad finalem, & concluſivam ſubſtitutionem
in illorum defectu, deſcendentium Leonæ
de Marſiliis, inquit -- *Finitis autem omnibus
lineis prædictis, ſuccedant Deſcendentes Maſculi D. Leonæ*, - ex quibus propterea poſtremis verbis plurali nomine prolatis declaratum remanſerit, quod Teſtator in immediatis antea prolatis verbis - *Finita autem linea* --
10 intellexerit de una linea examplificative
tantum, non autem de unica efformanda per
omnes Maſculos legitimos deſcendentes a
Jacobo, ex traditis per *Redenaſch. conſ.* 79.
n. 5. *verſ. cum duo*, *Rodulphin. alleg.* 100. *ſub
n.* 3.

n.3.verſ. ſub nomine lineæ, & verſ. præcipue, Rot.dec. 269. n.9., & ſeqq.part. 5. rec.

Quia tota hujus objecti efficacia faciliime
declinari animadverſum fuit ſub eo reflexu,
quod cum hæc Bona tranſire non deberent
ad Deſcendentes Maſculos Leonæ de Marſi-
liis, niſi defectu integra prius deſcendentia
ſuorum Filiorum inſtitutorum, & linea De-
ſcendentium Maſculorum Jacobi de Marſi-
liis ſubſtitutorum, ideo prolatio linearum
in conditione poſitarum in numero plurali
erat ſubjectæ materiæ non minus conſenta-
nea, quam neceſſaria, dum conditio voca-
tionis Deſcendentium Leonæ de Marſiliis ge-
minas, ut diximus, reſpiciebat deſcenden-
tias antecedentes vocatas, eorumque defi-
cientiam, nempe, & Filiorum inſtitutorum,
& Deſcendentium lineæ Jacobi ſubſtitutorum;
unde ex hoc modo loquendi Teſtatoris potius
validiſſima educebatur diſcretiva, quod quan-
11 do Teſtator de pluribus lineis intellexit, ſe
bene in numero plurali ſcivit explicare, *Te-
ſte Menoch. in conſ. 982. n. 4., Fuſar. conſ. 3.
n.23., & duobus ſeqq., Mantic. de conject.
lib. 6. tit. 15. n. 6., Rot. dec. 258. n. 13. coram
Teutinger, & in Lauretana Fideicommiſſi 6.
Martii 1702. §. Prout nec alia coram R. P.D.
meo Lancetta, & in Auximana, ſeu Cameri-
nen. Fideicommiſſorum 3. Junii 1711. §. Si ve-
ro coram Me.*

Prædictis non adverſante, quod quemad-
modum Teſtator in primo ordine ſucceden-
di ſuis filiis, & deſcendentibus præſcripto
ſubſidiarie, in unaquaque linea ex dictis fi-
liis inſtitutis vocavit legitimatos, ita pari
12 modo in hac ſecunda ſubſtitutione deſcen-
dentium præfati Jacobi, non ſolum ex eadem
rationis identitate, ſed etiam ex vi expli-
cite relationis per Teſtatorem habitę in
hac quoque ſubſtitutione ad modum in
dicto primo ordine ſuccedendi explica-
tum quoad deſcendentes naturales, & le-
gitimatos ex ipſo. Quoniam tantum abfuit,
ut eadem concurreret rationis ſubſtantia ad
hoc, ut eadem accipi deberet determinatio
quinimo ea prorſus excludebatur, ponde-
rando, quod intantum Teſtator in primo
ſucceſſionis ordine admiſit legitimatos ſub-
ſidiarie, & diſcretive in unaquaque linea in
quantum prædicta prima vocatio cecidit in
duobus ejus filiis tantum naturalibus cum
onere ſe ipſos legitimandi; unde nil mirum
ſi in ipſis lineis a legitimandis efformandis
permiſerit ante tranſitum ad diverſas, & ſe-
gregatas lineas mixturam aliorum legiti-
mandorum. Aſt e converſo in ſecunda ſub-
ſtitutione, in qua verſamur, initium, &
progreſſus ſucceſſionis volitus fuit in omnes
maſculos legitimos, & naturales ipſius Ja-
cobi cum præciſa excluſione legitimatorum,
ibi- *& non legitimatos* - Et per conſequens be-
ne ſegregavit eos a legitimis, & naturalibus
uſque ad effectivam terminationem lineæ le-
13 gitimæ, & qua diverſiſſima ratione concur-
rente, præſertim cum ſupradicta, diſcreti-
va, non bene valet illatio de uno caſu ad
14 alium, quemadmodum diſerunt *Urceol.
conſultat. 82. n. 36. Rota coram Priol. deciſ.
39. n. 9. & 10. & in Peruſina Fideicommiſſi 11.
Decembris 1702. §. Nec adverſus coram Emo
Card. Scotto.*

Maxime quia hic non ſiſtit ratio diſcrimi-
nis, dum in primo caſu ſuccedendi ordine
conſentanee ad Iuris præſcriptum Teſtator
voluit præſervare in filiis, & deſcendentibus
15 ſucceſſuris prærogativam gradus in qualibet
linea, quam præſervare noluit in controver-
ſa ſecunda ſubſtitutione, & ſic in dicta prima
ſuccedendi ſede excluſa remanſit ea lineæ
unicitas, & collegialis vocatio, quæ volita,
& admiſſa fuit in hac ſecunda ſubſtitutione,
& quæ tam vehementer, & patenter influit
pro conſtitutione unius lineæ, ut obſervatum
fuit in præterita *deciſ. §. ſed in univerſum.*

Ejuſdem levitatis compertum fuit prædi-
ctum aliud argumentum pro ſuadendo hu-
juſmodi ſimilitudinario ordine ſuccedendi
quoad legitimatos deſumptum ex relatione,
quam Teſtatorem habuiſſe dicebatur in hac
ſubſtitutione ad modum circa ipſos præſcri-
ptum in dicto primo ordine ſuccedendi, quia
ex prædictis quemadmodum nulla ratio id
ſuadebat, quod Teſtator peregiſſet, ita nec
re vera minime peregit, dum illa verba,
*quod finita autem linea prædictorum deſcenden-
tium legitimorum, & naturalium, & de legi-
timo matrimonio natorum, & non legitimatorum
Jacobi de Marſiliis ſuccedant prout ſupra di-
ſpoſitum eſt in ſucceſſione dictorum Deſcenden-
tium naturales legitimati dictorum Deſcenden-
tium modo, & forma quo ſupra proxime* - nec
referuntur, nec poſſunt referri ad ſuos de-
ſcendentes, ſed dumtaxat ad deſcendentes
Iacobi, de quibus Teſtator tunc loquebatur
& a quibus legitimati ſucceſſuri deſcendere
debebant; cum de aliis a ſuis filiis deſcen-
dentibus jam loquutus fuerit in primo ordi-
ne ſuccedendi, proindeque verba illa - *prout
ſupra diſpoſitum eſt in ſubſtitutione dictorum De-
ſcendentium* - & poſtrema - *modo, & forma
quo ſupra proxime* - aliud non repetunt, quam
ordinem ſuccedendi inter ipſos deſcendentes
legitimatos quoque volitum in capita, & non
in ſtirpes, prout inter ipſoſmet Jacobi deſcen-
dentes legitimos, & naturales in ſuperiori
17 parte Teſtamenti diſpoſitum erat, non au-
tem prælativam, & diſcretivam illorum vo-
cationem in qualibet linea, prout diſpoſitum
erat in primo ordine ſuccedendi, ad bene
perpenſa per *Urceol. deciſ. Florent. 11. n.55.
Torr. de Primogenit. Ital. part. 1. cap. 37. §. 21.
n.371. Rota noſtra coram Emerix dec. 44. nu. 2.
& deciſ. 882. n. 10. & 11.* cum aliis in *Bono-
nien. Fideicommiſſi de Burzanis 6. Februarii
1708.*

1708. §. *Fruſtraque coram R. P. D. meo Lancetta.*
Et in quibus terminis inapplicabiles vitæ
ſunt regulæ generales, quod ſucceſſiones
regulentur ad inſtar fluminum, nec habeant
ordinem retrogradum, quod fideicommiſſa
non ſoleant tranſire ad aliam lineam, niſi
totaliter evacuata ea ubi ſemel Bona ingreſ-
18 ſa ſunt, & ſimilia, quia hæc procedunt in
ſuis caſibus, in quibus voluntas Teſtatoris,
non reſiſtat, ſed quando, prout in præſenti,
ipſe Teſtator punctum lineæ vocatorum
coarctavit ad puros legitimos, & naturales
per naturam, non autem per fictionem,
quibus propriam ſedem vocationis conſtituit
poſt illorum omnium defectum, finita nempe
illorum linea in ſui totali amplitudine,
& extenſione accepta in his circumſtantiis,
quia ipſi legitimati ſuperexiſtentes in linea
ſive columnello legitimorum, & natura-
19 lium extincto non poſſent qualitate volita
per Teſtatorem; minime conſiderantur in
linea, ſed extra lineam, ut ultra alios ad-
ductos in præterita *deciſ. ſub §. Et ex quibus*,
bene docent *Urſinus de Feud. par. 2. quæſt. 4.
tit. 1. n. 13. Guttierez lib. 5. pract. quæſt. 67.
n. 18. Card. de Luca de fideic. diſc. 15. n. 8.*
Minoris denique relevantiæ apparuit magnificata
obſervantia, ſub qua magnum fundamentum
ex adverſo conſtituebatur, quia
ultra particulares reſponſiones ei attributas
in *deciſione* qua revidetur ſub §. *Et demum*,
ceſſare videbatur omnis difficultas, ponderando,
quod defuncto Hercule de Marſiliis,
qui fuit ultimus legitimus, & naturalis de
linea, ſive Columnello Cæſaris de Marſiliis,
qui obiit de anno 1610. tam Comes Pompejus,
quam Philippus de altero Columnello
Marci Antonii, in quo continetur modernus
Comes Sylvius de Marſiliis de anno 1631.
conſtituerunt in ſpecialem Procuratorem
Cæſarem, ut omnia Bona fideicommiſſaria
avocaret a perſonis incapacibus, ut in *Summ.
reſponſionis Comitis Sylvii n. unico*; Aſt omnibus
his de medio per mortem ſublatis, remanſit
unicus ex linea legitima Annibal Roſeus
natus poſthumus ex Cæſare de anno
1633. qui paulo poſt completam minorem
ætatem, & ſic de anno 1669. præſentem litem
introduxit; unde omnis obſervantia diludebatur,
cum interpretari non poſſit, quod ſi-
20 lentio mediante primi Auctores præfati Co-
mitis Sylvii noluerint admittere incapaces,
quando tam inſigne dederunt Teſtimonium
eorum voluntatis in contrarium, & quando
ipſe Annibal ſtatim ac minorem ætatem
egreſſus fuit Judicium contra prædictos incapaces
promovit, ut ponderat *Bartol. in l. 2.
n. 22. ff. ſolut. matrim. Cravett. conſ. 313. nu. 4.
Rot. coram. Buratt. deciſ. 472. n. 8. Bich. deciſ.
48. n. 14. & 15.*
Abſque eo quod nec in linea obſervantiæ
interpretativæ quidquam potuerit obeſſe,
quod ipſi dividentes admiſerint ad portionem
Marcum Antonium filium naturalem Cæſaris,
& cum ejus ſucceſſoribus tranſegerit
Comes Sylvius, quia reſpectu Marci Antonii
aliqualis tantum ſuſpicio irrepſit de illius
conceptione ante matrimonium, nullatenus
controverſa legitimitate ſaltem per ſubſequens,
ideoque alia ratio eſt de ſimpliciter
legitimatis, quales intelliguntur per reſcriptum
Principis, vel in vim Privilegii DD.
21 de Campegiis Bononienſium, quam ſit de
legitimatis per ſubſequens, qui niſi clare conſtet,
Teſtatorem, reſpexiſſe ad tempus conceptionis,
in omnibus habentur pro legitimis
ad *Text. in l. nuper C. de natur. liber. l. cum
quidam ff. de liber. & poſthum. & Peregrin. de
fideicom. art. 24. num. 1. Mart. de ſucceſſ. legal.
par. 1. quæſt. 18. art. 9. n. 6. & Merlin. de legitim.
lib. 1. tit. 2. quæſt. 7. per tot.*
Firmata igitur ex prædictis purificatione
fideicommiſſi, remaneret reſpondendum ad
ea, quæ pro parte illorum de Caſalinis, &
Philippi, aliorumque fratrum de Marſiliis dicebantur
quoad Bona, ad quæ data fuit immiſſio
Comiti Sylvio, & Franciſco Joanni de
Marſiliis, & ſignanter quoad Bona libera ipſorum
hæredum gravatorum, ſed Domini conſulto
abſtinere cenſuerunt, quia procedendo
cum ea Bonorum diſtinctione tenta in præterita
dec. §. Abſoluto examine, & ſeqq. & approbando
illius fundamenta circa ea, quæ ſunt
Juris ad demonſtrandum deberi immiſſionem
etiam ad Bona propria vocatorum, qui tenebantur
inveſtire, non vero legitimatorum,
niſi tanquam ipſorum hæredum circa ea,
quæ erunt facti, & reſpicient Bonorum quantitatem,
& quotas ad ipſos tangentes, & reſtituendas
modernis Actoribus illarum liquidationem
non in præſenti, ſed in executione
examinandam eſſe putarunt.
Et ita utraque &c.

PAPIEN. RECTORIÆ.

Lunæ 25. Januarii 1717.

ARGUMENTUM.

Ultimus ſtatus ſemper attenditur ad concedendam manutentionem in quaſi poſſeſſione præſentandi, & quomodo dictus ultimus ſtatus ſit attendendus, & probandus. In Jurepatronatu Laicorum non requiritur concurſus, ſed ſufficit examen ſecus in Jurepat. Eccleſiaſtico ex præſcripto Sac. Conc. Tridentini.

SUMMARIUM.

1 *Judex non poteſt in ſecunda inſtantia procedere per viam ſimplicis Decreti, ſi in prima inſtantia interpoſita ſit ſententia definitiva.*
2 *Clauſula* -- de appellatione -- *implicite vicit exceptionem nullitatis. Amplia* n. 4.
Qua rejectione poſita, non poteſt amplius promoveri de ea quæſtio n. 3.

5 *Ut*

5 *Ut gratiæ a Santiſſimo Pontifice conceſſæ comprehendant, vel excludant omnes ſubſtantiales particularitates, ſatis eſt, quod virtualiter iſtæ contineantur in ſupplicationibus illis porrectis.*

6 *Ad concedendam manutentionem in quaſi poſſeſſione præſentandi ad beneficium ſpectatur ultimus ſtatus.*

7 *Simplex rejectio in jurepatronatus ſupponit jus deductum irrelevans declaratum fuiſſe.*

Non immiſſio vero importat nudam ſuſpenſionem, donec doctum fuerit de jure competendi, n. 8.

9 *Non obtenta favorabili ſententia ex productione multorum jurium, multo magis obtineri poteſt quando concurrit rejectio.*

10 *Idem eſt ſimpliciter non adeſſe, ac non purificare conditionem, a qua eſſe dependet.*

11 *Præſervationes ab Ordinariis factæ in Jurepatronatus non officiunt Patrono.*

12 *Electio facta ab Electoribus qui ſunt in quaſi poſſeſſione eligendi approbatur cum clauſula --* ſalva quæſtione proprietatis.

13 *Ad effectum conſtituendi ſe compatronum præſentandi neceſſe eſt, ut ante ultimam vocationem quiſque ſtudeat ſua deducere jura in congruo judicio.*

14 *Negligentibus, & dormientibus jure non ſuccurrunt.*

15 *Ex littera inſtitutionis dignoſcitur cuinam ſpectabat juſpatronatus.*

16 *Præſervatio Iurium non firmat ultimum ſtatum.*

17 *Deſcendentia aliunde probata a fide Baptiſmatis excluditur.*

18 *Turbitas ſemper ineſſe dicitur in probationibus deſcendentiæ.*

19 *In præſentationibus Jurispatronatus qui eſt de ſanguine fundatoris excludit extraneum.*

20 *In collatione beneficii Curati attenditur meritorum præponderantia.*

Et ex præſcripto Conc. Trid. debet convocari examen ad diſcernendum magis dignum num. 21.

22 *Gratificatio procedit ſolum quando conſtet de paritate qualitatum, & idoneitatis.*

23 *In Juſpatronatus laicorum non requiritur concurſus, ſed ſufficit examen, ſecus in Jurepatronatus Eccleſiaſtico.*

Amplia num. 24.

DECISIO DCCLXXXIV.

PRævia unica Deciſione coram R. P. D. meo Cerro edita ſub die 20. Decembris 1714. expedita præſenti Cauſa per ſimplex decretum relaxationis mandati de manutenendo in poſſeſſione præſentandi Angelum Michaelem, & Carolum Franciſcum de Codalis, & reſpective de inſtituendo Joſephum Mariam communem Fratrem præſentatum ad Beneficium curatum S. Bartholomæi in loco S. Zenonis, Dominicus de Longhis nixus præſentationi a Joanne Jacobo, & Clara reportatæ una ſimul cum eiſdem Præſentantibus obtinuit iterum a Signatura Juſtitiæ cauſam mihi delegari cum clauſula -- *de appellatione* -- cujus vigore propoſito dubio -- *An mandatum Rotale de manutenendo, & reſpective de inſtituendo illos de Codalis, ſeu de Codali ſit confirmandum, vel infirmandum, vel potius ſint manutenendi præſentantes Dominium de Longhis, & idem Dominicus inſtituendus*: In odierno conſeſſu reſolutum fuit -- *affirmative quoad primam dubii partem, negative quoad ſecundam.*

Non enim a prædicta ſententia alias pro Joſepho Maria ſuſcepta retrahere Dominos potuerunt, vel noviter deducta nullitas, vel jam deguſtata exceptio ſuper meritis, & Juſtitia judicari. Reſpectu ſiquidem nullitatis ex eo mutuatæ, quod in ſecunda Inſtantia Sacrum Tribunal proceſſerit per viam ſimplicis decreti, quando Iudex primæ Inſtantiæ
1 ſuum Iudicium interpoſuerat per ſententiam definitivam contra præſcriptum *in l. eos, qui §. primo in fine C. de appell., & conſult.*, viſa fuit ceſſare omnis difficultas ab ipſa Signatura Iuſtitiæ, quæ reſcribendo cum clauſula -- *de appellatione* -- implicite exceptionem dictæ nullitatis rejecit, & qua poſita rejectione,
2 amplius datum non eſt de ea quæſtionem promovere, ut alias reſpondit *Rota apud Paulut. diſc. for. cap. 28. deciſ. 1. num. 10. in Spoletana Cauthelæ Angeli* 15. *Martii* 1702.
3 *§. Haud coram Emo de la Tremoille, & in eius confirmatoria* 26. *Februarii* 1703. *§. Unica, & §. Non amplius coram* Me.

Idque tametſi inſtitutum a Dominico non fuerit pro circumſcriptione Decreti Rotalis, ſolumque porrecta Commiſſio appellationis, aut reſtitutionis in integrum; Sufficit quippe,
4 quod eidem innotuerit non minus per Commiſſionem, quam per documenta, & allegationes eidem porrecta, quod nova poſtulabatur Commiſſio adverſus ſimplex decretum, ſeu mandatum de manutenendo, & reſpective de immittendo, quod poſt ſententiam de Partibus non minus injuſte, quam nulliter relaxatum fuiſſe aſſerebatur: nam quemadmodum ejuſmodi circumſtantiæ ea omnia denunciabant, quæ prætenſam nullitatem fundabant, ita quotieſcunque illis poſthabitis, adhuc Signatura reſcripſit cum clauſula -- *de appellatione*, exinde cenſetur, quod nullitatem prædictam conſulto deſpexerit, ad inſtar ſupplicationum, quæ Summo Pontifici exponuntur, in quibus omnes ſubſtantiales particularitates ſpeciali expreſſione
5 non egent, ſed ſatis eſt, quod vel virtualiter inſint, vel ab expreſſis poſſint intelligi, ut in Gratiæ conceſſione comprehenſæ, aut reſpective excluſæ cenſeantur, ut tradunt *Spad. conſ. 82. num. 4. tom. 2. Gratian. diſcept. for. cap. 673. num. 10., Merlin contr. 87. num. 10. Roxas de execut. litter. Apoſtol. par. 1. cap. 6. num.*

num. 53., Rot. in rec. deciſ.100. nu.30.par. 9.
in deciſ.227. num. 9.par. 13. deciſ.139. num.
finali par. 14.

Et qua exploſa mandati Rotalis nullitatis
exceptione, clarior effulſit illius Iuſtitia ex
ipſa ſuccubentium confeſſione, ex qua in pręſenti
conſtabat de pertinentia dicti Iuriſpatronatus
quoad unam medietatem favore præfatorum
Angeli Michaelis, & Caroli Franciſci
de Codalis, qui Ioſephum Mariam præſentaverant;
Et quamvis viriliter ſolum oppugnaretur
pertinentia reliquæ medietatis,
quæ potius ad Claram, & Iacobum ſpectaſſe
contendebatur. Rurſus tamen quoad hoc
arriſit in præteritis aſſignata reſponſio, quod
cum in ultima vacatione, quæ contigit de
anno 1697., nulla pœnitus de Claræ præſentatione
mentio habita fuerit, & præſentatio
per Iacobum expleta per Ordinarium admiſſa
non fuerit, quia de ſuo Iure nullum prorſus
validum documentum deduxerat. Solumque
illud præſervatum remanſerit: Inde res nimis
plana viſa fuit in præſentiarum, quod ſola
præſentatio illorum de Codalis admiſſa,
approbata, & obſervata fuit in dicta poſtre-
6 ma vacatione, quod eorum favore unice
manutentio decerneretur, cum nil magis
obvium, & tritum ſit, quam quod ad effectum
manutentionis in quaſi poſſeſſione præſentandi
ultimus tantum ſtatus ſpectetur,
prout arguit deciſio R. P. D. Cerri §. *Prædictus*,
& ultra ibi relatos coherenter ad *cap.*
conſultationibus de Jurepatr. Rota in Bononien.
Beneficiorum de Caſtello 2. Maii 1712. §. Ex
his igitur, & in Lucana Cappellaniæ 2. Martii
1716. §. Non deſunt coram R. P. D. meo
Criſpo.

Nec profuit Dominico conſtituere differentiam
inter ſimplicem rejectionem, & caſum
hic contingentem non admiſſionis Præ-
7 ſentationis, niſi Præſentatus de ſuis Iuribus
docuerit, quod videlicet ſimplex rejectio
ſupponat quidem Ius deductum irrelevans declaratum
fuiſſe, non admiſſio vero niſi in
caſu probationis Iuriſpatronatus importet nudam
ſuſpenſionem, donec doctum fuerit de
8 Iure competenti cum implicita præſervatione
admiſſionis ad præſentandum quatenus de
Iure competenti doceri contigerit, *Gratian.*
diſcept. for. cap. 137. nu. 1. Rota dec.77. n. 1.
coram Cavaler. deciſ. 202. num. 2. deciſ. 265.
num. 52. coram ſa. me. Alexandro VIII., in
rec. deciſ.6. num.2. deciſ.36. num. 10. par.15.
Animadverſum ſiquidem fuit, quod Iacobus
eodemmet anno 1697. valide ſua Iura deducere
non omiſit exhibendo diverſa documenta,
& Inſtrumenta in comprobationem deſcendentiæ
a Fundatore, necnon præſentationum,
& actuum, qui annis 1667. 1665.
1664. ab ejus aſcendentibus exerceri non potuiſſent
citra titulum, & Ius Patronale: Unde
ſi non obſtante tantorum Jurium productione,
adhuc pertinentia Iuriſpatronatus in
ſuum favorem declarata non prodiit, evi-
9 dens efficitur, quod eadem Iura uſque tunc
reputata fuerunt irrelevantia, quare multo
magis talia exiſtimanda ſunt in præſenti ſtatu,
in quo concurrit eorumdem rejectio ad eumdem
præſentationis effectum judicialiter facta,
atque efficacia rei judicatæ fulcita, quemadmodum
ait *Rota apud Vivian. de Jurepatr.*
deciſ. 84. ſub num. 4., & deciſ. 85. num. 2. &
ſeqq. inter collectas apud Card. de Luc. de Iurepatr.
deciſ.34. num. 8., & deciſ. 35. num. 2.
lib. 13., & in Pennen. Beneficii 17. Martii
1712. §. Submovetur coram Reverendiſſimo meo
Aldrovando.

Nulla in his terminis admiſſa diſtinctione
inter ſimplicem rejectionem, & conditionatam
non admiſſionem: nam quemadmodum
non admiſſio, niſi docto de Jure competenti
conditionem præſefert admiſſivam, quatenus
de Iure competenti doceretur ob duplicem
negativam, quæ in affirmativam reſol-
10 vitur, pari Iure non docto de relevantia
Iurium præſervatorum, immo invalidis dijudicatis
conditionata non admiſſio naturam
aſſumit puræ non admiſſionis, quæ in ſubjecta
materia non differt a ſimplici rejectione,
quia idem eſt ſimpliciter non eſſe, ac non
purificare conditionem, a qua eſſe dependet
juxta monitum *Iuris conſulti in l. ſi quis ſub*
conditione ff. ſi quis omiſſa Cauſa, Rol. a Valle
conſ. 58. num. 14., aliiſque congeſtis *Barboſ.*
axiom.48. num.2.

Cæterum etiamſi præſentatio per Ioannem
Iacobum Iuniorem facta anno 1697. haberi
deberet non pro reiecta, ſed pro non admiſſa,
nihilominus exinde minime obumbrabatur
ultimus ſtatus clarus, & nitidus favore
illorum de Codalis, quia Ordinarius expreſſe
proſervanda Iura dicti Ioannis Iacobi præſentantis
nullam poſſeſſionem, nullumque
ius ei tribuit, ex quo huiuſmodi præſervationes
ab Ordinariis adiiciuntur ſolummodo ad
effectum, ut ſuis loco, & tempore Patroni
poſſint diſcurrere pertinentiam, & probare
proprietatem Juriſpatronatus abſque eo, quod
minime officiant, quaſi poſſeſſione illius Patroni,
cuius præſentatio admittitur, & com-
11 probatur per ſucceſſivam inſtitutionem Pręſentati,
ut bene reſpondit *Summus Pontifex*
Innocentius Tertius in cap. querelam 24. de
electiom. & elect. poteſt. In qua approbandam
cenſuit electionem factan ab illis Electoribus
qui erant in quaſi poſſeſſione eligendi ſub eadem
præſervativa ibi = *Salva quæſtione pro-*
12 *prietatis* = & id ipſum practicavit noſtrum
Sacrum Tribunal *in deciſ. 140. num. 5. coram*
Emerix Iun., & in Piſana Prioratus 11. Aprilis
1712. §. Quin ullatenus coram Me, & in
Bononien. Beneficii 2. Maii 1712. coram R. P.
D. meo Criſpo, & latius *in Ceſenaten. Beneficii,*
ſeu Cappellaniæ 4. Maii 1714. §. Irrito conatu
coram

coram eodem, & ſic ad enervandum ultimum
ſtatum anni 1697., & ad ſe Compatronum,
ad effectum præſentandi conſtituendum, ne-
ceſſe habebat, quod vigore prędictę præſerva-
13 tionis tempore intermedio, & præſertim an-
te hanc ultimam vacationem ſtuderet, & cu-
raret propria ſua Iura in ſuo congruo, & par-
ticulari Judicio deducere, & ſtabilire, ut in
his terminis firmavit *Rota in dicta Caſenaten.
Beneficii, ſeu Cappellaniæ dicto §. Irrito conatu
coram R. P. D. meo Criſpo*.

Quin ſe Iacobus adjuvare potuerit titulo
excuſabilis negligentię in proſequendo dicto
anno 1697. experimentum dd. ſuorum Iu-
rium ex eo, quod cum conveniſſet in præ-
ſentatione cum Fratribus de Codalis circa
perſonam Præſentati nempe Joſephi Faſani,
vel potuerit ſibi blandiri non minus ex ſua,
quam ex aliorum pręſentatione, Inſtitutio-
nem ab Ordinario extitiſſe conceſſam, vel
ſaltem opus non fuiſſe tunc litem inſtaurare
pro conſequendo id quod per Inſtitutionem
dicti Faſani jam fuerat obtentum. Etenim
14 ultra quod diffugium in ſuo genere com-
petiebatur infelix ob vulgatum illud, quod
negligentibus, & dormientibus haud Iura
ſuccurrunt, ſane mendicata comperiebatur
exceptio credulitatis, quod Inſtitutio Ordi-
narii in obſequium ſuæ præſentationis pro-
ceſſerit. Ideoque litem ſuper eo fruſtraneam
evaſuram: licet namque inſtitutio ceciderit
ſuper eadem Perſona a ſe præſentata, quod
fuit merum accidens, unicum tamen fun-
damentum Inſtitutionis repoſitum fuit litte-
15 raliter in Præſentationibus aliorum de Co-
dalis. Quo circa in his terminis vanum eſt
dicere id ſibi ex prædicta ratione ſuadere ex-
cuſabiliter potuiſſe, quando littera inſtitutio-
nis contrarium præſeferebat, ut patet ad
ſenſum.

Et propterea fruſtraneum quidem, & quo-
dammodo impertinens erat altiorem inda-
ginem in pręſenti proponere ſuper relevan-
tia exhibitorum Iurium Iacobi. Ipſa quippe
qualitas Iudicii poſſeſſorii certum, & in par-
te non controverſum Jus illorum de Codalis,
ultimus ſtatus in Iudicii calore probatus, &
authoritate rei judicatæ munitus, negligen-
tia a Jacobo in ultima vacatione commiſſa,
& numquam retracta, rerum demum pluri-
marum complicatio, novarumque quotidie
exceptionum pluralitas, ſatis, ſuperque de-
cidebunt, cuinam victoria Cauſę oporteret
adſcribere. Verum Domini non parcendo
labori, & deguſtando aliquo modo allegata
Iura, ad invenerunt laudatos ſtatus anno-
rum 1667. 1665. & 1664. debilitatos reman-
ſiſſe a præcedenti ſtatu anni 1646., in quo
Iacobus nullatenus admiſſus fuit ad præſtan-
dum, ſed eidem ſolummodo præſervata Iura
extiterunt, prout contigit de anno 1697., cu-
16 jus ſtatus junctus cum altero dicti anni 1646.
peſſima extrema, peſſimamque præſumptio-
nem pro intermediis præſentationibus con-
ſtituebant, ut obſervat *Rota in Melevitana
Juriſpatronatus 31. Martii 1712. §. Etenim,
& §. Quin circumſtantia coram Eminentiſſimo
Scotto, & in Arianen. Archipresbyteratus
27. Iunii 1708. §. Et demum coram eodem*. Et
quod magis eſt in univerſum deficiebat lim-
pida, ut par erat probatio deſcendentiæ ab
illis, qui in dictis annis 1664. 1665. & 1667.
17 fuerunt admiſſi, quinimo dicta deſcenden-
tia excludebatur a fide Baptiſmatis, in qua
Ioannes Iacobus enunciatur de familia *Cona*,
& non *Codalo*, prout opportune refert deciſio
R. P. D. Cerri §. *Irritum*, & §. *In univerſum*.

Prorſus ſimul rejectis documentis illis
comprobationem dictę deſcendentiæ dedu-
ctis, necnon depoſitionibus Teſtium affir-
mantium in libris Baptizatorum recognoviſ-
ſe cognomen *Codalo* diverſo calamo, diver-
ſoque Caracthere extitiſſe in illud *Cona* alte-
ratum. Quoniam ipſa exceptionis indoles vi-
ſa fuit præſeferre neceſſitatem aſſumendi no-
vas, & altiores indagines, novoſque ſupe-
randi, & Facti, & Iuris difficiles anfractus,
unde incidebatur in Syllam, dum evitaba-
tur Caribdis, iterum, iterumque recurren-
te principio illo, quod talia Iura exaudiri in
præſenti Iudicio non congruant propter eo-
18 rum turbiditatem, quæ ſemper ineſſe dici-
tur in probationibus deſcendentiæ, *Rota de-
dec. 299. n. 12. apud Poſth. de manut.* cum aliis
*in Bononien. Beneficiorum de Caſtello 9. Iunii
1713. §. Ex hac ipſa coram Me*, aliarumque
circumſtantiarum, quæ a facti verificatione
dependet, *Saminiat. controv. 98. n. 19., Rota
decif. 55. n. 19. & ſeqq. & deciſ. 56. n. 9. poſt
Conſtant. ad Stat. Urb., & deciſ. 21. n. 27. poſt
collect. legal. Bonden. tom. 1.*

Demum nec minores virtutis reputarunt
Domini aliud motivum gratificationis in
omnem eventum indulgendæ Ioſepho Marię
tamquam de Sanguine Fundatoris, & de nu-
19 mero Patronorum in excluſionem Domi-
nici extranei, juxta illud æquitatis ſtimulum,
& voluntatis defuncti Conjecturam, de qui-
bus ſcripſerunt *Spad. conſ. 26. n. 1. lib. 2., Mo-
dern. Roman. diſcept. Eccleſ. 38. per tot. Cal-
deron. reſol. 92. n. 34. R. P. D. Fattinell. lib. 1.
reſp. 54. n. 6., & 8., Rota coram Buratt. deciſ.
633. n. 12., deciſ. 295. n. 4. par. 4. tom. 1. recent.
coram Benincaſa deciſ. 71. n. 6. deciſ. 251. n. 7.*
cum aliis *in deciſione R. P. D. mei Cerri §. Pa-
tet.*

Nullatenus attento, quod dum agitur de
Beneficio Curato, in cujus proviſione me-
ritorum præponderantia ſequi debet, & ad
20 quod omiſſo digniori eligi minus dignus non
poteſt ob præſcriptum Sacri Concilii Triden-
tini *ſeſſ. 24. de reform. cap. 17.*, neceſſe ſit pro-
pterea convocare concurſum pro habendo,
experimento unius, & alterius, nec poſſit
de

de gratificatione tractari, antequam per
21 dictum experimentum conſtet de paritate
qualitatum, & idoneitatis, in quibus ſolis
22 terminis gratificatio procedit, ad notata
per *Larr. de annia.lib.2.cap.2.n.34.*, *Rota deciſ. 262.n.10.par. 10. recent.*, *& in Camerinen. Beneficiatus 2. Iulii* 1708. §. *Secundo coram Reverendiſſimo Molines*. Quoniam ea intercedit differentia inter Juſpatronatus Laicum, & Eccleſiaſticum, ut in primo concurſus non exigatur, ſed exuberet ſolum examen ad effectum dignoſcendi non majorem habilitatem prçſentanti ſupra eos, qui
23 præſentari poſſent. ſed illius dumtaxat ſufficientem idoneitatem ad ſubſtinendam Curam Animarum, ut ex *Concil. Trident.cap. 18. ſeſſ.25.de reform.*, teſtantur *Garz.de Benefic.par.9.cap.2.num.* 255., *Murg. eodem tract. quæſt. 3.n.55.*, *Pax.Jordan.lib.10.tit.7.n.386. vol.2.Barboſ.de poteſt. Epiſc.par.3. allegat. 72. n.121.Venturigl.in prax.* de *Coll.Paroc. annot. 5.* §.*2.n.* 12.*Romaguer ad Conſt.Gerund.lib.3. tit.11.cap.8.n.2.*& concordantes affert *deciſio R. P. D. Cerri ſub* §.*finali*: & proinde non eſt curandum de concurſu, nec conſequenter impedienda in his terminis gratificatio, auctoritatibus in contrarium laudatis procedere ad ſummum Valentibus, quando par eſſet Prçſentatorum conditio,& omnes æquali ſanguinis neceſſitudine iungeretur Fundatori.

Et ita &c. utraque &c.

ALBANEN. MANVTENTIONIS.

Veneris 29. Iannarii 1717.

A R G U M E N T U M.

Liquet ex Summario.

S V M M A R I V M.

1 *Clauſula* S.Q.E.*facit, ut ſuſpenſa remaneat executio, donec cauſa gravaminis agnoſcatur*, & n.4.

2 *Qui pendente appellatione præſertim ex reſcripto Principis poſſeſſionem rei controverſæ apprehendit attentat.*

Limita n.3.

5 *Quado Vxor pro defenſione ſuorum Iurium ſuo nomine cauthelam Angeli allegavit, ipſa eſt citanda, non ejus Vir.*

6 *Dominium, & conductio ejuſdem rei ex diametro repugnant.*

7 *Clauſula præſervativa* - ſine præjudicio - *adverſatur cuilibet renunciationi.*

8 *Manutentio debetur de plano ei qui attentate eſt expoliatus.*

Amplia n.9.

10 *Attentans, & ſpolians tenetur ſpolium, & attentata mediante repoſitione omnium in priſtinum purgare.*

D E C I S I O DCCLXXXV.

SUper Domo ſita in Terra Mareni, & tradita in dotem Sororibus, Margaritæ, & Magdalenç, impoſuerunt Dominicus, & Joannes Maria Viri præfatarum Sororum geminos Cenſus in ſorte in totum ſcutorum 1000. ad commodum Abbatis della Pelacchia, a quo cauſam habens Leonardus Ciognus laceſſitis dumtaxat Magdalenç filiis, necnon Dominico Conjuge Margaritç inſtetit coram A. C. in vim præfati Cenſus pro reportanda aſſociatione ad hujuſmodi Domum reportavitque in eodem Tribunali mandatum expeditum una cum declaratione, quod Cauthela Angeli per Margaritam ratione ſuorum Iurium dotalium oppoſita non officeret, & cujus mandati vigore Leonardus prædictç Domus poſſeſſionem accepit.

Cumque Margarita in eadem Domo manere perſiſteret adverſus illam ſucceſſive conſecutus eſt Leonardus mandatum de evacuando, ſed per eam habito ad Signaturam Iuſtitiæ recurſu ſolitum prodiit reſcriptum omnino ſuſpenſivum S. Q. E. & reiterata propoſitione perſtitum fuit in deciſis ſuperadjecta dumtaxat clauſula præſervativa executionis circa melioramenta.

Portia poſt hæc filia Margaritç iſto interim defunctç cauſam hujuſmodi proſequuta eſt coram Prçlato, qui ejus favore relaxavit mandatum de manutenendo in poſſeſſione medietatis ſtatus antiqui ejuſdem Domus abſque præjudicio melioramentorum, ſive ſtatus moderni.

Ab hujuſmodi Judicato Leonardus idem Signaturæ Tribunal acceſſit, quod Cauſam iterum commiſit *alteri cum facultate manutenendi, quem de Jure*, necnon *purgandi attentata*, & R. P. D. Tanara Judex Commiſſarius pro hujuſmodi attentatorum purgatione pronunciavit, & inſimul confirmavit Judicatum Judicis præcedentis.

In hoc ſtatu adita rurſus per Leonardum Signatura Juſtitiç generale prodiit reſcriptum pariter commiſſivum, *Alteri qui ad legitimam in omnibus*: Quamobrem cum ad tenorem hujuſmodi reſcripti mihi opportune directa Commiſſio extitiſſet a DD. meis perquiſivi *an foret procedendum ad legitimam executionem*, tam circa purgationem attentatorum, quam circa manutentionem, & reſpondendum mihi cenſuerunt in omnibus *affirmative*.

Diſtincte ſiquidem agendo quoad attentata pertinebat ea ſatis lucide reſultare viſa
ſunt, quia cum adverſus mandatum de evacuando relaxatum contra Margaritam inhærentem ſuæ poſſeſſioni Tribunal Signaturç
1 iterate reſcripſerit cum clauſula *S. Q. E.*
ejus virtutis erat ut ſuſpenſa remaneret executio talis expulſionis donec cauſa gravaminis agnoſceretur, juxta communiter adnotata per *modernum Aſculanam ad Statutum Vrbis annot. 52. n.332.* & per *modernam Ferrarien. obſerv. pract. legal. de prax. utriuſque Signaturæ cap. 4. n. 39. Rot. dec. 685. n. 2.*

cum pluribus ſeqq. par. 18. *tom.* 2. *rec. Coccin. dec.* 216. *n.* 3. *& dec.* 730. *n.* 1.

At propterea nequibat Leonardus Ciognus mediante poſitiva expulſione Margaritæ ſucceſſive, ſive in poſterum abinde citra recipere penſiones prędictæ Domus abſque manifeſto vitio attentatorum in quod ſem-
2 per incurrit quicumque appellatione pendente, prætertim ex reſcripto Principis poſſeſſionem rei controverſæ actualiter apprehendit: quemadmodum pariter in his fere terminis tradunt, & proſequuntur *Imol. in cap. Paſtorali n.* 7. *de appellat. Lancellott. de attent. appellatione pendente ampliat.* 19. *Rot. dec.* 2249. *n.* 6. *coram* Coccino cum aliis multis.

Non adverſante refugio Leonardi, quod ipſe poſt hujuſmodi reſcriptum ſuſpenſivum
3 nullatenus re vera apprehenderit iſtam poſſeſſionem Domus ad quam per antea fuerat aſſociatus judicialiter ab A. C. ſed in ea tantum continuaverit: Siquidem tantummodo poſſeſſionem hanc vigore mandati de aſſociando verbaliter, & inſtrumentaliter apprehenderat, ſed quando ulterius illam realiter aſſequi concupivit, petiit de facto novum mandatum ab eodem A. C. de evacuando contra Margaritam, ideoque dum adverſus huiuſmodi mandatum de evacuando Signatura negocium commiſerat cum prædicta clau-
4 ſula ſuſpenſiva *S. Q. E.* debebat expectare quod novus Judex iſtam executionem decreviſſet non autem de facto expellere Margaritam exigendo penſiones eiuſdem Domus, ut paſſim in propoſito notant *Poſth. de manut. obſerv.* 21. *num.* 25. *& pluribus ſeqq. Rot. coram Coccin. deciſ.* 1410. *num.* 12. *verſ. unde mandatum*, & melius præteritis *Grat. deciſ. Marchiæ* 132. *fere per tot. & ſignanter nu.* 8.

Fortius vero quia nec ipſam aſſociationem valide a principio reportaverat ab A. C. Cum etenim Margarita præcedenter oppoſuiſſet Cauthelam Angeli, ſcilicet de anno 1685. coram tunc A. C. clar. me. Card. Caprara non poterat Leonardus eadem oppoſita Cauthela neglecta, aſſociationem expetere non citata Margarita, ſed tantummodo filiis alterius Sororis Magdalenæ, necnon ſolo Dominico Viro eiuſdem Margaritæ, quia quando
5 Uxor pro defenſione ſuorum Jurium dotalium in Iudicio comparuit ſuoque nomine Cauthelam Angeli allegavit ipſa eſt citanda non autem ſufficit eius tantummodo Virum citationibus laceſſire ſecundum ea, quæ tradunt *Ridolph. in prax. par.* 1. *cap.* 9. *n.* 12. *&* 26. *&* 27. *Card. de Luc. de Judic. diſc.* 40. *num.* 19. *Moder. Aſcul. in ſuo diſcurſ. unic. de Cauthela Angeli num.* 4. *Rot. deciſ.* 730. *num.* 7. *par.* 18. *tom.* 2. *& dec.* 67. *nu.* 1. *& ſeqq. par.* 19.

Firmata igitur palpabili huiuſmodi attentatorum exiſtentia, evanidus detectus eſt recurſus Leonardi ad prætenſam remiſſionem eorumdem attentatorum, quam ſupponebat inviſſe Margaritam. Ultra enim quod difficilis eſſet hæc Provincia prætendendi illorum renunciationem in fœmina, adhuc eadem renunciatio perperam deſumebatur, ex quo promoto per eumdem Leonardum Iudicio ſuper aſſociatione prædicta, illaque per ipſum
6 obtenta eadem Margarita vice ſe opponendi imploraverit beneficium prælationis in locatione tertii appartamenti eiuſdem Domus ex ea viva ratione, quod ex diametro repugnant conductio, & dominium eiuſdem Rei *Surd. conſ.* 77. *nu.* 4. *&* 19. *Barboſ. de Axiomat. Iur. axiomat.* 199. *nu.* 10. *Altograd. conſ.* 52. *nu.* 10. *lib.* 2. *Rot. deciſ.* 67. *nu.* 12. *par.* 6. *& deciſ.* 278. *num.* 6. *in fine par.* 15. *rec.*

Quoniam omnis hæc prætenſa virtualis, ſeu implicita renunciatio palam ceſſabat, dum in eodem actu expoſtulatæ prælationis Margarita adiecit clauſulam præſervativam, ut ibi = *ſine præiudicio ſuorum Iurium, quæ ha-*
7 *bet in dicto tertio appartamento* = nihil enim magis adverſatur cuilibet renunciationi, quam adeo clara præſervatio, quam important illa verba *ſine præiudicio &c.* ex traditis per *Grat. diſcept.* 980. *nu.* 7. *&* 8., *Mareſcott. variar. reſolut. lib.* 2. *cap.* 187. *n.* 2. *Rot. dec.* 300. *nu.* 8. *par.* 11. *recen.*

Deveniendo autem ad aliud mandatum de manutenendo per binum Iudicatum poſtea conceſſum, crediderunt Domini vix illud poſſe controverti; poſtquam enim Leonardus commiſit attentata in expellendo Margaritam non citatam appellationeque pendente, & quod plus eſt quando illam allegaverat
8 hanc Cauthelam, & dotis aſſecurationem expetierat de plano, ei debebatur manutentio, utpote perperam, & attentate ſpoliatæ ex affirmatis per *Bart. in l.* 1. *§. Interdictum ff. uti poſſideti, Caſtrenſis conſ.* 224. *nu.* 1. *lib.* 2. *Puteus deciſ.* 409. *nu.* 2. *lib.* 2. *Rot. deciſ.* 1238. *num.* 2. *coram Coccino, & in Ferrarien. Bonorum ſuper manutentione* 3. *Februarii* 1710. *§.* 1. *coram R. P. D. meo Falconerio, & in eius confirmatoria* 29. *Aprilis* 1711. *§. Et quidem coram Me.*

Quinimo cum prædefunctæ Margaritæ ſucceſſerit Portia effecta Domina maternorum Iurium Dotalium, eidem procul dubio, tanquam Dominæ, & hæredi concedenda venit manutentio in poſſeſſione illius Rei, quam
9 nunquam animo amiſit, & dimiſit eius auctrix ex paſſim coacervatis per *Poſth. de manutent. obſervat.* 11. *num.* 10. *Rot. coram Priolo deciſ.* 128. *num.* 3. *& coram Coccin. deciſ.* 1873. *nu.* 3. *& coram Cerro dec.* 414. *n.* 11. 12. *& ſeq.*

Cæterum ea, quæ poſtremo obiiciebantur a Leonardo circa melioramenta, quæ valorem eiuſdem Domus ſummopere perauxerat, quæ non erant de Iuribus dotalibus Margaritæ, & ad quorum effectum præ manibus Leonardus exhibuerat quandam Peritiam, Domini aures præbere nequiverunt, ultra namque

que generales oppugnationes, quas reſpectu eorumdem meliorantentorum, & peritiæ faciebant ſcribentes pro Portia, iidem Domini æſtimarunt non poſſe in præſenti Iudicio
10 illorum ullam haberi conſiderationem cum ante omnia attentans, & ſpolians teneatur ſpolium, & attentata mediante repoſitione omnium in priſtinum purgare quemadmodum de eſſentiali natura ſpolii profitentur *Ridolph. in prax. par.2. cap.15. nu.36. Rot. coram Emerix dec.996. nu.3.& dec.29. nu.17. par.16. recen., & in Placentina Præcedentiæ ſuper attent. ſeptima Decembris* 1703. *§. fin. coram Emo Scotto.*

Et ita utraque &c.

PARMEN. BENEFICII.

Lunæ 15. *Februarii* 1717.

ARGUMENTUM.

Beneficia vacantia in Cathedrali præſumuntur de iure ſpectare ſimultanee ad Capitulum ſimul & Epiſcopum qui paciſci poſſunt ut unuſquiſque Canonicus ſuum particulare beneficium conferat, neque hoc caſu præjudicatur eorum proprietati nam mortuo Canonico remanet ius conferendi penes capitulum, nec reſervata ſunt ex vi ſecundæ regulæ Cancellariæ, quæ procedit quando vacant poſt obitum Epiſcopi vel alterius Collatoris, qui ius conferendi non habeant ſimultanee cum aliquo. Caſus abſentiæ, & mortis æquiparantur. At abſens non privatur iure conferendi niſi ex parte.

SUMMARIUM.

1 *Collatio ad quem ſpectat abſente collatore, ſpectat pari modo eo mortuo ceteris paribus.*

2 *Qui non appellat intra terminum a Jure permiſſum ad appellandum, cauſa in iudicatum tranſit.*

3 *Reſtitutio in integrum dari nequit ſtante iuſtitia ſententiæ, & non obſtante læſione.*

4 *Non poteſt in cauſa definitive concludi niſi citata parte.*

Limita num. 5.

6 *Ex regula ſecunda Cancellariæ reſervantur beneficia vacantia poſt obitum Epiſcopi, vel alterius Collatoris.*

Limita num. 7. *quando ſcilicet ius conferendi Collator habebat ſimultanee cum aliquo.*

8 *Beneficia vacantia in Cathedrali præſumuntur de iure ſpectare ſimultanee ad Epiſcopum, & Capitulum.*

9 *Aſſignans alteri ius conferendi ſignum eſt quod per prius habebat tale ius tam in proprietate quam in exercitio.*

Amplia num. 10.

11 *Capitulum aſſignans ius conferendi in exercitio non præiudicat ſuæ proprietati.*

Declara num. 13.

12 *Verbum* = Exerceant = *importat merum uſum, non autem proprietatem.*

14 *Per expreſſionem unius non cenſentur excluſi caſus diverſi ſed ex identitate rationis omnino incluſi.*

Declara num. 16.

15 *Caſus abſentiæ & mortis de iure æquiparantur.*

17 *Attenta iuriſdictione abſens non privatur iure ſuæ collationis.*

18 *Statutum antiquum in futurum obſervatum non poteſt de illegalitate redargui, donec ex adverſo contrarium probetur.*

19 *Capitulum poteſt condere ſtatutum abſque Epiſcopi auctoritate dummodo in illius damnum non tendat.*

20 *Tota facultas Capituli permanet penes illos qui commode ad illud peragendum valeat intervenire.*

21 *Verba effrenata in diſtribuendas collationes videlicet* = habeant ordinationem, collationem, inſtitutionem, & deſtitutionem = *important omnimodam translationem proprietatis iuris conferendi in Collatoribus.*

Declara, & Amplia num. 22.

23 *Collatio ſpectans ad Canonicum ex unione Parochialium ad illum ſpectat tam quoad habitum, & potentiam, quam quoad exercitiam.*

Limita num. 24.

25 *Verba quamvis ampla, & effrenata ſemper reſtringuntur ad ſubiectam materiam, a qua declarantur* num. 29. & 30.

26 *Nemo præſumitur permittere, & acceptare aliquid contra proprium commodum.*

Amplia num. 34.

27 *Tranſactionis ea eſt natura, ut ius novum non inducat, ſed cum ſuo antiquo iure conſervet. Præſertim ſi id ex actu poſtea emanato demonſtretur.*

Declara num. 32.

32 *Actus etſi unicus recipit fomentum ab obſervantia contemporanee practicata.*

34 *Clauſulæ derogativæ ſemper reſtringi debent intra ſpheram actus geſti, &* num. 35.

36 *Exequutio litt. Apoſtolicarum denegatur, quando reſervatio aliquam involuit difficultatem.*

37 *Gratia piſcatoria tanquam odioſa debet ab impetratore concludentiſſime probari pro vera, & legaliter obtenta & omnia in ea narrata vera fuiſſe.*

DECISIO DCCLXXXVI.

VAcavit per obitum Joſephi Tondù ſecutum de menſe Septembris 1709. Beneficium Conſortiale nuncupatum prima Dogmania in Eccleſia Cathedrali Parmen., cujus collatio indubitanter pertinebat, & pertinet ad Canonicum pro tempore poſſidentem præbendam de Moletulo iuxta peculiare Statutum uſque de anno 1297. conditum inter Capitulum, & Canonicos dictæ Eccleſiæ Cathedralis Parmen., & concordiam deſuper initam de anno 1564. inter Epiſcopum, & Capitulum einſdem Eccleſiæ Cathedralis per Summum Pontificem Pium IV. ſpecifice approba-

tain tametſi Litteræ Apoſtolicæ deſuper ex-
peditæ non fuerint, niſi ſub Paulo V. de an-
no 1605., de qua concordia, & confirmatio-
ne alias meminit *Rot. in Parmen. Beneficii*
coram Pamphil. decis.652. nu.5. & 6.

Aſt quia huiuſmodi Dogmaniæ vacatio
evenit tempore quo erat quoque vacans Ca-
nonicatus prædictus de Moletulo Capitulum
Parmen merito authumans ad ſe ſpectare col-
1 lationem controverſi Beneficii, eo pari mo-
do, quo ad ipſum ſpectat, quando illius va-
catio contingit Canonico dictæ Præbendæ ab-
ſente illud de facto contulit Comiti Antonio
de Garimbertis, eique illius poſſeſſionem
tradidit, ut in ipſius *Summar. num.5.*; poſt-
quam vero præfatus Comes Garimbertus ſpa-
tio ſex menſium huiuſmodi Conſortiale Be-
neficium pacifice poſſedit, inſurrexit Joſe-
phus Tondù, defuncti Poſſeſſoris Nepos,
eiuſdemque Dogmaniç proviſionem tanquam
de reſervato vigore regulæ ſecundæ Cancel-
lariæ impetravit, expeditiſque per ipſum
Litteris Apoſtolicis, cum clauſula -- *dummo-*
do ad nos proviſio hac vice pertineat -- illiſque
directis primo loco Curiæ Epiſcopali Par-
menſi, ac deinde ex quo illius Vicarius Ge-
neralis a iudicando ſe voluit abſtinere, Re-
verendiſſimo Epiſcopo Placentinæ coram
Exequutore prædicto ſuccubuit, eamdem-
que ſortem expertus fuit in hodierna audien-
tia coram me in locum Eminentiſſimi Scotti
ſubrogato, quia congruo per me propoſito
dubio ex eo quia Sententia prædicti Exequu-
toris ob non interpoſitam appellationem au-
ctoritatem rei iudicatæ aſſumpſerat -- *An*
conſtet de re iudicata, ſeu potius de cauſis reſti-
tutionis in integrum, itane Beneficium ſit adiu-
dicandum Joſepho, Domini reſponderunt
Conſtare de re iudicata --

Pro eo etenim, quod ſpectat ad exiſten-
tiam rei iudicatæ in genere, de ea dubitari
non valuit ex quo cum intra terminum ad
2 appellandum de iure conceſſum, Joſeph Ton-
dù appellare omiſerit, ideo propter hanc ne-
gligentiam dubio procul cauſa in iudicatum
tranſivit iuxta vulgata principia, de quibus
Rot. decis.362. num.1. par.13. rec. coram Be-
nicaſ. decis.29. num.1. in Bononien. Fideicom-
miſſi de Panſacchis 12. Aprilis 1709. §. Huiuſ-
modi coram R.P.D. meo Criſpo, & in Romana
Societatis Officiorum 5. Maii 1713. §. Illa enim
coram R. P. D. meo Lancetta, nec locus eſſe
valuit petitæ in integrum reſtitutioni, quia
adſtipulante validitate, & iuſtitia memoratæ
ſententiæ, quemadmodum procul abeſt quæ-
3 cumque læſionis umbra, ita locus eſſe nequit
in integrum reſtitutioni, quæ ea non concur-
rente dari non poteſt iuxta æque vulgata iura,
de quibus *in l. quod ſi minor 25. §. primo ff. de*
minor. Cortr. in l. final. num.5. ad fin. C. in
quibus Cauſ. reſt. in integr. Rot. coram Benicaſ.
decis.29. num.2. in Romana, ſeu Tuſculana
Vinearum 11. Martii 1711. §. Enim vero co-
ram Reverendiſſimo Molines Magno Hiſpania-
rum Inquiſitore, & in Interamnen. Reintegra-
tionis 7. Decembris 1711. § Nulla cor. R.P.D.
meo Lancetta.

Abſque eo quod quidquam relevare viſum
ſit ea unica exceptio, quæ pro parte prænar-
rati Tondù circa invaliditatem dictæ ſenten-
tiæ opponebatur nempe quod cum iſta prola-
ta fuerit non ſub illa die, qua Judex pro illa
ferenda partes monuerat, quæ erat pro pri-
ma die non feriata futuri menſis Septembris,
4 ſed ante illam ſub die, nempe 27. Auguſti
1712., ideo abſque alia citatione, & ſignan-
ter pro obtinenda abbreviatione dictæ deter-
minatæ dilationis in Cauſa, definitive con-
cludi non poſſet; quia præfata exceptio nul-
lius emicuit momenti, ex ea potiſſima facti
circumſtantia, quod ad inſtantiam ejuſdem
Joſephi exequuta expoſtea fuit alia citatio
pro expedienda Cauſa ſub die 25. Auguſti,
quæ cadebat ſub die 27. eiſdem Menſis, quo
die fuit prolata prædicta Sententia, ut in
Summor. reſponſionis Comitis Antonii n.1. & 2.
& propterea hoc ipſo quod per ſubſequutam
citationem ad inſtantiam ejuſdem Ioſephi
præſentatam concluſum fuit in cauſa nulla
alia requirebatur citatio pro abbreviatione
prætenſæ dilatationis a Iudice conceſſæ, quia
ex ipſa poſteriori citatione ad inſtantiam
5 ejuſdem Ioſephi peracta remanebat prima
revocata, ut aliis adductis firmavit *Rot. in*
rec. dec. 380. n.19. & ſeq. par. 9.

Ceſſante igitur ex prædictis oppoſita inva-
liditate prædictæ ſententiæ, æque clara emer-
ſit illius juſtitia, quia quamvis Regula ſecun-
da Cancellariæ, ſub qua totum verſabatur
prædicti Joſephi fundamentum pro obtinen-
da exequutione ſuarum litterarum præſer-
6 vet liberæ, & privativæ collationi S. Sedis
omnia Beneficia, quatenus vacent poſt obi-
tum Epiſcopi, vel alterius Collatoris, atta-
men hæc reſervatio ſibi locum uſurpare non
valuit in præſenti facti themate, in quo cum
Canonicus de Meletulo jus conferendi præ-
fatum Beneficium Dogmania nuncupatum
non habeat jure proprio, ſed ſimultaneè, &
dependenter a Capitulo, veluti in illud tran-
ſlatum in diviſione facta in prędicto antiquo
Eccleſiæ Statuto, ideo ſtante jure prædicto
dependenti, & ſimultaneo conferendi, quem-
admodum propter obitum unius ex Collato-
ribus tota facultas conferendi per Ius quod-
dam non decreſcendi remanſit in Capitulo,
7 quod nunquam moritur, ita cum nunquam
defecerit Collator protinus ceſſavit funda-
mentum dictæ Regulæ ſecundæ reſervatoriæ,
ut bene tradunt *Gonzal. ad Reg. Cancell.*
Gloſſ. 45. §. 3. num. 48. cum ſeqq. Garz. de
Benefic. par. 5. cap. 1. num. 236. Corrad. in
Prax. Benefic. lib. 3. cap. 6. num. 71. Rot. co-
ram Millin. dec. 173. num. 5. & 6., & coram
Rem-

Digitized by Google

Rembold. deciſ. 365. *num.* 3., *& in Tiraſonen. Portionis* 23. *Junii* 1702. §. *Attamen cor. Me.*

Quod autem Capitulum foret, & ſit proprius, & originarius Collator omnium Beneficiorum Eccleſiæ Cathedralis Parmen., manifeſtum reddebatur nedum ex Iuris præſumptione, quam etiam ex ipſoſmet Eccleſiæ Statuto, ex Iuris namque præſumptione, quia quoties agitur de Beneficio in Cathedrali, ut eſt Dogmania, de qua eſt quæſtio,
8 illud ſpectare ſemper præſumitur ſimultanee ad Epiſcopum, & Capitulum juxta celebrem *Gloſſam. in cap. cum Eccleſia Volaterrana ibique Abb. num. 8. de elect.*, latè *Fagnan. ibidem ex num. 11. cum plurib. ſeqq. Barboſ. de Canon. cap. 14. n. 15. Card. de Luc. de Benefic. diſc. 1. num. 25., & 26., & diſc. 30. & num. 14. & ſeq. Rot. coram Mantic. dec. 56. num. 2. & coram Ludoviſ. dec. 95. num. 1.*

Ex ſtatuto pariter, & ordinationibus ejuſdem Eccleſię Parmen., quia in illis habetur, quod Capitulum ad extirpandas, ac penitus tollenda jurgia, & damna, quæ in die oriebantur ab electionibus collegialiter faciendis omnia prædicta Beneficia, & ſignanter controverſam Dogmaniam collationi Præbendarum Capitularium aſſignavit, & propterea ſi Capitulum ad tollenda diſſidia illa, quæ in proviſionibus capitulariter faciendis exoriebantur, ſatius duxit illa dirimere, aſſignando ipſis Canonicis uti ſingulis prædictas collationes, pernecesse fatendum eſt,
9 tale Ius conferendi per prius in dicto Capitulo, tam in proprietate, quam in exercitio reſediſſe *Rot. cor. Bich. dec. 227. n. 9. &* 10.

Ex præmiſſis itaque conſtabilita Iuris conferendi proprietate in univerſo Capitulo, tam ex Juris diſpoſitione, quam ex ipſius Statutis, & ordinationibus in linea conceſſiva, & indultiva ſumptis, exoriebatur juris conſequentia prorſus excluſiva dictæ ſecundæ reſervatoriæ Regulæ Cancellariæ, quia quæcumque aſſignatio illorum vigore peracta per idem Capitulum ipſis Canonicis uti ſingulis maxime conſentaneè ad eam Cauſam, quæ ibi expreſſa fuit præciſive a clara littera in contrarium, quæ hic non concurrit prædicari non valet niſi de ſimplici, & nudo
10 exercitio Iuris conferendi, non autem de illius proprietate, & habitualitate remanente ſemper penes Capitulum, quodque operatur, ut ſtatim ac aliquis ex Canonicis Collatoribus deficiat ad Capitulum proprietarium, & habitualem Collatorem, non autem ad Sedem Apoſtolicam jus illud conferendi, & providendi devolvatur. *Layman. Theolog. moral. tit. de Prælat. Eccleſ. n.* 205. *in fin. Card. de Luc. de Benefic. diſc. 1. num. 9. & ſeq. Barboſ. de Offic., & Poteſt. Epiſcop. allegat.* 57. *num.* 90. *& de Canonic. cap.* 14. *num.* 14. *Marebett. de Vicar. Capitular. par.* 2. *tit.* 32. *num.* 30. *Antonell. de Regim. Eccleſ. lib. 4. cap. final. num.* 47. *Lotter. de re beneſic. lib. 1. quæſt.* 24. *num.* 107. *Corrad. in prax. lib. 3. cap. 6. num.* 72. *Ventrigl. in prax. rec. notabil. adnot. 2. diſc. 2. num. 21. par. 2. Rot. cor. Millin. dec.* 184. *num. 5. & ſeqq., & in Mantiſſ. ad Card. de Luc. de Beneſic. dec. 23. n. 20. & in dicta Tiraſonen. Portionis* 22. *Junii* 1702. §. *Atque ad o cor. Me.*

Abſque eo quod obſit, an diviſio ſit facta per Turnum, ſive per genera beneficiorum, quia nunquam implicite cenſetur in conferentem tranſlata in vim hujuſmodi diviſionis, & aſſignationis ipſa proprietas, & ſubſtantia Iuris conferendi ſolidalis, & individua, ſed tantum illius exercitium, quod ſolum proprie, & naturaliter cadit in his rebus quæ individuæ ſunt, & per cujus puram ceſſionem, aſſignationemve nullum irrogatur præjudicium ipſi proprietati, cum ſemper conferens in hoc caſu conferre cenſeatur per modum præſervativum Juris proprieta-
11 tis, non vero per modum privativum *Lapus Abbas in cap. final. de Præbend. & Dignit. in 6. Lotter. de re beneficiar. lib. 2. quæſt. 21. num. 34., & antea num. 27. Corrad. Prax. beneficial. lib. 3. cap. 6. num. 72. in fine, Gonzal. ad regul. Cancell. Gloſſ. 35. n. 69.*

Hæc quæ de per ſe ſummopere urgebant a fortiori perurgere viſa ſunt fulcita, ac perpenſa cum ſuis circumſtantiis, quę dicta omnia concomitabantur. In prædictis enim Eccleſiæ Statutis, in quibus Capitulum inter cętera Beneficia diſpoſuit etiam de hoc controverſo Dogmania nuncupato profecto non diſpoſuit ferè in littera, niſi de ſimplici Iuris conferendi in exercitio, non autem de il-
12 lius proprietate, quia uſum fuit verbo *exerceant*, quod proprie denotat merum uſum, non autem proprietatem ad tradita per *Innocen. extra de Præben. in fin. Oldrand. conſ. 67. num. 2. Gonzal. ad Reg. Cancel. Gloſſ. num. 65. Adden. ad Ludoviſ. dec. 370. n. 11. & in Romana Funeralium* 10. *Martii* 1714. §. *Nec aliquid coram R. P. D. meo Criſpo.*

Idque magis confirmabatur ex alia potiſſima Statuti parte in qua cautum fuit, ut Canonici abſentes, & in Romana Curia reſidentes ſi Beneficia eiſdem aſſignata infra menſem conferre neglexiſſent, poteſtas, conferendi tunc ad Capitulum reverteretur, ut in *dicto Summar. Comitis num. 1. litt. A.* quæ ſiquidem poteſtas conferendi jure devoluto per Capitulum ſibimet per verba reverſiva reſervata æque, bene, & aperte oſtendit ipſum Capitulum in ſui origine fuiſſe ordinarium Collatorem omnium prædictorum Beneficiorum, & quod proprietatem, & habitualitatem Iuris conferendi nunquam a ſe
13 abdicaſſet, ſolumque in Canonicos uti ſingulos nudum exercitium contuliſſe juxta in ſpecie animadverſa per *Rot. in Romana Clericatus Beneficiati S. Petri impreſſ. in Mantiſſ.*

tiſſ. ad Card. de Luc. ſuper materia de Beneſic. dec. 24. num. 12.

Quin ullum valeat conſtitui diſcrimen inter caſum abſentiæ, ſuper quo ſpecialis extitit facta reſervatio ad caſum Mortis, de quo in præſenti agitur, quia inprimis ſtatim recurrit ſupradicta reſponſio, quod cum dicta reſervatio in linea conjecturali convincat in præfato Capitulo proprietatem Juris conferendi, nec præciſe a dicta proprietate ea fieri potuiſſet, hoc ſufficit, ut dicta ſecunda reſervatoria regula Cancellariæ ſibi locum uſurpare non valeat, exiſtente vero Collatore, qui nunquam deficit, vel in omnem caſum cum reſervatio facta in caſu abſentię, & negligentiæ in conferendo alia ratione paciſci non valuerit, quam ex fundamento dictæ proprietatis, & habitualitatis Iuris conferendi in Capitulo reſidentis, hæc eadem ratio, & cauſa non videtur reſtringenda ad decidendum ipſum ſolum caſum particularem abſentiæ, & negligentiæ, ſed jure, meritoque extendenda etiam ad caſum mortis Canonici Collatoris, dum non ſolum in Statutis totum operatur ratio, & veriſimilis mens ſtatuentium, ita quod per
14 expreſſionem unius non ſolum non cenſentur excluſi caſus diverſi, ſed potius ex identitate rationis omnino incluſi, *Altograd. conſil.* 60. *num.* 21. *& ſeqq. lib.* 2., *Velad. inſert.* 7. *num.* 20., *Striban. Iun. reſol. for.* 18. *num.* 5. *Souſa dec. Luſitan.* 1. *num.* 28. *&* 29., *bon. mem. Severol poſt Berſan. de ult. vol. cap.* 1. *quæſt.* 46. *num.* 270., *& ſeqq.*, *& in Mantiſſ. ad Card. de Luc. ſuper mater. de ſtatut. ſucceſſ. reſp.* 2. *tom.* 2., ſed validius, quia ad Iuris
15 præſcriptum caſus abſentiæ, & caſus mortis æquiparati reperiuntur per *Text. in leg. Gallus §. Quid ſi tantam ff. de liber.*, *& Poſthum.*, & melius *Gloſſ. in Cap. delegatus verſic. abeſſe in* 6., *Amaya in l. Nullus num.* 39. *de Decurion. lib.* 10., *Bertazol. conſ. crim.* 85. *num.* 9., *Antunez. de Donat. Reg. lib.* 2. *cap.* 13. *n.* 42. 43. *Vivias dec.* 3. *num.* 5. *R. P. D. Zinl. ad Statut. Faven. in obſerv. ad rub.* 15. *lib.* 1. *num.* 27.

Æque fortius, quia tantum abfuit, quod a reſervatione hujus tantum caſus particularis abſentiæ, & negligentiæ, argui excluſive potuiſſet ad caſum obitus Canonici Collatoris, quinimo totum oppoſitum eruebatur, ex quo ex rationis diſcrimine inter caſum obitus, & abſentiæ intercedente hæc expreſſa reſervatio examplificative, & extenſive tantum cenſeri debet facta, & non limitative, & taxative, quoniam iſte purus caſus
16 abſentiæ, & negligentiæ, & non caſus obitus ſpeciali tantummodo indigebat mentione, quia eveniente caſu obitus abſque ulla alia peculiari reſervatione ſolo Iuris miniſterio, purum exercitium cum ſua proprietate conſolidabatur, quod non ſic eveniebat in caſu abſentiæ, in quo ſi Capitulum reſervationem Iuris conferendi ſibi reſervare concupiebat, in hoc quoque ſiguato caſu poſtquam exercitium plenarie in ſingulos Canonicos tranſtu-
17 lerat, indigebat profecto de reſervatione prædicta ſpecialiter cavere, quia Iuriſdictione attenta, abſens non privatur jure ſuæ collationis, prout firmant *Mandaſ. conſil.* 18. *num.* 8. *&* 9., *Gonzal. ad reg.* 8. *Cancell. gloſſa* 43. *num.* 128., *Antonell. de temp. legal. lib.* 3. *cap. ſub num.* 21.

Et hinc minime obſtare comperta ſunt tam ea, quæ circa dictum Statutum in genere opponebatur a Scribentibus pro prædicto Joſeph Tondù, quam ea, quæ obiectabantur circa illius ſubſtantiam, & continentiam, quia ad præfatum Statutum per Capitulum conditum de anno 1297. non eſſet attendendum tanquam pure deſumptum a ſimplici informi cartula, in privato illius Archivio aſſervata, & a ſeptem dumtaxat Canonicis editum ſine auctoritate Epiſcopi, non videbatur in primis exceptio promovenda per eumdem Ioſephum, a quo ipſe ſuum fundamentum deſumebat ad effectum inducendi reſervationem Apoſtolicam ſuper Beneficio, de quo agitur, eo, quia foret illud ad formam dicti Statuti conferendi per Cannnicum de Meletulo prætenſum ordinarium illius Collatorem actualem, & habitualem, ſed removeri videbatur omnis difficultas ſub eo reflexu, quo præfatum Statutum ex eius inſpectione apparebat antiquiſſimum, & quod plus eſt ſemper obſervatum in futurum, & ſignanter in caſu individuo de anno 1564. abſentiæ Canonici Collatoris ibi -- *favore Capituli ſpecialiter reſervato*, abſque eo, quod ex adverſo ullus adduceretur actus in contrarium, & propterea
18 non ſolum ex dictis rationibus de illegalitate redargui non poſſe videbatur, ex traditis per *Bald. conſ.* 400. *num.* 5. *lib.* 4., *& conſ.* 401. *nu.* 9. *lib.* 5. *Rot. in rec. deciſ.* 224. *nu.* 22. *par.* 6., *& deciſ.* 255. *num.* 3. *par.* 17., *& coram Ruyz deciſ.* 483. *num.* 6. *coram Emerix Iun. dec.* 281. *num.* 7., *& coram Benincaſ. deciſ.* 129. *num.* 7. Sed nec etiam ex defectu facultatis Capituli ſtatuentis, quod ex Iuris diſpoſitione non præpeditur Statuta condere etiam abſque auctoritate Epiſcopi, quoties in illius præiudi-
19 cium non vergant, ut docent *Barboſ de Canon. cap.* 42. *num.* 73., *Pignatell. conſil. Canon. conſult.* 35. *ſub nu.* 32. *tom.* 4., *Franceſ. de Eccleſ. Cathedral. cap.* 14. *nu.* 117. *&* 172. *cum ſeqq.*

Nec denique ex defectu numeri dictorum Canonicorum ſtatuentium ſaltem donec, & quouſque per Defenſores Ioſephi non docebatur, quod Capitulum Parmenſe tunc temporis maiori Canonicorum numero conſtitueretur, & qui omnes commode ad illud peragendum intervenire valuiſſent, quia alias tota Capituli poteſtas in eiſdem tantum ſepte-
20 nariis Canonicis rite de iure permanſiſſet ad

ſir-

Digitized by Google

firmata per *Engel. in Ius Canon. tit. de elect. poteſt.* §. 1. *Lavor. variar. lucubr. tit.4. cap. 6. num.26. Rot. in Maioricen. Beneficii* 26. *Martii* 1700. §. *Minus obſtat cum ſeq. & in Wormatien. Decanatus* 19. *Junii* 1705. §. *Non attento utraque coram bo. mem. Muto*.

Minoriſque ponderis viſa ſunt ea, quæ circa illius continentiam, & ibi diſpoſita opponebantur, & ſignanter, quod ibi præfatum Statutum diſtribuat collationes Beneficiorum inter ſingulos Canonicos cum effrenatiſſimis verbis, ſcilicet -- *habeant ordinationem, col-*
21 *lationem, inſtitutionem, & deſtitutionem* -- quæ dubio procul importent omnimodam translationem in Canonicos proprietatis Iuris conferendi, non autem meri, & nudi exercitii ad *Text. in cap. cum in illis* §. *Cum autem de Præben. in 6. Abb. in cap. auctoritas nu. 5. cum ſeq. de inſtitut. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 16. nu. 17. & per totum, Rot. coram Emerix Iun. dec. 163. num. 8.*

Præſertim quando prędicta verborum intelligentia (ut ſubnectebant iidem Scribentes) comprobatur ab obſervantia conſtanter ſubſecuta, ex eo quia in omnibus prędd. Beneficiorum vacationibus, & collationibus per Canonicos uti ſingulos peractis, proviſio, & collatio extiterit ſemper facta cum expreſſa declaratione, -- quod beneficii collatio, proviſio, & omnimoda diſpoſitio ad illum ſpectabat, & pertinebat -- *ut in Summ. Joſephi Num. 10., & ſeqq. in fine*; Et proinde cum huiuſmodi formula collationis, & methodus conferendi non conveniat niſi Collatori vero & proprio, atque habenti proprietatem Iuris conferendi, fateri opporteat, quod hæc ipſa natura, & quidditas Beneficiorum, quoties
22 ita manifeſtat ſęcularis, & plus quam ſæcularis obſervantia compatibilis, imo naturalis eidem litterę Statuti, ut obſervant *Lotter. de re beneſ. lib. 2. quæſt. 21. num. 91. & ſeq. Rot. dec. 296. num. 1. par. 1. diverſ. in rec. deciſ. 39. num. 5. par. 3. dec. 300. nu. 11. par. 12. dec. 44. num. 7. par. 13. dec. 377. num. 5. coram Duran. & deciſ. 241. num. 20. coram Bich.*

Maximedemum, quia cum conſecturari liceat, quod Beneficia unicuique Canonico ſingulariter attributa fundata ſint ex antiqua unione Parochialium non iam Capitulo, ſed particulari Prębendę facta, ex quo fere quilibet Canonicus habeat collationem alicuius Parochię, a cuius titulo quilibet ferme Canonicus ſuam deſumit denominationem, inde oriatur, quod conſimilis collatio ex unione pręfata reſultans privative tam quoad habitum, & potentiam, tam quoad actum, &
23 exercitium pertineat ad Præbendatum, ut colligitur ex *Text. in cap. final. verſ. ad Beneficia tamen in Prębend. in 6. Antonell. de regim. Eccleſ. lib. 5. cap. 15. ſub nu. 4.* §. *Sed hæc: Rot. cor. Mantic. deciſ. 268. nu. 2. & in Maioricen. Beneficii 6. Decembris* 1709. §. *Quodque coram Me.*

Quoniam præmiſſorum omnium obiectorum efficacia prorſus proſternebatur, animadvertendo, quod cum iam ex Iuris pręſumptione, quam ex littera pręfati Statuti ex aliis quoque coniecturis munita ſatis aperte effulgeat Capitulum in Canonicos uti ſingulos de dicto anno 1297. non tranſtuliſſe niſi merum, & purum exercitium Juris conferendi, non autem illius ſubſtantiam, & proprietatem, inde reſultet, quod dictam Tranſlationem nec in ſubſtantia producere, nec ampliare voluerint omnia permiſſa verba adhibita tam ex ipſis Canonicis ſtatuentibus in prędicto Statuto, quam in collationibus per ipſos uti ſingulos factis, quia ea omnia cohi-
24 beri debent iuxta ſubiectam materiam, de qua agitur, intra nempe cancellos illius totalitatis, & omnimodę diſpoſitionis, quę in puro, & ſimplici exercitio Iuris conferendi, non autem in illius proprietate veriſicabilis
25 ſit cum verba, etſi ampla, & effrenata ſemper reſtringantur, & famulentur ſubiectæ materiæ, de qua tractatur *Rot. coram Coccin. deciſ. 1664. nu. 13. coram Bichio dec. 252. nu. 7. in rec. dec. 166. nu. 7. par. 14. dec. 413. nu. 14. par. 19. & in Romana Fideicommiſſi Julii Camilli de Abbioſis 7. Aprilis* 1710. §. *Multo magis coram R. P. D. meo Criſpo.*

Quo vero ad alterum, & poſtremum obiectum, quod Beneficia prædicta utpote unita particulari Præbendæ, non vero Capitulo, illorum collatio privative ad quemlibet Præbendatum plenarie pertineat, non vero ad Capitulum reſponſum fuit, quod nulla de hoc facto adducebatur iuſtificatio, quinimo ex ipſo facto contrarium evincebatur nedum ex ipſo ſolo actu aſſignationis, ſed etiam ex ipſa littera, & mente Statuti prædicti, in quo ad præfatas particulares aſſignationes devenire profeſſum fuit Capitulum ad ſubmovenda ea omnia jurgia, & diſſidia, quæ in dies ex Capitularibus collationibus oriebantur, & idcirco ſi Capitulum de facto memoratas aſſignationes perpetravit, ſi prius collationes, & proviſiones peragebat, negari Jure non valet quin Capitulum prædictum, non autem ipſi Canonici uti ſinguli, ſit verus, & proprius omnium prædictorum Beneficiorum Collator, quia ſi id verum extitiſſet, profecto præfati tunc temporis Canonici huiuſmodi aſſignationes maxime conditionibus, de quibus ſupra gravatas non acceptaſſent, nec per-
26 miſiſſent, ut res ſuæ huiuſmodi ſervitute contra proprium commodum prægravarentur uti generaliter tradiderunt *Bonden. Collect. legal. 28. num. 121. collect. 49. num. 10. tom. 2., Rota coram Dunozett. Iun. dec. 83. nu. 6. dec. 665. num. 8.*

Satis ſuperque ex his comprobata Iuris conferendi proprietate in ipſo Capituli, tam inſpecta Iuris cenſura, quam antiquo præfati Capitulo ſtatuto fruſtra opponebatur, quod

præ-

prædictum Statutum, & Juris diſpoſitio correcta fuerit per prælandatam Concordiam inter Epiſcopum, & Capitulum celebratam, cuius virtute prætendebatur, Capitulum ſe ſpoliaſſe proprietate Iuris conferendi, illamque transtuliſſe in Canonicos uti ſingulos. Quoniam cum prędictaConcordia aliam cauſam non præſeferat, quam illam ſedandi controverſias illas, quæ etſi vigore præfati antiqui Statuti conſopitæ erant inter Canonicos, & Capitulum, extinctæ, & conſepulta tamen non remanebant inter Epiſcopum, & Capitulum, quia aſſignatione prædicta non obſtante etiam Epiſcopus conferebat beneficia ita diviſa per Capitulum, & ſic eveniebat, quod -- diverſis perſonis unum,& idem beneficium conferebant -- (ſunt verba præciſa Concordiæ, inde conſequitur, quod ſi vigore prædictæ Concordiæ aliud peractum non fuit, quam novam facere aſſignationem collationis beneficiorum cum participatione ipſius Epiſcopi ad prædicta jurgia, & inconvenientia tollenda aſſignatio præfata diverſimode expleta cenſeri non valet, quam nomine, Iure Capituli, prout antiquitus geſtum fuit, & ipſi Canonici uti ſinguli habebant ex ea optima, & viva ratione, quod tranſactio, cum præciſe non emanaverit ſuper ipſo Iure habituali conferendi, ſed dumtaxat ſuper illius exercitio diſtributo per prius excluſive ad Epiſcopum in ipſos Canonicos uti ſingulos. & per concordiam prædictam melius forſan diſtributo in ipſos Canonicos, ſed cum participatione ipſius Epiſcopi ex cenſura *d. Gloſſæ in cap. cum Eccleſia Volaterrana verb. poſtulavit de Electione* ex hoc datur intelligi, quod per dictam Concordiam quoad illud Ius contradiſtinctum, quod percutiebat Canonicos, uti
27 ſingulos aliquid novi inductum non fuerit, ſed primævus titulus cum ſua qualitate, prout erat perneceſſe tantummodo confirmatus, cum tranſactionis ea ſit natura, ut Ius novum minime inducat, ſed rem in ſuo antiquo Jure, & cum priori qualitate ſemper conſervet, ut bene firmant *Beron. conſ. 19. num. 2., & 3. lib. primo Card. de Luc. de Emphiteu. diſc. 4. num. 6., & 7. Rot. in firmana Commendæ 17. Aprilis* 1711. §. *penul. coram Emo Cardinali Priolo, & confirmatoria 3. Iulii* 1713. §. *Potiſſime coram me, & 23. Martii* 1716. §. *Minime refragante coram R. P. D. meo Altbaan, & in Romana Pecuniaria 13. Maii anni* 1715. §. *Fruſtra denique coram R.P.D. meo Criſpo*.

Aliquid non referente, quod in Concordia prædicta diſtributio concepta fuerit per verba ampla, & prægnantia, & præſeferentia tranſlationem proprietatis Juris conferendi, veluti facta ſub ea expreſſione. quod omnimoda illorum proviſio, collatio. & plenaria diſpoſitio ad Canonicos, & Epiſcopum pertineret. quoniam ex his verbis argumentum excluſivum diviſionis Iuris tantum conferendi quoad exercitium erui numquam potuit, non ſolum quia verborum importantia melius, & rectius a ſubjecta ma-
28 teria determinatur, ut ſupra probatum fuit, ſed quia illa bene quidem aliquando de Jure etiam verificantur, & præſertim in his circumſtantiis in nominatione, præſentatione, ſeu electione, & de quocumque alio actu neceſſario pro plena Beneficii conſequu-
29 tione, ut bene docent *Barbat. conſ. 33. n. 11. cum ſeq. lib. 2. Gonzal. ad reg. Cancell. Gloſſ. 161. num. 9. Loter. de re beneſic. lib. 2. quæſt. 1. num. 15. Rot. coram Emerix. Jun. dec. 163. num. 6., & in Gerunden. Beneficii 9. Decembris 1712. §. Quemadmodum cor. R. P. D. meo Falconerio, & in conſimili Rot. in Romana Funeralium 10. Martii 1713. §. vel aliquod cor. R. P. D. meo Criſpo*.

Et quod revera per prælaudatam Concordiam immutatum non fuerit, quoad Ius Canonicorum antiquum ſiſtema præſcriptum in prædicto antiquo Statuto palam demonſtrabatur ex prænarrato actu anni 1592. poſt
30 emanatam ipſam Concordiam, de quo tempore vacante hac controverſa Dogmania, & una ſimul Canonicatu, cui eſt annexa illa per Capitulum Jure conſortiali collata fuit Alexandro de Tuſchis *Summario Comitis num. 7.* De hac autem proviſione Capitulo expleta præmaxima ratio haberi merebatur pro interpretatione ejuſdem Concordiæ cum per ipſum demoſtratum fuerit, quod per præfatam concordiam nullatenus adem-
31 ptum fuerit Capitulo Ius illud conſortiale, & proprietarium, quod vigore prædicti Statuti primitus habebat, cum alias conferre non valuiſſet juxta *Text. in leg. minime, & leg. ſi de interpretatione ff. de legibus, Lotter. de re beneſc. lib. primo quæſt. 39. num. 160., Rot. coram Bich. dec. 63. n. 12. cor. Dunozet. Iun. dec. 397. num. 10. in recent. dec. 619. num. 7. part. 18. tom. 2., & in Mantiſſ. ad Card. de Luc. lib. 1. dec. 1. n. 12 tom. 1., & in Placentina Cappellaniæ 25. Iunii 1714. §. Validius cum ſeq. cor. Emo Scotto*.

Tantoque certius, quia præfatus actus. & ſi unicus, attamen quia Fomentum recipiebat ab obſervantia practicata contemporaneè, & vix elapſo menſe poſt ipſam tranſactionem de anno 1564., eo magis attendi opportebat, quia de dicto tempore vacante Eccleſia Parochiali Sancti Blaſii Villæ Colloreti, propter abſentiam Canonici eiuſdem præbendæ, ad quem ſpectare debuiſſet collatio
32 Capitulum ſupradictam Eccleſiam contulit *Summar. Comitis n. 8.* Unde ſi caſus, & reſervationes in ſtatuto comprehenſæ poſt quoque emanatam prædictam Concordiam omnimodam obſervantiam conſequntæ fuere perneceſſe fatendum eſt in linea, & claſſe interpretativa per ipſam concordiam nihil immutatum fuiſſe, quoad ſubſtantiam juris con-

conferendi , ſed tantum quoad perſonas
33 etiamſi prædicta obſervantia comperta ſit,
quoad diverſum Beneficium, quia prodeſſe ta-
men viſa fuit pro interpretatione ipſius Con-
cordiæ , & aliorum ab eadem univerſali cau-
ſa proficiſcentium , quemadmodum docue-
re *Caſtrenſ. in conſ. 347. ſub num. 4. lib. 1. Rot. cor. Buratt. dec. 647. n. 12., & 13., & dec. 316. num. 15. par. 9., & dec. 213. num. 39. part. 17. recent., & cor. Arguell. dec. 56. num. final., & coram Benincaſ. deciſ. 285. num. 13.*

Et denique obeſſe non valuit , quod con-
firmatio Apoſtolica concepta fuerit cum
clauſulis derogatoriis , nempe non obſtanti-
bus Conſtitutionibus , & ordinationibus Apo-
ſtolicis &c. Statutis , & conſuetudinibus in
contrarium , quia ſemper reſtringi debent
34 intra Sphæram , & Cathegoriam actus ge-
ſti , quod ſcilicet derogaverint prædictæ Ec-
cleſiæ Statuto , prout erat Juris Epiſcopi ex-
cluſivum , non autem quod derogare volue-
rit prædicto ſtatuto in genere , quod & con-
temporaneè , & ſucceſſive ad dictam Apo-
ſtolicam Confirmationem extiterat ſemper
35 obſervatum , adnotata per *moder. Spolet. ad Conſtit. Ducat. Urbin. decret. 23. n. 309. Tomat. dec. 28. n. 17. Rot. cor. Seraphin. dec. 113. num. 3.*

Et pro coronide tandem animadvertebant
Domini , quod ad hoc ut exequutio dd. lit-
terarum Apoſtolicarum a Joſepho Tondù
reportatarum deneganda foret ſufficiebat,
quod reſervatio prædicta aliqualem dubieta-
36 tem involveret , prout non involvit ex eo
quia in dubio contra reſervationes prædictas
ſit reſpondendum , ut alias dixit *Rot. in Tarraconen. Beneficii 11. Aprilis 1712. §. Conſtito coram R. P. D. Lancetta Vicen. Beneficii 17. Februarii 1713. §. Ex quibus cor. R̃mo Aldrovando , & in Auguſtana Summæ Cuſtodiæ ſuper ſecundis litteris 21. Iunii 1715. ſub §. Moti verſic. Satis eſt cor. R. P. D. meo Falconerio* , potiſſime quando idipſum quoque exi-
gebat qualitas gratiæ piſcatoriæ , de qua agi-
tur , quæ tanquam odioſa operatur , ut im-
petrator rigidiſſimo onere perſtringatur ad
verificanda ea omnia narrata , ſub quorum
fundamento , proviſionem a Papa extorſit,
quia alias quælibet facti dubietas exuberat
ad hoc , ut illius exequutio debeat retardari
Rot. in Auguſtana Canonicatus *ſuper litteris Ludovici 6. Martii 1713. §. Et propterea coram R. P. D. Criſpo , & in Auguſtana Summæ Cuſtodiæ ſuper ſecundis litteris 21. Iunii 1715. §. Moti cor. R. P. D. meo Falconerio.*

Et ita utraque parte in acerrimo contradictorio audita , ſuaque Iura ſtrenue propugnante , reſolutum fuit.

PERUSINA REINTEGRATIONIS SUPER RESERVATIS, SIVE CREDITIS.

Veneris 19. Februarii 1717.

ARGUMENTUM.

Legitima jodicialiter a Teſtatore liquidata non eſt retardanda , quod ſi a Teſtatore integra non ſit relicta ſupplenda eſt , idque probari debet a legitimario cum ſemper præſumatur pro Teſtatore Iura hæreditaria per non confectionem Inventarii remanent confuſa , adeoque Inventarium legitime fieri debet, & exhiberi , nec ſufficit ſimplex declaratio de adeunda hæreditate cum beneficio legis , & Inventarii : An heres gravatus non obſtante defectu Inventarii poſſit allegare detractionem competentium.

SUMMARIUM.

1 *Melior probatio adduci nequit , quam proprii oris confeſſio.*

2 *Manus habetur pro recognita ſi pars citata non comparuit.*

Præſertim ſi alias approbata , & confirmata fuerit num. 3.

4 *Impugnari amplius non poſſunt , quæ aliquo vidente & non reclamante ſuper facto proprio ſtipulata fuerunt.*

5 *Nuda confeſſio de recepto facta a Tutore non producit effectum niſi facta etiam ut a Pupillo &* num. 6.

7 *Legitima alicui debita , quandò a Perito fuit judicialiter liquidata non debet retardari.*

8 *Relictum a Teſtatore legitimario ſi legitimam non adequat ſupplendum eſt.*

Quod a legitimario eſt probandum aliter præſumitur pro judicio Paterno num. 9.

Limita num. 10.

11 *Jura hæreditaria per non confectionem Inventarii remanent confuſa , nec amplius deduci poſſunt.*

12 *Inventarium debet fieri , & exhiberi.*

13 *Ad hoc ut juvare poſſit debet eſſe legitimè factum ad formam* Text. in leg. fin. cod. de jure delib.

14 *Simplex declaratio de adeunda hæreditate cum beneficio legis , & Inventarii nil ponit in eſſe.*

15 *Beneficium Inventarii non juvat ſi non doceatur de redditione rationis per Judicis ſententiam.*

Amplia n. 16.

17 *Hæres gravatus non obſtante Inventarii defecta poteſt allegare competentiam detractionum.*

Limita num. 18. Id *non procedit reſpectu Legatariorum , & creditorum hæreditatis defuncti.*

19 *Legitima de jure perſolvenda eſt de bonis ſtabilibus.*

Limita num. 20.

21 *Creditor in pecunia poteſt bona debitoris retinere quouſque ei debitam perſolvatur.*

22 *Sæpe admittitur compenſatio de quantitate ad ſpeciem ad effugiendos inanes circuitus.*

DECISIO DCCLXXXVII.

CОntemporaneè, quod cenſuit Sacrum Tribunal ſub die 23. Januarii 1713. coram Me conſtare de Creditis Joannis de Binis in ſumma ſcut. 1340: 64. conſiſtentium in duabus partitis altera ſcut. 300. quam Alexander de Baptiſtis Pater, & Author Nicolai, & Hieronymi in majori ſumma exegerat ab Æquite Antonio Maria Coſpio fratre uterino Mariæ Magdalenæ de Baptiſtis Auctricis præfati Joannis de Binis, altera vero ſcutorum 1540. 64. eidem Mariæ Magdalenæ de Baptiſtis debita jure Legitimæ in Bonis Nicolai Senioris de Baptiſtis illius Patris, arbitratum quoque fuit, quod ſicuti in altero contemporaneo Dubio ſuper negocio principali reintegrationis decreto fuerat, quod per dictum Joannem de Binis reſtituenda prius eſſent ſcuta 3000. antequam reintegrationem ad bona provenientia ab hæreditate Magdalenæ Mottæ, quam tunc temporis idem Tribunal ejus favore conceſſerat, conſequeretur, ita utramque ex dictis partitis ſimul conſcendentem ad ſcuta 1374. compenſandam eſſe cum præfata partita ſcutorum 3000. a prædicto Joanne de Binis reſtituendam, decreverunt: Verum huic reſolutioni non aquieſcentibus fratibus de Baptiſtis, facta iiſdem per conceſſionem novæ Audientiæ facultate novi reſtaurandi certaminis ſuper eadem deciſione, cum illud in hodierna Audientia ſub congruo Dubio = *An eſſet ſtandum, vel recedendum a deciſis* -- præmaximo illorum impetu renovatum fuerit, eo non obſtante ſuccubuerunt, mihi Dominis reſpondentibus ob ſoliditatem fundamentorum præcedentis reſolutionis -- *in Deciſis*. --

Fundamentum perſiſtendi *in Deciſis* fuit claritas probationis prænarratorum Creditorum a Sacra Rota in prima hujus Cauſæ Propoſitione favore Joannis de Binis admiſſorum, dum de prima partita ſcutorum 300. debita ab hæreditate Alexandri Patris, & Authoris dictorum Nicolai, & Hieronymi de Baptiſtis, apertiſſime coruſcavit ex eo, quod ſub die ſecunda Maii 1664. idem Alexander faſſus fuit in quadam Apoca concordiæ per eum ſubſcripta, quod talis ſumma ſibi fuerat bonificata ab Æquite Antonio Maria de Coſpiis fratre uterino Mariæ Magdalenæ de Baptiſtis Authricis prædicti Joannis, ad quam præfata ſcuta 300. ſpectabant pro medietate dotis reſidualis Matris communis, ibi -- *In oltre ſi chiama anche pagato di ſcudi 300. per la metà di ſcudi 600., che il Signor Cavaliere doveva pagare per la Dote della Signora Maddalena ſua Madre, de' quali era reſtato Debitore nella reſtitutione dell' iſteſſa Dote* -- Unde cum receptio, & bonificatio prædictæ ſummæ reſultare viſa fuerit ex propria confeſ-
1 ſione ejuſdem Alexandri, quemadmodum melior dictæ exactionis probatio adduci non valebat, ita præſtantiſſimo medio prædictæ confeſſionis de ea hæſitatum non fuit, ex connotatis per *Maſcard. de probat. concluſ.* 1324. *num.6., Menoch. de præſumpt. lib.1. quæſt. num.37., de Angel. de confeſſ. lib.1. quæſt.1. ex num.14., & plur. ſeqq., Rota coram Merlin. dec.467. num.3., & in Romana reſtitutionis Dotis Acconcii, & Quarti Dotalis* 2. *Julii* 1710. §. *Exequendum pariter verſ. dum idipſum coram R. P. D. meo Aldovrando, & in Narnien. reſtitutionis Dotis* 24. *Novembris* 1710. §. *Fruſtraque verſ. Tum denique coram R̃mo Molines*.

Non attenta reſponſione, quod ſubſcriptio dicti Alexandri non fuiſſet recognita, quia cum interpellatis præfatis fratribus de Baptiſtis coram Me ad recognoſcendam præfatam manum Alexandri eorum Patris non comparuerint, nec eam recognoverint, nec medio juramento illam negaverint, ſed per Me pro recognita pronunciata fuerint,
2 de defectu talis recognitionis amplius dari non poſſe; pro comperto habitum fuit, juxta plene inſinuata per *Gait. de Credit. cap. 2. tit.8. num.2910., & ſeqq., ad num.2932. & per Modern. Aſcul. ad Statut. Urb. annot.* 13. *art.1. num.28.*, & per *Rotam dec.501. num.2. coram Bich., & dec.477. num.10. coram Emerix Jun.*

Præſertim quia quando etiam prædicta ſubſcriptio non fuiſſet formiter recognita ſat eſſet, quod approbata fuiſſet ab eodem Alexandro in publico Inſtrumento diviſionis bonorum, quæ in communi poſſidebantur inter memoratum Æquitem Coſpium fratrem uterinum dictæ Mariæ Magdalenæ, & eamdem Mariam Magdalenam ſubinde ſtipulato de anno 1666., in quo occaſione quietantię finalis ab eodem Alexandro factæ dictum fuit -- *come anche la detta Signora Maddalena, e per eſſa il detto ſuo Curatore la metà di ſcudi 600., che detto Signor Cavalier' Ottaviano Coſpi doveva rendere per la Dote ritenuta dalla Signora Maddalena Motti Madre di detto Signor Cavaliere An-*
3 *tonio Maria* -- Unde de realitate, veritate, & legali efficacia ejuſdem Apocæ, & confeſſionis dubitari amplius non valuit, hoc ipſo, quod fuit approbata, & confirmata per publicum dictæ diviſionis Inſtrumentum, ut arguit, & approbavit præcedens Deciſio *ſub* §. *Siquidem in ordine*: & ultra Authoritates ibidem laudatas dixi Ego in meo tractatu *de Commerc., & Mercat. diſc.82. num.26., Rota coram Ninot. dec.10. num.9., Ferentill. ad Buratt. dec.611. ſub num.16. verſ. Secundum requiſitum, & in Ariminen. Archipresbyteratus* 14. *Martii* 1710. §. *Tot. ſuperlativis coram Eminentiſſimo Scotto, & in Baren. Cenſuum, & Legati* 23. *Januarii* 1711.

§. *Et*

Digitized by Google

§. *Et quod magis urget coram Eminentiſs. Priolo*.

Nihil adverſante, quod approbatio inſtru-
mentalis prædictę Apocæ proceſſerit non
a dicto Alexandro fratre, & reſpective Tu-
tore ejuſdem Magdalenæ, ſed ab alia Per-
ſona, nempe Pellegrino de Benedictis, qui
ad effectum celebrandi Inſtrumentum præ-
narratæ diviſionis deputatus fuit a Judice
ejuſdem Magdalenæ Curator, quia aliud eſt,
quod pro valide obliganda dicta Muliere
minore adhibita fuiſſet ſolemnitas præfati
novi Curatoris, aliud vero, quod prædictus
Alexander in dicto Inſtrumento non inter-
venerit, quia cum illius interventus ſit in-
dubitatus, & apertiſſime eliciatur ex littera
dictæ diviſionis celebratæ -- *trà li Signori
Cavalier' Antonio Maria Coſpio da una parte,
& il Signor Aleſſandro figlio del Signor Cap.
Nicolò Battiſti per la Sig. Maddalena ſua
Sorella Carnale*. -- Hinc ſimplex hic inter-
ventus dicti Alexandri, quando etiam ac-
cidentalis fuiſſet, etſi ad intentum Joannis
4 de Binis ſufficeret ad hoc, ut ea, quæ ipſo
vidente, & non reclamante dicta, & ſtipu-
lata fuerint ſuper facto proprio, impugnari
amplius non poſſent, per ea, quæ obſervant
*Bald. in l. prima in primo notabili C. de condit.
indebit, Caſtren. in l. ex hoc jure 5. num. 36. ff.
de Juſtit., & Jur., Amat. reſol. 11. n. 1. ad 4.,
Salgad. in Labyr. Credit. par. prima cap. 8. n. 5.,
& ſeqq. Merlin. de pignor., & hypoth. lib. 2.
quæſt. 36. n. 22., Rota in Romana Jocalium ſuper
Marghberytis 4. Aprilis ejuſdem Anni §. In
præſenti verſ. At per conſequens ſi Cardinalis,
confirmata 27. Aprilis 1711. §. Eoque certius,
& §. Quibus circumſtantiis, & ſeqq. coram
R.P.D. Molines*.

Quanto fortius hic ipſe diſcurſus procede-
re debet in præſenti facti Themate, in quo
dicti Alexandri interventus non accidentalis,
nec occaſionalis fuit, ſed uti Principalis ad
effectum conficiendi dictam finalem quiètan-
tiam, ibi -- *e detto Aleſſandro Battiſti fa fine,
e quietanza a detto Signor Cavaliere preſente
d' ogni, e qualunque intereſſe*. -- Non obſtan-
te, quod ſubinde etiam præfata Magdalena
expoſuerit aliam conſimilem quietantiam
ſubſequentibus iſtis verbis conceptam, ibi --
*come anche la detta Signora Maddalena, e per
eſſa il detto ſuo Curatore la metà di ſcudi 600.,
che detto Signor Cavaliere Ottaviano Carlo Co-
ſpio doveva rendere per la Dote ricevuta dalla
Signora Maddalena Motti Madre di detto Si-
gnor Cavaliere Antonio Maria*, -- quia omni-
no erat neceſſe, quod dicta quietantia fie-
5 ret etiam ab ipſa Muliere cum authoritate
alterius Curatoris, dum nuda, & ſimplex
confeſſio de recepto facta ab ipſo Tutore
non produxiſſet efficacem effectum libera-
tionis ejuſdem Æquitis Coſpii, niſi una ſimul,
& ſemel talem liberationem præviis Statu-
tariis ſolemnitatibus conſequutus fuiſſet a
præfata Magdalena ex ea clara Juris cenſura,
6 quod confeſſio de recepto facta a Tutore, ſi-
ve Curatore nunquam præjudicat Pupillo,
ſeu minori, ex decreto *Text. in l. Centum
§. Sed an, & ipſas, ibique Gloſſ., Bartol., &
communiter Scribentes ff. de confeſſ., Ancharan.
in cap. Statutus §. Siquidem prope fin. de re-
ſcript. in 6., & conſ. 57. in fin., Roman. conſ.
353. per tot., Barbat. conſil. 8. lib. 2., Borgnin.,
de Tutor. n. 274., Montan. de Tutor., & Cu-
rat. regul. 9. n. 23., Gratian. diſcept. for. cap.
766. n. 56., & cap. 878. n. 3., Mart. Medic. de-
ciſ. Senen. 68. n. 12. & ſequen., & per tot., &
examinat. 45. n. 2., & infra verſ. Retinendo,
& deciſ. 72. n. pariter 2.; & per tot., Surd.
dec. 229. n. 24., & ſeqq. par. 2. diverſ., & de-
ciſ. 35. n. 12. part. 6. Recentior*.

Similiter, & denuo incontrovertibile emi-
cuit aliud Creditum ſcutorum 1040. 74. pro
Legitima, quæ præfatæ Mariæ Magdalenæ
de Baptiſtis erat debita in hæreditate Nico-
7 lai ejus Patris, dum in tali ſaltem quantita-
te liquidata fuit per Peritum judicialiter ele-
ctum, & ad ejus normam admiſſa in mea
præcedenti Deciſione *ſub §. Approbatum, &
plur. ſeqq*.

Abſque eo quod obſtare potuerit, quod
Nicolaus reliquerit dictæ Mariæ Magdalenæ
filiæ certa bona valoris ſcut. 900., pro omni,
& toto eo, quod ab ejus hæreditate petere,
aut prætendere valuiſſet, quia quoties, prout
hic, apparet, quod prædictum relictum
quantitatem legitimæ non adæquat, ſemper
remanet in facultate legitimarii legitimę
8 ſupplementum expetere juxta celebre re-
ſponſum Imperatoris Juſtiniani A. Mennæ
Leg. omnimodo 30., ibi = *Id quod minus por-
tione legitima ſibi relictum eſt ad implendum
eam ſine ullo gravomine vel mora exigere -- Cod.
de Offic. Teſt. communiter amplexum*, ut vide-
re eſt apud *Groſſ. de ſucceſſ. §. Legitima q. 32.
n. 2., & 3., Mantic. de conj. ct. ultim. volunt.
lib. 2. tit. 3. num. 27., Rot. dec. 46. num. pri-
mo part. 13., & dec. 112. num. 8. part. 17.
recent., & coram Emer. Jun. dec. 51. num. 5.
& 6., & in Urbevetana Supplementi Legiti-
mæ 18. Aprilis 1698. §. Et ratio cor Emo del-
la Tremoille, & in Nucerina Legitimæ 3. Fe-
bruarii 1702*.

Et juridicus effectus, qui ex tali prohibi-
tione reſultat, ille ſolummodo eſt, quod
niſi a Legitimario probetur, quod legitima
9 ſit major relicto, præſumatur pro Judicio
paterno, quæ tamen præſumptio ſtatim ceſ-
ſat, hoc ipſo, quod portio Legitima in ma-
jori quantitate apparet liquidata, ut eſt *Text.
in leg. Divus ff. de integr. reſtit., & in leg.
10 admonendi ubi Doctores ff. de Iur. Iuran.* latè
& bene docent *Bero in cap. Raynutius n. 245.
de Teſtam. Alex. conſil. 33. num. 4. libr. 4.,
Corn. conſil. 77. ferè per tot. volum. 2., Burſatt.*

Digitized by Google

conſil. 250. num. 20., Caphal. conſil. 404. n. 18.
libr. 3., & ante conſil. 142. num. 27. libr. pri-
mo, Menoch. de arbitr. Iudic. *conſil. 189. n. 15.,*
& conſil. 18. ex num. 3. & ſequent., Rot. apud
Conſtantin. ad Stat. Urb. tom. 3. dec. 104. ex n. 7.

Sentientes Deffenſores vim, & efficaciam
præmiſſorum ſatagebant, prout ſatagerunt
in præcedenti cauſæ propoſitione in diminu-
tionem præfatæ Legitimæ calculari Credita,
quę a dictis Fratribus de Baptiſtis ex Perſona
Alexandri eorum Patris deduci prætendeban-
tur ab hęreditate prænarrati Nicolai, ſed
Domini aures præbere nequiverunt, quia
aliis omiſſis reſponſionibus per Informantes
pro Ioanne Bino adductis prædictæ prætenſio-
ni reſiſtere viſum fuit, quod præfatus Alexan-
der filius fuit hæres ſimplex dicti Nicolai, &
moderni Fratres de Baptiſtis adiverunt pari-
11 ter ſine Inventario Paternam hæreditatem
ejuſdem Alexandri, undè Iura hæreditaria
per hujuſmodi non beneficiatam adhibitio-
nem remanſerint omnino confuſa, nec am-
plius deducibilia, quemadmodum latè fir-
matum fuit in præcedenti deciſione §. *Al*
infractionem.

Nil adverſante quadam atteſtatione Petri
Antonii Cittadini, quod memorati Fratres
de Baptiſtis adhiverint hæreditatem Alexan-
dri Patris, cum Beneficio legis, & Inven-
tarii ſub die 27. Iulii 1689., quia eidem nul-
la valuit adhiberi fides, tum quia Inventa-
12 rium debet fieri, & exhiberi per actum fa-
cti, tum quia una ſimul, & ſemel ad hunc
effectum, ut Inventarii Beneficio, & ſepa-
rationis ab illo reſultantis juvari poſſint, do-
cere debent, quod illud ſit legitimè factum
13 ad formam celebris, *Text. in leg. fin. cod.*
de Iur. deliberan.; Undè ſi non ſuffragaretur
Inventarium minus legitimum, & adver-
tunt *Fhanucc. de* Invent. *quæſt.* 238. *num. pri-*
mo, & perpetuo dixit *Rot. in Romana, ſeu*
Ferrarien. Cambii 30. *Iannarii* 1711. §. *Nul-*
litatem coram Eminentiſſimo Scotto, & in Aſcu-
lana fideicomm., ſeu relevationis indemnitatis
23. *Aprilis* 1714. §. *Siquidem coram R. P. D.*
meo Lancetta, & in Lauretana Cenſuum 22.
Martii 1715. §. *Fratres &c., & §. Sanè co-*
ram R. P. D. meo Foſcara; Multo minus ſuf-
fragari valuit nuda fides abſque eo quod de
eo aliquo modo doctum fuerit, ex eo quia
ſimplex declaratio de adeunda hæreditate
14 cum beneficio legis, & Inventarii nil ponit
in eſſe, nec velleitates, ſive proteſtationes,
& pręſervativæ incompatibiles, cum actu
verificato adhibitionis hęreditatis tollere va-
lent qualitatem hæreditariam, ut alias dixit
Rot., & ſignanter in deciſ. 16. *num.* 24., *&*
ſequent. part. 19., *& in Peruſina Dotis* 20. *Iu-*
nii 1701. §. *Quod actus vera coram clar. me-*
mor. Card. Caprara, & in Bononien. fideicom.
miſſi de Volta 6. *Maii* 1709. §. *Nec obſtat co-*
ram bon. me. Epiſcopo Labacen.

Aſt admiſſa etiam, & non conceſſa prędi-
cta adhibitione, cum beneficio legis, & In-
ventarii, nil tamen in pręſentibus circum-
ſtantiis relevaret, ex eo quia de ſufficienti
redditione rationis nullibi doctum fuit, ut
Iuris eſt, per Iudicis Sententiam, & quod
plus eſt poſtquam eam reddere incoharunt
coram Perito, ex poſt iidem Fratres de Ba-
ptiſtis ad ſolutionem debitorum hæreditario-
rum Alexandri Patris devenerunt, unde ne-
mo non videt, quod ea pro non reddita per
ipſos etiam habita fuit, quando tamen ſat de
cætero foret, quod Iudicis Sententia non ad-
15 fuiſſet, ad hoc ut bonorum ſeparatione a
prędicta redditione rationis unicè reſultante
juvari non poſſent, ut adductis concordant
16 alias reſpondit, *Rot. in Veliterna Pecunia-*
ria 30. *Ianuar.* 1713. §. *Abſque eo quod cor.*
R. P. D. meo Criſpo.

Minuſque officiente, quod Hęres grava-
tus non teneatur Inventarium conficere, &
poſſit, non obſtante Inventarii defectu alle-
gare competentiam detractionum, quia id
17 non procedere animadverſum fuit reſpectu
Legatariorum, & Creditorum Hæreditatis
18 Defuncti, ut diſtinguendi Caſum a Caſu do-
cent *Caſtrenſ. in leg. cum tale §. Titius hære-*
dem ff. de condition., & demonſtration. num. 2.
in fin., Ruin. conſil. 159. *num.* 25. *lib.* 3., *Soc-*
cin. Iun. conſil. 152. *num.* 5. *libr.* 1., *Pariſ.*
conſil. 25. *num.* 47., *&* 82. *lib. primo, Mantic.*
de conject. ultim. volunt. libr. 7. *tit.* 6. *num.* 4.,
Gratian. diſcept. forenſ. cap. 215. *num.* 6 *cum*
ſequent., Franch. dec. 39. *ſub num.* 3., *Rota*
in Romana Pecuniaria ſeu Locorum *Montium*
11. *Iunii* 1706. *in Mantiſſ. ad* Cardin. *de Luc.*
ad Mater. de Teſtam. *dec.* 38. *num.* 50., *& in*
Ravennaten. Immiſſionis 20. *Iunii* 1707. §. *Præ-*
terea verſic. quidquid coram R. P. D. meo Al-
drovando, & proinde poſita qualitate hęre-
ditaria mediata ipſius Nicolai mediante Per-
ſona Alexandri Patris in Fratribus de Bapti-
ſtis, & excluſo beneficio Inventarii, quod
exhibitum umquam fuit, nec in Sacra Rota,
nec coram Perito, qui Statum hæredita-
rium eo modo, quo potuit ex ſolis documen-
tis allatis per dictum Ioannem Binum ad
hunc ſolum effectum ſuam liquidandi quan-
titatem Legitimę firmaverat, parum obeſſe
authumarunt Domini, quod cum Hęreditas
dicti Nicolai Senioris conſiſtat in bonis ſtabi-
libus legitima debita dictę Mariæ Magdale-
nę in dictis ſaltem ſcutis 1040. 74., non ſit
ſolvenda in pecunia numerata, ſed compen-
ſanda cum Credito pecuniario pręfatorum
ſcutorum 3000., per memoratum Ioannem
Binum reſtituendorum, quia quando, prout
hic Creditum controverſæ Legitimæ fuit ju-
19 dicialiter in dicta ſumma liquidatum, eſto
quod illa de jure perſolvenda veniret ex ipſis
bonis ſtabilibus, adhuc eidem retentio de-
negari non valet, donec, & quouſque præ-
dicta

20 dicta bona ei tradita non fuerint ad *Text. in leg. unica cod. etiam ob Chirograph. pecuniar.*, *Gram. dec.* 58. *num.* 2., *Surd. dec.* 46. *n.* 9. *Rot. coram Ludoviſ. dec.* 254. *num.* 3., ibique *Adden. num.* 7., *& in recent. dec.* 365. *n.* 11. *part.* 11., eodem modo, quo Creditor in pe-
21 cunia poteſt bona Debitoris retinere, quouſque ei debitum perſolvatur, ut eſt egregius *Text. in leg. ſi non ſortem* §. *Si centum ff. de condit. indeb.*, ibi *Agerantem retinebitur donec debita pecunia ſolvatur* ==, *Gloſſ.* ibidem in verbo retinebitur, & *Bart. in fin. Caſtrenſ. in leg. ſi quis aliam num.* 4. *verſic. adde quartum Caſum ff. de ſolution.*, *Neguſan. de pignor. in* 2. *mem.* 3. *part. num.* 20., *Curt. Iun. in Tractat. de Feudis in* 2. *part. quæſt.* 6. *princ. in fin. verſic. vel aliter Berſan. de compenſ. cap. primo quæſt.* 12. *num.* 17., *Surd. dec.* 46. *n.* 9. *Rot. dec.* 130. *num.* 6. *poſt Zacch. de oblig. Camer.*, & ſæpe ſæpius, ita æqui bonique ratione ſuadente ad effugiendos inanes circui-
22 tus admittitur compenſatio, quamvis de quantitate ad ſpeciem ad *Text. in leg. ſi neceſſarius* §. *Final. ff. de pignorat. action.*, *Cravett. conſil.* 148. *num.* 2., *Cephal. conſil.* 658. *num.* 25. *lib.* 5., *Pariſ. conſil.* 100. *num.* 36. *lib.* 2., *Fab. Anna conſil.* 101. *ex num.* 2., *& ſequent. uſque ad num.* 7., *Zacch. de obligat. Camer. q.* 18. *ex num.* 23., *& ſequent.*, *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 356. *n.* 29., *& ſequen.*, *Baldacc. in obſerv. ad Ramon. conſil.* 71. *ſub num.* 29. *verſic. ſaltem pro favorabiliori tom.* 3., *Cardin. de Luc. de regal. diſc.* 106. *num.* 5., *Rot. coram Merlin. dec.* 724. *num. final.*, latè, & bene aliis adductis *deciſ.* 34. *ex num.* 19., *& plur. ſequent.*, inter impreſſ. poſt Oleam de *Ceſſ. Iur.*, *& act.*

PERUSINA REINTEGRATIONIS SUPER FRUCTIBUS.

Veneris 19. *Februarii* 1717.

ARGUMENTUM.

Cui ſpectat legitima, ſpectant etiam alimenta, quæ præſtanda ſunt de bonis parentum non vero de propriis. Tutor, ſive Adminiſtrator debet reddere rationem de bonis adminiſtratis, & in quietantia debet ponere partitas dati, & recepti una cum reſtitutione reliquatus. Quietantia autem iſta ſi ſit vaga, & generalis non eſt attendenda neque pro parte valere poteſt, & pro parte non, & declarata nulla ſemper talis exiſtimari debet, donec contrarium probetur. Capitula matrimonialia ſemper attendi debent, & prævalere tamquam verba partium, & non Notarii.

SUMMARIUM.

1 *Adminiſtrator rationem reddere debet de fructibus perceptis.*
Amplia num. 2.
3 *Alimanta præſtanda ſunt de bonis Paternis, non autem de bonis propriis.*
Amplia num. 4.
5 *Tutor vel alius adminiſtrator ut remaneat liberatus neceſſe eſt ut in quietantiis ponat partitas Dati, & Recepti una cum reſtitutione reliquatus.*
6 *Quietantia vaga, & generalis attendi non debet, neque poteſt pro parte valere, pro parte non* num. 7.
8 *Quietantia pro nulla declarata in deciſionibus pro tali ſemper exiſtimari debet, donec deciſiones revocatæ non fuerint.*
9 *Iura noſtra Iudicantium religioni in obſcuris materiis arbitrium remittunt. Qui debeat mediam ſeligere viam* num. 10.
11 *Cui debetur legitima debentur etiam fructus illius.*
12 *Effectus renunciationis nequit extendi ad bona nec a renunciante, nec a renunciatario cogitata.*
13 *Capitula Matrimonialia ſemper attendi debent & prævalere tamquam verba partium, & non Notarii.*

DECISIO DCCLXXXVIII.

Quamquam, ut innuimus in alia contemporanea Deciſione ſub die 23. Januarii 1713. Sacra Rota cenſuerit Joanni de Binis bonificandas eſſe binas partitas, nempe ſc. 300. quæ tamquam de hæreditate Materna, competebant Mariæ Magdalenæ eiuſdem Ioannis Autrici, & ſcut. 1040. 74. pro legitima eidem Mariæ Magdalenæ debita in bonis Nicolai Senioris Patris, nulla tamen in ea capta fuit reſolutio quoad præſens dubium fructuum correſpective ad præfatas partitas prætenſorum a prælaudato Ioanne, & perceptorum ab eodem Alexandro ſpatio decem annorum, & duorum menſium a die obitus dicti Nicolai Senioris Patris, uſque ad diem contracti Matrimonii eiuſdem Mariæ Magdalenæ, & quia a Perito calculati fuere in ſcut. 1070. 88. & pro fructibus legitimæ, quæ eidem Mariæ Magdalenæ debebantur in bonis fructiferis a die prima Decembris 1669. quo Maria Magdalena ob contractum Matrimonium, a domo Paterna diſceſſit, nec in ea amplius alimenta recepit, qui fuerunt a Perito calculati a die prima Decembris 1669. uſque, & per totum menſem Februarii 1679. in ſc. 417. 63. ad rationem nempe ſcutorum quinque pro quolibet centenario, & a die 2. Martii 1679. uſque, & per totum menſem Decembris 1711. in aliis ſcut. 1185. 94. nempe ad rationem ſcutorum quatuor pro quolibet centenario, & ſic in totum in ſcut. 1603. 57. & propterea reintegrato hodie examine cauſæ per particulare dubium — *An, & qui fructus legitimæ debeantur, itaut mandatum ſit relaxandum* — Domini reſponderunt — *fructus legitimæ, & bonorum Maternorum deberi iuxta modum inferius exprimendum.*

Quod enim attinebat ad fructus bonorum Ma-

Materiorum ab Alexandro tamquam Tuto-
re, & Curatore Mariæ Magdalenæ Sororis
perceptos a die ſuſceptæ Tutelę, & admini-
ſtrationis per obitum Nicolai Patris ſequu-
tum die 7. Iunii 1659. oſque ad diem Matri-
monii ab ipſa Maria Magdalena contracti
cum ipſo Joanne Bino, & a Perito, ut ſupra
liquidatos, & calculatos in ſumma ſcuto-
rum 1070. 88. eos de iure debitos eſſe eidem
Ioanoi eius Defenſores aſſerebant tamquam
perceptos ex bonis propriis ipſius Marię Mag-
1 dalenæ; & de quibus tamquam per Alexan-
drum adminiſtratis, ipſe, vel eius hæres ra-
tionem reddere debet, quemadmodum alias
reſpondit *Rot. decis.587. nu. 11. par. 19. rec.*
& dec.351. nu.3. coram Emer. Jun. & dec.34.
nu.24. inter recollect. ad ornat. Card. de Luca
de Judic. in Mantiſ.

Non obſtante, quod Informantes pro Fra-
tribus de Baptiſtis reſponderent, quod de
præfatis fructibus nec Alexander, nec ipſi
rationem reddere tenerentur, ex eo quia
2 cum pręfatus Alexander alimenta in eius do-
mo eidem Magdalenę pręſtiterit, dicti fru-
ctus ex iiſdem alimentis cenſeantur conſum-
pti; Quoniam obiecti efficaciam admittebant
quoad fructus legitimę, quos ideo Peritus
nonniſi a die contracti Matrimonii impoſte-
rum calculavit, non autem quo ad fructus
perceptos in bonis Maternis ex ea ratione,
quia alimeota dictę Marię Magdalenę Sorori
pręſtari deberent ab Alexandro fratre, tam-
quam Patris hęrede, & ex Paterna ſubſtan-
3 tia, ac ex fructibus bonorum Paternorum,
& legitimæ ei debitę, non autem ex bonis
propriis ex connotatis per *Molin. de Primog.*
Hiſpan. lib.2. cap. 15. num. 6. 7., & 8. Manſ.
conſult.142. num.8.

Maxime quia, ut ipſi ſubnectebant fructus
legitimæ pluſquam exuberantes erant pro
illius congrua, & honeſta ſubſtentatiooe, dum
4 ea Alexander retinebat in Monaſterio S. Iu-
lianæ, in quo nonniſi ſcut. 30. quolibet anno
perſolvi ſolent; Vnde tam habito reſpectu ad
bona ſtabilia, quę Nicolaus Pater eidem Ma-
riæ Magdalenæ legaverat valoris ſcut. 900.
quam habito reſpectu ad legitimam eidem
Mariæ Magdalenæ de iore debitam in bonis
fructiferis a Perito liquidatis in ſcut.903.&
calculati utriuſque generis bonorum fructatu
ad rationem ſcut.5. pro quolibet centenario,
& anno, prout illos calculavit Peritus in di-
cta ſua relatione præfatos fructus aſcendere
videbantur ad conſiderabilem ſummam pluſ-
quam ſufficientes pro alimonia ipſius Mulie-
ris alendę.

Et qoamvis in omnem caſum informantes
pro Fratribus de Baptiſtis replicarent, quod
de eiſdem fructibus nec Alexander, nec ipſi
amplius rationem reddere tenerentur, ex
quo nen oratus Alexarder paulo poſt ſub-
ſcriptionem Capitulorum Matrimonialium
ſub die oempe 12. Septembris 1669. genera-
lem qoietantiam ſuę adminiſtrationis repor-
taſſet, per quam omnia ſolidata fuerint; ni-
hilominus huic ſubſidiarię replicationi ſolide
reſpondebant iidem Informantes pro dicto
Ioanne Bino, quod pręlaudata quietantia nil
operari valebat, ex quo ſit nimis vaga, &
generalis, & non contineat diſpoſitionem
5 partitarum Dati, & Recepti una cum reſtitu-
tione reliquatus, prout de iure neceſſe eſt ad
hoc, ut Tutor, ſive quilibet alius admini-
ſtrator legitime remaneat liberatus ad firma-
ta per *Rot. in decis.183. num.3. & decis.873.*
nu.1. & 5. coram Dunozett. Iunior. & dec.1310.
num.2. & per tot. coram Pen., & ponderatum
fuit *in mea prima Deciſione ſuper reſervatis*,
§. *Quo vero*.

Et ſine dubio, ut iidem animadvertebant
præmiſſa reſponſio ſibi locum vindicabat in
præſentibus circumſtantiis, io quibus cum
SacraRota cenſuerit bonificare præfato Joan-
ni alteram partitam ſc.300. quam Alexander
nomine Mariæ Magdalenæ exegerat ab
Æqnite Coſpo, non obſtante dicta genera-
6 liſſima quietantia ex hoc pręcipuo fundamen-
to, quod prænarrata quietantia tamquam
vaga, & generalis attendi non deberet, ut
in præcedenti Deciſione ſuper altero Dubio
7 ſub dicto §. *Quo vero*, inde oriatur, quod
præfata quietantia minime poſſit pro parte
valere, & pro parte non valere, ſed tam-
quam pro nulla declarata in prædictis ante-
8 cedentibus reſolutionibus. ea ſemper pro tali
exiſtimari debeat donec, & quouſque eædem
deciſiones revocatæ non fuerint, quemad-
modum pręſcripſere notiſſimæ Conſtitutioues
Apoſtolicæ, de quibus *Rota in Carpentoraten.*
Fideicommiſſi ſuper portione Petri 13. Maii 1712.
§. final. cor. Eminentiſſ. Priolo.

Ex his igitur, quamvis DD. putaverint in
genere ſubſiſtere poſſe creditum Joannis de
Binis, ex quo fructus legitimæ ſufficere va-
luerint pro alimonia ipſius Mulieris educatæ
pro majori temporis parte in Monaſterio S. Ju-
lianæ, in quo minores occurrunt expenſæ;
nihilominus quia noo ſemper in eodem Mo-
naſterio moram traxit, & probabatur per
Defenſores Fratrum de Baptiſtis, quod etiam
in Domo paterna honorificam manutentio-
nem ab eodem Alexandro fuerat conſequuta;
hinc DD. in hoc rerum anfractu, in quo ne-
ſciebant an fructus legitimæ, & bonorum
maternorum vere omnes in prædicta alimo-
nia præſtanda eidem Mariæ Magdalenæ con-
ſumpti fuerint; Imo reputantes potius inve-
roſimile eſſe, quod omnes fructus tam legi-
timæ, quam bonorum maternorum univer-
ſaliter erogati fuiſſent in manutentione præ-
dictæ Mulieris una cum Alexandro fratre
uxorato in Domo paterna conviventis, illud
9 ſectando arbitrium, quo Iura noſtra judican-
tium religioni in hiſce ſub obſcuris materiis
remit-

remittunt ; decernere decreverunt , quod bonificatis fatribus de Baptiſtis ſcutis decem menſtruis pro alimonia præſtita prælaudatæ Mariæ Magdalenę pro eo , quod , eiſdem meſtrualitatibus bonificatis , ſupereſſet , fo-
10 ret favore dicti Ioanni Bini relaxandum mandatum tali modo mediam viam in taxatione dictorum alimentorum ſeligendo ſicuti advertunt *Mareſcott. var. reſol. lib.2. cap.83. num.68., Menoch. de arbitr. conſ.169. num.1., Rot. cor. Priol. dec.212. num. 3., & in Recen. deciſ.241. num.11. par.19.*

Tranſeundo autem ad fructus legitimæ pro rata bonorum fructiferorum a die contracti matrimonii quo tempore ceſſavit in Alexandro fratre cauſa illorum conſumptionis in Puellæ alimentis , & quos Peritus calculavit in ſumma ſc. 1603. 57. eos deberi Domini authumarunt ſub eo potiſſimo fundamento , quod quemadmodum prefato Ioanni Bino ex perſona ſuæ Auctricis debita eſt legitima, ita
11 etiam illius fructus in ſequelam illius dominii , quod Iura noſtra transferunt pro rata legitimæ in ipſum legitimarium juxta diſpoſitionem *Text. in l. Papinianus §. Unde ſi parent C. de in offic. Text.*, & aliis adductis firmavit *Rot. in Tridentina Bonorum , ſeu Immiſſionis ſuper reſervatis 25. Februarii 1707. §. Quapropter coram Eminentiſſimo Scotto , & in Æſina legitimæ 21. Januarii 1709. §. fin. coram Reverendiſſimo D. Molines.*

Abſque eo quod obeſſe potuerit unicum illud obiectum , quod cum prędicta Maria Magdalena intuitu renunciationis factę favore Alexandri fratris recepiſſet ſc. 3000. in dotem ſibi aſſignata , ac Iura recuperandi quoddam Prędium poſſeſſum a Portia Amatucci , cogendi non ſint prelaudati fratres de Baptiſtis ad ſolutionem prefatorum fructuum quouſque dictus Ioannes tam dicta ſc. 3000. in pretium ſuę renunciationis , quam prędictum Predium non reſtituat . Quoniam quoad Prædium ſublata remanſit omnis ambago ex puro facto , ex quo conſtitit , quod Prędium prefatum unquam fuit a prelaudata Portia recuperatum , & proinde tamquam non recuperatum Ioannes ad nullam ipſius reſtitutionem tenetur . Quo vero ad dicta ſc.3000. ea nil penitus commune habere cum legitima compertum fuit ; dum illa fuerunt expreſſe promiſſa correſpective ad bona propria materna eiuſdem Magdalenę , non autem correſpective ad legitimam ex bonis paternis omnino conſequendam , ut apertiſſime legebatur in ipſo Inſtrumento matrimoniali , ibi -- *con eſpreſſa conditione però , che venendo il caſo , che detto Signor Giovanni , e detta Signora Maddalena voleſſero conſeguire dal d. Sig. Aleſſandro li Beni di Pozzolo* (quæ erant bona propria Marię Magdalenę obventa ab hæreditate materna) *ſiano tenuti , come detto Signor Giovanni promette &c. rendere , & reſtituire a detto Signor Aleſſandro li detti ſc.3000. dote predetta* -- Vnde cum integra ſumma ſc.3000. promiſſa extiterit in pretium bonorum maternorum non autem in pretium legitimæ Mariæ Magdalenę debitæ in bonis pa-
12 ternis , inde conſequitur quod effectus dictę renunciationis extendi non poſſint ad bona materna de quibus nec a renunciante , nec a renunciatario fuit cogitatum ad *Text. , & in l. ſi ex pluribus 89. in princip. ff. de ſolut. Mantic. de tacit., & ambig. lib.26. tit. 6. num. 18., Rocc. diſput. Iur. cap.55. num. 4., Hodiern. ad Surd. deciſ.176. num.8., Rot. in Romana Renunciationis 11. Ianuarii 1711. §. 42. cor. Me.*

Neutiquam attenta ſubalterna reſponſione, quod in pertinentiis Puteoli nedum ſita fuerint bona materna , ſed etiam duo Prædia per communem Patrem Mariæ Magdalenæ relicta pro ſua legitima , & ſic ſuperius expreſſa conventio referri debeat nedum ad bona materna in dictis pertinentiis Puteoli exiſtentia ; ſed etiam ad Bona per Patrem Marię Magdalenæ legata , quoniam obiectum ſtatim ceſſabat hoc ipſo, quod ex lectura Apocæ matrimonialis in eodem Inſtrumento dotali inſertæ coruſcabat, quod prænarrata conventio coarctata, & limitata tantum fuerat ad caſum illum in quo Maria Magdalena conſequi voluiſſet bona propria in pertinentiis tantum Puteoli exiſtentia, ibi -- *e volendo detto Sig. Giovanni li Beni di Pozzolo toccati in parte alla medeſima Sig. Maddalena d. Signor Aleſſandro ſi obliga* -- Illa enim verba -- *toccati in parte alla medeſima Signora Maddalena* -- adiecta bonis Puteoli , aperte oſtendebant bona propria eiuſdem Magdalenæ paulo ante cum Æquite Coſpio fratre uterino diviſa , & eidem Magdalenę in partem obventa, non obſtante quod poſtmodum in eodem Inſtrumento dotali dictum fuerit , quod dicta ſc. 3000. -- *ſiano, e s' intendano eſſere de' beni paterni , materni , proprj , aviti* -- proinde reſtitutio præfatorum ſc. 3000. in genere correſpective promiſſa fuerit tam ad bona materna , quam paterna, quia cum in Capitulis Matrimonialibus dicta ſc. 3000. tantum expromiſſa fuerint correſpective ad bona propria , & materna , quę adamuſſim correſpondebant pretio prædictorum bonorum prorſus neglecta æſtimatione anni 1685. effectum non ſortita , hanc datum non erat Partibus facere extenſionem ad bo-
13 na etiam paterna , & in diſcrepantia Inſtrumenti dotalis cum Capitulis Matrimonialibus , hæc ſemper attendi , & prævalere debent tamquam verba Partium , & non Notarii , ut tradunt *Marcian. diſput.14. a num.23. ad 29., Capyc. Latr. deciſ.2. num.23., & ſeqq., Rot. in Romana renunciationis 16. Januarii 1713. §. Abſque eo quod coram* Me.

Et ita iuxta prædictum modum quoad fructus bonorum maternorum Domini reſolverunt utraque &c.

RO-

ROMANA PECUNIARIA.

Ven. 26. Februarii 1717.

ARGUMENTUM.

Apocha per verba generalia abſque ulla cauſæ expreſſione redditur inefficax, non obſtante Urbis ſtatuto, quod mandat debere exequi, nam tale ſtatutum, utpote ordinatorium, & non deciſorium, non eſt ſervandum extra forum Capitolinum, præterquam ſi agatur de pœna ſumma etiam cauſa ex conjecturis habita valeat ad illam reddendam efficacem, præſertim, ſi ſit convalidata ex facto illam condentis; Non numeratio pecuniæ in Apocha *per altrettanti* non mandat executionem ſi probetur cauſa illam reddens obligatoriam.

SUMMARIUM.

1 *Mandatum validum, & juſtum omnimodam promeretur executionem.*

2 *Apocha per verba generalia abſque ulla expreſſione cauſæ invalida, inefficax, & nullo modo obligatoria cenſetur.*

Urbis ſtatuto non obſtante quod mandat abſque ulla cauſa concepta debere exequi n. 3. & n. 6.

Quod ſtatutum tamquam ordinatorium, & non deciſorium non eſt ſervandum extra forum Capitolinum n. 4. & n. 7.

Et ad ſummum procederet quando agitur de parva ſumma n. 5. & 7.

Limita n. 8.

9 *Cauſa elicita ex conjecturis eſt ſufficiens ad validandam Apocham*, & n. 10.

11 *Factum Condentis Apocham illam reddit obligatoriam.*

Præſertim confeſſio illius emiſſa in actu tertio, & proportionato n. 12.

13 Deciſiones *alias editæ a S. Rota ſuper eadem cauſa de ſtylo ſunt ſuppenendæ.*

14 *Pars pretii ſoluta, demonſtrat, quod per acta ſolutio facta pariter fuit in dictam cauſam.*

15 *Succeſſiva ratificatio, & acceptatio ſupplet vices veri, mandati.*

16 *Fides factæ ab addictis ſervitio partis non probant*, & n. 17.

18 *Non numeratio pecuniæ in Apocha* per altrettanti *non retardat executionem, ſi probatur cauſa reddens illam obligatoriam.*

19 *Non eſt locus conditionali obligationi donec conditio non adimpletur*, & n. 22.

Limita n. 20.

Amplia n. 21.

23 *Judicium favorabile ac acquieſcientia conſequitur eumdem effectum a contrahentibus volitum.*

24 *Depoſitio metu excommunicationis facta nullum irrogat præjudicium.*

25 *Poſtquam præcipientes executionem dederunt alieni præmio expromiſſo nequeunt ab eo reſilire.*

DECISIO DCCLXXXIX.

Amicabiliter compoſitio, & extincto pro tenui tantum ſumma ſcutorum 3000. menſtruo, & ad vitam duraturo legato ſcutorum 25. in ſuæ voluntatis ſignificationem relicto in Supremis, quas condidit, Tabulis Teſtamentariis glor. mem. Chriſtina Alexandra Suecorum Regina favore Andreæ Gademblad olim linguæ Sueticæ a Secretis ejuſdem Regiæ Majeſtatis cum Marchione Pompeo Azzolino ipſius Reginæ hærede mediato, eventus tulit, quod dum præfatus Andreas gaudebat impetratis, perquiſitus inſtanter fuiſſet, aliqua ſpe præmii propoſita per bon. mem. Patrem Marcheſium pluries ſuis miſſivis epiſtolis, de quibus in *ſuo Summar. n. 3. & ſeqq.*, ut Urbem Romam remearet, & dignaretur, tanquam optime inſtructus de omnibus, maximiſque ejuſdem Reginæ negociis totam ſuam operam impendere in perquirendis in ejus Secretaria Regia ſcripturis, notitiiſque neceſſariis pro repellendo Comite Leone de Wlfeldt prætendente a præfata Regiæ Hæreditate conſpicuam ſuorum Creditorum ſolutionem, & quamvis juſtis de cauſis hanc Provinciam aſſumere memoratus Andreas detrectaſſet, attamen urgentiori tandem Epiſtolæ ejuſdem Patris Marcheſii excitatus, ac denuo monitus, quod cum ipſe Sermonem habuiſſet *col Signor Marcheſe Pompeo Azzolini circa il conſaputo affare, egli con gran prontezza è condeſceſo a sborſare li tre mila ſcudi, oltre a gli altri tre mila già pagati a V. S. per il legato laſciatogli dalla glor. mem. della S. Real Maeſtà della Regina Criſtina di Svezia, conoſcendo, come ſtimo, che la ſomma già pagatali non era in tutto corriſpondente al ſuo dovere. Onde ſi muove adeſſo, anche a mia iſtanza a conſegnarmi un pagarò di tre mila ſcudi, per doverli convertire in uſo di V. S., ed in ſuo regalo, e profitto è però vero, che V. S. doverà all' incontro far diligenza nelle ſcritture, che il detto Sig. Marcheſe tiene appreſſo di ſe, come Erede di ſua Maeſtà, di qualche ricapito, e modo ſicuro, col quale poſſi liberarſi da ogni pretenſione, che abbi il Signor Conte d'Wlfelde contro di lui in virtù di certe lettere, che dice eſſer della Regina, obligatorie d'una ſomma di ducento ottanta mila ſcudi in circa; Si che quando V. S. darà, e conſegnerà nelle mie mani queſte Scritture &c., le conſegnerò ſubito à V. S. il Pagherò &c.* de qua in *Summario Andreæ n. 4.*, inde ſtatim votis annuens Romam petiit, & in evolvendi Regiæ Secretariæ pluribus Scripturarum voluminibus diverſis idiomatibus perſcriptarum omne ſtudium, atque operam convertit, donec, & quouſque diſtinctam, beneque digeſtam fecerit Italico idiomate relationem, de qua in ejus *Summ. n. 18.*

Satisfacta per præfatum Andream tali modo

do ſuſcepti muneris obligatione, ſolum ſupererat, ut condignum, expromiſſumque præmium conſequeretur: Aſt licet a memorato Patre Marcheſio prædicta Schedula obligatoria, ſive vulgò *Pagherò* a præfato Marchione Pompeo exarata extradita fuiſſet, mediante illius girata per *altrettanti* juxta ea, quæ in præcitata Epiſtola in hoc ſignato caſu ſpoponderat, attamen illius perſolutionem nonniſi in parva, ac modica ſumma ſcutorum 200. aſſequi valuit, taliter quod coactos fuit memoratus Andreas prædictum Marchionem Pompeum in Judicium vocare coram A.C. Thomato, a quo favorabile reportavit mandatum exequtivum pro reſidualibus ſcutis 2800., una cum obſolutoria ſententia ab exceptionibus, ſed a prædicto provocante Judicato Marchione Pompeo, Cauſa conſcendit ad Sacrum Auditorium, mihique commiſſa cum ſolita clauſula - *ſi quid exequendum*- in hodierna audientia DD. interrogavi - *An mandatum A.C. eſſet exequendum* & *affirmativum* reportavi reſponſum.

Validitas quippe, quæ nec in dubium revocata fuit, utpote abunde reſultans ex revolutione actorum, illiuſque juſtitia, quæ eminenter emerſit ex dicta Schedula, ſeu *Pagarò* a prædicto Marchione Pompeo exarata, cujus manus fuit in Actis recognita
1 præmiſſæ affirmativæ reſolutioni aditum ſatis amplum aperuerunt ex eo indubitato Iuris principio, quod mandatum validum, & juſtum omnimodam executionem promeretur ad tradita per *Rotam in Romana Pecuniaria* 26. *Maii* 1707. §. *Cum enim cor. R. P. D. meo Lanectta*, & *in Romana Cambii* 17.*Iunii* 1715. *cor. Mc*, & *in Reatina Servitutis* 2. *Decembris ejuſdem anni pariter cor. Mc*, & alibi paſſim.

Abſque eo, quod præfati mandati juſtitia obnubilari valuerit multiplicibus exceptionibus pro parte Defenſorum Hæreditatis jacentis prædicti Marchionis Pompei adverſus dictam Apocam oppoſitis, & ſignanter quod tanquam concepta per verba generalia, & generaliſſima, nempe = *Pagherò a requiſizione del Reverendiſſimo Padre Franceſco Marcheſi ſcudi tre mila, in fede &c.* = ſine ulla Cauſæ expreſſione, ex utraque Iuris cenſura invalida, inefficax, nulloque modo obligatoria
2 fuiſſet, quemadmodum expreſſe ſancitur ex *cap. ſi cautio* 14. *de fid. Inſtrum.*, & *in l. cum de indebito* 25. *verſ. ſi autem ff. de probat.*, & communiter firmant Doctores, & ſignanter *Gaill. obſer.* 13. *n.* 9. *lib.* 2., *Gomez. var. reſol. lib.* 2. *cap.* 11. *n.* 3., *Cancer. var. reſol. par.* 2. *cap.* 8. *de juram. n.* 99., *de Marin. var. reſol. lib.* 1. *cap.* 73. *n.* 1. *cum ſeqq.*, *Vela differt. Iur. cap.* 25. *n.* 4., *Manſ. conſult.* 280. *n.* 176. *Bertazzol. clauſ.* 34. *gloſſ.* 12 *per tot.*, *Graſſ. except.* 40. *n.* 1., & *per tot. de Angel. de confeſſ. lib.* 1. *qu.* 8. *effect.* 2. *n.* 1. *cum ſeqq. Berlich. dec.* 96. *in princ. Koppen. dec. German.* 34. *n.* 5., *Rot. cor. Cavaler. dec.* 263. *n.* 3., & 4., & *in Romana Pecuniar.* 2. *Iun.* 1686. §. *Cum enim*, & *ſeqq. cor. bo. me. Urſino*; Non obſtante Urbis Statuto *lib.* 1.
3 *cap.* 83. demandante hujuſmodi Apocarum executionem, & ſi ſine ulla Cauſa conceptarum, ex eo, quia, ut ajebant, vel tanquam ordinatorium tantum, & non deciſorium, non eſſe ſervandum extra Forum Capitolinum ad firmata per *Fenzon. in d. cap.* 83. *n.* 26., & firmavit *Rot. in Sabinen. Dotis n.* 2. impreſſa penes *Marcheſan. de Commiſſ. par.* 2. *fol.* 32., & *in dicta Romana* Pecuniaria 2. *Iunii* 1686. §. *Nec hujuſmodi cor. bo. me. Urſino*; Vel quod in omnem ca-
5 ſum procederet in modicis ſummis, non autem, ut in præſenti, in ſumma eximia, & conſpicua ſcut. 3000., ut proſequitur idem *Fenzon. ubi ſupra*, *n.* 23., & dixit *Rot. in d. Romana Pecuniaria ſub* §. *Tum magis quia*.

Quia, quidquid ſit de his omnibus, an Apocha ſeu *Pagherò* ſine ulla Cauſa concepta in præjudicium Commercii admittat hujuſmodi exceptionem, & quod illius vigore ejus executio in foro valeat retardari, quod
6 negative tenere videtur ad differentiam aliarum ſtipulationum *Graſſ. de except. except.* 40. *num.* 12., *Bonden. collect. legal.* 19. *volum.* 2. *num.* 180., *Card. de Luc. in ſua tract. de Credit. diſc.* 123. *num.* 10., & *diſc.* 25. *n.* 2. Et quod prædictum Urbis Statutum, utpote mere ordinatorium, non vero deciſorium,
7 attendi non debeat, niſi in Foro Capitolino, & in modicis pecuniarum ſummis. In caſu præſenti viſa eſt omnis abeſſe difficultas, quia præmiſſa Apocha, ſive *Pagarò* conſcripta apparet prædictum Marchionem Pompeum ex juſta, & rationabili Cauſa, tam ſupplendi legatum a prælaudata Regina eidem An-
8 dreæ relictum, & quod juxta legalem computationem, de qua *in leg. Hæreditatum ff. ad leg. Falcidiam* longe minus debito fuerat eidem Andreæ perſolutum in prædictis ſcutis 3000., quam in recognitionem laborum, quos idem Andreas in elucubrandis opportunis Scripturis pro repellendo dicto Comite de Wlfeldt ſeſe jactante Creditorem in valde conſpicua pecuniarum ſumma Hæreditatis Reginæ, erat impenſurus, ut conſtat ex omnibus Epiſtolis conſcriptis ab eodem Patre Marcheſio prædicto Andreæ Galdemblad extra Urbem commoranti. Et propterea in his terminis exceptione ſtipulationis ſine Cauſa conceptæ prædicta Apocha declinari non valuit, quia cauſa ipſius exarationis emerſit plus quam clara, & expreſſa, ſi non ex ventre præfatæ Apocæ, faltem ex omnibus prædictis Epiſtolis ad dictam Apocam
9 præordinatis, & ſine qua præfatus Andreas manum operi admovere renuebat, & quæ cauſa elicita ex conjecturis, ac ex aliis documentis deſumpta ſufficiens apparuit, ut præfata Apocha dicta exceptione elidi non poſſet, ut bene notat *Felin. in d. cap. ſi cautio n.* 13. *de fid. Inſtr.*, *Fanuce. de Inventar. par.* 5. *n.* 113.

*n.113.cum ſeq., Bonden. dicta collect.19. vol.2.
n.172., Pigant. ad Stat.Ferrar.lib.2. rubr.21.
n.11., & 12., Maſcard.de prob. concl.345. n.51.
tom.1.in prima edit.Rot.dec.382.n.6.par.5.rec.*

Pręſertim quando in eundem ſenſum, cauſęve explicationem, ultra claram prędictę
Epiſtolę P. Marcheſii litteram, collimabant
ab extra vehementes quoque conjecturę, &
10 argumenta. Siquidem pręfatus Pater Marcheſius, poſtquam recepit omnes opportunas Scripturas, & notitias ad dictum effectum repellendi dictum Comitem de Wlfeldt
neceſſarias, & hę pro ſufficientibus habitę
fuerunt a Iuris Peritis Defenſoribus præfati
Marchionis Pompei, ſtatim certiorem fecit
memoratum Andream, ſe operam novaturum - *Che il detto Signor Marcheſe ſodisfaccia
quanto prima a quanto ſiè compiaciuto ſignificarmi* -. & de facto illinc ad paucos dies controverſum *Pagarò* de cętero non conſignandum,
niſi poſt omnimodam Scripturarum conſignationem per pradictum Andream peragendam, eidem libere tradidit, cum girata
ad ejus favorem *per altrettanti*. Vnde factum
pręnarrati Patris Marcheſii unici Mediatoris, & Directoris hujus univerſę machinę
rei geſtæ ſatis aperte demonſtrare videbatur,
11 qualis in ſui origine fuerit prædicti Marchionis Pompei intentio, & quę cauſa honeſta,
licita, & in ordine ad ipſum neceſſaria impellere eumdem valuerit ad conficiendam
dictam Schedulam obligatoriam, ſeu *Pagarò*, ut uno ore concludunt *Cardinal. de Luc.
de Dot.diſc.27.n.21., Angel. de confeſſ. lib. 1.
qu.8.limit.1., Rot.cor.Buratt. dec.775.n.4., &
in Romana Dotis 20. Novemb.1711.§.Vtrique in
theſi cor.me, & in Albanen Donationis 9. Martii
ejuſdem anni coram R.P.D. meo Aldrovando.*

Sed hic non ſiſtit conjecturarum pondus,
ſuperaccedit etiam præmaxima ipſius Patris
Marcheſii, & Marchionis Pompei ſollicitudo, quam in ſubſequenti anno 1693. patentiſſime præſertim demonſtravit ipſe Pater
Marcheſius notificando per particularem
epiſtolam Abbati Nellio ipſius Andreæ Procuratori conſcriptam, quod præfatus Marchio Pompejus ſummopere exoptabat præfatum Andream ſatisfacere, ex eo quia ab
eo, ut ibi narratum fuit -- *riconoſce tutto il
forte, con che puol reſiſtere alli colpi dell'Avverſario* - & idcirco hęc confeſſio in actu tam ſerio,
& proportionato emiſſa aliam non redolens
cauſam ſuſceptæ, & quamprimum implendæ
obligationis per Marchionem Pompejum,
quam ipſam extraditionem ſcripturarum neceſſariarum ad defenſam litis, vel promotæ,
12 vel promovendę per Comitem de Wlfeldt,
in aperto ponebat cauſam dictæ ſuæ obligationis, etſi in ventre controverſæ Apocæ reticitam, ut in propoſito animadverſum fuit per
Rot. in dicta dec.382.n.8.par.5.recent.

Et denique adſtipulatur ad tollendam omnem difficultatis umbram tam Iudicium noſtri Sacri Auditorii, quam obſervantia ſubſequuta. Iudicium quippe Sacri Auditorii, quia
occaſione prædictę famigeratę litis inter Marchionem Pompeum, & Comitem de Wlfeldt
poſt confectionem d.Schedulę introductæ cor.
bo: me: Muto, illud fuit ſemper conſtans,
quod talis promiſſio, ſive Schedula *Pagarò*
fuiſſet confecta in præmium laboris per prædictum Andream ſubeundi pro reperiendis
documentis, & juribus aptis ad repellendum
dictum Comitem a conſequutione præfati
eximii crediti contra hæreditatem Reginæ
prætenſi, ut videre eſt in Deciſionibus editis
in dicta Romana Pecuniaria ſuper exhibitione 21. Iunii 1694. §. *Superadditur coram bo.
me. Muto, & ejus confirmatoria 31. Januarii 1695. §. Quintum, & 2. Junii 1698.
§. Andreas, & ſeq. coram eodem*, quæ pro-
13 pterea in hodierna controverſia de ſtylo veniunt ſupponendę, ut alias reſpondit *Rot. in
Fanen. Iuriſdictionis 5. Iunii 1705. §. Bonum
enim coram bon. mem. Caffarello, & in Anconitana Cambiæ Angeli 24. Januarii 1710.
§. Res namque coram Eminentiſſ. Priolo, & in
Romana Cambii 7. Aprilis ejuſdem anni, §. Fruſtraque in fine coram R.P.D. meo Aldrovando.*

Subſequuta quoque obſervantia, quia
poſt Schedulæ conſignationem prædictus Andreas ad computum ſummę in ea contentæ
recepit ſcuta biſcentum ab Abbate Azzolino Fratre, & Procuratore ipſius Marchionis Pompei ab Urbe abſentis, talique occaſione per epiſtolam illum requiſivit, ut alias
vellet ſibi tranſmittere ad Urbem ſcripturas de uno idiomate ad aliud traductas, cum
promiſſione illum integraliter ſatisfaciendi.
Quoties igitur pars pretii ſoluta fuit, & ex
promiſſa finalis ſolutio relative ad alias ſcripturas tranſmittendas, ſatis aperte datur in-
14 telligi, quod peracta ſolutio pariter facta
fuerit in dictam cauſam, ut argumento *Text.
in l. ſi quis ex argentario, §. Si initium, ff. de
eden.* dictum fuit in propoſito per *Rot. in deciſ.
159. n.8. coram Duran.*, quæ eſt repetita *in recent. dicta deciſ. 382. n.7. part.5. recent.*

Non refert, quod prædicta omnia geſta fuerint per Abbatem Azzolinum ſine ulla nec generali, nec ſpeciali mandato Procuræ Marchionis Pompei, quia an Abbas
Azzolinus tunc temporis haberet mandatum
Procuræ, vel generale, vel ſpeciale Marchionis Pompei re vera in facto non conſtitit,
attamen pro conſtanti habitum fuit, quod
hæc perſolutio per memoratum Abbatem geſta approbata remanſerit per prædictum Marchionem Pompejum tunc quando in ſatisfactionem ſui debiti ſe obtulit, mediante ſpeciali epiſtola ejuſdem Patris Marcheſii, de
qua in *Summario Andreæ n. 11.*, contrahere
Cambium favore pręfati Andreæ ſcutorum
2200., & in contanti ei perſolvere ſummam
ſcu-

Digitized by Google

ſcutorum 600.quę in totum conſtituunt ſum-
mam ſcutorum 2800.,& proinde infereba-
tur, quod ſi Marchio Pompejus reſiduando
ſuum debitum, illud reſiduavit in ſolis ſcu-
tis 2800., non ſolum ex hujuſmodi reſidua-
tionis actu comprobata in ipſo remanſerit no-
titia ſolutionis dictorum ſcutorum 200., ſed,
15 & ſucceſſiva ipſius ratificatio, & acceptatio,
quæ vices veri mandati ſuppleverit, quemad-
modum docent *Natt. conſil.142.n.4., Honded.
conſil.38.n.4. lib.1., Mantic.de tac.lib.7.tit.12.
n.2., Rot.cor.Ubald. dec.564. n.9., & cor.Bieb.
dec.656. n.13., & coram Emer. Inn. dec.1264.
n.7., & in Romana aſſociationis 22. Iunii 1711.
§.Poſita coram Reverendiſſ.D.mco Molines Ma-
gno Hiſpaniarum Inquiſitore.*

Non attentis in contrarium adductis atte-
ſtationibus, Vagnotii nempe, & Sebaſtiani
Mattei prædictum tractatum excludentibus;
16 Quia in primis in concurſu Epiſtolę Patris
Marcheſii Viri omni virtutum genere præ-
clari de contrario teſtantis, parum ipſis de-
ferendum eſſe videbatur, ſed validius ſatiſ-
fecit reſponſio, quod nec uni, nec alteri
ulla fides habenda erat, ex eo quia Vagno-
tius fuit alias a Sacra Rota pro ſuſpecto ju-
dicatus, utpote addictus ſervitio Marchionis
Pompei, quemadmodum videre eſt in Ro-
mana Pecuniaria ſuper exhibitione 2. Iunii
1698. §. *Prout coram bon. me. Muto*, & Seba-
ſtianus Matteus, quia in præſenti eadem quo-
que ſuſpicione notabatur, ex ipſiſſima ſervitii
cauſa, in nulla conſideratione ex eadem ra-
17 tionis identitate, & ſubſtantia habitus fuit ad
notata per *Rot. in Rom. Immiſſ. ſuper fructibus
4.Decem.1711.§.Iam cor.R.P.D. meo Criſpo.*

Qua conſtabilita Cauſa dictę Schedulæ, ſeu
Pagherò, prorſus neglectæ fuere cæteræ om-
nes exceptiones promotæ per Defenſorem
Hæreditatis jacentis Marchionis Pompei pro
declinanda juſtitia prædicti mandati, quia
quod revera nulla adfuiſſet pecuniarum nu-
meratio, nec in originali confeſſione dictæ
Apocæ, nec in ipſius girata, quamvis ea per
Patrem Marcheſium favore prædicti Andreæ
peracta fuerit *per altrettanti*, ultro admitte-
bat ipſe Andreas, & propterea merito rele-
vatus ab onere reſpondendi poſitionibus ipſi
datis coram A.C., ſed hæc effectivæ pecunia-
rum numerationis excluſio nullo modo rele-
vare viſum fuit ad eorum intentum, quia
18 non per hoc probata alia Cauſa, prout hic,
per quam dicta obligatoria Schedula conce-
pta fuerit, exequutio ei dari non debet, ut
docent, & tradunt *Abb. in dicto cap. Si cau-
tio column.3.verſ.ſecundo*, Io: *Andr.in rubr.de
depoſit., & admittit de Marin.var.reſolut. dicto
cap.73.n.primo verſ. vel ſi non fuerit expreſſa*,
& bene probant omnes ſuperius adducti.

Sentientes Defenſores prædictæ Hæredita-
tis Marchionis Pompei Debitoris vim præ-
miſſorum ſuper hac controverſia, certamen,
& reliquam ſpem controverterunt ad id,
quod ex dicta admiſſa obligationis Cauſa ſub-
ſumebant, quod nempe adhuc purificata
non fuerit conditio dictæ faciendæ ſolutionis,
ex eo quia ea promiſſa fuerit, non libere, &
abſolute, ſed ſub correſpectivam pollicita-
tione tradendi notitias, & juſtificationes ſuffi-
cientes pro repellendo dicto Comite de Wl-
feldt a conſecutione ſuorum prætenſorum
Creditorum, & ſic donec, & quouſque per
19 memoratum Andream de hujuſmodi omni-
moda rejectione, & liberatione, medio dicta-
rum Scripturarum per ipſum extraditarum,
doctum non fuerit, locus non ſit dictæ corre-
ſpectivæ & conditionali promiſſioni ad vulga-
tum *Text.in leg.Julianus §.Offerri ff. de action.
Empt., Rot. cor.Mantic.dec.91.n.4., cor.ſa.me.
Alex.VIII.dec.131.n.4., & in recent.dec.192.
n.12. cum ſeqq.part.5.& dec.91. n.4.part.11.,
& dec.77. num.4. part.18., & dec.246., &
deciſ.512, utrobique n.13. par.19.*

Aſt hoc etiam debile refugium viſum
fuit ceſſare, utpote contra Intelligentiam
ipſorum contrahentium re, & verbis de-
20 claratam. Si enim poſt quam præfatus An-
dreas exoptatas ſcripturas conſignavit Patri
Marcheſio, ipſe ſtatim tradidit controver-
ſam Apocam, ſive *Pagarò*, ex pacto, &
conventa lege non conſignandam, niſi in
Caſu, quo ipſe propriæ obligationi ſatisfe-
ciſſet; Si poſt conſignationem dictæ Apocæ
tractatum fuit circa modum illius ſolutio-
nis, ſi in parte ſoluta, & ſatisfacta remanſit
quomodo hodie revocari valet in dubium,
quod non adhuc ceſſerit conditio, ſeu dies
illius ſolutionis? Ex hoc quidem facto aper-
te datur intelligi, quod obligatio memora-
ti Andreæ,& correſpectiva Marchionis Pom-
pei per organum dicti Patris Marcheſii ex-
promiſſio non ſolum fuerit ſatisfacta, ſed
quod non ſteterit in proſpero, vel non pro-
ſpero exitu Cauſæ, ſed in ipſo ſolo, & nudo
facto perquiſitionis, & traditionis ſcriptura-
rum, qua per ipſum hodie adimpleta, juſti-
tiæ, & æquitati congruit, ut ſuorum labo-
rum optime meritus expromiſſi præmii com-
21 plemento fruſtrari non debeat ad *Text. in
Abundanti 7. queſt.prima, cap. Charitatem 2.
quæſt. 2., Bald. in leg.2.Cod. de Oper. libert.,
Speculat. in Tit. de depoſit.verſ. ſed pone §. 7.,
Zacch. de Salario in proœmio n.2., Rot. cor.me
dec.68.n.2.* inter hactenus Romę impreſſas.

Atque ex hoc ipſo quamvis omitti poſſet,
quod jam in Judicio in Sacro noſtro Audito-
rio promoto coram bon. mem. Muto per
memoratum Comitem de Wlfedt, medio
dictarum ſcripturarum per prædictum An-
dream extraditarum, Marchio Pompejus
Victor evaſiſſet, illæque principaliter in Sum-
mariis pro ejus parte tunc temporis diſtribu-
tis impreſſæ fuiſſent, ut in *hodierno Summario
Andreæ n.20.*, nihilominus ad fugandam om-

22 nem difficultatis umbram hoc alio adducto,
ac per Dominos approbato facto, ecce puri-
ficatio illius conditionis, ſub qua dicebatur,
conceptam fuiſſe prædictam Apocham, &
de qua in dictis Deciſionibus multoties men-
tio facta fuit.

Non attenta reſponſione, quod adhuc res
iudicata emanata non fuerit, & in præſenti
Cauſa reperiatur commiſſa R. P. D. meo Al-
than; quia quod Andreas expectare debeat
in omnibus Cauſæ exitum uſque ad favorabi-
lem rem iudicatam Rotalem favore Hæredi-
tatis iacentis Marchionis Pompei ex prædi-
ctis Partes non convenerunt, & in omnem
caſum ad exuberantiam ſufficeret, quod tem-
pore extraditi dicti *Pagberò* Scripturæ prædi-
ctę ex iudicio Defenſorum ipſius Marchionis,
& Sacri noſtri Tribunalis fuerint reputatæ
ſufficientes pro reddenda immune Hæreditate
Reginæ a ſolutione illius ingentis debiti; pro
quo ipſe Comes de Vvlfeldt urgebat, quia
cum dicta Conditio, ſub qua eſſeritur con-
venta promiſſio dicti præmii, reſpiceret cer-
tum effectum, hoc eſt moralem, & veriſi-
milem liberationem a moleſtiis per ſæpedi-
ctum Comitem de Vvlfredt illatis, neceſſe
minime erat pro illius conſecutione, ut a
moleſtiis prædictis per rem iudicatam Mar-
chio fuiſſet liberatus, ſed exuberabat, vel
ipſum favorabile Judicium Sacri Tribunalis,
vel ipſa ſola longæva, acquieſcentia Credi-
23 toris, per quam æquipollenter eumdem
conſequebatur finem, & effectum a Contra-
hentibus volitum iuxta bene notata in conſi-
milibus terminis in *Foroſemprovien. Donatio-
nis* 23. *Martii* 1711. §. *Et propterea cor. R.P.D.
meo Aldrovando*.

Abſque eo, quod prædictis officere poſſe
apparuerit, quod prædictus Andreas in præ-
fato Judicio agitato coram bon. mem. Muto
ſuper exhibitione amplam emiſerit depoſitio-
nem contra Hæreditatem Reginę in damnum
ipſius Marchionis Pompei, & ſic expromiſſo
præmio non dignus; quia compertum fuit,
quod talis depoſitio de cætero neceſſaria, &
metu excommunicationis coacta nullum
præiudicium peperit Marchioni Pompeio,
utpote ſolum cadens ſuper exiſtentia in gene-
re, & tranſumptione nonnullarum ſcriptu-
24 rarum ab eodem facta in Cubiculo Patris
Marcheſii, & quæ ab ipſo inevitabilis erat;
& quod revera ita fuerit, demonſtravit exi-
tus Cauſæ, quia in illius repropoſitione ſu-
per meritis, & ſuper iuramento in litem nul-
lum obicem dicta revelatio contra Marchio-
nem Pompeium præſtitit, quinimo prælau-
datus Marchio Pompeius medio dictarum
ſcripturarum, & informationum ſibi a præ-
dicto Andrea traditarum victoriam Cauſæ
reportavit, ut videre eſt in dictis Deciſioni-
bus, & ſignanter in illa ſuper iuramento in
litem 11. *Maii* 1699. *ſub* §. *In caſu præſenti
cor. bon. me. Muto*.

Poſtremo ſurdis auribus exceperunt DD.
obiectum exceſſivitatis d. præmii expromiſſi
in ſc. 3000., non ſolum quia datum non erat
25 hodie ab eo reſilire, poſt quam illi ipſi Pa-
ciſcentes executionem dedere, ſed quia ex-
ceſſivum viſum non fuit, dum illud expro-
miſſum emicuit, non ſolum ob labores im-
pendendos in dictis elucubrandis ſcripturis,
ſed etiam in recompenſationem præmiſſi
menſtrui legati eidem a Regina relicti, & in
longe minori ſumma per viam Concordiæ
perſoluti. Unde in his terminis quemadmo-
dum abeſt quæcumque exceſſivitatis umbra,
ita ſtat firmum favore dicti Andreæ, quod
Apocha præfata non unam, & honeſtam præ-
ſeferat Cauſam, efficacem ad conſtituendam
debitricem Hæreditatem ipſius Marchionis
Pompei, ſed & geminas undique iuſtificatas,
quod purificata fuerit actio conſequendi d.
præmium præmiſſum a die conſignationis di-
ctarum ſcripturarum ex claro facto, & ob-
ſervantia ipſorum Paciſcentium, & denique
ex ſubſequuto prædicto favorabili eventu,
mediante præſidio dictarum ſcripturarum,
per Marchionem Pompeium obtento, taliter
quod mandatum ab A. C. relaxatum ſit om-
nino exequendum.

Et ita utraque parte informante reſolu-
tum fuit.

VELITERNA DOTIS, SEU HÆRE-DITATIS.

Ven. 26. Februarii 1717.

ARGUMENTUM.

Habes ſupra in Deciſione, quæ confirmatur.

SUMMARIUM.

1 *Prius teſtamentum conditum inter liberos, ut revocatum cenſeatur per ſecundum quid requiratur*, & nu. 2., & ſeqq.

3 *Secundum teſtamentum ſi ſit filiis favorabilibus attendendum ſemper eſt.*

4 *Nemo in mortis articulo conſtitutus præſumitur terrena cogitare, ſed tantum cęleſtia.*

5 *Nemo præſumitur ſibi præiudicium irrogare voluiſſe.*

6 *Poſita ſocietate omnium bonorum tenentur Socii filiam alterius conſocii pro virili dotare.*

7 *Societas inter Fratres ſemper præſumitur.*

8 *Societas univerſalis omnium bonorum ex quibus concludatur*, & nu. 9.

10 *Frater hæres Patris tenetur congrue Sororem dotare.*

11 *Pater, vel Mater ad ſecunda tranſientes vota filiis ſtatim acquiritur proprietas*, & n. 12.

13 *Beneficio deducto ex famigerata* L. Fęminę *non cenſetur a filio renunciatum, niſi id expreſſe fuerit dictum, & idem filius ſcientiam habuerit.*

DE-

DECISIO DCCXC.

FUndamenta veteris reſolutionis ad Juſtitię lancem iterum appenſa, adeo ſolide conſiſtere viſa ſunt, ut non obſtante novo motivorum impetu, & apparatu perſiſtendum Domini cenſuerint *in deciſis*.

Denuo quippe eoſdem Fratres de Antonellis a ſucceſſione, & conſequutione reſtitutionis Dotis Margheritæ de Celibertis eorum Aviæ maternę per Joſephum Torutium tamquam hæredum Caroli Patris faciendæ, arceri non poſſe ſuaſit nullitas ſecundi Teſtamenti ipſius Margheritę, cui fundamentaliter innitebatur memoratus Joſeph pro ea effugienda, & indigitavit apertiſſima diſpoſitio *Text. in leg. fæminæ Cod. de ſecundis nuptiis*.

Titulus ſane ille, qui ex dicto ſecundo teſtamento dictę Margheritę per prefatum Ioſephum eruebatur nullo numero haberi potuit, quia cum illud exiſtat primi teſtamenti ipſius Margheritę revocatorium, quod ordinatum erat favore liberorum ex late adductis in prima huius cauſę Deciſione a §. *Nullitas, & pluribus ſeqq.*, caſſari, revocari, & annullari non poterat, cum haberet in ſe ex ſollicitudine Iuris vigore *Auth. hoc inter liberos Cod. de Teſtam.* implicitam, & virtualem
1 clauſulam derogatoriam ad ſequentes diſpoſitiones, niſi cum ſpeciali illius menſione, non autem per clauſulas generales, & generaliſſimas *Caſſans &c. Irritans &c.* in dicto ſecundo teſtamento appoſitas communes potius, & operativas ad quolibet non privilegiatum antecedens teſtamentum revocandum, quam ſpeciales, & aptas inducere illam derogationem, quam Iura noſtra exigunt ad deroganda priora illa teſtamenta inter liberos condita, ut ultra auctoritates adductas in deciſione, quæ revidetur ſub §. *Neque prædicta dixit Rota cor. Bich. dec. 56. n. 6. in rec. dec. 247., & plur. ſeqq. par. 6. dec. 290. num. 19. par. 17.*

Conſpirantibus pręcipue ad confovendam prędictam Iuris præſumptionem pluribus, & evidentiſſimis coniecturis reſultantibus, tum ex gravitate morbi, qua tunc prefata Margherita augebatur, tum ex modicitate temporis paucarum horarum, quę interceſſit inter primam, & ſecundam diſpoſitionem, tum ex ipſa parum laodabili, parumque naturali diſpoſitione, utpote ademptiva illius ſubſtitutionis, quam favore propriarum filiarum in primo proximo Teſtamento ordinaverat,
2 tum demum ex ipſa inſtantanea voluntatis mutatione ex nulla alia nova cauſa, eo temporis ſuperventa ſequuta, quæ omnia profecto adminicula, & coniecturæ a fortiori Dominorum animum perſtringebant, ut præmiſſę Juris determinationi in *Auth. hoc inter liberos Cod. de teſtam.*, adhærerent.

Sentientes Defenſores prędicti Joſephi efficaciam huiuſmodi fundamentorum, & ſignanter, quod imperceptibile foret, quod mater, quæ in primo proximo teſtamento ſuam voluntatem demonſtraverat favore filiarum illas in tota hæreditate ſubſtituendo Carolo Patri, & reſpective Viro, in inſtanti; & fere in ſupremo die, nulla ſuperventa cauſa, illam mutare voluiſſet, ideo in hodierno cauſę reſtaurato certamine toti ſteterunt in demonſtrando, quod ſupervenerat in Teſtatrice iuſta cauſa primam diſpoſitionem va-
3 riandi, eamdemque ex diverſo, & conſultivo modo diſponendi ab ipſo ſecundo teſtamento mutuarunt, & ob id tamquam teſtamentum filiabus favorabilius attendendum eſſe deberet ex *theoric. Bald. in Auth. hoc inter liberos nu. 4. Cod. de teſtam.*

Et hoc demonſtrare putabant ex quo vigore dicti primi teſtamenti filiæ erant pure, honoratæ, ſimplici ſubſtitutione facta Carolo Patri, cui onus iniunctum fuit eaſdem filias dotandi condecenter, & iuxta eiuſdem Caroli qualitatem, in ſecundo vero teſtamento, licet Teſtatrix ademerit dictam ſubſtitutionem, eius tamen loco ſubrogavit Dotem magis tutam, magiſque ſecuram, quia ſubſtituit Leviros, cum onere dictas filias congrue, & condecenter dotandi, qua ſane ſubſtitotione conſultiſſimo modo proſpexiſſe ſuis filiabus pro certo ſubnectebant, ex eo quia a ſolis Leviris divitiis affluentibus Dotem iuxta eorum ſtatum, & conditionem ſperare poterant, non autem ad formam primi teſtamenti, nec ab ipſa hęreditate materna, nec a ſubſtantia Caroli Patris, quia prima expurgata a debitis, quibus pręmebatur, reduceretur ad quid minimum, & ſecunda, quia exiguiſſima, incapax foret ad conſtituendam eam congruam Dotem, quam de facto poterant conſtituere, & conſtituerunt in ſumma ſcut. 2000. ipſi Leviri ſubſtituti iuxta conſuetudinem Loci, & Familiarum.

Quoniam totum huius defenſionis momentum fundatum in prędicta prętenſa maiori utilitate, quam dictæ filiæ forent conſequuturæ vigore præfatæ ſecundę diſpoſitionis, quodque ſubalternanter ſtat in duplici ſuppoſito, altero, quod hæreditas Margheritę detractis debitis, ad quid minimum reduceretur, & altero, quod ſtatus paternus eſſet adeo deploratus, ut impar eſſet pro conſtituenda Dote congrua filiabus, ſtatim collabeſcere viſum fuit, ponderando, quod hæc ſuppoſita, & ſi ſubſiſterent, prout non ſubſiſtunt ex infra probandis, numquam nec pręſeferrent eam novam cauſam de futuro, propter quam debuiſſet primum ſuæ voluntatis elogium variare, quia cum dictæ cauſę (ex eo, quod nec hęreditas Margheritę, nec patrimonium paternum inter paucas horas, aut diminui, aut augeri potoerit) uſque tunc de pręſenti exiſterent, qoemadmodum eius ſupremam voluntatem potentiſ-

ſimis

ſimis omnibus naturę ſtimulis erga filias dire-
ctam, diverſimode ab eis determinare non
valuere ita nec ex poſt, & quando ad Mundi
huius extremas veluti oras deventa, unde
proximus ad ſuperos tranſitus inſtaret, quia
tunc temporis non humana, ſed cęleſtia, &
4 æterna omnium amicorum, & Parentum
officiis delegatis animo valutare ſolent ad
notata per *Mantic. de coniect. ultim. volunt. lib.6. tit.14. nu.5.*, Menoch. *de præſumpt. præſumpt.45. lib.6. nu.21.* cum aliis laudatis per
Marant. reſponſ.42. nu.40.

Verum prorſus omnino ceſſabat in radice
hoc magnificatum ſecundæ diſpoſitionis utili-
tatis motivum favore filiarum, quinimo to-
tum oppoſitum ex lectura ipſarum diſpoſitio-
num evincebatur, quia ſi vigore primæ, fi-
liæ debebant conſequi prius Dotem condecen-
tem iuxta qualitatem Caroli Viri, & reſpe-
ctive Patris, & poſt illius obitum reliqua
omnia bona vigore literalis ſubſtitutionis ea-
rum favore ordinatæ in dicto primo teſta-
mento, & e converſo ad tenorem ſecundæ
non poterant prętendere niſi Dotem con-
gruam iuxta ſtatum ipſius Teſtatricis, nemo
non videt, quod ſi Leviri non obligantur ad
Dotem congruam in genere, ſed reſtrictive
ad ſtatum ipſius Teſtatricis, hoc ſecundum
teſtamentum accipi non poſſit in eo ſenſu ma-
gis conſultivo, & proficuo, quem dicebant
Defenſores Joſephi, ſed bene quidem in
ſenſu emolumenti ademptivo, dum ab illis
ademit hæreditatem de cætero ad eas iuxta
priores teſtamenti tabulas devolvendam poſt
obitum Caroli Patris, qui eas quoque iuxta
Teſtatricis præſcriptum congrue dotare de-
bebat, & unice congruam Dotem ex propriis
bonis conſtituere, ut patet ad ſenſum.

Et de facto, niſi ſibi perſuaſiſſent præfati
Leviri, quod. ſubſtitutio erat ſibi ipſis com-
modum, & utilitatem allatura, profecto illam
non acceptaſſent, quia credi non valet, quod
per illius acceptationem ſibi ipſis pręiudicium
inferre voluerint, & gratificatio illa proprias
Neptes congrue dotandi. quæ erga eas erat in
ipſis per prius ante acceptationem hujuſmodi
5 teſtamenti mere voluntaria, voluerint per
illius acceptationem eam facere neceſſariam
contra diſpoſitionem Text. *in leg. cum de indebito ff. de probat. Menoc. de præſump.6. n.5. lib.1*, *Rot. cor. Coccino dec.2340. nu.2.*, *& cor. Emer. Jun. dec.688. num.3.*

Cæterum ad exuberantiam ſuppoſita præ-
dicta exageratæ tenuitatis, ſcilicet utriuſque
patrimonii paterni, & materni, quod eſt
unicum fundamentum, ſub quo tota reponi-
tur nova cauſa, quæ urgere valuiſſet prædi-
ctam Margheritam ad priores Teſtamenti
tabulas variandas, nullam habere in facto
ſubſiſtentiam comperta ſunt, quia quamvis
Defenſores illorum de Antonellis patrimo-
nium prædictę Margheritæ probarent in ſcut.
6589., & e converſo Defenſores Joſephi illud
conſtituerent in ſolis ſcut. 3065., & ſtatum
hęreditarium Carulis Patris in ſolis ſcut.
1800. quamvis aliorum ſuorum Fratrum,
nempe Octavii, & Nicolai in ſcutis 21. m.
attamen ex multiplicibus actibus, qui citra
nomen, & ius ſocietatis fieri inter dictos fra-
tres non potuiſſent, hęc patrimoniorum di-
ſcretio conquaſſata remanſerit, qua poſita
generali inter ipſos omnium bonorum ſocie-
6 tate omnes ſimul præciſive a quacumque alia
obligatione, tenebantur filias Caroli conſo-
cii congrue dotare ad firmata per *Bald. in l. ſi Fratres 53. n.9. ff. pro ſocio*, *Gratian. diſcep.143. nu.18. ibique Adden.*, *Card. Anton. de Luca n.7.*, *& diſc.904. n.16.*, *Felic. de ſociet. cap.26. n.21.*, *& ſeqq.*, *Michalor. de Fratr. par.2. cap. 38. n.3.*, *& per tot.*, *Bertacchin. vot. deciſ.65. n.9.*, *Thomat. decis. Marcb.64. n.1.*, *& ſeqq.*

Quod hęc autem univerſalis omnium bo-
norum ſocietas inter dd. Fratres re vera per-
ſtitiſſet, ſaltem ad hunc purum effectum
oſtendendi, quod hæc tenuitas patrimonii
Caroli non ſubſiſtat ad effectum comproban-
di illam voluntatis mutationem, quę unice
7 in prædicta paupertate fundatur, eruebatur
non ſolum ex Juris pręſumptione, quæ illam
inter Fratres ſemper pręſumit ad Text. *in l. ſi Fratres 7. C. communi dividendo*, *Gratian. diſcept.555. nu.2.* *Rot. decis.28. num.10. par. 7.*, *& dicta decis.129. nu.6. par.10.*, & ex eo quod
dd. Fratres ſemper omnia bona in communi
poſſiderint, quodque ad eamdem menſam,
& in una eadem domo cohabitaverit, & num-
8 quam de acquiſitis, & expenſis inter ipſos
rationem reddiderint, quę omnia ſocieta-
tem omnium bonorum probare notaverunt
Bartol. in leg. Titium, *& Mevium 48. §. Altero nu.5.*, *& 6. ff. de adminiſtrat.* Tutor., *Mantic. de tacit. lib.6. tit.10. num.2.*, *& in meo* Tractat. *de commerc.*, *& mercat. diſcurſ. 52. num.11.*, *Rot. coram Coccin. decis.421. nu. 1.*, *& decis.129. nu.7. par.10.*

Sed etiam ex longa actuum falange, qui
omnes fere univoce prædictam univerſalem
ſocietatem concludunt, ſed quia haud exigui
operis eſſet citra exigentiam cauſæ univerſos
cum ſuis circumſtantiis complecti, nonnul-
los hic attexere libuit, ut ex eis cæteros,
quos brevitati Domini condemnandos eſſe
duxerunt æſtimare liceat omnes enim prædi-
cti Fratres filiam Caroli dotarunt, ac illi do-
tem in certis fundis aſſignando de evictione
ſeſe obligarunt, prout nubente Carolo cum
dicta Margherita omnes Fratres illius dotem
ſuper eorum bonis hypothecarunt, ac illam
cui de Jure, vel prout de iure reſtituere pro-
miſerunt, exactiones nominum debitorum
communiter fecerunt, acquiſitiones commu-
nicarunt, geſta, & acquiſita ab uno ex Fra-
tribus ab altero non ſolum tacite emologata
fuere, ſed indiſcriminatim ab ipſo emologan-
te

Digitized by Google

te exacta, ac diſtracta, & denique Octavius alter Caroli frater, ipſo adhuc in humanis agente, omnia bona hæreditaria prædictæ Margheritæ adminiſtravit. & vendidit, & proprio nomine, ex quo aliqui Coloni vineas pariter hæreditarias einſdem Margheritæ deterioraverant ab illis abſtulit, proprioque nomine illarum poſſeſſionem actus fuit, & propterea hi omnes mox recenſiti actus, qui citra nomen, & ius ſocietatis exereeri non
9 poterant, prædictam apprime iuſtifieabant ſocietatem, ut advertunt *Miſinger. conſ.* 18. *nu.* 1., *& ſub. nu.* 32. *verſ. deinde conſtat*, *Menoch. conſ.*860.*nu.*7., *Carlin. contr.*16.*nu.*23., & dixi Ego *in meo Tractatu de Commerc.*, *& merc. diſc.*50. *ſub nu.*5., *Rota coram Seraphin. deciſ.*1303. *nu.*6., *& deciſ.* 368. *nu.*1., *& ſeqq. par.*15. *recent.*

Firmato igitur ex prædictis, quod ſecunda dictæ Margheritæ diſpoſitio nulla ex ratione ſit magis proficua, & conſultiva ſuis filiabus ſubſtitutis in primo Teſtamento, tum quia ipſi Leviri in genere ibi non fuerint gravati congruam dotem aſſignare prędictis filiabus, & reſpective neptibus, tum quia ſtante univerſali prædicta ſocietate eum Carolo Patre, ipſius patrimonii tenuitas non ſubſiſtat, & circumſcripta etiam, ac ſecluſa dicta ſubſtitutione ipſi tenerentur prædictis neptibus dotem congruam ex communi patrimonio aſſignare, ſtatim conſurgit ea conſequentia, quod nulla ſubeſſet cauſa, cur Margherita deberet revocare diſpoſitionem iam factam favore filiarum prętextu congruæ dotis aſſignandæ a ſolis Leviris hæredibus ſubſtitutis,
10 quando præciſive quoque a dicta ſubſtitutione congruum dotationis onus effugere non poterant, ut ultra auctoritates ſuperius adductas monent *Angel. in l. ex duobus* 27. *nu.*5. *ff. de negoc. geſtis*, *Alex. conſ.*70. *nu.*2. *lib.* 5. *Dec. conſ.*68. *n.*2., *Calvin. de æquitate cap.*170. *nu.*4. *lib.*2., *Mangil. de imput. quæſt.*26. *nu.*1., *&* 5., *& ſeqq.*, *Felic. de ſociet. cap.*26. *nu.*21., *& pluribus ſeqq.*

Cui ex hactenus deductis firmiſſimo fundamento proficiſcenti ex nullitate prædicti ſecundi Teſtamenti ex defectu cauſæ efficientis, ſuccedit alterum indigitatem, ſive deprompptum a clara Juris cenſura *in l. fœminæ C. de ſecundis nuptiis pariter amplexum in prima hujus Cauſæ Deciſione ſub* §. *Quæ cum ita ſe habent*, & hodie confirmatum, cuius vigore data etiam ſubſiſtentia d. primi Teſtamenti, eo ipſo, quod Carolus ad ſecunda repetiti matrimonii
11 vota migravit ſtatim prædictorum bonorum proprietas Juris miniſterio in eius filias tranſivit ad clarum *Textum in l. generaliter* C. *de ſecundis nuptiis* ibi = *Dominum autem rerum, quæ liberis per hujus legis, vel præteritarum Conſtitutionum auctoritate ſervatur ad liberos pertinere decernimus*.

Non obſtante ſubſtitutione prædicta favore Leviorum concepta quia quamvis hec in
12 aliis circumſtantiis obicem ponere valuiſſet præfatæ legis operationi -- *Attamen* (ut in caſu præſenti) *quando Perſona ſubſtituta ſuſpecta eſt Legi in ejuſque fraudem facta eſt pro non ſcripta haberi ſolet* -- ut bene his verbis animadvertit *Barſan. de vid. cap.*3. *quæſt.*10. *n.*12. cum aliis laudatis in Deciſione, quæ revidetur *ſub* §. *Et Quemadmodum*.

Prout neque obſtare videbatur, quod dicta Fulvia amplam emiſiſſet in actu deſponſationis renunciationem; Et ſic illius vigore prædicto lucro renunciatum fuiſſet favore Patris, quia ut late animadverſum fuit in prima huius Cauſæ Deciſione, beneficium vigore dictæ legis fœminæ in pœnam binubatus filiis primi matrimonii collatum, non cenſetur comprahenſum in generali Bonorum renunciatione per filias expleta, niſi de eo prius certioratę fuerint, quia utpote ius mere incorporale, & intellectuale, ſemper
13 incognitum teneris, & ignaris Puellis, & multo fortius in illo feſtivo die nuptiarum, illud ſine præcedenti certioratione, & peculiari menſione renunciaſſe non cenſentur ad firmata per *Pappon. lib.*15. *tit.*1. *arreſt.*11. *de nupt.*, *Gaill. lib.*2. *obſerv.*98. *num.*10., *Cancer. var. reſol. par.*3. *cap.*15. *nu.*129., *Fontanell. de pact. nuptial. clauſ* 5. *gloſſ.*8. *par.* 4. *num.*49., *&* 50., *Boer. deciſ.*185. *nu.*24.

Tantoque magis, quia in præſentiarum ex præmiſſo generalis communionis facto inter dd. Fratres comprobato, eo fortius perurgent ea omnia motiva pro illius nullitate, & læſione lato calamo perpenſa in prædicta prima Deciſione, ad quę omnia tam in hoc puncto, quam in omnibus aliis ibi firmata Domini ſe relative, & approbative habuerunt ne actum agere viderentur.

Et ita utraque &c.

URBEVETANA LUCRI DOTALIS.

Lunæ prima Martii 1717.

A R G U M E N T U M.

Non indiget.

S V M M A R I V M.

1 *Lucrum dotale ſuper eiſdem ſpeciebus dotalibus conſiſtere debet.*

2 *Pro lucro dotali taxando an bona eſtimari conveniat tempore tantum, quo ipſum lucrum debetur, & an debeat eſſe tertia pars pretii, ſive tertia pars bonorum*, & n.3. & 4.

5 *Capitula matrimonialia ſemper prævalent inſtrumento dotali.*

6 *Refricare quis nequit id, quod ex ejus culpa, ac negligentia proceſſit.*

D E C I S I O DCCXCI.

AD inſtantiam Equitis Febei acquieſcere nolentis appoſitioni illius modi, quem DD. mihi injunxerunt ſub die 9. Martii anni

mox

nox elapſi, in moderationem alterius Deciſionis, quam die 28. Iunii anni pręcedentis edideram, hodie eoſdem Dominos meos cum iterum percunctatus fuiſſem, reſponſum accepi pro omnimoda perſiſtentia *in ultimo loco decifis*.

Etenim cum ultro pręfatus Eques admitteret, quod Dos Annę Margaritę Vxoris in ſpecie conſtituta fuiſſet, adeo ut mentio ſcut. 6000. nonniſi quam ad ſciendum dotalium rerum valorem inſerviret, rurſus propterea validum enituit fundamentum, quod lucrum eſſe deberet tertia pars Bonorum Dotalium modo exiſtentium, & non tertia pars illius quantitatis ſcut. 6000., quæ de anno 1706. fuerat ſpeciebus dotalibus ad alium effectum in conſtitutione dotis tributa. Nam quoties dos ex certis Bonis, certiſque dumtaxat fundis circumſcribitur, lucrum, quod eſt illius portio, ab ea tamquam a ſuo toto deſcriminari non debet; & conſequenter non ſuper extranea appretiatione Bonorum, ſed ſuper
1 eiſdem ſpeciebus dotalibus conſiſtere debet, atque deduci, *Rota coram Vbald. decif. 101. ex n. 3. dec. 234. n. 4. par. 15. recent.*, & firmat poſtrema, quæ revidetur deciſio ſub §. *Deſcendendo*.

Non officiente repetita propoſitione, quod pro lucro dotali taxando Bona æſtimari conveniant tempore tantum, quo ipſum lucrum debetur. Inde quippe non ſequitur, quod lucrum debeat eſſe tertia pars dicti pretii ſcut. 6000., potius quam tertia pars Bonorum modo exiſtentium, cum æſtimatio etiam ex nunc oporteat peragi ad effectum aſſequendi juſtum repartimentum Bonorum, ex quibus
2 lucrum debetur. Inſuperque ea propoſitio procedit, vel quando res eſt de dote quantitativa, in quibus terminis militant citatus *Conſtantin. ad Statut. Vrb. annot. 33. artic. 2. n. 104., & 105., Rot. dec. 419. n. 24 par. 16.* Vel quando agitur, an lucrum debeatur ad ra-
3 tionem tantum dotis ſolutæ, vel etiam promiſſæ, ad quem effectum loquuntur *Fenzon. ad idem Statut. Vrb. ann. ad cap. 131. n. 28. Rota coram Seraphin. decif. 882. n. 2. coram Roxas dec. 450. n. 6., & in dicta dec. 429. n. 22., par. 16. rec.*

Irrelevans pariformiter apparuit promiſſio Equitis Febei de reſtituendis Bonis dotalibus in ſcutis 6000., quaſi quod proinde ad eam rationem lucrum in ſcutis 2000. præfinitum fuiſſe videretur. Recurrendo etenim ad principium illud indubium tamquam undique admiſſum, quod dos ſolummodo in quota conſiſtat, inde ſuccedit, quod ſumma ſcut. 6000. quemadmodum ſtetit demonſtrative in conſtitutione, ita demonſtrative, ſe habuerit in reſtitutione. Et ſicuti Febeus, reſtituendo dotem hæredibus Uxoris, eam haud præſtat in ſcutis 6000., ſed in ſpeciebus dotalibus eo modo, quo jacent, ita æquum non eſt quod dotem in ſumma verſatam contendat, cum agit de detrahendo lucro dotali, ſed illud
4 debet retinere in tertia parte Bonorum, quam retinuit, ne inter ſingulas dotis quotas inæqualis evadat deteriorationum repartitio contra *Text. in leg. actione ff. pro Socio*, & tradit *Conſtantin. ad Statut. Vrb. annot. 33. artic. 2. n. 105.*

Approbarunt Domini ulterius, quod pro debitis Eliſabethæ matris dimittendis, ratio præ omnibus habenda foret de Bonis ſuperexcedentibus valorem eorum, quæ Annæ Margheritæ, & Victoriæ filiabus fuerant in dotem conſtituta, æſtimandis tamen juxta diviſionem inter dictas filias initam de anno 1706. in ſcut. 1100. unde Peritus deberet prius detrahere tot Bona, quæ d. ratæ ſcut. 1100. correſponderent juxta præfatam æſtimationem anni 1706., deinde tot ſegregare effectus ex aſſe dotali, quot exigit integra dimiſſio dicti æris alieni, & demum ex reſiduali portione tertiam demere pro lucro dotali debito Febeo.

Rejecta replicatione, quod debita eſſent ſolvenda cum uſufructu Bonorum; quoniam quidquid ſit de validitate hujus obligationis,
5 utpote expreſſa in Inſtrumento, & non in Capitulis matrimonialibus, quæ prævalent Inſtrumento *Rota coram Merlin. dec. 608. n. 17. in rec. dec. 34. n. 28. par. 12. dec. 98. n. 13. par. 15., & in Recinaten. Pecuniaria 19. Januarii 1714. §. Quo ſtante coram Emo Scotto*. Exuberavit animadverſio, quod cum Febeus conſtante matrimonio Bona dotalia poſſederit, ad eum propterea ſpectaſſet hujuſmodi oneris adimplementum, adeout hodie refricare non debeat quæſtionem ejus, quod ab ejus, culpa, & negligentia proceſſit, prout admonet *Rota coram Dunozet. ſenior. decif. 193. n. 8.* & alibi paſſim.

Et ita utraque &c.

REATINA SERVITVTIS.

Veneris 5. Martii 1717.

ARGUMENTUM.

Habes in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Vigore* Auth. res quæ *dot conſtitui, & reſtitui debet ex fideicommiſſo.*
Hoc vero Beneficium Auth. res quę *non competit niſi in ſubſidium, & poſtquam plene fuit doctum de conſtitutione, & ſolutione dotis* nu. 2.
3 *Gratia a vitio obreptionis, & ſubreptionis exempta eſt exequenda.*
4 *Bona obnoxia eſſe vinculo fideicommiſſi probatur ex confeſſione Gravatorum.*
5 *Mulier ut in vim* Auth. res quæ *pulſare valeat bona fideicommiſſaria ſat eſt ut alia bona libera ſint involuta, & aliis hypothecis affecta.*
6 *Deciſio S. Rotæ eſt ſupponenda.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO DCCXCII.

QUemadmodum Octavius, aliique fratres de Vecchiarellis poſt obitum Bartholomæi Patris in ſcænam proditi in figura Tertii, allegando Cauthelam Angeli ſuper bonis per ipſos poſſeſſis tamquam provenientibus a fideicommiſſis Aſcendentalibus eorum Domus Vecchiarellæ ſuccubuerunt in hodierna audientia ſuper puncto purgationis attentatorum, ex rationibus recenſitis in contemporanea Deciſione ita, & in hoc altero controverſiæ puncto, ac dubio ſimultanee hodie per Me propoſito, *An eſſet locus ulteriori exequutioni mandati, non obſtante Cauthela Angeli*, eandem ſortem experti fuere per *Affirmativum*, quod reportavi *reſponſum*, non minus ob inefficaciam prædictæ Cautheleę Angeli, quam ob non illius iuſtificationem.

Mandatum quippe per fratres de Severis executioni demandatum contra bona fideicommiſſaria Domus de Vecchiarellis hodie poſſeſſa per prædictum Octavium, & alios fratres de Vecchiarellis, cum ſit relaxatum non minus contra Bartholomæum de Vecchiarellis interim defunctum, quam contra Olimpiam Ripam eius uxorem obligatam favore prędictorum fratrum de Severis indubitanter creditricem ſuæ Dotis in ſcutis 10. mil., inde conſequitur, quod eo prorſus modo, quo dictæ Olimpię licuiſſet dicta bona fideicommiſſaria pulſare vigore celebris Au-
1 thenticæ res quæ C. *comm. de legat.* pro reſtitutione d. ſuæ dotis non obſtante prędicta Cauthela Angeli, ut uno Ore concludunt *Fuſar. de ſubſtit. quaſt. 531. & 532. utrobique in princ. Adden. ad Buratt. deciſ. 641. nu. 21., Card. de Luca de dote diſc. 145. num. 4. §. 2., Rot. deciſ. 16. nu. 16. par. 4. rec. tom. 2., & cor. Royas deciſ. 117., & in Romana dotis 27. Junii 1712. §. Conſtito coram Eminentiſſimo Cardinali Scotto*, ita quoque licuerit, & liceat ipſis fratribus de Severis, qui per obligationem eorum favore per prædictam Olimpiam expletam omnia eius Iura acquiſiverunt ad *Tex. in l. ſi pignore ff. famil. erciſc. Gratian. diſcept. 507. num. 2. cum ſeqq. Gait. de credito cap. 4. in appendic. nu. 138.* cum aliis laudatis per *Card. de Luc. de empt., & vendit. diſc. 22. num. 5.*

Non referente ea potiſſima exceptione per prædictos fratres de Vecchiarellis ſummo ſtudio promota, quod cum prædictum privilegium *Authen. res quæ*, ſit pure ſubſidiarium, & dumtaxat exercibile in deficientia bonorū
2 liberorum, & poſtquam dotis conſtitutio, & illius perſolutio probata liquido fuerit, ideo cum per prædictos fratres de Severis de his omnibus doctum non fuerit, exequutioni dicti mandati locus eſſe non valeat ut teſtantur *Fabuis de Anna conſ. 85., Giurb. obſer. 89. nu. 2., Card. de Luc. de dote diſc. 145. nu. 64., Rot. coram ſa. me. Alexan. VIII. dec. 83. n. 11 cum aliis in dec. 125. par. 10. recen.*

Quoniam tam factum a parte ante ipſius Bartholomæi defuncti, quam factum a parte poſt ipſorum filiorum, & modernorum collitigantium apertiſſime oſtendebant deficientiam dictorum bonorum liberorum ipſius Bartholomæi dotis debitoris; Factum inquam ipſius Bartholomæi, qui ad ſe liberandum ingenti ære alieno, quo præmebatur, ſupplicavit Sanctiſſimo feliciter regnanti, ut dignaretur ex deficientia bonorum liberorum tot bona fideicommiſſaria a fideicommiſſi vinculo liberare ad hoc, ut ex illorum pretio illos dimittere valuiſſet; unde ſi preci-
3 bus arriſit eventus, negari amplius non valet deficientia bonorum liberorum, quando ſub hoc ſuppoſito gratiam omni macula obreptionis, & ſubreptionis exemptam a Principe reportavit ad notata per *Surd. deciſ. Mantuan. 2. nu. 23 verſic. Præter & Rota deciſ. 41. nu. 30. par. 10., & in Romana Pecuniaria 17. Junii 1701. §. 2. cor. Reverendiſſimo Molines*.

Factum quoque a parte poſt ipſorum fratrum de Vecchiarellis, qui fato ceſſo Bartholomęo eorum Patre eius repudiarunt hæreditatem, & occupando omnia ea bona, quæ dum in humanis agebat, poſſidebantur per prædictum Bartholomæum, explicite ea omnia declararunt retinere, tamquam obnoxia fideicommiſſis aſcendentalibus eorum domus Vecchiarellę; Unde ſi ad hoc factum repudiationis adſtipulatur quoque tam explicita ipſorum confeſſio, hæc exuberanter ſufficit maxime contra ipſos confitentes, ut pro-
4 bata dici debeat ea bonorum liberorum deficientia, quæ aditum ſternat dicto vulgato, & ſubſidiario beneficio *Auth. res quæ* per ea quæ docet *Rota coram Pamphil. dec. 544. n. 1., & coram Celſ. deciſ. 286. nu. 10., & deciſ. 139. nu. 13. coram Priol., & coram Me, in dec. 6. ſub nu. 10. inter hactenus Romæ impreſſ.*

Non adverrante quod poſſibile ſit prædictum Bartholomæum tot bona reliquiſſe, ex quibus dicta Olimpia poſſit ſatisfieri, & ſignanter dum reliquit quoddam creditum melioramentorum a S. Rota canonizatorum in ſumma ſcutorum 600., & quod plus eſt, debitum ab ipſis fratribus de Severis, quia quoad primum, quamvis in his circumſtantiis videatur quodammodo ipſa poſſibilitas excluſa, tam attento facto ipſius Bartholomęi, quam perſpecta ipſorum fratrum, & reſpective filiorum confeſſione, licet de cætero purum poſſibile adverſus Mulierem pro ſuæ dotis reſtitutione agentem, nec opponibile eſſe videatur, attamen ceſſavit omnis difficultas, quoad ipſum Creditum melioramentorum, ponderando quod ipſorum liquidatio, non ſolum non eſt adhuc terminata, & unica tantum coram Me prodiit deciſio, adverſus quam conceſſa fuit nova audientia, ſed data

etiam illorum liquidatione in d. ſumma, cum prædicti fratres de Severis ſint ipſius Bartholomęi Creditores in conſpicuis creditorum ſummis, tam ratione expenſarum factarum in cauſis, quam pro reſiduali fructuum reſtitutione, prædictum creditum nemo non videt non ſolum turbidum, ſed penitus ab aliis creditis abſortum, quando de cætero ſolum ſufficeret ut eſſet involutum, & aliis
5 hypothecis affectum ad hoc, ut mulier præſidio *Authen. res quæ*, ea non obſtante bona fideicommiſſaria pulſare valeret, ut notant *Fontanell. de pact. clauſ. 5. Gloſſ. 1. par. 2. n. 10. Card. de Luc. de dote diſc. 145. nu. 69., & poſt alias Rot. in Roman. Pecuniaria 17. Iunii 1699. §. Vanum, & in Reatina fideicommiſſi, & manutentionis 6. Junii 1701. §. Quia probationes cor. Rmo Molines.*

Euſdemque levitatis apparuit altera exceptio, quod fratres de Severis tenerentur probare non ſolum ipſis dotis conſtitutionem, & quantitatem, ſed etiam illius ſolutionem, quia Domini authumarunt prędicto oneri eſſe ſatisfactum in omnibus Cauſæ deciſionibus, & ſignanter in illa coram Me ædita ſub die 2. Decembris 1715., in qua pro conſtanti, & non contradicta ſemper dotis conſtitutio habita fuit in ſcutis 10. mil., unde in præſenti nulla alia requirebatur extrinſeca quantitatis dotis probatio, ſed exuberabat illa, quæ ex
6 d. deciſione educebatur, & quę per neceſſe iuxta Apoſtolicas conſtitutiones in hodierno conflictu eſt ſupponenda, ut alias reſpondit *Rota, & ſignanter in deciſ. 68. nu. 8. par. 17., & in Anconitana Cauthelæ Angeli 24. Jan. 1710. §. Res namque iudicata cor. Emo Priolo, & in Bononien. Aſſociationis 9. Maii 1710. §. Nulliuſque cor. bo. me. Caſſarello.*

Prout quoque prædicti oneri illius ſolutionis, dum ea pro ſcutis 6200. fuit conſtanter admiſſa per eamdem Olimpiam in hac ipſiſſima cauſa coram Me agitata, & ex ipſo Inſtrumento dotali in actis Monaldi Notarii A. C. die 3. Octobris 1658. conſtat de effectiva ſolutione ſcutorum 3. mil., quæ quantitas exuberabat ad effectum ut poſſent illi de Severis repetere a fideicommiſſo eorum Creditum pro nunc non traſcendens ſummam ſcutorum 2200., quod facit probationem probatam, & rem manifeſtam ex vulgatis Juribus, de quibus *Rota in Piſauren., ſeu Bononien. Pecuniaria 20. Jan. 1708. §. De credito coram R. P. D. meo Falconerio.*

Et ita utraque &c.

REATINA SERVITUTIS SUPER ATTENTATIS.

Veneris 5. Martii 1717.

ARGVMENTO.

Non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Attentata non ſunt purganda niſi plenè de illis doctum ſit.*

2 *Attentata cauſare nequit Judicis inhibitio nullam habentis Juriſdictionem.*

3 *Legis auxilio non eſt dignus ille, qui ejuſdem Legis conditiones contempſit.*

4 *Attentata non ſunt attendenda, quinimo ſpernenda ſi conſtet de bono Iure attentantis, & de ratione.*

DECISIO DCCXCIII.

MAndatum ab A. C. relaxatum pro ſc. 2200. & ſucceſſive munitum duobus exequatur Rotalibus tam contra Bartholomæum Vecchiarellum, quam, & poſtremo contra Olimpiam Ripam ejus Vxorem favore fratrum de Severis, canonizatumque a Signatura Juſtitiæ cum clauſula *S. P.* cum per eoſdem fratres tandem executioni demandatum fuiſſet ſuper quibuſdam bonis ad domum Vecchiarellam ſpectantibus, & poſſeſſis ab Octavio, aliiſque fratribus de Vecchiarellis, iidem eamdem executionem cum attentatam eſſe crediderint ad eorum Inſtantiam hodie DD. interrogavi ſub congruo Dubio - *An conſtaret de attentatis, ita ut eſſent purganda* - & *negative* reſponderunt.

Fundamentum autem ita reſcribendi totum ſtetit in eo quod memorati fratres de Vecchiarellis nullatenus, docebant de hujuſmodi pretenſis attentatis, & proinde de
1 eis non docto purganda non erant ad firmata per *Rot. coram Coccin. dec. 1928. n. 2., & deciſ. 649. n. 8. tom. 2. par. 18. recent.*

Abſque eo quod de eis doctum fuiſſe conſtiterit ex eo quia uſque de anno 1715., & quando adhuc litigium ſuper negotio principali Servitutis in S. Auditorio ventilabatur iidem fratres de Vecchiarellis comparuerint coram A. C., & interpellatis pluribus creditoribus, & ſignanter dd. fratribus de Severis notificaverint omnia bona per ipſos poſſeſſa, titulo fideicommiſſariorum eorum Domus poſſideri, & cum obtinuerint ſuper his inhibitionem in vim Cauthelæ Angeli non valuerint prædicti fratres de Severis ipſis inauditis, & non citatis ſuper prædictis bonis ullam conſumere executionem ſine manifeſta attentatorum labe ob reſiſtentiam prædictæ inhibitionis A. C. non moderatæ.

Quoniam cum lis tunc temporis actitaretur in S. noſtro Auditorio prædictis fratribus de Vecchiarellis de jure datum non erat juxta notiſſimas conſtitutiones reformatorias ſan. mem. Innocentii XII. aliquam inhibitionem reportare ab A. C. ſed ſolummodo a S. Rota Judice mandati per ea, quæ animadvertit *Modernus Aſenlanus ad Statut. Vrb. in ſuo diſcurſu unico de Cauthela Angeli ſub n. 112. tom. 2.*, & propterea Inhibitio Judicis
2 nullam habentis Juriſdictionem nulla potuit cauſare attentata ad tradita per *Gratian. diſcept. 17. n. 3. Card. de Luca de Indic. diſc. 18. n. 42. Rot. coram Bichio dec. 448. n. 14.*

Non

Non referente reſponſione, quod tunc Cauthela Angeli fuiſſet intimanda coram Judice mandati, quando allegata fuiſſet ab eo, qui coram Judice mandati jam reperiretur citatus, non vero quando allegatur a tertio, prout hic, qui nunquam fuit in Cauſa citatus, quia reſponſio prædicta eliminata remanſit ab ipſa littera reformationis ſan. mem. Innocentii XII. in ſuo Bullario parvo *fol. mihi* 225. in qua expreſſe ſancitur quod Cauthela Angeli ſemper allegari debeat coram Judice Mandati, ſive allegetur a citato in Cauſa, ſive non, ut ibi - *Quæque pariter in poſterum eædem Cauthelæ Angeli, ſive agatur de hærede beneficiato, ſive de tertiis perſonis, ſive citatis, ſive non citatis tam ante, quam poſt executionem, quam etiam in quacumque parte Iudicii debeant omnino ac ſolum intimari, & allegari coram Iudicibus mandatorum.*

Et quamvis ex prædicta reformatione peculiariter ædita ſuper modo allegandi Cauthelas Angeli Domini agnoverint, quod ea allegari quoque poſſit coram alio Iudice, & coram eo allegata habenda ſit in conſideratione a Judicibus mandatorum, qui - *poſſint, & debeant prout Juris fuerit eaſdem inhibitiones modo quo ſupra intimatas, allegatas, ſeu præſentatas obſervare, ſeu moderari proinde ac ſi forent Iudices, qui hujuſmodi Inhibitiones conceſſiſſent*, attamen pariter ex prædictis, & aliis verbis obſervarunt, quod in eadem reformatione præſcribitur, ut Cauthela Angeli coram alio Judice oppoſita intimari ſimul debeat coram Judice mandati. Cum autem prædicti fratres de Vecchiarellis in Rota, vel coram Me qui eram Judex mandati non intimaverint prædictam Cauthelam Angeli allegatam coram A.C., inde ſequitur, quod illi de Severis impune potuerint explere executionem mandati a Rota relaxati ſuper prædictis bonis fideicommiſſariis non obſtante prædicta Cauthela, & reformatione prædicta, cum di-
3 gnus non ſit auxilio legis, & privilegii qui ejuſdem legis conditiones contempſit *ad Text. in l. Auxilium ff. de minor., Surd. conſ. 47. n. 33. Manſ. conſult.* 110. *n.* 34.

Et in omnem caſum animadvertebant Domini quod cum clarum Juris præſidium opitularetur ipſis fratribus de Severis ex deductis in altera contemporanea Deciſione ex ipſo bono jure prætenſorum Attentantium parum curandum foret de prædictis attentatis, quæ Judices, & ſignanter ſupremorum Tribunalium ex dicta ratione boni Iuris ad evitandos inanes circuitus, & expenſas conſiderabiles in renovatione executionis faciendas ſolent negligere, attentanteſque ob illorum purgatione liberare, potiſſime autem quando non agitur prout hic de attentatis mere doloſis, & ſcandaloſis poſitivum ſpretum Iudicis redolentibus per ea quæ tradunt *Innocentius in cap. conſtitutis de filiis Præsb. ſer. Joan. Monach. in cap. cupientes n. 192. de elect. in 6. Rot. in recen. dec. 321. n. 4. par. 16., & dec. 64. n. 42. par. 17. cum aliis in Romana hæreditatis de Ruſpolis ſuper attentatis 13. Junii 1704. §. 1. coram R̃m̃o Molines Magno Hiſpaniarum Inquiſitore.*

Et ita utraque &c.

NULLIUS, SEU CASSINEN. DONATIONUM.

Lunæ 8. *Martii* 1717.

ARGUMENTUM

Donatio quando, & ex quibus circumſtantiis facta dicatur inter vivos, ſive potius cauſa mortis late, ac docte in hac magiſtrali deciſione tractatur.

SUMMARIUM.

1 *Perfecta donatio conditiones poſtea non capit.*

2 *Manutentio, vel Aſſociatio debetur illi, qui ad ſui favorem habet in inſtrumento appoſitam clauſulam* Conſtituti, *&* præcaris.

3 *Clauſula* Conſtituti *ſuos etiam operatur effectus adverſus poſteriores donatarios illegitime intruſos.*

4 *Uſusfructus expirat morte uſufructuarii.*

5 *In donatione lucrativa non requiritur expreſſa acceptatio, ſed ſufficit præſumpta.*

Potiſſimum ſi in ea adſit juramentum n. 6.

Quinimo pro abſente ſufficit hoc caſu ſola Notarii ſtipulatio n. 7. *Et ex quibus iſta acceptatio præſumatur* n. 8.

9 *Cauſa mortis donari etiam poteſt ab homine ſano, & in bona valetudine poſito extra ſuſpicionem alicujus periculi.*

10 *Quid requiratur, ut donatio facta dicatur cauſa mortis, vel inter vivos,* & n. 11. & ſeqq.

12 *Pactum nunquam revocandi donationem ex quacumque cauſa, & occaſione etiam ingratitudinis excludit donationem cauſa mortis factam fuiſſe.*

Et donatio hiſce clauſulis concepta vim habet donationis inter vivos n. 13.

14 *Donationes cauſa mortis a die tantum obitus perfectionem, & executionem recipiant, atque expectant.*

15 *Reſervatio uſusfructus facit ut donatio facta dicatur inter vivos, nam alias neceſſaria non fuiſſet.*

16 *Inſinuatio in ſola donatione inter vivos eſt præſcripta.*

17 *Pactum quod præmoriente donataria donatio non reſolveretur, ſed ad ejus heredes tranſiret, convenit ſola donationi inter vivos.*

18 *Donatio irrevocabilis reſcindi nequit, vel minui aliqua declaratione, & affertur ratio.*

19 *Sola uſuſfructus reſervatio ſatis eſt ad validitatem donationis.*
Et in qua quantitate iſta uſuſfructus reſervatio ſit neceſſaria n.20.
21 *Uſuſfructum in donatione reſervatus poteſt quilibet vendere, & de eo teſtari.*
Et hanc opinionem tenet etiam Sac. Rota n. 22.

DECISIO DCCXCIV.

QUamquam Inconſtantia a Caietano de Antone in Donationibus exhibita plauſum obtinuerit in Curia PP. Caſſinenſium, dum titulo poſterioris Donationis ab eodem factę *Anno* 1713., Mandatum conceſſit de manutenendo Franciſco de Antone in poſſeſſione bonorum longe prius de *Anno*. 1686. Annæ Maſi inter vivos donatorum, reprobata nihilominus emerſit in gradu appellationis tum in Tribunali A. C. ab R. P. D. de Gentilibus, tum poſtmodum a noſtro Sacro Auditorio. Nam cum DD. ad formam Commiſſionis Mihi directæ hodie ſub congruo dubio interrogaſſem reſponderunt -- *Dandam eſſe manutentionem, & quatenus opus ſit aſſociationem Annæ.*

Et ſane præſuppoſito, quod præcedenti donationi Annæ officere minime potuerit po-
1 ſterior contractus per *Text. in leg. Perfecta Cod. de donat. quæ ſub mod.*: Planum inde videbatur quod vigore clauſulæ *Conſtituti*, & *Precarii* in Inſtrumento præfatæ antecedentis donationis appoſitæ ſolius Annæ favore decernenda foret manutentio ad *Text. in leg. quod meo in princip. ff. de acquir. poſſeſſ., Poſth. de manut. obſervat.* 20. *num.* 18., & poſt eum *Rot. dec.*89. *nu.*6. *cor. Emerix. Iun. dec.*1157. *nu.*4. *in Placentina Bonorum* 25. *Iunii* 1708.
2 §. *Habet enim coram R. P. D. meo* Lancetta, & *in Albanen. Donationis ſuper Manutentione* 9. Martii 1711. §. *Manutentio coram Reverendiſſimo Hyſpaniarum Nuncio Aldrovando*, vel in omnem caſum Aſſociatio ad *Text. in leg.*3. *Cod. de pignor., Rot. coram. Emerix ſen. dec.*112. *nu.*1. *dec.*373. *nu.*5. *par.* 9. *dec.* 185. *num.* 3. *par.* 16. *recen. in Foroſempronien. Donationis* 23. *Martii* 1711. §. *Reſolutioni coram Reverendiſſimo Aldrovando, & in Romana Aſſociationis* 12. *Martii* 1713. §. *Mandatum coram Illuſtriſſimo Domino Falconerio Almæ Urbis Gubernatore.*

Non ſubſiſtente vel quod Anna dicti *Conſtituti* beneficium perdiderit non præveniendo Franciſcum in acquirenda naturali poſſeſſione bonorum, vel quod einſdem clauſulę virtus evanida extiterit uſque ab initio propter reſervationem literaliter ſibi cautam a Donante de uſufructu, & naturali quoad viveret poſſeſſione Bonorum; Nam quod attinet ad primum, etſi bona tanquam a virili ſollicitudine Franciſci præoccupata ad alienas manus diverterint, non propterea *Conſtitu-tum* depoſuit propriam virtutem, aut ſenſit
3 obſtaculum, propter quod operari ſuos effectus non poſſet adverſus Donatarios poſteriores illegitime intruſos, ut in puncto tradunt *Theſaur. Junior. quæſt. for. lib.*4. *quæſt.*64. *n.*2., *Rot. coram Duran. deciſ.*84. *nu.*18. *deciſ.*273. *nu.*4., & 5., & 8. *par.* 11. *dec.*143. *nu.*4., & 5. *par.*16. *recent. coram Dunoz. Junior. dec.*773. *nu.*5., & 6., *in Bononien. Aſſociationis* 31. *Martii* 1710. §. *Cum enim*, & *in Perusina Aſſociationis* 17. *Iunii* 1712. §. *Ex Inſtrumenta utraque coram R. P. D. meo Lancetta*; Reſervatio autem uſusfructus, & poſſeſſionis utpote temporanea expiravit cum vita ipſius
4 Caietani reſervantis, poſt cuius obitum ſtatim ex ſolo miniſterio Juris, & abſque ullo poſitivo facto poſſeſſionis uſusfructus caſualis formalem attraxit, ut dixerunt *Aldovin. conſil.* 76. *nu.*25., *Bero conſil.* 60. *nu.*27. *lib.*1. *Giurb. conſil. deciſ.*56. *nu.* 6., *Valaſc. deciſ. Luſit.*76. *ſub nu.*9., *Peregrin. deciſ. Patav.* 127 *num.*5., & 6., *Rot. deciſ.*240. *nu.*2., & 3. *par.* 6. *rec.*, ubi quod hęc poſſeſſio ſuffragatur etiam ignoranti, & coram *Cerro deciſ.* 70. *nu.* 1., & 2., & *num.*23. *in Mantiſſ. ad ornat. Card. de Luc. dec.*18. *nu.*19. *lib.*9. *tom.*1., & inter meas impreſſas *dec.*7. *nu.*19., & *in Urbevetana Immiſſionis* 20. *Aprilis* 1711. pariter *coram Me.*

Nec viſum fuit validitati donationis obeſſe quo foret ſtipulata abſente Anna Donataria, & propterea quod non docto de poſitiva illius acceptatione liberum remanſerit Caietano ſemper, & quandocunque immutare conſilium. Ultra quod enim quæſtionem unice
5 ſubmovere valuiſſet qualitas donationis lucrativa, in qua vel præſumpta ſufficit acceptatio, nec deſideratur expreſſa *Gratian. diſc. foren. cap.*39. *in addit. nu.*3., *Card. de Luc. de donat. diſc.*14. *nu.*12., & *diſc.* 49. *nu.* 9., *Rot. in Romana Donationum* 27. *Junii* 1704. §. *Poſtrema coram bon. mem. Omanna*, vel propter Juriſiurandi Sacramentum in dicta donatione appoſitum ea nec erat neceſſaria ad impri-
6 mendam illam irrevocabilitatem, quam ſatis pręſtat ipſa iuramenti Religio, *Barb. in pignacul. verit. cap.*7. *nu.* 57., *Saminiat. contr.* 196. *nu.*45. *tom.*2., & *Card. de Luc. de donat. diſc.*14. *nu.*10., *Theſaur. deciſ.*70. *nu.* 8., *Rot. in Gallipolitana Aſſociationis* 3. *Julii* 1711. §. *Acceptatio coram Reverendiſſimo Molines Magno Hyſpaniarum Inquiſitore*; Vel quia pro
7 Anna abſente ſufficiebat in his terminis ſtipulatio Notarii, *Cyriac. contr.*22. fere *per tot.*, *Ciarlin. lib.*2. *cap.*137. *num.*7., *Rot. cor. Merlin. deciſ.*440. *nu.*3. *in recent. deciſ.*365. *nu.*5. *par.*13. poſt *Torr. de pact. deciſ.*58. *num.*6., & *in dicta Gallipolitana Aſſociationis* 3. *Iulii* 1711. §. *Et abſque*, & *in Romana fideicommiſſi R.P.D. Pauli de Alveris* 11. Maii 1714. §. *Hoc inquam coram R. P. D. meo Criſpo.*

Attamen omne ſcrupulum ſubſtulit factum alterius donationis ab Anna collatæ in dictum Caie-

Caietanum de Anno 1703., de fructibus qua-
rumdam ſylvarum in cauſam, & remune-
rationem liberalitatis ante ab eodem Caie-
tano erga dictam Annam exercitæ. Ex eo
quippe manifeſtum profluit indicium, quod
controverſa acceptatio donationis legitimo
iam tempore interceſſerat, quodque donatio
ſuam iam ab utraque parte perfectionem re-
8 ceperat, & ſi quid adhuc defeciſſet novo tunc,
mutuoque ambarum partium conſenſu, &
præſuppoſito ſuppletum remanſit, ex dedu-
ctis per Brun. conſil. 16. nu. 24., Surd. conſ. 150.
nu. 123., Rot. coram Merlin. dec. 577. nu. 13.
verſ. non obſtat, & in recent. dec. 393. num. 8.
par. 14. dec. 398. nu. 10. par. 18., & dec. 655.
nu. 21. par. 19. tom. 2.

Nulliuſque relevantiæ æſtimata fuit cir-
cumſtantia expoſita in Inſtrumento donatio-
nis, quod Caietanus, dum Annę donabat
Æger in lecto iacebat, & ob corporis languo-
rem periculum mortis timebat, unde dona-
tio potius cauſa mortis, & revocabilis cen-
ſeri conveniat, quam irrevocabilis, & inter
9 vivos; Quemadmodum enim recte cauſa
mortis donatur ab homine ſano, & extra ſu-
ſpicionem ullius periculi in bona valetudine
poſito ad Text. in leg. Senatus 35. §. Mortis
cauſa ff. de mort. cauſ. donat.; Pari iure quæ-
libet mortis expreſſio, aut quæcumque ad-
verſa valetudo redigens etiam ad extrema
ſalutis donationem præſumendam inter vivos
haud quaquam valet in donatione cauſa mor-
tis deflectere, ſed ad hoc aſſequendum opus
eſt expreſſa declaratione, quod ob ſolam
10 propinquæ mortis formidinem donatum ex-
titerit, alioquin Donator magis donare vi-
detur, dum moritur, quam mortis cauſa,
& imminentis interitus cogitatio magis præ-
bet donandi opportunitatem, & occaſionem
quam cauſam, ut præclare admonet Marcian.
in leg. ubi ita donatur ff. de mort. cauſ. donat.,
ibique Gloſſ. verſ. cauſa, & in leg. Seia 42.
§. Cum Pater ff. eodem, Faber. in Cod. lib. 3.
titul. 2. definit. 6. n. 19., Cutell. de donat. tract. 2.
diſc. 1. ſpecial. 12. nu. 23., Menoch. de præſumpt.
lib. 3. præſumpt. 36. nu. 3., Antunez. de donat.
reg. lib. 2. prælud. 2. §. 3. nu. 3., & 51., & con-
trariis reiectis Rocc. Epiſc. Uſclan. diſputat. Iur.
ſelect. cap. 109. ſub nu. 11., Capyc. Latr. dec. 2.
nu. 9., Rot. coram Merlin. dec. 664. num. 29. in
recent. dec. 440. nu. 8. par. 9. dec. 355. nu. 30.,
& 31. part. 19., in Mediolanen. Ceſſionis 20.
Martii 1711. §. Eoque cor. Reverendiſſimo Kau-
nitz, & latius in confirmatoria cor. Me 13.
Ianuarii 1713. §. Neque mortis.

Certius autem quia Caietanus adeo procul
fuit ab elargiendo in cauſam mortis, ut immo
gratioſe, & libenti animo donaverit donationis
11 titulo irrevocabiliter inter vivos, & ex cauſa
meræ, & puræ donationis prædictæ, ſunt ver-
ba Inſtrumenti ob nimiam claritatem quæ-
ſtiones abſumentia Cravett. conſil. 214. nu. 11.
in princip., Fontanell. de pact. nuptial. clauſ. 4.
gloſſ. 3. part. 3. nu. 6., Cutell. de donat. tract. 2.
diſc. 1. ſpecial. 12. num. 1. Antunez. de donat.
dicto §. 3. num. 22., & 25., Rot. dec. 9. num. 3.
par. 7., & dec. 440. num. 5. cum ſequent. par. 9.
recent., & quod magis eſt ſuperaddidit effræ-
natiſſimum pactum nunquam revocandi do-
nationem ex quacumque cauſa, & occaſione
etiam ingratitudinis, quod penitus adverſa-
tur quidditati Donationis cauſa mortis in hoc
potiſſimum ab altera Donatione diſcriminatę
per Text. in leg. Senatus 35. in princip. ff. de
cauſ. mort. donat., adeout donatio vel dicenda
12 eſſet irrevocabilis quantumvis foret cauſa
mortis, cum ſic quoque poſſit donari mortis
cauſa, ut nullo caſu eius ſit repetitio iuxta
reſponſum Iuliani in leg. ſi alienam 13. in fin.
ff. de mort. cauſ. donat., itemque Pauli in dicta
leg. Senatus 35. §. Mortis in fin. ff. eodem, vel
ſonitu verborum poſthabito cenſeri deberet
ſubſtantialiter translata in alteram ſpeciem
donationis, quæ dicitur inter vivos, & ideo
13 perinde haberi atque alia quævis inter vivos
donatio, ut reſcripſit Marcian. in leg. ubi ita
ff. de mort. cauſ. donat., quem ſequuntur Pan-
zirol. conſil. 59. num. 91., & 92., Bellon. Iur.
conſ. 8. n. 28., Pacbiu. controv. Iur. lib. 5. cap. 23.
Grat. cap. 657. num. 1. cum ſequent., Saminiat.
controv. foren. 196. nu. 10. tom. 2. Faber. in Cod.
lib. 3. titul. 20. definit. 6. n. 21. lib. 8., & melius
titul. 39. definit. 1. Caſtill. controv. quotid. lib. 5.
cap. 80. num. 6., Gizzarel. ad Capyc. dec. 151.
nu. 28., Antunez. de donat. reg. dicto §. 3. n. 11.
Rot. cor. Burat. dec. 581. nu. 6., ibique Adden.
nu. 18., & cor. Emer. Iun. dec. 970. n. 5.

Neque in hujus confirmationem deerant,
ſi opus fuiſſet alia Argumenta. Voluit ſi-
quidem Caietanus Donator, quod ab ipſo
momento celebrati contractus tranſlatum
eſſet dominium in Annam Donatariam,
quando tamen Donationes cauſa mortis ad-
14 inſtar ultimarum voluntatum a die tantum
obitus perfectionem, & executionem expe-
ctant ad Text. in lig. ultima Cod. de donat.
cauſ. mort., Hodiern. controv. foren. cap. 35.
n. primo, cum aliis apud Conſtant. ad Stat.
Urb. annotat. 15. artic. primo n. 5., & non ſo-
lum dominium, ſed & ipſam poſſeſſionem
tradidit mediante clauſula Conſtituti, ut ap-
poſite notant Cyriac. controv. 314. num. 15.,
Manſ. conſultat. 22. n. 6., Rot. coram Merlin.
dec. 664. n. 2., melius deciſ. 970. n. 3. coram Eme-
rix Iunior., & in Mediolanen. Ceſſionis 20. Mar-
tii 1711. §. Abſque eo coram Reverendiſſimo
Kaunitz, & 13. Ianuarii 1713. §. Accedenti-
bus coram Me. Nec non uſumfructum ſuper
bonis donatis ſibi per caput ſeparatum reſer-
vavit, quando tamen de nulla reſervatione
15 opus erat, ſi contractus de ſui natura non
fuiſſet translationis in Donatarium juris pror-
ſus irrevocabilis, ut animadvertunt poſt Text.
in leg. ſi quis argentum §. Sed quidem, & leg.
quiſ-

quiſquis Cod. de donat., Antunez de donat. dicto §. 3. n. 9., & 10., Alden. ad Franc. deciſ. 213. n. 38., Magon. dec. Lucen. 87. n. 7., Capyc. Latr. dec. 151. n. 24., & 25., Rot. cor. Duran. dec. 84. n. 14. cor. Emer. Iun. dec. 970. num. 4.

Et his omnibus ſuperaccedit ulterius re-
16 nunciatio inſinuationi in ſula donatione inter vivos præſcriptæ Hodiern. controverſ. forenſ. 35. n. 3., Gratian. diſceptat. foren. cap. 273. n. 4., & cap. 586. n. 8., Rot. coram Dunoz. Iunior. dec. 579. n. 22., & in recent. dec. 355. n. 24. part. 19. tom. primo, itemque renunciatio leg. final., & leg. ſi unquam Cod. de revoc. donat., quarum cenſura ad alteram ſpeciem donationis non pertinet, Natt. conſil. 104. n. 7. Clar. §. Donatio quæſt. 4. n. 5., Torr. de pact. futur. ſucceſſ. libr. 3. cap. 15. n. 155. Et denique pactum, quod præmoriente Donataria Donatio non reſolveretur, ſed ad ejus hæredes,
17 & ſucceſſores tranſiret, quod pariter unice congruit Donationi abſolutæ, ex bene deductis per Ruin. conſil. 98. n. 16. lib. primo, Cypriac. contr. 514. n. 12., Mantic. de tacit. lib. primo tit. 13. n. 13., Antunez. de donat. lib. primo prælud. 2. §. 3. n. 24., Magon. dec. Florent. 64. n. 6., Rot. cor. Merlin. dec. 664. n. 7. cum ſeq. in rec. dec. 355. n. 17., & ſeq. par. 19.

Atque propterea in horum omnium conſpectum contraponi non valuit quædam ſerotina declaratio a Donante emiſſa de Anno 1713., præſeferens, quod ejus mentis fuerat, ut cauſa mortis, & non inter vivos donaret; Quandoquidem ultra circumſtantiam temporis quo dicta declaratio a Franciſco exhibita, ac expiſcata fuit, cum nempe Cajetanum ſenio confectum ad ſibi donandum in præjudicium Annæ Maſi ſuadebat, manifeſtum profecto eſt hujuſmodi declarationes validasquidem eſſe ad explicandas dubias rerum interpretationes, nullo autem modo ad præjudicandum Donatario in jure claro,
18 alias ſub velamine declarationis irrita paſſim declararentur, quæ directo retractari ex intervallo non poſſunt, ut monet Decian. conſ. 7. n. 100. Surd. dec. 25. n. 6., Rot. dec. 242. n. 28. coram Bich., & dec. 120. n. 24., & dec. 203. n. 24. poſt Conſtant. ad Stat. Vrb., cum aliis in Nullius, ſeu Sublacen. Donationis 11. Jun. 1714. §. final. cor. Illmo D. Falconerio Almæ Vrbis Gubernatore.

Tandem neque ullius eſſe momenti conſtitit, quod donatio de qua agitur utpote univerſaliter, & abſque aliqua reſervatione ad teſtandum confecta nulla, & retractabilis extiterit uſque ab initio. Animadverſum quippe fuit, quod præfatus Cajetanus reſervaverat ſibi uſumfructum omnium bonorum illius vita naturali durante, unde ne deſtruatur donatio, contra quam licet rigide procedatur ubi dubitatur de illius ſubſtantia ſubſtinetur tamen omni favorabili interpretatione, quando agitur de annullanda ea, quæ inducta fuit, ideireo affirmandum eſt, quod cum Cajetanus Donator bonorum omnium uſumfructum ſibi reſervaverit quo-
19 uſque viveret, hujuſmodi reſervatio ſatis ſit ad validitatem donationis, ut theorice inquit Caſtren. in leg. ſtipulatio 61. ſub n. 3. ff. de verbor. obligat., de qua Covarr. pract. quæſt. lib. 3. cap. 12., Caſtill. contr. jur. lib. 4. cap. 53. n. 17., Mantic. de tacit., & ambig. lib. 13. art. 31. Vrceol. conſult. 54. n. 38. lib. 2., Antunez. de donat. reg. lib. primo in prælud. 2. §. 7. num. 67., Barboſ. vot. 25. n. 4., Lar. dec. Granat. 66. n. 18., & 37., Carol. Ant. de Luc. ad Franc. dec. 594. n. 4., Rot. coram Royas dec. 122. n. 17., & deciſ. 133. num. 4., bene coram Emerix Jun. dec. 1019. n. 32., & ſeqq. in recent. dec. 106. num. 5. part. 13., & in Romana Donationum 1. Decembris 1704. §. Nec recte cor. bon. mem. Omaña, & in Nullius, ſeu Sublacen. Donationis 29. Novembris 1715. §. final. coram R.P.D. meo Criſpo.

Nec placuit, quod Annæ Donatariæ onus incumberet probandi uſumfructum a Donante reſervatum idoneum fuiſſe nedum pro manutentione ejuſdem Donantis, verum, & ad congerendum, & cumulandum nova credita, & Bona, de quibus poſſet per ultimam voluntatem diſponere; Quoniam Annæ Maſi exhibenti Inſtrumentum donationis, in qua uſusfructus eſt reſervatus favet legalis præſumptio, quod idem in tanta quantitate verſetur, quantum pro validitate, & ſubſiſtentia ipſius donationis expoſcitur. Et propterea ſatis ei eſt, legalem hanc præſumptionem in ſui favorem militantem allegare, & ſi Franciſcus eamdem præſumptionem excludere, & inſubſiſtentem præ-
20 tendit, id legitimis & concludentibus documentis demonſtrare tenetur, prout docent Cardinal. Tuſch. pract. concluſ. 648. §. Donatio n. 74., Vrceol. conſult. forenſ. cap. 54. n. 38. in fin., Torr. de Pact. futur. ſucceſſ. libr. 3. cap. 5. n. 108., Tondut. reſol. civil. cap. 40. n. 32., Mart. Medic. in addition. ad dec. 36. n. 1., Rota deciſ. 10. n. 8., & 9. part. 5. recent., & dec. 9. ſub n. 16., poſt Cutell. repetit. penes, Dunozet Iunior. dec. 968. ſub n. 15.

Maxime quia cum ſupradictus Canoniens Cajetanus multis Eccleſiaſticis redditibus eſſet proviſus, cum quibus ſuæ vitæ ſubſtentationem poterat ſibi comparare, facile ei erat integrum uſumfructum formalem ſibi in donatione reſervatum diſtrahendo de ejus
21 pretio teſtari, & in dicto pretio ſibi hæredem conſtituere ex firmatis per Manſ. conſ. 28. n. 18., Ludovic. Molin. de contract. diſputat. 280. ſub n. 8. verſ. ſed ſi bene conſideretur.

Et hæc eſt ſententia magis in puncto Iuris recepta præſertim in noſtro Tribunali quidquid extra opportunitatem dixerit dec. 167.
22 n. 45. par. 14. rec., & admittit Fontanell., qui

licet

licet contrariæ opinionis ſectator, in praxi tamen de ea tutum non eſſe fatetur, ut videre eſt in *tract. de Pact. nupt. clauſ. 4. gloſ. 23. par. 1. ſub n. 19.*

Et ita conſulto omiſſis, quæ deducebantur ſuper ingratitudine imputata Annæ Maſi, de qua in contemporanea Deciſione ſuper Remiſſoria fuſius agendum erit, reſolutum fuit &c.

Utraque &c.

ROMANA LEGATORUM.

Veneris 12. Martii 1717.

ARGUMENTUM.

Legatum quando dicatur ut Teſtator voluerit quod in caſu, quo non ſufficerent bona propria ſuppleretur de re hæredis, & quando illud appoſitum dicatur taxative. Tractatur pariter quæſtio, quando dos a Teſtatore relicta dicatur in quantitate, ſive potius in fundo.

SUMMARIUM.

1 *Teſtator quando voluiſſe cenſendum ſit, ut legatum exequtioni demandaretur, etiamſi bona fuerint imparia, itaut per hæredem ſuppleri debeat*, & n. 6. 7. *ubi diſtinguitur*, & ſeqq. & n. 11.

Præſertim ſi Legatum tendat ad celebrationem miſſarum. & animarum ſalutem n. 2.

3. *Verbum* volo *eſt abſolutum, & imperativum.*

4 *Argumentum a diſcretiva deductum eſt validiſſimum.*

5 *Teſtamentum licet executioni non ſit demandatum, inſervit tamen pro declaratione animi ipſius Teſtantis.*

Limita n. 13.

8. *Favor cauſæ piæ capax non eſt ad intervertendam mentem, & voluntatem diſponentis.*

9 *Legatum ex quibus arguatur taxativum.*

10 *Dos quando relicta, & conſtituta dicatur in quantitate, vel in fundo.*

12 *Legatarius in re legata divexari nequit.*

DECISIO DCCXCV.

EX aſſe ſcriptis hæredibus DD. Balthaſſare, aliiſque Fratribus de Caffarellis eiuſdem Diſponentis Nepotibus plura inſimul exaravit legata, pluraque ad hunc effectum bona reliquit Monialibus, & Monaſterio S. Ioſephi in regione Montium piæ mem. Duciſſa Joanna Baptiſta de Curtis; Verum ſubinde repertis inexigibilibus nonnullis capitalibus eorumdem bonorum, indeque non valentibus Monialibus legatariis prędictis ſatisfacere legatis provide exiſtimarunt expetere ab hęredibus opportunum aliorum bonorum ſupplementum, idque renuentibus eiſdem hæredibus explere delatum fuit ad S. Auditorium huiuſmodi diſſidium ſub opportuna commiſſione ad Rotam cum facultatibus A. C. Unde in hodierna Audientia Dubium propoſui examinandum -- *An eſſet relaxandum mandatum contra bona hęreditaria Duciſſę Curti de Caffarellis pro ſupplemento legatorum* = & unanime ſuffragium recipi negativum.

Siquidem cum in hoc certamine tota diſputatio pendeat ab indaganda Teſtantis voluntate utrum adeo determinate voluerit legatum, eiuſdemque conditiones, & onera impleri, ut quamvis bona deſignata imparia ſint, vel aliquo modo deficiant adhuc illud opus volitum exequutioni demandetur ſup-
1 pleta per hæredem huiuſmodi deficientia quemadmodum perſcrutando medullam huiuſce conflictus unanimiter tradiderunt, *Roſ. conſultat. 61. nu. 4., & ſeqq. Carol. Ant. de Luc. ad Franc. deciſ. 721. ſub nu. 4., & ſeqq. Card. de Luc. de legat. diſc. 14. nu. 5. Rot. deciſ. 117. nu. 11. par. 17. rec., & dec. 530. nu. 18. par. 19., & in Romana legatorum* 8. *Iunii* 1705. §. *Quæ omnia coram R. P. D. meo Lancetta, & in Romana fundationis* Monaſterii 10. *Decembris* 1714. §. *Cum vero cor. eodem.*

Hinc ſcribentes pro Monialibus conclamabant etiam in dubio voluntatem hanc eſſe ſupplendam, ex quo tractabatur de legatis tendentibus ad opera undique pia, nempe vel Miſſarum, vel Dotium, vel ſimilium præſtationum, in quibus ſane terminis omnis veriſimilitudo perurget, ut Teſtatrix magis voluerit hæredem gravare ad ſupplendum,
2 quam quod talia opera ſalutem animarum reſpicientia perirent, ut in propoſito operum piorum connotarunt *Roman. ſingul.* 433. *Tiraquell. de privilegiis piæ cauſæ privileg. 63. in fin. verſic. Et hoc expreſſe Mantic. de coniect. ultim. volunt. lib. 12. tit. 6. nu. 24., & ſeq. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 256. nu. 29. Marant. reſponſ. 15. n. 76., & ſeq. par. 4. Toudut. reſolut. beneficial. cap. 9. nu. 2., & ſeqq.*

Et ſane ultra prædictam præſumptionem, & veriſimilitudinem adſtipulare quoque ſubnectebant ipſam claram voluntatem Teſtatricis, quotieſcumque enim deſignavit ſpecies legatorum in continenti ſubiunxit -- *E con li frutti di quelli voglio, che ſi faccino celebrare ogni giorno &c. due Meſſe per ſuffragio dell' anima mia -- Voglio poi &c. ſi debba metter da parte tanto capitale, che arrivi alla ſomma di ſcut.* 4000. *quale debba reſtare per dotare una povera Zitella Dama &c.* Nihil enim apertius patefacit voluntatem, & animum diſponentis, quam littera tam clara, & verbum *volo* quod eſt ab-
3 ſolutum, & imperativum *per Text. in l. Pamphilo §. Propoſitum, ubi Bart. ff. de legat. 3., & in l. 2. C. communi de legat. Menoch. conſ. 197. nu. 21. Rot. dec. 193. nu. 6. circa medium par. 1. rec., & cor. Peuting. dec. 272. num. 10., & cor. Bieb. dec. 129. nu. 9.*

Accedente præcipue manifeſta diſcretiva adiecta in eodem teſtamento. Siquidem relinquendo quædam horrea Eccleſiæ, ſive Con-

Confraternitati S. Hieronymi *della Carità*
cum onere ſolvendi annuas quaſdam præſta-
tiones, & deinceps totidem dotes poſitive
dixit -- *col frutto de miei granari, e non d'altri*
beni -- Unde ſi quando uoluit fieri ſuppletio-
nem per hæredem cum aliis bonis tam aperte
ſe declaravit, ita id ipſum declaraſſet in præ-
4 dictis aliis legatis, & reſpective oneribus,
quoties e converſo fieri hanc ſuppletionem
noluiſſet iuxta potentiſſimum diſcretivæ ar-
gumentum, de quo *Surd. conſ.466. num.18.*
Caſtald. conſultat.82. nu.5.tom.1.Card.de Luc.
de fideicommiſſis diſc.56.nu.11. Rot. in recen.
dec.393.nu.11.par.18. & in Maceraten. Le-
gatorum, & Fideicommiſſi 3.Iulii 1711.§.Quod
autem coram R. P. D. meo Lancetta.

Eoque evidentius, quia eadem Teſtatrix
alterum ex poſt Teſtamentum exaravit, in
quo reflectens ad legata, & onera relicta
forſan excedentia ſpecies deſignatas nolens
illa diminuere libentius mutavit volunta-
tem, hæredes ipſos ex oppoſito relinquendo
paucorum effectum legatarios; Signum evi-
dens (ut ipſi ſcribentes ſubdebant) quod Te-
ſtatrix adeo voluerit legata, onera, & opera
pia perpetuo vigere, & non diminui, ut po-
tius ademerit ipſum aſſem, & titulum hære-
ditarium ab ipſis hæredibus in primo teſta-
mento ſcriptis, quam ferret illorum dimi-
nutionem, quodque d. Teſtamentum, licet
ob caſum inopinatæ mortis conſignari non
valuerit, attamen pro declaratione animi
5 Duciſſæ conſulendi cum tota hæreditate im-
plementum præmiſſorum operum piorum
eſſe attendendum firmavit *Rot. in Romana*
Locorum Montium ſuper Dominio 3.Iunii 1711.
§. Abſque eo quod coram Rmo Molines Magno
Hyſpaniarum Inquiſitore, & in eius confirma-
toria 11. Ianuarii 1715. §. Dum demum cor.
Emo Card. Scotto.

Quid plus? Dum ulterius adeo videtur
exoptaſſe Teſtatrix eius legatorum imple-
mentum, ut poſtremo fuerit proteſtata per
hæc verba -- *E perchè è mia precisa, e deter-*
minata volontà, che tutti li ſopradetti legati,
& altri, che io farò &c. ſiano pontualmente, libe-
ramente, e ſenza diminutione pagati &c. Quin-
di è, che non ſolo gravo, ed incarico le ſudette
Monache, e Monaſtero &c. ma anco proibiſco all'
infraſcritti miei Eredi ogni detrazione di Falci-
dia &c. incaricandogli l'intiera eſecutione di
eſſi, e di tutta la mia volontà ſotto pena di cadu-
cità, quando anche in minima parte &c. daſſe-
ro qualſivoglia moleſtia, ò giuſta ò iniuſta a quelli, a
favore de quali ho diſpoſto -- Ideoque dum adeo
deſideravit legatorum implementum, ut
prohibuerit hæredibus non ſolum quaſcum-
que detractiones, ſed etiam ſub pœna cadu-
citatis inferre quamcumque moleſtationem
impeditivam eiuſdem implementi, inde in-
ferebatur, quod noluerit umquam, quod
6 deficeret idem implementum, quemadmo-
dum appoſite ad finem, quod hæres ſupplere
teneatur conſideravit alias *Rot., & ſignanter*
in Romana Legatorum 8. Iunii 1705. §. Quæ
omnia cum ſeq. coram R. P. D. meo Lancetta,
& in Romana, ſeu Ianuen. Dotium 1. Februa-
rii 1709. §. Et in terminis cor. R. P. D. meo
Aldrovando.

Cæterum quantumvis hæc non parvam
vim Dominorum menti iniicere viderentur,
& de facto in prima huius cauſæ propoſitione
ſciſſa remanſerint ſuffragia prodeunte reſcrip-
to -- *Iterum proponatur* -- nihilominus ne fa-
cile relinquatur per ſubtiles animadverſiones
libera in Iudiciis facultas hunc, vel alterum
ſenſum amplectendi iidem Domini proceden-
dum reputarunt cum cenſura noſtrorum ma-
iorum, qui ad dirimendam huiuſmodi con-
troverſiam oculum, & refugium habuerunt
ad ancoram illius diſtinctionis, quod ad di-
gnoſcendam diſponentis intentionem inſpi-
ciatur, utrum ipſe diſponens antepoſuerit
ante deſignationem ſpeciei pro fundo opus,
quod implere volebat, vel ex oppoſito adie-
cerit ipſam ſpeciem pro fundo, & poſtea opus
tunc etenim in primo caſu agnoſcentes, quod
idem opus extitit primario volitum ad eum-
dem finem cenſuerunt intrare ſupplementum
ſed quando antecedenter ſepararunt ſpeciem,
ſeu fundum, deindeque opus expreſſerunt,
quod ex illo ſeparato fundo eſſet faciendum
in hoc poſtremo caſu autumarunt opus arcta-
ri ad illam ſpeciem ſeparatam, & legatam,
7 & intra illius cancellos ſine alia ſuppletione
reſtrictum opus remanere, ita namque com-
muni calculo ſequendo veſtigia *Pauli Iuriſ-*
conſulti in l. ſi quis ſervum 8. §. Si quis ita ff.
de legat.2. reſponderunt *Gratian. diſcep. fo-*
renſ.256. n.22. Merend. controverſ. Iuris to.3.
lib.7. quæſt.37. Mantic. de coniectur. ultimar.
volunt. lib.9.tit.3. nu.20. Roſ. conſul.61.nu.1.,
& ſeqq. Rovit. dec.57. n.11. Rot. in Viterbien.
Legati 16. Ianuarii 1702. §. Nullatenus cor.
bo. mem. Muto, & in dicta Romana Fundatio-
nis Monaſterii 30. Martii ſuperioris anni §. Pa-
rum itaque cor. R. P. D. meo Cerro.

Neque favor piæ cauſæ capax eſt ad inter-
vertendam mentem, & voluntatem diſpo-
nentis, quia quando cenſetur recte agnita,
& conſiderata nulla maior pietas in iure no-
8 ſtro conſideratur, quam illam ut par eſt de-
bitæ executioni demandare, quemadmodum
diſponitur per *Text. in Clement. quia contigit.*
2. de relig. dom. Rot. dec.530. num 1. par. 19.
tom.2., & in dicta Romana fundationis Mona-
ſterii 20. Decembris 1714. §. Ita pariter, &
ſeqq. coram R. P. D. meo Lancetta.

Applicando autem ad rem, quod Duciſſa
ſuam loquendi formam incipiendo expreſſe-
rit a ſpeciebus fundi, non autem ab opere
palam inſpecta tota diſpoſitione liquebat,
quando enim deſcendit ad onus, vel opus
Miſſarum ita diſpoſuit -- *E perchè mi ritrovo*
aleu-

alcuni cambj attivi, *uno con il Signor Scarlatti
di ſcudi* 1500. *&c. con li frutti di quelli voglio,
che ſi faccino celebrare ogni giorno nella loro
Chieſa all'altare privilegiato due meſſe il giorno
per ſuffragio dell'anima mia* -- Reſpectu autem
dotium pariformiter eumdem modum ſequu-
ta eſt - *E perche oltre li ſudetti cambj ſopranomi-
nati mi ritrovo altri cambj &c. che uniti aſſie-
me coſtituiſcono la ſomma di ſcut.* 1800. *&c. vo-
glio &c. che ſi debba metter da parte tanto capi-
tale, che arrivi alla ſomma di ſc.*4000., *quale
debba reſtare per dotare una povera Zitella Da-
ma* -- Ac denique ſic diſpoſuit circa diſtribu-
tionem quarumdam veſtium, ut videre eſt
in *Summ. Monaſterii num.*1., & propterea fir-
9 ma remanente diſtinctione, de qua ſuperius
dubitari non poterat, quod pręmiſſum ſpe-
ciei legatum interpretari deberet pro taxati-
vo, ut proſequuntur *Bruneman. in l. Lucius
12. nu.2. ff. de aliment., & cibar. legat. Torr.
par. Juris quaeſt. par.1. tit.4. de legat. quaeſt.2.
nu. 20., & ſeq. fol. mihi 659. Rot. coram Sera-
phin. dec.317. in fine, & dec.488. a nu.6. ad 9.
part.19. recen.*

Idemque videmus receptum communiter
eſſe etiam in diſſolutione illius quæſtionis,
quando dos cenſeatur conſtituta per Teſtato-
rem in quantitate, vel potius arctata in fun-
do. quod ubi quantitas ab initio exprimitur
reputetur ſpecies ſubſequenter tradita de-
monſtrative cum onere in futurum ſolven-
di illius diminutionem, ſecus autem quan-
do inceptum appareat ab eodem fundo, ſeu
ſpecie, quia ad illam etiamſi minoris valoris
cenſetur dos taxative reſtricta, neque mu-
10 lieri datum eſt ſecuta valoris deficientia
ſupplementum petere ex cæteris bonis, ut
bene docent *Card. de Luc. de dot. diſc.157. n.28.
& ſeq. Rot. in recent. dec. 20. n. 9., & ſeqq., &
dec.83. n.3. part.15., & dec. 144. n.5. part.17.,
& coram me dec.80. n.13, & in Romana Fidei-
commiſſi de Martellis 22. Aprilis* 1701. *§. Ete-
nim coram bon. mem. Pio, & in dicta Romana
fundationis Monaſterii* 30. *Martii ſuperioris
anni §. Confirmatio coram R.P.D. meo Cerro*.

Hiſque conſtabilitis in nihilo officiebant
reliqua argumenta in oppoſitum, ut ſupra
promota, quia circa verbum *volo* de plano
admittebatur eſſe verbum imperativum, &
abſolutum, ſed quid Duciſſa voluiſſet per
prædictam diſtinctionem explanabatur.

Reſpectu vero allatæ in objecto diſcretivæ
concurrebat, quod in caſu, in quo ſuperius
fuerat adnotata potius verſaremur in parte
obligativa hujuſcemodi declarationis, quia
cum Teſtatrix incepiſſet ſuam ordinationem
a quantitate ut ibi -- *E di più laſcio alla mede-
ſima Signora D. Eleonora ſc.70. annui finchè eſſa
naturalmente viverà da pagarſi ſei meſi per ſei
meſi poſticipatamente* -- quoties idcirco inten-
debat nolle fieri ſuppletionem neceſſario
hoc exprimere tenebatur, alias quippe ad
terminos ejuſdem diſtinctionis hæres ſupplere
fuiſſet obſtrictus; ſed eo certius ceſſabat om-
nis efficacia diſcretivæ locutionis, quæ aſſer-
ri poſſet in contrarium, dum in pręſenti in-
tercedebat alia potens diſcretiva appoſita in
finali concluſione ejus teſtamentariæ diſpo-
ſitionis, in qua quia enixe deſiderabat Te-
ſtatrix annuorum legatorum ab ea relicto-
rum promptam perſolutionem ita perbelle
nimium ſe expreſſit concludens-- *Item dichia-
re &c. e voglio, che da queſte Monache, o Mo-
naſtero ſiano pagati, e ſodisfatti tutti i legati,
tanto di robbe, quanto di denari, e tanto di
legati annui, quanto quelli, che ſono per una
ſol volta ſenza alcuna diminuzione di Falcidia,
Trebellianica, o altro preteſto ancorchè non re-
ſtaſſe robba per l'altri peſi ſufficiente* -- Ideoque
argumentum inde reſultans retorquebatur,
& quoties Monialibus inculcata fuit prædi-
ctorum annuorum legatorum perſolutio cum
eo connotato -- *ancorchè non reſtaſſe robba per
gl'altri peſi ſufficiente* = clare conſequitur,
quod ſi Teſtatrix prędd. onerum ſatisfactio-
nem demandaverit, quantumvis non rema-
nerent effectus ſufficientes pro aliis oneribus
adimplendis, hinc petitio ſupplementi ab
11 hæredibus ex nimia ipſius aperta voluntate
excluſa remanſerit, ut notarunt *Menoch.
conſ.206. n.96., & ſeqq. Hodiern. controverſ.15.
n.39. Andreol. controver. 363. n. 17. Magon.
dec. Florent.117. n.12.*

Reliqua, quæ exprimebantur ſuper prohi-
bitione hæredis univerſalis, ne moleſtaret,
legatarios etiam ſub pœna caducitatis opera-
ri poſſent ſuum effectum, quoties iidem hæ-
redes ad hanc moleſtationem deveniſſent,
vel quando aliquid Monaſterio ex ludicio
Teſtatricis conſignandum retinerent, quod
non vellent conſignare, cęterum deſervire
non valet pro arguendo legato demoſtrati-
vo, & non taxativo ex ea viva ratione, quod
dd. hęredibus prohibitio prędicta injuncta
fuit ad ſolum finem, ne detractionem
Falcidię prætendere poſſent, nec illi impe-
dirent conſecutionem relicti, in quo proin-
de themate conſignatis corporibus legatis,
nec illata per ipſos ulla Legatariis moleſtia
nullo pacto valent divexari per *Text. in l. cum
certus ff. de vin. Tritic. ole. legat.*.

Tandem circa teſtamentum nullum con-
ſtitui poſſe fundamentum animadverſum
fuit, non ſolum quia non fuit exhibitum, ſed
etiam quia Teſtatrix etiam ſi ſupervixerit
per plures dies deſtitit illud tradere Notario,
& ſic poterat ſuſpicari, quod in illo diſpoſi-
ta ſervari noluerit, & potius voluiſſet cum
primo teſtamento decedere, quo in caſu nec
13 pro declaratione voluntatis deſervire poſſe
tradiderunt *Card. de Luc. de teſtamentis diſc.6.
n. 17., & diſc.14. n.15. Rot. deciſion.227 n.12.
part. 12., & dec.16. n.6. part.13., & dec. 186.
n.5. poſt Torr. de pact. futur. ſucceſſ.*

Cumque ſcribentes pro Monialibus ulterius conqueri viderentur de locis Montium ſequeſtrationi ſuppoſiti, & obuoxiis periculo evictionis, ponderarunt DD. non eſſe hęc in præſenti diſputatione examinanda, & quando ea contigerit ſit in ſuo congruo Judicio opportunius diſcutienda.

Et ita utraque &c.

TOLETANA CANONICATUS.

Veneris 13. *Martii* 1717.

ARGUMENTUM.

Puritas Sanguinis alicuius Familiæ, illiuſque nobilitas, deſcendentia & derivatio ex quibus documentis comprobata remaneat, præſertim ſi agatur de re antiqua.

SUMMARIUM.

1 *Sententia valida & iuſta executioni demandanda ſemper eſt.*

2 *Sanguis alicuius Familiæ præſumitur ſemper omni turpitudinis macula abſterſus.*

Niſi contrarium plene, & concludenter probetur ibid. nu. 3.

4 *Sanguinis puritas, & familiæ nobilitas ex quibus probetur.*

Et in concurſu Teſtium ſemper illi præferendi ſunt, qui de puritate deponunt n. 5.

Maxime ſi numero ſint maiores nu. 6.

7 *Teſtes deponentes de auditu alterius, qui facti veritatem ignorabant nil probant.*

8 *Derivatio Familiæ ab aliqua Civitate, vel Oppido, & vera illius deſcendentia optime probatur per Teſtes.*

9 *Antiquis inſtrumentis, & documentis in re antiqua valde deferenda eſt.*

10 *Matrimonium in Hiſpania contractum cum Muliere deſcendente a Sanguine Hebreorum eſt infame*, & nu. 11.

12 *Retractatio qualificata, & in exonerationem propriæ conſcientiæ emiſſa attendi omnino debet.*

13 *In Hiſpaniæ Regnis adeſt inconcuſſa praxis admittendi in Collegialem illum, contra non quem falſa viget opinio infectionis Iudaiſmi.*

Hæc tamen praxis non procedit contra Proviſum Apoſtolicum, qui repelli nequit ſolo rumore infectionis, ſed perfecta requiritur probatio, nu. 14.

DECISIO DCCXCVI.

ALphonſus Fernandez, qui de anno 1541. 1544., & 1551. in Hiſpaniis Sacræ Inquiſitionis Secretarii munere fungebatur, proceſſum compilavit contra Joannem Torres, Gabrielem Torres, illiuſque Patrem, & Joannem Torres Cives Seguntinos, qui omnes odibili Iudaiſmi crimine convicti per Sacrum Inquiſitionis Tribunal ad ignem condemnati fuere; Hoc interim, quod dictus Alphonſus criminoſum hunc proceſſum conficiebat de anno 1546. nuptias contraxit cum Anna Molina filia Alphonſi Molina, & Iſabellæ Torres originem ſuam ducentis a Loco Acquavivæ, in quo inter *primarias*, & nobiliores reputabatur Familias, ſemperque tamquam præſtanti Nobilitate præclari, nullaque Judaiſmi macula deturpati eorum Deſcendentes pro Nobilibus ubique Gentium, & Locorum reputati fuere, taliter, quod vacato de anno 1712. in Primitiali Eccleſia Toletana Canonicatu, & Præbenda, ſuæ fretus Nobilitati, & Sanguinis puritati ab eiuſdem Eccleſiæ Statutis requiſitæ minime reformidavit Joſeph Fernandez de Iubera illorum mediatus deſcendens de eodem a Sancta Sede proviſionem reportare, Litteriſque eidem Capitulo præſentatis ad hoc ut iuxta formam Statutorum dictæ Eccleſiæ deputaretur Canonicus, qui opportunam ſuſciperet Informationem ſuper puritate ſui Sanguinis, & ſuorum deſcendentium, fuit per ipſum Capitulum ſolitus Commiſſarius Deputatus, qui ſe conferendo ad Civitatem Seguntinam, Terram Acquavivæ, ac Villam Matriti opportunum compilavit proceſſum, qui ad Capitulum Tolletanum delatus fuit in ſenſu illius probationes non eſſe completas; Aſt quia præfatus Joſeph Iubera tali methodo nec reiectionis, nec admiſſionis Sententiam reportaverat, ſuę rei conſulendo ſatius duxit ad Sanctam Sedem provocare, ſolitaque commiſſione Cauſę opportune obtenta, Sacroque Tribunali directa ſub die prima Julii 1716. pro executione ſuarum Litterarum Apoſtolicarum coram R. P. D. meo Lancetta reſponſum fuit. Verum illius non acquieſcente Sententiæ pręlaudato Capitulo, ulteriorem cauſæ Commiſſionem reportare fategit, illaque mihi directa cum clauſula *alteri qui ad legitimam*, ad illius normam in hodierna Audientia ſub congruo Dubio Dominorum ſenſu per me requiſito, ille fuit favore Joſephi ſua Iura tuentis affirmativus, & contra Capitulum negativus, quod informare recuſans reſolutionis dilationem tantummodo afflagitabat.

Quemadmodum enim nulla orta fuit dubietas dictæ præcedentis Sententiæ R. P. D. mei Lancettæ ſuper ipſius validitate, & illius Iuſtitia clare emicuit ex rationibus luculenter deductis in deciſione, quæ de more dictam Sententiam præceſſit, ita Vota DD. in
1 affirmativam declinarunt ſententiam, quæ validitate, & Iuſtitia adſtipulantibus diverſimoda eſſe non valuit per ea, quæ docet *Rota coram Benincaſa decis.* 127. *n.* 1., *& decis.* 382. *num.* 1., *& in Pacen.* Cannonicatus *Veneris* 24. *Aprilis* 1716. *coram R. P. D. meo* Criſpo.

Abſque eo, quod legitima dd. Litterarum executio retardari potuerit per eam unicam obiectivam exceptionem, quod ad formam Statutorum præfatę Eccleſiæ Toletanæ de neceſſaria Sanguinis puritate Ioſephi non conſtaret.

ſtaret. Quoniam in primis, cum ipſe Ioſe-
phus fundatam habeat Intentionem in Iore
ſuper ſui Sanguinis puritate, qui ſemper
præſumitur omni turpitudinis macula abſter-
2 ſus, ad bene firmata per *Ricciul. de Neophi-
tis cap.7. nu.22., Lara de Anniverſ., & Cap-
pellanis lib.2. cap.4. nu.56., & 58., & in dicta
Pacen. Canonicatus Veneris 24. Aprilis 1716.
§. Conſtito ex his coram R. P. D. meo Criſpo*,
ita ad Toletanum Capitulum ſpectabat ex
celebrato proceſſu per ſuum Commiſſarium
impuritatem Ioſephi plene, & concludenter
probare, quod cum expletum non fuerit per
præfatum Capitulum, ex hoc probata re-
manſit puritas illius Familiæ, & Deſcen-
dentiæ aditum ſternens ad ſui Canonicatus
3 poſſeſſionem, ut in ſimili alias reſpondit Sa-
crum Auditorium, & ſignanter *ex deciſione
244. cor. Mantica*, & magiſtraliter *in dec. 177.
183. 196., & dec. 212. par. 1. recent. & coram
bon. mem. Alexand. VIII. dec. 65. n. 10. & ſeq.*

Quod autem ex memorato proceſſu talis
Sanguinis impuritas revera non eliciatur cla-
riſſime probatum fuit ex ipſius lectura, ex
qua eruitur, quod præcitatus Canonicus
Commiſſarius in Civitate Seguntina triginta,
& unum Teſtem examinavit qui duobus ex-
ceptis omnes depoſuerunt de Nobilitate, &
puritate Sanguinis Ioſephi, eiuſque omnium
Aſcendentium, idemque comprobarunt om-
nes etiam alii Teſtes tam in Terra Acquavi-
4 væ, quam in Villa Matriti examinati & ex
quibus omnibus Sanguinis puritas omnium
Adſcendentium Ioſephi, & antiquiſſimæ eius
nobilitatis perfecta emerſit probatio ex con-
notatis per *Corneam conſil. 176. nu. 10. vol. 4.,
Hoieda de incompatibilitate part. 1. cap. 23.
nu. 143., Rota deciſ. 455. nu. 4. coram fel. mem.
Gregorio XV., & dec. 2089. n. 18. cor. Coccin.*

Quin obſtare viſa ſit prædictorum duorum
Teſtium depoſitio comprobans impuritatem
Sanguinis Ioſephi; Nam quamvis ſolum ſuf-
ficeret reſpondere, quod ubicumque ex In-
formativo Proceſſu, & ex innumeris Teſtium
depoſitionibus concludentiſſime eruitur San-
guinis puritas, illis tantum de puritate de-
ponentibus plena fides adhibenda ſit, aliis de
5 impuritate teſtantibus prætermiſſis, ut in
puncto firmavit *Rota dec. 768. nu. 9. cor. Mer-
lin. dec. 246. nu. 9., & 10. par. 12. recen., & in
Pacen. Canonicatus 24. Aprilis 1716. §. Con-
ſtito coram R. P. D. meo Criſpo*, maxime quan-
6 do longe maiores ſunt in numero illis de
impuritate Deponentibus, ut in ſpecie pro-
bant *Ricciul. de Neophit. cap. 7. nu. 22., Lara de
Anniv., & Cappell. lib. 2. cap. 4. n. 56., & 58.*

Nihilominus DD. ſolertia non patiente
his generalibus propoſitionibus pertranſire,
eorumdem depoſitiones penitus inſpexerunt,
quę penitus revera inſpectæ minus ſubſiſten-
tiæ habere compertæ ſunt; Nam præfati
Teſtes in primis non ſunt naturales Seguti-
ni, ſed ſolum Diœceſis Toletanæ, & per
conſequens non omnino habiles ad proban-
dam Deſcendentiam, & Adſcendentiam Io-
ſephi Originarii Civitatis Seguntinæ, ſed,
quod magis eſt, non deponunt de infectione,
aut de fama infectionis conſtanti, & perpe-
tua ſine ulla contradictione, ut juris eſſet ad
*Textum expreſſum in cap. licet ex quadam de
probationibus*, ſed alter ipſorum de ſolo audi-
tu a Canonico Retuerta, quod Iſabella de
Torres quarta Avia Ioſephi foret conjuncta
illis de Torres pœnitentiatis a S. Officio de
dictis Annis 1541., & 1544., utpote Judaiſmi
macula infectis; Alter vero nuncupatus Si-
meon Paxares nil aliud deponit, quam de
puris colloquiis familiaribus habitis cum
Benedicto Martinez, & cum d. Canonico
Retuerta, qui omnes dicebant, quod Cano-
nicus Joſeph Fernandez Patruus Ioſephi Acto-
ris, ex eo quia admiſſus non fuerat ad Col-
legium Sanctæ Crucis, ſubſpicabantur di-
ctam Familiam præfato crimine eſſe infe-
ctam; Licet tamen ipſe Canonicus cum pre-
dictis Teſtibus fateretur, ut ipſi referunt.
*Che la verità di quel, che realmente era non lo
poteva ſapere, perchè non aveva inteſo dire, che
la detta Iſabella de Torres foſſe ſtata penitentiata
nella ſua Perſona, ne tampoco poteva diſcernere
ſe era Deſcendente Figlio, o Nepote delli Torres
che ſi convertirono l'Anno 1492. che ſegui eſpul-
ſione degl'Ebrei*; Unde nemo non videt, quod
nulla probationis vis conſtitui valet ſuper de-
poſitionibus dd. Teſtium, qui mere depo-
7 nunt de auditu alterius, qui veritatem facti
ignorabat, *Rota coram Royas dec. 221. n. 11.
coram Bich. dec. 202. n. 12. coram Emerix Jun.
dec. 132. n. 187. utrobique n. 4. dec. 1251. n. 16.
coram Eodem, & dec. 105. n. 6. part. 17. recent.,
& in Pacen. Canonicatus 26. Junii 1715. §. Ne-
que vero coram R. P. D. meo Falconerio Almæ
Urbis Gubernatore.*

Sed in univerſum omnis umbra difficulta-
tis fugabatur animadvertendo, quod credu-
litas illius infectionis, de qua deponunt me-
morati Teſtes, & quę orta fuit in præfatis
Canonico Retuerta, & Benedicto Martinez,
tam ex damnatione ſecuta de prædictis Annis
1541., & 1554. prædictorum de Torres, quam,
& ab ea rejectione Canonici Joſephi Patrui
Moderni Actoris, quam de eo fecit Colle-
gium Sanctæ Crucis, pœnitus erronea fuit,
cum Iſabella illa de Torres quarta Avia Jo-
ſephi, quę prætendebatur conſanguinea illo-
rum de Torres Civium Civitatis Seguntinæ
in prædictis Annis 1541., & 1544. condem-
natorum, non erat de illa humili Familia
Torres Seguntina, ſed erat de ea Nobili
Familia Torres ortum habente a Terra Ac-
quavivæ, quod pleniſſime juſtificatur, tam
ex antiquis Inſtrumentorum enunciativis,
tam ex Libris Parochialis Eccleſiæ Acquavi-
vę confectis Anno 1553., in quibus ad nota-

tum reperitur, quod Alphonſus de Torres
legavit Novennium Miſſarum pro Iſabella
de Torres ſua Sorore Defuncta in Civitate
Seguntina, tum denique ex aliis multiplici-
bus enunciativis Teſtamentorum, quæ om-
8 nia plene probant prædictæ Familiæ deriva-
tionem a d. Terra Acquavivę nihil commu-
ne habentis cum prædicta de Torres Segun-
tina melius, & validius, quam Teſtium de-
poſitioni, ſi adfuiſſent ad *Gloſſ. magiſtralem
in cap. 3. de probat.*, quam ſequuntur *Lara de
Anniverſ.*, & *Cappellan. par. 2. cap. 47. n. 57.
& 58.*, *Ottalora de Nobilitate tom. 1. par. 3.
in princip. cap. 7. n. 17.*, *Joannes Gaxias eodem
tractat. Gloſ. 4.*, *Eſcobar. de privat. par. 1. quæſt.
15. n. 7., & ſequen.*

Et eo magis prędictæ Iſabellæ derivatio a
memorata Terra Aquavivę innegabilis effulſit,
ex quo uſque de anno 1647. in Tribunali S. Inquiſitionis
centum quatraginta tres Teſtes omni exceptione majores examinati
fuere, qui omnes concordi voto depoſuerunt
præfatam Iſabellam de Torres fuiſſe
naturalem dicti Loci dictæ Terrę Acquavivę
quodque Cognomen, & Familia de Torres
in prælaudata Terra eſſet pura nobilis, atque
ex primariis ejuſdem Loci compulſatis tunc
temporis omnibus prædictis Inſtrumentis dictæ
Iſabellę nativitatem in ſæpefacta Terra
Acquavivæ comprobantibus, & propterea
his concurrentibus perſpicuis documentis in
re maxime tam antiqua metam fere duorum
9 Sæculorum excedente omni jure eis deferen-
dum eſſe tradiderunt *Pareſan. de editione
Inſtrum. tit. 2. reſolut. 3. par. 3. n. 59.*, *Decius
conſ. 42. n. 2. lib. 1.*, *Guidopap. dec. 357. n. 2.*, &
ſecundum ſæpius firmata per *Rot.*, & præciſe
in *dec. 21. §. Ad ſecundum coram* Martino *Andreu*,
& *coram Coccin. dec. 2358. n. 3., & ſequen.*, & *coram Arguell. dec. 17. n. 4., & 5.,
& dec. 14. n. 11. coram Me.*

Maxime quando hic non ſiſtunt efficacia,
& pondus probationum, ſed ulteriores, &
validiores ſubminiſtrat alia nova inquiſitio
per idem Tribunal S. Inquiſitionis peracta
de anno 1680., de quo tempore prævia probatione
puritatis, & nobilitatis ſui Sanguinis
elevatę uſque ad dictam Iſabellam de
Torres Canonicus Patruus Joſephi Actoris
petiit deputari in Judicem Ordinarium dicti
Tribunalis, qua occaſione examinatis triginta
quinque Teſtibus nullam exceptionem nec
in dicto, nec in Perſona admittentibus comprobata
remanſit deſcendentia d. Iſabellę, &
illius puritas Sanguinis nullo Judaiſmi crimine
denigrata, & prædictus Canonicus Iudicaturam
fuit conſecutus, itaut tot, tantiſque
concurrentibus probationibus puritatem
Sanguinis, & Familiæ diverſitatem dictæ Iſabellæ
præferentibus ambigi jure non valuit
de omnimoda Sanguinis puritate Ioſephi Proviſi
Apoſtolici, præſertim ponderando, quod
effectum ſortitæ fuerunt, & fulcitæ reperiuntur
Juris præſumptione, & contra eas non
faciunt, niſi præmiſſæ duæ ſimplices Teſtium
depoſitiones de ſimplici auditu illorum, quos
de prædictis nullam habere certam notitiam
ſupra præfatum fuit.

Semperque magis præmiſſa comprobabantur
ex præclaro Teſtimonio Secretarii Tribunalis
Sanctę Inquiſitionis, de quo in *Sum.
Additionali* Joſephi *Num. 16.*, qui teſtatur,
quod de ordine Concilii Sanctæ Generalis Inquiſitionis
vidit, & recognovit Proceſſus fabricatos
contra dictos Cives Seguntinos dictis
annis 1541., 1544., & 1551., & recognitis Genealogii
exhibitis, prout exhiberi debent ab
Inquiſitis in dicto Tribunali, nullam reperiit
perſonam inter Aſcendentes, Tranſverſales,
& Collaterales deſcriptos in Genealogiis dictorum
Reorum, quæ vocaretur Iſabella
de Torres, qua mediante atteſtatione, &
diligentia facta de ordine Supremæ Inquiſitionis
Regnorum Hiſpaniæ remanſit probata
negativa, quod dicta Iſabella de Torres
non eſſet de parentela, & familia illorum
de familia Torres Seguntina condemnatorum
de Iudaiſmo a Tribunali Inquiſitionis,
quia ſi eſſet illorum Conſanguinea
utique in dictis Genealogiis reperiretur deſcripta.

Et denique quæcumque quoque impuritatis
ſuſpicio profligata remanſit ex aliis perſpicuis,
& extrinſecis facti circumſtantiis in id
collimantibus, & ſignanter, quod ipſe Alphonſus
Fernandez Sponſus Annæ Molinæ filiæ
Iſabellæ confecit Proceſſum contra illos de
familia Seguntina, qui fuerunt combuſti in
Civitate Seguntina anno 1541., & 1551. contemporanee
ad prædictum Matrimonium,
ideo ab omni veriſimilitudine alienum viſum
fuit, quod dictus Alphonſus Fernandez Secretarius
Inquiſitionis, qui adeo rigoroſe proceſſerat
contra illos de Familia Torres infectos
voluerit eodem tempore ſuſcipere in
Vxorem Filiam Iſabellæ de Torres ab infecto
Sanguine derivantem tali modo indecens,
10 & infame Matrimonium contrahendo cum
Muliere deſcendente a Sanguine Hebræorum
juxta communem dictæ Regionis opinionem,
de qua *Fontanell. de Pact. nupt. tom. 2.
Clauſ. Gloſſ. prima n. 103.*

Eoque fortius, quia idem Fernandez etiam
poſt nuptias contractas cum Anna filia Iſabellæ
prædicta adhuc in ſuo munere, & ſervitio
Sac. Inquiſitionis continuavit, & ejuſdem
Sancti Officii Familiaritati fuit aggregatus,
quando ſi objectum Crimen Sanguinis impuritatis
verum fuiſſet in dicta Iſabella Fernandez
præfatus tamquam Conjunctus cum per-
11 ſona deſcendente a Sangnine infecto nullius
honorifici Officii, & miniſterii in illis Regnis
capax fuiſſet, ut teſtatur *Eſcobar. de Purit.
par. 1. quæſt. 15. §. 1. n. 33.*

Cre-

Creſcitque vis, & robur conjecturarum, animadvertendo, quod cum fato ceſſit prælaudata Iſabella de Torres, fuit tumulata in Sepulchro ſpecialiter conſervato in Clauſtro Eccleſiæ Cathedralis Seguntinæ cum ea honorifica inſcriptione ſolis Nobilibus competente in marmore inſculpta ſub tenore, ibi-- *Qui ſtà ſotto terra l' Onorabile Signora Iſabella de Torres, che Iddio habbia, che fù Moglie di Alonſo Molina* - cum ſolita Armorum appoſitione conjuncta cum Inſigniis Sanctæ Eccleſiæ Seguntinæ. Vnde ſi neglectus Ciner ſine titulo, & nomine non fuit, imperceptibile redditur, quod hæc fuerit ea Iſabella ſanguine conjuncta, & de familia illorum de Torres, qui in dictis annis ultimo ignis ſupplicio affecti fuerunt, & quæ ſi ſanguinis neceſſitudine ipſis fuiſſet adſtricta nulla ſepulchrali inſcriptione, & titulo digna erat, dum illæ non niſi egregiis Viris ob aliquod præclarum facinus fieri ſolent, ut notum eſt.

Neutiquam pariter adverſante altera ſubalterra ratione, ſive dictorum Teſtium credulitate repoſita in ea rejectione, quam de Patruo Joſephi fecit Collegium Sanctæ Crucis, arguendo, quod quemadmodum dictus Patruus Ioſephi propter dictam ſuſpicionem infectionis reſultantem ex depoſitionibus duorum pariter Teſtium, non fuit admiſſus ad Inſignia honorifica conferri ſolita a Collegio Sanctæ Crucis, vulgo nuncupata *Beccha honorifica*, ita multo minus debeat admitti ad poſſeſſionem Canonicatus, & Prębendæ in Sancta primitiali Eccleſia Toletana, in qua viget æque rigoroſum Statutum puritatem Sanguinis requirens, quod viget in dicto Collegio Sanctæ Crucis.

Nam prædictus potius rumor, quam probatio, prorſus ceſſavit in facto, ex quo habetur, quod dicti duo Teſtes, qui tunc temporis tamquam Inimici Domus Fernandez dictam depoſitionem emiſerunt contra Patruum Ioſephi, poſtea conſcientiæ ſtimolis agitati ſe retractarunt, & unus præſertim ipſorum, quando in ultima vitæ periodo erat conſtitutus, qui poſtmodum cum dicta retractatione vitam cum morte commutavit, unde in his terminis, quod agitur de retractionibus ita qualificate emiſſis, & inexonerationem propriæ Conſcientiæ dubitari non va-
12 let, quod eis ſtandum ſit, ut tradunt *Cravett. conſ. 75. n. 32. Menoch. de Arbitr. caſ. 108. n. 7. cum ſequent.*, *Cardinal. de Luc. de Jud. diſc. 32. n. 62.*, *Rot. in Romana Fideicommiſſi 20. Iunii 1712. §. Ique coram Me*.

Et ſic prædicto corruente facto eo fortius corruere debet depoſitio dictorum duorum Teſtium nuper examinatorum præfato facto ſive ſuppoſito innixa ex clara regula, de qua vulgata ſunt jura, maxime quando in omnem caſum diverſa eſſet ratio inter admiſſionem ad poſſeſſionem controverſi Canonicatus, & ad Iura honorifica dicti Collegii, ex eo quia quoad Collegia Regnorum Hiſpaniæ adeſt inconcuſſa Praxis, & Conſuetudo non admittendi in Collegialem illum, contra quem vigeat etiam falſa opinio, ſive ru-
13 mor infectionis Criminis Judaiſmi, ut bene probant *Eſcobar. de Sang. puritat. part. 12. quæſt 12. par. 3. n. 46.*, quæ praxis non procedit, nec procedere valet contra Proviſum Apoſtolicum, qui repelli non valet ſub ſolo prætextu rumoris infectionis, & impuritatis
14 Sanguinis, ſed requiritur plena, & undequaquæ perfecta illius probatio ad notata per *Riccialum de Neophitis cap. 7. n. 8. Rot. coram Seraphin. dec. 50. per tot.*, *& deciſ. 355. coram Eodem*, *Rot. coram* Mantic. *dec. 274. n. 285.*, *& coram ſancta memoria Alexandro* VIII. *dec. 75. n. 11., & ſeq.*, *& dec. 176. par. 1. diverſ. & in recent. dec. 177. a n. 31. ad finem dec. 175. per tot.*, *& dec. 296. part. 1. rec.*

Quare his in facto conſtanter ſuppoſitis abeant, & recedant voces illæ impuritatem Sanguinis Joſephi prædicantes, quæ nullo pollent veritatis præſidio, vel ab aliis longe majoribus, & validioribus probationibus ſuffocatæ comperiuntur.

Et ita Canonico tantum Informante, Capitulo vero fruſtra dilationem petente, utpote multiplicibus intimationibus laceſſito reſolutum fuit.

CAMERINEN. SUCCESSIONIS.

Luna 15. Martii 1717.

ARGUMENTUM.

Habes ſupra in Deciſione, quæ confirmatur.

SUMMARIUM.

1 *Theorica Bartol.* In L. Final. §. Quando impendenti ff. ad Senat. Conſult. Tertull. *expenditur*.

2 *Mater primum obtinet locum ad excluſionem proprioꝛum filiorum in ordine ſucceſſoria*.

3 *Faminæ ad ſucceſſionem reintegrantur ſi illorum ſucceſſio ſit durantibus maſculis a ſtatuto ſuſpenſa*.

Amplia n. 4., & 6.

Et viventibus maſculis nullum Jus ſuccedendi competit fœminis ab eodem ſtatuto excluſis n. 5.

6 *Filiis ſublato* Matre *a ſtatuto temporaliter excluſa debetur reintegratio, quæ eorum Matri debebatur*.

7 *In renunciatione comprehendi nequit Ius illud, quod renuncians non habebat tempore renunciationis*.

8 *Statutum ſi non diſtinguit nec nos diſtinguere debemus*.

DECISIO DCCXCVII.

REintegrato Cauſæ examine in hodierna Audientia ſub congruo dubio - *An ſit ſtandum, vel recedendum a deciſis* - reſponſum

abui

Digitized by Google

habui pro perſiſtentia *in deciſis* ex eiſdem fun-
damentis adductis in præcedenti Deciſione
coram me ædita, ſub die 11. Decembris ſu-
perioris Anni, quæ ob eius efficaciam, &
ſoliditatem in puncto Iuris fundatam in cele-
bri theorica *Bartol. in l. final. §. Quando im-
pendenti ff. ad Senat. Conſult. Tertull.*, *& in
Linea facti in diſpoſitione Statuti Camerini in
rubr.* 119. *lib.* 2., denuo Dominis non obſtan-
tibus his, quæ ægregio Calamo a Defenſori-
bus Capituli adducebantur, arriſerunt.

In puncto enim Iuris iterum animadverte-
bant Domini, quod in quæſtione, de qua
agitur communior, verior, & magis recepta
1 eſt theorica *Bartholi in d. l. final. §. Quando
impendenti ff. ad Senat. conſult. Tertull.*, fir-
mans, quod ſtatutum non abſolute, & ſim-
pliciter escludens fœminas propter Maſculos,
& favore agnationis, ſed tantum temporali-
ter, & ad tempus cum dictionibus. *donec, &
quouſque, & quamdiu extant Maſculi* ipſis
defectus ex implicita vocatione Statuti Bene-
ficium Succeſſionis per modum reintegratio-
nis eiſdem impartiatur, etiamſi explicita
Statuti reintegratio, ſive vocatio in Maſcu-
lorum defectu non legatur ad bene conſenta-
nee ad Theoricam traditam per *Socein. Sen.
conſ.* 92. *nu.* 13. *lib.* 1. *Pariſ. conſ.* 85. *nu.* 38., *&
nu.* 39. *lib.* 2. *Altograd. conſ.* 48. *nu.* 20. *tom.* 2.
Merlin. de legit. lib. 3. *tit.* 1. *quæſt.* 3. *num.* 15.
Mangil. de imput. quæſt. 61. *nu.* 34., *cum aliis
plena manu congeſtis in præcedenti dec. ſub* §. 9.

Et qua præmiſſa fundamentali Theorica,
eam ſubſumebant deciſivam conſequentiam
huius caſus favore illorum de Urſellis, &
Oliveris ex diverſis thalamis filiorum Ioannæ
Baptiſtæ de Cambiis, quod cum ipſi de tem-
pore obitus ſine Teſtamento Beatricis Aviæ
Ioannæ Baptiſtæ eorum Matris, & Angeli
Avunculi, nati fuiſſent, & propter obſtacu-
lum proprii Statuti Camerinen. temporaliter
tantum fœminas, earumque Deſcendentes
excludentis ſucceſſionis beneficio ortati fue-
rint per exiſtentiam Anzovini Maſculi, &
Fratris d. Ioannæ Baptiſtæ, ita illo nunc fato
ceſſo ad eas ſucceſſionis portiones reinte-
grandi ſint, ad quas vigore ſucceſſorii ædicti,
præciſive ab obice præfati ſtatuti illos a ſuc-
ceſſione arcentis, tunc temporis admiſſi
fuiſſent, ut late dictum, & probatum fuit
in præcedenti deciſione ſub §. 10.

Efficaciam præfatarum rationum agno-
ſcentes Defenſores Capituli illas in præſentia-
rum non impugnabant, ſed totum Defenſio-
nis momentum reponebant in eo, quod illa
implicita, & virtualis reintegratio, quæ
competebat prælaudatis filiis Ioannæ Baptiſtæ,
vigore d. Statuti, eis in circumſtantiis præ-
ſentibus proficere non potuiſſet, quamvis
natis, & conceptis in die delatarum hæredi-
tatum per obitum Agnatorum præfato Anzo-
vino Avunculo, quibus maſculis defectis ſuc-
cedi prætenditur, ex eo, quia ea procedere
valuiſſet quando attenta die obitus Agnato-
rum, Mater a Statuto reintegrata amplius
de medio non extitiſſet, ſicque filii eius gra-
dum repræſentantes primum locum obtine-
rent in ordine ſucceſſorio ad effectum ut de
Iure communi conſucceſſiſſent cum Maſculis
Agnatis, niſi obſtitiſſet ſtatutum excluſivum;
Aſt diverſimode res ſe habeat, quando ut hic
in die obitus Agnatorum, de quo hæreditate
agitur, ſupervixerit Mater, nempe Ioanna
Baptiſta a Statuto excluſa, & reſpective rein-
tegrata, quia tunc quemadmodum Mater, &
non filii primum locum, & gradum retinet
in ordine ſucceſſorio ad excluſionem proprio-
rum filiorum ipſi, & non filiis, ex tunc Ius
2 ſuccedendi competat, etiamſi caſus ſuæ rein-
tegrationis non evenerit in eius vita, quia
Ius illud ad ſuos hæredes, ſive filios tranſmit-
tat, qui advento caſu actualis delationis emo-
lumenti illud vindicant non Iure proprio, ſed
tantum Iure a Matre tranſmiſſo, & depen-
denter ab illius Perſona, ut notant *Gabriel.
conſ.* 14. *num.* 5., *&* 10. *lib.* 2., *& Michalor. de
Fratr. par.* 3. *cap.* 10. *a nu.* 34. *ad* 46. *Merlin.
de legitimit. lib.* 3. *tit.* 1. *quæſt.* 4. *nu.* 15., *& ſeqq.
& num.* 19. *Gob. de ſucceſſ. ab inteſt. obſer.* 58.
nu. 31. *Mangil. de imput. quæſt.* 61. *nu.* 44. *Con-
ſtant. ad Stat. Urb. annot.* 39. *nu.* 246.

His tamen minime refragantibus, concuti,
vel evitari non poſſent omnia ſuperius ſtabi-
lita, compertum fuit, præmittendo pro ma-
teriæ dilucidatione, quod ſtatutum tempo-
raliter excludens fœminas, earumque De-
ſcendentes virtualiter tam fœminas, quam
Deſcendentes reintegrat quibus Iure propriæ
vocationis competit regreſſus ad ea bona, &
ſucceſſiones, a quarum emolumento vigore
3 Statuti excludentis potius ſuſpenſæ, quam
excluſæ dici poſſunt, ut magiſtraliter diſtin-
guendo *Barthol. Soc. conſ.* 10. *per tot. lib.* 3.
Anchar. conſ. 220. *ſub nu.* 2., *verſic. iſtam eius
opinionem*, *Cephal. conſ.* 404. *n.* 19. *lib.* 3. *Catan.
conſ.* 50. *num.* 7. *Merlin. de legit. lib.* 3. *tit.* 1.
quæſt. 4. *nu.* 20., *R̃mus Zaul. ad Stat. Faventi-
num rubr.* 27. *lib.* 3. *nu.* 16. *verſ. quæ reintegra-
tio*; Maxime quando fœminarum Deſcen-
dentes, prout hic nati, & concepti erant de
4 tempore mortis illius, de cuius hæreditate
agitur, ut in terminis tenent *Bartol. in l. ul-
tima nu.* 3. *in fin. ff. ad Senat. Conſult.* Tertull.
Corn. conſ. 7. *nu.* 1., *iuncte conſ.* 126. *ſub nu.* 11.
poſt verſic. Quibus reſtat concluſio, *Mangil. de
imput. quæſt.* 61. *nu.* 45., *Merlin. dicta quæſt.* 4.
n. 21., *Michalor. de Fratr. par.* 3. *cap.* 10. *n.* 24.
Cirocb. diſceptat. 44. *num.* 27. *cum ſeq. Idem
Zaul., ubi ſupra Verſic. procedit.*

Ac ulterius animadvertendo, quod in hu-
iuſmodi Statutis temporaliter excludentibus,
quamvis duo tempora conſideranda ſint, &
tempus excluſionis, & tempus reintegratio-
nis, attamen hoc ſecundum dicitur illud,
quod

quod dat Ius ad emolumentum conſequendi quod per Statutum fuit ablatum, cum viventibus Maſculis nullum Ius fœminis excluſis competat ad ſucceſſiones illas, a quibus per exiſtentiam Maſculorum fuerunt excluſę, ſed tantum aliqua ſpes conditionalis a caſu
5 propriæ ſuperviventiæ prædd. maſculis dependens, nullo pacto, ſive Iure tranſmiſſibilis, ut late probant *Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. quæſt.4. nu.1., & plurib. ſeqq. Michalor. de fratr. par.3. cap.10. nu.44., & ſeqq.*

Quibus ita præindicatis clare conſequitur, quod data ex operatione, & vi ſtatuti propria vocatione, tam fęminis, quam earum Deſcendentibus excluſis, & virtualiter, & implicite reintegratis, ac firmato, quod ad hunc effectum, commodo reintegrationis fruendi unice attendi debeat tempus apertę ſucceſſionis per deficientiam ultimi Maſculi de familia, exiſtentia Ioannæ Baptiſtę Matris primum locum indubie iuxta edictum Ordinis ſucceſſorii occupantis, tunc obicem ad ſuccedend. pnſuiſſet prædd. filiis, quando ea inhumanis agente per deficientiam Anzovini eius Fratris aperta eſſet ſucceſſio, ſive reintegratio ad ſucceſſiones Aviæ, & Angeli Fratris; Aſt non, quando de tempore Anzovini Fratris ultimi de familia de Cambiis ea vitam cum morte commutaverat, quia tunc ea amplius de medio non exiſtente, & dato ex propria Perſona virtute ſtatuti, Jure ſuccedendi eius filiis, ipſis, & non Matri tamquam
6 primam ſuccedendi Cauſam habentibus, ea de medio ſublata, beneficium ſtatutariæ reintegrationis de Jure confertur, per *Text. expreſſum in l.1. §. Si quis igitur ff. unde, ubi Ulpian.inquit=ſi quis igitur proximus Cognatus, dum heredes ſcripti deliberant diem ſuum obierit, ſequens quaſi proximus admittetur, hoc eſt, quicumque fuerit tunc deprehenſus. proximum locum obtinere* = quem ſequuntur *Ruin. conſil. 38. nu.4.lib.3. Burgnin. Cavalcan. dec.1.n.21. lib.4. Albert. Brun. de Statutar.excluſ.art.11. nu. 108. inter tract. magn. tom. 20. fol. 223., Merlin. de legit. lib.3. tit.1. quæſt.4. nu.21.*

Atque ex his principiis patet reſponſio ad omnia argumenta & ratiocinia per defenſores Capituli exagerata, & ad ſupra expoſitas auctoritates in contrarium laudatas, quia tam ea, quam præfatæ auctoritates procedunt in illis terminis, in quibus loquuntur, nempe quando, ut dicebamus, in vita ipſarum fœminarum purificata fuiſſet conditio illa neceſſaria tam obitus Agnatorum, quibus præciſive a Statuto ipſę fœminæ cum maſculis agnatis. confuſucceſſiſſent, quam etiam altera totalis deficientiæ eorundem Agnatorum, qui illas ope Statuti excluſerant, quia tunc verificatis omnibus extremis, & remanente ſucceſſoria Juris regula in ſuo puro eſſe tribuente prælativam ſucceſſionem prius Matri, quam filiis, Mater revera ad excluſionem filiorum primam cauſam ſuccedendi habuiſſet; nunquam vero quando non purificata conditione deficientiæ totalis illorum de familia, quæ eſt conditio unice Jus ſuccedendi tribuens, Mater deceſſit, quia tunc filii per ſpeciem ſtatutarię fideicommiſſarię ſubſtitutionis ex vi propriæ vocationis deſumptæ ad eas reintegrantur Succeſſiones, a quibus per Statutum fuerunt excluſi, & quas Mater tranſmittere non valuit, utpote conditio ſuæ vocationis de tempore ejus vitæ non purificata ex adductis in pręcedentibus *dec. §.fin.*

Ergo ſi nullum Jus Joanna Baptiſta acquiſiverat ad prædictas hæreditates, quia non ſuperſtes deficientiæ Lineæ maſculinę ejus familiæ de Cambiis, & per conſequens non tranſmiſſibile pari Juris conſequentia conſurgebat, quod nec per medium renovationis, quam ipſa expleverat favore fratris, Ius dd. hæreditatum potuerit in illam compræhendere, quia in renunciatione compręhendi non
7 valet Ius illud, quod renuncians non habet, ex firmatis per *Bellon. de Jur. accreſc. cap. 9. quæſt. 11. n. 36. & plurib. ſeqq.*

Quemadmodum hæc, quæ in puncto Iuris expenſa in præcedenti deciſione amplexa fuere, & hodie novo examini ſubjecta ob omnimodam eorum firmitatem confirmationis robur obtinuere, ita eodem modo ea, quæ fuerunt in Linea facti animadverſa, denuo Dominis placuerunt, & quæ verſabantur in Littera Statuti Camerinen. expreſſe fœminas reintegrantis in Caſu deficientiæ Maſculorum, quod non bene in hodierno certamine declinatum remanſit ſub eo motivo, quod Statum Camerini nequaquam abſolute, & generaliter reintegret fœminas, ſed particulariter tantum, & in certo ſignato Caſu, ubi, ſcilicet in Conſtitutione Dotis fuiſſet appoſitum pactum reverſivum, id deſumendo, ex quo reintegratio non ſubſequatur immediate poſt excluſionem, ſed cohæreat illi parti Statuti, in quo Mulier dotata obligatur ſtare pacto reverſivo appoſito in conſtitutione dotis, quaſi reintegratio conceſſa ſit in compenſationem ejuſdem pacti reverſivi.

Quoniam ex contextu ipſius Statuti contrarium eliciebatur, ponderando, quod ſtatuentes poſtquam fœminas generaliter excluſas extantibus maſculis per verba *donec & quouſque* reintegraverat, procedit ad diverſas proviſiones, & ordinationes, ſuper dote danda eiſdem Mulieribus excluſis, deinde vero diſponit, quod ſi Mulier fuerit dotata a Patre, Matre, Avia, Patruo, Fratre carnali, & Sorore carnali, Dos prædicta intelligatur data de bonis propriis ipſius Mulieris, nec poſſit apponi pactum reverſivum, ſi vero ab aliis Perſonis tale pactum poſſit apponi, & ſubſtineatur; Poſtmodum vero

vero per §. *Inceptivum* novæ & ſeparatæ Orationis, reintegrationem illarum favore ordinavit per verba-*Salvo quod fœminæ poſſint venire ad ſucceſſionem Parentum, & fratruum, aliarum Perſonarum, ad quarum ſucceſſionem de Jure vocantur. Si deſcendentes maſculi per Lineam maſculinam non ſuperſint de prænominatis ſupra in præſenti Statuto remittendo, vel cedendo, ut ſupra dotes ſuas in hæreditate*-- Unde ſi ſtatutum reintegrationem conceſſit in cap. & oratione ſeparata ab ordinationibus reſpicientibus modum dotationis, & quidem generaliter, & indefinite nulla habita relatione ad aſſ. pactum reverſivum,
8 inde conſequitur, quod cum Statutum tale quid non diſtinguat, nec nos diſtinguere debeamus, ex quo notatis per *Maſcard. de general. Stat. Interpr. concluſ. 5. n. 1. & 2., Rot. cor. Dunoz. ſen. dec. 162. n. 25.*

Sed removetur omnis difficultas, omniſque contraria intelligentia ſubtollitur ſub ea animadverſione ex ventre d. Statuti elicita, quod ibi ſtatutum reintegrando fœminas ad hæreditatem Parentum, & Fratruum, & aliarum Perſonarum ad quarum ſucceſſionem de Jure vocantur, illas obligat ad reponendum in hæreditate ſuas Dotes Ibi -*remittendo, vel cedendo, ut ſupra dotes ſuas in hæreditate*- Unde impoſſibile videtur aſſerere, quod voluerit illas reintegrare in Caſu tantum, quo haberent dotem affectam vinculo reverſionis, quaſi Dos reverti deberet ad dotantem, non poſſet mulier illam reponere in hæreditate, ad quam petit reintegrationem, tamquam alteri, nempe dotanti, affectam, ut de ſe patet.

Hæc quæ ad evidentiam excludunt limitationem reintegrationis fœminarum ad purum Caſum, quod ipſæ habuerint dotem cum pacto reverſivo gravatam quando etiam in omnem Caſum ſubſiſterent, nil tamen tribuere valuiſſent ad Intentum Capituli, quia aliud non importarent, quam deficientiam expreſſæ reintegrationis, ſed non ſubtollerent, eam implicitam, & virtualem reintegrationem, ex prælaudatis dictionibus temporaliter excluſivis reſultantem, & quæ ſola ſufficit, ut fœminæ, & deſcendentes ab eis reintegrati, & implicite vocati cenſeantur maſculis defectis ad illas Succeſſiones, quas vis excluſiva Statuti ab eis abſtulit, ut late dictum fuit in præterita *dec. ſub §. 12.*, ad quam Domini in omnibus ſe relative, & approbative habuerunt.

Et ita utraque Parte informante deciſum fuit.

FERRARIEN. CAMBII.

Veneris 16. Aprilis 1717.

ARGUMENTO.

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Fidejuſſoria obligatio aliud de ſui natura non importat, quam propriæ ſubſtantiæ deperditio, ac jactura.*
2 *Minor fidejubere nequit abſque ſolemnitatibus.*
3 *Contractus Minorum, & Mulierum abſque debitis ſolemnitatibus eſt nullus.*
4 *Mulieres, & minores locupletari non debent aliena jactura.*
5 *Utilitas de tempore initi contractus attendi debet, nec juvat quod ea poſtea accidentaliter intervenerit; Declara n. 7.*
6 *Condemnari quis nequit pendente Judicio redditionis rationis.*

DECISIO DCCXCVIII.

Triangularis controverſia, quæ de anno ſuperiori in noſtro Sacro Auditorio exarſerat inter Conſtantinum, & Cajetanum de Elefantuzzis filios, & hæredes Antonii fidejuſſorio nomine debitoris una cum Margharita Matre unius Cambii ſcut. 1000., quod ipſa impoſuerat favore Senatoris Marci de Bondelmontibus de anno 1697. ad effectum eximendi ab imminenti deliberatione Prædium *Scrajolo* per ſe poſſeſſum uti Ceſſionariam Annæ Cecchinæ hæredis Antonii ſui Viri, & reſpective ejus fratris, & debitoris alterius Cambii favore illorum de Venier, ac inter prædicti Marci hæredes, & illos de Canonicis Ceſſionarios præfati Marci definita extitit favore tam ipſorum de Bondelmontibus, quam illorum de Canonicis, dum tunc temporis Tribunal cenſuit, quod conſtaret de Credito illorum de Bondelmontibus, & reſpective eorum de Canonicis, & mandatum eſſe relaxandum tam contra Bona hæreditaria Margharitæ Matris, quam Antonii filii in creatione prælaudati Cambii ſolidaliter obligati; Aſt huic Sententiæ non acquieſcentibus Conſtantino, & Cajetano de Elephantutiis filiis; & hæredibus præfati Antonii in gradu ulterioris appellationis mihi Cauſam delegare fecerunt, & ad formam Commiſſionis opportuno propoſito dubio -- *An ſententia Rotalis ſit confirmanda, vel infirmanda*-Domini pro confirmatione juxta modum reſponderunt, qui fuit *mandatum eſſe tantum relaxandum contra bona hæreditaria Margharitæ*, & quoad novum mandatum *particulariter videretur*.

Ratio primæ partis reſolutionis ſtetit in non controverſa validitate & juſtitia prælaudatæ Sententiæ Rotalis, quæ offuſcari non valuit ſub eo obtentu, quod cum dicta Margarita uti Mulier ad præfati Cambii creatio-

tionem devenerit, non ſervatis ſolemnitatibus præſcriptis a Statuto Ferrariæ ſub *rubr.* 90. & 91.. inde invalide ſe obligaverit, quia cum ea utile negocium geſſerit, & ſuæ rei familiari per creationem dicti Cambii bene conſuluerit, nulla pro eo creando nec de Iure, nec ad formam dicti Statuti requirebatur ſolemnitas, ut bene animadvertit præcedens deciſio *R.P.D. mei Lancettæ ſub §. Nec quidquam*

Quod autem prædicta utilitas a memorata Margharita ex creatione dicti Cambii reportata fuiſſet, manifeſtum reddebatur, ex quo cum dictis pecuniis ad Cambium acceptis ab imminenti deliberatione ſubtraxit prædium illud *de Serajolo*, ſuper quo jam facta erat executio, ac ſucceſſive ſervati termini pro illius deliberatione ad inſtantiam fratrum de Venier creditorum Antonii ſui fratris, a quo ipſa mediante ceſſione eius hæreditatis reportata a Cecchina illius hærede ex Teſtamento cauſam habebat. Cum igitur his pecuniis tali modo acceptis liberata fuerunt prædicta bona ab imminenti deliberatione, ac ea poſſederit etiam cum ceſſione jurium a præfatis fratribus de Venier reportata, negari non valet, quod ipſa ex cambio prædicto utilitatem, & commodum fuerit conſecuta, ut bene probat præfata deciſio in §. *Utilitates*, & alias dixit *Rota dec.* 219. *num.* 13.., *&* 14. *coram Merlino*, *& dec.* 18. *n.* 31. *coram Duran.*

Hæc rationum momenta, quę pro ſubſiſtentiſſimis omni numero comperta ſunt quoad Margharitam, & iuridicum denuo dedere motivum pro confirmatione Sententiæ Rotalis quoad Margharitam, ſive eius bona hæreditaria non ſic adinventa ſunt quoad perſonam, ſive bona hæreditaria Antonii, qui cum in illa ſcena creationis cambii aliam figuram non geſſerit, quam puri fideiuſſoris, & expromiſſoris pro alieno negocio, quod totum ex prædictis ſpectabat ad Margharitam, cuius bona, & non Antonii ab imminenti deliberatione illius ope immunia reddebantur, inde conſequitur, quod cum ipſe de tempore talis præſtitæ fideiuſſionis in minori ætate conſtitutus reperiretur, & ſine ſolemnitatum præſidio a Patrio Statuto præſcriptarum eam expleverit, quemadmodum actum peregit enormiſſime læſivum, prout talis communiter reputatur fideiuſſoria obligatio,
1 quę aliud de ſui natura, & quidditate non importat, quam propriæ ſubſtantiæ iacturam, & deperditionem, ut expendunt *Herring. de fideiuſſ. cap.* 1. *a n.* 9. *cum ſeq.*, *Poſth. reſolut.* 90. *nu.* 27., *&* 28., late *Rot. in dec.* 3. *nu.* 3. *par.* 19. *recent.* Ita ſine illarum præſidio ex cenſura
2 Juris, & Statuti irrita remanſerit, ut teſtantur *Pinaut. ad idem ſtat. Ferrar. dict. cap.* 90. *nu.* 41., *Conſtant. ad Stat. Urb. annot.* 44. *n.* 33., *plene Rot. dec.* 80. *nu.* 10. *par.* 10., *& deciſ.* 98.

a nu. 14. *par.* 11., *in Piſauren., ſeu Fanen. Cenſus* 16. *Martii* 1711. §. *Quin obſtat coram bon. mem. Caſſarello*, *& in Eugubina Cambiorum* 4. *Martii* 1712. §. *Huic adeo cor. R. P. D. meo Criſpo.*

Abſque eo quod præfatum utilitatis motivum validam præbens actionem contra bona hæreditaria Margharitæ, ſi non ratione contractus, qui ſemper eſt nullus, quando debitis ſolemnitatibus deſtitutus, reperitur ex
3 connotatis *per Card. de Luca de alien. diſc.* 28. *num.* 17., ſaltem ex ęquitativa actione de *in rem verſo*, ne minores, & mulieres aliena
4 locupletentur iactura ad *Text. in l. ſi prædium* 16. §. *Emptor Cod. de præd. minor*, protendi etiam valuerit ad ipſum Antonium, qui ex quo per matrem ex aſſe hęres fuerit inſtitutus, eademque bona medio prædictarum pecuniarum conquiſita, ſive retenta poſſederit, in ipſo idem utilitatis motivum exoriatur, fomentum præbens pro canonizanda actione contra eius bona hęreditaria; Quoniam ad effectum diiudicandi validitatem obligationis minorum, ſive mulierum, ſine ſolemnitatibus ſuſceptæ utilitas debet verificari de tempore initi contractus, & quod plus eſt ex eodem contractu debet proficiſci, non attenta ea utilitate, quę poſtmodum acci-
5 dentaliter, & extrinſece ab ipſo contractu contingit, ut optime tradunt *Gratian. diſc.* 27. *ex nu.* 6. *cum ſequen.*, *& nu.* 9. *&* 17., *Surd. de alim. tit.* 8. *privil.* 56. *n.* 78., *Surd. dec.* 278. *ex nu.* 26., *Rot. poſt Card. de Luc. de dot. lib.* 6. *dec.* 41. *num.* 18., *& in Romana Immiſſionis* 12. *Januarii* 1714. §. *Abſque eo quod cor. R.P.D. meo Lancetta.*

Et propterea cum in actu celebrationis Inſtrumenti creationis Cambii favore Senatoris Marci de Bondelmontibus nulla conſiderari poſſit utilitas in perſona Antonii eius favore fideiubendo, ſed ſumma læſio, quæ ſemper ex fideiuſſionis ſtipulatione reſultat ex ſupradictis, & bona Margharitæ titulo hæreditario in eam deventa nil commune habebant cum dicta fideiuſſione in illo actu ſuſcepta, nec ex ipſa in Antonium profecta ſint, valida viſa fuit conſurgere conſequentia, quod ea dicto actu nec ea poſt ullam fuerit conſequutus utilitatem, ea qua eius hæreditas ex propria perſona ad eam ſummam reſtituendam valeat condemnari.

Solumque in his terminis ab illis de Canonicis uti Ceſſionariis præfati Senatoris de Bondelmontibus prętendi potuiſſet, quod hęreditas Antonii condemnari deberet tanquam ipſe hęres Margharitæ; Aſt quia maternam hæreditatem adhivit cum beneficio legis, & Inventarii, & ob ingens æs alienum ipſius hæreditatis iam Iudicium redditionis rationis inſtruaerit, ac univerſalis creditorum concurſus ſuper ea fuerit convocatus in Tribunali Ravennæ, quod Judicium poſtmodum ab

R. P. D. Auditore Sanctiſſimi ad A. C. remiſſum fuit, coram quo pro huiuſmodi effectu reperitur electus Peritus Curialis, quem idem Judex iam pluries mandavit referri, & inſuper ſuper dicta hæreditate appoſitione Œconomi decrevit, his ſtantibus, & Judicio
6 redditionis rationis pendente, nec in bonis propriis valuit condemnari reſiſtente praxi, de qua *Card. de Luca de Judic. diſc.40. n.11. ad 16., Rota coram Cerr. dec.720. in fine*.

Non omittendo de cœtero hic opportune repetere ad omnem difficultatis ubram fugandam, quod a toto genere excluſa videbatur ea utilitas, cuius præſidio Defenſores illorum de Canonicis, & Bondelmontibus iuſtitiam mandatorum tueri conabantur, quia ſi actus in ſui primordio fuit læſivus utpote fideiuſſorius, ſi hæreditas materna nec ex ipſo contractu, nec illius contemplatione delata fuit ad Antonium filium, & ſi denique ipſa hæreditas materna, in qua totum utilitatis motivum fundabatur, detecta eſt obærata, & decocta, adeout idem Antonius hanc veſtem hæreditariam eruere ſatius duxiſſet prędicto medio redditionis rationis perſpicue percipitur, quod ea minime adfuit, nec de tempore initæ obligationis, ut Iuris eſſet, nec de futuro, ut de ſe patet.

Nil referente, quod ſaltem utilitas induci poſſet ex intermedia fructuum perceptione, quia ut ſtatim ac fato ceſſit prædicta Margharita ad inſtantiam Creditorum, de eodem anno 1713. ſuper dictis bonis fuerint appoſita Sequeſtra, & ſignanter ſuper controverſo Prædio *Serraiolo* per eam locato, dicti fructus per Antonium hæredem prædictis ſtantibus impedimentis percipi non potuerunt, & quando etiam percepti fuiſſent, argumentum viribus non ſubſiſteret, quia ſtante urgentia dictorum Creditorum omnes ad eorum commodum, in inſtructo Judicio redditionis dimitti deberent, ut aliis adductis reſpondit *Rota dec.63. nu.15. coram Me*.

Vel ex quo Prædium præfatum *di Serraiolo* ſit obnoxium Fideicommiſſo Sebaſtiani Fieſchi, ad quod poſt obitum Margharitæ legebatur invitatus Antonius, ex quo arguebatur, quod cum illud ex prædictis pecuniis Cambialibus ſubtractum fuerit a prædicta imminenti deliberatione, inde valeat illatio, quod ſe obligando Antonius proprium negocium geſſerit, & ea mediante indemnem ſervaverit rem illam, ad quam ipſe erat vocatus, quia dilemmate dirui videbatur obiectum, vel enim dictum Prædium eſt fideicommiſſarium, & præciſive a quacumque eius obligatione ſemper Antonius illud conſequi poterat vigore propriæ vocationis etiamſi foret in Tertios alienatum, ſive per Tertios ſubhaſtatum, vel tale non erat, ſive a fideicommiſſo ex titulo detractionum exemptum reperiebatur, & ſic libere ad Antonium Fieſchum ſpectabat, & ſemper ſubſiſtit, quod ſe obligando negocium expleverit alienum abſque ulla eius utilitate, & per conſequens prædicta eius obligatio nulla, & irrita ſit, utpote neceſſariis ſolemnitatibus deſtituta ex prædictis. Maxime quia in omnem caſum quo utile aliquod ex dicta eius obligatione dicto Antonio allatum fuiſſe conſiderari poſſet hoc ipſo quod promptos ſe exhibent Rei conventi illius hæredes ad commodum Actorum illud dimittere, id ſufficit,
7 ne vigore dictæ obligationis ſine ſolemnitatibus contractę ex hoc titulo utilitatis contra ipſos ulla alia actio exerceri valeat, iuxta *Text. in l. quod ſi Servus §. In rem autem ff. de in rem verſ., Rot. dec.365. nu.14. par. 15. rec.*

Quibus ita conſtabilitis Domini pro nunc aures præbere non valuerunt illis de Canonicis, qui in omnem caſum novum petebant mandatum contra prælaudatos de Bondelmontibus hæredes Senatoris Marci prædictum Cambium cedentis Antonio de Canonicis eorum Auctori ex eo motivo, quod declarata invaliditate obligationis Antonii nomen debitoris, non verum, neque reale ceſſerit quia cum hæc Inſtantia nova ſit, nec ullam habeat connexionem cum hucuſque tractatis, graveſque patiatur difficultates, ſatius, & melius particulari examini eam reſervare putarunt, reſpondendo quoad ipſum *particulariter videatur*.

Et ita Partibus auditis &c.

PADERBONEN. PRÆPOSITURÆ.

Veneris 16. Aprilis 1717.

ARGUMENTUM.

Regula 35. Cancellar. de Annali fuſe examinatur, & explicatur, & aſſertur diſtinctio in qua parte illi derogari nunquam ſoleat a S. Sede. Beneficiorum Eccleſiaſticorum incompatibilitas ex quibus excludatur late diſſeritur.

SUMMARIUM.

1 *Plura incompatibilia Eccleſiaſtica Beneficia accipere, ac ſimul retinere quis nequit ſub pœna illorum privationis.*

2 *Obtinens Gratiam piſcatoriam probare tenetur concludenter omnia in Literis expreſſa fuiſſe vera.*

3 *Regulæ 35. Cancellariæ de Annali in qua parte derogari nunquam ſoleat.*

Et non ſervata forma in d. Regula præſcripta Gratia eſt nulla nn. 4.

5 *Judicialis provocatio iuxta Regulam 35. Cancellar. debet eſſe vera, & iudicialis, non vero ſimplex, & extraiudicialis*, & n. 6.

7 *Poſſeſſor Beneficiorum incompatibilium iuvari nequit Beneficio Regulæ* de Annali.

Declara n. 8. 9., & 10.

11 *Præpoſitura annexa uni ex* Canonicatibus, *& poſſeſſa per modum unius non eſt incompatibilis*, & nu. 14.

12 *Clau-*

12 *Clauſula*, ut prius *appoſita in Collationibus Apoſtolicis quid operetur*, & n.13.& ſeqq.

15 *Diſpenſationis Apoſtolicæ vis, & natura quæ ſit*, & num. ſeq.

17 *Diſpenſatio trahenda non eſt de caſu ad caſum.*

18 *In annexione de ſeparabili & in genere locum habent omnis Regulæ de annis, & connexis.*

19 *Incompatibilitatis dubietas ſufficit ut odioſus Impetrator in materia pœnali non ſit audiendus.*

DECISIO DCCXCIX.

AD occurendum diſcriminibus illis, quæ ob quorundam cupiditates in aſſequendis plurimis beneficiis in dies exoriebantur, & quæ alias æqua diſtributione collata multis litteratis Viris Vitæ puritate, ac Teſtimonio bonæ famæ pollentibus, qui mendicare cogebantur, potuiſſent abunde ſufficere, ex conſultiſſimo non minus Sacrorum Canonum præſcripto in *Cap. quia nulli de Cleric. non reſiden.*, *& in Cap. de Multa*, *& in extravagan. execrabilis de præben.*, quam etiam ex peculiari ſanctione *Sac. Concilii Tridentini ſeſſ. 7. Cap 4. de reform.* diſpoſitum fuit, quod nemo plura Curata, aut alias incompatibilia Eccleſiaſtica Beneficia accipere, ac ſimul
1 retinere valuiſſet ſub pœna illorum privationis; Quibus propterea innixus Juris præſidiis Franciſcus Gaſpar Philippus ab Haxtauſen., ex eo quia Ignatius Fridericus ab Aſſeburg ultra duo, quæ retinebat reſidentialia beneficia, nempe Canonicatum Oſnaburgen.,& Canonicatum Paderbonen. de recenti quoque obtinuerat dignitatem Præpoſituræ vacatam in Eccleſia Cathedrali Paderbonen. die 14. Octobris 1712., hanc poſtremam a Sancta Sede impetravit ſub die 12. Septembris 1715., obtentaque Commiſſione ſuper executione ſuarum Literarum Apoſtolicarum mihi directa, ad ejus normam propoſui dubium -- *An Litteræ Apoſtolicæ eſſent exequendæ*, & Domini - *Litteras non eſſe exequendas* - reſponderunt.

Fundamentum hujuſce reſolutionis deſumptum fuit ab ipſa qualitate gratiæ piſcatoriæ, contra prælaudatum Ignatium proviſum ab Ordinario per electionem Canonicam, auctoritateque Apoſtolica confirmatam, & nedum annalem, ſed triennalem pacificum poſſeſſorem obtentæ a prædicto Canonico Franciſco, qui cum teneatur tamquam impetrans pro executione ſuarum litterarum aſſequenda concludentiſſime probare, & rigidiſſime verificare non ſolum adimplementum illorum omnium, quæ a regulis Cancellariæ, & ſignanter 35. *de annali* ad improbos lites exquirentium motus reprimendos, ſub pœna nullitatis provide ordinata fuere,
2 ſed etiam ea omnia, quę in ſuis litteris expreſſa leguntur, ut teſtantur *Hoſtien. cap. cum in cunctis ſub num 4., & 9. de reſcript. in 6.*, *Lotter. de re benefic. libr. 2. quæſt. 44. n. 13., & ſeqq.*, *Card. de Luca de Benefic. diſc. 124. n.2.*, *Rot. dec. 294. n.12. coram Bieb.*, *& deciſ. 467. n. 4. part. 19.*

In pręſenti facti themate utrumque deficere viſum fuit, tam adimplementum prædictæ *regulæ 35. de Annali*, quam etiam verificatio expreſſorum in litteris, quia cum Canonicus Franciſcus Canonicum Ignatium poſſeſſorem ad Iudicium infra ſex menſes
3 non evocaverit juxta prædictum regulæ præſcriptum, cui quo ad hanc ſecundam partem, nunquam derogari ſolet, ut notat *Lotther. de re benef. lib. 2. quæſt. 52. n. 52.*, exinde oritur quod præfata forma non ſervata, & a regula prædicta decreta ſub pœna nullitatis gratiæ impetratoriæ ibi-*alioquin impetratio prædicta, & quæcumque inde ſecuta nullius exiſtant firmitatis* - illius nullitas innegabilis ſit, ut ſepiſſime conſentanee ad dictam regulam pro nul-
4 litate hujuſmodi gratiarum reſpondit Sacrum Auditorium, & præſertim *coram Seraphin. dec. 983. n.2.*, *& coram Burratt. dec. 485. numero primo*, *& coram Celſo dec. 392. n.7.*, *& in recent. dec. 445. n. 5. part. 17.*, *& dec. 609. n.1., & 2. parte 18.*

Abſque eo quod obſtare apparuerit duplex reſponſio a Defenſoribus Canonici Franciſci prædictæ regulæ attributa, una nempe facti, & altera Iuris, non quidem illa facti, quod prædictus Franciſcus ſub die 31. Octobris, ſeptima, & quinta Novembris 1715. pulſaverit Canonicum Ignatium, inſtando apud Executores pro executione ſuarum Litterarum, qui petierunt terminum ad deliberandum, & per hoc ſatisfactum remanſerit regulæ præfatæ, quia veritas eſt, quod Canonicus Franciſcus pręd ctus nemine citato Litteras Executoribus præſentavit, per quam ſimplicem, & nudam litterarum præſentationem abſque eo quod vere, & formaliter citatus fuerit Canonicus Ignatius Poſſeſſor nullo pacto memoratæ regulæ ſatisfactum fuit, quia cum ea requirat, quod Impetrans infra ſex Menſes poſſeſſorem evocare faciat in judicium, intelligi debet de judiciali vocatione in tota ſua, & juridica perfectione capta, quæ adhoc ut perfecta, juridica, finalis, & completa dici poſſit, debet oſtendi per litis conteſtationem habitam mediante citatione Partis inſtantiam continente, non autem per ſimplicem, & extrajudicialem
5 litterarum præſentationem ſolis Executoribus factam, beneficii poſſeſſore non laceſſito, ut late firmant per *Text. in leg. neminem C. de exhiben. reis*, *& in Clement. 1. lite penden.*, *Mandoſ. ad regul. de Annal. quæſt. 35. num. 2., & ſeqq.*, *Vbert. de citat. Cap. 1. n. 27.*, *Gomes ad eand. regul. quæſt. 67. num. 1.*

Quam veritatem, & indiſpenſabilem neceſſitatem agnovit, & faſſus fuit ipſe Canonicus Franciſcus, qui efflagitando, ſed non

reportando gratiam reſtitutoriam, & reva-
lidatoriam adverſus lapſum ſemeſtris præ-
ſcriptum in regula, ſed tantum adverſus
Annum in dicta regula præfixum ad cauſam
terminandam, in ea expreſſe declaravit,
quod legitimis de cauſis præpeditus juxta
regulam *de annali poſſeſſore* infra tempus in
dicta regula præfixum, & jam elapſum in
Judicium evocare non fecit Canonicum Igna-
tium poſſeſſorem; Vnde nullitas prædictæ
gratiæ ex capite prædictæ regulæ *de annali*
amplius in dubium revocari non valuit,
quando eam ipſe Canonicus Franciſcus faſſus
fuit, & gratia reſtitutoria adverſus dictum
6 temporis lapſum indigere putavit, ut in ſpe-
cie adnotarunt *Roſa de executor. parte prima
cap. 6. n. 322., Lotther. de re benefic. libr. 2.
quæſt. 54. n. 52., & ſeqq., & in Majoricen. Pa-
rochialis de Manacor. 2. Julii* 1708. §. *Pin. co-
ram bon. mem. Omanna, & in Vrgellen. Bene-
ficii, ſeu Canonicatus 22. Junii* 1716. §. *Quam-
cumque coram R. P. D. meo Herrera*.

Ejuſdemque levitatis comperta fuit altera
Juris reſponſio, quod Poſſeſſor nimirum be-
neficiorum incompatibilium habens aper-
tam reſiſtentiam præfatorum Canonum, &
Concilii juvari non poſſit beneficio prædictæ
regulæ de annali juxta opinionem *Felin. in
Cap. noſtra de reſcriptis n. 32.*, quoniam in
odium ipſius impetrantis, contra quem uni-
ce prænarrata regula prodiit, ſufficit nuda,
ac ſimplex poſſeſſio, & facti detentatio, non
8 obſtante, quod concurrat titulus infectus,
& non coloratus, ut rejecta prædicta diſtin-
ctione bene reſpondit *Card. de Luc. de bene-
fic. diſc. 119. n. 19., & 23., Gomes in regul. de
Annal. quæſt. 21. numero primo in fine, Pa-
riſ. de reſign. libr. 3. quæſt. 5. n. 67., Rot. in rec.
dec. 402. n. 12., & ſeqq. par. 13., & dec. 148.
n. 14., & 15. par. 18., & coram Seraph. deciſ.
1060. n. 7., & 1068. per tot.*

Maxime quando ultra regulam de Annali,
obſtat etiam altera regula 36. *de triennali*
poſſeſſore, quæ pariter annullat quaſcum-
que impetrationes factas de Beneficiis per
triennium pacifice poſſeſſis, non obſtante
quod dicta regula locum non habeat in hac
9 materia retinendi quia hoc procedere potuiſ-
ſet, quando incompatibilitas eſſet clara ad-
notata per *Gomes in regul. de triennali quæſt. 10.
n. 12., Card. de Luca de Benefic. diſc. 119. n. 8.,
Rot. coram Coccin. dec. 626. per tot., & in Mo-
naſterien. Canonicatus 13. Maii* 1715. §. *Qua
urgente coram R. P. D. meo Falconerio Almæ
Vrbis Gubernatore*, ſecus vero quoties ut in
hypotheſi, prætenſa illa incompatibilitas,
ſuper qua tota conſtituitur gratia piſcatoria
Franciſci non ſolum non eſt clara, ſed nec
probatur, nec probari poſſe Domini autu-
marunt. Vnde ſi ad effectum, ut poſſeſſor
juvari poſſit regulis prædictis ad ſolum finem
repellendi odioſum Impetrantem ſufficit,
vel facti inſiſtentia, vel ſola dubietas, & tur-
biditas aſſertæ incompatibilitatis reddens
dubium modum impetrationis juxta doctri-
nam *Hoſtien. in cap. cum in multis de reſcript.*
10 *in 6.* paſſim receptam in Tribunalibus in
odium impetrantium, quemadmodum pro-
ſequitur *Lotther. de re benef. lib. 2. quæſt. 44.
n. 2.*, & relati per *Rot. in Leodien. Canonica-
tus 31. Junii* 1711. §. *Arbitrium coram eodem,
& in Auguſtana Canonicatus ſuper literis Lu-
dovici 6. Martii* 1713. §. *Et præcipue coram
R. P. D. Criſpo, & in Auguſtana ſummæ Cuſto-
diæ ſuper ſecundis litteris 21. Junii* 1715.
§. *Meti coram R. P. D. Falconerio Almæ Vr-
bis Gubernatore*.

Quid dicendum quando non ſolum poſſeſ-
ſio, & dubietas, ſed omnimoda boni Juris
aſſiſtentia excludens quamcumque incom-
patibilitatem favet Ignatio? Aut enim præ-
tenditur incompatibilitas retinendi duos
Canonicatus in diverſis Eccleſiis Paderbo-
nen. & Oſnaburgen., & oſtenſa fuit diſpenſa-
tio Apoſtolica, per quam illa juxta ſupremam
Papæ poteſtatem ſublata fuit, aut vero præ-
tenditur incompatibilis præpoſitura cum
Canonicatu Paderbonen. in eadem Eccleſia,
& eodem Tecto, & inſubſiſtens pariter ani-
madverſa fuit prætenſio, quia ſi vigore con-
ſuetudinis Eccleſiæ Paderbonen., & Impe-
trantis confeſſionem emiſſam in ſuis litteris
Apoſtolicis, Præpoſitura debetur uni ex Ca-
nonicis ejuſdem Eccleſiæ exinde oritur, quod
ad eam aſſequendam nulla requirebatur San-
11 ctæ Sedis diſpenſatio, ſed tanquam acquiſita
per modum Iuris paſſivi potentialiter reſi-
dentis in omnibus Canonicis Paderbonen. hoc
operatur, ut Præpoſitura dicatur annexa uni
ex Canonicatibus, & ſolummodo poſſideatur
per modum unius quacumque incompatibili-
tatem excludentis ad *Text. in Cap. Cauſam
de reſcript. ubi Barboſ. n. 7., Gloſ. in Cap. 1. in
verb. niſi unicum de Conſuetud. in 6. idem de
poteſt. Epiſc. alleg. 62. n. 21., Filince. tract. 41.
de benefic. Cap. 7. n. 35., Garz. de Beneſ. par. 11.
Cap. 5. n. 256.*

Aut denique prætenditur tertia incompa-
tibilitas reponi in retentione Præpoſituræ ſi-
mul cum Canonicatu diverſæ Cathedralis
Oſnaburgen., & hæc ſubmota viſa fuit recur-
rendo ad litteram, & ſpiritum prænarratæ
diſpenſationis a S. Sede conceſſæ retinendi,
nempe Canonicatum Paderbonen. cum Ca-
nonicatu Oſnaburgen., quæ legitur indulta
cum clauſula, *ut prius*, & propterea ſi vir-
tute talis diſpenſationis Papa illi conceſſit re-
tentionem hujus Canonicatus, nempe eo-
dem modo, quo prius illum habebat cum
omnibus ejus Iuribus annexis, & connexis
quocumque modo, ſive a Statuto privilegio,
vel conſuetudine Eccleſiæ proficiſcentibus,
& competentibus, juxta indolem relatæ
clauſulæ, *ut prius*, præſervativæ ad ſtatum,
in

in qua antea reperiebatur perinde,ac ſi alium
12 Canonicatum alterius Eccleſiæ Oſnabur-
gen. extraordinario medio prælaudatæ diſ-
penſationis adeptus non fuiſſet, ut tradunt
Card. de Luca de Benef. diſc. 104.*n.*8., *Rota
in Priſingen.Canonicatus* 27.Iunii 1712.§.*Ve-
rum coram R.P.D.meo Criſpo,& in altera Fri-
ſingen. Canonicatus* 10. *Maii* 1710. §. *Non
ſubſiſtente cor. R.P.D. meo Cerro*, inde con-
ſequitur quod virtus præfatæ diſpenſationis
efficaciter porrigatur ad omnia neceſſaria,
& Jura, quæ prius habebat uti Canonicus
Eccleſiæ Paderbonen., & quemadmodum
prius potentialiter habebat in ſe vigore con-
ſuetudinis prædictæ Eccleſiæ Jus paſſivum, ut
in Præpoſitum eligeretur, ita diſpenſatio hoc
jus diſpenſato non auferendo, ſed præſervan-
do per d. clauſulam, *ut prius*, in neceſſa-
13 rium conſequens deſcendit facultas reti-
nendi etiam illud beneficium, ad quem in-
dubitanter jus in diſpoſitione præſervatum
remanſit ad Cenſuram *Textus in Cap. Super
eo de præben. in 6. ibique Butr. n.*1., *& ſeqq.
Panormit. in Cap. extirpandæ §. Qui vero n.de
pręben., Felin. in cap. Poſtulaſti n.*11. *verſ.iſta,
& his ſimilia de reſcrip., Sanchez.de matrim.lib.*
8.*diſput.*1.*n.*23.,*Corrad.in praxi Benefic.lib.*2.
*Cap.*6.*n.*7.*in fine,Rota dec.* 999.*n.* 30.*cor.Coc.*

Removeturque omnis difficultas poderan-
do, quod hæc Præpoſitura nullam valet in-
ducere incompatibilitatem, quando ea non
poſſidetur per modum ſeparatum, ſed tantum
per modum unius, ut ſupra una cum Cano-
nicatu Paderbonen., nec in eadem Eccleſia,
quia reſidentia eſt una, & eadem pro Cano-
nicatu, & Præpoſitura iuxta rationem de qua
14 *Rebuff. in prax. tit. de diſpenſat. ration. ætat.
nu.*4.,*&* 5.,*Navarr.conſ.*24.,*&* 26.*de Præben.*,
*Vallen. de Benef.lib.*3.*tit.*4.*nu.*3., unde ſicuti
illius acquiſitio non cauſat incompatibilita-
tem cumCanonicatu in eademEccleſia poſſeſ-
ſo, ita nec in altero in diverſa Eccleſia diſpen-
ſationis, medio retento,ut patet ad ſenſum.

Contrariis auctoritatibus procedentibus,
quando in una, eademque Eccleſia quis di-
ſpenſatus ad duo vellet trahere diſpenſatio-
nem ad tria, vel ſi diſpenſatus ad duo in dua-
bus Eccleſiis vellet conſequi tertium in alia
diverſa Eccleſia non expreſſa retentione duo-
rum, ſed non quando ut ſunt termini præſen-
tis caſus poſita diſpenſatione retinendi Cano-
nicatum Paderbonen. cum Oſnaburgen cum
clauſula *ut prius* de ſui natura ſequitur ut ra-
tione retentionis Canonicatus Paderbonen.
poſſit obtineri cum illo dignitas eiuſdem Ec-
cleſiæ, tamquam de appendicibus acceſſoriis,
& annexis Canonicatus retenti pręſumpto In-
dulto Apoſtolico, vel Eccleſiæ conſuetudine
id permittente, quia tunc non conſiderata
retentione Canonicatus Eccleſię Oſnaburgen.
per Apoſtolicam diſpenſationem ſublata, ea
omnia competunt abſque obice incompatibi-
litatis ipſi Canonico diſpenſato, quæ prius
15 ratione ſuæ Canoniæ competebant iuxta
regulam diſpenſationis, de qua *Card. de Luc.
de feud. diſc.*69. *nu.*9., *Pagnan. in Cap. quæris
nu.*38., *&* 39. *de ætat., & qualit., Rot. in dec.
Friſingen. Canonicatus* 27. *Junii* 1712. §. *Ve-
rum coram R. P. D. meo Criſpo, & in altera
Friſingen. Canonicatus* 10. *Maii* 1715. §. *Non
ſubſiſtente coram R. P. D. meo Cerro*.

Nam alias ſequeretur, quod Canonicum
diſpenſatum maxime cum illa clauſula, *ut
prius* Papa reddidiſſet incapacem electionis
paſſivæ ad Præpoſituram iuxta Eccleſiæ con-
ſuetudinem Canonicis competentis, & in hoc
ſenſu gratia diſpenſationis non dediſſet reten-
tionem Canonicatus, *ut prius*, ſed cum ma-
xima diminutione iuris Canonicalis, cuius
16 unum, & potiſſimum ius conſiſtit in hac ele-
ctione paſſiva contra expreſſa verba diſpenſa-
tionis, & contra ea quæ expendunt Canoniſtæ
in Cap. Super eo de præben. in 6., *& in Cap.
Quia in tantum de præben. Panormit. in Cap.
Cum in Cunctis n.*9.*de elect., Pax Iordan. tom.*2.
*lucubrat. lib.*9. *tit.*2. *nu.*36., *&* 37

Non referente, quod diſpenſatio ſit ſtricti
iuris, nec ullam patiatur extenſionem, quia
huiuſmodi generales Juris propoſitiones ſibi
locum vindicarent, quando quæſtio eſſet de
extendenda virtute diſpenſativa ad diverſa,
& ſeparata beneficia inducentia incompatibi-
litatem, vel ſub eodem tecto, vel in eodem
ſubiecto, ut ſupra expendimus, at non quando
ea ſolum protenditur ad acceſſoria, & con-
nexa, quæ veniunt in conſequentiam tam de
iure, quam ex littera, ſtante dicta clauſula,
ut prius, ad præfatam diſpenſationem, quia
tunc quemadmodum talis extenſio, potius
intentio, & compræhenſio compellari valet,
17 quam rigoroſa extenſio ad caſum in diſpen-
ſatione non compræhenſum, ea nullo pacto
videtur prohibita, ut bene ratiocinantur
Card. de Luc. de Feudis diſc. 69. *nu.* 9. cum
aliis ſupralaudatis.

Multoque minus obeſſe apparuit quod prę-
miſſa procedere poſſent, quando prædicta
Præpoſitura eſſet annexa certo Canonicatui,
quia tunc revera præfata Dignitas cum eo
Canonicatu cum quo eſſet annexa per mo-
dum unius haberi valeret, ſecus vero, ut in
præſenti hypotheſi, quando nulli Canonica-
tui eſt annexa, quoniam procedendo cum ea
diſtinctione, cum qua tranſeunt Doctores
noſtri omnis exulare animadverſa fuit ama-
ritudo, quod ſcilicet duplex detur in Eccleſiis
annexio, altera, quæ dicitur inſeparabilis,
ſive in ſpecie uni tantum Canonicatui
competens, & altera ſeparabilis, ſive
in genere, modo uni, modo alteri Ca-
nonicatui cohærens, ad bene firmata per
*Rotam in Auguſtana ſummæ Cuſtodiæ ſuper
ſecundis litteris* 15. *Maii* 1716. §. *Fruſtra cor.
R. P. D. meo Falconerio*. Unde ex eo quia
uni

uni certo Canonicatui controverſa Præpoſitura ſemper non cohæreat, non valet argumentum excluſivum huiuſce annexionis, quæ ſi in caſu præſenti prædicari nequeat de inſe-
18 parabili, & in ſpecie, prædicari ſaltem valet de ſeparabili, & in genere, in qua locum habent omnes regulæ de annexis, & connexis, ut *poſt Card. de Luca de penſion. diſc.16. n.3., & 4. reſpondit Rota dec.144. n.2., & ſeq. cor. Peutinger.* cum aliis laudatis *in d. Auguſtana ſummæ Cuſtodiæ ſub §. Fruſtra.*

Ex his igitur ſive ex d. regula *de Annali*, cui ſatisfactum non fuit per Franciſcum impetrantem, ſive ex regula *de Triennali*, ſive quia nulla adſit incompatibilitas attenta diſpenſatione conceſſa ſuper retentione utriuſque Canonicatus cum ſuis acceſſoriis, & annexis, de quibus ſolum prædicatur prælaudata Præpoſitura, Patres *negative* reſpondere
19 authumarunt, quando de cætero ad repellendum d. Franciſcum impetratorem ſufficiebat aliqualiter dubitari poſſe de prætenſa incompatibilitate, adhoc ut ipſe odioſus Impetrator in materia adeo pœnali exaudiendus non foret iuxta bene animadverſa per *Card. de Luc. de Benefic. diſc.119. nu.13.*

Et ita utraque &c.

OSTUNEN. JURISPATRONATUS.

Lunæ 19. Aprilis 1717.

ARGUMENTUM.

Pertinentia Jurispatronatus quomodo ſit probanda, & quomodo illius qualitas arguatur, & contrariis etiam reſpondetur argumentis. Filiatio & deſcendentia ab aliquo quomodo ſit demonſtranda.

SUMMARIUM.

1 *Pertinentia Jurispatronatus ex quibus comprobata remaneat.*
2 *Jus præſentandi habuiſſe Patronos pro virili probatur ex præſentationibus pro virili factis.*
3 *Deficiente fundationis inſtrumento Juspatronatus præſumitur hereditarium.*
4 *A Jurepatronat. hereditario reiici debent illi qui hereditariam qualitatem non habent.*
5 *Enunciatio in fundatione emiſſa* de Domo, & *familia alicuius quid operetur in Iurepat.*
6 *In petitorio unicus actus ultimi ſtatus nihil officere poteſt.*
7 *Pertinentia Iuriſpat. excluditur ex negativa obſervantia.*
8 *Filiatio, & deſcendentia non probatur tantummodo per identitatem nominis, & cognominis, ſed aliæ requiruntur probationes.*

DECISIO DCCC.

INter quatuor præſentatos a diverſis Patronis, & ſi ſolus Archangelus de Patrellis, qui litteras Apoſtolicas cum derogatione medietatis vocum reportaverat in Iudicio triumphaverit tam per ſententiam Ordinarii, quam per Iudicium S. noſtri Auditorii coram Eminentiſſimo Scotto, ut ex eius Deciſione ſub die 14. Decembris 1714. edita; Suſpenſa tamen fuit cauſa ſuper bono Iure contemporanee propoſita, & reſcriptum = *dilata, & reproponatur citatis omnibus intereſſe habentibus* = Quod cum pro parte Annæ Paulicellæ, & Octavii Venuſii futuris vacationibus occurrere ſtudentium plene ſatisfactum extiterit in contumaciam cæterorum comparere detrectantium in hodierna Audientia exquiſivi = *An, & de cuius bono Iure conſtet*, & Domini = *pro Informante* reſponderunt. Conſtare videlicet de illorum bono Iure quoad integram medietatem Iuriſpatronatus, de quo agitur.

Viſum quippe fuit, quod quamvis fidelibus Dominorum oculis ſubiectum non fuerit fundationis Inſtrumentum huiuſce Patronatus, nihilominus illius pertinentia, & exiſtentia penes Carduccios, & Patrellos probata remanſerit ex pluribus probationum munimentis in ſubiecta materia unice attendendis, & ſignanter cum ſtatibus annorum 1554., 1558., & 1585., & cum ſententiis inſtitutionum editis de annis 1611., 1660., necnon cum depoſitionibus Teſtium formiter examinatorum, & confeſſione emiſſa in Articulis a D. Archangelo, qui inſtitutionem reportaverat, ex quibus omnibus in defectum Inſtrumenti fundationis, prout hic, optime per æquipolens pertinentia Iuriſpatronatus recte
1 iuſtificata conſurgit, ut de ſententiis loquendo tradit *Rot. deciſ.220. num.22. par.15., in Bononien. Beneficiorum de Caſtello 12. Decembris 1712. §. Quinimmo coram R.P.D. Criſpo*, & de depoſitionibus Teſtium *Rot. cor. Put. dec.56. nu.4., in rec. dec.329. nu.6. par.9., in Caſertana Beneficii 15. Iunii 1716. §. Tum denique coram R. P. D. Althann.* & de confeſſione emiſſa in Articulis *Rot. coram Dunoz. Iun.dec.672. n.8., in rec.dec.123. n.10. par.17. & in Romana Cappellaniæ Sancti Nicolai 28. Iunii 1709. §. Ad rem coram Me.*

Et quidem pro virili, tam quoad illos de Carduccis, & Patrellis, ex eo quia tam prælaudatæ præſentationes, quam ſententiæ inſtitutionales prodierunt a prædd. Carduccis, & Patrellis tamquam duo diſtincta corpora conſtituentibus, quo caſu deficiente fundationis Inſtrumento, ex quo dignoſci valeat quomodo unicuique ex Patronis voces fuerint aſſignatæ, & adſtipulantibus prænarratis ſententiis, & præſentationibus pro virili factis, intrare videtur præſumptio, quod illi de Carduccis, & Patrellis Jus præ-
2 ſentandi habuerint, & habeant pro virili juxta doctrinam *Lambertin. de Iure patr. lib.1. par.2. quæſt. 1. art.25. ſub n. 15.* quem ſequuntur *Palm. ſen. conſult.10. n.5. verſ. & quod, Caeſar Panimoll. dec. 135. num. 10. Rot. dec.65. nu.2.*

n.2.poſt Vivian. in rec. dec. 168.n.8.par.15., & in Bononien. Beneficiorum de Caſtello 12.Decembris 1712. §. Quidem coram R.P.D. meo Criſpo, quodque illud cenſeri debeat hæreditarium, & ad quoſcumque extraneos hæ-
3 redes tranſmiſſibile per *Tex. in Clem. plures de Iurepatr.*,de quo *Lotter. de re Benef. part.2. quæſt.11.n.19. 20. Card. de Luc. de Iurepatr. diſc.21.n.4.Rot. in Firmana Iurepatronatus ſuper negocio principali 15. Decembris 1702. §. Hæc autem coram bo.me. Muto, & in Romana Cappellaniæ Sancti Nicolai 18. Iunii 1709. §.Quatenus coram Me*.

Maxime quia præſumptio Iuris ſtans pro qualitate hæreditaria confirmabatur ex prædictis præſentationibus factis etiam ab extraneis de annis 1554., 1558., 1585., 1611., & 1660. prævia juſtificatione qualitatis hæreditariæ ab Ordinariis demandata cum reje-
4 ctione eorum, qui dictam qualitatem non habebant, etſi eſſent de familia Carducci juxta animadverſa in his terminis per *Gratian. diſcept.for. cap.577. n.46.Vivian.de Jurepatr.lib. 14. cap.2.n. 56. Rot. dec. 223. n. 2. par. 19.* cum aliis congeſtis *in Romana Iuriſpatronatus 11. Aprilis 1712. §. Verum etiam coram Me*; Taliter quod in his circumſtantiis obeſſe non valeat, quatenus aliquando in actibus Inſtitutionum Beneficium enunciatum fuiſſet de Domo, & Familia de Patrellis, & de Carduccis; Cenſetur enim hujuſmodi enunciatio incideuter emiſſa non ad determinandam qualitatem Juriſpatronatus, ſed ad connotandas Perſonas præſentantes,
5 quæ erat de Domo, & familia Patrellorum, & Carducciorum, ut in conſimili ſpecie reſpondit *Rot. coram Merlin. dec.798. n.10.verſ. ex hac, & coram Ninot.deciſ.27.n. 12. coram Cerr.dec.12.n.10., & in rec.dec. 175. num.20. par.13., dec.18.n.12.par.19., in Romana Cappellaniæ Sancti Nicolai 26.Iunii 1709. §. Magis, magiſque, & in Confirmatoria 3. Martii 1710. §. Stans cor. Me, & in Imolen. Iuriſpatronatus 27. Ianuarii 1710. §. Atque coram R.P.D. meo Lancetta, & in Alexanen. Benef.19. Decembris anni ſequentis §. Neque ſuffragatur coram Reverendiſſimo Aldrovando*.

Quibus præmiſſis de bono Iure informantium merito conſtare videbatur, dum hæredes mediatos ſe ſe demonſtrabant Lucretiæ filiæ, & hęredis Angeli, qui cum Andrea, & Paulo fratribus ſuſceptus fuit a Hieronymo Carduccio antiquo Patrono. Non obſtante, quod anno 1660. rejecta fuerit præſentatio facta a d. Lucretia, quia id proceſſit ex quo tunc non bene juſtificata in ea fuit qualitas hæreditaria Angeli Patris, de qua cum hodie concludenter doctum fuerit, allegabilis nullo amplius modo videbatur aliquis ſtatus Lucretiæ contrarius; cum immo ex ejuſdem excluſione ob ſolum defectum qualitatis hæreditariæ inferatur potius ad illius incluſionem, dum hæreditaria qualitas adeſt. Et in omnem caſum hodie quod agitur ſuper bono
6 Jure, & Judicio petitorio unicus actus ultimi ſtatus nihil officere poſſet ad notata per *Rot. dec.196.n.10.& ſeq. par.19., in Burgen. Beneficii 5. Februarii 1706. in fin. coram Emo Scotto, in Bononien. Parochialis 2. Martii 1708. §. Quandoquidem coram Emo Priolo*, & admiſſa altera præcedens deceſio ſuper Inſtitutione *3. Decembris 1714. §. Superfluum coram Emo Scotto*.

Abſque eo quod ad minuendam vocem informantium ratio habita fuerit de Bartholomæo Lopez Royo, de Laura Carducci, & de Bartholomæo, & aliis pariter Carducci; Quoniam de primo non conſtabat nec de deſcendentia, nec de qualitate hæreditaria ab aliquo ex dd. Angelo, Andrea, & Paulo de Carduccis, & quamvis aſſeratur filius alterius Bartholomæi aſſ.hæredis Joannis Carducci, attamen ſuper hoc nulla adducebatur probatio, & quod plus eſt (nuperrima excepta præſentatione) nec doctum fuit, quod vel ipſe, vel ejus Auctores præſentaſſent, ex
7 qua negativa obſervantia merito excludebatur hujus Patronatus pertinentia quoad ipſum, ut aliis adductis dixit *Rota in Bononien. Beneficiorum de Caſtello 12. Decembris 1712. §. Juncta coram R.P.D. meo Criſpo*. Eademque Juris cenſura procedere viſum fuit quoad d. Lauram, Bartholomæum, & alios de Carduccis, quia nec de eorum apparebat connexione, & qualitate hæreditaria reſpectu prædictorum, nec oſtenſum fuit quod eorum aſcendentes unquam cum ſubſecuto Inſtitutionis effectu præſentaverint, ut veriſimiliter præſentaſſent, ſi Jus ad illud habuiſſent; Non obſtante, quod Andreas, Franciſcus, & Cataldus aſſerantur filii, & hæredes Hieronymi filii, & hæredis Andreæ Senioris; Quia non afferebatur certa, & concludens probatio ad hunc effectum neceſſaria, ſed ſolum concurrebat identitas nominis, & cognominis, quorum utrumque Informantes probabant verificari in alia perſona, quæ demonſtrabatur diverſæ ætatis, diverſæ Patriæ, & cum alia uxore conjun-
8 cta, a qua alios filios ſuſceperat, unde merito non poterat in aliquo ſuffragari ex traditis per *Signorol. conſ.81. ſub num.5.Cyriac. contr.281.n.29., & ſeqq. Card. de Luc. de Fideic.diſc.50.n.5.Rota poſt Vivian.de Jurepatr. dec.74.n.9., & dec. 75.n.4.*

Et ita &c. unica tantum &c.

ROMANA SALVIANI.

Lunæ 19. Aprilis 1717.

ARGUMENTUM.

Legitimati per ſubſequens licet per fictionem Juris dicantur veri, & legitimi, non tamen de illis verificari poteſt quod ſint nati, & procreati in conſtantia veri, & legitimi Matrimonii

monii, nec præferri debent filiis conſtante Matrimonio legitime procreatis.

S V M M A R I V M.

1 *Probatis extremis debetur immiſſio in Salviano.*

2 *Fęminę in ultimis voluntatibus ſub nominibus maſculinis continentur.*

3 *Fæmina uſquequo vivit dicitur de Familia, & Domo Patris.*

Maxime poſt defectum omnium maſculorum n. 4.

Et ſi ſit in eadem Domo major n. 5.

6 *Sub nomine* - di parente più proſſimo - *continentur tam maſculi quam fæminæ, & dicatur de omnibus ſive per agnationem, ſive per cognationem conjunctis.*

7 *T;,lator non præſumitur odio habuiſſe fæminas ſi eas per poſterius vocavit, & verbis generalibus incluſit.*

8 *T ;a'or ſemper præſumitur ſe voluiſſe conformare cum ſtatuto.*

9 *V r dɛ̃ctus, & nobilis non præſumitur quod fæminas defectis maſculis excludere voluerit.*

10 *Sub nomine legitimorum, & naturalium continentur etiam legitimati per ſubſequens,* & n. ſeq.

13 *Subʒ:quens Matrimonium efficere quidem poteſt, quod proles evadat legitima, non vero quod ſit in conſtantia veri, & legitimi Matrimonii procreata.*

14 *Legitimati per ſubſequens præferri non debet veris filiis in conſtantia Matrimonii procreatis.*

15 *Quod ſemel fuit renunciatum prætendi amplius nequit.*

16 *Poſterior creditor extinguere poteſt debitum pro quo in re poſſeſſa moleſtatur.*

17 *Prior in tempore potior in Iure.*

18 *Creditor an, & quando cadat a Iure ſuo.*

19 *Creditor poſterior ſi ſolvit quod priori Creditori debetur non debitori donare, ſed tantum pignoris ſui cauſam firmare videtur.*

Et quid dicendum in extraneo, ſeu tertio n. 20.

21 *Tranſactio, ſeu ſolutio facta Creditori putativo quando valida, & juſta ſit reputanda.*

22 *Contractus eſt nullus ſi in eo fraus, & dolus interceſſit.*

23 *Ignorantia Iuris quo caſu non excuſet.*

DECISIO DCCCI.

ADſtipulantibus præcedentium Iudicatorum incontroverſa validitate, & Iuſtitia *conſtare de re iudicata* in hodierna audientia reſpondit Sacrum Tribunal favore Margaritæ Ametæ, pro ſatisfactione fructuum cenſus fideicommiſſarii immiſſionem in ſalviano expetentis, ad domum, Auctore Altobello Denſa, poſſeſſam ab illis de Marcuccis; Ut enim obſervat deciſio edita 2. Decembris 1712.
coram R. P. D. meo Criſpo, juxta quam
ſucceſſive lata fuit Sententia definitiva, juſtificata comperiebantur extrema omnia Salviani, nempe conſtitutio cenſus cui obnoxia reperitur domus controverſa, antiqua poſſeſſio Guzzoni impoſitoris cenſus, modernaque illius detentio apud illos de Marcuccis, quibus ſtantibus, non poterat Margharitæ immiſſio retardari, attento quod, non impugnata pertinentia dicti cenſus ad fideicom-
1 miſſum ſe ad eiuſdem fideicommiſſi ſucceſſionem demonſtrabat vocatam *Rot. dec.* 426. *nu.* 12. *par.* 9., *& dec.* 669. *nu.* 1. *par.* 18. *tom.* 2. *Rec., & in Verulana Salviani* 6. *Iunii* 1708.
§. *Concurrere coram Emõ Priol.*

Et ſane ad fideicommiſſum ſe demonſtrabat vocatam, quia tum propter obitum Hieronymi Ametæ Teſtatoris ſine filiis, tum propter expiratam in Carolo deſcendentiam Jo: Baptiſtæ Ametæ ex vero, & legitimo matrimonio procreatam, purificatus fuit caſus ſupremæ ſubſtitutionis invitantis -- *Il maggior di caſa Ameti parente più proſſimo di Gio: Antonio &c.* -- Cum enim in ultimis vo-
2 luntatibus fœminæ, licet ſub earum vocabulis, maſculos non includant, ſub nominibus tam maſculinis ſe ſe recte contineant *ad Text. in l. Si ita ſcriptum* 45. *ff. de leg.* 2., *de quo pulchre Alciat. lib.* 2. *Paren. cap.* 48., inde
3 ſuccedit, quod eidem Margaritæ, omnes qualitates præfatæ ſubſtitutionis quantumvis per verba maſculinitatis explicatæ conveniant, cum dicatur de domo Ameta *l. Pronunciatio* 195. §. *Communi Iure ff. de Verb. Sign. Rovit. conſil.* 30. *num.* 4. *lib.* 1. *Ciarlin. controv.* 153. *n.* 9., *Rot. cor. Ludoviſ. dec.* 464.
4 *nu.* 2., *& ſequen.*, maxime poſt defectum omnium maſculorum, *Rot. coram Merlin. dec.* 864. *nu.* 24., *& deciſ.* 890. *num.* 4., *coram Cerr. dec.* 80. *nu.* 5., *& coram Peuting. dec.* 43. *n.* 1., *coram Dunoz. Jun. dec.* 46. *nu.* 1., *& ſequen.*,
5 & in eadem domo ſit major cum eam nemo in ætate præcedat; *Bellon. conſ.* 1. *num.* 87., *Palm. ſen. conſ.* 56. *num.* 3., *Torr. de Maiorat. Ital. lib.* 1. *cap.* 25. *nu* 48. ſitque demum -- *Parente più proſſimo &c.* -- quia talis appellatio ſecundum communem noſtrum uſum loquen-
6 di, convenit tam maſculis, quam fœminis, & prædicatur de quibuſcumque ſanguinis neceſſitudine conjunctis, ſive per agnationem, ſive per cognationem *Peregrin. de fideicom. artic.* 22. *nu.* 31., *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 365. *num.* 3., *Card. de Luc. de Fideic. diſc.* 34. *ſub nu.* 12., *Rot. coram Duran. dec.* 115. *nu.* 3., *& coram Buratt. dec.* 755. *nu.* 10., *&* 11., *& dec.* 255. *nu.* 6. *par.* 8. *Recent.*

Eo fortius quia nedum regulæ haud refragatur contraria voluntas defuncti, ſed immo mirabiliter ei ſuffragatur, animadvertendo, quod Teſtator, pluries, & litteraliter in aliis caſibus fœminas vocavit per poſterius, unde eas abhorruiſſe credi non poteſt, ubi

loqu.

loqutus fuit per verba generalia ad maſculos,
& ad fœminas indiſcrenter referibilia, argu-
7 mento *Text. in l. Qui filiabus ff. de legat.* 1.,
*Rot. in Recent. dec.*410. *nu.*7., *&* 8. *part.*14.,
*dec.*478. *nu.*12. *par.*18., præſertim quia præ-
ſumitur ſe potius voluiſſe conformare cum
diſpoſitione ſtatuti fœminas quidem a ſucceſ-
8 ſione ſuſpendentis, ſi maſculi exiſtant, aſt non
ſi ipſi deficiant, ut in propoſito arguunt *Ho-
diern. ad Surd. dec.*95. *nu.* 15., *&* 16., *Palm.
Nep. alleg.*68. *nu.*11., *& in Deciſione R. P.D.
mei Criſpi* §. *Tanto magis*; Maxime ſpectata
perſona Teſtatoris, qui cum eſſet Vir, nec
ignobilis generis, nec Idiota, non videtur
ignoraſſe, & vim naturalem verborum, &
vulgatam diſpoſitionem Statuti, minuſque
voluiſſe fœminas ſuas agnatas non vocare in
defectum maſculorum, permittendo potius
Bona fideicommiſſaria in extraneos diſperdi,
contra illud votum perpetuæ durationis,
quod admodum diſtricte commedaverant,
9 quemadmodum notant *Card de Luc. de fideic.
diſc.* 40. *ſub num.* 2., Palm. *Nep. alleg.* 88. *ſub
nu.*6., *& allegat.*96. *nu.*9. *tom.*1.

Nec Io: Baptiſtæ deſcendentia, ex vero, &
legitimo matrimonio procreata ſupereſſe ad-
huc viſa fuit in Hieronymo ex Carolo nepote
ejuſdem Ioannis Baptiſtæ, & Patre Joannis
Baptiſtæ Ametæ Junioris, tamquam per ſub-
ſequens matrimonium Caroli Patris legiti-
mato. Nam quidquid eſſet de ſimplici voca-
tione legitimorum, & naturalium, quorum
appellatione legitimatus per ſubſequens ma-
10 trimonium contineri decidit *Text. in cap.
Tanta* 6. *qui fil. ſint legit.*; Itemque quidquid
eſſet de vocatione legitimorum, & natura-
lium, & de legitimo matrimonio procrea-
torum, quando ageretur de delatione ſuc-
ceſſionis ex Juris præſcripto, quo caſu idem
Jus, quod ſucceſſionem affert, decernit vim
11 matrimonii taliter omnem maculam abſter-
gere, ut præcedentes quoque turpitudinis
cauſas ſubmoveat, *Gloſſ. in d. cap. Tanta*, *&
in cap.* Conquaſtus *eodem tit.*, eademque lance
trutinari faciat filios, & ante, & poſt matri-
12 monium progenitos, *l. Cum quis ff. de na-
tur. lib.*; Sane quando agitur de ſucceſſione
conferenda ex diſpoſitione hominis, qui ad
eius hæreditatem eos tantum vocavit, quos
non ſolum nec ſemel dixit *legitimos*, *& natu-
rales* eſſe debere, ſed ulterius, *& ex vero le-
gitimo matrimonio procreatos* = videtur, quod
utendo facultate, qua quiſque gaudet impo-
nendi rebus ſuis legem, & ordinem ſibi magis
gratum, voluerit tantum eos ſuccedere poſſe,
qui dictam qualitatem legitimæ procreationis
ſortirentur propriè tempore conceptionis, &
non poſtmodum per legis retrotractionem;
Subſequens namque matrimonium efficere
quidem poterat, quod proles evaderet legi-
13 tima, ſed non quod eſſet, ut deſiderabat,
in conſtantia veri, & legitimi matrimonii
procreata *Roland. a Vall. conſil.* 100. *nu.* 19.
*lib.*2., *Ruin. conſil.* 92. *nu.* 13. *lib.*3., libentius
in concurſu Margheritæ, quæ cum exiſtat
in alia linea legitima, & per veritatem, &
14 per naturam pinguius adimplet eam legiti-
mitatem, quam Hieronymus non alias præ-
ſefert, quam per imaginem veritatis, & per
immitationem naturæ *Pacard. de legit. per
ſubſequ. Matrim. memb.*3. *a nu.*264. *cum plur.
ſeqq. poſt alleg. Fiſcal.*, *& refert. Deciſio R.P.D.
mei Criſpi* §. *Haud. relevante*.

Optimamque in omni dubitatione huiuſ-
modi rei interpretationem exhibuiſſet ſolem-
ne, & iudiciale factum ejuſdem Joannis Ba-
ptiſtæ Junioris, qui fatendo Judicium contra
ſe promotum a Jacobo Ameto ob legitimita-
tem quęſitam per ſubſequens matrimonium,
& non originariam Hieronymi Patris, necnon
propterea fatendo ſe in Bonis fideicommiſſa-
riis intruſum, & de illis per Sententiam in
Iudicatum tranſactam expoliatum, exinde
defuncto præcitato Iacobo, de anno 1709. ex
eiſdem cauſis ceſſit Margheritæ univerſum
fideicommiſſum, & ſpecialiter cenſum de
quo agitur. Vanum eſt autem, quod tertius
ad repellandum vocatum invocet illud fidei-
commiſſum, cui prætenſus fideicommiſſa-
15 rius admodum profuſe renunciavit nullum-
que Ius in eo ſibi competere profeſſus fuit
contra etiam regulam *Textus de qua Rota in
Romana Prælationis*, *ſeu Pecuniaria* 22. *Apri-
lis* 1709. §. *Non obſtat cor. R.mo Molines*.

Parum itidem relevante, quod de anno
1700. Ioannes Baptiſta recedendo a lite; in
qua ſententiam R. P. D. Nigroni, necnon ge-
minas favorabiles Deciſiones *coram Eminen-
tiſſimo Priol.* reportaverat, tranſegerit, ſub-
inde cum Denſa reo convento, eique corre-
ſpective ad ſummam ſcutorum 200. per ip-
ſum ſoluta remiſerit omne debitum fructuum
decurſorum; Exinde inferendo, quod cum
16 poſterior Creditor extinguere poſſit Debi-
tum pro quo in re poſſeſſa moleſtatur ad
*Text. in l. ſolvendo ff. de neg. geſt. l. ſolutionem
ff. de ſolut.*, *Giurb. dec.*87. *nu.*32., *Rot. dec.*63.
*nu.*5. *par.*13. *Recent.*, recte profecto cenſea-
tur Denſa ſolviſſe dicto Ioanni Baptiſtæ Cre-
ditori putativo, atque ab eo plenariam legi-
timamque liberationem obtinuiſſe, *Mant. de
ſolut. cap.*5. *nu.*28. *Salgad. labyr. Credit. par.*1.
*cap.*27. *nu.*107., *& ſeqq.*, *Rot. dec.*287. *nu.*20.
*par.*16. *Recent.*

Ut enim advertit Deciſio R.P. D. mei Cri-
ſpo, reſiſtit in primis huic diſcurſui, altera
ceſſio huius met Cenſus præcedenter facta a
Ioanne Baptiſta favore Ioannis Butrifanghi
Authoris Margheritæ; Cui ceſſioni, quæ eſt
17 potior, quia eſt in tempore anterior ad *Text.
in l. qui prior.* 6. *qui pot. in pign. hab.*, non ob-
ſtat, quod vel ſit ſimulata, vel quod apta
non fuerit præiudicare Denſæ ſolventi ſuo
putativo Creditori, antequam per interpel-

lationem Butrifunghi Ceſſionarii, de præ-
cedenti ceſſione denunciationem reciperet;
Quod enim ad ſimulationem, nullum docu-
mentum deductum fuit, quod ſufficeret ad
illam concludenter juſtificandam, quod ſal-
tem a contrario argumento non debilitare-
tur: Quo vero ad omiſſam interpellationem
èxaudiri potuiſſet exceptio, ſi propoſita fuiſſet
a vero debitore Cenſus, qui in bona fide exi-
ſtens, & in manibus Creditoris putativi pro-
prium debitum extinguens, æquitas non pa-
titur, ut duplici ſolutione oneretur; Sed
cum agatur de Tertio, qui voluntarie æs alie-
num dimittit, & cui interpellare creditor non
tenetur, quia non tenetur ſcire qui velit alie-
na debita ſolvere, tunc non poteſt per ſolu-
tionem cedenti, ſeu putativo Creditori fa-
ctam præjudicium inferre legitimo Creditori
prætextu omiſſæ interpellationis; Non enim
cenſetur aliud voluiſſe, præter quam ſibi
translative quęrere Iura nominis dimiſſi,
quæ ſi ſint inſubſiſtentia, eo quia a non legiti-
18 mo Domino comparata, non inde ſequitur,
quod verus Creditor a ſuo Iure ceciderit,
*Salgad. in labyr. Credit. par. 1. cap. 27. nu. 49.,
& par. 2. cap. 9., Olea de Ceſſ. Jur. tit. 1. quæſt. 1.
nu. 42., & ſeqq., Sard. dec. 34. num. 22. & 23.
par. 17. Rec., & in Romana* Cambii 20. *Mar-
tii* 1709. §. *Paulus itaque coram me*, cum aliis,
quos congerit *Deciſio R. P. D. mei Criſpi
§. Nec ad ſal andam.*

Idque lice Joannes Baptiſta profeſſus fue-
rit in Tranſactione non cedere translative,
ſed extinguere creditum fructuum Cenſus,
& de eo generaliter, & finaliter, & Denſam
quietare: Quoniam ſtant bene ſimul, quod
Creditor putativus intellexerit, quod ſe
creditum extinguere, omneque Ius ſibi com-
petens tollere de medio, quodque poſterior
Creditor illud non extinguat tamquam Debi-
tor, ſed tanquam Tertius, animo ſubintraudi
in locum Creditoris dimiſſi; Proprium nam-
que eſt Creditoris poſterioris, ut ſi ſolvat, quod
19 priori Creditori debetùr, non debitori donare,
ſed tantum pignoris, ſui cauſam firmare videa-
tur *l. 5. ff. qui pot. in pign. hab.* Ad differen-
tiam extranei, ſeu Tertii, qui gradu dimiſſi
nominis non aſſequitur, niſi id pacto conve-
niat, & etiam ad differentiam principalis De-
bitoris, qui de ulla ceſſione, nec valet ſibi
20 pacto cavere, ut per *Gloſſ. tradunt DD.
communiter in l. 1. Cod. de b s, qui in prior. cred.*

Fallit ulterius ſupperadducta regula, quod
reputanda ſit valida tranſactio, ſeu ſolutio
facta Creditori putativo, quando, prout in
21 caſu præſenti deficit bona fides in Contra-
hentibus, *Salgad. labyr. Credit. par. 1. cap. 27.
nu. 39., & ſeqq., Cenc. de cenſ. quæſt. 109. n. 58.,
& ſeqq.,* cum aliis in propoſito apud *Card. de
Luc. de credit. diſc. 59. nu. 9., melius Noguerol.
alleg. 19. num. 22., Mareſcott. var. reſol. lib. 2.
cap. 17. n. 9., & 10., Valeron. de tranſact. tit. 4.
quæſt. 6. per tot., Rot. dec. 18. nu. 5., & 6. par. 17.
Recent.* quæ ex eo defeciſſe conſtat, pro toto
debito tradita fuit ſumma adeo modica, ut
undique conſpicua inſurgeret enormiſſima
læſio, tanto in præſenti gravior, quia una
ſimul fuit conceſſa fructuum reductio ad ra-
tionem trium pro centenario pro tempore
futuro, nec non quia fuit commiſſa, quando
Joannes Baptiſta fere ad limen Judicii victor
pervenerat, & bis Sacra Rota canonizaverat
contra Denſam bonum Ius fideicommiſſi, ut
ex deciſ. coram Eminentiſſimo Priol., concur-
rente autem enormiſſima læſione, præſertim
in huiuſmodi circumſtantiis, dubitari non
poterat de fraude, & dolo, & per conſequens
de nullitate contractus, ut paſſim firmarunt
*Conſtant. ad ſtatut. Vrb. annot. 46. art. 1. n. 11.,
22 & 12. Fontanell. deciſ. Cathalon. 69. num. 3.,
Rot. deciſ. 151. nu. 6., & deciſ. 363. n. 7. par. 17.,
dec. 605. num. 10., & ſeqq. part. 18., & coram
Emerix Junior. dec. 1223. nu. 2.*

Evaſitque dilucidior mala fides reſpectu
Ioannis Baptiſtę quoniam ipſe longe prius
paſſus fuerat dictam ſententiam in auctorita-
tem rei Iudicatæ tranſactam, & decernen-
tem Iacobo Ametæ poſſeſſionem omnium
Bonorum fideicommiſſi: Quare nil mirum,
ſi poſt receptam impreſſionem adeo ſolemnis
malæ fidei, animo ſereno, & libenti deve-
nerit ad firmandam citatam tranſactionem
enormiſſime lęſivam, cum de cętero, ut
immunis evaderet fideicommiſſarins a facto
hæredis putativi, opus non fuiſſet, quod
accederet Iudicis declaratio in tantam autho-
ritatem aſſumpta, ſed ſuper abundaſſet
ſimplex notitia, quod in rerum natura
reperirentur, vel Iacobus, vel Margherita
de Ametis, ex vero, & legitimo Matrimonio
progeniti; Etiamſi dubitari potuiſſet an verba
Teſtamenti importarent excluſionem eorum,
23 qui non eſſent legitimi in origine; quoniam
hæc fuiſſet ignorantia Iuris, quæ non excuſat,
ut in puncto decidit *Rot. dec. 277. ex num. 22.
cum plur. ſeqq. ſignanter nu. 25. par. 16. Recent.*

Minuſque profuit Denſæ allegare retentio-
nem titulo plurium creditorum anteriorum
cenſui fideicommiſſario: Quoniam ſi agitur
de quatuor Cenſibus vere talibus, hi non
abſorbent univerſum valorem, & redditum
Domus cenſitæ, unde pro reliquo indulgenda
erat Immiſſio. Quinimmo ex notulis juratis
per Denſam productis in actis uſque, & de
anno 1681. eliciebatur, quod per eum retra-
cta fuerant ſcut. 527. 63. ultra quam impor-
tarent fructus dd. quatuor cenſuum, quę etiam
retenta fuerunt pro ſatisfactione alterius cre-
diti provenientis ex Societate Officii. Fru-
ctus vero percepti poſt dictum annum 1684.
in tantam quantitatem excreverunt, ut ne-
dum fructus, ſed etiam capitalia aliorum
debitorum extinxerint.

Non ſubſiſtente, quod Denſa erraverit
cal-

by Google

calculando in notulis prædictis penſiones Domus in diminutionem ſuorum creditorum, quando fructus reputandi erant ſequela dominii quæſiti per dationem in ſolutum ſibi factam a Guazzono: Quoniam Guazzonus domum vendiderat Bongio, & a Bongio nunquam avulſum fuit illius dominium directum ſed tantum utile mediante aſſignatione recepta a Denſa, ad hoc, & valeret tamquam Creditor anterior hypothecarius de ſuis creditis ſatisfacere; Et ſic non erravit calculando penſiones in diminutionem ſui crediti.

Et ita &c. utraque &c.

BRICTINORIEN. GABELLÆ.

Veneris 23. Aprilis 1717.

ARGUMENTUM.

Ex celebri Conſtitutione S. M. Innocentii XII. in ordine la 5. Confirmatoria aliarum præcedentium in ampliſſima forma abolentur quaſcumque immunitates, & exemptiones, quæ non eſſent ex cauſa vere oneroſa, effectivæ ſolutionis pecuniarum obtentæ; Et an hæc poſtrema Conſtitutio deroget immemorabili, ſive potius eam præſervat.

SUMMARIUM.

1 *Ex Conſtitutione S.M. Innocen. XII. in ordine la 5. revocatæ fuerunt omnes immunitates, atque exemptiones, quæ non eſſent ex cauſa vere oneroſa effectivæ ſolutionis pecuniarum*, & n. 17. & 20.

2 *Non obligatus ad ſolutionem alicujus taxę, ſive Gabellæ Antiquę, nec minus tenetur ad ſolutionem novæ in locum antiquæ ſuffectę*, & n. 4.

3 *Taxa ſive collecta ſolvenda ſemper eſt ab illis, qui utilitatis participatione, habent vel ſunt Cives originarii illius loci ubi imponitur.*

4 *Gabella ſubrogata ejuſdem cenſetur qualitatis cujus erat illa in cujus vicem, & locum fuit ſubrogata.*

5 *Tenor ſcripturæ deperditæ per æquipollentem modum aliunde comprobari poteſt.*

6 *Super exiſtentia Literarum Apoſtolicarum nulla melior dari poteſt probatio, quam atteſtatio viſionis emiſſa a miniſtro Apoſtolico.*

7 *Non extante originaria impoſitione taxæ, ea præſumi debet uniformis tenori, & formæ obſervantiæ.*

8 *Privilegium exemptionis collectarum ex Iuſtitiæ reſcripto revocatum non cenſetur per Conſtitutiones Apoſtolicas.*

9 *In materia Iuriſdictionali generalis, revocatio exemptionis ſemper intelligitur de exemptione nativa, quæ conſiſtit in originaria libertate, & nunquam inchoata ſubjectione.*

10 *Cives tanquam membra Communitatis ſolvere tenentur Taxam Communitati impoſitam a Supremo Principe.*

11 *Gravamen ſubminiſtrandi Annonam cæteraque neceſſaria militibus, vel tranſeuntibus, vel ad Cuſtodiam Provinciæ accerſitis eſt onus reale, & bonis infixum.*

12 *Onera realia per æs, & libram imponi debent.*

13 *Ad ſolutionem Taxæ tenentur omnes, quibus eſt utilis, & communis.*

14 *Forenſes de jure ab omnibus oneribus Perſonalibus ſunt exempti.*

15 *Exemptus ab onere extraordinario non fit exemptus ſi onus tractu temporis, & ex ordinatione Principis in ordinariam præſtationem tranſit.*

16 *Collecta omnes comprehendere debet.*

18 *A Principis lege nemo ex ſubditis eſt exemptus.*

19 *Comitatus in favorabilibus venit etiam nomine Civitatis.*

21 *Effrenata derogatio adjecta in Conſtitutionibus Apoſtolicis tollit quamcumque conſuetudinem etiam immemorabilem.*

DECISIO DCCCII.

QUemadmodum anteactis Sæculis, in quibus miſera Italia externis non minus, quam inteſtinis Bellis, & factionibus, imperiis diſtributis, cruciabatur, providi Pontifices omnem laborem, omnem operam, curam, & ſtudium impendentes, ut Pupilli illi, qui ſub feliciſſimo Sanctæ Sedis Imperio vivebant, ab eiſdem, per quantum poſſibile foret, exempti eſſent, non ſolum uni, vel alteri Civitati, ſed etiam particularibus Perſonis magis facultatibus, affluentibus, & majori prępotentia pollentibus, amplas indulſerunt exemptiones ab omnibus oneribus, ut ſic a contrariis factionibus retraherentur; verum etiam, ut nullum officii, ſtudiique munus pro reſtituenda pace, & repellendis injuriis prætermittere viderentur, ad rejiciendos incurſus, ſive Militum exterorum, qui manu hoſtili in tanta rerum omnium perturbatione, campeſtria percurrebant, ſive quod verius videbatur alias ob publicas cauſas in præſentiarum incertas, quamdam taxam impoſuerunt vulgo dictam *de Cavali morti*, quæ credi valet ex ipſa nominis ethymologia in defectum ejuſdem originariæ impoſitionis deperditę, & hiſtoricorum monumentorum, quod inſerviret pro emendis, & ſubrogandis Equis in locum demortuorum.

Verum ſicuti poſtquam Sancta Sedes Apoſtolica emiſſam Eccleſiaſtici Status partem ab inteſtino ſcelere, & ab Armatis Hoſtibus, & ab occultis conjurationibus, mediante vigilantia Summorum Pontificum, & ſignanter San. Memor. Julii II. vindicaverat, & alma pax, extincto factionum fomite, toti Italię reſtituta fuit, Pontifices Succeſſores extirpationi abuſuum, qui calamitoſis tempeſtatibus illis exorti erant, ſedulo incumbentes, inter cætera curarunt, ut onera, quæ pro communibus indigentiis reparandis impoſita

poſita fuerant, commuuiter quoque, & æqua lauce perſolverentur, ideoque Sanctus Pontifex Pius V. anno 1566. omnes revocavit, & abolevit exemptiones, gratias, & Immunitates a collectis, & muneribus Cameralibus conceſſas, ut in ejus Conſtitutione *Bullar. veter. in ordine la* 9., & quas ſucceſſive renovarunt fere omnes Pontifices Succeſſores, & ſignanter Sanct. Mem. Innocentius XII., qui in ejus Conſtitutione *in ordine la* 5.,
1 recenſeudo omnes præcedentes Bullas revocatorias, de novo quoque revocavit, caſſavit, atque in ampliſſima forma abolevit quaſcumque Immunitates, ac exemptiones, quę non eſſent ex cauſa vere oneroſa effectivæ ſolutionis pecuniarum, & de qua latus ſermo babitus fuit in *Bononien. Exemptionis* 14. Iunii 1706. *coram R̃mo Molines*.

Ita eodem prorſus modo practicatum fuit per San. Me. Paulum IV. & per ejus immediatum Succeſſorem Pium IV. de controverſa hac taxa æquorum mortuorum; quoniam reſtitutis Imperiis, & difflatis hominum pugnandi cupidorum inſaniis, ea applicata fuit per ſupralaudatos Pontifices Reverendę Cameræ Apoſtolicæ, & ſignanter per San. Mem. Pium IV., qui per ejus Literas in forma Brevis ſub datum 15. Martii 1570., taxam hujuſmodi exigi voluit pro Reverenda Camera Apoſtolica, ejuſque ærarii commodo non ſolum a Perſonis illis, qui hactenus illam perſolverunt, ſed etiam a Perſonis, Communitatibus, & Univerſitatibus omnibus, de quibus Taxa non loquebatur, æqua de novo inter ipſas facta repartitione.

In ſequelam igitur hujuſmodi Brevis, cum diſtributa fuiſſet Taxa ſuper omnibus Communitatibus Status Eccleſiaſtici, & per æs, & libram repartita ſuper omnibus Bonis Territorii, eo modo, quo exiguutur cætera onera Cameralia, videlicet ſubſidii triennalis Portus Anconæ. Triremium, & extinctionis quatrenorum veterum, ut practice teſtatur, *Gobell. ad Bull. Boni Regiminis cap. 50. n. 127.*, Communitas Brictinorienſis, vel juxta antiquam Taxam, vel forſan aliam de novo factam ad formam Brevis prædicti, deſcripta fuit debitrix in Libris Cameræ pro dicto onere, ſeu impoſitione in annuis ſcutis 130. 91., quæ exegiſſe demonſtratum fuit per æs, & libram ad rationem paucorum quatrenorum pro qualibet tornatura Terreni. Sed cum de anno 1705. per eamdem Communitatem indicta fuiſſet Taxa comitatinis, & Forenſibus ad rationem bononenorum ſex pro qualibet Tornatura, exorbitantia gravaminis Cauſam dedit, ut forenſes ipſi perquirerent modum repartimenti, & cum invenerint fuiſſe ab illo exemptos omnes Cives Brictinorienſes, pluresque alios Forenſes, qui Civilitatis Indultum a Communitate prędicta reportaverant, quærelam hujus gravaminis porrexerunt Sacræ Congregationi Boni Regiminis, ubi cum voti compotes evaſiſſent per plures reſolutiones declarantes, etiam Cives Originarios teneri ad ſolutionem Taxæ cum ſucceſſiva Sententia id ipſum canonizante, & in Judicatum tranſacta; Cives Brictinorienſes novam appellationis commiſſionem manu Sanctiſſimi ſignatam obtinuerunt cum Clauſula - *Sine præjudicio rei Judicatæ* - eidem Sacræ Congregationi directam cum adjuncto tamen ut ea procederet cum Voto Sacri Auditorii, ad cujus normam cum Dominorum ſenſum in hodierna Audientia perquiſiverim ſub congruo dubio - *An Cives Brictinorienſes teneantur ad ſolutionem Taxæ Equorum* Mortuorum, *vel potius tale onus ſit repartiendum tantum inter* Forenſes, *&* Comitatinos *poſſidentes Bona in Territorio dictæ Civitatis Brictinori* - affirmative quoad primam præmiſſi dubii partem, & negative quoad ſecundam reſpouderunt.

Informantes enim pro Communitate dicebant, quod cum Taxa hæc controverſa *de Cavalli morti* eadem fuerit, & ſit ſynonima cum altera impoſitione Taxæ *di Strama*, *Paglia*, *e Legna* vulgo etiam dicta *de Cavalli morti* impoſita a San. Me. Innocentio VIII., & ſi ejus Literæ ob temporis injuriam deperierint, ideo cum in præfata originali impoſitione Taxæ *di Strama*, *Paglia*, *e Legna*, ipſa Communitas Compræhenſa non fuerit, planum undique, & apertum eſſet, quod excluſa prędicta compræhenſione Civium in prænarrata Impoſitione Taxæ, iidem ho-
2 die tamquam rei abſolvendi forent, juxta vulgatum axioma, quod ad caſum exornavit, *Roman. conſil. 158. n. 1.*, *Roland. conſil. 60. n. 3. lib. 1.*, *Surd. conſil. 505. n. 6. conſil. 37. ſub n. 9.*, *Beniol. conſil. 32. n. 5. & conſil. 70. n. 115.*, *Card. de Luca de Iudic. diſcurſ. 2. n. 17.*, *Manſ. conſult. 616. n. 13.*, *Rota cor. Emer. Iun. dec. 26. n. 7.*, *& in Romana Multiplici* 17. *Junii* 1709. *§. fin. cor. Eño Scotto*.

Quod autem præfati Cives in originaria impoſitione præfatæ Taxæ compræhenſi non fuerint, in ſubſidium Literarum Apoſtolicarum in primis comprobabant ex eo, quod prædictæ eorum non compræhenſioni conveniebat tum cauſa, & ratio illius impoſitionis, tum qualitas ipſa rerum, ſuper quibus impoſitio primitus fuit inſtituta, hoc eſt *in Strama*, *Legna*, *e Paglia*, ſicut refertur in Bulla Clementis VII. ſuper augumento talis Taxæ: Quoniam ſpectata cauſa, & ratione, ſolummodo eam convenire Comitatenſibus ex eo eliciebatur, quod ideo fuit inſtituta, ut manuteneri ejus ope poſſent Equites, qui ſtationem fixam in Comitatu habituri erant pro illius tuitione adverſus hoſtiles incurſiones, quæ tunc temporis frequentiſſimę erant, ac propterea appellari cęperunt *Cavalli morti*,

ti, quia eorum ſixa erat permanentia in eodem loco, abſque eorum diverſione in alias militares expeditiones: Cum igitur Cauſa, & ratio, impoſitionis dictæ Taxæ Comitatenſes dumtaxat reſpiceret, & in eorum commodum, utilitatemque cederet, æqui itidem, bonique ratio poſtularet, quod eadem Taxa ſolis Comitatenſibus, non autem Ci-
3 vibus nullam utilitatis participationem habentibus ejuſdem Taxæ onus imponeretur, ut ponderat *Barbat. conſil.* 26. *n.* 4. *verſic. Et etiam facit lib* 3., *Bartolin. reſolut.* 47. *n.* 75., *& ſequen.*, *Gratian. diſceptat.* 916. *num.* 35., *Capparell. reſolut. Fiſcal.* 96. *n.* 19. *R.P.D. meus Fattinell.reſponſ.* 19.*n.*2. *libr. primo*, *& reſponſ.* 6. *n.*15. *lib.* 2., *Bonden. collect. legal.* 20. *n.*110. *lib.*1., *Eſcobar. de ratiocin. cap.* 42. *n.*12., *Merott. de collect. cap.*7. *n.*12., *Rota dec.*149. *n.* 6., *& dec.* 677.*n.*5. *par.* 2. *Recen.*

Ex qualitate etiam ipſa rerum, ſuper quibus impoſitio primitus fuit Inſtituta, hoc eſt *in Strama, Legna, e Paglia*, eo magis prædictam originariam exemptionem ſuaderi ſubnectebant, quia cum præfatæ res ex ipſis agris recolligerentur, earum præſtatio Villicis in Comitatu degentibus proprie conveniebat, & ſi ſucceſſivis temporibus rebus illis ſubrogata fuit Taxa in certa pecuniæ quantitate ſolvenda, hæc ſubrogatio, ſive accidentalis immutatio ſolutionis modum reſpiciens primævam non valuerit alterare naturam oneris ex ea viva ratione, quia Gabella ſubrogata ejuſdem cenſeatur qualitatis, cujus erat illa, in cujus vicem, & locum fuit ſubrogata, ut in propriis terminis docent *Caſtrenſ. conſil.*8. *ſub num.*2.*lib.*1., *Menoch.conſil.*1105. *n.*5., *& ſeqq.*, *Card. de Luca de regal.diſc.*49.*n.*12., *& in Miſcellan.diſc.*43. *n.*4., *Rota dec.*118. *a n.* 13., *& ſeqq. par.* 11. *Recen.*

Sed ut a prædictis conjecturis, ſive argumentis ad longe graviora deſcenderent ad oſtendendam controverſam nativam, & originariam exemptionem dictorum Civium Brictinorienſium, ab impoſitione hujus Taxæ, exhibebant decretum, quod hac de re edidit Jacobus Serra Romandiolæ Gubernator uſque de an. 1498. per hæc verba - *Cum per Sanctiſſimi Domini Noſtri in forma Brevis, alias Cameræ Apoſtolicæ literas ſuper Taxis Equorum, & ſtipendiatorum in Comitatu veſtro inhærentium, vel alias ſtationes habentium, non tenentur ad hujuſmodi Taxas, niſi Comitatini, prout expreſſius continetur in prædictis literis. Hinc eſt, quod decernimus contra, vos vigore præſentium nihil innovari &c. Et vos a quibuſcumque ſolutionibus abſolvimus, & liberamus, & pro abſolutis haberi volumus* -- & propterea declamabant, quod impoſitio hujus Taxæ nullo pacto afficeret Cives Brictinorienſes, ſed ſolum Comitatinos, & ſi longævi temporis injuria deperierint Pontificiæ illæ literæ talem impoſitionem continentes; Attamen ſicuti explorati Juris
5 eſt tenorem deperditæ ſcripturæ per æquipollentem modum aliunde poſſe comprobari *Felin. in Capit. Sicuti nobis numer.* 2., *& ſeqq. extr. de re Iudic.*, *Bartol. in Leg. Teſtium num.*15., *ibique* Bald. *poſt n.*3., *& Caſtrenſ. ex n.*14. *Cod. de Teſtibus*, *Bart. in tractat. de Teſtib. n.*33.*verſic. peremptam rem, ſeu deperditam*, *Farinacc. fragm. crimin. part. prima verb. amiſſio a num.* 222. *ad plures ſeqq. Pighaut. ad Statut. Ferrar. rubr.* 125. *num.*125.*n.*15.*cum ſeqq.*, *Manſ. conſultat.*5. *n.*23., *& conſult.* 6. *n.* 27. *tom.* 12. Ita omnium ſupereminens videatur, probatio elicita ex atteſtatione deſuper emiſſa a memorato Apoſtolico Miniſtro, qui Authographum dictarum literarum vidit, recognovit, & judicialiter ſuper
6 earum diſpoſitione pronunciavit, ut optime obſervat *Valaſc. de Jur. Emphyteut. quæſt.* 7. *n.*38. *Pighaut. ad Statut. Ferrar. par.* 2. *rubr.* 125. *n.* 15., *Maſcard. de probat. concluſ.* 909. *n.*6., *& ſequen.*, *Gomez ad* Leg. 22. *Tauri ſub n.*28., *Manſ.conſultat.*6. *n.* 27. *tom.* 11., Lambertin. *de contract.* Mulier. *Gloſſ.*12.*n.*88., *Dilect. de art. Teſt.tit.* 2.*Centhel.*2.*n.*6.

Prout quoque non ad ſimilem declarationem deſumebant ex quodam Brevi S. M. Julii II. in quo declaratum fuit Comitatinos, & Forenſes teneri ad ſolutionem Taxæ, de qua agitur quia in illo reſpectu Civium Brictinorienſium prælaudatus Pontifex ſic locutus fuit = ibi = *Volentes Vos ab indebitis levare oneribus, vobis concedimus, & tenore præſentium declaramus, quod cogi non poſſitis, nec debeatis ad ſolutionem Taxarum vivarum, vel mortuarum, nec ad ſubventiones aliquas, aut angarias pro peditibus, & equeſtribus tenendis tum armigeris gentium, tum Gubernatorum* = Unde ſi per præfatum Breve declaratum fuit, quod Cives Brictinorienſes ad memoratam Taxam ſolvendam cogi non poſſent, nec deberent, clarum, dicebant, quod per præfata verba non ſolum per dictum Summum Pontificem ab ejuſdem ſolutionem exempti fuerint, ſed quoque patefactum, quod in ipſa impoſitione comprehenſi non fuerint, quia verba illa -- *Tenore præſentium declaramus, quod cogi non poſſitis, nec debeatis* -- connotent defectum tituli obligatorii in origine, & proinde nec exigibilis, nec debita ab ipſis Civibus, ut de ſe patet.

Eodemque modo præmiſſum aſſumptum comprobabant tum ex quadam Sententia Anni 1515. in Contradictorio Judicio lata, per quam definitum fuit, Forenſes poſſidentes Bona in Territorio Brictinorienſis teneri ad ſolutionem Taxæ equorum -- *Come gl' altri Contadini* -- conſtituta ſcilicet æquiparatione non cum Civibus, quia iſti ad eam non tenebantur, ſed cum Villicis, & Comitatenſibus, ad quos onus illud ſpectabat, tum etiam ex qua-

quadam Tranſactione anni 1535 cum authoritate Gubernatoris prædictæ Civitatis inita inter Cives, & Comitatenſes, ubi conventum fuit, quod Forenſes acquirentes Bona in Comitatu, oneri Taxæ remanerent ſubiecti -- *Prout tenentur, & obligati ſunt Comitatini*, -- quodque ab illius ſolutione non cenſerentur exempti per Civilitatem ex Privilegio obtentam, ſed ſolum per Civilitatem veram, & comparatam ex continua habitatione in Civitate cum tota Familia per 20. annos. Quod quidem mirifice demonſtrare ajebant nativam, & originariam exemptionem, dum ea gaudere in futurum ſolum valebant illi, qui deinceps eandem Civilitatem non ex gratia, ſed ex Juſtitia adepti fuiſſent.

Ac demum ab explicita confeſſione ipſius Vniverſitatis Comitatinorum, quæ in Memoriali porrecto de Anno 1602. Eminentiſſimo Legato Romandiolę verbis apertis faſſa fuerat, quod Taxa equorum mortuorum ab ipſa perſolvebatur, & a ſubſecuta obſervantia uniformiter practicata ſpatio duorum Sæculorum, in quorum effluxu præfati Cives taxam prædictam nunquam perſolverunt, & proinde non extante originaria impoſitione
7 Taxę, ea præſumi debeat uniformis tenori, & formæ eiuſdem obſervantię voluerunt, *Corne. conſil.* 103. *n.* 10. *lib.* 2., *Honded. conſ.* 92. *nu.* 30. *lib.* 1., *Rota deciſ.* 509. *n.* 2. *parte prima diverſ.*, *& deciſ.* 109. *num.* 7. *par.* 4. *tomo* 2. *& in Ceſenaten. Taxę medicinalis* 10. *Maii* 1706. *§. Certius quia coram claræ memoriæ Cardinali Caprara*.

Et quo ſtante tenore impoſitionis neutiquam compræhenſivo Civium, ſeu Bonorum Civium obeſſe non poſſe, ſubſumebant prædictas Conſtitutiones revocatorias Summorum Pontificum, quarumcumque exemptionum, illis tantummodo præſervatis, quæ mediante ſolutione pecuniarum, & per viam contractus vere onerosi acquiſitæ fuiſſent, quia data illorum exemptione nativa, hæc origiuaria exemptio, ſeu non compręhenſio in impoſitione agnominari haud valeat exemptio gratuita ſeu ex Privilegio cadens ſub Conſtitutionibus Apoſtolicis revocatoriis, ſed vere, & proprie dicatur exemptio procedens vel a Jure, vel ex voluntate illius, qui taxam impoſuit, quæ ſane exemptio nil habens de Privilegio, ſive Indulto gratioſo, ſed imo debita ex Juſtitiæ præſcripto, revocata non cenſeatur per dictas Conſtitutiones Apoſtolicas, quarum obtentus minime ſit ille ſubiiciendi de novo, & ex integro Perſonas ex ori-
8 ginali lege non ſubiectas oneri per illam impoſito, ſed eſt alter removendi obſtaculum allegatarum exemptionum, ad hoc ut iis ſublatis, libera remaneat vectigalium, aliorumque onerum exactio ab iis perſonis, quæ alioquin ex legiſlatorum præcepto ad eorum ſolutionem tenentur, ut explicat, *Palm. Nep. alleg.* 258. *nu.* 40. *juncto nu.* 34.

Quemadmodum e communi Doctorum traditione conſtitutum habemus in materia Juriſdictionali, in qua generalis revocatio exemptionis, ſemper intelligitur de exemptione, aut dativa, aut præſcriptiva, non
9 autem de exemptione nativa, quæ conſiſtit in originaria libertate, & nunquam inchoata ſubiectione *Loffred. Conſil.* 38. *nu.* 27., *Paſch. conſ.* 18. *nu.* 6., *Suarez alleg.* 28. *nu.* 14., *Tapia de Conſtitut. Princ. par.* 2. *cap.* 11. *n.* 57., *Sixtin. de regular. lib.* 1. *cap.* 6. *nu.* 8., *Kloch. de Contribut. cap.* 16. *ſect.* 1. *n.* 18. *Palm. Nep. alleg.* 258. *num.* 37.

Aſt his non obſtantibus, Domini in contrariam abierunt ſententiam: Quia in primis in facto minime ſubſiſtere viſum fuit, quod Taxa equorum mortuorum antiquiſſima in ſtatu Eccleſiaſtico ſucceſſerit, ſive ſynonima fuerit cum illa *di ſtrame, paglia, e legna*, quæ ſubminiſtrabantur Militibus Stationariis deſtinatis pro Cuſtodia Comitatuum, & quamvis in prælaudato Brevi Clementis VII. anni 1524. ordinetur quod Equites miſſi in Provincia Romandiolæ pro Cuſtodia Provinciæ provideantur de lignis, palcis, & capiſtris: Attamen quod Taxa *de Cavalli morti* ſucceſſerit, ſive eadem fuerit cum prædicta Taxa *di legna, paglia, e ſtrame*, nullibi conſtabat, nec ibi denunciabatur, & propterea ex hoc facto ſtatim ceſſare ponderatum fuit eam nativam, & originariam exemptionem, qua pollere aſſerebant Cives Brictinorienſes: & quemadmodum San. mem. Pius IV. voluit, quod Taxa huiuſmodi ab omnibus Communitatibus ſolveretur, ita Cives Brictinorienſes
10. tamquam membra præſtantiora, & nobiliora ipſius Communitatis, eam ſolvere teneantur ex notat, *per Jul. Ferret. de Gabell. num.* 505. *inter tract. magn. tom.* 12. *fol.* 93., *Cappon. diſcep. forenſ.* 313. *cap.* 3. *num.* 23., *& ſeqq.*, *Bonden. Collect.* 35. *nu.* 97. *tom.* 2.

Et revera tali identitati repugnare animadverſum fuit, tum & ethimologia ipſius nominis, nempe *Taſſa de Cavalli morti*, quod proprius ſignificare videtur impoſitionem pro emptione equorum loco demortuorum non autem pro victualibus Equorum viventium, tum etiam quia Taxa prædicta non fuit impoſita ſoli Provinciæ Romandiolę, ſed toti ſtatui Eccleſiaſtico; Ideoque eo fortius prædictam ſibi locum vindicare intelligentiam videbatur, quia impoſſibile apparuit, quod pro Palea, & fęno miniſtrando Equitibus defendentibus Provinciam Romandiolæ, ad quam ſubminiſtrationem Cives Brictinorienſes teneri ſolos Comitatinos ſentientes commodum defenſionis prætendunt, voluerit poſtea Papa obligari univerſum ſtatum Eccleſiaſticum, omneſque Communitates etiam per plures lapides diſtantes a Provincia Romandiolæ.

Cor-

Digitized by Google

Corruente igitur prædicta identitate Taxę,
& ſi marte ſuo ruent ea omnia argumenta a
Defenſoribus Civitatis repoſita, tam in Cau-
ſa, & ratione, quam in qualitate illius im-
poſitionis; Attamen ad exuberantiam pon-
deratum in primis fuit, quod licet præfata
Gabella conſiſteret in fęno, Palea, & lignis
ſubminiſtrandis Militibus, & pro Cuſtodia
Provinciæ deſtinatis, non exinde tamen trahi
valebat conſequentia, quod eſſet onus per-
ſonale, & ad ſolos Comitatinos ſpectans, ſed
potius totum contrarium, quia gravamen
11 ſubminiſtrandi Annonam, cæteraque ne-
ceſſaria Militibus, vel tranſeuntibus, vel ad
Cuſtodiam Provinciæ accerſitis eſt onus reale,
& Bonis infixum, *per Text. in l. 1. §. Patri-
moniale, & l. fin. §. Patrimonium ff. de muner.,
& oner. Bertazol. clauſ. 21. gloſſ. 7. n. 3., ſequen.,
Roland. a Vall. conſ. 66. nu. 3. lib. 1., Moleſ. tit.
de Camer. reſponſ. §. 5. nu. 15., & ſequen. Bon-
den. collect. 35. nu. 94. tom. 2.*, & magis indivi-
dualiter quod Taxa Equorum ſit onus reale
tradunt *Pariſ. conſ. 52. nu. 1. lib. 1. Bin. conſ. 80.
nu. 26., Marott. de collect. cap. 4. nu. 14.*, & ſic
tamquam de Iure reale, eo facilius concludi
debeat, quod in ſui origine conſentanee ad
dictam Iuris diſpoſitionem indifferenter ſu-
per omnibus Bonis, ſive Civium, ſive Foren-
ſium, ſive Comitatinorum per æs, & libram
impoſitum eſſet quemadmodum eſt de natura
onerum realium, ut in ſpecie loquendo de
12 Taxa Equorum advertit *Bellon. Senior. conſ.
12. nu. 15. verſ. 2. non obſtat*, & magis præciſe
Cogell. ad Boll. Bo. Reg. cap. 50. nu. 127.

Abſque eo quod, ut dicebamus, obſtare
valuiſſet animadverſum exadverſo argumen-
tum Cauſę, rationis, & qualitatis prædictæ im-
poſitionis, ex quo ſicuti prænarrata Taxa poſi-
ta erat pro tuitione Comitatus adverſus hoſti-
les incurſiones, hæc cum Comitatenſes dumta-
xat reſpiceret, ac in eorum tantum privatam
cederet utilitatem, illam proinde ipſi ſoli
perſolvere tenerentur, quia vis huiuſce ar-
gumenti ſtatim collabeſcebat ex ea animad-
verſione, quod Cuſtodia Provinciæ ab incur-
ſionibus Hoſtium reſpiciebat nedum Comita-
tinos, ſed etiam omnes poſſidentes in ipſa
Provincia, dum eorum Bona medio talis
Cuſtodiæ præſervabantur ab incurſionibus
prædictis; Unde ſi de Jure onus ſubminiſtrandi
Annonam Militibus Stationariis reale eſt, &
Cauſa eiuſdem gravaminis, tam Comitatinos
in perſonis, & Bonis, quam Cives in ſolis
13 Bonis tangit, ea ſicuti communis erat, &
proficua omnibus poſſidentibus, ita omnes
quoque ad illam concurrere debebant, ut
docent *Bart. in l. 4. §. Actor. num. 2. ff. de re
Judic. Bin. conſ. 80. nu. 27. lib. 1., & conſ. 403.
nu. 22., & ſequen. lib. 4., Cloper. in cent. Conſ.
Fiſcal. clauſ. 37. quæſt. 7. num. 5. Gall. pract.
obſerv. lib. 2. cap. 52. nu. 16.*

Sicuti ex hac ratione videmus, quod illa
per Forenſes perſolvitur, & tamen ſi illa eſſet
perſonalis, & ad ſolos Ruſticos, & Villicos
Comitatenſes pertinens, Forenſes prædicti ad
eam ſolvendam cogi non poſſent, tamquam
14 de Iure ab omnibus oneribus perſonalibus
exempti, ad notata *per Bart. in l. reſcripto
§. Ultimo ff. de muner., & honor., Corn. conſ. 194.
nu. 3. lib. 4., Nevizan. conſ. 66. num. 1., & 16.,
Menoch. conſ. 1202. nu. 62., Card. de Luca de
Regal. diſc. 77. nu. 2., R̃mus Zaul. ad Statut.
Favent. lib. 6. Rubr. 8. nu. 1. Rota coram Dunoz.
Jun. dec. 743. nu. 10.*

Cæterum fruſtra videbatur quærere de ori-
gine controverſi oneris, ac de originaria, &
nativa exemptione a Civibus Bríctinorienſi-
bus prætenſa, dum illud hodie evaſit onus
Camerale fixum, & invariabile, ex quo ap-
plicatum fuit per San. mem. Pium IV. Rev.
Cameræ Apoſtolicæ, cum ea inſigni decla-
ratione, *quod qualibet Communitas, & Uni-
verſitas indifferenter Taxas huiuſmodi ſolvant,
revocando quaſcumque conceſſiones, gratias, &
liberationes* — Unde ex prędicta clara littera
Brevis omnis fugata remanſit ambogo; Et
dato etiam per poſſibile, quod a principio
Cives prædicti forent exempti; Attamen quia
ex poſt ſtrictius iniunctum fuit quod illa exi-
geretur pro Reverenda Camera Apoſtolica
etiam a perſonis illis, quæ eam unquam per-
ſolverunt, iuxta Ratam aliorum locorum,
quaſcumque etiam revocando conceſſiones,
55 gratias, & liberationes, memorati Cives
ab eius perſolutione ſe ipſos eximere nequi-
bant, ut in terminis fortioribus firmant *Bald.
in l. etiam nu. 18. Cod. de execut. rei Judic., &
in cap. 1. §. Conventiculas nu. 10. Bero conſ. 150.
nu. 49. lib. 3. Moles dicto §. 2. quæſt. 5. nu. 17.,
& ſeqq.*, ubi quod exemptus ab onere extraor-
dinario non ſit exemptus, ſi onus tractu tem-
poris, & ex Ordinatione Principis in ordina-
riam, & determinatam pręſtationem tranſeat.

Et ratio non a longe quærenda erat, quia
poſtquam ceſſaverat Cauſa cuſtodiendi Pro-
vinciam armatis Equitibus pro collectæ pro-
rogatione, ac perpetuitate, nulla alia am-
plius conſiderari poterat Cauſa, quam illa
ſubveniendi indigentiis Ærarii Principis, quę
Cauſa, ſicuti reſpicit, tam Cives, quam
Ruſticos, omneſque eiuſdem Principis Sub-
ditos, ita etiam Collecta omnes compræhen-
dere debet, ſicuti omnes indiſtincte illius
16 Cauſa complectitur, ut appoſite ratiocina-
tur *Natt. conſ. 177. num. 9., & 10., Caſtill. de-
ciſ. 55. nu. 8., Cobell. ad Bull. Bon. Reg. cap. 37.
num. 43.*

Quibus præmiſſis, fruſtraneum reddebatur
ſingillatim expendere omnes, & ſingulos
actus ſuperius præmiſſos, ad effectum unice
oſtendendi, quod Cives fuerint uſque a prin-
cipio exempti a dicta Taxa utenſilium pro
Militibus deſtinatis ad Cuſtodiam Provinciæ;
tum quia non ſatis probabatur, quod Taxa
equo-

equorum mortuorum ſucceſſerit in locum dictæ Taxę ſubminiſtrationis lignorum, Paleæ, & Fæni pro equitibus cuſtodientibus Provinciam; tum etiam quia omnes fere dicti actus a prædictis Civium Defenſoribus allegati comperti ſunt anteriores Bullæ San. Mem. Pii IV., qui Taxam Equorum mortuorum declaravit Cameralem, fixam, & perpetuam, & ab omnibus Communitatibus ſolvendam, in quibus terminis adverſus Collectas Camerales aliud allegabile non eſt exemptionis Privilegium, quam illud tituli vere oneroſi, videlicet congruæ, & effectivæ ſolutionis pecuniarum Camerę, Apoſtolicæ legitime factæ, & in plena Camera citato Commiſſario Generali verificatæ. Cęteri vero tituli ſive provenientes ab ipſis Romanis Pontificibus Prędeceſſoribus, ſive a Legatis a latere, ſive ab immemorabili conſuetudine, ſive demum a ſententiis, & rebus judicatis, cadunt ſub generali revocatione conſtitutionum Apoſtolicarum, & ſignanter ultimæ San. Mem. Innocentii XII. in ejus parvo Bullario in ordine la 5., ubi omnes ſimiles tituli nominatim revo-
17 cantur, & late dixit *Rota in Bononien. Exemptionis* 14. *Junii* 1706., & 28. *Martii* 1707. *coram Reverendiſſimo Molines*, & 16. *Junii* 1708. *cor. R.P.D. Falconerio*.

Neutiquam in hac hypotheſi attento argumento illo a Defenſoribus Civium Magnificato, quod Conſtitutiones præfatæ revocare non valeant exemptionem illam nativam illis competentem, quæ nil habet de Privilegio, ſive Indulto gratioſo, quia id potuiſſet procedere quando revera thema Cauſæ in his verſaretur terminis nativæ exemptionis; Aſt' non quando, prout hic, quidquid ſit de originaria hujus oneris impoſitione, San. Mem. Pius IV. voluit, quod indiſtincte omnes Subditi illam perſolverent, juxta verba ſuperius præmiſſa, & taxati reſponderent in Camera juxta Taxam antiquam; non taxati vero de novo texarentur; itant quælibet Communitas, & Vniverſitas indifferenter ad illam concurreret, quoniam in hoc caſu allegabilis non videtur exemptio nativa, dum conſtat de aperta mente ejuſdem Principis, imponentis, omnes Subditos, omneſque Vniverſitates ſui ſtatus per hujuſmodi realem impoſitionem de novo obligandi, ſo-
18 lumque adverſus præfatam Principis legem, a qua nemo ex ſubditis de jure eſt exemptus, quemadmodum docent *Moleſ. tit. de Immunit. funct. fiſcal.* 82. *dec.* 6. *n.* 7., *Morott. de Collect. cap.* 4. *n.* 5., apponibilis foret exemptio dativa, de qua nullibi doctum fuit cum requiſitis prędictis.

Sed exabundanti extremam manum operi admovendo, animadverterunt DD., quod Sententia R.P.D. Serra enunciat quidem Cives Brictinorienſes exemptos, ſed per Litteras Apoſtolicas, & ſic ſupponendo exemptionem provenire ex Privilegio, ea remanſit obnoxia memoratis Apoſtolicis Conſtitutionibus quarumcumque exemptionum revocatoriis, ut ſupra probatum fuit. Prout pariter gratioſum, & genericum viſum fuit Indultum Julii II., quod eximit Civitatem a ſolutione taxarum vivarum, ſeu mortua-
19 rum, quia ſi illud ſubſtineretur, compręhenderet etiam Comitatum, qui in favorabilibus venit ſub nomine Civitatis. *Barboſ. appell.* 49. *n.* 4., *Grat. dec. March.* 154. *n.* 4., *Rot. apud Bonden. Collect. dec.* 35. *n.* 10.

Judicatum vero Commiſſarii Apoſtolici Anni 1515. nihil aliud concludere authumatum fuit, quam quod Forenſes poſſidentes in Territorio, tenerentur concurrere ad Taxas Militum una cum Comitatinis, quod neque a longe ſcopum difficultatis attingit, quia hoc in controverſiam deductum non fuit, ſed unice difficultas ſtetit, & ſtat, an ipſi ſoli, vel potius etiam Cives teneantur contribuere, ſuper quo dicta Sententia nihil decernit: Capitula vero confirmata a Leonello Pio Gubernatore perpetuo Civitatis Brictinorienſis, continent tantum, quod Forenſes acquirentes Bona in Comitatu remanerent ſubjecti oneri, ſive *Taxis Militum* quodque ab illius ſolutione ſoli exempti eſſent illi, qui vera, & propria civilitate pollebant, quod tamen nil concludit circa controverſam Taxam *de Cavalli morti*, quæ eſt prorſus diſtincta a memorata Taxa Militum, de qua ſermonem non faciunt prædicta Capitula, ſive tranſactio, aucthoritate præfati Gubernatoris celebrata.

At quomodocumque res ſe haberet, ſemper in univerſum, ut innuimus, cuncta hactenus enunciata documenta, ea vehementiſſima tollebantur ponderatione, quod omnia illa emanarunt antequam San. Mem. Pius IV. de Anno 1560. applicaret Reverendæ Cameræ Apoſtolicæ controverſam Taxam *de Cavalli morti*, unde cum vigore dicti Brevis taxa mutaverit naturam, & effecta fuerit Cameralis, fixa, & perpetua, & Pontifex voluerit a quacumque perſona, & Communitate æqualiter perſolvi, ſublatis quibuſcumque Privilegiis, & exemptionibus, parum prodeſſe ipſis Civibus poterat, quod ante applicationem prædictam factam Cameræ, potius ſolveretur ab una, quam ab altera perſona, quodque per exemptiones, Privilegia, tranſactiones, aut ſententias, fuiſſet injuncta ſolutio potius Comitatinis, & exteris, quam Civibus, licet de jure ad illam obligatis. Quoniam Papa omnes has ſubſtulit difficultates, appoſite demandando, ad hujuſmodi tollendos anfractus, & reſpective abuſus, quod ab unaquaque perſona, & unaquaque Communitate pro ſua virili, ea æqualiter perſolveretur, ideoque non

Digitized by Google

non quid per antea practicatum poterat, nec quid ex aſſertis Privilegiis, & ſucceſſivis ſententiis, aut tranſactionibus præſcriptum fuerat, ſed quid fuerat injunctum per noviſſimam legem, ſeu Conſtitutionem prælaudati Summi Pontificis, quarumcumque etiam
20 exemptionum revocatoriam attendi omnino debebat ad *Text. in l.fin. ibique Scribentes ff. de conſtit., l.ſed, & poſteriores ff. de leg. Rot. coram Ninor. dec.61.n.8.*

Reliqui vero actus, ſi qui forſan emanarunt poſt Breve Pii IV., per quod Collecta effecta fuit Cameralis, prout eſt Sententia in plena Camera emanata de Anno 1561. inter Communitates Arimini, Forolivii, & Faventiæ, & Commitatenſes earumdem Civitatum, in qua decretum fuit, Comitatenſes teneri ad ſolutionem dictæ Taxæ pro Bonis tunc poſſeſſis; Cives vero, & Forenſes, qui bona ab ipſis Comitatinis acquiſiverunt teneri pro rata Bonorum, & pro illis exgravandos eſſe Comitatenſes attendi non videbantur, quia in primis edita fuit inter diverſas perſonas, & quod magis eſt, quia poſt quadriennium a die latæ prædictæ ſententiæ emanavit prima Bulla revocatoria quarumcumque exemptionum, in qua Sanctus Pius V. mandavit, omnes indiſtinctè teneri ad ſolutionem dictæ Taxæ equorum mortuorum, ſublata quacumque conſuetudine, & obſervantia in contrarium, & abinde ſemper memorata Taxa ab omnibus ſoluta fuit, & ſignanter a Communitate Forolivii per æs, & libram, ut teſtimonium perhibet practicus *Cobell. ad Bull. bon. regimen. cap. 50. n.127.*

Et denique prædd. obicem ponere non valuerunt, neque confeſſio ipſorum Comitatinorum, neque prætenſa obſervantia, quia ex ſupplici libello a præfatisComitatinis porrecto Sacræ Congregationi Boni Regiminis tale quid minime eliciebatur, ſolumque ibi faſſi fuerunt Comitatini, quod Milites, (qui exemptionem prætendebant) ab hujuſmodi onere exempti non eſſent, ſub ea ratione, quod onus foret Camerale, quæ confeſſio tantum abeſt, ut ipſis poſſit officere, quinimo proficiebat, quia tamquam tale omnes univerſaliter id ſubire tenentur, ut ſuperius oſtenſum fuit. Et obſervantia immemorabilis exigendi hujuſmodi Taxam a ſolis Comitatinis, & Forenſibus primo loco non bene probabatur ex ſola atteſtatione Secretarii Communitatis, ſed exhibendi in omnem caſum eſſent libri Communitatis, ad effectum ex illis recognoſcendi repartitionem dicti oneris; Maxime quia per Defenſores eorumdem Comitatenſium non lævis dabatur fumus repartimenti etiam ſuper Bonis Civium, dum ante motam litem pro ſolutione dictæ Taxæ non niſi in paucis quatrenis eorum Bona gravabantur; Unde ſi ex poſt Taxa aucta fuit ad bononeos ſex pro qualibet tornatura, hoc evenire non potuit, niſi ex eo, quod Cives, ad quos ſpectat repartimentum, cui Comitatenſes intervenire non valent, propria Bona a Collecta ſive Taxa prædicta eximere tentaverint, ut de ſe patet. Et in omnem caſum, quando etiam probaretur, prout non probatur, nil obeſſe valuiſſet, cum per ſæpedictas Bullas revocatorias, effrenata derogatione, quæcumque obſervantia, ſeu conſuetudo immemorabilis ſub-
21 lata remanſerit, ſicuti in his terminis tradunt *Card. de Luc. de regal. diſc. 47. in fin. Trabas. de Immun.quæſt.15.art. 15. n.34., & ſequen.. Gratian.diſcept.forenſ.559.n.35., Rot. coram Buratt. dec. 795. n. 3. ibique Adden. n.9., & coram Me deciſ. 71. n.21., & recent. dec. 160.n.26., & ſequen. port.17.*

Et ita utraque Parte in acerrimo Contradictorio audita &c.

ROMANA LEGATI ACCONCII.

Lunæ 26. Aprilis 1717.

ARGUMENTUM.

Acconcii, & dotis ab ipſo Patre ſuis filiabus relictæ exceſſivitas ex quibus circumſtantiis excluſa remaneat.

SUMMARIUM.

1 *Declarationi factæ ab Executoribus teſtamentariis eſt valde deferendum*, & n.6.

2 *Executor teſtamentarius ſi ſit abſens hæres non tenetur illius judicium perquirere, ſed ſatis eſt quod præſens conſenſum ſuum præſtet.*

3 *Exceſſus, ſive læſio concludentiſſime probanda eſt.*

4 *In dotis, & acconcii conſtitutione, ſive prælegato relicto filiabus magis filiæ, quæ hæres prædilecta cenſentur.*

5 *Hæres impugnare nequit factum defuncti.*

7 *Acconcium relictum ſi non præſtetur ab hærede pari fructus.*

8 *Exceſſus quomodo ſit metiendus.*

9 *Arbitrium regulari debet juxta facti circumſtantias.*

10 *Exceſſus dotis, vel acconcii a Teſtatore relicti ex quibus excludatur.*

11 *Mulieribus Matrimonium contrahentibus dari ſolent apparatus nuptiales, aliaque ad muliebrem uſum pertinentia.*

Præſertim ſi mulier ſit nobilis n.12.

13 *Mundus muliebris in immenſum hodie crevit.*

14 *Dotis, & acconcii exceſſivitas ex quibus excludatur.*

DECISIO DCCCIII.

INter cætera diſſidia, quæ ſtatim ac fato conceſſit Jo: Paulus de Ulcis exarſerunt inter Agnetem, Franciſcam, & Annam Ma-

riam proprias filias, & Auguſtinum ex Fra-
tre Nepotem ejus hæredem, & quæ per Sa-
crum Auditorium ex ſpeciali Commiſſione
Sanctiſſimi, & univerſaliter ſuffragante, de-
finitæ extiterunt una, & forſan poſtrema fuit
hæc legati Acconcii, quæ nuper in ſcænam
prodiit, ex eo quia idem Ioannes Paulus,
præter Dotem, quam ex ære proprio favore
prædictarum filiarum conſtituit in ſc. 12. eiſ-
dem, in ſuis quoque Teſtamentariis Tabulis
reliquerit - *Un' Acconcio* (ſunt verba præci-
ſa) *condecente, e proportionato al loro ſtato a
ſpeſe dell' Eredità, ò per maritarſi, ò per mo-
nacarſi, & il ſimile debba farſi a ſuo tempo per
Anna Maria, acciò ſe lo trovi in ordine, quan-
do ſarà in età di prendere ſtato, e detto Accon-
cio dovrà farſi ad arbitrio di detta Signora Ce-
cilia loro Madre col conſeglio dell' infraſcritti
Signori Eſecutori Teſtamentarj*, qui fuerunt
R.P.D. de Cavaleriis Sac. Congregationis
Propagandæ Fidei Secretarius, hoc interim
defunctus, & R.P.D. de Gambis Epiſcopus
Aſculanus; unde cum præfatum Acconcii
legatum ad tenorem præmiſſæ Paternæ diſ-
poſitionis arbitratum fuerit ſub die 12. De-
cembris 1715. per d. Cæciliam Matrem cum
conſilio, & præſentia dumtaxat bo:me:R.P.D.
de Cavaleriis, ſtante abſentia alterius Exe-
cutoris in ſua Eccleſia Aſculana reſidentis,
in ſcutis mille pro qualibet, illudque juxta
prædictum arbitramentum perſolvere re-
nuiſſet præfatus Auguſtinus ejus hæres, coa-
ctæ fuerunt prædictæ filiæ legatariæ pro illius
conſecutione arenam judicialem deſcendere,
& cum in hodierna audientia de hac re par-
ticulariter *per conſuetum Dubium* una cum
meo ſuffragio ad tenorem prædictæ Com-
miſſionis Dominos meos interrogaverim,
mihi reſponderunt -- *Legatum deberi in ſum-
ma arbitrata*.

Fundamentum enim reſolutionis Cardina-
liter reſedit in ipſa littera Teſtamenti Joan-
nis Pauli de Ulcis, qui, ultra Dotem in præ-
dictis ſcutis 12. m. propriis ſuis filiabus reliquit
Acconcium in quantitate arbitranda per ejus
Uxorem, & earum reſpective Matrem una
cum conſilio, & prudentia prædictorum
Executorum, unde cum ipſa unacum
R. P. D. de Cavaleriis declaraverit me-
dio juramento, ac per publicum Inſtrumen-
tum, quod illud præfatis filiabus in ſumma
1 ſc. 1000. pro qualibet deberetur, omni jure
ejus declarationi deferendum erat, ad ſan-
cita per *Text. in l. Theopompus 15. ff. de Dote
prælegata, & per Giurb. ad conſuetud. Meſſa-
nen. cap. 3. Gloſſ. 7. par. 1. n. 80., & ſeq., Rota
deciſ. 100. n. 5. poſt modern. Aſculanum ad Sta-
tut. Urb.*

Non attenta replicatione, quod talis de-
claratio eſſet nulla, & exceſſiva, deſumen-
do illius nullitatem, ex quo requiſitum
non fuerit conſilium R.P.D. de Gambis Epi-
ſcopi Aſculani alterius ex Executoribus deſi-
gnatis in Teſtamento Joannis Pauli Patris,
quia, cum iſte eſſet abſens, & in ſua Dioe-
ceſi reſideret, dicta Cecilia Mater illius con-
ſilium perquirere non tenebatur, ſed ſatis
fuit obtinuiſſe illud R.P.D. de Cavaleriis præ-
ſentis, & conſentientis, qui ne voluntas Te-
ſtatoris longius differretur, officium execu-
tionis injunctæ libere valuit adimplere, ut
2 reſcripſit Bonifacius Octavus *in cap. religio-
ſus 2. §. Sane de Teſtamentis in Sexto, Bellon.
de Jur. accreſc. cap. 6. quæſt. 27. per tot., Car-
pius de Executor. lib. 4. cap. 1. n. 2., Gratian.
diſcept. forenſ. cap. 522. per tot., ibique de Luc.
n. 1., & cap. 822. ibique pariter de Luc. nu. 2.*

Pront pariter non obſtare viſum fuit ob-
jectum exceſſivitatis, ſive læſionis d. decla-
rationis, quoniam, cum illud tamquam præ-
fati Auguſtini intentionis fundamentum uni-
3 vocis documentis probandum eſſet, ex tra-
ditis per *Rot. in Eugubina Bonorum ſuper ſe-
cundo dubio* 14. *Junii* 1709. §. *Hactenus co-
ram Eminentiſſ. Polignac.* tantum abfuit, ut
ab eo probaretur quinimo perſpicue exclu-
ſum fuit, ponderando in primis, quod præ-
fatum Acconcium non petebatur actione
illa ſubſidiaria deprompta ex vulgata *Auth.
res quæ Cod. Com. de legat.* contra Bona fi-
deicommiſſi, ſed expoſtulabatur vigore
peculiaris diſpoſitionis factæ per Patrem ad
favorem dilectiſſimarum filiarum, quas illi
placuit excludere a ſua univerſa, & pingui
hæreditate propter Nepotem maſculum ſo-
lo intuitu d. Dotis, & Acconcii legati, unde
cum actio petendi d. Acconcium proficiſca-
tur a Tabulis Teſtamentariis paternis exclu-
ſivis dd. filiarum propter Nepotem maſcu-
lum ab inteſtato Teſtatori non ſucceſſurum,
eo fortius, poſthabita omni reflexione com-
4 modi, & incommodi prædicti, Nepotis in-
ſtituti, in dicta præſtatione, in qua ipſæ fi-
liæ cenſentur prędilectæ, eis favendum eſſe
docuerunt relati per *Rot. in Romana Aſſigna-
menti 31. Martii* 1710. §. *finali coram R.P.D.
meo Falconerio, & in* Romana Legati 26. *Ju-
nii* 1713. §. *Quamvis coram Eminentiſſ. Scotto*.

Tantoque magis, quia præmiſſa declara-
tio, cenſetur conſentanea voluntati ipſius
Teſtatoris, cum ita præfata Cæcilia in præ-
dicta declaratione d. Summam arbitrando
ſe expreſſerit, & propterea, quemadmodum
ſi ipſe Teſtator d. ſummam in præfato ſuo Te-
ſtamento favore filiarum legaſſet, nulla ex-
oriri poſſet difficultas, quod Auguſtinus
5 Nepos hæres ex Aſſe inſtitutus beneficam Pa-
trui voluntatem impugnare non poſſet tam-
quam congruam, & non exceſſivam, ut di-
xit *Rot. in Cameriuen. Dotis* 1. *Iulii* 1712.
§. *Super coram R.P.D. meo Falconerio*, ita pa-
ri modo in præſenti themate, in quo illam
explicavit ejus Uxor, & reſpective Mater
6 facultataria cum ea maxime declaratione
de qua

de qua ſupra ex connotatis per *Bartol. in d. leg. Theopompus n. 2. ff. de dot. prælegat.*, *Rot. dec. 294. n. 6. par. 14. rec.*

Perpendendo potiſſimum in totalem excluſionem dictæ exceſſivitatis arbitrii, quod præfatus Auguſtinus juxta præceptum ei injunctum tenebatur dictis ſororibus de Ulcis prænominatum Acconcium extradere - *ſubito ſegnita la ſua morte* - quæ evenit de menſe Julii 1707., unde cum uſque ad præſens gaviſus fuerit fructibus prædicti Capitalis Ac-
7 concii, quod indubitanter illos parit, ex bene firmatis per *Rot. in d. dec 100. n. 23. & 24. poſt modernum Aſculanum ad Statut. Urbis*; Inde clare conſequitur, quod cum Mater facultataria in explicatione d'arbitrii laudati pro ſumma ſc. 1000. habuerit etiam reſpectum ad dictam retardatam conſignationem, & fructus ab illo perceptos, & quos amplius peti non poſſe in ea demandavit, eo firmius quilibet exulare viſus fuit exceſſus, qui metiendus non venit ex parte, ſed ex toto, re-
8 buſque omnibus inſimul in laudo, & declaratione remiſſis, *Rot. dec. 283. num. 4., & 5. par. 17. rec., & in Eugubina Bonorum ſuper 2. dubio 14. Junii 1709. §. Hujus vero in fine coram Eminent. Polignac.*

Præmiſſis non adverſante, quod Teſtator juſſerit fieri Acconcium condecens ſtatui filiarum, & proinde cum mulieribus etiam nobilibus Acconcium conſtitui non ſoleat, niſi in ſumma ſc. 300., vel 400. circiter, *ex fidibus nonnullorum Mercatorum*, ex his exceſſiva dici debeat præfata declaratio in ſumma ſc. 1000. Quoniam, cum hæc res ſit arbitraria, non omnium caſuum una eſt
9 regula ſed juxta facti circumſtantias prudenti Judicantium animo ponderandas regulari debet *ad Text. in leg. cum poſt §. Gener. & leg. quæro ff. de Jur. Dot. & in leg. 3. ubi communiter ſcribentes Cod. de Dot. promiſſ. Boſſ. de Dot. cap. 8. n. 115. Palm. dec. Lucen. 358. n. 12. & ſeqq.*, & propterea ſi hic præfatum Acconcium præſtandum erat, non actione ſubſidiaria contra bona fideicommiſſi, nec a filio maſculo Teſtatoris, quo paulo ante ejus obitum orbatus fuerat, ſed correſpective ad excluſionem hæreditatis paternæ, & ingentes Dotes eiſdem ab amantiſſima parente relictas, & ad tempus illius petitionis nulla videbatur concurrere exceſſivitas in ſum-
10 ma arbitrata, imo á prædictis circumſtantiis unice attendendis mirabiliter excluſa ex rationibus adductis per *Manſ. conſult. 30. n. 25. Palm. d. dec. 358. n. 18. & ſeq. Rot. cor. Seraphin. dec. 1464. n. 2. & in rec. part. 11. dec. 41. n. 18. & 19.*

Parvipenſis prædict. Fidibus extrajudicialibus præfatorum Mercatorum deponentium, quod pro matrimoniis puellarum nobilium ex eorum apothecis dederint ſolummodo linteamina, & alia non excedentia valorem ſc. 490. circiter, quia illę probant quidem affirmativam dd. expenſarum ad uſum propriarum apothecarum, ſed non per hoc excludunt negativam aliarum, at quod magis eſt, cum dicta linteamina ſint pars Acconcii, ſed non totum Acconcium, quod ex illis ſolummodo non efformatur, ſed etiam ex veſtibus, apparatibus, jocalibus, gemmis, cophinis, & aliis ſuppellectilibus, quæ de communi uſu, & conſuetu-
11 dine dantur mulieribus ad matrimonii vinculum tranſeuntibus, ut uno ore probant *Boſſ. de Dot. tom. 1. cap. 4. ſub n. 154. & cap. 15. §. 6. n. 10. Rev. Zinlus ad Statut. Florent. obſerv. ad rubric. 24. lib. 3. n. 1. Rot. coram me dec. 94. n. 55.*, idcirco hiſce omnibus inſpectis, & conſiderato ſtatu dd. filiarum cum earum congruo, & honorifico tractamento cum
12 curru nempe, famulis more nobilium ſtabilito per *Sac. Rotam in deciſione edita inter has partes Romana legati die 27. Junii 1708. cor. Rev. Molines Supremo Hyſpaniarum Inquiſitore* abeſſe videbatur omnis exceſſivitas, præſertim hiſce noſtris temporibus, in quibus poſthabita antiqua modeſtia, & ea curta ſuppelectili, qua majores noſtri contenti erant,
13 immenſum excrevit pompa, & luxus hujuſmodi Acconcii, & mundi muliebris, ut cum merore recenſui *in d. dec. 94. n. 20. Rot. in Veliterna dotis, ſeu hæreditatis 8. Maii 1716. §. Penitus, & Ferrarien. alimentorum, & Dotium ſuper Dote Marchioniſſæ Eleonoræ 12. Iunii 1716. §. Sed nequiverunt, cum ſeqq. pariter coram me.*

Et demum obeſſe non valuerunt illa verba Teſtamenti - *ſi faccia un' Acconcio condecente, e proportionato al loro ſtato a ſpeſe dell' Eredità*, - quaſi quod ſi acconcia pro nobilibus, & ordinis Equeſtris dicantur proportionata in ſc. 300., vel 400. circiter, nemo non videat, quod in dicta ſumma ſc. 1000. ſint exceſſiva hæc, de quibus agitur, quia inprimis præfatum argumentum non regit in ſuppoſito ex ſupradictis, & in omnem caſum præfata verba referri non debent ad ſtatum, quem filiæ tenebant vivente Patre, ſed ad illum novum, & nobiliorem, ex conſultiſſima illius providentia per ipſas aſſumendum mediante prædicta pingui Dotis aſſignatione in præmiſſa, & egregia ſumma ſc. 12000., cujus ope, & præſidio Voto potiri ſibi poterant polliceri, univerſumque vitæ poſterioris genus ſe ipſas conubio jungendo cum Viris nobilibus ea mediante præclare traducere, quod ſufficere apparuit ad omnem ex-
14 cludendam exceſſivitatem, ut in propoſito pro illius excluſione cenſuit *Rota in d. dec. 100. n. 4. & 5.*, ubi pro juſta, & non exceſſiva authumata fuit declaratio conſimilis Acconcii in ſc. 1000. *penes Conſtantin. ad Statut Urb.* & reſpondit in prædicta *Romana legati 27. Iunii 1708. §. Nec eſt.*

Et ita omnibus Dominis ſuffragium ferentibus utraque parte in contradictorio audita reſolutum fuit.

SENOGALLIEN. IMMISSIONIS.

Mercurii 5. Maii 1717.

ARGUMENTUM.

Leges in Summario.

SUMMARIUM.

1 *Immiſſio ad bona fideicommiſſaria retardari nequit exceptionibus altiorem indaginem requirentibus.*

2 *Mulier pro reſtitutione dotis conſtitutæ in fundo agi nequit adverſus bona fideicommiſſaria, ſed in eodem fundo.*

3 *Ad iteratam ſolutionem nemo tenetur.*

4 *Alienatio bonorum fideicommiſſariorum facta a gravato ſtatim cedit in detractiones.*

5 *Gravatus de alienatis fideicommiſſum reintegrare tenetur.*

6 *Bona in aliquo territorio ſita fideicommiſſi, & non gravati præſumuntur niſi gravatus doceat de particularibus acquiſitionibus in eodem loco factis.*

7 *Pretia rerum temporis ſpacio variata præſumuntur.*

8 *Gravatus ſi fuerit negligens in exigendis creditis fideicommiſſariis ad damni emendationem tenetur.*

9 *Negligens in exigendo dici nequit ille, qui durante conditione exigere nequivit.*

10 *Retentio dari nequit pro credito turbido, & illiquido.*

DECISIO DCCCIV.

ANtequam fati munus implevisset Cæſar de Rubeis hæreditate fideicommiſſaria per ipſum poſſeſſa, præventive reſtituta Comiti Ioſepho Theſino in Tabulis Teſtamentariis Livii de Rubeis poſt ſuam tantum mortem ſubſtituto ad terminos celebris *Text. in Leg. Poſt mortem ſuam Cod. de fideicommiſſis*, ipſe Comes Theſinus virtute dictæ præventivæ reſtitutionis cæpit agere contra Marchioniſſam Baveriam heredem Petri Antonii de Rubeis fere poſſeditricem omnium bonorum fideicommiſſariorum dicti Livii, & ſignanter trium Prædiorum in vocabulo *Montignano* debitamque immiſſionem reportavit per tres Sententias conformes obtentas in noſtro Sacro Tribunali; Verum prædictis non acquieſcente Sententiis; Memorata Marchioniſſa novam commiſſionem mihi directam obtinuit cum clauſula - *Conſlito de tribus* - ad cujus normam ſemel, atque iterum per me congruo dubio propoſito ſemper, affirmativum reportavi reſponſum favore dicti Comitis Theſini, ut videre eſt in evulgatis deciſionibus ſub die 6. Decembris 1715., & die 30. Martii 1716. Aſt quia adverſus dictam meam poſtremam deciſionem acriter inculcabantur detractiones pluries in antecedentibus deciſionibus diſcuſſæ; & rejectæ tanquam conſumptæ ideo ex ſolita DD. Benignitate, quam ingenue ſectantur ad Jus ſuum unicuique tribuendum adverſus illam conceſſa nova audientia Marchioniſſæ præfatæ, reſtrictive tamen ad puras detractiones, magno apparatu exageratas, cum in reliquis, plene ſatisfactum fuiſſe in omnibus præcedentibus Cauſæ deciſionibus viſum fuerit ideo in hodierna audientia tertio Iudiciali examini per me dictis deciſionibus cum prædicta reſtrictiva ſuppoſitis, ac per Dominos penitus inſpectis pro perſiſtentia in deciſis reſponderunt.

Quemadmodum enim heſitari amplius in his terminis non valebat, quod prædicta prædia fideicommiſſo eſſent gravata favore Comitis Ioſephi Theſini, ita illius favore immiſſio retardari non potuit per præfatas oppoſitas detractiones, quæ in præſenti omni numero inſubſiſtentes compertæ ſunt tanquam ab ipſo fideicommiſſo plene ſolutæ Authoribus præfatæ Marchioniſſæ quando de cætero ad effectum, de quo agitur ſufficiebat, quod eſſent turbidæ, & altioris indaginis, adhoc ut prædictam immiſſionem ne-
1 quaquam retardare valerent, ut millies reſpondit *Rota*, & ſignanter *in Velitrana Succeſſionis* 9. *Iunii* 1698. §. *Detractiones coram Emo de la Tremoille, & in Romana Fideicommiſſi de Panthera* 6. *Maii* 1709. §. *Sexta autem coram Eminentiſſimo D. Cardinali Scotto.*

Et ad quam inſubſiſtentiam faciliori methodo comprænhendendam præmittebant Domini, quod omnes oppoſitæ detractiones erant unice de genere, & Claſſe accidentalium, & quantitativarum conſiſtentium in dote Thæreſiæ Sanctarellæ Uxoris Cæſaris hæredis gravati in dimiſſione nonnullorum debitorum fideicommiſſi, & denique in dote Virginiæ Paſſaræ Vxoris Livii fideicommittentis, qui cum mox d. Virginia quatuor ſuſcepit filios, nempe Cæſarem, Petrum Mariam, Petrum Antonium, & Catharinam fæminam; Vnde incipiendo ab hac poſtrema Dote Virginiæ Paſſaræ, cum, ex tabulis nuptialibus ea apparuerit in fundo conſtituta, quam Teſtator indemnem ſervavit; inde ea orta fuit Juris conſequentia, quod ſolum contra illum, non autem contra cætera bona fideicommiſſi Marchioniſſa præfata cauſam habens
2 a Petro Antonio, & a Petro Maria illius pro duabus, ex tribus partibus Creditoribus agi valeat ex firmatis, *per Rotam in Romana Salviani* 14. *Iunii* 1697. §. *Ita non urget, coram R. P. D. meo Lancetta, cum aliis laudatis in poſtrema mea deciſione ſub* §. 22.

Minime attenta replicatione, quod dicta Dos, & ſi in fundo conſtituta utpote conſiſtens - *In una poſſeſſione poſta nel Ter-*

by Google

Territorio di Roncitelli, in fondo detto di Ponte Murata, ovvero di S. Giovanni, in una caſa dentro il Caſtello di Roncitelli, in un Orto, overo Giardino, vicino a detto Caſtello, & in un Campo detto della Noce, del Territorio di Roncitelli - Et in ſolis ſcutis 400., attamen effecta fuerit quantitativa ex præcepto ipſius Teſtatoris, qui expreſſe mandavit, quod Virginia ſua Uxor poſſet pro ſuis Iuribus dotalibus bona propria ad libitum eligere, & retinere; Quoniam bene rimata integra diſpoſitione dicti Livii, ex omnibus inde ſecutis, tale quid eligi non valuit, niſi pro dictis ſcutis quatuor centum ipſi Teſtatori ex traditis in tot mobilibus, & pecuniis, & duobus cenſibus; non vero pro reliqua illius parte in ſupra recenſitis fundis conſiſtente, quorum incertus fuerat, & adhuc eſt valor cum nulla unquam illorum confecta fuerit inter Partes extimatio, & valutatio, & ulterius dum in humanis agebant præfati filii fere omnes memoratos fundos alienarunt adeout, non niſi Domus in Terra Roncitellorum ſuperſit, quæ per Petrum Antonium viventem poſſeſſa fuit, & nunc a dicta Marchioniſſa illius hærede retinetur, unde litera Teſtamenti effrenatam libertatem conſequendi dotem ſuper ſuis bonis præſeferens non eſt verificabilis, niſi in dd. ſcutis 400., de quibus ſolum ipſe erat debitor; non autem pro integra dicta Dote, quam ejus filii hæredes, & Creditores non ſolum in quantitate unquam petierunt, ſed fundos dotales alienarunt, ex qua alienatione, & taciturnitate optime eruta fuit declaratio prædictæ effrenatæ facultatis in ſupradicto ſenſu intelligendæ etiam reſpectu ipſius Marchioniſſæ illorum hæredis, ut dixit, *Rota in Firmana Primogenituræ 19. Februarii 1712. §. Præmiſſa coram R. P. D. meo Falconerio Almæ Vrbis Gubernatore*.

Verum ſubjungebant defenſores Marchioniſſæ, quod, & ſi dos prædicta tanquam in fundis conſtituta nullam tribuere valeat actionem exercibilem contra reliqua bona fideicommiſſi nihilominus quia per hæredes gravatos alterum ex prædictis prædiis videlicet illud Sancti Joannis alienatum fuit illuſque prętium erogatum remanſit pro ſumma ſcutorum 2100. in ſatisfactionem dotis Catherinæ fideicommittentis filiæ, & in dimiſſionem Debitorum fideicommiſſi, hinc pro dicta ſumma ſaltem competere poſſit retentio Marchioniſſæ Reæ conventæ Cauſam habenti a prædictis hæredibus, Creditoribus, ſed hoc quoque argumentum minus habere compertum fuit non in abſtracta, ſed in concreto caſus ex eo, quia ipſi hęredes gravati longe majorem reintegrationem ab eiſdem bonis fideicommiſſariis obtinuerint ponderando, quod tres prædicti filii maſculi Virginiæ, nempe Cæſar, Canonicus Petrus Maria, & Petrus Antonius, a quibus poſtremis ſolum Cauſam habet prædicta Marchioniſſa omnes ingentes fecerunt alienationes bonorum fideicommiſſariorum cum quibus plene ſatisfacti remanſerunt de eorum rata, ipſis tangen. pro præfata reintegratione conſiſten. in ſcut. 700. pro quolibet monetæ Vrbini, Canonicus enim Petrus Maria poſt dictam alienationem fundi dotalis, ultra quam quod exegit ſibique in parte appropriavit quoddam creditum fideicommiſſi ſcut. 893. 34. monetæ Romanæ conflans ſummam ſcutorum 1130.21. alienavit Prędium fideicommiſſarium, nuncupat. *del Caſtellaro* prætio ſc. 850., uti in *Sum. Comitis n. 2. Litt. G., & H.*, & refert ultima *dec. ſub §. 23.*, & ex qua appropriatione, ſive ſola alienatione exuberanter ipſius reſpectu, quoad ſuam portionem conſiſtentem in ſolis ſcutis 700. monetæ Vrbini probata emerſit reintegratio; & propterea quoad hanc partem cum jam ſemel fidei-
3 commiſſum debitum prædictum perſolverit ad iteratam ſolutionem obſtringi non debet, *Rota in Romana Domus, ſeu Fideicommiſſi de Incoronatis prima Decembris 1709. §. Minuſque coram Reverendiſſimo Domino Molines Generali Hyſpaniarum Inquiſitore, & in Eugubina Fideicommiſſi 19. Januarii 1714. §. His denique coram R. P. D. meo Criſpo*.

Abſque eo, quod obſtare potuerit, quod cum prædictum Prædium in parte aſſignatum fuerit per Cęſarem Canonico Petro Mariæ in cauſam ſatisfactionis ſui crediti dotalis; ideo hęc alienatio tamquam de re propria facta in detractionem, non ſit imputabilis, quoniam dilegmate diluciđatur objectum, aut enim rata ſui crediti dotalis ſoluta fuit Canonico Petro Mariæ, a Cęſare fratre mediante aſſignatione dicti Prædii, & res tranſit ſine difficultate, quod tanquam ſatisfactus ex bonis fideicommiſſariis duplicatam ſui crediti ſolutionem petere non poſſit, vel non fuit in dictam cauſam aſſignatum integre a prædicto Cæſare, & cum per Canonicum Petrum Mariam alienatum fuerit in illos de Marchettis ex potentia Iuris attento
4 ipſo puro, & nudo facto alienationis in prętatam debitam ceſſit detractionem ad clarum *Text. in Leg. Marcellus 8. res quæ ff. ad Trebell.*

Eademque ſatisfactionis reſponſio procedit etiam quoad alteram portionem Petri Antonii, a quo cauſam quoque habet prædicta Marchioniſſa, qui exuberantem reintegrationem obtinuit mediante alienatione alterius prædii fideicommiſſariis nuncupati *del Moro* pro pretio ſcutorum millæ monetæ Romanæ conſtituentium ſummam ſcutorum 1500. monetę Urbini, ut in præcedenti *deciſione ſub §. 23., & in Summario Comitis Num. 3.* Et propterea ex dicta alienatione, non ſolum ſatisfactus remanſit de ſua rata crediti dotalis in ſumma ſcutorum 700., ita ut contra ipſum Fideicommiſ-

miſſum nil aliud petere poſſit, ſed debitor,
5 evaſu pro eo pluris, quod ſuum creditum importabat, & de quo fideicommiſſum reintegrare tenetur, ut notat *Fuſar. de ſubſtitut. qu.531. n.183., & ſequen. Giurb. obſervat.89. poſt.n.20. Rota dec. 183. nu.10. part.13. dec. 287. & n.9. part.17. dec.14. n.17. & dec.171. n.2., & ſequen. part.18. tom.1. Recentior. & in Reatina Fideicommiſſi de Severis 24 Januarii 1710. §. At ſingulas coram R. P. D. meo Falcoverio.*

Neutiquam relevante, quod hujuſmodi prædium *del Moro* dici non poſſit fideicommiſſarium Livii, ſed hæreditarium Virginiæ ejuſdem Petri Antonii matris, ac reſpective uxoris Livii fideicommittentis, veluti eidem in dotem traditum, Etenim adhoc ut quodcumque equivocum in hoc dirimatur opere prætium Domini duxerunt hiſtoriam hujus facti præmittere, quæ ita ſe habet.

Controverſum hoc prædium de anno 1623. in majori quantitate poſſidebatur per Fælicem Plazonam Uxorem Hieronymi Paſſari, quæ propterea ratam; Salmarum decem, & Cupparum ſeptem tradidit inſolutum, ex cauſa Dotis Catharinæ de Benedictis, pro qua reperiebatur memorata Fælix ſolidaliter obligata *ut ex Summario Theſini Num.4.*, Defuncta vero prædicta eadem Fælix ſucceſſit ex Teſtamento in illius hæreditate Virginia neptis, quam, prædictus Hironymus Patruus, & reſpective Maritus in primis nuptiis d. Fælicis in matrimonium collocavit cum Livio de Rubeis de Anno 1631., dotemque conſtituit pro majori parte in fundis, atque inter cætera in Inſtrumento dotali convenerunt Contrahentes, quod Hieronymus antedictus dotans poſſet vendere, & libere alienare illam ratam reſidualem dicti prædii *del Moro* repertam, in hæreditate ſupradictæ Fęlicis Plazzonæ, & Jure illius hæreditario ſpectan. ad Virginiam dotatam capacitatis Salmarum ſeptem circiter, & in reintegrationem ejuſdem Virginiæ, caſu quo alienatio ſequeretur promiſit Eliſabeth ſecunda Vxor Domini Hieronymi inſtituere hæredem eamdem Virginiam omnium ſuorum bonorum ſub ea conditione, quod niſi Virginia remanſiſſet hęres Eliſabettæ nullatenus Hieronymus ſupradictus eius ratam prędii *del Moro* vendere poſſet *Summario Theſini Nu.5.* cumque hujuſmodi conditio purificata fuiſſet ex quo Eliſabet alterum inſtituerit hæredem; ideo ſublata quoque remanſit Hieronymo facultas alienandi eamdem ratam prędii *del Moro* ſicque iſta pervenit ad Virginiam titulo hæreditario pręnominatæ Fælicis Plazonæ.

De Anno 1643. Catharina de Benedictis ejuſdem Virginiæ mater, quæ aliam ratam Salmarum 10., & Cupparum 7. ſæpedicti prędii *del Moro* in Cauſam reſtitutionis dotis ab eadem Fælice Plazona, & ſupraddictis acquiſierat ultra alias tres Salmas poſtea per eamdem Catharinam emptas inſimulque incorporatas permutavit, cum aliis bonis receptis ab eodem Livio de Rubeis ejus Genero *Summario Theſini n.4.*, quibus univit quoque Livius aliam Salmam Terreni, quam emit a quondam Anibale Benedicto de Roncitellis eodem *Summario Theſini Num. 5.*, in totum, conſtituen. quantitatem Salmarum 15. circiter, totumque iſtud corpus in hæreditate fideicommiſſaria ejuſdem Livii remanſit.

Ex reliquis autem 7. Salmis ad Virginiam Livii Vxorem ſpectantibus diſtraxit eadem Virginia ratam Salmarum trium circiter eodem *Summario Theſini Numero 7.*, proindeque remanſerunt 4. Salme iſtius Prędii *del Moro*, quæ ad ejus filios pervenerunt unde ex prædicta facti narratione cum clare conſtet de originaria fideicommittentis acquiſitione in memorata Contrada *del Moro* in prædicta quantitate Salmarum quindecim dubio procul affirmarunt, quod prædicta alienatio facta per Petrum Antonium prædii exiſtentis in eadem Contrada, & vocabulo *del Moro* credi debeat de bonis fideicommiſſariis Livii donec, & quouſque non doceatur de particularibus acquiſitionibus in eodem loco peractis per ipſos gravatos hæ-
6 redes juxta vulgatum Conſilium Fulgoſi 145. communiter amplexum, *ut in deciſ. 108. numer.4. coram Celſ. dec. 246. num.1. & ſeqq. coram Cerro, in Lucana fideicommiſſi ſuper exquiſitione 12. Iunii 1711. §. Signanter, quia coram R.P.D. meo Criſpo.*

Quidquam non refragante pro declinanda præmiſſorum efficacia, quod prædicta alienatio vere dici non poſſit de bonis fideicommiſſariis, ſed tantum de bonis liberis ipſius Virginiæ, & propterea illud alienando Petrus Antonius, rem propriam, liberam, & non autem alienam, & fideicommiſſariam alienaverit, etenim omnis dubitandi occaſio ſublata fuit, ex ipſo præmiſſo facto, ex quo probatum fuit, quod in eadem contrada Virginia acquiſierat titulo hæreditario Fælicis Plazonę ratam dumtaxat Salmarum ſeptem in hac quantitate ſpecificatas in ejus Inſtrumento dotali, ex quibus tum tres Salmæ fuerint alienatæ per ipſam Virginiam pro extinguendis debitis Hieronymi Paſſari ejuſdem dotis promiſſoris, & Petrus Antonius alienaverit integram medietatem ſupradicti prædii pro prætio ſcutorum 1000. monetæ Romanæ, & reſpective ſcutorum 1500. monetæ Vrbini in iſta utique venditione, etſi comprehęnſa dici poſſit medietas prædictarum Salmarum quatuor provenientium a Virginia, negari tamen non valet, quod incluſa quoque ſit rata Salmarum ſeptem cum dimidio ſpectan. ex prædictis ad fideicommiſſum Livii, & quę ſolę ſalmę ſeptem cum dimi-

inidio debita facta pretii repartitione important ſummam ſc. 1185. monetæ Vrbini, longe plus ſuo credito dotali.

Sed procedendo cum probationibus pro parte Marchioniſſæ adductis debito Petri Antonii non ſola ſumma dd. ſcutor. 1185., ſed integrum dictum prætium ſcut. 1500. aſſcribendum eſt, animadvertendo, quod illa rata prædii *del Moro* proveniens a Felice Plazoua, deindeque obventa ſupradictæ Virginię Vxori fideicommittentis remanſit apud Cęſarem Fratrem pręfati Petri Antonii, ad quam hodie petita, & obtenta fuit immiſſio ab hærede Teſtamentario ejuſdem Cæſaris adverſus Iuliam Sanctarellam hęredem Thereſiæ Vxoris Cæſaris ab Epiſcopo Senogallien. excluſo pro dicta rata Salmarum quatuor Comite Theſino, ad Cauſam, tunc admiſſo pro Juribus fideicommiſſi Livii; Unde comperto, quod ſupradictæ ſolum quatuor Salmæ Terreni provenientes a Virginia devenerint in portionem Cæſaris, quas hodie ejus vindicavit hæres Teſtamentarius: Inde conſequitur, quod medietas alienata per Petrum Antonium alterum Fratrem, & Auctorem Marchioniſſæ integre ſpectabat ad fideicommiſſum Livii, atque propterea jure merito integra ſumma ſc. 1500. ex d. prædii alienatione retracta ejus debito ducenda veniat in integrationem ejus quod conſequi poterat pro rata dotis maternę ex fideicommiſſo Livii Partis.

Citrà quod obicem pręſtare valeat, quod integra medietas, ſeu totum prędium alienatum tum a Petro Antonio, quam a Cęſare cum non traſcendat prętium illud pro quo venditum fuit de anno 1632. per ipſam Virginiam Communitati Senogalię pro erectione cujuſdam Canonicatus; Ideo ex hac pretii correſpondentia probata remaneat illius integra pertinentia ad ipſam Virginiam: Nam ſtatim objectum eliſum remanere viſum fuit ex ea clara reſponſione, quod in primis procedendum non eſt cum adminiculis, & conjecturis quando authentica habemus documenta concludentia portionem Virginiæ in eadem contrata remanſa non tranſcendere ſępefatas ſalmas quatuor ibidemque Livium fideicommittentem poſſediſſe alias ſalmas 15., ſed quod plus eſt nulla vis fieri valuit in pręfata venditione, quę reprobata fuit per Judicem, nullumque ſortita fuit effectum, & in omnem caſum cum ea extitiſſet celebrata de an. 1632. nulla legitima trahi valebat illatio, ad valorem anni 1687., quod fuit tempus dictæ ſecundæ alienationis, quo tempore minoris prætii eſſe valebat de eo, quod fuiſſet de anno 1632.; Cum prętia rerum, ex præſumpta
7 variatione qualitatis longe minoris temporis ſpatio variata pręſumantur, ut aliis congeſtis dixit *Rota in Ariminen. Legitima* 8. *Januarii* 1714. §. *Neque coram R.P.D. meo Lancetta*.

Stabilito igitur, quod ex Cauſa alienationis bonorum Dotalium Virginiæ prædicti Petrus Antonius, & Canonicus Petrus Maria, nedum exuberantem reintegrationem fuerint conſecuti, etiam proportione illius ratæ partis Dotis in quantitate ſcutorum 400. conſtitutæ. Verum etiam debitores fideicommiſſi remaneant, fruſtra opponebatur, quod cum alia bona in dotem aſſignata, & ſignanter Domus in Terra Roncitellorum, & una Poſſeſſio, ſeu Prædium, Territorio Tumbæ, necnon alterum, Prædium nuncupat. *il Campo della Noce*, in hęreditate Livii reperta non fuerint inde dilegmaticum ſibi locum vindicet argumentum, quod vel fuerunt per ipſum alienata, & debeatur filiis, vel ab eis Cauſam habentibus debita reintegratio, vel ipſe fuit negligens in
8 illis conſequendis, & exigendis, & ad ejuſdem damni emendationem ejus hæreditas teneatur, juxta diſpoſitionem *Text. in leg. extraneus ff. de Iur. Dot.*, *& leg. nupt.* 31. *ff. ſolut. matrimon.*, *Cardinal. de Luc. de Dot. diſcurſ.* 7. *n.*6., *Rot. coram Dunoz. Jun. dec.*156. *n.*3., *& dec.*542. *a n.*11. *ad fin. part.*19. *tom.*2., *& in Romana dotis ſuper integra ſolutione* 6. *Martii* 1690. §. *Qua porro coram R.P.D. Hervault.*

Aſt objectum, ſive dilecma ſtatim ceſſare compertum fuit ea ſub animadverſione facti, quod Domus in Caſtro Roncitellorum revera in dotem tradita reperitur poſſeſſa per ipſam Marchioniſſam, & hæc poſſeſſio elicita, & comprobata fuit; ex peritia ædita ſuper redditione rationis, expleta per præfatam Marchioniſſam, in qua ipſa reddidit rationem penſionis ejuſdem Domus, ac ad proprium debitum deſcripſit medietatem ipſius valoris, ex quo alia medietas pertinebat ad Cæſarem, & hodie ad illius hæredem Teſtamentarium, & idcirco intrare videbatur clara diſpoſitio *Text. in leg. ille, aut ille ff. de legat.* 3. Quo vero ad prædium *delle Tombe* (cum alterum *della noce* compræhenſum eſſet in venditione alterius Prædii Sancti Joannis ſupra expreſſi) pariter omnis amaritudo fugata remanſit, ex littera Inſtrumenti dotalis, in quo prædictum prædium in dote promiſſum fuit per Eliſabeth ſecundam Vxorem Hieronymi Paſſari, Patrui ipſius Virginiæ, ſub ea tamen conditione quatenus nempe Hieronymus ejus Maritus alienaſſet illas ſeptem ſalmas prædii *del Moro* ſupra recenſitas Jure hęreditario Felicis Plazonæ perventas ad Virginiam; Hinc igitur non facta dicta alienatione per Hieronymum bene conſequitur, quod neutiquam prælaudatus Livius Maritus redargui poſſit, tam de illius alienatione, quam de negligentia in illa non exigenda, quando exigere, & alienare non valebat,

9 lebat, quod ſub certa, & non purificata conditione promiſſum fuit ex connotatis per *Oleam de ceſſ. Iur. tit. 5. quæſt. 12. n. 7., & 28., Mart. medic. exam. 36. n. 15. verſic. in unum, & ſequentibus, Rota in Romana Pecuniaria 27. Junii 1689. §. Siquidem, & ſeq. coram bon. mem. Urſino.*

Ideoque bene fuit per eandem Eliſabeth idem prædium alienatum, & ſine ullo immanſibili præjudicio equæ bene valuit ex Statuti præſcripto illius alienationi tamquam proximior idem Livius intervenire, quia ſublato titulo Dotis nullum ſibi præjudicium ex tali interventu creare poterat, cum non entis nullæ ſint qualitates, quando de cætero etiam quod illud tale foret, attamen præfatus interventus, cum fuiſſet neceſſarius vigore Statuti talis præſentia, ſive conſenſus, nullum damnum ſibi irrogare valuiſſet, ex firmatis per *Lambertin. de conject. eoram quibus a Jur., vel Statut. contra Gen. non eſt permiſſ. gloſſ. 10. a n. 31., uſque ad 46. Gratian. diſcept. for. cap. 831. n. 3., & ſequentibus Rota coram Royas deciſ. 451. n. 6. & 7., & plene in Romana redditionis rationis 9. Decem. 1709. §. & denique coram me, & in Tarracinen. Immiſſionis 26. Febr. 1712. §. non ita cor. R.P.D. meo Criſpo.*

Ex his itaque demonſtrationibus viſa inſubſiſtentia prætenſarum detractionum conſiſtentium in dimiſſione debitorum fideicommiſſi, & Dotis Virginiæ Uxoris fideicommittentis eadem felicitate effulſit in competentia detractionis alterius dotis Thereſiæ Santarelliæ Uxoris Cęſaris de Rubeis, quia prędictæ dotis ſolutio expleta fuit cum pretio Domus fideicommiſſarię per ipſammet Marchioniſſam alienatæ favore illorum de Paſquinis pro pretio ſcutorum 2400., ut comprobat poſtrema *deciſio ſub §. 26.*, ac propterea in vanum inſiſti videbatur pro hujuſmodi dotis detractione quoties hujuſmodi debitum a fideicommiſſo extitit extinctum ex notiſſimis Juribus, quod de cætero ab ipſis hæredibus gravatis ad illius reſtitutionem obligatis, erat perſolvendum, & non a fideicommiſſo puro, & legali fidejuſſore in purum ſubſidium obligato, qui propterea remanent quoque debitores pretii dictę Domus fideicommiſſarię erogati in ſatisfactionem ejuſdem dotis, de eorum propriis bonis reſtituendę; non autem ex fideicommiſſariis ſubſidiarię obligatis, ut bene firmat *d. deciſio in §. 28.*, & alię precedentes.

Haud relevante, quod in Judicio reditionis rationis, cum ipſa Marchioniſſa liquidata fuerit Creditrix in ſc. 9393., cum hoc Creditο valeat compenſare d. alienationem, & hoc interim controverſa bona fideicommiſſaria retinere, nam in primis hoc Creditum ex ſupradictis per ipſos hæredes perſolvendum retentionis beneficium nullo pacto præſtare valet, ſed ulterius cum hoc Creditum in ſua dote conſiſtens jam per duas ſententias, & quamplurimas deciſiones inſubſiſtens, & ſimulatum, declaratum remanſerit pro non Credito haberi debet, vel ſaltem hic, & nunc ſtante appellationis pendentia negari non poteſt, quod non ſit repoſitum in linea, & claſſe omnimodæ, & Judicialis turbiditatis præſidium retentionis Reo, & Poſſeſſori præſtari

10 non valens, ut occurrendo ſolitis exagerationibus circa ordinem hujus Judicii, ſemper reſpondit *Rota, & ſignanter in deciſ. R.P.D. mei Criſpi ſub die 26. Junii 1710. §. reſpectu, & in mea poſtrema §. finali.*

Et denique quoad reliqua ſcuta 929. 89. monetę Urbini, quæ pariter prætenduntur perſoluta poſt obitum Communis Patris Fideicommittentis per Petrum Mariam, & Petrum Antonium germanos Fratres, Catharinę Sorori, pro ejus dote, pro quibus etiam detractio, & retentio prætendebatur per Marchioniſſam, ſufficerent alienationes prædiorum, *del Caſtellaro, e del Moro* reſpective factę per Canonicum Petrum Mariam, & Petrum Antonium, & Domus per Marchioniſſam vendit. illis de Paſquinis, hanc quoque detractionem longe abſorbentes, ſed ſatisfacit quoque reſponſio, quod cum ipſi alienaſſent tres Cimbas hęreditarias ejuſdem valoris ſcutorum 900. pręſumatur, vel ex eiſdem pecuniis illa perſolviſſe, vel ex eiſdem retractis pecuniis ſe ipſos reimburſaſſe, & reintegraſſe, vel denique in omnem caſum iſtud Creditum cum pretio retracto ex dicta alienatione compenſare tenentur, ex ea viva ratione, quod de eo alienantes debitores remanſerunt fideicommiſſo cujus erant bona alienata ultra plures alias alienationes eorumdem bonorum fideicommiſſariorum per eandem Marchioniſſam factas poſt mortem Petri Antonii Viri *in Sum. Theſini n. 12.* individuatas, conſumptiones graſciarum repertarum de tempore obitus fideicommittentis in Inventario deſcriptas, diſtractiones tabularum pictarum, & aliorum mobilium, ſolidioris materiæ, necnon fructus perceptos a die motæ litis, ſicque ex prędictis, quia Authores præfatæ Marchioniſſæ pro eorum detractionibus quantitativis plenam conſecuti fuerunt reintegrationem ex bonis fideicommiſſi Domini in eam juverunt ſententiam perſiſtendi in deciſis, in reliquis omnibus minoris momenti in omnibus, & per omnia ſe remiſſive, & approbative habendo ad meas, & alias præcedentes deciſiones in quibus cunctis aliis obiectionibus fuit ſatiſfactum.

Et ita utraque Parte acerrime informante concluſum fuit.

SPO-

SPOLETANA EXEMPTIONIS.
Mercurii 5. Maii 1717.

ARGVMENTVM.

Cauſa oneroſa quæ dicatur ad effectum exemptionis a quibuſcumque oneribus Cammeralibus, & Communitativis. Bulla S. M. Innoc. XII. revocatoria exemptionum, an revocaſſe etiam cenſetur exemptiones Familiæ Arroniæ antiquitus a Summis Pontificibus conceſſæ.

SVMMARIVM

1 *Cauſa oneroſa exemptionis dicitur illa per quam quis Principi ſolvit pecuniam, & etiam quando dat eidem tantundem.*

2 *Exemptio conceſſa in Capitulationibus Pacis, ſive Fæderis, aut deditionis conceſſa dicitur correſpectivè ad titulum vere oneroſum.*
Quod Supremus Princeps lædere nequit.
Et confutatur & explicatur Bulla Revocatoria S. M. Innoc. XII. n. 3.

4 *Civitatis Confeſſiones in materia exemptionum a Collectis omne ſuperat probationum genus.*

5 *Cautbelæ obbundantes prejudicare nemini debent.*

6 *Exemptio conceſſa a Gabellis titulo oneroſo trahitur etiam ad præſentes collectas, & Gabellas diverſis nominibus nuncupatas.*

7 *Cammera Apoſtolica conſervare tenetur eas exemptiones quarum intuitu caſtra fuere eidem donata*, & n. 8.

9 *Cui ſupplicationis capiti ſit adhærendum ſi primum cum ſecundo Conciliari poteſt.*

10 *In diſcordia Literarum Apoſtolicarum vigore ſupplicationis expeditarum attendi potius debet tenor ſupplicationis, quam tenor Literarum, & de Ratione.*
Et quidquid in ſucceſſivis Literis expreſſum non fuit, non a Papa denegatum, ſed a negligentia, & incuria extenſoris omiſſum cenſetur n. 11.

12 *Obſervantia optime inſervit pro convincenda exemptione a quibuſcumque collectis.*

DECISIO DCCCV.

SPoletana Prænobilis Civitas cum in controverſiam cæpiſſet revocare immunitatem illam univerſalem a cunctis oneribus tam Cameralibus, tam Communitativis, & tam ordinariis, quam extraordinariis, qua a tempore memoriam cuiuſqueHominis excedente potiebatur Nobilis Familia Arronia, ex quo illa eſſet obnoxia Apoſtolicis Conſtitutionibus, quibus exemptiones quælibet generaliter abrogantur, Cauſa cecidit in Sac. Congregatione Boni Regiminis, per cujus Sententiam ampliſſimis verbis conceptam, præfata extitit favore Felicis, Lentuli Livii Antonii, Cirilli, & Octaviani germanorum Fratrum de Arroniis canonizata exemptio ab omnibus prædictis oneribus, quemadmodum ad illam uſque diem gaviſa fuerat; Aſt ea renuens judicio prælaudatæ Sacræ Congregationis acquieſcere, novam promovit appellationis querelam, eaque per ſpecialem Commiſſionem manu Sanctiſſimi ſignatam, delegata eidem Sac. Congregationi cum voto Sacri Auditorii ad normam præcitatæ Commiſſionis, opportunum, & genericum in hodierno Conſeſſu propoſui Dubium = *An debeatur exemptio*, = & *illam deberi* reſponſum habui?

Quemadmodum enim hoc conſtans, & certum manebat in Cauſa, Caſtra Arronis, Lacus, & Montis Franchi, ſita in Diœceſi Spoletana olim fuiſſe ſubiecta dominio, & imperio Familiæ Arroniæ, ut præter hyſtorica monumenta teſtari videbatur Epiſtola Decretalis Innoc. III., qui Eccleſiæ univerſali præfuit citra finem duodecimi Sæculi, qui reſcribens Epiſcopo Narmarinen. in *Cap. cum dilectus de ordin. cognit.*, ſic inquit = *Cum Dilectus Filius Abbas de Ferentillo de Nobilibus Viris Dominis de Arrone depoſuerit quæſtionem, quod manu armata, & cum Exercitu ad Caſtrum Monaſterii venientes &c.*, = cui conſonat etiam *Bartol. in conſ.* 59.

Ita præclarum tam a priori, quam a poſteriori emicuit, quod cum Caſtrum illud Arronis, una cum cœteris aliis prædictis Caſtris donata fuerint eidem Civitati Spoletanæ per ipſos Nobiles de Familia Arronia de anno 1355., non autem de anno 1291. (quæ donatio effectu vacua remanſit,) qui & ſe ipſos poſt diuturnam bellicam, & militarem colluctationem, præmiſſis Capitulationibus pacis una cum dictis Caſtris dediderunt, & ſubmiſerunt poteſtati, & juriſdictioni dictæ Civitatis, in quibus inter cætera eis ampliſſime promiſſa fuerit exemptio a quibuſcumque oneribus etiam favore Succeſſorum, ac Deſcendentium, ibi = *Queſti ſono li patti della Commune di Spoleto, a Ruſo, e li Fratelli, e Deſcendenti di loro, in primo, che Ruſo degga fruttare tutte le ſue Poſſeſſioni, e Beni dentro, e da fuori di Spoleto ſenza pagar Datii, Colta, ne Preſtanze &c., & anco li Figlioli d'Arroncello abbino quella medeſima immunità, & anco li Figlioli di Puſeiano.* = Perneceſſe concludendum erat, quod cum exemptio illa, de qua hodie quæritur, ſit illa in pactum deducta correſpectivè ad eum Actum, in quo Civitas obtinuit realem, & effectivam ſubmiſſionem dictorum Caſtrorum, ea proinde cadere non valeat ſub Conſtitutionibus Apoſtolicis quarumcumque exemptionum revocatoriis, quia in eis revocata quidem fuere Privilegia illa exemptionis conceſſa ſub prætextu Contractus ex utraque Parte obligatorii, & Cauſæ oneroſæ, ut, v. g., ſunt Privilegia, ſive per Communitatem, ſive per Principem conceſſa alicui Perſonarum generi, vel ob egre-

egregia facinora, ſive merita erga ipſos Con-
cedentes, vel ob inſignia beneficia accepta,
quę vere ſunt ſub prętextu Titnli oneroſi, ſed
non proprie ex Titulo oneroſo, aſt non illa,
quæ indulta fuere, pront hic, ex Contractu
vere obligatorio hinc inde, & Cauſa proprie,
& cum effectu oneroſa, quæ non ſolum dici-
tur illa, per quam quis Principi ſolvit, effe-
1 ctive pecuniam, ſed etiam quando dat eidem
tantundem, ut egregie obſervat *Modern.
Spolet. ad Conſtit. Ducat. Vrbin. Decret. 26. a
n. 42. & plur. ſeqq.*

Quæ ſi procedunt ſimpliciter, a fortiori
perurgebant in præſenti facti themate, in quo
ut mox diximus, exemptio prædicta tributa
fuit Familiæ Arroniæ in Capitulationibus Pa-
cis, ſive fœderis, aut deditionis, quoniam
ea, quæ in hiſce actibus promittuntur, &
deducuntur in pactum, talis ſunt quidditatis,
& naturæ, ut ſemper habeant Cauſam ade-
quate correſpectivam ad Titnlum vere one-
roſum, itant nullus quamtumvis Supremus
Princeps ea lædere, moderare, aut revoca-
2 re poſſit, ut probat *Bald. in leg. digna vox a
n. 4. ad ſeqq., ibique etiam Bartol. n. 2. Cod.
de legib., Burſatt. conſ. 231. n. 99., & conſ. 160.
n. 15., Prat. diſcept. forenſ. tom. 1. cap. 76. n. 74.,
& ſequen., Actol. reſol. 1. num. 22. cum duob.
ſeqq., idem Modern. Spolet. dicto decret. 27. a
num. 9., & ſeqq., & in meo tract. de commerc.
& mercat. diſc. 20. n. 31. & ſeqq.*

Abſque eo quod obſtare valuerint Deciſio-
nes editæ in *Bononien. Excmp.* 14. *Junii* 1706.
§. *Non ſubſiſtente coram Rev.* Molines, ubi exa-
minando Bullam ſan: mem: Innocentii XII.
firmatum fuit, quod Indultum Exemptionis
conceſſnm Comitibns de Malveziis ob disbo-
ſcationem locorum pro aeris ſalnbritate at-
tendendnm non eſſet tamquam obnoxium
Conſtitutionibus revocatoriis hujuſmodi
Exemptionum, & ſignanter prædictę ſan: me:
3 Innocentii XII., in qua ſub §. 5. poſt medinm
omnia revocantur Privilegia conceſſa etiam
*in recompenſam laborum, damnorum paſſorum,
expenſarum, vel meritorum, ſeu illorum intuitu,
& contemplatione, ac urgentiſſima, & de ne-
ceſſitate ſpecialiter exprimenda Cauſa &c.*, &
præſervatæ ſolum fuerint Immnnitates, &
Exemptiones illæ conceſſæ = *in vim Contractus
ex Cauſa vere oneroſa, videlicet congruæ, &
effectivæ pecuniarum ſolutionis, & non alias
eidem Cameræ Apoſtolicæ, vel ipſis Communi-
tatibus legitime factis &c.*, = quoniam in caſu
prædictarum Deciſionnm, in qno præcitati
Comites de Malveziis nullam nec effective,
nec per æquipollens pecuniarnm ſnmmam
perſolverant nec Communitati, nec publico
Ærario Rev. Cameræ Apoſtolicæ bene deci-
ſnm fuit eiſdem obſtare prælandatas Bullas
revocatorias, præſertim poſtremam ſa: me:
Innoc. XII., non ſic tamen concludi fas eſt
in præſenti hypotheſi, in qna tam prçlauda-
ta Communitas Civitatis Spoleti, qnam ipſa
Rev. Camera Apoſtolica in ejus Juribus ſuc-
ceſſa, ſi non effectivam pecuniarum ſolutio-
nem ſaltem æquipollentem a Familia Arro-
nia obtinuerunt, mediante traditione dicto-
rum Caſtrorum, quę ſi Civitas Spoletana ven-
dere voluiſſet, inſignem pecuniarum quan-
titatem, pretii nomine, recipere valuiſſet,
quod ſi peragere noluit, & maluit, potius ea
retinere, hæc æquipollens ſolutio ſufficien-
ter illos redemit ab incommodo ſolvendi an-
nuas Collectas cujuſcumque ſint generis, &
una ſimul, & ſemel immunes reddidit a Cen-
ſura prędictarum Conſtitutionum haſce
Exemptiones non ſolum non revocantium,
ſed prçſervantium, ut aliis adductis concor-
dan. bene probat *Modern. Spoletan. ad Conſti-
tut. Apoſtol. d. Decret. 26. n. 48., & 49.*

Et ſemper hoc retento themate intelligenda
ſunt verba illa prçlaudatæ Bullæ Innocentia-
næ revocatorię, quod ſolum executioni do-
nandas eſſe decernunt exemptiones acquiſi-
tas - *in vim Contractus ex Cauſa vere oneroſa,
videlicet congruæ, & effectivæ pecuniarum ſo-
lutionis*, - quia prędicta verba - *congruæ, &
effectivæ ſolutionis pecuniarum*, = ſtant quidem
ad indigitandam per modnm exempli onero-
ſitatem Cauſę vere talis, & reſpective ex-
cluden. exemptiones illas ſub ſolo prętextn,
& colore Tituli oneroſi acqniſitas, non au-
tem ad exclndendas illas ęquipollenti hoc
modo promeritas, & reportatas, nt mox
probatum fuit.

Hæc quę de per ſe clariſſima ad compro-
bandam oneroſitatem Titnli, propter quem
prçlaudata Familia Arronia prædictam re-
portaverat exemptionem a Civitate Spoleti,
in evidentiam tranſibant, ponderando tam
Confeſſiones ab ipſa met Civitate Spoletana
emiſſas, quam, & ſolemnes declarationes
Summorum Pontificum, & res judicatas di-
verſorum Tribunalium in id ipſum colliman-
tes: Cum enim de anno 1543. ſan. mem.
Paulus III. Collectas pro ſubſidio triennali
impoſniſſet, & ea de Cauſa Communitas Spo-
leti urgeret pro ſolutione adverſus Nobiles
de Familia Arronia anno 1547. Julius ad Ge-
nerale Conſilium recurſum habuit inſtans
ſibi obſervari exemptionem ex pacto, hoc eſt
in vim dictorum Capitulorum ab eadem
Communitate promiſſam, ibi - *Julius Pau-
li de Arrono petiit, quod non fiat ſibi contra
eorum exemptionem, & pacta, quæ habent
cum Communitate Spoleti, & maxime circa
Collectas, pro quibus ablata ſibi fuerant aliqua
Animalia.* - Aſſignatoque trium dierum
termino eidem Julio ad probandum Cauſam,
ob quam dictas Collectas ſolvere non debe-
ret, tandem examinatis per 22. dies Juribus
a dicto Julio productis ſnb die 30. Auguſti
ejuſdem anni 1547., ita pronunciatum fuit a
Judice ipſius Civitatis: *In Cauſa Nobilium de*

Ar-

Arrono cum Communitate Spoleti pro eorum exemptione M. D. Petrus Vincentius Zacchaeus Advocatus Communitatis Spoleti, & in hac Cauſa Commiſſarius pronunciavit, pignora ablata ipſis Nobilibus, quod eis reſtituantur.

Deinde cum ſan: mem. Paulus V. promulgaſſetConſtitutionem revocatoriam omnium exemptionum, exceptis tantum iis, quę titulo oneroſo conceſſę docerentur, cumque idcirco Appaltatores Camerales moleſtare tentaſſent Nobiles de Familia Arronia pro ſolutione onerum Cameralium, niſi probaſſent, exemptionem ab iis allegatam fuiſſe conceſſam ex Cauſa vere oneroſa præſervata ſub eadem Conſtitutione actum, hac de re fuit in publico Conſilio Civitatis ſub anno 1611., ubi recitatus fuit ſupplex Libellus Nobilium de dicta Familia in hanc Sententiam conceptus = *Li Nobili del Caſtello di Arrone &c. avendo ormai per centinara d' anni goduta l' eſenzione delli Peſi Camerali, & altre Collette ſtraordinarie conceſſa &c. alli loro Antenati, e Maggiori da queſta Illuſtriſſima Città per la donazione fattali in d. tempo del d. Caſtello, ſua Giuriſdizione, e Territorio, come conſta per Iſtromenti antichiſſimi nell' Archivio d' eſſa Città, e per tal Cauſa confermatagli dagl' Officiali, e Miniſtri della Rev. Camera, venendo hora in virtù della Conſtituzione di N. S. aſtretti a moſtrare in ciò le loro raggioni, acciò eſſendo con titolo oneroſo ſi laſcino nel loro quaſi poſſeſſo di non pagare dette Impoſizioni, eſſendo maniſeſtiſſimo il Titolo ſudetto, poichè detti loro Antenati ſi privarono ſpontaneamente delle loro Giuriſdizioni, e Beni, dandoli alla Città &c.*

Quam quidem exemptionem veluti in omnibus veram approbavit Conſilium, recognitiſque originalibus documentis ad rem facientibus, decretum extitit = *Che in memoria di dette donazioni la Città debba uſargli ogni debita gratitudine, che domandano*; In cujus Decreti executionem ſcripſit Civitas R. P. D. Commiſſario Cameræ Apoſtolicæ Epiſtolam in hæc verba - *Li Nobili d' Arrone, e Caſtel del Lago di queſto Diſtretto, che hanno goduto l'eſenzione da immemorabil tempo in quà in virtù delle donazioni, che fecero alla noſtra Communità di detti Caſtelli, e de Capitoli ſopracitati fatti del 1355. vengono aſtretti a dedurne in Camera le ragioni di dette eſenzioni, ſe ſia con Titolo oneroſo, onde ci è parſo per debito noſtro, dipendendo il tutto dal Beneficio fatto à queſto Publico &c.*

Cum itaque tam in Decreto Conſilii, quam in Epiſtola nomine Civitatis ſcripta adeo diſerte affirmetur exemptionem illis de Arroniis promiſſam fundari in obligatione gratitudinis, & juſtitiæ debitæ, ibi - *ogni debita gratitudine, e per debito noſtro*, utpote ex promiſſione correſpectiva inſigni beneficio per ipſam Civitatem reportato ex aſſecutione Caſtrorum - *poichè detti loro antenati ſi privarono ſpontaneamente delle loro giuriſdizioni, e Beni, dandoli alla Città* - perneceſſe dicendum erat, quod tunc temporis pro certo habuerint Officiales prędictæ Civitatis, quod Capitulationes continentes pactum ſuper dicta exemptione vere fuiſſent correſpectivæ actuali Conſignationi, ac dimiſſioni Caſtro-
4 rum favore Civitatis, & quæ Civitatis Conſeſſiones utpote præſtantiſſimum probationum genus, omnem ſubtollere in hoc puncto difficultatem videbantur, ad notata per *Rot. in Romano Immiſſionis 17. Junii 1707. §. Cui juridici, coram Reverendiſſimo Molines, & in Salisburgen. Primogenituræ de Lodron. 8. Junii 1711. §. Et eo magis coram Eminentiſſimo Scotto.*

Maxime quando non abſimilem officii Juſtitiam rependendam nobilibus Arroniis cenſuit eadem Civitas anno 1625., quo tempore, cum illi rurſus vexati fuiſſent ſuper ſolutione onerum Cameralium a publico Concilio Decretum fuit - *Che per autorità del preſente Conſeglio l' Illuſtriſſimi Signori Priori faccino una lettera di raccommandazione alli Nobili d' Arrone, e Caſtel di Lago, conforme che fu fatto un' altra volta, perchè gli ſia mandata buona in Camera la loro Eſenzione, dovendoſi tener memoria del beneſizio fatto da dette famiglie alla noſtra Città, con ſottomettere i loro Caſtelli alla noſtra Città* - Unde nil clarius dari valet ad probandam prædictam exemptionem uti correſpectivam beneficio ab illis de familia Arronia collato in Civitatem Spoletanam per ſubmiſſionem Caſtrorum, quam prædicta conciliari reſolutione, ut de ſe patet?

Quid plus? cum de anno 1635. Communitas Caſtri Arronis in Tribunali Cameræ repropoſuiſſet inſtantiam pro condemnatione dd. Nobilium ad ſolutionem onerum Cameralium, publicum Conſilium decrevit novas dandas eſſe Litteras ad Cardinalem ſuperintendentem Generalem Status Eccleſiaſtici favore eorumdem Nobilium, his ſignanter adjectis verbis - *Havendo fatta lite nella Congregazione dei Sgravj ſopra i pagamenti Camerali, & eſenzioni di eſſi a fovore de i Nobili ex titulo oneroſo &c. e perchè detti Nobili ſono benemeriti di queſta Città per la donazione, che fecero del detto loro Caſtello a queſta Città Sum. n. 9.* Prout in executionem ejuſdem Decreti expeditæ fuerunt litteræ, in quibus hæc notatu digna ſunt verba - *Sono ormai diecinove anni, che ſi è litigato in coteſta Sagra Congregazione de Bono Regimine ſopra l' eſenzione, & immunità, che a detti Nobili la medema Città per la Cauſa della detta donazione concede &c. e la Sagra Congregazione ha finalmente il tutto deciſo* - & inferius, ibi - *la quale* (hoc eſt Civitas) *amando colla dovuta gratitudine la detta famiglia, dalla quale gli detti due Caſtelli gli furono donati.*

Digitized by Google

Quamquam itaque hodie, quod Cauſa agitur cum Civitate Spoletana, ſatis ſuperque fuiſſet animadvertiſſe tot reiteratas, ac ſolemnes ipſius Civitatis Confelliones ſuper veritate Cauſę oneroſæ, ex qua familia Arronia perpetuam ſibi comparavit immunitatem, nihilominus aliud etiam firmius ſuperaccedere viſum fuit præſidium ex Summorum Pontificum declarationibus, ſiquidem cum ſan. mem. Paulus III. in impoſitione ſubſidii Triennalis facta anno 1543. ut ſupra etiam meminimus, ſimul revocaſſet omnia Indulta, privilegia, & exemptiones ut in Bullario *tom. 1. Conſtitut. 39. ejuſdem Pontificis pag. mihi* 557. plures exortę fuerunt Indiciales Controverſiæ ſuper verificatione Tituli oneroſi, quo dicebantur ſuffultæ exemptiones a nonnullis obtentæ, & per conſequens non cadentes ſub dicta Conſtitutione revocatoria, quapropter, & ſi idem Summus Pontifex Cauſas omnes ſuper hoc pendentes in diverſis Tribunalibus ſuppreſſiſſet, & ad ſe ipſum avocaſſet per aliam Conſtitutionem promulgatam anno 1544. & relatam in Calce dictæ *Conſtit.* 39. adhuc tamen triennio poſt geminas iſtas Conſtitutiones; Alteram revocatoriam exemptionum, & alteram avocatoriam Cauſarum, idem approbavit oneroſitatem Cauſæ, ex qua Nobiles de familia Arronia exemptione reportaverant, ibi - *Communitas Civitatis noſtræ Spoletanæ ex certa oneroſa Cauſa Prædeceſſoribus Veſtris, illorumque fratribus, & nepotibus Domus de Nobilibus de Arrono, quod ratione eorum poſſeſſionum in Circuitu, ſeu Territorio Spoletano exiſten. aliqua Datia*, Collectas, *& Impreſtantias ſolvere non tenerentur conceſſerit, eoſque ab illis exemerit, Nos &c. conceſſionem, & exemptiones prædictas, quatenus in illarum pacifica poſſeſſione exiſtatis, ac prout illas concernunt omnia, & ſingula in eiſdem Inſtrumentis, ſeu Scripturis contenta, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & confirmamus.*

Urgente etiam animadverſione, quod familia Arronia nequaquam habuit recurſum pro exemptione obtinenda poſtquam Paulus III. impoſuit ſubſidium Triennale, ſed talem recurſum ad ipſum fecit poſtquam promulgata ab eo fuit Bulla revocatoria omnium Exemptionum, exceptis tantum iis, quæ ex Cauſa oneroſa competerent, ita quidem, ut Cauſa recurrendi non fuerit illa obtinendi exemptionem a dicto ſubſidio triennali, cum jam ante potiretur eadem familia hujuſmodi exemptione tam a dicto ſubſidio triennali, quam ab aliis oneribus Cameralibus præcedenti tempore impoſitis, ſed unica recurrendi Cauſa fuerit illa præcavendi, ne exemptio iſta, in cujus poſſeſſione exiſtebat dicta Familia Arronia cadere cenſeretur ſub Bulla revocatoria exemptionum, & ideo in Breve dicti Pauli III. expreſſe facta fuit mentio de certa Cauſa oneroſa, ex qua exemptionem dicta Familia obtinuerat, quæ quidem expreſſio non alia ratione intelligi poterat, adhibita, & approbata a Summo Pontifice, quam ad hunc unicum finem evitandi compræhenſionem ſub dicta Bulla revocatoria.

Nec diverſo modo res habuit ſub Pontificatu Pauli IV., nam cum ille prorogaſſet impoſitionem dicti Subſidii Trienualis, nec non confirmaſſet revocationem exemptionum a Paulo III. ejus Prædeceſſore promulgatam, Nobiles Arronii eidem quoque Pontificii præces obtulere, ut confirmaret exemptionem, qua gaudebant ex Titulo Cauſæ oneroſæ, verum præfatus Paulus IV. antequam petitam exemptionis confirmationem impartiretur, rem exprofeſsò diſcuti voluit in plena Camera, ad quam pertinebat recognoſcere veritatem Cauſæ oneroſæ in dictis Conſtitutionibus exceptæ, prout ad ejus normam propoſita Cauſa in eodem Tribunali emanavit reſolutio - *motum proprium eſſe ſignandum* ea addita compendioſa ratione, ibi - *Videtur concedenda, quia confirmatio ſimplex ſuper exemptione antiqua Oratoribus a Communitate Spoleti conceſſa.*

Edito autem hoc Voto plenæ Cameræ, ſignatus poſtea fuit motus proprius, prout eo tempore erat in uſu verbis illis - *Conceſſum ut petitur in præſentia D. N. P. P. Card. Tranen.*, & in eo non ſolum confirmatæ fuere exemptiones illæ Nobilibus de Arronis conceſſæ *ex certa Cauſa oneroſa*, & confirmatę memoratæ litteræ Pauli III., de quibus ſupra mentio habita fuit, verum etiam *potiori pro cauthela* addita fuit expreſſio exemptionis ab omnibus oneribus Cameralibus tam impoſitis, quam a Sancta Sede imponendis, & quidem non per viam novę exemptionis, ſed declarationis illius exemptionis, qua Familia Arronia potiebatur in vim antiquę Conventionis initę cum Civitatę Spoletana ob Clauſulam illam, & *nihilominus potiori pro cauthela*, quæ ſignificat, quod tam motus proprius prædictus, quam ſpecialis illa expreſſio onerum Cameralium haud habita fuit pro neceſſaria, ad hoc ut Nobiles Arronii immunes ab illis forent, ſed quod facta fuerit pro abundantiori, & ſuperogativa cauthela explicandi hujuſmodi exemptionem, quæ illis debebatur
5 virtute, & radice præcedentis Conceſſionis ex titulo oneroſo reportatę, ad egregie tradita per *Pariſ. conſ.* 117. *n.* 4., *Card. Tuſc. litt.* C. *concluſ.* 103. *n.* 1., *Barboſ. Clauſ.* 103. *n.* 1. *Rot. dec.* 568. *n.* 13. *coram Bich.*, & *deciſ.* 350. *n.* 37. *cor. Priol.*, & melius *dec.* 748. *num.* 51. *coram Dun.* Iun.

Et denique ſuper hoc puncto Canonizationis Cauſæ oneroſæ adſtipulabantur etiam antiquæ res judicatæ, quæ prodierunt in Sacra Congregatione Boni Regiminis, nam

diſcuſ-

diſcuſſis Anno 1611. cum aſſiſtentia R.P.D. Commiſſarii Cameræ Apoſtolicæ documentis relatis in Epiſtola a publico Conſilio Civitatis illis ſcripta, reſolutum fuit, familiam Arroniam non eſſe moleſtandam pro ſolutione onerum, nec perturbandam ſuper exemptione, qua fruebatur, & id ipſum quoque decretum fuiſſe conſtabat ab eodem Supremo Tribunali Anno 1625. ex Epiſtola certiorante Gubernatorem Spoleti de ejuſmodi reſolutione cum explicita, & diſerta commemoratione Cauſæ oneroſæ. Igitur cum Cauſa oneroſa, ex qua familiæ Arroniæ competit exemptio in aperto viſa ſit per Civitatis declarationes, Confeſſiones, ac Litteras Summorum Pontificum, & denique per res Judicatas tam plenæ Cameræ, quam Sac. Congregationis Boni Regiminis res videbatur vacare omni difficultate, & hoc ipſo quando ea terque quaterque recognita, examinata, & approbata fuit, videbatur ab omni Juſtitia alienum, quod moderni Fratres de Arroniis novo probationis onere prægravati fuerint contra ipſam met Cenſuram Conſtitutionis Innocentianæ exemptionum revocatoriæ, quæ declarat, quod ubi Cauſa oneroſa ſemel recognita fuit, non debeant amplius Exempti illam juſtificare, ſed eis ſatis eſſe debeat illius indicatio, ut videre eſt in eadem Conſtitutione ſub §. 14. ibi = *quatenus tamen Cauſæ oneroſæ hujuſmodi pro vere oneroſis, & legittimis, ut ſupra, alias in eadem Camera verificatæ, & approbatæ, ac pravia Judiciali diſcuſſione non ſint legittime habitæ; quo Caſu ad indicationem tantum, non vero ad aliam verificationem eoſdem obtinentes teneri volumus*.

Conſtabilita oneroſitate Cauſæ ex hactenus ponderatis per modum neceſſariæ conſequentiæ deſcendere viſum fuit, quod exemptio illa generica ex prædicto titulo oneroſo, & correſpectivo competens prælaudatæ familiæ Arroniæ ſuffragatura eis ſit etiam quoad onera Cameralia provenien. a poſterioribus impoſitionibus Summorum Pontificum, quia alias in quolibet Caſu generalis, & oneroſæ exemptionis inductæ ante impoſitionum onerum Cameralium excipi ſemper poſſet illa non comprehendi ſub prædicta generali exemptione, quia non fuerunt expreſſe commemorata, & commemorari non poterant, 6 quia nondum erant impoſita, ut ex plurium placito probat, & de magis communi teſtatur *Gob. Conſult. 18. n.72. & 73. Modern. Spoletan. dict. Decr.26. n.35. & 36.*

Non referente quod Supremus Princeps, a cuius Placito, & impoſitione proveniunt onera Cameralia, ligari nequeat pacto exemptivo per Civitatem Spoletanam inito, quoniam dilegmatice arguendo ceſſabat omnis difficultas, quia vel Cammera Apoſtolica utpote ſubingreſſa in Juribus Civitatis Spoletanæ quoad Dominium Caſtrorum illi donatorum a familia Arronia tenetur conſervare eamdem exemptionem ab omnibus oneribus, 7 cuius intuitu Caſtra illa donata, & dimiſſa fuerunt favore dictæ Civitatis, ad tradita per *Bart. in L. omnes Populi in 4. quæſt. ff. de Juſt., & Jur., Decian. Conſ.25. n.41., & ſeq. lib.1. Altograd. Jun. Contr. 51. n.10. & ſeq. Peregr. de Jur. Fiſ. lib.1. tit.3. n.45., Roſſental. d. Fead. Cap.5. Conſ.85. n.3. & ſeq. Actol. reſol.1. n.61., & ſeq.*, vel in omnem caſum quando Princeps, ſive R. Cammera Apoſtolica ea non afficeretur promiſſione ſemper irrefragabile foret, quod cum Civitas ex correſpectivo contractu ſpoponderit ſe ſe facturam, quod Familia Arronia = *debba fruttare tutte le ſue poſſeſſioni, e Beni dentro, e fuori di Spoleto ſenza pagare Dazj, Colta, ne preſtanza* = ipſa illam ſemper in vim dicti pacti teneatur relevare, & immunem ſervare ab oneribus illis, quæ ab ipſo Principe, vel impoſita fuerint, vel deinceps imponi contingeret, ut obiecto occurrit *Natt. conſ.379. a n.5. ad 28. d. lib., Cephal. conſ.58. n.14., & 43. lib.1., Manent. conſult.84. n.20., & 21., Menoch. conſ.156. a n.22. ad plur. ſeq. Altogr. conſ.70. n.12.*

Nec ei id grave videri debet quia ab Hominibus Caſtri Arronis (præciſive etiam ab aliis duobus Caſtris) dicta Civitas exigit annua ſcuta 422. pro ſolis Collectis, & impoſitionibus, itaut juremeritoque affirmare eadem Civitas Spoletana potuerit id, quod olim ſcripſit ſub anno 1611. R.P.D. Commiſſario Cammeræ Apoſtolicæ, ibi = *Dependendo il tutto da beneficio fatto a queſto Publico, che ſtima aſſai più con il maggior provento, & utile, che ne ſente, che quel poco, che per eſsi paga alla Rev. Cammera, che però non ne ſente danno alcuno*.

Et revera documenta ſuperius expoſita fere omnia reſpiciunt onera Cameralia, non autem onera mere Communitativa, nam Sententia lata ſub anno 1547. ab Advocato Civitatis Spoletanæ quadriennio poſt impoſitionem ſubſidii Triennalis, reſpicit Collectas non Communitativas, ſed Cammerales, & impoſitas non ab ipſa Civitate, ſed a Summo Pontifice, itidemque de oneribus Cameralibus agitur in Epiſtola a Civitate Spoletana ſcripta anno 1611. R. P. D. Commiſſario R. Cameræ, & eodem modo intelligendæ veniunt reſolutiones Sacræ Congregationis Boni Regiminis tum illa de anno 1611., cum ſit relativa ad Epiſtolam Civitatis expreſſe loquentem de oneribus Cameralibus, tum altera edita anno 1625. explicite loquentes de oneribus Cameralibus, & poſtremo de oneribus Cameralibus agi ponderatum fuit tum in dictis ſupplicatione ſignata a Paulo Tertio, quam, & præclare in motu proprio Pauli Quarti.

Nec-

Neutiquam adverſante magnificata per Defenſores ejuſdem Civitatis reſpontione, quod nempe ſupplicatio a Nobilibus de Arroniis porrecta Paulo Tertio duas contineret partes, in quarum prima peteretur confirmatio exemptionis per Civitatem conceſſę, & in ſecunda ſupplicaretur pro exemptione ab illis oneribus impoſitis, vel imponen.a Sede Apoſtolica, quodque Papa conceſſionem reſtrinxerit ad ſolam, & primam partem, denegata ſecunda, ſub illis verbis, *& de confirmatione exemptionis tantum quatenus, in illius paeifica poſſeſſione exiſtant*, quoniam ex lectura ipſius ſupplicationis aperte liquebat, quod omnis petitioFamiliæ Arroniæ quatenus concernebat onera Cameralia admiſſa fuit, & favorabiliter, & generice ſignata a Summo Pontifice, qui in fine hujuſmodi petitionis per organum ſui Officialis tunc temporis Cardinalis Artinghelli reſcripſit = *Conceſſum ut petitur, & proinde affirmari Iure non valet, Summum Pontificem per præfata verba = de Confirmatione exemptionis tantum quatenus in illius paeifica poſſeſsione exiſtant*, ex duobus petitis, alterum conceſſiſſe, & alterum denegaſſe, dum generaliter, & indiſtincte prius legitur conceſſum, ut petebatur. Verus propterea, & germanus prænarratæ Clauſulæ intellectus viſus fuit iſte, quod confirmatio exemptionis profuturę etiam quoad onera Cameralia intelligi debebat ſolum ſub conditione, quatenus ſupplicantes illius poſſeſſione exiſterent, nam dictio illa taxativa *tantum* non ſtat ad excluſionem novæ Conceſſionis ſuper exemptione ab oneribus Cameralibus, de qua nova Conceſſione nihil ibidem actum legitur, ſed ſtat ad excluſionem Caſus deficientię poſſeſſionis, quaſi Papa dixiſſet = *Concedo vobis quidquid peti ſtis, quatenus tamen in poſſeſsione exiſtatis, & non aliter*, cum hoc autem ſenſu quemadmodum recte conciliari videbatur primumCaput ſupplicationis
9 cum ſecundo, ita ad juris tramites ei potius adhærendum eſſe docuerunt *Aimon. conſ.70. n.5., & Rota dec.254. n.42. & ſeq. part.4. tom. 2. recent. & dec.428. n.6. cor. Emerix Iunior.*

Et quæ interpretationis congruentia mirifice confirmabatur ex ſimili clauſula, quæ adiecta fuit in calce dicti motus proprii Pauli IV, ibi = *Et de confirmatione exemptionis hujuſmodi, quatenus in illius poſſeſsione exiſtant, juxta tenorem Litterarum Pauli* III. Cum autem hic omiſſa appareat dictio illa taxativa *tantum*, ac ſimpliciter addita conditio quatenus Oratores in poſſeſſione exiſterent, juxta ſimilem conditionem, quæ fuerat adiecta in Litteris Pauli III., eo magis aſſequebatur, quod mens Summorum Pontificum nequaqoam fuit denegare petitam declarationem de exemptione ſuffragatura etiam quoad onera Cameralia, ſed unice illam qualificare ſub conditione poſſeſſionis, ut ſupra probatum fuit.

Agnoſcentes Defenſores prælaudatæ Civitatis, quod hæc intelligentia erat omnino neceſſaria, ſignanter quia in prædicto motu proprio Pauli IV. expreſſe mentio fiebat de oneribus Cameralibus, eam declinare ſtuduerunt, aſſerentes, quod dicta Cedula motus proprii vere non ſit motus proprius, ſed ſimplex ſupplicatio neglecta quoad hanc partem in actuali expeditione Brevis, ubi nulla habetur expreſſio de exemptione ab oneribus Cameralibus, verum incaſſum, quia ex lectura dictę Cedulæ ea emicuit motus proprius, & non ſimplex ſupplicatio, quemadmodum quoque teſtabantur Expeditores Litterarum Apoſtolicarum, & in effectu dicta Cedula tamquam verus motus proprius Summi Pontificis, fuit pręſentata de anno 1557. in plena Camera cum approbatione Cardinalis Camerarii, & Clericorum ejuſdem Cameræ Apoſtolicæ, cum ſucceſſiva expeditione mandati de obſervando dictum motum proprium tamquam vere talem, non autem tamquam ſimplicem ſupplicationem, unde nimis a veriſimili aberrare animadvertebatur, quod ſub tempore ipſo ſecutæ expeditionis, nec Cardinalis Camerarius, nec Clerici Cameræ, nec Notarii ejuſdem Tribunalis ſcirent motum proprium a ſimplici ſupplicatione diſcriminari.

Cœterum quomodocumque res habeat, ſive illa ſit ſimplex ſupplicatio, ſive motus proprii, prout revera eſt, attamen quando etiam talis foret, non negligenda, ſed attendenda eſſet, quia in diſcordia Litterarum Apoſtolicarum vigore ſupplicationis expeditarum attendi potius ſemper debet tenor ſupplicationis, quam tenor Litterarum, ex ea pręclara ratione, quod illa tamquam authographum, ſeu matrix, ex qua Officiales deſumunt extentionem Litterarum ſemper prævalere debeat ipſis Litteris unice vigore
10 ſupplicationis extenſis, ut in puncto firmat *Rot. dec.86. a nu.4. verſ. & ad iſtum effectum, & dec.265. num.8., & dec.730. num.1 par.2. rec. & dec.255. num.8. cor. Caval.*, & in Toletana Parochialis impreſſa penes *Marcheſ. de Comm. par.1. titul. de com. appellat. ab execut. Brev., & Litter. Apoſt.* §.2. *num.2. fol. mihi* 426. & in confirmatoria impreſſa penes *Garz. de benef. part.9. cap. 2. nu.* 341. *verſ. non obſtet Hieronym. cor.* Card. *Arrigon.*, & recentius in Monaſterien. decanatus 3. *Junii* 1711. §. *cum ex his cor. R. P. D. meo Criſpo*, &
11 quidquid in ſucceſſivis Litteris expreſſum non fuit, non a Papa denegatum, ſed a negligentia, & incuria Extenſoris omiſſum cenſetur, ad tradita per *Batr. conſ.49. n.4. Pariſ. conſ.51. n.17. & con.117. ex n.8. lib.4. Lotther. de re benef. lib.3. qu.2. a num.326. ad ſequen., R. P. D. Petr. in comment. ad Conſtit.*

Apo-

Apoſtol. tom.1. pag.34. & 35. a n.100. uſque ad 112.

Et demum omnia prædicta in aperto ponebat obſervantia immemorabilis, nulloque contrario actu interrupta, ex qua agnitum fuit quod nec majores hodiernorum fratrum de Arroniis, nec ipſi quidquam, vel minimum pro oneribus, aut Cameralibus, aut Communitativis unquam perſolverint, & qua in ſola linea interpretativa, & declarativa perpenſa opportunior declaratio præfatæ exemptionis adduci non poterat, ut appoſite tradit *Fagnan. in Cap. conſuetudines num.35. & ſeq. de conſuetud. Dec. conſ.11. n.10. Decian. conſ.124. n.28. lib.3. & conſonant. R. P. D. meus* Petr. *in Comment. ad Conſt. Apoſt. tom.2. pag.140. n.57. Rot. in Ravenaten. Emphyteuſis 12. Junii 1710. §. final. cor. me.*

Comperto igitur tum ex ſententia ipſius Civitatis, & reiteratis Decretis, & confeſſionibus publici illius Conſilii, tum ex geminis antiquis reſolutionibus Sac. Congregationis Boni Regiminis, tam ex judicio plenæ Cameræ, quam ex pluribus Litteris Apoſtolicis, & immemorabili, ac inconcuſſa obſervantia, quod præfata exemptio præſeferat titulum undique, & vere onerofum, & quod comprehendat onera etiam futura, & Cameralia, vanum erat, & nullius momenti expendere verba illa, quibus præfata Civitas Spoletana prædictam conceſſerat exemptionem, quia illa cohiberi, prout oſtendere ſatagebant Defenſores ipſius Civitatis, ad ea tantum onera, quæ Communitas ipſa imponere, ſeu exigere ſolebat, & reſtrictive tantum ad illa prædia poſſeſſa *dentro, e fuori di Spoleto* non patiebantur, nec geminatæ præfatę Civitatis Confeſſiones, & ſententiæ executioni demandatæ non replicatæ reſolutiones Sac. Congregationis Boni Regiminis, nec denique expenſa Brevia Pontificia, & inconcuſſa obſervantia, de quibus omnibus ſupra latus ſermo habitus fuit.

Quantum denique attinet ad legitimationem perſonarum, hoc eſt deſcendentiam fratrum de Arroniis ab antiquis memoratorum Caſtrorum Donatoribus, qui correſpectivam perpetuæ exemptionis promiſſionem reportarunt, hæſitatum apud Dominos non fuit, prout nec etiam dubitatum de ea extitit a Sac. Congregatione Boni Regiminis, in qua deducta prius fuerunt a Defenſoribus Civitatis omnia eadem impugnationis fundamenta, quæ in noſtro etiam Tribunali in Reſponſionibus ipſius Civitatis repetita ſunt, nam quemadmodum documenta per dictos fratres allata in comperto ponebant, Andream, & Bellozzium in Litteris Apoſtolicis, de quibus ſupra actum fuit nominatos, ſui generis Originem deduxiſſe a priſcis Caſtrorum Donatoribus, ita etiam deſcendentia dictorum fratrum ab iiſdem Andrea, & Bellozzio extra controverſiam erat, cum per diſtinctos gradus fuerit comprobata.

Et ita utraque Parte in accerrimo Contradictorio, audita &c.

SPOLETANA FIDEICOMMISSI.

Veneris 7. Maii 1717.

ARGUMENTUM.

Appellatione *filiorum* abſque ulla expreſſione maſculinitatis veniunt etiam fœminæ ſaltem per poſterius, & in defectum maſculorum, & quæ fœmina ſuccedere prius debeat, ſi dd. fœminæ ſint in genere vel expreſſe, vel tacite vocatę.

SUMMARIUM.

1 *Appellatione filiorum veniunt etiam fœminæ, præſertim per poſterius, ſi nomen illud filiorum non appareat connotatum cum qualitate maſculinitatis.*

2 *In fideicommiſſariis ſucceſſionibus idem ordo ſuccedendi datus cenſetur, qui ab inteſtato ſervatur, niſi contrarium expreſſe caveatur.*

3 *Sorores primam cauſam ſuccedendi habent Fratri ab inteſtato defuncto.*

Et illius danda eſt immiſſio n. 4.

5 *Proximior de linea ultimi poſſeſſoris ſuccedere ſemper de jure debet.*

6 *Bona in una linea ingreſſa ad aliam non transferuntur, niſi prima penitus evacuata.*

Quod militat etiam in primogenituris ac fideicommiſſariis ſubſtitutionibus nu. 7.

8 *Vocatis fęminis in genere, cenſenda ſemper eſt vocata fœmina illa de linea ultimi maſculi admiſſa, & poſſidente.*

Limita, & declara n. ſeq.

10 *Fęmina ſemel excluſa nunquam præfertur illis fęminis, quæ ab excludente deſcendunt.*

11 *Proximitas gravati, & non gravantis ex quibus verbis ſit ſpectanda.*

12 *Clauſula* - in ſtirpes, & non in capita *quid importet.*

DECISIO DCCCVI.

Teſtamentum, quod condidit Pomponia de Plancianis, in quo in ſuæ maternæ affectionis argumentum, & pignus plura legata reliquerat Origillæ ejus filiæ, ac hæredes univerſales æquis portionibus pariter inſtituerat Vincentium, Nicolaum Antonium, & Hieronymum de Plancianis, ex Torquato Fratre Nepotes cum perpetuo, & reciproco inter ipſos, eorumque filios, & deſcendentes fideicomiſſo in infinitum anſam dedit de annis 1704. & 1705. Hieronymo de Plancianis petendi eam portionem Vincentii ſine filiis maſculis fato ceſſi, quam ſibi retinere pollicebatur Comitiſſa Laureta ejus filia, & ſi morte præventus compos fieri non potuerit, voto tamen potitus fuit Eques Franciſcus ejus filius, qui tam coram A.C., quam

quam in noſtro Sacro Auditorio coram bo: mem. Oſnanna, & Muto eam reportavit cum ſubſecuta bonorum poſſeſſione; Verum poſt obitum Equitis Franciſci nuper ſequutum, cum præfatum antiquum litigium in puro devolutivo commiſſum demo reaſſumpſerit contra Co: Angelum Martorellum ex Conſtantia Sorore Nepotem, & Donatarium univerſalem ejuſdem Equitis Franciſci præfata Co: Laureta ſors ei diverſimode pro medietate arriſit anthumante Sac. Tribunali, quod cum ipſa eſſet de agnatione Planciana, & ſi conſuccedere, nec retinere ad excluſionem Equitis Franciſci in præcedenti Cauſæ diſcuſſione valuiſſet reſiſtente littera, & quidditate teſtamentariæ diſpoſitionis Pomponiæ eam portionem Bonorum ex præfato fideicommiſſo Patri obventam, attamen per poſterius ipſis defectis eamdem tanquam de agnatione ab ea arceri non poſſet, cum abſolutiſſimum ſit, quod non data fœminarum excluſione per modum regulæ, & adſtipulantibus in fideicommiſſariis diſpoſitionibus indiſſerentibus verbis, prout hic valentibus fœminas compręhendere eæ ſemper per ſubſidiariam vocationem maſculis de agnatione defectis conſentanee ad Teſtatoris votum agnatitium, quod per earumdem admiſſionem longius protrahitur admittantur, ut late videre eſt in deciſione, quæ de more præceſſit coram R.P.D. Criſpo ſub die 26. Iunii ſuperioris anni.

Hęc rationum momenta, quę in anteacta propopoſitione dominis placuerunt etiam hodie coram Me in gradu appellationis approbata fuerunt. Aſt quia per Defenſores Comitis Lucatelli in hoc reſtaurato certamine acrius inſiſtebatur non tantum ſuper ſolo Jure competente prædicto Comiti Lucatello, ſed ſuper majori proximioritate reſpectu ultimi gravati, qua pollebant Hieronyma, & ipſa Conſtantia de Plancianis Sorores germanæ Equitis Franciſci ultimi Poſſeſſoris, & Fruitoris fideicommiſſi per dictam Pomponiam ordinati, Domini ex novo factò, ex quo ſemper novum oritur Ius, contrarium exiſtimarunt, quia ab eis efflagitando - *An eſſet locus Ægydianæ*; *negative* reſponderunt.

Suppoſitum enim iterum pro conſtanti fuit, quod appellatione filiorum venire valuiſſent etiam fœminę; præſertim per poſterius, ut in facti themate, & quando nomen illud connotatum, prout hic non reperiebatur
1 cum qualitate maſculina, ex *Textus* cenſura *in l. filii 84. ff. de verb. ſignific.*; ſed totus contrariæ reſolutionis cardo reſedit in eo, quod vocationis purificatio tantummodo ceciderit in perſonis Conſtantiæ, & Hieronymæ, quę ultimo Gravato proximiores reperiebantur, quia cum in fideicommiſſariis ſucceſſionibus, niſi expreſſe cautum in contrarium reperiatur idem ordo ſuccedendi cenſeatur
2 datus, qui ab inteſtato ſervatur, ut tradunt *Mart. de ſucceſſ. legal. par. prima quæſt. 12. art. 1. n. 7. & 17. Card. de Luc. de fideicomm. diſc. 20. n. 3., & in Auximana, ſeu Camerinen. fideicommiſſorum 16. Iunii 1710. §. Rurſus coram Me*; Inde oriatur, quod cum prælaudatæ Conſtantia, & Hieronyma proximiores reperiantur in gradu Equiti Franciſco ultimo de Familia Planciana tanquam ejuſdem germanę Sorores, quæ juxta ſucceſſorium edictum primam cauſam ſuccedendi habent fra-
3 tri ab inteſtato defuncto ad *Text. in auth. Ceſſante C. de legitimis hæredibus*, eiſdem immiſſionis beneficium impartiendum ſit, ut
4 firmant *Soccin. Sen. conſ. 249. ſub n. 21. verſ. 13. hanc partem confirmo lib. 2.*; quem ſequitur *Surd. Dec. conſ. 370. n. 16. Gereſal. ad Peregr. art. 20. fol. 30. verſ. Secunda ſit concluſio, & verſ. Tertio ampliatur.*

Atque in his circumſtantiis iodefinita generalis, & abſtractiva omnium fœminarum vocatio inducit quidem aptitudinem in quibuſcumque fœminis deſcendentibus ſuccedendi, itaut applicari valeat cunctis abſtractiva vocatio, ſed effectus tribuendus eſt illi ſoli, quam eventus facit, vel de linea ultimi Poſſeſſoris, vel illi proximiorem, ut
5 bene firmat Egidius Bellarmer *dec. 723. n. 16. verſ. 7.* quem refert, ut ſequitur *Rot. in dec. 216. n. 3. part. 1. rec. & in Senogallien. fideicommiſſorum 21. Januarii 1715. §. Quod autem coram me.*

Abſque eo quod obſtare potuerit, quod cum præfata Laureta ſit de linea; a qua Bona exierunt ad eam proinde redire debeant hodie quod maſculi ſunt defecti quia verius eſt conſentanee ad eam regulam, quod Bona in unam lineam ingreſſa ad aliam lineam
6 non transferantur niſi illa prius ſit penitus evacuata juxta diſpoſitionem *Text. in cap. fin. de natur. ſucceſſ. Feud.*, quem militare ex rationis identitate etiam in Primogenialibus, ac fideicommiſſariis ſubſtitutionibus
7 tradunt communiter Doctores omnes viden. apud *Palm. Nep. allegat. 99. n. 1. de Luc. de linea legal. lib. 1. art. 12. num. 1.* cum aliis laudatis *in Romana, ſeu Interamnen. fideicommiſſi 14. Maii 1714. §. 22. cor. me*, quod vocatis fœminis in genere & per verbum indiſſerens cenſenda ſemper ſit vocata fœmina illa de linea, ultimi maſculi admiſſa, & poſſidente rejecta fœmina de linea, a qua Bona jam exierant, ne admittatur ordo retrogradus expreſſe a Teſtatore non demandatus, & Iuris diſpoſitioni contrarius, ut admonent *Bal. in conſ. 200. lib. 5. ſub n. 2.* & in terminis fideicommiſſi *Soccin. jun. in conſil. 126. n. 14. ad n. 18. Tor. de primogen. lib. 1. cap. 15. n. 34. & lib. 2. qu. 16. n. 107. Roxas de incompatibili part. 3. cap. 4. n. 53. & ſeq. Card. de Luc. de fideicom. diſc. 33. n. 8. Rot. in dict. Senogallien. fideic. 21. Jan.*

Januarii 1715. §. *Veritatem verſ. & magis in individuo coram me.*

Neutiquam attentâ reſponſione, quod præmiſſa Juris principia procedere valuiſſent, quando prælaudatæ Conſtantia, & Hieronyma forent filiæ ultimi hæredis gravati. Aſt non quando, prout in hypotheſi præſenti ſolum ſunt ipſius Gravati Sorores, quia quamvis re vera dici non poſſint de ejus linea effectiva, nihilominus dicuntur de ipſius linea contentiva proxima, in qua eadem ad hunc effectum regulandi ſucceſſionem procedunt Juris principia, quæ ſibi locum
9 vindicarent in fœminis deſcendentibus de ſua familia effectiva, ut in præcifis terminis loquendo reſpondit *Rot. in celebr. dec.* 21. *n.* 18. *cor. S. mem. Alexandro VIII. in Veliterna primogen.* 26. *Novembris* 1703. §. *Concluſio enim non procedit cor. bo. me. Caffarello.*

Et ex his auctoritatibus patet reſponſio alteri objecto, quod fiebat per defenſores Lauretæ, nempe quod quando fit tranſitus de uno ad aliud perſonarum genus, ut a maſculis ad fœminas tunc attendi debeat proximitas Gravantis, & non Gravati. quia illud tunc ſolum locum uſurpare valet, vel quando nullæ adſunt reliquię lineæ effectivæ ipſius Gravati, vel ejus lineæ contentivæ proximæ; ſed non quando illæ prout hic adſunt, cum ea ſignanter qualificatione, quod ſunt filiæ, & deſcendentes Hieronymi, qui primus Lauretam excluſit, & in quibus terminis intrat etiam alia regula, quod fœmina ſemel excluſa nunquam præ-
10 fertur fœminis illis, quæ ab excludente deſcendunt, ut optime tradunt *Surd. conſ.* 370. *n.* 17. *cum duobus ſeqq. Soccin. ſen. conſ.* 219. *n.* 21. §. *novo verſ.* 11. hanc partem *Molina de primogen. lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 7. ibique latiſſime *adden. n.* 72. *per tot. præſertim ſub* §. *Nos vero.*

Præſertim quando voluntas Teſtatricis præferendi proximiorem ultimo maſculo, & ſe uniformandi prædictis Juris principiis ex ipſa quoque littera Teſtamenti reſultat, in quo vocando maſculos ex fratre nepotes, & deinde per verbum indifferens - *Et eorum filios legitimos, & naturales in infinitum*, per verbum illud *eorum* relatum ad nepotes hæredes inſtitutos clare datur intelligi Teſtatorem conſiderationem habuiſſe non ad propriam, ſed ad Gravatorum proximita-
11 tem, ut in terminis ſubſtitutionis per ſimilia verba conceptæ, bene ponderat *Surd. conſ.* 370. *ante n.* 11. §. *Hæc opinio*, & firment *Soccin. jun. conſ.* 126. *n.* 289. *verſ.* 7. *Quod ita ſit lib.* 1. *Graſſ.* §. *Fideicommiſſi quæſt.* 18. *n.* 5. *Amat. reſol.* 10. *n.* 52., & *Rota in Veliterna Primogenitura* 26. *Novembris* 1703. §. *Quod autem voluntas cor. bo. mem. Caffarello.*

Contrariis auctoritatibus procedentibus in caſu illo, in quo Teſtatores, vel ad propriam proximitatem reſpexerint, in quibus terminis loquuntur *R.P.D. Fattinellus in reſponſo* 33., & *Rota in dec.* 469. *part.* 13., vel ad ſummum quando agitur de plurimis fœminis eodem proximitatis gradu pollentibus ſive proprie, ſive ficte per repræſentationem, quæ ipſis poſſit competere, nunquam vero quando contrarium præſcriptum fuit, & Juris regulæ ſibi locum vindicant, obſtantque repræſentationi tam attenta perſona Gravati fratris Patruelis Lauretę, quam Gravantis tranſverſalis remoti, in quibus caſibus de Jure repræſentatio non datur non obſtante *Clauſula in ſtirpes, & non in Capita*, quia ea nil aliud operari valet, quam repræſentationem inducere, ubi re vera de Jure intret, ſecus vero ubi pro ut hic de Iure non
12 datur, ut bene reſpondit *Rota in dicta Auximana, ſeu Camerinen. Fideicommiſſi* 16. *Junii* 1711. §. *Quin coram me.*

Firmata igitur ex hactenus deductis majori proximioritate Conſtantiæ, & Lucretiæ reſpectu Equitis Franciſci Fratris ultimi maſculi de linea maſculina Planciana, & per conſequens earum favore adſtipulantibus omnibus Juris regulis, & voluntate Pomponiæ Teſtatricis prælativum aditum ſternentibus eiſdem fœminis pro ejus fideicommiſſaria hæreditate aſſequenda Domini *negative*, ut ſupra reſpondere cenſuerunt ad excluſionem Lauretę in anteacta Inſtantia coram R.P.D. meo Criſpo in concurſu tantum Comitis Angeli de Lucatellis filii ipſius Conſtantiæ auditæ utraque parte informante, & jura ſua viriliter propugnante.

FRISINGEN. DECANATUS ET CURÆ.

Lunæ 10. *Maii* 1717.

ARGUMENTUM.

Animarum cura cum duplicis ſit ſpeciei ideo in hac deciſione binas has ſpecies late diſſeruntur; & firmatur quæ ſpecies ad Parochum actu exercentem ſpectat, quæ vero ad Capitulum, & Decanum.

SUMMARIUM.

1 *Cura animarum duplicis eſt ſpeciei, & quæ ſint iſtæ ſpecies*, & n. 2. cum ſeqq.

3 *Dictio* - Et - *poſita inter genus, & ſpeciem quid importet.*

4 *Cura Juriſdictionalis ſolum reſpicit animadverſionem in Clericos, quoad ea, quæ concernunt Divinum Cultum.*

5 *Incompatibile eſt quod duo Parochi ſint in eadem Eccleſia*, & n. 10.

6 *Parochus debet eſſe Communis tam Clericorum, quam Laicorum*, & n. ſeqq.

7 *Suppreſſio tituli, & unio ex quibus excludatur.*

Digitized by Google

8 *Verbum* - pertineat - *ſingulare, facultatum ſingularitatem excludit.*

9 *Nomine* Populi, & Parochianorum *venit etiam Clerus.*

11 *Clauſula* - ut prius - *adjecta in Conſtitutionibus Apoſtolicis quid importet.*

12 *Obſervantia ſubſecuta multum inſervit pro interpretatione verborum dubiorum Apoſtolicarum Conſtitutionum.*

13 *Ex multiplicitate actuum reſultat obſervantia.*

14 *Negativa coarctata, ex quibus implicite arguatur ex teſtium depoſitione*, & n. 15. & ſeq.

16 *Decretum irritans non excludit obſervantiam interpretativam.*

17 *Pro obſervantia interpretativa non requiritur quod aliquid in contrarium factum non fuerit ſed ſat eſt, quod ut plurimum ita fuerit practicatum.*

18 *Actus metu extortus, & contradictus adimere nequit vim obſervantiæ.*

19 *Ilatio fieri nequit ab obſervantia unius Eccleſiæ ad aliam obſervantiam.*

20 *Parochorum examen quomodo, & a quibus, juxta Conciliarem diſpoſitionem ſit faciendum*, & n. ſeqq.

DECISIO DCCCVII.

Eccleſia Parochialis Beatæ Mariæ Virginis Monachii de Jurepatronatus Sereniſſimæ Electoralis Domus Bavaricæ, quæ antiquitus tam in ordine ad Curam Animarum Cleri, Populi, omniumque Parochianorum, quam circa reliqua omnia Curam Animarum concernentia regebatur per Presbyterum Sæcularem *Rectorem, ſeu Plebanum* nuncupatum. Anno 1493. per ſanctæ memoriæ Alexandrum VI. ad petitionem, & inſtantiam glorioſæ memoriæ Alberti tunc utriuſque Bavariç Ducis erecta extitit in Collegiatam, ibique ex ſuppreſſione trium Canonicatuum, & duarum Dignitatum Eccleſię Ruralis Sancti Arſacis, necnon aliorum duorum Canonicatuum, & totidem Dignitatum alterius Ruralis Eccleſiæ Sancti Sixti Friſingen. Diœceſis erecti fuerunt tam Præpoſitura pro Pręposito, quam Decanatus pro Decano, & nonnulli Canonicatus, & Præbendæ, Juſque inſuper præſentandi tam ad dictas Dignitates, quam ad prædictos Canonicatus prælaudato Duci Alberto, ejuſque Succeſſoribus in infinitum reſervavit, & de illorum Jurepatronatus eſſe voluit, & demandavit.

Ulterius ad tollendum quaſcumque controverſias, & diſſidia, quæ inter Præpoſitum, Decanum, & Capitulum ipſius erectæ Eccleſiæ, & illius pro tempore Rectorem Plebanum nuncupatum *pręmiſſorum occaſione* exoriri potuiſſent, ita provide ſtatuit, & demandavit ſub his verbis = *Præterea ad obviandum differentiis, quæ inter Præpoſitum, Decanum, & Capitulum ipſius erectæ Eccleſię, & illius pro tempore exiſtentem Rectorem Plebanum nuncupatum*, præmiſſorum occaſione *ſuboriri poſſent auctoritate prædicta ſtatuimus, & ordinamus, quod circa Divinum Officium in ipſa erecta Eccleſia celebrandum provideatur, prout Juri, & rationi conſonum fuerit per eos, qui circa illa de Jure ſtatuere poſſunt &c.; Quodque Cura Animarum totius Cleri dictæ Eccleſiæ, illiuſque correctio (ſolo Præpoſito excepto) apud dictam Eccleſiam quantum ad Divinum Cultum attinet, ad Decanum pertineat; Cura vero Animarum Populi, ſeu Parochianorum ipſius Eccleſiæ apud Rectorem, ſeu Paſtorem prædictam, ut prius ſemper remaneat; Ipſeque Rector, qui pro tempore fuerit &c. locum, ſeu ſtallum in Choro ipſius Eccleſiæ immediate poſt Decanum ipſius vero Rectoris, Cappellani Cooperatoris nuncupati in Choro hujuſmodi immediate poſt Canonicos, & ante alios ipſius Eccleſiæ Cappellanos habeant, non obſtantibus pręmiſſis, ac Conſtitutionibus.*

Conſentanee ad Bullam prædictam Decani pro tempore ſupra enunciatæ Eccleſiæ Curam Animarum Cleri circa ea, quæ Forum Juriſdictionale, ac morum correctionem concernunt habuerunt; Rectores vero, ſeu Plebani Curam Animarum Cleri, Populi, omniumque Parochianorum quoad ea, quæ ad Forum Pœnitentiale, & adminiſtrationem Sacramentorum ſpectant, pacifice, ac abſque ulla controverſia ſemper adminiſtrarunt, ac exercuerunt, prout etiam de præſenti habet, ac exercet Joannes Jacobus a Delling modernus Rector, & ad eamdem Curam uſque de anno 1708. receptus, & approbatus a Celſiſſimo, & Reverendiſſimo Epiſcopo Friſingæ.

Aſt pręfata Bullæ litterę, & conſtanti obſervantia non obſtante, vacato de anno 1693. Decanatu prædictę Eccleſiæ Collegiatæ pręſentatus ad illum fuit Martinus Conſtantes de Weſtemburg, qui ſucceſſive obtenta a Capitulo pręfatę Eccleſiæ tamquam Ordinario Collatore debita Inſtitutione, illius poſſeſſionem nactus fuit, & poſtquam fere pacifice per triennium in eadem permanſit, monitus fuit a prælaudato Epiſcopo Friſingæ de anno 1696. ad ſe coram ipſo ſubiiciendum examini ad formam Conciliaris diſpoſitionis præſcriptæ *in cap. 18. ſeſſ. 24. de ref.*, ſub eo ſuppoſito, quod Decanatui pręditæ Eccleſiæ annexa eſſet Cura Animarum Fori pœnitentialis; Verum quia non ſubſiſtebat, quod Decanatui onus dictæ prætenſæ Curæ annexum foret, idem Decanus comparere renuit & adverſus dictum præceptum ſibi præſentatum, ad Sanctam Sedem appellavit; Cujus virtute devoluta Cauſa ad Curiam, eaque ex integro delegata noſtro Sacro Auditorio diſputatum opportunum remanſit Dubium coram Reverendiſſimo Molines, tunc temporis emeritiſſimo Decano, nunc autem Supremo Hyſpaniarum Inquiſitore in locum

bo-

bonę memorię Muti ſubrogato ſub diebus 27. Junii 1708., ac 12. Junii 1711., & præviis ſolitis Deciſionibus emanavit Sententia, per quam declaratum fuit = *Decanum teneri ſe ſubiicere examini coram Reverendiſſimo Ordinario, ob eoque approbationem recipere* = Quæ ſententia ſubinde in gradu appellationis in ſecunda Inſtantia coram R. P. D. meo Criſpo, adhuc ad Urbem non pervento remiſſoriali proceſſu compilando vigore Remiſſoriæ coram dicto Reverendiſſimo Molines conceſſæ cum ſolita clauſula - *non retardata* - prævia unica Deciſione ſub die 29. Februarii 1712., confirmationis robur obtinuit, in qua in gradu appellationis Commiſſionis Cauſa mihi directa, perventoque ad Urbem Proceſſu remiſſoriali, ſimulque ad Cauſam admiſſo pro ſuo Jure tuendo Parocho, ſive Rectore dictę Eccleſię in Audientia diei 24. Maii 1714. definiendum propoſui Dubium = *An ſententię Rotales ſint confirmandæ, vel infirmandæ, vel potius, quæ cura ſit penes Rectorem, ſeu Plebanum* = Et ob ſuffragiorum ſciſſuram nulla capta fuit reſolutio, ſolumque Reſcriptum fuit = *Iterum proponatur* = illiuſque facta ad normam prædicti Reſcripti repropoſitione ſub die 13. Maii 1715., eademque ex dicta ratione prodiit reſolutio cum ſolo, ut moris eſt, adiuncto, *ut viderent quintus, & ſextus*. Quocirca poſtquam per præfatas geminas propoſitiones Dubio marte hinc inde pugnatum fuit, tandem judicialis pręlii ſors in hodierna Audientia *quinto, & ſexto* ex Dominis Suffragium ferentibus inclinavit favore Decani, & Rectoris, PP. pręmiſſo dubio reſpondentibus - *Sententias eſſe infirmandas, & Curam etiam Cleri ſpectare ad Rectorem, ſeu Plebanum*.

Totum namque præcedentium Deciſionum fundamentum, quibus innixæ fuut ſententiæ Rotales unice ſtare viſum fuit in eo facti ſuppoſito, quod ex prælaudata Bulla Alexandri VI., in qua prænarrata Eccleſia Beatæ Mariæ Virginis Monachii, quæ tunc temporis erat Parochialis, & ſimplex Plebania erecta fuit in Collegiata, adſcripta fuiſſet Officio Decanatus Cura Sacramentalis Animarum Cleri, & hoc ad obviandum diſſidiis illis, quæ exoriri potuiſſent inter Præpoſitum, Decanum, Capitulum, & Rectorem, ſeu Plebanum pro tempore exiſtentem, ex illis Bullę verbis quod - *Cura Animarum totius Cleri dictæ Eccleſiæ, illiuſque correctio (ſolo Præpoſito excepto) apud dictam Eccleſiam, quantum ad Divinum Cultum attinet, ad Decanum pertineat* - Cura vero Animarum Populi, ſeu Parochianorum eiuſdem Eccleſiæ apud Rectorem, ſeu Paſtorem prędictę, ut prius ſemper remaneat.

Verum ex tenore Bullæ, pręſertim fulcito ex novis facti probationibus elicitis ex predicto Remiſſoriali Proceſſu, quę in retroactis propoſitionibus tam coram Reverendiſſimo Molines, quam R. P. D. meo Criſpo non habebantur, contrarium Domini exiſtimarunt, pręmittendo, quod Cura Animarum duplicis eſt ſpeciei, altera, quæ dicitur ſtricta, & propria, & eſt, quę Jura Fori Sacramentalis, ſeu Pœnitentialis præſefert; Alia vero larga, ſeu impropria, & eſt, quæ pertinet ad Forum exterius, & Juriſdictionale, & quæ pure verſatur circa
1 Cultum Divinum, juxta diſtinctionem communiter receptam, de qua *Barboſ. de Offic. Paroch. par. prima cap. 2. n. 47., Garz. de Benefic. part. prima cap. 6. n. 6., Lotter. de re Beneficiar. lib. primo quæſt. 20. nu. 16. & ſeqq. part. 2. diverſ.*

Ex dicta autem diſtinctione undique recepta neceſſario ſequebatur, quod Papa committendo Decano Curam Animarum Cleri ſub illis verbis - *Quod Cura Animarum totius Cleri dictæ Eccleſiæ, illiuſque Correctio (ſolo Præpoſito excepto) apud dictam Eccleſiam quantum attinet ad Divinum Cultum, ad Decanum pertineat; Cura vero Animarum Populi, ſeu Parochianorum ejuſdem Eccleſiæ apud Rectorem, ſeu Paſtorem prædictum, ut prius ſemper remaneat* - Curam tantum illam Juriſdictionalem, & Correctionalem, quæ pertinet ad Forum exterius tribuerit, eo quia poſt expreſſionem illam Curæ Animarum, immediate ſubdidit verba illa *Illiuſque correctio apud dictam Eccleſiam quantum ad Divinum Cultum attinet*; quæ adamuſſim explicant ſpeciem illam Curæ Animarum, quæ pertinet ad Forum exterius, & tribuit poteſtatem correctionalem per modum domeſticæ Juriſdictionis intus Eccleſiam contra aliquem de Clero, qui deficiat in ſervitio Eccleſiæ, & Divino Cultu, juxta
2 ea, quę plene firmavit *Rota in Dertbuſen. Juriſdictionis ſuper lævibus 5. Februarii 1696. §. Militat, & §. Tum denique coram bonæ memoriæ Pio, & in Illerden. Iuriſdictionis, ſeu Iuris mulctandi 23. Ianuarii 1702. §. Licet enim, & ſeqq. coram bo. mem. Muto.*

Abſque eo quod verba illa - *illiuſque correctio* - accipi potuerint in ſenſu mere extenſivo, & ampliativo, quaſi quod Papa voluerit concedere Decano Curam Cleri tam Sacramentalem, quam Juriſdictionalem, ut innuunt contrariæ Deciſiones. Siquidem cum verbum - *Cura* - ſe habeat tanquam genus complectens ſub ſe duplicem ſpeciem poteſtatis Spiritualis, tam ſcilicet illam, quæ dicitur Fori pœnitentialis, quam alteram, quę appellatur Juriſdictionalis, ut ſupra probatum fuit, inde oritur, quod ſi Papa poſt expreſſum terminum generalem *Curæ*, immediate per particulam - *Et* - ſubjunxit ſpeciem ejuſdem Curæ, nempe *correctionem morum apud Eccle-*

*cleſiam , & quantum attinet ad Divinum Cul-
tum* , dictio - *Et* - non poteſt ſtare , nec in-
telligi in ſenſu augumentativo , & declara-
tivo , quia ubi eadem dictio poſita eſt inter
genus , & ſpeciem , ſemper ſtare dicitur li-
mitative , & expoſitive ad genus præcedens,
3 & ex potentia ſubjectæ materiæ reſolvitur in
dictionem declarativam - I*deſt* - ut commu-
niter probant *Bartol. in leg. Si* Is , *qui ducen-
ta §. Verum n. 5. ff. de reb. dub., Barboſ.dict.
110. n. 27., & 36., Gonzal. ad regul.8., Can-
cell. gloſſ. 3. n.9., & 10., Adden. ad Buratt.
dec. 297. n. 16.* , *Rota dec. 38. n. 12. part. 6.
dec. 173. n.35.par.7.dec. 181. n. 22. par. 11.
& dec. 251. n. 47. par. 19. Recent.*

Quæ intelligentia eo magis Dominis ar-
ridebat per illa verba , quæ immediate in
præfata Bulla ſubſequuntur , per quæ exci-
pitur Perſona Præpoſiti , ibi - (*Solo Præpoſi-
to excepto*) quæ exceptuatio interſecativa
orationis quemadmodum excludit Perſo-
nam Præpoſiti ab Animarum Cura , Deca-
no commiſſa , ita etiam manifeſte oſtende-
bat , quod Papa ſenſerit de Cura ſola Juriſ-
dictionali , a qua proprium erat excipere
Præpoſitum , qui eſt prima Dignitas in dicta
Collegiata , nec juſtum erat ut ſubeſſe de-
beret correctioni Decani , qui eſt Dignitas
inferior , quando e converſo improprium
fuiſſet eumdem Præpoſitum excipere a Cura
Sacramentali , quia vel debuiſſet remanere
Acephalus , vel ſubjectus inferiori , nempe
Rectori Plebano , quod eſſet abſurdiſſimum,
dum *Corpus Cleri* gubernaretur a digniori
Parocho , nempe a Decano , & *Caput ipſius
Cleri* ab inferiori videlicet Rectore Ple-
bano.

Prout pariter per alia immediate ſubſe-
quentia verba , per quæ Papa declaravit,
Curam Animarum Cleri pertinere ad De-
canum - *Apud dictam Eccleſiam , & quantum
ad Divinum Cultum attinet* - Quę verba apud
dictam Eccleſiam quemadmodum probant ,
quod Cura tributa Decano reſtricta ſit in-
tra ſepta Eccleſiæ Collegiatę per illam di-
ctionem - *apud* - quæ eſt indicativa localita-
tis juxta firmata per *Barboſ. de Dictionibus
dict.40.n.3.*, ita nentiquam conveniunt Cu-
rę Sacramentali , quæ non ſolum exercenda
eſt penes Eccleſiam , ſed etiam extra illam,
& præciſe in Domibus , ubi degunt Perſo-
næ , & non ſolum in attinentibus ad Divi-
num Cultum , ſed etiam , & magis princi-
paliter ad Forum pœnitentiale , ſed tan-
tummodo Curæ Juriſdictionali , quæ ſola
reſpicit animadverſionem in Clericos quoad
4 ea , quæ concernunt Divinum Cultum in
ipſa Eccleſia , ad *Text. in cap. Perlectis verſ.
Archipresbyter diſt. 25. cap. primo , & duo-
bus ſeqq. de Offic. Archipresb.* , *Azor. Inſtit.
moral. par.2. lib. 3. cap. 15. quæſt. 3.. & cap.
17. quæſt. 1.* , *Barboſ.de Jur. Eccleſ. Univerſ.
lib.1. cap.26. n. 1., & 2., Rot. dec. 191. n. 3.
coram Merlino* .

Omniſque ceſſare compenſa fuit diffi-
cultas , ponderando , quod Papa in ſæpefa-
ta Bulla ordinaverat , quod Cura Anima-
rum Populi , ſeu Parochianorum apud - *Re-
ctorem , ut prius ſemper remanere debeat* ; Un-
de ſi ſubſiſteret intelligentia contraria, quod
etiam Decanus eamdem Curam quoad Cle-
rum obtineret , non ſolum duo extitiſſent
5 conſtituti Parochi in eadem Eccleſia , quod
eſſe incompatibile abſurdum probant *Text.
in Canon. in apibus 7. quæſt. prima , Canon.
Quod priori 13. quæſt. prima , Canon.
In unaquaque 21. quæſt.3.*, *Innoc. in cap. Pru-
dentiam 29., ibique Bero n.46. de Offic. De-
legat.*, *Lotter. de Re Benefic. lib. primo quæſt.
20. n. 120. Marga de Benefic. quæſt.2.n.351.,
Panimoll. dec.5.annot. prima n.9., Rota coram
Coccino dec. 81.n.primo, & in Recent.dec.90.
num.primo , & ſequent.part.* 16.; Sed quod
magis eſt , Cura juxta literam Bullæ , &
mentem Papæ non remanſiſſet , *ut prius*
in Plebano , ſive Rectore in ſui integritate,
& pertinentia , ſed diminuta , & diviſa cum
Decano ; ideoque concludendum videtur ,
quod ſi eadem Cura ex Bulla , litera , &
mente Papæ remanere debebat, ut prius
penes Rectorem , & Plebanum , eadem re-
manere debeat integra , *prout prius* erat ,
non autem diviſa inter Decanum , & Re-
ctorem , ne Rector , qui antea Parochus
totius Populi exiſtebat , amiſerit integrita-
tem ſuæ Plebaniæ , & evaſerit cum maxima
monſtruoſitate Parochus Laicorum tan-
6 tum , ut in ſpecie advertit *Rot.cor. Emerix.
Jun. dec.1025. n.14., & in Recent.dec.40.n.2.
ad 6.par.18.*

Potiſſime quando abſurdum præfatum
duorum Parochorum in eadem Eccleſia
evitari non valet ſub ea reſponſione , cum
qua pertranſire videntur præcedentes con-
trariæ Deciſiones , quod ex erectione præ-
laudatæ Eccleſiæ Parochialis in Collegia-
tam, proprietas Iurium Parochialium tran-
ſiverit in Capitulum , parumque exercitium
commiſſum fuerit duobus , nempe Decano,
& Rectori , quia hoc potuiſſet procedere ,
quando Papa erigendo Eccleſiam Parochia-
lem in Collegiatam , Titulum Parochia-
lem ſuppreſſiſſet , curamve Capitulo univiſſet,
ſed non vero quando tam quoad Titulum ,
& proprietatem , quam quoad exercitium
reliquit Rectori , & quod probatur tam per
7 dictam clauſulam *ut prius* , quam etiam ex
eo , quod Rectores abinde citra Curam ſem-
per habuerunt in titulum perpetuum cum
amplo Populi regimine , quæ omnia ſup-
preſſionem tituli , & unionem excludunt ,
ad firmata per *Turricell.de union.cap.1.n.27.
& 28., Gonzal. ad regul. 8.gloſſ. 5. §. 7.
num. 7.* , *Rota coram Ottbobon. deciſ.* 119.
n. 7.

nu. 7., & 9. *coram Emerix Jun. deciſ.* 1279. *num.* 12.

Minime referente, quod tot incompatibilitates, & abſurdi Teſtes ſaltem declinari valeant ſub ea animadverſione, quod exceptio Præpoſiti, & alia verba reſpicientia Divinum Cultum apud ipſam Eccleſiam referenda quidem ſint ad Curam Juriſdictionalem, ſed non limitent tamen, nec reſtringant Curam pœnitentialem, quarum utraque tributa fuit per Bullam Decano. Quoniam interpretatio iſta vim facit literæ, nec tollit abſurda, quæ ex illa conſequerentur, Litera enim non poteſt verificari de aſſerta duplici facultate tributa Decano in Foro Pœnitentiali, & externo, non ſolum quia unica eſt oratio, quæ regitur ab illo unico
8 verbo = *pertineat*; quod tanquam ſingulare, facultatum ſingularitatem excludit, ut firmavit *Rota coram Ludoviſio deciſ.* 433. *n.* 7., *cor. Emerix Junior. dec.* 1325. *n.* 19., & *in Recentior. dec.* 252. *num.* 10. *part.* 19., ſed etiam quia eſt prorſus incompatibile tum cum littera, tum cum mente Papæ, quod Cura Animarum Populi, ſeu Parochianorum, quorum appellatione venit etiam Clerus, ut
9 bene tradunt *Dec. in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ* 10. *n.* 39., & *ſeqq. de Conſtit.*, *Rebuff. de verbor. ſignificat. pag. mihi* 671. *col. prima verſic.* & *Plebs*, *Valaſc. conſult.* 100. *n.* 5. & *ſeqq.*, lateque firmatum fuit in *Romana Juris tumulandi* 20. *Februarii* 1702., & in ejus confirmatoria 5. *Martii* 1703. *coram Eminentiſſimo Priolo*, pertineat vigore dictæ Bullæ = *ut prius* = ad Rectorem, ſeu Plebanum; Et quod poſtmodum eam dividere, & dimidiare intellexerit cum ipſo Decano, quod & Tertio præjudicium irrogaret, & monſtruoſum eſſet, quia cum Clerus Collegiatæ non vivat in aliquo Clauſtro, ſed ſparſim motam trahat, nedum in locis Parochiæ, de qua agitur, ſed etiam intra fines aliarum Parochiarum, ſequeretur, quod inauditis aliis Parochis Monachii ab iſtis Juriſdictio in proprios Parochianos ablata fuiſſet, atque ulterius duo Parochi monſtruoſe in una, eademque Familia, ſeu Domo Sacramenta miniſtrarent contra omnem communem uſum, & maxima cum confuſione, quam in hac materia omnino evitandam eſſe præcepit Sacroſan-
10 cta Tridentina Synodus, juxta optime animadverſa per *Cardinalem de Luca in adnotat. ad dict. Concil. diſt.* 8. *num.* 3. *verſic. ut Oves earum*, & *proprium agnoſcant Paſtores*.

Ut ergo tot evitentur abſurditates, & exorbitantiæ, omniaq; ad debitam, armonicam conſonantiam redigantur; neceſſe eſt dicere, quod naturalis, & obvius ſenſus Bullæ alius non fuerit, quam tribuendi Decano Curam Juriſdictionalem Cleri Collegiatæ excluſive ad Rectorem, huic vero præſervandi Curam Fori pœnitentialis = *prout prius* = habebat cum tota ſui integritate, & pertinentia: Tali enim pacto evitatur reſiſtentia litteræ Bullæ, ex eo quia Rectori remanet Cura Sacramentalis, & ſuper qua Papa per illam dictionem = *ut prius* = implicite faſſus fuit, nihil velle innovare; Decano vero datur poteſtas illa, quæ eſt conformis
11 Sacris Canonibus, & præſertim univerſali Germaniæ conſuetudini, de qua plene docent *Joannes Dartis de Benef. fol.* 18. *verſic. de Decano*, *Pirbing. in Jus Canon. lib.* 1. *tit.* 24. §. 1. *in fine verſic. Cæterum de offic. Archipresb.*, *Layman. in Jus Canon. lib. primo tit.* 6. *cap.* 40. *n.* 2. *de election.*, & evitatur, quod Papa tribuendo Decano Curam Fori pœnitentialis tot abſurda, & monſtruoſitates exoriantur contra omnem Juris præſumptionem, & veriſimilitudinem.

Tantoque fortius, quia mens Papæ tali præſcripta methodo Decano tribuebat, quod illi de Jure competebat juxta prælaudatam conſuetudinem totius Germaniæ, & eodem tempore occurrebat, prout ipſe proteſtatus fuit in eadem Bulla jurgiis illis, quæ exoriri alias valuiſſent inter Præpoſitum, Decanum, & Capitulum ex una, & Rectorem, ſive Plebanum ex altera, ex eo quia Parochus uti Eccleſiæ Dominus prætendere potuiſſet poteſtatem Juriſdictionalem ſupra Clerum, alioſque de Capitulo tanquam ejus Eccleſiæ Parochiali aggregatos, & ex eadem ratione præcedentiam ſupra illos, & proinde Papa ad obviandum differentiis, & controverſiis iſtis provide ſtatuit, quod Cura, & correctio Cleri in illis, quæ ad Divinum cultum apud ipſam Eccleſiam attinebant, ad Decanum ſpectarent; ea vero, quæ ad Curam Sacramentalem Populi, & Parochianorum pertinebant, ſemper = *ut prius* = remanerent apud ipſum Rectorem, cui ſubinde aſſignavit locum in Choro immediate poſt Decanum, ut illum ſubordinaret Capitulo, ejuſque Decano in his, quæ reſpiciebant Juriſdictionem apud ipſam Eccleſiam, & ad Divinum cultum attinebant.

Hæc, quæ de per ſe, quando etiam omnimodam claritatem non haberent, ex ſola lectura Bullæ, & mente Papæ in linea perfectæ claritatis illa ponebat ſubſequuta obſervantia, quæ ab ipſo primordio electionis dictæ Collegiatæ inconcuſſe in ea viguit, ac viget; Ab eo enim tempore nullus ex Decanis dictæ Eccleſiæ exercuit Curam Animarum, & Cleri quoad Forum pœnitentiale, & poteſtatem Ordinis ligandi, & ſolvendi in Foro Pœnitentiali, ſed ſola dicta Cura tam Cleri, quam Populi fuit ſemper adminiſtrata a ſolo Rectore, illiuſque Cooperatoribus, ut diſſerte deponunt trigintaduo Teſtes nuper formiter examinati; Unde hæc obſervantia, quæ etſi plurimum in omni materia attendi debeat, tanquam optima rerum interpres

ex

ex vulgatis Juribus, potiſſimnm tamen at-
tendenda venit ad effectum interprętandi
12 dubia verba pręfatæ Bullę, cum Apoſtolicæ
Conſtitutiones ſemper intelligi debeant eo
modo, quo fuerunt obſervatæ, *Rota coram
Merlin. deeiſ.154. num.3. coram Emerix Iu-
nior. deeiſ.296. n.13., & deeiſ.1342. num.6,
in recen. dec.300. n.29. part.12., & dec.319.
n.3.par.15.* & magis præciſe *Panimoll. dec.5.
annot.2. num.1., Rota coram Celſo dec.135.
num.2., in recent. deeiſ.419. num.5., & 6.
part.1.*

In nihilo relevante, quod Teſtes prædicti
aſſeroerint, nullam habere notitiam natu-
ræ, & qualitatis Decanatus, & in eorum de-
poſitionibus negativam non coarctaverint;
Siquidem reſpectu primæ partis obiecti re-
ſpondebatur, quod Teſtes inducti ad effe-
ctum probandi obſervantiam ex actibus ex-
trinſecis, & cadentibus ſub ſenſu, non eſt
neceſſe, quod habeant notitiam qualitatis
Beneficii, ſed ſat eſt, quod deponant ſuper
eo, quod ipſi viderunt circa exercitium di-
ctorum actuum, ex quorum multiplicitate
13 reſultat obſervantia, *Rota coram Martino
Andrea dec.54. n.15., & dec.502. n.3. part.
15. recen.*

Reſpectu vero ſecundæ partis obiecti cnm
omnes Teſtes viſi ſint informati, & conti-
nuo verſati in ipſa Eccleſia, & concorditer
deponant ſemper vidiſſe, Curam Anima-
rum Cleri fuiſſe quod Sacramentalia exer-
citam a ſolo Parocho, ejuſque Cooperato-
ribus, non autem a Decano, in hac eorum
depoſitione implicite contineri dicitur nega-
tiva coarctata, licet non ſubdant, qnod ali-
14 ter fieri non potuerit, quin ipſi hoc ſcive-
rint, *Card. de Luca de Iudic. diſc.32. n.65.,
Farinac. de Teſtib. quæſt.65. n. 215., Rota
coram Card. Cerro deeiſ.508. num.10., &
in recent. deeiſ.380. num.15., & 16.par.11.*

Pręcipue quia Teſtes prędicti deponunt
numquam vidiſſe, ac audiviſſe etiam a
Majoribus ſuis, quod Decani pro tempore
exercuerint aliquem actum Parochialem in
Clerum Eccleſię; Unde cum deponant ne-
dum de affirmativa reſpectu Rectoris, ſed
etiam de negativa in ordine ad Decanum,
utique magis clare obſervantiam probare
15 non poſſe videbatur, etiamſi non expri-
merent formalitatem illam, quod aliter
fieri non potuerit, *Adden. ad Gregor. deciſ.
325. num.27., Rota coram Bich. dec.522.
n.16.*

Addito, quod nullus exadverſo fuit exhi-
bitus actus contrarius, & tamen ſi verum
eſſet, quod Decani Curam Sacramentalem
exercuerint in Clerum, potuiſſet facillime
Ordinarius hóc oſtendere, exhibendo Inſti-
tutiones auctorizabiles conceſſas Decanis,
libros Viſitationum Eccleſiæ, aliaque ſimi-
lia documenta comprobantia ſtatum Paro-
chialitatis dictæ Eccleſiæ, quorum innume-
ra, ſpatio duorum Sæculorum, quot inter-
cedunt ab erectione Eccleſiæ in Collegiatam
debereut exiſtere in Archivio Epiſcopalis;
ut in puncto dixit *Rota dec.380. n.20. & 21.
part.5. recen.*, & ad rem advertit etiam *Rota
in Gerunden. Capituli 9. Martii 1703. §.For-
tius cor. bo. me. Omanna.*

Reſponſioue non attenta, quod adverſus
Bullam Apoſtolicam munitam Decreto irri-
tanti non admittatur obſervantia contraria,
quia obiectnm procederet, ubi verſaremur
in terminis obſervantię præſcriptivę directe
adverſativæ diſpoſitioni claræ, & indubitate
prędictæ Bullæ, ſed ſecus eſt, ubi obſervan-
tia, prout hic, allegatur pro declaratione,
& interpretatione diſpoſitionis dubię, quia
16 Decretum irritans hanc obſervantiam in-
terprætativam non excludit, *Card. de Luc.
de Benefic. diſc.60. n.19., & de Paroch. diſc.
15. n.5., Rota coram Bich. deciſ.203. n.15.
& ſeqq., & coram Penting. deciſ.219. n.8.*

Nequaquam adverſante illo unico actu
examinis ſequuto de anno 1651. in perſo-
nam Joannis Kellers, tum quia dictus actus
tanquam unicus obſtare non poterat omni-
bus ſupradictis, neque aptus eſt deſtruere
obſervantiam interprætativam, pro qua
non requiritur, quod aliquid in contrarium
17 factum non fuerit, ſed ſat eſt, quod ut plu-
rimum ita extiterit practicatum *Menoch.
conſ.75. n.66. lib. primo, Rota coram Dunoz-
zet. Iun. deeiſ.260. n.11. verſ. quia materia
interprætativa*; Tum quia ille fuit meticu-
loſus ob comminationem Cenſurarum, nec
Decanus eidem acquievit, aut devenit ad
actuale exercitium Curæ Sacramentalis, &
ideo tanqnam actus metu extortus, ineffe-
ctuatus, & contradictus, in nulla conſide-
ratione haberi potuit ad effectum adimendi
18 litteram Bullæ, mentem Papæ, & ſupra-
dictam obſervantiam tanto temporis decur-
ſu continuatam, ut omiſſis generalibus in
puncto reſpondit *Rota cor. Ludoviſ. dec.383.
n.14., & 15.*; Conſulto prętermiſſis aliis ap-
probationibus ab eodem Ordinario conceſſis
variis aliarum Eccleſiarum Decanis, quia
ab obſervantia unius Eccleſiæ nullo modo
19 valet illatio ad obſervantiam alterius di-
verſæ, *Rot. coram Emerix Iun. deeiſ.407. n.6.
& in recen. dec.304. num.9. part.12., & in
Pampilonen. manuten. 10. Maii 1706. §. Neque
alterum coram bo. me Caffarello.*

Quibus ita conſtabilitis ea emergebat Ju-
ris conſequentia favore Decani, quod cum
cura illa, quæ per Bullam Alexandrinam
eidem fuit adſcripta, non ſit Cura Sacra-
mentalis Animarum, & Fori pœnitentialis,
ſed tantum juriſdictionalis, & Fori externi,
20 nullum examen ſubire teneatur coram Or-
dinario ad formam prænarratæ diſpoſitionis
Conciliaris, quod ſolum coram eo ſubiri
de-

deberet, quando eidem Officio propria Cura pœnitentialis eſſet annexa, ut bene tradunt *Garz. de Benefic. part. prima cap.6.n.6. Marga eodem tract. quæſt.22. dub. primo ſub. n.346.*

Agnoſcentes Defenſores Epiſcopi omni Jure eſſe deſtitutos in ſubſtinendo, quod Cura Sacramentalis Animarum reſideat penes Decanum, itaut ejus intuitu examini coram Epiſcopo ſe ſubiicere teneatur, & optime etiam noſcentes, quod examen prædictum, nec minus tanquam de Beneficio ſimplici poterat ſubſtineri vigore diſpoſitionis Sacri
21 Concilii Tridentini *in ſeſſ.7. de refor. cap.13.* prout etiam agnovit *Rota in ſecunda Cauſæ Deciſione coram Reverendiſſimo Molines §. Cum autem*, novum hodie præſidium pro ſubſtinendo examine prædicto quærere ſtuduerunt
22 ab altera Conciliari diſpoſitione *ſeſſ.25. de refor. cap.9. §. Ad hæc*, in qua ſancitum extitit, ut in Beneficiis ſimplicibus de Jurepatronatus, quorum Inſtitutio ſpectat ad Inferiorem, prout hic debeant præſentati coram Epiſcopo examinari.

Aſt hoc novum motivum, quod eliminare ſatagebunt Defenſores ipſius Decani, ea reſponſione inter cœteras, quod diſpoſitio Conciliaris in *dicto cap.9. ſeſſ.25. de reformat.* locum ſibi vindicare non valeat in Iuribuspatronatus Supremorum Principum, quale eſt illud, de quo agitur, ex quo Sacrum Concilium per dictam diſpoſitionem non tantum non alteraverit præfata Jurepatronatus, ſed immo expreſſe prætervaverit & proinde quemadmodum ante Concilium præſentati ad Beneficia de Iurepatronatus, quorum Iuſtitutio pertinebat ad Inferiorem non ſubiacebant examini Epiſcoporum, ita pari modo nec hodie, quod per dictam Conciliarem diſpoſitionem nil quoad hæc genera Juriumpatronatus ſancitum fuerat; Verum Domini animadvertentes, quod Cauſa hæc in puro gradu appellationis eſſet mihi commiſſa, ſicuti in retroactis propoſitionibus coram Reverendiſſimo Molines, hoc motivum de cœtero deductum in nulla fuit habitum conſideratione, ita nec in præſentiarum de illo ſermonem habere authumarunt ſed Celſiſſimo Epiſcopo circa hoc ſua Iura reſervarunt in alio particulari Iudicio examinanda.

Et ita Partibus in acerrimo Contradictorio auditis poſt tres Cauſæ propoſitiones quinto, & ſexto ex Dominis ſuffragium ferentibus reſolutum fuit.

ROMANA LIBERATIONIS A MOLESTIIS.

Veneris 14. Maii 1717.

ARGUMENTO.

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Emptor ſi ſit moleſtatus ob ſcientiam oneris ſuper re empta impoſiti nequit actione ex empto contra venditorem ſe relevare.*
Poteſt tamen proponere actionem ex ſtipulatu, & quando iſta procedat n.2.
3 *Tranſactio ſi ſuper lite non ſit ſimpliciter, ſed ſuper re controverſa, quæ ex ſpeciali titulo tranſigenti concedatur, tunc evictio neceſſario præſtari debet.*
4 *Dictiones* - tam & quam - *quid importent.*
5 *Dictio* cujuslibet *quid præſeferat.*
6 *Argumentum a diſcretiva deſumptum eſt validiſſimum.*

DECISIO DCCCVIIII.

EX eiſdem rationibus, ex quibus tum coram R. P. D. meo Lancetta, tum coram Reverendiſſimo Aldrovando, tum demum die 26. Junii 1715. coram Eminentiſſimo Scotto conſtanter Sacra Rota putavit locum eſſe liberationi a moleſtiis paſſis ſuper Domo magna a Magdalena, ejuſque litis conſortibus ideoque relaxandum fore mandatum contra Bona hæreditaria Claudii Maoni, necnon procedendum eſſe ad ulteriora in executione ejuſdem mandati, rurſus Domini per me requiſiti ad formam reiteratæ Commiſſionis Signaturæ Iuſtitiæ adhæſerunt reſolutioni ſuſceptæ, & *procedendum ad ulteriorem legitimam* dixerunt.

Præſuppoſita namque generali, ampliſſimaque obligatione evictionis, & liberationis a moleſtiis promiſſa in quocumque caſu a Bernardina hærede Caroli Maoni favore Honorii Sabelli emptoris Domus Magnæ, a quo cauſam habet Magdalena, in planam conſequentiam exinde viſum fuit ſuccedere, quod licet Emptor moleſtatus ob ſcientiam oneris ſuper Domo impoſiti, non valuiſſet
1 actione ex empto contra Venditorem ſe relevare ad formam *Text. in l. ſi in venditione ff. de evict.*, obſtante in hoc caſu alterius *Textus* cenſura *in l. ſi fundum ſciens C. de evict.* poſſet tamen Jure proponere alteram actionem ex ſtipulatu, quæ procedit quandocumque vel evictio ſpecialiter cauta fuit, vel ejus promiſſio in prægnantia, & uni-
2 verſalitate expreſſorum evaſit incluſa, quemadmodum ex verbis ejuſdem *Text. in l. ſi fundum verſ. nec quidquam* advertunt *Bocc. conſil.24. nu.32., Mangil. de evict. quæſt.106. n.22., & 24. Rocc. diſput. Jur. cap.130. n.14. Rot. coram Danoz. Junior. dec.279. in fin.*, cum aliis latius deductis *in præcedentibus Deciſionibus, & ſignanter in prima 12. Maii 1710. §. Ne-*

Digitized by Google

1710. §. *Neque eum ſeq;. coram R. P. D. meo Lancetta*.

Quin officeret, quod talis amplitudo promiſſionis non reperiretur inter ea, quæ fuerant conventa inter Claudium Magnum, & Bartholomæum Quadri; Quoniam Magdalena Jus ſuum non dimittiebatur a Quadrio, ſed tantum a Bernardina Barberia, quæ potius impugnato contractu inito præcedenter cum Quadrio, poſtmodum tamquam Domina tranſegit cum Honorio, eique ceſſit, vendidit Domum magnam, de qua agitur, cum effrenatiſſima obligatione evictionis; Ea autem eſt natura tranſactionis, ut ſi interponatur non ſimpliciter ſuper lite cui renunciatur, ſed ſuper re controverſa, quæ ex ſpeciali titulo Tranſigenti cedatur, tunc præſtatio evictionis declinari nullatenus valeat, attento quod contractus in
3 ſui intrinſicitate veram continet naturam emptionis, & venditionis, prout ſequendo diſtinctionem *Bart. in l. ſi inter vos in fine Cod. commun. utriuſque Judic.*, docuerunt *Olea de ceſſ. Jur. tit. 6. quæſt. 7. n. 26., & 29. Urceol. de Tranſact. quæſt. 76. n.* 10., & advertit *Deciſio Eminentiſſimi Scotti* 26. *Junii* 1715. §. *Non obſtante*.

Sed ad quid indagare an, & quando tranſactio neceſſitatem præſtandæ evictionis inducat, quando ſub unico orationis contextu unicoque præfinito pretio in ſcut. 3000. Bernardina profeſſa fuit omnia, & ſingula ejus Iura tam ſuper Domo parva, Viridario, & Portone, quam ſuper Domo Magna, de qua agitur, cedere, renunciare, & reſpective vendere Honorio? Evidens enim ex hoc erat, quod pro Domo magna conſtituebatur inter cæteros titulos renuciationis, & ceſſionis, alter quoque titulus venditionis de ſui natura ſecumferens debitum evictionis, & nequaquam (ut perperam prætendebatur) coarctandus ad Domum parvam; Quoniam verbum illud *vendere* pro concluſione totius orationis poſitum, æqualiter omnia determinat, & quod magis eſt & Domus magna, & Domus parva fuerunt conjunctæ cum dictionibus *tam*, *et quam*, ſignificantibus, quod inter eas, nonniſi quam identificatio titulorum, & ſimilitudo, ſeu
4 æquiparatio æqualitatum intercedere poterant; ut ex *Text. in l. ſancimus C. de Teſtam.* notant *Surd. conſ. 317. n. 16.; et conſil. 401. n. 12., Menoch. conſ. 793. n. 2. & 23., Barboſ. tract. ver. dict. 400. n. 1.*

Et hinc eſt, quod non poterant evitari verba illa, a quibus promittebatur omnis, & quæcumque evictio generalis, & particularis pro Iuribus ceſſis, & cujuslibet ipſorum, prętextu, quod intelligi deberent congrua congruis referendo; Quoniam imo ceſſante diverſitate rerum, ob quam inter unam, & aliam conſiderari poſſet major, vel minor relationis congruitas, illa dictio diſtributiva *cujuslibet* perneceſſe complectebatur omnia, & ſingula Iura ceſſa, inter quæ Domus magna numerabatur, quemadmodum
5 animadvertunt *Cephal. conſ. 451. n. 55. 58., & 59. Decian. conſil. 44. n. 5. volum. 4. & idem Barboſ. tract. var. dict. 74. n. 1.*

Et quod magis eſt deveniendo rurſus Bernardina ad novam tranſactionem, Honorius in ſe aſſumpſit onus ſolvendi annuum Canonem dictę Domui infixum annuorum ſcutorum decem, necnon ei condonavit ſcut. 150. pro eiſdem Canonibus jam ſoluta, evidens ergo erat, quod in prima tranſactione Honorius non acceptaverat in ſe onus d. Canonis, & ſimiliter, quod non fuerat in eum tranſfuſum aliud onus Cenſus, pro quo inferuntur ſibi moleſtiæ, & pro quo in genere moleſtiarum, & promiſſæ evictionis, eadem prorſus ratio militabat ac in Canonibus, & ſi Honorius etiam Cenſum voluiſſet in ſecunda tranſactione in ſe aſſumere, id exprimere non omiſiſſet, quemadmodum fecerat de Cambio vulgato argumento diſcretivę deſumpto ex *Text. in l. unic. §. Sin autem C. de Caduc. Tollen.*

Et ita reliquis, quæ deducebantur ſignanter ſuper calculo valoris Domorum, & ſuper juſtitia pretii, utpote extraneis a preſenti inſpectione, & præcedenter ſublatis in præcedentibus prædictis deciſionibus, conſulto prætermiſſis, reſolutum fuit utraque &c.

COSTANTIEN. JURISDICTIONIS SUPER BONO JURE.

Veneris 4. Junii 1717.

ARGUMENTUM.

Quemadmodum Epiſcopus intentionem habet fundatam ſuper Jure exercendi ſuam Ordinariam Juriſdictionem in omnibus Monaſteriis, & in ipſis etiam regularibus exiſtentibus intra limites ſuæ Diœceſis ita ſi Monaſteria, & Regulares a præd. Ordinaria Epiſcopi Juriſdictione exemptionem prætendant, eam debeant plene, concludenter, & per omnia probationum genera demonſtrare, & privilegia exemptiva ab eis adducenda d. exemptionem literis cubitalibus inducere debeant alias ſat eſt Epiſcopo contra illos ſe tueri fundamento ſuæ intentionis a Juris diſpoſitione provenientis.

SUMMARIUM.

1 *Iuſtitia eſt conſtans, & perpetua voluntas Ius ſuum unicuique tribuendi.*

Et conſtans, ac perpetua dicitur eo ipſo, quo juſta eſt, ideoque in melius ſententiam ſuam variare licitum eſt n. 2.

Præſertim ſi factum ſit mutatum a quo Ius omne promanat n. 3.

4 *Iuris Conſultorum munus, & Officium ſit de jure*

jure tantum, non autem de facto reſpondere.

5 Omnes Epiſcopi habent fundatam intentionem in omnibus Eccleſiis, & Perſonis Eccleſiaſticis, ac etiam in Monaſteriis Regularium eorumque Perſonis, & bonis, & n.8. & ſeq.

6 Canon.4. Concilii Calcedonenſis fuit ſubinde ab aliis ſucceſſivis Conciliis confirmatum.

7 Ex quibus cauſis Regulares ab Ordinaria Epiſcoporum Jurisdictione fuere a Summis Pontificibus exempti.

9 Plura ſunt in Germania ſignanter Monaſteria, quæ de per ſe ſtant, diverſumque corpus conſtituunt, nec iſti ſunt Exempti ab Ordinaria Epiſcopi Iuriſdictione.

10 Exemptio Regularium a Juriſdictione Epiſcopi illos tantum tangit, qui in forma Reipublicæ ab eorum ſupremo capite reguntur, non autem, illi, qui per ſe vivunt, & Religionis caput non recognoſcunt.

11 Privilegia Exemptionum Regularium a Juriſdictione Epiſcopi uti odioſa non ſunt extendenda de caſu ad caſum.

12 Qualibet conditio Iuris etiam diſpoſitioni contraria adjici poteſt in Fundatione ad alliciendos Pios homines.

13 Bona de jure præſumuntur ſemper libera, allodialia, & exempta ab omni proprietate & directo dominio.

14 Bona data pro Fundatione novæ Eccleſiæ præſumuntur libera.

15 Conſenſus in una caſu expreſſus extendi nequit ad alium caſum.

16 Reſtitutio fieri debet in bonis ſimilibus, vel æquivalentibus non autem melioribus.

17 Subrogatus induit naturam illius in cujus locum ſubrogatur.

18 Eccleſiaſtica Iuriſdictio nil commune habet cum pactis temporale tantum bonorum dominium tangentibus.

19 Solis Fundatoribus licitum eſt legem exemptivam imponere Eccleſiis fundatis, non vero aliis, & n.20.

21 Nemo cum aliis comprahenſus, & copulatus ad imparia judicari debet.

22 Confirmatio addit robur, non vero ampliationem, & extenſionem actui confirmato,

23 Declarationi Fundationis ſtandum omnino eſt.

24 Nemo præſumitur cedere, vel amittere voluiſſe id quod habebat.

25 Ius ſtatuendi exemptionem excludit.

Et illud Epiſcopus non habet contra exemptos, ſed tantum in ſubditos.

26 Statutum Municipale quando dicatur legale.

27 Actus lite pendente affectate geſtus non eſt attendendus.

28 Statuti acceptatio ſuppoſita illius ſcientia ſemper præſumitur.

29 Privilegia exemptiva ſunt ſemper exhibenda ab illis, qui exemptionem prætendunt.

Et ſecundum quod continetur in illis judicandum eſt, n.30.

31 Exemptio concedi nunquam debet niſi Privilegia exemptionis ſint clara, & individua, & n.65.

Et ſi privilegia non ſunt clara ſtandum ſemper eſt pro exemptionis excluſione, n.32.

Nec ſufficiunt verba alium, & diverſum ſenſum excludentia, n.33.

34 Suſceptio ſub protectione S. Sedis nullam inducere valet exemptionem.

Et de Ratione, n.35.

Et ampliatur, & explicatur, n.36.

37 Protectio S. Sedis exemptionem neque activam, neque paſſivam inducere valet.

38 Ordinaria Iuriſdictio pro felici animarum regimine fuit Epiſcopis omnibus conceſſa.

39 Melior interpretatio circa competentiam exemptionis dari nequit quam ea, quæ provenit ab obſervantia, & praxi.

40 Incluſio unius non eſt excluſio alterius in eo qui habet Iuris aſſiſtentiam.

41 Verba - jure ordinario - quid importent.

42 A diverſis non fit illatio.

43 Particularis, & reſtricta delegatio officere nequit ordinariæ Epiſcopi Iuriſdictioni.

44 Facultas deputandi in Parochiis Vicarios, non eximit deputantes ab ordinaria Iuriſdictione Epiſcopi.

45 Exemptio quando dicatur ſubreptitiè, & obreptitiè obtenta.

46 Privilegia exemptiva uti odioſa pereunt, vel per non uſum, vel & multo fortius per uſum contrarium.

47 Obſervaatia contraria exemptioni ex quibus probata dicatur.

48 In Monaſterio exempto confirmatio electionis Abbatis ſpectat ad Sedem Apoſtolicam, in monaſterio autem non exempto ſpectat ad Ordinarium.

49 Probatio melior dari nequit, quam propria confeſſio.

50 Expenditur Text. in Cap. Ne Dei de Simon.

51 Jurata promiſſio obedientiam præſtandi Epiſcopo exemptionem excludit.

52 Suppoſita exemptione nequit Epiſcopus inquirere, & procedere contra Regulares.

53 Viſitatio Monaſterii ab Epiſcopo jure ordinario facta illius exemptionem excludit.

54 Non entis nullæ ſiat facultates.

55 Plus valet unicus actus favore Epiſcopi, quam mille illorum, qui exemptionem prætendunt.

56 Annatæ a non exemptis ſolvuntur Epiſcopo in ſignum ſubiectionis, ab exemptis vero Cammeræ Apoſtolicæ.

Quod procedit etiam in Cathedraticis, qui ſolvuntur in ſignum ſubiectionis, n.57.

58 Actus antiquus, æquivocus, & eliſus ab aliis poſterioribus favore Epiſcopi emiſſis nil penitus attendi meretur.

59 Documenta extracta ex privato Archivio Monaſterii favore illius non probant.

60 *Ultimus ſtatus ſemper prævalet aliis anterioribus actibus.*

61 *In conflictu publicorum actuum bis non vero Teſtibus fides eſt præſtanda*, & n. ſeq.

63 *Confeſſio jurata a Monaſterio emiſſa, circa carentiam privilegii exemptivi eſt valde attendenda.*

64 *Teſtes optime informati, & ſcientiæ cauſam reddentes, optime excludunt exemptionem.*

DECISIO DCCCIX.

ET ſi Juſtitia in abſtracto, & ratione eſſentię, & naturæ ſit ſuę conſtans, & per-
1 petua voluntas Jus ſuum unicuique tribuendi, ut ait Imperator *in §. primo Inſtitut. de Juſtit., & Jur.* in concreto tamen nihil prohibet, quin bonus, & juſtus Vir ſuam haud valeat variare ſententiam, quam prius male probaverat, abſque eo, quod conſtantem illam, & perpetuam voluntatem Jus ſuum unicuique tribuendi amittat, quæ ſemper conſtans, & perpetua dicitur hoc
2 ipſo, quod juſta eſt, ut bene animadvertit *Faber. de Iuriſprudentia tit. 2. de Juſtit., & Iur. princip. 4. illat. 9. confutat. prima fol. mihi 15.*, prçſertim quando, ut in præſenti themate contingit, pænitus mutato facti ſiſthemate, à quo Jus non ſolum oriri vulgatum
3 eſt apud Scribentes axioma *Leg. Si ex plagis in Clivo ff. ad Leg. Aquil.*, ſed etiam mori, ut teſtatur *Ancharan. conſil. 254. n. primo, Argel. de acquiren. poſſeſſion. quæſt. 2. artic. 4. n. 145.*, illam ex tali facti novitate variare neceſſe ſit, cum Iuriſconſultorum munus,
4 & officium ſit de Iure tantum, non autem de facto reſpondere *ad Text. in Leg. Idem eris in fine ff. de ſtat. homin.* Quod etſi prudentibus antiquis omnibus commune fuit, Scævolæ tamen multo familiarius, cujus elegantiſſima reſponſa fere omnia clauſulam illam habebant *ſecundum ea, quæ proponuntur*, ut appareret eum non de facto, ſed ad factum reſpondere; Unde nil mirum ſi ſecundum ea, quę propoſita fuere in hac Cauſa in audientia habita ſub die 13. Aprilis 1714. coram Eminentiſſimo Scotto tunc temporis noſtri Ordinis Pro-Decano, Rota cenſuerit reſcribere pro omnimoda paſſiva exemptione Abbatis, & Monachorum Monaſterii Creuzlingani etiam ad effectum viſitationis ad excluſionem Celſiſſimi, & Reverendiſſimi Antiſtitis Conſtantien., in cujus Diœceſi prçfatum Monaſterium ſitum reperitur, & quod poſtmodum in hodierna audientia evulgatæ deciſionis fundamentis, ex novo facto, & novis facti animadverſionibus pænitus ſubverſis, in contrariam abierit ſententiam, reſpondendo coram Me in locum prælaudati Eminentiſſimi Scotti ſubrogato - *Recedendum eſſe à deciſis* - & ſic redeundo ad originale dubium - *Non conſtare de exemptione Abbatis, & Monachorum Creuzligen. a Iuriſdictione Epiſcopi Conſtantienſis etiam reſpectu Viſitationis* - hujuſmodi modo diverſum Iudicium, ut Iuris eſt, ad novas Cauſæ rationes accommodatum interponendo, juxta monitum *Text. in Leg. Ut reſponſum 15. Cod. de Tranſact.*

Reſolutionis fundamentum ſubnixum fuit tam diſpoſitioni Juris communis, quam etiam centenarię, ac immemorabili conſuetudini, & obſervantiæ, juxta quam omnes Epiſcopi pro tempore Conſtantienſes cunctos Iuriſdictionis ordinariæ actus exercuere in hoc Monaſterium, Abbates, & Canonicos: Siquidem quod attinet ad Iuris aſſiſtentiam, exploratiſſimum eſt: Epiſcopos habere intentionem fundatam in omnibus Eccleſiis, & Perſonis Eccleſiaſticis proprię Diœceſis,
5 ac etiam in Monaſteriis Regularium, eorumque Perſonis, & Bonis, ut commemorat *Can. 4. Concilii Calcedonenſis ſub Divo Leone Primo relat. a Gratian. in Can. Quidem Monachi 18. quæſt. 2.*, & fit mentio in Concilio Aurelianenſi primo *in Can. Abbates 8. eadem Cauſa, & quæſt & Can. Monachi & Can. Monaſteria ibid. Rota dec. 238. n. 2. part. 1. Recent., & in Firmana* Jurisdictionis *ſuper modo Viſitandi 13.* Martii 1702. *coram Generali Hiſpaniarum* Inquiſitore.

Quod etſi prædicti Concilii decretum tanta veneratione, tantoque ſtudio ſuſceptum, & conſervatum fuerit, ut nullum pene Concilium à dicta celebrata Synodo Calcedonenſi habitum fuerit, in quo illud vel confirmatum, vel renovatum non le-
6 gatur, ut bene refert, *Van. Eſpen. in repagulo Canonico poſt part. 4. juris Eccleſ. univ. parte 2. cap. primo reg. 1. verſ. & quidem fol. mihi 359.* Nihilominus ex poſt Monachis, & Regularibus omnibus in Congregationem tamen redactis, non autem pro ſe ſtantibus, variis de Cauſis, & ſignanter vel ob Principum Supremorum ſupplicationes, vel ob egregia alicujus Clauſtralis Ordinis erga ſanctam Sedem merita, vel ob Ordinariorum nimiam ſævitiem a Summis Pontificibus ampliſſima ab ordinaria Epiſcoporum
7 Iuriſdictione conceſſa extitit emancipatio, ut refert, *Fagnan. in cap. nimis prava n. 4. de exceſſib. Prælat., Kokier. de Iuriſdict. Ordin. in exempt. quæſt. 17. par. 1. num. 25., Barboſ. alleg. 105. n. 3., & de Iur. Eccleſ. cap. 12., R̃mus Petra in Comment. ad Conſtit. Apoſtol. tom. primo Conſtit. prima Paſchalis Secundi n. 7., & 8. pag. mihi 355., & Rot. in dicta Firmana* Iuriſdictionis *13. Martii 1702. §. Et licet cor. R̃mo Mollnet.*

Non ſic tamen, quod præmiſſam favore Epiſcoporum regulam deſtruxerint, quia cum exemptiones præfatæ reverà non ſint niſi Privilegia contra prædictos Sacros Canones à Sancta Sede juſtis ex cauſis indulta,

hinc

Digitized by Google

hinc Summus Pontifex Bonifacius Octavus
in cap. 7. de Privil. in 6., etſic poſt ortum
prædictarum exemptionum, in eo expreſſe
ſancivit, quod de Iure communi Ordina-
riorum intentio ſit undique in Iure fundata
quoad Iuriſdictionem etiam contra Mona-
ſteria Regularium, & ipſos Regulares, niſi
8 ea excludatur per authentica documenta
prætenſam exemptionem præſeferentia, ut
etiam notat, *Van. Eſpen. dicta parte 2. pag.
359. verſ. hinc, & regula in fine, & tradidit
R̃mus Petra in Comment ad Conſtitut. Apoſtol.
ubi ſupra n. 39.*

Eoque facilius quando (ut in præſenti caſu)
agitur de aliquo Monaſterio Canonicorum
Regularium, quod non regitur ſub Gene-
rali, & Provincialibus univerſi Ordinis, ſed
de per ſe ſtat, diverſumque corpus conſti-
tuit a toto Ordine, ad terminos antiqui Iu-
ris Canonici, prout hujuſce Claſſis plura eſſe
9 Monaſteria ultra Montes, & ſignanter in
Germania, teſtantur, *Card. de Luca de
Regular. diſc. 28. n. 9.*, *Reverendiſſimus Pe-
tra ubi ſupra pag. 356. n. 12.* Quia præciſive in
hac hypotheſi ab aliquo peculiari exem-
ptionis Privilegio ipſi particulariter conceſ-
ſo, de Iure, vigore prędictarum exemptio-
num Regularibus omnibus indultarum, mi-
nime dici valet exemptum ab Ordinaria
Epiſcopi Iuriſdictione, a qua ſolum exem-
pti ſunt Regulares illi, qui in forma cujuſ-
dam Reipublicæ, ſeu per Conſtitutionem
Univerſitatis ab eorum Supremo Capite
reguntur, non autem illi, qui per ſe vivunt,
10 Supremumque Religionis Caput non reco-
gnoſcunt, ut bene tradunt. *Fagnan. in cap.
de Priore ſub n. 16. de appellat.* - ibi - *Primus
caſus non dubius eſt in Regularibus Monaſterio-
rum Epiſcopis ſubjectorum, prout ſunt plura
Abbatiæ, & Monaſteria in Germania, Belgio,
& Polonia in Congregationem non redacta,
quæ nulla potiuntur prærogativa exemptionis,
ſed Epiſcopis Diœceſanis ſunt ſubjecta, que-
madmodum erant Monaſteria omnia de Iure
veteri*, & concordat *Reverendiſſimus Petra
in Comment. ad Conſtit. Apoſtol. tom. 1. fol. 263.
n. 44., & ſeqq.*, *Roderic. quæſt. regul. cap. 29.
de Viſitat. Regul. §. Similiter n. 4.*, *Rota in
Vilven. Iuriſdictionis* 11. Iunii 1695. §. *Præ-
dictę enim cor. Reverendiſſimo dell'Olmo*; Abſ-
que eo quod nec ei ſuffragari valeant exem-
ptionum Privilegia Ordini in genere conceſ-
ſa, quia cum unionem non faciat cum
Religionis corpore, nec unicum corpus cum
ea conſtituat, ab eo, tamquam non mem-
brum, vires, ac Privilegiorum communi-
cationem haurire, non valet, ut egregie
proſequitur, *R̃mus Petra locis ſupra citatis
n. 45.*

Et profecto ſummo Jure, quia hujuſmo-
di Monaſteriis, & Regularibus ſingulariter,
& de per ſe viventibus inapplicabilia ſunt,
& incongrua præfata exemptionum Privi-
legia ſolum conceſſa Capitibus, ſeu Gene-
ralibus Regularium, & per conſequens,
uti odioſa non extenſibilia de caſu ad caſum
in præjudicium Epiſcoporum; ſignanter quia
ſi ſecundum canonicam Inſtitutionem a
propriis Epiſcopis viſitari non poſſent ad ef-
fectum exquirendi eorum Religionem, &
habitum, & ſi vita, & moribus ſint probi,
ac officio, & unanimitatis ſtudio ſoliciti a
lęviſſimis quoque, & pernicioſiſſimis acti-
bus cauti, ut cœnobiticam quietem, & vi-
tam decet, via ſterneretur multiplicibus
inconvenientibus, & abuſibus ſine ulla legi-
11 tima, & rationabili Cauſa. ut bene obſer-
vat, *Card. de Luca de Iuriſdict. diſc. 25. n. 9.*

Agnoſcentes Defenſores prędictorum Re-
gularium inſuperabilitatem præmiſſorum
fundamentorum, quia præſens quęſtio ver-
ſatur inter ipſos particulariter, & de per ſe
viventes in Monaſterio Creuzlingen. Ordi-
nis Sancti Auguſtini ſub Invocatione San-
ctorum Vlderici, & Aphræ, & Celſiſſi-
mum, & Reverendiſſimum Epiſcopum Con-
ſtantien., in cujus Diœceſi illud indubitan-
ter reperitur, convolabant, prout perege-
runt coram Eminentiſſimo Scotto, pro eo-
rum intentione fundanda ad oſtendendum
opportunum Privilegium, ſeu aliud ei æqui-
valens documentum, illis prætenſam paſ-
ſivam exemptionem indulgens, & quod
primario deſumere ſatagebant ex Inſtru-
mento ex lege fundationis ſecutę uſque de
anno 1129., in quo duplex fundando ſup-
poſitum, & quod Monaſterium prædictum
fundatum, & erectum fuerit non per Ul-
dericum tunc temporis Conſtantienſem An-
tiſtitem, ſed per glor. memor. Henricum
Tertium de ſuis propriis Bonis, & effecti-
bus, & quod in eo expreſſe pacta fuerit prę-
tenſa exemptio paſſiva ab Imperio, & Iu-
riſdictione Ordinarii, pro ea impavide con-
cludebant ex clara regula, quod quęlibet
conditio etiam Iuris diſpoſitioni contraria
in limine fundationis adiici poſſit, & ſervan-
da veniat ex Sacrorum Canonum indul-
gentia ad Laicorum pias liberalitates alli-
ciendas, ad hujuſmodi, & ſimilia pia ope-
12 ra obeunda, quemadmodum ſancitum ha-
betur *in Cap. Cum Apoſtolica de his, quæ
fiunt a Prælatis, & Cap. Cum plantare, ibi-
que Gloſſ. verb. Eccleſiam.*

Hæc enim ſuppoſita, quæ in retroacta
Cauſæ propoſitione coram Eminentiſſimo
Scotto plauſum habuere; potius indefenſo,
quam defenſo Epiſcopo, diſſimilem ſortem
experta ſunt in hodierno certamine coram
Me, quia ex novo totaliter facto, & docu-
mentis nuper productis, ea pænitus corrue-
re viſa ſunt; Et quidem illud primum, quod
Imperator Henricus prædictum dotaverit
Monaſterium de Terris, Bonis, & Feudis

de ejus directo dominio exiſtentibus, quia eſt
præmittendum in facto, quod cum Sanctus
Conradus Epiſcopus Conſtantien. inſtruxiſſet
in loco Creuzlingen. quoddam pauperum
Hoſpitale, ſeu Zenodochium, quod poſt-
modum, ex incuria Epiſcoporum ſucceſſo-
rum deſtructum, & collapſum erat, cum
illud præfatus Epiſcopus Uldericus reſtaura-
re vellet in honorem Sanctorum Ulderici,
& Aphræ, ſub quorum invocatione erat
conſtructum, ibique hoc erigere Monaſte-
rium exoptaſſet, obtinuit a prælaudato Im-
peratore Henrico opportunum Beneplaci-
tum, per quod ei conceſſum extitit illud re-
ſtaurari, & dotari, poſſe, de decimationi-
bus tamen, & Bonis ad ejus menſam Epiſco-
palem ſpectantibus una cum aliis Bonis ex
largitione Fidelium antea eidem Hoſpitali
aſſignatis, ſub illis verbis - *Concedimus Ul-
derico Epiſcopo Conſtantienſi de redditibus ejuſ-
dem Eccleſiæ, quæ menſam ſuam contingunt,
quoddam Hoſpitale,* - & inferius deſcripſit de-
cimationes ſpectantes ad Menſam Epiſcopa-
lem, datas in dotem ab Epiſcopo Ulderico
- ibi - *Decimationes ſcilicet Sutbach, quam
Uldericus habuit, decimationem in Dolligen &c.
& præterea quæcumque viſus eſt habere* (ſcili-
cet idem Uldericus Epiſcopus) *in Villa Ri-
gembach mancipiis, vineis - Summario addi-
tionali Epiſcopi Num.2.*, quodque etiam ſuc-
ceſſive publicatum remanſit ab Epiſcopo Ul-
derico in Synodo ab eodem celebrata, nem-
pe - ibi *Addidi quoque redditus quoſdam de
cenſuali Terra, & locum, ſciente, & adſti-
pulante in omnibus Henrico Civitatis noſtræ
Advocato* - idemque aſſeruit Summus Ponti-
fex Honorius Secundus in confirmatorio Pri-
vilegio erectionis ejuſdem Eccleſiæ, ejuſque
dotationis - ibi - *Beneficia vero, quæ ipſe de
Menſa Epiſcopali, aut de aliis Bonis pro com-
munis victus ſubſtentatione, aut Pauperum
Chriſti refectione conceſſit, præſentis decreti pa-
gina confirmamus - ut in eodem Summario Nu.
5.* Ideo dum Imperator in ſuo Privilegio,
dum Epiſcopus in Synodo, dum tandem Pa-
pa in ejus Bulla claris notis aſſeruerunt, ſo-
lum Epiſcopum dotaſſe Eccleſiam de Bonis
Menſæ, corruere in radice apparebat, quod
Imperator aliquid de proprio dederit, aut
quod Bona Menſæ eſſent de ejus directo do-
minio, ſignanter quia de Iure, etſi omnia
Bona præſumantur libera, allodialia, &
13 exempta ab omni proprietate, & directo
dominio, prout firmant, *Gratian. diſcep.736.
n.59. Andreol. controv.305. n.1., Rocc. diſput.
Jur. cap.58. n.1. Card. de Luc. de feud. diſc.5.
6. & diſc.67. n.7., Royaſ. dec.452. n.2., Rot.
dec.628. poſt Antonell. de Jur., & oner. Cleric.*
a fortiori libera tunc temporis præſumi de-
14 bent illa, quæ data fuere pro fundatione
novæ Eccleſiæ, *juxta Text. in cap.1. de cenſib.
Gloſſ. in Canon. ſi quis Baſilicam de conſervat.
qu.1., Lamὸertin. de Iurepatr. lib.1. part.1.
qu.5. art.4. n.4. qu.9. artic.1. n.64., Lotter.
de re benef. lib.1. qu.31. n.35. & 36.*

Maxime quia, etſi ex prædictis ſufficienter
inſubſiſtens appareret in facto, quod Henri-
cus Imperator nihil de proprio contulerit in
fundatione hujuſce Monaſterii, nihilominus
majora argumenta efficaciter quoque ſub-
miniſtrabat pura lectura ipſius Diplomatis
Imperialis, in quo ipſe Imperator clare fa-
tetur, quod in tantum Epiſcopus Cæſareæ
ſuæ Majeſtati ſupplicem porrexerat libel-
lum, in quantum, ut ipſe, tamquam Ad-
vocatus, pro majori perpetua ſtabilitate, &
firmitate Loci Pii, ejuſque Bonorum, ſuam
authoritatem præſtaret - ibi - *Nos adiit, ut
hæc idonee, & ſine communi damno Eccleſiæ
fierent, poſtularent; Nos vero rem utrobique
diligentius intuentes, piis ejus ſtudiis acquie-
vimus - Summario additionali Epiſcopi Num.2.*
prout quoque declaravit idem Uldericus Epi-
ſcopus Fundator, ajendo, quod ipſe dede-
rat redditus ſimpliciter, adſtipulante Hen-
rico tamquam Advocato, *dicto Summario
Additionali Num.3.* - ibi - *Addidi quoque
redditus quoſdam de cenſuali Terra, & locum,
ſciente, & adſtipulante in omnibus Henrico
Civitatis noſtræ Advocato* - Unde ſi Impera-
toris Henrici ſupremus conſenſus, & bene-
placitum requiſitum non fuit, quam pro
majori ſtabilitate Loci, & Monaſterii fun-
dandi, quam ipſa ſola Imperialis Majeſtas,
& Authoritas enixis Epiſcopi Fundatoris vo-
tis polliceri valebat, conſenſus iſte ad hanc
cauſam eſt unice reſtringendus, non autem
extendendus, & gloſſandus ad alias non ex-
15 preſſas, nec a neutra ex Partibus tunc
ſomniatas, juxta firmata *per Rota in Romana
Cambii 27. Janu. 1708. § Præcipue cor. Emi-
nentiſſ. Scotto.*

Omniſque in hoc puncto ſubtollebatur
difficultas ex ea præclara circumſtantia, quæ
in concreto caſus concurrebat, quod Epiſco-
pus Uldericus incontinenti reintegravit de
Bonis ſuis allodialibus Menſam Epiſcopalem
de omnibus illis Bonis ab ea diſmembratis
pro aſſignanda dote novæ Eccleſiæ *Summa-
rio additionali dicto Num.3.* - ibi - *Noſſe au-
tem volo omnes, quod Ego emi allodium ab Ha-
tibere in Briſigna, in quo reſtitui, quod de
Epiſcopatu prædicto contuli loco* -, & ex qua
circumſtantia duo inferebantur, quod vel
hæc reintegratio Menſæ de Bonis allodialibus
de per ſe exuberanter verificet, quod ejuſ-
dem naturæ allodialis erant Bona, quæ fue-
rant ab ea diſmembrata pro dotatione hujus
Eccleſiæ, juxta regulam reſtitutionis, quæ
eſt tantundem reddere in Bonis ſimilibus, &
æquivalentibus, non autem melioribus, ne
16 plus dicatur reſtitutum, quam ablatum,
*juxt n Text. in Leg. 2. §. reſtituere. ff. ne quid
in loco publico*, Leg. *quod ſi minor §. Reſtitutio
ff. de*

ff. de minor., *Rebuff. in* Leg. *cum Prætor. verſ.*
Ego quoque ff. de verbor. ſignificat. Rot. dec.
672. n. 6. par. 18. tomo 2. recentior., Aut ſi
Bona Menſæ in omnem caſum extitiſſent
ſubiecta dominio directo Imperatoris, facta
reſtitutione in aliis Bonis, hęc tamquam
ſubrogata aſſumpſerunt naturam illorum,
17 in quorum loco fuerunt ſubrogata, & ſic
remanſerit Imperatori directum dominium,
ut prius ſuper Bonis ſubrogatis, & verifice-
tur, quod ipſe nihil dederit de proprio: *Ro-*
ta dec. 450. n. 19. parte 9. & dec. 482. n. 4.
par. 14., & dec. 42. n. 3. par. 16., & dec. 272. n.
1. par. 18. rec., & cor. Coc. dec. 1489. n. 1., & cor.
Emer. Iun. *dec. 1170. n. 1., & dec. 1181. n. 30.*

Eadem facilitate in præceps ruere ſimul
viſum fuit, & alterum ſuppoſitum reſidens
in ipſa lege fundationis, quia nullibi hæc
prætenſa paſſiva exemptio pacta legebatur,
& illam neque in ſpiritu, neque in litera
præſeferre animadverſum fuit prælaudatum
Beneplacitum Imperatoris Henrici, qui
gratioſe indulgendo, ut Epiſcopus Vlderi-
cus tamquam antiquitatis, & pietatis Cuſtos,
& vindex collapſum Hoſpitale in præſens
Monaſterium erigere valuiſſet, illudque
quoque dotare de bonis antea eidem Hoſpi-
tali aſſignatis, aliiſque ad Epiſcopalem
Menſam ſpectantibus potuiſſet, ne locus
pius amplius periret, ſed in perpetuum
conſervaretur, Imperialem ſolum addidit
prohibitionem, ibi = *Vt nullus ſuccedentium*
Epiſcoporum, aut Dux, Marchio, Comes,
Vice-Comes, Advocatus, ſive aliqua major,
vel minor Perſona *inhabentibus locum illum,*
audeat quidquam præſumptuoſe inferre, aut
poſſeſſiones eorum diſtrahere, vel diminuere &c.,
& ut nullus Epiſcoporum, *aut aliqua in diſpo-*
nendis rebus eorum habeat poteſtatem = quæ pro-
fecto verba nil aliud importare videntur,
niſi prohibitionem tam contra Epiſcopos,
quam Seculares Potentias, ne aliquid uſur-
parent de Bonis loco pio aſſignatis, nec ma-
nus ponerent, ſuper illis diſponendo, di-
ſtrahendo, & minuendo in præjudicium Ec-
cleſiæ, quæ idcirco veluti ſolum reſpiciens
temporialia illius Bona, ex ea nullum trahi
valebat argumentum ad ſpiritualem, & Ec-
cleſiaſticam Iuriſdictionem, quæ nihil com-
mune habet cum pactis illis temporale tan-
18 tum Bonorum dominium tangentibus, ut
bene ait *Rota in Nullius, ſeu Fulgen.* Iuriſ-
dictionis ſuper manutentione prima Iunii 1708.
§. 88. *poſt med. coram Me.*

Et quod revera pręmiſſa verba nec a lon-
ge hujuſmodi importent, nec importare
valeant paſſivam exemptionem ab Imperio
Ordinarii, perſpicuum etiam in primis ef-
fulgebat, recurrendo ad omne id, quod
ſupra præmiſimus, quod Imperator Henri-
cus hanc nec fundavit, nec dotavit Eccleſiam,
unde eam non dotando, nec fundando, talem
19 legem exemptivam apponere nequibat,
quam ſolis Fundatoribus apponere licitum
fuiſſet, ut dixit *Rot. in Senogal. Fundationis 16.*
Maii 1710. §. Nec loco cum ſeqq. cor. Generali
Hiſpaniarum Inquiſitore; Sed clarius ulterius
aſſequebatur ex litera ipſa prohibitiva ejuſ-
dem Imperialis Beneplaciti, in quo ſolum-
modo præſcribitur, & demandatur, ut nul-
lus Epiſcopus, aut Dux, Marchio, Comes,
Vice-Comes, Advocatus, ſive aliqua ma-
jor, vel minor perſona in locum illum au-
deat quidquam Pręſumptuoſe inferre, aut
poſſeſſiones eorum diſtrahere, vel minue-
re, ideo quemadmodum Epiſcopus ſuam
exercendo Iuriſdictionem in Subditos, & ſub-
jectos, non dicitur quidquam Præſumptuo-
ſe inferre, nec diſtrahere, diſponere, aut
diminuere Bona, ita verba pręfati Benepla-
citi, neque per umbram, quando etiam
Imperator prælaudatam dotaſſet Eccleſiam,
prout non dotavit, unquam hanc prętenſam
20 paſſivam exemptionem valerent inducere,
dum de illa nullo modo obloquuntur, ex
regula *Text. in Cap. Porro, & Cap. Recepi-*
mus de Privileg., & Cap. Vt accepimus de fid.
Inſtrum., & Capit. de Perſona de Privileg. in 6.,
Reverendiſſimus Petra ad Conſtitut. Apoſt.
n. 41. verſic. Si vero circa medium fol. 362.
tom. 1.

Eoque evidentius, quia Imperator in præ-
dicto diplomate verba dirigit contra Epi-
ſcopos ſucceſſores, necnon potentias ſæcu-
lares ibi - *Vt nullus ſuccedentium Epiſcoporum,*
aut Dux, Marchio, Comes, Vice-Comes &c.
audeat quidquam Præſumptuoſe inferre, ex quo
duplex oritur argumentum ad excludendum,
quod cogitatum non fuerit de exemptione
ab Epiſcopo; Alterum quia ſi fuiſſet volita
talis exemptio; incæpta fuiſſet prohibitio
contra Epiſcopum Vldericum tunc viven-
tem, non autem directa contra ſucceſſores
Epiſcopos tantum, & propterea ſi adverſus
ipſos ſolum directa legitur, ex hoc clare
datur intelligi, quod exoptabatur prædictis
verbis ſolum conſulere illi futuræ poſſibili-
tati, quod Epiſcopi ſucceſſores minime di-
ſtruerent, ut rerum humanarum viciſſitudo
& rerum reformandarum, & novandarum
libido reformidare permittebat ea omnia,
quæ ſumma providentia, multiſque vigiliis
Epiſcopus Anteceſſor, & Fundator ſtatue-
rat, non autem prædictam paciſci exemptio-
nem: Et alterum; quod cum directa fuerit
præfata prohibitio cumulative contra Epi-
ſcopos, Duces, Marchiones, aliaſque Per-
ſonas ſęculares, ſignum pariter evidens eli-
ciebatur, quod nullo modo cogitabatur lo-
qui, de Iuriſdictione ſpirituali, & Eccleſia-
ſtica auferenda, quæ ſicuti non congruebat
reſpectu Perſonarum ſæcularium, & reſpe-
ctu illarum non poterat intelligi, niſi de
violentia, & moleſtatione ſuper Bonis tem-
pora-

poralibus Eccleſiæ, ita etiam aliter intelligi non poſſe videbatur reſpectu Epiſcoporum, ſucceſſorum, qui fuerunt compræhenſi ſub unica, eademque determinatione ſimul cum Ducibus, Marchionibus, aliiſque ſæcularibus Perſonis, & cum eiſdem co-
21 pulati in eadem prohibitione, & unicitate verborum, *ad Text. in leg. ſi is, qui ducenta §. Utrum ff. de rebus dub.*, *Rot. deciſ. 256. n.8. part.15., & dec. 286. n. 9. coram Benincaſa, & dec.583.n. 5.coram* Emerix Iunior., *& dec. 176. n. 7. coram Priolo*.

Abſque eo quod in præſentiarum defenſionis methodum variando, nec illam deſumere valuerint ex voluntate ipſius Epiſcopi Fundatoris, ex quo in publica Diœceſana Synodo coram ipſo congregata de an. 1127. recitare fecerit præd. Imperiale diploma una cum Bulla ſan. mem. Honorii Secundi illius confirmatoria, ac deinde ea omnia, quæ dicta fuerunt ſub anathematis vinculo perpetuam ſtabilitatem habere mandaverit quia ſi ex hactenus animadverſis prænarratum diploma talem non importat paſſivam exemptionem, ſed tantum prohibitionem, ne Bona Eccleſiæ aſſignata per Invaſores, Turbatores, ſive potentiores Perſonas perturbarentur, diminuerentur, & devaſtarentur, confirmationis actus, niſi prædictas prohibitiones ſub anathematis pœna confirmare valuit, non autem ultra ſferam rei confirmatæ illas extendere ad exemptionem paſſivam toto Cœlo diverſam a prædictis prohibitionibus Bonorum, tantum tuitionem importantibus, juxta quidditatem, & eſſentiam ipſius confirmationis, quæ robur, ſed non ampliationem, & extentionem, maxime ad diverſa, & diſparata actui
22 addit confirmato, juxta plene deducta apud *Rot. dec. 229. n. 15. part. 9., & dec.85. n.2., & 3., & dec.387. n.18. part.17. recent., & coram* Emerix *Iun. dec. 950. n. 6., & inter impreſſas coram me dec. 61. n.8.*

Præſertim quando intelligentiam hanc de cætero per ſe clariſſimam magis aperte declaravit ipſemet Epiſcopus Vldericus, qui in prædicta Synodo de anno 1127. congregata præfatam publicando novæ Eccleſiæ fundationem cum Privilegio, ſeu Beneplacito Henrici Imperatoris, dicendo, quod iſte *decrevit, ne quis aliqua occaſione, ſubreptione, importunitate lædat dictam Eccleſiam in aliqua re, quam poſſidere videtur per Epiſcoporum conceſſionem per Regum, Principumque liberalitatem*. Ipſe quoque eodem greſſu procedendo ſupradictam Imperatoriam prohibitionem propria Epiſcopali roboravit, omnes rogando, *ut pro Animarum ſalut: &c. nulla dictam Eccleſiam læſione turbent, inquietent, infeſtent, & Canonicos illic Deo ſervientes-dicto Summario Additionali Epiſcopi n.3.*, & proinde dum ipſe Epiſcopus Fundator, qui obtinuit Privilegium Imperatoris explicavit ejus ſenſum, ut nempe per illud ſolum conſulere intellexerit indemnitati Bonorum novæ Eccleſiæ, ne iſta læſionem pateretur in Bonis ſibi traditis, conceſſione Epiſcoporum, largitate Principum, & Regum, ut locus Pius perpetuam haberet firmitatem in omnibus ſibi datis, impoſſibile redditur, quod talis prohibitio converti valeat ad ita remotam, & incongruam intelligentiam, ut ſpoliare voluerit Epiſcopos ſua Juriſdictione Ordinaria, cujus propterea Fundatoris
23 declarationi ſtandum eſſe firmavit *Gonzal. ad regul.8. Gloſ.1.n.50.verſic. declarare, Card. de Luc. de Iurepatr. diſcur. 16.n.5., Rot. in Heinen. Beneficii 2. Iulii 1706. §. & quatenus coram Reverendiſſimo Kunitz, & in Interamnen.* Iuriſpatronatus 10. *Decembris 1706.§. final. coram* Eḿo *Scotto, & 5. Martii 1709. §. Tolliturque coram* Eḿo *Polignach.*

Ac indubitanter, quia Uldericus Epiſcopus fuit ille, qui ſupplices porrexit preces Imperatori, & ab eo benigniter Privilegium, ſeu Beneplacitum prædictum obtinuit; Ipſe fuit, qui de Bonis, & redditibus Menſæ Epiſcopalis Monaſterium, ſeu Eccleſiam dotavit; Ipſe fuit, qui in Eccleſia Regulares Canonicos collocavit, de quibus nullum verbum continetur in Privilegio Imperiali; & Ipſe denique fuit, qui in Synodo in ſequelam præcepti Imperialis rogavit omnes = *ut nulla dictam Eccleſiam læſione turbent, inquietent, infeſtent, & Canonicos illic Deo ſervientes* = Unde captu facile in his terminis non videtur, quod per ſuprarelatam prohibitionem ab ipſomet Epiſcopo volitam, & demandatam, ſubtrahere in ſui præjudicium voluiſſet Eccleſiam illam ab obedientia, & Iuriſdictione Ordinarii, tali modo ſtatim ſe orbando, poſtquam tot ſudoribus, & curis dictum Monaſterium a ſe fere partum dici poterat, illa Eccleſiaſtica Juriſdictione, &
24 præheminentia, quæ ſibi de Iure ſupra illud competebat, contra ea, quæ per inveriſimile adnotarunt *Surd. conſil.47. num.20., & ſeqq., Curt. Junior. conſil.188. per tot. Barboſ. Axiom. 206. n.2. Gonzal. ad regul.8. §.2. probemial. n.38., & ſeqq. uſque ad n.41. Afflict. dec.319. n.9. Rot. dec.369. n.41., & 42. par. 19. Recentior. & in* Leodien., *ſeu Aquiſgranen.* Canonicatus 22. *Ianuarii 1703. §. Verum coram Generali Hiſpaniarum Inquiſitore*.

De medio igitur ſublatis ex omnibus ſupra expoſitis rationibus prædictis geminis ſuppoſitis, ſuper quibus prætenſa exemptio paſſiva per Defenſores Monaſterii primo loco reponebatur; ad omnem tollendam difficultatem, particularis quoque ſuperaccellit obſervantia omnium interpratationum Regiua ad jura vulgata, quia oſtenſum fuit, quod Conradus Epiſcopus ſucceſſor ante annum 1240. in ejus Privilegio, quo confirma-

Digitized by Google

mavit huic Eccleſiæ, & Monaſterio omnia
Bona, & grangias per Epiſcoporum præde-
ceſſorum munificentiam illi donatas expreſ-
ſe aſſeruit, quod ratione fundationis Mona-
ſterium erat ſubiectum Eccleſiæ Epiſcopali
Conſtantienſi, *citato Summario Additionali
Num.4.* = ibi = *Monaſterio deCreuzlinga, quod
ſpecialiter, ac fundationis ratione noſtræ atti-
net Eccleſiæ* = quæ præciſa verba Epiſcopus
Henricus, confirmando dictum Conradi prę-
deceſſoris ſui Privilegium Monaſterio Cre-
uzlingen. conceſſum, de verbo ad verbum
repetiit anno 1240. *dicto Summario Additio-
nali Num.4.*, & ulterius iſti Canonici Regu-
lares prima elementa ſuarum regularum,
ſcilicet ordinationes, & Statuta, cum qui-
bus vivunt in ſuo Monaſterio, ab alio non
receperunt, quam ab Epiſcopis Conſtantien.
qui eorum authoritate ordinaria illis Statu-
ta etiam in concernentibus Inſtitutum, &
diſciplinam regularem, condiderunt, ut li-
quebat ex tribus ſpecialiſſimis actibus Fride-
rici Epiſcopi de anno 1435. Epiſcopi Buccardi
illiuſque immediati ſucceſſoris de an. 1473.
& quod inſuper dictum Jus ſtatuendi penes
Epiſcopos ſuper hoc Monaſterium ſucceſſive
ſemper continuaverit, ultimo loco ſcilicet
de anno 1615. perpetuum, & amplum mo-
numentum reliquit Epiſcopus Jacobus, qui
juſtis de Cauſis leges illas, & Conſtitutiones
tam ab ipſo, quam ejus Prædeceſſoribus edi-
tas circa Inſtitutum regulare, ſub graviori-
bus pœnis diſtricte obſervari voluit ibi = *Bo-
narum legum, & Conſtitutionum, quales & nos
ipſi ante annos aliquot condidimus, & præſcri-
pſimus, defectu laborare &c. eas igitur hoc no-
ſtro inviolabili decreto innovamus, & ſub gra-
vioribus pœnis a nobis infallibiliter infligendis
obſervari mandamus* = *Summario n.3.* Cum au-
tem Ius ſtatuendi ſit de lege Iuriſdictionis,
ea de directo excludebat exemptionem, dum
25 hanc facultatem ſtatuendi non habet Epi-
ſcopus contra exemptos, ſed tantum in ſub-
ditos, juxta *Text. in cap.2. de Conſt. in 6.*,
Lotther. de re benef. lib. primo qu.21. num.88.
Barboſ. de Poteſt. Epiſc. *allegat.105. num.89.*
Pignat. conſult.76.n.27.to.5. Sperell. dec.88.
n.20. Rot. in Firmana Iuriſdictionis 10. Maii
1710. §. *Domini coram Generali Hiſpaniarum
Inquiſitore, & in Neapolitana Iurium Paro-
chialium 13. Maii* 1711. §. *Utque hęc co-
ram me.*

Nil adverſante reſponſione, quod dicta
Ordinatio, & Satutum prælaodati Epiſcopi
Iacobi ſit fabuloſum ſcartafaccium, quia vi-
ſum fuit publicum documentum extractum
ex regeſtris Cancellariæ Epiſcopalis de ver-
bo ad verbum continens omnia ſubſtantialia,
nempe diem, annum, & nomen, quod re-
giſtravit Notarius in calce ſuæ extractionis,
26 & per conſequens de ejus legalitate; maxi-
me quando tot aliis mox ſupra recenſitis ful-
citum reperiebatur, dubitari non poterat,
juxta plene deducta per *Rot. in Calaritana
Vineæ 5. Decem.* 1712. §. *Tollit cor. Rev. D.
meo Aldrovando.*

Eodemque quidem modo ad prædicta om-
nia profliganda ſine fundamento aſſeri pon-
derabatur, quod Abbas Iacobus de an. 1625.
fecerit Conſtitutiones in Monaſterio obſer-
vandas, non autem Epiſcopi Conſtantienſes,
& quod Conſtitutiones illæ, ſive Statuta con-
dita ab Epiſcopo Friderico non probentur,
quod fuiſſent acceptata, & exequuta, quia
primum aſſumptum non bene probatur ex
documentis adductis *in Summario Abbatis,
& Canonicorum Num.9.* quæ unice reſolvun-
tur in mandato de obſervando ſuppoſitas
Conſtitutiones per prędictum Abbatem con-
ditas a Reverendiſſimo Nuncio SanctæSedis,
obtentum poſt emanatam primam hujus
Cauſæ Deciſionem, abſque eo, quod illæ
Conſtitutiones nec tunc, nec in præſentia-
rum in Sacra Rota exhibitæ fuerint; Unde
tamquam actus lite pendente affectate ge-
27 ſtus attendi non merebatur, ut in ſpecie di-
xit *Rot. dec.204. n.13. par.19.*, *& in Capu-
taquen. Iuriſdictionis ſuper bono Jure 4. Maii*
1708. §. *Hujuſmodi, coram bonæ memoriæ
Caſſarello*; Quod autem Conſtitutiones, &
Statuta a prædicto Epiſcopo Friderico exa-
rata acceptata fuiſſent, perſpicue reſultat
ex eo, quod lecta, & publicata fuerunt in
Monaſterio, Canonicis capitulariter con-
gregatis, & proinde illorum acceptatio con-
troverti non poterat, quę in his terminis
28 ſemper præſumitur, niſi contrarium pro-
betur ad notata per *Ceccoper. Lucubrat. Ca-
non. lib.4. n.127. Sperell. dec.15. n.19. & 20.
Rota coram Verall. dec.120. n.1. & ſeqq. par.1.
& in Recent. dec.22. n.3. par.9.*, *& cor. Man-
tic. dec.115. n.2.*

Prout quoque opportunum hoc Privile-
gium minime ruere poſſe compertum fuit
nec ab allegatis Bullis, ſive Indultis Pontifi-
ciis, prout reſolutum fuit in præterita Cauſę
propoſitione; Nam Domini prænotandum
eſſe duxerunt, quod in hac materia, in qua
29 Epiſcopus ſuam habet intentionem funda-
tam in clara Juris cenſura: Privilegia ab
illis, qui exemptionem prætendunt, exhi-
benda veniunt, ut ſancitum reperitur *in cap.
7. de Privileg. in 6.* & ſecundum quod conti-
netur in illis, judicandum eſt, ut reſpondit
30 *Alexander Tertius in cap.7. de Privileg.*,
ubi quærenti Epiſcopo Ambianenſi, qua li-
bertatis prærogativa donati eſſent Templa-
rii, & Hoſpitaliarii, reſcripſit = *Non dubi-
tamus quin aliam libertatem habeant in locis,
in quibus antequam perveniſſent ad eos fuerant
habitatores: quod totum ex inſpectione Privi-
legiorum plenius advertere potes, & ſecundum
quod inveneris, ita obſerves.*

Aſt ſemper tamen cum ea moderatione,
quia

Digitized by Google

quia exemptiones ſunt odioſæ , & Juri com-
muni adverſæ , & Eccleſiaſticæ Hierarchiæ
31 inimicæ , quod a dicta regula diſcedendum
non ſit , niſi in quantum in illis diſertis ver-
bis reperitur receſſum , ut decrevit *Conci-
lium Toloſanum anno* 1590. *celebratum par.*4.
*cap.*16., ibi - *Ut illas* (ſcilicet exemptiones)
*ad unguem obſervent, & ultra quam loquuntur
minime extendant* - Sub ea ratione , *quia Epi-
ſcoporum Iuriſdictioni non mediocre impedi-
mentum , exemptis profuſioris vitæ occaſionem
Chriſtianis non vulgare Scandalum afferre la-
xius , quam par ſit acceptę exemptiones conſue-
verunt* - & ait *Fagnan. in cap.*6. *de Poſtulat.
Prælat. n.*7. *Typens conſult.*1. *de Privileg.*,
cum aliis laudatis per *Van. eſpen. Ius Eccle-
ſiaſticum par.*4. *fol.mihi* 360. taliter quod ſub
una qualitate exemptus talis non ſit ſub alia
32 conſideratus , ut proſequitur idem *Van.
eſpen. loc. citat.* ; Et ſi Privilegium non ſit
clarum , ſola dubietas operetur favore Epi-
ſcopi , ut recedendum non ſit a dicta aſſiſten-
tia Juris , quę veluti clara , ſemper potior
reputatur , ut bene dixit *Rota dec.*534. *n.*1.
*part.*19. *tom.*2. *Recent.* , *& in Giennen. Adi-
unctorum* 15. *Februarii* 1702. *§. Quibus
omnibus coram Generali Hiſpaniarum Inquiſi-
tore* .

Domini itaque modum hunc in hujus
exemptionis cognitione adhibentes ; exhibi-
taque Privilegia , illorumque tenores dili-
genter rimantes , de illa in primis nullo mo-
do loqui adinvenerunt Bulla ſanctæ memo-
riæ Honorii Secundi confirmatoria erectio-
nis hujus novæ Eccleſiæ , quia ea nil plus im-
portare viſum fuit , quam ipſa lex fundatio-
nis ſuperius examinata , & prædictum Impe-
riale Diploma Henrici Tertii , idque explo-
ratiſſimum aſſurgebat ex illius littera , ubi
nil aliud demandatur , quam = *Nulli omni-
no hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè
perturbare , aut ejus poſſeſſiones auferre , vel
ablatas retinere , minuere , vel temerariis ve-
xationibus faticare , ſed omnia integre conſer-
ventur Clericorum , & Pauperum uſibus omni-
modis profutura* = Ex his igitur verbis , quod
nemo pertubet *Temerè* Eccleſiam , ejus poſ-
ſeſſiones auferat , ablatas retineat , nec ve-
xationibus faticet temerariis , certe exem-
ptio ab Epiſcopi Juriſdictione erui non valuit,
cum iſta Juriſdictio *Temerè* non perturbet Ec-
cleſiam , nec auferat , nec minuat poſſeſſio-
nes , neque ſit aliqua de temerariis vexatio-
nibus , & conſequenter aliud importare non
poſſe videntur conſentanee ad piam men-
tem Fundatoris, legem fundationis , & Im-
periale Diploma , quam conſervationem ,
tutamen , & firmitatem Bonorum Eccleſiæ
in dotem aſſignatorum, ad quam unice Fun-
datoris intuitus a toto genere directus di-
gnoſcitur , & ob quam unice per ipſum Su-
premum, & Imperiale , & Papale Brachium
adſcitus fuit , ita ipſe fatendo , & declarando
in dicta Synodo per eum celebrata, dicendo,
quod *Honorius Papa , nec non Henricus Ter-
tius in genere ſuo Imperator &c. uterque ſui
Juris Banno decrevit , ne quis aliqua occaſione,
ſubreptione , importunitate lędat dictam Ec-
cleſiam in aliqua re , quam poſſidere videtur* -
*dicto Summario Additionali Num.*3., Unde
tam ex proprio , & germano ſenſu dictorum
verborum ; quam ex prædicta Epiſcopi de-
claratione , qui fuit , quod utrumque petiit,
& obtinuit Diploma , verba prælaudatæ
Bullæ alium ſenſum habere non videntur ,
niſi directum ad prohibendum ne quis *te-
merè* inferret læſionem Eccleſiæ in ſuis Bonis,
quod eſt penitus alienum ab exemptione ab
Epiſcopi Iuriſdictione , & ad quam inducen-
dam ſi ex ſuperius præmiſſis exiguntur verba
clara , & diſſerta , certe ſat eſſe non valent
33 illa alium , & proprium ſenſum , prout hic
habentia contra cenſuram *Text. in cap. Cum
Perſonę de Privil. in.*6. *Paſc. de Viſitat. lib.*2.
*cap.*20. *n.*6., *Rmus Petra ad Conſtitut. Apoſt.
lib.*1. *fol.*362. *n.*41. *verſ. Si vero, Rot. dec.*534.
*n.*1. *par.*19. *to.*2. *Rec.*

Eiuſque indolis hujuſce prætenſæ exem-
ptionis excluſivę agnita ſunt alia Privilegia
Lucii , & Eugenii Secundi fidelibus Domi-
norum oculis ſubiecta , quia ea aliud non
dicere ponderatum fuit , quam quod reci-
piebant Monaſterium prędictum ſub prote-
ctione Sancti Petri , quæ quidem ſuſceptio
ſub protectione Sanctę Sedis nullam induce-
re exemptionem clare reſcripſit *ſanctę me-
34 morię Innocentius Tertius Epiſcopo Auſonenſi
in cap. Ex parte il* 2. *de Privil.* ibi - *Fuit quæ-
ſitum utrum Clerici , & Laici, qui litteras pro-
tectionis oſtendunt , in quibus &c. ſub Apoſto-
lica protectione conſiſtere declarantur a Juriſ-
dictione Epiſcopi Diœceſani ſint exempti ; Nos
autem taliter reſpondemus , quod per litteras
hujuſmodi ab Epiſcoporum ſuorum poteſtate mi-
nime ſubtrahuntur* ; etiamſi ſub protectione
receptus Cenſum Sedi Apoſtolicæ perſolvat,
ut reſpondit *Alexander Tertius in cap. Re-
cepimus* 8. *de Privileg.* ibi = *Si vero ad judi-
cium perceptæ protectionis Cenſus perſolvitur ,
non ex hoc Juri Diœceſani Epiſcopi aliquid vi-
detur eſſe ſubtractum* ; ibique *Gloſſ. in verb.
Protectionis omneſque Canoniſtæ, Oliv. de For.
Eccl. part.*3. *qu.*12. *n.*64. late *Solorzan. de Iur.
Indiar. lib.*2. *cap.*24. *n.*21. & 22. *tom.*2. *Rev.
Petra in Comment. ad Conſtit. Apoſtolic. tom.*2.
*fol.*136. *n.*42. *Rota in Nullius , ſeu Pulden.
Iuriſdict. ſuper bono Iure prima Iulii* 1708. §.
55. *cor. Me* .

Et ſumma ratione , quia protectio aliud
non eſt , quam defenſio , ſeu tuitio adverſus
alicujus Injurias , aut moleſtias , quibus
avertendis , ſine Pontentioris auxilio , ille
ſub protectione receptus ſolus forſan non ſuf-
ficeret , & per conſequens aliquam in pro-
tectio-

Digitized by Google

tectione recipere, idem eſt, ac illius defenſionem aſſumere, ne faſcibus, ſive Regiæ Magnitudinis, ſive cnjuslibet terrenæ Poteſtatis Ingo ſubjiciatur, non autem illum eximere a Canonica Epiſcopi obedientia, & hunc ſolum fuiſſe ſcopnm illorum, qui hn-
35 juſmodi implorarunt Protectiones, ex omnibus plene fundationum monumentis late probat *Van. Spen. Iuſ. Eccleſiaſticum part. 4. pag. mihi* 361.

Nentiquam attenta replicatione, contrariæ Deciſionis *ſub §. Proindeque*, quod nempe diſpoſitio ſupracitati *Text. in cap.* Ex *parte de Privileg.*, tunc locum ſibi vindicare valuiſſet, quando receptio ſub Beati Petri, & S. Sedis Protectione fuiſſet elargita per modum enunciativum, & nna cum exemptione paſſiva, prætenderetur etiam activa, non autem quando, prout hic per modum diſpoſitivum, vel quando eadem receptio nude, & ſimpliciter eſſet in privilegio contenta, non autem quando veſtita legitur Apoſtolico præcepto interdicente omnibus omnino hominibus Eccleſiæ, & Bonorum perturbationem, & invaſionem: Quoniam
36 prima Reſponſio non bene compatitur cum cenſura citati *Text. in cap.* Ex *Parte*, qui expreſſe loquitur per modum diſpoſitivum, non autem enunciativum, & de plura paſſiva exemptione, nt ex verbis ſuperius adductis, neque auctoritates in ea laudatæ hanc faciunt diſtinctionem in his terminis, ſed ſolum in toto Cœlo diverſis, quando nempe Papa non aliquam Eccleſiam ſub ſua, & Beati Petri immediata recipit protectione, ſed eam declarat *exemptam*, quo caſu diſtinguunt Doctores; an iſta exemptio per Papam prolata ſit enunciative, vel expoſitive ad diverſos Iuris effectus, nunquam vero in puris terminis protectionis, quæ quoquo modo conceſſa, ac indulta ſit, ne ex hujuſmodi Cauſa ſub protectione recepti, contra proprium inſuperbire incipiant Paſtorem,
37 exemptionem neque activam, neque paſſivam inducere valet, ut præter litteram *Text.*, dicunt *Lotter. de re benefic. libr. 1. quæſt. 24. num. 91., & ſeqq., Rot. dec. 497. n. 12. par. 19. Recent., & in dicta Nullius, ſeu Fulden. Iuriſdictionis ubi ſupra coram Me*.

Altera vero reſponſio nec pariter bene convenit cum hodierno facto, quia ad hoc nt Protectio dicatnr veſtita ad hnnc exorbitantem, & odioſum effectum paſſivę inducendæ exemptionis, verba, illam veſtientia debent eſſe immediate directa ad ipſam exemptionem, non antem uti in præſenti, ex ſuperius ponderatis ad ipſa Eccleſiaſtica Bona, ne diminuerentur, neque temeraria vexatione devaſtarentur, qnia ea omnia veluti reſpicientia tutamen Bonorum temporalium, ſunt impertinentia, & inextenſibilia ad exemptionem illam ab Eccleſiaſtica Epiſcopi Juriſdictione, quæ eſt materia pure ſpiritualis, & effectus illius Ordinariæ poteſtatis, quam Sacri Canones pro felici Animarum regimine Epiſcopis omnibus indulſe-
38 runt, ut tradnnt *Soccin. in cap. Recipimus ſub n. 43. de Privileg., Rota coram Millin. dec. 48. n. 2. & 3.*, & proſequitur *Rota in dicta Nullius, ſeu Fulden. Iuriſdictionis ſub dicto* §. 55.

Quæ omnia ſi procedunt ſimpliciter, a fortiori perurgebant in concreto caſus favore prelaudati Epiſcopi Conſtantienſis, in cujus Diœceſi nonnnlla alia non ſolum Monaſteria aliorum Regularium, ſed etiam Eccleſiæ, & Capitula Eccleſiarum Collegiatarum reperiuntur, quę etſi Apoſtolica Privilegia ejnſdem habeant tenoris; attamen tam dicta Monaſteria, quam præfatæ Eccleſiæ, & Capitnla ſub canonica vivunt proprii Antiſtitis Iuriſdictione, abſque eo quod nnquam hujuſmodi excitaverint prætenſionem, & propterea validum erat argumentum, quod eandem intelligentiam, & ſenſum mereatnr hoc etiam, de quo quæritur, tam ratione gravis conſequentiæ, & abuſus vitandi, ne omnino Epiſcopalis Cathedra ruat; tnm etiam quia melior interprætatio dari non poteſt ea, quam tribuit obſervantia, & couſtans praxis in individuo in hac Diœceſi
39 reſpectu aliorum Regnlarium ſervata, nt monnit *Rota in Romana Præcedentiæ* 5. *Maii* 1710. § *Et ab ea*, & 3. *Iunii* 1712. §. *Militante, cor. R.P.D. meo Criſpo, & in Oſnaburgen. Canonicatus* 10. *Decembris* 1714. §. *Tunc præcipue, coram Eodem*.

Cohærenter ad prædicta Privilegia paſſivam exemptionem non inducentia, collabeſcere, ſive illam non inducere quoque Domini authumarunt illa alia duo Adriani, & Innocentii hujus nominis Quarti; Nam Privilegium Adriani nil aliud importare videbatur, quam receptionem ſub protectione Sanctæ Sedis, ſolutionem Cenſus pro duobus Beneficiis unitis, Jns perſiciendi Sacerdotes Eccleſiis eorum Monaſterio unitis, eſt confirmationem poſſeſſionum, quas poſſidebat cum ſolito præcepto ne quis Eccleſiam temere perturbaret, aut poſſeſſiones auferret, ſed omnia conſervarentnr integra in uſus Monaſterii, quorum nnllnm aliquod commune habet cum exemptione ab Epiſcopi Iuriſdictione, ut de ſe patet, & ſupra firmatum fuit. Privilegium vero Innocentii Quarti concedit facultatem celebrandi clauſis Ianuis tempore Interdicti, & ſuſcipiendi Chriſma, conſecrationes Altarinm, & Ordinationes Clericorum ab Epiſcopo Diœceſano, necnon recuperandi Decimas a Laicis occupatas; Unde nnllo Jure concludunt limpide, & perneceſſe, nt Iuris eſt, prætenſam hanc exemptionem: Nam Ius perſiciendi Sacerdotes Eccleſiis unitis, ſpectare

poteſt etiam ad Sæculares illos, quorum Eccleſiis facta fuit unio Beneficiorum, abſque eo quod dici poſſint exempti, ſicque etiam pari modo præceptum illud recipiendi Chriſma, Conſecrationes, & Ordinationes ab Epiſcopo Diœceſano non probant exemptionem in reliquis, cum incluſio unius non ſit
40 excluſio alterius in eo, qui Iuris habet aſſiſtentiam in omnibus, juxta doctrinam *Panormitan. in cap. Inter alia n. 15. de Immunitat. Ecclеſ.*, *Barboſ. axiom.* 120. *n.* 17., *Rota dec.* 211. *n.* 24. *par.* 6., *& dec.* 377. *n.* 24. *& ſeqq. part.* 13., *& deciſ.* 85. *n.* 22. *par.* 15., *& dec.* 132. *n.* 9. *&* 10. *part.* 16. *Recent.*; Facultas vero recuperandi Decimas contra Laicos earum Occupatores eo minus conducit ad prætenſam exemptionem, tamquam quid temporale, nullam habens dependentiam cum exemptione, quæ eſt quid ſpirituale, ex anthoritatibus ſuperius adductis.

Non diverſæ importantiæ ponderatum fuit, & Privilegium Eugenii Quarti, & illud Julii Secundi, quia primum revera, & ſi nec vocari poſſit Privilegium, ſed tantum ſimplex confirmatio Abbatis electi de anno 1434. (ex quo Epiſcopus tunc temporis, ad quem de cœtero Ius confirmandi Abbates ſpectaſſet, ex inferius ſubnectendis, ob gravia litigia, quæ inter ipſum, & Capitulum vertebant, ſuſpenſus erat ab exercitio ſuæ Ordinariæ Iuriſdictionis) attamen ex ea nihil inferri poſſe ponderabatur ad controverſam exemptionem, ex illis verbis, quod *Cura, & regimen Monaſterii in Spiritualibus, & Temporalibus plenarie eidem Abbati foret commiſſa*, quia verba illa nil aliud importare valent, quam illud, quod importat ſolita formula providendi Abbatem, ut præſit Monaſterio per Epiſcopos ſemper practicata, abſque ullo imaginabili obice propriæ, & ordinariæ Iuriſdictioni, qui ſemper ab Abbatibus tali methodo confirmatis Iuramentum receperunt obedientiæ, fidelitatis, & ſubjectionis, ut *in Summario Epiſcopi Num.* 21 *litt.* C., *& n.* 12. *litt.* C., *& Num.* 13. *ſub litt.* B.; Ideoque abſque ulla ope Gloſſæ apertiſſimis litteris ipſemet Eugenius declaravit in altera Bulla directa Epiſcopo tunc temporis Conſtantien. dicendo, ibi - *Ut idem Abbas in commiſſa ſibi cura prædicti Monaſterii, quod tibi ordinario Jure ſubeſſe dignoſcitur* - Quæ verba in radice prætenſam excludebant exemptionem, nec prædicari valent in hodierno Cauſæ ſiſthemate de Iure ordinario habituali, & potentiali, ſed quidem de præciſo, & actuali, dum oſtenſa fuit longa actuum Iuriſdictionalium falanges inferius recenſenda ab Epiſcopis pro
41 tempore Conſtantienſibus conſtanter, & perpetuo exercitorum, ad notata per *Rot. deciſ.* 132. *n.* 6. *par.* 19. *Rec.*, *& in Giennen. Juris mutandi* 20. *Februarii* 1698. §. *Cum enim cor. bo. me: Muto.*

Neque illegalitas dicti Brevis, in quo hujuſmodi verba continentur, ſubſiſtebat in facto, quia legalitas coruſcabat clara, quoties adductum, & in actis productum fuit ipſum Breve in forma authentica, minuſque relevabat, quod hoc Breve eſſet difforme ab altero exhibito per Abbatem, quia in his confirmationibus, juxta ſtylum Papa expedivit duo Brevia, unum ſcilicet directum Imperatori pro excitanda illius aſſiſtentia, quod eſt illud exhibitum ex parte Abbatis, in quo Papa non expreſſit Monaſterium Ordinario ſubjectum, quia talis expreſſio non faciebat ad rem, per contrarium vero alterum Breve, quod ex parte Epiſcopi datur, eſt illud ab eodem Papa directum Epiſcopo Conſtantienſi, in quo expreſſit Monaſterium illi ordinario Iure ſubjectum, quia in iſto ad ipſum directo congrua erat expreſſio ſubjectionis Monaſterii
42 ejus Juriſdictioni, ideoque nihil refert, quod expreſſio facta in uno Brevi non fuerit facta in altero, ut advertit *Rota deciſ.* 478. *n.* 10. *part.* 18., *& deciſ.* 174. *n.* 11. *part.* 4. *Rec.*, *Adden. ad Gregor. deciſ.* 301. *n.* 18., *& cor. Cel. deciſ.* 129. *n.* 7.

Et denique non urgere arbitratum fuit Privilegium Iulii Secundi, qui de anno 1512. per ſeparatas Conſtitutiones omnia confirmavit præcedentia tum Pontificia, tum Imperialia Indulta; quoniam cum ſit mere confirmatorium, & per conſequens roborativum, ſed non extenſivum rei confirmatæ, validum exoriebatur argumentum hodie, quod ex hucuſque diſſertis præfata Indulta confirmata, prætenſam exemptionem ab Epiſcopi Imperio non præſeferunt, quod nec illud eam præſeferre valeat, ex nota Iuris regula, & auctoritatibus ſupra allegatis.

Et licet in eodem Privilegio præſcribatur nonnullis Abbatibus aliorum Monaſteriorum, qui reperiebantur Conſervatores, & Iudices hujuſmodi Privilegiorum, quod defenſionis præſidium præberent quoque huic Monaſterio, & Canonicis adverſus occupationes, & invaſiones Bonorum, & Iurium, quæ ſibi inferebantur, vel inferri poterant in futurum per Potentias Sæculares; attamen eſt mera, & particularis delegatio ad hunc tantum præciſum actum,
43 quæ nil valet officere Ordinariæ Epiſcopi Iuriſdictioni ſupra prædictum Monaſterium, & Canonicos ibi degentes ad firmata per *Rot. cor. Seraphin. deciſ.* 911. *num.* 2., *& in Dertbuſen. Iuriſdictionis ſuper Gravibus* 4. *Martii* 1697. §. *Abſque eo quod in fine coram bo: me: Pio.*

Prout etiam nihil concludit narrativa illa allegati Privilegii, quod nempe Abbas prædicti Monaſterii pro tempore exiſtens - *Rectores, ſeu Vicarios inſtituere, & Curam Ani-*

ma-

marum libere committere conſuevit, *Vicariis*
loci, *aut cujuſvis alterius licentia minime re-*
quiſita - quia hoc pariter reſpicit actum par-
ticularem libere deputandi in ParochiisMo-
naſterio annexis Vicarios ad curam anima-
44 rum, quod non operatur, ut idcirco de-
putantes remaneant exempti ab Ordinaria
Iuriſdictione Epiſcopi ad *Text. in Cap. Porro*
de Privil., *& cap. Paſtoralis in fin.*, *ubi Gloſſ.*
in verb. Indulgentiam, *& in cap. cum in Cap-*
pella eod. tit. ubi Faguan. n. 11., & 12., & in
omnem caſum ubi aliquid ex prædictis ad
prætenſam hanc exemptionem inferri va-
leret, ea videbatur omnino ſubreptitia hoc
ipſo, quod emanaverat ea in primis reti-
cita circumſtantia, ſingularitatis Monaſte-
45 rii per ſe viventis, & Epiſcopo, cui illud
erat ſubjectnm, inaudito, ut diſpoſuit *Con-*
cilium Lateranen. ſeſſ. 10. ibi - *Exemptiones*
autem de cætero abſque rationabili Cauſa, *&*
quorum intereſt, *minime citatis*, *pro tempore*
conceſſas, *nullius roboris*, *& momenti eſſe de-*
cernimus- quem *Textum* conciliarem in pro-
poſito referunt *Kokier. de Jurisdict. in exempt.*
lib. 1. quæſt. 12. n. 3. Gratian, diſc. 918. n. 61.
Rot. deciſ. 132. n. 5. part. 19. rec.

Profligatis igitur ex omnibus prædictis
cunctis allegatis Privilegiis, res videbatur
plana, quod de hujuſmodi non conſtaret
paſſiva exemptione, ſed quando etiam de
illa per malam hypotheſim ea rotundis lit-
teris diſponerent per hæc præciſa verba-*Exi-*
mimus Monaſterium Creuzlingen. ab omni Or-
dinaria Juriſdictione, *& ſuperioritate Epiſco-*
pi - juxta ſtylum hujuſmodi Privilegiorum,
adhuc inutilia forent, & ad nihil inſervi-
rent, quoties, prout hic, Privilegiati ſe
ſubjecerunt plenariæ Epiſcopi Juriſdictioni
ſpatio trium Sæculorum, & ultra cum in-
numeris actibus Juriſdictionalibus in omni
genere ab Epiſcopo exercitis, & continua-
tis uſque in præſens, quia Privilegia exem-
ptiva veluti odioſa, & inſigne vulnus Iu-
riſdictioni nativę, & Ordinariæ Epiſcopi
inferentia, omnino pereunt, vel per non
uſum, vel, & multo fortius per uſum con-
46 trarium, prout hic, non ſolum trium Sæ-
culorum, & ultra ſed ſolummodo ob favo-
rabilem reditum ad ſuum priſtinum ſtatum
ſpatio triginta, vel quadraginta annorum,
juxta *Text. in cap. Si de Terra*, *& cap. Ac-*
cedentibus de Privil., *Tondut. quæſt. Beneſic.*
cap. 61. n. 13., *& ſeqq.*, *Rot. coram Emer.*
Iun. deciſ. 1706. n. 7., *& coram Otthobon. de-*
ciſ. 229. n. 4., *& in Giennen. Adjunctorum*
13. *Febraarii* 1702. §. *Et quod longa coram*
Generali Hiſpaniarum Inquiſitore, *& in Fri-*
ſingen. Iuris deputandi Curatos 24. *Martii*
1713. §. *Connotantur coram me.*

Actus enim Juriſdictionales ab Epiſcopis
pro tempore Conſtantienſibus exerciti, ma-
gis inſignes eſſe non valuerunt, quia ultra
Ius ſtatuendi, quod ſemper in hoc Monaſte-
rio exercuerunt, de quo ſupra diſſeruimus,
& quod præclare dicitur de lege Juriſdictio-
nis, ſuperaccedit etiam Ius confirmandi
omnes electiones Abbatum hujusMonaſterii
pro tempore factas, cum ea peculiari aſſer-
tiva in omnibus actibus confirmationum
ſemper repetita, quod Monaſterium eſſet
ſubiectum Epiſcopo, ejuſque ordinariæ au-
ctoritati, ut probatur ex longa ſerie con-
firmationum ab anno 1454. uſque in præ-
ſens exhibita. De d. enim anno cum Mona-
ſterii Capitulum electionem feciſſet Abba-
tis in Perſonam Marci, Vicario Generali
Epiſcopi interveniente, qui in ea electione
aſſumptus fuit in Scrutatorem, Inſtantiam
fecit Epiſcopo Henrico pro confirmatione
ſuæ electionis, & quam Epiſcopus confir-
mavit, quemadmodum patet ex publico
confeſſionis actu ipſius Marci Abbatis electi,
cum aſſertiva, quod Monaſterium eſſet
Ordinario immediate ſubiectum, & non
Sanctæ Sedi Apoſtolicę, ut in *Sum. Epiſ. n. 5.*
ibi - *Ordinaria quoque auctoritate* Reveren-
diſſimus in Chriſto Pater, *& Dominus D. Hen-*
ricus Epiſcopus Conſtantienſis, *ad quem præ-*
nominati Monaſterii ſibi eidem auctoritate ſu-
biecti confirmatio de Jure, *& conſuetudine an-*
te tempora memoriam hominum longe exceden-
tia inducta, *& inconcuſſe ſervata ſpectare &c.*
dignoſcitur, *electionem eandem de me factam*
&c. confirmaverit &c. Sanctiſſimus autem in
Chriſto Pater &c. cum natione Germanica &c.
ſe per Bullas ſuas ſolemniter obligavit, *quod in*
Monaſteriis præfatæ Sedi immediate non ſubie-
ctis, *de quorum numero prædictum Monaſte-*
rium in Creuzlingen. unum debeant fieri ele-
ctiones &c. - qui actus cum ſpecialiſſime præ-
ſeferat ſubiectionem Monaſterii Ordinariæ
Iuriſdictioni, & illius excludat immediatam
ſubiectionem S. Sedi, cum eo adinncto, quod
præfatum Monaſterium Epiſcopo reperiatur
ſubiectum de conſuetudine *ante tempora me-*
moriam hominum longe excedentia, ex eo omnis
exulabat difficultas, & probata fere rema-
47 nebat immemorabilis ad tradita per *Caren.*
reſol. 16. n. 2. Trabat. de effect. Immemorab.
qu. 12. n. 61., *Pentanell. dec. 305. n. 5.*, *& ſeqq.*
Adden. ad Gregor. dec. 51. n. 10., *Mareſcott.*
variar. lib. 2. cap. 100. n. 15., *& ſeqq. Rot. de-*
ciſ. 37. n. 2. in fin. part. 1. recent., *& in Der-*
thuſen. Iuriſdictionis 6. *Februarii* 1696. §.
Hæc autem immemorabilis coram bon. me. Pio.

Non referente, quod Epiſcopus eidem
Abbati ſolam dediſſet benedictionem, non
autem ſuam confirmaſſet electionem, quia
omiſſo Gloſſæ auxilio, de confirmatione lo-
quitur confeſſio ipſius Abbatis electi, &
non de benedictione, cum ea clara ratione,
quod ad eum *confirmatio de Iure*, *& conſue-*
tudine ante tempora hominum memoriam longe
excedentia inconcuſſe ſervata, *ſpectabat*, & ſic
in-

intrant termini *Textus in l. ille, aut ille ff. de legat. tertio.*

Quæ conſuetudo, eſt poteſtas ordinaria auctoritate confirmandi electiones Abbatum, inconcuſſe poſtea continuata, & ſervata quoque fuit in omnibus aliis Abbatum electionibus, & ſignanter in Seculo decimoquarto, in quo cum Gaſpar Sen. electus fuiſſet in Abbatem hujus Monaſterii ad Inſtantiam Capituli Conventualis, fuit ab Epiſcopo auctoritate ordinaria confirmatus *Summ. Epiſcopi n.6.* ibi - *Auctoritate noſtra ordinaria præſenti pagina gratificamus, canonizamus, & approbamus* - & ſucceſſive cum Abbas reſignaſſet Abbatiam in manibus Epiſcopi ibi - *Per liberam reſignationem &c. in manibus noſtris factam* - Epiſcopus ipſe fecit proviſionem novi Abbatis in perſonam Friderici, cum precepto, quod Canonici Conventuales illum recognoſcerent in Abbatem tamquam ſuæ ſubiecti Juriſdictioni Ordinariæ, *Epiſcopi Summ. n.7.* ibi - *Conventualibus prædictis &c. noſtræ Ordinariæ Juriſdictioni ſubiectis &c. in virtute Sanctæ Obedientiæ diſtricte mandamus, quatenus eundem &c., & ſic proviſum pro Abbate, & Paſtore eorum &c. recognoſcant* - prout continuando ſeriem hujuſmodi confirmationum, recentiori tempore demonſtratum fuit, quod anno 1598. electo in Abbatem Petro Haug, fuit facta confirmatio ab Epiſcopo ad ſupplicationem Capitularium ordinariam Epiſcopi auctoritatem fatentium *eodem Summ. n.8. lit. A.* ibi - *Reverendiſſimæ &c. Paternitati Veſtræ unanimi voto &c. ſupplicamus hujuſmodi electionem &c. Veſtra ordinari auctoritate approbare, confirmare &c. cum ſuppletione defectuum* - Sic etiam anno 1604. Petrus Abbas reſignando Abbatiam in manibus Epiſcopi, una cum Inſtantia, quod reſignatio admitteretur ab ipſo tamquam proprio Ordinario Monaſterii *dicto Summ. n.9. lit. A.* ibi *petens &c. reſignationis, & renunciationis ſic factarum per dictum Reverendiſſimum D. Epiſcopum Conſtantienſem tamquam ſuum ſuique Monaſterii Ordinarium recipi, & admitti* - Epiſcopus eam admiſit, & recepit; Cumque Monaſterium elegiſſet Georgeum in Abbatem, pariter ſupplicavit Epiſcopo - *Electionem de perſona præfati Georgei factam veſtra ordinaria auctoritate approbare, confirmare, & auctorizare* - prout Epiſcopus confirmavit prævia affixione edictorum pro electionis publicatione, in quibus per Conventuales Monaſterii narratur electio facta cum aſſiſtentia DD. Deputatorum, *& mandato prædicti Reverendiſſimi Principis Superioris noſtri* - *prædicto Sum. n.9. litt. B., & C.*, & pariter prędefuncto Georgeo de anno 1625., & facta electione Jacobi novi Abbatis, fuit hæc confirmata ab Epiſcopo prævia ſupplicatione Conventualium Monaſterii his verbis - *Reverendiſſimæ, & Illuſtriſſimæ Celſitudini veſtræ, veluti Ordinario noſtro præfatum D. Iacobum &c. præſentamus, obnixe ſupplicantes, ut Ordinaria veſtra auctoritate eundem in Abbatem a nobis electum approbare, confirmare, auctorizare dignetur* - *d. Sum. n.10.*

Ita enim defuncto Iacobo, & facta electione Auguſtini Gimmi novi Abbatis, Conventuales ſupplicarunt Epiſcopo - *ut huiuſmodi electionem de perſona prefati D. Auguſtini factam veſtra auctoritate ordinaria, approbare, confirmare, auctorizare &c. dignetur cum ſuppletione defectuum* - Epiſcopus auctoritate ordinaria confirmavit, & inſuper defectus ſupplevit his verbis - *Supplemus auctoritate noſtra ordinaria omnes, & ſingulos tam Iuris, quam facti defectus* - *Summ. pariter Epiſcopi n.11. lit. B., & C.*, & vacata Abbatia per obitum dicti Auguſtini, & electo in Abbatem Melchiorre Lechener, pariter Conventuales ſupplicarunt Epiſcopum, ut dignaretur *electionem huiuſmodi &c.* auctoritate Ordinaria approbare, quod etiam fuit expreſſum in prævio publico edicto ſub *Lit. B.*, ab Epiſcopo ſemper præmitti ſolito, niſi rationabilibus de cauſis deſuper diſpenſare voluerit, & ex tunc dictus Epiſcopus confirmavit his verbis - *Electionem præfatam auctoritate, qua fungimur ordinaria omnibus melioribus modo, forma, via &c. confirmamus, dictumque D. electum præmemorato Monaſterio Creuzlingen. preficimus, ipſique in Spiritualibus, & Temporalibus curam, & regimen dicti Monaſterii plenarie committimus* - *Summario Epiſcopi Num.12. litt. A. B., & C.* Quid plus? ipſe etiam modernus Abbas Georgius de anno 1707. electus ad ſupplicationem Conventualium fuit confirmatus auctoritate ordinaria Celſiſſimi Epiſcopi, & in poſſeſſionem immiſſus eadem auctoritate cum diſpenſatione adverſus non factam affixionem edictorum, ibi - *Electionem prefatam (diſpenſatione ſuper eiuſdem proclamatione alias fieri ſolito pro hac vice tantum facta) auctoritate, qua fungimur ordinaria &c. confirmamus &c., & Monaſterio &c. preficimus, ipſique in Spiritualibus, & Temporalibus curam, & regimen d. Monaſterii plenarie committimus*, ut in *d. Sum. n.13.*

Ex his igitur excluſa prorſus emicabat prętenſa hæc exemptio, ſi habetur, quod Epiſcopi Conſtantienſes ad ſupplicationem Monaſterii ſemper electiones Abbatum pro tempore confirmarunt, cum illis verbis per ſupplicantem expreſſis - *Auctoritate veſtra ordinaria*., & repetitis ab Epiſcopo in confirmationibus - *Auctoritate noſtra Ordinaria* -, & ſi eadem phraſi ſuppleverunt defectus electionum - *Auctoritate noſtra Ordinaria* -, & receperunt reſignationes Abbatiæ in Manibus ſuis *tamquam Monaſterii Ordinarius*, quia hęc omnia non bene compa-

tiun-

by Google

tiuntur cum exemptione ab Epiſcopo, quia
ea ſuppoſita, non potuiſſent Epiſcopi manus
apponere in Monaſterium exemptum,
neque confirmare electiones, neque
diſpenſare, neque illius ſupplere defectus
48 auctoritate ordinaria, neque demum re-
cipere reſignationes, aut facere proviſio-
nem Abbatiæ, ſed ea omnia, & maxime Ius
confirmandi Abbates, ſpectaſſet ad Sedem
Apoſtolicam, ut firmarunt *Gloſſ. in cap. cum
Monaſterium* 13. *in verb. confirmamus verſic.
vel ideo de elect.*, ubi *Panormitan. n.3., Gon-
zal. n.2., Fagnan. in cap. nihil n.10. de elect.,
Paſſerin. de elect. cap.33. n.74., Card. de Luc.
de Benefic. diſc.109. ſub n.8.*, ubi quod in Mo-
naſterio exempto confirmatio electionis Ab-
batis ſpectet ad Sedem Apoſtolicam, in Mo-
naſterio autem non exempto ſpectat ad Or-
dinarium, *& de Iuriſd. diſc.28. n.9. verſ. ur-
gebant tamen, Rot. coram Buratt. dec.578.
n.33., & in recent. dec.24. n.37. par.10.*

Non refragante, quod confirmatio Ab-
batis Gaſparis aliud non ſit, quam purum
compromiſſum a Conventualibus Creuzlin-
gentibus factum in Perſona Epiſcopi ob ſu-
bortam diſcordiam circa Perſonam in Ab-
batem eligendam, quia tale quid non appa-
ruit, ſed quidem videtur electio facta ab
Epiſcopo in diſcordia duorum Electorum,
in qua ſuperior poteſt gratificare, & confir-
mare, prout Epiſcopus gratificavit, & con-
firmavit *Auctoritate noſtra Ordinaria*, juxta
Iuris diſpoſitionem, de qua *Gloſſ. in cap. Eccl.
veſtra 57. in verb. non conſenſerit de elect.,
Paſſerin. de elect. cap.33. n.126., Rot coram
Cerr. deciſ.26. n.37., & in Colonien. Cano-
nicatus* 17. Iunii 1695. §. *Non minus coram
Magno Hiſpaniarum Inquiſitore, & in Hoſna-
burgen. Canonicatus* 10. *Decembris* 1714. §.
Duplici cor. R.P.D. meo Criſpo.

Neque reſignationem Abbatiæ factam de
anno 1604. per Abbatem Petrum in mani-
bus Epiſcopi proceſſiſſe ponderatum fuit, ut
ſatagebant inſinuare Defenſores Monaſterii,
ex conſenſu, facto, & machinatione Con-
ventualium, quia ex ipſa lectura Viſitatio-
nis anni 1604. factæ ab Epiſcopo in hoc Mo-
naſterio, totum contrarium demonſtraba-
tur, quia eam fuiſſe coactivam contra omnes,
cum comminatione etiam cenſurarum in
caſu contrario, ex ea apertiſſime erueba-
tur. Unde cum hac reluctantia ipſorum Con-
ventualium non eſt compatibilis intelligen-
tia, & conſenſus ipſorum, imo omnino con-
tradictoria, & adverſativa, ut de ſe patet.
Et in tantum prædictus Petrus Abbas ad di-
ctum reſignationis actum devenit, in quan-
tum Epiſcopus ob graves exceſſus, quos in
ipſo repetiit, vel ad eam ſubeundam ad-
ſtrinxit, vel ad ſubſtinendum Proceſſum in
Carceribus, ut in *Sum. Epiſcopi*, ibi - *Cel-
ſiſſimus Epiſcopus jubet ut &c.*, *vel ad liberam
Abbatiali Dignitatis reſignationem, vel ad ſub-
ſtinendum Proceſſum ſe reſolvat, hoc addito, ip-
ſum uſq; ad finem Proceſſus in Cuſtodia detentum.*

Et ſic iſte actus non poterat eſſe magis ſo-
lemnis, & concludens Iuriſdictionem Epi-
ſcopi; Primo quia peracta viſitatione Mo-
naſterii, Epiſcopus fecit decretum, ut præ-
dictus Abbas Petrus vel ſubiret Proceſſum
in Carceribus, vel Abbatiam reſignaret;
Secundo quia ipſe in exequutionem præfati
decreti, mallens potius Prælaturam reſi-
gnare; quam Proceſſum in Carceribus ſuſti-
nere, eam de facto reſignavit in ejus mani-
bus, fatendo illum *tamquam ſuum, ſuique
Monaſterii Ordinarium*; & tertio quia Capi-
tulum poſt dictam reſignationem ita a præ-
dicto Abbate Petro celebratam faciendo
electionem Abbatis Georgei, deinde ſuppli-
cavit, ut Epiſcopus auctoritate Ordinaria
confirmaret ejus electionem, prout confir-
mavit, & quod notabilius eſt, quia Capitu-
lum hæſitabat, quod ſtante prædicta reſigna-
tione Abbatis Petri; ipſe Epiſcopus provide-
re vellet, ſicut fecerat antea Epiſcopus
Thomas poſt privationem Abbatis Ioannis
ſummas gratias egit Epiſcopo, quia Illi reli-
querat Ius eligendi, ut in *Summ. Epiſcopi
Num.9. litt.B.*, ibi - *Quod Celſitudo veſtra &c.
ad humilem, & ſubmiſſam noſtram petitionem,
& implorationem, nobis antiquum Ius liberæ
electionis gratioſe reliquerit, atque ſic nos, no-
ſtrumque Monaſterium in præſentiarum pluſ-
quam gratioſe beaverit, & reſpexerit, quare
humiles, & ſummo ſtudio rependimus grates* -
Unde in his terminis quæcumque ſubtiles
animadverſiones ſummo Iure recedere de-
bent, dum limpide, & clare eorum ſubie-
ctionem, non ſolum ipſe reſignans, ut di-
cebant Informantes pro Monaſterio, ſed ipſi
49 quoque Conventuales faſſi fuere, & qua
confeſſione melius, & præſtantius probatio-
nis genus in Iure noſtro dari non poteſt, ut
late firmatur in *Romana Immiſſionis* 17. *Iunii*
1707. §. *Cui Iuridico coram Generali Hiſpa-
niarum Inquiſitore, & in Saliſburgen. Primo-
geniture de Lodron.* 8. *Iunii* 1711. §. *Et eo
magis cor. Eminentiſ. Scotto.*

Nec applicabilis emicuit reſponſio ad al-
teram confirmationem Abbatis Iacobi de
anno 1625. ab eo petitam, & ab Epiſcopo
conceſſam, quod nempe facta fuerit ad
cautelam, quia ſi ageretur de hoc unico
confirmationis actu, ea aliquam habere va-
luiſſet relevantiam; Aſt non quando, prout
hic, agitur de numeroſiſſimis confirmatio-
num actibus per tria fere ſæcula continuate,
& inconcuſſe per Epiſcopos pro tempore
Conſtantienſes geſtis, cum ea præclara ra-
tione, quod ipſi eſſent prædictorum Abba-
tum, & Monaſterii Ordinarii, quia tunc
hujuſmodi interpretatio locum ſibi vindica-
re non poſſe videtur, cum dici non poſſit
factum

Digitized by Google

factum eſſe ad cautelam id, quod Jure ſubiectionis, ex eorum propria confeſſione peregiſſe conſentanee ad Iuris præſcriptum conſtabat ex regula, de qua *Rot. in Romana Cambii 27. Januarii* 1708. §. *Præcipue cor. Emo Scotto*.

Quid plus? prædictum Ius confirmandi Abbates per Conventuales electos non ſiſtit pure in ipſo nudo confirmationis actu, ſed ultro progreditur, dum Abbates electi, & confirmati ſtatim Epiſcopo præſtarunt, & præſtant Iuramentum, in quo ei promittunt fidelitatem, ſubiectionem, obedientiam, & reverentiam ſub hac formula, ibi - *Ego &c. Abbas promitto coram Deo &c. fidelitatem, dignumque ſubiectionem, obedientiam, & reverentiam matri meæ Eccleſiæ Conſtantienſi, Tibique &c. eiuſdem Eccleſiæ Epiſcopo, & ſucceſſoribus tuis ſecundum Sacrorum Canonum Inſtituta* - ut ex Juramentis præſtitis de annis 1604. 1660, & 1696., ut in *Summario Epiſcopi Num.* 14. 15., & 16. & quod magis eſt ipſe modernus Abbas hoc ipſum præſtitit Iuramentum, & promiſſionem fecit occaſione confirmationis ſuæ electionis de an. 1707. ut in eodem *Summario Num.* 17., ibi - Ego *Georgeus &c. Abbas promitto coram Deo &c. fidelitatem, dignamque ſubiectionem, obedientiam, & reverentiam Matri meę* Eccleſiæ *Conſtantienſi, nec non Reverendiſſimo, ac Celſiſſimo Principi, ac Domino D. Ioanni Franciſco* Epiſcopo *Conſtantienſi, & ſucceſſoribus ejus ſecundum Sacrorum Canonum Inſtituta*, unde nil clarius ad proſternendum hoc aſſumptum prætenſę exemptionis, quoties Abbates electi jurare ſolent, & promittere nedum obedientiam, eſt reverentiam, ſed etiam ipſam ſubiectionem tam Cathedræ Conſtantienſi, quam ipſi Celſiſſimo Epiſcopo; Per hoc enim Iuramentum ſub prædicta ſolemni formula præſtitum fundata remanet plenaria, & totalis Iuriſdictio Epiſcopi ſuper Abbatem, & Monaſterium prædictum ad formam Sacrorum Canonum, juxta quos omnes ut præmiſimus etiam Regulares, ſecluſis Privilegiis in contrarium reperiuntur ſubiecti Epiſcopis, juxta auctoritates ſuperius adductas, & eſt etiam *Text. apert. in cap. ne Dei de Simon.*, ubi tempore, quo
50 Abbates Ciſtercienſes nondum erant exempti per Privilegia, Summus Pontifex mandavit eos Iurare, & promittere debere *ſubiectionem, & reverentiam, ac obedientiam &c. Tibi Domine* Epiſcope, *tuiſque ſucceſſoribus*; In quo Textu notant omnes Canoniſtę; quod per tale juramentum, & promiſſionem excluſa remaneat exemptio, & probetur ſubiectio erga Epiſcopos ad formam Sacrorum Canonum dicendo, quod iſta tria ſic promiſſa important, quod Epiſcopi ſunt Domini, Patres, & Iudices Regularium, ut bene docet *Hoſtien. ibidem n.* 3. ibi - *Hic incipit firmam* Subjectionem, *hic reconoſcit Dominum &c.* Reverentiam, *hic recognoſcit Patrem* Obedientiam, *hic recognoſcit Iudicem; patet igitur ex his. quod Ciſtercienſes non ſunt exempti, imo Epiſcopi ſunt* Domini, & Patres & Judices *eorum - Ioannes Andr. n.* 2., ubi regiſtratis verbis Hoſtien. addit, ibi - *Pater hic Ciſtercienſes de* Iure *communi non exemptos - Io. de Anan. n.* 1., & 2., ibi - *Secundum Hoſtien. per primum recognoſcit illum in Dominum, per ſecundum in Patrem per tertium in* Iudicem *&c. Nota quod Abbates, & Monachi etiam Ordinis Ciſtercienſis ſunt ſubiecti Epiſcopis, & Archiepiſcopis Locorum, licet ergo iſti habeant multa Privilegia, non tamen ſunt exempti a* Iuriſdictione *Epiſcoporum, & ſi hoc allegant, debent probare, quia de Iure communi fundata eſt intentio Epiſcopi, quod omnes Clerici, & Prælati cujuſcumque ſint Dignitatis, & ſtatus, ſunt ſubiecti* Epiſcopis *locorum* & proſequitur *Felin. num.* 1. *verſ. nota primo, Panormitan. n.* 2. *verſ. nota primo, & verſic. nota tertio*.

Maxime quia hoc Iuramentum, & promiſſio non ſolum legitur ſervata antiquo tantum tempore, ſed continuata ſemper uſque in præſens, & propterea facile fuit credere, quod hujus exemptionis Privilegia unquam adfuerint, & ſi ob temporis Injurias, & notiſſima Germaniæ Infortunia, tam ob ibidem debaccantes hæreſes Lutheranas, quam ob Sveticum Bellum, propter quod Archivium hujus menſæ Epiſcopalis deperditum fuit, alii Iuriſdictionales actus de tempore retro elapſo, & proximo Fundationi oſtendi non valuerint, quia his ſtantibus, non potuiſſet practicari hujuſmodi Iurata promiſſio, quæ de directo exemptionis eſſentiæ opponitur, ut bene docet *Card. Zabarell. in dicto cap. ne Dei n. primo*, ibi - *Nota quod de Iure communi* Ciſtercienſes *non ſunt exempti, patet, quia Jurant obedientiam Epiſcopo* -; Cum
51 Abbates de exemptis electi ſolam benedictionem ab Epiſcopo accipiant, non autem ei obedientiam promittant, ut egregie notant *Gonzal. in dicto cap. ne Dei de Simon. num.* 3., *Card. de Luc. de Juriſd. diſc.* 29. *n.* 9., *Rot. in Derthuſen.* Iuriſdictionis *ſuper Gravibus* 4. *Maii* 1697. §. *Quæ quidem cor. bo. me. Pio*.

Ulterius prænarratam excludebant exemptionem alii actus Iuriſdictionales, concernentes poteſtatem criminalem, dum Epiſcopi pro tempore, tam contra Abbates, quam Canonicos devenerunt ad Proceſſus pro delictis, & exceſſibus animadvertendis, faciendo nempe inquiſitionem, corrigendo, puniendo, excommunicando, abſolvendo, ſuſpendendo, irregulares declarando, ab irregularitate diſpenſando, deveniendo ad carcerationes in Carceribus Epiſcopalibus, & inſuper progrediendo etiam ad infligendas domeſticas correctiones, retinendo ſci-

ſcilicet ſub cuſtodia in pane, & aqua Canonicos reos, & contumaces, & quidem ab antiquis temporibus uſque ad modernos annos, quemadmodum juſtificabatur de annis 1494., & aliis eiuſdem Sæculi, 1604. 1634. 1639. 1640. 1643. 1681., 1682., & 1696., *Summario Epiſcopi a Num.27.uſque ad Num. 35. juncto Num. 18. Litt. B.*: Quibus autem Defenſores Epiſcopi illum pro cunctis tamquam ſolemniorem addebant Anni 1480., in quo cum Conventuales Monaſterii feciſſent in eo furtum Sacrarum Reliquiarum, ob quod ſacrilegum facinus gravem pœnam eiſdem infligere meditabatur Epiſcopus, ad ſupplicationem Conſulum, & Senatorum Civitatis Conſtantien., & Schafuſian., in molliorem ductus fuit Sententiam, & ad compoſitionem, in qua præ-via aſſertiva, quod Monaſterium eſſet in omnibus ſubjectum Epiſcopo, ibi - *Epiſcopus Conſtantien., cui veluti Epiſcopo dictum Monaſterium in ſpiritualibus, & temporalibus ſubjectum eſſe dignoſcitur* - Lævioribus, & mitioribus reos prædictos pœnis affecit, ut videre eſt in *Summario Additionali Epiſcopi Numero Primo*; Dum itaque ſubjectio hujus Monaſterii erga Cathedram Epiſcopalem Conſtantienſem euſque proceſſit, ut Abbas, & Canonici paſſim fuerint Carceribus mancipati, & ab eo præviis Proceſſibus animadverſi tam pœnis gravibus, quam lævibus cum aſſertiva Juriſdictionis Epiſcopo competentis ſuper Monaſterium in ſpiritualibus, & temporalibus, exinde deſtructa remanebat
52 prætenſa hæc exemptio, dum ea ſuppoſita, omni caruiſſet Epiſcopus poteſtate inquirendi, & procedendi contra Regulares iſtos ad carcerationes, mulctas, & pœnas, ut eſt *Text. in Cap. Grave de Offic. Ordin.*, & late firmat *Geſped. de exempt. Regular. dub. 238.n.2.dub. 244.n.3.dub.250.n.primo, Ricc. in prax.part. prima reſolut. 523.per totum, Pignatell. conſultat. 39. n.2. tom. 10.*, *Rot. in Burgen. Iuriſdictionis, ſeu Viſitationis 3. Iulii 1713. §. Atque hinc cor. bo. me. Barbadico.*

Nec valuit reſponſio, quod hujuſmodi omnes Proceſſus, & animadverſiones fuerint tantum ab Epiſcopo fabricati, & reſpective inflictæ, in quantum Abbas voluntarie imploraverit adjutricem, & auxiliarem manum Epiſcopi, quia quod omnes prædicti actus inquirendi, & animadvertendi proceſſerint ab Epiſcopo ex ſolo debito Iuſtitiæ, & propria Officii ſollicitudine, & non ex libera Abbatis voluntate, clariſſime eruebatur ex ipſorum omnium lectura, & quod magis eſt ex ipſorum Abbatis, & Conventualium confeſſione, qui omnes ad Epiſcopos pro tempore recurſum habendo, eos ſemper tamquam eorum proprios Superiores appellarunt tam in ſpiritualibus, & temporalibus; Et propterea ſi recurſus omnes ad Epiſcopos habiti comitem habent hujuſmodi confeſſiones, extraneæ viſæ ſunt hæ interpretationes prorſus cum eis incompatibiles, & contradictoriæ, ut de ſe patet.

Sed hic non ſiſtere congeriem actuum Iuriſdictionalium compertum fuit, ſed etiam deſcendere ad controverſam ſpeciem Iuris viſitandi, quæ Epiſcopalis Viſitatio præſenti jurgio cauſam dedit; Probatur enim quod Epiſcopi ſemper, quando rei expetiit exigentia, hoc viſitaverint Monaſterium tam in capite, quam in membris, ut ex ſerie publicarum viſitationum de Annis 1604., 1606. 1607. 1619., & 1630., *Summario Epiſcopi a Num. 18. uſque ad 22.*: Unde fruſtra ſub prætextu emptionis, Epiſcopi Viſitatio evitari prætenditur, quoties idem Epiſcopus ultra omnes alios Iuriſdictionis actus, quos ſemper exercuit, hunc etiam controverſum peregit, & quem præciſive a ſua Or-
53 dinaria Iuriſdictione exercere non valuiſſet, ut bene diſtinguendo dixit *Rota in Burgen. Juriſdictionis, & Viſitationis 3. Junii 1713., & 19. Januarii 1714. coram bon. memor. Barbadico, eſt prima Aprilis, & Julii 1715. coram Eminentiſſimo Scotto, & 3. Februarii 1716. §. Minuſque coram R.P.D. meo Altano*, & quamvis poſt Annum 1630. nullæ aliæ adductæ fuerint viſitationes: Attamen nil relevare viſum fuit, quia de Anno 1633. Monaſterium prædictum fuit combuſtum, & ſolum reædificatum de Anno 1665., ut in *Summario Epiſcopi Num. 64.*, & proinde antequam fabrica fuerit perfecta, & capax recipiendi Abbates, & Canonicos multum temporis elapſum fuiſſe credi valet, propter quod aliæ exhiberi non valebant Viſitationes; Licet tamen ſtatim ac Monaſterium ad ſuum perfectum eſſe redactum fuerit, vel paucos poſt Annos ſcilicet de An. 1686. plures Canonici ejus Conventuales, quos inter modernus Abbas inſtantias fecerunt Celſiſſimo Epiſcopo, ut accederet ad viſitandum, allegando, ibi - *Reformationem noſtri Monaſterii neceſſariam omnino eſſe* - & ſupplicando ſuccurrere - *Mediante aliqua Viſitatione pro ordinaria poteſtate* - *Summario Epiſcopi Num. 23. Litt. A., & B.*, & in tantum peracta non fuit, in quantum ab inde citra immediate ortæ fuerunt contentiones, & lites inter ipſum Abbatem, & Ordinarium Conſtantien. ſuper Iure Parochialitatis Gittingen. in hodiernum uſque diem pendentes; Taliter quod his præmiſſis, nec etiam reſpectu hujus actus Viſitationis unquam dici poteſt interrupta Iuriſdictio Epiſcopi, ſi ſubducatur, ut Juris eſt, prædictum tempus combuſti, & reædificati Monaſterii, in quo viſitatio haberi non poterat, cum non
54 entis nullæ ſint qualitates, *vulgata leg. ejus, qui*

licæ, cui Regulares illi in ſtatu exempto po-
ſiti ſubiecti ſunt; ut notum eſt, & quotidie
de neceſſe practicatur; Prout nil relevabat,
quod aliquando ipſa Sedes Apoſtolica diſtin-
ctas Perſonas ab Epiſcopo deputaverit in
controverſiis ſuper Bonis Monaſterii exortis,
quia delegatio hæc particularis evenire po-
tuit, vel ex quo Epiſcopum ſuſpectum alle-
gaverint, ut in dies hujuſmodi delegationes
ex hac cauſa practicantur, vel quia tam-
quam actus antiqui trium, vel quatuor ab
hinc ſæculorum, de eis curandum non erat,
dum de eorum effectuatione, & continua-
tione nequaquam docetur.

Aliquo neque modo per Ius confirmandi
Abbates electos, elicitum per unicum illum
actum confirmationis geſtę, non per Iulium
ſecundum, ut perperam prætendebant In-
formantes pro Monaſterio, ſed tantum per
Eugenium quartum, quia ille evenit tem-
pore, quo Epiſcopus Conſtantien. erat a ſua
ordinaria Juriſdictione ſuſpenſus, ut ponde-
ratum fuit in §. *Non diverſę importantiæ* 29.
& tamen cum nullę aliæ poſtmodum repe-
riantur per Summos Pontifices perpetratæ,
ſed ſemper ab Epiſcopis, iſte unicus, & pu-
rus actus, cujus Cauſam antiquitatis tenebrę
nobis perquirere non indulgent, remanet
58 prorſus æquivocus, & eliſus per omnes alios
poſteriores concludentes, & continuatos in
favorem Epiſcopi, ut in ſpecie reſpondit,
Rot. dec. 988. *n.* 7. *cor. Dunoz. Junior. & dec.*
799. *n.* 5., *& ſeqq. coram* Emerix. *Jun., & in
recent. dec.* 282. *n.* 10. *par.* 7., *& dec.* 290. *n.*
21. *par.* 18., *& cor. Buratt. deciſ.* 464. *ſub
n.* 5.

Fraternizantiſque naturæ apparuerunt eti-
am illi nuper exhibiti, ac ex privato ipſius
Monaſterii Archivio extracti, & per conſe-
59 quens etiam illegales ad notata per *Rot.
dec.* 181. *n.* 3., *& dec.* 478. *n.* 6. *&* 7. *& dec.*
843. *n.* 6., *&* 7. *& dec.* 958. *n.* 3. *cor.* Emerix
& deciſ. 431. *num.* 19. *& ſeqq. cor. Bich. &
deciſ.* 65. *num.* 1., *& ſeqq. coram Martin.
Andr., & deciſ.* 642. *num.* 5. *cor. Seraph.*
quoniam nullus ex ipſis perneceſſe hanc con-
cludit exemptionem, quia pro majori parte
ſunt enunciativæ quod Abbas hujus Mona-
ſterii fuerit vocatus Viſitator Apoſtolicus,
& Reformator Ordinis, quæ enunciativæ
nil probant, & multo minus quia vel potue-
runt eſſe delegationes particulares ad effe-
ctum viſitandi datæ per ſummum Pontifi-
cem, qui poteſt deputare quoſcumque etiam
exemptionis prærogativa non pollentes, vel
quia d. nuncupatio Viſitatoris Generalis fuit
purus abūſus per errorem deſumptus ex Bul.
ſa. mem. Benedicti XII., qui exoptabat in
Congregationem redigere omnia Monaſteria
Diœceſis Moguntinæ, Colonien., & Tre-
viren. cum ſuis Viſitatoribus, & Capitulo
Provinciali, quæ Bulla huic non arriſit Mo-
naſterio, & maluit potius per ſe ſtare ſine
Congregatione, & Capitulo Provinciali; Et
revera probatum fuit in facto, quod cum
Abbas obtinuiſſet tempore ſa. mem. Cle-
mentis Octavi deputationem in Generalem
Viſitatorem in tribus Diœceſibus, Conſtan-
tien., Auguſtana, & Baſilien., reclamante
Epiſcopo, Abbas, Brevibus renunciavit Apo-
ſtolicis, & declaravit integrum, & ſalvum
eſſe Epiſcopo Jus viſitandi Monaſteria ſuæ
Diœceſis, *ut in Summ. Epiſc. n.* 62., *&* 63.,
itaut ultimus his ſtatus ſilere faciat omnes
prædictas enunciativas, omneſque hujus
generis prætenſiones, juxta firmata *per Rot.
in Salisburgen. Vicariæ* 31. *Januarii* 1714.
§. *Hæc ſiquidem coram R. P. D. meo Falcone-
rio Almę Urbis Gubernatore, &* 4. *Februarii*
1715. §. *Ponderato cor. R. P. D. meo Criſpo.*

Sic etiam quod Abbas viſitaſſet Monaſte-
ria Beuren., Riederen, & Friburgen., non
eſſe credendum actibus illegalibus pro parte
Monaſterii datis, & exhibitis, reputatum
fuit, quia ſemper Epiſcopus hæc etiam vi-
ſitavit Monaſteria, ut de Friburgenſi in ejus,
Sum. Num. 40. *&* 41. & de Riederenſi eodem
Summar. Num. 46., & de Beireuſi *dicto Sum-
mario Num.* 49. ubi continetur explicita
confeſſio totius Monaſterii diſſerte aſſerentis
*Ex vetuſtiſſimis Illuſtriſſimorum Ordinariorum
Viſitationibus ſe perſpexiſſe Jus viſitandi ſuum
Monaſterium nemini alii, quam Epiſcopo com-
petere poſſe* = ultraquamquod cum prædicti
Viſitationis actus hoc non reſpiciant Mona-
ſterium, quod ſemper viſitatum fuit per
Epiſcopum, nulla legitima trahi valebat
conſequentia ad hanc prætenſam exemptio-
nem, nec ulla fides adhiberi poterat Teſti-
bus illis ad perpetuam nuper lite pendente
61 examinatis, quia in conflictu publicorum
actuum eis, & non illis fides præſtanda erat,
ut dixit *Rot. coram Arguell. dec.* 69. *n.* 3., *&
cor. Zarat. dec.* 65. *n.* 22., *& cor. Celſ. dec.* 38.
n. 4. *& coram Me dec.* 30. *n.* 71. *& in Pacen.
Canon.* 24. *Aprilis* 1716. §. *circa utramque
cor. R. P. D. meo Criſpo.*

Super autem nonnullis aliis actibus per
Defenſores Monaſterii allegatis, minime
eſſe inſiſtendum merito perpenſum fuit, quia
fere omnes expleti fuere de tempore, quo
Epiſcopi Conſtantienſes a propria exulabant
Diœceſi, quod evenit de Anno 1537., &
perduravit uſque ad Annum 1551., *ut in
Summario Additionali Epiſcopi Num.* 6., unde
ii vel nihil officiebant Epiſcopo, ut adver-
tit *Rot. in Nullius, ſeu Fulden.* 28. *Iunii*
1700. §. *Alii vero cor. Eminentiſſimo de la Tre-
moille*, vel in conſpectu adeo ingentis mo-
lis probationum pro parte Epiſcopi adducta-
rum frigeſcere debebant, etiamſi eſſent uni-
62 vocæ, & concludentes, quales non ſunt,
ut ultra ſuperius adductos ait *Rot. dec.* 604.
num. 15. *part.* 19. *recen., & dec.* 31. *n.* 6. *co-
ram*

ram Me inter hactenus Romæ impreſſas.

Collabeſcere demum ex novo facto viſum fuit etiam ultimum contrariæ Deciſionis fundamentum, repoſitum ſuper aſſertis confeſſionibus Epiſcoporum Conſtantienſium, quæ tantum adfuit, ut illæ, quæ in dicta contraria Deciſione perpenſæ fuerint, intentioni Epiſcopi obſiſtere, & adverſari valerent, quinimo inſubſiſtentes in ſe, & de per ſe in primis recognitæ fuere, & poſtmodum ab aliis clarioribus tum affirmativis, tum negativis tam ipſorum Abbatum pro tempore, quam totius Monaſterii, & ipſorum quoque Epiſcoporum ſuffocatæ; Nam exemptionem profecto non concludit confeſſio, & conſenſus Conradi Antiſtitis Conſtantienſis circa Jus inſtituendi Presbyteros in grangiis Abbati hujus Monaſterii per eum elargitum, quia Ius iſtud eſt unice effectus unionis, qui competit cuicumque Capitulo, etiam ſæculari, & non exempto; Nec nuncupatio Viſitatoris Generalis facta in Comitiis Synodalibus de Anno 1415., & 1467., quia ea reprobata fuit in alia publica Synodo de Anno 1609. celebrata, in qua Abbas hujus Monaſterii non fuit amplius vocatus Viſitator, ſed ſimplex Abbas, & loculentius eadem Viſitatoris Generalis nomenclatura rejecta fuit ut ſupra adnotavimus, de Anno 1606. ex propria ipſius Abbatis renunciatione, qui judicialiter conſtitutus hoc munus Viſitatoris Generalis ad ſolum Conſtantienſem Antiſtitem ſpectare faſſus fuit; Unde a toto genere eas non ſubſiſtere aperte ex his omnibus deprehenſum fuit.

Aſt eo efficacius, quia ſuffocatæ reperiebantur ab explicitis confeſſionibus tam Abbatum pro tempore, quam totius Monaſterii tam affirmativis, quam negativis: Et affirmativis ſe aſſerendo ſubiectos Iuriſdictioni Epiſcopi, illumque eſſe proprium Monaſterii Ordinarium, ut in *Summar. Epiſcopi Num.* 5., 8., *& plur. ſeqq.*, & ex negativis, ſe ipſos nempe nullo modo eſſe exemptos, neque prætendere exemptiones, ajendo, ut in Epiſtola Abbatis Anno 1676. *dicto Summario Num.* 24. ibi - *In noſtris bene notis negociis, in quibus ego, & mei certificati contra Iuriſdictionem Ordinariæ nec minimum cupimus* -, & in Interrogatoriis datis Abbati, & Conventualibus pro parte Epiſcopi de Anno 1706., & 1709., eodem *Summar. Num.* 26. ibi - *Pro parte Conſtantienſis quæritur utrum Creuzlingentes ſe Iuriſdictioni Ordinariæ ſubjectos agnoſcant; an vero exemptionem prætendant. Deponitur ex parte Creuzlingen. nullam ſe exemptionem prætendere* - & inferius ibi - *Monaſterium Creuzlingenſe pro ſe nullam univerſalem exemptionem a Iuriſdictione prætendere &c. pro parte Conſtantien. acceptatur hæc declaratio &c. quod ſæpefatum Monaſterium &c. non ſit exemptum a Iuriſdictione, ſed Ordinario ſubiecto = Monaſterium Creuzlingen. pergit ulterius ſe declarare ſicuti &c. ſe ſubmittit &c. Ordinario, ita etiam Viſitationem in Monaſterio non tantum nullo modo impedire, aut ipſi contradicere vult, ſed etiam &c. eamdem libenter admittere* - Iſtæ autem toties juratæ confeſſiones per Mona-
63 ſterium emiſſæ, & per Epiſcopos acceptatæ, ſine dubio manifeſtabant, & in claris ponebant hanc veritatem, quod nempe dictum Monaſterium nullo exemptionis Privilegio frueretur, ut in ſubiecta materia firmavit, *Rot. dec.* 300. *n.* 16. *&* 17. *par.* 12. *rec.*, *& in Nullius, ſeu Fulden. Iuriſdictionis* 27. *Aprilis* 1705. §. *Quarto comprobatur coram Generali Hiſpaniarum Inquiſitore, & in Gaven. Iuriſdictionis* 13. *Iunii* 1710. §. *Et omiſſis coram R.P.D. meo Falconerio, & in Nullius, ſeu Caputaquen. Iuriſdictionis* 21. *Februarii* 1710. §. *Verum enim vero & in Meliten. Iuriſdictionis prima Aprilis* 1715., §. *In nihilo coram eodem*.

Atque infallanter, dum in earum corroborationem adſtipulabantur etiam depoſitiones Teſtium qualificatorum ſcilicet Abbatis Monaſterii S. Petri in Valdſeé ejuſdem Ordinis S. Auguſtini; Alterius Abbatis Monaſterii Ucingartenſis, necnon Abbatis, Prioris, & Conventus Monaſteriorum S. Georgei in Petridomo, & S. Georgei in Oppido Stain Diœc. Conſtantien. exiſten., qui omnes teſtantur Monaſterium Adverſarium Creuzlingenſe ſemper fuiſſe ſubiectum Epiſcopo, nec præter illum habuiſſe alium Superiorem Regularem, qui Viſitaverit *Summ. Num.* 36. 37. *&* 38., qui Teſtes qualificati, & Cauſam ſcientiæ reddentes tamquam in Diœceſi commorantes, & Informa-
64 ti, ſine dubio excludebant prætenſam exemptionem, & comprobabant ſubiectionem Monaſterii Ordinariæ Iuriſdictioni, ut bene *Rot. cor. Bich. dec.* 290. *n.* 37. *verſic. Et accedunt.*, *& n.* 40., *& poſt Tamburin. de Iur. Abbat. dec.* 51. *n.* 1. *& cor. Dunoz. Iun. dec.* 988. *n.* 20. *& dec.* 23. *n.* 10., *& in Nullius, ſeu Fulden. Iuriſdictionis* 28. *Iunii* 1700. §. *Poſſeſſio coram Eminentiſſimo de la Tremoille, & in Meliten. Iuriſdictionis* 1. *Aprilis* 1715. §. *Abbatiale cor. R.P.D. Falconerio*.

Et denique Epiſcoporum confeſſiones magis ſolemnes, & claſſicæ eſſe nequiverunt, dum omnes prædictos actus Iuriſdictionales ſemper exercuerunt, cum ea inſigni aſſertiva *Ordinariæ Iuriſdictionis*, & propterea quemadmodum dicunt implicantiam in terminis ordinaria Iuriſdictio, & prætenſa exemptio, perneceſſe fateri debet, quod deſtructive ad ipſam exemptionem ſemper Epiſcopi Conſtantienſes pro tempore originariam, propriam, & nativam faſſi fuerint Iuriſdictionem, ut de ſe patet.

De primo igitur ad ultimum manifeſte

Do-

Digitized by Google

Dominis conſtare viſum fuit de inſubſiſtentia hujus prętenſæ exemptionis, tum quia hoc Monaſterium Creuzlingenſe de per ſe vivit ſingulariter ſine Supremo Religionis capite, & cui per conſequens Privilegia exemptionis aliis Regularibus impartita ſuffragari non valent ad tollenda ea inconvenientia, & abſurda, quę ex experientia rerum magiſtra, & conſtanti rerum humanarum uſu, ea ipſis ita in ſtatu acæphalo remanentibus elargita, exoriri compertum fuit, tum etiam ex longeva obſervantia, quæ ex hucuſque enucleatis Celſiſſimo Epiſcopo opitulari animadverſum fuit, quando de cætero eidem ſatisfuiſſet, quod per Monaſterium clariſſimum ad Iuris præſcriptum exhibitum non fuerit Privilegium hanc paſſivam ei exemptionem indulgens, quia Epiſcopo ſuam in Iure fundatiſſimam habenti Intentionem ſatis fuiſſet reſpondere pro cauſæ Victoria, hoc Privilegium de exemptione, vel nullo modo, vel clare non loquitur, ad hoc ut omnes Juriſdictio-
65 nales actus propriæ thiaræ Epiſcopali competentes impavide eo non exhibito valeat exercere, *Card. de Luc. de Decim. diſc. 5. n. 15., & 17., Rm̃us Petra ad Conſtit. Apoſtol. tom. 1. fol. 362. n. 41. verſ. ſi vere, & Rota in Nullius, ſeu Vrgellen. Primitiarum 23. Iunii 1702. §. Et demum coram bon. me. Muto.*

Et ita utraque Parte in acerrimo contradictorio audita, ſuaque Iura ſtrenue tuentę deciſum fuit.

CONSTANTIEN. JURISDICTIONIS SUPER MANUTENTIONE.

Veneris 4. Iunii 1717.

ARGUMENTUM.

Non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur poſſidenti.*
Item conceditur in caſu, quo etſi non conſtaret de poſſeſſione probatur tamen, & Canonizzatum fuiſſet bonum Jus, n. 2.

DECISIO DCCCX.

QUemadmodum ex multiplicibus documentis nuper exhibitis Sacrum Tribunal cenſuit, omnem ſpeciem ordinariæ Juriſdictionis competiiſſe, & competere Celſiſſimo Antiſtiti Conſtantien., ut late dictum, & oſtenſum fuit in contemporanea Deciſione ſuper bono Jure, recedendo a deciſis coram Eminentiſſimo Scotto, ita ex eadem ratione prævio pariter receſſu a deciſis, denegari non poſſe eidem viſum fuit manuten-
1 tionem ad tramites dictæ poſſeſſionis legitime exercitę *vulgat. §. Retinendæ Inſtit. de Interdict., Rot. dec. 329. n. 1. coram Cerr., & in Nullius, ſea Provinciæ Hiſpalen. Iuris de-*

putandi Vicarium 21. Februarii 1707. §. primo coram Rm̃o Molines.

Signanter quia verificata etiam fuit poſſeſſio facti in controverſo Iure viſitandi ob viſitationes exercitas ab eodem Epiſcopo tam de anno 1604., quam de anno 1607., 1619., & 1630., Unde eo facilius pro reſponſo affirmativo, hac adſtipulaute poſſeſſione inclinatum fuit, non obſtante quod in retroacta Cauſę propoſitione adverſus præmiſſos actus viſitationis multa objectarentur, quia cum nullam in facto viſa ſint habere ſubſiſtentiam, ex adductis in Deciſione ſuper bono Iure *a §. 47. & plur. ſeqq.*, Ita Domini, ne actum agere viderentur, ad eam ſe remiſſive habuerunt.

Et pro coronide, quando etiam de prædicta poſſeſſione non doceretur, prout doctum fuit, cum tamen de bono Jure ejuſdem Epiſcopi conſtet ex dicta Deciſione ſuper negocio principali edita, ad ejus normam ſine difficultate adhuc concedenda foret manutentio, ſicuti in dies magna pra-
2 cticant Tribunalia, & ſignanter *Rota*, ut videre eſt *in Monaſterien. Optionis 26. Iunii 1705. §. final. coram cl. mem. Card. Caprara, & in dicta Nullius, ſeu Provincia Hiſpalen. Juris deputandi Vicarium §. primo coram Rm̃o Molines, & in Eyeſtheten. Juriſdictionis ſuper manutentione 27. Aprilis 1716. §. final. coram R.P.D, meo Foſcaro.*

Et ita utraque &c,

ROMANA LEGATI.

Veneris 4. Iunii 1717.

ARGUMENTUM.

Legatum inutile an remaneat ſi Teſtator legatarii Perſonam ſub ſtrictiſſimo juramento non patefecerit. Hęres fiduciarius ſuſceptæ fiduciæ rationem reddere tenetur Superioribus, atque illis Teſtatoris mentem aperire.

SVMMARIVM

1 *Clauſula* - Appellatione remota - *quid importet.*

2 *Reſtitutio in integrum nunquam conceditur niſi conſtet de gravamine, & de læſione.*

3 *Legatum ſolvi debet ab hæredibus Teſtatoris, vel legantis.*

4 *Legatum remanet inutile ſi Teſtator legatarii Perſonam ſub ſtrictiſſimo juramento non patefecerit.*

Limita, n. 5. & ſeqq.

Et declarantur Auctoritates, n. 6.

8 *Confeſſio debiti geminata, & emiſſa præſente Creditore attendi valde meretur.*

9 *Perſona Legatariæ hæredis fiduciæ commiſſa deſumi etiam poteſt a Teſtibus ignaris quantitatis rei legatæ.*

Digitized by Google

10 *Teſtes de facto proprio deponentes optimam fidem merentur.*

11 *Solutionis contemporaneitas, & realitas ex quibus præſumatur.*

12 *Moniales quandoque teſtificare nec minus probibentur favore Monaſterii.*

Et quo caſu ipſis plena fides præſtanda ſit n.13., & 14.

15 *Hæredes fiduciarii tenentur ſuſceptæ fiduciæ rationem reddere ſuperioribus, atque illis Teſtantium mentem aperire.*

Hanc tamen fiduciam non tenentur patefacere extraneis, n. 16.

17 *Legatum pium dicitur ſi fuerit relictum pro alimentis Puellæ omnibus conſanguineis orbatæ, vel deſtinatum pro ea honeſte collocanda.*

17 *Incertitudo fiduciæ ab hærede declaranda quo caſu ceſſet*, & n. ſeqq.

20 *Rev. Fabrica S. Petri locum non habet pro exequendis legatis, quando hæres eam prævenit.*

DECISIO DCCCXI.

GEminis innixæ Juris præſidiis Dominę Sorores de Senctinellis filiæ, & hæredes clar. mem. Mariæ Aldobrandinæ Duciſſæ Ceræ ſemper illud detrectarunt perſolvere Legati reſiduum ſcutor.2000. quod in majori ſumma ſc.4000. favore cujuſdam Catharinæ Puellæ tunc temporis degentis in Venerabili Monaſterio Septem Dolorum in ſuis Supremis, cum quibus deceſſit tabulis teſtamentariis ordinaverat clar. me. Catharina Aldobrandina Duciſſa Arricciæ, & Soror prælaudatæ Duciſſę Mariæ, quorum alterum fuit, quod cum in dicto Supremo, quod ſcripſit, elogio Duciſſa Catharina prælaudatam ejus Sororem reliquiſſet quoad hoc legatum hæredem fiduciariam ſub his verbis - *Item jure Legati, ac alias omni &c. reliquit Excellentiſſimę Dominæ Mariæ Aldobrandinę Duciſſæ Ceræ ejus Sorori ſcut.4000., quæ dicta D. Duciſſa erogare debeat ſecundum intentionem ipſius Excellentiſſimæ Dominæ Teſtatricis, prout eidem D. Duciſſę injunctum fuit* = cum hæc dictam fiduciam non declaraſſet medio Juramento, juxta Textus præſcriptum *in l. Theopompus ff. de dot. prælegat.*, inde oriretur quod, d. explicita, & jurata declaratione ceſſante, Legatum remanſerit inutile.

Alterum vero extitit, quod cum ex dicta declarationis omiſſione præfatum Legatum remanſerit incertum, ex hac incertitudine ſequeretur, quod ſibi locum vindicarent notiſſima Rev. Fabricæ Privilegia, quorum virtute omnia incerta Legata ei cedere debent, & in præſenti hæc eadem Privilegia ſibi ipſis forent ſuffragatura, eo quia concordiam cum dicta Rev. Fabrica inierint, qua mediante, omnia jura ei competentia acquiſiverint, & ſi cum ea ſuperaddita declaratione, quod nunquam ea teneretur ad verificationem Legati, & quatenus fuerit judicatum, controverſum Legatum ad alium pertinere, nulla competeret actio vindicandi pecunias ſolutas, ſed hę cenſerentur Eccleſiæ Principis Apoſtolorum irrevocabiliter donatæ.

Verum quemadmodum hujuſmodi recenſita fundamenta nullum plauſum promeruerunt in Tribunali Rev. Fabricæ, in quo defuncta dicta Catharina Cauſa ad Inſtantiam Monaſterii hęredis ab ea inſtituti ventilata fuit cum ſpeciali Sanctiſſimi Commiſſione eidem Tribunali Rev. Fabricæ directa, & ſignata cum clauſula = *appellatione remota* = ex quo relata cauſa in plena Congregatione ſub die 8. Januarii 1718., prodierit reſolutio = *relaxandum eſſe mandatum contra Bona hæreditaria Duciſſæ Ariccię, & Duciſſæ Ceræ* = & in hoc ſenſu permanſerit in iterata Cauſæ propoſitione ſub die 10. Iulii ejuſdem anni mediante reſcripto: *in Deciſis, & amplius*: Ita pari modo idem fuit judicialis Aleæ eventus in noſtro Sacro Auditorio, quia iterum commiſſa cauſa R. P. D. Columnæ alteri ex Prælatis ejuſdem Congregationis de Voto Sacræ Rotæ cum clauſula - *De cauſis reſtitutionis in integrum* - ea per me in hodierno conſeſſu propoſita ſub congruo dubio - *An conſtaret de re judicata, ſive potius de cauſis reſtitutionis in integrum* - DD. inhęſitanter reſponderunt - *affirmative quoad primam partem, & negative quoad ſecundam.*

Et juremerito, quia de re Judicata aperte conſtare viſum fuit, ex quo cauſa delegata fuit Sac. Congregationi Rev. Fabricæ cum
1 clauſula - *appellatione remota*, cujus peculiaris eſt virtus ulteriorem prohibendi appellationem, & unicæ ſententiæ, ex ſumma Principis poteſtate talem tribuendi efficaciam, ut vim trium ad tramites Juris obtineat ad Text. *in l.1. §. Interdum ff. a quibus appell. non lic.*, *cap. Paſtoralis 83. de appell. Marchesan. de commiſſ. par.1. cap.8. n.25.*, *Scacc. de appellat. quæſt.16. limit.16. n.20.*, *Rot. in Anconitana Dotis 16. Martii 1704. §. Res namque coram Generali Hiſpaniarum Inquiſitore.*

Neque ulla emicuit cauſa obtinendi reſtitutionem in integrum adverſus Iudicatum prædictum, quia cum illud undique validum, & juſtum apparuerit quemadmodum ejuſdem validitate, & Juſtitia attenta, omnis exulare videbatur læſio, ita locum eſſe non
2 poterat reſtitutioni in integrum, quę præciſive a gravamine; & Judicatorum læſione nunquam conceditur ad Text. *expreſſ. in cap. 1., & ibi Abb. de reſtit. in integr. Rot. dec. 1. eodem tit. in noviſſ. & dec. 393. n.2. par. 18. & dec.33. n.1., & 2. par.19. Recent.*

Juſtitia enim (cum validitas in dubium non revocaretur) dilucide emergebat a litte-

tera.

Digitized by Google

tera Teſtamenti dictæ Duciſſæ Catherinæ,
quæ ordinando confidentiale Legatum Du-
ciſſæ Ceræ hæredi ſcriptæ, eam declaravit
debitricem ſummæ in eodem Legato con-
tentæ; Unde cum ipſa ab eadem Teſtatrice
fuerit declarata debitrix dictę ſummæ Lega-
3 tæ, ab ejus ſolutione nec ipſa, nec ejus hæ-
redes ſeſe eximere valent ad *Text. apertos in
l. unam ex familia §. final. ff. de legat. 2., leg.
quidam eum filium ff. de hæred. Inſtit., & poſt
alios Card. de Luc. de Teſtam. diſc.34. n.6.,
Rot. poſt Torr. de pact. deciſ.207. n.6., & 7.,
& in Recent. dec.765. n.3. par.2., deciſ.255.
n.7. par.8., dec.302. n.14. par.13. & in Ro-
mana annuæ preſtationis* 8. *Maii* 1700. *§. Hinc
inſubſiſtens cor. Eño Scotto*.

Quidquam non relevante, quod cum di-
cta Duciſſa Maria dictam fiduciam, & lega-
tariæ perſonam præſtantiſſimo Jurisjurandi
4 Religionis medio non patefecerit, dictum
Legatum remanſerit inutile, juxta Theori-
cam *Bartol. in l. Theopompus ff. de dot. præle-
gat. n.7. Rodulph. allegat.162. n.2. cum ſeq.
& Rot. cor. Arguell. dec.14. n.14. cum ſeq.,
& deciſ.294. n.17. & 18. & dec.404. n.6. &
ſeq. par.14. Recentiorum*. Quoniam dicta
ſolemnis declaratio nullatenus ſimpliciter
eſt neceſſaria, nec tale quid determinant al-
legatæ in obiecto auctoritates, quia loquun-
tur, vel ubi pro non jurata declaratione alia
5 argumenta, & conjecturæ non ſuppetant, ut
eſt caſus figuratus a *Bartol. in d. l. Theopom-
pus n.7. ff. de dot. prælegat.*, vel quando de-
claratio non jurata facta fuit ad commodum
ipſius declarantis, poſthabitis perſonis illis a
Teſtatore contemplatis, ut eſt caſus *dec.14.
6 cor. Arguell.*, vel loquuntur in caſu, quo
hæres fiduciarius duas inter ſe pugnantes de-
clarationes emiſerat, quarum una Juramen-
to deſtituta, altera vero ab eo roborata fue-
rat, hac inſuper pro declaratione jurata
concurrebat voluntas Teſtatoris aliunde eli-
cita, quę pariter non juratæ repugnabat, &
iſte eſt caſus, in quo ſcripſit *Rodulph.*, & cæ-
teri per ipſum laudati *d. alleg.* 162. & in quo
prodierunt *dec.294., & 404. par.14. Recen-
tiorum*.

Aſt non quando declaratio, prout in prę-
ſenti caſu eſt unica, & pluries, hac unifor-
miter iterata, nec in aliquo detegitur con-
traria menti Teſtatricis, imo omnia argu-
menta conſpirant ad illius legitimitatem
coadiuvandam, neque ullus alius eſt in con-
curſu, qui ſe prætendat in fiducia contem-
platum; In his quippe terminis notitia Lega-
tarii non exquirit magis ſolemnem declara-
tionem; Neque defectus Juramenti quid-
quam detrahit ejus efficacię, ſi aliis præ-
ſumptionibus, prout hic declaratio prædi-
7 cta confoveatur, ut optime declarat idem
Bartol. in præfata l. Theopompus nu.4. in fin.
ibi. *& ideo eius dictum non valet, niſi aliqui-
bus legitimis præſumptionibus hoc præſumeretur
eſſe verum* - & concordat *Imol. in leg. illa con-
ſtitutio n.9. ff. de hæred. Inſtit., Caſtren. in l.
quem hęredi n.1. ff. de reb. dub., & conſil.177.
num.2. lib.2., Ruin. conſil.19. num.5 lib.2.,
Covarr. in rubr. de Teſtam. cap. cum ſibi ſub
num.15. §. Quibus tamen Mantic. de coniect.
ultimar. volunt. lib.3. tit.1. n.16.* Magiſtrali-
ter *Torre de pact. futur. ſucceſſ. lib.3. cap.6.
nu.82. cum ſeqq. Urſill. ad Afflict. deciſ.371.
n.4. Card. de Luc. de Teſtam. diſc.46. rubr.7.
& de fidcicomm. diſc.182. num.12. & 13.,
Rot deciſ.238. num.4., & ſeqq. par.18. Re-
centiorum*.

Quod autem explicita declaratio ipſius
Duciſſæ Ceræ hæredis in præſenti caſu con-
currat, dubitari non valet, dum non ſemel,
ſed bis, & tertio ſe ſemper aſſeruit, & faſſa
fuit eiſdem Catharinæ debitricem ex cauſa
fiduciæ, imo ab eadem interpellata, ut ali-
quando ultimum Teſtatricis votum adim-
pleret, non ſine præmaximo animi ſui mæ-
rore clamare aſſueverat - *Io ſo l'obligo, che
ho a queſta figliola, che è un obligo, che mi cru-
cia la mia conſcienza, e ſpero di ſodiſfarlo con
il credito groſſo, che ho con il Signor Prencipe
Borgheſe, e ſempre reiterava queſte parole, che
le diceva con paſſione* - ut referunt Teſtes omni
exceptione majores, *Summ.* Monaſterii *n.4.*
8 Quamobrem cum iſtæ confeſſiones conſti-
tuant certam probationem, eamque red-
deant ſuperlativam, tamquam geminatę, &
præſente, ac interpellante Creditrice, ut
docent *Ruin. conſ.128. lib.2. Maſcard. de
probat. concluſ.347., Rot. coram Gregor. dec.
408. n.3. & cor. me dec.19. n.3. inter impreſ-
ſas*, non poteſt idcirco obiectari Monaſte-
rium non eſſe in probatis, ad effectum aſſe-
quendi d. fiduciarium relictum.

Parique modo, ut dicebamus ultra præ-
dictam declarationem, & iteratas confeſ-
ſiones ſuperaccedebat quoque conjectura-
rum falanx, & ſignanter præclariſſimum fa-
ctum ſolutionis d. Legati pro dimidio factę
a prædicta Duciſſa Ceræ, & quamvis di-
ctæ ſolutionis documenta non eliciantur,
niſi ab aliis Teſtibus non determinantibus
præciſam quantitatem nihilominus quia hic
actus indigitare ſolum debebat perſonam
Legatariæ hæredis fiduciæ commiſſam, ne-
mini dubium eſt, hanc poſſe etiam deſu-
mi a Teſtibus ignaris quantitatis ſolutæ, &
9 tantummodo de ſolutione in genere depo-
nentibus, ut bene tradunt *Bertazzol. conſil.* 8.
*n.12., & 13., Mantic. de conject. ultim. volunt.
lib.10. tit.4. n.9.*; Unde ſi Teſtes prædicti, qui
ſolutionem convincunt, nedum effectivam
pecuniæ traditionem propriis oculis conſpe-
xerunt, verum ultro operam, & auxilium
præſtiterunt pro aſportandis erumenis, ple-
niſſimum implere probationis gradum,
10 tanquam de facto proprio teſtantes, vo-
lue-

Digitized by Google

luerunt *Altograd. conſil. 24. num. 19. lib.1., Gratian. diſcept.764. n. 1. Rot. dec. 13. n.4. & n. 13. part.19. Recent.*

Et ſine difficultate, dum dictum factum a Teſtibus revelatum, extitit ultro comprobatum ab eo, quod dicta Catharina, ſive ſoror Paula Maria eandemmet ſummam ſcut. 2000. illico ſuo Monaſterio in ſuæ prædilectionis pignus, & argumentum fuit elargita, quæ ſane actus contemporaneitas demonſtrare videbatur realitatem dictæ ſolutionis, quia cum ageretur de pauperrima Muliere conſanguineis deſtituta, & in Monaſterium recepta a pia Fundatrice ſine Dote, & Livello, aliud fateri non valet, quam quod prædicta non exigua pecuniæ
11 quantitas ex alia cauſa illi quæſita non fuerit, quam ex legato dictæ Ducisſæ Catharinæ cujus ratam Duciſſa Ceræ ei tandem ex conſcientia ſua diffidenti perſolviſſet, ut ponderant, *Afflict. dec. 13. n. 20., ibique Adden. n. 27., Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 135. n. 13. Mart. Medic. exam. 53. num. 9.*

Et demum ultra omnes prædictas conjecturas, non minoris ponderis repertæ fuere aliæ omnes, quæ d. Teſtamentum præceſſerunt, quia conſtans erat in facto, quod ſtatim ac ſoror Paula Maria in Sac. Fonte regenerata extitit ſub nomine Catharinæ, fuit a præfata Duciſſa Teſtatrice tradita Nutrici, quam ipſa conduxerat, & proviſa omnibus ſumptibus in infantili ętate neceſſariis, & ab inde citra ſemper ſummo amore proſecuta; unde ſi ſtudium, & curam adhibuit alendi teneram puellam nullo merito ob ætatis defectum præfulgentem, nil veriſimilius, quod incaleſcente amore cum ejus annis, voluerit etiam illud ei parare ſubſidium, cum quo honeſte vitam ducere valuiſſet, ut in puncto arguit *Rot. coram Cavaler. dec. 381. n. 5.*

Abſque eo quod aliquid officere valuerit quod cum declaratio dictæ fiduciæ ex aliis non eliciatur monumentis, quam ex depoſitione Monialium, hæ tamquam ad proprium commodum deponentes, attendi non valeant, quia hæc exceptio tunc aliqualis fuiſſet efficaciæ, quando ſuppoſitum prædictum ſubſiſteret in facto, ſed cum illud nullatenus ſubſiſtat, inde conſequebatur nullius fore momenti, quia non ſolum non deponunt ad proprium commodum Mona-
12 ſterii cujus favore de cætero nec teſtificare prohibentur, ad notata per *Barboſ. in cap. Inſuper 6. n. 6. de Teſt. Maſcard. de probat. concluſ. 1365. n. 3. volum. 3. R. P. D. Petra in Comment. ad conſtit. 3. Honorii III. n. 25., & ſequen. tom. 2. Rot. coram Cavaler. dec. 140., & deciſ. 143. utrobique num. 3., & plenius in deciſ. 320. n. 8., & ſequen. part. 11. Recent.* Sed proprie, & realiter favore Animæ ipſius Legatariæ, quæ in ultima ſuæ vitæ periodo conſtituta deſtinavit fructus dictorum ſcut. 2000. pro celebratione tot Miſſarum, unde in his terminis dubitari non valet, quod præfatis Monialibus nobilitate, ac pietate
13 præclaris, & numero pluribus, plena fides ſit adhibenda, ut plene docent *Gabr. de Teſtib. concluſ. 3. n. 35. Pax Iordan. cap. 15. tit. 10. n. 920. lib. 3., Rot. coram Emer. Iunior. dec. 1101. n. 12.*

Neque DD. authumarunt quod obſiſterent genericæ illę exceptiones adductæ per Informantes dd. ſororum ſuper dicto præfatarum Teſtium, eo quia plures depoſuerint de auditu, & de auditu auditus, & quod in omnibus inter ſe non concordaverint; Siquidem licet aliquę aliter deponant, aliæ tamen teſtantur de auditu ab ipſa Maria executrice, quæ reiteratis vicibus faſſa fuit ſuum debitum erga ſororem Paulam Mariam in vim dicti Legati a Duciſſa Catharina ſibi fiducialiter communicati, & proinde in hoc caſu nimis aſperum eſſet ſingula verba dictarum Monialium criticare, ſed ponderando, quod agitur de ingenuis Virginibus, præſtanti ingenuitate, & nobilitate pollentibus, nec aſſuetis ſtare ſub rigoroſo Interpretis Judicio, in quo ut plurimum etiam cordati viri involvuntur, eorum dicta
14 rigoroſe criticanda non videntur, ſed unice ſpectanda eſſe ſubſtantiam earum depoſitionis, uno ore docuerunt relati per *Rot. adornat. clar. mem. Card. de Luc. dec. 11. n. 25. tom. 15., & dec. 7. n. 3. tom. 9.*

Devicti Defenſores præfatarum ſororum ex omnibus ſupra pręmiſſis ea deſtruere ſatagebant ab aſſertiva illa emiſſa in quadam tranſactione celebrata inter Duciſſam Ceræ, & Principem Julium Sabellum, ubi facta mentione hujus confidentialis Legati ſcut. 4000. aſſertum fuit, ea eſſe eroganda in pias cauſas, inde arguendo, quod ſi dictum Legatum, ſive dd. ſcut. 4000. eroganda erant in pias cauſas, hoc ipſum Legatum alteri deberetur, quam Paulæ Mariæ, & proinde inefficaces Teſtes, inefficaces circumſtantiæ ſuperius expenſæ prorſus remanerent; ſed fruſtra, quia objectum prędictum duplici ſubmovebatur reſponſione, quarum prima deſumebatur ab ipſa quidditate Legati, quod cum fuerit collatum in perſonam, quam palam Teſtatrix nominare noluit in Teſtamento, non tenebatur, nec valebat hæres, cujus fidei ea commiſſa erat, illam patefacere Principi Sabello Viro Teſtatricis, cum quo tranſactionem celebrabat; Et quamvis fiduciarii hæredes, tamquam meri Miniſtri, & exequtores teneantur ſuſceptæ fiduciæ rationem reddere Epiſcopo, vel aliis Superioribus eiſdemque Teſtantium mentem aperire, ne illorum ſu-
15 prema vota elidantur, ut inquit *Ruin. conſil. 19.*

Digitized by Google

ſil. 19. *lib.* 5. *n.* 2. nihilominus nec ſecretum,
nec arcanum voluntatis tenentur patefacere Extraneis, & aſſertiva directa ad occultandam mentem diſponentis, juxta, naturam confidentiæ, in nihilo detrahit veræ
16 illius voluntati mediis ſupra præmiſſis adeo
palam manifeſtatæ, ut reſpondit *Rot. dec.* 19. *n.* 10. *part.* 11. *dec.* 245. *n.* 7. *part.* 17. *dec.* 202. *n.* 16. *part.* 19. *Recent.*, *& in Spoletana Immiſſionis* 22. *Junii* 1689. §. *fin. coram Rmo Molines*.

Altera vero reſponſio mutuabatur ab eo,
quod Legatum prædictum vel tamquam relictum in cauſam alimentorum Puellæ om-
17 nibus Conſanguineis orbatæ, vel deſtina-
tum pro eadem honeſte collocanda vere Legatum pium poterat nuncupari, ut tradit *Amoſtaz. de cauſ. piis lib.* 1. *cap.* 2. *n.* 21. *cum ſequen.*

Et denique quod quamplurima extiterint pia legata ejuſdem Duciſſæ Arricciæ poſtmodum ſatisfacta a Duciſſa Ceræ ejus ſorore, & hærede, & ad quæ propterea referri debeat fiducia, non vero ad aſſertum Legatum in perſonam Paulæ Mariæ, nullius ſubſiſtentię argumentum repertum fuit, quia ſi alia indicata fuiſſent pia Legata ſcut. 4000. tunc argumentum prædictum viribus ſubſiſtere valuiſſet; Aſt cum alia pia legata ſum. ſc. 4000. indicari non poſſit, vanum videbatur prætendere, quod dd. pia Legata ſatisfacta cedere debeant in cauſam controverſi Legati ſcut. 4000., & revera inverſimile videtur quod pro Miſſis celebrandis aliiſque conſimilibus piis largitionibus Eccleſiis diſtribuendis poſt obitum ipſius Teſtatricis, ea neceſſe habuerit accerſire fiduciam ſororis, eidemque eas confidentialiter patefacere, unde veriſimilis erat, quod ſororis fiducia præordinata, & volita ſolum fuerit a Teſtatrice pro adimplemento hujus quidem pii Legati, ſed nemini forſan juſtis de cauſis præter ſororem revelandi, ut patet cogitanti.

Conflictato ex prędictis primo Juris pręſidio, repoſito in non facta jurata declaratione a dicta hærede fiduciaria, ex cujus omiſſione prætendebatur Legatum incertum, & inefficax, per modum quodammodo neceſſarię conſequentiæ in præceps quoque ruebat alterum repoſitum in Privilegiis Rev. Fabricæ ex duplici motivo; tum ob non verificatam incertitudinem perſonæ legatariæ, tum ob pręventionem fiduciariæ hæredis in exequendo Teſtatricis voluntatem, antequam Fabrica manus appoſuerit; Quo enim ad primum, pia hæc diſpoſitio dici non valebat incerta cum certa videretur, tam quo ad rem, quam quoad Perſonam, quia quoad rem, quæ eroganda erat in opus pium, ſunt dd. ſcut. 4000., quo vero ad perſonam, Teſtatrix ad ſuam adimplen-
18 dam voluntatem, nominaverat Duciſſam
Ceræ ejus ſororem hæredem fiduciariam, & proinde a toto genere ceſſabat incertitudo, juxta celebre *Oldradi conſil.* 61. quod reaſſumit *Alberig. in l. Si quis ad declinandam n.* 4. *C. de Epiſc.*, *& Cleric.*, *R.P.D. Fattinell. de translat. penſion. reſp.* 66. *n.* 1., *& ſeqq.* latiſſime *Rub. de Teſtam. cap.* 81. *n.* 67. *& ſequen.*, *& cap.* 83. *a n.* 174. *ad* 217., *Rot. coram Cavaler. dec.* 212. *n.* 5., & ſine difficultate in præſenti caſu, in quo hæres fiduciaria ſuam fiduciam perſpicue declaravit ex ſuperius ponderatis, & propterea eo facilius omnis ceſſabat incertitudo, dum ultra rem, & perſonam executoris, quę per ſe ſolum ſufficerent pro excludenda Legati incertitudine, concurrit etiam ipſa perſona Legatarię declarata, ut bene in his terminis ani-
19 madvertit *R.P.D. Fattinell. d. reſp.* 66. *n.* 7.,
& 8.

Nihil obſiſtente, quod licet *Sac. Rota in Romana Fideicommiſſi de Ruſpolis* 26. *Junii* 1684. *coram bon. mem. Rondinino* admiſerit, ex conjecturis poſſe verificari legata incerta, nihilominus ex poſt recurrentibus Miniſtris Rev. Fabricæ interdixerit dictam opinionem, donec maturiori judicio recognita non fuiſſet, ut in ſubſequenti *Deciſione coram eodem Rondinino* edita ſub *die* 10. *Junii* 1686. §. *Cum autem*.

Quoniam in præſenti quæſtio non eſt, an defuncto hærede fiduciario nulla emiſſa declaratione, hæc fiducia per hæredem non declarata, poſſit ex conjecturis declarari in præjudicium Privilegiorum Rev. Fabricæ, in quo themate loquuntur præfatæ auctoritates, ſed ſolum an concurrente non jurata, & ſolemni, ſed tantum ſimplici, & extrajudiciali hæredis declaratione, hæc licet non jurata, ſed quamplurimis fulcita conjecturis in ejuſdem declarationis legitimitatem collimantibus, attendenda veniat ad excluſionem Privilegiorum Rev. Fabricæ, & in hoc puncto verior opinio eſt in contrarium, quia quemadmodum hæc ſimplex declaratio aliis extrinſecis adminiculis præmunita omnem promeretur executionem, ac ſi juramento vallata fuiſſet, ita omnem removet perſonæ legatariæ incertitudinem in qua unice fundata ſunt Rev. Fabricæ Privilegia, ut bene obſervat prælaudatus *R.P.D. Fattinellus loco proxime citato*.

Quo vero ad ſecundum, cum compoſitio per dd. ſorores celebrata fuerit cum Rev. Fabrica, poſtquam jam Duciſſa Maria inceperat executioni demandare ſuam fiduciam per ſolutionem medietatis d. Legati, & poſt motum judicium ea eis ſuffragari non valet, ex illa viva ratione, quod cum Fabrica S. Petri in vindicando ſibi diſpoſitionem priorum Legatorum incertorum ſucceſſerit in locum Epiſcoporum, & eorum mune-

Digitized by Google

muñere fungatur, ſicuti eis datum non eſſet ut pia Legata exequerentur, non data hæredum vel exequtorum mora *ad Text. in l. Nulli C. de Epiſc., & Cleric.*, ita nec ipſi Rev. Fabricæ poſtquam jam hæres fiduciarius in
20 exequendo Teſtatoris voluntatem eam prævenerat, ut bene firmat *idem R. P. D. Fattinelli de Traslat. Penſion. dict. reſp. 66. n. 9. & ſequen., & dixit Rot. in Sutrina Monaſterii 29. Aprilis 1598. coram Oran. poſt prim. volum. conſil. Farinaec. dec. 126. n. 6.*

Et ideo de primo ad ultimum, tum quia hoc legatum declaratum remanſit per dictam Ducissam Mariam hæredem fiduciariam; tum quia Privilegia, & compoſitio ſecuta cum Rev. Fabrica in hoc caſu remanent inefficacia, & inoperativa - *Conſtare de re Iudicata* - Reſponſum fuit, utraque parte audita &c.

RAVENNATEN. PRÆTENSÆ AGGREGATIONIS AD LOCUM CONSILII.

Lunæ 7. Junii 1717.

ARGUMENTUM.

Statuta quando dicantur confirmata in forma ſpecifica a Summis Pontificibus, & præſuppoſita hujuſmodi ſpecifica confirmatione an Legatus a Latere poſſit vel per viam derogationis, limitationis, vel etiam interprætationis eiſdem Statutis derogare, non obſtante facultate illis conceſſa derogandi Legibus, & Conſtitutionibus. Electio novorum Conſiliariorum cui nam de Jure ſpectet. Reclamatio non facta adverſus obſervantiam, quo caſu non officiat.

SUMMARIUM.

1 *Iulius* II. *conceſſit* Civitati *Ravennæ, ut in omnibus caſibus, & controverſiis circa aggregationem ad locum Conſilii uteretur ſuis ſtatutis, & ordinamentis.*

2 *In aggregationibus ad locum Conſilii ſervandæ ſunt leges* Municipales *cujuſque* Loci.

3 *Statutum in forma ſpecifica confirmatum valet etiamſi ſit contrarium Iuris diſpoſitioni.*

4 *Statuta honeſta & licita ob laudabilem conſervandæ agnationis rationem ſimplici confirmatione in forma ſpecifica roborantur.*

5 *Confirmatio in forma ſpecifica dicitur ſi fuerit facta a Sac. Conſulta poſt maturum cauſæ examen.*

Vel a Summo Pontifice, qui ipſam Sac. Conſultam repræſentat, n. 6. & ſeq.

7 *Literæ Sac. Conſultæ vim habent literarum, & mandatorum Summi Pontificis.*

8 *Appellatio in devolutivo non revocat, nec ſuſpendit executionem.*

9 *Legatis de latere permiſſa non eſt derogatio ſtatutorum in forma ſpecifica confirmatorum.*

Nec etiam ſub prætextu interpretationis, & limitationis, n. 10.

Aut reductionis ad terminos Juris communis n. 11.

Non obſtante facultate illis conceſſa in Brevi Legationis *derogandi legibus, & Conſtitutionibus*, n. 12., 13., & 14., & 17. & ſeqq.

Neque minus illius diſpenſatio ab uno ſtatuti capite ſuſtinetur, n. 15.

16 *Electio novi Conſiliarii ſpectat ad generale Conſilium, ejuſve Decuriones tantum.*

19 *Legati Auctoritas præſervata ſemper cenſeri debet.*

20 *Monitorium continens inhibitionem, & præſentatum impedit innovationem.*

Quæ inhibitio tollit nequit etiam per negationem Monitorii, n. 21.

22 *Gratia conceſſa dumtaxat pro uno extendi nequit ad aliam.*

23 *Decretum derogatorium interprætandum eſt ad formam primi, cum quo dependentiam habet.*

24 *Obſervantia quæ non probatur in caſu præciſo, & individuo non attenditur.*

25 *Legitima obſervantia quando induci nequeat.*

26 *Reclamatio non facta adverſus interruptionem obſervantiæ in quibus circumſtantiis facta dicatur, itaut officere nequeat.*

27 *Obſervantiæ vis ex quibus elidatur.*

28 In *novis Conſiliariis quæ merita, & prærogativæ exigantur.*

DECISIO DCCCXII.

ANtiquiſſima, & prænobilis Ravennæ Civitas, prævidens Patritii Ordinis decus, & ſplendorem interiturum, niſi arctiore via ad Supremos honorum gradus daretur aſcenſus; Idcirco uſa privilegio anno 1511. a ſan. me. Iulio II. ipſi impartito (ut nempe in omnibus, & ſingulis Caſibus gubernaretur ſecundum Statuta ſua, Ordinamenta, & decreta diſpoſita, & quæ in futurum ordinarentur, diſponerentur, & reformarentur
1 in publico ejuſdem Civitatis Conſilio, ut referendo verba dicti Privilegii muniti Clauſula ſublata, & decreto irritanti, notavit *Pariſ. cap. 20. per tot. lib. 2., & Rot. cor. Pamphil. dec. 32. n. 6.*) prudenti ratione in generalibus comitiis habitis die 27. Martii anni 1705. decrevit, quod impoſterum pro valida electione novi Conſiliarii de Familia non patritia, minime ſufficeret unicum dumtaxat ſuffragium ſupra medietatem, ſed duę ex tribus partibus requirerentur; Et præterea cum antea ſatis eſſent novo Conſiliario bona valoris ſcut. 400. auri, poſthac cenſum ſcutorum 10. mil. expoſtulavit, pro cujus quidem decreti confirmatione, & executione die 12. Ianuarii 1712. recedendo a primo loco deciſis, Sacr. Conſulta reſpondit.

Congregatis autem die 14. Aprilis anni 1714. in publico Conſilio Octuaginta Decurio-

Digitized by Google

curionibus ad effectum implendi juxta formam dictu Statuti novis Conſiliariis loca, quę vacaverant ob mortem Camilli Aldobrandini, Ioannis Pauli Benincaſæ, & Capitanei Pauli Bonfilii, inſtitit inter alios admitti Civis Iacobus Baldradus; Sed cum ex octuaginta Decurionibus, quadraginta duo dumtaxat illi ſuffragati fuerint, ejuſque facultates longe ſint infra Cenſum ſcutorum decem millium; Fuit proinde ab eodem Conſilio reiectus, non attento gratioſo quodam Reſcripto bon. mem. R. P. D. Marabottini olim Æmiliæ Præſidis, confirmato ab Eminentiſſimo Domino Cardinali Gozzadino per id temporis dictæ Provinciæ de Latere Legato, & poſt eiuſdem Baldrati excluſionem, ſtatim exhibito, in quo derogabatur dicto Statuto quoad duas ſuffragiorum partes pro loco pænitus diverſo, vacante per obitum Io: Baptiſtæ Baldini; Imo vero non ſolum Generale Conſilium, ſuſpenſa dicti Reſcripti executione, renuit eumdem Baldratum inter Conſiliarios cooptare, litteraſque miniſterio Magiſtratus nuncupat *delli Savii*, & Nuncios miſit ad dictum Eminentiſſimum Legatum, eidem ſupplicando, ut Generalis Conſilii libertatem in iſtiuſmodi Aggregationibus conſervare dignaretur; Verum etiam impetravit ab A.C. monitorium ſuper obſervatione, & executione pręfati decreti Conciliaris, & Reſolutionis Sac. Conſultæ cum inhibitione ſpeciali, ne quicquam in contrarium agi poſſet, quod Baldrato præſentatum fuit.

Sed fruſtra; Nam his omnibus, & reiterata inſuper plurium Conſiliariorum proteſtatione de pendentia Litis in Curia pro obſervatione prædicti Statuti, & excluſionis Baldrati a Conſilio, idem Eminentiſſimus Dominus Cardinalis utendo facultatibus Legationis, inter Conſiliarios eumdem Baldratum deſcribi mandavit, ut etiam R.P.D. Ppilippus Columna Iudex ab A.C. deputatus, pravia declaratione nulla adeſſe Attentata, ſua deffinitiva Sententia, dictam Aggregationem confirmavit, decrevitque Baldratum manutenendum eſſe in poſſeſſione, ſeu quaſi exercendi munus Conſiliariatus; Adverſus quam Sententiam, & Decretum reclamantibus Civitate, & Conſiliariis, Signatura Iuſtitiæ vigore Commiſſionis ſignatę cum Clauſula *De appellatione*, Cauſam mihi delegavit; Quamobrem ad normam dictæ Commiſſionis cum hodie propoſuerim dubium = *An Aggregatio Baldrati ſubſtineatur* = *DD. negative* reſponderunt.

Ratio autem ſic decidendi innixa fuit fundamento illi, quod Baldratus ex octuaginta ſuffragiis, nonniſi duo ſupra medietatem retulit, ideoque illius Aggregatio nulla, & irrita prorſus eſt, cum decreta non fuerit duabus ex tribus ſuffragiorum partibus re-

quiſitis ex pręſcripto novæ legis a Generali
2 Conſilio Ravennaten ęditę anno 1705., &
religioſe in hiſce Actibus ſervandæ, ad tra-
dita per *Alex. conſ. 119. n. 17 lib. 6.*, *Natt.*
conſ. 672. n. 49., *Peregr. dec. 67. num. 8. verſ.*
Ego contrv. in fin., *& in Avenionen. admiſſio-*
nis ad Magiſterium Artis 22. *Iunii* 1711. §.
Vigente, *& ſeq. cor. Me*.

Nec obeſſe poteſt, quod nova hęc Lex
utpote non in forma ſpecifica, ſed communi
dumtaxat, ut pretenditur, confirmata ple-
num robur obtinere nequeat. Nam ſatis
eſſet reſpondere, quod agitur de Lege ful-
cita illo Cauſæ, & honeſtæ rationis admini-
culo, coercendi videlicet ambitum illorum,
qui nullis ornati meritis ad Supremos hono-
res conſcendere audacter præſumunt, quę
ſane ratio exuberat, ut confirmatio in forma
communi, ex relato Juliano Indulto deſum-
pta, eumdem operetur effectum, ac confir-
matio in forma ſpecifica, non curando an
3 dicta nova Lex ſit diſpoſitioni Iuris commu-
nis, & antiquorum Statutorum contraria,
necne, *Conſtant. ad Statut. Urb. in prælud.*
n. 75. Adden. ad Buratt. dec. 6. n. 15. Rot. cor.
Peutinger. dec. 16. n. 16. in Recent. dec. 42.
n. 28., *& ſeq. par. 12.*, & confirmat. Exem-
plo Statutorum excludentium fœminas a
ſucceſſione illis a Iure delata, & tamen quia
honeſta ſunt, & licita, ob laudabilem con-
4 ſervandæ agnationis rationem, ſimplici
confirmatione in forma communi roboran-
tur, *Rot. in Recent. dec. 438. n. 67. & ſeqq.*
par. 9. dec. 169. n. 12. par. 11., *& in Romana*,
ſeu Nullius Immiſſ. 9. Martii 1711. §. *Quo de-*
nique cor. Me.

At revera non deeſt in præſenti hypotheſi
novæ hujus legis confirmatio in forma ſpe-
cifica, quippe poſt iteratum examen, per-
penſo illius tenore, confirmata fuit a Sac.
5 Conſulta, proindeque confirmatio iſthæc
dubio procul haberi debet tamquam facta in
forma ſpecifica *Conciol. ad Statut. Eugub. in*
prælud. n. 71., *Urceol. de tranſact q. 25. n. 11.*
& ſeq., *Jov. de contract. minor. gloſſ. 8. §. 3.*
n. 6., *& ſeq. Conſtant. ad Statut. Urb. in præ-*
lud. n. 54., *Rot. cor. Bich. dec. 291. n. 7. &*
ſeq., *& in recent. dec. 262. n. 3. & 4. par. 19.*,
6 & quidem ab ipſo Summo Pontifice, quem
ipſa Sac. Conſulta repræſentat, *Card. de Luc.*
in relat. Rom. Cur. diſc. 25. n. 11., *& 15. Rai-*
nald. vot. dec. 11. n. 3., *& 4.*, *Bonfin. ad Ban-*
nim. Gener. Stat. Eccl. in proem. n. 9. & 34.,
& in appendic. ad cap. 36. n. 12. Rot. in Aſcu-
lana Nobilitatis Ordinis Conſularis 27. *Iunii*
1708. §. *Poſito igitur ad fin. cor. Rev. Molines*;
7 Litteræ namque, & mandata Sac. Conſultæ
vim habent litterarum, & mandatorum
Summi Pontificis, tametſi abſque tali ex-
preſſione, & ſpecifico ipſius conſenſu expe-
ditæ, *Gratian. diſcept. Foren. cap. 839. n. 20.*,
Card. de Luc. de Benef. diſc. 73. n. 24. Bonfin.

loco citat. cap.80. n.125. Rot, in Rec. dec.236. n.6. & 7. par.15.

Nilque turbat, Sacram Conſultam adverſus dictam reſolutionem conceſſiſſe novam Audientiam, quia hæc conceſſa fuit in devolutivo dumtaxat cum clauſula illa *Audiatur, non retardata &c.* Cujus vigore prędicta nova Lex Conciliaris perpetuo valitura, & incon-
8 cuſſe obſervanda eſt, donec contrario Sacræ Conſultæ Decreto abrogata fuerit. *Lancellot. de attent. poſt inhibitionem cap.20. limit.13. numer.2., Rota coram Bieb. deciſ.218. n.2.*

Minus vero officit, quod Eminentiſſimus Dominus Cardinalis Gozzadinus fretus facultatibus in Brevi legationis illi conceſſis, dictæ legi diſpenſaverit, mandando Baldratum referri inter Conſiliarios. Etenim non omittendo ipſum proceſſiſſe per viam derogationis, quæ Legatis de Latere permiſſa minime eſt, adverſus Decretum, & Statutum,
9 Pontificia, ut in præſenti, auctoritate confirmatum, ut tradunt *Felin. in capit. qua in Eccleſiarum n.17. verſ. quia de Conſtit. Roman, conſil.37. num.1. verſ. quoad ſecundum, Ruin. conſil.166. n.3. lib.4., Gambar. de offic. Legat. lib.8. n.133., Poſth. reſolut. 148. n.2., & 3., Adden. ad Pamphil. dec.214. n.15., Vrceol. conſult. forenſ.92. n.21. Conſtant. ad Statut. Vrb. in prelud. n.19., & annot.52. artic.2. n. 453. & ſeq. Bonfin. ad Bannim. gener. Stat. Eccl. in proem. n.40., & cap.48. n.117. Campel. ad Conſtit. Vrbin in præfat. n.339. Rota poſt Poſth. de ſubbaſt. dec.207. n.34. cor. Dunozett. Jun. dec.527. n.12. cor. Bieb. dec.381. n.27.*
10 *poſt Conſtantin. ad Statut. Vrb. dec. 18. n.6.*
Neque etiam ſub prætextu interpretationis, & limitationis, *Caſtald. conſult.225. n.11. in fin., Jov. de ſolemnit. in contract. minor., & mulier. gloſſ. 2. §. 2. n.17.* aut reductionis ad
11 terminos Juris communis *Jaſon. in leg. omnium n.7. verſ. limita tamen C. de Teſtam. Villaleg. de Legat. qu.10. n.13.*

Idque juſtum locum ſibi vindicat, non attenta facultate illis per Breve Legationis concedi ſolita derogandi Legibus, & Conſtitutionibus Apoſtolicis; Hac quippe iidem uti nequeunt, niſi pro bono publico, publi-
12 caque cauſa Civitatis, vel Provincię ipſis commendatæ, & per viam legis univerſalis, diſponendo, ut exigit cauſa publica, juxta notata per *Vaſquez. Illuſtr. qu. lib.1. cap.1. n.13. & ſeq., Tondut. conſult.16. num.14. & conſult.46. n.4., Vrceol. conſult. forenſ. 92. n. 65.*, & ad propoſitum *Rot. in recent. dec.490. n.18., & deciſ.528. n.11. par.19.* Ne alioquin Leges pro recto uniuſcujuſque loci regimine, magna cum maturitate conditæ, & ab ipſo Summo Pontifice confirmatæ, pro ipſorum arbitratu, & ob privatam cauſam
13 evertantur, ut dixit *Rot. in recent. dec.298. n.19. & 20. par.10.* Adeout ſi Legatus procedat per ſimplex Reſcriptum, & ad Partis inſtantiam, ut in præſenti evenit, cum in
14 hoc caſu conſideretur dumtaxat cauſa privata, derogatio nullius roboris reputatur, *Rot. in Mantiſſ. ad Card. de Luc. de Juriſdict. dec.4. n.13.*

Ulterius reſpondebatur, quod etſi quæſtio eſſet de ſimplici diſpenſatione, ea attamen nequaquam ſubſtineretur, cum diſpenſatio contra Jus commune, aut Statuta a Sancta Sede approbata, veluti derogatio in caſu particulari; Legem tamen, aut Statutum non tollens in cæteris omnibus aliis caſibus, invalida cenſeatur, quoties ſine juſta, & legitima cauſa fit ab inferiore utente Superioris auctoritate, *Fagnan. in capit. ſuper eo n.40. verſ. cæterum, Gutier. Canon. quæſt. lib. 1. capit.9. n.5.*, & de diſpenſatione
15 facta a Legato Apoſtolico, ac Nuncio cum poteſtate Legati a Latere probat *Innoc. in capit. dudum 2. n. 16. de elect., Navar. in Manual. Prelat. prælud. 9. n.15., Bonaccin. de legib. quæſt.2. punct. 3. n.1. §. Sed hoc exemplum R.P.D. Maſſerius de legat. Æmil. & Aven. lib. 1. cap.35. n.3.* & latius *Pegas de competent. par. 1. cap.41. n.6. & ſequen.*

Fruſtra autem juſta, & legitima cauſa dictæ derogationis, aut diſpenſationis deſumi contenditur ex eo, quod illa facta fuerit ad preces Magiſtratus Ravennæ, quodque bono publico valde congruat Conſilii loca vacantia repleri. Prima namque objecti pars non ſubſiſtit in Facto, quia non Magiſtratus, ſed duo Particulares, qui neque tunc Magiſtratui pręerant, prædictam Inſtantiam fecerunt Eminentiſſimo Legato, non docto de ullo mandato Magiſtratus, quod prætterea in Jure non officeret, cum ad Generale Conſilium, ejuſve Decuriones dumtaxat
16 electio, & approbatio novi Conſiliarii pertineat, *Leg. 1. §. Solent ff. quando appelland. ſit, leg. obſervare 2. ibique DD. C. de Decurion. lib. 10. Joann. de Plat. in leg. ſi quis ſpontaneos in princip. verſ. quod intellige Cod. eodem tit., Curia Piſana de orig. Decurion. cap. 13. num. 1., Cobel. ad Bull. Bon. Regim. cap. 31. n. 287., Card. de Luc. de præmin. diſc.31. num.5., diſc. 38. num. 13. & diſc.39. n. 10.*

Ut etiam ad publicam utilitatem haud pertinebat, repletio dicti loci vacantis, quando Conſilium Ravennaten. ſplendet ampliſſimo centum, & viginti novem Conſiliariorum numero, qui muneribus publicis fungi poſſunt, & in omnem caſum, publica utilitas, ſi quæ adeſſet, ea certe non expoſtulaſſet, ut ille locus prælative ad alios Concurrentes, qui majora ſuffragia in eodem ſcrutinio reportaverant, conferreretur Baldrato, minus idoneo a Generali Conſilio reputato, & carente inſuper Patrimonio ſcutorum decemmilium, requiſito pro Patritia Dignitate ſubſtinenda, ſuper quo defe-

Digitized by Google

defectu nullam diſpenſationem obtinuit, quæ neceſſaria cæteroquin fuiſſet, cum de poſſeſſione dicti Patrimonii non aliter docuerit, quam per ſimplicem relationem unius Teſtis, cui deferendum minime eſt, maxime quia illa inſubſiſtens aperte detegitur ex partita ſingulorum bonorum Baldrati in Cataſtro deſcriptorum, quæ juxta accuratam publici Periti Civitatis Ravennæ æſtimationem, longe minorem ſummam conſtituunt.

Nec denique alia juſta cauſa excogitari poteſt, ob quam dicto Statuto derogari, aut diſpenſari potuerit, quippe illa præſumi poſſet, ſi Dominus Cardinalis proceſſiſſet ad derogationem, & diſpenſationem motu proprio, vel per viam Legis univerſalis non
17 vero ad Partis ſupplicationem, per *Text. expreſſum in leg. prima Cod. de petit. bonor. lib. 10., Pelin. in cap. quæ in Eccleſiarum n.65. de Conſtit., Roman. con. 436. n.19. Gozzadin. conſ.41. lib. primo Urceol. Conſult. Foren. 92. num. 65. Rot. in recent. deciſ. 520. num. 8. part. 19.*

Quæ omnia magis urgent in hypotheſi, de qua agitur, quia Eminentiſſimus Legatus derogavit, ſeu diſpenſavit dictæ Legi, non ad effectum ſupplendi unum, vel alterum ſuffragium deficiens Baldrato pro valida electione neceſſarium, ſed ut suppleret notabilem defectum quatuordecim ſuffragiorum, in quibus terminis ſi regulariter Papa, & Sacra Conſulta hujuſmodi gratias concedere non ſolet, potiori Jure ab ea abſtineri debebat Eminentiſſimus Legatus, nulla præſertim concurrente juſta, & rationa-
18 bili cauſa, propter quam dumtaxat Summum Pontificem illi facultatem diſpenſandi conceſſiſſe cenſeri, concordantibus relatis, probat *Pegaſ. de competent. dict. part. 1. capit. 41. num. 8., & 9.* Atque etiam, quia Sac. Conſulta coarctivis, & imperativis illis verbis ad R. P. D. Marabottinum tunc Æmiliæ Præſidem directis *faccia che così ſiegua*, injunxit abſolutam neceſſitatem exequendi dictam legem a Conſilio Generali Ravennæ ſancitam, quo fit, ut etiam Eminentiſſimis Legatis adempta cenſeatur fa-
19 cultas omnis contrarium diſponendi, *Rot. poſt Poſth. de ſubbaſt. dec. 207. nu. 21., & poſt Conſtant. ad Stat. Urb. dec. 18. n. 7.*, tametſi fieret reditus ad Jus commune, *Rot. in recent. dec. 298. n. 21. & 22. part. 10.*, Et denique quia, poſt expeditum coram A.C. monitorium cum inhibitione ſuper obſervatione, & exequutione dictæ novæ legis & reſcripti Sacræ Conſultæ, Baldrato præſentatum, integrum amplius non erat Eminentiſſimo Legato huic cauſæ ſe immiſcere, nec quicquam innovare, *Ridolphin. in Prax. Judic. par. 3. cap. 5. n. 203. & ſequen.* & firmavit *Rot. in Ariminen. Attentatorum 11. Maii ſuperioris anni per totam coram R. P. D. meo Foſcaro.*

Parvique refert exequutionem, & obſervantiam Legis Conciliaris injunctam fuiſſe R.P.D. Marabottino, at non etiam Eminentiſſimo Legato, & mandata Sacræ Conſultæ afficere Perſonas Civium, non vero illam Eminentiſſimi Cardinalis Legati, cujus auctoritas præſervata cenſenda eſt, ex firmatis per *Rot. in Ceſenaten. Taxæ medicinalis 30. Julii 1704. §. Cæterum cor. Card. Caprara*; Nam cum in dictis Litteris Sacræ Conſultæ R.P.D. Marabottino directis expreſſus fuerit titulus, ac munus Viſitatoris Apoſtolici, quod tunc temporis in univerſa Æmilia ille gerebat cum facultatibus Legati a Latere, dubio procul eædem com-
19 prehendunt etiam Eminentiſſimum Legatum, eo in Officio ſucceſſorem, ut ait *Iuriſconſult. in l. Annua 20. §. Azzia, ff. de annuis legat., Mantic. de conj. ult. ultim. volunt. lib. 8. tit. 6. n. 20. & 23. §. Secundo reſpondeo Rot. in Mediolanen.* Iuriſpatronatus *21. Februarii 1707. §. Quòd autem coram Eminentiſſimo Card. Scotto*; Eumque ad illarum obſervantiam obſtringunt; ſi enim de Iure novorum Conſiliariorum electio Generali Conſilio reſervata eſt, ut ſuperius dictum fuit; Si Breve Legationis nullam in hac parte tribuit Eminentiſſimo Legato facultatem, utique abs re contenditur illi præſervatam fuiſſe eam facultatem, quam non habet, & quæ viceverſa incolumis, ac intacta unicuique Civitati privative ſervatur, juxta Iuris diſpoſitionem mox relatam.

Nec officit monitorium non fuiſſe in actis reproductum ante controverſam aggregationem, quoniam cum expreſſam inhibibitionem contineret, ne aliquid innovaretur, profecto ob ſolam illius præſentationem nullus, & attentatus remanſit actus
20 aggregationis deinde expletus, *Lancellot. de attent. poſt inhibit. par. 5. cap. 20. ampliat. 6. n. 1. & ſequent., Ridolphin. in prax. par. 3. cap. 5. n. 215. Rot. in rec. dec. 179. n. 3. & ſequent. part. 7.*; & recte quidem, quia reproductio monitorii requiritur dumtaxat ad inducendam litis conteſtationem, *Ridolphin. in prax. part. 2. cap. 4. n. 38.* non autem, ut inhibitio ſit ſervanda, hæc namque quoties a Iudice ſemel fuit conceſſa, de medio tolli
21 nequit, nec etiam per monitorii negationem, niſi ab eodem Iudice moderetur, *Mandoſ. de inhibit. quæſt. 25. n. 4. & quæſt. 41. n. 1. & ſequent. Ridolphin. dicta par. 3. cap. 5. n. 291.*

Argumentis hiſce deſumptis, ex defectu poteſtatis derogandi, ſeu diſpenſandi Legem Conciliarem, & reſolutionem Sacræ Conſultæ, adduntur alia promanantia ex defectu voluntatis elicito ex eo, quod D. Cardinalis confirmavit dumtaxat præcedens re-

reſcriptum R.P.D. Marabottini, quod nul-
lam derogationem præſefert decreto Sacræ
Conſultæ approbativo novæ Legis Concilia-
ris, quæ tunc temporis nondum ab illa
confirmata fuerat, imo contraria tunc vi-
gebat reſolutio ædita die 28. Auguſti 1705.
pro obſervantia ſoliti. Rurſus reſcriptum
R.P.D. Marabottini, reſtrictum erat ad lo-
cum Conſilii per mortem Io: Baptiſtæ Baldi-
ni vacantem, ad quem Baldratus ſine Com-
petitore in Conſilio proponi eidem R.P.D.
Marabottino ſupplicaverat, ideoque hujuſ-
modi derogatio, veluti ab Eminentiſſimo
Legato confirmata, cum reſtrictiva illa di-
ctione *dumtaxat*, nequibat ſuffragari Bal-
drato, ex mente ipſius D. Cardinalis, pro
locis omnino diverſis in dicto Conſilio pro-
poſitis, & ad quæ una cum pluribus aliis pro-
poni obtinuit, abſque eo quod inſteterit pro
loco Baldini, uſque in hęc tempora vacan-
22 te, pro quo dictam gratiam aſſequutus
fuerat, ut monent *Corrad. in prax. diſpenſ.
Apoſtol. lib. 1. cap. 5. n. 4.*, *Luſt. de diſpenſ.
lib. 1. cap. 2. num. 18. & 19.*, *Rot. coram
Celſ. deciſ. 69. num. 27. & ſequent.*, quam-
vis nedum identitas, verum etiam majori-
tas rationis concurriſſet, *Felin. in cap. po-
ſtulaſti num. 8. de reſcript.*, *Rot. in recent.
deciſ. 497. num. 2. part. 1. & deciſ. 94. n. 5.
part. 6.*

Potiſſime, quia interea ſupervenerat de-
cretum Sacræ Conſultæ pro approbatione
dictæ novæ Legis; ideoque pręfata Gratia
cum eſſet tantum duratura donec Sacra
Conſulta aliter pręcepiſſet, ibi = *ſervari in
hac parte tantum, & pro nunc ordines Sacræ
Congregationis datos ſub die 28. Auguſti
1705.* = Proinde jam pœnitus evanuerat, *Be-
ro in cap. ſuper liter. in prima lectura n. 49. de
reſcript. Lotter. de re beneficiar. lib. 1. quæſt. 41.
num. 1.*

Neque momentum ullum conſtitui valet
in poſtrema derogatione ab Eminentiſſimo
Legato facta, per quam Baldratus aggrega-
tus fuit in Conſilio, non ad locum Baldini,
ſed ad diverſum, Capitanei nempe Pauli
Bonfilii; Etenim hujuſmodi derogatio rela-
tiva eſt ad ſupradictam, ut patet ex inſtan-
tia ibi = *Eo quod obtinuit in ſui ballottatione
vota 42. favorabilia, & ſic duo ultra medie-
tatem omnium Conſiliariorum in Conſilio Vo-
tantium cum Reſcripto Eminentiæ Suæ dero-
gatorio tertiæ parti Votorum* = Ad quam, re-
ſcripta ſuapte natura, reſtringuntur, *Alb.
conſ. 214. n. 4.*, *Oſaſch. dec. 24. n. 44.* *Rot. in
recent. dec. 260. n. 22. par. 18.*, & ad cauſam in
ea expreſſam, præcedentis nempe deroga-
tionis, *Cephal. conſ. 330. n. 42. & ſequent.
Menoch. conſ. 482. n. 1. Card. de Luc. de fideic.
diſc. 33. n. 6.* Verum etiam ex eo, quod di-
ctus Eminentiſſimus Legatus expreſſe ſe re-
tulit ad audita ibi = *auditis &c.* ut perpen-
dendo dicta verba notant *Alexand. conſ. 75.
n. 12. lib. 5.*, *Surd. conſ. 281. n. 26. & 28. Sa-
miniat. controv. 173. n. 30. & 31.* Iſtiuſmodi
vero relationis vigore, cum hoc poſtre-
mum decretum derogatorium interpræ-
tandum ſit ad formam primi, cum quo
23 dependentiam, & unitatem quandam ha-
bere dicitur, *R.P.D. Fattinell. reſponſ. 39.
n. 53. tom. 1.*, *Rot. coram Dunoz. Iun. dec. 526.
n. 5. & in voto edito in Romana* Teſtamento-
*rum ſuper foliis, & Legato habitationis 17.
Auguſti 1713. §. Et plane coram R.P.D. meo
Cerro*, conſequens eſt, quod neque per il-
lud D. Cardinalis reſolutioni Sacræ Con-
ſultæ derogare, ſeu diſpenſare intellexerit,
*Giovagnon. conſ. 44. ſub n. 23. verſ. præſertim.
Rota in recent. dec. 211. n. 5. part. 6. & deciſ.
450. n. 3. par. 19.*

Quæ cum ita ſint, prodeſſe non potuit
Baldrato obſervantia, vigore cujus ſupe-
riores Legati novos crearunt Conſiliarios,
vota deficientia ſuppleverunt, & antiquis
legibus, in materia admiſſionis Conſiliario-
rum pluries derogarunt; Pro reſponſione
quippe exuberaret, quod in propoſitis Ca-
ſibus nulla interceſſerat Sacræ Conſultæ re-
ſolutio, nulla Auditoris Cameræ inhibitio,
nulla denique contraria Conſilii Generalis
reſolutio, & Conſiliariorum proteſtatio, ſed
potius expreſſa acceptatio, & acquieſcentia,
ut contigit in caſu relato per *Rotam dec. 69.
in princip. part. 13. Recen.*, *repetit. dec. 324.
coram Priol.*, cum qua concordant cœteri
alii, longa ſerie adducti; Obſervantia enim
quæ non probatur in caſu præciſo, ac indivi-
duo, nec cum eiſdem qualitatibus, & cir-
24 cumſtantiis, nullius prorſus roboris eſt,
*Rot. in Mantiſſ. ad Cardinal. de Luc. Titul.
de Iudic. deciſ. 34. n. 47.*, *Rot. in Burgen. Iu-
riſdictionis ſuper approbatione Vicariorum, &
iterato examine 23. Februarii 1714.*, *§. Sen-
ſiens, ad medium coram R. P. D. meo Falco-
nerio.*

Sed urgere etiam viſa fuit animadverſio,
quod ſi ſermo ſit de illis derogationibus,
quibus Legati novos crearunt Conſiliarios,
hæ nullo numero habendę ſunt, quia cum
ex ſupra firmatis, electio Conſiliariorum
privative de Jure pertineat ad Generale
Conſilium, ex illis tamquam actibus nullis,
ſi approbatio, & acquieſcentia ipſius Gene-
ralis Conſilii non acceſſiſſet Ius habentis
25 antiquas Leges reformandi, induci, haud
valet legitima obſervantia, *Rot. coram Ca-
valer. dec. 589. n. 5.*, *& dec. 599. n. 7.*, *& in
Rec. dec. 16. n. 16. par. 6.* Aliæ porro deroga-
tiones, quarum virtute, deficientia pauco-
rum ſuffragiorum ſuppleta fuit, ac ætate
minores, & in Civitate Ravennæ non nati,
aut qui nullum Magiſtratum geſſerant, ha-
bilitati noſcuntur ad Conſiliarii gradum aſ-
ſequendum, non abſimili ratione nullum

lus

Ius in cœteris aliis caſibus tribuerunt Legatis; effectum enim ſortitæ fuerunt, quia, vel ad ſibi non demerendos Cardinales Le-
26 gatos Conſilium non reclamaſſe ſupponitur, ut non abſre dixit *Rota in Romana ſucceſſionis 4. Februarii* 1711.§.*Nec ad minuendam cum ſequen. coram Reverendiſſimo Molines*, vel ad gratificandum Perſonis alioquin dignis, qui ſane actus facultativi non connumerantur ad obſervantiam, neque interpratativam conſtituendam, *Rot.ad ornat. Cardinal. de Luc. de Regal. dec. 2.n.41., & 42. coram Cardinal.* Cerr. *dec.336. n.10., & in Recent. dec.254. n.25.part.19.*

Certius quia, quando Conſilium, aut etiam aliqui ex Conſiliariis hujuſmodi derogationibus, & diſpenſationibus ſeſe oppoſuerunt, rejectæ ſemper fuerunt in caſibus, licet longe minus difficilioribus, quales nota digni ſunt illi duo Ioannis Baptiſtæ Capræ, & Iacobi de Bandis: In primo ſiquidem, licet Capra in Conſilio Ravennæ propoſitus fuiſſet ad quemdam locum vacantem, & ex nonaginta tribus ſuffragiis quatuor pro medietate illi deeſſent, hæc ſupplevit Eminentiſſimus Legatus, quæ illius arbitrio id commiſerat, eumdemque Capram in Conſiliariorum numerum deſcribi mandavit, ad preces quoque Conſiliariorum de Magiſtratu: Ad reclamationem autem aliorum Conſiliariorum eadem Sacra Conſulta, ſuſpenſa prius executione dictę aggregationis, poſtmodum die 29. Novembris 1669. in utriuſque Partis contradictorio reſpectu Capræ ſupplicantis pro ſubſtinenda dicta aggregatione reſpondit *lectum, & utatur Jure ſuo*, reſpectu vero Eminentiſſimi Legati reſcripſit *non eſſe locum arbitrio, & propterea Eminentiſſimus* Cardinalis *non cogat*, ametſi in contrarium oppoſita pariter fuiſſet contraria obſervantia aliarum diſpenſationum factarum ab aliis Cardinalibus de Latere Legatis.

In caſu vero Jacobi de Bandis Anno 1706. reſponſum itidem fuit a Sacra Conſulta, Aggregationem ejuſdem Bandi ad locum Civitatis Cæſenæ factam ab Eminentiſſimo Legato non ſubſtineri, & tamen ille ſuppleverat duo dumtaxat ſuffragia, quę defecerant dicto Bando pro duabus ex tribus partibus; ideo-
27 que ex his reſolutionibus eliſa omnino remanet omnis quæcumque vis dictæ obſervantiæ, per ea, quæ dixit *Rota in Lucana Fideicommiſſi 14. Decembris* 1708. §. *Quo vero cor. Reverendiſſimo Kaunitz, confirmata 1. Julii* 1709.§.*Tempori antiquo cor.*Emo *Domino Card. Scotto*.

Non obſtat, quod Eminentiſſimus Dominus Cardinalis Legatus aliam derogationem conceſſerit pro Domino Lamberto Mazzino, qui idcirco ab eodem Generali Conſilio inter Conſiliarios ſtatim admiſſus fuit; Eidem enim Mazzino non deerant pro legitima aggregatione quatuordecim ſuffragia, ut eſt in Caſu Baldrati, ſed unum, & tres ex quatuor partibus alterius ſuffragii ſimilis; Et præterea, ut refert dictus Eminentiſſimus Legatus in Epiſtola ſcripta Generali Conſilio, ille Clariores Ravennæ Familias Sanguinis conjunctione attingit, opulentum habet Patrimo-
28 nium, Nobilitate Imolenſi jamdiu fruebatur, & denique iis ornatur meritis, quæ in novis Conſiliariis exigunt Imperatores in *Leg. ad ſubeunda 46. Cod. de Decurion. lib.* 11. ideoque mirum eſſe non debet, ſi Conſilium dictum Mazzinum in novum Conſiliarium publicari ultro mandaverit, Baldratum vero hiſce qualitatibus deſtitutum excluſerit, ad *Text. vulgat. in l. Papinianus ff. de minor.*

Nec ſubſiſtit, Familiam Baldratum inter Nobiles Ravennæ Familias olim fuiſſe, quia novum iſtud aſſumptum innixum ſimplici Fidei unius Teſtis, nulla ſui dicti, reddita ratione, deponentis, & qui propterea juxta notas regulas nullam probationem facit, penitus corruebat ex contrariis facti probationibus ab Informantibus pro Civitate in reſponſione late deductis.

Et ita utraque &c.

RAVENNATEN. AGGREGATIONIS SUPER DUBIO MANDATI PROCURÆ.

Lunæ 7. Junii 1717.

ARGUMENTO.

Non indiget, & habes in Deciſione præcedenti.

SVMMARIVM.

1 *Per epiſtolas mandatum dari, & probari valet.*

2 *Ex productione Jurium procurę mandatum præſumitur.*

3 *Quando agitur de Iure pluribus quæſito nequeunt ſinguli illud remittere.*

4 *Ius eligendi novum* Conſiliarium*, vel Decurionem ſpectat uti univerſis, non vero uti ſingulis.*

5 *Actio pro infringenda Aggregatione novi* Conſiliarii *veluti popularis unicuique ex* Civibus *a Iure conceſſa reperitur.*

6 *Cives publica munera explentes ex mera liberalitate commendandi potius ſunt.*

DECISIO DCCCXIII.

DUbitans forte Iacobus Baldratus de invaliditate, & inſubſiſtentia ejus controverſæ aggregationis ad locum Generalis Conſilii Ravennæ, uti revera illam nullam, & irritam hodie declaravit Sacrum Auditorium in alia contemporanea deciſione a me ædita, confugit ad exceptionem defectus legitimi mandati Procuræ, quo nomine Civitatis Ravennæ ejuſque Conſiliariorum agitur ad ejuſdem aggregationis revocationem; Verum pro-

propoſito Dubio = *An conſtet de legitimo mandato Procuræ* -Illud *affirmative* reſolutum fuit.

Animadverterunt enim DD. non unum, ſed multiplex concurrere ſufficiens mandatum tam Civitatis Ravennæ, quam particularium Conſiliariorum Cauſæ Patrono datum ut inſtaret pro revocatione dictæ Aggregationis, & executione, ac obſervatione reſpectivè novi ſtatuti legitime conditi, atque a S. Conſulta confirmati, illud namque Civitatis, reſultat primo ex pluribus Epiſtolis publicorum Repreſentantium, vulgo li *Savii* in Summario relatis, reſpicientibus litis prædictæ introductionem, ejuſque proſecu-
1 tionem; per Epiſtolas autem mandatum dari & probari valet, ad *Text. in l.1. ſi Procuratorem abſentem ff. Procuratoris Clementin. 1. eodem Tit., Maſcard. de probat. concl.1009. per tot., Rot. cor. Burat. deciſ.190. n.1., & in recent. dec.609. nu.11. par.19.*, Secundo ex ſpeciali mandato a deputatis ad lites, a Generali Conſilio facto in ſequelam rejectionis Baldrati in eodem Generali Conſilio ſecuta, & reſolutionis particularis Congregationis viginti duorum Conſiliariorum ad hunc effectum habitæ, ideoque opponi amplius ne-
2 quit defectus legitimi mandati Procuræ Civitatis, quando ſatis exiſtimaretur illud ex ſimplici Jurium productione deductum, *Rot. cor. Seraphin. dec.933. n.2., Adden. ad dec. 330. n.5. cor. ſan. me. Gregorio XV. & coram Bich. dec.420. n.2.*

Nec ſubſiſtit Civitatem, & Magiſtratum liti pluries renunciaſſe; Immerito enim allatæ renunciationes adſcribuntur Civitati, & magiſtratui, dum factæ leguntur à nonnullis particularibus, qui pro tempore erant de Magiſtratu, Prima quippe, & ſecunda facta fuit a tribus dumtaxat, tertia vero a quatuor; Imo vero poſtquam lis iſta rite, recteque a publicis Repreſentantibus *di Magiſtrato*; & a Deputatis a Generali Conſilio ad lites, aliiſque Conſiliariis, fuerat introducta, non ſolum ex vi alterius legis monicipalis conditæ anno 1598. Interdictum erat Magiſtratui poſteriori, & Particularibus, qui illi præerant, dictæ liti renunciare, niſi de licentia Generalis Conſilii in ſcriptis dandâ, verum etiam
3 ex Iuris communis diſpoſitione, cum enim ageretur de Jure cæteris aliis Conſiliariis, & univerſo Conſilio quæſito, nequiverunt ſinguli illud remittere, per ea, quæ tradit *Abbas Conſil.18. n.4. lib.2. R. P.D. Zaul. ad Statut. Favent. tom.2. lib.6. rubr.4. n.34., Sperell. dec.37. n.64., & ſeq. Pil. dec. Pontif. lib.1. dec.10. n.54., Rot. in recen. dec. 199. n. 38. par.12.*

Ex eadem ratione poſthabenda eſt alia declaratio quinquaginta Conſiliariorum non impugnandi aggregationem dicti Baldrati, præſertim quia talis declaratio facta non fuit collegialiter, & in publico Conſilio, ſed ho-ſtiatim procurata, eoſdem Conſiliarios con-
4 veniendo; Jus quippe eligendi, aut approbandi novum Decurionem, illis tributum eſt uti univerſis, non uti ſingulis, ad tra lita per *Felin. in cap. cum omnes num.46. de conſtit., Frideric. de ſen. conſ. 65. ſub nu.1. Card. de Luc. de Jurepatr. diſc.34. n.22., Rot. coram Mantic. dec.91. n.7. cor. Emerix. Jun. dec. 565. n.1., in recen. dec.176. n.16., & 17. par. 12., & in Bononien. Parochialis 26. Ianu. 1711. §. Conſtitit cor. bon. me. Caffarello.*

Quamobrem, tum ſucceſſivi magiſtratus opportune injunxerunt hujus litis proſecutionem, non obſtantibus renunciationibus, & declarationibus præfatis, tum treſdecim Conſiliarii, cauſa dumtaxat tuendi Privilegia ſuæ Patriæ, aliud eorum quoque nomine mandatum Procuræ tranſmiſerunt ad eumdem Cauſæ Patronum ad litem proſequendam, quorum tres, Patriam ipſam a reſtitutione etiam expenſarum in caſu ſuccumbentiæ præſervare volentes, illas ſponte ſe reſtituturos ſpoponderunt, ultra alias expenſas, quas unacum aliis Conſiliariis de ſuo libenter faciunt pro lite ſubſtinenda: Quibus accedunt actus geſti a pluribus aliis Conſiliariis, qui modo in numero viginti duorum legitime congregati, mandarunt Deputatis ad lites Generali Conſilio, ut Cauſam hanc viriliter promoverent, ut ſupra dictum eſt, modo in numero triginta trium, de attentatis, noviſſime ſe proteſtarunt adverſus novam, & indebitam Baldrati prætenſionem (effectum tamen non ſortitam) habendi a Civitate in ſpretum litis pendentiæ in Sacro noſtro Auditorio Funus accenſum die Proceſſionis Sanctiſſimi Corporis Chriſti, quod nobilibus Conſiliariis tantum ab eadem traditur.

Ex his vero omnibus conſtat de legitimo quoque mandato Conſiliariorum, quod de per ſe exuberaret, ea ratione, quod actio
5 pro infringenda Aggregatione novi Conſiliarii, veluti Popularis, unicuique ex Civibus, a Iure communi conceſſa reperitur, ut advertit *Gloſſ. in l. Reus delatus verb. appellatum ff. de muner., & honor. Gloſſ. in cap. ut circa verb. aliquis de elect. in 6. Abb. in cap. dilecti volum.2. de except. Tondut. reſol. Civil. cap.62. n.16., Card. de Luc. de Præeminen. diſc.38. n.16. verſ. occaſione.*

Nilque turbat Sac. Congregationem Boni Regiminis prohibuiſſe litem hanc expenſis Communitatis agi, quia per iſtiuſmodi decretum, inaudita cæteroquin, & inſcia Civitate Ravennæ editum ſubblata non cenſetur facultas illa, quam unuſquiſque de Iure habet, tuendi propriis ſumptibus ſui Ordinis; Patriæque prærogativas: Cives namque munera hæc publica pro eorum liberalitate
6 ſic peragentes, potius commendandi ſunt,

prout illos ſummis laudibus celebrat Leo Imperator *in l. qui conditioni 3. ad fin. C. de eis, qui ſponte munera publica lib.10.* & notant *Capiblanc. de Baron. lib.1. pragmat.11. n.* 149., *Cabel. ad Bull. Bon. Reg. cap.26. n.81.* Et ita utraque &c.

FANEN. FIDEICOMMISSI,
Luna 11. Iunii 1717.

ARGUMENTUM.

Qualitas maſculinitatis quando, & ex quibus conjecturis, & argumentis a Teſtatore exoptata dicatur tam in generante, quam in generato, & contemplatio. Verba *Deſcendentium* Maſculorum licet de eorum natura includant etiam Fœminas, vel ex eis deſcendentes, attentis tamen facti circumſtantiis, & voluntate Teſtatoris eas perpetuo etiam excludunt a fideicommiſſaria ſucceſſione.

SUMMARIUM.

1 *Quæſtiones ultimarum voluntatum in exiſtimatione Iudicantium quoad interpretationem ex legis poteſtate repoſitæ ſunt.*
Itaut ob earum difficultates oporteat Iudices in eis Prophetas agere, n. 2. & 3.
Et quandoque etiam decipiuntur, n.4.
Sed ut minus decipiantur reſponderi debet juxta veriſimilem Teſtantis voluntatem n. 5.
Vel ut ipſi nos in vitæ diſcrimine diſpoſuiſſemus n.6.
Ad certitudinem autem tribus modis Teſtatoris voluntas redigitur, vel per declarationem, vel per interpretationem, vel ex urgenti diſputatione, cum ex hac veritas magis inveniatur, n.7.
8 *Fœminæ comprehendi nequeunt ſub ſtricta vocatione Maſculorum ex Maſculis.*
9 *Vocatis* Maſculis *ex* Maſculo, *ſive requiſita per Teſtatorem Maſculinitate, tam ex parte generantis, quam ex parte generati venire nequeunt Maſculi ex Fœmina.*
10 *Si in pluribus ſubſtitutionum gradibus teſtator vocavit Maſculos ex Maſculis, hanc* Ma*ſculinitatem voluiſſe dicendum eſt etiam in Fœminis.*
11 *Teſtator quando exoptaſſe dicendum eſt qualitatem* Maſculinam *tam in generante, quam in generato*, & n.13. & ſeqq.
12 *Filii in locum* Matris *ſubingreſſæ capere nequeunt id quod ipſa* Mater *obtinere nequiviſſet.*
14 *Dictio* = ſemper = *generice poſita, & adjectæ qualitati* Maſculinæ *omnes qualificat caſus fideicommiſſariæ ſucceſſionis.*
15 *Clauſula* = de uno in alium ordine ſucceſſivo, itaut filius ſemper intret in locum Patris = *quid importet*, & n. ſeqq.
18 Ex *quibus conjecturis, & argumentis agnationis contemplatio arguatur, &* Maſcu*li ex Fœminis excludantur.*
19 *Dictio* - ſua - *a teſtatore prolata idem ſignificat ac propria familia.*
A qua excluduntur deſcendentes ex fœminis, & de ratione, n.20. *Limita*, n.23. *Declara*, n.24.
21 *Statum Fani promiſcue uſurpat nomina familiæ, & agnationis.*
22 *Teſtator ſemper præſumitur ſe conformaſſe cum patrio ſtatuto*,
25 *Verba* = Deſcendentium Maſculorum. *quomodo attentis facti circumſtantiis ſint accipienda*, & n.26.
27 *Teſtator ſi voluit ut* Maſculi *tantum ſuccederent, tunc nec per poſterius admitti poſſunt Maſculi ex fœminis, ſed bona remanent libera.*
Reſpondetur contrariis Authoritatibus, n.ſeq.

DECISIO DCCCXIV.

ANcipites ultimarum voluntatum quæſtiones, quæ in extimatione Iudicantium
1 quoad interpretationem ex legis poteſtate repoſitæ ſunt, ut ex *l. voluntatis ff. de fideicomm.* tradit *Bald. in conſ.129. circa med. vol.1.* adeo per difficiles, & periculoſæ reputantur, ex quo facile non ſit intelligi, qualis fuerit cogitatio defuncti, ut Iudices in eis Prophetas agere oporteat, ut ſcri-
2 pſit *Cravett. conſ. 98. in fine*, eaſque ignorantes tamquam a longe diſtantes, ſpecu-
3 lantes, ut cum *Ariſtol. lib. 1.*, firmat *Bald. in l. precibus num.23. de impub., & aliis ſubſt.*,
4 plerumque etiam falſa opinione decipiuntur, ut inquit *Alciat. lib. 3. de verb. ſignif. n. 24. in fine*. Et quamvis hæc ampliſſima contentionum genera, multifariam defeniri poſſe videantur, vel reſpondendo quemadmodum ipſe Teſtator reſpondiſſet, vel
5 diſpoſuiſſet, ſi veriſimiliter de eo, quod contingit, cogitaſſet, *ut in leg. penultim. ff. de Iur. Codice & leg. ultima ff. de hæred. inſtit.*, vel ut ipſi nos in vitæ diſcrimine conſtituti diſpoſuiſſemus, ex quo ex arbitrio, & opinione Viventium plerumque
6 etiam colligantur deſideria morientium *ex l. Quoniam de nat. lib.* Nihilominus majores noſtri agnoſcentes, quod etiam prædictis adhibitis regulis, ea ſemper adhuc in dubio verſabantur, nonniſi tribus modis ad certitudinem redigi poſſe authumarunt; vel per declarationem ipſius Teſtatoris ex *Text. in l. hæredes palam §. Primo de Teſtam.*; Vel per Iuris interpetrationem *in l. pr. C. de legat* Vel demum ex urgenti diſputatione, cum
7 dubium non ſit, quin diſputando veritas multo facilius inveniatur, ut tradit *Bald. in l. Penult. n.5. in fine ff. de impub., & aliis ſubſt.*; Unde nil mirum ſi pro interpretatione diſpoſitionis Teſtamentariæ Caſtrucci de Ca-

Caſtracanis, ac pro illius voluntatis ſenſu
indagando in præſentiarum, quod ejus ex-
plicita deficiebat declaratio, nec locum
vindicare ſibi valebat Juris interpretatio,
quæ ſemper cadit in voluntate ſolum in ge-
nere certa, Domini poſtremum ex prædi-
ctis modis ſeligendo prius favore illorum de
Coloredo, & Gabriellis reſponderint ſub
die *6.* Maii ſuperioris anni, & poſtmodum
accuratiori trutinæ eademmet diſpoſitione
ſuppoſita ſub novis quoque facti animad-
verſionibus a viſceribus Teſtamenti de-
promptis in contrariam abierint Sententiam
conſueto dubio per me propoſito - *an eſſet
ſtandum, vel recedendum a deciſis* - reſpon-
ſum dando - *pro receſſu a Deciſis* - ex quo lu-
ce hujuſce urgentis diſputationis, ac ſoler-
tis verborum interpretationis difflatis am-
bagum nubibus ſincerus illius voluntatis
aſpectus, patuerit.

Ratio autem ita dicendi fuit ipſamet Te-
ſtamentaria diſpoſitio Caſtrucci Senioris
de Caſtracanis, hodie melius, ut diceba-
mus, cribrata, & uſque ad extremum re-
voluta, ex qua nec ex lictera, nec ex Spi-
ritu litteræ nullam poſſe mutuare vocatio-
nem Comites de Colloredo, & de Gabriel-
lis per plura media fœminarum deſcenden-
tes a Rodulpho filio prædicti Teſtatoris, ma-
nifeſtiſſime Dominis viſum fuit. Littera
enim Teſtamenti prædicti fideicommitten-
tis, tam in ingreſſu, quam in progreſſu fi-
deicommiſſi, ad oculum legebatur coar-
ctata ad ſolos Deſcendentes Maſculos agna-
tos abſque ulla medii fœminini interſecatio-
ne progenitos, in qua quidem Cathegoria
deſcendentiæ, & genere diſpoſitionis primo
loco collatæ ad favorem Maſculorum ex
Maſculis, cum exploratiſſimum ſit Teſtato-
ris voluntatem ſolum fuiſſe vocare Maſcu-
los per Maſculum, & per lineam maſculi-
nam deſcendentes, hi Maſculi progeniti a
fœminis, prout ſunt præfati Actores illo-
rum appellatione reſiſtente voluntate Te-
ſtatoris, non obſtante regularum agmine
in mea contraria deciſione perpenſarum
comprehendi non valent, ut ad limitatio-
8 nem Theoricæ Fulgoſii tradiderunt *Fuſar.
de ſubſtit. quæſt. 404. num. 6. Rodulph. allegat.
78. a n. 5., & ſeqq. Rocc. diſput. Iur. cap. 2.
n. 33. Rota dec. 206. n. 4. par. 13. dec. 69. n. 4.,
& ſeqq., & n. 27. part. 17. dec. 27. n. 3., & dec.
164. n. 7., & 8. par. 18. cum aliis in Romana
F:deicommiſſi de Moronis inter collectas apud
Palmam dec. 215. n. 4., & ſeqq. dec. 217. &
dec. 218. utrobique n. 2. in Romana, ſeu* Interam-
*nen. Fideicommiſſi 2. Martii 1716. §. Verum
quia, & 11. Iunii ejuſdem anni coram R.
P. D. meo Cerro.*

Vocatio autem hæc perpetua, & numquam
interrupta Maſculorum ex Maſculis perſpi-
cua eliciebatur ex toto contextu prædictæ di-
ſpoſitionis Teſtamentariæ in qua prælaudatus
Caſtruccius de Caſtracanis proſpicere votis
omnibus exoptans perpetuæ canſervationi
ſuæ agnationis; primo loco in parte diſpoſitiva
ſuos hęredes univerſales inſtituit Rodul-
phum, & Iacobum *ejus filios Maſculos legiti-
mos., & naturales æqualiter, & æquis portioni-
bus, & poſt eorum mortem in uniuſcuiuſque por-
tione ſubſtituit proprios filios, & deſcendentes
Maſculos legitimos, & naturales de uno in alium
uſque in infinitum, & invicem, & reciproce
active, & paſſive ordine ſucceſſivo*. Decedente
vero aliquo ex dictis filiis, vel Nepotibus
Maſculis ſive filiis Maſculis, illi ſic deceden-
ti ſubſtituit alium ſupervenientem filium, ſeu
illius filios maſculos ibi - *Et ſi aliquis dd. eius
filiorum, & hæredum, vel eorum cuiuslibet
ipſorum filii liberi, & deſcendentes Maſculi in
infinitum deceſſerint ſine filiis maſculis legitimis
& naturalibus, illi ſic decedenti ſubſtituit alium
ſuperviventem filium, ſeu illius filios liberos, &
deſcendentes maſculos legitimos, & naturales
ex legitimo Matrimonio conceptos, & natos de
uno in alium in infinitum, ordine ſucceſſivo* - Et
quod magis eſt hac ſuæ mentis ſignificatione
non contentus Teſtator, ut quantum in ſe
erat pręſentis forſan controverſię occaſio-
nem averteret per viam regulę generalis
perſpicue declaravit, quod - *in ſupradictis in-
ſtitutionibus, & ſubſtitutionibus voluit, &
mandavit ſemper ſervari gradus prærogativa,
ita tamen quod filius intret ſemper locum Patris.*

Ex prædictis igitur verbis apertum redde-
batur, quod cum Teſtator primo loco, &
in ingreſſu fideicommiſſi ſuam vocationem
direxerit in filios maſculos ex ſe ipſo proge-
nitos, ac in progreſſu prædictis filiis maſcu-
lis ſubſtituerit eorum filios maſculos, & qui-
bus ſine filiis maſculis decedentibus ope reci-
procæ ſubſtitutionis ſubſtituit alios Nepotes,
ſeu eorum filios maſculos, aſſequebatur pro-
inde, quod cum in triplici ſubſtitutionum
gradu filiorum nempe Nepotum, ac Prone-
potum ſemper fideicommiſſi tranſitus fieri
debebat a maſculo procreante in maſculum
procreatum, & a gradu maſculino generan-
te in gradum generatum ſimiliter maſculi-
num, quemadmodum importat prædicta il-
la deſignatio filiorum, Nepotum, ac Prone-
potum, quę eſt immediata, & concatenata
ſeries graduum generantium, & generato-
rum, ita nullus remanere videbatur locus
vocationi deſcendentium ex latere cognati-
tio ex ea certa Iuris regula, quod vocatis
maſculis ex maſculo, ſive requiſita per Te-
ſtatorem maſculinitate tam ex parte gene-
9 rantis, quam ex parte generati venire ne-
queant maſculi ex fœmina, in quibus deficit
qualitas maſculinitatis ex parte generantis,
ut docuerunt *Bald. in leg. Quamvis Cod. de fi-
deicomm. Gozzadin. conſ. 59. n. 75. Soccin. Iun.
conſ. 181. n. 36. lib. 2. Curt. Iun. conſ. 103. n. 5.*

Pere-

Peregrin. conſ.23.n.3. lib.3.& de fideicomm. art.27. n.20. Fuſar. de ſubſtit. qu.311. n.10. Caſtill. controv. Iur. *lib.3.cap.29. n.23.& ſeqq.* & in noſtris terminis reſpondit *Rot.cor.Benincaſa dec.60. n.2.* & aliis adductis in *Bononien. fideicom. de Roſſenis 4. Iunii* 1708. §. *Volitam cor. bo. me. Omanna,& in Baren.* Immiſſionis 2. *Decem. ejuſdem anni* §. *Quo vero cor. R.P.D. meo Aldrovando*.

Abſque eo, quod obſtare potuerit, quod cum Nepotibus maſculis ſubſtituti fuerint non ſolum eorum filii, ſed etiam liberi, & deſcendentes maſculi in infinitum, horum appellatione hodie per ſubſidiariam ſaltem vocationem venire valeant deſcendentes a fœminis; quia cum prænarratus Teſtator inſtitutionem primordialiter direxiſſet in Agnatos filios maſculos, & deinde in eorum deſcendentes maſculos, quibus pariter filios maſculos ſubſtituit, in hiſce terminis quemadmodum nedum in primo, ſed in triplici ſubſtitutionum gradu Succeſſores futuri in fideicommiſſo ex lege teſtamenti ſemper eſſe debebant maſculi ex maſculis, ita ad eorum ſimilitudinem cenſentur vocati maſculi ex
10 maſculis in cæteris ſequentibus gradibus, una eodemque contextu in eadem diſpoſitione copulative ſubſtituti, ut bene docent *Roduiph. alleg. 174. n.8. allegat.179. n.12. Gaſtald. conſult.11. n.5. & conſult.12. n.3., Torr. var. qu. to.1. fol.208. n.18.* & in noſtro individuo caſu *Rot. Flor. apud Palm. dicta dec. 210. n.15. & duobus ſeqq., Rot. coram Card. Cerro dec.609. n.5. in recent. dec.69. n.13. & 14. par.17.*, ubi quod a primordio tituli poſteriori formatur eventus in *Peruſina Fideic. 12. Decembris* 1702. §. *Et licet cor.* E*minentiſſ. Scotto, in Romana Fideicomm. de Alberinis 6. Iunii* 1704. §. *Motivum coram bo. mem. Omanna in d. Interamnen. Fideicommiſſi* 11. *Decem.* 1705. §. *Nec diſcordat, &* §. *Quidquid autem & in Bononien. Fideicommiſſi de Roſſenis 4. Iunii* 1708. §. *Non relevante cor. bonæ memoriæ Omanna*.

Eoque magis, quando prædictę Theoricæ deſumptę a vocatione primordialiter ordinata a maſculos agnatos, in tot gradibus continuata favore maſculorum ejuſdem qualitatis famulabantur, & ancillabantur cæterę omnes diſpoſitionis partes patefacientes Teſtatorem nonniſi maſculo ex maſculis invitaſſe; nam ille vocavit filios liberos deſcendentes maſculos natos, & conceptos ex legitimo matrimonio adhibita non ſemel, ſed pluries Clauſula illa *de uno in alium ordine ſucceſſivo*. Si enim maſculi ſuccedere debent de uno in alium ordine ſucceſſivo per neceſſarium antecedens inferebatur Teſtatorem qualitatem maſculinam exoptaſſe, tam in
11 generante gravato, quam in generato, illi ſuccedere debente, ut advertunt *Cephal. conſ.581. n.10., Menoch. conſil.172., & conſil. 878. utrobique n.22. Peregrin. de fideicomm. art.32. n.43. Rodulphin. alleg.78. n.5., Rota dec.519. n.20. par.13. & dec.232. n.24. & ſeqq. par.19. recent. cor. Emerix* Jun. *dec.122. n.20. verſ. ſecundo ex eo, in Interamnen. Fideicom.* 5. Iulii 1706. §. *Certius vero coram Reverendiſſimo* Molines, *& in d. Baren. immiſſ.* 3. Decembris 1708. §. *Quo vero cor. R.P.D. meo Aldrovando*.

Semperque indubitanter ex altera præclara circumſtantia nullatenus per Dominos conſiderata in die emanatę contrariæ deciſionis quod ſcilicet Teſtator in ſucceſſione illa, quam de uno in alium ordine ſucceſſivo deferri mandavit per viam regulæ generalis totam informantis diſpoſitionem juſſit quoque, quod ſervari deberet gradus prærogativa = *ita tamen, quod filius intret ſemper locum Patris*. Quamobrem ſi filius ſubingredi ſemper debet locum Patris ex hac ſubintrantia in locum Patris perneceſſe ſequitur Teſtatorem ſemper intellexiſſe generantem eſſe maſculum, quia quemadmodum in hiſce fideicommiſſis pro deſcendentibus maſculis ordinatis fœminæ ipſę ſuccedere non valent, utpote ex vocabulorum importantia, & proprietate excluſæ, ita nec illarum filii, qui ſubingrediendo in locum matris ex illius per-
12 ſona capere nequeunt id, quod ipſa mater obtinere non valuiſſet, ut dixit *Bald. in leg. unica n.50., ibique* Iaſ. *n.6. Alexander. n.5., Cod. de in jus vocan.,* Molin. *de Primogen. lib. 3. cap.7. n.1. Tondut. reſol. civil.112. n.2. & ſeqq. Manſ. conſult.84. n.26., & ſeq. Rot.cor. Priolo dec.286. n.13.*, & idcirco neceſſario
13 fatendum eſt Teſtatorem non intellexiſſe vocare niſi immediate deſcendentes per maſculos, qui ſolummodo per hunc ſubingreſſum erant hujus ſucceſſionis capaces, ut bene expendunt Cyriac. *controv.638. n.49., & ſeq. Rot. in Romana Fideicommiſſi de* Moronis *cor. bo. mem. Pio apud Card. de Luc. de fideicomm. dec.18. n.10.* ibi = *Quia Teſtator ordinatis pluribus ſubſtitutionum gradibus, in quibus perpetuo excluſis fœminis Prolem maſculinam poſuit in conditione, expreſſe mandavit, ut omnes in ſola portione ſoli Parentis ſuccederent* ibi = *ita quod omnes una portione fruantur loco Parentis ſui* = *ac proinde data fœminarum excluſione cum Parentis nomine Mater venire nequeat, perneceſſe requiritur ſub nomine deſcendentiam maſculorum ſolos maſculos ex generante maſculo fuiſſe comprehenſos*, & in illius confirmatoria 4. Maii 1699. *cor. Eminentiſſ. Priolo apud Palm. dec.218. n.4. & 5.*

Non attenta deciſione Rotæ Januen. in Cauſa Ianuen. Primogenituræ de Inurea 7. Maii 1711. tum quia in illo caſu ex littera Teſtamenti erant vocati maſculi ex fœminis, & fœminæ ipſæ, & quæſtio erat tantum de prælatione in concurſu maſculorum ex maſculo remotiorum: Dum etiam quia Teſta-

tor ibi prælationem conceſſerat Nepoti in concurſu cum Patruo, quæ prorſus extranea ſunt a caſu præſenti, in quo fœminæ ſunt expreſſe excluſæ, & Teſtator voluit, quod filii ſemper ſubintrarent locumPatris, quæ dictio ſemper generice poſita omnes qualificat ca-
14 ſus hujuſce fideicommiſſariç ſucceſſionis, nec cohiberi valet ad unum tantum caſum ad *Text. in leg. 2. ff. ſolut. matrim. & in leg. quia ſemper ff. de Jus vocan. Giurb. conſ. crim.* 99. *n.* 28. ubi quod omne tempus, omnemque caſum includit, & dixit *Rot. coram Durano dec.* 404. *n.* 8.

Neque hujus argumenti efficacia in prçſentiarum ælidi potuit reſponſione illa contrariæ deciſionis, quod hujuſmodi clauſula *de uno in alium de maſculo in maſculum* de per ſe ſimpliciter nequaquam apta ſit ad concludendam rigoroſam vocationem maſculorum dumtaxat ex maſculis, ſed tantum dicat graduale fideicommiſſum inter perſonas maſculini generis, ſive per medium fœmininum, ſive maſculinum deſcendentes, quoniam reſponſio hujuſmodi ſolum poſſet procedere in illis terminis, in quibus prælaudatæ ab ea auctoritates loquuntur, quando nempe Teſtator collective tantum vocaſſet omnes deſcendentes a ſe derivantes in infinitum nulla præmiſſa vocatione deſcendentium maſculorum ex maſculis per gradus diſtinctos, quia tunc cum vocatio deſcendentium eſſet collectiva plurium graduum, qualitas hæc in prçfata collectione requiſita ſat foret, quod verificaretur ex parte generati ſucceſſoris tantum, licet non concurreret in generante, quia ſemper in illo caſu verificarentur illæ geminæ qualitates a Teſtatore unice volitæ, nempe deſcendentia, & maſculinitas, quæ apprime verificantur tametſi deficiat nativitas immediata ab alio maſculo; aſt non quando Teſtator prout hic primordialiter direxit vocationem in maſculum agnatum, & deinde in filium pariter maſculum ejuſdem agnati, eademque methodo proceſſit in ſucceſſiva Pronepotum ſubſtitutione
15 illis facta cum connotato illo, ſive adiuncto *de uno in alium ordine ſucceſſivo, itaut filius ſemper intret in locum Patris*, quia tunc, quod dicta clauſula cœteris omnibus præſtantior adiacet certis gradibus per naturam explicatis a Teſtatore ea ſumi, & intelligi debet in graduali, & diſtributivo ſenſu maſculinitatis de Patre maſculo in filium maſculum, etiam in ſucceſſive ſubſtitutis in quos vigore dictæ clauſulæ virtualiter quoque deſcendit ea gradualis, & diſtributiva vocatio maſculinitatis per maſculum in præcedentibus gradibus mediante eorum numerica denumeratione, & dimentione a Teſtatore expreſſe volita, & demandata, ut unum caſum ab altero diſtinguendo docent *Barz. dec. Bononien dec.* 4. *a n.* 14. *ad.* 24., quam ad hunc ſenſum refert, & ſequitur *Rot. in citata Peruſina fideicommiſſi* 20. *Februarii* 1713. §. *Aſt vero* §. *Extraneum*, & §. *Nec pariter*, & 8. *Aprilis* 1715. §. *Etenim cor. R.P.D. meo Falconerio*.

Et ratio a priori eſt, quia in primo caſu pura, & collectiva vocatio deſcendentium nullam habet relationem ad nativitatem immediatam, ſed tantum ad originem, principium, & ſtipitem, cujus reſpectu omnes dicuntur deſcendentes ab eo pro impertinenti non conſiderato medio fœminarum a quo; non ſic tamen in ſecundo, in quo data dependentia, & connexione ſucceſſivæ ſubſtitutionis a gradu maſculo antecedenti vocato, perneceſſe clauſulæ præfatæ eam repetere debent diſtributivam, & gradualem qualitatem maſculinitatis in gradibus antecedentibus indubitanter volitam, pror-
16 ſus excludentem fœminarum intermediationem, & admiſſionem maſculorum cognatorum, ut bene ratiocinando perpendit *Rota in dicta Peruſina Fideicommiſſi* 20. *Februarii* 1713. §. *At vero*, §. *Extraneam coram R.P.D. meo Falconerio Alma Urbis Gubernat.*

Prçſertim quando prçnarrata clauſula diſtributiva, & continuativa *de uno in alium* comitem habet alteram *ordine ſucceſſivo*, & quod *filius ſubintret in locum Patris*, quoniam ſi ea non operaretur prædictam gradualem diſtributionem maſculinitatis a Patre maſculo procreante, & generante in filium maſculum procreatum, & generatum rupto ordine ſucceſſivo, & graduali per intermedium gradum a fœminis occupatum ſucceſſio non amplius de uno in alium ſeu de maſculo in maſculum, & de Patre
17 in filium ordine ſucceſſivo, ſed per ſaltum deferreretur, ut obſervant *Cephal. conſ.* 581. *n.* 20. *Rota Florentina apud Palm. deciſ.* 210 *n.* 60. *in fine*.

Ex hactenus igitur conſtabilitis putarunt Domini caſum præſentem, in quo Teſtator maſculinitatem requiſivit in omnibus gradibus generantibus, & generatis non pertinere ad eos terminos, in quibus ex Fulgoſio firmari ſolet regula comprehenſiva maſculorum ex Fœminis ſub indefinita appellatione deſcendentium Maſculorum. Sed quando etiam per non conceſſam hypotheſim, Thema cauſç unicæ verſaretur in terminis ejuſdem Theoricæ Fulgoſii indubitabilis quoque emerſit receſſus ab illa ob contrariam Teſtatoris voluntatem non obſcuris patefactam argumentis, & ſignanter ex Voto agnatitio, quod non virtualiter tantum conſurgere videbatur ex qualitate Teſtamenti conditi a Viro nobili, quem magiſque ſtringere ſolet agnationis obtentus, Fœminarum excluſione, vocatione filiorum legitimorum, & naturalium, digreſſu ad infinitos gradus ſubſtitutionis, ri-

goro-

gorosa alienationis prohibitione, excluſio-
ne Monaſteriorum, & Religioſorum, &
demum conſtantiſſima ſemper vocatione
Maſculorum, quæ omnes conjecturę im-
18 plicitam importantes agnationis conſide-
rationem Maſculos ex Fœminis potentiſſi-
me excludere voluerunt *Rodulphin. allegat.*
174. n.2. Rota coram Card. Cerro, dec. 910.
n.9. coram Benincaſa dec.60. n.10.& dec.80.
num. 17. apud Card. de Luca *de fideicommiſſis*
dec.19.n.9.in Recen.*dec.269.ſub n.8.part.15.*
In Interamnen. fideicommiſſi 10. *Decemb.*1705.
§. *Prout coram* Reverendiſſimo *Domino Moli-*
nes in Bononien. fideicommiſſi de Roſſenis 4. *Ju-*
nii 1708. §. *Proclivius, & ſequentibus coram*
bonæ memoriæ Omaña.

Sed explicite, & expreſſe, ex quo idem
Teſtator non ſemel, ſed bis & tertio profeſ-
ſus fuit - *Mentem ſuam principaliter eſſe pro*
conſervatione bonorum in ejus familia, dubita-
ri propterea in his terminis nequibat, quin
Teſtator loquendo de ſua Familia intelle-
xerit de propria agnatione ſtricta, & rigo-
roſa in ſenſu Iuris, dum pronomen illud
ſua idem importat, ac agnatio, & æquiva-
19 let, ac ſi dictum fuiſſet in Familia de Ca-
ſtracanis, *Rodulphin. allegat.179.n.14. Pal-*
ma Nepos dec.218. n. 9. Rota coram Emerix
Junior dec.1216. n.2. & ſequ.& n.14.& 15.
& in dicta Bononien. fideicommiſſi de Roſſenis
§. *Et quarta coram bonæ memoriæ Omaña*, &
per conſequens perneceſſe excludens de-
20 ſcendentes ex Fœminis, qui nullatenus
dicuntur de Familia materna, ſed tantum
Paterna, ut bene perpendunt *Spada conſ.255.*
n. 2.lib.3. Molin. de Primogenit. lib. 3. cap.5.
n.1., & ſequentibus, Peregrin. de fideicommiſſ.
art.25. ſub n.46. Fuſar. de ſubſtitut. quęſt.352.
n.6. & 48. diſput. Iur. cap. 2. n. 32., Urceol.
conſult. 60. n.19., Rodulphin. *allegat. 91. n.8.*
Rota coram Cardinali Cerro *dec. 910. n. 11.*
coram Emerix Junior *dec.392. n.2. part.15.&*
dec. 232. n.7. & ſequent. part. 19. in Reatina
Primogenituræ de Nobilibus 26. Aprilis cur-
rentis anni, §. *In ſubjecta coram R.P.D. meo*
21 *Criſpo*: Maxime quia patrium ſtatutum Te-
ſtatoris *in Rubr. 65. apud Cardinalem de Lu-*
ca de ſtatut. ſucceſſ. promiſcue uſurpat nomi-
na Familiæ, & Agnationis, cum quo pro-
22 inde cenſetur Teſtatorem ſe conformaſſe,
ut tradit Immol. *in leg. ult. de condict. & de-*
monſtr., Soccin. conſ.36. n. 11. volum.1., Man-
tica de conject. ult. volunt. lib. 6. tit.7. n. 7. &
alibi paſſim.

Nullatenus adverſante, quod prædictum
nomen familiæ ſit indifferens, nec perne-
ceſſe importet agnationem, ſed prædicari
ęque bene poſſit de omnibus ipſi fideicom-
mittenti propinquis, ſive ex latere agnatio,
23 ſive cognatitio ad litteram *Text. in leg. fi-*
nali, §. *Si quis, Cod. de verbor. ſignification.,*
Peregrin. de Fideicommiſſ. artic. 22. n. 26. de
Subſtitut. quæſt.385. n.6., Surd. deciſ. Mant.
84. n.5., Rota coram Seraphin. dec.1483. n.5.
coram Cerr. dec.80. n.1. coram Emerix Iunior.
dec.187. n.12., & in Tyburtina Fideicommiſſi
8. Februarii 1706. §. *Potiſſime coram me*, quia
prædicta propoſitio in abſtracto vera non
congruebat in præſentibus circumſtantiis,
in quibus illud Teſtator non uſurpavit in to-
ta ſui ſignificatione amplexiva Agnatorum,
& Cognatorum, ſed in ſenſu reſtricto, &
limitato ad ſolos Agnatos, mediante pro-
nomine illo poſſeſſivo *Sua*, & omnibus ſu-
pra expoſitis conjecturis, in quibus termi-
nis, etſi per ſe genericum, & indifferens,
limitatum, & coarctatum remanebat ad
24 ſolos Agnatos ex voluntate Teſtatoris ge-
nericam hanc determinante ſignificationem
ex connotatis per *Bartol. in leg. Aurelius*
29. §. Stycho n.3., & 4., ff. de libert. leg., Ro-
ta coram Gregorio deciſ.522. n.3., & 4. coram
Buratt. dec. 206. n.18. coram Bich. dec. 574.
num. primo, coram Emerix Iun. *dec. 537. n.2.,*
& in Avenionen. Primogenituræ, ſive Con-
curſus ſuper executione mandati 3. Iulii 1702.
coram bon. mem. Caſarello impreſſ. apud Mo-
dern. Paulut. poſt diſſert.24. dec.2. ſub n.7., &
in dicta Reatina Primogenituræ de Nobilibus
26. Aprilis currentis anni §. Nihilominus
coram R.P.D. meo Criſpo.

Ejuſdemque levitatis compertum fuit
diffugium illud, quod cum poſt mentionem
familiæ ſubſequantur illa alia verba, ibi - *& in*
ſuis deſcendentibus maſculis in infinitum, = hæc
verba tamquam genus generaliſſimum poſt
ſpeciem appoſita ſtent augumentative, &
deſignent novas perſonas, quę ſub præceden-
ti ſpecie non veniebant, & proinde com-
prehendere ſaltem debeant in ſubſidium, &
per poſterius maſculos Cognatos. Quia cum
Teſtator in primis propriam contemplatus
fuerit agnationem vocando ſemper maſcu-
los, & hujuſce vocationis rationem red-
dendo, quia principaliter intendebat per
illos bona in familia ſua in perpetuum, & in
infinitum conſervare, verba hęc communia
Deſcendentium Maſculorum accipi nequeunt
in ſenſu augumentativo, & ampliativo, ſed
intelligenda ſemper ſunt illo retento the-
mate, & uniſonantia voluntatis ad ſuam
25 agnationem, & ad ſolos maſculos ex ma-
ſculis directa, & coarctata, quemadmo-
dum advertunt *Gabriel. conſ. 116. num. 15.*
lib.2. Bellon. Iunior. *conſ.73. num.1., Andreol.*
controverſ. 344. n. 25., Rodulphin. alleg. 174.
n.2., & 3., Rota coram Benincaſa dec.60. n.6.
& ſeqq., dec.80. n.16., in recen. dec.85. n. 16.
par.11. dec.397. n.8., & 9. part. 15., & in In-
teramnen. fideicommiſſi 11. Decembris 1705.
§. *Idcirco, coram Reverendiſſimo Molines.*

Animadvertendo præcipue ad duplicem
circumſtantiam in pręſenti hypotheſi con-
currentem, quarum altera eſt, quod talia

verba *Deſcendentium Maſculorum* adhibite
reperiuntur in eadem oratione, imo in ea-
demmet periodo, in qua Teſtator decla-
ravit ea omnia, quæ ipſe diſponebat ordi-
nare dumtaxat pro conſervatione bonorum
in familia *Sua*, quæ ſi ex hucuſque ponde-
ratis intelligitur in ſenſu magis accommo-
dato voluntati Teſtatoris de ſola ſua Agna-
tione, & in ſenſu cognatorum excluſivo,
ſi poſt hæc immediate ſubdidit, *& in ſuis de-
ſcendentibus maſculis* non de alio Maſculo-
rum genere intelligere potuit, quam de
illis ex maſculis, qui eſſent *de familia ſua*,
& cum quibus uſque tunc locutus fuerat,
non autem de illis, qui ab alienis familiis
proficiſcerentur. Altera vero circumſtan-
tia reſultabat ex illis omnibus, quæ ſupra
prænotavimus, quod cum Teſtator tam in
parte diſpoſitiva, & ingreſſiva, quam ſub-
ſtitutiva, & progreſſiva ſemper ſolos ma-
ſculos ex maſculis vocaſſet, cum ea perſpi-
cua declaratione totam informante ſuam
diſpoſitionem, quod ſemper filius ſubintra-
ret in locum Patris eodem modo credi de-
bet, quod genus maſculorum invitaſſet in
aliis partibus ejuſdem Teſtamenti, & ſi-
26 gnanter in illis, prout hic, in quibus Te-
ſtator ſollicitus fuit ſuæ proſpicere agnatio-
ni re, & verbis manifeſtiſſimis ad notata per
Rot. Florentin. apud Palm. dec. 212. n. 29., & duobus ſeqq., Sacr. Rot. coram Benincaſa deciſ. 60. n. 7., & ſeqq.

Et quibus præmiſſis inſubſtentabile emi-
cuit abſumptum, quod ſaltem per poſte-
rius, & in defectum maſculorum ex ma-
ſculis admittendi ſint maſculi cognati ad
excluſionem extranei, quia quando agitur
de fideicommiſſo favore maſculorum ex
maſculis, & agnationis ordinato cum coar-
ctatione verborum indifferentium ad illos,
tunc maſculi cognati, neque per poſterius
ex vocationis deficientia admitti poſſunt,
27 ſed bona remanent libera in ultimo maſcu-
lo agnato, ut dixit *Rot. dec. 228. nn. 4., & ſeqq. part. 15. dec. 410. n. 33., & ſequentibus part. 19.*, ubi concordantes.

Et apertiſſima eſt ratio, quia cum ma-
ſculi cognati non ſint maſculi ex maſculis,
nec de agnatione Teſtatoris nulla pollent
vocatione adhoc, ut ſaltem per ſubſidia-
riam vocationem admitti debeant, & in
tantum id unum, adſtipulantibus tamen
verbis indifferentibus in fideicommiſſis
agnatitiis, practicatur in fœminis Agnatis
in quantum per illarum admiſſionem agna-
tione maſculina defecta votum Teſtatoris
agnatitium longius protrahitur ipſis viven-
tibus, quæ donec innuptæ ſunt, licet
alienę nuptę familiæ originariam, & pro-
prie agnationem conſervant, quod cum
verificari non poſſit in maſculis cognatis
quia agnationem Teſtatoris nullo pacto con-
ſervant, inde conſurgit, quod nec prædi-
cta ſubſidiaria vocatio maxime contra hæ-
redem ultimi Agnati de libertate bonorum
contendentem, & de eadem familia Teſta-
toris admitti valeat.

Contrariis auctoritatibus procedentibus,
quando de fideicommiſſi duratione non du-
bitantur, & quæſtio unice ſit, an prælative
28 admitti, debeant potius deſcendentes ex
fœminis per unicum medium, ſive illi per
duplex, qui ſunt termini deciſionis *Balneo-
regien. Fideicommiſſi 13. Iunii 1712. coram
R.P.D. meo Aldrovando*, & eiſdem Affines
ſunt alii *in Romana, ſeu Interamnen. Fidei-
commiſſi coram me, & R. P.D. meo Cerro*; ſi-
ve potius deſcendentes ex fœminis imme-
diatis Teſtatoris, ſive ex fœminis imme-
diatis ultimi hæredis gravati, qui ſunt quo-
que termini aliarum auctoritatum in con-
trarium laudatarum, quæ tamen nec a lon-
ge ſcopum difficultatis attingunt, quæ uni-
ce ſtat in hoc, quod vocatis maſculis ex
maſculis, & rigoroſa agnatione contem-
plata, cui obſequantur, & famulentur ver-
ba communia, generica, & indifferentia,
utpote poſita in eadem oratione, & perio-
do, in qua Teſtator principaliter fereba-
tur ad ſuæ tantum agnationi conſulendum
deſcendentes cognati *ex* defectu vocationis,
quam, ex nulla parte, & verbis Teſtamen-
ti in his terminis mutuare valent, nec per
poſterius ad tollendam libertatem diſpo-
nendi ultimo Agnato venire valent.

Et ita utraque Parte audita in acerrimo
contradictorio reſolutum fuit.

FERRARIEN. ALIMENTORUM ET DOTIUM SUPER PRIMO DUBIO QUANTITATIS DETRACTIONUM.

Lunæ 14. Junii 1717.

ARGUMENTUM.

Habes ſupra in Deciſione, quæ in parte confirmatur, in parte vero moderatur.

SUMMARIUM

1 *Calculus ſemel a Partibus approbatus controverti amplius nequit.*

2 *Mandatum procurę ad adeundam hęreditatem probari poteſt ex validiſſimis circumſtantiis & præſumptionibus a parte ante.*

Vel ex ratificatione ex poſt ſequuta, & mandato æquipollenti, n. 3.

4 *Poſſeſſio bonorum paternorum ſola ſufficit ad inducendam in filio qualitatem hæreditariam.*

5 *Obligatio reſolvitur in ſimplicem fideiuſſionem ſi acceſſit ex intervallo, & poſt perfectam jam pręcedentem obligationem.*

6 *Quomodo agnoſcatur quis acceſſiſſe proprio, vel fideiuſſorio nomine.*

7 *Filius aſſumens in ſe debitum paternum præſu-
mi-*

mitur in eo non titulus fidejuſſorius, ſed hæreditarius.
8 *Quæ temporalia ſunt ad agendum perpetua ſunt ad excipiendum.*
9 *Quando Montiſtæ, vel alii non curato tempore erectionum dicantur in Jure coæquales.*

DECISIO DCCCXV.

RESolutum fuerat coram Me *die 5. Junii* ſuperioris anni = *Conſtare de re judicata*, - quam efformaverat præcedens Sententia lata de voto noſtri Auditorii ad tramites Deciſionum in hoc puncto quantitatis detractionum æditarum diebus 4. *Martii* 1712. *cor. Eminentiſſimo Priolo*, & 16. *Ianuarii* 1713. *coram Emo Scotto*; & qua mediante rejectis cœteris omnibus Creditis, & Detractionibus propoſitis a Montiſtis ex Perſonis Erectorum, aliorumque in Monte obligatorum (exceptis tamen quatuor Dotibus concorditer hinc inde bonificatis in Bonis di Zelo,) DD. unicam tantum approbarunt detractionem quotitativam, nempe legitimam pro ſuis tribus portionibus debitam ſuper Bonis fideicommiſſariis Cornelii totidem illius filiis originariis Montis Erectoribus videlicet Entio, Cardinali Guidoni, & Ioanni, quæ excreſcebat uſque ad quantitatem ſcutorum 102. mil. admiſſam tam in dictis Deciſionibus, quæ præceſſerunt rem judicatam, quam in prædicta noviſſima coram Me, computata portione Hippoliti alterius filii Cornelii, & fratris reſpective Erectorum pro rata tamen Locorum 269. tantummodo, in quibus vigebat obligatio mere fidejuſſoria ab eo, ex poſt facto, & Papa ita jubente expoſita pro Locis 500. primæ Erectionis anni 1609. & pro aliis Locis 250. novæ Erectionis ſequutæ de anno 1613. Cum enim dicta mea Deciſio §. *Non ſic*, & *ſeqq.* firmiter ſtabiliverit dicta Loca 750. extincta fuiſſe pro rata Locorum 481. cum pretio Tenutæ *di Buon conveuto* permutatæ cum parte Bonorum *Gualtieri* ſub illo inconcuſſo Juris principio, quod ſolutiones indefinite factæ ſemper cædunt in Cauſam duriorem, qualis eſt illa, quæ ſtat ſub Fidejuſſore, ut in dicta mea Deciſione §. *Præmiſſo igitur*. Emergebat inde perſeverantia dictæ obligationis fidejuſſoriæ pro Locis tantummodo 269., commenſurative ad quę valebant Montiſtę allegare Iura legitimæ dicto Hippolito eorum Fidejuſſori competentia, ut concludit recenſita mea Deciſio, quæ in hoc ſolummodo diſcordat a præcedenti Eminentiſſimi Scotti, quod hæc particulari examini reſervavit exceptiones propoſitas a Fratribus de Bentivolis ſuper dicta portione Hippoliti, & ſignanter illam relevationis, quam uti ejuſdem Heredes fideicommiſſarii implorabant tam contra Bona fideicommiſſaria detenta a Montiſtis, quam adverſus Bona libera Entii, aliorumque Erectorum, quæ ab eiſdem Montiſtis pariter poſſidebantur, ut legere eſt *dicto* §. *Sexta vero in fine*. Præfata vero mea Deciſio §. *Et quidem non obſtante* relevationem hanc abſolute negat: Quamobrem dum in hac parte Fratres de Bentivolis ſenſerint ſe gravatos, & idcirco petierint novam Audientiam, quam unanimiter etiam expoſtularunt Montiſtæ quo ad cœtera omnia, in quibus capta reſolutio illis nocebat; ea propterea ex ſoluta Sacri Tribunalis benignitate hinc inde conceſſa reſtauratum fuit Iudicium ſub Dubio - *An ſit ſtandum, vel recedendum a deciſis* - & prodiit reſcriptum, ut infra.

Quoad Calculum Legitimæ, & dotem Catharinæ Martinenghę in Deciſis.

Quoad Dotem, & Legitimam Iſabellæ, & partitam ſcut. 39. mil. Dilata, & Eligatur Peritus.

Et quoad relevationem Hippoliti in Bonis Entii Particulariter Videatur.

Nulla enim fuit apud DD. difficultas, pro eo quod attinet Calculum Legitimæ debitæ filiis Cornelii ex Tenuta *delle Tombe*, ad quam unice reducebatur pro parte Montiſtarum inſpectio. Hæc enim ſemel iterum, & tertio conſtabilita in ſoliis ſcutis 10484. commenſurative ad quartam partem dictæ Tenutæ, quæ vere erat de Hæreditate, & Patrimonio Cornelii fideicommittentis, & a qua per conſequens regulanda venit detractio Legitimæ, aliorumque quotarum legalium, non curatis aliis ejuſdem Tenutæ portionibus, quæ licet materialiter in Hęreditate exiſterent, non erant tamen de Hæreditate, ſed ad alterius Patrimonium ſpectabant juxta firmata in Deciſione Eminentiſſimi Scotti §. *Quoad primum caput*, & latius in mea. *At in concreto*, & §. *His tamen*, Hodie denuo in eadem quantitate approbata fuit non obſtante oppoſitione Montiſtarum, qui ex Peritia de ordine Sacræ Rotę confecta deſumebant portionem dictæ Tenutæ ſpectantem ad fideicommiſſum Cornelii fuiſſe calculatam in ſcut. 33650., taliter ut dimidium cædere debens in Cauſam Legitimæ aſcendat ad ſc. 16825., & non ad ſola ſc. 10485. in dictis Deciſionibus calculata; Quandoquidem Diſcurſus fallaciam manifeſte adaperiennt firmata in dicta *Deciſione Eminentiſſimi Scotti* §. *Quoad primum caput cum quatuor ſeqq.* nec non in *altera coram Me a* §. *Exordiendo cum pluribus ſeqq.*, ubi quod concordi Partium, ipſorumque Montiſtarum aſſertione ſtabilitum fuit, & admiſſum, Tenutam *delle Tombe* prius erronee valutatam a dicto Perito in ſcut. 96. mil. originarie non fuiſſe niſi inferioris valoris ſcut. 87805. cujus tres portiones perventæ ad Conſtantium, duæ nempe jure fideicommiſſi Joannis, & tertia titulo Legitimæ debitæ in Bonis Annibalis Senioris, ad

quem

qnem ſpectabat alia medietas dictæ Tenutæ, quique ordinaverat perpetuum fideicommiſſum jam purificatnm favore Fratrum deBentivolis: Dictæ inquam tres portiones non excedebant ſcut.62972. ob ſubductionem per antipartem faciendam ad ſenſum Montiſtarum e dicta portione Annibalis ſcut.5760., quæ iſte reliquit Alexandro filio ſuo naturali. Quę ſane ſcut.62972.iternm ſubdiviſa in tres portiones pro numero totidem filiorum Conſtantii perſpicuum reddebant, quod portio obtingens Cornelio fideicommittenti, quæquæ eum effectu erat, de illius Hæreditate non excedebant ſcut.20988., cujus medietas filiis debita titulo Legitimæ erat in ſcutis 10494.juxta ſeriam calculationem in recenſitis Deciſionibus factam, quam utpote in omnibus ſuis partibus ſubſiſtentem, ſi Montiſtæ iterato approbarunt, imo promoverunt,
1 ut in eiſdem Deciſionibus legitur, irrito conatu hodie tentarunt ab ea reſilire contra regulam *Text. in cap. quod ſemel de reg. iur. in 6. & in leg. Pompouius ff. de negoc. geſt. Rot. cor.* Iacob. *Emerix dec.1259. n.3. & in rec. dec. 316. n.13. par.19. & in Fanen Pecuniaria* 1. *Februarii 1712. §. Pro liquidatione cor. Rev. Nuncio Hiſpaniarum*.

Æquali facilitate DD. ſuaſit perſiſtentiam in Deciſis qnoad Dotem Catharinæ Martinenghæ motivum in omnibus Deciſionibns amplexum, qnod tam Cornelius, de quo non dubitatur, quam Annibal frater, ex cujus Perſona detractio hæc proponitur, fuerunt Hæredes Entii Patris eiuſdem Dotis Debitoris, ut probat actus poſitivæ aditionis a dicto Cornelio factus nomine etiam memorati Annibalis. Pro cujus majori relevantia, & firmitate tametſi non adducatur Mandatum Procuræ ad adeundum a dicto Annibale Cornelio datum, iſte tamen defectus ſuppletur ex tot validiſſimis circumſtantiis, & præ-
2 ſumptionibus, quæ vel probant interventum dicti Mandati a parte ante *Decius conſ.36. n.8. in princip. Rot. cor. Caſſodor. dec.3. n.4. de Procurator., & cor. clar. mem. Card. Cerr. dec.199. n.2. & cor. Iacobo Emerix dec.1329. n.2. & in Carpentoraten. ſeu Vaſionen. Primog.* 13. *Decem.*1700. §. *Nihilque refert. coram Eminentiſſ. D. Cardinali della Tremoille*, vel ſaltem ratificationem ex poſt facto ſequutam,
3 & mandato æquipollentem, ut in præciſis terminis notant Pax. *Iordan. elucubrat. diverſ. volum.3. lib.14. tit.2. n.100., & 103., Rota dec.229. n.1. par.19. rec. in* Bononien. Tran*ſactionis* 20. *Martii* 1709. §. *Fortius quia cor. R. P. D.* Lancetta, *& in Faventina Buſſoli* 21. *Ianuarii eiuſdem anni* §. *Diſputatione non attenta cor. R. P. D. meo* Falconerio.

Siquidem Annibal fuit in Teſtamento Entii Patris ęquo jure inſtitutns Heres cum Cornelio fratre primogenito gratificato dumtaxat in prælegato nonnullorum ſpecialium bonorū. Qua paterna diſpoſitione ſcita dictus Annibal loco faciendi actus abſtenſivos, & repudiativos ſeſe immiſcuit Hæreditati, & una ſimul cum dicto D. Cornelio fratre, & cohærede poſſedit Bona paterna, & ſignanter omnes Valles bonificatas; quas dictus Entius Pater jure pleni dominii conquiſiverat ad normam Brevis ſan. memor. Pauli V., ut aſſeritur, & ſupponitur in Inſtrumento tranſactionis communi nomine initæ de anno 1657. cum Montiſtis, qui ſane poſſeſſionis actus quoties, ut hic, non docetur de alio
4 legitimo titulo, ſeu valida Cauſa poſſidendi exuberat ad effectum inducendi, & ſignanter in filio qualitatem hęreditariam *Bald. in leg. prima ſub n.37. Cod. commun. de legat., Rot. dec.857. n.9. cor. Merlin. & dec.450. n.5. cor. Priolo, & in Romana Aſſociationis, ſeu Domus* 24. Februarii 1696. §. *Abſque eo quod coram bon. mem. Muto, & in Peruſina Dotis* 20. *Iunii* 1701. §. *Quæ omnia cor. clar. mem. Card. Caprara, & in Bononien. fideicommiſſi de Volta* 6. Maii 1709. §. *Non fuerunt coram bon. mem. Kaunitz Epiſcopo* Labacen., *& in Anconitana, ſeu Recinaten. Cauthelæ Angeli* 7. *Aprilis* 1710. §. *Ultra Creditorum verſic. aditio cor. Eodem*.

Iſtaque fuit genuina ratio, cur Annibal nullo tempore contradixit aditioni factæ etiam ſuo nomine a dicto Cornelio fratre, de qua certam habuiſſe notitiam ſuadent ſanguinis neceſſitudo, & reliquæ circumſtantiæ ponderatæ in mea pręcedenti Deciſione §. *final.*, & cur inſuper in dicta tranſactione anni 1657. celebrata cum Montiſtis tam ipſe, quam Cornelius indubitatus Hæres ſine ullo diſcrimine aſſumpſerunt in ſe Debitum paternum, nempe fructus Montis, qui decurrere incæperant Entio vivente, & ad eorumdem ſolutionem ſe obligarunt nulla obtenta ceſſione jurium, vel ſaltem pacta relevatione contra Bona Entii principalis debitoris, prout facere debuiſſent, quatenus juxta Montiſtarum replicationem dicta tranſactio referenda eſſet ad propriam obligationem expoſitam de anno 1639. ad tramites alterius Chirographi ſan. mem. Urbani VIII. Cum enim illa reſpe-
5 ctu Entii Patris reſolveretnr in ſimplicem fidejuſſionem, quia acceſſerunt ex intervallo illius obligationi jam perfectę, & ſubſtantiatæ *Olea de ceſſ. jur. tit. 5. quæſt. 4. n. 19., Merlin. de pignor. lib.4. quæſt.70. n. 31., De Franchis deciſ. 55. n. 8., Rota coram Merlin. dec.512. n.9., & in Romana Cenſus* 4. *Februarii* 1705. §. *Minuſque in fine coram bon. mem. Omaña*, profecto ſi in hac figura tranſegiſ-
6 ſent, debebant eſſe ſolliciti de Iurium ceſſione, vel præſervativa Fideiuſſori competenti adverſus principalem Debitorem in Cauſam ſuę relationis *Gratian. diſcept. forenſ.286. n.5., Hodiern. ad Surd. dec.308. a n.3. ad 6.,*

Man-

Manfrell.ad Capyc.Latr.dec.32.n.9., *Rot. coram Merlin. citata dec. 512. n. 13.*, *& in dicta Romana* Cenſus 4. *Februarii* 1705. §. *In facto coram bon. memor. Omaña*, dum ergo abſolute, & ſimpliciter aſſumpſerunt in ſe dictum Debitum paternum, ſubintelligendus
7 eſt non titulus fideiuſſorius, ſed hæreditarius *Surd. conſ.576. n.37.*, *Mantic. de conjectur. lib.12. titul.2. ſub n.13.*, *Rot. deciſ. 349. n.28. coram Royas*, *& coram Bichio dec. 251. n. finali*, *& in recent. dec. 373. n.33. part.9.*, *& ad ornat. clar. mem. Card. de Luca ſuper conflict. legal. deciſ. 6. n.12.*, *& 13. lib.16. tom.4.* qui facilius præſumitur in filio *Tex. in leg. inſuit ff. de liber.*, *& Poſthum.*, *& leg. penultima §. penultim. ff. de bon. mater.*, *& dixit Deciſio Eminentiſſimi Scotti* §. *Cæterum*, & quam faciIlime in filio hærede inſtituto in Teſtamento, qui nullum fecit actum abſtenſivum, ſed omnia geſſit conſentanee ad aditionem ejus nomine factam a Fratre, quam propterea ratificaſſe verbis, & facto omni Iure cenſendum eſt, ut bene dixit Deciſio Eminentiſſimi Scotti §. *Nequaquam refragante*.

Deſcendendo poſt hæc ad Dotem, & Legitimam Iſabellę, Domini firmiſſime reputarunt fundamenta præteritarum Deciſionum, quæ utramque hanc detractionem Montiſtis denegarunt ſtante adminiſtratione opulentiſſimi tunc Patrimonii Marchionis Cornelii de Bentivolis longo tempore exercita ab eadem Iſabella, abſque eo quod unquam de dicta adminiſtratione rationem reddiderit; Unde de dicta Legitima, dictaque Dote, vel dici debet præſumptive ſatisfacta, vel ſaltem Credita hæc adeo illiquida, adeoque turbida effecta fuerunt, quod amplius opponibilia non ſunt in linea replicationis contra Immiſſionem expetitam ad Bona fideicommiſſaria pro alimentis, & Dotibus a dictis Fratribus de Bentivolis, qui habent actionem undique claram, & nitidam non minus ex voluntate Cornelii fideicommittentis, quam ex litterali præſcripto Brevis Vrbani VIII., ſub cujus fide Montiſtæ contraxerunt, ut bene firmatum fuit in præcedenti mea Deciſione ſub §. *Verum*.

Non curata ſolita Montiſtarum replicatione, quod Iſabella omnia geſſit ſub ductu Hippolyti filii majoris, & Fratris Epiſcopi, quodque de Stabilibus exactiſſima ratio reddita fuit. Quia vis non ſtat in Stabilibus, ſed in Fructibus, Mobilibus, localibus, & Semoventibus dicti conſpicuiſſimi Patrimonii, de quibus cum nulla fuerit reddita ratio, eorum reſpectu quadrat invincibiliter exceptio vel pręſumptę ſatisfactionis, vel ſaltem exuberautis illiquiditatis, quę prohibet hujuſmodi Crediiorum contrapoſitionem actioni clariſſimæ, & privilegiatæ Alimentorum, ac Dotium, ſicuti egregie probat præcedens Deciſio §. *Sentiebant*.

Nec majorem plauſum in ordine ad Legitimam promerita eſt altera reſponſio; quod Alexander illam reliquit Matri finita jam adminiſtratione, quaſi quod eam legare intellexerit non obſtante dictæ adminiſtrationis Debito, ſuper quo cum inſuper Iſabella nunquam pulſata fuerit ex temporis diuturnitate oriatur præſumptio rationis redditæ. Etenim prior objecti pars tunc ad ſummum urgere poſſet, ſi diſpunctis Calculis, & agnito Debito Alexander Legitimam Matri legaſſet. At cum legatum proceſſerit a Filio ignaro de Debito, vel Credito adminiſtrationis, illud intelligi debet, prout de jure, nec ullam importare valet remiſſionem; ad quam inducendam, non verba dubia, non factum ſubobſcurum, ſed verba ampla, & factum clarum id perneceſſe concludentia requiruntur, ut late arguit dicta mea Deciſio §. *Non obſtante*. Addito ulterius, quod nec Iſabella, nec Filii unquam excitarunt hanc prætenſionem, quæ proinde habet contra ſe diuturnam acquieſcentiam, & longævum temporis lapſum, qui tametſi concurrat etiam in ordine ad redditionem rationum, momenti tamen in hac parte non eſt, quia dicta redditio rationum non petitur, nec promovetur per viam actionis, a Montiſtis promotam, quando nec Iſabella, nec Filii unquam de ea cogitarunt; quo ſtante locum ſibi vindicat re-
8 gula, quod quæ temporalia ſunt ad agendum, perpetua ſunt ad excipiendum per *Text. in leg. pure ff. de doli except.*, *Cardin. de Luc. de Judic. diſcurſ. 28. n. 3.*, *Rota inter collectas a Conſtantino ad Statut. Vrb dec. 5. n.9.*, & dixit *præterita mea Deciſio* §. *Non obſtante*:

Præmiſſa inquam fundamenta, licet Dominis arriderent, ut tamen aperta eſſet via Montiſtis purgandi, (ſi poſſibile eſt,) hæc eorum prætenſa Credita a nimium vehementi nota quam modo patiuntur illiquiditatis, miniſtrantes unicuique Ius ſuum deſcenderunt in ſenſum decernendi in hac parte electionem Periti, coram quo poterunt Montiſtæ reddere rationem de Mobilibus, localibus, Semoventibus, & pretioſiſſima Suppellectili Cornelii Viri ditiſſimi, & Magnatitiæ qualitatis, qua redditione rationis ad juris ſenſum expleta tunc agere licebit de antedictis Detractionibus & Creditis, quæ niſi liquidentur modo præmiſſo nihil in ſubſtantia ſunt, & nullam promereri poſſunt animadverſionem.

Eodemque facti motivo Domini decreverunt Periti electionem quo ad alteram partitam ſcutorum 39. mil., quæ ſimili indiget liquidatione, approbantes de cætero ſolidiſſima motiva præteritarum Deciſionum, quod nempe Filii Cornelii, nec ipſi rationem reddiderunt de dicta opulentiſſima

Hære.

Hæreditate omni Gemmarum, Mobilium, & Semoventium genere refertam, cum quibus idcirco Debita fideicommittentis dimiſſa fuiſſe, & non ære proprio Filiorum legalis dictat præſumptio in præſenti multum incaleſcens, ſive quia rata ſcutorum 16. mil. cum effectu probatur ſoluta cum pecuniis Teſtatoris, ſive quia Filii aliud peculium non habebant niſi ſubſtantiam paternam, ad quam propterea neceſſario referendæ ſunt dictę ſolutiones juxta animadverſa in dicta mea Deciſione §. *Eoque evidentius*.

Major ſtetit colluctatio circa obligationem, & importantiam obligationis Hyppoliti, & reſpective in ordine ad relevationem, quam Fratres de Bentivolis illius hæredes fideicommiſſarii implorabant contra bona ſive fideicommiſſaria Cornelii, ſive libera Entii a Montiſtis poſſeſſa. Acriter enim DD. Montiſtæ propugnabant, quod dicta obligatio Hyppoliti viva erat non pro locis tantum 269. ſed pro integris locis 750. in quibus ſe obligaverat, eo quod ſe. 48100. retracta ex pretio Tenutæ *di Bonconvento* venditæ Cardinali Cappono, & ſucceſſive erogata in extinctionem locorum 481. cedere nequaquam potuerint juxta legis præſcriptum in Cauſam duriorem, quæ ſtabat ſub fideiuſſore, ſed ceſſerint de facto in extinctionem illorum locorum 500. Montis, quibus de anno 1619. Ioannes de Bentivolis ſubiugaverat Tenutam *di Bonconvento* ſucceſſive ab eodem Ioanne permutatam cum parte bonorum *di Gualtieri* ſub obligatione Entii liberandi dictum Ioannem ab onere præfatorum locorum Montium, ſubſumendo ab hoc facto, quod juſtificatum dicebant ex particula extinctionis dictorum Locorum 481. *eorum Summar. n. 6.*, quod ſi loca extincta cum pretio Tenutæ *di Bonconvento* fuerunt illa, in quibus obligatus reperiebatur Joannes antiquus Dominus dictæ Tenutæ, nequiverunt per conſequens eſſe alia diverſa, pro quibus fideiuſſerat Hyppolitus, cujus idcirco obligatio debuit, dicta extinctione non obſtante in totum, & per totum viva perſeverare.

Addentes inſuper, quod cum in omnem caſum Hyppolitus novam, & amplam emiſerit de anno 1619. Obligationem pro omnibus erectionibus ea occaſione qua Entius petiit reductionem fructuum illi a Papa indultam ſub conditione, quod accederet obligatio dicti Hyppoliti, palam inde fiebat, quod per extinctionem dictorum locorum 481. ſequutam cum pretio Bonconventus, tametſi in parte ceſſaverit primæva fideiuſſio Hyppoliti, durat tamen, & durabit nova hæc obligatio, quæ ſi compræhendit omnes erectiones uſque ad annum 1619. ſe ſe protendit ad loca 2350., quæ valutata ad rationem ſcutorum 105. pro quolibet loco important ſcuta 246750., de quibus uſque quo Montiſtæ non ſunt integre ſatisfacti nulla actio relevationis in ipſorum præjudicium Hyppolito, vel ejus hæredibus competere valet.

Omnia hæc negabant Defenſores Fratrum de Bentivolis, ſtrenuoque conatu replicabant quod ad evitandam cenſuram Legis volentis, quod ſolutiones indefinite factæ cedant in Cauſam duriorem, verificare oportebat, quod illæ ex poſitiva, expreſſaque Partium voluntate ceſſerint in cauſam diverſam. Siquidem tantum abeſt hanc Cauſæ diverſitatem fuiſſe a Montiſtis juſtificatam, ut immo ipſamet indoles extractionis per cujus ſolitam ſemitam proceſſum fuit in erogatione pretii *di Bonconvento*, contrarium manifeſtiſſime demonſtrat, nam extractio per ſortem ſupponit indiſtinctam imbuſſolationem omnium Montiſtarum, non curato tempore erectionum, quod ſicuti non dat anterioritatem, quia omnes Montiſtæ ſive primi ſive ſecundi eiſdem privilegiis gau-
9 dent ex litterali præſcripto S. Mem. Pauli V. repetito in ſingulis erectionibus datis *Summar.* Fratrum de Bentivolis in die præcedentis meæ deciſionis *n. 2.*, & propterea dicuntur in jure coequales, ut in ſimili tradunt *Galeot. Libr. 2. controv. 21. n. 29.*, *de Marin. reſolut. 162. n. 3. Libr. 1.*, *Capyc. Latr. conſult. 9. n. 1. conſult. 10. n. 19. de Franchis deciſ. 1. n. 14. & 41.*, *Card. de Luca de feud. diſc. 21. n. 8.*, *& diſcurſ. 79. n. 8.*, ita nequaquam attenditur in extractionibus, ut ſupponebant in praxi notiſſimum. Quamobrem ſi methodus hæc ſervata fuit in controverſa extractione, impoſſibile eſt, quod illa juxta prætenſionem Montiſtarum taxative cœciderit ſuper Locis Montium erectis de an. 1619. & pro quibus ſe obligaverat Ioannes de Bentivolis.

Quem diſcurſum comprobabant ea ſatis patenti animadverſione, quod ſi Tenuta *di Bonconvento* permutata fuit cum Bonis *di Gualtieri*, obligationes illi infixæ de an. 1619. tranſierunt in dicta Bona, & reſpective obligationes radicatæ vigore primarum erectionum ſuper præfatis Bonis transfuſæ dicuntur in memoratam Tenutam. Quo ſtante nil mirum ſi Entius pacifice illam vendidit tanquam rem ſuam, & Montiſtæ eadem venditione approbata receperunt pretium, uti de ſubſtantia Entii, prout revera erat, & non uti de ſubſtantia Ioannis a cujus dominio exierat. Quo circa ſi facto adeo perſpicuo Montiſtæ venditionem, & conſequenter permutationem, ex quibus in nihilo damnificati fuerant, ratam habuere, pretium eiuſdem Tenutæ, quæ non erat amplius de dominio Ioannis cædere non potuit in eius particularem obligationem, ſed tanquam res Entii cæde-

cadere debuit in cauſam duriorem obligationum eiuſdem.

Nec exagerare ommittebant iidem Defenſores DD de Bentivolis, quod ſi res aliter ſe habuiſſet, facillimum eſſet Montiſtis exhibere liſtam Montium erectorum de an. 1619. ſub obligatione Joannis, & liſtam Montiſtarum extractorum cum pretio Tenutæ di *Bonconvento*. Ab hujuſmodi enim liſtarum combinatione pateret in continenti an Loca Montium extincta, fuerint illa numero creata Ioanne fideiubente, & ſubiugante, vel potius alia indifferentia, quæ juxta legis præſcriptum determinantur in iis, quæ Cauſam duriorem ſubſtinent.

Reſpondendo autem obiectis intrepide aiebant, quod extractio data *Summar. Montiſlarum num* 6., nunquam tamen exhibita, vel communicata de quo mordicus conquærebantur, enunciative quidem dicit, quod Tenuta *di Bonconvento* olim obligata fuerat *a favore del detto Monte Siſto per la dote de Luoghi* 500. *ſotto li* 8. *Agoſto* 1619., Verumtamen in parte diſpoſitiva ſubſtantialiter mandante pretii erogationem nulla amplius ratione habita de dictis locis 500. generaliter, & indefinite præſtituit - *ad effetto di convertire il prezzo di detta Tenuta in eſtinzione di tanti Luoghi del d. Monte in conformità del Chirografo di Noſtro Signore* - Nec diverſimode diſponit Chirographum, ad quod habetur relatio eadem generalitate, & indefinitate conceptum, ut in eorum *Summar.* dato coram Eminentiſſimo Priolo *n.*4.. Et ſane ut ſubdebant ſi extinctio ſequta fuit per viam extractionis hæc non permittit limitationem ad hæc, vel illa loca, ſed neceſſario ſupponit omnium imbuſſolationem, fortuitamque extractionem a Buſſolo illorum, quæ poſtmodum extincta fuere.

Quibus præhabitis deſcendebant ad novam, amplioremque obligationem, quæ dicebatur aſſumpta ab Hyppolito de anno 1619. illam ſiquidem controvertebant a toto geuere innixi mandato Procuræ dato per eundem Hyppolitum, & a quo importantia obligationis commenſuranda eſt. In eo ſiquidem dictus Hyppolitus nedum profeſſus fuit ſe nihil velle innovare, ſed rurſus poſitive ſe retulit ad Cædulam Motus proprii Papalis, quæ neutiquam adauget obligationem Hyppoliti, & aliorum, ſed ſolummodo vult illas firmans manere - *uſque ad integralem, & totalem Locorum Montium pro quibus obligati reperiuntur extinctionem, itaut pro dicto Entio obligati non cenſeantur liberati niſi omnia Loca præfata penitus extinguantur* - quod Papa ita iuſſit ad confirmandas antiquas obligationes, & ne ex novatione, quæ forſan prætendi potuiſſet ob dictam fructuum reductionem dubitari valeret de earumdem antiquarum obligationum extinctione.

Sic autem fugatis æquivocis concludebant Defenſores dd. de Bentivolis, quod cum fideiuſſio Hyppoliti hodie non vigeat niſi pro locis 269. & e converſo Hyppolitus in figura fideiuſſoris gaudere debeat omnibus prerogativis, & privilegiis competentibus Montiſtis, & ſic etiam ſuſpenſione fideicommiſſorum, & inveſtiturarum, ut fuit litteraliter præſcriptum in Breve Sanct. Mem. Pauli V., omnia bona fideicommiſſaria, & feudalia poſſeſſa a Montiſtis, quæ aſcendunt ad ſcuta 181. mil. juxta deciſa ſemel, iterum, & tertio a noſtro Tribunali, & rurſus Tenuta *del Barco*, & Molendina *del Filo* reponenda in coacervo eorumdem bonorum, & valentia ad minus alia ſcuta 30. mil. effecta ſunt in cauſam relevationis Hyppoliti habentis ad ſui commodum conſpicuiſſimam quantitatem Bonorum uſque ad ſummam ſcut. 211. mil. In quibus Bonis conceſſa etiam Montiſtis potioritate pro erectionibus tum anterioribus tum contemporaneis obligationi Hyppoliti, cum quibus hic in linea fideiuſſoris pro ſui relevatione concurrere nequit, iſta juxta Cathalogum exhibitum a Bentivolis non excedunt importantiam locorum 1569. quæ nequaquam implent menſuram dd. Bonorum fideicommiſſariorum, ſed adhuc in illorum latitudine remanet partita ſufficiens pro dicta relevatione Hyppoliti, ut demonſtrat Calculus Arithmeticus.

Et quatenus etiam dicta Bona fideicommiſſaria abſorpta dicerentur ab erectionibus Montium cum quibus Hyppolitus concurrere nequit, ſuperaddebant iidem Informantes DD. de Bentivolis, quod ſaltem Bona libera Entii a Montiſtis poſſeſſa hanc ſubire debebant relevationem. Iſta autem Bona libera conſiſtunt tum in Tenutis *della Fraſcata Camerina & Ariano*, & aliis, de quibus cum hac qualitate libertatis meminit prior Deciſio Eminentiſſimi Prioli ſuper hoc dubio §. *Detinent*, & §. *final.*, tum in omnibus Vallibus bonificatis, Entioq; conceſſis a Sa. Mem. Paulo V., quæ ampliſſimam Regionem efformant, ut patuit ex Planta in manibus meis originaliter relicta una cum relatione publicorum Agrimenſorum Ferrarienſium, qui dictis Vallibus ad partes examinatis illas aptas cenſent ad annuum redditum ſcutor. 21. mil., quatenus ſub bona, providaque cultura adminiſtrarentur. Dilemmaticæ ergo arguebant, quod ſi Montiſtæ præeligunt in cauſam erectionum anteriorum Bona fideicommiſſaria, relevatio concedenda eſt Hyppolito ſuper Bonis liberis, & ſi e converſo ad libera actionem dirigunt, fideicommiſſaria in cauſam relevationis adiudicari debent.

Primo & ultimo loco adnectentes, quod ex novis facti documentis hodie patet Montiſtas iam recepiſſe de ſubſtantia Hyppoliti nempe ex pretio Tenutæ *della Selva* hæreditariæ

tariæ eiuſdem importantiam locorum 120. vigore tranſactionis ſtipulatæ cum Angelo Bozza emptore dictæ Tenutæ, ut recenſet *Card. deLuc. de credit. diſcurſ.5.* in narratione facti, & probat d. Inſtrumentum tranſactionis *Summar.* Fratrum de Bentivolis *n.4.*, ex quo conſtat, quod Angelus Bozza ad ſe ſe liberandum a moleſtiis per Montiſtas illatis promiſit extinguere loca 120. Montis Bentivoli, deditque pro hujuſmodi effectu Cædulam Bancariam DD. de Acciajolis, & de Matthæis. Hac ergo ſumma ſemel imburſata obligatio Hyppoliti non durat amplius pro locis 269. ſed pro locis tantum 149., faciliorque erit pro hac minori ſumma Cauſa relevationis ſuper Bonis ſive fideicommiſſariis, ſive liberis Entii:

Hæc in ſubſtantia dicebant Defenſores hinc inde, & quæ Ego pro majori Cauſç dilucidatione hic fideliter retexere ſubcenſui verum Domini in tot rationum conflictu, & circumſtantiarum novitate rei veritatem ea qua decet maturitate aſſequi non valentes in anguſtiis maxime hodiernæ Rotalis Audientiæ: Conſultius putarunt punctum hoc particulari reſervare diſputationi, ut eo ad partes examinato ſolida capi queat reſolutio.

Et ita Partibus de more acriter decertantibus, omnibuſque Dominis ſuffragium ferentibus reſolutum fuit.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, & DOTIUM SUPER CONSUMPTIONE DETRACTIONUM.

Veneris 18. Iunii 1717.

ARGUMENTUM.

Non indiget.

SUMMARIUM.

N. unico. *Relatio haberi ſemper debet ad id, ad quod ea facta fuit.*

DECISIO DCCCXVI.

PRæcedens mea Deciſio in hoc ſecundo Dubio Conſumptionis detractionum prodita *die 5. Junii Superioris anni* in hoc uno diſcordat ab antecedenti re judicata, & deciſionibus, quæ illam præceſſerunt coram Eminentiſſimis Priolo, & Scotto, quod ubi iſtæ imputandam cenſuerunt in detractiones debitas ab Erectoribus Montis totam, integramque Tenutam *delle Tombe* venditam anno 1633. Cardinali Cappono ad effectum ſolvendi Bacello Depoſitario Montis Sixti fructus decurſos, & ære proprio Montis ſolutos; Dicta præcedens mea deciſio hanc imputationem admiſit pro quarta parte ſolummodo d. Tenutæ reliquis tribus portionibus ab hac Cauſa imputationis rejectis, ita ſuadentibus fundamentis, quæ tunc DD. arriferunt, quæque cum diſcriminibus, quæ patiebantur, expenſa oportune leguntur in mox d. mea deciſione, adverſus quam proinde nova audientia concordi Partium voto hinc inde implorata, hodieque reintegrato examine ſub Dubio - *An ſit ſtandum, vel recedendum a Deciſis*, reſponſum accepi - *In Deciſis juxta modum*, & modus fuit imputandam in detractiones Tenutam *delle Tombe* pro medietate, & quoad Tenutam *di Bonconvento particulariter videatur*.

Cum enim in facto conſtantiſſimum ſit, quod d. Tenuta tota, & integra, & in ſuo genuino valore ſcut. 82.mil. reperta materialiter fuit in hæreditate Cornelii unius ex fideicommittentibus, quod illam in tota hac latitudine ſubjugavit Entius in prima erectione Montis Siſti de anno 1609. non minus pro Capitali ejuſdem Montis quam pro fructibus perſolvendis ſingulis bimeſtribus; Quodque demum idem Entius d.Tenutam alienavit anno 1633. in Cardinalem Capponum, cum effectiva erogatione pretii in ſatisfactionem Bacelli Depoſitarii Montis, qui fructus perſolverat, quique in tali figura Depoſitarii obtinebat ex præciſa voluntate Papæ omnia Privilegia, & ſingulas prærogativas Montiſtis competentes; In modum ut pro hoc debito legitime afficiente d. Tenutam, & reſpicienti commodum Montiſtarum illa fuit evulſa a fideicommiſſo Cornelii in qua adhuc integraliter perſeveraret, niſi facta Entii Hæredis gravati præjudicium hoc irrogaſſent fideicommiſſo, & fideicommiſſariis.

Ab hiſce veriſſimis facti principiis emergebat immota illa Juris conſequentia comprobata in Deciſione Eminentiſſimi Scotti ſuper hoc Dubio §. *Nihilominus cum ſeqq.*, & reaſſumpta in mea §.*Non deffitebantur*, quod nempe ſubjugationes factæ pro dote Montis, quæ habent imaginem ſpecialis hypothecæ, & aſſimilantur impoſitionibus Cenſuum, tametſi imputandæ veniant in detractiones etiam in concurſu poſterioris alienationis cum effectiva tranſlatione dominii; Hoc tamen minime locum ſibi vindicat, quando poſterior hæc alienatio facta eſt de uno ex Corporibus ſubjugatis, ceſſitque in extinctionem ejuſdem debiti, & ſic in beneficium Creditoris, cujus commodo ſubjugatio, & alienatio factæ noſcuntur; Cum enim duo vincula magis ligent quam unum, poſterior effectiva alienatio fomentum ſumens a primitiva ſubjugatione, & quæ in Cauſam ejuſdem debiti converſa eſt, prævalet dubio procul cæteris contemporaneis ſubjugationibus, quæ comitem non habuere d. effectivam alienationem, & debiti extinctionem.

Cum ergo Tenuta *delle Tombe* fuerit ſubjugata in prima erectione Montis pro Capitali, & fructibus, & ſucceſſive Entius Erector

ctor illam diſtraxerit pro dimittendo Bacello Depoſitario, qui gaudebat omnibus Privilegiis Montis, & Montiſtarum, & nihilo ab iſtis diſcriminabatur; utique principem locum tenere debet in calculo alienationum conſumentium detractiones debitas Erectoribus Montis, nulla ratione habita de cæteris Tenutis contemporanee, ſeu coæqualiter ſubjugatis; quia in iſtis unum tantum vinculum conſideratur nempe ſubjugatio, in illa vero concurrunt duo immo tria vincula, ſcilicet ſubjugatio, diſtractio, & pretii receptio, ex parte Creditoris pollentis omnibus Iuribus Montiſtarum.

Ad quam conſequentiam declinandā fruſtra dd. Montiſtæ objiecerunt, quod Bacellus Depoſitarius nedum promiſit Montiſtis ſolutionem fructuum bimeſtrualium, ſed ulterius Papa ita jubente, acceſſit omnibus obligationibus, & promiſſionibus factis per Marchionem Entium, cujus idcirco cum fidejuſſor fuerit inſolidum favore Montiſtarum obligatus, nequivit cum illis concurrere, nec in eorum præjudicium alienare fundos dotales, & conſumere detractiones debitas erectoribus Montis. Potiſſime quia totum hoc proceſſit a negligentia Bacelli in exigendis aſſignamentis deſtinatis pro ſolutione dd. fructuum bimeſtrualium. Etenim diſcurſus iſte nullam habet in facto ſubſiſtentiam, quia Papa aliam legem non præſtituit Bacello Depoſitario, quam illam ſolidaliter accedendi pro ſolutione fructuum hodierno *Summario Montiſtarum n.2.* ibi - *necnon Depoſitarium Montis pro ſolutione fructuum uſque ad eorumdem locorum integram redemptionem prædictam inſolidum accedere, & obligare facere* - & ad iſtam normam, & non aliter intelligenda eſt ſubſequens obligatio Bacelli expreſſam relationem habens ad d. legem a Summo Pontifice Statutam *eodem Summario Montiſtarum n.3.*, Ita enim expoſcit indoles d. expreſſę relationis *Rot. in recen. deciſ. 265. part. 16.*, *& coram bon. mem. Benincaſa dec. 184. nu. 5.*, *& in Panen. Cenſus ſuper exceſſu 27. Iannarii 1712.* §. *Corruit coram Eminentiſſimo Scotto*, & ita pariter præſefert Munus Depoſitarii, quod ad fructus ſolummodo ſuam protendit obligationem, nullatenus extendibilem ad ſolidalem acceſſionem, & obligationem pro integro Capitali Montis reſiſtente adeo clara voluntate Papæ, & actu obligatorio in ejus ſequelam a Bacello geſto.

Rurſus nulla erat in Jure relevantia præmemorati Diſcurſus, quia hic, & nunc non agitur de alienanda d. Tenuta, vel de recipiendo ejuſdem pretio concertantibus ad invicem Montiſtis, & Bacello, iſto tanquam fideiuſſore, illiſque uti Creditoribus concurſum d. fideiuſſoris detrectantibus. Sed ſumus in terminis toto cælo diſparatis, hoc eſt in alienatione de facto ſequuta Tenutæ fideicommiſſariæ, & exiſtentis in fideicommiſſo Cornelii cum effectiva pretii erogatione commodo Bacelli Creditoris Montis, ſeu habentis Iura Montiſtarum. In quo puncto ipſa materialitas facti imputationem ſuadet in detractiones, ſaltem pro eo quod concernit DD. de Bentivolis ex propria Perſona vocatos ad dictum fideicommiſſum; Quippe quia ſi ex facto Gravati jacturam dictæ Tenutæ paſſi ſunt reintegrari neceſſario debent per imputationem in detractiones, minime curato an alienatio bene, vel male ſequuta fuerit in commodum Bacelli, & an Bacellus potuerit recipere pretium in præjudicium Montiſtarum, quia de his agi poterit, vel cum Tertiis alienatariis, vel cum ipſo Bacello, qui d. pretium recepit, minime vero cum fideicommiſſariis, qui nihil habent commune cum Erectoribus Montis, vel cum antedicto Bacello, ſed eo ipſo quod propria ſubſtantia expoliati ſunt beneficio Creditorum Legitimarii, juſte petunt rem alienatam cadere in cauſam detractionum, ut bene enucleat Deciſio Eminentiſſimi Scotti §. *Secus autem eſt*, & rurſus dixit præcedens mea Deciſio a §. *Non diffitebautur cum plur. ſeqq.*

Eademque reſponſione ſubmovetur poſtrema pars objecti fundata in negligentia Bacelli, de qua inquirere partes non ſunt fideicommiſſi, vel fideicommiſſariorum quibus ſufficit indigitare effectivam alienationem factam ab Erectoribus Montis, non curato an valida fuerit, vel nulla, & an pretium bene, vel male erogatum, quia ſi Montiſtæ alienationem nullam contendunt, poterunt de hoc tractare oportunis Iuris remediis cum alienatariis: Si vero prætium male receptum authumant a Bacello, pari modo valebunt pro illius vindicatione contra dictum Bacellum agere, & ita propriis Juribus conſulere, non denegata tamen fideicommiſſo paſſo deperditionem ſubſtantiæ ſuæ, & ab illo nullo pacto repetibilis ſolutionem debiti detractionum, ut recte concludunt ſuperius relatæ Deciſiones.

Addito inſuper in pleniorem objecti eliminationem, quod aſſ. Bacelli negligentia nec juſtificata fuit, nec quatenus verificaretur relevaret, quia ille non aſſumpſit obligationem exigendi aſſignamenta ſub pœna amiſſionis proprii Crediti, ſed immo ſe obligavit ad ſolutionem fructuum exactis, & non exactis aſſignamentis, & ita fecit, quia Papa correſpective in cauſam ſolutionis eorumdem fructuum derogavit fideicommiſſis Domus Bentivolæ etiam in beneficium præfati Depoſitarii, de quo tantum abeſt, quod dici valeat, quod ammiſerit Creditum ſolvendo fructus non exactis aſſignamentis, ut immo ſciebat jus ſuum ſal-

vum eſſe ex lege Papali ſubjugante fundos dotales etiam ad ſui beneficium, ut cautus eſſet pro fructibus, quos Montiſtis promittebat, ut accurate expendit antecedens mea deciſio *ſub* §. *Quoniam*.

Stabilita in genere d. Tenutæ imputabilitate, & neceſſaria imputatione in detractiones, Domini, qui in anteacta propoſitione eamdem imputationem demandarunt pro ſola quarta parte d. Tenutæ, quia hæc rata dumtaxat vere erat de hæreditate, & fideicommiſſo Cornelii, licet tota, & integra eodem fideicommiſſo exiſteret, ut reperta fuerit, hodie recedendo in hac parte a Deciſis imputationem ordinarunt pro integra medietate, quia ſeparando pura ab impuris & melius facta elucidato pro comperto habuerunt, quod ſicut d. quarta pars indubitanter erat de fideicommiſſo Cornelii, ita altera quarta conſimilis pars ſine dificultate ſpectabat ad fideicommiſſum Anibalis Sen. jam purificatum, & apertum favore DD. Fratrum de Bentivolis, qui idcirco ſi pro integra medietate patiuntur ex facto Entii, aliorumque Erectorum jacturam propriæ ſubſtantiæ erogato in beneficium Montiſtarum, ſeu Depoſitarii, quod idem eſt, æqui bonique ratio dictat, quod congruam obtineant reintegrationem ſaltem indirecte hoc eſt extinguendo Creditum detractionum, quas Entius conſequi debebat ab altero fideicommiſſo Cornelii ipſorum favore pariter purificato, ut ſolide advertebat præcedens mea deciſio citato §. *Non diffitebantur cum ſeqq.*

Parvipenſa reſponſione, quod ſubjugatio d. Tenutæ Monti dici debeat facta ad metam detractionum ſolummodo, & non ultra; Nam ut ſuperius diximus integra Tenuta ſubjugata fuit, atque eo ipſo quod Papa ſubjugationem auctorans in forma ampliſſima derogavit, Monte durante, omnibus fideicommiſſis, Primogenituris, *pactis de ſuccedendo &c.* Nemo non videt, quod ſubjugatio tangebat ſubſtantiam fideicommiſſi ex ea viviſſima ratione, quod ſi reſtricta fuiſſet ad jus detractionum, ſicque ad bona libera Entii d. derogatio, in qua tamen conſiſtit ſubſtantia, & quidditas Montis pœnitus inutilis, & ſupervacanea reputari deberet; Quamobrem d. univerſali ſubjugatione poſita, & data ſucceſſiva alienatione medietatis Tenutæ jure proprio ſpectantis ad DD. Fratres de Bentivolis ex d. duplici fideicommiſſo Cornelii, & Anibalis, neceſſario conſequimur illam imputandam in detractiones, ne fideicommiſſarii ſint in duplici damno ſubſtantiæ propriæ ammiſſæ facto Gravatorum, & perſeverantis debiti detractionum, quod eſſet contra omnes Juris regulas reaſſumptas in præterita mea deciſione a §. *Denique in vanum cum ſeqq.*

Deuuo tamen DD. arriſit prætenſio Montiſtarum quoad reliquas duas portiones d. Tenutæ ſpectantes ad Antonium Galeatium & Guidonem Fratres prædicti Cornelii, quia cum iſtæ nullo jure debitæ ſint Actoribus, ſed ſpectent ad hæreditatem, & hæredes dd. Antonii Galeatii, & Guidonis imputari nequeunt in detractiones, quia ob illarum alienationem fideicommiſſa Domus Bentivolæ purificata favore Fratrum Actorum in ſui ſubſtantia damnum, & jacturam paſſa non ſunt. Nec prævalere potuit replicatio a Defenſoribus dd. Fratrum de Bentivolis totis viribus inculcata, quod fideicommiſſum Cornelii, & hæredes fideicommiſſarii ejuſdem ſi non ſunt in damno ſubſtantiæ fideicommiſſariæ, ſunt ſaltem in damno fructuum, quos percepiſſent, & actuque perciperent ex dictis portionibus ob non comparitionem hæredum dd. Antonii Galeatii, & Guidonis, quatenus factum, & alienatio ab Entio procedens illis non intuliſſet hoc præjudicium reparandum per imputationem in detractiones, & firma alioquin manente in fideicommiſſo, prout juris eſt obligatione reſtituendi antedictas portiones præmemoratis hæredibus Antonii Galeatii, & Guidonis quatenus aliquo tempore Comparerent. Etenim hæc pura fructuum ammiſſio haud reputata fuit cauſa ſufficiens pro decernenda hac imputatione, quæ non admittitur niſi concurrente poſitiva alienatione Corporum fideicommiſſariorum, & quidem beneficio illorum, qui ad prædicta bona alienata jure fideicommiſſi vocati ſunt; Unde cum Fratres de Bentivolis nullo polleant vocationis præſidio quod dd. portiones, quia non ſunt hæredes dd. Antonii Galeatii, & Guidonis, nec huc uſque doctum fuit, quod eædem portiones aliquo fideicommiſſo ipſorum commodo aperto ſubjectæ ſint, in conſequens nec petere poſſunt imputationem in detractiones ex cauſa alienationis præfatarum portionum, ut dictum fuit in præterita mea deciſione §. *Planiori tamen*.

Reliquum nunc eſſet Sermonem habere de altera alienatione Tenutæ *Bonconventus*, quæ in Conſumptionem detractionum competentium Montiſtis in antecedenti propoſitione adſcripta fuit, aſt quemadmodum in altero dubio quantitatis detractionum particulari examini reſervata fuit partita legitimæ, & relevationis Hyppoliti, cum qua hæc etiam omnimodam connexionem, & relationem habet, ita Domini pari paſſu incedentes, & hanc particulari inſpectioni reſervarunt, in cujus examine, & de ipſis quoque alienationibus factis ab Hyppolito alias ſub hoc opportuno dubio diſpunctis Sermonem habituri erunt.

Et ita utraque &c.

FER-

FERRARIEN. ALIMENTORUM, ET DOTIUM SUPER QUANTITATE BONORUM POSSESSORUM A MONTISTIS.

Veneris 18. *Junii* 1717.

ARGUMENTUM.

Habes in Summario.

SUMMARIUM.

1 *Super bonis obtentis in feudum pactionatum nullum Jus in abſtracto competit pro alimentis, & dotibus eorum deſcendentibus.*

2 *Conſtitutio Bonifaciana reſtricta tantum eſt ad Territorium Civitatis Ferrariæ.*

Conſtitutio vere Paulina eandem Bonifacianam extendit ad totam legationem Ferrariæ, n.3.

4 *Conſtitutio Paulina* Ius *comprehenſorem in Inveſtitura expreſſe preſervat.*

DECISIO DCCCXVII.

CUm in cæteris dubiis ſuper quantitate, & conſumptione detractionum particulari examini reſervatæ fuerint partitæ concernentes legitimam Hyppoliti eiuſque relevationem necnon altera partita *di Boncenvento* harum partitarum ſuſpenſio ſuapte natura præſeferebat dilationem præſentis dubii, in quo conſequtive quæritur de quantitate bonorum poſſeſſorum a Montiſtis, quæ quantitas ab earumdem partitarum determinatione pendet. Verum quia in hoc dubio una cum dicta inſpectione quantitatis ſemper, & ac ſemper examinatus fuit, & deciſus favore Fratrum de Bentivolis ille unicus Iuris articulus, an inter Bona per Montiſtas poſſeſſa conſideranda eſſent ad præſentem effectum alimentorum, & dotium Bona feudalia, & emphyteutica *del Bentivoglio, e della Lavezzola* Domini in hac parte apertam agnoſcentes Iuſtitiam captæ reſolutionis conſentaneæ, & uniformis rei judicatæ quoad dicta Bona *in deciſis* perſiſtere minime dubitarunt, differentes quoad cætera reſolutionem.

Motivum idem ſemper fuit, illudque conſtantiſſimum, quod nempe præfata Bona *del Bentivoglio, e della Lavezzola* licet olim obtenta fuerint in feudum pactionatum ab Entio, & Guido de Bentivolis, ita ut nullum ſuper illis competere in abſtracto poſſit Ius
1 pro alimentis, & dotibus eorum deſcendentibus, ut relatis innumeris antiquioribus firmant *Gobb. de permiſſ. feud. alien. in prælud. n.*18. *& ſeq. Card. de Luc. de dot. diſcurſ.* 145. *n.*12. *& ſeqq. Manſ. conſult.* 25. *nu.* 32. *tom.* 10. *Saminiat. controv.* 164. *n.*8. *&* 22. *tom.*2. *Rot. in Fanen. ſeu Senogallien. Caſtri, & Bonorum Montis Porzii* 4. *Aprilis* 1710. §. *Deſcendendo coram R. P. D. meo Falconerio*. Attamen animadvertebant DD. prout ſemper animadverſum fuit, quod tunc præfata Iuris propoſito ſibi locum uſurpare valuiſſet quando pro dd. dotibus, & alimentis alienanda eſſet proprietas dd. bonorum feudalium in præjudicium Domini directi nec dotare, nec alere debentis, qui ſunt proprii termini præmiſſarum auctoritatum; Aſt non quando pro alimentis illis, quæ in præſentiarum petuntur non agitur contra ipſam proprietatem, ſed ad ſimplicem commoditatem fructuum, quia in hoc caſu quod commoditas fructuum feudalis non eſt, nec cadit ſuper prohibitione feudi, dicta qualitas feudalitatis non obſiſtit, ut bene habetur in omnibus Cauſæ deciſionibus, & ſignanter in illa Eminentiſſimi Scotti a §. *Quibus tamen cum duobus ſeqq.*, & in mea antecedenti *ſub* §. *Aſt hæc*.

Et quod revera hodierni DD. de Bentivolis non agant pro alienatione ſubſtantiæ ſive proprietatis dd. bonorum, nec extraordinario, & ſubſidiario remedio *Authen. res quæ* evidentiſſimum aſſurgebat ex eo quod præſens quæſtio unice verſatur, an ipſi, qui hodie totam ſubſtantiam feudi pleno Iure poſſiderent, niſi Papa per gratiam ſpecialem dimiſſet vinculum feudalitatis favore Creditorum antecedentis gravati poſſint ſuper his petere dotes, & alimenta expreſſe de cætero præſervata oraculo Papæ; qui eadem bona Creditorum hypothecæ ſubiecit, & dicitur quod ſic, ex ea præclara ratione, quod in his terminis illa eis non adſcribit ſubſidiarium remedium *Authen. res quæ*, ſed actio directe promanans a poſſeſſione, & Iure feudi preſervata, ut diximus a Papa, cui in hoc caſu feudalitatis minime reſiſtit, quia pro eorum conſecutione nequaquam obluctatur, nec voluntas Domini directi, qui præſervavit eadem alimenta, & dotes, nec intereſſe vocatorum, quorum commodo cedit, & cedere debet alimentaria proviſio, ut egregie proſequitur citata Deciſio Eminentiſſimi Scotti ſub §. .... & mea ſub §.

Abſque eo quod demum attendi potuerit, quod cum præfata bona obtenta in feudum ex pacto, & providentia ſita ſint in Ducatu Ferrarienſi, in quo ea redacta ſunt ad inſtar allodialium vigore notiſſimæ Conſtitutionis Bonifacianæ, ita ex hoc capite conſiderari debeant uti bona libera erectorum, nullo pacto affecta alimentis, & dotibus, quia in primis ponderatum fuit quod nullibi probabatur, quod Tenuta *della Lavezzola* ſita reperiatur in Legatione, & Ducatu Ferrarienſi
2 prout probari opus fuiſſet ad hoc ut cadere valuiſſet non quidem ſub cenſura Bonifacianæ, quæ reſtricta eſt ad Territorium Civitatis Ferrariæ ex notatis per *Pigant. ad Statut. Ferrar. tom.*2. *rubric.* 127. *n.*10. *fol. mihi* 53. ſed bene ſub cenſura Conſtitutionis Paulinæ,
3 quæ d. Bonifacianam extendit ad totam legationem Ferrariæ, ut proſequitur *Pigant. ibidem n.*12. *in fin.*, ſed immo exiſtere aſſertum fuit in Territorio Ravennatenſi nil commune

mune habente, nec cum dicta Bonifaciana, nec cum dicta Paulina.

Sed quomodocumque res ſe habeat ſublata viſa fuit omnis difficultas ponderando, quod præfatæ Conſtitutiones loquuntur de feudis, & inveſtituris reportatis ab Eccleſiis d. Civitatis, & Legationis Ferrariæ, ut patet ex Contextu per extenſum regiſtrato apud *Pigant. d. tom. rubric. 126. a fol. 32. cum plurib. ſeqq.* Unde cum prælaudata Tenuta ſive feudum *della Lavezzola* non ab Eccleſiis Ferrarienſibus, ſed a Camera Apoſtolica, Summoque Pontifice conceſſum fuerit ſub lege pacti, & providentiæ, perinde ſequebatur, quod tam attenta ratione rei ſitæ, quam Perſona concedentis extraneæ ab hypotheſi ſint præcitatæ Apoſtolicæ Conſtitutiones per quas d. Tenuta redacta prętenditur libera ad inſtar allodialium in præjudicium Vocatorum, & compræhenſorum in Inveſtitura, & quæ in omnem caſum, utpote ſita, ut mox diximus extra Territorium Ferrarienſe ſo-
4 lum venire poſſet ſub extenſione Paulinæ, quæ Jus compræhenſorum in Inveſtitura expreſſe præſervat, ut admiſit *Rot. dec. 33. n. 7. & deciſ. 37. ſub num. 6. penes Gob. tract. var.*

Et ita ex omnibus ſupradictis *dilata* in cæteris Cauſæ reſolutione *perſiſtere in deciſis* quoad prædicta tantum bona *del Bentivoglio, e della Lavezzola* Domini arbitrati fuere utraque Parte audita.

AMERINA IMMISSIONIS.

Lunæ 21. Junii 1717.

ARGUMENTUM.

Identitas bonorum optime comprobatur publicis inſtrumentis diviſionis, acquiſitionis, & locationis. Agnatio ſi expreſſis verbis a Teſtatore non fuerit contemplata, colligi tamen apprime poteſt ex conjecturis, & argumentis eam ſuadentibus, & adducuntur iſtę omnes conjecturæ *Conſil.* 85. *Fulgoſ.*, & *Theorica Cuman.* locum non habent ubi Teſtator expreſſe fœminas excluſit, & agnationis utrum ſtricto modo, & perpetuo contemplavit.

SUMMARIUM.

1 *Retinens bona titulo detractionum, qualitatem fideicommiſſariam in iiſdem bonis neceſſario agnoviſſe credendum eſt.*

2 *Generalis expreſſio, & præſervatio compræhendere nequit ea, quæ antea particulariori declaratione expedita fuerunt.*

3 *Identitas bonorum probatur publicis inſtrumentis diviſionis, acquiſitionis, & locationis.*

4 *Res valde, antiqua levioribus probatur inditiis.*

5 *Bona quando præſumantur ab hæreditate alicujus profecta.*

Vel facta ab hęredibus gravatis, n. 6.

7 *Detractiones bis fieri nequeunt ſuper una, eademque hæreditate.*

8 *Hęres gravatus diſtinguere tenetur una ſpeciem bonorum liberorum, ab altera fideicommiſſariorum.*

9 *Hęres gravatus ſi conſumpſit omnes detractiones, tenentur fideicommiſſum reintegrare ſuper bonis liberis, ſi plus conſumpſit.*

Itaut valeat fideicommiſſario perſequi vel pretium vel rem, n. 10.

11 *Frater ſemper præſumitur ex inteſtato fraternam hæreditatem acceptaſſe.*

12 *Agnatio ſi expreſſe non fuerit a Teſtatore contemplata, ex conjecturis tamen colligi poteſt.*

Idemque dicendum eſt de reciproca, n. 13.

Et quæ ſint iſtæ conjecturæ, & argumenta elicita ex Teſtatoris voluntate, n. 14. & ſeqq.

16 Conſil. 85. Fulgoſ. *non procedit ubi vocatio eſt directa ad ſolos maſculos ex Maſculis, & diſpoſitio implicitum votum agnationis, præſefert.*

17 Theorica Iuman. in L. Cum ita §. In fid. n. 4. ff. de leg. 2. *quo caſu non procedat*, & n. 18. & 19.

DECISIO DCCCXVIII.

DE viribus Deciſionis cor. Me editæ die 19. Junii ſuperioris anni, cum hodie requiſiverim Dominos ſub conſueto Dubio - *An ſit ſtandum, vel recedendum a Deciſis*, - dum nihil proponebatur, propter quod novum, & diverſum Ius ſtatuendum fore videretur, ideo a Sententia ſemel ſuſcepta Domini non diſcedentes *in Deciſis* perſiſtendum eſſe dixerunt.

Rurſus quippe concludenter juſtificata eiſdem apparuit identitas Bonorum fideicommiſſi, quantumvis acrius in quæſtionem hodie deductam, ex Sententia R. P. D. mei Lancettæ tunc A. C. Locumtenentis Eximii, & ex *Dec. 5. Iunii* 1696. *cor. bo. mem. Mato*, quarum utraque prodiit inter Adrianum cedentem, & authorem mediatum Margaritæ Michelozziæ, & Alexandrum Geraldinum Patrem Laurentii, decernendo ob ęqualem illorum diſtantiam a Joanne Carolo ultimo gravato, æquis portionibus immittendos fore ab Bona, de quibus agitur tamquam fideicommiſſaria Baptiſtæ; Hiſque poſtmodum ſuperacceſſerunt tres aliæ Deciſiones *cor. eodem bon. mem. Mato ſub die* 26. *Iunii* 1697., 10. *Ianuarii, &* 21. *Februarii* 1698. emanatę poſt admiſſum ad Cauſam etiam ipſum Franciſcum Michelozzium Patrem Margaritæ, ſe tuentem, tum proprio, tum præfati Adriani cedentis jure, ex quibus Deciſionibus declaratum fuit, conſtantiſſime *perſiſtendum eſſe in deciſis, iuxta modum*, qui fuit, ut Alexan-

xandro una tertia pars Bonorum deberetur,
tamquam fideicommiſſaria, reliquæ vero
geminæ partes aſſignarentur Mariç Magda-
lenæ mediatæ Authrici Margaritæ, una vi-
delicet jure ceſſionis obtentæ ab Adriano
Cohærede pariter fideicommiſſario, altera
titulo legitimarum detractionum, quç ulti-
mo defuncto ex ſuorum Aſcendentium Iure
competebant. Quocirca ex dictis Sententia,
& Deciſionibus in Judicatum tranſactis, &
hodie, abſque ope reſtitutionis in integrum,
in dubium non revocandis, oriri plane viſa
fuit perfecta identitatis Bonorum juſtificatio,
ſive attenta Inſtantia Adriani, a quo cauſam
deſumit Margarita, ſive inſpecto facto ipſius
Mariæ Magdalenç authricis Margaritç, quç
tertiam retinendo titulo legitimarum detra-
1 ctionum, perneceſſe ſequebatur, quod fi-
deicommiſſariam qualitatem in Bonis con-
troverſis agnoverit *Rot. in Vaſionen. Primog.
ſuper* Cauthela *Angeli* 12. *Maii* 1602. §. *In
præſenti cor. bon. mem. Muto*, de qua meminit
præterita *Dec. ſub* §. *Identitas*.

Minime obſtante Tranſactione, quæ dictis
Deciſionibus ſucceſſit, in qua, cum fuiſſet
præcogitatus obitus Adriani cedentis ſine fi-
liis, unde ob fideicommiſſum ab Alexandro
allegatum prætendi poterat reſoluta poſſeſ-
ſio a Maria Magdalena nomine Adriani oc-
cupata, cautum proinde hinc inde fuit, ut,
eveniente obitu Adriani, præſervata rema-
nerent Iura utriuſque Collitigantis, & pro-
pterea liberum eſſet Alexandro dictam por-
tionem Adriani vindicare; Michelozzio au-
tem excipere de ſuo quocumque Iure, ſive
alias expenſo: ſive non amplius deducto, ac
ſi reſpectu ad id præſens tranſactio inita non
foret. Ex qua profecto generali præſervatio-
ne, refracta authumabatur vis prædictarum
Sententiæ, & Deciſionum, ac ſi nunquam
prodiiſſent.

Quoniam adnotabant Domini, quod in
fronte relatæ præſervationis Michelozzius
non obſcure profeſſus fuit retinere præfatam
tertiam partem Bonorum ex Perſona, & Iu-
ribus tantum dicti Adriani. Ex qua ſane ex-
preſſione ſuccedit, quod facultas poſtmodum
immediate cauta utendi de quacumque ex-
ceptione, intelligi quidem generaliter opor-
teat, taliter quod poſſit opponi vel expiratio
fideicommiſſi, vel comprehenſio Maſculo-
rum Cognatorum, vel non ſatis iuſtificata
deſcendentia, & agnatio Laurentii, & ſimi-
lia, ſed tamen prçciſive ſemper a poſſeſſione
Bonorum, quæ contextualiter, & notis aper-
tiſsimis adfirmabantur fideicommiſſaria, &
exceſsione Adriani tamquam Cohæredis fi-
deicommiſſarii, profecta, ita perſuadente
regula, quod non debeat generalis expreſſio,
2 & præſervatio comprehendere ea, quç præ-
liminarie diſtrinctiori, & particulariori de-
claratione expedita fuerunt, juxta *Conſil. Ol-
drad.* 330. *in fin.*, *de quo Pariſ. con.* 16. *n.* 30.
lib. 1. *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 867. *nn.* 20.
tom. 5. *Rot. coram ſan. mem.* Innoc. X. *dec.* 629.
n. final., *cor. Priolo dec.* 452. *n.* 14., *cor. Eme-
rix* Iunior. *dec.* 1123. *n.* 3. *in Mantiſſ. ad Card.
de Luc. de fideic. dec.* 113. *n.* 25. & *dec.* 112. *n.*
19. *lib.* 10. *tom.* 2.

Quodque notabilius eſt, dictæ Deciſiones
bon. mem. Muti haud maturitate Sacro Tri-
bunali ſolita deſtitutæ comperiebantur; Quia
ſingulorum Prædiorum inſpectione reinte-
grata conſiſtit, quod - *Il laboreccio nel Terri-
torio d'Amelia* Contrada *le Valli &c.*, - & ſi
in diviſione inter Baptiſtam Teſtatorem cum
ſuis Fratribus inita de anno 1477. pervenerit
ad Angelum Epiſcopum, poſtea tamen de-
cidit in manus Baptiſtæ occaſione novæ divi-
ſionis initæ anno 1487. cum Bernardino alte-
ro Fratre, defuncto jam dicto Angelo Epi-
ſcopo; Itemque ex altera diviſione anni 1453.
apparet, multo ante eidem Baptiſtæ exple-
tam extitiſſe conſignationem de cœteris Bo-
nis in Comitatu Amerino poſitis - *in Contra-
da Caſtrorum F.cis*, & *S. Focetoli* - Sic pari-
formiter Prædia ſita in Territorio Caſtri Ce-
ſarum extitiſſe de fideicommiſſo Baptiſtæ,
deſumptum fuit ex pluribus acquiſitionibus
per eumdem Baptiſtam factis, ut colligeba-
tur ex Inſtrumentis deſuper confectis, & in-
dividuantibus Prædiorum denominationes,
nempe - *Campi majoris*, Forvacchiarum, *Scop-
parum*, Fratte, *Tiſei S. Chriſtophori*, *Poggiæ*,
Colliantii, *Lenzæ*. - Et demum corpus Bo-
norum, ſeu Tenuta Caſtra Sepii convinceba-
tur eiuſdem dominii ex publico Inſtrumento
Affictus inito anno 1487. a Baptiſta; Unde
dubitandum non erat de ea identitate Bono-
rum, quæ ultra confeſſionem Authorum
Margaritç, tot adſtipulabatur publicis In-
3 ſtrumentis diviſionis, acquiſitionis, & loca-
tionis, quemadmodum dixerunt de acquiſi-
tione T*orr. de Primogen. par.* 2. *qu.* 34. *n.* 12.,
de diviſione *Rot. poſt Merlin. de Pignor. deciſ.*
60. *n.* 1., *in rec. dec.* 180. *n.* 4. *par.* 12., *deciſ.*
376. *n.* 5. *par.* 17., *dec.* 399. *ex n.* 3. *par.* 18.,
inter collectas per Palm. Nep. dec. 210. *n.* 4., &
de locatione *Rot. in* Lucana *Fideicommiſſi ſu-
per executione* 12. *Iunii* 1711. §. *Et quod autem
cor. R. P. D. meo* Criſpo, & conglomeratim de
omnibus præfatis circumſtantiis in *Cameri-
nen* Immiſſ. 28. *Aprilis* 1713. §. 3. *cor. Me*.

Nec inconcludentia viſa ſunt præcitata In-
ſtrumenta, ex quo non probarent domi-
nium, & poſſeſſionem Bonorum præciſo
tempore mortis Teſtatoris; Nam cum aga-
4 tur de re valde antiqua, quæ levioribus indi-
ciis juſtificatur *Rot. cor. Celſ. dec.* 261. *n.* 8., &
in Romana Immiſſionis 25. Ianuarii 1715. §.
His adſtipulatur coram R. P. D. meo Criſpo.
Exuberare videbatur ad intentum Laurentii,
Bona ſemel fuiſſe Baptiſtç Teſtatoris, & poſt-
modum extitiſſe poſſeſſa a Deſcendentibus
voca-

5 vocatis, ut inde præſumenda forent ab hæ-
reditate ejuſdem Baptiſtæ profecta, juxta no-
tum *Conſilium Fulgoſ.*, *de quo Rot. dec.253.n.*
3. in fin. cor. Rox., *dec.108. n.4. coram Celſ.*,
dec.246. n.1. coram Cerr., *in Lucana Fideic.*
ſuper executione 12. *Iulii* 1711. §. *Signanter*
cor. R.P.D. meo Criſpo, *& in Fulginaten. Bo-*
norum ſuper bono Iure 17. *Februarii* 1713. *cor.*
Me. Et quod notatu dignum fuit, quemad-
modum Margarita docebat de nonnullis ac-
quiſitionibus factis ab Hæredibus gravatis,
ita, ſi cœtera quoque Bona ab eis comparata
6 extitiſſent, aliqualem pari modo etiam de
hiſce prætenſis acquiſitionibus probatione at-
tuliſſet, ut arguunt *Caren. reſolut.*163. *n.*57.
& ſequen., *Rocc. diſputat. Iur. ſelect. cap.*10.
*n.*56.

Minuſque valuit enunciatas acquiſitiones
Gravatorum circumferre, ad effectum con-
fundendi totaliter Bona fideicommiſſaria, ut
cum non poſſent digito demonſtrari, ſubtrahi
conſequenter poſſent ab experita Immiſſione.
Nam in primis ſive loquatur de acquiſitioni-
bus Pompilii de anno 1540., ſive Nanni de
anno 1586. ex ipſis Inſtrumentis ad eas pro-
bandas exhibitis, eruebatur litteraliter, vel
indicatio alterius Contradæ, nempe *delle*
Vorghe, & non *delle Valli*, vel mentio Præ-
diorum nequaquam comprehenſorum in di-
cta Contrada *delle Valli*, qualia fore illa
d' Iſchio, *li Prati*, *e Fragone*, ut Teſtes diſ-
ſerte deponunt. Quamobrem univerſę acqui-
ſitiones reducebantur ad tria petia Terræ,
unum videlicet quæſitum anno 1551. a Cap.
Baptiſta in vocabulo *Cerretaloco*, & duo alia
anno 1555. a Nanno ſita in dicta Contrada
le Valli: quę tamen acquiſitiones aptæ non
fuerunt ad retardandam efflagitatam Immiſ-
ſionem, ſed potius adſcribendæ erant in com-
penſationem alienationum in majori ſumma
factarum anno 1618. ab Authoribus Marga-
ritæ, quæ nec poterant excuſari prætextu de-
tractionum debitarum Belliſario; Nam quo-
ties Franciſcus Maria Pater Margaritæ inte-
gram tertiam obtinuit pro univerſis detra-
ctionibus, nulla alia reiterata detractio in
7 eandem cauſam erat indulgenda, reſiſtente
Text. in leg. bona fides ff. de regul. Jur. quem
in propoſito laudat *Rot. cor. Gregor. dec.*580.
*n.*4. *dec.*303. *n.*18. *par.*13. *dec.*411. *n.*21. *dec.*
517. *n.*6. *& ſeqq. par.*14. *dec.*108. *n.*7. *par.*16.
*dec.*735. *n.*28. *par.*18. *& apud Card. de Luc.*
*dec.*52. *lib.*9. *n.*6. *tom.*1.

Et univerſim dato etiam, quod aliquæ
majores acquiſitiones fieri potuiſſent a dictis
Deſcendentibus gravatis ultra ea, quę juſti-
ficabantur: adhuc quia jam fundata erat in-
tentio Laurentii, docentis tam de vocatione
ad fideicommiſſum, quam de identitate Bo-
norum, partes Margaritę eorum hæredis
fuiſſent ſeparare, & pręſidio congruentium
probationum diſtinguere unam ſpeciem Bo-
norum liberorum, ne interea culpa Hære-
dum gravatorum, fideicommiſſarius arcea-
8 tur a conſequtione emolumenti ſui fideicom-
miſſi *Peregrin. de fideicom. artic.* 44. *num.* 22.
*Torr. de Primogen. part.*2. *quæſt.* 34. *num.*72.,
*Adden. ad Ludoviſ. dec.*575. *n.*11., *coram ſan.*
mem. Alexandro VIII. *dec.*102. *n.*15., *&* 16.,
*in rec. dec.*435. *n.* 20. *part.* 19., *& inter colle-*
*ctas per Palm. Nep. dec.*130. *n.*14., *&* 15. *tom.*2.

Et propter recenſitas rationes nec curan-
dum viſum fuit de aſſociatione reportata a
Coſmo Authore mediato Margaritæ ſuper
Bonis *Caſtri Sepii* vigore Cenſus; cujus erat
creditor independenter a Iure fideicommiſ-
ſi, adverſus illos de Clementinis, & de Mar-
ſcianis tunc dictorum Bonorum detentores;
quoniam ex eo quod vindicata fuerint a ter-
tiis perſonis, non inde tamen ſequitur, quod
habenda ſint pro extraneis a fideicommiſſo
Baptiſtæ; Nam prę ſuppoſita ex ſuperius de-
ductis eorumdem originaria provenientia
a Baptiſta Fideicommittente; itidemque
conceſſa integra cujuſcumque quotæ detra-
ctione Franciſco Mariæ, ſequitur profecto,
quod eadem Bona, quantumvis, a Grava-
tis diſtracta in illos de Clementinis, & de
Marſcianis, adhuc tamen inter fideicom-
miſſaria reputanda ſint, ſive quia fideicom-
miſſariam qualitatem, licet pœnes Tertios
exiſtentia, nunquam amiſerint, ſive quia
propter omnium detractionum conſumptio-
9 nem ſuper aliis Bonis præſcriptam, in fidei-
commiſſi reintegrationem aſſignari conve-
niant, *Peregrin. de fideic. art.* 42. *n.*20., *&*
n. 22.; Valente fideicomiſſario perſequi, vel
10 pretium, vel rem ipſam, *Vrceol. conſ.*100.
n. 41., *Rot. coram Emer. Iun. dec.*1281. *n.* 2.,
in Bononien. Fideicommiſſi de Ghiſleriis 7. *De-*
cembris 1705. §. *Idque coram Reverendiſſimo*
Molines Generali Hiſpaniarum Inquiſitore, *&*
in Ariminen. Fideicommiſſi Bandi de Bandis
ſuper Reintegratione quoad Prædium S. Mariæ
in Cerreto 20. *Februarii* 1713. §. *Duas cor.*
Rmo Aldrovando.

Rejecto Teſtamento Epiſcopi Angeli con-
dito anno 1465., in quo in Bonis, quæ ab
ejus patrimonio proviniebant, & quæ poſt-
modum Baptiſtę in dicta diviſione anni 1487.
obtigerant, aliud diverſum fideicommiſ-
ſum inſtituit, unice, & ultimo loco vocans
Adrianum, inde inferendo, quod ipſe
Adrianus, ſpreto fideicommiſſo Baptiſtæ,
libere potuerat in Mariam Magdalenam Au-
thricem Margaritæ eorundem Bonorum
dominium transferre. Ut enim agnovit De-
ciſio ſub §. *finali*, evadebat fugata quælibet
amaritudo ex facto Angeli fideicommitten-
tis, dum paucos poſt annos nempe 1477.,
& 1485. de ſuis Bonis per donationes diſpo-
ſuit: complectentes in ſpecie omnia Bona
poſita tam in Territorio Amerino, quam in
altero Caſtri Sepii, ut ex illarum lectura,
cum

cum reſpectu Bonorum in Territorio Ceſarum non proveniant ab Epiſcopo Angelo, ſed ea probentur ſemper poſſeſſa, & acquiſita per Baptiſtam fideicommittentem. Et tametſi replicaretur, has quoque donationes ineffectuatas evaſiſſe, nec non pactum & facultatem continuiſſe de ejus arbitrio Donantis revocandis; Nihilominus ineffectuatio donationum in principio validarum, & facultas eas revocandi non conducebantur ad reconvalidationem Teſtamenti jam penitus abrogati a donationibus poſterioribus; ſed peremptis ambabus diſpoſitionibus hominis, ſola ſupererat ſpectanda diſpoſitio Juris communis, juſta quam Baptiſta ex Ju-
11 re inteſtato cenſendus eſt, quod agnoverit fraternam hæreditatem, eamque tamquam liberam diviſerit cum Bernardino fratre, & incluſerit in ſuprema ſua voluntate, eſt *Textus optimus in l. ſi quis poſthumos 9. ff. de liber., & poſth., ibique Gloſſ. litt. F., & Vivian. in princip., Succin. Jun. Conſ. 172. num. 11., & ſeqq. lib. 2., Dec. conſ. 489. num. 3., Angel. conſil. 159. col. 2., Altograd. Sen. Conſ. 52. n. 1. cum plurib. ſeqq. tom. 1., Spad. Conſ. 331. num. 22. lib. 3., Mart. de ſucceſ. legal. part. 4. quæſt. 4. artic. 5. ex num. 52. cum ſeqq., Rot. deciſ. 137. nu. 10. part. 17. recent., deciſ. 642. n. 22. & 23. part. 18. tom. 2., & dixerunt* Deciſiones *coram bo. me. Muto 15. Junii 1696. §. Vltimo cum aliis reaſſumptis, in deciſione, qua revidetur §. final.*

Præſidio igitur tot animadverſionum, Domini identitatem Bonorum probatam, & ab oppoſitionibus vindicatam conſpicientes, minus dubitarunt hujuſmodi reſolutionem amplecti, ob quæſtionem adverſus quoque purificationem, & exiſtentiam fideicommiſſi Laurentio iterum refricatam: clare namque ea emicabat ex littera Teſtamenti, ut recognoverunt omnes Deciſiones, & ſignanter poſtrema coram *bon. mem. Muto*, dum inſtitutis Pompilio, & Annibale, ſi aliquis quandocumque decederet ſine filiis maſculis ex ſe natis. Teſtator voluit, quod ſuccederet alter, & alter alteri, *& caſu, quo Filii, Nepotes, & Pro-Nepotes uſque in infinitum decederent ſine filiis maſculis, eis ſubſtituit ipſius Teſtatoris Conſanguineos Proximiores: adeo quod ſi aliquis maſculus ex ſua linea maſculina remaneat, ſuccedat aliis Defunctis; Si autem non extaret aliquis maſculus, dicti proximiores Conſanguinei ſuccedant, excluſis penitus filiabus fœminis, ſeu fœminabus uſque in infinitum.*

Ex quibus æque ſimul reſultare ponderatum fuit, & votum agnationis, & reciproca inter Agnatos Lineæ contentivæ. Præmiſſo namque, quod utrumque, etſi verbis expreſſis non præſcriptum, colligi
12 tamen ex conjecturis poſſit, ut reſpectu agnationis dixerunt *Redenaſch. conſ. 58. n. 43., Ramon. conſ. 15. n. 33. Rocc. diſput. Jur. Select. Cap. 16. n. 12., Roſ. conſult. Jur. 69. n. 53., Larea dec. Granat. 53. n. 9., Rot. Florent. apud Palm. Nep. dec. 210. n. 62. tom. 3., in recent. dec. 410. n. 24. parte 19., & nuper in Romana Primogenituræ de Bubalo 4. Junii 1717. §. Vo-*
13 *tum coram R.P.D. meo* Lancetta, & reſpectu reciprocæ *Rot. coram Cerr. dec. 796. n. 5., coram Bich. dec. 287. n. 7., coram Otthobon. dec. 177. n. 30., coram* Coccin. *dec. 493. n. 9., in Bononien. Fideicommiſſi de Vrſis 26. Martii 1708. §. Abſque eo; coram Reverendiſſimo Magno Hiſpaniarum* Inquiſitore, *& in* Engu*bina fideicommiſſi 14. Januarii 1714. §. Ad præmiſſum coram R.P.D. meo Criſpo, & in deciſione, quæ revidetur §. Abſque eo.*

Vtrumque inferri exiſtimatum fuit ex vocatione ad Maſculos per Maſculos ſemper reſtricta, & ex excluſione per modum regulæ ſemper, & perpetuo indicta fœminis deſcendentibus, quæ licet eſſent filiæ immediatæ Teſtatoris, cedere nihilominus paternam ſucceſſionem debebant, ſi caſus ita tuliſſet, proximioribus Conſanguineis. Etenim non aliud præter votum agnationis impellere poterat Teſtatorem, ut ſolos Maſculos admitteret tam deſcendentes, quam tranſverſales in præjudicium propriarum filiarum, pro quibus non minus, quam pro
14 maſculis clamabant Jura naturæ, ut pro contemplatione agnationis obſervant *Manſ. conſult. 100. n. 12. Card. de Luca de fideicom. diſc. 43. n. 6., Rot. in recent. dec. 575. n. 14., & dec. 683. n. 7. & ſeqq. parte 19. tom. 2. in Mantiſſ. ad Card. de Luc. tom. 2. de fideic. dec. 15. n. 7., & ſeq., & in Baren.* Immiſſionis *3. Iunii 1709. §. Quanto magis coram Reverendiſſimo Nuncio Hiſpaniarum*, & in præterita deciſione §. *Conjectura.*

Et hoc ipſo, quod Teſtator prædictus perpetuum, & deſcenſivum ordinavit fideicommiſſum primo loco inter ſuos deſcendentes, & ipſorum defectum inter proximiores Conſanguineos, excluſis fœminis uſque in infinitum, perneceſſe ſequebatur perduratio interlinearis gravaminis uſque
15 ad ultimum vocatum, ſine quo Teſtatoris votum impleri non poterat, *Peregrin. de fideicom. art. 13. num. 76., Cyriac. controv. 584. n. 63., Tondut. quæſt. Civil. 252. a n. 8., Vrceol. Conſult. 80. n. 6., Rocc. diſp. Select. Cap. 16. ex n. 14., Palm. Nep. dec. 2. 3. n. 79., Rot. coram Otthobon. dec. 177. n. 17., in recent. dec. 284. n. 19., 23., 24. parte 6., dec. 319. num. 5. parte 12. & in Romana, ſeu Nicien. Fideicommiſſi 6. Martii 1713. §. Pro majori cor. R.P.D. meo Falconerio Almæ Vrbis Gubernatore, cum aliis in dicta præterita deciſione §. Conjecturæ cum ſeqq., ubi alia recenſentur.*

Nec propterea Micheloz̄zio ex fœminis agnatis Deſcendenti profuit recurrere ad famigeratum *Conſil. Fulgoſ. 85.*, quia nil magis

vulgatum., quam, quod illudnon procedat,
16 ubi, prout in Caſu, vocatio eſt directa ad
ſolos maſculos ex maſculis, diſpoſitio impli-
citum votum agnationis præſefert. *Molin. de
Primog. lib.3. cap.5. n.45. Ridolph. alleg.174.
n.3., Torr. var. Jur. quæſt. tom.1. tit.1. qu.
12. n.12. Card. de Luc. de fideicomm. diſc.24.
n.15., Rot. in Reatina Primog. de Nobilibus
26. Aprilis currentis anni coram R. P. D. meo*
Criſpo *§. Prout, & in Fanen. Fideicommiſſi 11.
Junii eiuſdem anni §. Ratio coram me.* Mibuſ-
que ad concludendam expirationem fidei-
17 commiſſi in Adriano juvare potuit theorica
Cuman. in l. Cum ita §. In fid. n.4. ff. de leg.2.
quoniam reſiſtente voto perpetuitatis, & du-
rationis, & frequentia, & multiplicitate
ſubſtitutionum, invitatio Proximiorum, pro-
ut hic, non poteſt ſiſtere in primis, ſed ad
ulteriores gradus diſcurrere debet ad notata
per *Faſar. de Subſtitut. quæſt.579. n.5., De
Comitib. dec. Senen.31.cb n.35., Rot. coram
Cavaler. dec.497. n.3., in recent. dec.97. n.5.
par.4. tom.1., in Interamnen. Fideicom.* a: Iulii
1700. *§. Nequaquam coram Eminentiſ. Scotto,
& in Peruſina Tranſactionis 8. Iunii 1711. §.
Quoad autem coram Me*; & maxime, ob re-
18 petitam in ſubſtitutione Proximiorum
tranſverſalium exclusionem fœminarum
cum clauſula illa *Uſque in infinitum*, ut ad-
vertit *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.382. num.53.
& 56.*

Et demum viſum non fuit, quod jure con-
troverteretur perpetuitas agnatitii fideicom-
miſſi, deprompta ex dicta perpetua excluſio-
ne fœminarum, ex quo dicta excluſio impo-
ſita ſit ſolis fœminis Deſcendentibus, & non
tranſverſalibus; Ultra quod enim ab exclu-
ſione fœminarum deſcendentium haud im-
merito arguebatur ad excluſionem Tranſ-
verſalium, tollebatur omnis ambago ex ea
animadverſione, quod excluſio fœminarum
in genere adiacet vocationi Proximiorum
Conſanguineorum ibi - *Si autem non extaret
aliquis Maſculus, dicti Proximiores Conſangui-
nei ſuccedant, excluſis penitus filiabus fœminis,
ſeu fœminabus uſque in infinitum*. Unde cum
ea generalis, & generaliſſima ſit, & imme-
diate appoſita vocationi Proximiorum Con-
ſanguineorum, intelligi perneceſſe debet de
19 fœminis quoque ipſorum Conſanguineorum,
cum quibus Teſtator tunc loquebatur, & qui
ad earum excluſionem ſuccedere debebant
ex regula *Text. in leg. ſi idem ff. de Iuriſdict.
omn. Iudic. Rot. in rec. dec.62. n.10. par.6. &
dec.637. n.7. par.19. tom.2.*

Et ita in reliquis remiſſive ad præceden-
tem deciſionem deciſum fuit utraque &c.

EUGUBINA FIDEICOMMISSORUM.

Lunæ 25. Junii 1717.

ARGUMENTUM.

Plures adducuntur in hac Deciſione limitationes, quæ dantur *Conſil.* valde famigerato, F*ulgoſ.* 85., & optime expeduntur omnes conjecturæ votum agnatitium concludentes, & maſculos ex fœminis progenitos reſpective excludentes. Item bene explicatur vis, & efficacia illius dictionis *Idem*.

SUMMARIUM

1 Conſil. 85. Fulgoſ. *non intrat data coarctatione vocationis ad ſolos maſculos ex maſculis* n.4. & ſeqq.

2 *Vocatio filiorum reſtricta ad filios primo loco vocatos, eorum appellatione non veniunt niſi filii maſculi immediati, & primi gradus.*

3 *Vocatio filiorum* ex proprio corpore naſciturorum *quomodo ſit intelligenda, atque ex Teſtantis mente interpretanda*, n.4. & ſeqq.

5 *Vocatio maſculorum etiam magis lata, & indifferens, reſtringitur ad ſolos maſculos agnatos, & nonniſi per poſterius ad cognatos.*

6 *Nomen filiorum in parte conditionali adhibitum ab aſcendente, an ad omnes deſcendentes ſe ſe protendere poſſit.*, & n.7.

8 *Dictio* idem *repetit qualitates omnes in præcedenti diſpoſitione expreſſas*, & num.9. & 10.

11 *Teſtator quando ab initio conſtituiſſe dicatur plures lineas, vel potius unam a ſemet ipſo efformandam, itant opus non ſit recurrere ad reciprocam linearem, vel ad illius requiſita.*

12 *Contemplatio agnationis, & perpetua fœminarum vel ex eis deſcendentium maſculorum excluſio ex quibus arguatur.*

13 *Deſcendens a fœmina in fideicommiſſo agnatitio, & nullam vocationis ſedem habens ſuccedere nequit.*

14 *In maſculis cognatis gradualis diſtributio maſculinitatis a Teſtatore volita verificari nequit.*

15 *Vocatio deſcendentium* a Cippo Domus *comprehendit tantum deſcendentes agnatos, non vero cognatos, qui de Domo Teſtatoris non ſunt.*

Maxime ad excluſionem Agnatorum n. 16. & 17. ubi *affertur Ratio*.

DECISIO DCCCXIX.

AD fruendum eo oblectamento, & levamine diſponendi de rebus ſuis, & facultatibus quas a ſummo Deo fuerant conſecuti tam Io: Baptiſta Pecci, quam Hironymus ejus Filius antequam ad Superiorem, & communem Patriam redirent, quod inter ſolatia miſeræ humanitatis iura noſtra repoſuerunt poſtquam occumbentes nihil in humanis

nis relinquunt, niſi Cadaver, & Cineres ut ad Populum loquendo dicebat Conſtantinus Imperator *in l. prima Cod. de Sacroſanctis Eccleſiis*, duo poſt ſe diverſis temporibus relinquerunt Elogia juſtam ſententiam, de eo quod poſt eorum obitum fieri debebat continentia, & quorum primus nempe Joannes Baptiſta in illo per ſe antea condito Lauræ Filiæ congrua legata Dote per Guidum Ubaldum alterum ejus filiumMaſculum eius arbitrio liquidanda - *In omnibus ſuis Benis* (ſunt verba præciſa) *ſuos hæredes univerſales inſtituit, nominavit, & eſſe voluit pleno jure Hieronymum Guidum Vbaldum, Andream, & Franciſcum ſuos Filios legitimos, & naturales æquis portionibus, & ſi aliquis ipſorum deceſſerit ſine filiis maſculis ex proprio Corpore, & legitimo Matrimonio naſcituris, ſubſtituit ea, vel eis, ſic decedenti ſuperviventes Filios ſupra nominatos, vel eorum filios in ſtirpes, & non in capita, & idem dictus Teſtator voluit, & diſpoſuit de Nepotibus ſuis, & aliis deſcendentibus uſque in infinitum*.

Hieronymus vero in illo per ipſum exarato poſt mortem Joannis Baptiſtæ Patris una cum altero fratre Andrea poſtquam integra illius fideicommiſſaria hęreditas conſolidata erat tam in ipſo, quam in d. Andrea fratre vigore præfatæ reciprocæ ſubſtitutionis hæredem ex aſſe inſtituit FranciſcumMariam ejus filium, eique ſubſtituit ejus - *deſcendentes Maſculos legitimos, & naturales de legitimo Matrimonio procreandos in infinitum ita, & taliter quod ſemper Bona hęreditaria vadant ad Maſculos deſcendentes filios Maſculos legitimos, ut ſupra, & ad Cippum Domus dicti Teſtatoris* - & continuandoOrationem in parte conditionali, ac ſupponendo deficentiam omnium filiorum, & Maſculorum deſcendentium a d. Franciſco Maria per hæc alia verba, & conditiones ſubſtituit prædictum Andream fratrem, illiuſque filios Maſculos in infinitum ibi - *& ſi deceſſerit quandocunque Maſculus, & eius deſcendentes Maſculi legitimi ut ſupra tunc, & eo caſu ſubſtituit directe per Fideicommiſſum omni meliori modo &c. D. Andream eius fratrem germanum, & D. Joannem Baptiſtam filium, & deſcendentes Maſculos legitimos & naturales, ut ſupra natos, & naſcituros ex dictis deſcendentibus in infinitum, dummodo tamen d. D. Andreas ita diſponat in eius ultima voluntate, & ſubſtitutionem faciat ad favorem Franciſci Mariæ filii, & deſcendentium ut ſupra in infinitum - Ac demum ad pinguius ſuæ conſulendum agnationi mandavit, quod fęminæ naſcituræ ex dicto hærede & deſcendentibus habere, & conſequi debeant tantum eius congruam & competentem dotem dari ſolitam cauſa ingrediendi Monaſterium, & nubendi in ſubſidium non habens bona Paterna, vel alia, in quibus dotibus hæredes inſtituit in bono, & mandans, quod debeant ſtare tacite, & contente, & plus petere non poſſint ex quovis iure, ratione, vel cauſa &c. & quod ſuccedant in ſtirpes, & non in capita, & ut bona hęreditaria inter ſuos poſteros, ut ſupra conſerventur d. Teſtator expreſſe probibuit omnem detractionem &c. & quod non poſſint obligare &c. alias omne id, quod alienaverit, devolvatur ad alium non alienantem &c.*

Cum autem noviſſime defecta fuerit linea agnatitia præfati Hieronymi per obitum Antonii adinvicem autumantes tam Ioannes Baptiſta, & Andrea Iunior de Peccis ortum ducentes a d. Andrea Seniore, ut ex arbore ſuperius impreſſa quam Comes Vbaldus de Benis deſcendens a Camilla filia fæmina prædicti Antonii præfata gemina fideicommiſſa tam præd. Ioannis Baptiſtæ Senioris, quam memorati Hieronymi filii ad eorum favorem eſſe purificata non aliter præd. eorum pretenſionem Iudicii Aleæ ſubmittere voluerunt, quam concordi voto oraculo noſtri Sacri Supremi Auditorii per viam compromiſſi prævia ſpeciali commiſſione ſignata manu Sanctiſſimi cum communicatione facultatum A.C. eo una mecum univerſaliter ſuffragante taliter quod huiuſmodi modo mihi cauſa delegata examinandum in hodierna audientia propoſui dubium *An & cui danda eſſet immiſſio ad Bona fideicommiſſaria Joannis Baptiſtę, & Hieronymi de Peccis* - & Domini reſcribere non hæſitarunt - *dandam eſſe immiſſionem fratribus de Peccis*.

Potiſſima enim reſolutionis ratio in primis ſtetit quoad fideicommiſſum Ioannis Baptiſta quod methodice prius examinatum fuit iuxta ordinem pręmiſſi dubii in ipſa duratione fideicommiſſi in dubium per Dominos, non revocata, & in eius purificatione favore fratrum de Peccis per Maſculos deſcendentium ab Andrea altero filio Teſtatoris. Nam cum illud ordinatum fuiſſe appareret tantum pro Maſculis ex Maſculis evidens videbatur excluſio præd. Comitis Ubaldi unice deſcendentis a prænarrata CamillaFæmina cum data coarctatione vocationis ad ſolos Maſculos ex Maſculis ex toto contextu d. diſpoſitionis elicita non intrare vulgatum Conſilium Fulgoſii 86. cui ſimpliciter innitebatur prælau-
1 datus Comes Ubaldus, ſed bene illius limitationem excluſivam deſcendentium ex fœminis late tradiderunt *Manſ. conſultat.* 434. *a n.* 21., *Rot. in recen. dec.* 27. *n.* 3. *par.* 18. *& in Mediolanen.* Cappellaniæ 23. *Martii* 1703. §. *Verum cor. Rev. Molines in Interamnen. fideic.* 11. *Decem.* 1705. §. *Idcirco, &* 5. *Iul.* 1706. §. *Ex quibus cor. eod. in Bononien. fideic. de Roſſenis* 4. *Iun.* 1708 §. *Deveniendo cor. bon. me. Omanna in allegata Bononien. fideic. de Beninis* §. *Profecto cor. me, & in Romana, ſeu Interamnen. fideic.* 5. *Aprilis anni præteriti* §. *Quamvis cor. R.P.D. meo Cerro*.

Aſſumptum enim prædictum, quod Ioannes

nesBaptiſta Teſtator ſolos maſculos ex maſcu- lis ad ſuam fideicommiſſariam ſucceſſionem invitaſſet manifeſtiſſime probabatur ex eo, quod Teſtator poſt inſtitutos hæredes univerſales quatuor, quos habebat filios maſculos ita mentem ſuam aperuit = *& ſi aliquis ipſorum deceſſerit ſine filiis maſculis ex propio corpore, & legitimo matrimonio naſcituris, ſubſtituit ei, vel eis ſic decedenti ſupervivventes filios ſupranominatos, vel eorum filios maſculos in ſtirpes, ſed non in Capita* = unde de jure in hoc caſu quod vocatio filiorum ex proprio corpore ſciturorum eſt unice relata ad filios primo loco vocatos verius viſum fuit, quod eorum appellatione, non venirent niſi filii maſculi
2 immediati, & primi gradus a dictis maſculis hçredibus inſtitutis progeniti quemadmodum individualiter firmarunt *Guidopap. dec. 353. per tot. Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 321. n. 20. Peregrin. de fideic. art. 28. ſub n. 34. verſ. quod ſi dictam fuiſſet Anton. Faber. de error. pragmatic. decad. 28. error. 9. n. 7. Rot. Bononien. apud Bar. dec. 4. n. 16. & ſeqq. Rot. Romana in Peruſina fideic. 20. Februar. 1713. §. Aſt vero, & §. ſeq. & 8. Apr. 1715. §. Suppeditavit Dominis in princ. cor. R.P.D. meo Falconerio Almę Urbis Gubernatore.*

Minime attenta opinione *Bald. in leg. 1. n. 4. Cod. de condit. inſert.* ejuſque ſequacium, quia ea tunc ſolum locum ſibi vindicare valet quando præd. Clauſula - *ex proprio corpore* adjecta eſt non ſignato gradui filiorum, ſeu nepotum, ſed collectivç vocationi deſcendentium plures gradus ſecundum Juris præſcriptum indiſcriminatim amplectenti, nam tunc re vera pure ſtat ad deſignandam originem non autem immediatam maſculinam nativitatem, atque ad magis deſignandam legitimitatem per naturam in excluſionem adoptivorum, arrogatorum; aliorumque conſimilium, qui tantum per Juris fictionem qualitatem legitimam ſibi adſcribere valent, aſt non quando prout hic ea adjacet, & cohæret immediatæ vocationi filiorum maſculorum, quia tunc qualitas illa ex proprio corpore naſciturorum huic certo gradui per naturam adhærens illum deſignat, & unice verificatur de maſculis immediate proge-
3 nitis ex proprio corpore alterius maſculi, ut diſtinguendo caſum a caſu egregie probant *Rip. in leg. ex facto §. Si quis ita a n. 5. ad 8. ff. ad Senatus conſult. Trebell. Soccin. Senior. conſ. 51. a n. 1. ad 12. lib. 4. Anton. Faber. de error. pragmat. decad. 28. error. 9. n. 7. cum duobus ſeqq. Barz. dec. Bononien. 4. n. 16. & in citata Peruſina fideicommiſſi 20. Februar. 1713. §. Extraneam cum ſeq. & 8. April. 1715. §. Suppeditavit Dominis cor. R.P.D. meo Falconerio Almæ Urbis Gubernatore.*

Atque in hunc ſenſum in abſtracto ſummo Jure potius inclinare videbatur Sacrum Tribunal in præd. Peruſina Fideicommiſſi coram R.P.D. meo Falconerio tanto Dominorum conflictu, & varietate examinata, & eatenus ibi d. Clauſulam *ex proprio Corpore* verificabilem dixit in Maſculis cognatis juxta præd. opinionem *Baldi* quatenus ea in præd. Caſu qualificabat collectivam, & indifferentem vocationem liberorum, & hæredum, & deſcendentium admiſſa potius, ut dicebam de cætero contraria propoſitione, quo-
4 ties ut hic informaret certum gradum naturæ nempe filios, vel Nepotes, ut videre eſt in prællegatis dec., & ſignanter in illa *20. Febr. 1713. ſub §. Aſt vero, & §. Seq., & 8. Aprilis 1715. §. Suppeditavit, verſ. propterea coram R.P.D. meo Falconerio.*

Quæ omnia etſi procedere videbantur ſimpliciter ex ſola efficacia dictæ Clauſulæ magis evidentia reddebantur, ponderando quod dicta pars Conditionalis - *& ſi aliquis ipſorum decederet ſine filiis maſculis ex proprio Corpore, & legitimo Matrimonio naſcituris* = ſtat ad excluſionem aliorum filiorum Teſtatoris Cohæredum inſtitutorum, atque Maſculorum ex Maſculis per illos procreandorum; Unde etiam ſi d. pars conditionalis magis late pateret, & vocabulis dumtaxat indifferentibus deſcendentium Maſculorum concepta eſſet, adhuc reſtringi deberet ad ſolos Maſculos agnatos cum regula deſumpta a *Conſ. Falgoſ.*, ſeu a naturali importantia d. Vocabuli *deſcendentes Maſculi* communi calculo limitetur, quando ſequeretur abſurdum, quod Maſculi cognati, quorum ſedes eſt ſolummodo per poſterius, & agnatis deficientibus vocatis dici deberent excluſive ad Filios Teſtatoris, agnatoſque prædilectiſſimos de linea effectiva, imo etiam contentiva proxima; hoc enim reputatur abſurdum, abſurdiſſimum, quod omnia vocabula etiam magis lata, magiſque indifferentia reſtringit ad ſolos Maſculos agnatos, atque imme-
5 diate ab alio Maſculo progenitos ad conſtantem DD., & Sacrę Rotæ traditionem, de qua *apud Gabriel. Conſ. 116. num. 20., & ſq. ad 25. lib. 2. Ruin. conſ. 120. n. 13. lib. 1. Menoch. Conſ. 205. n. 12., & per tot. Peregrin. Conſ. 91. n. 3. lib. 6., & de fideicom. art. 26. n. 26. Giovagnon. Conſ. 59. n. 67. lib. 1. Rota in rec. dec. 183. n. 18., & ſeq. part. 10., & coram Ottbob. dec. 177. n. 29., & in rec. dec. 69. n. 25. part. 17.*

Abſque eo quod obſtare viſa ſit generalis illa propoſitio quod nomen filiorum in parte conditionali adhibitum ab aſcendentes ad omnes deſcendentes ſe protendat, quoniam ultra quod illam ſolummodo procedere poſſe ponderabatur in ſuis congruentibus caſibus, quando nempe poſiti fuiſſent in conditione filii, & filiorum filii, non autem
6 quando ſoli tantum filii prout hic, ut docent *Saminiat. controverſ. 125. n. 94. tom. 2. ſeſſ. dec. 64. n. 76., Rot. dec. 667. n. 6. part. 2., & dec. 378.*

dec. 378. n. 12., & 13. part. 13., & in Corduben. Cappellaniæ 11. Januarii 1706. §. Nec relevat coram Reverendiſſimo Molines, & in Avenion., ſeu Carpen. Fideicommiſſi *de Tertullis 16. Decembris 1707. §. Nihil ultra, & 26. Martii 1708. §. Hæc autem voluntas in fine coram Eminentiſſimo Priolo, & in Auximana, ſeu Camerinen.* Fideicommiſſorum *1. Julii 1709. §. Verum etiam coram R. P. D. meo Criſpo.* Ceſſavit ulterius in radice quævis occaſio dubitandi, quia dictum Vocabulum Filiorum concomitatum erat præfatis dictionibus perſonalibus, & deſtrictivis denotantibus primum gradum, tunc enim ſive in parte conditionali, & defectiva, ſive in parte diſpoſitiva adhibitum comperiatur utrobique eamdem habet ſignificationem limitatam ad ulteriores gradus minime protendibilem etiam ſi quæſtio ſit de diſpoſitione aſcendentis; & maxime quando prout hic tentatur compræhenſio contra vim, & efficaciam di-
7 ctarum dictionum perſonalium, Nepotum atque deſcendentium per latus cognatitium ſicut in ſpecie obſervant *Saminiat. Contr. 101. n. 63. Rot. coram* Emerix *Sen. deciſ. 146. n. 1., & in Carpen. hæreditatis, & fideicommiſſi 14. Martii 1687. §.* P*oſito coram Reverendiſſimo Molines, & in Peruſina* Fideicommiſſi *21. Martii 1710. §. Ipſe enim, & per tot. cor. R. P. D. meo Criſpo.*

Ex ſenſu igitur, & importantia dd. verborum firmum corruſcabat in primis, quod ſi unus ex filiis Teſtatoris fato ceſſiſſet cum Nepote Maſculo per latus cognatitium iſtius exiſtentia obicem minime poſuiſſet ſubſtitutioni reciprocæ ordinatæ favore cohæredis, ſeu cohęredum ſuperviventium, & filiorum Maſculorum ex eis, quia teſtator in conditione poſuerit ad excludendum ſubſtitutum filios Maſculos tantum ex proprio Corpore d. hæredis ſic decedentis progenitos eodem modo, quo vocaverat ſuos filios Maſculos hæredes inſtitutos cum excluſione fæminarum, in quibus terminis præcitatum Conſiliũ Fulgoſii non intrare ſupra probatum fuit.

Hoc jacto fundamento, quod Teſtator tam in parte diſpoſitiva, & inſtitutiva alios non vocaverit, quam filios Maſculos cum litterali fœminarum excluſione, & quod in parte conditionali dictam reciprocam ſubſtitutionem inter ipſos demandatam determinante alios non invitaverit, quam Maſculos per Maſculum, ſemper deſiderando Maſculinitatem tam in generante, quam in generato, ſive in termino a quo, ſive ad quem ſuper idem; eadem uniformis intentio Teſtatoris ſuperædificata, & repoſita fuit quoad ſucceſſivum Fideicommiſſum ab eodem ordinatum in Nepotibus, atque ulterioris gradus deſcendentibus præſentem controverſiam determinans cum iſtud fecerit ad omnimodam ſimilitudinem illius conſtituti inter filios hęredes inſtitutos ad invicem reciprocatos, atque iſtorum filios Maſculos ejuſdem reciprocę beneficio gaudere debentes ibi - *& idem dictus Teſtator voluit, & diſpoſuit de Nepotibus ſuis, & aliis deſcedentibus uſque in infinitum* - Si ergo hoc fideicommiſſum protenſum fuit ad Nepotes ulterioreſque deſcendentes ipſius Teſtatoris uſque in infinitum per dictionem illam parificativam *idem*, quæ de per ſe repetit qualitates omnes
8 in præcedenti diſpoſitione expreſſas, *ad Text. in L. a* Filio *§. Teſtato, & ibi Bart. de alim. & cibar. legat. L. in fine ff. de his, ſunt ſui, Aret. Conſ. 155. n. 1. Cravet. Conſ. 16. n. 44. lib. 3., Ruin. Conſ. 3. n. 4. volum. 3.* Si antecedens fideicommiſſum certos dumtaxat gradus compræhendens ex hactenus animadverſis eſt maſculinum, & agnatitium cognatos nequaquam compræhendere aptum, eamdem adamuſſim qualitatem, & indolem debet habere hoc poſterius factum non tantum ad illius ſimilitudinem, ſed ſub identifica voluntate, & diſpoſitione; Etenim ſi Cognatos compræhenderet non eſſet I*dem*, ſed immo diverſum, & in ipſa quidditate diſſorme, nec ullo modo verificari poſſet illa uniſonantia voluntatis explicata mox recitatis verbis - *Et Idem dictus Teſtator voluit, & diſpoſuit de Nepotibus ſuis, & aliis deſcendentibus uſque in infinitum*, ut ad limitationem *Conſ. Fulgoſ.*, & in circumſtantiis etiam debilioribus fideicommiſſi ſimilitudinarii tanta
9 claritate non explicati differunt ex profeſſo *Ceph. conſ. 581. n. 16. lib. 4. Grat. diſcept. 773. n. 17., Rovit. Conſ. 65. n. 17. lib. 1. Rodulphin. allegat. 110. n. 10. Carol. Ant. de Luc. de lin. Legal. lib. 2. art. 48. n. 4. Rot. dec. 432. n. 6. part. 2., & dec. 95. n. 26. part. 11., & dec. 690. n. 9., & 13. part. 17., & dec. 651. n. 33. coram Dunoz. Iun., & dec. 98. n. 6. coram* Cerro, *& dec. 493. n. 23., & ſeqq. coram Bich., & dec. 17. n. 44. poſt* Cenſal. *ad Peregrin. de fideicom., & in Romana Fideicommiſſi de Moronis impreſſa apud Palm. Nept. dec. 218. n. 10. tom. 3., & in Interamnen. Fideicommiſſi* 11. O*ctobris* 1705. *§. Plures coram Reverendiſſimo Molinet, & in Bononien. Fideicommiſſi de Roſſenis 4. Iunii 1708. §. Non Relevante verſ. tum etiam cor. bo. me. Omanna.*

Neutiquam referente, quod cum Teſtator non reciprocavit inter ſe lineas data etiam vocatione Maſculorum ex Maſculis, ipſis hodie defectis in linea Hieronymi per obitum Antonii, moderni actores ex linea Andreæ ad illius portionem ſecluſa ope reciprocæ ſubſtitutionis aſpirare non poſſint, quia cum inter primos hæredes ea litteraliter fuerit ordinata non obſtante, quod poſtmodum Teſtator parcendo labori, & verborum prolixitati diſpoſuerit, *quod - idem voluit de Nepotibus ſuis, & aliis deſcendentibus ſuis uſque in infinitum* - per dictam dictionem

bro.

brevi, & juridica Methodo ſeſe expedivit,&
per ejus virtutem omnes repetiit qualitates
in præcedenti Fideicommiſſo relato volitas,
& demandatas, ut ſuperius oſtenſum fuit:
ideoque quemadmodum in eo explicite re-
ciproca fuerat demandata, cum concomi-
tantia excluſionis Fœminarum; ita pari mo-
do in hoc referente, ſive prorſus per im-
10 portantiam dictæ dictionis idem ſimilitudi-
nario, ut bene probant *Menoch. conſ.* 130.
*n.7., Monet. de commut. ultim. volunt.cap.*11.
*num.*35.

Præſertim quando etiam, quod præmiſſa
aliquam involverent difficultatem, prout
nullam involvunt, adhuc objectum ad inten.
tum Com. Ubaldi non relevaret; animad-
vertendo, quod Teſtator contemplatus fuit
Nepotes adhibita dictione *ſuos*, & pari mo-
do deſcendentes uſque in infinitum, unde de
illis rationem habuiſſe dicitur in ordine ad
ſemetipſum, & conſtituendo unicam lineam
deſcendentalem, cujus ipſe caput erat, &
principium. In quibus terminis ceſſabant
omnia deducta pro excludenda reciproca de
linea in lineam; Nam quando Teſtator re-
ciprocavit primos hæredes, & deſcendentes
ab illis contemplatus eſt in ordine ad ſe ip-
ſum conſtituiſſe nequaquam dicitur ab initio
plures lineas diviſas, ſed immo unicam de-
ſcendentalem a ſemetipſo efformandam;
in qua data voluntate perpetuo fideicom-
mittendi gravamen durat uſque ad ultimum
deſcendentem abſque neceſſitate reciprocæ
interlinearis, vel requiſitorum ejuſdem,
11 ut optime diſtinguendo caſum a caſu magi-
ſtraliter firmant *Card.de Luc.de fideicommiſſ.*
diſcurſ. 104., *&* *diſcurſ.* 106. *n.* 12., *& ſeq.*,
Carol. Anton. de Luc. de lin. leg.tom. 2.*reſp.*
20. *n.*41., *Paulut. diſſert. legal.* 16. *n.* 44., *&*
*ſeq., Rot. Lucana apud Tor.de major. deciſ.*24.
*n.*22., *Rota noſtra dec.* 339. *n.*11.*part.*17., *&*
*dec.*531. *n.*2., *& dec.*605. *n.*1., *&* 2. *part.*19.
*tom.*2. *rec.*, & in aliis adductis in *Romana, ſeu*
Nicien. Fideicommiſſi 6. *Martii* 1713. §. Ex-
cluſio coram R.P.D.meo Falconerio.

Quibus præmiſſis; & probata extenſiva, &
reciproca vocatione Maſculorum ex Maſcu-
lis ad omnes gradus ſubſtitutionum ſive per
ſe, ſive virtute dictæ dictionis *idem* conſulto
omiſſum fuit examen conjecturarum in
idem collimantium, quæ in concreto non
defficiebant tam attenta repitita qualitate
Maſculinitatis, quam volita qualitate legiti-
morum & naturalium, & de legitimo Matri-
monio procreatorum, quod denique prohi-
bitione alienationis extra Perſonas Inſtituto-
12 rum, & ſubſtitutorum, de quibus ad hunc
effectum obloquuntur, nempe de prima *Ro-*
dolph. allegat,174.*n.*4.,*& ſeqq., Rot.dec.*407.
*n.*12. *cum ſeqq. part.*9., *& dec.* 410.*n.*26., *&*
ſeqq. part. 19. *rec., & in Peruſina fideicommiſſi*
11. *Decembr.* 1702.§.*Ultra litteram cor.Emi-*
nentiſſimo Scotto, & de ſecunda *Rota in rec.*
dec. 69. *n.* 22. *par.*17. *ad ornatum* Card. *de*
Luc. de fideicom. dec. 17. *n.* 13. *in Aſculana*
Fideicommiſſi 29.*Maii* 1694. §. *Harum autem*
cor.cl. mem. Card. Caprara, *& in Bononien.*
Fideicommiſſi de Boninis 8. *Maii* 1711. §. *Vel*
tandem coram me, & de tertia *Rot. in Roma-*
na fideicommiſſi 10. *Januarii* 1698. §. *Cenſue-*
runt enim coram R.P.D. meo Lancetea, & in
Romana fideicommiſſi de Moronis 27. *Januarii*
ejuſdem Anni §. *Etenim admiſſo impreſſ.ad or-*
natum Card. de Luc. *de fideicom. dec.* 18., *&*
19., ſolumque ea deſumpta fuit Iuris conſe-
quentia, quod defectis Maſculis agnatis in
Linea, ſive Columnello Hieronymi apertus
remanſerit aditus ſucceſſioni favore dd.
Fratrum de Peccis expreſſe vocatorum
prorſus ſpreta exiſtentia præfati Comitis
Ubaldi de Benis, qui tanquam deſcendens
a fœmina nullam pro ſe habens vocationem
13 de linea Hieronymi ad effectum præbendi
obſtaculum ſubſtitutis ſuccedere in hoc caſu
debentibus reputatus non fuit ad *Text. in l.*
cum Pater §. *Liber ff. de legat.* 2., *Rot. coram*
Priolo dec. 70. *num.* 3. *&* 4., *& coram* Cerro
dec. 910. *num.* 24., cum aliis plena manu re-
latis in *Bononien.Fideicommiſſi de Marſiliis* 17.
Februarii 1716. §.*Et ex quibus, & in ejus con-*
firmatoria 25. *Ianuarii currentis Anni* §. *Et in*
quibus cor. me.

Tranſeundo vero ad ſecundam diſpoſitio-
nem, ſeu Teſtamentum Hieronymi Pecci,
ad quod pari Iuris præſidio ſuccedere præten-
debat Comes Ubaldus de Benis ex eiſdem pe-
ne rationibus ſua prætentione, ſive concepta
ſpe fruſtratus remanſit attenta littera eiuſ-
dem Teſtamenti neceſſariam quoque coar-
ctationem ad ſolus Maſculos ex Maſculis præ-
ſeferente, non ſolum quia Teſtator inſtituit
Franciſcum Mariam Filium Maſculum, ei-
que ſub eadem Cathegoria ſubſtituit Filios
Maſculos, per quam inſtitutionem, & ſub-
ſtitutionem primo oculorum iniectu ſolos
Maſculos agnatos in intuitu Teſtatoris fuiſſe
comprehendebatur, ſed majus, & præcla-
rius argumentum prædictam Maſculorum li-
mitatam vocationem concludens deprom-
ptum fuit a verbis illis in eadem parte diſpo-
ſitiva præfati Teſtamenti per viam declara-
tionis expoſitis ibi = *ita, & taliter quod ſemper*
Bona hæreditaria vadant ad Maſculos *deſcen-*
dentes filios Maſculos legitimos ut ſupra, &
ad Cippum *Domus d. Teſtatoris*. Unde ſi vo-
tum Teſtatoris fuit poſt inſtitutionem Maſcu-
lorum agnatorum, quod Bona vadant ſem-
per ad alios Maſculos ut ſupra, hæc Maſcu-
lorum vocatio per deſignationem certi gra-
dus naturæ dicit gradualem deſignationem,
& diſtributionem qualitatis Maſculinæ de
Patre Maſculo in Filium Maſculum, quæ
nullo modo verificari poteſt in Nepote Co-
gnato, qui filius non eſt alterius Maſculi,
ſed

ſed filiationem deſumit a Fæmina interme-
diante, & propterea hac graduali diſtributio-
ne qualitatis maſculinæ de Patre in Filium
concurrente ſubſtitutus ſucceſſurus alius eſſe
nequit quam Agnatus, ex eo quia in Maſcu-
lis cognatis præfata gradualis diſtributio ma-
ſculinitatis mediante fæminarum interſeca-
14 tione non eſt verificabilis, ut alias reſpondit
*Rota in Avenien., ſeu Carpentoraten. fideic.
de Tartullis 2. Iulii 1706. §. Et ſane cum ſeq.,
& 21. Martii 1707. cor. R.P.D. meo Lancet-
ta, & 16. Decemb. eiuſdem Anni §. Nihil
ultra cum ſeqq. & 26. Martii 1708. §. Prout
cor. R̃mo Aldrovando.*

Eoque clarius propter illa alia verba, *&
ad Cippum Domus d. Teſtatoris* quæ cum in-
dubitanter importent vocationem deſcen-
dentium *a Cippo Domus* hi alii eſſe nequeunt
quam deſcendentes Agnati, non autem Co-
15 gnati, qui ſunt non de Domo Teſtatoris,
ſed de Domo aliena, ut perbelle firmat
*Honded. conſ. 75. n. 7. & ſeq. lib. 1. Mantic. de
conj. ltur. ultim. volunt. lib. 8. n. 12. & 16. De
Prat. de interprat. ultim. volunt. fol. mihi* 289.
*n. 19. Intrigliol. de ſubſtit. Centur. 3. quaſt. 83.
n. 18. Fuſar. eodem tract. qu. 348. n. 1. & ſeq.
Peregr. de fideicom. art. 22. n. 29. & 64. in fine
Torr. de maiorat. Ital. cap. 38. ſub n. 299. verſ.
dicit tamen, & melius n. 301. & 302. & in
Spolet. ſucceſſ. 29. Jan. 1706. §. Nec adverſus
cor. R̃mo Molines.*

Nec a prædictis diſcordare viſæ ſunt cete-
ræ Auctoritates per defenſores eiuſdem Co-
mitis Ubaldi allegatæ, quia illæ ſolum pro-
cedere valerent quando vocati eſſent deſcen-
dentes Cippi Domus ſimpliciter, vel de Cip-
po, aut ex latere Cippi, quia tunc appella-
tione illius per poſterius tamen, & in defectu
omnium Agnatorum venire potuiſſent, non
autem quando mentis acies Teſtatoris fuit, ut
Bona vaderent ad Maſculos deſcendentes
Maſculos in perpetuum, & ad Cippum ſuæ
Domus, quia in hoc caſu Maſculi Cognati
16 appellatione Cippi venire nequeunt maxi-
me, ut in hypotheſi ad excluſionem Agnato-
rum ut ita diſtinguendo procedit *Rota in lau-
datis dec. 518. n. 9. par. 4. to. 1. rec. & dec. 294.
n. 2. & ſeqq. par. 6. Rot. in Sutrina immiſſ. ſu-
per fideicom. 19. Apr. 1709. §. Purificatio cor.
R̃mo Molines.*

In idem quoque conſpirante quod Teſtator
poſt deficientiam omnium deſcendentium
maſculorum præfati Franciſci Mariæ ejus filii
ſubſtituit Andream ſuum fratrem germanum,
& Joannem Baptiſtam ejus filium una cum
omnibus eorum deſcendentibus maſculis ſub
ea conditione - *dummodo tamen d. D. An-
dreas ita diſponat in eius ultima voluntate, &
ſubſtitutionem faciat ad favorem Franciſci Ma-
riæ filii, & deſcendentium, ut ſupra in infini-
tum, & dummodo perſeveret in dicta diſpoſitio-
ne, & Teſtamento facto ſub hac præſenti die
manu mei Notarii* - prout in eo perſeveravit,
ſi ergo appellatione dd. deſcendentium ma-
ſculorum, & Cippi Domus venirent maſcu-
li ex fæminis iſti nedum ſtarent in excluſio-
nem d. Andreæ fratris, & nepotum, quod
valde abſonum videretur, ſed quod magis
eſſet in excluſionem proprii filii, qui vigore
d. Teſtamenti Andreæ ſuccedere debebat di-
ctis deſcendentibus maſculis deficientibus,
ſicuti ergo captu impoſſibile videtur, quod
Teſtator anteferre voluerit maſculos cogna-
tos proprio filio ita concludere neceſſe eſt,
quod appellatione deſcendentium maſculo-
rum promiſcue adhibito in utroque contem-
poraneo Teſtamento Andreæ, & Hieronymi
compræhenſi ſolummodo fuerint deſcenden-
tes Agnati, ut in iſtorum defectum locum
haberent filii dd. Teſtatorum, ne alioquin
contra naturæ votum Parentum naturale ſtu-
dium directum dicamus in remotiſſimos Co-
17 gnatos propriis Filiis, & Nepotibus agnatis
poſthabitis abſurdum quidem omni poſſibili
interpretatione vitandum, quemadmodum
advertunt *Simon. de Prat. de interpret. ult.
volunt. lib. 3. interpr. 3. dub. 1. ſolut. 11. n. 54.
& ſeq. Fuſar. con. 192. n. 29. Mell. obſerv. 195.
n. 9. Rot. dec. 138. n. 10. cor. Emerix Iun. & in
Bononien. fideicom. de Vrſis 10. Maii 1709. §.
Quibus ita Conſtabilitis cor. R̃mo Aldrovando,
& in Ravennaten fideic. Julii Camilli de Ab-
bioſis 7. Aprilis 1710. §. Conſlito cor. R.P.D.
meo Criſpo.*

Tam igitur vigore præd. ſubſtitutionis,
quam ex omnibus aliis ſupraexpoſitis ratio-
num momentis, neque ad fideicommiſſum
Ioannis Baptiſtæ, nec ad illud Hieronymi
Pecci Comitem Vbaldum de Benis in con-
curſu Joannis Baptiſtæ, & Andreæ Juniorum
de Peccis fuiſſe vocatum reſolutum fuit utra-
que parte audita.

EUGUBINA BONORUM SUPER FRUCTIBUS.

Veneris 25. Junii 1717.

ARGUMENTO

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Fructus a die motæ Litis reſtitui debent.*
2 *Pro ſolutione debitorum eroganda ſunt bona
tantum ipſius debitoris non vero aliorum,
alias debetur reintegratio; & n. 4 ubi con-
trariis reſpondet.*
3 *Poſſidens non obſtante ejus voluntaria abdica-
tione pro continuo detentore habetur.*

DECISIO DCCCXX.

POſt varias in hac Cauſa reſolutiones, in
eum tandem ſenſum DD. convenerant,
quod exequenda forent mandata ad inſtan-
tiam Comitis a Porta relaxata contra Bona-
tum

tum hæreditaria Annæ, tum propria Sororum de Galeazzis ſub eo tamen modo, quod pro Prædio *di Villanova* pendente lite Liviæ Ottonæ ab Anna extradito, mandata exequenda forent adverſus ejus Bona hæreditaria tantum, ut ex Deciſione R. P. D. mei Lancettæ edita ſub die 23. Martii anni proxime elapſi, in cujus ſequelam Cauſa per viam Decreti executionem obtinuit; Et licet ſuccumbentes ad Signaturam Juſtitiæ provocaverint, atque ab ea reportaverint Commiſſionem mihi directam cum clauſula = *Alteri qui ad legitimam* = Domini hodie per Me interrogati = *ad legitimam procedendum eſſe cenſuerunt*.

Placuit ſiquidem denuo fundamentum, quod dum Anna, & Sorores de Galeazzis Bona detinuerat, quibus Comes a Porta indebite prius ſpoliatus extiterat pro integralitate reintegrationis eidem debitæ, ultra dimiſſionem Bonorum jam per Rem Iudicatam decretam, & executam cogi deberent ad
1 plene reddendos fructus adhuc poſt motam litem perceptos, ad frequenter deciſa per *Rotam*, & ſignanter *in recen. deciſ.250.n. 1. part. 17., in Interamnen. ſpolii 15. Iunii 1711. §. Iniuſtitia cor. Rmo Aldrovando Hiſpaniarum Nuncio* cum aliis *in dict. dec. R. P. D. Lancetta §. Ratio*.

Quinimmo, neque hodie excipiebatur amplius a Reis conventis, quod injuſta eſſet condemnatio pro fructibus perceptis, vel quod eorumdem taxatio ultra legitimam metam extitiſſe præſcripta, ſolumque inſiſtebatur, quod pro dicto Prædio *di Villa nova* condemnari nequiverit Anna, quia illud non poſſedit, ſed Livia Ottona, cui ipſa ex cauſa dotis Creditrici illud in ſolutum conceſſerat; Quo vero ad Sorores de Galeazzis, quod earum debitum compenſatum evaſerit cum fructibus retractis a Bonis liberis expoliantis una ſimul cum fideicommiſſariis a Comite Ardicino vindicatis.

Verum, reſpectu Annæ, iterum arriſit, quod ob actualem pendentiam præſentis litis, de qua etiam meminerat in dicta datione in ſolutum in Liviam Ottonam collata, prædicta Anna perſpicue verſabatur in mala fide; Unde non poterat etiam prætextu ſolvendi debita quantumvis privilegiata ſui Auctoris diſtractum facere de Bonis, quæ ad ipſum Auctorem non pertinebant in præjudicium veri Domini, ſed debebat ad hunc effectum erogare Bona ipſius debitoris, & ſi in hoc defecit, juſtum videtur, quod ipſa, quæ cauſam damni præſtavit, damnum reparare teneatur, non autem illud convertere in præjudicium Domini, quinimo acriter tunc inſiſtebat pro omnimoda repetitio-
2 ne ſuorum Bonorum, & ſe undequaque ſolertiſſimum exhibebat pro quacumque jactura vitanda, ut in durioribus terminis reſolutum fuit coram *Achil. de Graſſ. dec. 20. tit. de reſtit. ſpol., Rota apud Poſth. de ſubhaſt. dec. 188. n. 9., in Romana Vineæ 16. Decembris 1705. §. Quo vero & ſeqq., & 15. Junii 1706. §. Non obſtante coram Emo Scotto*, & firmant præcedentes Deciſiones 21. Maii 1715. §. *Prout quoque*, & 23. Martii 1716. §. *Prout &c. cum §. finali*.

Eo autem libentius, quia neque ullum damnum Annæ irrogatur propter hujuſmodi condemnationem, quia jam æquivalens conſecuta fuit ſuper Bonis hæreditariis Debitoris, quæ ſibi injuſte retinuerat, quando ea potius in ſolutum Liviæ Creditrici relaxare debuiſſet, unde ne in ejus libito fuiſſe dicatur conditionem aliorum deteriorem efficere, & ſuper aliorum jactura de emolumento triumphare, jure merito ſancitum eſt, quod poſſidens, non obſtante ejus volunta-
3 ria abdicatione, pro continuo detentore habeatur, juxta doctrinam *Caſtren. in l. certa C. ut in poſſeſſ. legat., Afflict. dec. 396. num. 9. Sperell. deciſ. 7. n. 16., Rota deciſ. 392 n. 38., & 39. part. 5. recen., & inter meas impreſſas dec. 79. n. 16.*

Neque hæc ſententia deſtrui potuit ex deductis per *Achill. de Graſſ. de reſt. ſpol. dec. 21. coram Puteo, dec. 197. n. 7. lib. 3.*, quos refert, & ſequitur *Mart. de clauſ. lib. 1. clauſ. 24. n. 3.*,
3 Siquidem hujuſmodi deciſiones fuerunt antiquatæ, ut videre eſt *in deciſ. 392. per tot., & ſignanter dicto n. 38. par. 5. recen.*, & optima quidem ratione, nam obligatio reſtituendi fructus non tantum oritur propter poſſeſſionem, quam naturaliter, & per veritatem non retinet, qui dolo deſiit poſſidere, in quo fundantur præcipue præallegatæ deciſiones, ſed ex eo, quod per voluntariam diſtractionem recipere præjudicium non debet Dominus, ſeu Creditor, quo minus ſui crediti ſatisfactionem conſequatur a Poſſeſſore.

Extra autem difficultatem, quia Anna in aſſignatione dicti Prædii *di Villa nova* ſibi expreſſe cavit, quod per Liviam Ottonam reſtitui ſibi deberent omnes fructus percepti Prædii, quatenus Sac. Rota annullaſſet dictam ſpoliativam poſſeſſionem; atque ad fructuum reſtitutionem ſe condemnaſſet, quamobrem ex hoc ad evidentiam infertur, quod Anna non ſolum propriam obligationem agnoverit, verum quod ſe in eo caſu conſtituerit unicam Dominam fructuum percipiendorum, unde ad eam ſolumodo recurrendum foret pro obtinenda illorum reintegratione.

Faciliori autem greſſu proceſſerunt DD. ad confirmandam condemnationem Sororum de Galeazzis, non obſtante oppoſita compenſatione fundata in poſſeſſione Bonorum liberorum ſpoliantis, quæ aſſerebatur capta a Comite Ardicino, numquam enim de hujuſmodi aſſumpto poſſeſſionis Bonorum libe-

liberorum doctum fuit, proinde, ex non juſtificata exceptione adverſus actionem optime juſtificatam nil poterat ad eorum favorem decerni.

Et ita &c. Utraque &c.

MELEVITANA FIDEICOMMISSORUM.
Veneris 25. *Junii* 1717.

ARGUMENTUM.
Brevitatis gratia omittitur.

SUMMARIUM.

1 Filiæ, & Nepotes *veniunt ſub generica denominatione* Deſcendentium.

2 *Fideicommiſſa per contractum donationis conſtabilita in præjudicium compræhenſorum in iis revocari amplius nequeunt.*

3 *Filii in conditione poſiti licet de Jure non cenſeantur diſpoſitive vocati, limitatur tamen ſtantibus conjecturis.*

4 *Legitimæ ſupplementum ſemper peti poteſt a filio, uſque quo illi legitima plene ſoluta non fuit.*

Idque procedit etſi Pater filio legitimam pro omni, & toto eo reliquerit, & de ratione num. 5.

DECISIO DCCCXXI.

ETſi poſt plenariam executionem rei judicatæ emanatæ in Tribunali SS. Inquiſitionis contra Marcellum Torrenſem Canonizatoriæ favore illorum de Bonavia, & Conſtantiæ Torrenſii geminorum fideicommiſſorum tam ab Iſabella Caſſia, quam a Marghérita Muſcat ordinatorum, Baro Teſtaferrata, aliique Creditores ipſius Marcelli opportuno medio reſtitutionis in integrum ab eodem Tribunali obtentæ illam ad trutinam revocare minime reformitarunt cum Voto noſtri Sacri Auditorii, cum quo procedere debebat bonæ mem. R. P. D. Silvius de Cavaleriis, cui Cauſa commiſſa extitit tamquam uni ex Conſultoribus ejuſdem Sac. Inquiſitionis, attamen congruo uſque ſub die 22. Junii 1714. propoſito dubio Commiſſioni conformi per Eminen. Scottum tunc temporis Sacr. Tribunalis Emeritiſſimum Pro-Decanum negativum prodiit reſponſum confirmatorium illius rei judicatæ, quæ in prælaudata Congreg. emanaverat, & quæ poſtmodum ſub die 8. Aprilis 1716. confirmationis robur obtinuit, ita ut ad formam dictarum reſolutionum decretaCauſæ expeditione ex traditum fuerit Rotale Votum, quo producto coram eodem R.P. D. Silvio de Cavaleriis per eum ad ejus tenorem pronunciatum fuit pro Canonizatione ejuſdem rei judicatæ.

Non acquieſcentibus præfatis multiplicibus reſolutionibus prælaudato Barone, aliiſque Creditoribus præcenſiti Marcelli ulteriorem Cauſæ appellationem cum clauſula *Parito Iudicato* ab eodem Tribunali reportarunt cum ſolito Voto noſtri Tribunalis, ad cujus normam ſubſcripto, ac propoſito in hodierna Audientia congruo dubio - *An conſtaret de totali rei judicatæ* - non informantibus prædictis Creditoribus diu per me expectatis affirmative Domini reſpondere non hæſitarunt.

Iterum namque placuerunt Dominis egregia Deciſionum fundamenta in hac eadem Cauſa coram prælaudato Eminen. Scotto emanatarum, in quibus uſque ad evidentiam oſtenditur Juſtitia dd. ſententiarum, extra Rotam latarum, & concedentium immiſſionem Conſtantiæ, aliiſque Actoribus vigore dicti duplicis fideicommiſſi, alterius videlicet ordinati ab Iſabella eorum Avia, & Ugolino in tabulis nuptialibus, & alterius in alio ſimili actu, & methodo a Fabritio Torrenſe, ex ſecundis nuptiis filio prædicto Iſabellæ cum Margarita Muſcat ejus conjuge conditi; Quia quoad primum illorum vocatio manifeſte emergebat ex illis verbis in dictis tabulis nuptialibus appoſitis, quod omnia, & ſingula bona ipſius *ſponſæ*, & *ſuorum Filiorum*, & *liberorum legitimorum naturalium*, *Nepotum*, & *Pronepotum*, *Poſterorum legitimorum per directam lineam legitime deſcendentium uſque ad infinitum*: eſſe deberent, unde quemadmodum præfata verba tempus perpetuum, & ſucceſſivum reſ-
1 piciunt, & complectuntur univerſam ipſorum deſcendentiam ita ambigi non valet, quin veniant Filiæ, & Nepotes in d. deſcendentia compræhenſi imo litteraliter vocati ad *Tex. l. cum ita* §. *In Fideicommiſſo num.* 4. *ff. de legat.* 2., & 1. *unum ex familia* §. *fin. ff. eodem.*

Agnoſcentes defenſores Creditorum increticabilem vocationem præfatorum Actorum in anteactis Cauſæ propoſitionibus ſemper recurſum habuerunt ad Ancoram Sacram illius revocationis ex eo elicitæ, quod Pater Iſabellæ eidem plenam facultatem tradiderit pro libito, ſuæ voluntatis de d. bonis diſponere, & quod hanc facultatem bene tradiderit hoc ipſo, quod ante eam matrimonium non erat adhuc perfectum, ſed neutrum ex prædd. ſuppoſitis regebat, nec in facto, nec in jure, non in facto, quia perfectio matrimonii ante conceſſionem prælaudatæ facultatis erat undique clara, dum de eadem perfectione conſtabat ex fide Parochi omnibus aliis demonſtrationibus abſoluta præciſive ab ipſo nomine ſponſæ, in quo per eum erratum fuit, & idcirco parum, aut nihil de eadem perfectione dubitatum fuit, quando ad eamdem comprobandam, & ad ſupplendum, & emendandum prædictum errorem in puro nomine tot, & tantæ concurrebant demonſtrationes, quod dubi-

dubitationi locum non relinquebant, ut bene dictum fuit in prærecenſitis deciſionibus & ſigranter in prima ſub §. *Neque iterum & pluribus ſeqq.*

Atque ex hoc facto, & labeſcentia iſtius ſuppoſiti in præceps quoque eruebat, & illud Juris, in quo forſan nil ſanctum, ac pacificum habemus, quod fideicommiſſa per contractum donationis conſtabilita in præjudi-
2 cium compræhenſorum in his revocari amplius non poſſunt, maxime quando agitur de præjudicio inferendo aliis ſucceſſive vocatis, qui de tempore factæ revocationis nati, conceptique non erant, ut bene dixit *Rot. in Alban. n. Donationis* 9. *Mart.* 1711. §. *finali cor. R. P. D. meo Aldrovando* cum aliis collectis in Deciſione, quæ revidetur §. *Quin obſtaret*.

Aſt quando prædicta aliquam involverent prout non involvunt difficultatem ſemper indeclinabilis fuiſſet ea præclara facti circumſtantia, quod prælaudata Iſabella ad ſecundas nuptias tranſeundo cum Antonio Torrenſe eadem omnia numero bona ei tradidit cum eiſdem pactis, & conditionibus, quæ prius in antecedenti dotali Inſtrumento continebantur; Unde ſi præfata Iſabella vice utendi facultate de eis diſponendi omnia pacta, conditiones, & fideicommiſſa in primo antecedenti Inſtrumento contenta emologavit, approbavit, & ratificavit, nemo non videt, quod ſemper ſaltem ex hac ratificatione, & emologatione controverſum fideicommiſſum ſit innegabile, ut probant omnes Cauſæ deciſiones, prima nempe ſub §. *Cæterum*, & *Secunda*, *ſub* §. *Redeunte*.

Et ſic ſtabilita ad d. Fideicommiſſum vocatione actorum faciliori modo bene determinatam fuiſſe eandem vocationem quoad ſecundum Fideicommiſſum Fabritii, & Margaritę conſtabat ex quo in eo poſita fuit in conditione tota earum deſcendentia cum verbis prægnantiſſimis tractum ſucceſſivum temporis denotantibus, & cum de earum deſcendentia ſint moderni Actores negari non valet quod cenſeantur vocati, & quamvis in contrarium ſtet regula, quod filii in conditione poſiti non cenſeantur diſpoſitive vocati ad vulgatam *Gloſſ. in l. Lucius la* 2. *ff. de hæred. inſtit.* nihilominus ea communiter limitatur, quando tot concurrant conjectu-
3 ræ, quæ contrarium Teſtatoris votum patefaciant, quę, & ſi multiplices, & graves in præſenti themate concurrant, de quibus latus ſermo habitus fuit in præteritis Cauſæ deciſionibus, ad quas Domini ſe remiſſive habuerunt, attamen hęc una ſufficiebat, nempe quod poſita eſſet in conditione tota deſcendentia prædicti Fideicommiſſi conditorum, quia in hac una fere, & implicite continentur omnes aliæ, quæ a prædicta Gloſa receſſum ſuaderi valent, quia impoſſibile ſit perſuaderi, quod ipſi totam propriam deſcendentiam in conditione poſuerint cum contemplatione temporis ſucceſſivi, & perpetui, & non ad faciendam deficere conditionem alterius ſubſequentis ſubſtitutionis, & quod proprios deinde deſcendentes diſpoſitive vocare non intellexerint, ut bene reſpondit *Rota in dec.* 979. *n.* 9. *cor. Emerix*.

Hæc, quæ in genere concernebant primam ſententiarum partem, & quæ ſemper a noſtro Sacro Auditorio approbata fuerunt in ordine ad memorata Fideicommiſſa novum quoque plauſum ha-
4 buerunt quoad ea, quæ ſecundam illarum partem ſpectabant, in qua actoribus conceſſa fuit facultas petendi ſupplementum legitimæ adverſus bona paterna, & jure merito, quia uſque dum ea integra ſoluta non fuit ſemper illud a filiis peti poteſt non obſtante, quod Pater pro omni, & toto eo, quod in ejus hæreditate prętendere valuiſſent legatum fecerit, & ab eiſdem filiis acceptatum fuiſſet, quia cum illud cum vulgata Cauthela Soccini relictum haud fuerit,
5 necPater illud ita relinquendo prohibere valebat, nec Filiæ per illius acceptationem ad illud petendum ex peculiari legitimæ privilegio ſibi præjudicium creare potuerunt, ut late videre eſt in *Camerinen. Immiſſ.* 27. *Iunii* 1710. §. *Quandoquidem cor. R. P. D. meo Lanectta*.

Ex prædictis igitur iterum firmata vocatione Actorum, & denuo recognita in ſubſiſtentia veterum objectorum, & innegabili actione petendi ſupplementum legitimæ Domini affirmative, ut ſupra reſponderunt ipſis tantum auditis.

ROMANA LEGATI ACCONCII.

Veneris 25. *Iunii* 1717.

ARGUMENTUM.

Habes ſupra in Deciſione quæ confirmatur.

SVMMARIVM

1 *Legatum a Teſtatore relictum eſt executioni demandandum.*

2 *Hęres Fiduciarius, vel facultatarius libere valet ſuam declarationem explere ſicuti etiam executor Teſtamentarius.*

3 *Executor Teſtamentarius abſens ſi non ſit valde remotus debet interpellari, & judicialibus citationibus laceſſiri ad eius conſilium præſtandum.*

Et quomodo iſta diſtantia ſit commenſuranda n. 4.

Itaut ſi idem executor noluit intervenire, tunc libera facultas in alium executorem tranſivit n. 5.

6 *Inter ſanguine coniunctos magis decet concordia adeo legibus amica.*

7 *Hęres facultatarius libere a Teſtatore relictus non tenetur de iure votum Executorum exquirere pro declaratione, ſed ex mera tantum Vrbanitate.*

8 *Ac-*

Digitized by Google

8 *Acconcium debet eſſe proportionatum menſuræ dotis.*

Et quomodo ſit taxandum n.9.

10 *Declaratio emiſſa ab hærede facultatario in actu ſerio, & proportionato, & ſub iuramento refricari amplius nequit.*

A qua declaratione omnis excluditur exceſſus n.11.

12 *Clauſula taxativa derogare nequit generalitati verborum.*

DECISIO DCCCXXII.

QUemadmodum conſentanee ad voluntatem Ioannis Pauli de Ulcis per Cæciliam eius Vxorem iuxta facultatem in noviſſimo elogio ab eo acceptam declarata fuit ſumma ſcutorum mille pro Acconcio, cuilibet ex tribus filiabus per eum relicto, ita Sacrum Tribunal *ſub die 26 Aprilis currentis anni* Auguſtinum de Ulcis eiuſdem Teſtatoris Nepotem, & ex aſſe hæredem inſtitutum illud in tali ſumma perſolvere renuentem ad eam præſtandam coegit reſpondendo *Legatum deberi in ſumma arbitrata* Aſt cum ad normam commiſſionis noſtro Supremo Auditorio, dudum directæ omnia diſſidia, ſive quodlibet dubium inter has partes definiendum ſit præviis duabus Deciſionibus hinc in hodierna Audientia tali præſcriptæ formæ obſequendo conſueto per me propoſito dubio - *An eſſet ſtandum vel recedendum a deciſis* - ab omnibus Dominis una mecum ſuffragantibus reſponſum accepi pro perſiſtentia *in deciſis*.

Huiuſcemodi enim reſolutioni motivum præbuit clara, & patula voluntas Teſtatoris per Organum dictæ Cæciliæ Uxoris patefacta, quæ ad formam illius arbitrii ſibi a Teſtatore commiſſi acconcium præfatum in dicta ſumma ſcutorum mille determinavit accommodatum non minus eius voluntati, quam omnibus, & quidem peculiaribus huiuſce thematis circumſtantiis, quæ ſicuti unice a Judicantium religione penſandæ ſunt, ita omnem judicii, ſive declarationis irrationabilitatem excluſerunt ad hoc, ut debitæ
1 executioni demandaretur, ex bene firmatis per *Rot. in Romana Augmenti Dotis 22. Iun.* 1701. § *Vindicata validitate coram* R̃mo Molines, quæ eſt in ordine *la 16- penes Modern. Ferrarien. obſerv. practic. legal.*

Abſque eo quod aliquid denuo relevare viſum ſit motivum nullitatis ipſius declarationis in prima hujus Cauſæ propoſitione exageratum, ex eo quia exarata fuerit a memorata Cæcilia ſine conſilio, & participatione R.P.D. de Gambis alterius ex executoribus deſcriptis in Teſtamento prænominati Ioannis Pauli, & in hodierno reſtaurato certamine robuſtiori conatu reaſſumptum ac roboratum quadam ejus epiſtola miſſiva ad Agentem tranſmiſſa, in qua ſuum aſſenſum, & conſilium non eſſe umquam requiſitum claris notis manifeſtavit, quia cum ipſe eſſet abſens, & in ſua Diœceſi ovibus ſibi a Deo commiſſis egregiam operam daret, nullo pacto illius conſilium perquirere tenebatur Cæcilia Uxor facultataria, ſed ne voluntas Teſtatoris in irritum labi contigeret eo poſt-
2 habito tantum opera, & conſilio R.P.D. de Cavaleriis declarationis officium libere valuit adimplere ad literalem *Textus cenſuram in cap. Religioſus 2. §. Sane de Teſtam. in ſexto*, cum aliis laudatis per *Rot. in d. Romana Augmenti Dotis 22. Iunii 1701. §. Nam regula coram R̃mo Molines*, & firmat præcedens deciſio *ſub §. Non attenta*.

Nec præfatæ regulæ limitatio recipi potuit in eo ſolum caſu, in quo alter ex executoribus eſſet abſens in remotis partibus, & extra ſtatum Principatus executionis, ſecus vero ſi ejus abſentia non eſſet remota, & locus ejus reſidentiæ eſſet de dominio, & ditio-
3 ne loci executionis quaſi ſaltem in iſto caſu executor abſens neceſſe ſit interppellari, & judicialibus citationibus laceſſiri ad ejus conſilium præſtandum, juxta doctrinam *Bald. in leg. nulli licere in fin. Cod. de Epiſc., & Cleric.*, *Iaſ. conſ.* 110. *n.16. volum* 1., *Franeb. dec. 622. per tot. Paſſerin. in d. cap. Religioſus nu.* 18.

Quoniam non ſubſiſtit, quod præmiſſæ regulæ limitatio procedat in eo ſolum caſu, quo alter ex executoribus in remotis partibus abſens ſit, & extra ſtatum Principatus executionis, quia hoc poſſet procedere, quando *Text. in dicto cap. Religioſus* dixiſſet *in valde*
4 *remotis Agente*, quod ſolum prædicatur ultra Italiam, & citra Montes ut ait *Text. in cap. nihil* 44. §. *Cæterum de elect.* & diſtinguit *Gloſ. in cap. nullus verb. remotis de tempor. ordinan. in 6.*, aſt non quando ſolum dixit - *Vel in remotis agente* - quod verificatur, vel quando quis moratur extra Provinciam, ubi actus eſt explendus, vel ultra duas dietas, ut bene diſtinguit *Gloſ. in dicto cap. nullus quarto verb. remotis in fin. de temp. ordinan. in 6. Menoch. de arbitr. lib. 2. cap. 40. n. 11.* quo circa cum Reverendiſſimus de Gambis eſſet de tempore laudati arbitrii, vel extra Provinciam actus explendi, vel diſtans ultra duas dietas nullo pacto illius conſenſus videbatur perquirendus ad ſenſum *mox dd. auctoritatum*; Quibus nec contradicunt auctoritates, quę exadverſo obiiciebantur, & ſignanter *Franeb.* (cum aliæ nil firment ad intentum) *deciſ. 622.* quia ibi executor, licet eſſet abſens a Civitate, erat tamen in Provincia, quod non procedit in caſu præſenti, in quo executor abſens, eſt in altera Provincia, nempe Piceni, quæ nihil commune habet cum Provincia Romana, in qua moram trahebat Cęcilia, & alter Executor Teſtamentarius, ut patet ad ſenſum.

Et qua poſita qualificata abſentia, & ſeclu-

ſa neceſſitate perquirendi conſilium ipſius
Reverendiſſimi de Gambis ea conſurgebat
Juris conſequentia, quod tota conſolidata
fuerit poteſtas in altero hic præſente, & di-
ctæ declarationi conſentiente, abſque eo
quod nec illud per epiſtolam foret expeten-
dum, quia ſtatim Iuris miniſterio *libere* om-
5 nimoda executionis facultas in alterum præ-
ſentem pertranſivit, ut bene docent *Franch.
in d. cap. Religioſas* §. *Sane num. 3. de Teſtam.
Curt.* Iun. *conſ. 2. num. 3. Decius conſ. 131. in
princ. lib. 1.*

Non attenta replicatione, quod cum Te-
ſtator præſcripſiſſet Acconcii confectionem;
ſtatim ſecuto ejus obitu, culpa non vacet
Cæcilia, quę pręcepto Teſtatoris non paruit
de dicto tempore, quo erat præſens hic in
Urbe pręlaudatus Reverendiſsimus de Gam-
bis, vel ſaltem quando uti vigilantiſsimus
Paſtor limina Apoſtolorum viſitaturus acceſ-
ſit ad Urbem, quia in primis hæc culpa po-
tius retorqueri animadverſum fuit contra di-
ctum Auguſtinum hæredem, qui hęredita-
rio ære obſtrictus hoc parare Acconcium fa-
vore filiarum Teſtatoris, quas legis, & na-
turæ commune votum ad integram Pater-
nam hæreditatem convocabat, & quæ ob
eius gratiam remanſerunt excluſæ, variis
ſubterfugiis illud amicabiliter pręſtare recu-
ſavit, donec omni concordiæ fruſtrata ſpe in
arenam judiciariam deſcendere obſtrictæ il-
lud petierunt Acconcium, quod ſi non con-
cordia, Matris declaratio liquidavit; Unde
in his terminis procul abeſſe termini, negli-
gentiæ, & culpæ Matris redolentis ſupplan-
tationem præfati Reverendiſſimi de Gambis
viſi ſunt tam in non facta declaratione ſtatim
ſecuto obitu Teſtatoris, quam in ejus acceſ-
ſu ad Vrbem, quando tota mentis acies ipſius
Cæciliæ Matris facultatariæ alio non teten-
6 dit, quam ad eam amicabilem concordiam,
quæ inter tam arcto ſanguinis vinculo con-
junctos decebat, & quæ tam amica legibus
communiter reputatur, ut videre eſt apud
Vrceol. de tranſact. in præm., *Fontanell. dec.
45. n. 22.* & alibi paſſim.

Sed in univerſum ceſſare emicuit omnis
difficultas ponderando dicti Teſtamenti lite-
ram, in quo hoc legati Acconcium deman-
datum fuit cum illis verbis - *E detto Acconcio
dovrà farſi ad arbitrio di detta Signora Cecilia
con conſeglio degl'infraſcritti Eſecutori Teſta-
mentarj*. Igitur ſi libere declarandi facultas
dilectiſſimæ Uxori per Teſtatorem relicta
fuit cum nudo, & puro conſilio dd. Execu-
torum nullo pacto, vi çoactiva illorum con-
ſilium, & aſſenſum exquirere tenebatur, ſed
tantum ex mera Urbanitate, per cujus omiſ-
ſionem, quando etiam ea fuiſſet, prout non
7 fuit voluntaria, declarationis nullitas alle-
gari non valet, ad firmata per *Dec. in leg.
Conſilii non fraudolenti ff. de regul. jur.*, *Carp.
de Executoribus Teſtam. lib. 1. cap. 5. a n. 47.,
& ſeqq. Card. Tuſch. practic. jur. concluſ. litt.
C. concluſ. 770. n. 6. Gratian. diſcept. forenſ.
cap. 522. n. 36.*

Contrariis auctoritatibus procedentibus in
caſu, quo plures ſint dati Executores æque
principales ad terminos, *Text. in cap. ſi duo
de Procurat. in 6.*, non autem quando, ut in
caſu præſenti tota facultas declarandi relicta
fuit Cæciliæ Matri cum puro ſolummodo
Conſilio, & directione RR. PP. DD. de Ca-
valeriis, & de Gambis, qui potius in figura
Conſiliariorum, quam Executorum æque
principalium relicti videntur.

Et ſic a toto genere excluſa nullitate d. de-
clarationis faciliori methodo excluſa fuit il-
lius exceſſivitas, tam attenta Iuris cenſura,
quam peculiaribus hujus facti circumſtantiis
late recenſitis *in præterita Cauſæ deciſione*,
quæ judiciali trutinę in præſenti audientia
ſubiecta fuit; Nam attenta Juris cenſura, &
ſi regula regularum ſit pro congrua quanti-
tate Acconcii determinanda omnes facti cir-
cumſtantias perſpicere, attamen pro illius
determinatione Doctores noſtri non omiſe-
runt aliquam nobis tradere normam, cujus
ductu illam determinaremus, & ſignanter,
8 quod illud debeat eſſe congruum, & propor-
tionatum menſuræ Dotis, ut tradunt relati
per Palm. dec. Lucen. 358. n. 15., 16. & 17.,
& quod ejus taxatio uſque ad tertiam partem
Dotis extendi poſſit, ut firmat *Theſaur. dec.
Pedem. 195. nu. 7., Palm. d. dec. Lucen. 358.
num. 18.*, & de hujus taxę Acconcii obſervan-
tia patet *ex Deciſionibus* noſtri Tribunalis *in
decif. 624. n. 21 coram Coccin.*, *& decif. 1464.
num. 2. coram Seraph. & decif. 41. num. 18.,
& 19. par. 11. recent.* Quamobrem ſi Mater
facultataria non declaravit arbitrium in ſc.
4000., quæ fuiſſet tertia pars Dotis propriis
filiabus a Teſtatore aſſignatę in ſcut. 12. mil.
Sed tantum in ſeptis mille, numquam re-
dargui valet de exceſſu prædicta declaratio,
quæ fuit valde minor taxa legali.

Maxime quia ipſa Cęcilia Mater, & facul-
tataria in actu d. declarationis explendæ faſſa
fuit prædictam declarationem eſſe omnino
conſentaneam voluntati Teſtatoris; Vnde
datum amplius non eſt ejus voluntatem, ſive
declarationem, ita qualificate emiſſam re-
fricari, quando mediante Juris jurandi Re-
10 ligione eam eſſe Teſtatoris voluntati ac-
commodatam declaravit *ad Text. in leg.
Theopompus ff. de Dot. prælegat. Giurb. ad Con-
ſuetud. meſſanen. cap 3. gloſ. 7. part. 1. nu. 80.,
& ſeq.*, *Rot. dec. 100. n. 5. poſt modern. Aſcu-
lan. ad Statut. Vrb.*

Minimum nec in hac parte obicem præ-
ſtante Epiſtola ipſius Reverendiſsimi de Gam-
bis, qui in ea teſtatur dictam ſummam eſſe
exceſsivam, & contra voluntatem Teſtato-
ris, quia in primis tali aſſertioni reſiſtit con-
ſen-

by Google

ſenſus R.P.D. de Cavaleriis d. declarationi, ſive taxationi præſtitus, qui tanquam in eadem navi, & officio executionis a Teſtatore poſitus non valet præſumi minori informatione inſtructus de eo, quod eſſet ipſe Reverendiſſ.de Gambis,ſed ceſſavit omnis difficultas, animadvertendo, quod Teſtator non executoribus, ſed Cæciliæ Uxori ſummam arbitrandam commiſit cum puro, & nudo Conſilio ipſorum Executorum, ut ſupra firmatum fuit; Unde ſi Mater in dicta ſumma illud arbitrata fuit, maxime cum ea declaratione, quod illud ita taxavit - *In eſſecutione della volontà del d. ſuo Marito,a lei, come diſſe ben nota* - veriſimilius eſt illi ſoli eſſe communicatam Teſtatoris voluntatem non autem RR.PP.DD. de Gambis, & Cavaleriis puris Cæciliç facultatariæ Conſiliariis, & cujus propterea declarationi, & laudato arbitrio plene unice deferendum eſſe probant *mox laudatæ auctoritates*.

Præſertim quando in comprobationem juſti, & non exceſſivi arbitrii declarati conſpirant, & Iuris cenſura, ac omnes aliæ extrinſecæ circumſtantiæ, quæ profecto majores, & graviores eſſe non valent, ponderando quod hoc Acconicum detrhai non debet Subſidiario, & extraordinario remedio *Auth. res quæ* contra Bona Fideicommiſſi, nec contra Fratres vigore Patriæ legis poſſeſſores integræ hæreditatis Paternæ ad excluſionem Sororum, ſed ſolum contra Patruelem fruitorem integræ, & opimæ Paternæ hæreditatis contra omne legis, & naturæ votum, & denique ex ſcripta lege Teſtamenti, cujus ſolum ſummæ declaratio relicta fuit in arbitrio Matris; Quibus omnibus idcirco adſtipulantibus circumſtantiis, & Matris declaratione, eo facilius prædicta exceſſivitas excluſa remanſit non ſolum ex prædicto Iuris præſcripto, ſed etiam ex omnibus ſupra espoſitis circumſtantiis, & Voluntate Teſtatoris, qui in omnibus, &
11 per omnia ſe remiſit ad d. Cæciliç Uxoris Voluntatem, & prudentiam, & integritatem, ut *his fere verbis* pro exceſſus excluſione in ſimili caſu alias reſpondit, *Rota in d. Romana augumenti Dotis* 22. *Iunii* 1701. §. *Finali coram R̃mo Molines*.

Quibus denique non adverſantur aliquæ fides extrajudiciales aliquorum Mercatorum, & aliarum Perſonarum, teſtantium de exceſſivitate ejuſdem Acconcii, quia ut perpenſum fuit *in praeced. decif.* §. *Parvipenſis* hæ ſunt fides omnia neceſſaria pro hujuſmodi Acconciis non continentes, ſub cujus generico nomine non ſolum linteamina, de quibus obloquuntur præfatç fides, ſed etiam veſtes, apparatus, jocalia, gemmæ, & alia hujus generis ſuppelectilia comprehenduntur, ut probat *praecedens Dec. ſub d.*§.*Parvipenſis circa medium*; Et quç hodie nullatenus ſubverti valuit ex ea nova animadverſione, quod cum Teſtator reliquerit eiſdem filiabus unum Margaritarum monile, & annulum pro qualibet appellatione Acconcii, gemmæ, jocalia ex veriſimili Teſtatoris voluntate comprehendi nequeant, quia cum eaſdem gemmas Teſtator reliquerit eiſdem propriis filiabus nulla propria dementia, ab ejus hæreditate excluſis per illud verbum - *Comanda parimente*, - quod proprie ſonat in ampliationem præcedentis legati per d. contrariam intelligentiam non debet accipi in ſenſu illius reſtrictionem importante; ſed in ſenſu ampliativo non ſolum juxta propriam illius indolem, & quiddita-
12 tem, ſed etiam ex eo Iuris principio, quod ſpecialitas dd. gemmarum abſque ulla clauſula taxativa derogare non valet generalitati aliarum ſub præcedenti Capitulo venientium appellatione Acconcii, ut firmant *Vrecol.conſ. forenſ.* 99. *n.* 16., *Rot. in Balneoregien.Pecuniaria* 8. *Iunii* 1711. §. *Et ob eandem coram R̃mo Molines*.

Et ita firmata validitate, & juſtitia præfatæ declarationis utraque parte Informante reſolutum fuit.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, ET DOTIUM, SUPER RESERVATIS ANNÆ STROZZIÆ.

Lunæ 28. *Junii* 1717.

ARGUMENTO

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Dos in ſubſidium detrahi debet ex bonis fideicommiſſariis*.

2 *Solutio ſemper facta præſumitur de bonis propriis*.

3 *Creditum liquidum retardari nequit exceptione nibui turbidit, & illiquidus*.

DECISIO DCCCXXIII.

Semel, atque iterum deciſum extitit per Sacrum Tribunal inter Credita competen. Montiſtis, ſuper fideicommiſſo Cornelii ex Perſona aliorum Monti Bentivolo obligatorum connumeranda eſſe ſcuta 7024. pro tot Mobilibus, & Iocalibus Dotalibus Annç Strozzæ Uxoris Cornelii Junioris de Bentivolis receptis ab Entio Patre, ac ab illo reſtituendis Hypolito, & Ferranti filiis prædictæ Annæ, ac Monti obligatis, ut ex *Deciſione coram Eminentiſſimo Priolo edita ſub die* 2. *Maii* 1712., *& coram me ſub die* 12. *Iunii ſuperioris Anni*, quæ cum in hodierna Audientia ad novum Examen fuerit revocata ob ejus omnimodam ſubſiſtentiam nova favorabili reſolutione extitit confirmata cum Dubio per me propoſito - *An ſit ſtandum, vel recedendum a Deciſis* - Reſponderunt

runt Domini, *ſtandum eſſe in Deciſis*.

Subſiſtebant ſiquidem reſolutionum fundamenta hoc ipſo, quod nulla orta fuit difficoltas ſuper traditione, & quantitate dictorum mobilium facta Entio Patri ſponſi, com pactione reſtituendi valorem juxta tonc factam æſtimationem, & proinde his concorrentibus extremis, & incontroverſa deficientia bonorum liberorum Entii ejuſdem ſummæ debitoris plana videbatur via ſubſidiario, & extraordinario remedio *anthentica res quæ*, ex Bonis fideimiſſi aſcendentalis Cornelii Senioris illa
1 conſequendi per Montiſtas jura filiorum creditorum habentes, ut late dictum fuit in *Romana Immiſſionis* 13. *Novembris* 1709. *in principio*, & *ſequentibus coram Reverendiſſimo Aldrovondo*.

Abſque eo quod præfata actio interverti potuerit, ex quo Entius foret creditor majoris ſummæ nempe ſcotorum 12. mil ſolutorum Marchioni Taſſono pro dicta Anna, quia prędictæ ſummæ nulla alia ſolutio probabatur quam ſcutorum 3800. in aliis Jocalibus pariter pertinen. ad prædictam Annam Strozziam, reſiduum vero nullibi probabatur ſolutum, niſi ex lapſu temporis, qui ſolus, vel ſufficiens non erat ad dictam reſidualem ſolutionem pręſumendam maxime ad effectum compenſandi creditum undique clarum, & omnibus numeris abſolutum, vel una cum præſumptione ipſius ſolutionis debebat etiam ſecumducere alteram, quod expleta fuiſſet cum aliis Bonis ipſius Annæ,
2 quemadmodum ex ejus Bonis prędicta alia ſcuta 3800. perſoluta fuere, ut alias reſpondit *Rot. in Romana Annuæ præſtationis*, & *cenſus ſuper ſtatu paſſivo* 1. *Februarii* 1712. §. *Deficit cor. Emo Priolo*.

Potiſſime quia etiamſi per malam hypoteſim Entius ea ſolviſſet de proprio, adhuc ſemper in ejus manibus tantom de Patrimonio Annæ eſt, ot longe abſorbeat eam ſummam reſidualem ſcutorum 8200., quam ſolvere valuiſſet Marchioni Taſſono, & cum qua prætenditur fieri præfata compenſatio. Habet enim in manibus omnia alia Iocalia, & ſemoventia inæſtimata, quorum valor, licet adhuc non ſit liquidus, nihilominus ſimplex lectura deſcriptionis connotat excedere quantitatem prędictam, & ultra prælaudata mobilia inęſtimata probabatur quoque Entium imburſaſſe pretiom diverſorum ſtabilium ejuſdem Annæ per ipſum diſtractorum, & per quorum diſtractionem eſt effectus debitor ejuſdem Annæ, onde nullo pacto hujus ſummæ ſolutio hoc credito, ſive his exceptionibus non ſolum turbi-
3 dis, ſed in ſubſiſtentibus retardari valebat, ut aliis adductis dixit *Rot. in Sabinen. cenſus* 3. *Iulii* 1711. §. *Etenim cor. Emo Priolo*.

Non attenta reſponſione, quod Bona per Entium diſtracta, & alienata fuerint cum conſenſu ipſius Annæ quia tale quid poſſe allegari dumtaxat reſpectu bonorum in vocabulo *le Salvodecbe*, pro comperto habitum fuit, pro quorum tamen pretio reſervavit dicta Anna ſibi Iura conſequendi tantumdem ab eodem Entio, non vero quoad cætera Bona *Silvæ*, & *Criſpini*, pro quibus prænarrata Mulier nullum ſuum accomodavit conſenſum, & propterea pro prædictis ſemper remanſit Creditrix pretii retracti principaliter, & primario contra Entium diſtrahentem, ſubſidiarie vero contra Bona fideicommiſſi ex prælaodato Privilegio authenticæ *res quæ* C. *com. de leg*.

Neotiquam demum adverſante, quod hodie quæſtio non ſit, nec eſſe poſſit nec de ſtabilibus prædictis, nec de mobilibus inęſtimatis, ac ſemoventibus, ſed dumtaxat de mobilibus æſtimatis, quia in primis ſemper ſubſiſtit, quod hujus ſummæ ſolutio remorari hodie non valeat ſub prætextu, & colore dictæ majoris ſummæ pro Anna ab Entio perſolutæ Marchionis Taſſono, tum quia de ea niſi præſumptive docetur, tum quia hæc præſumptio quando debeat favere Dominis de Bentivolis, debet etiam favere Montiſtis illam præſumendo expletam cum pecuniis ejuſdem Annæ, quemadmodum expleta fuit dicta rata ſcut. 3800., ex auctoritatibus ſuperibus adductis, ſed removetur omnis difficultas ponderando, quod, & ſi in linea actionis præmovendæ per Montiſtas ſuper hujuſmodi mobilibus inæſtimatis, hæc petitio exaudienda non foret donec relatio Periti jam electi in lucem prodita non eſſet, attamen in linea tantum exceptionis adverſus dictam compenſationem per pręfatos Dominos de Bentivolis oppoſitam benignas Dominorum Aures promerebatur etiam in pręſenti quia omnino illiquidum in genere reddebat creditum illud, quod quando etiam de propriis pecuniis Entii extinctum probatum fuiſſet, quod probatum minime fuit ſemper turbidum ex prædictis remanebat non aptum illius prætenſę compenſationis cum credito undique claro, & perfectiſſimo probationum genere, otpote per publicum Inſtrumentum comprobato, ut bene etiam dictum fuit in præcedenti mea *Deciſione ſub* §. *Ratio ad quam Domini in omnibus*, & per omnia ſe relative, & approbative in cœteris habuerunt.

Et ita otraque Parte Informante reſolutum fuit.

ROMANA LOCORUM MONTIUM QUOAD RESERVATA

Lunæ 28. Iunii 1717.

ARGUMENTUM.

Nullum onus, nullumque gravamen Pater imponi poteſt ſuper legitima, & ſuper dote in illius locum ſubingreſſæ, nec minus ſuper illarum ſupplemento; Quinimo acceptatio oneris filiis non præjudicat, & de ratione; Et ex quibus hujuſmodi acceptatio, vel repudiatio arguatur.

SUMMARIUM

1 *Voluntas Teſtatoris ex defectu voluntatis vacua remanet.*
2 *Filia primum ſuccedendi gradum obtinens redacta eſt ad conditionem filiæ.*
3 *Dos a Teſtatore relictæ filiæ imputandæ in legitimam in illius locum ſuccedit.*
Nec ſuper ea ullum fideicommiſſi vinculum apponi poteſt, n.4.
5 *Super legitima nullum apponi poteſt vinculum, ſed liberè tranſit in legitimarium.*
Nec legitimario præiudicat oneris acceptatio ſuper ea, n.6.
Idque procedit etiam in ſupplemento, n.8.
7 *Verba* - per ragione d'iſtitutione, ed in ogn' altro miglior modo: *a Teſtatore prolata in aſſignanda dote, vel legitima quid importent.*
9 *Fideicommiſſum conſtitui poteſt in bonis propriis legantis, non vero Legatarii.*
10 *In iis quæ habent onus, & gravamen admixtum actus negativi non approbationis involvere dicuntur poſitivam reprobationem*, & n. ſeq.
11 *Repudiatio ſemper oriri dicitur ex actu incompatibili cum illius acceptatione*, & n.13.
12 *Ex petitione omnis ſententia dubia, & ſuboſcura declaratur.*
14 *Actus reducì ſemper debet ad utilem intellectum agentium.*

DECISIO DCCCXXIV.

Deludendum Judicium, quod uſque de an. 1707., coram Eminentiſſimo Priolo contra DD. Sorores de Sanctinellis filias, & hæredes clar. mem. Duciſſæ Mariæ Aldobrandinæ, ex perſona, & Iuribus recolendæ memoriæ Iulii Principis Sabelli intentaverant illius Creditores pro obtinenda immiſſione vigore pacti redimendi ad illius bona hæreditaria pro intranti quantitate illorum Locorum Montium in Tertios diſtractorum provenientium ex ſumma ſcutorum 33.mil. in executionem Sententiæ claræ memoriæ Cardinalis Cherubini perſolutorum Catharinæ Uxori eiuſdem Principis, a qua ipſe cauſam mediatam habebat in compotum Dotis illi debitæ in univerſo Patrimonio Domus Aldobrandinæ, quæ poſtmodum de conſenſu præfati Iulii in præfatam Mariam deleto vinculo pacti redimendi, illoque translato ſuper omnibus bonis propriis eiuſdem Duciſſæ Mariæ tranſiverant, eædem Sorores autbumantes tam præfata Loca Montium alienata, quam reliqua comparata ex prædictis ſcutis 33. mil. proveniſſe ex Legatis Olimpiæ Senioris, & Cardinalis Hyppoliti Aldobrandini ſuis Neptibus relictis, & proinde eſſe obnoxia fideicommiſſis ſuper eiſdem Legatis ordinatis, favore filiorum, & deſcendentium earundem immiſſionem per viam reconventionis petierunt ad reliqua prædicta Loca ſuperextantia per ipſos Creditores poſſeſſa, & ſimul mandatum pro pretio alienatorum adverſus hæreditatem prædicti Principis Julii, propoſitoque ab R. P. D. meo Aldrovando ſub die prima Julii 1712. congruo dubio - *An, & cuius favore conſtet de fideicommiſſo, ſeu fideicommiſſis, ita ut ſit danda Immiſſio, an, & contra quem ſit relaxandum mandatum pro reſtitutione pecuniæ, & pro qua ſumma* - licet inſpecta nuda, & ſimplici voluntate Teſtatricis, S. Tribunal non dubitaverit reſpondere - *conſtare de fideicommiſſis*.

Nihilominus cum in dubium uſque tunc revocata fuerit poteſtas eiuſdem Teſtatricis, ex quo gravare non poſſet onere dicti fideicommiſſi præfatum Legatum in cauſam Dotium debitum, eoque fortius hæſitatum fuerit de eorundem Legatorum acceptatione, utpote excluſa ex deciſionibus editis favore Creditorum de dicto anno 1707. coram Eminentiſſimo Priolo, ideo quoad alteram dubii partem dilata reſolutione demandatum fuit, - *ut cauſa reproponeretur cum facultate revidendi dictam deciſionem Eminentiſſimi Prioli* - Quapropter cum pars huius Cauſæ accuratiori trutinę reſervata fuerit per me in hodierna Audientia propoſita ſub opportuno dubio, *An danda eſſet Immiſſio ad Loca Montium, & pro Locis deficientibus ſit relaxandum mandatum* - Dominorum ſenſus fuit in omnibus negativus.

Ratio autem ita reſpondendi potiſſime ſtetit in eo, quod licet voluntas Olimpiæ Senior. de Aldobrandinis fideicommittendi, & gravandi vinculo fideicommiſſi prædicta Legata tam Duciſſæ Mariæ in ſcut. 50. mil., quam Catharinæ in ſcut. 40. mil. in ſuis Tabulis Teſtamentariis, ſub certis tamen conditionibus relicta - *Per ragione di iſtitutione, & in ogn' altro miglior modo, non volendo, che poſſino pretendere altro nella mia Eredità* - Cui conſona fuit, & uniformis ſubſequens diſpoſitio Cardinalis Hyppoliti, qui prædictum Legatum in aliis ſcutis 20. mil. pro qualibet ad eorum favorem ſub eiſdem pactis, & conditionibus auxit, ſit indubia, & hodie ſupponenda, attamen illa inſuſtentabilis, & inexequibilis viſa fuit ex poteſtatis defectu in ipſa

1 ipſa Fideicommittente, ſine qua ſimplex,
& nuda voluntas effectu vacua, & evanida
remanet, ad *Text. in leg. noli adire ff. de acquiren. hæredit. & leg. Pater Severinam ff. de condit., & demonſtrat.*

Et profecto, quod ex poteſtatis defectu
ſubſiſtere minime poſſit fideicommiſſum
prędictum per clar. me. Olimpiam Seniorem
ordinatum ſuper dicto Legato Dotis relicto
Duciſſę Catharinæ, ex illius filio prædefuncto Nepti, evidens reddebatur ex eo, quod
cum ob pręmorientiam Petri Patris prędicta
Duciſſa Catharina primum ſuccedendi gradum occupaſſet, & redacta foret ad condi-
2 tionem filiæ ex optimo *Text. in §. ſed in conditione §. Nepotes ff. de hæred. inſtit.*; Inde
exoriebatur, ut cum particulari titulo Legati Dotem eidem reliquerit in legitimam im-
3 putandam, ac proinde in illius Locum ſuccedentem *leg. quoniam novella* Cod. de *inoffic. Teſtam. Bald. in leg. omnimodo §. fin. Cod. eodem*, cum aliis adductis per *Rot. dec. 352. n. 6. cor. Cerro*, nullam ſuper eodem Legato ſortem legitimæ ſortiente apponere valebat
4 vinculum fideicommiſſi, ad *Text. expreſſ. in leg. quoniam in prioribus* Cod. de *inoffic. Teſtam.*, quem unanimiter ſequuntur *Merlin. de legit. lib. 3. tit. primo qu. 1. n. 2. & ſeq. Rot. dec. 100. n. 7. par. 16. recent.* cum aliis cumulatis per *Conſtant. ad Stat. Vrb. annotat. 35. art. 6. nu. 95., & in Firmana* Immiſſ. 4. *Maiè 1705. §. Inter cætera cor. me.*

Ea enim eſt quidditas, & natura legitimæ,
ſive Dotis in eius Locum ſuccedentis, ut rejectis quibuſcumque vinculis, oneribus, &
conditionibus, utpote gladio Legis abſciſſis
libere tranſeat in legitimarium, abſque eo,
quod nullum ex vinculis, & conditionibus
5 extrinſecus, & ex hominis miniſterio appoſitis ſervari teneatur, quemadmodum firmant *Burſatt. conſil. 249. n. 19. Card. de Luc. de Dot. diſcurſ. 9. n. 7. & 8., Conſtantin. dicta annotat. 35. n. 103. 107. & in adnotat. ad cap. 130. n. 80. 81. & ſeq., & Rot. dec. 11. n. 2. 3. & 4. & deciſ. 70. n. 1. & 2. par. 19. rec. & in Æſina, ſeu Maceraten. Dotis ſuper reſervatis 17. Martii 1710. §. Sed quatenus coram Reverendiſſimo Molines Generali Hyſpaniarum Inquiſitore*, & hoc in modum, ut neque per
ſimplicem acceptationem Legati citra expreſſam, & explicitam acceptationem ipſius
oneris ſibi præjudicet, ex quo cum Miniſterio, & gladio legis, quæ citius operatur,
quam homo uſque ab initio gravamen abſciſſum intelligatur qualibet ſubſequens
6 acceptatio Legati ſupervenire dicitur deleto
jam per Legem, & abſciſſo gravamine, ut
per Doctrinam *Bald. in leg. 1. n. 3. Cod. de bonis auctor. iud. poſsid.*, ſenſerunt *Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. qu. 8. n. 43. Rot. cor. Celſ. dec. 89. n. 12., coram Bich. dec. 88. n. 18., & dec. 100. nu. 16. par. 16. recent. & ad ornat., Card. de Luc. ſuper. mater. de Teſtam. dec. 49. n. 7. & ſeq. & dec. 50. n. 2. & in dicta Æſina, ſeu Maceraten. Dotis §. Nullatenus.*

Abſque eo quod obſtare potuerit, quod
controverſum Legatum aſſumere nequaquam valuerit Vires legitimæ, ex quo reſpectu Legantis nulla urgeret neceſſitas prædictæ dotationis, quam ipſa ex bonis dumtaxat aſcendentalibus Domus Aldobrandinæ, conſequi debebat, quia quidquid ſit de
7 hoc, dum prædicta Olimpia Avia in Teſtamento reliquit Legatum Dotis = *per ragione d'Inſtituzione, & in ogn' altro miglior modo* =
quemadmodum virtute, & potentia dictorum verborum ſuam Neptem ad Iura ſuitatis reſtituiſſe cenſetur, & abhorruiſſe ab
excluſione ſtatutaria, ita ei relinquendo
Legatum honorabili titulo Inſtitutionis, &
omni meliori modo, non potuit illud relinquere, niſi titulo, & loco legitimæ, &
propterea nullo vinculo, aut intrinſeco
onere gravatum, ut in puncto reſpondendo
objecto probant *Conſtant. dicta annotat. 39. art. 2. n. 72., & 75.*, & in individuo firmavit
Rot. dec. 629. n. 20. cor. Emerix Iun. dec. 100. n. 12. 13., & ſeq. part. 16. recent., & in Romana Legati, *ſeu Legitimæ 28. Februarii 1695. coram* Emo *Scotto, quæ eſt deciſ. 135. poſt eundem Conſtantin.*

Et quamvis eadem militaret ratio in illius augumento, ſeu extenſione facta a Cardinali Hyppolito per relationem ad Teſtamentum Principiſſæ Olimpiæ Senioris, quia
tamquam effectum unicum Legatum, ex
8 ipſa relatione, & deſtinatione Legantis,
idem prorſus expoſceret Iudicium, ut proxime ad rem docuerunt *Dec. conſil. 462., & 497. per tot., Rot. dec. 682. n. 4., verſ. quia tunc part. 2. rec., & dec. 857. n. 6. coram Dunozett. Iun., & deciſ. 118. n. 13. par. 11. rec.*:
Nihilominus omnis difficultas ceſſavit, ex
facto, quia, quod Duciſſa Catharina aliquid recipiſſet ab hæreditate Cardinalis
Hyppoliti, probatum non fuit.

Hæc rationum momenta, quæ reſpiciebant ſimplicem, & nudam poteſtatem
in ipſa Avia legante, eo magis incaleſcebant in præſentibus circumſtantiis, in quibus
doctum fuit, quod in omnibus ſpreto pœnitus, & repudiato memorato legato ex ſolis Iuribus particularibus, & aliunde quam
ab hæreditate ipſius legantis exegit dictam
ſummam ſcut. 33. mil. ſubinde erogatam
in acquiſitione locorum Montium, de quibus agitur, quia in his terminis admiſſa
etiam facultate fideicommittendi, ea nil
prorſus relevaret ad intentum, quia cum
illud litteraliter ſolum cadat in bonis propriis legantis, extendi non valet ad bona
9 propria legatariæ, quæ nunquam fuerunt,
nec ſunt in Patrimonio Fideicommittentis
ſecluſa explicita ejuſdem gravati accepta-
tione

tione ad terminos *Text. in l. Imperator ff. de legat. 1.*, quem expendit *Rot. in Cortonen., ſeu Peruſina fideicommiſſi ſuper Immiſſione* 17. *No-vembris* 1702. §. *Neque ſimiliter coram Me*.

Defectus quidem acceptationis nedum corruſcavit ex non facto dictæ Duciſſæ Catharinæ, quæ controverſa legata nunquam agnovit, quod ſolum ſufficeret, quia in his quæ habent onus, & gravamen admixtum,
10 actus negativi non approbationis involvere dicuntur poſitivam reprobationem, ex theorica *Bart. in l. Quem §. primo n. 1. ff. rem Rat. hab.*, *de qua Rot. dec. 27. n. 1., & ſeq. par. 7. rec.* cum aliis adductis per *Card. de Luc. de Legat. diſc. 28. n. 5.*, Verum quoque ex geminatis actibus poſitivæ repudiationis, quia in primis poſt obitum Principiſſæ Olimpiæ Senioris, & Cardinalis Hypoliti occaſione qua eadem Catharina ſe deſponſavit cum Iulio Principe Sabello. nulla, nec a longe habita fuit mentio prædictorum legatorum, non obſtante præcipuo illo onere, ſeu gravamine prædictis legatis adjecto, ut Legatarius nil aliud præter ſummam legatam conſequi, vel prætendere poſſet, ſolumque Dotem ſibi conſtituit in omnibus, & ſingulis *Beni, effetti, e ragioni, che di preſente, o vero in futuro appartengono, & apparteneranno ad eſſa D. Caterina di qualſivoglia ſorte, etiam feudali, e d'altra ſpecie, che ricercaſſe ſpecifica menzione, con patto, che tutti li Beni debbano ſtare per fondo dotale* - & poſtmodum de hujus tacitæ, & implicitæ repudiationis actu non contenta eadem Catharina in ampliorem ſui animi ſignificationem interpellavit Principiſſam Olimpiam Iuniorem hæredem tam Cardinalis Hypoliti, quam Principiſſæ Olimpiæ Senioris, & Poſſeditricem omnium bonorum Domus Aldobrandinę, quod debebat - *Conſequi quamplura ab ipſa D. Principiſſa D. Olimpia, & inter cætera medietatem integram omnium ſingulorum Bonorum, ac Iurium olim ſpectan. ad D. Petrum Aldobrandinum Patrem ipſius Dominæ Duciſſæ, prout portiones ipſi eidem D. Duciſſæ debit., & obvent.* - & quod plus eſt = *quod conſequi debebat ex bonis in ipſam Primogenituram compræhenſit dotem congruam, & talem qualis convenit, & debet dari uni ex Familia Aldobrandina, itaut Dos prædicta ſit, & eſſe debeat major, & amplior, illaque in ſumma ſcut.* 100. *mil. circiter fuit data fœminis ejuſdem Familiæ viventibus adhuc maſculis, & his pluribus ad Primogenituras vocatis &c.*

Quibus adſtipulantibus actibus nil clarius adinveniri poterat pro inducenda repudiatione legati ſub certis legibus, & conditionibus ſcripti, quibus omnibus contraventum fuit, & quibus poſthabitis ab ea promota fuit actio pro conſecutione congruæ Dotis implorato Judicis officio adverſus Patrimonium Domus Aldobrandinæ independenter ab hæreditate Legantis; Unde hæc animi declaratio per modum agendi tum factis, tum verbis explicita illius detegit voluntatem prorſus illorum acceptationi repugnantem
11 & re vera pandentem illorum repudiationem, quæ ſemper oriri dicitur ex actu incompatibili, cum illius acceptatione, per ea, quæ tradunt *Modernus Lucen. allegat. 201. n. 22.*, *Rot. cor.* Pænia *dec. 319. n. 1., & ſeq.*, *& cor. Ludoviſ. dec. 460. n. 9. & 10. & deciſ. 157. n. 2. & 3. & deciſ. 205. n. 7. cor. bon. me. Emerix Iun. & in rec. deciſ. 430. n. 31. & 32. par. 5.* & in puncto *in Eugub. Bonorum* 21. *Iunii* 1708. §. *Nec demum cor.* Eminentiſſimo *Card. Scotto*.

Eoque fortius, & indubitanter ob ſubſecutum Iudicatum Cardinalis Cherubini, promota namque coram eo in ſequelam dictę præambulæ interpellationis inſtantia ſuper congruæ dotis conſtitutione favore Conjugum prædictorum emanavit Sententia condemnatoria Principiſſę Olimpiæ Jun., veluti Poſſeditricis Vniverſi Patrimonii Domus Aldobrandinæ ad ſolutionem dd. ſcut. 33. mil, in comuptum capitalis Dotis conſtituendæ, ad effectum tamen reinveſtiendi in tot locis Montium pro fundo dotali ad formam prædictorum Capitulorum matrimonialium, & Inſtrumenti dotalis, ac ſub aliis vinculis Iuri, & Statutorum diſpoſitioni conſentaneis, necnon aliorum ſcutorum 2000. in computum fructuum ſine præjudicio reſidui, & reſervata impoſterum meliori liquidatione tam capitalis eiuſdem Dotis, quam Interuſuriorum, ac præſervatis utrique Parti cæteris quibuſcumque Juribus, & prætenſionibus ex quocumque capite competen.: Quo circa cum in executionem huiuſmodi Judicati Rea conventa ſummam decretam perſolverit ſubinde inveſtitam in locis Montium, de quibus agitur ad normam Capitulorum matrimonialium, res inde plana videbatur, ut Duciſſa Catharina eadem loca Montium ſibi, quæ ſciverit, & recognoverit non Jure prædicti legati, neque ex diſpoſitione, Patrimonio, & ſubſtantia Legantis, ſed aliunde Iure ſcilicet Dotis officio Judicis, vel conditione legis ſibi conſtituendæ ſuper univerſo Patrimonio Domus Aldobrandinæ, & ex Juribus propriis, & independentibus, vigore *Auth. reſque* C. *comm. de legat.*

Non attenta reſponſione, quod nimirum Sententia Cardinalis Cherubini loquatur de ipſa Dote legata, & quod illius ſolutionem decreverit in ſequelam diſpoſitionis Olimpiæ Sen., & Cardin. Hyppoliti, eo ipſo, quod Inveſtimentum deſignaverit in locis Montium ſub eiſdem vinculis, & conditionibus; Nam hoc non ſubſiſtit in facto, quia vincula, & conditiones volitæ, & demandatæ per dictum Cardinalem ſunt ad formam *Capitulorum Matrimonialium, & Inſtrumenti dotalis*

inter dd. Coniuges celebrati - & ſic non ad formam, & relative ad Teſtamentum tam prædictæ Olimpię, quam Cardinalis Hyppoliti, nec diverſimode res ſe habere poterat, quia cum nunquam coram prælaudato Cardinali petita fuerit Dos legata ex Teſtamento, ſed tantum ad formam prædictorum Capitulorum matrimonialium, & ſubſequentis interpellationis, Sententia verba facere non valebat de oneribus relative ad Teſtamentum Olimpiæ, de qua nulla unquam men-
12 tio habita fuit in petitione, & ex qua omnis Sententia dubia, & ſubobſcura declaratur, ut alias reſpondit *Rot. dec. 122. n. 4. & deciſ. 1077. n. 3. & 5. coram Emerix Iun.*

Quod apertius comprobatur, tam ex quo prælaudata ſolutio ſc. 33. mil. decreta fuit contra prænarratam Principiſſam Olimpiam Iun. non tamquam heredem Olimpiæ Sen., & Cardinalis Hyppoliti, ſed tamquam poſſeditricem integri, & opimi Patrimonii Domus Aldobrandinæ, & ad formam Capitulorum Matrimonialium, & idcirco ſolutio prædicta in hac hypotheſi referibilis nullo pacto erat ad dictum Legatum, ſed pure, & ſimpliciter ad illam obligationem, quam ex poſſeſſione bonorum ad id obligatorum adſtringebatur prælaudata Olimpia Jun., cum alias condemnanda ſolum erat tamquam heres legantium reſtrictive ad ſummam legatam ſine ope ulterioris liquidationis, & non ad ſolutionem fructuum, pro quantitate ſc. 2000., qui a die initi Matrimonii uſque ad illud tempus reſpective ad dictum Capitale maturati eſſe non poterant, ut patet cogitanti. Quam etiam ex ſubſequenti Iudicato in gradu ulterioris appellationis emanato coram tribus Eminentiſſimis Cardinalibus Frangiotto, nempe Cecchino, & Raggio ad inſtantiam ipſius Principiſſæ Olimpiæ Iun., expetentis revocationem prioris Sententiæ, & reſtitutionem pecuniarum in illius executionem perſolutarum præciſe - *Ob non ſervatam formam Teſtamentorum Olimpię Sen., & Card. Hyppoliti* - Et proinde ex ipſius Olimpiæ Iun. confeſſione clariſſime depræhenſum fuit, quod præcedens Sententia dicti Cardinalis Cherubini nullo pacto demandaverat ſolutionem dictæ Dotis correſpective, & ralative ad Dotem illam legatam ab Olimpia Avia, & Cardinali Patruo, ſed tantummodo ad formam Iuris, ſecundum quod unice ab ipſa Catharina petita fuerat, ſed quod magis eſt præfati Cardinalis in eorum Sententia, quam protulerunt præſcripſerunt, quod - *Quatenus dicta D. Catharina infra tres menſes a die prolationis hujus noſtræ Sententię decurren. legitime non acceptaverit prędicta legata cum eorum conditionibus, & oneribus pecunias illi ſolutas per prædictam D. Principiſſam D. Olimpiam vigore Sententiæ Eminentiſſimi D. Cardinalis Cherubini imputandas eſſe in Cauſam quarumcumque prætenſionum, ſi quæ de Jure illi competunt* - quę propterea præfixio termini ad acceptandum non ſolum excludit præambulam acceptationem, ſed ea intra dictum terminum non ſecuta, prout hic, ipſo facto inducit illorum repudiationem, & juxta poſtremam Sententiæ partem imputationem pecuniarum exactarum in Cauſam aliorum Jurium, & prætenſionum, ſicuti appoſite reflectit Deciſio Eminentiſſimi Prioli, quę revidetur §. *Super his omnibus*.

Ex his igitur ita conſtabilitis quemadmodum ex rei Iudicatæ auctoritate deſcendere viſum fuit, quod prædictæ pecuniæ non in Cauſam aliarum prætenſionum ipſius Catharinę ceſſere ſuperfluum videbatur, alias extrinſecas perpendere conjecturas in apertam illius repudiationem ſonantes, ſed ut magis magiſque omnis difficultatis ambago tolleretur Dominorum Solertia illarum examen non omiſit; eaſque non parum perſtringentes adinvenit, quia erat conſtans in facto, quod poſt ædita Judicata prædicta per ultimam voluntatem de omnibus ſuis Bonis libere prælaudata Duciſſa Catharina diſpoſuit & Duciſſa Maria hæres ex aſſe ipſius Duciſſæ Catharinę Sororis germanæ partem dd. locorum Montium in ejus hæreditate repertorum libere alienavit, nullo modo requiſito conſenſu vocatorum in Teſtamentis Olimpię Sen., & Card. Hypoliti; Unde incompatibilitas dd. actuum cum acceptatione legati eo magis, ut dice-
13 bamus præfatam repudiationem comprobat, juxta deciſa per *Rot. dec. 100. num. 15. verſ. neque obſtet part. 16., & deciſ. 70. n. 10., & 11. part. 19. rec., & dec. 49. num. 10. & dec. 50. n. 3. poſt Cardin. de Luc. ad mater. de Teſtam.*, & probat *deciſio Emi Prioli* §. *Et tanto magis*.

Rurſus de Anno 1670. tranſigendo Dux Iulius Sabellus, & Princeps Bernardinus ejus filius primus tamquam hæres uſufructuarius in ejus Teſtamento ſubſtitutus, cum Principiſſa Olimpia Jun. eadem ingenue faſſa fuit, quod controverſa ſumma ſc. 33. ſubinde in emptionem locorum Montium erogata, non in Cauſa legatorum, ſed in Cauſa aliorum Jurium, & ſuarum prætenſionum, vigore præcedentium Judicatorum cedere deberet, ibi - *Che il pagato già dalla detta Signora Catarina debbaſi inputare per tutte, e ſingole pretenſioni, anche per ſua congrua dote &c.* - & quod cœtera ſc. 30. m. ab eadem in totalem extinctionem omnium, & quarumcumque prętenſionum in eodem actu promiſſa, & impoſterum perſolvenda tali modo ſolvenda eſſent, quod Jus quęſitum non intelligeretur prædictæ Duciſſæ Mariæ. Unde in his terminis, quid clarius ipſa littera tranſactionis, & expreſſo pacto, quod illius vigore Jus non quæreretur Duciſſæ Ma-

Digitized by Google

Mariæ alteri Sorori, quia ſi prænarrata ſolutio dd. ſc. 33. m., & altera futura ſolutio ſc. 30. m. facta fuiſſet, & fieri debuiſſet in extinctionem prædd. Legatorum impoſſibile erat, & incongruum per viam maxime tranſactionis ſtipulare, quod ei Jus non quæreretur contra apertam litteram Teſtamentorum ipſorum legantium, & ſic reducen-
14 do actum ad utilem Intellectum agentium, ut de Jure fieri debet ex adductis per *Rot. in Albanen. Succeſſionis* 26. *Februarii* 1712. §. *Certius coram me*, concludendum eſt illius medio voluiſſe extinguere, & perimere inter ipſos eas prætenſiones, & Jurgia, quæ prius in Judiciali paleſtra deduxerant, non autem illa, quæ neglecta, & non promota, imo repudiata fuere.

Et denique ad præfatam acceptationem ſuadendam, non attendendam eſſe auctoritatem *Card. de Luc. de fideic. diſc.* 205., Domini iterum crediderunt, dum ultra alias reſponſiones adductas in *dec. Emi Prioli* §. *Super his apertiſſime emicuit*, quod idem *Card. de Luc.* ad opportunitatem ſui Clientis Scribens proceſſit cum ſuppoſitis undequaque in facto inſubſiſtentibus, & erroneis, dum in eo diſcurſu pro certo ſuppoſuit, quod Duciſſa Catharina, & Duciſſa Maria Iudicium promoverint ſuper conſecutione prædictorum legatorum, & quod Sententia Card. Cherubini ſuper præciſa illorum acceptatione prodierit, & quod demum ſucceſſiva Sententia prænarratorum trium Cardinalium declaraverit nullum aliud Ius competere dd. Sororibus, niſi ex prælaudatis legatis, quando ex omnibus ſupra expoſitis totum contrarium elicitur. Unde his collabeſcentibus in præſentiarum ſuppoſitis Iure merito nulla fides ejus aſſerto habita fuit, ex notiſſimis Iuris.

De primo Igitur ad ultimum petitam immiſſionem, & reſpective reintegrationem ad Loca Montium, de quibus agitur non competere prædictis Sororibus De Santinellis arbitratum fuit, tum quia data in dd. fideicommittentibus voluntate gravandi prænarrata legata onere, & vinculo fideicommiſſi, in ipſis poteſtas deficeret, tum quia in omnem Caſum non conſtitit de illorum acceptatione, ſed potius de expreſſa repudiatione, mediante quoque facto ampliſſimorum Judicantium, qui prædicta ſc. 33. m. a quibus proveniunt efflagitata loca Montium; non in Cauſam dd. legatorum, ſed aliarum, quas habebat prætenſionum perſolvere, decreverunt.

Et ita utraque &c.

EADEM CORAM EODEM.

Lunæ 28. *Junii* 1717.

ARGUMENTO.
Non indiget.

SUMMARIUM.

N. unico. *Par jus habens judicari nequit ad imparia.*

DECISIO DCCCXXV.

Sub concepta ſpe, quod nonnulla loca Montium tam poſſeſſa per Creditores cl. mem. Iulii Principis Sabelli, quam Patres Heremi Montis Virginii, & fundationis Mathelicæ ab eiſdem Creditoribus per eos vindicata in vim duplicis Sententiæ tam Eminentiſſimi Cardinalis Protheſaurarii, quam Congregationis Baronum procedentis de voto noſtri Sacri Auditorii, prout ex deciſione Romana locorum Montium die 4. Iunii 1714. coram Eminentiſſimo Cardinali Scotto eſſent ſuppoſita fideicommiſſo ordinato a cl. mem. Principiſſa Olimpia Sen. de Aldobrandinis. Dominæ Sorores de Santinellis ad illa diviſim immiſſionem expetierunt, & per me in hodierna audientia duo diſtincta materialiter dubia ad earum inſtantiam fuerunt propoſita, unum nempe contra Creditores præcitati Principis Sabelli, & alterum contra prælaudatos Patres Heremi, & Montis Virginii, & fundationis Matelicæ, quod tum primum ex late recenſitis in alia contemporanea deciſione favore prædictorum Creditorum extenſa reſolutum, & deciſum fuerit, ita Domini ex eiſdem rationum momentis idem favorabile Iudicium protulerunt favore præfatorum Patrum ex eo noto Iuris principio, quod par Ius foventes non debent ad imparia judicari, de quo late *Rot. in Romana, ſeu Ianuen. Dotis* 26. *Iunii* 1711. §. *Quemadmodum coram Reverendiſſimo Molines.*

Quemadmodum enim diximus in alia contemporanea deciſione, quod pura, & nuda voluntas fideicommittendi prædictæ Olimpiæ Sen. Comitem non habens poteſtatem id peragendi nullam meretur executionem cum in omnibus actibus humanis copulativus requiratur Concurſus, & poteſtatis, & voluntatis, ita in præſenti idem recurrebat diſcurſus, eademque Iuris Cenſura ſuper his locis Montium ex eodem fonte derivantibus, & ex eadem ratione prædicto non ſuppoſitis fideicommiſſo maxime quando illud non ſolum per præfatas neptes acceptatum non fuit per actus affirmativos, ſed perſpicuis argumentis repudiatum, de quibus ſicuti late diſſertum fuit in prædicta alia deciſione ita Domini ne actum agere

viderentur ad eam in omnibus, & per omnia ſe remiſſive, & approbative habuerunt.

Et ita utraque &c.

ROMANA, SEU MONTIS ALTI SOCIETATIS SUPER PRÆTENSIS UTILIBUS.

Luna 28. Junii 1717.

ARGUMENTUM.

Qui libri inter ſocios plene probent, quando finita ſocietate lucra quoque finita cenſeri debeant, & quomodo lucra poſſibilia ſint probanda late in hac deciſione diſſeritur.

SUMMARIUM.

1 *Mandatum non eſt exequendum ſi nullum, & injuſtum detegatur.*

2 *Peritorum relationibus de conſenſu, & judicialiter electis plena fides præſtanda eſt.*

3 *Libri ſociales inter eoſdem ſocios plene probant, & quomodo iſti eſſe debeant.*

4 *Tertio Perito referenti plene credendum eſt.*

5 *Receſſus ab adminiſtratione ſociali quando dici debeat coactus, vel voluntarius.*

6 *Ceſſata ſocietate ceſſat cauſa productiva lucrorum, & illorum mutua participatio.*

7 *Periti confeſſioni excluſivæ lucrorum ſtari omnino debet.*

8 *Lucra poſſibilia debent plene, & concludenter probari.*

DECISIO DCCCXXVI.

INſtructo Iudicio pro conſecutione prætenſorum utilium, ſive lucrorum coram A.C. per Antonium Lazzarinum, uſque de anno 1694. contra Adminiſtratores Rationis Bancariæ Bruni, & Flaminii, quę de dicto tempore Foro ceſſerat ratione cujuſdam Societatis inter ipſos initæ ſuper negocio Ferreriæ pro duabus ex tribus partibus ad prælaudatos Brunum, & Flaminium ſpectantis, & pro altera ratione ſolius aſſiſtentiæ, & induſtriæ ad præfatum Antonium præviis duabus Peritorum relationibus decrevit quod - *Compenſatis ſummis debitis per inſtantem etiam vigore computi, ut dicitur a parte, cum lucris pro tempore quo duravit Societas relaxavit mandatum pro ſcutis* 324. - Verum adverſus dictum mandatum commiſſa cauſa in Sacro Auditorio bonæ memoriæ Muto poſt binas propoſitiones, ſub die 19. Iunii 1702. injunctum fuit ut eligeretur Peritus Curialis; prout electus fuit Dominicus Maria de Dominicis, qui voluminoſam exhibendo Peritiam nulla retulit in prædicta Societate adfuiſſe lucra, quinimo damna in ſumma ſcutorum 2185. 25. pro quibus idem Antonius pro ſua portione contribuere teneretur ſcuta 1242. 69. compræhenſis tamen ſcut. 514. 34. pro quodam ipſius debito particulari.

Rebus in hoc ſtatu manentibus cum bis ſub congruo dubio - *An mandatum A.C. eſſet exequendum, & novum mandatum eſſet relaxandum* - hæc eadem cauſa per me propoſita fuiſſet, & nulla capta fuerit reſolutio, tum quia prænarratæ Peritiæ non exhibebantur, tum quia nonnullæ aliæ conglomerabantur prætenſiones nullam habentes cum præſenti dubio connexionem, ideo exhibitis in præſenti audientia præfatis Peritiis, & juxta Dominorum ſenſum ſub particularibus dubiis Iudiciali trutinæ prædictis aliis expoſitis prętenſionibus, quoad præſens *negativa in omnibus fuit reſolutio*.

Etenim cum mandatum ab A. C. relaxatum pro ſumma ſcut. 324. illi innitatur ſuppoſito, quod in pręfato Sociali negocio Ferreriæ in ingenti quantitate utilia adfuerint, cum illud in pręſentiarum in præceps ruere viſum fuerit, ideo jure merito illud non eſſe exequendum Domini authu-
1 marunt ex clara Iuris cenſura de qua per *Rot. deciſ. 307. num. 24. part. 15. rec., & in Lucana* Livelli *9. Maii* 1707. §. *Verum coram Me*.

Quod vero ſuppoſitum prædictum fuerit omnino inſubſiſtens perſpicue eruebatur ex dd. tribus Peritorum relationibus nempe Marii, Caſſii, & denique d. Dominici Mariæ de Dominicis, qui de ordine Sac. Auditorii retulit non ſolum in pręfata Societate non adfuiſſe utilia, & lucra, quinimo damna, & quidem in dicta notabili quantitate. Unde memoratis Peritorum relationibus utpote Iudicialibus, & de partium conſenſu
2 electorum omnimodam fidem eſſe adhibendam docuerunt ex *Gloſſ. in leg. item ſi unus §. Principaliter verb. auctoritati in fin. ff. de recept. Arbitr. congeſti per Rotam cor.* Cerr. *dec. 302. n. 14., & dec. 316. n. 11., & in Mantiſſ. ad Card. de* Luca *dec. 19. n. 8. lib. 15.*

Minime attenta reſponſione pro deſtruendis prænarratis Peritorum relationibus, quod cum illæ fundatę omnino dignoſcantur ſuper libris Negocii, cum iidem libri informes ſint, & illegales apti per conſequens reputari non valeant ad ullam conſtituendam probationem. Quoniam quod libri prædicti Negocii ſint bene, & legaliter tenti omnique fide digni, recognovit de ordine, & mandato A. C. prælaudatus Marius primus Peritus, & propterea eidem relationi ſtandum eſſe omnino videbatur præſertim quando ut in præſenti omnis illegalitas fugabatur, ex quo demonſtratum fuit libros prædictos aliud non continere Negocium quam, hoc de quo agitur Sociale Ferrerię, & conſcriptos eſſe a Miniſtro illo in eodem Negocio per eoſdem Socios retento, approbato ſignanter

ab

ab Antonio Lazzarino Auctore modernorum Litigantium. Unde in his terminis procul ab omni difficultate ſaltem inter eoſdem Socios
3 plene, & concludenter probare debent, ut late firmat *Rot. cor. Cerro dec* 898. *n*.4. & 5. & *cor. Seraphin. dec*.600. *n*.1. & *in rec. dec*. 377. *n*.3. & 5.*par*.1. & *dec*.244. *n*.12. & 13. *par*.6.

Eodemque prorſus modo reſponſum fuit ad exageratam erroneitatem præfatarum relationum, quia cum prætenſi omnes errores adducti extiterint coram prælaudato Dominico Maria de Dominicis Perito Curiali, & ab eo attentis, & perpenſis reſponſionibus omnes rejecti fuerint, & ſimul, & ſemel declaratum, quod utilia in prædicta Societate non adfuerunt eidē tamquam tertio, & magna cum ſedulitate referenti omnimodam
4 fidem præſtandam eſſe uno ore voluerunt *Gloſſ. in leg. Item ſi unus* §. *Principaliter in verb. authoritati in fin*., & ibi *Bald. in fin ff. arbitr. Rot. cor. Vbald. deciſ*.31.*n*.1.

Ex præmiſſis probe agnoſcentes Defenſores Fratrum de Lazzarinis malum jus fovere in cauſa, ejus Victoriam reponere ſatagebant in alio ſeparato motivo, quod nempe ſi quæ adfuerunt damna, ea omnia proceſſerint ex quo expulſus fuerit ab adminiſtratione Negocii Antonius Lazzarinus Pater Actorum contra formam, & præſcriptum conventionum, & pactorum Societatis, ideoque ille, ſive ab eo cauſam habentes nullum damnum ſubire teneantur, ſed ea omnia culpę Bruni, & Flaminii adſcribenda ſint; Aſt in caſſum quia in primis ponderatum fuit quod damna in Negocio prædicto ne dum adfuerunt de tempore quo adminiſtrationem illius habuerunt tam iidem Brunus, & Flaminius verum quoque in principio anni 1692. uſque ad menſem Julii anni 1693., quibus menſibus ipſemet Antonius Lazzarinus eamdem adminiſtrationem retinuit, & quidem in conſpicua ſumma ſc. 694. 60.

Sed quod magis fuit, vis argumenti ceſſabat in hypotheſi, ex quo in facto non ſubſiſtebat, quod præfatus Antonius Lazzarinus ab adminiſtratione prædicta expulſus fuerit contra formam pactorum, nam licet incontrovertibile foret, quod conventio Socialis præſeferebat, quod Lazzarinus ejus aſſiſtentiam præſtare deberet pro bona directione ejuſdem Negocii, attamen veriſſimum quoque emicuit, quod id conventum fuit ſub eo potiſſimo ſuppoſito, quod de eodem Negocio capax, & expertus eſſet, ſed cum ex poſt conceptæ ſpei non arriſiſſet eventus, quia in eadem adminiſtratione peſſime ſe ſe gerebat implicando diverſas pecuniarum ſummas in emptione Ferracci peſſimæ qualitatis, aliaſque erogando in proprios uſus, ut late probabant Scribentes pro Flaminio, requiſitus pro indemnitate Negocii, & Sociorum an vellet ab eadem adminiſtratione recedere per literas miſſivas opportunum præſtitit conſenſum, & libenter paſſus fuit ut eam exercerent Miniſtri ad hunc effectum deputati: ideoque in hoc caſu receſſus ab adminiſtratione non valet dici coactus, ſed vo-
5 luntarius, quemadmodum voluntarium oſtendunt prælaudatę Epiſtolæ ex quibus aſſenſum deduci poſſe eggregiè docuerunt *Cyriac. controv*.308. *n*.36., *Rot. cor. Emerix Iunior. dec*. 730. *n*.9.

Poſito igitur quod ex deficientia lucrorum, & utilium exequendum non veniat mandatum ab A. C. relaxatum, eo fortius authumarunt Domini, quod novum, quod ex eadem ratione expetebant Fratres de Lazzarinis relaxandum non foret, quia deficientibus lucris, & utilibus nullum aderat creditum, pro quo illud relaxari valeret ex notiſſimis juribus. Abſque eo quod attendi potuerit prætenſio, quod illud ſaltem concedendum eſſet pro lucris, & utilibus, quæ percipi potuiſſent in toto Novennio pro quo fuerat conventa Societas, & quæ in maxima quantitate conſiſtere poſſe aſſerebatur ex quadam atteſtatione Marchionis Marcelli Muti, & aliorum de hujuſmodi Negociationibus Ferrariarum informatorum. Quoniam ſuperventa ſub die 18. Octobris anni 1694. decoctione Rationis Bancariæ Bruni, & Flaminii procul dubio ea de dicto tempore expiravit, ut latus ſermo habebitur in alia contemporanea Deciſione ſuper hoc particulari dubio, & qua propterea attenta Societatis diſſolutione nequeunt Fratres de Lazzarinis prætendere communicationem lucrorum
6 dum ceſſata Societate ceſſat cauſa productiva lucrorum, & per conſequens illins effectus, qui in illorum mutua comparticipatione conſiſtit juxta *Textum in leg. ſi non fuerit in princip. ff. pro Socio, Surd. conſ*.189. *n*.8., *Actolin. reſol*.98. *n*.15., *Giurb. dec*.15. *n*.3. *verſ. cum ea ſit Societatis natura*.

Et ſi creditores dictæ rationis Bancariæ annis 1694. 1695., & ſic poſt decoctionem continuare fecerint Negocium præfatæ Ferrariæ, attamen ex hoc nil aliud memorati fratres de Lazzarinis prætendere valerent, quam quod fieret communicatio illorum lucrorum, quę ex eadem continuatione Negocii retracta eſſent. Verum quia Periti ut ſupra electi hoc etiam perpenſo tempore recognoverunt nulla adfuiſſe lucra, ſed damna, & quod plus eſt recognovit, & faſſus fuit ipſemet Antonius Lazzarinus Auctor, & Pater Actorum in Bilancio efformato per dictum Caſſium ſecundum Peritum, ejuſdem confeſſioni prętenſorum lucrorum excluſi-
7 væ ſtare omnino tenentur ad tradita per *Rot. in Romana Immiſſionis* 17. *Junii* 1707. §. *Cui Juridice coram Reverendiſſimo Molines*.

Abſque eo quod aliquid in his terminis ad co-

eorum i ntentum relevare potuerit prælaudata atteſtatio Marchionis Muti, atque aliorum de hojuſcemodi negociis inſtructorum, quia ſi ad hunc effectum relaxationis mandati non ſufficit ſimplex, & generica probatio lucrorum poſſibilium, ſed ea debent concludenter probari, tam in genere, quam in ſpecie, ita ut nulla contraria reſponſione
8 obnubilari queant ſecundum ea quæ tradunt *Bald. in leg. Apertiſsime ad fin. Cod. de Judic. conſ.31. poſt n.1. par.1., Dec. conſ.75. volum.2. verſ.2. ſuadet. Rot. dec.113. n.8. parte 17.*; Quid dicendum quando per ſupralaudatas probationes ea omnino excluſa fuere, & neminem latet, quod quandoque juxta temporis circumſtantias etiam Negocia illa, quæ utplurimum experientia Magiſtra pro lucroſis habita ſunt, ingens damnum redoleverint juxta Negociorum eventualitates, de quibus *Cardinal. de Luca de uſur. diſc.12. n.28.*

Et ita utraque &c.

EADEM SUPER EXPIRATIONE SOCIETATIS.

Lunæ 28. Junii 1717.

ARGUMENTO.

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Per mortem naturalem unius ex ſociis ſocietas diſſolvitur.*

Sicuti pariter per decoctionem rationis Bancariæ, quæ morti æquiparatur eadem ſocietas diſſolvitur, n.2.

DECISIO DCCCXXVII.

COntemporanee ad principale dubium de quo diſſeruimus in alia deciſione, præſens quoque propoſui - *An, & a quo tempore expiraverit Societas* -, & Domini reſpondere non hæſitarunt - *Societatem eſſe expiratam a tempore decoctionis* -, prout in prima Inſtantia pronunciavit A.C.

Fundamentum enim fuit, quod etſi uſque de anno 1692. inter Rationem bancariam cantantem ſub nomine Bruni, & Flaminii, & Antonium Lazzarinum contracta fuerit Societas ſuper ædificio Ferreriæ ſitę in Territorio Montis Alti prope Flumen Aſii cum pacto inter alia, quod illa inter ipſos durare deberet ad novennium, attamen cum de anno 1694. ſupervenerit decoctio præfatæ Rationis Bancarię ea expiraverit ex eo
1 qoia quemadmodum per mortem naturalem unius ex ſociis ea diſſoluta remanet *juxta Textus expreſſos in §. Solvitur Inſtit. de Societate, & leg. Societatem 4. §. Diſſociamur, & leg. Socium 61., & leg. Actione 66. §. Morte ff. pro ſocio*. Ita quoque per decoctionem dictæ Rationis Bancariæ, quæ in Civilibus morti æquiparatur, & ſocietatis diſſolutio-
2 nem, ac expirationem operatur juxta per me firmata in meo *Tract. de commerc. & mercat. diſc. 4. n.4., & 7., Felician. de Societat. cap. 34. n.36. cum ſequentibus, Spada conſ.40. n.14. lib.1., Mantic. de tacit. lib.6. tit.34. n.1., & ſequentibus, Rot. coram Emerix Jun. dec. 663. n. 10. 11. & 12., & in rec. dec. 345. n.6., & 7. parte 5. tom.1., & dec.123. n. 6. part.13.*

Quin obeſſe valuerit, quod prædicta locum non habeant, quando agitor de duplici Taberna, & de diverſis Negociis, quia tunc decoctio unius Negocii non operetur diſſolutionem ſocietatis initæ reſpectu alterius; Quoniam animadverſum fuit, quod Ratio Bancaria cantans ſub nomine Bruni, & Flaminii aliam non gerebat figuram reſpectu hujus ſocietatis, qoam ſocii; Unde cum ea civiliter mortua fuerit locum ſibi vindicabat juris cenſura, quod ſocietas prædicta per mórtem unius ex ſociis fuerit expirata, ut mox probatum fuit.

Solumque fratres de Lazzarinis filii, & hæredes prælaudati Antonii jure merito prætendere valuiſſent comparticipationem illorum lucrorum pro ſingulis illis annis, in quibus Creditores d. Rationis Bancariæ eam continuarunt poſt decoctionem, ſed ſicuti probatum fuit in prima hojus cauſæ deciſione, quod hujuſmodi lucra pro ſingulis dictis annis non ſolum probata, & liquidata non fuerint, ſed per Reos conventos excluſa, ita illa nollo pacto deberi Domini authumarunt. & ſocietatem a tempore decoctionis eſſe expiratam reſpouderunt. Vtraque parte audita.

EADEM SVPER PRÆTENSA RESTAVRATIONE ÆDIFICII.

Lunæ 28. Iunii 1717.

ARGVMENTO.

Non indiget.

SVMMARIVM.

1. *Reaptationes, & refectiones ſpectant ad illos, ad quos dominium ſpectat rerum reaptandarum.*

2 *Culpa ſuum ſequi debet auctorem.*

DECISIO DCCCXXVIII.

INter coeteras prætenſiones, quas promoverunt fratres de Lazzarinis contra Romualdum Flaminium, uti ceſſionarium Rationis Banchariæ Bruni, & Flaminii una fuit hæc refectionis Ædificii Ferreriæ, ſed cum in hodierno Conſeſſu fuerint per me Domini conſulti - *An Flaminius teneatur ad refectionem ædificii Ferreriæ, ita ut ſit relaxandum mandatum* -, in omnibus *negative* reſponderunt.

Et

Et profectò nullo modo ad præfatam re-
fectionem teneri videbatur; Non de jure,
non ex pacto, nec demum ex prætenſa illius
culpa; Non *de jure* quia de jure refectiones
& reaptationes ſpectant ſolum ad illos ad
1 quos dominium ſpectat rerum reaptanda-
rum ex *Text. in leg.* Ex *conducto* 16. *in princ.*,
& ibi gloſſ. in verb. reficitur ff. locat., *& leg.*
Dominus §. *Primo*, *& leg. Cum plures in prin-*
cip. leg. Colon., *& ibi Bartol. ff. locat.*, *Natt.*
conſ. 13. *num.* 1., *Caroc. de locat.*, *& conduct.*
parte 4. *quæſt.* 5. *n.* 2. *fol. mihi* 195., *Peccion.*
eodem tract. cap. 34. *n.* 1. *fol.* 334., *Cardin. de*
Luca de empt., *& vendit. diſc.* 1. *n.* 5., *&* 6.,
& de locat., *& conduct. diſc.* 10. *n.* 2., *Rot. in*
recent. dec. 181. *n.* 23., *& ſeqq. parte* 17.

Non *ex pacto* ſive lege ſocietatis, quia nul-
libi talis obligatio contracta agnita fuit nec in
Capitulis ſocietatis, neque in Inſtrumento
ſucceſſive ſtipulato, quinimo oppoſitum po-
tius conventum emicuit, quia in Apoca præ-
fata dictum fuit quod totum id quod tunc
temporis impenſum fuiſſet pro refectione
ædificii totum reſtituendum foret ab Antonio
Lazzarino Actorum Patre, prout in effectu
reſtituere promiſit ſummam ſcutorum 314.
37½ pro dicta reaptatione impenſam in di-
cto ædificio, & quam Sac. Tribunal. conſen-
tanee ad dictum pactum cenſuit compenſan-
dam eſſe per Fratres de Lazzarinis cum pen-
ſionibus eiſdem perſolvendis, ut reſolutum
fuit ſuper altero dubio penſionum.

Neque tandem *ex culpa* prælaudati Flami-
nii, quia hæc nullo pacto probabatur, etſi
illud paſſum fuit ruinam, potius ea adſcri-
benda videbatur culpę dd. fratrum, qui, &
ſi judicialiter interpellati pro eorum rata,
& portione ad contribuendas expenſas ne-
ceſſarias pro illius reaptatione, nihilominus
eas contribuere ſemper recuſarunt. Unde
2 culpa quæ de ſui natura ſuos tenet auctores
ad T*extum in leg. Itaque Fullo ff. de furtis*,
æquum viſum non fuit, quod illis patroci-
nare deberet contra monitum, *Textus in leg.*
Socius Socio 72. *ff. pro ſoc.*

Et ita utraque &c.

CÆSENATEN. IMMISSIONIS.

Veneris 2. *Junii* 1717.

ARGVMENTVM

Renunciatio ea tantum compræhendit quæ ſunt in dominio, & propria renunciantis, quæ eodem renunciante cogitata fuerunt, quæque demum expreſſe fuerunt in eadem renunciatione appoſita.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio referri debet ad bona cogitata, & expreſſa, non vero ad incognita, & non expreſſa*, & n. 2., & ſeqq.

4 *Renunciatio ſine cauſa facta nullius eſt firmitatis.*

5 *Verba renunciationis ad ea tantum referri debent, & reſtringi, quæ fuerunt expreſſa non vero ad alia non expreſſa*, & n. 6. & 7. *Ubi affertur ratio.*

8 *Renuncians renunciare nequit illis Juribus de quibus nullam habebat notitiam*, & n. 9.

10 *Renuncians præjudicare nequit Juribus tertio quæſitis.*

Nec minus filiis ex propria perſona venientibus, etiamſi filii ſint hæredes ejuſdem Matris n. 11., 12. & ſeqq.

13 *Non entis nullæ ſunt qualitates.*

14 *Renunciatio ſemper reſtringitur ad Jus proprium renunciantis*, & n. 15.

16 *Capitula matrimonialia magis attendenda ſunt, quam Inſtrumentum.*

Et quidquid in illis non continetur pro non appoſito haberi debet, n. 17.

18 *Renunciare nemo valet abſque legitima cauſa. Alias renunciatio eſt læſiva*, n. 20.

19 *Frater de bonis propriis non dotans non debet inæqualiter ſorores tractare.*

21 *Cauſa renunciationis quando falſa dicatur, & pro colore tantum adjecta.*

22 *Ratificatio ſemper relinquit actum in eo ſtatu in quo erat.*

23 *Nullitatis ratificationem ad inducendam requiritur illius ſcientia.*

DECISIO DCCCXXIX.

IMmiſſionem, quam *vig. leg. final. Cod. de Edict. Div. Adrian. tollen.* Sacra Rota conceſſerat ſub die 9. Decembris 1715. coram Me Iulio Cæſari de Marzolis, ac Sebaſtiano, & aliis Fratribus de Righis ad Bona fideicommiſſaria Paſolinæ de Paſolinis revocavit ſub die 2. Julii ſuperioris anni pariter coram Me ex ſolo, & extrinſeco motivo renunciationis emiſſæ ab Octavia illorum Avia, in actu, quo ſe deſponſavit Iulio Cæſari Marzolo, & quam illis obſtare Sacrum Tribunal authumavit pro conſequendis prædictis Bonis fideicommiſſariis, ad quæ tamen indubitanter eſſe vocatos, præciſive ab obice prædictæ renunciationis non hęſitativo Verum cum in conflictu prædictarum Deciſionum, ſub congru. Dubio, in hodierna Audientia Dominos interrogaverim, = *An eſſet ſtandum in primo, vel ſecundo loco deciſis*, = dilucidatis per Defenſores præfatorum Actorum facti equivocis, quæ circa memoratam renunciationem irrepſerunt in retroacta Propoſitione *perſiſtentia in primo loco deciſis* reſponſum ab omnibus Dominis de Turno reportavi.

Et profectò jure merito, quia prænarrata renunciatio Octaviæ hodie funditus perſpecta, animadverſum in primis fuit nullo pacto comprehendere poſſe controverſum fideicommiſſum dictæ Paſolinæ Aviæ, & ſic in

li.

linea facti officere non poſſe prælaudatis
Auctoribus; quod apertiſſime eruebatur ex
ipſo met actu, & littera renunciationis, a
dicta Octavia in Sæculo nubente emiſſæ, ob
certam tantum, & correſpectivam cauſam
Dotis a Matre, & Fratre receptæ, ibi = *Cum
dicta Domina Octavia ſciat Dotem præfatam eſſe
congruam, & competentem, ſeque fuiſſe competen-
ter dotatam &c.* = quapropter, cum dicta Dos
fuerit dumtaxat cauſa finalis, & formalis præ-
dictæ renunciationis, cum ea conſtituta ſolum
fuerit de Bonis paternis, maternis, & Aviæ
paternæ, ut expreſſe declaratum legitur in
Capitulis Matrimonialibus, ibi = *Dichiaran-
do, che nella Dote ſi comprendino per li Beni pa-
terni ſcudi* 1500. *per li Beni dell' Avia paterna
ſcudi* 700., *& il reſiduo per li Beni materni*, -
vel ad ſummum etiam de Bonis fraternis, &
ſororiuis, ad quæ extenſa fuit dotatio in In-
ſtrumento dotali; conſequens videbatur, ut
abſtenſivus dictæ renunciationis effectus ad
eadem Bona, & ſucceſſiones Dotantium
cohiberi, & reſtringi tantum deberet, tam-
quam ad ſuam cauſam, & originem, non
autem extendi ad Bona, & ſucceſſionem Pa-
1 ſolinç Aviæ maternæ, de quibus Mulier do-
tata non fuerat, & de quibus nullo modo fue-
rat cogitatum juxta *Text. in cap.* 2. *de pact.
Faber. in Cod. lib.* 5. *tit* 6. *definit.* 10., *Fontanell.
de pact. clauſ.* 9. *gloſſ. unica part.* 1. *n.* 5., *&
ſeqq.*, *& n.* 13. *cum ſeqq.*, *Rocc. diſput. Iuris
cap.* 55. *n.* 40., *Rot. poſt Conſtantin. ad Statut.
Urbis dec.* 79. *n.* 8., *in Firmana Immiſſionis* 16.
Martii 1703. §. *Nec petitum in fine*, *& in il-
lius confirmatoria* 27. *Iunii ejuſdem anni* §. *Ra-
tio ita decidendi coram Eminentiſſimo Priolo*,
in Romana Renunciationis 9. *Maii* 1710. §. *Eo-
que facilius coram eodem*, *& in Camerinen. Im-
miſſionis* 27. *Iunii ejuſdem anni* §. *Quandoqui-
dem cor. R. P. D. meo Lancetta*.

Minime referente, quod renunciatio in
littera comprehendat Bona avita, quæ de
per ſe aptiſſime verificantur, nedum in Bo-
nis Aviæ paternę, ſed etiam maternæ, &
ulterius tamquam concepta verbis generaliſ-
ſimis, & effrenatis extendi quoque valeat,
ad quæcumque Bona fideicommiſſaria. Nam
licet verbum *avitis* ex ſui indole, & naturali
importantia capax ſit comprehendere Bona
non minus Aviæ paternæ, quam maternæ,
ex notiſſimis juribus, attamen cum in ſupe-
riori parte conſtitutionis Dotis habita ſolum
fuerit mentio de Bonis Aviæ paternæ, ex qui-
bus Dos in parte conſtituebatur ſubſequens
expreſſio generaliter habita in renunciatione
de Bonis avitis, intelligi ſemper debet illo
retento themate, & cathegoria Bonorum
avitorum, de quibus ſupra ſermo habitus
fuerat, & ex quibus Mulier Dotem conſe-
quebatur, non autem referri ad illa Aviæ
2 maternæ, ex quibus nec obulum percipiebat
ad notata per *Torr. de pact. lib.* 2. *cap.* 23. *nu.*
36., *&* 37., *Gallerat. de renunciat. lib.* 4. *cap.*
2. *num.* 41., *& ſeqq.*, *Rot. poſt eumdem dec.* 20.
nu. 9., *& in Ariminen. Fideicommiſſi Bandi*,
& Æreç de Bandis 27. *Junii* 1697. §. *Nam
cum ſeq.*, *&* 5. *Martii* 1698. §. *Nullatenus*, *&
ſeqq. cor. Rmo Molines*.

Maxime quando, ut dicebamus, agitur
de renunciatione emiſſa a tenera Puella car-
nales nuptias contrahente, quo quippe caſu
verborum amplitudo, & generalitas, ita
ſemper intelligi debet, ut minus, quam poſ-
ſibile ſit, præjudicium inferat renuncianti,
quæ vero ſimile non eſt, ut immemor ſuo-
rum filiorum ex contractis nuptiis procrean-
dorum ampliſſimam voluerit emittere renun-
ciationem ad favorem ſuorum Fratrum, &
Filiorum perniciem, & damnum, & proinde,
cum præfata verba loquentia de Bonis avitis
optime verificari valeant in Bonis Aviæ pa-
ternæ, ex quibus dotata fuerat ex potentia
ſubiectæ materię, & veriſimilis Octaviæ re-
nunciantis voluntatis intra illorum ſpheram,
& claſſem reſtringenda, & cohibenda ſunt,
non autem protendenda ad Bona Aviæ ma-
3 ternæ, de quibus cogitatum non fuit, nec
Dotem fuerat conſecuta, & quæ unice fuit
in Cauſa explendæ dictæ renunciationis *Rot.
in Romana Renunciationis* 16. *Januarii* 1703.
§. *Abſque cor. Me*, *in Spoletana Immiſſionis*
10. *Januarii* 1716. §. *Eoque libentius coram
R. P. D. meo Altban.*, *& in Interamnen. Im-
miſſionis* 5. *Junii* 1716. §. *Eoque certius coram
eodem*.

Eoque fortius, & indubitanter, quia lon-
ge diverſa militabat ratio, propter quam re-
nunciatio comprehendere debebat fideicom-
miſſum Aviæ paternæ, non autem alterum
Aviæ maternæ, quoniam ſicuti Octavia do-
tabatur in parte ex Bonis Avię paternæ, ita
congruum erat, ut correſpective ad Dotem
receptam ejus fideicommiſſo ipſius favore
purificando renunciaret. E' converſo autem
nulla urgebat Cauſa renunciandi Bonis, ſi-
ve Fideicommiſſo Aviæ maternæ reſpective,
ad quod nihil recipiebat, & propterea ex
hac ratione totam hanc determinante quæ-
ſtionem ex primordio voluntatis ipſius Re-
nunciantis elicita ea ſumi debet intelligentia
excluſiva comprehenſionis hujuſce fideicom-
miſſi, illi prorſus accomodata, imo neceſ-
ſaria, ne alias tamquam ſine cauſa facta,
4 nullius foret firmitatis, quemadmodum mo-
net *Faber in Cod. lib.* 5. *tit.* 9. *definit.* 10. *Fon-
tanell. de pact. clauſ.* 9. *gloſ. unica par.* 1. *n.* 8. *&
ſeqq.*, *Afflict. dec.* 178. *n.* 13., *Urſil. ad eumdem
num.* 3., *Rot. in Camerinen. Immiſſionis* 27. *Iu-
nii* 1710. §. *Quandoquidem cor. R. P. D. meo
Lancetta*.

Et ſic tam prædicta renunciatio Bonis avi-
tis in numero plurali concepta, quam gene-
ralitas aliorum verborum apta minime ſunt
comprehendere quodcumque fideicommiſ-
ſum,

ad ipſius favorem purificatum, & purifican-
dum, quia cum ea proceſſerit, ut diximus
correſpective ad dotationem, quam Octavia
renuncians reportaverat a Renunciatariis de
Bonis Paternis Avitis, & Maternis ex clara
litera ejuſdem renunciationis, ideo quæ-
cumque illorum amplitudo ad has ſucceſſio-
nes referri, & reſtringi debet, non autem
5 prædicari, & extendi ad alias, de quibus
actum non fuit ex *Text. in leg. ſi ex pluribus* 89.
*in princ. ff. de ſolut., Mantic. de tacit., &
ambig. lib.26. tit.6. n.18., Rocc. diſputat. Iur.
cap.55. n.4., Hodiern. ad Surd. deciſ. 176. n.8.
Rot. in Romana renunciationis* 11. *Iannarii*
1711. §. 42. *coram Me*, maxime quia, cum
eam approbaverint, tam ipſius Conſangui-
nei, quam Iudex localis, qui ſuam interpo-
ſuerat auctoritatem pro validitate ipſius
actus, cum ea perſpicua declaratione, quod
actus prædictus nulla ex parte foret Mulieri
domnoſus, ſed neceſſarius pernecesse dicendum
eſt, quod nullo modo renunciatio præfata ad
alias protendatur ſucceſſiones, non obſtante
prędicta verborum amplitudine, & prægnan-
tia, quia alias non neceſſarius, ſed damno-
ſus fuiſſet, utpote ſine ulla mutua, & neceſ-
ſaria cauſa per actus, & ea tribuenda potius
videtur formulario Notarii, quam voluntati
partium, quod de cœtero renunciationes
non valet extendere ad caſus, & Bona, de
quibus nec Renuncians, nec Conſanguinei,
6 nec Judex cogitarunt, & quibus cauſa renun-
ciationis Judici expreſſa, neutiquam corres-
pondebat ad connotata per *Rot. poſt Gallerat.
de renunciat. dec.4. n.18., & ſeqq., dec.7. n.
17., & deciſ.20. n.9. in recent. dec.330. n.12.
& ſequen. par.15., & in dicta Ariminen. Fi-
deicommiſſi Bondi, & Æneæ de Bandis* 26. *Iu-
nii* 1697. §. *Anno enim*, & 5. *Martii* 1698. §.
*Nullatenus cor. Reverendiſſimo Molines, & in
Peruſina Immiſſionis* 15. *Maii* 1705. §. *Minuſ-
que*, & 15. *Jannarii* 1706. §. *Abſque eo quod,
cum ſeqq. cor. Eminentiſſimo Scotto*.

Animadvertendo ſignanter, quod tunc
generalitas verborum compræhendere poſ-
ſet fideicommiſſa in genere purificanda favo-
re renunciantis, quando de illis nec renun-
cians, nec renunciatarii ſpecificam, & in-
dividualem notitiam; non habuiſſent, quia
illo caſu ſufficit de illis cogitatum fuiſſe in
genere. Aſt non ita quoties renunciatarii
prout hic ſine dubio habebant certam, &
individualem notitiam fideicommiſſi de quo
agitur, quia in hoc themate non ſufficit
verborum prægnantia, & cogitatio in ge-
nere, ſed omnino requirebatur, ut nomi-
natim fuiſſet illud deductum in notitiam re-
nunciantis, ad hoc ut illi renunciatum eſſe
cenſeatur illiuſque omiſſio, quemadmodum
in hoc ſecundo caſu præſumitur doloſa, ut
facilius renuncians ſub generalitate, & in-
7 volucro verborum decepta remaneat, ita

ea nullam valet inducere ampliationem, ut
præcisè diſtinguendo caſum, a caſu dixit *Ia-
ſon. in l. ſub prætextu* 29. *ſub n.3. Cod. de tran-
ſact. Cancer. var. reſol. lib.3. Cap.15. ſub n.154.,
Cyriac. Controv.* 474. *nn.* 64., *Rot. cor. Du-
ran. dec.* 362. *n.5. &* 6.

Quod ſi in abſtracto ſimpliciter verum,
veriſſimum in præſenti ęmicabat ponderan-
do ſuſpicari in tantum poſſe Alexandrum
Fratrem renunciatarium certiorare omiſiſ-
ſe Sororem renunciantem, in quantum du-
bitaverit, quod ſi ei illud notificaſſet illi non
eſſet renunciatura, quemadmodum fecit al-
tera Soror Franciſca paucos ante Annos,
cum eadem numerica Dotis quantitate de-
ſponſata, quę intacta ſibi jura reſervare vo-
luit, in conſimili actu renunciationis per eam
expleto ſuccedendi ad fideicommiſſum de
quo quæritur. Unde hæc generalitas verbo-
rum, & ſi per ſe inſufficiens, ſine pręceden-
ti certioratione renunciantis data in renun-
ciatario ejuſdem notitia, ad hoc fideicom-
miſſum in dicta renunciatione compræhen-
dendum eo magis talis evadebat, in præſen-
tibus circumſtantiis, quibus eam omiſſam
8 fuiſſe, non ſine culpa renunciatarii ad hujuſ-
modi aptandam fideicommiſſariam ſucceſ-
ſionem ex ſupradictis apertiſſime conſtitit ad
notata per *Fabr. in Cod. lib.2. tit. 4. definit.
15. n.22., & ſequen., Bero. conſ.177. n.31., &
ſequen. lib.1., Cravet. conſ. 192. n.13., & 14.,
Galerat. de renunciat. lib. 1. cap. 2. ſub n.17.
verſ. renunciatio dicitur generalis*, & optime
Cyriac. dicta controv. 474. *n.63., & ſeqq. Rot.
cor. Duran. d. dec.* 363. *n.6. & ſeqq.*

Et quibus conſtabilitis marte ſuo ruunt
conjecturæ omnes in contraria deciſione per-
penſæ, quia generalitas verborum, vel atten-
denda non eſt, vel ſuam habet virtutem
operativam, in Bonis Avitis ex latere Pa-
terno, & explicita illa reſervatio pure re-
ſtricta ad id ſolum conſequendum, quod ipſi
Octaviæ Mater in Teſtamento eſſet relictu-
ra, tunc potuiſſet procedere, ſi additum
fuiſſet *nullo alio excepnoto*, vel quando verba
generalia iſtam haberent aptitudinem hoc
compræhendendi fideicommiſſum, ſecus au-
tem, quando res ut in caſu præſenti diver-
9 ſimode ſe habet, ut punctualiter inquit *Fab.
in Cod. lib.2. tit. 4. def.15. n.10. juncto n.22.,
& in allegat. eodem n.22.*

Hæc per ſe apertiſſima, & excluſiva a to-
to genere a prędicta renunciatione contro-
verſum hoc fideicommiſſum, quando etiam
illud compræhendit ex ſupradictis, nihilo-
minus, nec ſub hac contraria ſuppoſitione
afficere valuiſſet fratres de Righis, & Mar-
ſolis, ad illud ex propria perſona vocatos.
Quia cum illud purificatum non fuerit in
vita ipſius Octaviæ Renunciantis, & jus fi-
liorum per eam in ſtipulationem deductum
non fuerit; illa in hoc caſu nequaquam præ-

 judi-

10 judicare valet juribus filiorum ex propria perſona venientium juxta Doctrinam Bartoli in l. Qui ſuperſtitis n.2.verſ.Quod ſi poneres ff. de acquir. hæred., Rocc. reſponſ.71.n.27.lib. 2., Hartman.Piſtor.qu.7.ſub n.7. verſ. Contrarium lib. 4. Bottiglier. de ſuc.c.2.Theor.46.n.3. cap.2. R.P.D.Fattinellus de translatione Penſionis reſponſ.47.n.7., Palm.Nep.alleg.176.n.4. Schettin.de pact. parte 3. Sect. 7. a n.1.12., & ſeqq., Rot. dec. 265. n.29., & 30.parte 13. dec.61.n.13.parte 19.recentior., & in Cammerinen. Succeſſionis 11. Decembris 1716. §.28. coram Me.

Minime relevante, quod cum præfati fratres de Righis, & de Marzolis, ſint hęredes mediati prædictæ Octaviæ eis ſaltem obſtet exceptio legis vindicantem ff. de except., & legis eum a Matre Cod. de rei vindicat., quia prædicta qualitas hęreditaria poſſet quidem operari, quod filii non valerent adverſus Maternam renunciationem petere, vel deducere aliquod Ius eis competens uti hæredibus, & occaſione hæreditatis Maternę, non vero quod in præſentiarum agere non valeant ex juribus propriis, & independenter a qualitate hæreditaria illis competentibus, quando Mater ſpecifice, prout hic in renunciatione jus filiorum non expreſſit,
11 ut communiter tradunt Surd. conſil.133.in fine, Merlin. Pignattell. Centur. I.Controverſ. 10., & 11., ibique Scoppa num.11., Staiban. Iun. reſolut.181.n.66., Palm.Nepot alleg.177. n.19., & allegat. 178. n.9. & ſeqq., Torr. de pact. lib.2.Cap. 24. n. 100., & ſeqq.. & de Maioratibus Italiæ parte 2.quęſt. 34. num. 57., & ſeqq., Schettin. de pact.parte 3. Sect.10.n. 10. & ſeqq., Rota dicta dec. 272. n. 12.parte 10., & dec.265.n.30.par.13. & in Faventina hæreditatis 12. Decembris 1712. §. finali coram Me.

Et ratio apertiſſima eſt quia in Caſu quo Mater renunciationem expleat ad ſua tantum Jura reſtrictam, ſi illius hæredes proprio jure, & præciſive a qualitate hæreditaria, ad aliquod ſint vocati fideicommiſſum poſt obitum ipſius renunciantis apertum, ad quod immiſſionem petant, non dicuntur contravenire renunciationi, & promiſſioni per Matrem factæ, quia ſicuti promiſſio Matris, de non contraveniendo, nec per ſe nec per ſuos hæredes intelligenda ſemper eſt, cum ea implicita, & tacita conditione
12 quatenus nempe ſucceſſio ipſi renuncianti deferatur, ut firmarunt Donat. Anton. de Marin. reſol. 192. n.15., & late Torr. de pact. futur. Succeſſ. lib.2. Cap.24. n. 113., ita prædicta implicita conditione non purificata evaneſcente prædicta promiſſione ſucceſſivum factum hæredis ſumi non valet, in linea contraventiva facto Auctoris; quod ob non purificatam dictam Conditionem evanuit,
13 cum non Entis nullæ ſint qualitates, ut late probant Morott. reſp. 22.n.5., & aliis adductis concordantibus Torr. de pact. futuræ Succeſſionis dicto lib.2. Cap. 24. a n. 118., & pluribus ſeqq.

Quod autem Octavia renuncians in renunciatione non compræhenderit jura, quæ ſuis Filiis, & Nepotibus ex propria perſona competere valebant apertiſſime corruſcabat ex ipſis Capitulis Matrimonialibus, in quibus pacta fuit controverſa renunciatio, & in quibus ea ſolum reſtricta fuit ad propria jura ipſius renunciantis ibi - per ogni ſua pretenſione - Unde ad tramites dictorum Verborum renunciatio prædicta compræhendere nequibat Jus Filiorum, tum quia, cum de illis nullam mentionem fecerit, renunciatio
14 ſemper reſtringitur ad Ius proprium renunciantis, ut docet Bart. leg. qui ſuperſtitis n. 2. ff. de acquir. hęred. Cancer. variar. reſolut. lib.3. Cap.15. n.60., Merlin. Pignattell. Centur. 1. Controver. 11.n.7., ibique Scoppa n. 4., Palm. Nep. allegat. 176.n.5., & ſeqq., Bottiglier. de Succeſſ. Cap. 2. Theor. 46. num. 2., & ſeqq., Torr. de Majorat. parte 2. quæſt. 34. num.56., Rot. dec.29.n.16.parte 8.recentior. Tum etiam quia tamquam perſonalia, & perſonaliſſima renunciationem ſemper reſtringunt ad Jus
15 proprium renunciantis excluſo jure filiorum, ut in puncto Bonden. Collect.33. n.165. verſic. Et quod lib.2., Torr. de Majorat. parte 2. quæſt. 34. ſub n.56., Rota in Cammerinen. Succeſſionis 11. Decembris 1716. §. in fine cor. Me.

Abſque eo quod quidquam relevare potuerit, quod in Inſtrumento deſuper extenſo compræhenſum quoque fuerit Ius competens tam ipſi Octavię, quam ejus hæredibus, & ſucceſſoribus, quoniam in diſcordia Capitulorum, cum Inſtrumento attendi debet potius tenor Capitulorum, quæ continere dicuntur verba contrahen-
16 tium quam Inſtrumentum, quod continet verba Notarii, ut in his terminis tradunt Marcian. diſput.14. a n.23. ad 29. Capyc. Latr. dec. 2. n.23., & ſeqq. Rot. in Romana renunciationis 16. Januarii 1713. §. Abſque eo quod coram Me.

Et ſine difficultate, dum Inſtrumentum fuit ſtipulatum adhæſive, & cohærenter, ſeu in exequutionem promiſſorum in Capitulis, & relative ad illa ibi = volens obſervare contenta, & promiſſa in dicta ſcriptura prima Matrimoniali &c. & rurſus ibi iuxta formam dictæ primæ ſupra regiſtratę ſcripturę Matrimonialis, quo
17 caſu quidquid ſuperadditum fuit non contentum in Capitulis pro non appoſito, & preter voluntatem renunciantis habetur, ut dixit Rota in Romana renunciationis 3. Iulii 1711. §. Siquidem, & ſequen. coram Reverendiſſimo Aldrovando, & 16. Januarii 1713. §. Hiſque non obſtantibus coram Me, & in Interamnen. Immiſſionis 9. Junii 1716. §. Quandoquidem coram

R.P.D.

R. P. D. meo Altban, & quælibet extenſio ad
jura filiorum in InſtrumentoDotali nulla no-
va ſuperventa Cauſa conſcripta nullius mo-
menti reputatur, ut advertunt *Card. de Luc.
de renunciat. diſc.3.n.13. Rot. poſt Torr. de
Pact. dec.171. n.4., & 5. in recen. dec.402. n.
5., & 6.part.12. in Romana renunciationis* 9.
Maii 1710. §. *De facili eum ſequen. coram* Emi-
nentiſſimo Priolo 3. *Julii* 1711. §. *Haud ſubſi-
ſtenta cor. Reverendiſſimo Aldrovando, & in
dicta Interamnen. Immiſſionis* §. *Poſthabitis cor.
R.P.D. meo Altban.*

Et denique in Univerſum, quando etiam
prædicta renunciatio ſua poſſet indole affice-
re memoratos Actores. quod exhactenus ani-
madverſis negatum fuit, attamen inquantum
compræhenderet fideicommiſſum prædictæ
Paſolinæ eſſet nulla, & irrita ipſo Iure, quia
cum Octavia renuncians eſſet minor juxta,
tam juris diſpoſitionem, & Ægidianæ conſti-
18 tutionis, & Statuti Ceſenæ *lib.1. Rubrica de
Contractibus Minor.*, non valebat renunciare,
aut donare ſine legitima cauſa, ut in puncto
renuit *Rot.dec.130.per tot.par.4.tom.2.recent.
& dec. 34. n.1. & 8. in Mantiſ. ad Card. de
Luc. lib.7.*, & latius *in Faventina fideicommiſ-
ſi, & tranſactionis* 5. *Maii* 1713. §. *Defectus*,
& §. *Neque cor. Eminentiſſimo Cardinali Scot-
to, & in confirmatoria* 19. *Februarii* 1714. *per
tot. coram R.P.D. meo Criſpo, & in* Peruſina
reintegrationis 23. *Iannarii* 1712. §. *Hiſque
cor. Me.*

Cujus defectus in caſu præſenti emerſit in-
negabilis, quia cum prædicta Franciſca Soror
Octaviæ fuiſſet pariter dotata in ſumma ſcu-
torum 4000. a Matre, & Fratre renunciata-
riis, abſque eo quod renunciaverit contro-
verſo fideicommiſſo Paſolinæ, hinc eamdem
Dotem conſequi debebat Octavia abſque ope
dictæ renunciationis ex quo cum inter Soro-
res ſervanda ſit æqualitas, Fratri datum non
19 erat, præſertim non dotando ex bonis pro-
priis inæqualiter illas tractare, aut difformi-
ter gravare per *Text. in leg. ut liberis Cod. de
Collat.*, & *leg. cum opportet Cod. de Bonis, quę
liber Dec. conſ.26.in princip.Caſtrenſ.conſ.275.
n.6. lib.1. Mantica de tacit. lib.12.tit.21.n.30.
Merlin. de legit. lib.1. tit.2. quęſt.12. n.33., &
ſeqq. Sabell. reſolut. 90. n.30. Boſ. de dot. cap.
13. n.26.*, cum aliis apud *Conſtantin. ad Sta-
tut. Urbis Annot.35. n.35.* & proinde ſi ea-
demmet dote recepta prædicta renunciaverit
fideicommiſſo abſque eo quod correſpective
20 ad illud aliquid fuerit conſecuta eam ſine
cauſa, & aperta læſione factam eſſe alias re-
ſpondit Sacrum Tribunal *in dicta Faventina
fideicommiſſi, & tranſactionis* 19. *Iannarii* 1714.
§. *Reſpectu vero cor. R.P.D. meo Criſpo.*

Non attenta reſponſione, quod juſta cauſa
ſubſtinendæ renunciationis, ſit illa conſerva-
tionis bonorum in agnatione fratris renuncia-
tarii, in prædicta renunciatione expreſſa, quia
ſtatim inepta, & pœnitus irrelevans detecta
fuit, tum ab exemplo dictæ alterius Sororis,
in qua licet eædem convenerint cauſæ, nec
ipſa renunciaverit huic fideicommiſſo, atta-
men eamdem numero dotem obtinuit, tum,
& fortius, quia Octavia renuncians, non po-
terat in hoc fideicommiſſo ſuccedere, niſi
poſt agnationis, & Lineę Maſculinę extin-
ctionem, unde cum renunciationis effectus
porrigeretur ad caſum tantum extinctæ agna-
tionis, non valebat iſta præbere juſtam Cau-
21 ſam renunciandi, ſed tantum videbatur co-
lor quęſitus ad eam extorquendam, cum hac
conficta, & colorata Cauſa agnationis, ut in
his terminis obiecto occurrit *Rota in dicta
Faventina fideicommiſsi, & tranſactionis* 5.
Maii 1713. §. *Eoque minus, & ſeqq. cor.* Emo
Scotto, & 19. Februarii 1714. §. *Statutaris
hęc coram R.P.D. meo Criſpo.*

Et hinc nihil operari poſſe putarunt Domi-
ni ratificationem ab eadem Octavia emiſſam
uſque de Anno 1645. quia cum ex huc uſque
animadverſis pręlaudata renunciatio ex ſui
indole, & importantia compræhendere non
valeat fideicommiſſum, ea ſuam virtutem ex-
tendere non valet ad illud compræhenden-
dum, ex quo ratificatio ſemper actum relin-
22 quit in eo ſtatu: in quo prius erat, ut dixit
Rot. in Eugubina Bonorum ſuper primo dubio 8.
Martii 1709. §. *Minus coram Emo Polignac.*,
Et quod plus eſt, cum etiam quando illud
compræhenderet ſit nulla, ex inſanabili de-
fectu Cauſę ad hoc ut illa hanc ſanare valuiſ-
ſet nullitatem requirebatur, ut de eadem nul-
litate certiorata fuiſſet, & cum Iudicis decre-
23 to, aliiſque ſolemnitatibus ratificaſſet, ut
communiter docent *Groſſ. de contract. minor.
inſpect.3. quæſt.3., & 4. Surd. deciſ.69. n.15.
Conſtant. ad Statut. Urbis adnot.44. art.5.nu.
527. Rot. cor. Arguelles dec.13.n.21. & coram
Fentinger. dec.274. n.20.*

Et ita utraque parte informante.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, & DOTIUM SUPER DOTE MARCHIONISSÆ ELEONORÆ.

Veneris 2. Iulii 1717.

ARGUMENTO

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Dotis quantitas, ut plurimum pendet a quantitate patrimonii dotare debentis.*

2 *Dos in ſubſidium detrahi debet a bonis fideicommiſſariis.*

3 *Dotis conſecutio impediri nequit exceptionibus turbidis, & illiquidis.*

DECISIO DCCCXXX.

AD limites Juſtitiæ, & æquitatis moderante
ſan. mem. Urbano VIII. in erectione Mon-

tis Bentivoli anno 1639. ſecuta, Indulta ſa. me. Pauli V. Prædeceſſoris, atque derogationes ab eo occaſione crectionis ſecundi Montis Sixti conceſſas circa fideicommiſſa, quæ erant ordinata in Domo Bentivola, ad effectum nempe, ut poſſent Bona eiſdem fideicommiſſis ſuppoſita affici hypothecis beneficio dictorum Montiſtarum, moderante, inquam dicto Summo Pontifice Urbano hoc videlicet modo, quod dictæ fideicommiſſorum derogationes ſuum operentur effectum contra quoſcumque excepta Cauſa Alimentorum, & Dotium: Accidit ſubinde, quod occupatis a Creditoribus ejuſdem Montis univerſis Bonis opulentiſſimi Patrimonii fideicommiſſarii dictæ Familiæ Bentivolæ ſucceſſores in præfatis fideicommiſſis recurſum habuerunt ad Ancoram ſacram mox dictę præſervativæ petendo ejus vigore dotes, & alimenta provide ipſis in dicto Chirographo Urbano reſervata, & prima vice coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Acciajolo tunc Ferrariæ Legato, & modo emerito Sacri Collegii Decano obtinuerunt præfiniri hujuſmodi alimenta proviſionaliter tamen incerta ſumma, & reſpective dotes favore fœminarum deſcendentium in ſcutis 15500.

Verum provocantibus Montiſtis ad Congregationem, quę dicitur Montium, poſt quam ibi DD. de Bentivolis nonnullas contrarias paſſi fuerant reſolutiones tandem ſupervenit Commiſſio manu Sanctiſſimi ſignata, ut dicta Congregatio procederet de Voto noſtri Sacri Auditorii, a quo opportune determinatum fuit, quod per plura diviſa dubia ſedulo examinaretur ad quanti aſcenderent Bona fideicommiſſaria hujus familiæ poſſeſſa a Montiſtis, & reſpective affecta oneri Alimentorum, & Dotium. Quibus dubiis ſemel iterum, & tertio diſputatis decreta fuerunt alimenta eiſdem ſucceſſoribus in ſcutis 5100. annuis, uti concluſum, & ſancitum legitur in omnibus Cauſæ deciſionibus emanatis tam coram Eminentiſſimo Priolo, quam coram Eminentiſſimo Scotto nunc digniſſime exercente munus Pro-Præfecti Signaturæ Juſtitiæ, quam etiam nuper coram me in deciſione ſuper dubio immiſſionis prodita die 8. Junii ſuperioris anni ſemper, & conſtantiſſime Dominis exiſtimantibus in ordine ad Dotes pro Deſcendentibus, quod illæ deberentur in jam dudum præfinita quantitate ſcutorum 15500. & de facto in hac ſumma taxata fuit dos Dominæ Marchioniſſę Eleonoræ filiæ Marchionis Aloyſii Primogeniti Familiæ Bentivolę, quæ jam tranſcendit vigeſimum ſuæ ætatis annum, ut videre eſt in deciſione coram Me edita ſub die 12. Junii anni ſuperioris cum ſucceſſiva Voti expeditione a Sacra Rota decreta in Congregatione Memorialium habita die 29. Iulii ejuſdem anni, ad cujus normam prodiit Decretum, ſeu Sententia a Prælato Congregationis Montium, cui Cauſa commiſſa reperiebatur.

Adverſus vero hoc poſtremum Judicatum cum denuo delegata fuerit, cauſa appellationis cum clauſula *alteri, qui ad legitimam* neceſſe fuit ad inſtantiam prælaudatæ Marchioniſſæ Eleonoræ exquirere a Dominis meis utrum procedendum foret ad legitimam executionem, & Montiſtis per ſimplex tantum Memoriale dilationem petentibus reſponſum habui *quod ſic*.

Etenim, quoad Taxam in genere, ſeu ſummam in cauſam dotis præſtandam Marchioniſſæ Eleonoræ res profecto vacare viſa eſt omni difficultate conſideratis circumſtantiis, quę in hac materia Iudicis Religioni, & arbitrio commiſſa ſolent ponderari, & de quibus in dicta præcedenti mea deciſione, ad quam Domini in hac parte remiſſive ſe habuerunt.

Scribentes pro Montiſtis in Memoriali hodie porrecto pro obtinenda dilatione duo allegabant fundamenta; Alterum nempe quod a die ſubſcripti hujus dubii nondum elapſus eſſet menſis de ſtylo dari ſolitus antequam Cauſa proponatur, ſecundum vero quod cum in proxime præcedentibus Rotalibus propoſitionibus de hoc anno coram Me habitis diebus 14. 18. & 21. Junii mox elapſi ſuſpenſę remanſerint quamplures partitæ, quæ erant prius diſcutiendæ antequam certo firmari poſſet quantitas Bonorum fideicommiſſariorum exiſtentium penes Montiſtas: inde oriebatur, quod ſicuti in hoc rerum ſtatu deventum nequaquam fuit ad confirmationem Taxæ Alimentariæ, & reſpectu deciſionis ſuper Immiſſione, prodiit reſcriptum *dilata*, ita, & ob eandem rationem deveniri nequibat ad ſtabilimentum dotis, & quantitatis ejuſdem, quę pendet plerumque a
5 quantitate Patrimonii dotare debentium, ut communiter firmant *Decian. reſponſ. 17. per tot. lib. 2. Fuſar. conſ. 38. num. 11. Theſaur. dec. 192. n. 1. Rota in Romana taxationis congruæ Dotis 25. Aprilis 1695. coram Supremo Hiſpaniarum Inquiſitore, & in Romana augmenti* Dotis 1701. §. *Vindicata etiam, & in Anconitana Cauthelæ Angeli* 14. *Maii* 1706. §. *Hoc poſito coram eodem*.

Aſt hujuſmodi motiva nequaquam prævaluerunt pro retardanda dubii reſolutione, & decernendo reſpective proceſſu ad legitimam executionem; Quo enim ad priorem difficultatem patens occurrebat reſponſio, quod integro menſi a die ſubſcripti dubii tres tantum modo deficiebant dies, & præciſive etiam a ponderatione, quod agebatur de dote nobilique Puellæ præſtanda, & ſic celeriter ſtatuenda, ne matrimonii effugiat occaſio; Quodque rurſus jam tertius occurrebat annus Iudicialis petitionis deſuper factæ a Mar-

a Marchioniſſa Eleonora, quæ propterea ulteriores non debet ſubſtinere indutias. Mos ulterea eſt noſtri Auditorii etiam in Cauſis indifferentibus, quæ proponuntur de menſe Iunii antecedente ferias generales in longum duraturas, minime exquirendi integrum lapſum menſis in aliis tertiariis expectari ſolitum, tametſi deficiant non ſolum tres dies, ut hic, ſed alii etiam majores, & hoc ne retardetur debitum Juſtitiæ complementum ſicuti notorium eſt, & inſinuatur etiam in illa *Romana Pecuniaria* 28. *Iunii* 1702. §. *Attamen in præſentibus coram Me*.

Reſpectu vero poſterioris difficultatis juſte replicabant Informantes pro Marchioniſſa Eleonora, quod noviſſima ſuſpenſio aliquarum ex partitis, quæ prius deciſæ fuerant favore Dominorum Fratrum de Bentivolis, nec in minimo officit veriſſimo illi facti aſſumpto, quod in manibus Montiſtarum exiſtunt tot Bona fideicommiſſaria, quę longe lateque exuberant non tantum pro unica Dote modo petita, ſed pro quampluribus aliis conſimilibus; certum ſi quidem eſt, quod Bona fideicommiſſaria materialiter exiſtentia penes Montiſtas adæquant ſummam ſcutorum 181. mil., ut firmiter ſtabilitum fuit in deciſionibus antecedentis Inſtantiæ coram Eminentiſſimis Priolo, & Scotto, & in altera præſentis coram me die 8. Iunii ſuperioris anni, & quantumvis in audientia habita die 18. Junii mox elapſi ſuper hoc dubio quantitatis Bonorum reſcriptum fuerit *Quoad Bona del Bentivoglio, & Lavezzola in deciſis, in reliquis dilata*. ita factum fuit, non quia dubitaretur de materiali exiſtentia, & quantitate dictorum Bonorum fideicommiſſariorum, ſed eo quod in eadem audientia reſervata fuit particulari examini partita *di Buonconvento* alias relata ad calculum conſumptionum, quibus propterea non conſtabilitis ob dictam partitam ſuſpenſam, nec minus liquidari poterat determinata quantitas Bonorum fideicommiſſariorum remanentium in poſſe Montiſtarum, & de quibus ratio haberi debebat in præfinienda Taſa Alimentaria. Hujuſmodi vero ſcutis 181. mil. ſi adjungatur valor Tenutæ *del Barco*, & Molendinorum, *del Filo*, quæ Iudicio noſtri Sacri Auditorii reponenda ſunt in coacervo Bonorum fideicommiſſariorum, ut perpetuo dictum fuit tum in deciſione Eminentiſſimi Scotti ſuper Immiſſione §. *Super certis Bonis* tum in altera coram me ſuper eodem dubio §. *finali*, quæque alias proviſionaliter aſſignata in cauſa Alimentorum pro annuis ſcutis 1800. poſt devaſtationem Molendinorum *del Filo* calculabantur a ſcribentibus pro Bentivolis in longe inferiori capitali ſcutorum 30. mil. & demum ſi his omnibus ſuperaddatur partita *delle Tombe* pro integra medietate in calculo conſumptionum poſita juxta deciſa in antedicta audientia die 18. Iunii, & ſic pro integra quantitate ſcutorum 41. mil., patens eſt ex calculo demonſtrativo, quod totum creditum, ſeu *l'avere* fratrum de Bentivolis tranſcendit ſcuta 252. mil.

Cui ſi contraponantur *il Dare*, hoc eſt creditum Montiſtarum in ſummis per illos prætenſis quantumvis, vel ſuſpenſis ob demandatam in aliquibus partitis Periti electionem, vel reſervatis particulari examini illico compertum redditur, quod quoquomodo ducto calculo creditum fratrum de Bentivolis, ſeu fideicommiſſorum ad illos ſpectantium longe ſuperat prætenſum debitum; Etenim ſi calculetur legitima etiam pro portione Hyppoliti non obſtante quod ſuper ejuſdem relevatione demandatum fuerit particulare examen, hæc non traſcendit ſcuta 102. mil. juxta calculum alias efformatum in deciſione Eminentiſſimi Scotti ſuper quantitate detractionum, & in priori coram me, quæ in hac parte confirmationem obtinuit die 14. Iunii mox elapſi. Inſuper ſi ad Montiſtarum creditum ponantur portiones ſpectantes erectoribus Montis ſuper partita æris alieni ſcutorum 39. mil. eorumque creditum adaugeatur a legitima Iſabellæ in ſcutis 9. mil. circiter, & a Dote iſtius in ſcutis 3. mil. auri, quantumvis hæ partitæ ſummopere illiquidæ, & alias rejectæ purgandæ ſint mediante Periti electione decreta mox dicta die 14. Iunii, totum creditum Montiſtarum ad terminos noviſſimarum reſolutionum, & calculatis eorum Beneficio pro præſentis negocii opportunitate omnibus partitis per eos prætenſis, quantumvis major earundem Pars terque, quaterque rejecta fuerit, nunquam excedere poterit ſcuta 140. mil. quorum diſtantia a Credito fratrum de Bentivolis tanta eſt, ut non ſolum iſta Dos, ſed aliæ quamplures locum adinvenirent in dicto coacervo Bonorum fideicommiſſariorum, quando de cætero conſtans eſt in terminis Dotium ad metam Congruitatis detrahendarum a Bonis fideicommiſſariis aſcendentium quod pro illis valet totum etiam fideicommiſſum everti, ut dictum fuit in deciſione Anni elapſi §. *Sed nequiverunt coram Me*.

Et in rei veritate nil intereſt, vel intereſſe debet Montiſtis, quod iſta Dos detrahatur, nam illud minus erit in fideicommiſſo, atque de ea ſumma minori habenda erit ratio in præſtitutione ſummæ alimentariæ hujuſmodi ſiquidem Bona fideicommiſſaria in concurſu alimentorum, & Dotium affecta non ſunt hypothecis Montis, ſed præcipue, & unice ſubiiciuntur præfatis oneribus Dotium, & alimentorum vigore d. præſervativæ appoſitæ in Brevi ſan. mem. Urbani VIII., quæ cum dictas cauſas privilegia-

tas excipiat, idem operatur perinde, ac ſi adverſus illas nulla conceſſa fuiſſet derogatio, ut per belle dixit deciſio Eminentiſſimi Scotti ſuper Immiſſione 30. Ianuarii 1713. §. *Præſentaneus enim ſucceſſor*, & ſuper eodem dubio 8. Iunii 1716. §. *Solumque cor. Me*.

Ex quibus porro fundamentis noſtrum Tribunal, quod de anno præterito in omnibus aliis dubiis benigne indulſit novam Audientiam, in iſto Dotis Marchioniſſæ Eleonoræ proceſſit ad expeditionem; liquido enim conſtitit, quod nihil habebat commune petitio hujus Dotis, & ſollicita providentia circa illam cum cæteris partitis ſuſpenſis per dictam novæ Audientiæ conceſſionem, nam quoquomodo ex definitæ fuiſſent, ſemper ut diximus tot ſupererant Bona pluſquam ſufficientia ad præfatam Dotationem ferendam, quæ de cætero, utpote fundata in actione clariſſima, remoram non patitur ab
3 exceptionibus, & partitis illiquidis per *Text. in l. Mulier §. Cum proponeretur ff. ad Senat. Conſult. Trebell. Rot. in Bononien. fideicommiſſi de Roſis* 10. *Maii* 1709. §. *Circa vero confirmata* 21. *Februarii* 1710. §. *Excluſa coram Reverendiſſimo Aldrovando*, & dictum fuit *in deciſione Eminentiſſimi Scotti ſuper quantitate detractionum 6. Januarii* 1713. §. *Diverſimode autem*.

Et ita altera tantum Parte informante, Montiſtis vero per d. Memoriale dilationem petentibus omnibus Dominis ſuffragantibus reſolutum fuit: .

RAVENNATEN. AGGREGATIONIS SUPER ATTENTATIS.

Veneris 2. *Iulii* 1717.

ARGUMENTUM.

Habes in Summario.

SUMMARIUM.

1 *Aggregatio ad locum Conſilii non facta a Conſiliariis eſt nulla, & attentata.*
Ideoque venit abroganda, ac tollenda per viam nulli tatis n. 2.
Et nulli, & attentati etiam ſunt omnes actus ex ea conſecutivi n. 3.

DECISIO DCCCXXXI.

Cum in Rota habita die 7. menſis præteriti reſolutum fuerit, Aggregationem ab Eminentiſſimo D. Cardinali Gozzadino, uti Æmiliæ de Latere Legato factam favore Iacobi Baldrati ad Locum Conſilii Civitatis Ravennæ, nullatenus ſubſtineri, & conſtare de legitimo mandato Procuræ dictæ Civitatis, & Conſiliariorum particularium pro eadem Aggregatione impugnanda, reliquum erat aggredi diſputationem alterius dubii jam dudum ſubſcripti *An*, nempe *conſtaret de attentatis*. Cui *affirmative juxta modum* reſponſum fuit.

Cenſuerunt namque DD. indubium revocari non poſſe attentata a dicto Baldrato commiſſa, eo quod curavit ſe referri in Album Conſiliariorum, & in numerum eorum, qui pro Magiſtratu gerendo, quolibet bimeſtre extrahuntur, ac ſucceſſive Iuramentum, a novis Conſiliariis dari ſolitum, præſtitit; non ſolum contra formam Decreti Generalis Conſilii, & reſolutionis Sacræ Conſultæ, ſed contra expreſſam Auditoris Cameræ inhibitionem, & contra tot ſolemnes plurium Conſiliariorum proteſtationes de pendentia litis, & quod æque grave eſt, poſtquam adverſus mandatum de manutenendo a R.P.D. Philippo Columna Iudice ab A. C. deputato favore dicti Baldrati relaxatum, Signatura Iuſtitiæ reſcripſerat cum clauſula *de appellatione* ſecumferente dicti mandati implicitam circumſcriptionem, & introducta jam Cauſa in Sacro noſtro Auditorio; nihilominus, tum in plurium Inſtrumentorum ſtipulatione, tum etiam in pluribus comparitionibus per ipſum Baldratum tamquam Procuratorem factis, ſibi uſurpavit nomen Nobilis Conſiliarii, & honorificos Titulos, qui Conſiliariis proprie conveniunt; Ideoque cum dicta Aggregatio, cæterique relati actus nulli, & attentati ſint, ad *Text. expreſſ. in l. reſcripto 6. ad fin. & in l. Reus delatus 7. ff. de muner., & honor., Rot. cor. ſan. mem. Alexandro* VIII. *dec.* 33. *nu.* 1. *coram Emer. Jun. dec.* 1191. *n.* 2. *in Cracovien. ſeu Sandomirien. Juriſpatronatus ſuper Attentatis prima Julii* 1712. §. 1., & §. *Ex certo coram Me*, ſunt propterea de medio tollendi, & abrogandi non tamen per viam privilegiatam rigoroſæ purgationis attentatorum, tamquam attentata facti cum omnium expenſarum refectione, cum ab hac pœna eumdem Baldratum excuſare potuerit credulitas, licet minus juſta, & inſubſiſtens, innixa authoritati Eminentiſſimi Legati, ſed dumtaxat
2 uti attentata Iuris, & per viam nullitatis, & circumſcriptionis omnium ſupragestorum, qui fuit modus reſolutioni adiectus, juxta diſtinctionem, quam pro declaratione *Gloſſæ, & Scribentium in cap. non ſolum de appell. in* §. *Adhibuit pluries ſecuta eſt Rot., & preſertim coram Card. Cerro dec.* 74. *n.* 12. & 13. *coram Benincaſa dec.* 198. *n.* 4., *in Mantiſſ. ad Card. de Luc. de Iudic. dec.* 3. *n.* 6., *in Leodien. Iuriſdictionis ſuper Attentatis* 22. *Iunii* 1713. §. *Non obſtat, in fine cor. Emo D. Card. Scotto, & in Burgen. Viſitationis ſuper Attentatis* 3. *Februarii* 1716. §. *fin. coram R.P.D. meo Albano*.

Neque obeſſe poteſt, quod aggregatio ſupradicta proceſſerit ex Cardinalis Legati auctoritate, & ad inſtantiam duorum Conſiliariorum; Quia cum eadem admiſſione Baldratus uſus fuerit, pluresque actus in illius ſeque-

ſequelam, ut dictum eſt, fecerit, dubio procul ſi non pœnam, ſaltem attentati nomen, etiam actus aggregationis meretur, ex animadverſis per *Lancellot. de attent. in præfat. n.4., & ſeq. Ridolphin. in prax. par.2, cap.15. n.39., Rot. in Ariminen. Attentatorum 11. Maii 1716. §. Nec eſt, in fin. cor. R.P.D. meo Foſcaro.*

Et ita utraque &c.

URBEVETANA SPOLII.
Veneris 2. Iulii 1717.

ARGUMENTUM.

Quæ requirantur ad effectum, ut deliberatio ſit valida, & ex omiſſione quarum ſolemnitatum ea dicatur nulla, & irrita præſertim ſi ea facta ſit contra Moniales intra Monaſterii Clauſtra degentes. Spoliato datur manutentio, & quatenus opus ſit etiam reintegratio adverſus Spoliantem Creditorem, & etiam adverſus tertium emptorem, vel poſſeſſorem.

SUMMARIUM

1 *Actio ſpolii remanet ſemper exercibilis non ſolum contra ipſum Creditorem, ſed etiam contra tertium emptorem, & poſſeſſorem,*

2 *Ex citationis omiſſione nulla remanet deliberatio.*

Item ex omiſſione Bannimentorum n.3.

Et ex ſecreto Judicis decreto ſive mandato n.4.

Neque ad hanc nullitatem ſanandam ſatis eſt atteſtatio Notarii, vel Curſoris n.5.

Item ex omiſſione citationis ad videndum bona deliberari n.6.

Præſertim contra moniales erga quas ſatis non eſt quod citationis executio facta ſit ad crates Ferreas Monaſterii, niſi conſtet quod ad ipſas Crates reperiebantur omnes Moniales capitulariter congregatæ n.7.

Et quamvis iſta citatio facta fuerit, ſi tamen ea non fuerit retroducta non valet n.8.

9 *In deliberationis actu de Iure requiritur interventus pecuniæ numeratæ* & n.10.

Et an ſufficiat habere fidem de pretio n.11.

12 *Deliberatio jam conſumata ratione individuitatis decreti corruit in totum.*

13 *Nemo ad iteratam ſolutionem tenetur.*

14 *Exceſſus deliberationem penitus infringit.*

15 *In alienationibus bonorum Eccleſiaſticorum neceſſario requiritur Beneplacitum Apoſtolicum.*

Et quo caſu iſtud intercedere nequeat n.16.

17 *In deliberatione leſiva bonorum Eccleſiaſticorum Beneplacitum Apoſtolicum nunquam præſumitur.*

18 *Manutentio, & etiam reintegratio debetur.*

DECISIO DCCCXXXII.

AD tertiam partem Palatii, quod oſcitanter de anno 1616. coemerant pro pretio ſcutorum 3900. Moniales Sancti Bernardini Urbis Veteris a Comitibus Gaſpare, aliiſque fratribus de Marcianis Immiſſionem de anno 1700. paſſæ fuerunt præfatæ Moniales ad inſtantiam Marchionis Franciſci de Monte Creditoris prædictorum Comitum venditorum in ſumma ſcutorum bismille quingentorum Auri; Aſt quia memoratum Palatium earum Monaſterio unitum reperiebatur de anno 1709. cenſuit noſtrum Tribunal Immiſſionis loco relaxandum eſſe mandatum executivum ad ratam tamen tertiæ tantum partis penſionum ipſius Palatii, quæ prius exſolvebantur liquidatæ in ſcutis annuis 37. 80. donec, & quouſque prælaudatus Marchio de Monte integre ſatisfactus fuiſſet de ſorte dd. ſcutorum bismille quingentorum Auri, eorumque fructibus in poſterum decurrendis, ſolumve illud pro tunc mandavit exequi ad dictam rationem pro fructibus decurſis, & non ſolutis a die 26. Novembris 1700. uſque ad annum 1708. in ſcutis 380.

Executo itaque prædicto mandato de anno 1710. ſubdie 5. Februarii non pro ſumma ſcutorum 380., quæ etiam ex infra dicendis fuiſſet exceſſiva, ſed pro ſumma ſcut. 465. ſuper tribus prædiis ingentis valoris ad prænarratas Moniales ſpectantibus, ac ſucceſſive publice haſtæ expoſitis, nulloque ſervato Juris ordine, deinde deliberatis Priori Thomæ Taſchino, prælaudatæ Moniales ſuper earum dorſum ſentientes exceſſum, & præcipitantiam hujuſce deliberationis per modum omnino irregularem peractæ, recurſum habuerunt ad Sacrum Auditorium, in quo cum ego in hodierna Audientia ſub congruo dubio Dominos interrogaverim - *An conſtaret de ſpolio, itaut danda foret manutentio, ſeu reintegratio præfatis Monialibus* - Nemine informante, nec Marchione Franciſco de Monte, nec prædicto Priore Thoma Taſchino deliberatario, quamvis innumeris intimationibus pluſquam exuberanter laceſſitis earum Votis Deus adfuit reſponſum habendo in omnibus eiſdem Monialibus informantibus favorabile, & ſimul excluſivum illius dilationis, quam petebat præfatus Marchio Franciſcus, poſt quam diu per me expectatus fuit, ut opportuna Iura pro ſui defenſione parare valuiſſet.

Et jure quidem merito, quia cum præfata deliberatio, ex oculari Actorum Judicialium inſpectione innumeris ſcateat defectibus, & nullitatibus inſanabilibus, quoad ordinem Judicii, & inſuper ſit exceſſiva tam in mandato, quam in executione ex his omnibus indubitanter oritur ſpolium non obſtante, quod ea Iudice auctorante peracta fuerit, quia factum Iudicis nulliter procedentis dicitur factum partis, & quemadmodum rei

Domi-

Dominus privata alicujus poteſtate ipſius do-
minio haud orbari valet, ita nec per factum
Prætoris nullum, cui id æquiparatur, & per
quod ſequitur, quod actio ſpolii per eum,
qui ſpolium paſſus fuit, remaneat ſemper
exercibilis, non ſolum contra ipſum Credi-
1 torem, ſed etiam contra tertium Empto-
rem, & poſſeſſorem, ut bene tradunt *Me-
noch. de recuper. poſſeſſ. remed.* 1. *n.* 410., *Man-
gil. de ſubbaſt. quæſt.* 159. *n.* 18. *& ſeq. Adden.
ad Gregor. decif.* 542. *n.* 11., *& ſeq.* cum aliis,
laudatis per *Rotam decif.* 183. *nn.* 17., 18. *&*
19. *poſt* Modern. *Aſculan. ad Statut. Vrbis.*

Singulas autem recenſendo nullitates ex
omiſſione ſubſtantialium hujus Iudicii ena-
ſcentes, quæ prius præcedere, & ſubſequi
debebant præfatum ſubhaſtationis, & deli-
berationis actum, aute quam prędicta pi-
gnora in Cauſam Iudicati capta publicæ ha-
ſtę ſubmitti valerent, ut ea viſa licitatores
de pretio inter ipſos præliarent ad commo-
dum debitoris; Primo loco ſe offert ea fun-
data in omiſſione principalis citationis ad vi-
dendum ſubhaſtari Bona in executione capta
quoniam ſub die 11. Martii prędicti anni
1711. per ſimplicem comparationem coram
VicarioGenerali Curię Epiſcopalis Procura-
tor pręnarrati Marchionis Franciſci ſolum
petiit Bannimenta committi abſque eo, quod
memoratæ Moniales præventive citatę fue-
rint ad videndum ſubhaſtari, qui ſolummo-
do, niſi infra decem Bannimenta in forma
commiſit: Unde ex hac citationis præter-
2 miſſione deliberationem ex poſtea ſecutam
eſſe nullam firmaut *Ridolphin. in prax. par.* 1.
cap. 15. *n.* 98., & per *Mangil. de ſubbaſt. quæſt.*
21. *n.* 20., *&* nuperrime dictum fuit *in Sueſſa-
na Bonorum* 18. *Iunii currentis anni* §. *Sicut
coram R. P. D. meo Lancetta.*

Cui nullitati ſuccedit altera non minus
gravis, & ſolemuis conſiſtens in omiſſione
ipſorum Bannimentorum per prædictum
Vicarium demandatorum, quæ tam ſcripto,
quam voce Præconis de jure quoque erant
præmittenda ad alliciendos plurimos licita-
tores, ut cariori pretio favore debitoris res
deliberanda vendatur, quibus propterea
poſthabitis non ſolum contra Judicis decre-
tum ſub tali dumtaxat forma deliberationem
3 demandantis, ſed etiam ipſum Iuris præſcri-
ptum ea nulla, & vitioſa remanſit, ut tra-
dunt *Merlin. Pignattell. contr. cent.* 2. *cap.* 75.
n. 23., *ibique Scopp. n.* 5., Carleval. de Iudic.
lib. 1. *tit.* 3. *diſput.* 1. *n.* 28. *tom.* 2. *Poſth. de ſub-
baſt. inſpect.* 29. *n.* 5. 6., *&* 14. *poſt eum, Rota
dec.* 23. *n.* 2. 3. *& dec.* 95. *n.* 25. *coram Bich., &
in dicta Sueſſana Bonorum* 18. *Iunii currentis
anni* §. Minoris *coram R.P.D. meo Lancetta*,
4 & quoad præſcripta in ſecreto Iudicis, ſeu
mandato, *Rota deciſ.* 782. *n.* 7. *coram Eme-
rix. Iun., & dec.* 96. *n.* 12. *coram* Me, *& in
dicta Sueſſana Bonorum dicto* §. Minoris.

Abſque eo, quod obſtare valeat, quod
de eis conſtet ex atteſtatione Notarii fidem
facientis, ea fuiſſe facta per Nuncium, ſive
Curſorem, quia de his ſolemnitatibus con-
ſtare debet ex ipſis actis, ſive proceſſu, non
autem ex aſſertione Notarii, cujus munus
non eſt Bannimenta affigere, aut Edicta pub-
licare, & quidem per ſcripturam, & ipſam
exhibitionem Bannimentorum cum ulterio-
ri adjuncto diei, & Locorum publicationis,
quia alias non ſolum ipſius Notarii, ſed nec
ipſius Nuncii, ſive Curſoris atteſtatio venit
5 ad hunc effectum attendenda, ut in indivi-
duo inquit *Poſth. de ſubbaſt. inſpect.* 67. *n.* 14.,
& 15., *&* 20. *Niger. eodem tract. cap.* 2. §. 9.
n. 3., *&* 6., *Rota dec.* 38. *n.* 3. *cum pluribus ſeqq.
coram Emerix ſen., & dec.* 782. *n.* 5. *cor. Eme-
rix Jun., & in dicta Sueſſana Bonorum* 18. *Iu-
nii* 1717. §. *Hujuſmodi vero coram R.P.D. meo
Lancetta.*

His ſubſtantialiſſimis nullitatibus ſuperac-
cedere viſæ ſunt aliæ non minoris momenti
ipſam deliberationem concernentes, inter
quas Principem locum obtinet illa, quod ex
eodem Proceſſu non juſtificatur de legitima
executione citationis contra prædictas Mo-
niales ad videndum Bona deliberari plus of-
6 ferenti de Jure indiſpenſabiliter requiſita
Poſth. de ſubbaſt. quæſt. 147. *n.* 10. *&* 11. *Saluſt.
Tyber. in prax. lib.* 1. *cap.* 43. *n.* 1., *Mangil. de
ſubbaſt. quæſt.* 147. *n.* 10., *Buratt. dec.* 703. *n.* 1.
& in ſæpedicta Sueſſana Bonorum §. *Sicut quoque*
& quamvis in comparitione facta pro parte
præfati Marchionis Franciſci, illius Procu-
rator aſſeruerit, prælaudatas Moniales fuiſſe
citatas ad Crates, nihilominus cum citatio
haud appareat reproducta, nec conſtet quod
idem Bajulus retulerit illam præſentaſſe eiſ-
dem Monialibus, Flocci ea facienda eſt maxi-
me in caſu præſenti, in quo cum agatur de
præjudicio inferendo Univerſitati, & Mona-
ſterio Monialium, nec ſatis fuiſſet executio
7 citationis ad Crates ferreas Monaſterii, niſi
ſimul, & ſemel conſtaret, quod ad ipſas Cra-
tes reperiebantur omnes Moniales Capitula-
riter congregatæ per *Tex. in cap. ſi Capitulum,
& ibi Gloſſ. de conceſſ. præben. in* 6. *Bart. in*
*Extravag. ad reprimen. Rot. poſt Poſth. de ſub-
baſt. deciſ.* 190. *num.* 12. *Vbert. de citat. cap.* 7.
num. 132., *&* 136. *Rot. dec.* 628. *n.* 4. *part.* 1.
recent.

Levioris nec comperta eſt ponderis alia
nullitas ex eo profluens, quod poſtquam præ-
dictus Vicarius decrevit Bona deliberari præ-
dicto Priori Taſchino cum præfixione termi-
ni 20. dierum ad reluendum, fuit ſtipulata
deliberatio cum clauſulis tranſlativis domi-
nii, & poſſeſſionis intimatione hujus decreti
nequaquam executa ipſis Monialibus, quæ
propterea, ſive quia prætermiſſa, ſive quia
8 ante expeditionem mandati de immittendo
non reproducta facit eamdem deliberatio-
nem

nem corruere ad tradita per *Ridolphin. in*
prax. part. 1. cap. 15. n. 129., Card. de Luc. de
Iudic. diſc. 40. n. 6. Poſth. de ſubbaſt. quæſt. 147.
n. 9. Rota coram Seraphin. dec. 1000. n. 9., &
in recen. dec. 725. n. 8. par. 1.

Tandem cum ex lectura Inſtrumenti de-
liberationis ſub die 7. Aprilis prædicti anni
1710. ſtipulati non appareat numeratam pe-
cuniam interveniſſe in ipſo deliberationis
actu, ut de Jure requiritur juxta celebrem
diſpoſitionem *Text. in l. a Divo Pio §. Sed ſi*
Emptor ff. de re Iudic., hinc promanabat altera
inſanabilis nullitas, quæ neutiquam ſalvari
valuit ex depoſito pretii oblati ſcutorum
900. ſubſequuto viginti dies poſt rogatam
ipſam deliberationem, quia emptor, ſive
deliberatarius juxta prædictam Textualis Iu-
10 ris cenſuram ad actum licitationis nonniſi
numerata pecunia admitti poteſt, ut docent
Poſth. de ſubbaſt. quæſt. 185. n. 10. Ridolphin.
in prax. par. 1. cap. 15. n. 114. Beltramin. apud
Gregor. dec. 23. n. 6. Duran. dec. 257. n. 13.,
& in dicta Sueſſana Bonorum §. Ex his autem;
Præſertim quando, ut in præſenti facti the-
mate, in quo ſatisfacto Creditore de ejus
ſcutis 302. remanebant ex pretio reſtituendo
dictis Monialibus ſcuta 598., in quibus ter-
minis etiamſi Creditor conſentire valeat di-
lationi, ſive habere fidem de pretio pro ejus
Credito, hoc tamen procedit quoad ad ejus
Intereſſe tantum, neutiquam vero quoad In-
11 tereſſe debitoris, qui nullo pacto cogitur
ſtare privatæ fidei deliberatarii, ut notant
Ridolphin. ubi ſupra n. 114., & 115., Card. de
Luc. de Iudic. diſc. 40. n. 68. Rota coram Du-
ran. dec. 257. n. 13. Adden. ad Gregor. dec. 23.
num. 6.

Præmiſſarum nullitatum Falanges, quan-
do etiam pro Juribus prædictarum Monialium
non ſufficeret præſto etiam foret exceſſus di-
ctæ deliberationis, undique evidentiſſimus a
toto genere tam in mandato, quam in exe-
cutione, & ob quem nulli dubium eſt, quod
12 deliberatio jam conſumata ratione indivi-
duitatis decreti corruat in totum ad theori-
cam *Bart. in l. ſi non ſortem §. Si centum ubi*
communiter Doctores ff. de condit. in debit. Put.
dec. 315. n. 2. lib. 1. Duran. dec. 81. n. 2. Gre-
gor. dec. 198. n. 1., & in recent. dec. 650. n. 3.
par. 2., & dec. 411. n. 4. par. 5., & deciſ. 407.
n. 6. par. 12. & dec. 88. num. 2. poſt modernum
Aſculan. ad Statut. Vrbis.

Probatio autem hujuſmodi exceſſus in
mandato ad evidentiam comprobatur ex il-
lius lectura. Quandoquidem prædictę Monia-
les condemnatæ fuerunt ad ſolvendum præfa-
to Marchioni Franciſco de Monte annua ſcu-
ta 37. 80. a die latæ ſententiæ 26. Novem-
bris 1700. uſque ad 26. ejuſdem menſis 1708.
Vnde patet calculanti quod totum debitum
prædictarum Monialium pro tunc ſolum re-
ducebatur ad ſummam ſcutorum 302. 40., &
per conſequens cum dictum mandatum fue-
rit relaxatum, & expeditum pro majori ſum-
ma ſcutorum ſcilicet 380. ictu oculi depræ-
henſum fuit Moniales præfatas fuiſſe exceſſive
condemnatas in ſcutis 77. 60.

Et rurſus poſt quam in eodem mandato
fuerint condemnatæ ad ſolvendum penſiones
decurſas ad totum annuum 1708., in prædi-
cta, & exceſſiva ſumma ſcutorum 380. aliud
fuit relaxatum mandatum executivum pro
annuis ſcutis 37. 80., donec prælaudatus Mar-
chio Franciſcus ſatisfactus fuiſſet de integro
ejus Credito, & fructibus incipien. a die 27.
Novembris 1707., quando hæc annata com-
præhendebatur in calculo præfatorum anno-
rum octo, & propterea exceſſus magis ma-
nifeſtus eſſe non valet, & quidem in conſpi-
cua ſumma ſcut. 115., ſi dictis ſcutis 707. 60.
addantur prout addi debent dicta ſcuta 37.
80., ne contra omnem Iuſtitiam, & æquita-
13 tem duplicis ſolutionis onere memoratæ
Moniales prægraventur juxta animadverſa
per *Rot. in Senogallien. Immiſſ. 5. Maii 1717.*
§. Verum coram Me.

Quid plus? Quamvis prænarratus Prior
Taſchinus non obtulerit, niſi reſtrictive ad
unum ex dd. Prædiis executatis nuncupatum
Sancti Georgei, illiuſque fructus pendentes,
nihilominus ad illius favorem fuit decreta
deliberatio etiam ſuper aliis geminis terra-
rum petiis, ſuper quibus pariter extitit facta
executio, & proinde cum fuerint deliberata
Bona in oblatione licitantis non compræhenſa
14 exceſſus a toto genere, ut dicebamus eſt in-
negabilis, & qui radicitus inficit prædictam
deliberationem, ut ultra ſuperius adductos
docent relati per *Rot. in dec. 396. num. 1. par.*
18. rec.

Et denique pro coronide ad corroborandas
omnes præmiſſas nullitates animadvertebant
DD. quod cum ſubhaſtata, & deliberata fue-
rint Bona prædicti Monaſterii abſque ullo be-
neplacito Apoſtolico indiſpenſabiliter neceſ-
ſario in omnibus Bonorum Eccleſiaſticorum
15 alienationibus, ut *in extravagant. ambit. de*
rebus Eccleſ. non alienan., eo fortius omnes
perurgere viſæ ſunt recenſitæ nullitates, qui-
bus, & hæc altera ſolemnis ſupervenit, non
obſtante, quod ea fuerit alienatio neceſſaria
pro dimittendo prælaudato Creditore hypo-
thecam habente ſuper bonis per Monaſterium
poſſeſſis, quia hoc ſibi locum vindicare va-
luiſſet, quando ſubhaſtare feciſſet ipſa Bona
ſibi hypothecata, non autem quando ſubha-
ſtare fecit alia diverſa, & propria ipſius Mo-
naſterii pro Credito omnino ab ipſo Monaſte-
rio independenti, & pro quo nec interceſſit,
nec valebat intercedere in ſui creatione bene-
16 placitum Apoſtolicum juxta diſtinctionem
Bero. in cap. nulli ſub n. 15. §. Animadverten-
dum tamen eſt de reb. Eccleſ. non alienan., Re-
doan. eodem tit. quæſt. 2. cap. 6. n. 13., & 16.

verſic. ubi etiam Reverendiſſimus Petra ad Conſtit. Apoſtolic. tom. 1. fol. 106. n. 67., & n. 77., & 78. Rota coram Royas dec. 261. n. 6. poſt Merlin. de pignor. dec. 97. n. 6. & 9. & in rec. decif. 296. num. 23. 24., & 25. par. 12. in Peruſina Cenſus 27. Iunii 1707. cor. Emo Scotto ſub §. Non obſtante.

Eoque magis in caſu præſenti, in quo pro mero, & puro credito ſcutorum 302. 40. alienata, & ſubhaſtata fuere plura, & diverſa Bonorum corpora in totum valoris ſcutorum 1500. pro ſolis ſcutis 900., in quibus terminis quidquid ſit an prædicta deliberatio ex capite læſionis irritari valeat, quamvis læſio ſit infra dimidiam juſti pretii, quia agitur de Bonis Eccleſiæ, ut innuere videntur *Abb. in dicto cap. cum dilecti verſic. Item ſatis eſt de empt., & vendit. Franc. dec. 248. n. 6.*, inficia-
17 ri tamen valeret, quia ſi Supremus Princeps illam auctoraſſet tam ſenſibile damnum Monaſterium paſſum non eſſet, nec ullo modo indulſiſſet, ut pro tenui ſumma ſcut. 302. 40. tot Bona deliberata fuiſſent, quod ſufficit ad hoc, ut dicta deliberatio eo facilius viribus ſubſiſtere minime valeat ſine beneplacito Apoſtolico, ut alias dixit *Rot. in dec. 196. n. 26., & 27. par. 12. rec.*

Quibus ita conſtabilitis cum ad evidentiam conſtet de ſpolio facile fuit reſpondere ſecundæ dubii parti, ſcilicet dandam eſſe manutentionem, & quatenus opus ſit reintegrationem
18 præfatis Monialibus ſpoliativam ſubhaſtationem paſſis, ut millies firmavit *Rota, & dec. 388. n. 2., & 3. cor. Rombold., dec. 236. n. 10. cor. Royas, & dec. 183. n. 16. cum pluribus ſeqq. poſt Conſtantin. ad Statut. Vrbis, & in dicta Sueſſana Bonorum 18. Iunii currentis anni §. Et quidem cor. R.P.D. meo* Lancetta.

Et ita altera tantum &c.

TRANEN. PRÆHEMINENTIARUM SUPER RESERVATIS.

Veneris 19. Novembris 1717.

ARGVMENTVM.

Eccleſia Collegialis Jus habet præcedendi in aſſociatione Cadaverum Parochis, atque elevandi Crucem. Delatio Stolæ, quæ in hujuſmodi aſſociationibus de Iure ſpectat ad Parochum an ſit actus Iuriſdictionis, ſive potius ſit quoddam diſtinctivum Sacerdotum ab aliis Clericis. Plura demum in fine diſſeruntur de viribus obſervantiæ Immemorabilis, quæ in hac materia plurimum attenditur.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia Collegialis in aſſociatione Funerum habet præcedentiam ſupra omnes, & ſignanter ſupra Parochum ejuſdem Eccleſiæ* & n. ſeqq.

Et de ratione, n. 2.

2 In *Eccleſiaſtica Hierarchia dignior ſemper minus digno præferri, & præcedere debeat.*

3 *Crucis elatio, & inarboratio digniori ſemper debetur.*

4 *Rector, ſive Parochus in propria Parochia dicitur* Imperator, *ac nemini locum cedit etiam digniori.*

Limita tamen, n. ſeq.

6 *Stolæ delatio eſt de per ſe actus indifferens, & proprium Sacerdotum indumentum, non vero Iuriſdictionalis.*

Explica, & declara, n. 7. & ſeqq.

8 *Parochus nequit in Eccleſia regularium ſui Parochiani funus peragere, poteſt tamen in eam ingredi cum ſuperpelliceo, & Stola.*

9 *Vigore Immemorabilis Eccleſia Collegialis poteſt contra Parochum allegare quemcumque titulum meliorem de mundo.*

Eaque ſervanda eſt in præjudicium cujuſcumque Ordinis Eccleſiaſtici, & etiam Parochi, n. 10.

11 Immemorabilis *vocatur magiſtra probationum.*

12 Immemorabilis *initium non recognoſcit, & includit tempus indefinitum.*

Et qui illam pro ſe habet relevatur a quocumque probationis onere, n. 13.

Et dicitur habere totum id quod vel ex Iuſtitia, vel Gratia poteſt concedere vel Imperator, vel Papa, n. 14.

Nec contra eam ulla proponi poteſt exceptio, n. 15.

Et de ratione, n. 16.

I*dque etiamſi agatur in præjudicium* Minoris, *Univerſitatis, vel Eccleſiæ*, n. 17.

Iſta autem obſervantia probanda eſt cum requiſitis Gloſ. in Cap. 1. verb. Memoria de præſcript., n. 18.

Quæ probata per teſtes ita deponentes dicitur perfecta, n. 19.

20 *Ad probandam conſuetudinem immemorabilem unice ſufficiunt duo Teſtes cum præfatis requiſitis deponentes*, & n. 23.

21 *Partis confeſſio etſi incidenter emiſſa plurimum valet ad probandam immemorabilem.*

22 *Sententia generaliter loquens, generaliter eſt intelligenda.*

24 *Duplicium atteſtationum in concurſu prima ſemper eſt attendenda.*

25 *Ea fides prevalere ſemper debet, quæ fulcitur Teſtibus numero pluribus.*

26 I*n omnibus probationibus tam pro, quam contra conſuetudinem illæ ſolum admittuntur, quæ caſum præciſum attingunt.*

27 *Fides in actis non producta nullum probationis gradum conſtituit.*

28 *Privatum Archivium tribuere nequit robur ſcripturæ.*

29 *ſub ſpeciali derogatione conſuetudinis derogata nunquam cenſetur conſuetudo immemorabilis.*

30 Im*memorabilis conſuetudo ſervari etiam debet in actu non permiſſo, & contrario*

31 In

31 *In obtinenda præcedentia cæteris etiam paribus vincere debet Eccleſia antiquior.*

DECISIO DCCCXXXIII.

EX conſtanti ſuppoſito Collegialitatis, Inſignitatis, & Matricitatis, ſaltem impropriæ, Eccleſię Parochialis Sanctæ Mariæ Majoris Inſignioris Oppidi Barolitani, & demum immemorabilis conſuetudinis, deciſum fuit ſub *die 3. Iunii 1715. coram Eminentiſſimo Scotto*, quod in aſſociandis funeribus tum Sacerdotum, tum ſæcularium alterius Parochiæ Sancti Iacobi ejuſdem Oppidi, eidem ſupradictum Parochum competat præcedentia, & Crucis inarboratio. Verum cum adverſus dictam deciſionem Clerus Eccleſiæ Parochialis Sancti Iacobi novam obtinuerit audientiam, cum ego in hodierno conſeſſu, in locum Eminentiſſimi Scotti ſubrogatus, de viribus ejuſdem Deciſionis Dominos meos perquiſiverim ſub congruo dubio. *An eſſet ſtandum, vel recedendum a Deciſis*. attenta illarum ſubſiſtentia, reſponſum habui pro perſiſtentia *in Deciſis*.

Et profecto jure, meritoque; quia etiam ſepoſita Matricitate, & Inſignitate dictæ Eccleſię Sanctę Mariæ, qua de cætero, ut diximus, dicta Eccleſia coruſcabat, ipſa ſola qualitas Collegialitatis, & non controverſæ antiquioritatis ad hunc effectum exuberaſſet, ad hoc, ut in funerum aſſociatione Clerus dictæ Collegiatæ præcedentiam ſupra omnes, & ſignanter ſupra Parochum præfatæ Eccleſiæ Sancti Iacobi obtinere deberet, juxta propoſitionem auctoritate, & ratione in præcedenti deciſione conſtabilitam in §. *Conſtitit*, *& ſeq.* Et quidem auctoritate, cum in hoc ſenſu concordes, & con-
1 ſtantes ſint, non ſolum Doctores, quos refert *Panimoll. dec. 1. annot. 9. n. 14.*, ubi reſpondet contrariis omnibus exadverſo laudatis; verum etiam Sacra Congregatio Rituum ex numeroſa ſerie reſolutionum, quam recollegit *Barboſ. in Summ Apoſtol. dec. Collect. 91. n. 28., & Pignatell. conſul. 52. n. 3.*, & denique ipſum Sacrum Tribunal, ut apud *Baratt. dec. 493. n. 2., & in Trojana delationis Crucis ſuper bono Jure 21. Martii 1708. §. Quamvis coram R.P.D. meo Lancetta*, ubi dicta propoſitio admittitur pro regula indubitata, a qua non poſſit recedi, niſi ſub pręſidio conſuetudinis immemorabilis, confirmata ſub die 10. *Decembris ejuſdem anni §. Neque bonum Ius coram Reverendiſſimo Aldrovando*.

Prædictis auctoritatibus extrinſecis, accedebat quoque auctoritas intrinſeca rationis, quæ a Noſtratibus appellatur *anima legis*, quia Capitulum Eccleſiæ Collegiatæ ratione Corporis ex quampluribus Eccleſiaſticis Perſonis compoſiti, dignius, & venerabilius reputandum eſt quocumque particulari Rectore, ſeu Parocho; cujus ſingularis perſona de præcedentia certare non poteſt cum Capitulo uti univerſo, ut bene tradunt collecti in præcedenti deciſione §. *Ratio autem*; & propterea ſequebatur, quod Parochus Eccleſiæ Sancti Iacobi cedere debeat locum, & Crucis inarborationem Capitulo Collegiatæ, ad hoc, ut turbatus, & interverſus non remaneat Ordo Eccleſiaſticæ Hierarchiæ Eccleſiæ Militantis; qui ad inſtar Ec-
2 cleſiæ Triumphantis ſubſtantialiter, & principaliter in eo conſiſtit, quod ſemper dignior minus digno pręferatur, & præcedat, ut de præcedentia habetur *in cap. ſtatuimus de majorat., & obed., leg. 1. Cod. ut Dignit. ord. ſervet., & leg. ut gradatim de muner., Rot. coram Dunoz. Senior. dec. 35. n. 3., & ſequentibus, & in Pampilonen. Præbeminentiarum 1. Decembris 1712. §. Quoniam coram R.P.D. meo Lancetta*, & de Crucis inarboratione ſimiliter debita Digniori, relatis reſolutionibus
3 Sacræ Congregationis Rituum, ultra congeſtos in præfata Deciſione dicto §. *Ratio autem*, tradunt *Dian. oper. moral. tom. 7. tract. 1. reſolut. 239., Mattheuc. de Official. Cur. Eccleſ. cap. 20. n. 9., Monacell. in formul. for. Eccleſ. tom primo titul. 5. formul. 7. n. 38.*, & Sacrum noſtrum Tribunal *in dicta Trojana delationis Crucis ſuper bono Jure 10. Decembris 1708. §. Neque bonum Ius coram Reverendiſſimo Aldrovando*.

Haud referente, quod cum tota Proceſſio funeralis cum aſſociatione Cadaveris ab illius elevatione uſque ad tumulationem ſit unicus actus, & Iuriſdictio Parochialis in principio, medio, & fine, inde oriatur, quod cum Parochus in hujuſmodi Proceſſionibus funebribus proprii Parochiani, ſuperpelliceo, & Stola indutus gerat figuram Superioris, & dicatur in actu officii, & in actu Iuriſdictionis Parochialis, ipſi competat præcedentia ſupra Archipresbyterum, & Clerum dictæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ una cum inarboratione propriæ Crucis, etiamſi de Iure ſit dignior, ex ea ratione, quod Rector in propria Domo, & in actu Iuriſdictio-
4 nis Parochialis ſit Imperator, & Rex, ac nemini, etiamſi majori qualitate, & prærogativis pollenti, locum cedat, ut inquit *Cardinal. de Luc. de Præbemin. diſc. 43. n. 3. & 5. & de regal. diſcur. 1. n. 53.. Gratian. diſcept. 298. n. 17., & ſequentibus, Panimoll. dec. 1. annot. 9. n. 27., Pignatell. conſult. Can. tom. 7. conſult. 46. n. 9., & tom. 9. conſult. 172. n. 17., Barboſ. de Iure Eccleſ. lib. 2. cap. 10. nn. 56., & 76., Lezzan. in Sum. quæſt. regul. tom. 2. in Verbo Defunctus n. 4. in fine, Rota deciſ. 172. n. 1., & ſeqq. cor. Puting.*

Quoniam licet Proceſſio funeralis ab elevatione Cadaveris uſque ad tumulationem ſit unicus actus formalis, non eſt tamen unicus actus materialis, cum potius plures actus

actus contineat, videlicet elevationem Cadaveris de Domo Defuncti, intonationem antiphonarum, & pſalmorum, deſignationem viarum, per quas Proceſſio funebris ducenda venit, aliaſque eccleſiaſticas cæremonias pro illo explendo, & perficiendo juxta ritum Eccleſiæ neceſſarias, & demum poſt hæc omnia ipſum purum, & nudum inceſſum; unde ſtat bene ſimul, quod ad prædictos actus elevationis, & intonationis, & ad alia ſubſtantiam ipſius funeris concernentia, habito reſpectu, & intuitu, Parochus cæteris præferatur, & Stolam habeat in ſignum ſuæ Iuriſdictionis, ut ſignanter definivit in hac metipſa cauſa Sacra Rota favore ipſius Eccleſiæ Sancti Iacobi *ſub die 20. Februarii* 1713., & e converſo in inceſſu, tamquam actu indifferenti, in quo proprie non ſubſtantiatur funus, neque Juriſdictio Parochi, habeat locum ordo Eccleſiaſticæ Hie-
5 rarchiæ, ut dignior præferatur minus digno, & ſic Collegiata ipſi Parocho, ut perpendendo præciſe hunc caſum inceſſus bene reſpondit *Barboſ. de Offic., & poteſt. Paroch. cap. 9. ſub n. 11.*, ibi *Idem, quod dum incedit per viam, non videtur exereere officium, ſed aſſociare una cum aliis*, - probant omnes auctoritates ſuperius allegatæ.

Abſque eo quod obſtet illa altera ratio, quod cum in hujuſmodi Proceſſionibus, & inceſſu Parochus unice habeat uſum Stolæ in ſignum ſuæ Iuriſdictionis, is per conſequens præcedere debeat omnes alios. Quia delatio Stolæ, cum de per ſe, & ſimpliciter ſit actus indifferens, & ſacrum indumentum, quo Sacerdotes, præ cæteris utuntur, & ſecernuntur, ac diſtinguntur ab aliis Ordinibus,
6 & gradibus Eccleſiaſticis, ad notata per *Alphonſ. de Torres in tit. de veſtimentis, vaſiſque ſacris num. 1., Alcuin. de div. offic. cap. quid ſignificent veſtimenta -- quia ſicuti Chlamis militem, Purpura Regem, Toga Advocatum, Cuculla Monachum demonſtrat, ita Stola Sacerdotem* - ut notat *Bald. in cap. Cauſam extra de probat.*, & *Caſſan. in Catalog. Glor. Mundi part. 1. conſider. 23.*, ita non eſt per conſequens ſignum neceſſarium, & ſimpliciter conſtitutivum actus Iuriſdictionalis, ſed pro dignoſcenda importantia ipſius delationis Stolæ, an, & quando ſit ſignum Iuriſdictionale, nec ne, eſt ſemper inſpicienda natura ipſius actus; ſi enim actus eſt indifferens, & communis, tunc delatio, & geſtatio Stolæ remanet ſignum unice Sacerdotale; ſi vero actus erit differens, & Iuriſdictionalis, illa etiam erit ſignum Iuriſdictionale, & demonſtrativum Iuriſdictionis; Quapropter cum ſimplex inceſſus in funere contradiſtinctive ab aliis actibus ſuperius expenſis, elevatione nempe Cadaveris e Domo Defuncti, intonatione Antiphonarum, & Pſalmorum, & deſtinatione viarum, per quas proceſſio funebris ducenda venit, ſit actus indifferens
7 in quo non ſubſtantiatur funus, & in quo Parochus proprie non exercet Iuriſdictionem ſupra defunctum, ſed ſimpliciter illud aſſociat una cum aliis; hinc in illo non poteſt præcedere Collegiatam ſibi digniorem, ut objecto occurrendo, egregie tenent *Barboſ. de offic., & poteſt. Paroch. dicto cap. 9. n. 11., Antonell. de regim. Eccleſ. libr. 3. cap. 18., Lavor. lucubrat. Canon. tit. 2. cap. 3. n. 217.*, & *Rot. in Savonen. Aggregationis 15. Januarii* 1700. §. *Atque hic coram Reverendiſſimo Conchen.*

Et revera, quod ſola geſtatio Stolæ ſit de per ſe purum ſignum Sacerdotale, & indifferens nullam exprimens Iuriſdictionem, ſatis, ſuperque deprehendebatur, cœteris omiſſis exemplis, tum ex ſolemniori Proceſſione Corporis Chriſti, in qua Parochi unice ſtolam deferunt in ſignum Parochialitatis ut ab aliis ſimplicibus Sacerdotibus diſcriminentur, non autem in ſignum Iuriſdictionis, quam nullam exercent, vel exercere poſſunt in dicta Proceſſione, tum etiam non diſcedendo a ſubiecta materia Proceſſionis funebris, a caſu, quo Eccleſia tumulans ſit Regularium, in quibus terminis, etſi Parochus attentis Regularium Privilegiis non valeat in eorum Eccleſia peragere officium ſuper Cadavere ſui Parochiani defuncti, ſed tantum funus ducere uſque ad illorum Ianuam Eccleſię, & poſtmodum recedere; nihilominus non prohibetur ingredi Eccle-
8 ſiam cum Superpelliceo, & Stola dummodo nullum Officium ſuper Cadavere peragat, ut bene docet *Pignatell. Conſult. Canon. to. 3. conſult. 47. num. 45.* Unde nemo non videt, quod delatio ſtolæ de per ſe, & in abſtracto non eſt ſignum Iuriſdictionale, quia licet abſolutum ſit, quod Parochus ſuper Cadavere in Eccleſia Regularium exiſtente nullam amplius habeat Juriſdictionem, attamen, ei cum geſtatione ſtolæ non prohibetur ingreſſus, dummodo officium non peragat ſuper cadavere; Et in rei veritate, ſi ſemper, & in omni caſu indifferenti, ſtolæ geſtatio eſſet ſignum Juriſdictionale, utique Regulares non permitterent, quod in eorum Eccleſiis Parochus cum ſuperpelliceo, & ſtola ingrederetur, ſed eis dimiſſis, ne propria Juriſdictio eiſdem turbaretur, ut de ſe patet.

Præmiſſa omnia, quæ per ſe clariſſima viſa ſunt pro conſtabilienda præcedentia favore Eccleſiæ Sanctæ Mariæ, clariora evaſerunt ex altero fundamento conſuetudinis immemorabilis, ſecundum quam dicta Eccleſia ſemper, ac perpetuo fuit, & eſt in poſſeſſione præcedendi, & Crucem inarborandi in concurſu Eccleſię Sancti Iacobi; quapropter, quando etiam per non admiſſam hypotheſim, omnia ſuperius expenſa aliquam paterentur difficultatem, ſemper tamen antecedens

dens reſolutio inconcuſſibilis videbatur; nec
ſæpedicta præcedentia, & Crucis inarbora-
tio eidem Eccleſiæ controverti valebat: quia
vigore dictæ immemorabilis conſuetudinis,
9 poteſt dicta Eccleſia pro his omnibus obti-
nendis allegare pro ſeipſa quemcunque titu-
lum meliorem de Mundo, & ſic beneplaci-
tum Apoſtolicum id ei indulgens, ad notata
per *Card. de Luc. de Benef. diſc.32. n.2. & de
Canon. diſc.6. Rot. dec.22. n.4. par.8., &
dec.320. n.2. par.16., & in Derthuſen. Iuriſ-
dictionis 6. Februarii 1706. §. Ex diſpoſitione
coram bon. mem. Pio;* Et ea ſervanda venit in
præjudicium cujuſcumque Ordinis Eccleſia-
10 ſtici, & etiam Parochi, ut perbelle firmant
*Pignatell. Conſult.58. num.15., & conſult.74.
n.2. & ſeqq. Tom.6., Marcſcott. de Sepultur.
tit.40. n.25., Card. de Luc. de Regal. diſc.57.
n.2., Lezzan. in Summ. verb. Sepultura n.19.
Rot. dec.1026. n.11. cor. Emerix Iun., & in
Troiana delationis Crucis ſuper bono Iure 21.
Martii 1708. §. Quamvis cor. R. P. D. meo
Lancetta, & 10. Decembris eiuſdem anni §.
Bonum cor. Rmo Aldrovando.*

Immemorabilis enim (quam magiſtram
11 probationis appellat *Gloſſ. in cap 1. de præ-
ſcript. in 6.*) cum initium non recognoſcat,
12 & includat tempus indefinitum, *cap. Cum
quibuſdam §. Præterea de verbor. ſignificat.,
Oldrad. conſ.254 n.18., Rot. dec.1367. nu.3.
cor. Seraphin., & dec.101. n.9. par.11. recen.*
ideo duo ſunt ei connaturalia: alterum nem-
pe quod ex parte Agentis, & illam allegan-
tis, omnis exulet neceſſitas alterius proba-
13 tionis, ſive tituli, quia illa ex ſe ſola ha-
bet vim ſupremè legis, & poteſtatis, omnem-
que vim continet, ut notat *Trobat. de effect.
immemorab. qu.13. art. ultim n.162., Ant.
Gabr. lib.5. de præſcript. nu.67. Gratian. di-
ſcept. forenſ. cap.578. n.11., & ſeq. Card. de
Luc. de Regal. diſc.47. n.2. Rot. dec.29. n.1.,
& ſeqq. part.7. dec.52. num.4. par.13.,* &
includit in ſe omnem actionem, & omnem
obligationem, vel ex contractu, vel quaſi,
vel ex lege, vel ex ſuprema Principis pote-
ſtate, vel etiam ex Summi Pontificis aucto-
ritate, adeo ut illam pro ſe habens, dicatur
habere totum id, quod ex Iuſtitia, vel gra-
14 tia poteſt concedere vel Imperator, vel Pa-
pa, ad notata per *Bald. in leg. de Quibus, ff.
de regul Iur., Gratian. diſcept. forenſ. cap.378.
n.19., Afflict. dec.254. n.4. Rot. dec.393. n.
4. & 5. par.19. recen.*

Alterum vero ex parte excipientis, vel
illius, qui eam contra ſe habet, quod ſcili-
cet contra illam legitimo modo probatam,
longe abſit omnis exceptio, & nullus allega-
15 bilis ſit defectus, cum illa ſuas protendat
vires, non tantum ad ea, quæ ſunt præter,
ſed etiam ad ea, quæ ſunt contra, *Caſtald.
conſult.73. n.10. tom.1., Rot. dec.693. n.1.,
& dec.314. n.4. par.4. tom.2. recen., & deciſ.
493. n.4. & 5. par.19.*, & etiamſi mille re-
16 rum, aut qualitatum concurſus eſſent ne-
ceſſarii, vel mille requirerentur Summi
Pontificis diſpenſationes pro ſuſtinendo actu,
omnes præſumuntur interveniſſe, *Trobat. de
effect. immemorab. qu.15. art.1. n.12. Card. de
Luc. de regal. dicto diſc.47. n.2., & de alien.,
& contr. diſc.2. n.8., Rota coram Buratt. dec.
933. n.6., & dec.872. num.7. & coram Priol.
dec.318. n.88.* Idque etiamſi agatur in præiu-
17 dicium minoris, Univerſitatis, vel etiam
Eccleſiæ, *cap. Cum nobis, & cap. Cum ad au-
dientiam de præſcript., Trobat. de effect. Im-
memorab. qu. 1, n.41., Rot. dec.250. n.18. &
19. par.12. & dec.155. n.8. & 9. par.16. dec.
48. n.8. par.17., & dec.493. num.4. par.18.
recent.*

Quod autem præfata immemorabilis con-
ſuetudo in facto iuſtificata fuiſſet, ſuperlative
coruſcavit ex multiplici probationum gene-
re, videlicet ex depoſitionibus decem, &
ſeptem Teſtium ſexagenario maiorum, quo-
rum ſeptem fuerunt vigore Remiſſoriæ Ro-
talis, cœteri vero vigore Remiſſoriæ Tribu-
nalis A. C. in alia Cauſa Iuris ſepeliendi de
anno 1687. formiter examinati, in caſu
18 præciſo deponentium cum omnibus requi-
ſitis *Gloſſ. in cap.1. verb. Memoria, de præſcript.
in 6.*, ex confeſſione Partis, & ex re judica-
ta: Unde cum præfati Teſtes omnes concor-
diter depoſuerint, quod ſemper Archipres-
byter, & Cantores Eccleſiæ Sanctæ Mariæ,
quoties eorum Capitulum fuit invitatum ad
aſſociationem Sæcularium, vel etiam Sa-
cerdotum defunctorum, non tantum in aliis
Parochiis, ſed etiam in ipſa Parochia San-
cti Jacobi, ſemper, & perpetuo præceden-
tiam habuerit non ſolum ſupra quoſcumque
alios Sacerdotes Oppidi Baroli, ſed ſupra Pa-
rochum eiuſdem Eccleſiæ Sancti Iacobi, &
quod ſemper inceſſerint ſub unica Cruce an-
tedictæ Eccleſiæ Sanctę Mariæ, cum eo ſu-
peraddito, quod idipſum audiverant ab eo-
rum Majoribus, qui pariter hoc idem ab eo-
rum Majoribus audiverant, iuxta omnia re-
19 quiſita *dictę Gloſſ. in cap.1. verb. memoria de
præſcript. in 6.*, dubitari non valet de vera,
& perfecta probatione immemorabilis, qua
eſt prædicta, *Menoch. de arbitr. Judic. caſ.475.
n.6., Barboſ. in cap.1, de præſcript. in.6. n.
19., & Rot. dec.1102. coram Seraphin., Ad-
den. ad Ludoviſ. dec.1090., & in recent. dec.
502. n.4. par.4. tom.1. dec.512. n.14. par.5.,
& in Nullius, ſeu Urgellen. Primitiarum 27.
Aprilis 1708. §. Maxime cor. Rmo Domino
Aldrovando*,

Maxime quia cum eiſdem depoſitionibus
concordabant aliæ fere innumerabiles depo-
ſitiones Nobilium, Equitum Hieroſolymi-
tanorum, Capituli Eccleſiæ Sancti Sepulchri,
Cleri, & omnium Seniorum Loci in nume-
ro biſcentum, & ultra, & demum ipſius
Ma-

Magiſtratus Barolitani, ſimiliter deponentis de inarboratione Crucis, & præcedentia Capituli Eccleſiæ Sanctæ Mariæ in omnibus Funeribus etiam Parochianorum Sancti Iacobi cum exacta animadverſione ſuper hac re ab ipſis facta, & de viſu non tantum ab eorum adoleſcentia, ſed ulterius de auditu - *Da noſtri Maggiori, che lo ſapevano per relazione de' loro Predeceſſori* - Unde ſi ad probandam
20 conſuetudinem immemorabilem unice ſufficiunt depoſitiones duorum Teſtium cum præfatis requiſitis deponentium *Pelin. conſil. 2. n. 38., Gabr. de præſcript. concluſ. 1. n. 47. Rot. cor. Mohedan. dec. 3. n. 1. de Iurepatron. Alden. ad Pamphil. dec. 304. n. 6., & deciſ. 250. n. 1., & deciſ. 415. n. 6. par. 4. Recent.* A' fortiori eam probabat tam longa, & ſeria falanx illorum, ut de ſe patet.

Superaddebatur quoque confeſſio Partis emiſſa *in diſc. 43. clar. mem. Card. de Luc. de præhemin.*, pro Eccleſia Sancti Jacobi in Sacra Rituum Congregatione ædito, in quo pro abſoluto admittitur, quod in omnibus Funeribus ſemper moris fuit elevare Crucem Eccleſiæ Sanctę Mariæ, & pręcedentiam tribuere Dignitatibus, & Archipresbytero eiuſdem Capituli, quæ quidem Partis con-
21 feſſio, etiamſi incidenter, & ad alium effectum emiſſa, plurimum valet ad probandam, & concludendam immemorabilem, ut firmant *Gratian. diſceptat. forenſ. cap. 586. n. 4., Rot. in Recent. dec. 50. n. 3. par. 7. dec. 118. n. 8. par. 14., & in Colonien. Præcedentiæ ſuper bono Jure 4. Iunii 1696. §. Haud cor. bon. mem.* Muto.

Et denique adſtipulabatur res Iudicata, nempe ſententia A. C. uſque de anno 1686. ædita, in qua ſtabilitum fuit, & definitum - *Præcedentiam in aſſociatione, & Funeribus Sæcularium competere dumtaxat, quando dicti Archipresbyter, Capitulum, & Presbyter Sanctæ Mariæ Maioris erunt invitati per Hæredes Defuncti, & fuit ſervatum in præteritum, & in huiuſmodi functionibus eſſe ſervandam antiquam conſuetudinem, nempe, quod Archipresbyter, & Cantores Sanctæ Mariæ Maioris debeant cęteros Clericos, & Presbyteros, tum Sanctæ Marię Maioris, tum Eccleſiarum Sancti Sepulcri, & Sancti Iacobi pręcedere* - Abſque eo, quod locum ſibi uſurpare valeat interpretatio illa, quod cum dicta ſententia non ſe protendat ad Funera Parochianorum Sancti Iacobi, hæc veniant excipienda, quia cum in primis dicta ſententia generaliter diſponat abſolute de funeribus abſque ulla exceptione de cætero obvia illo-
22 rum, quæ fierent in Parochia S. Iacobi, generaliter eſt intelligenda, ut habetur *in Cap. 1. de reſcript*, & notat *Abb. in conſ. 3. column. 11. n. 12. lib. 2. & Rot. dec. 1165. n. 1. cor. Coccino, & dec. 960. n. 15. cor. Dunozzett. Juniore, & dec. 183. n. 5. in fine cor.* Emerix *Junior. & cor. Mo dec. 78. nu. 43.*, ſed ſubtollebatur omnis ambago, ex conſtanti obſervantia eruta ex dd. Teſtibus numero, & qualitate conſpicuis, quæ dictam ſententiam tali modo fuit interpretata, & cui valde deferen-
23 dum eſſe ad juſtificandam immemorabilem conſuetudinem, ex quoad illum effectum de omnibus haberi debeat ratio, late voluerunt *Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 100. n. 17. verſic. Vt vero, Rot. dec. 345. n. 9. cor. Buratt. dec. 178. n. 37. par. 10. & dec. 424. n. 3. par. 3. Rec.*

Minime relevante quadam retractatione nonnullorum ex dictis Teſtibus extrajudicialibus, & depoſitione quinque Teſtium pro parte Eccleſiæ Sancti Jacobi adducta ad deſtruendas probationes dictæ immemorabilis conſuetudinis; Quoniam illis etiam ad partes poſitis adhuc conſtans, & concludens ſemper remanebat probatio dictæ immemorabilis ex aliis Teſtibus iudicialiter, & formiter examinatis elicita, & ex aliis extraiudicialibus numerum centenarium longe excedentibus, quando de cætero prædictæ ſecundæ retractationi nulla virtus deſtructiva primę atteſtationis adſcribenda venit, poſtquam ea perfecta in Iudicium deducta fuit ob præſumptionem ſubornationis, ob quam
24 ſemper primæ ſtandum eſt, juxta *Capit. Sicut nobis, & ibi Gloſſ. fin. de Teſtib. quæſt. 66. n. 124.*, & in puncto *Cardin. de Luc. de Judic. diſc. 32. n. 7., Covarr. var. reſol. libr. 3. cap. 13. n. 8. Farinacc., & Rot. in Adden. ad Buratt. dec. 176. n. 4., & dec. 66. n. 4., & ſeqq. par. 6. Recent.*

Quo vero ad prædictas quinque depoſitiones Teſtium contra prædictam conſuetudinem immemorabilem deponentium, hæc nullius momenti viſæ ſunt, nec in linea probatoria, nec in linea relevantiæ. Non in linea relevantiæ, quia quando etiam numeris omnibus eſſent abſolutæ, nullam vim conſequi poterant in præſenti caſu, in quo conquaſſatæ remanebant ex ſupradictis aliis depoſitionibus, qualitate, & numero majo-
25 ribus, quemadmodum dixerunt *Farinacc. de Teſtib. qu. 65. n. 130. Card. de Luc. de empt., & vendit. diſc. 24. n. 6., & Rot. dec. 449. n. 5. cor. Greg. & dec. 172. n. 12. cor. Buratt., & dec. 31. n. 3., & dec. 1167. n. 14. coram Emerix. Iun.*, & quia dicti Teſtes non loquuntur, neque percutiunt caſum præſentis quæſtionis, ſed ſimpliciter de funeribus Defunctorum in Parochia Sancti Iacobi non exprimentes circumſtantiam, quando ad illa aſſocianda fuerit invitatum Capitulum Sanctæ Mariæ. Quapropter data etiam veritate illorum depoſitionis, infringere non valebant veritatem dictæ immemorabilis per tam præſtantiſſima media, ut ſupra comprobatæ, cum abſoluti, & explorati Iuris ſit, quod in omnibus probationibus tam pro, quam contra conſuetudinem, illæ ſolum admittantur,

quæ

quę caſum præciſum, & individuum ejuſ-
26 dem conſuetudinis attingant, ut late ratiocinantur, *Sard. conſil.* 382. *numer.* 102., *Maſcard. de probation. libr.* 3. *concluſ.* 1180. *n.* 24., *Rota deciſion.* 45. *n.* 6., *& deciſion.* 163. *n.* 2., *&* 4. *coram Gregor.*, *& in Adden. ad deciſion.* 26. *n.* 9. *part.* 3., *& dec.* 50. *n.* 47., *& coram Me deciſion.* 100. *n.* 45.

Quo vero ad lineam probatoriam attinebat, illę, ut perpetuo, animadverſum fuit, & ſignanter in precedenti deciſione ſub §. *Non attentis*, in ea admiſſibiles non videbantur: Tum quia non reperiuntur in Proceſſu Cauſæ, ſed deſumptę ſolum apparebant ex quodam ſumpto de ſumpto cujuſdam Proceſſus Criminalis, cuius productio (uti aſſerebant Defenſores Capituli Eccleſię Sanctæ Marię) cum non reperiatur neque coram Iudice criminali, neque coram Iudice
27 civili, ad nullum probationis gradum valent aſcendere, *ad text. in leg. tertia Cod. de diverſ. reſcript.*, *Maſcard. de probat. concluſ.* 713. *n.* 1., *Rota coram Ludoviſ. dec.* 432. *n.* 1. *ibique Adden. lit. A.*, *& dec.* 550. *n.* 1. & 3., *& dec.* 163. *n.* 13. *coram Emerix Iunior.*: Tum quia prędicti Teſtes non apparebant examinati citata parte, ut ex lectura ipſiuſmet ſumpti, quod alterius extractum fuit a privato Archivio ipſius Eccleſię Sancti Iacobi, unde ſemper creſcit defectus illegalitatis, cum privatum Archivium dictę Eccleſiæ
28 Adverſariæ non poſſit tribuere robur ſcripturis, pręcipue ad illius favorem, *Rota deciſion.* 3. *numer.* 15. *parte* 8., *& dec.* 379. *la* 2. *numer.* 8. *part.* 13., *& alibi paſſim*.

Quibus præmiſſis, fruſtra contra dictam immemorabilem allegantur quædam reſolutiones Sacræ Congregationis Rituum *in Camerinen.*, *& Foſſanen.* præcipientes, quod omnes aſſociantes funus incedant ſub ſola Cruce Eccleſiæ Tumulantis, cum præciſa derogatione etiam conſuetudini contrariæ; quia non per hoc ſub generali expreſſione conſuetudinis ſublata dici valet conſuetudo immemorabilis, cui nunquam cenſetur de-
29 rogatum, niſi de illa fiat expreſſa, & individua mentio, ut in propoſito ponderant *Barboſ. de Canon. cap.* 37. *num.* 24., *Rota deciſ.* 585. *num.* 2. *coram Seraph.*, *& in ſæpedicta Trojana Delationis Crucis* 10. *Decembris* 1708. §. *Neque*, *coram Reverendiſſimo Aldrovando*, *eum ibi concordan.* Et quod prędicta pręcedentia, & delatio Crucis in concurſu Parochi ſit corruptela, & abuſus, cui propterea nulla ſuffragatur conſuetudo, quia conſuetudo hæc tantum abfuit, quod corruptela appareret, & abuſus, quod potius Iuſtitię, & Iuri conſentanea emicuit ex ſupra probatis, & in omnem caſum ſpeciale eſt, & connaturale conſuetudini immemo-
30 rabili, quod debeat ſervari etiam in actu non permiſſo, & Iuri contrario juxta *Gloſſ. in* §. *de cætero in verb. præſcriptione auth. ut de commun.*, *Ruin. in Conſil.* 13. *in fin. lib.* 2., *Covarr. lib.* 3. *var. reſol. cap.* 13. *n.* 15. & in terminis, *Gratian. diſcept. forenſ. cap.* 378. *n.* 10. *& ſequen. ubi multi Concordantes*.

Et hinc Domini omiſſa quęſtione, ſuper qua ſe extendebant ſcribentes pro Eccleſia S. Iacobi, eam probare ſatagentes Collegiatam, quemadmodum eſt Eccleſia Sanctę Marię ex fundamentis late recenſitis in præcedenti deciſione, & quę hodie in dubium non revocarunt, ſed pleniſſime ad ea ſe remiſſive habendo confirmarunt quidquam de ea firmare voluerunt, dum prorſus extranea viſa fuit a præſenti controverſia, in qua, admiſſa etiam Collegialitate pręfatæ Eccleſiæ Sancti Iacobi, nil ad eorum intentum relevabat, quia ea non obſtante, præcedentia, & Crucis inarboratio in actibus non Parochialibus, ſed honorificis, & indifferentibus, prout hic ſemper competiiſſet dictæ Eccleſiæ Collegiatæ Sanctæ Marię; non ſolum vigore dictæ Immemorabilis conſuetudinis, ſed tamquam una ſimul, & ſemel Inſigniori, & Matrici ſaltem impropriæ, & denique antiquiori in dicto Caſtro, ut late pariter probatum fuit in antecedenti deciſione a §. *Copulative*, *& ſeqq.*, ob quas prærogativas, data etiam Collegialitate dictę Eccleſiæ Sancti Iacobi, ea ſemper præcedere debebat, cum certi Iuris ſit, quod inſignitas, & Matricitas præcedentiam tribuat adverſus Eccleſiam Collegiatam non inſignem, & non matricem, ut in puncto definitum habemus ex oraculo Sacrę Congregationis Rituum in una Siracuſana, ex decretis datis in *Summario Additionali* Eccleſię Sanctæ Mariæ *Num.* 2., & quod pro obtinenda præcedentia, cæteris etiam paribus, ſemper vincere debeat Eccleſia antiquior, late firmant *Franc. de Eeclcſ. Cathedr. capit.* 33. *n.* 156., *Tondut. quæſt. Beneſic. part.* 2. *capit.* 2. §. 2. *n.* 15., *& Rota in Lucana Præeminentiarum* 28. *Iunii* 1700. §. *Cum itaque*, *&* 12. *Martii* 1703. §. *Inconcuſſa coram Reverendiſſimo Domino Generali Hiſpaniarum Inquiſitore*.

Et ita utraque Parte audita deciſum fuit &c.

EADEM SUPER MANUTENTIONE QUOAD RESERVATA.
Veneris 19. *Novembris* 1717.

ARGUMENTO
Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Manutentio cuique poſſeſſori, vel quaſi, competit.*

2 *Manutentio non eſt ei deneganda, qui fovet bonum Ius in petitorio, quod abſorbet poſſeſſorium.*

DE-

DECISIO DCCCXXXIV.

COntemporanee ad dubium ſuper negocio principali, hoc alterum quoque ſuper manutentione propoſui, quemadmodum practicatum fuit in altera Cauſæ propoſitione coram Eminentiſſimo Scotto, & Domini conſentanee ad perſiſtentiam in deciſis ſuper negocio principali, non hæſitarunt etiam in hoc reſcribere - *In deciſis*.

Ex illo enim, ſicuti ex immemorabili conſuetudine abunde iuſtificata, conſtitit de poſſeſſione Eccleſiæ Collegiatæ Sanctæ Mariæ in præcedendo Eccleſiam Sancti Iacobi in funere etiam proprii Parochiani, ita eidem denegari non valet manutentio, quæ cuique
1 poſſeſſori, vel quaſi venit concedenda, ad vulgat. *Text. in §. Retinendæ inſtitut. de interdict. Rota dec. 329. num. primo coram Cerro, & in Nullius, ſeu Provinciæ Hiſpalen. Iuris deputandi Vicarium 21. Februarii 1707. §. 1. coram Rm̃o Molines, & Conſtantien. Juriſdictionis ſuper manutentione 4. Junii ſuperioris anni §. primo coram* Me.

Eoque fortius, quia aſſumpta cognitione negocii principalis plenis numeris emicuit, quod tam ratione Collegialitatis, quam matricitatis, inſignitatis, & antiquioritatis, eidem Eccleſiæ ad excluſionem Eccleſiæ Sancti Iacobi competit præcedentia, & Crucis inarboratio in aſſociatione Cadaveris etiam Parochiani Eccleſiæ Sancti Iacobi; & propterea ad ejus normam pariter ſine difficultate concedenda erat manutentio, cum ea denegari non poſſit bonum Ius foventi in petitorio, quod abſorbet poſſeſſorium, ſicut in dies magna practicant Tribu-
2 nalia, & ſignanter *Rota*, ut videre eſt in *Eyſteten. Iuriſdictionis ſuper manutentione 27. Aprilis 1716. §. fin. coram R. P. D. meo Foſcaro, & in dicta Conſtantien. Iuriſdictionis ſuper manutentione 4.* Iunii *ſuperioris an.* §. *Et pro coronide coram Me*.

Et ita utraque &c.

CAVALLICEN. VINTENI.

Lunæ 22. Novembris 1717.

ARGUMENTO

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Reſtitutio in integrum concedi nequit abſque læſione.*
2 *Tranſactio exceptionem inducit rei judicatæ.*
3 *Ad quamnam cauſam eſt referenda tranſactio.*
4 *Obſervantia quamcumque tollit dubietatem tranſactionis, ſive ea ſumatur in ſenſu declarativo, ſive præſcriptivo*, & n. 5.

DECISIO DCCCXXXV.

QUamvis ad ſedandas nonnullas antiquas Controverſias exortas inter Baronem, ſeu Ducem Caſtri Novi hodie de Gadaneis nuncupati, & Communitatem, Homines, & Poſſeſſores Forenſes Prædiorum, & Bonorum ejuſdem Caſtri, ſeu Territorii uſque de anno 1268. inita inter ipſos fuiſſet Tranſactio, in qua conceſſa per Baronem eiſdem Communitati, Hominibus, & Poſſeſſoribus libertate, & franchitia a quibuſdam ſervitutibus ab ipſo prætenſis eadem Communitas, & Poſſeſſores correſpective ad dictam expromiſſam libertatem; ſe ſe obligaverint ſolvere Vintenum, ſeu vigeſimam partem, ex tribus dumtaxat tamen fructuum ſpeciebus, *frumento*, ſcilicet, *uvis*, *& leguminibus* in Prædiis ab ipſis in dicto Territorio poſſeſſis recolligendis: Nihilominus neglecta tam perfecta tranſactione, ac ſi celebrata non foret, quam longæva illius obſervantia, de anno 1682. inſurrexit modernus tunc illius Baro, ſive Dux de Gadaneis illius hæredis eam ſuſcitando prætenſionem contra præſcriptum, & pactum dictæ tranſactionis exigendi Vintenum, non ſolum ſuper tribus illis fructuum ſpeciebus, nempe *frumento*, *uvis*, *& leguminibus*, ſed ſuper omnibus fructibus cujuſcumque eſſent ſpeciei in dicto Territorio recolligendis.

Aſt cum res ad Forum delata fuerit, & ſi in Partibus tribus tantum ex particularibus Poſſeſſoribus laceſſitis triumphaverit, attamen diverſo marte hic in Curia dimicavit, cum aſſumpta Cauſæ diſcuſſione coram A. C. cum Voto noſtri Sacri Auditorii, omnibus fere Poſſeſſoribus, & præſertim Forenſibus, Jura ſua deducentibus, Cauſa cecidit, ut videre eſt *Deciſionibus cor. bo. mem. Emerit Decano*, impreſſis 1123., & in altera confirmatoria 1172., eamdemque ſorte præliando in ſecunda Inſtantia *cor. Em̃o Priolo* tunc in Sacra Rota ſedente, eadem confirmata extitit Sententia prævia unica *Deciſione dici 21. Junii* 1697., & licet ab hac Sententia præfatus Dux appellaverit, & directa extiterit Commiſſio *R. P. D. meo* Lancetta, tamen ob non factam tam per ipſum, quam per prælaudatam Duciſſam, ab eo cauſam habentem, actorum traſportationem, orta fuit res judicata, ſuper qua, cum ſub *die 9. Aprilis* 1716. reſtauratum fuerit certamen ſub congruo Dubio - *An conſtaret, necne de re Iudicata*, -- reſponſum prodiit -- *Conſtare de re* Iudicata. - Verum præfatæ non acquieſcente reſolutioni memorata Duciſſa per recurſum habitum ad Tribunal Signaturæ Iuſtitiæ in eo inſtetit pro nova appellatione, ſed agnita clara re Iudicata, non aliter fuit indulta Commiſſio mihi directa, quam cum clauſula præſervativa - *De cauſis reſtitutionis in integrum, ſine præjudicio rei Iu-*

Iudicatæ, ad cujus normam propoſito per Me Dubio *An conſtaret de hujuſmodi cauſis* in contumaciam ipſius Ducillæ informare recuſantis, & ſi diu per me expectatæ, *negativa prodiit reſolutio*.

Ratio autem hujuſce reſolutionis ea fuit, quod nullibi conſtitit de læſione, & gravamine præfatæ rei judicatę; Imo tam de Iure, quam ex circumſtantiis præſentis hypotheſis penitus excluſa extitit; unde deficiente læſione, quemadmodum locus non erat in integrum reſtitutioni, ad *Text. in cap. primo de reſtit. in integrum*, ita nec conſtare valuit de cauſis unice in dicto gravamine, & læſione repoſitis.

Totus enim controverſiæ cardo, ac prætenſionis D. Ducillæ ſemper ſtetit in eo pro conſequendo controverſo hoc Vinteno, non ſolum ex dictis tribus fructuum ſpeciebus, ſed etiam ex univerſis fructibus in prædicto Territorio recolligendis, quod ipſa, ſive ejus Auctor eſſet Dominus directus totius Territorii præfati Caſtri, & ſic tamquam talis ei non deberetur limitatum Vintenum ſuper ſolis dd. tribus fructuum ſpeciebus, ſed ſuper omnibus, ad tramites illius univerſalis cauſæ, qua ipſa ſuffulta reperiebatur, & quæ ad omnes prædictos fructus Ius ei tribuebat: ſed bene ſemper reſponderunt omnes Deciſiones, quæ memoratas Sententias, & rem Judicatam præceſſerunt, & cum qua etiam hodie Domini proceſſerunt, quod de Iure aliis ſecluſis probationibus, prout hic, quando etiam de aſſerto hoc dominio directo univerſali conſtaret favore prælaudatæ Ducillæ (de quo tamen uſque adhuc nihil firmatum habemus, & Cauſa ſolummodo *ex integro* reperiatur commiſſa R. P. D. meo Criſpo) trahi tamen ea non valebat conſequentią, quod Vintenum ex omnibus fructuum ſpeciebus perſolvendum foret, ex eo quia quotidie videmus quamplures Dominos directos univerſales non ſolum Vintenum non exigere de omnibus, aut ad hos, vel illos fructus reſtrictum, ſed ſolummodo aliquid longe minus puro titulo Canonis emphyteutici in recognitionem dicti Dominii directi univerſalis, & cœteris omiſſis exemplis clare id probabat illud Reverendæ Cameræ Apoſtolicæ, quæ, & ſi in multis locis dominio univerſali fundiario potiatur, attamen Vintenum, nec de omnibus, nec de particularibus fructibus exigit, ſed aliquam tantum peculiarem recognitionem ex cauſa ſupradicta, ut ſolide animadvertit *Deciſio R. P. D. mei Lancettæ ſub* §. *Quidquid ſit*.

Sed multo autem minus in concreto caſus, & circumſtantiis præſentis hypotheſis, ubi diſſlatis ambagum nubibus, ſolemnis oſtenſa fuit tranſactio ſpatio fere quatuor ſęculorum obſervata, quæ cum limitet controverſum Vintenum ad tres tantum fructuum ſpecies, nempe frumentum Uvas, & Legumina; inde oriebatur, quod hoc concurrente titulo certo, & claro a præcitata tranſactione proficiſcente, extraneum foret mendicare, & ſupponere alium titulum incertum, & contra ſe Iuris præſumptionem habentem, ſed illi prorſus adhęrendum erat, donec ſaltem, & quouſque per tres conformes ſententias Iudice auctorante reſciſſa non fuerit, cum ea de medio exiſtente, agentes omnes a limine Iudicii repellat, exceptionemque rei Iudicatæ inducat juxta ejus indolem, & quidditatem, de qua ſunt *Text. in leg. Fratres, & leg. cauſas Cod. de tranſact., Rota cor. Dunoz. Jun. dec.605. n.1., & coram Arguell. dec.91. n.6. & cor. Cerro dec.296. n.1. & in Romana Domus 10. Jun. 1707.* §. *Immiſſio cor. Emo Scotto*.

a

Quin ullam Facti ſubſiſtentiam habere iterum comperta fuerit illa ſemper decantata exceptio, quod tranſactio prædicta tamquam facta ex cauſa, & titulo dicti Dominii univerſalis, nequaquam taxare dicatur dd. tres ſpecies fructuum, ſed tantum demonſtrative de illis rationem habere, & ſic extra excluſionem aliarum venientium in ſequelam prædicti Dominii univerſalis; Quoniam ſuppoſitum iſtud ſicuti in antecedenti, præmittendo pro certo dominium directum univerſale, nullum ex ſupradictis habet facti præſidium, ita nec in conſequenti, ut ſupra, cum ex dominio directo, etiam quando de eo judicialiter conſtaret, prout non conſtat, illud peſſimum contra Poſſeſſores præfatos non ſequeretur conſequens hujus prętenſæ generalis ſolutionis vinteni ex omnibus fructuum ſpeciebus; ſed quod plus eſt de diametro pugnat cum litera præfatæ tranſactionis, in qua pro Cauſa ſolutionis hujuſmodi Vinteni expreſſum non fuit dominium univerſale directum, ſed ſolum remiſſio quarumdam ſervitutum tam perſonalium, quam pręſtationum pecuniarum, vulgo appellatarum *Grondis*, *Quiſtis*, *ſeu Taleis*; Quamobrem ſi in tranſactione habetur cauſa ſpecialiter deſignata, ob quam fuit expromiſſum, & conventum vintenum ad hanc cauſam, & non diverſam Dominii Univerſalis, de qua tranſactio non loquitur, & Ius non minus, quam factum reſiſtit, præfata conventa ſolutio eſt referenda, ut firmant plena manu congeſti in *Spoletana Cenſus* 20. *Januarii* 1718. §. *Quo vero, coram R. P. D. meo Aldrovando*.

Imo ex hac ipſa tranſactione, patenter excluſa videbatur prætenſa cauſa hæc directi Dominii Univerſalis, quia hoc ipſo, quod expromiſſio ſolutionis hujus vinteni aliam cauſam correſpectivam non præſefert, juxta ipſius litteram, quam remiſſionem præfatarum ſervitutum, ſive perſonalium, ſive in pecunia numerata, perneceſſe fatendum eſt, quod memoratum Vintenum nil agere de-

beat cum prædicto Dominio directo univer-
ſali , ex quo ſi iſtius ſequela fuiſſet , & ex
hac cauſa præcitata fuiſſet celebrata tranſa-
ctio , vel præcipue erat exprimendum , vel
ſaltem , & in omnem peſſimum Caſum per
3 viam prætenſionis , ut egregie ratiocinatur ,
Deciſio Eminentiſſimi Prioli §. *Nec Jus exigendi*,
& §. *Nec ad iſtum effectum* .

Quæ ſi per ſe exuberantia fuiſſent pro Cau-
ſæ victoria ; Attamen non defecit alterum
clarum , & ſolidum fundamentum in omni-
bus pariter Cauſę deciſionibus amplexum ,
& repoſitum ſuper inconcuſſa obſervantia ,
ferme quatuor Sæculorum a die præfatæ ce-
lebratæ tranſactionis uſque in præſens , per
quam emicuit , quod ſemper ſolutio , & re-
ſpective exactio vinteni de ſolis dd. tribus
ſpeciebus fructuum peracta fuit , ut plene
probant Teſtes formiter examinati a Poſſeſ-
ſoribus , & Forenſibus , deponentes per tem-
pus etiam immemorabile , cum illius requi-
ſitis , & cum quibus etiam concordant Teſtes
pro parte Duciſſæ examinati de prędictis tan-
tum tribus ſpeciebus deponentes , & non de
aliis ; Et ex qua longæva poſſeſſione , & ob-
ſervantia duo oriebantur irrefragabilia argu-
menta , quorum alterum erat quod quando
etiam ſenſus prælaudatæ Tranſactionis ali-
quam involveret dubietatem , eam prorſus
4 ſubtolleret diuturna hæc obſervantia in ſen-
ſu declarativo , & interpretativo ſumpta ex
adductis *per Rot. cor.* Emerix *deciſ.* 1154. *n.* 9.,
*& in Firmana Primogenituræ ſuper Tranſactio-
ne* 26. *Junii* 1713. §. *Quod eo magis coram
R. P. D. meo* Criſpo ; vel quando adeo non
adeſſet clarus titulus Tranſactionis , eadem
longæva poſſeſſio , & obſervantia in rigoro-
ſo ſenſu præſcriptivo ſumpta titulum ſemper
ſufficientem præbuiſſet pro firmando bono
Jure Poſſeſſorum , & pro hujuſmodi exclu-
denda ſervitute limitanda ſolutione , abſque ,
5 & eo , quod cogi valuiſſent ad ſolutionem
vinteni de aliis fructibus , ultra dd. tres ſpe-
cies , ut perpetuo animadverterunt *Deciſio-
nes bon. mem. Emerix* nempe *la* 1123. *n.* 4. *&*
5. *& la* 1172. *n.* 1. & hæc poſtrema *R. P. D.
mei Lancettæ ſub* §. *Succedit* .

Et qui Tranſactionis intellectus , ac poſſeſ-
ſio , & obſervantia ſemper magis confirma-
batur , tum ex eo , quod in ſucceſſivis Inve-
ſtituris nonnullorum Bonorum per Baronem
factis poſt Tranſactionem non legebatur re-
ſervatum vintenum generaliter , & abſolute ,
ſed cum verbis illis qualificativis , & mode-
rativis - *conſuetum* - *ſolitorum fructuum* - *& ſi-
milibus* - Quod aperte demonſtrabat limita-
tionem vinteni ad terminos tranſactionis ,
circa tantum dd. tres ſpecies fructuum , cum
alias abſolute , & generaliter de omnibus
fructibus fuiſſet conventum , & non ſolum-
modo de conſuetis ; Tum , & quia in conceſ-
ſionibus earumdem Inveſtiturarum Baro præ-
finire conſuevit certum numerum olivarum ,
aliarumque Arborum plantandarum in Præ-
diis ; Quæ quidem limitatio Arborum oli-
varum , non alia quidem ratione dicendum
eſt , quod facta fuerit , niſi quia cum ex ea-
rumdem Arborum fructibus vinteni exactio
ei non competeret , illud per multiplicatam
prędictarum Arborum plantationem dimi-
nutum non remaneret in illis tribus ſpecie-
bus frumenti , uvarum , & leguminum , ex
eiſdem Prædiis recolligendorum , & ſuper
quibus dumtaxat præfata ſibi competebat
exactio , ut bene obſervat *d. Dec. cor. Emo
Priolo ſub* §. *& tanto magis* .

Abſque eo quod adeo ſolemnem obſervan-
tiam deſtruere valuerint duo illa miſerabilia
Inſtrumenta Inveſtiturarum *de anno* , nempe
1518. , & 1592. , in quibus vintenum pa-
ctum fuit de omnibus fructibus , quia cum ea
ſtipulata fuerint ſuper particularibus Inveſti-
turis , illorum vigore exercibilis erit ſolum
actio contra illos , qui ſub tali Lege contra-
xerunt , non autem contra illos , qui ſub tali
ſpeciali conventione ſeſe non adſtrinxerunt ,
& habent pro ſe aſſiſtentiam tranſactionis , &
Clypeum obſervantiæ limitationem vinteni
præſeferentis ad dictorum dumtaxat fructu-
um ſpecies ; quia in his terminis quidquid in
peculiari Inveſtitura Particulares Poſſeſſores
privato pacto convenerunt , qua cauſa , &
quo colore prorſus ignoto , nullatenus offi-
cere valet Collegio , & cætui aliorum Poſ-
ſeſſorum titulo dictæ Tranſactionis , & ob-
ſervantię ſuffultorum , *quæ* venit omnino
ſervanda , ut ſupra probatum fuit .

Neque demum animadverſionem merue-
runt , quæ alias dicebantur pro parte Duciſ-
ſæ de mutata bonorum cultura , & exactione
vinteni ultra dd. tres ſpecies in aliis fructibus ,
uti illis ſubrogatis , ne alias per eamdem mu-
tationem gravi præjudicio ipſa ſubiiceretur
ad Text. in cap. ſuggeſtum de Decim. , nam in
hujus terminis verſari viſum non fuit in caſu
præſenti , nec Text. *requiſita concurrere* ; Imo
exinde clarius apparuit ſubſiſtens bonum Jus
Poſſeſſorum , & irrelevans prętenſio Duciſſæ
referendi facultatem exigendi vintenum ad
titulum directi Dominii univerſalis , cum
quo pugnat recurſus hujuſmodi exactionis ex
fructibus ſubrogatis , dum vigore dominii
directi univerſalis omnes fructus affecti re-
manerent vinteno ſine alio reſpectu ad ſu-
brogationem , ad quam recurrendo præſup-
ponitur , & implicite fatetur vere vintenum
eſſe reſtrictum ad tres prædictas ſpecies fru-
ctuum vigore , & ad formam tranſactionis ,
& ex illius tantum titulo Jus exigendi com-
petere , ut ſupra probatum fuit , & firmant
omnes præcedentes Deciſiones , ac res Iudi-
cata ; Quęcumque autem prætenſio ſuper
fructibus ſubrogatis minus ſubſiſtenter exci-
tata , ut dictum eſt , extranea redditur a præ-
ſenti

ti diſceptatione, & promovenda foret in ſuo opportuno, & ſpeciali Judicio, ut animad. vertit *dicta Deciſio R. P. D. mei Lancetta §. finali*.

Et ita cæteris omiſſis, quibus plene ſatiſfaciunt præcedentes Deciſiones in hac Cauſa emanatæ præfatis tantum Poſſeſſoribus auditis deciſum fuit.

ROMANA IMMISSIONIS,
Lunæ 22. Novembris 1717.

ARGUMENTUM

Renunciatio quando, & ex quibus dicatur realis, & abdicativa, ſi vero ea ſit emiſſa, & facta a Puella ingredi volente in Monaſterium ſemper hoc caſu renunciatio dicitur realis, & abdicativa. Commoditas percipiendi fructus ex bonis fideicommiſſariis vendi alienari, vel renunciatione cedi poteſt ab hærede gravato: Quando tamen ceſſa tantummodo dicatur commoditas percipiendi fructus, ſive ipſa proprietas plene hic diſpungitur.

SUMMARIUM.

1 *Renunciatio abdicativa ea dicitur, ſi ita renuncians eam nuncupavit, & ſi talem oſtendunt illius verba quibus fuit inita.*

2 *Effectus renunciationis abdicativæ is eſt ut de medio tollat renunciantem, ac ſi naturaliter mortuus eſſet.*

3 *Renunciatio ſemper præſumitur abdicativa, & realis, ſi fuerit facta ab ingrediente in Religionem.*

Et quando iſta renunciatia reſolvatur in translativam n.4., & 5.

6 *Futurarum ſucceſſionum ſpes in contractum donationis, vel renunciationis deduci poteſt*, & n.7.

7 *Votum captandæ mortis non intrat ubi agitur de ſucceſſione certæ Perſonæ.*

8 *Renuncians quo caſu dicatur non habere proprietatem bonorum.*

9 *In fideicommiſſis ſublato de medio renunciante aperitur ſuccedendi locus favore ulterioris ſubſtituti.*

10 *Ubi cum probibitione legis concurrit altera hominis, tunc alienatio ſtatim irrita efficitur, & ſubſtitutus admittitur ad vindicanda bona alienata, etſi vivat adhuc ille qui diſtraxit.*

Quod dicitur etiam in alienatione facta per viam renunciationis, n.11.

12 *Commoditas percipiendi fructus cedi poteſt non obſtante quacumque probibitione alienationis etiam magis ampla, & effrenata*, & n.13. cum ſeqq. uſque ad n.18.

16 *Colonus babet jus utendi, & fruendi in re conducta non quidem in rem ipſam, ſed in perſonam locatoris.*

17 *Et quando dicatur ceſſa, vel alienata commoditas tantum fructuum; vel ipſa proprietas*, & n. ſeqq.

19 *In mortuo dari nequit ulla poſſeſſio proprietatis fideicommiſſi.*

20 *Omnia quis ceſſiſſe, vel renunciaſſe præſumitur, ſi ſe conſtituit in eo ſtatu, in quo nihil ſibi reſervare valet.*

21 *Actus diſponendi de commoditate fructuum non tollit permanentiam bonorum penes gravatum, & ceſſionarius non ſibi, ſed Domino poſſidet.*

22 *Subrogatus induit naturam illius, in cujus locum ſubrogatur.*

23 *Uſusfructus non egreditur vitam uſufructuarii.*

24 *Clauſulæ* - Totaliter, plenariè ad habendum, & conſtituti - *ſecumferunt tranſlationem proprietatis, non vero uſusfructus.*

25 *Quod potui nolui, quod volui adimplere nequivi.*

DECISIO DCCCXXXVI.

DUbium, quod originaliter diſceptandum in hac Cauſa propoſui ad Inſtantiam Patrum Dominicanæ Familiæ ſuper Minervam ſub die 12. Martii 1714.; *An nempe eis danda eſſet Immiſſio* ad bona fideicommiſſaria Flaminii de Donatis, vigore ſubſtitutionis ad eorum favorem ſcriptæ in ejus Codicillis in illum triſtem, qui evenit, caſum deficientiæ utriuſque lineæ tam maſculinæ, quam fæmininæ, ipſorum favore in prænarrata audientia reſolutum remanſit, excluſis Fratribus de Paiva ſe ſe opponentibus, & hęredibus ex aſſe Fælicis Donati, qui fuit ultimum germen Familiæ Donatæ, & qui erat Renunciatarius Annæ Mariæ Amitæ, Monialis in Monaſterio Sanctæ Marthæ, & Virginiæ Sororis pariter Monialis in Clauſtro Campi Martii, & ſi ſub diverſo nomine Don Erminiæ Donatæ, ſub eo nimirum fundamento, quod cum Fratres de Paiva forent prorſus extranei, impedimento eſſe non poſſent præfatis Patribus, quin expetitam Immiſſionem non obtinerent, extincta naturaliter familia maſculina Teſtatoris, & civiliter fæminina, ex quo Teſtator explicite excluſerat omnes illos, qui eſſent in aliqua Religione, ſive Monaſterio profeſſi; Et ſic dd. Moniales, quæ in memoratis Monaſteriis profeſſionem emiſerant, ut latè videre eſt in evulgata Deciſione.

Aſt ob gravitatem articuli, ex Dominorum ſolita Indulgentia facta prænarratis Fratribus de Paiva facultate revidendi prædictam Deciſionem, tot, & tanta fuerunt rationum momenta adducta in audientia habita ſub die 11. Ianuarii 1715. per Defenſores eorundem Fratrum, quod DD. non hęſitarunt reſpondere *pro receſſu a Deciſis* ſub his potiſſimis facti circumſtantiis, quod

nempe cum Conventus prædictus Sanctæ Mariæ ſuper Minervam ſubſtitutus non legeretur, nonniſi in caſu totalis deficientię lineę maſculinæ, & fœmininæ ipſius Teſtatoris, ipſe per conſequens nil prætendere poſſet in humanis adhuc exiſtente prædicta Moniali Don Erminia profeſſa in dicto Monaſterio Campi Martii Urbis, quæ vigore renunciationis per ipſam emiſſæ, omnia ſua Jura traſtulerat in Fælicem Fratrem, & & quæ per præfatos de Paiva illius hæredes repræſentabantur: non obſtante prædicto objecto excluſionis illorum, qui monaſticam vitam profeſſi eſſent, quia excluſio illa tum ex litera, tum ex ſpiritu literę ipſius Teſtamentariæ diſpoſitionis Flaminii, non egrederetur Maſculos Deſcendentes ipſius Teſtatoris, & nequaquam ſe protenderet ad Deſcendentes fœminas per ſubſidiariam vocationem dumtaxat invitatas, ut late oſtenſum fuit in Deciſione deſuper extenſa.

In hoc igitur Deciſionum conflictu, ad eam ſervandam æqualitatem, quam Majores noſtri in Iudiciis ſervandam eſſe exclamant conceſſa Patribus nova audientia, quemadmodum practicatum fuerat favore dictorum Fratrum prima vice ſuccumbentium, cum bis ab inde citra hæc eadem cauſa fuerit per me propoſita ſub congruo dubio - *An ſit ſtandum in primo, vel ſecunda loco deciſis* - & nulla unquam ob ſuffragiorum ſciſſuras capi potuerit reſolutio, tandem in hodierno conſeſſu quinto, & ſexto ex Dominis, ut moris eſt, poſt ordinarium Turnum conſedentibus ſuffragium ferentibus, illorum ſenſus fuit perſiſtendi *in primo loco deciſis*.

Agnoſcentes enim Defenſores Conventus prædicti Sanctæ Mariæ ſuper Minervam, quod admiſſa etiam coarctatione excluſionis Religioſorum ad ſolos maſculos ex maſculis, & deſcendentes ab eis, attamen ad hoc, ut ſecunda reſolutio viribus ſubſiſtere poſſet, neceſſe erat, quod renunciationes prædictarum Monialium forent tranſlativæ, & non extinctivæ, etſi tales erant renuncianti obſtaret ſtrictiſſima ejuſdem Teſtatoris alienationis prohibitio in extraneos ſub pęna caducitatis ſtatim incurrendæ comminata, momentum Cauſę, & defenſionis, aliis omiſſis quæſtionibus in retroactis propoſitionibus agitatis, ad hanc unice indaginem reduxerunt, quemadmodum etiam, & Domini peregerunt, & bene hujuſmodi introſpecto motivo in aliis propoſitionibus primoribus ſolum labiis delibato, illud validiſſimum reputarunt, tum quia memoratas renunciationes anthumarunt pure extractivas, abdicativas, & reales, & non tranſlativas, tum quia in omnem caſum illis ſumptis in linea renunciationum tranſlativarum, effectu vacuæ remanere debeant ex voto, & præcepto Teſtatoris interdicentis alienationem ſuorum Bonorum fideicommiſſariorum in hæredes extraneos.

Quod autem renunciationes prædictæ ſint abſtenſivæ, & mere abdicativæ, & ſignanter illa pręfatæ Don Erminiæ, de qua hodie agitur ex ſola ejus litera perſpicue reſultabat; In ea, enim præmiſſa per dictam Don Erminiam declaratione, quod deliberaverat de proximo ingredi Venerabile Monaſterium Sanctiſſimæ Conceptionis Campi Martii Urbis, & ibi Deo, hujus Mundi Curis, & Bonis temporalibus poſtpoſitis, famulari, ampliſſime -- *Ceſſit, & a ſe abdicavit, & realiter, & cum effectu renunciavit renunciatione, quæ dicitur realis, & pænitus abdicativa, ac etiam refutavit omnia, & ſingula ejus Bona, tam mobilia, quam ſtabilia ſemoventia Jura &c.* = Si igitur renunciavit renunciatione pænitus abdicativa omnia, & ſingula Bona ad ſe ſpectantia, nemo non videt, præfatam renunciationem eſſe omnino abdicativam, ſi talem ipſa renuncians nuncupavit, & talem oſtendunt il-
1 lius verba, cum quibus eſt celebrata, ut bene firmant *Text. in Leg. fin. §. fin. ff. mandati Leg. Cum Servus ff. de verb. obligat. Donad. de renunciat. capit. 44. num. 52. tom. 2. Torr. de pact. libr. 2. capit. 10. n. 15.*

Eoque fortius, & evidentius, quia prædicta verba comitem habent alia ejuſdem indolis, & importantiæ, per quę omnia ſua Bona, & Iura quovis titulo, & Cauſa ſibi competentia, & competitura - *Renunciavit, refutavit, repudiavit, pęnitus à ſe abdicavit, ſemetipſam tollendo de medio, ac ſi non eſſet, nec in futurum foret in rerum natura* = ut ſunt verba dictæ renunciationis. Unde cum præcipuus effectus renunciationis abdicativæ ille ſit, quod renunciantem
2 prorſus de medio tollat, tamquam ſi naturaliter mortuus eſſet, ut late firmat *Paſſarin. in Cap. Quamvis pact. in 6. numer. 61. Actolin. reſolut 40. n. 13.* Profecto alio nomine appellari non valet hæc, de qua quæritur, in qua ipſa ſe pro amplius non extante in rerum natura declaravit.

Præſertim quando prædictæ literę ancillatur etiam Cauſa ipſius renunciationis, quę cum ſcilicet peracta non fuerit occaſione matrimonii carnalis, ſed ſpiritualis, hæ in hujuſmodi occaſionibus emiſſæ, regulariter ſemper pręſumuntur abdicativæ, & abſtenſivæ, & operantur, ut renuncians, pro mortua habeatur juxta communem diſtinctionem, de qua *Rovit. conſil. 42. n. 9. libr. primo Altograd. Sen. conſil. 66. n. 47. in fine Merlin. Pignatell. controverſ. 5. n. 4. libr. 1. Gratian. diſceptat. forenſ. capit. 568. n. 52. de Marin. reſolut. capit. 189. n. 22. volum. 2. cum aliis laudatis per Rot. in Eugubina Immiſſionis*

11. Maſſ-

11. *Maii* 1711. §. *Æque modo coram bon.mem. Kaunitz*.

Et quia Informantes pro dd. Fratribus in quęſtionem non revocabant, quod præfata renunciatio foret abdicativa, non ſolum ex prædicta ejuſdem renunciationis litera, & cauſa, ſed ex aliis quoque conjecturis hic conſulto omiſſis totum præſidium reponebant in eo, quod dicta renunciatio ſit quidem abdicativa in ordine ad ipſam Renunciantem, ne ſcilicet ullo caſu redire poſſet ad Bona, & Iura renunciata, ſed una ſimul, & ſemel præſeferat poſitivam ceſſionem, & translationem Jurium favore Fælicis Fratris, ejuſque hęredum, qui proinde ex perſona dictę Monialis gaudere poſſint controverſo fideicommiſſo ſaltem durante vita ejuſdem Monialis, nec implicet ceſſionem, ſeu renunciationem, tametſi, realem, & abdicativam, contemplatione tamen ejus,
4 in quem effective dirigitur, effici translativam juxta animadverſa *per Montan. controv.10.n.5.verſic. Quo fit, Donad. de renunciat. tom. primo capit. final.num.28., & ſeqq. Torr. variar. quaeſt.titul. 2.quæſtion.24.n.33., & 36.verſic. Nec eſt curandum tom.1. Card. de Luca de renunciat. diſc. 6. n.13. laudatus in ſecunda contraria Deciſione edita die* 11. *Januarii* 1715. §. *fin. cor. Mc*.

Sed incaſſum, quoniam objectum procedere valuiſſet ubi ageretur de Fideicommiſſo de tempore renunciationis jam purificato favore Renunciantis, quo caſu verificari poſſet, quod renunciatio licet ſit extinctiva, & abdicativa reſpectu Renunciantis, ſit tamen translativa reſpectu Renunciatarii, ad cujus
5 favorem renuncians abdicando a ſe Jus jam delatum illud in ipſum transferat Renunciatarium ad notata *per Honded. conſ.1. n.5. volum.1. Torr. de pact. futur. ſucceſſ. lib.2. cap.10, n.9., & ſeqq.*, & in quibus terminis loquuntur auctoritates in contraria deciſione laudatæ. Aſt ſecus res ſe habet, quando ut in caſu præſenti hoc fideicommiſſum de tempore renunciationis dependebat a conditione extinctionis lineæ maſculinæ nondum purificata, & quæ non poterat purificari favore Monialis Renunciantis, niſi per mortem ipſiuſmet Fælicis fratris Renunciatarii ſine filiis, & ſic agebatur de nuda ſpe, & Iure non delato, qua in hypotheſi, etſi futurarum ſucceſſionum ſpes in contractum Donationis, vel renunciationis deduci poſſit ad terminos *Text. in l. ſpem* Cod. *de Donat.*, ubi
6 pręſertim agitur de renunciatione generali, adeout locum ſibi vindicare non valeat illa prohibitio, quæ propter votum captandæ
7 mortis inter dicta eſt, ubi agitur de ſucceſſione certæ perſonæ, *juxta Text. in l. final. Cod. de pact.* Nihilominus quando agitur de ſucceſſione aperienda per mortem ipſiuſmet Renunciatarii in Bonis per ipſum poſſeſſis, cum dicat implicantiam in terminis, ut res mea denuo mea effici valeat, atque ad me per alium transferri, tunc actus hujuſce renunciationis juridice non poteſt importare, nec revera importat, niſi remiſſionem, ſeu extinctionem illius Iuris ſperati per Renunciantem, ut per ſpeciem remotionis obſtaculi, ſe de medio tollendo, ſe faciat mortuum, atque in rerum natura non extantem, ad hoc ut de Bonis illis, quæ Iure ſuo retinere dicitur proprio arbitratu aliis ſecluſis reſtituendi oneribus, diſponere valeat, non autem translationem Bonorum in proprietate, quam ipſe renuncians nullo Iure in hoc caſu habere valet, ut bene firmat *Card. de Luc. de renunciat. diſc.6. n.18. verſic. ſecus autem*.

Quæ omnia ſi procedunt ſimpliciter, a fortiori perurgebant in præſenti ex particulari facti circumſtantia elicita ex Teſtamentaria diſpoſitione ejuſdem Flaminii, in qua cum ſtrictiſſima habeatur prohibitio alienationis, etiam ſub pœna privationis alienantibus indicta, ne enim dicatur Renunciantem voluiſſe transferre Bona fideicommiſſaria in extraneos hæredes Renunciatarii contra ejus Votum, & præceptum ſub pœna etiam privationis ordinatum; hinc congrua videbatur interpetratio, per quam ſingula ſingulis referendo, Bona actu delata, & libera, dicantur vigore d. renunciationis in Renunciatarium, ejuſque Hęredes translata: Quo vero ad fideicommiſſaria renunciatio retineat ſuam naturam abdicativam, dicatque puram remiſſionem, ſive extinctionem Juris ſperati, vigore cujus ſublata de medio Renunciante, ſucceſſio aperiatur favore ulterioris ſubſtituti ab homine vocati, ut optime
9 advertit *Tor. var. Jur. qu. tit. 2. qu.24. n.47. tom.1. Rot. cor. Emer. Iun. dec.841. n.11. & duobus ſeqq.*

Retenta hac intelligentia, ac ſumpta renunciatione prædicta, quoad hoc fideicommiſſum in puro ſenſu actus abſteuſivi, & abdicativi, nemo non videt, quod hæredes extranei apti nullatenus ſunt ad retardandam Immiſſionem ulterioribus ſubſtitutis in extinctionem lineę maſculinę; & fœmininæ vocatis: ſed quando etiam ei tribuere vellemus effectus actus translativi etiam in hęredes extraneos fratris Renunciatarii, tunc effectus prædictus evanidus remaneret ex dicto præcepto Teſtatoris, quamcumque Bonorum alienationem in perniciem vocatorum interdicentis ſub pœna caducitatis ibi - *Et caſu quo aliquo tempore alienationem, aut ad longum tempus locationem fieri contingat, tunc, & eo caſu omnis alienatio, ſeu locatio ſit, & eſſe intelligatur nulla eo ipſo, & dominium non transferat, & talis alienans, & locans cecidiſſe intelligatur in commiſſum, & privetur Bonis alienatis, vel locatis* - Quamobrem ſi præfata Don Erminia vigore dictę renunciationis

tran-

tranſtulit Bona, & Iura Fideicommiſſi in
extraneos hæredes fratris Renunciatarii, Ju-
re, meritoque agere poteſt ex hoc alio ca-
pite Conventus prædictus ulterior ſubſtitutus
pro vindicandis Bonis nulliter, & contra ex-
preſſam Teſtatoris prohibitionem diſtractis
etiam non expectata morte naturali Monia-
lis alienantis, quia ubi cum prohibitione le-
gis concurrit altera hominis tunc alienatio
10 ſtatim irrita efficitur & ſubſtitutus admitti-
tur ad vindicanda bona alienata, etiamſi
adhuc vivat hæres gravatus, qui diſtraxit
per ea, quæ punctualiter tradunt *Rot. cor.
Bich. dec.343. n.19. apud Salgad. labyr. Cre-
dit. dec.55. cor. Merlin. dec.645. n.5., & ſeq.,
in recent. dec.166. num.9. & 10. par.17. & in
Romana* Fideicommiſſi 27. *Novembris* 1702. §.
Et quamvis confirmat. 27. *Aprilis* 1703. §.
Minus relevare coram Eminentiſſimo Scotto, &
in terminis individualibus alienationis factæ
11 per viam renunciationis a Puella ingre-
diente Monaſterium *Rot. coram Card. Cerr.
dec.665. n.16., & ſeqq. & dec.738. n.11. cor.
Merlin. dec.645. n.5. & ſeq.*, & diſcuſſo arti-
culo *in recent. dec* 457. *n.1. & ſeq. par.13.
dec.63. pariter n.1. & ſeq. par.14 & apud
Torr. de pact. dec.6. n.2.*

Sentientes Defenſores dd. Fratrum de
Paiva vim hujuſmodi objecti, illud declina-
re ſtuduerunt ſubeo diffugio, quod dicta re-
nunciatio dumtaxat tranſtulerit in extraneos
ſolam commoditatem percipiendi fructus fi-
deicommiſſi durante vita Monialis Renun-
ciantis, non autem ſubſtantiam Bonorum fi-
deicommiſſariorum, & quæ commoditas ſe-
parata a ſubſtantia, & proprietate fideicom-
12 miſſi, ceſſibilis ſit non obſtante quacum-
que prohibitione alienatinnis etiam magis
ampla, & effrenata ex Theorica *Bartol. in l.
Codicillis penult. §. Inſtituto ff. de legat.2. n.4.*
ibi - *Quæritur quid ſi vendit fructus Domus pro
centum annis? reſpondeo, aut vendit fructus
conſtituendo ementi Ius uſusfructus in re, &
eſſet alienatio l. fin. Cod. de rebus alienis non
alienand., aut non conſtituendo ſed obligando
ſe actione perſonali ad dandos fructus. & non
eſſet alienatio l. final. in fin. ſupra de Controb.
Empt.*

Verum DD. ex prædicta Bartholi doctri-
na animadvertebant, hanc commoditatem,
ſeu facultatem fructus percipiendi, quam
prohibitus alienare poteſt concedere, non
poſſe conſiſtere, niſi in mera obligatione
perſonali ipſius Poſſeſſoris, qua remaneat
adſtrictus, fructus rei ſeparatos, & ab ipſis
Bonis diſtinctos tradere, ſive translatario,
ſive Ceſſionario, in quo revera quidditas
commoditatis conſiſtit, ex quo ex ſola fru-
ctuum percipiendorum facultate, ſeu com-
moditate, nullum Jus in re conſtituatur ad
differentiam ſervitutis, hypothecæ, & Bo-
norum obligationis, quæ conſtituunt Ius in
re, vel ad rem, ſed ſolum quędam uten-
di permiſſio, quæ perſonam tantum ad-
ſtringit: & quæ cum ab omnibus prædictis
diverſiſſima ſit, cum non concernat fidei-
commiſſi corpus, ſive ſubſtantiam, ſed ſo-
lum corpus fructuum ab ipſis bonis prorſus
13 diſtinctum, & ſeparatum eam eſſe aliena-
bilem, non obſtante ſtricto voto Teſtatoris
de non alienando voluerunt *Barthol. ubi ſu-
pra, & Molin. de Hiſpan. Primog. lib.1. cap.
20. n.11. Peregrin. de fideicomm. art.40. n.117.*
cum aliis laudatis per *de Roſa conſult.18. a n.
4. & plur. ſeqq.* Laguuez. *de fructibus cap.5.
n.65. cap.6. n.31. 32. & 33. par.2. Card. de
Luc. de Cred. diſc.154. n.16.*

Admittendo igitur DD. propoſitionem ita
percipiendorum fructuum commoditatem
ſine pœna caducitatis ab alienare prohibito
poſſe conſtitui, ſi nullum prorſus Ius in re
cauſetur, ſed in ſola obligatione perſonali
hæredis gravati conſiſtat, itaut nullo modo
ipſum Fideicommiſſum tangat, vel afficiat,
ſive aliquod Jus in eo conſtituat una ſimul, &
ſemel præmittebant, quod prædictæ com-
moditatis alienatio duobus ſolum modis fie-
ri valet. Primo ſi hæres gravatus fructus
ipſos vendat, vel aliter diſtrahat, vel a fi-
deicommiſſo ſeparatos, ſive ſeparandos, ita
tamen, ut ipſe hæres gravatus illos ſeparet,
poſtea tradat, taliter quod ſe ſimpliciter
obliget ad fructus tradendos, abſque eo quod
is, in quem fit alienatio, habeat fideicom-
miſſum penes ſe, cum facultate ab eo per-
14 cipiendi fructus, quod proprie eſt, ut di-
cebat *Barthol. in dicta leg. Codicillis §. Inſtituto*,
ſe obligare actione perſonali ad fructus tra-
dendos; licet id faciat ad longiſſimnm tem-
pus, ut pariter *Barthol.* aiebat *in dicto §. In-
ſtituto*, ibi - *ad centum annos* - cum aliis plena
manu laudatis per *de Roſa dicta conſultat.18.
n.25., & ſeqq.*

Secundo vero, ſi hæres gravatus non ſo-
lum transferat fructus obligando ſe actione
perſonali ad illos dandos, ſed tribuat etiam
perceptionem fructuum immediate ex Bonis
fideicommiſſariis, concedendo ſcilicet Con-
ceſſionario, ſive Ceſſionario poſſeſſionem
ipſius fideicommiſſi cum facultate percipien-
di fructus, quia quamvis nonnulli ex Docto-
ribus in hoc caſu voluerint, quod data facul-
tate percipiendi propria auctoritate fructus
ex Bonis alienari prohibitis, conſtitutus di-
catur verus uſusfructus Iuris, per quem Ius
15 in re tribuatur, & ſpecies ſit alienationis,
ad *Text. in dicta leg. final. Cod. de reb. alienis
non alienand., & in dicta leg.* Fundum *a Teſta-
tore ff. de condit., & demonſtrat., Montan. in
cap.* Imperialem *de probibit. feud. n.5. & 6.,
De Marin. lib.1. reſolut. cap.119. a n.3., &
pluribus ſeqq., & lib. 2. cap.81. n.5.*, nihilo-
minus non ſtatim ac quis fructus immediate
percipere poteſt a Bonis alienari prohibitis,
dici-

dicitur Jus in re conſtitutum, ſed ſolummodo cum Jure proprio, & ad rem ipſam directo fructus Conceſſionarius percipit, poteſt namque dari perceptio fructuum abſque conſtitutione Iuris in re, cum ſcilicet illa perceptio per modum conſequentiæ ſe habeat ad obligationem perſonalem illius fruitoris, ſive Poſſeſſoris obligati ad fructus tradendos, nec in hoc caſu actio dirigitur in rem ipſam, ſive Bona, ſed in Perſonam, ex quo tamquam obligatus actione perſonali ad fructus tradendos teneatur quoque pati, ut is, cui facta eſt fructuum venditio, fructus ipſos ex re percipere valeat, exemplo Coloni, qui habet quidem Ius utendi, & fruendi, ac fructus percipiendi ex re conducta, non quidem in rem ipſam, ſed in perſonam Locatoris,
16 ut patiatur, quod ipſe ex re conducta fructus colligere valeat, ut per *Text. in leg. Conducto 16., & leg. Si merces 25. §. Qui fundum ff. locati*, explicant *Roman. conſil.* 309. *numer.* 3., *& conſ.* 311. *num.* 1., *Gomez var. tom.* 2. *cap.* 3. *num.* 19., cum aliis laudatis per De *Roſ. ſepedict. conſ.* 18. *n.* 22., *& ſeqq.*

Si vero, uti contigit in præſenti facti themate Tertio concedatur Ius percipiendi fructus immediate, & Iure proprio, cum conſignatione non ſolum poſſeſſionis, ſed etiam proprietatis Bonorum cum tota plenitudine Iuris, itaut Jus illud, ſive facultas ipſa Bona in ſubſtantia afficiat, & tunc dato expreſſo præcepto hominis, ſive legis de non alienando Bona per ipſum relicta, nec momento temporis viribus ſubſiſtit; quia non eſt amplius venditio ſimplicis commoditatis fructuum, ſive nuda conſtitutio uſusfructus facti, ſed vera alienatio, & conſtitutio uſusfructus Iuris, tribuens Ius in re, quæ ſuſtineri non poteſt, ut bene docet idem *De Roſa dicta conſult.* 18. *n.* 25. *& ſeqq.*

Quod autem in præſenti præfata Monialis renuncians ſe non continuiſſet intra cancellos dictæ licitæ, & permiſſæ alienationis per modos ſupra præmiſſos, ſed in contractum deduxiſſet ſubſtantiam, & proprietatem Bonorum fideicommiſſariorum cum tota plenitudine Juris, perſpicuum aſſurgebat, recurrendo ad tenorem prædictæ renunciationis, & clauſulas illam concomitantes: Siquidem in parte diſpoſitiva Monialis ipſa ceſſit, renunciavit, refutavit, repudiavit, penituſque a ſe abdicavit Bona, & Jura præſentia, & futura, ex quovis Jure fideicommiſſorum purificatorum, vel purificandorum ſibi debita, aut debenda, tollendo ſe de medio, perinde ac ſi naturaliter mortua eſſet, & cum aliis clauſulis adeo amplis, & effrenatis, ut magis effuſæ, & prægnantes, vix figurari poſſint: Impoſſibile ergo eſt in his terminis aſſerere, quod renuncians, quæ voluit repudiare, ac penitus a ſe abdicare Bona, & Iura, cogitaverit cedere ſolam commoditatem fructuum, retinendo penes ſe Iura dominii, & proprietatis; nam totaliſſima illa abdicatio incompatibilis eſt cum retentione ſubſtantiæ, & proprietatis, nec totaliter a ſe abdicaſſe dici poteſt Bona, & Iura, qui illorum dominium, & proprietatem retinet: Ideoque ſi hæc omnimoda abdicatio verificari debet, ceſſio continere debet ſubſtantiam, & proprietatem, nec ullo pacto reſtringibilis eſt
18 ad ſolam, & nudam commoditatem fructuum, ut relatis concordantibus reſpondet *Rot. coram Cardinali Cerro deciſ.* 665. *n.* 17., *in Recen. dec.* 135. *n.* 4. *& ſeqq. part.* 7. *in Romana Fideicommiſſi* 27. *Novembris* 1702. §. *Enim*, *&* 27. *Aprilis* 1703. §. *Altera vero*, *coram Eminentiſſimo Scotto*, *in Ferrarien. Primogenituræ* 4. *Februarii* 1709. §. *Nec demum*, *coram Reverendiſſimo Molines*, ubi quod chimericum eſt in his terminis aſſerere, quod tam ampla renunciatio reſtricta dici poſſit ad ſimplicem commoditatem fructuum, *confirmata* 9. *Decembris ejuſdem anni* §. *Ultra poteſtatem*, *coram Eminentiſſimo Priolo*.

Eoque vehementius, quia præfata Renuncians taliter a ſe abdicare voluit omnia ſua Bona, ut reputari voluerit, ac ſi mortua eſſet - *Nec foret in rerum natura*; Unde ſi dicta Monialis voluit ſe facere de Ente non ens, & ſe voluit conſtituere in eo ſtatu, ac ſi non eſſet, nec foret in rerum natura impoſſibile tum de facto, tum de Jure eſt, quod cogitaverit retinere penes ſe ſubſtantiam, & proprietatem ſuorum Bonorum, & unice cedere nudam commoditatem ſuorum Bonorum, ſive facultatem percipiendi fructus; Nam hoc eſſet ſupponere in mortuo poſſeſ-
19 ſionem proprietatis fideicommiſſi, quæ ſicuti dari nequit, ut ex *Textu in leg. prima*, *& leg. Quod Sponſæ Cod. de Donat. ante nuptias* dixit *Torr. de pactis futur. ſucceſſ. libr.* 3. *cap.* 12. *num.* 234., ita ex dicta loquendi formula clariſſime deſumebatur, quod eadem Monialis cuncta cedere, & nihil ſibi reſervare voluerit, hoc ipſo, quod ſe conſtituebat in eo ſtatu, in quo nihil ſibi poterat re-
20 ſervare, ut in ſimilibus terminis dixit *Rot. in Fanen. Primogenituræ* 5. *Maii* 1700. §. *Quod autem coram claræ memoriæ Cardinali Capravu*, confirmata 3. *Iulii* 1707. §. *Quoniam, cum ſeqq. coram Eminentiſſimo De la Tremoille*, & in debilioribus circumſtantiis in ſpecie noſtræ quæſtionis *in dicta Ferrarien. Primogenituræ* §. *Nec demum cor. R̃mo Molines*, & in confirmatoria *cor. Em̃o Priolo* §. *Ultra poteſtatem*.

Semperque magis, & fortius ex altera non minus prævalida circumſtantia, quæ in dicta renunciatione ſubſequebatur: Poſtquam enim dicta renuncians judicio ſuo jam ſe

ſe mortuam fecerat, dubitans, ne Bona remanerent vacantia, ſubrogavit in ſui locum Fœlicem Fratrem cui totaliter, ac plenarie ceſſit, ac dimiſit Bona, & Iura prædicta, ibi - *Et ne Bona, & Jura prædicta ut ſupra per eam renunciata remaneant vacantia, ſubſtituit, & ſuppoſuit in ſui locum Dominum Fœlicem Donatum, ejus Fratrem, & in gradu proximiorem præſentem, & pro ſe, ſuiſque hæredibus, & Succeſſoribus quibuſcumque acceptantem, &c. cui bona, & Iura prædicta totaliter, & plenarie ceſſit, donavit, dimiſit, relaxavit ad habendum, ponens &c. conſtituens &c.* - Cum igitur in ſenſu dictæ renunciantis, niſi datus fuiſſet Renunciatarius, ſeu Translatarius, Bona remanſiſſent vacantia, clariſſimum, & plus quam evidens erat, quod non intellexerit retinere ſubſtantiam, & proprietatem, per quam conſervabatur plenaria poſſeſſio, ac plenarium dominium Bonorum penes eandem; Nec in tali caſu reformidare poterat, quod hæres anomalus, ut dicitur Fiſcus, poſſeſſionem dictorum Bonorum tamquam vacantium accipere valuiſſet, quia actus diſponendi de commoditate fructuum, non tollit permanentiam
21 Bonorum penes gravatum, & Ceſſionarius non ſibi, ſed Domino poſſidet, ut bene obſervat *Saminiat. controverſ. 32. n. 45., & controverſ. 33. n. 86., & 87., Roſ. conſult. 18. n. 29. & 30., Rota in Romana Caducitatis 23. Ianuarii* 1702. §. *Neque aſſumptùm coram Reverendiſſimo Conchen., & 3. Julii ejuſdem anni* §. *Non officiente coram Rm̃o* Molines, *& in d. Romana Fideicommiſſi 27. Novembris* 1702. §. *Etenim cor. Em̃o Scotto*.

Et demum conſentanee ad præmiſſas omnes urgentiſſimas circumſtantias adſtipulabantur aliæ non minus graves ponderationes, quod ſcilicet Renuncians ſubrogavit Renunciatarium in ejus locum, ſicque cum ea plenitudine dominii, ac proprietatis re-
22 rum, & Jurium, quæ erat penes ipſam ſubrogantem, ad bene firmata per *Rotam coram bonæ memoriæ Benincaſa dec. 167. n. 9., & coram* Emerix *Iun. dec.* 889. *n.* 8. Rurſus, quod cogitatum fuit *de hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque* Renunciatarii, quorum contemplatio relationem habens ad tempus indefinitum genericum, & indeterminatum, excludit voluntatem unice coarcta-
23 tam ad ſolam commoditatem fructuum, ſive uſumfructum facti, quę egredi non valuiſſet breves periodos vitæ Renunciantis, ut alias ponderavit *Rot. in dicta Ferrarien. Primogenituræ 9. Decembr.* 1709 §. *Ultra poteſtatem*, & §. *Si quem, coram Eminentiſſimo Priolo*. Et poſtremo, quod Renuncians adhibuit clauſulas = *Totaliter, Plenarie ad habendum*, & *Conſtituti* = quæ non ſunt compatibiles cum translatione ſolius commodita-
24 tis fructuum, ſed ſecumferunt proprietatem, & dominium, ut in puncto probat *Rot. cor. Card. Cerro deciſ. 665. n. 17., & in Recent. dec. 135. n. 5., & ſequent. part. 7., & dec. 23. n. 32. part. 15., & apud Torr. de pact. dec. 64. n. 33.*

In his ergo terminis, in quibus omnia verba, ſubjecta materia, & veriſimilis voluntas Renunciantis ſpirant, & reſonant in omnimodam ceſſionem ſubſtantiæ, & proprietatis Bonorum renunciatorum, prorſus extraneam cenſuerunt Domini magnificatam *dec. 893. coram bonæ mem.* Emerix *Iun.*, ex eo quia hic, & nunc quæſtio non ſit an cedi poſſit commoditas, & an illius ceſſio ſubſtineatur, vel quod in dubio, & in verborum anfractu, ea capienda ſit interpretatio, per quam ſubſtineatur actus, illum reſtringendo ad ſolam commoditatem non prohibitam alienari, ut eſt caſus præfatæ Deciſionis, aliarumque auctoritatum in oppoſitum laudatarum, ſed ſolum in hoc themate admiſſa propoſitione alienabilitatis commoditatis fructuum, prout eſt mera obligatio perſonalis tradendi fructus Bonorum alienari prohibitorum, negatum fuit, quod omnibus circumſtantiis, & clauſulis ſuperius ponderatis, conſpirantibus in prohibitam ceſſionem ſubſtantiæ, & proprietatis contra factum adeo palpabile, & contra verba adeo clara, non poſſit admitti reſtrictio ad puram ceſſionem commoditatis fructuum, nec procedi valeat cum ea nuda præſumptione militante pro validitate actus,
25 ſed potius ſibi locum vindicet legale illud axioma, *quod potui nolui adimplere nequivi*, ut in individuo advertit *Rot. dec. 135. n. 8. & 9. part. 7., & in Romana Fideicommiſſi 25. Novembris* 1702. §. *Nec obſtat, coram Eminentiſſimo Scotto. & in dicta Ferrarien. Primogenituræ 16. Februarii* 1709. §. *Nec demum obſtare coram Reverendiſſimo* Molines, confirmata 9. *Decembris ejuſdem anni* §. *Haud relevante cum ſeqq. coram* Eminentiſſimo *Priolo*.

De primo igitur ad ultimum ſuper exiſtentiam dictæ Don Erminiæ Monialis, unicæ ſuperſtitis dictæ familiæ ſuæ de Donatis, obicem amplius ponere non poſſe, authumarunt Domini expoſtulatæ Immiſſioni per præfatum Conventum Patrum Dominicanæ familiæ ſuper Minervam, ſive quia renunciatio pro eo, quod attinet ad Bona hæc fideicommiſſaria alienari prohibita ſit prorſus abdicativa, & extinctiva, non autem tranſlativa reſpectu Renunciatarii, illiuſque Hæredum extraneorum, ſive quia data eorundem comprehenſione ex effectu eiuſdem renunciationis, quoad ipſum Renunciatarium translativæ, ſtatim ea irrita ſit conſentanee ad Teſtatoris præceptum ex ipſamet Indole actus geſti, qui expletus fuit prædicto modo prohibito, & non permiſſo, non autem ſub ea formula, quæ poterat eſſe de Jure permiſſa.

Et ita utraque Parte in hac tertia Cauſæ propoſitione, & quinto, & ſexto ex Dominis ſuffragium ferentibus, ſuaque Jura ſtrenue tuente deciſum fuit.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE NICOLINIS.

Lunæ 24. Novembris 1717.

ARGUMENTUM

Hæres beneficiatus facere nequit fructus ſuos, ſed illos erogare tenetur pro extinguendis debitis fideicommiſſi, vel hæreditatis, quod tamen non procedit in hærede gravato, qui durante conditione facit fructus ſuos, & ſi illos erogat in extinctionem debitorum fideicommiſſariorum, in reſtitutione fideicommiſſi poteſt retinere tantundem ex bonis fideicommiſſariis dummodo tamen idem hæres gravatus hoc præceptum nec habeat a fideicommittente.

SUMMARIUM

1 *Fructus hæreditatis a Teſtatore relicti pro inveſtimento ſi fuerint conſumpti ab hærede, ſunt ab eo reſtituendi.*

2 *Adminiſtrator condemnare nequit in bonis propriis, niſi prius rationem non reddat.*

3 *Hæres Beneficiatus a quo tempore reſtituere teneatur fructus perceptos vel ſcilicet a die ſcientiæ, vel urgentia Creditorum.*

Et affertur ratio n.4. & ſeqq.

5 *Fructus non ex ſubſtantia rei, ſed ex ipſa re tanquam ex cauſa efficiente provenire dicuntur.*

6 *Hæres Beneficiatus non poteſt quidquam lucrari ex hæreditate donec non fuerit ſolutum æs alienum.*

7 *Hæres gravatus pendente conditione fideicommiſſi facit fructus ſuos, nec tenetur Creditores dimittere eum fructibus fideicommiſſi.*

Quinimo ſi de propria, vel ex fructibus ſolvit debita fideicommittentis poteſt in reſtitutione hæreditatis fideicommiſſariæ deducere, & retinere tantundem ex bonis reſtitutioni obnoxiis n.8.

Quod dici nequit quoties hæres gravatus, qui fructus percepit teneretur ad ſolutionem æris alieni n.9.

10 *Reddita Ratione ab hærede Beneficiato de bonis adminiſtratis, & facta ab hærede gravato reſtitutione ſubſtituto ſtatim primus eximitur ab omnibus moleſtiis, & ſecundus omnia jura transfert in fideicommiſſarium.*

Qui hæres fideicommiſſarius tenetur omnibus Creditoribus ſatisfacere n.11.

DECISIO DCCCXXXVII.

FRuſtrati ſpe conſequendi in vim *l. final. C. de Edict. Div. Adrian. Tollen.* Immiſſionem, quam efflagitabant contra Tyberium Cenlum, Marchio Maximilianus, & Fratres de Palumbaria vigore ſubſtitutionis a Lucretia Nicolina eorum Avia Materna ad eorum favorem ordinatæ, caſu quo Angelus, & Fabius Junior ejus filii, ſine ſobole maſculina decederent, ut contingit per geminas ſententias Rotales latas tam ab Eminentiſſimo Card. Cerro, præviis duabus Deciſionibus inter ejus impreſſas *la* 361., *e* 417., & quam a *bo. me. Zırat.* prævia unica Deciſione *la* 112., ad illud convolarunt præſidium in dd. deciſionibus ſuggeſtum quod nempe cum tota hæreditas fideicommiſſaria Lucretiæ conſiſteret, niſi in puro Jure percipiendi fructus ex Bonis illis pro reſtitutione ſuæ dotis eidem aſſignatis a dd. ſuis filiis Angelo, & Fabio, & cum ejus ſcientia antiquiori ſuppoſitis fideicommiſſo favore Tyberii per eorum obitum purificandi Indicium agerent contra illos, qui hujuſmodi fructus in hoc caſu ſortis, & capitalis naturam ſortientes perceperunt; Et idcirco conſentanee ad præfatam reſervationem, ad eorum Inſtantiam uſque de anno 1663., propoſito dubio per bo. me. Albergatum noſtri Ordinis tunc temporis Decanum ſub hac generalitate conceptum - *An quid, & quantum veniret reſtituendum* - reſponſum prodiit = *eſſe reſtituendam ſummam ſcut.* 4154. 55. ut ex ejus *deciſione* 380. *parte* 15. *recen.*

Et quamvis ab illo tempore uſque ad præſens, nihil aliud actum fuerit de hujuſmodi controverſia; Nihilominus cum modernus D. Marchio Zenobius, aliique de Palumbaria reſtaurare curaverint Cauſæ examen ſub congruo dubio - *An ſit ſtandum, vel recedendum á decıſis ſub die 7. Maii 1663. coram bo. me. Albergato* = laceſſitis quoque DD. Sororibus de Cenlis hæredibus immediatis Tyberii Patris hæredis fideicommiſſarii Fabii Lucretiæ filii, & DD. Fratribus de Cenlis hodiernis fruitoribus fideicommiſſi ejuſdem Fabii, nulla in Audientia 15. Martii ſuperioris anni ob ſuffragiorum ſciſſuram, capta fuit reſolutio, ſolumque reſcriptum fuit = *Iterum proponatur*, quæ cum ad formam dicti reſcripti per me fuerit repropoſita in hodierno conſeſſu, cum eo tamen adjuncto = *& contra quos ſit relaxandum mandatum* = Dominorum ſenſus fuit, in contumaciam dd. fratrum informare renuentium - *perſiſtendo in deciſis, & mandatum eſſe relaxandum contra fratres de Cenlis*, & quoad novas partitas ab illis de Palumbaria nuperrime prætenſas, per quas augere prætendebant ſummam dd. ſcut. 4154. 55. uſque ad quantitatem ſcut. 6409. 06. votorum pariter diſcrepantiam,

demandatum fuit = *Iterum proponatur*.

Ratio autem iſta reſpondendi, quoad primam dubii partem ſtetit in eo, quod cum hæreditas fideicommiſſaria Lucretiæ non conſiſteret pro nunc ut diximus, niſi in ejus dote, & fructibus Bonorum aſſignatorum retrahenda, cum Angelus, & Fabius Lucretiæ filii, illos, donec vixerint, perceperint a die 3. Junii 1635., quo ipſa obiit, uſque ad diem 6. Januarii 1651., quo mortuus fuit Fabius Iunior ejus ultimus filius, & hæres Angeli fratris, & proinde per annos quindecim, & menſes ſex, uti recenſetur *in precedenti deciſione n.* 1., recte idcirco ad eorum reſtitutionem condemnati reperiebantur ex ea clara Juris cenſura, quod cum ipſi illos conſumpſerint, ita ipſi, vel eorum hæreditates ad illorum reſtitutionem tenentur juxta *Text. in l. pro hæredit. ff. de hæred. action., Maſtrill. dec. 224. n. 12., Conciol. allegat. 12. n. 16. vol. 7. n. 6. poſt Rembold., Rot. dec. 442. n. 5. coram Gregor. dec. 47. n. 2. coram Ottobon., & in Viterbien. Bonorum 16. Februarii* 1699. *§. Minoris coram R̃mo Molines*.

Quo vero ad ſecundam dubii partem = *contra quos*, nempe, *ſit relaxandum mandatum*, & cui reſponſum fuit = *contra Fratres de Ceulis* = fundamentum reſedit in eo, quod defuncto de anno 1668. Tiberio prædicto ſine filiis maſculis, hæreditas fideicommiſſaria Fabii per ipſum poſſeſſa devoluta fuit ad Annibalem filium Joſephi de Ceulis de familia ſimul contentiva ipſius Teſtatoris, & in hujuſmodi caſu eidem ſubſtitutum, & per ejus obitum pariter ſine filiis, fideicommiſſum prædictum purificatum fuit ad favorem bon. mem. Curtii de Ceulis (& a quo demum profecta fuit in modernos fratres de Ceulis), qui poſtquam poſſeſſionem omnium prędictorum, Bonorum nactus fuit, inſtructo Judicio in Sac. Auditorio de Anno... coram bo. me. Emerix adverſus dd. Sorores de Ceulis, uti hæredes Tyberii ſuper redditione rationis bonorum hæreditariorum Fabii, obtinuit eas condemnari ad ſolutionem duarum partitarum, alterius ſcut. 2228. 89., & alterius ſcut. 1905. 10., pro reliquatu adminiſtrationis per Tyberium geſtæ pro toto tempore poſſeſſionis hæreditatis, juxta deciſiones deſuper editas coram eodem bo. me. Emerix *in* 780. 886., *&* 1010., & quas ſtatim prænarratæ Sorores perſolverunt; Unde ſi hæredes fideicommiſſarii Fabii hodie ſunt præfati Fratres de Ceulis, ipſi per conſequens, & non Sorores Ceulæ nihil in manibus habentes de ſubſtantia dicti Fabii debitoris, ad perſolutionem dictæ ſummæ liquidatæ tenentur ex ſupradictis.

Eoque magis quia in ſententia abſolutoria promulgata favore Tiberii Patris, & Auctoris præfatarum Sororum de Ceulis, fuerunt dumtaxat reſervata Iura Marchionibus de Palumbaria repetendi fructus ab Angelo, & Fabio filiis Teſtatricis perceptos, proindeque cum a dicta ſententia non fuerit appellatum, atque ideo in auctoritate rei Iudicatæ tranſierit, ſolumque Marchiones de Palumbaria ſuccumbentes, experti fuerint prædicta Jura, ſibi in eadem ſententia reſervata, repetendi ſcilicet fructus ab Angelo, & Fabio perceptos, profecto nequeunt divexare memoratas Sorores, ſed unice actionem pro reſtitutione eorundem fructuum dirigere, & proſequi debent contra hæreditates, & hæredes Angeli, & Fabii, contra quos unice, & reſtrictive reſervatum fuit per dictam rem Iudicatam Ius repetendi eoſdem fructus, ut abſolute ſupponitur in præcedenti Deciſione bo. me. Albergati in principio.

Neutiquam attento quod prælaudatæ Sorores de Ceulis ſint hæredes Tyberii, qui fuit hæres gravatus memorati Fabii, ſummæ liquidatæ debitoris, & per conſequens uti repræſentantes Tyberium in hæredem Fabii teneantur ad debitum ejuſdem Fabii: Etenim Tyberius, ſive ſumatur, ut ſumi debet in linea hæredis gravati, ſive ſumatur in linea hæredis beneficiati, minime tenetur ad ſolutionem debitorum Fabii. Conſtans enim erat in facto, quod Tyberius uti vocatus ad fideicommiſſum per dictum Fabium ordinatum, ejus hæreditatem adivit cum beneficio legis, & Inventarii, & proinde illud operatur ex nova, benignaque introductione *Juris Juſtinianei*, quod non poſſit, vel in perſona, vel in bonis propriis teneri, aut condemnari niſi, & quatenus rationem non reddidiſſet de Bonis il-
2 lis intermedio tempore adminiſtratis, ut per me dictum fuit *in addit. ad meam deciſ.* 10. *n.* 43., *& per Rot. dec.* 26. *num.* 8. *coram Vbag. dec.* 721. *num.* 3. *coram Merlin. dec.* 374. *n.* 5., *& ſeqq. coram Priol., & in Forolivien. fideicommiſſi de Torellis* 20. *Martii* 1705. *§. Secundus titulus coram bo. me. Muto*.

Dum igitur Tyberius, ſive præfatæ Sorores illius hæredes totam, & integram hæreditatem Fabii reſtituerunt illis de Ceulis ulterioribus vocatis cum exactiſſima ſolutione reliquatus, ecce quod in linea hęredis beneficiati ſumptus, nihil eſt, quod ſuperſit condemnandi Cauſa ejus hæreditatem pro debito Fabii, ex mox firmatis.

Abſque eo quod nec officere potuerit, quod cum Tyberius Auctor dd. Sororum utpote vocatus ad fideicommiſſum Fabii, diu poſſederit eius Bona fideicommiſſaria cum certa ſcientia urgentiæ Creditorum, ex quo antiquum litigium ſuper reſtitutione fideicommiſſi Nicolini, intentatum fuerit contra ipſum Tyberium, ut patet ex *dd. deciſionibus* 361. *&* 417. *cor. Eminentiſſimo Cerro, & dec.* 112.

*dec.*112. *cor. Zarat.*, & ex ipſa deciſione,
quæ revidetur, exinde oriatur, quod tam-
quam poſſeſſor malæ fidei eius hæreditatis
teneatur quoque refundere Creditoribus Fa-
bii, omnes, & ſingulos fructus ex ſuis Bonis
fideicommiſſariis perceptos. Quoniam Do-
minis arriſit diſtinctio per Defenſores earun-
dem Sororum allata, quod nempe hæres
beneficiatus, eo ſolum caſu teneatur reſti-
tuere fructus perceptos a die ſcientiæ, ſeu
urgentiæ Creditorum hæreditatis, quo Bona
hæreditaria non ſuppetunt ſatisfactione æris
alieni, nunquam vero, quod, prout hic,
3 Bona hæreditaria exuberant pro dimittendis
Creditoribus, ut bene probant *Merend. con-
trov. Jur. lib.* 18. *cap.*43. *n.*11., *& ſeqq.*, ac
fuſius *Urceol. conſult. for. cap.*20. *n.*8. *&* 9., *&
in Romana Annuæ præſtationis* 15. *Decembris*
1702. §. *His firmatis cor. Emo Scotto*.

Atque præmiſſæ diſtinctionis ea eſt ratio,
quod quando Creditores ex ipſa ſubſtantia, &
corporibus hæreditariis dimitti valent, ex
ipſa ſubſtantia, & corporibus hęreditariis per
hæredem dimitti poſſunt, ex *Text. expreſſ. in
l. finali* §. *Et ſi præfatam Cod. de Jur. deliber.*
ibi - *Quod in tantum Creditoribus hæreditariis
ſatisfaciant hæredes, in quantum res ſubſtan-
tiæ ad eos devoluta valeant* - ſub quibus verbis
5 fructus excluduntur, qui non de ſubſtantia
rei, ſed ex ipſa re tamquam ex cauſa effi-
ciente provenire dicuntur ad *Text. in l. ſci-
mus* §. *Repletionem* C. *de inoffic. Teſtament.*
E' converſo autem, quod ſubſtantia, & cor-
pora hæreditaria pro dimittendis Creditori-
bus hæreditariis non ſufficiunt, tunc hæres
fructus ſuos facere nequit, ſed illi eorum be-
neficio cedere debent, ex quo hæres benefi-
6 ciatus non poteſt quidquam lucrari ex hæ-
reditate, donec non fuerit ſolutum æs alie-
num, ex dicto pariter *Text. in dicta l. fin.* §.
Et ſi præfatam, & §. *Licentia, C. de Iur. de-
liber.*, Et propterea data ſufficientia Bono-
rum, prout hic pro dimittendis Creditoribus
hæreditariis, Tyberius hæres recte valuit
fructus ſuos facere, & hoc commodum ab
aditione hæreditatis reportare, in eo ſolum
caſu interdictum, quod tot non ſupereſſent
Bona ſufficientia pro illorum ſatisfactione ex
ſupradictis.

Nec diverſimode res ſe habet conſiderato
Tyberio, veluti hærede gravato, quia quo-
ties non agitur de uſuris, ſeu fructibus debiti
hæreditarii, ſed de capitali debito, & quan-
titate infructifera, prout contingit in caſu
præſenti, data ſufficientia Bonorum fidei-
commiſſo ſuppoſitorum pro dimittendis Cre-
ditoribus fideicommiſſi, hæres pariter gra-
vatus ſemper ſubſtantiam illorum Bonorum
7 alienare poteſt, nec tenetur illos dimittere
cum fructibus, quos pendente conditione
fideicommiſſi, facit ſuos, ut late firmat
Urceol. d. conſult. 20. *a n.* 12. *a plur. ſeqq.*, *Grat.
diſcept. for.* 860. *n.* 1. *&* 2. *Rot. dec.* 509. *n.* 5.
cor. Buratt. & dec. 242. *n.* 8., *coram Ottobon.*,
& in Romana *redditionis rationis* 14. *Decem.*
1708. §. *Hiſque coram* Me. Quod eſt adeo
verum, ut quoties de proprio, ſeu ex fru-
ctibus ſolvit huiuſmodi debita, poteſt in re-
ſtitutione hæreditatis fideicommiſſarię de-
ducere, & retinere tantundem ex bonis re-
8 ſtitutioni obnoxiis, ut per *Peregr. de fideic.
art.* 4. *n.* 18., *Rot dec.* 28. *n.* 18. *coram ſan. me.
Alex. VIII.*, *& in Romana fideicommiſſi de
Pantera* 10. *Martii* 1710. §. *Huic, cor. R. P. D.
meo Criſpo*, quod ſane dici non poſſet, quo-
ties hæres gravatus, qui fructus percepit,
teneretur ad ſolutionem ęris alieni, ſolveret
9 enim proprium debitum, & ſic nullam rele-
vationem obtineret, *Rot. dec.* 419. *n.* 41. *cor.
Emerix Jun. dec.* 669. *n.* 13. *&* 14. *par.* 18.
tom. 2. *dec.* 120. *n.* 6. *par.* 19. *tom.* 1. *rec.*, *&
in Romana Cenſus* 13. *Maii* 1702. §. *His ita-
que, coram* Eminentiſſ. *della Tremoille*.

Neque quidquam facere valuit, quod Ju-
dicium prædictum ſuper reſtitutione dicti fi-
deicommiſſi Nicolini inchoatum fuerit cum
Tyberio, & contra ipſum prodierit con-
demnatio hæreditatis Fabii, quoniam diverſo
modo res fieri non poterat, quoties Judi-
cium conteſtandum erat legitime: Vivente
namque hærede, cum ipſo, & contra ipſum
inſtrui debent actiones directæ contra hære-
ditatem fideicommittentis, idemque procedit
quando agitur contra hæreditatem aditam
cum beneficio legis, & Inventarii, ſed id non
facit; quod hæres gravatus, vel beneficiatus
teneatur de proprio, vel in perſona, vel in
bonis; Nam in hoc caſu huiuſmodi hæredes
conveniuntur tamquam Procuratores, &
legitimi defenſores hæreditatis, & eius Ad-
miniſtratores, non autem tamquam hære-
des ſimplices, ideoque reddita ratione per
hæredem beneficiatum de bonis adminiſtra-
tis, & facta per hæredem gravatum reſtitu-
10 tione ſubſtituto, ſtatim primus, vigore
l. fin. C. de Jur. deliber. ab omnibus eximitur
moleſtiis, quæ per Creditores inferri valuiſ-
ſent, & ſecundus providentia, & auctoritate
Senatus Conſulti Trebelliani omnia Jura
activa, & paſſiva in fideicommiſſarium,
transfert contra ipſum, & ab ipſo unice exer-
cibilia, ad *Text. in l. in princ. &* §. 1., *&
l. reſtituta ff. ad Senat. Conſult.* Trebell. *l.* 1.
& 2. C. *eodem* § *Reſtituta*, *Inſtit. eodem*, *&
l. ſi quis Servum* §. *final. ff. de legat.* 2. *Rot. in
Romana Argentorum* 11. *Iunii* 1708. §. *Eam
autem cor. R. P. D. meo Aldrovando*.

Veteri enim Iuriſprudentię legum XII.
Tabul., ignota fuerunt fideicommiſſa, quia
non certa obligatione Iuris, ſed fide, atque
benevolentia eorum, qui erant rogati, con-
tinebantur; At quoniam Auguſti tempori-
bus certa Iuris neceſſitate fideicommiſſa fue-
runt adſtricta, neque amplius eorum reſti-

tutio ex hæredis voluntate pendebat, ne hęredes, qui totam aliquando reſtituere jubebantur hæreditatem, damnnm ex ſua fide facerent, onuſque obligationum in ſe directarum nullo ſuo compendio ſubſtinerent, oportuit hæreditariarnm actionum incommodum ab eis removere, Ideo Neronis temporibus factum eſt Senatus Conſultum Trebelliannm, quo reſtitnta ex Teſtamento univerſa hæreditate, actiones omnes, quæ hæredi, & in hæredem competerent, ſimul cum hæreditatis commodo, ſive cnm bonis ipſis hæreditariis, tranſirent in eum, cui reſtitueretur hęreditas: & quia eo non obſtante hæredes rogati aliquando inutilem moleſtiam refugientes adire recuſabant, ne Teſtamentum deſereretur, neceſſe fuit, hæredes rogatos non ſolum damno levare, ſed utilitatis etiam blandimentis impellere, permiſſa eiſdem certæ portionis detractione de Bonis ex Teſtamento reſtituendis; Quamobrem Senatus Conſultum eſt proditum, quod Pegaſianum appellatur, quo permittitnr hæredi reſtituere rogato detrahere quartam ex Bonis ſuæ fideicommiſſis. Tiberius igitur gravatus, dimittendo hæreditatem fideicommiſſario, auctoritate præfati Senatus Conſulti Trebelliani exuit qualitatem hæreditariam, illamque ſuperimpoſuit fideicommiſſario, qui per talem reſtitutionem hæredis perſonam indutus omnibus tenetur Creditoribus ſatisfacere, ac ſi hæres gravatus nunquam fideicommiſſariam hæreditatem
a 1 adiviſſet, ad bene firmata, per *Argel. de legit. Contradict. queſt.10. art.12. n.187., & 188., & in dicta Romana Argentorum* 11. *Iunii* 1708. *§. Hæres igitur, cor. R.P.D. meo Aldrovando*.

De primo igitur ad ultimum cum debitnm de quo agitur canonizzatum Jure optimo reperiatur contra Fabium de Ceulis, & ipſius hæredes fideicommiſſarii, ſint moderni fratres de Ceulis, & non DD. Sorores pariter de Ceulis, nec per ſe, nec per medium Tiberii earum Patris, qui illius reſtituit hæreditatem, bene Domini prævia perſiſtentia in deciſis, authumarunt, quod mandatum eſſet contra dd. fratres relaxandnm, non autem contra præfatas Sorores nulla obligatione adſtrictas favore Actorum.

Et ita prædictis Sororibus, & Marchionibus de Palumbaria auditis reſolutum fuit.

PRÆNESTINA FIDEICOMMISSI.

Lunæ 29. Novembris 1717.

ARGUMENTUM.

Prohibitio alienationis ad effectum perpetuæ conſervationis in Familia, & agnatione an ampliet fideicommiſſum, ſive potius coarctetur ad illos tantum vocatos, & fideicommiſſo gravatos, potiſſimum ſi Teſtator nullum adjecerit verbum perpetuitatis, & infinitatis indnctivnm.

SUMMARIUM.

1 *Diſpoſitiva filiorum vocatio non inducitur niſi adſtipulantibus urgentiſſimis conjecturis.*

2 *Filii in conditione poſiti, & diſpoſitive vocati, quo caſu gravati non ſint reſtituere eorum filiis.*

3 *Prohibitio alienationis pro conſervatione bonorum in familia an induat fideicommiſſum progreſſivum, ſive potius reſtricta intelligat ad illos tantum fideicommiſſo gravatos*, & n.4., 5. 6.& 7. & ſeqq.

Fortius ſi Teſtator nullum adjecerit verbum perpetuitatis *vel infinitatis* n.7., & 8.

DECISIO DCCCXXXVIII.

IN ſupremis, cum quibus deceſſit, Tabulis Teſtamentariis, Laurentius Fraſca, congrua relicta dote quatuor ex ſuis filiabus, hæredes pro æquali inſtituit quinque ejus filios maſculos, cum reciproca ſubſtitutione inter eos in caſu, quo aliquis ſine filiis deceſſiſſet; Morientibus autem omnibus ſine filiis, ſubſtituit filias fœminas, vel illam, quæ tunc ſupervixiſſet, & his non ſuperextantibus, ſubſtituit Tarquinium, & Angelum, ejuſdem Teſtatoris fratres germanos, & eorum filios, & voluit, ac juſſit (ſunt verba præciſa) *quod ſupradicti Pirrus, Joannes, Iacobus, Virginius, & Hyppolitus, hæredes ut ſupra nominati, vel aliquis ipſorum, non poſſint, nec valeant aliquid de bonis hæreditariis dicti Teſtatoris vendere, & alienare nemini, niſi alieni ipſorum Fratrum, & hæredum, quod ſi ſecus factum fuerit, ex nunc ipſe Teſtator declaravit talem venditionem & alienationem nullam, & invalidam, ac nullius roboris, & momenti: Quoniam ejus intentio fuit, & eſt, quod ejus bona hæreditaria conſerventur ſibi ipſis hæredibus, & ſuæ familiæ, & non tranſeant in alienas Domos, & familias &c.*

Ex prædictis filiis, & filiabus unice ſuper-
1 ſtites extiterunt Hyppolitus, qni innuptus deceſſit, & Virginius, qui duos procreavit filios, Carolum, & Laurentium, quorum primus unicam tantum filiam reliquit, nomine Victoriam, & ſecundus filium maſculum, nomine Virginium, qni cum in præſentiarum fato ceſſerit ab inteſtato, nullà relicta ſobole nec maſculina, nec fœminina, Anna Maria Flnmaria ejus Mater ad normam Edicti ſucceſſorii univerſæ illius hæreditatis poſſeſſionem fuit aſſecuta, ſed authumante Victoria, filia d. Caroli, ſe eſſe vocatam ad d. fideicommiſſum, ordinatum per d. Laurentium Fraſcam ſen. ejus Patruum, monitorium ſuper immiſſione vigore d. fideicommiſſi coram A. C. expedi-

ver-

vit, in quo cum conceptæ ſpei arriſiſſet eventus, a d. ſententia prælaudata Anna Maria ad Sac. Tribunal provocavit, in quo cum ego congruum dubium, diſceptandum in hodierno Conſeſſu, propoſuiſſem = *An conſtet de fideicommiſſo, & de identitate bonorum, ſive alia quocumque bono Jure, itaut danda eſſet immiſſio, & ſuper quibus bonis* = DD. negative iu omnibus *reſponderunt*.

Prædictæ autem reſolutioni ampliſſimum motivum prębuit litera ejuſdem Teſtamenti, ex qua nulla reſultabat vocatio favore prælaudatæ Victoriæ; Quia cum Teſtator, ut præmiſimus, inſtituiſſet ſibi hæredes quinque ejus filios maſculos, nempe Pirrum, Ioannem, Iacobum, Virginium, & Hyppolitum, & in caſum, in quem aliquis ipſorum mori, contingeret ſine filiis voluerit, quod portio Morientis aliis ſuperviventibus devolveretur, & ſi omnes ſine filiis obiiſſent, ſubſtituerit filias fœminas, ſi ſuperextaſſent, alias ſuos germanos Fratres; Ex hac profecto diſpoſitione cum Virginius, alter ex dictis hæredibus inſtitutis, fuerit unicus, qui prolem ſuſceperit, & poſt ſe reliquerit, Carolum nempè & Laurentium Iun. filios ex quo deindè ortum habuit dictus Virginius, poſtremo loco defunctus, ſuperſtite dicta Anna Maria Flumaria ejus matre, expiravit ſine dubio dictum fideicommiſſum in filiis dicti Virginii ſen., qui tantum leguntur poſiti in conditione. & ex qua præciſivè ab expreſſa voluntate Teſtatoris, vel vehementibus conjecturis, quæ hic deficiunt, non arguitur diſpoſitiva vocatio juxta originalem, ac celebrem propoſitionem *Gloſſ. in l. Lucius la 2 ff. de hæred. inſtit.*, quam amplectuntur DD., ut videre eſt apud *Conſtant. ad Stat. Vrb. tom. 2. annot. 36. art. 2. n. 87.*, *Crivel. dec. 125. n. 52.*, *Zuccar. dec. Lucan. 65. num. 14.*, *Rot. deciſ. 385. nu. 1. coram Buratt.*, & in *Tarentina immiſſionis 11. Decembris 1705. §. Reducendo, confirmata 26. Ianuarii 1706.*, & in *Aſculana ſucceſſionis 8. Maii 1713. §. Et licet cor. R.P.D. meo Falconerio*; Et quando etiam dici poſſent diſpoſitivè vocati, non eſſent certe gravati reſtituere eo-
2 rum filiis juxta aliam planam propoſitionem, de qua *Soccin. ſen. conſ. 104. n. 2., & 3.*, *Conſtant. ad Stat. Vrbis tom. 2. art. 36. annot. 1. n. 289.* *Rot. dec. 359. n. 10. coram* Merlin., & *dec. 87. n. 4., & 5. cor. Royas*; & in *d. Tarentina* Immiſſ. *cor. Mc 11. Decemb. 1705. §. quod ngeretur*; & in *Immiſſionis ſuper Domo 13. Maii 1715. §. Et licet cor. R.P.D. meo Cerro*.

Minime adverſante ea unica exceptione, deprompta ex illa ſucceſſiva diſpoſitione, in qua Teſtator ſubjunxit, voluit, & ordinavit - *quod ſupradicti Pirrus*, Ioannes, Iacobus, *Virginius, & Hyppolitus, hæredes, ut ſupra nominati, vel aliquis ipſorum non poſſint, nec valeant aliquid de bonis hæreditariis dicti Teſtatoris vendere, & alienare nemini, niſi alicui ipſorum fratrum, & Cohæredum; Quod ſi ſecus factum fuerit, ex nunc ipſe Teſtator declaravit, quod talis venditio, & alienatio ſit nulla, & invalida, & nullius roboris, & momenti: Quoniam ejus intentio fuit, & eſt, quod ejus bona conſerventur ſibi ipſis hæredibus, & ſuæ familliæ, & non tranſeant in alienas Domos, & familias* - Arguendo ex hac ratione conſervationis bonorum in familia, & ex hoc fideicommiſſo conſervatorio, quod pernecesse reſultet fideicommiſſum reſtitutorium, etiam in caſu obitus, & progreſſivum ad omnes deſcendentes d. Teſtatoris, & ſic etiam ad d. Victoriam ejus Proneptem: nam quando, prout hic, præcedit fideicommiſſum ſine ullo verborum involucro, literaliter reſtrictum ad certos gradus, ſub certa conditione invitatos, ſubſequens prohibitio alienationis, expreſſa ſub ratione conſervationis bonorum in familia, intelligi, & ſumi non valet, niſi in ſenſu acceſſorio fideicommiſſo, antecedenter ordinato, non autem in ſenſu ampliativo, & inductivo novi fideicommiſſi, apto ad comprehendendos alios perſonarum
3 gradus, qui in præcedenti fideicommiſſo nullatenus invitati leguntur juxta receptam diſtinctionem, de qua *Dec. conſ. 636. n. 12.*, *Altograd. ſen. conſ. 60. n. 13.*, cum aliis laudatis per *Rot. in dec. 228. n. 13. cor. Celſo*, & in *Cammerinen. fideicommiſſi 20.* Ianuarii *1707. §. Haud relevante cor. bon. mem. Omanna*, & in *Faventina fideicommiſſi de Paſiis 17. Februarii 1713. §. Abſque eo quod cor. R.P.D. meo Lancetta*, & in *Ariminen. manutentionis 11. Maii 1716. §. Nec eliiei valet, verſ. & in caſu iſto cor. R.P.D. meo Foſcaro*.

Et quæ concluſio ſibi etiam locum uſurpat, quando ratio, adjecta talis alienationis, prohibitioni videatur magis late patere, quam d. fideicommiſſum præcedens, quia ſi talis ratio literaliter reſtricta eſſet ad illos certos gradus, atque perſonas, quę in antecedenti fideicommiſſo vocatæ forent, nulla ſane oriri poſſet quæſtio, ex Juris præſumptione, atque interpretatione determinanda, & ideo d. præſumptio, quæ ſubiicit prægnantiam verborum, & prohibitionem alienationis ad terminos antecedentis fideicommiſſi ordinati in caſum obitus, procedit etiam (non data expreſſiſſima voluntate in contrarium) quando aptitudo literæ valuiſſet comprehendere ulteriores gradus perſonarum, ex ea viva ratione, quod id, quod exponitur pro ratione prohibitionis, relatæ ad certas perſonas, de ſui natura, & proprietate reſtringitur, & cohibetur ad illas
4 perſonas ſupra nominatas, ut ſolide, & late tuentur. *Berett. conſ. 75. n. 16.*, *Odd. conſ. 68. n. 20.*, *Fuſar. conſ. 2. num. 41.*, *Giovagnon. conſ. 39. n. 15. verſ. quamvis, & n. 16., & ſequen.*, *Manſ. conſult. 25. n. 17. §.* Imo *plures, & §. Ter-*

tius caſus eſt tom. 9. de Legat., & fideicom., & Rota in d. Ariminen. manutentionis 11. Maii 1716. §. *Nec elici*, & §. *Abſque eo quod cor. R.P.D. meo Foſcaro*.

Et abſque ulla prorſus difficultate, quando, prout hic, ultra reſtrictionem præcedentis fideicommiſſi ad certas ſignatas perſonas, ipſa etiam prohibitio alienationis ad eaſdem perſonas reſtricta, & coarctata legitur, prout in caſu pręſenti, in quo prohibiti alienare fuerunt - *ſupradicti Pirrus*, Ioannes, *Iacobus*, *Virginius*, *& Hyppolitus*, *hęredes ut ſupra nominati* - Quoniam ex hoc nimis patens eruebatur, quod ſubſequens expoſita ratio non egrediebatur limites fideicommiſſi antecedenter ordinati, & verba illa - *quod eius bona hæreditaria conſerventur ſibi ipſis, hæredibus, & ſuæ familiæ, & non tranſeant in alienas Domos, & familias* - debent unice intelligi relative ad eam Familiam, cui Teſtator in d. pręcedenti fideicommiſſo proſpicere in votis habuit, ut ſcilicet bona unius vel alterius ex dd. filiis morientibus ſine filiis, devolverentur ad ſuperviventes, & ſic
5 ſucceſſive ad eas perſonas, proprio nomine invitatas, & prædilectas, ut late docent *Bellon. Luc. conſ.* 1. *n.*85., *& ſeqq.*, *& n.*29., *& ſeqq. Fuſar. conſ.*17. *n.*16., *Mart. de ſucceſſ. legal. par.*3. *qu.*1. *art.*5. *n.*34., *& ſeqq.*, *Rodulphin. allegat.*27. *n.*5., *Card. de Luc. de fideicomm. diſc.*54. *n.*9., *& ſeqq.*, *Rot. dec.* 473. *n.*2. *verſ. & ſic ceſſat par.*4. *diverſ. & cor. Celſ. d. dec.*228. *n.*12., *& ſeqq.*, & in *Romana fideicom. de Goris* 9. *Maii* 1701. §. Idque *non obſtante cor. Me*, & in *d. Cammerinen. fideicommiſſi* 16. *Aprilis* 1706. §. *Deſiderium*, *confirmata* 20. *Iunii* 1707. §. *Tum quia cor. bon. mem. Omanna*, & in *Auximana Cenſuum* 5. *Maii* 1710. §. *Eiuſdemque*, *confirmata* 12. Ianuarii 1711. §. *In caſu vero cor. Me*.

Maxime quia Teſtator prædictus ſemper locutus fuit in ſenſu limitato & reſtricto ad ſuos hæredes, nempe d. bona conſervarentur *in ſuis hæredibus*, quo in themate eo facilius prædicta omnia verba intelligi, & a iudicantium religione cohiberi debent ad illas perſonas, quibus tantum conſulere pręoptavit,
6 ut ampliative ad ſupradicta bene docent *Menoch. conſ.*377. *num.*49. *&* 50 *Manſ. conſult.* 25. *n.*8. *tomo* 9. *de legat.*, *& fideicom.*, *Rot. coram Merlin. dec.*69. *n.*8., & in *d. Romana fideicom. de Goris cor. Me* §. *Eoque fortius*, & in *Auximana Cenſuum* 5. *Maii* 1710. §. *Verum neque*, *pariter cor.* Me, & in *Ariminen. manutentionis* 11. *Maii* 1716. §. *Abſque eo quod cor. R. P. D. meo* Foſcaro; Et quod magis viſum fuit, præfata prohibitio ordinata non fuit nec per caput ſeparatum, novæque orationis inceptivum, nec inſuper adjecta ratione Teſtator ullum adiecit verbum *perpetuitatis*, *& infinitatis*; unde eo facilius procedendum eſſe videbatur cum ſupradicta intelligentia, quod Teſtator mediante d. prohibitione alienationis tranſcendere non voluerit claſſem perſonarum ſuperius vocatarum in caſu obitus, & quod unice intellexerit de ea conſervatione bonorum, quæ mediantibus dd. perſonis invitatis temporanee
7 haberi potuerat, ut ponderando d. circumſtantiam omiſſæ perpetuitatis, perbelle ponderant *Caſtald. conſ.*123. *n.*4., *&* 5., *& conſ.* 124. *n.*2., *Rota Florentina apud modernum Lucen. allegat.*234. *ante n.*50. *verſ. Pręſertim* cum nec in prohibitione, nec in ratione reperiatur adiectum verbum aliquod, tractum
8 temporis ſucceſſivum, ſeu perpetuitatem importans: *Rota noſtra dec.*231. *n.*27. *& pluribus ſeqq. cor. Cerro & dec.*380. *n.*4. *par.*19. *rec.*, & in *Romana fideicommiſſi de Cecchinis* 1. *Iunii* 1699. §. *Quippe cor. Eño della Tremoille*, *& cor. Me in d. Romana fideicommiſſi de Goris* 9. *Maii* 1701. §. *Verba vero*, & in *d. Cammerinen. fideicommiſſi* 20. Junii 1707. §. *Attento præſertim cor. bo. me. Omanna*.

In nihilo obſtantibus authoritatibus in contrarium laudatis pro parte pręlaudatæ Victoriæ, quia omnes loquuntur in terminis longe diverſis, vel quando eſt contemplata agnatio, vel quando prohibitio alienationis eſt per caput ſeparatum, & realis, & directa ad bona cum nota infinitatis, & perpetuitatis, volitæ per Teſtatorem, quæ ſane in hoc caſu nec a longe ſcopum difficultatis attingere animadvertebatur, ex quo hic prohibitio alienandi nec ordinata erat per caput diſtinctum, nec realis, & perpetua erat, nec concurrebat votum conſervandæ agnationis, ſed ſolummodo directa ad ſolos filios hæredes, unice gravatos in caſu, quo ſine filiis obiiſſent, & ſic indubitanter talis ratio accommodari debebat ad perſonalitatem d.
9 prohibitionis, ad quam dumtaxat Teſtatorem cogitaſſe videbatur, ut explicando, & diſtinguendo advertunt *Altograd. ſen conſ.*79. *n.*25. *&* 26. *lib.*2., *Ramon. conſ.*61. *n.*30. *Seſſe Dec. Aragon.*245. *n.*20. *&* 21., *Manſ. conſult.* 25. *n.*7. *tom.*9. *de Legat. Rot. dec.*297. *n.*25. *cor. Bich.*, *& dec.*516. *n.*12. *cor.* Cerro.

Quibus ita ſe habentibus, ſuperfluum DD. exiſtimarunt quæſtionem inſtaurare circa identitatem bonorum d. fideicommiſſo ſuppoſitorum, quia cum ex prædictis memorata Victoria præcipuum requiſitum vocationis non habeat, ex quo fideicommiſſum expiraverit, in filiis Virginii ſen., ea prorſus ſupervacanea remanebat: Prout quoque nil in præſenti judicio determinare authumarunt circa aliam quæſtionem, per Defenſores d. Victoriæ excitatam vigore alterius partis dubii, in quo quærebatur præciſive a fideicommiſſo - *An conſtaret de alio quocumque bono Iure* - an Victoriæ ſaltem competeret immiſſio adverſus d. Annam Mariam Flumariam ad medietatem bonorum, provenien-

nientium a Carolo Patre, & ab eo reſtitutam Authori, d. Flumariæ vigore d. fideicommiſſi, quod nunc non adeſſe declaratum fuit, & an eidem deberetur legitima in bonis Catharinæ de Anibalis Aviæ; Quoniam cum hæ quæſtiones nil agere habeant cum hoc altero Iudicio Immiſſionis vigore *l. fin. C. de Edict. Div. Adrian. toll.*, per eam inſtaurato, nil ſuper hoc definire voluerunt, ſed eidem ſua Jura reſervarunt mediante ſpeciali Commiſſione, in alio congruo, & particulari Iudicio diſcutienda.

Et ita pro nunc, reſpondendo dumtaxat *non conſtare de fideicommiſſo, neque dandam eſſe Immiſſionem*, cum præfata reſervatione procedendum eſſe putarunt, utraque Parte audita.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE FOSCHERARIIS.

Veneris 3. Decembris 1717.

ARGUMENTUM.

In fideicommiſſis appellatione filiorum, ac deſcendentium an veniant maſculi tantum ex maſculis, ſive etiam maſculi ex fœminis juxta famigeratum *conſil. fungoſ.* 85., & quę requirantur conjecturæ pro illius receſſu. Votum agnatitium ſtrictè ſumptum uti odioſum ſtrictè ſemper eſt ſumendum, & pro illo probando urgentiſſimæ requiruntur conjecturæ. Legitimati per ſubſequens dicuntur vere legitimi, & familiam teſtatoris conſervare, ac propagare poſſunt.

SUMMARIUM.

1 *Subſidiariæ vocationi locus eſſe negait, niſi prius evacuata linea præcedenter vocata.*

2 *In fideicommiſſis appellatione filiorum, & deſcendentium maſculorum veniunt non ſolum maſculi ex maſculo, ſed maſculi ex fœmina.*

Idque procedit ſive maſculi deſcendant per unum, ſive per duplex medium fœmininum n. 3.

Præſertim ſi fideicommiſſum ſit conditum a transverſuli n. 4.

Et res ſit non in concurſu maſculorum ex maſculis, ſed dumtaxat cum familia nec cognatitia ſed prorſus extranea, n. 5.

Hæc tamen limitantur ſi conſtet de contraria Teſtatoris *voluntate, & de expreſſa vocatione maſculorum ex maſculis ſive ex perpetuo voto agnationis*, n. 6., & 7.

8 *Ad effectum recedendi a famigerato conſilio* 85. Fulgoſ., *quæ requirantur conjecturæ.*

9 *Nullum majus teſtimonium noſtræ mentis eſt, quam qualitas inſpecta verborum.*

Limita, n. 10.

11 *Sub nomine* liberorum *omnes continentur ſive virilis, ſive fœminilis ſexus ſint.*

12 *Sub nomine filiorum, ac deſcendentium abſque ullo maſculinitatis connotato veniunt non ſolum maſculi ex fœmina, ſed ipſæ etiam fœminę.*

13 *Filiarum dotatio an, & quo caſu non inducat illarum excluſionem*, & n. 22.

14 *Clauſulæ* - Ordine ſucceſſivo de gradu in gradum -, & de una in alium - *quid importent.*

15 *Teſtator licet fœminas excluſerit a ſucceſſione, non inde ſequitur quod etiam illarum filios excludere etiam voluerit in ſubſidium.*

16 *Sub nomine* - liberorum - *continentur tam ipſæ fœminæ, quam deſcendentes ab eis.*

17 *Nil magis adverſatur conſervationi agnationis, quam vocatio fœminarum.*

18 *Filii illegitimi Patris agnationem non conſervant*, & n. 19.

20 *Votum agnatitium ſtrictum uti odioſum probari debet urgentiſſimis conjecturis.*

Itaut in dubio contra illud eſt ſemper reſpondendum, n. 21., & n. 28.

23 Legitimati *per ſubſequens reputari debent veri agnati capaces ad conſervandam agnationem paternam.*

Intellige tamen dummodo a parte ante probetur illos vere eſſe filios, n. 24. & ſeqq.

25 *Legitimitas de jure naturæ omnibus ineſt.*

26 *Legitimati proprius* Teſtatoris *familiam renovare valent quam extranei.*

27 *Incompatibile non eſt quod votum agnatitium a Teſtatore fuerit in aliqua parte exoptatum, in aliqua vero non.*

DECISIO DCCCXXXIX.

JUre authumante Fabio de Agucchis ſe eſſe prælative ad Comitem Joannem Baptiſtam de Graſſis vocatum ad Fideicommiſſum in ſuis ſupremis Tabulis, ordinatum ab Alexandro Foſcherario, quemadmodum ejus votis Deus adfuit in Foro Archiepiſcopali Bononiæ, ſic in gradu appellationis ab eodem Ioanne Baptiſta de Graſſis interpoſitæ par fuit Iudicialis aleæ eventus in Sacro noſtro Auditorio coram R.P.D. meo Herrera, unica prævia deciſione ſub die 30. Aprilis labentis anni, in qua cum aperte conſtiterit, quod linea, ſeu deſcendentia illorum de Graſſis invitata fuerit non niſi prorſus defectis filiis, liberis, & deſcendentibus maſculis Romei de Foſcherariis in quarto ſubſtitutionum gradu vocati, a quo per medium Leonidæ Matris deſcendit prænarratus Fabius, ita ejus favore decreta fuit, ad tramites celebris *Text. in leg. final. Cod. de edict. D. Adrian. tollen.* immiſſio ad Bona a prælaudato fideicommiſſo provenientia; Verum quia prædictis duabus conformibus Sententiis acquieſcere rennit præfatus Comes de Graſſis,

& quę de cętero ſtante ſpeciali Conſtitutione ſan. mem. Gregorii XV, promulgata pro cauſis Fori Archiepiſcopalis Bononiæ, & una ſimul, & ſemel illius Statuto in Cauſis laicalibus ſibi locum vindicante, conſtituebant, rem judicatam, ex quo tam vigore dictæ Conſtitutionis, quam virtute præfati Statuti geminę Sententię conformes habent vim trium, etiam ſi ſecunda Sententia confirmatoria primæ lata ſit hic in Curia ex late deductis *per Rot. in Bononien. Prædii dec. XV. num. 1., & 2. part. 58.*, ideo conſentanee ad prædicta directa mihi commiſſione ſignata cum clauſula canonizativa dictæ rei judicatæ - *ſine præiudicio* - nempe *duarum*, ad ejus normam in hodierno Conſeſſu dubium propoſui - *An conſtaret de re judicata, ſeu potius de Cauſis reſtitutionis in integrum* -- reſponſum accepi conſtare de re Judicata.

Huic enim reſolutioni motivum prębuit tum validitas dictarum Sententiarum, quæ in dubium revocata non fuit, tum etiam, & illius Juſtitia, quæ perſpicue reſultabat ex ipſa littera Teſtamentariæ diſpoſitionis eiuſdem Alexandri Teſtatoris, qui poſtquam ſuos filios maſculos invitaverat = *Et his non extantibus* (ſunt verba præciſa) *ſeu extantibus, & quandocumque deficientibus ſine liberis* = aliis quamplurimis ordinatis ſubſtitutionibus, tandem vocavit *Romeum filium quondam Magnifici Domini Ægidii de Foſcherariis, & ordine ſucceſſivo eius filios liberos, & deſcendentes maſculos legitimos, & naturales* - & quibus non extantibus, filios deſcendentes Pompei Foſcherarii, & poſt illos Familiam *de Poggis*, & poſtremo his omnibus defectis, Familiam Fulvii *de Graſſis*, a quo deſcendit prælaudatus Comes Ioannes Baptiſta; unde cum vocati non fuerint deſcendentes a præfato Fulvio, niſi pænitus defectis filiis liberis, & deſcendentibus maſculis dicti Romei, inde conſurgebat, quod cum adſit memoratus Fabius Nepos ex dicta Leonida filia prædicti Romei, non poſſit eſſe locus dictis filiis, & deſcendentibus a Secundogenito dicti Fulvii de Graſſis unice, & ſubſidiarie in defectum filiorum, & deſcendentium maſculorum dicti Romei vocatis, ut a Sabino interrogatus reſpondit *Vulpian. in leg. Quandiu la 3. ff. de acquir. hæred.*, & optime probant *Palm. Sen. conſil. 56. n. 21. Giuvagnon. conſil. 11. n. 45. lib. 2. Peregrin. de fideicomm. art. 26. n. 17. circa med.*

Quod autem in pręfata vocatione liberorum, & deſcendentium dicti Romei compræhenſus ſit pręlaudatus Fabius de Agucchis quamvis natus ex Leonida fœmina, nulla fuit difficultas, cum ſit propoſitio hodiernis temporibus firma, quod in fideicommiſsis appellatione filiorum, & deſcendentium maſculorum eorum propria germana, ac
naturali ſignificatione attenta, veniant non
2 ſolum maſculi ex maſculo, ſed maſculi ex
fœmina juxta receptam theoricam *per Fulgo-*
ſium reaſſumptam in conſil. 85. originaliter ta-
men derivantem *a Text. in §. Si quis igitur,*
auth. de Hæred. ab Inteſt. *venientibus, & in l.*
prima Cod. *de* Condit. *inſert.*, & de qua ultra
authoritates adductas in deciſione R. P. D.
mei Herreræ ſub §. *Inter Perſonas, Peregrin.*
de fideicomm. artic. 26. n. 17. Larrea dec. Granaten. 34. n. 54., & Rot. in Fanen. Fideicomm.
6. Maii 1716. §. *Clarum cor. Me*; Et quod
plus eſt, ſive d. Maſculi deſcendant per uni-
3 cum, ſive per duplex medium fœminarum
ut communiter tradunt *Mart. de ſucceſſ. le-*
gal. part. X. q. 1. artic. 5. n. 21. Card. de Luc. de
fideicomm. diſc. 29. n. 4., & 6. cum aliis landa-
tis in Avenionen. ſeu Carpentoraten. Fideicom.
de Tertullis 2. Decembris 1705. §. *Nam ite-*
rum verſ. Quæ opinio coram Reverendiſſimo
Molines.

Præſertim vero, quando, prout hic agi-
tur de Fideicommiſſo a tranſverſali condito
Teſtatore, qui ſicuti eo deſcendentiæ maſcu-
linę amore regulariter non rapitur, uti con-
tingit in aſcendentibus, ita eo facilius a dicta
germana verborum ſignificatione diſcedere
4 noluiſſe credendum eſt, ex animadverſis *per*
Mantic. de Conject. ultim. volunt. lib. 8. tit. 18.
n. 20., & n. 75. Eoque magis quando pari-
ter, prout in caſu, res non eſt in concurſu
Maſculorum, ex maſculis, ſed dumtaxat
cum familia nec cognatitia, ſed prorſus ex-
5 tranea, ut ampliative *per Text. in l. fin.* Cod.
de pact., ponderarunt. Cephal. conſil. 58. n. 5.,
Ruin. conſil. 120. n. 9. lib. 1. Bellon. Iun. conſ.
72. n. 38. Mantic. de Coniect. ultim volunt.
libr. 8. n. 10. Torr. var. Iur. qq. Tom. 1. tit. 1.
quæſt. 12. numero 11., Palm. Nep. alleg. 222.
num. 33. cum aliis laudatis in dicta Fanen.
fideicomm. 6. Maii 1716. §. *Eoque libentius*
cor. Me.

Abſque eo quod alicuius momenti in his terminis viſa ſint ea omnia, quæ pro limitatione præmiſſæ regulæ deducebantur a Defenſoribus prædicti Comitis Ioannis Baptiſtæ, & ſignanter, quod ea locum ſibi uſurpare non valeat, quando, vel de contraria eiuſdem Teſtatoris voluntate ex toto ſuæ diſpoſitionis contextu mutuata conſtet, ex concatenata ſerie vocationis maſculorum ex maſculis, ſive ex aliis coniecturis, vel quando ex ipſa diſpoſitione eluceſcat, quod Teſtator conſervationem propriæ agnationis in votis habuerit, ut de prima docent *Giuvagnon. conſil. 13. n. 2. verſic. Et quidem lib. 2. Mandell. Alb. conſ. 86. n. 2. verſic. Tamen veritas Bellon. Jun. conſil. 72. n. 10. & 11. Caſtill. controv. lib. 3. cap. 29. n. 10.* Rot. *dec. 95. n. 22. & ſeqq. par. 11. & poſt Card. de Luc. ad mater. de fideicomm. dec. 19. per tot., & nuperrime dixit Rot. in Romana Primogenituræ de Bubalo 4.*

Ju-

Junii 1717. §. *Dixerunt tamen coram R.P.D. meo Lancetta*, & recedendo ex novis facti
7 circumſtantiis a deciſis ſub d. die 6. Maii 1716. *in Fanen. Fideicommiſſi* 11. *Junii labentis anni* §. *Ratio autem cor. Me*, & de ſecunda firmant *Surd. conſil.* 316. *num.* 18. *& ſeqq. Gabriel. conſil.* 116. *num.* 10., *& ſequen.*, *& Rot. in d. Romana Primogenituræ de Bubalo* 4. *Junii labentis anni* §. *Dixerunt coram R. P. D. meo Lancetta*.

Quoniam quamvis explorati Juris ſit, quod contrariis adſtipulantibus conjecturis paſſim a prædicto Fulgoſii conſilio recedatur, quod ſemper ſupremis morientium ancillatur voluntatibus: attamen ad hoc ut præfato receſſui locus ſit, non omnes conjecturæ
8 ſufficiunt, ſed illę dumtaxat, quæ in alium Teſtatoris ſenſum inflecti nequeant, juxta ponderata *per Rot. in Bon nien. fideicomm. de Ballattinis apud Balduc. ad Ramon. dec.* 22. *num.* 4., quia alias ſi quæ ambiguitas in verbis, ſi quæ obſcuritas circa votum agnatitium, dubium ipſum exuberat, ut ſemper adhærendum ſit verbis ipſius diſpoſitionis, cum nullum ſit noſtræ mentis majus Teſtimonium, quam qualitas inſpecta verborum,
9 ut ſcripſit Iuriſconſultus *in leg. Gallus* §. 1. *in fin. de liber.; & poſthum. cum aliis adductis per Jaſon. in leg. Neque Colum. final. Cod. de Teſtam.* Nec recedi valet a regula, proprietate verborum, & Juris interpretatione, niſi intellectus Judicantium ſit per evidentiam certus, quod Teſtator nomine deſcendentium maſculorum ſenſerit de ſolis agnatis poſthabitis pœnitus cognatis, quos ſpreverit, ut faveret remotiſſimo, & extraneo ſubſtituto, non curatis Iure ſanguinis, proximitate gradus, prærogativa lineę, ordine inteſtatæ ſucceſſionis, cęteriſque prærogativis concurrentibus in dd. Maſculis de-
10 ſcendentibus per latus cognatitium, ſecundum ea, quæ in puncto puncti mirabiliter expendunt *Cephal. conſil.* 60. *n.*36., *Altograd. conſil.* 66. *num.* 77. *lib.* 2., *Molin. de Primogenit. Hiſpan. lib.* 5. *cap.* 4. *num.*32., *& ſeqq.*, *Cardinal. de Luc. de fideicomm. diſc.*25. *num.*8. *& ſequentibus*, *Manſ. conſult.*198. *num.*9. *& in Bononien. Fideicommiſſi de Elephantutiis* 25. *Junii* 1708. §. *Agnoſcebant coram Me*.

Hujus profecto generis non ſolum compertæ non ſunt conjecturæ quæ exadverſo cumulabantur, ſed imo prorſus illas deficere animadverſum fuit, quia quod Teſtatoris intuitus ſemper, & ad ſemper in omnibus ſubſtitutionum gradibus directus fuerit ad vocationem maſculorum ex maſculis, ex verbis ejuſdem Teſtamenti omnino ceſſabat, dum in ipſo vocationis primordio Teſtator proprios vocando filios maſculos, quatenus eos ſuſcepiſſet, in illis, ſive eorum deſcendentibus, nullum legitur ordinatum fideicommiſſum, imo eis non extantibus, vel omnibus ſine liberis deficientibus *inſtituit Auguſtinum filium D. Iulii olim D. Thireſii de* Foſcherariis, *& ordine ſucceſſivo ejus filios*, *& deſcendentes legitimos*, *& naturales* = cum igitur illa conditio *ſine liberis* obicem ſemper præbuiſſet futuræ reſtitutioni ulterioribus vocatis, ſive exiſterent maſculis, ſive fœminæ, ex quo appellatione *liberoram* omnes continentur,
11 ſive virilis, ſive fœminilis ſexus ſint, ex reſponſo *Vulpiani in l. Agnoſcere* 56. *de verbor. ſignificat.* ita non concludebatur hæc concatenata ſeries maſculorum ex maſculis, nedum in deſcendentibus ipſorum filiorum hęredum inſtitutorum, ſed nec etiam in ſubſequenti ſubſtitutione Auguſtini filii Julii de Foſcherariis, dum ejus filios, & deſcendentes legitimos, & naturales ordine ſucceſſivo ſimpliciter, & abſque ullo maſculinitatis connotato, vocavit ſub qua appellatione non ſolum maſculi ex fœmina, ſed quod magis eſt, ipſæ fęminæ continentur, ut uno
12 ore concludunt *Fuſar. conſ.* 101. *ex num.* 1., *& ſequentibus*, *& per tot.*, *Peregrin. de fideicommiſſ. artic.* 25. *num.* 44. *Cardinal de* Luc. *eodem tract. diſcur.* 47. *num.* 5., *& in Melevitana Fideicommiſſi* 20. *Martii* 1711. §. *In vanum cor. R.* P. *D. meo Criſpo*.

Neutiquam attenta pro deſtruenda prædicta reſponſione, quod controverſa hæc qualitas maſculinitatis haberi debeat pro repetita, tam in liberis, & deſcendentibus ipſius Teſtatoris, quam in deſcendentibus ejuſdem Auguſtini, ex quo in deſcendentia Teſtatoris excluſæ fuerint fœminę, & quæ excluſio porrigatur etiam ad omnes alios ſubſtitutionum gradus poſt deficentiam ipſius Teſtatoris ordinatos; quoniam in facto talis generalis excluſio fœminarum in deſcendentia Teſtatoris per modum regulæ probata non fuit, imo pęnitus excluſa, dum in eo ſolum demandata legitur dotatio propriarum filiarum in eo puro Caſu, quo ipſe prolem maſculinam non reliquiſſet, & ex qua filiarum dotatione quemadmodum de Iure inferri non valet ad excluſionem aliarum filiarum deſcendentium, ad quas literalis ex-
13 cluſio per Teſtatorem porrecta non fuit, juxta firmata per *Peregrin. de fideicom. artic.* 25. *num.* 24. *Mantic. de conject. ultim. volunt. lib.* 11. *tit.* 14. *num.* 6. *Rot. inter impreſſas ad ornat. Card. de Luc. ſuper mater. de fideicom. deciſ.* 24. *num.* 6. *Rot. in Bononien. fideicommiſſi de Ghiſleriis* 25. *Aprilis* 1701. §. *Minoris ponderis cor. R. P. D. meo Lancetta*; ita nec repetita cenſeri poteſt ipſa qualitas maſculina ea deficiente, ut mox probatum fuit.

Et ſic etiam marte ſuo ruit, quod qualitas hęc maſculinitatis in omnibus vocatis repetita cenſeri deberet ex clauſula illa = *ordine ſucceſſivo* = ab Alexandro Teſtatore adhibita fere in omnibus ſubſtitutionibus, & ſignanter in hac Romei, de qua agitur, ad ter-

terminos *Fanen.Fideicommiſſi* 11.*Iunii* 1717.
§. *Eoque magis coram me*; quia tunc id proce-
dere valuiſſet, quando clauſula illa *ordine*
ſucceſſivo appoſita foret certæ vocationi ma-
ſculorum ex maſculis per naturam explica-
tæ, prout contingit in *dicta Fanen.Fideicom-*
miſſi maximè cum ea præcipua circumſtan-
tia in præfata deciſione expenſa, quod *ſemper*
Filius ſubintraret in locum Patris, non au-
tem quando prout hic ea non adjacet ſignato
gradui filiorum maſculorum, ſeu Nepotum,
ſed collectivæ vocationi deſcendentium plu-
res gradus, & perſonas nullo diſcrimine
adhibito complectenti, quia tunc nec ea,
nec ei conſimiles, & analogicæ, prout eſ-
ſent Clauſulę = *de uno in alium*, *de gradu in*
gradum ullo pacto violant proprietatem vo-
cabuli, illiuſque naturalem comprænhenſio-
nem Cognatorum, ſed ſolum purum, & nu-
14 dum ordinem ſuccedendi oſtendunt, ut de
clauſula = *ordine ſucceſſivo* = late dictum, &
reſolutum fuit *in Avenionen.*, *ſeu Carpento-*
raten. Fideicommiſſi *de Tertullis* 2. *Decem-*
bris 1705. §. *Sufficeret*, *& ſeqq. coram Reve-*
rendiſſ. Molines, & de clauſula – *de gradu in*
gradum – *Mart. de ſucceſſ. legal. part.* 4. *quæſt.*
21. *artic.* 1. *n.* 28. *& ſeqq.* Larrea *deciſ. Gra-*
*naten.*34. *num.* 4. *verſ.* *Id vero*, & de altera
de uno in alium punctualiſſime tractant *Ruin.*
Conſil. 158. *numer.* 11. *lib.* 2. *Simon de Præ-*
tis de interpretat. ultimar. voluntat. part. 2.
lib. 3. *ſolut.* 10. *num.* 19. *verſ.* *Idem de uno in*
alterum Rota in Aquipenden.. *ſeu Montis Fa-*
liſci Fideicommiſſi 11. *Maii* 1705. §. *Hinc non*
refert coram clar. mem. Card. Caprara.

Aſt quando etiam in omnibus ſubſtitutio-
num gradibus vocati fuiſſent deſcendentes
maſculi, quod de cætero non ſubſiſtit ex ſu-
pradictis, & quod in omni ſubſtitutionum
ſerie expreſſis verbis forent excluſæ fœminæ,
nihilominus nil relevare ad intentum Co-
mitis Ioannis Baptiſtæ valuiſſet, quia ex pri-
ma, aliis ſepoſitis Teſtatoris voluntatis in-
diciis, nil aliud elici valuiſſet, niſi prædi-
lectio ſexus maſculini, quæ conſiderari æque
bene valet in maſculis fœminarum, *ut ſolide*
ponderat d. Deciſio coram R. P. D. meo Her-
rera, & ex ſecunda nil aliud erui potuiſſet,
quam quod Teſtator unice a ſexu fœmineo
abhorruerit, ſed non quod deſcendentes ma-
ſculos ab eis excludere voluiſſet, preſertim
15 per ſubſidiariam vocationem poſt defectos
omnes maſculos ex maſculis, & ad exclu-
ſionem extraneorum ut in puncto conclu-
dunt *Faber. de error. Pragmat. err.* 8. *num.* 12.
& ſeq. Manſ. *conſult.* 198. *num.* 13. Peregr.
de fideicom. art. 27. *num.* 9. *Rota coram Bi-*
chio dec. 252. *num.* 23., *& in Balneoregien.*
fideicommiſſi 13. *Junii* 1712. §. *Nilque urget*
coram R. P. D. meo Aldrovando.

Excluſa igitur ex prædictis voluntate Te-
ſtatoris vocandi maſculos ex maſculis, quæ
ex prædicta unica conjectura erui prætende-
batur, minori conatu excluſum fuit præten-
ſum illud votum agnationis, quod ad ita
diſponendum Alexandrum Teſtatorem im-
puliſſe ſcribentes pro præfato Comite Joan-
ne Baptiſta aſſerebant; Nam hoc prætenſum
votum agnatitium, quod explicite deficie-
bat, dum ex nulla Teſtamenti parte habe-
batur, quod Teſtator pro conſervatione ſuæ
agnationis de Foſcherariis, ad ita rei ſuæ
conſulendum motus fuiſſet, in univerſum
deficere ex omnibus ſupradictis animadver-
ſum fuit, dum Teſtator poſuit in conditione
in primo ſubſtitutionum gradu propriorum
filiorum *liberos*, quorum appellatione ſicuti
veniunt tam ipſæ fœminæ, quam deſcenden-
16 tes ab eis ex reſponſo *Vulpian. in d. l. agno-*
ſcere 56. *ff. de verbor. ſignific.* ita per eam
prætenſum hoc votum agnatitium excluſum
remanebat, cum nil magis intrinſecę, &
propriæ quidditati conſervationis agnationis
17 adverſetur, quam vocatio fœminarum, ut
bene probat d. *deciſio R. P. D. mei Herrerę*
in §. *Hujuſce verſic. Ita*.

Rurſus hoc ipſum ſuadebat vocatio illegi-
timorum, ex quo Teſtator prædictus defi-
cientibus ejus filiis maſculis ſine liberis ut
ſupra vocavit filios maſculos illegitimos,
vel extra legitimum Thorum quomodolibet
ab eo ſuſcipiendos. Vnde ſi prælaudatus Te-
ſtator antequam ad proprios Agnatos de Foſ-
cherariis oculos convertiſſet, vocavit ille-
gitimos quomodolibet ſuſcipiendos, clare
dedit intelligere, quod de Foſcheraria agna-
tione non curabat, quia filii illegitimi Patris
18 agnationem non conſervant iuxta celebre
Vulpiani reſponſum *in l. ſi ſpurius* 4. *ff. Vn-*
de cognati cum aliis laudatis in deciſione
R.P.D. mei Herrera §. *Agnatitii voti*; Et quia
antelatio illegitimorum ligitimis, & agna-
tis naturalibus, quos ipſe Teſtator ſciebat
eſſe de ſuo Cyppo, & Domo Foſcheraria,
& quos pro talibus agnoſcebat, ſemper
habita fuit pro inſuperabili argumento con-
tra prætenſum votum agnatitium naturale,
& rigoroſum, quod minime permittit ante-
ferri Cognatos, & quod plus eſt illegitimos,
nec per artem renovaturos agnationem,
agnatis, qui illam modo non ficto, ſed pro-
19 prio ſervare valebant, ut aliis adductis
concordantibus firmat *Peregrin. de Fideicom-*
*miſſis art.*25. *num.*25. Larea *dec.*34. *n.*39. *Rot.*
*apud Balduce. ad Ramon. dec.*11. *n.*9. *tom.*1.
& ad ornat.Cardinal. de Luc. *ad mater. de Fi-*
*deicom. dec.*12. *libr.* 10. *tom.*3., *& in dict. Peru-*
ſina Fideicom. 20. *Febr.* 1713. §. *Quam lon-*
ga coram R.P.D. meo Falconerio, *& in ejus*
confirmatoria 5. *Junii* 1716. §. *Limitatio itaque*
coram R.P.D. meo Cerro.

Et propterea parum, aut nihil obſtare
videbantur ea omnia, quæ adverſus præmiſ-
ſa adducebantur, quia prænotando quod
ſtri-

Digitized by Google

ſtrictum votum agnatitium, naturale, & prout ſonat in excluſionem etiam per poſterius maſculorum de genere cognatitio quantumvis exiſtentium in linea prædilecta, odioſum eſt, & exorbitans, & proinde maxime quando nullum de eo adeſt veſtigium
20 in littera coniecturas urgentiſſimas, & univocas expoſtulet, iuxta notata per *Fulgoſ. d. Conſil.* 85. *num.* 4. *Altograd. Iun. controv.* 68. *num.* 4. *Rot. in dicta Aquipenden., ſeu Montis Faliſci Fideicommiſſi §. Et licet coram clar. mem. Card. Caprara, & in dicta Avenionen., ſeu Carpentoraten. Fideicommiſſi de Tertullis* 2. *Decembris* 1705. *§. Ex quibus coram Reverendiſſimo Molines*; Et quod re quoquo modo in diſcrimen revocata in dubio contra votum agnatitium pronunciandum ſit, ut be-
21 ne firmant *Caſanatt. Conſ.* 38. *numer.* 78. *Modern. Lucen. dec.* 281. *n.* 23., *& ſequen. lib.* 3. *Rot. ad ornat. Card. de Luca ad mater. de Fideicom. diſc.* 11. *num.* 7., *& dec.* 14. *nu.* 15. *lib.* 10. *tom.* 2.

In concreto nil pro illo valide ſtringebat quia quod Teſtator in omnibus ſubſtitutionibus ſemper maſculos, ex maſculis invitaverit, ex ſupradictis, non ſubſiſtit in facto, dum non ſolum ejus intuitus non fuit perpetuo vocandi deſcendentes maſculos ex maſculis, ſed litteraliter, tam in ſubſtitutione facta Auguſtino de Foſcherariis poſiti fuerunt in conditione *liberi, & deſcendentes* propriorum filiorum, quam in ipſa ſubſtitutione facta præfato Auguſtino vocati ſemper fuerunt ejus deſcendentes abſque ullo maſculinitatis connotato, ideoque ſi appellatione *liberorum, & deſcendentium*, juxta propriam eorumdem verborum ſignificationem veniunt tam maſculi, quam fœminæ, nemo non videt, quod prædicta conjectura a præfata continuata maſculorum vocatione deſumpta nullam habet facti aſſiſtentiam, nec relevantiam in Iure, cum ea in omnem caſum non niſi præſeferret, quam ſexus prædilectionem, non autem conſervationem agnationis, ut ſupra probatum fuit.

Neque ad hunc effectum obſtare viſum fuit, quod præfatus Alexander Teſtator proprias filias excluſerit, quia quod Teſtator proprias filias in ingreſſu neglexerit, ſolos maſculos inſtituendo cum onere illas dotandi, in primis aliis efficacioribus non concurrentibus conjecturis, in aliud non ſonaret, ut præmiſimus, quam in ſexus prædilectionem, ſed quod magis eſt referri in hypoteſi non valet amori conſervationis agnationis, quam ſemper neglexit, præamando fœminas, & illegitimos in concurſu agnatorum de ſua vera, & propria agnatione, & familia Foſcheraria, ſed unice ad ſuam cauſam correſpectivam dotationis, de qua eaſdem providit, quod cum tale quid aſſeri non poſſit reſpectu ad ulteriores deſcendentes, quibus circa dotem nequaquam proſpexit, ita
22 progreſſiva illarum excluſio verificari non poteſt, ut connotat *Cardinalis de Luc. de Fideicommiſſ. diſcurſ.* 35. *n.* 5.

Eodemque modo non officere arbitratum fuit, quod Teſtator ad effectum, ut prædicti filii illegitimi ſucceſſionis capaces effici valerent, omnino requiſiverit, ut prius per ſolemnem legitimationis actum legitimi evaderent; Et proinde cum voluerit ipſos præſtantiſſimo dicto medio naturæ, antiquæ ingenuitati, & Iuri legitimo reſtituere, depulſa macula illegitimitatis per legitimationem prædictam; reputari debeant veri agnati, & hac ſi nati eſſent de legitimo Ma-
23 trimonio, & vere capaces ad conſervandam agnationem paternam, ex *Text. in auth. quib. mod. nati efficiant. ſui*: Quoniam quantumvis in abſtracto prædicta propoſitio poſſet procedere, cum dubium non ſit, quin per ſolemnem legitimationis actum priore labe originis illegitimæ abſterſa puri naturales natalibus legitimis reſtituantur, nihilominus cum Alexander Teſtator in concreto caſus invitaverit - *filios maſculos illegitimos, ſeu extra legitimum thorum quomodolibet ſuſcipiendos, ſeu quos ipſe D.* Teſtator *pro ejus filiis talibus tractaverit, & nominaverit, ſive fuerint, vel non fuerint filii, vel aliquando conſtaret etiam præſumptione Juris, vel de Jure eos non fuiſſe filios* Teſtatoris - exinde oriebatur, quod cum prædictus Teſtator vocaverit etiam illegitimos, qui non fuerint ejus filii, hi etiam ſi legitimitati, Paternam agnationem conſervare non valent, ex clara ratione, quod ad hoc, ut legitimati eam conſervare poſſint, neceſſe
24 ſit a parte ante probare, quod vere ſint filii, ut docuit *Alciat. in Rubric. de liber., & poſthum.* cum aliis adductis per *Mantic. de conjectur. ultim. voluntat. lib.* 11. *tit.* 10. *n.* 32., & in hoc caſu unice per legitimationem de-
25 tegitur legitimitas, quæ ex Iure naturæ omnibus hominibus ineſt, ut dicitur *in §. Liceat igitur, & in §. Si quis ergo filios in dicta auth. quib. mod. nati efficiantur ſui*, unde non data filiatione in pura linea naturalitatis ſumpta, legitimatio, quæ novam non imprimit formam, ſed antiquam reducit, non poteſt ei tribuere Iura agnationis, cum non habeant neceſſarium, & principale exordium naturæ per legitimationem reducibile, ſuſcitabile, & detegibile, ex adductis per *Mantic. de Conjectur. ultim. voluntat. dicto lib.* 11. *tit.* 10. *n.* 9. *§. Hæc autem magis*.

Et demum ejuſdem importantiæ in linea relevantiæ ponderatum fuit poſtremum illud argumentum, quod Teſtator cogitando, quod deficere potuiſſent ejus agnati tam lineæ effectivæ, quam contentivæ, tum proximæ, tum remotæ, vocando unum maſculum ex extraneis familiis *de* Poggis, *&*

Graſſis, eiſdem impoſuerit ultra gravamen perpetui fideicommiſſi, onus etiam aſſumendi Cognomen, & inſignia ejus familiæ de Foſcherariis, & in quo votum conſervandæ agnationis, Scribentes pro Comite de Graſſis potiſſime quoque fundabant. Quoniam cum Teſtator in antecedentibus ſubſtitutionibus de illius conſervatione nullum veſtigium reliquerit, dum vel admiſit fœminas, vel filios etiam ex quocumque punibili coitu a ſe procreatos ad excluſionem propriorum Agnatorum, inde conſurgebat, quod nec a longe quadrarent termini contemplationis agnationis, ſolumve renovationis proprii nominis, & familiæ minime excludentes maſculos ex fœminis deſcendentes, utpote, qui per modum fictum & immaginarium æque bene, imo proprius
26 illam in omnem caſum renovare valent, quam prorſus extranei, qui a familia Teſtatoris non proficiſcuntur, ut bene in puncto obſervant *modernus Lucen. allegat. 221. n. 66., & 67., Torr. de primogenit. Ital. cap. 37. n. 185.* cum aliis laudatis *per Rot. in dicta Peruſina Fideicom. 5. Junii 1716. §. Limitatio, cor. R. P. D. meo Cerro, ac reſpondit Deciſio R. P. D. mei Herreræ ſub §. Onus denique. Et ulterius cum onus prædictum legatur per fideicommittentem ſolummodo demandatum ſucceſſoribus dictorum de Poggis, & de Graſſis* in ultima ſubſtitutionum ſede vocatis, in illis tantummodo volitum dicendum eſt, non vero in perſonis in antecedentium ſubſtitutionum ſerie comprehenſis, cum incompatibile non ſit, quod agnationis, ſive veræ, ſive etiam fictæ, & artificialis votum in aliquibus ſubſtitutionum gradibus a Teſtatore peraman-
27 ter fuerit volitum, & demandatum, & in aliis neglectum ex late cumulatis per *Rotam in Bononien. Fideicommiſſi de Ghisleriis 15. Aprilis 1702. §. Pari modo coram R. P. D. meo* Lancetta, aliiſque adductis firmat *deciſ. R. P. D. mei Herreræ §. Potentius vero.*

Et pro coronide animadvertebant Domini, quod ſicuti finis præcipuus Alexandri fideicommittentis fuit perpetua duratio dicti fideicommiſſi in Agnatis per ipſum vocatis, eorumque deſcendentibus maſculis, ad quem effectum tot media ſelegit, tot lineas convocavit, & tanto ſtudio omnibus caſibus providere ſategit, ita prorſus eis improbabile videbatur, quod abhorrendo a congruioribus, & aptioribus mediis, præferre voluerit perſonas extraneas maſculis per lineam cognatitiam deſcendentibus, contra regulas omnes fideicommiſſarias, & ſucceſſorias, quæ jubent, quod data dubietate materiæ, altaque illius indagine,
28 ſemper prævaleat ſanguis, linea, & proximitas gravati, & reliqua omnia, quę ad terminos Iuſtitiæ, & æquitatis clamant pro admiſſione ſubſidiaria deſcendentium ex fœminis, ut in his terminis alias reſpondit *Rot. penes Palm. dec. 281. n. 23., & ſeqq. lib. 3.*, & apud *de Luc. tom. 2. lib. 10. deciſ. 11. n. 7., & dec. 14. n. 14., & in Mantiſſ. tom. 3. tit. de fideicommiſſ. dec. 3. n. 5.*

Et ita utraque &c.

SALAMANTINA PENSIONIS.

Veneris 3. Decembris 1717.

ARGUMENTO

Habes in Summario.

SUMMARIUM.

1 *Literæ Apoſtolicæ ſi ſint plene juſtificatæ celerem promerentur executionem.*

2 *Literæ reſervationis iuſtificatæ ex propria Titularis confeſſione plene probant, & dicuntur abundantiſsime comprobatæ.*

Limita n. 3.

3 *Penſionarius quando relevetur ab onere iuſtificandi clauſulam* - Dummodo -, *& huiuſmodi probatio ſpectet ad Titularem.*

4 *Procurator* cum libera *ea omnia facere poteſt, quę ipſe mandans, & Dominus facere potuiſſet*, & n. ſeqq.

5 *Dataria Apoſtolica quas recipiat promiſsiones in penſionibus ab* Epiſcopatibus *ultra montes*, & n. 6.

7 *Mandans ſi per multum temporis ſpacium nunquam reclamavit adverſus factum ſui* Pro*curatoris, illud approbaſſe cenſetur.*

8 *In referente habentur pro inſertis illæ omnes conditiones præſtitæ in conſenſu relato.*

9 *Conſenſus preſtitus in actis Notarii Cammeræ, ſeu Cancellarię habetur ac ſi præſtitus fuiſſet coram ipſo Summo Pontifice.*

10 *Penſiones Eccleſiaſticę ob conſenſum Titularis in omnibus ęquiparatæ ſunt contractibus omnino ſervandis.*

11 *Teſtes examinati abſque citatione Partis, intimatione, & interrogatoriis nullum probationis gradum conſtituunt.*

12 *Fides Parochi ſe referens ad libros privatos non attenditur niſi prius dd. libri compulſati, & recogniti fuerint.*

13 *Titularis ſi agat ad annullandam reſervationem penſionis ex capite exceſſus probare tenetur rigidam probationem valoris coarctata ad decennium ante reſervationem.*

14 *Confeſsio Epiſcopi circa fructus ſui* Epiſcopatus *pleni probat.*

DECISIO DCCCXL.

SUo viduata Paſtore Eccleſia Cathedrali Salamantina, ad eam, ut Iuris eſt, auctoritate Apoſtolica translatus fuit Reverendiſſimus Epiſcopus Derthuſen., qui habita prius ſufficienti notitia redditicuum eiuſdem Eccleſiæ, ſolemne, generale, *& cum libera* exaravit Inſtrumentum mandati Procuræ ad conſentiendum reſervationi penſionis in ſumma, & quantitate 2519. ducatorum auri, de Camera, quæ ſuper fructibus eiuſdem Ec-

Eccleſiæ erat reſervanda, compræhenſis tamen antiquis, & jam diſtributis, perſpicue ulterius fatendo - *Che non eccede della terza parte del volore di detto Veſcovado*.

Conſentanee propterea ad dictum mandatum, & claram eiuſdem Antiſtitis confeſſionem, Sanctiſſimus Dominus Noſter fæliciter regnans in actu proviſionis dictæ Eccleſiæ penſiones, uſque ad dictam ſummam reſervavit, & in Inſtrumento conſenſus vigore prælaudati mandati pręſtiti dictæ reſervationi hanc quoque hodie de ſtylo Datariæ conſuetam obligationem emiſit, videlicet - *Non contraveniendi ullo unquam tempore huiuſmodi reſervationi Penſionum, tam antiquarum, quam de novo imponendarum, neque in totum, neque in partem, & quatenus unquam prætendere velit exceſſum, ſeu nullitatem dictarum penſionum, quod ex nunc, prout ex tunc in ſe ipſum apprahendit, & aſſumit onus probandi exceſſum, ſeu nullitatem dictarum penſionum annuarum ſic, ut ſupra reſervatarum, ſeu reſervandarum, tam in poſſeſſorio, quam in petitorio Judicio, & interim promiſit non retardare ſolutionem aliquo modo, ſed eas ſine exceptione ſolvere*, donec aliter fuerit iudicatum.

Verum quia ex antiquis penſionibus non remanebant niſi illæ conſtantes ſummam ducatorum 693., ideo prælaudatus Sanctiſſimus noſter novam mille tercentum viginti ſex ducatorum auri de Camera, ſuis mediantibus litteris Apoſtolicis, motu proprio reſervavit ſub die 15. Martii 1715. favore Domini Equitis Don Joannis Autonii Diaz de Arze.

Rebus ita ſe habentibus, quando prænarratus D. Eques Penſionarius ſibi pollicebatur penſionem prædictam, tali modo reſervatam conſequi poſſe a præfato Epiſcopo, ipſe eam vice perſolvendi, in controverſiam cæpit revocare coram Ordinario Abulenſi in prædictis litteris Apoſtolicis exequutore deputato, qui licet a principio mandatum contra prædictum Epiſcopum relaxaverit, cujus vigore facta etiam fuit exequutio, inde tamen a favorabili prædicto decreto reponens, declaravit non fuiſſe pro tunc locum ſubhaſtationi, & deliberationi Bonorum in exequutionem captorum, quamobrem conſcendente per appellationē Cauſa ad Sacrum Auditorium, eaque mihi commiſſa, diſceptandum propoſui dubium *An litteræ Apoſtolicæ eſſent exequendæ* - & Domini - *litteras Apoſtolicas eſſe exequendas* - reſponderunt.

Siquidem cum prænarratæ litteræ in omni earum parte plenis numeris juſtificatæ viderentur, illarum exequutio retardari non
1 poterat iuxta notiſſimam *Gloſſam in cap. ſi Capitulo verb. exequatur de conceſſ. Præbend. in ſexto, Rot. deciſ. 500. n. 1. dec. 552. num. 2. deciſ. 606. n. 1. par. 19. tom. 2. recen., & in Lauden. Penſionum prima Februarii labentis anni §. Fundamentum coram Me*.

Quin præmiſſo fundamento adverſari potuerit, quod cum penſiones prædictæ extiterint reſervatę ſub conditione - *Dummodo omnes tertiam partem fructuum non excedant* - inde oriatur, quod dictus Eques Penſionarius pro iuſtificatione litterarum ſuę reſervationis docere teneatur de non exceſſu, mediante probatione valoris fructuum Menſæ Epiſcopalis, etiamſi acceſſerit conſenſus Titularis, ex quo veluti acceſſorius, ſub eadem conditione præſtitus cenſeatur. Quoniam obiectum prædictum, etſi in aliis facti circumſtantiis de per ſe legaliſſimum, prorſus extraneum viſum fuit, in præſenti, in quo duplici, & eliminativa tollebatur reſponſione, quarum altera eſt, quod cum præfatus Epiſcopus in publico Inſtrumento mandati Procuræ faſſus fuerit, penſionem ducatorum 2519. non excedere tertiam partem fructuum Menſæ Epiſcopalis Salamanticenſis ibi - *Che confeſſa non eccede dalla terza parte del valore di detto Veſcovado, conforme tutto più amplamente coſtarà dalla ſua Regia lettera di preſentatione, & altri diſpacci &c.* Quæ id ipſum confirmarunt, teſtando, penſionem præfatam dictorum ducatorum 2519. contineri intra tertiam partem fructuum dictæ Menſæ, ideoque in his terminis litteræ reſervationis nulla ulteriori indigebant juſtificatione, tamquam iuſtificatæ ex propria confeſſione Titularis, quod probationis ge-
2 nus ſuperlativum, & præſtantiſſimum in Iure noſtro appellatur, ut late dictum, & reſolutum fuit *in Laud. n. Penſionum Lunæ 9. Decembris 1715. §. Et ſane coram R. P. D. meo Lancetta, & prima Februarii labentis anni §. Quod autem coram Me*.

Altera vero non minus efficacior emicuit illa, quod oppoſita regula ſibi locum vindicare non valeat, quoties Titulares per actum diverſum, & ſeparatum dictum conſenſum exponunt, prout hic, ea ſuper adjecta obligatione non contraveniendi reſervationi penſionis, nec in partem, neque in totum, etiam ex capite exceſſus, donec, & quouſque per tres ſententias conformes prædictum non probaverint exceſſum, quia in hac hypotheſi Titulares, huiuſmodi adſtricti obligatione, ſtatim eximunt Penſionarios ab onere iuſtificandi dictam clauſulam - *Dummodo* -, & ſine ulla dilatione tenentur ſolvere penſionem donec, & quouſque per rem
3 iudicatam ipſimet Titulares non demonſtraverint, & probaverint exceſſum, ut nuper in caſu identifico reſolutum fuit *in Melevitana Penſionis 29. Aprilis 1716. a §. primo, & plurib. ſeqq. coram R. P. D. meo Falconerio, & 7. Decembris eiuſdem anni cor. R. P. D. meo Rovavult. de Gamaches per tot*.

Neutiquam attenta adverſus poſtremam ex dictis reſponſionibus incongrua illa exceptio-

tione, quod Procurator ipſius Titularis tali
modo præſtando conſenſum, & prædictam
exponendo obligationem, & promiſſionem
exceſſerit limites mandati; Quoniam in pri-
mis, cum mandatum prædictum non ſolum
datum fuerit pleniſſime cum illis verbis - *Da
tutta la ſua Procura compita, irrevocabile,
quanto ſufficientemente di raggione ſi richiede,
& è neceſſario*, ſed etiam effrenate, & in omni-
bus *cum libera*, ut ex illis verbis ibi - *Che
per tutto ciò, & a quello anneſſo, e dipendente
gli dà ſua Procura compita come ſi è detto,
con libera, e generale amminiſtrazione in forma*:
Inde ſequebatur, quod de nullo exceſſu per
mandantem dari poſſet, ex quo Procurator
cum libera ea omnia facere poteſt, quæ ipſe-
4 met Mandans, & Dominus facere potuiſſet,
ad *Text. in l. Procurator, cui generaliter libe-
ra* 58. *ff. de Procurator.*, *Calderin. conſ.* 4. *cir-
ca fin. de appellat.* & aliis adductis *Rot. coram
Merlin. dec.* 577. *n.* 6. & 7.

Sed eo magis, & indubitanter, quia Pro-
curator præfatus talem exponendo promiſ-
ſionem, & obligationem, nihil aliud fecit,
niſi ſe ipſum conformare cum ſtylo, & pra-
xi Datariæ, quæ in his Epiſcopatibus ultra
Montes, ſemper huiuſmodi exigit promiſſio-
nem, ne poſtmodum ob Epiſcoporum diffi-
cultatem, difficilis, imo impoſſibilis red-
5 datur penſionum exactio, ut de hoc ſtylo, &
cauthela teſtatur *Card. de Luc. de penſion.
diſc.* 6. *n.* 3. & *de Beneſic. diſc.* 90. *n* 48., &
animadvertit *Rot. in d. Melevitana* Penſionis
29. *Aprilis* 1716. §. *At juſta coram R. P. D.
meo Falconerio*; Unde ſi Procurator *cum libe-
ra* omnes ſibi conditiones, & vincula bene-
viſa apponere de Iure valet in actibus, & con-
tractibus per ipſum celebrandis; multo magis
dicendum eſt, quod illas valuerit apponere
6 conditiones, & pacta hodiernis temporibus
de ſtylo, & praxi Datariæ conſueta, ut in
fortioribus *Garz. de Beneſ. par.* 5. *cap.* 8. *n.* 72.
Grat. diſcep. 196. *n.* 12. *Rot. coram Emerix ſe-
nior. diſc.* 53. *n.* 10. & *cor.* Emerix *Iunior dec.*
834. *n.* 4. & *dec.* 1332. *n.* 11.. Maxime quando
ab Anno 1714. uſque in præſens numquam
7 reclamavit adverſus factum prædictum, &
quod proinde ratificaſſe cenſetur, ut alias
reſpondit *Rot. in Comen. Cappellaniæ* 4. *Maii*
1703. §. *Minus obſtat cor. Eminentiſſimo Priolo
& in Firmana Iurispatronatus* 21. *Aprilis* 1704.
§. *Nec quidquam relevat coram bo. me. Muto*.

Et quibus præmiſſis non minus inſubſiſtens
coruſcavit altera reſponſio, quod conſenſus
Titularis, ad hoc ut ſit validus non obliga-
tione prædicta, requirat approbationem, &
auctoritatem Summi Pontificis, quia talis
authoritas, & approbatio interceſſit eo ipſo,
quod in cædula conſiſtoriali Summus Ponti-
fex ſe habuit relative ad huiuſmodi conſen-
ſum ibi - *Illis quoad vixerit, per prædictum
Silveſtrum Epiſcopum, cujus ad hoc expreſſus
accedit aſſenſus perſolvendas &c.*, & per quam
relationem Cædulæ conſiſtorialis ad præfa-
tum conſenſum oritur, ut in referente ha-
8 beantur pro inſertis illæ omnes conditiones
præſtitæ in conſenſu relato, quemadmodum
firmavit *Rot. in Perufina* Penſionis 11. *Maii*
1716. § *Reſpectu vero cor. R. P. D. meo Her-
rera*, & in omnem caſum cum memoratus
conſenſus præſtitus fuiſſet cum obligatione
prædicta per acta Notarii Cameræ, ſeu Can-
9 cellariæ, perinde haberi debet, ac ſi præſtitus
fuiſſet coram ipſo Summo Pontifice, ut in
ſpecie *Corad. in Prax. Beneſ. lib.* 4. *cap.* 7. *n.*
34.. *Vivian. de Iurepatr. lib* 6. *cap.* 8. *n.* 23.
verſ. & ſi fiat.

Agnoſcentes Defenſores Epiſcopi omni
Iure eſſe deſtitutos, quoad prædicta objecta,
novum præſidium deſumere ſatagebant ex
altero aſſumpto probationis exceſſus; Aſt
Domini illud prorſus inutile, & impertinens
in hoc Iudicio reputarunt, quia hoc ipſo, quod
præcitatus Epiſcopus verbis ſatis amplis, &
effrenatis promiſit non retardare ſolutionem
penſionis, donec, & quouſque per rem Iu-
dicatam non docuiſſet de exceſſu ejuſdem
penſionis, amplius proinde ei datum non eſt
contra propriam, & juratam obligationem
inſurgere, ſed ea adimpleta hanc Provin-
ciam aſſumere in ſuo congruo, particulari
judicio petitorio, quod interim retardare
nequit exequutionem litterarum, & ſolu-
tionem penſionis, juxta præſcriptum pacti,
& obligationis per eum aſſumptæ, cum nil
ſanctius in Iure noſtro habeamus, quam quod
pacta ſerventur, & penſiones Eccleſiaſticę
propter conſenſum Titularis in omnibus
ęquiparatę ſunt contractibus omnino ſervan-
dis, ut in his terminis præfato aſſumpto
10 reſpondent laudatæ deciſiones videlicet il-
la *R. P. D. mei Falconerii* §. *primo*, & §. *Ni-
hil prodeſt*, & *R. P. D. mei de Gamachez*
§. *Quamobrem inopportune*.

Sed ſi prædicta procederent ſimpliciter a
fortiori perurgebant in præſenti facti the-
mate, in quo præfatum aſſumptum nullo
pacto comprobabant allatę juſtificationes, &
documenta pro parte Epiſcopi, quia Teſtes
ad id adducti, examinati comperti ſunt ſine
citatione, intimatione, & interrogatoriis
prælaudati Equitis, ſed dumtaxat cum *arti-
culis Epiſcopi* improprie in Proceſſu vocatis
11 *Interrogatoria*, & qui propterea nullum
probationis gradum conſtituere valent, ut
millies reſpondit *Rot.*, & *ſignanter coram
Duran. dec.* 32. *num.* 11., & 12., & *coram
Cerr. dec.* 213. *num.* 5., & *dec.* 726. *num.* 4.,
& *in Burgen. Iuris Viſitandi de Bribieſca* 22.
Iunii 1714. §. *Agnoſcentes coram Eminen-
tiſſimo Scotto*. Fides vero a nonnullis Paro-
chis exaratæ ejuſdem importantiæ viſæ ſunt,
dum omnes ſe referunt ad eorum libros pri-
vatos, & proinde donec, & quouſque illi
com-

compulſari, & recogniti non fuerint, eis
12 nulla fides præſtari poteſt, ſicuti ait *Rot. in Salamantina Juris conferendi* 5. *Martii* 1708. §. *Et demum coram Eminentiſſimo Scotto*, & *in Pacen.* Canonicatus 26. *Iunii* 1715. §. *Sextus coram R. P. D. meo* Falconerio.

Prout quoque ad hunc effectum nullius relevantiæ reputatus fuit Calculus ille fructuum, & redditiuum ejuſdem Eccleſiæ Salamantinę a Defenſoribus pariter Epiſcopi exhibitus, quoniam hic ſtatim recognitus fuit inſubſiſtens, & inſufficiens, tum quia eſt reſtrictus ad quinquennium poſt reſervationem penſionis, quod de per ſe nil probat, cum ad hunc effectum quando Titularis agit ad eam annullandam ex capite exceſſus, requiratur rigida probatio valoris coarctata
13 ad decennium ante reſervationem penſionis, ut tradit *Rot. coram Emerix Iun. dec.* 1246. *num.* 9. 10., & *in Aurien. Parochialis* 5. *Iulii* 1688. §. *Præmiſſo coram Magno Hiſpaniarum* Inquiſitore, & *in Boſſanen. Archipresbyteratus ſuper remiſſoria* 19. *Iannarii* 1711. §. *Abſque eo quod coram R. P. D. meo* Criſpo; Tum, & fortius quia cum in dicto quinquennio comprehenſus ſit annus 1712., in quo Sedes Epiſcopalis vacabat, ex calculo illius anni quamvis defectuoſo ex omiſſione nonnullarum partitarum conſtitit, quod fructatus annuus ejuſdem Eccleſiæ aſcendit ad ſummam duc. 7715. auri de Camera, itaut illorum tertia pars conficiendo ducatos 2571. ſuperet in ducatis 52. ſummam reſervatam pro penſionibus, & quæ probatio veluti verificans valorem de tempore proximo reſervationi penſionis, & concordans cum atteſtatione Secretarii Regii, & confeſſione ipſius Antiſtitis, non ſolum tenui-
14 tatem dictorum fructuum excludebat, ſed eam in tali ſumma comprobabat. ut ad rem conſiderant *Lotter. de re benef. lib. primo q.* 43. *num.* 23. *Rot. coram* Emerix *Jun.*, *dicta dec.* 1246. *num.* 11.

Et demum nullum fundamentum conſtitui potuit in nonnullis litteris miſſivis Confeſſarii Sereniſſimi Regis Hiſpaniarum eidem Epiſcopo conſcriptis, ex quibus etiam prætendebatur, quod controverſus hic exceſſus juſtificatus remaneret, quia prælaudatas Epiſtolas bene per Dominos rimatas, tale quid minime importare animadverſum fuit, ſolumque viſę ſunt illum ſupponere ex aſſertione ejuſdem Epiſcopi, quæ ad ſui favorem nil probat ex vulgatis Juribus, & quod plus eſt, cum ipſe Reverendiſſimus Epiſcopus ex hujuſmodi aſſertione minus ſubſiſtenti ex hactenus ponderatis a Clementiſſimo; & munificentiſſimo Rege annuam penſionem biſmille ducatorum de Viglion. reportaſſet, non quia - *per eſſerſi verificato, che le penſioni eccedeſſero la terza parte* - ſed quia - *il Veſcovo pagaſſe puntualmente le penſioni, e ſi evitaſſe per queſta ſtrada una lite ſtrepitoſa* - ut ipſemet Confeſſarius ſolita ejus ingenuitate in ejus poſteriori Epiſtola faſſus fuit, inde conſequitur, quod pro nunc gaudere debeat impetratis, & ſolvendo penſionem ejus propria confeſſione nullibi exceſſivam, hujuſmodi altiorem indaginem ſibi reſervare in petitorio Iudicio ex ſupradictis.

Quæ omnia tamen ponderarunt Domini ad exuberantiam, & extra caſum hodierni Iudicii, ſolumque, ut percipiatur, prælaudatum Epiſcopum nihil habere in probatis circa prætenſum exceſſum penſionum ſupra tertiam partem veri valoris, & quod omnia per ipſum adducta ſunt prorſus illegalia, & inconcludentia, præſertim e conſpectu ejus contrarię confeſſionis, necnon atteſtationis Regii Secretarii, & quę quando etiam legalia, & concludentia fuiſſent, ſemper tamen pertinuiſſent ad aliud Iudicium per tres conformes decidendum, & numquam retardare valuiſſent exequutionem litterarum, & ſolutionem penſionis conſentanee ad litterale pactum, & obligationem per ipſum emiſſam, quam ſervandam eſſe omnia Iura clamant, ut ſupra probatum fuit.

Et ita utraque Parte audita, & Iura ſua ſtrenuè tuente reſolutum fuit.

MONTIS REGALIS PRIORATUS.

Luna 24. *Jannarii* 1718.

ARGUMENTUM.

Qualitas ſenioritatis an, & quo caſu a Teſtatore exoptata dicatur diſtributive in qualibet linea. Simonia ex quibus commiſſa dicatur, & ex quibus etiam excludatur, & illius vitium purgare ad ſolum Papam ſpectat. Epiſcopus an inter collitigantes poſſit motu proprio, ſive ex officio per viam concordiæ ab ipſo ordinatæ, ſeu per ſententiam dare uni inſtitutionem, & alteri penſionem reſervare.

SUMMARIUM.

1 *Literę Apoſtolicæ juſtificatæ omnimodam promerentur executionem.*

2 *Literæ ſubreptitiæ, & obreptitiæ nullam promerentur executionem.*

3 *Ille qui de neceſſitate debet præſentari non indiget Patronorum ſuffragii, ſed ex juris ſupplemento habetur pro præſentato.*

4 *Fundator ſi verba tantummodo direxit ad* Collatorem, *tunc ſi duo concurrant alter proximior, & major ætate, alter remotior, & minor, præſentari ſemper debet proximior, & major.*

5 *Incluſio unius qualitatis exoptatæ in prælatione ad Juſpatronatus paſſivum, excludit*

dit aliam diverſam qualitatem ſenioritatis in qua plures æque ſeniores concurrere nequeunt.

6 *Obſervantia proveniens ex facto ipſius fundatoris dicitur interpretationum Regina, & accipienda venit pro declaratione legis Fundationis ab ipſo datæ.*

7 *Confeſſionem propriam in actu ſerio, & proportionato emiſſam impugnare quis nequit.*

8 *Clauſula* - ſervato ordine - *importat repetitionem omnium præcedentium qualitatum.*

9 *Relatio facienda ſemper eſt ad ea, quę ſubjectę materiæ applicantur, non autem ad ea quę diſconveniunt.*

10 *Qualitas ſenioritatis an, & quo caſu a Teſtatore exceptata dicatur diſtributive in qualibet linea.*

11 *Concurſus quando eſt inter lineas prærogativa gradus non ſervatur niſi diſcretive in qualibet linea.*

12 *Beneficium ſi quis vendiderit, & inciderit in Simoniam, amittit ſtatim vocem paſſivam itaut reddatur prorſus ſit incapax ad illud denuo aſſequendum, etiam ex vi novę electionis, ſive præſentationis.*

Idemque dicendum eſt tam in Simoniaco notorio, quam occulto n. 13.

14 *Non licet in Beneficio litigioſo cedere jura, & concordare pretio mediante abſque Beneplacito Apoſtolico.*

15 *Simonia adeſſe ſemper dicitur ubi poſt concordiam, ſive ceſſionem effectiva pecuniarum ſolutio intercedit.*

Et quando ex hoc Simonię crimen excludatur n. 16.

16 *Simoniæ crimen ex quibus excludatur.*

Limita n. 17. & ſeqq.

17 *Simonia quando committatur ex parte tantum recipientis.*

18 *Simonia committitur etiamſi datio pecuniæ ficta fuerit nomine expenſarum litis.*

19 *Epiſcopus an inter collitigantes poſſit motu proprio, ſive ex officio dare uni inſtitutionem, & alteri penſionem reſervare*, & n. 20.

21 *Epiſcopus nullam habet facultatem approbandi concordias Simoniacas, ſed requiritur Summi Pontificis authoritas.*

22 *Solus Papa Simonię vitium purgare valet.*

DECISIO DCCCXLI.

PRioratum, ſeu ſimplex Beneficium a Iuvenale de Boettis erectum ſub Invocatione S. Franciſci in Eccleſia Parochiali S. Catarinæ loci Villæ Novæ cum reſervatione Iuriſpatronatus activi primo loco ad favorem ſuorum filiorum maſculorum proprio, & naturali nomine nuncupatorum, & ſucceſſive ad favorem omnium Deſcendentium ab eis, cum hoc tamen, quod præſentare ſemper deberet Senior in qualibet linea exiſtens, cum Jure accreſcendi inter ipſas lineas; & paſſivi ad commodum illorum de familia, & deſcendentia ipſius Fundatoris his verbis concepti - *Item quod exiſtentibus illis, vel aliquo ex illis de ipſius familia, & deſcendentia maſculina ipſius D. Donantis, nec non dictarum ſuarum filiarum, aut ipſius, & ipſorum Ioſephi, Annibalis, & Oddini de Boettis (ſervato tamen ordine, & qualitatibus ſuperius in vocatione ad Iuſpatronatum expreſſis, nec alias aliter, nec alio modo)* Qui ſint Clerici Primæ Tonſuræ, vel in ætate ad primam Tonſuram *ſi hoc maluerint, debeant in nominatione, & præſentatione ad dictum Beneficium preferri aliis omnibus; & ſic præſentatus, & nominatus debeat omnino inveſtiri de dicto Beneficio, & Prioratu, dummodo in cęteris adſit habilitas ſufficiens; & inter plures in eadem linea, & pari gradu, quod præferatur dignior, & habilior, & ubi non adſit aliquis in dictis lineis, & deſcendentiis, qui velit, & poſſit admitti, quod tunc poſſit admitti quilibet alius extraneus* - Quod de anno 1700. Chriſtophorus Albertus Boettus obtinere poterat tamquam præſentatus a majori parte Patronorum, a Iuvenale nempe Boetto Nepote ex Filio dicti Fundatoris, & ejus Fratre, & a Carolo Antonio ejus unico filio ſuperſtite ipſius Fundatoris, & Patruo dicti Chriſtophori, ad excluſionem alterius Iuvenalis pariter de Boettis, unice præſentati a Ioanne Aloyſio de Boettis tamquam Seniore lineæ Marci alterius Fundatoris; Nihilominus maluit potius illud recuſare, & ad pecuniam adſpirando, cedendo, mediante concordia inter ipſos inita, ad favorem Iuvenalis præſentati ab unica tantum voce præfati Ioannis Aloyſii, omne ſuum Ius, quod vigore dictæ præſentationis ad dictum Beneficium habere valebat, in correſpectivum excambium dictæ ceſſionis ingentem accepit quantitatem pecuniarum librarum ter mille, & monetæ Romanæ ſcut. ſexcentum, ac ętiam alias libras quinque mille, & monetæ Romanæ ſcutorum mille, pro aliquibus prętenſis creditis, quæ tunc temporis non erant debita, ſed ſolum poſt obitum Tomaſſinę uxoris ſupradicti Marci, ratione alicujus legati ob dictam cauſam anticipatæ ſoluti.

Poſtquam igitur præfatas pecuniarum ſummas prædictus Chriſtophorus fuerat conſecutus intuitu ſupradictæ ceſſionis Iurium ſuper Beneficio, ſeu potius revera ceſſionis Beneficii, quod erat indubitanter debitum ipſi cedenti, ex quo habebat duas ex tribus vocibus: Vacato nuper pręnarrato Prioratu de anno 1714., non omiſit pariter omnem movere lapidem, ad hoc ut idem Iuvenalis ejus frater in hac quoque vacatione ipſum præſentaret, non obſtante quod jam Beneficium prædictum in pecunia de dicto anno 1700. accepiſſet, & de facto ejus votis arriſit eventus; ſed quia inter Patronorum cętum

tum aderat Ioannes Antonius nunc Senior
ex linea Marci, hic præſentavit Ioannem
Antonium ejus ex Fratre Nepotem primæ
tonſuræ charactere inſignitum, ac conſen-
taneè ad præceptum Teſtatoris bonis mori-
bus præditum, qui non ignorando præſen-
tationem prælaudati Chriſtophori, ſed agno-
ſcendo ſe eſſe in paritate vocum cum ipſo,
obtinere ſatagit, & obtinuit a S. Sede ſoli-
tam Gratiam Apoſtolicam pro Præſentato
cum derogatione medietatis vocum, & quæ
fuit debitæ executioni demandata.

Verum præfatus Chriſtophorus, qui non
valuit ab Ordinario variis, & juſtis de cau-
ſis Clericatum obtinere niſi poſt biennium,
eo obtento inſurgendo contra prædictum
Joannem Antonium dicti Beneficii poſſeſ-
ſorem, eo excluſo in poſſeſſionem ejuſ-
dem Beneficii immitti obtinuit in partibus,
ideoque reclamante Joanne Antonio, iſte
ex integro cauſæ commiſſionem noſtro Sa-
cro Auditorio directam reportavit; Unde
in hodierna Audientia ad formam dictæ
commiſſionis propoſito per Me Dubio - *An
literæ Apoſt. eſſent exequendæ, ſeu potius an,
& cui eſſet danda Inſtitutio* - Domini reſpon-
derunt - *Literas Apoſtolicas eſſe exequendas*.

Fundamentum enim hujuſce reſolutionis
ſtetit in eo, quod cum præfatæ literæ Apo-
ſtolicæ in ſua narrativa compertæ fuerint in
omnibus juſtificatæ, ex quo ſine dubio me-
moratus Ioannes Antonius præſentatus fuit
per medietatem vocum, & ſit unus ex de-
ſcendentibus ex familia Fundatoris paſſi-
ve vocatis, inde conſequebatur, quod ſtan-
te illarum juſtificatione, omnimodam me-
1 reantur exequtionem ſecundum ea, quæ
paſſim reſpondit Sac. Tribunal, *& ſignanter
coram* Me *in Romana Cappellaniæ S. Nicolai*
28. *Junii* 1709. §. *Amaritudo, & in Bono-
nien. Beneficiorum de Caſtello ſuper executione
literarum* 12. *Decembris* 1712. §. *De juſtifica-
tione coram R. P. D. meo Criſpo, & in Cre-
monen. Beneficii* 9. *Martii* 1714. §. *Conſtitit
coram R. P. D. meo Lancetta*.

Neutiquam attento magnificato pro par-
te Chriſtophori objecto, quod Juſpatrona-
tus paſſivum competat eidem Chriſtophoro
prælative quoad D. Joannem Antonium,
cum ſuppoſito quod Fundator dederit præla-
tionem inter plures *Seniori, & Proximiori*;
Et ſic tantum abſit, quod dictæ literæ vi-
deantur juſtificatæ, quinnimo cum dictæ
qualitates Papæ reticitæ fuerint, ſubreptio-
2 nis vitio laborent, & per conſequens nul-
lius ſint efficaciæ, ac inexequibiles per *Text.
expreſſum in cap. Super literis, ubi Gloſſa
& communiter ſcribentes de reſcript.*; Quo-
niam objectum prædictum nullam habet
in facto ſubſiſtentiam ex quo tale quid ex
verbis fundationis non habetur in Iurepatro-
natus paſſivo, licet legatur in Jurepatrona-
tus activo: In Jurepatronatus enim paſſivo
aliud Fundator non dixit - *Quod exiſtentibus
illis, vel aliquo ex illis de ipſius familia, &
deſcendentia maſculina ipſius D. Donantis nec
non dictarum ſuarum filiarum, aut ipſius &c.
ſervato tamen ordine, & qualitatibus ſuperius
in vocatione ad Iuſpatronatus expreſſis, qui ſint
Clerici ſaltem primæ Tonſuræ, vel in ætate
ad primam Tonſuram, ſi hoc maluerint, de-
beant in nominatione, & præſentatione ad di-
ctum Beneficium præferri aliis omnibus*; Et ſic
pręſentatus, & nominatus debeat omnino
inveſtiri de dicto Beneficio, & Prioratu
- Unde cum Fundator vocaverit illos de
ipſius Familia, & deſcendentia maſculina,
non immediate, & directe, ſed mediate &
indirecte, hoc eſt mediante facto Patrono-
rum, qui illos præſentare debebat ex illis
verbis - *Et ſic Præſentatus, & Nominatus
debeat omnino inveſtiri de dicto Beneficio, &
Prioratu* - In his terminis ſi de tempore præ-
ſentationis plures exiſtant Conſanguinei, li-
cet inter ipſos diverſa ætatis qualitas inter-
cedat, ſi Patroni præſentent, & pręeligant
ætate minorem, præſentatio infringi non
valet ex oppoſitione alterius Senioris, ex ea
viva ratione; quod cum Patronus in hoc
caſu habeat ſolam obligationem pręſentan-
di unum ex Conſanguineis, abſque ullo alio
vinculo, prælectio iſtorum prorſus depen-
det ab arbitrio eorumdem Patronorum, ne
alias libertas conceſſa Patronis eligendi in-
tra certum genus, remaneret omnino fru-
ſtatoria, & de vento, prout remaneret ad-
miſſa tali neceſſitate præſentandi ſemper
digniorem, quia ille qui de neceſſe debet
præſentari non indiget Patronorum ſuffra-
3 giis, ſed ex Juris ſuplemento habetur pro
Præſentato, ut alias reſpondit *Rot. in Nul-
lius, ſeu Orbitellen. Juriſpatronatus* 13. *Ja-
nuarii* 1696. §. *primo coram Eminentiſſimo
Scotto, & in Tridentina Cappellaniæ* 5. *Apri-
lis* 1715. §. *Veruntamen coram R. P. D. meo
Cerro*.

Ad differentiam alterius caſus, quando
illi de familia, & deſcendentia ſint a Teſta-
tori vocati *immediate, & directe* abſque fa-
cultate data Patronis de illis præſentando
aut nominando, dirigendo verba ad col-
latorem, quia in hoc themate ſi duo
concurrant, alter Proximior, & gran-
dior ætate, & alter remotior, & minor
ætate, pręſentatio ſemper ſpectat ad Pro-
4 ximiorem, ſive digniorem juxta juris di-
ſpoſitionem, de qua eſt *Text. in Canon. ſi
forte diſtinct.* 63. *cap.* 3. *de Iurepatr. Deinc. de
linea legali artic.* 24. *num.* 24. *verſic. Ego per-
tranſeo*, cum aliis laudatis per Rot. *in Civi-
tatis* Caſtell. *Canonicatus* 12. Martii 1714.
§. *Conciliarii nihilominus cor. Eminentiſſimo
Scotto*.

Ex prædicta igitur diſtinctione undique re-

cepta ceſſare videbatur omnis difficultas,
quod Teſtator etiam in Iurepatronatus paſſi-
vo requiſiverit ſenioritatem, ſed etiam eo
magis omnis fugabatur ombago, introſpe-
cta littera ipſius Inſtrumenti fundationis, &
obſervantia ſubſequta. Ex littera enim ha-
bebatur, quod fundator in hoc Jurepa-
tronatus paſſivo pro prælatione nunquam
conſideraverit hanc ſenioritatem, ſed po-
tius contrarium dixerit demandato, ibi =
*Quod inter plures in eadem linea, & pari gra-
du, quod præferatur dignior, & habilior* =; Er-
go ſi fundator in paſſivo prælationem dedit
Digniori, & habiliori, non conſideravit qua-
litatem Senioris, quia Senior eſt qualitas,
quæ in uno tantum concurrit, & qui eſt ſe-
nior poteſt eſſe non dignior nec habilior, &
conſequenter incluſio unius qualitatis voli-
tæ in prælatione ad paſſivum, excludit aliam
5 qualitatem diverſam ſenioritatis, in qua
plures æque ſeniores concurrere non poſſunt
ex regula *Text. in leg. cum Prætor. ff. de judic.*,
Rota cor. Ottobon. dec. 26. num. 10., & ſeqq.,
& in Tridentina Cappellaniæ 5. Aprilis 1715.
§. *Iuxta enim cor. R. P. D. meo Cerre.*

Obſervantia enim magis ſolemnis eſſe
non poterat, quia proficiſcitur ex facto ip-
ſius fundatoris, dum in prima vacatione
ipſe præſentavit unum ex filiis ætate Iunio-
rem reſpectu aliorum, nempe Quintogeni-
tum, & deinde per ejus obitum Quartoge-
nitum, quæ obſervantia veluti proveniens
ex facto ipſius fundatoris, dicitur interpræ-
6 tationum Regina, & accipienda venit pro
declaratione legis fundationis ab ipſo datæ,
ut tradunt *Card. de Luc. de Benef. diſc. 61.
num. 13. verſic. ſecundo ponderabam*, *Rot. in
Sutrina Canonicatus* 21. *Junii* 1706. §. *Final.
coram Eminentiſſimo Priol.*, *& in Arinen.* Be-
neficii 27. *Iulii* 1706. §. Et *quatenus cor. bon.
mem. Kaunitz.*

Maxime quia præter obſervantiam funda-
toris concurrit etiam judicialis confeſſio ip-
ſius Chriſtophori facta in ultimo ſtatu dicti
anni 1700., in quo, ut ſupra præmiſimus, fue-
rat præſentatus: In eo enim faſſus fuit, quod
fundator, ibi = *Ha dichiarato più volte in ſuo
vivente, e dopo l' erezione ſeguita della Cap-
pellania controverſa, eſſer ſua mente, che in
caſo di vacanza della medeſima, ſi doveſſe a
quella preſentare, & iſtituire una perſona ido-
nea de ſuoi deſcendenti avuto riguardo* alla
ſola idoneità, e capacità, e buoni coſtumi,
non conſiderata la ſeniore età, e qualità
Sacerdotale -: Hæc autem clara confeſſio
facta ab eodem Chriſtophoro non oſcitan-
ter, ſed judicialiter in poſitionibus in ul-
timo ſtatu, expreſſe prohibet eumdem poſſe
7 propriæ confeſſioni, propriove Teſtimonio
reſiſtere, ut inquit *Text. in leg. generaliter
Cod. de non numer. pecun.*, ibi - *Iniquum enim
eſſe putamus, quod ſua quiſque voce dilucide
proteſtatus eſt, id in eumdem caſum infirmare,
Teſtimonioque proprio reſiſtere*, & firmavit
Rot. in Caſ*ertana Beneficii* 27. *Martii* 1715.
§. *Superaccedente coram* Em*inentiſſimo Scotto
&* 15. *Ianii* 1716. §. *Altera autem cor. R. P. D.
meo Altbann.*

Quibus præmiſſis inſubſtentabile quoque
emicuit argumentum illud, quod ſicuti in
jurepatronatus activo vocatus ſemper fuit
ſenior ad præſentandum, ita quoque in Pa-
tronatu paſſivo ex ipſa lege fundationis, ibi
*Servato tamen ordine, & qualitatibus ſupe-
8 rius in vocatione ad juspatronatus expreſſo* -;
Quę clauſula - *ſervato ordine* -, importet re-
petitionem omnium præcedentium qualita-
tum, ut in ſpecie hujus clauſulæ notant *Al-
tograd conſ.* 60. *num.* 105., *&* 108. *lib.* 2.,
Giovagnon. conſil. 34. *num.* 24. *verſic. non ob-
ſtat lib.* 2., Ciriac. *controv.* 69. *num.* 39., quia
relatio ad ordinem & qualitates expreſſas
in jurepatronatus activo, nullo pacto im-
portare valet ſenioritatem illam, quæ con-
gruebat activo, & non paſſivo. Nam in
activo, vocatis ſex lineis Patronorum, om-
nes gaudere poterant jure præſentandi, cum
in unaquaque linea ſenior adeſſe debeat, non
ſic reſpectu paſſivi, ubi ſenioritas diſcreti-
ve in qualibet linea, & in ſenſu diſtributivo
ſumpto, nequaquam applicatur, quia Be-
neficium non poteſt dari niſi uni, unde de
neceſſe intrat concluſio, quod relatio in-
9 telligenda ſit ad ea, quę ſubjectæ materiæ
applicantur, non autem ad ea quæ diſcon-
veniunt, ut dixit *Rot. dec.* 536. *num.* 81.
part. 4. *recent.*, *& in ſpecie in Rhegien. Iu-
riſpatronatus ſeu* Cappellaniæ 25. *Iunii* 1708.
§. *Multoque minus cor. Emo Priol.*, *& in Pla-
centina Beneficii* 2. *Iulii* 1717. §. *Nil pari-
ter obſtat cor. R. P. D. meo* Cerro.

Et in omnem caſum ſi procedendum foret
cum eadem methodo tenta per fundatorem
in Iurepatronatus activo, quod ex dictis im-
poſsibile redditur in Iurepatronatus paſsivo,
aliud dici non poſſet, niſi quod ſicuti in Iu-
repatronatus activo ſenior volitus fuit di-
ſcretive in qualibet linea, ita in Iurepatrona-
tus paſsivo eadem qualitas Senioritatis exo-
ptata fuiſſet diſtributive in qualibet linea, eo
ipſo, quod pluribus loquebatur non colle-
10 ctive, & a toto genere ſumptis, ſed a di-
verſis ſtipitibus, & lineis procedentibus, ju-
xta ea quæ notarunt *Card. de Luc. de fideic.
diſc.* 17. *n.* 8. 11., & 12. *Rot. in Faventina
Iuriſpatronatus* 12. M*aii* 1700. §. *Quo vero cor.
Me.*

Excluſa ex prædictis hac qualitate mino-
ritatis, minus obſtat, quod requiſita fuerit
proximioritas ex ſupra relatis verbis - *Et in-
ter plures in eadem linea & pari gradu, quod
præferatur dignior, & abilior* -; Quia hæc
verba quemadmodum non important, nec
importare valent qualitatem Senioritatis,
ſed

tum ex virtute literæ, tum ex veriſimili vo-
luntate ipſius fundatoris, eminenter ex ſu-
pra expoſita obſervautia patefacta, ita nec
importare valent prælatiouem proximiori,
ſed habent quidem diverſum ſignificatum
omnino extraneum; Cum enim fundator vo-
caſſet plures diſtinctas lineas efformandas a
dictis ejus filiis, & ſucceſſive a filiabus, ac
demum ab extraneis in jurepatronatus acti-
vo vocatis, & illos non reſpexerit collegia-
liter, & per modum unius omni remota
gradus prærogativa, inde conſiderando ca-
ſum, quod in una eademque linea poſſent
adeſſe plures babitualiter, & potentialiter
capaces, voluit, & ordinavit, quod inter
iſtos plures in eadem linea exiſtentes, & pa-
ri proximitatis gradu pollentes, eſſet præfe-
rendus diguior, & habilior, ut ſine ope
gloſſæ clare demonſtrant præcitata verba -
*Quod inter plures in eadem linea, & pari gra-
du, quod præferatur dignior, & habilior* -; Unde
cum præſens facti thema non verſetur inter
plures de eadem linea, ſed de diverſa, cum
Chriſtophorus prædictus deſcendat ab una,
& Ioannes Antonius ab altera, inde ſequitur
ut pro nunc extranea ſit hæc Lex fundatio-
nis, quæ loquitur de concurſu plurium in
eadem linea exiſtentium, & ſat eſt in hoc
caſu data diverſitate linearum, quod nullus
alius dignior, & habilior de eadem linea
concurrat cum D. Joanne Antonio, ex eo,
quia quando concurſus eſt inter lineas præro-
gativa gradus non ſervatur, niſi diſcretive,
11 in qualibet linea, & unuſquiſque proximior
in ſua linea (in materia tamen indifferenti)
ſuccedit pariter cum altero proximiore, &
de altera linea, licet inter eos gradus inæ-
qualitas comparative vigeat ut bene firmant
Card. de Luc. de fideicom. diſc. 11., & 17.
num. 8., & alias dixit *Rota in Bononien. fi-
deicommiſſi de Marſiliis* 25. *Ianuarii ſuperioris
anni* §. *Haud officiente cor. me*, & *in Peruſina
Canonicatus* 5. *Iun.* 1716. §. *Cæterum coram
R. P. D. meo Lancetta*.

Suppoſitum igitur prædictum tam ſeniori-
tatis, quam proximioritatis in lege funda-
tionis repoſitum, quemadmodum ex hacte-
nus diſſertis omnino inſubſiſtens detectum
fuit, ita prælaudatus Joannes Antonius ha-
bens pro ſe gratiam Apoſtolicam pro præ-
ſentato cum derogatione medietatis vocum,
fundatiſſimus jus habebat, ad hoc ut litteræ
Apoſtolicæ debitæ executioni forent deman-
dandæ; ſed quando etiam ille per malam
hypothæſim facti aſſiſtentia non exiſteret
præmunitus, adhuc in præſenti nil releva-
ret, ex quo prædictus Chriſtophorus ex ſuo
proprio, & particulari facto hujus Beneficii
ſe incapacem reddidit, quia cum in dicto
ultimo ſtatu anni 1700. quamvis fuiſſet præ-
ſentatus per majorem partem vocum, atta-
men inſtructa lite coram Ordinario, maluit
potius illi renunciare, & recipere in pecu-
nia numerata loco ipſius Beneficii, per viam
concordiæ, ſcuta mille ſexcentum monetę
Romanæ, quantum important libræ octo
mille monetę Sabaudiæ; Inde exoriebatur
quod cum pretio mediante, cedendo juri,
quod habebat ſuper Beneficio, cujus virtute
ſibi debita erat Inſtitutio, in ſubſtantia ven-
diderit Beneficium, & fecerit de illo mer-
cimonium, ex dicta Beneficii venditione
inciderit in deteſtabile Simoniæ crimen, pro-
pter quod amiſerit vocem paſſivam, tali
modo, ut prorſus redditus fuerit incapax,
& inhabilis ad illud denuo aſſequendum
12 etiam ex vi novæ Electionis, ſeu præſenta-
tionis, ut bene firmat *Poſſerin. de elect. cap.* 7.
num. 371., *Sanchez conſil. Moral. lib.* 2. *cap.* 3.
dub. 120. *num.* 37., *Lambertin. de Iurepatr.
lib.* 2. *part.* 1. *quæſt.* 9. *artic.* 10. *per totum*,
& extat Bulla S. Pii Quinti ſuper qua *Novar.
in Summ. Bullar. part.* 1. *comment.* 118. *n.* 1,
& 11.; Ubi quoad hanc pœnam ut quis re-
maneat incapax, nec poſſit promoveri
13 ad Beneficium, firmat nullam eſſe diffe-
rentiam inter Simoniacum Notorium, vel
occultum *Rebuff. in prax. benef. tit. de Simon.
reſignat. num.* 12., *Corrad. in prax. Benef.
lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 50. *in fine verſic. Ac proinde*.

Præſertim quia hæc Simonia non proba-
batur per præſumptiones aut conjecturas, ſed
per duo publica documenta, ſive Inſtrumenta,
in quorum primo rogato 3. Junii 1701. Chri-
ſtophorus prædictus ceſſit Beneficio, omni-
que Iuri ſibi competenti ad illud vigore ſuæ
præſentationis, in excambium accipiendo
prędictam ingentem pecuniarum quantita-
tem librarum ter mille tunc ſolvendarum,
necnon aliarum librarum quinque mille, li-
cet hęc non eſſent debitæ, niſi poſt obitum
cujuſdam Tomaſſinæ tunc viventis pro quo-
dam legato per ejus mortem purificando, &
hoc - *A riguardo delle ſpeſe fatte* (ſunt verba
præciſa) *in detta lite, e nel dubbio evento del-
la medema*, e per ogni ragione *poteſſe compe-
tere a detto Signor Chriſtophoro Boetto a quello
anche come ſopra nominato in linea eguale, e
per altri motivi per ſua parte addotti* - Unde
dubitari non poteſt de apertiſſimo contractu
Simoniaco, tum ex prędicta anticipata ſolu-
tione dicti legati, quæ eſt pretio æſtimabilis
tum etiam ex effectiva ſolutione dictarum
librarum ter mille, nullum alium titulum
præſeferente, quam venditionis hujus Be-
neficii cum de cætero non liceat etiam in
Beneficio litigioſo cedere Iura, & concor-
14 dare pretio mediante, abſque Beneplacito
Apoſtolico *juxta Text. in cap. Præterea de
Tranſact. Suarez de Simon. lib.* 4. *c.* 55. *n.* 17.
litt. E. Monacell. in formul. for. Eccleſ. part. 1.
tit. 7. *formul.* 2. *num.* 3., *Rot. dec.* 95. *n.* 3.
part. 4. *recent.*

In altero vero ſub die 5. Septembris anni

1702.

1702. facta extitit quietantia finalis de omnibus pecuniis in præcedenti Inſtrumento Simoniaco promiſſis, & ideo concurrente effectuatione, & conſumatione Simoniæ, Jure hæſitari non valet de reali, ſive conventionali Simonia, quæ ſemper dicitur adeſſe, ubi poſt concordiam, ſive ceſſionem effectiva pecuniarum ſolutio intercedit, ut be-
15 ne probant *Gonzal. in cap. final. num. 1. de Simon., Navar. in* Manual.*cap. 23. n. 103., Giballin. de Simon. quæſt. 1. n. 2., Reverendiſſimus Petra ad conſtitut. Apoſtol. tom. 4. fol. 501. n. 10.*

Sentientes Defenſores Chriſtophori vim, & efficaciam prædicti contractus Simoniaci, illud declinare ſtuduerunt, reſpondendo, quod tunc prætenſum Simoniæ crimen objectabile ſit, ubi agatur de conventione, ſive tranſactione principaliter inita ſuper ipſo Iure Beneficii, ſecus vero ubi, prout contigiſſe in caſu ajebant, conventio unice reſpiciat renunciationem litis, ac ſolutio, & reſpective receptio pecuniarum facta ſit ad redimendas vexationes, & in compenſationem expenſarum litis pro bono pacis, ad tollenda jurgia inter ſanguine conjunctos, quia in hoc caſu ceſſare omnem ſuſpicionem
16 Simoniæ, & calumniſam eſſe diffamationem provenientem ex hoc facto licito, firmet *Gloſſ. in cap. Dilectus il 1. verb. recepit de Simon., Corrad. prax. Benef. lib. 4. cap. 5. ſub n. 59., Rot. cor. Buratt. dec. 307. ſub. n. 5. Card. de Luc. de Benef. diſc. 79. n. 9., & melius de regul. diſc. 47. n. 10.*

Sed fruſtra, quia opinio dictæ *Gloſſæ*, quæ de cætero tunc ſolum locum ſibi vindicat, quod quis foveat bonum jus, & certum, itaut nullo modo dubitet de Iure ſuo, & vexationes ſint de facto a perſona potentiori provenientes, in quibus terminis loquuntur auctoritates mox laudatæ, & quæ minime congruunt noſtræ hypotheſi, ex ſupradictis nullo pacto in omnem caſum procedere valeret in præſenti, in quo lis non agitur cum Juvenali Boetto pecuniam dante, ſed cum Chriſtophoro pecuniam recipiente, reſpectu cujus actus receptionis pecuniarum eſt ſemper Simoniacus, & iſte eſt caſus in Iure, in quo poteſt quis dare pecuniam pro conſervatione Juris ſpiritualis quæſiti abſque vitio Simoniæ, & ſolum illam committat
17 qui recipit, ex quo in hoc caſu turpitudo eſt ſolum ex parte ipſius recipientis, ut egregie obſervat *Felin. in d. cap. Dilectus de Simon. ante n. 1., Corrad. in Praxi Benef. dicto lib. 4. cap. 5. num. 59., verſic. Secundus caſus.*

Neque dicta ſolutio conſiderabilis quantitatis pecuniarum referri valuit ad expenſas in lite factas, quia in primis ſpatio ſex menſium litis antequam Ordinarius dediſſet alicui Inſtitutionem, expenſæ non poterant conſiſtere niſi in paucis nummis, & ſic non aſcendere ad dicta ſcuta ſexcentum, ut pa-
18 tet cogitanti; Ultra quod committitur Simonia, etiamſi datio pecuniæ facta fuerit nomine expenſarum litis, ut bene reſpondit *Alexander* III. *in cap. Cum pridem de pactis*, ibi - *Cum pridem S. Clericus, & P. Clericus pro cauſa, quæ inter eos &c. ſuper Eccleſia, & Cappella vertebatur, ad noſtram præſentiam acceſſiſſent, inter ſe, non tamen Nobis mediantibus, convenerunt, quod eidem P. pro expenſis, quas fecerat tres marchæ argenti conferrentur, & idem P. liti cederet &c., Cumque compoſitionem iſtam auctoritate Apoſtolica peterent confirmari, nos eam non duximus admittendam, pro eo, quod videbatur pravam illicitæ pactionis ſpeciem continere* - & firmat *Monacell. in formul. for. Eccleſ. part. 1. tit. 7. form. 2. n. 2., Pirr.* Corrad. *in praxi Benef. dicto lib. 4. cap. 5. n. 58., Rot. in Comen. Jurispatronatus 3. Iunii 1689. §. Creſcit cor. bon. mem. Manuel., & coram Dunoz. deciſ. 490. num. 9.*

Neutiquam adverſante quod dicti Textus cenſura in *cap. Cum pridem de pact.* non poſſit procedere in præſenti caſu, ex quo concordiam prædictam approbaverit Ordinarius, in quo themate, procul abeſſe videatur ſuſpicio turpis pactionis inter partes, itaut pactum prædictum viribus ſubſiſtat; Etenim quidquid ſit de illo articulo an Epiſcopus inter Collitigantes, poſſit motu proprio, ſive ex officio per viam concordiæ ab ipſo ordinatæ, ſeu per ſententiam dare uni inſtitutionem, & alteri penſionem reſervare
19 in quo affirmativam tuentur *Gloſſ. in cap. Cum pridem de pactis in verbo non duximus ubi Panorm. ſub n. 2., Corrad. in praxi Benef. lib. 4. cap. 5. n. 59. verſic. Secundus caſus prope finem*; Negativam vero ſententiam tanquam veriorem ſtrenue defendit ac probat *Fagnan. in cap. Niſi eſſent de præb. ex n. 40. ad plures ſeqq. uſq. ad 65.*, quæ opinio eſt recepta in praxi.

Domini cenſuerunt hujuſmodi articulum eſſe extraneum ab hujuſmodi ſubjecto caſu, ubi Ordinarius non fuit ille qui decrevit in cauſam expenſarum, ſed ipſæ partes antequam Ordinarius ſententiam Inſtitutionis ferret, ſua ſponte ſecum concordarunt, deveniendo ad concordiam in qua Præſentatus ceſſit Juri quod habebat in beneficio ad favorem alterius, recipiendo turpem recompenſam Simoniacam in magna pecuniarum quantitate, colorata ex cauſa expenſarum quæ nullæ aut modicæ erant, & ex dubio litis eventu, ſed expreſſa etiam cauſa Iurium ſuper beneficio competentium Chriſtophoro pecuniarum receptori, ibi: *A riguardo delle ſpeſe fatte in detta lite, e nel dubbio evento della medema*, e *per* ogni ragione poteſſe competere *a detto Signor Chriſtoforo Boetti &c.* in quibus terminis nemo inter Do-

Doctores dubitavit conventionem eſſe Simoniacam *juxta Text. in dicto cap. Cum pridem de pactis cum ſupra allegatis*, Neque Epiſcopi approbatio ſeu confirmatio in his terminis in quibus dicta pactio Simoniacam redolet pravitatem, ullius eſt momenti, quia Epiſcopus nullam habet facultatem approbandi concordias Simoniacas ita nuncupatas, quia ſunt prohibita ab Eccleſia, ſed requiritur authoritas Summi Pontificis, ut inquit *Fagnan. in cap. Non ſine n. 3., & ſeqq. de arbitr., Lotter. de re benef. lib. 2. quaeſt. 29. n. 165. verſic. Horum, Sanchez Conſil. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 120. n. 37.*; & notum eſt quod
22 ſola Papae authoritas vitium Simoniae purgare valet *Rot. coram Coccin. dec. 40. n. 5., & dec. 1508. num. 4., Lotter. de re Benef. lib. 3. quaeſt. 29. n. 166.*

Et ita caeteris omiſſis quaeſtionibus, tum quia litterae Apoſtolicae comperta ſunt juſtificatae, tum quia in omnem caſum Chriſtophorus non ſit capax hujus Beneficii, & per conſequens non legitimus Contradictor Ioannis Antonii; Domini eas eſſe exequendas reſponderunt.

Utraque &c.

FANEN. FIDEICOMMISSI.

Veneris 11. Februarii 1718.

ARGUMENTUM.

Habes ſupra in Deciſione quae confirmatur.

SUMMARIUM.

1 *Teſtator ex quibus arguatur vocare tantummodo voluiſſe deſcendentes maſculos ex maſculis.*
2 *Ex quibus recedatur* a conſ. 85. Fulgoſ.
3 *Viri nobiles ſemper praeſumuntur propriam familiam, & agnationem cordi habere illiuſque conſervationi proſpicere.*

DECISIO DCCCXLII.

Diverſum judicium Sacri noſtri Auditorii, quod in interpetratione teſtamentariae diſpoſitionis Caſtrucci Senioris de Caſtracanis juxta illud fere inevitabile fatum ultimarum voluntatum quaeſtionum emanaverat, quemadmodum cauſam dedit, ut Comiti de Coloredo, & illis de Gabrielis per plura media foeminarum deſcendentibus a Rodulpho filio praedicti Teſtatoris, nova concederetur Audientia adverſus poſtremam deciſionem contra ipſos editam ſub die 11. Iunii anni proxime elapſi, ita me coegit, ut in hodierno Conſeſſu illius fundamenta ad reiteratam Iudicialem trutinam revocarem ſub congruo Dubio = *An eſſet ſtandum in primo, vel ſecundo loco deciſis* =, & DD. illorum undique ſoliditatem agnoſcentes, in contumaciam praefatorum de Coloredo, & de Gabrielis informare renuentium, poſtquam ad hoc novum certamen per innumeras intimationes fuerant laceſſiti, pro perſiſtentia *in ſecundo loco deciſis* inhaeſitanter reſponderunt.

Iterum namque illis arriſerunt duo illa ineluctabilia fundamenta in poſtrema deciſione amplexa, quod nempe Caſtruccius Senior de Caſtracanis ſemper invitaverit ad ſuam fideicommiſſariam haereditatem deſcendentes maſculos ex maſculis, & quod prorſus abhorruerit a deſcendentibus maſculis per medium foeminarum, & hoc quia primo loco tam in parte diſpoſitiva, quam in omnibus aliis progreſſivis; & ulterioribus partibus ejuſdem Teſtamenti ſemper vocaverit filios maſculos legitimos, & naturales *de uno in alium uſque in infinitum invicem, & reciproce, active, & paſſive, ordine ſucceſſivo*, cum ea inſigni ſuae mentis ſignificatione tam inſtitutionem, quam omnes ſubſtitutiones informante, & qualificante, quod = *ſemper ſervaretur gradus praerogativa, ita tamen, quod filius intret ſemper in locum Patris* =, unde ex hac in infinitum vocatione ſemper reſtricta ad Deſcendentes maſculos de uno, in alium, ordine ſucceſſivo, & quod filius ſubintret ſemper locum Patris, perſpicue reſultabat, quod Teſtatoris intuitus ſemper, & ad ſemper fuerit directus ad Deſcendentes maſculos ex maſculis, non autem ad deſcendentes
1 maſculos ex foeminis, ut late dictum, & probatum fuit in d. praecedenti deciſione *a §. Ratio autem, & plurib. ſeqq.*, & ultra auctoritates ibi laudatas, nuperrime quoque deciſum fuit *in Eugubina fideicommiſſorum 25. Iunii anni proxime elapſi a §. Potiſſime enim, & plur. ſeqq. pariter cor. Me.*

Abſque eo quod in his terminis obicem ponere valuiſſet regula illa a *Fulgoſio* reaſſumpta in celebri ejus *conſil. 85.*, ſed origina-
2 liter tam proveniens *ex Teſt. in §. Si quis igitur Auth. de hered. ab inteſtato venien., & in leg. 1. Cod. de condit. inſert.*, & de qua quoque nuper latus ſermo habitus fuit *in Bononien. fideicommiſſi de Foſcherariis 3. Decembris 1717. pariter cor. Me*: Quoniam etſi in abſtracto ea procedere potuiſſet, nihilominus in concreto caſus prorſus impertinens viſa fuit, dum probata voluntate Teſtatoris vocandi Deſcendentes maſculos qualitate maſculina pollentes tam ex parte generantis, quam generati, locum ſolummodo ſibi vindicabat illius limitatio; ex qua verba illa indifferentia deſcendentium maſculorum fiunt differentia, & determinata apta nonniſi ad comprehendendos Deſcendentes maſculos ex maſculis, non autem Deſcendentes per foemi-

nas

nas, & latus cognatitium, ut dictum fuit in præterita Deciſione *a* §. *Ex prædictis igitur*, & ultra auctoritates ibi congeſtas dictum fuit *in d. Eugubina fideicommiſſorum* 25. *Iunii* 1717. *d.* §. *Potiſſima cor. Me*.

Denuo quoque placuit DD. alterum fundamentum in poſtrema ſimul deciſione laudatum, & repoſitum in voto agnatitio ipſius Teſtatoris, tum ex litera expreſſe elicito, tum virtualiter ex circumſtantiis præſentis hypotheſis: Ex circumſtantiis nempe præſentis hypotheſis, ex quo Teſtator erat vir nobilis, & fęminas ſemper excluſerat, vocando maſculos legitimos, & naturales, cum fere infinito digreſſu ad plures ſubſtitutionum gradus; Et expreſſe ex littera Teſtamenti, ex quo in eo ipſe Teſtator mentem ſuam aperuerat, quod tam maſculos legitimos, & naturales vocaverat, quam multiplices ſubſtitutionum gradus ordinaverat ſub eo ſolum obtentu, quod in votis habebat conſervationem Bonorum in familia ſua: Quamobrem ſicuti dubitari non poterat, quin Teſtator loquendo de familia ſua intellexerit de familia ſua agnatitia rigoroſe ſumpta, ita perneceſſe conſequebatur, quod Deſcendentes ex fœminis, qui e ſua familia non proficiſcebantur, ex ipſius voto agnatitio Teſtatoris, excluſi fuiſſent, ut dictum fuit in pręcedenti deciſione §. *Sed explicite*, *& ſeqq.*

Sentientes Defenſores dictorum de Coloredo; & de Gabriellis vim, & efficaciam prędicti fundamenti, ex omnibus aliis exceptionibus, quæ in præfata Audientia opponebantur vindicati in Memoriali pro nova Audientia ab eis porrecto, ad illud declinandum unice inſiſtebant in eo, quod ubi Teſtator propriæ agnationi proſpicere voluit, expreſſe dixiſſet, ubi ergo non dixit, conſequens foret, quod de ea non cogitaverit, nec cogitare voluerit ex potentiſſimo diſcretivæ argumento deſumpto *ex Text. in leg. Unic.* §. *Sin autem Cod. de Caduc. tollen.*, arguendo quod fideicommiſſum: quod rigoroſe agnatitium præoptavit ſuper Prædio illo in vocabulo *Marotta* expreſſe illud ſciverit ordinare, ſe uniformando quoad dictum Prædium cum diſpoſitione Franciſci eius Patrui, qui citra ſcrupulum condiderat fideicommiſſum vere agnatitium: quod cum non peregerit in aliis Bonis, ſignum evidens foret, quod in illis noluiſſet; Aſt argumentum hoc denuo compertum fuit in ſuppoſito, quia quoad hoc Prædium Teſtator ceſſit, & ordinavit, quod cum *Franciſcus Caſtracanus* = (ſunt verba præciſa) *illius Patruus in ultimo eius Teſtamento rogato per quondam D. Lucam Bugiacbinum ſub die* 23. *Augusti anni* 1594. perpetuum fideicommiſſum *ordinaverit*, *& diſpoſuerit eius poſſeſſionem*, *& Bona ſita in Villa Marottæ in fundo vaghi Collà detta la Tomba*, *quod nunquam poſſint dividi*, *ſed in illa*, *& in Bonis per d. D. Franciſcum in dicto fundo relictis debeant ſuccedere filii primogeniti Deſcendentes ex dicto D. Caſtruccio*, *quæ Bona Marottæ voluit Primogenitis aſſignari in eorum portione*, *& aliis aſſignare Bona eorum Patris æqualiter*, *ideo idem D. Caſtruccius Teſtator ſequendo in hoc diſpoſitionem*, *& Teſtamentum dicti quondam D. Franciſci ejus Patrui*, *juſſit*, *voluit*, *& ordinavit*, *ac mandavit ſervari ſemper æqualitatem inter dictos ſuos filios*, *expreſſe ordinando*, *ut ille*, *in quem vigore dictæ diſpoſitionis ut ſupra factæ per d. D. Franciſcum devenient dicta Bona Villæ Marottæ*, *qui vigore dicti Teſtamenti rogitu Lucæ Bugiacchini pervenerunt ad D. Caſtruccium*, *teneatur reficere alteri cohæredi totidem alia Bona d. D. Teſtatoris*, *quot importabit valorem*, *& æſtimationem dictorum Bonorum*, *videlicet valorem dictorum Bonorum*, *de quo apparet &c.*

Unde ſenſus Caſtrucci fideicommittentis non fuit quoad hoc Prædium iu vocabulo *Marotta* ordinare fideicommiſſum particulare agnatitium diſcretive ab illo ſuper aliis ſuis Bonis condito, cum immo nec voluerit, nec potuerit ullum fideicommiſſum ordinare ſuper d. Prędio, quod jam reperiebatur ſuppoſitum alteri fideicommiſſo, ſeu Primogeniturę anteriori conditę per Dominum Franciſcum Patruum, ſed quia idem Franciſcus ordinaverat, quod dictum Prædium *Marotta* ſpectaret ſemper ad Primogenituram, aliis vero ſecundo genitis iuſſerat aſſignari alia Bona æquivalentis valoris, idcirco etiam Caſtruccius voluit, quod ille, in quem juxta dictam diſpoſitionem Franciſci devenirent præfata Bona Marottę, teneretur reficere cohæredi totidem alia Bona, ut ſervaretur intęr eius filios æqualitas, quam pariter iniunxerat Fcanciſcus Patruus, ſe uniformando *in hoc* (videlicet quoad æqualitatem inter filios,) diſpoſitioni eius Patrui: Quamobrem impoſſibile eſt aſſerere quod Caſtruccius per relationem ad dictum Teſtamentum Patrui voluerit ordinare fideicommiſſum agnatitium ſuper dicto Prædio *Marotta*, tantum diſcretive ab aliis ſuis Bonis, quando nec de dicto Prędio, quod ſuum non erat, diſpoſuit, nec relationem habuit ad Teſtamentum Patrui, niſi ad limitatum effectum regulandi ſucceſſionem ſuorum filiorum pro æquali, & eo modo, quo ordinaverat dictus eius Patruus, & non ad alium effectum, & ſic præfata diſcretiva eſt prorſus aberrans a littera d. Teſtamenti, & ſenſu Teſtatoris, ut patet cogitanti.

Quinimmo ubi liceret arguere a dicta relatione habita ad Teſtamentum Franciſci Patrui, Domini credebant totum oppoſitum elici poſſe, quia ſi Franciſcus Patruus, & Tranſverſalis de familia Caſtracanorum fideicommiſſum ordinaverat agnatitium favore

vore ſuorum Nepotum, multo facilius credendum eſt, quod id ipſum peragere voluerit Caſtruccius eius Nepos, quem patet præmanibus habuiſſe dicti Patrui diſpoſitionem, eiuſque veſtigia inſequendo, ſe cum illa conformare voluiſſe, ac etiam quia Viri Nobiles, & ſignanter huius familiæ, conſtat, quod ſemper propriam agnationem unice
5 cordi habuerint, ac illius conſervationi proſpexerint, per ea, quæ in genere advertunt *Caſanatt. con. 53. n. 8., Knipſchil. de fideicom. famil. Nob. cap. 6. n. 91. Rocc. diſput. Iur. cap. 19. n. 19., Rot. dec. 51. ſub num. 2. par. 1. diverſ., & deciſ. 192. ſub num. 6. parte 3. rec.*
Et ita altera tantum &c.

ROMANA PECUNIARIA.

Veneris 11. Februarii 1718.

ARGUMENTUM.

Licet ex credito pecuniario, & indifferenti fructus, & uſuræ non debeantur, concurrentibus tamen requiſitis *Pauli de Caſtro in l. 3. §. fin. ff. de eo quod certo loco* peti poſſunt. Et quid requiratur ad conſtituendum Debitorem in mora.

SUMMARIUM.

1 *Læſio eſt baſis cujuſcumque reſtitutionis in integrum.*
2 *Fructus prætendi nequeunt ex debito mere pecuniario tanquam ſterili, & infructifero.*
3 *Concurrentibus requiſitis* Pauli de Caſtr. in L. 3. §. final. ff. de eo quod cert. loc. *etiam creditum pecuniarium indifferens aptum eſt gignere fructus.*
4 *Ad effectum conſtituendi Debitorem in mora pro reddendo fructifero debito pecuniario requiritur interpellatio perſonaliter facienda ipſi Debitori, non autem ejus Procuratori.*
5 *Scientia præſumpta in præjudicialibus non ſufficit.*
6 *Qualibet dubietas, ſive bona fides debitoris ſufficit ad hoc ut contra uſuras pronunciandum ſit.*
7 *Debitor in caſu moræ etſi facultatem dederit ſuo Creditori cambiandi ejus damno, & periculo, an idem Creditor ex hac tantum facultate poſſit id facere, & quæ ulterius requirantur*, & n. 8.

DECISIO DCCCXLIII.

POſtquam Dominicus Boncompagnus conſecutus fuerat ſatisfactionem, ſui Crediti ſcutorum trium millium quatringentorum ab. Antonio de Bottis, quamdam Syngrapham, ſeu Pagherò exaratam ejus favore a qu. Paulo Alghiſio girante ad favorem ejuſdem Dominici, vigore cuiuſdam informis interpellationis Procuratori dicti Antonii factæ eo quia moroſus erat in dicta ſumma perſolvenda, eam proſequtus fuit prætenſionem in Tribunali A. C. conſequendi a die factæ interpellationis etiam fructus pro dictis 77 3400., & electo Perito Calculatore retulit, eundem Dominicum eſſe Creditorem pro fructibus Cambialibus in ſumma ſcutorum bis mille ſeptingentorum decem, & novem, & obulorum 77. pro quibus, ad limites dictæ calculationis relaxatum fuit mandatum executivum. Verum adverſus hujuſmodi Judicatum cum per memoratum Antonium habitus fuerit recurſus ad Signaturam Juſtitiæ, eo, quia agebatur de ſententia liquidatoria fructuum, non hæſitavit reſcribere = *De appellatione*; ſed neglecta appellationis proſequtione intra fatalia a Jure, & praxi ſtatuta, cum dictum Judicatum A. C. tranſiverit in authoritatem rei judicatæ, aliud non valui in hodierna Audientia proponere dubium, quam = *An conſtaret de re judicata ſive potius de cauſis reſtitutionis in integrum* = & DD. non ambigerunt reſpondere = *Conſtare de cauſis* =

Emiſſa enim validitatis indagine, ſuper qua Partes hinc inde conveniebant, reſolutionis reſedit in clara Injuſtitia dicti Judicati, ex qua cum illius oriatur læſio, & gravamen, ita his concurrentibus, diverſo modo reſponderi non poterat, cum læſio, ſit baſis cujuſcunque reſtitutionis in inte-
1 grum, quemadmodum unanimiter docent *Cravett. conſ. 804. num. 3. Honded. con. 34. num. 36., & 37. lib. 2. cum aliis cumulatis per Rot. deciſ. 78. num. 2., & 3. inter bactenus coram Me Romæ impreſſas.*

Injuſtitia autem manifeſte reſultabat ex eo quod cum ageretur de vero mutuo, & Credito pecuniario, contento in dicta Schedula, ſeu Pagherò, nullo pacto uſuræ, ſive fructus ex eo prætendi valebant cum ex debito mere pecuniario tamquam ſterili, & infru-
2 ctifero, præciſive a vulgatis requiſitis a *Caſtren.* traditis *in l. 3. §. final. ff. de eo, quod cert. loc.* hæ prætendi non valent, ut firmant *Molin. de Contract. diſcept. 304. num. 7., Covarrun. variar. reſol. lib. 3. cap. 1. num. 5. Card. de Luc. de uſur. diſc. 28. n. 2. Rot. dec. 301. num. 40. par. 5. recent.*

In præſenti autem, quod tota difficultas ſiſtebat in verificatione dd. requiſitorum utrum ſcilicet dictus Boncompagnus fundate demonſtraret extrema neceſſaria ſive dd. requiſita pro conſequendis hiſce fructibus, nimirum moram in Antonio Debitore quo ad reſtitutionem memorati crediti 77 3400. interpellationem ipſi legitime factam ſuper eo, quod ipſe intendebat in Cambiis Nundinalibus, ſive ad licitum lucrum implicare pecunias ſibi debitas quodque demum de facto promptam, ac certam

præ-

præmanibus haberet occaſionem hujuſmodi
3 implicationis, in quo unice conſiſtunt præfata requiſita *Caſtrens*, quibus adſtipulantibus, quod libet etiam Creditum, pecuniarium indifferens, ex utriuſque Fori Sententia aptum eſt gignere interuſuria, & fructus, uno ore docent *Lup. in Comment. de uſur. comment. 1. §. 6. poſt. num. 117. verſ. Priorem tamen*; *Ridolph. in prax. part. 1. cap. 8. n. 265. Pax Jordan. variar. elucubrat. lib. 14. tit. 17. num. 478. Reboll. de oblig. Juſtit. part. 2. lib. 8. part. 5. in fin. verſ. ad ſecundum Rot. dec. 112. num. 3. part. 13. recent., & dec. 65. num. 2. inter hactenus coram me Romæ impreſſas*, DD. authumarunt, quidquid ſit de Mora Antonii Debitoris, & de prumpta occaſione inveſtiendi dd. ♈ 2400. in Cambiu per Nundinas, de qua ex fide cujuſdam Proxenetæ in actis producta conſtare videbatur, totus defectus repoſitus fuit in non facta legitima interpellatione ipſi Antonii Botto, quia cum ea facta non fuerit perſonaliter eiſdem Antonio, ſed Scbillæ ad lites Procuratorii Botti, nullius momenti fuit reputata, ex quo ad effectum conſtituendi Debitorem in mora, pro reddendo fructifero debito pecuniario, illudque gravandi exorbitan-
4 tiſſimis uſuris requiratur interpellatio perſonaliter facienda ipſi Debitori; non autem Procuratori *ex Text. in cap. cauſam, ibique Abbas num. 5. de dol. & contumac.*; *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 829. num. 8., & diſcept. 987. num. 11.*. *Rot. dec. 7. num. 6. poſt Zacch. de ſociet. dec. 185. n. 21. cor. Bich. & dec. 139. n. 18. cor. Priolo, & dec. 420 n. 15. ibique Adden. cor. Pamphil. & dicta dec. 65. n. 5. cor. me.*

Ex ea viva ratione a priori deducta, quod niſi contra regulam Juris vellemus multiplicare præſumptiones, exorbitantia in hac uſuraria materia, in qua Sacrum Auditorium magna cum circumſpectione procedere ſolet, admiſſa, ſive ſuppoſita notitia in Procuratore citato, non inde juridice ſuboriri altera potuiſſet præſumptio, quod hæc eadem certioratio Procuratori facta ad aures quoque Principalis deveniſſet, vel in omnem caſum inferri non poſſet, niſi ſcientia præ-
5 ſumpta, quæ in præjudicialibus non ſufficit, ut ad rem notant *Surd. dec. 181. n. 18., & dec. 500. n. 47. cor. Bich., & in d. dec. 65. n. 6., & 7.*

Suppoſita itaque illegitimitate dictæ interpellationis, nil ultra quærere opus erat, ſed D Dñi quoque exabundanti animadverterunt, quod quando etiam dicta interpellatio legitime peracta fuiſſe perſonaliter ipſi Antonio Debitori; attamen in hypotheſi nec ullo modo ſuffragari valuiſſet præfato Dominico Creditori, quia cum in ea occaſio reſtricta eſſet ad unicum tantum Cambium, & ad unicam Novi feriam, nulla facta mentione de ſucceſſivis feriis, manifeſte ſequebatur, quod ſi occaſio perſonæ ſe offerentis recipere ad Cambium fuit unice coarctata ad unicam feriam, hæc interpellatio niſi pro illa feria uſuras producere potuiſſet, non autem pro ſucceſſivis, & ulterioribus, pro quibus nec occaſio, nec interpellatio interceſſerat, ex clara regula, quod in hac materia, quælibet dubietas, ſive bona fi-
6 des debitoris ſufficit, adhoc ut contra uſuras pronunciandum ſit, ut firmat *Card. de Luc. de Camb. diſc. 8. n. 9.*, *Rot. cor. Nuzot. dec. 72. n. 3. & deciſ. 17. §. Et hinc ad ornat. ejuſdem Card. de Luc. de uſur.*

Quod eſt adeo verum, & in terminis fortioribus habeamus, quod quamvis debitor in Caſu Moræ ſuo Creditori dederit facultatem cambiandi ejus damno, & periculo, nihilominus ea ſimpliciter Creditor uti non valeat, ſed requiratur duplex monitio, ſive interpellatio facienda debitori, quarum prima præcedat tranſmiſſionem litterarum ad nundinas, & altera vero illam ſubſequatur, ut nempe debitor a Creditore, qui uſus eſt hujuſmodi facultate certior reddatur, illum accepiſſe pecunias ad Cambium, ſcienſque debitum ſuum ſub uſuris torqueri, propriæ indemnitati conſulere queat aliunde comparando pecunias, & capitalia, quibus ab illarum corroſione ſe liberet *Cravet. conſil. 129. n. 11.*, *Gratian. diſcept. 829. num. 9. diſcept. 851. n. 15.*, *Scacc. de commerc. & merc. §. 1. quæſt. 7. par. 2. ampliat. 8. n. 250. Amat reſolut. 27. num. 11. clar. mem. Card. de Luc. de Camb. diſc. 6. n. 12. §. ſed pariter, Rocc. diſput. Jur. ſelect. cap. 1100. n. 12., & in meo Tract. de commerc., & mercat. diſc. 66. n. 28., & eſt Magiſtralis deciſ. Rot. coram Manzand. d. dec. 382. n. 6. coram Merlin. dec. 737. n. 9. & ſeqq. coram Dunoz. Jun. dec. 962. n. 10. coram ſa. me. Alexand. VIII. dec. 269. n. 4. in recent. dec. 52. n. 3. part. 1. dec. 161. num. 8., & 14. part. 13., Rot. in Romana Æconomiæ, ſeu redditionis rationis 10. Maii 1694. §. m·n·q·que in fin. coram bo. mem. Pio*. Et dd. interpellationes non ſufficiunt pro ſubſequentibus feriis, & nundinis, ſed nova pro unaquaque feria requiritur interpellatio, cum
8 prima in prima feria remaneat conſumpta ut docent *Gratian. diſcept. forenſ. cap. 987. n. 10. Card. de Luc. de Camb. diſc. 9. n. 2. Rot. poſt Zacch. de Societ. offic. deciſ. 7. & dec. 583. n. 10., & 11. cor. Cerro.*

Et id pari modo ſummo jure, quia cum agatur de feneratio quæſtu, quem Doctores, & Tribunalia permittunt quidem pro publici Commercii neceſſitate, illud tamen aliqua equi, bonique ratione coercendo ita exerceri poſſe voluerunt, ut quoad fieri poſſit, mediis prædd. conſulatur indemnitati Debitorum adhoc ut ipſi nec ſimulatis, aut ſiccis cambiorum contractibus nec ignari jacturæ, quam facere coguntur hujuſmodi uſuris corrodantur.

Unde

Unde de primo ad ultimum deficiente altero ex prædictis requiſitis *Caſtren.* neceſſario ad reddendum fructiferum Creditum pecuniarium Domini pro prædicto reſponſo affirmativo, nempe = *conſtare de cauſis* fuerunt utraque &c.

ROMANA TREBELLIANICÆ.

Lunæ 7. Martii 1718.

ARGVMENTVM

Trebellianicę detractio, ex quibus prohibita cenſeri debeat, & an ad effectum illius prohibitionem inducendi ſufficiant verba illa pluries a Teſtatore repetita *in tutta la mia Eredità*, adjecta non in reſtitutione, & gravamine, ſed in hæredis inſtitutione. Trebellianica a primo hęrede non detracta, an, & quo caſu a ſecundo detrahi poſſit Legitima Patris in qua ſumma a Jure conſtituatur poſt admiſſionem Fratrum ad hęreditatem prædefuncti Fratris.

SVMMARIVM.

1 *Pater contratabulato filii teſtamento inofficioſi querela evadit primus hæres directus, & ab inteſtato, ſolumque vi clauſulæ codicillaris coactus eſt reſtituere hæredi ſcripto in teſtamento, retinendo tamen pro ſe legitimam, vel Trebellianicam. Et quamvis aſcendens præteritus nequeat pro ſe duas quartas ſimul retinere*, n.2.

Nihilominus ſi una cum illo adſint filiis, & fratres reſpective defuncti iſtis quarta Trebellianica debetur, n.3.

Et de ratione.

4 *Pro detractione Trebellianicæ requiritur, ut quis ſit hæres directus, & ut talis rogetur. Et de ratione*, n.5.

6 *Teſtator licet poſſit* Trebellianicam *prohibere, iſta tamen prohibitio, ex quibus reſultare debeat*, & n. ſeqq.

7 *Verba* - tutta la mia eredità - *appoſita non in gravamine reſtituendi, ſed in hæredis inſtitutione apta non ſunt importare prohibitionem* Trebellianicæ.

Et de ratione.

Et an obſtare poſſint hac in re clauſulæ illæ - omni meliori modo - liberamente &c. n.8. & 9.

10 *Trebellianicæ detractio præter defuncti, ſive Teſtatoris voluntatem in caſu ab eo non prævıſo fieri valet.*

11 Prohibitio *detractionum facta primo hæredi, omnibus etiam ulterioribus facta dicitur.*

Et Explicatur Doctrina Saliceti in L. Sancimus §. Cum autem n.8. ff. ad Senat. Conſult. Trebell. n. 12., & *etiam* Marcabrun. conſ. 81.

13 P*lures afferuntur diſtinctiones, quando Trebellianica non detracta a primo hærede detrahi poſſit a ſecundo*, & n. ſeqq.

14 *Ad probandum quod Teſtator voluerit prohibere Trebellianicam primo hæredi directo in gratiam ſecundi obliqui urgentiſſimæ requiruntur demonſtrationes.*

Et quæ illæ eſſe debeant, n.15.

16 *Univerſalis proprietas quando relicta dicatur.*

17 *Hæres non detrahendo* Trebellianicam *ſibi debitam ſatisfacere voluiſſe præſumitur meliori modo voluntati defuncti.*

18 *Poſt admiſſionem Fratrum legitima Patris non eſt niſi tertia tertiæ.*

19 *In tranſactionibus aliquid hinc inde dari, & remitti debet.*

20 *Hęres gravatus pure reſtituere licet habeat in ſua electione detrahere vel legitimam, vel* Trebellianicam, *ſi tamen unam detrahat, dicitur etiam detrahere alteram, quia una in aliam computatur.*

DECISIO DCCCXLIV.

ANno 1673. quem æterna Numinis providentia immaturo funeri cl. mem. Ducis Baſſanelli deſtinavit, plures circa ejus Tabulas Teſtamentarias exortæ fuerunt judiciales controverſiæ inter cl. me. Iulium Cæſarem Principem Carboneani ejus Patrem una cum cl. me. Ægidio, & Alexandro Filiis, & reſpective ejuſdem Ducis Fratribus, eas uti inofficioſas, & contra Pietatis officium conditas, ex defectu ſui præteritionis contratabulari contendentem, & cl. me. Duciſſam Lucretiam Columnam ejus Uxorem hæredem inſtitutam, illiſque in majori parte judicialiter definitis, placuit prælaudatæ Duciſſæ Lucretiæ ad repetiti Matrimonii vota migrare *ſub die 27. Februarii* 1677. cum Excellentiſſimo Domino Duce Poli, ſed quia, juxta ſupremam voluntatem prænarrati Ducis Baſſanelli eius primi Viri, eadem Duciſſa, ob tranſitum ad ſecunda vota, relicta fuit Domina uſuſfructus, eius vita durante, proprietas vero adſcripta extitit Filiis ſemper recolendæ memoriæ Comeſtabilis Laurentii de inclyta Columnenſi Gente; hac occaſione reliqua Jurgia illa, quæ adhuc exardeſcebant inter dictum Principem Carboneani, Duciſſam Lucretiam, aliaſque prænarratas Perſonas, accerſito pro intereſſe ſuorum Filiorum eodem Comeſtabili Laurentio, terminata, & compoſita fuerunt per medium ſolemnis Tranſactionis inter eoſdem, & ipſam Duciſſam celebratæ *ſub die* 22. *Ianuarii* 1680.

Vix ſtipulatâ huiuſmodi Tranſactione, prænarrata Duciſſa, credens in præmium reſtitutionis faciendæ ſibi competere detractionem quartæ Trebellianicæ, *quę a Senat. Conſult. Trebell.* nomen accepit, non reformidavit propria auctoritate nonnulla inſignia Corpora ejuſdem Hæreditatis ſub præ-

textu dictæ Detractionis alienare, ſignanter in perſonam ejuſdem D. Ducis Poli ejus ſecundi Viri.

Verum authumante prædicto Comeſtabili Laurentio, quod illi hujuſmodi quartæ detractio non competeret, uſque *de anno 1672.* tamquam legalis Adminiſtrator ſuorum Filiorum, in arenam judicialem deſcendit coram A. C. a quo unanimi Partium conſenſu deputatus fuit Iudex bo. me. Albergatus noſtri Sacri Auditorii tunc temporis Decani munere fugens, atque per ipſum, Dominorum oraculo de more perquiſito, ſub congruo dubio *An alienationes factæ in cauſarum detractionis Trebellianicę ſubſtinerentur* = illud fuit. poſt ſtrenuum certamen, in omnibus negativum, præviis tribus Deciſionibus, ſub diebus 23. Junii 1684., 19. Februarii, & 11. Maii 1685., quæ habentur impreſſæ *ad ornat. Card. de* Luc. *tom. 1. tit. de Teſtam., dec. 51., 52., & 53.* ad quarum formam lata fuit ſententia per eumdem bo. me. Albergatum ſuper nullitate dictæ alienationis, & venditionis prædictæ, nec non ſuper incompetentia prætenſæ Detractionis Trebellianicæ.

Ab hac ſententia, quamvis Cauſa appellationis per dictam Ducißam interpoſitæ commiſſa extiterit bo. me. Benincaſa, nihilominus, poſtmodum variis de cauſis, diu in ſilentii latebris abſcondita ſtetit, ſolumque *de anno* 1711. ab eis vindicata remanſit per cl. me. Comiſtabilem Philippum alterum ex Filiis dicti Comeſtabilis Laurentii coram me in locum dicti bo. me. Benincaſa ſubrogato, eaque propoſita ſub *die 10. Junii* 1712. cum opportuno Dubio = *An ſententia lata de voto Rotæ ſit confirmanda, vel infirmanda* = Dominorum ſuffragia pro illius infirmatione inclinarunt, ut ex Deciſione ſub dicta die per me extenſa; Aſt ob gravitatem Cauſæ, & articuli, conceſſa eidem Comiſtabili Philippo, adverſus dictam reſolutionem, nova audientia, & ſub *die 15. Maii* 1713. illius reſtaurata pugna, receſſum fuit a Deciſis, & reſolutum *pro confirmatione præcedentis ſententiæ bo. me. Albergati.*

In quo ſtatu, non renuentibus Eminentiſſimo Domino Cardinali Columna altero Filio prælaudati Comeſtabilis Laurentii, & Excellentiſſimo Magno Comeſtabili Don Fabritio Columna filio præfati Comeſtabilis Philippi, indulgere Excellentiſſimo Duci Poli hæredi Ducißæ Lucretiæ hoc interim vita functæ novam audientiam in Camera, adverſus dictam poſtremam ipſis favorabilem reſolutionem; In hodierno conſeſſu dubium diſputandum propoſui - *An eſſet ſtandum in primo, vel ſecundo loco Deciſis* = & Domini in contumaciam ejuſdem D. Ducis Poli informare renuentis, poſtquam diu per Me fuit expectatus, & poſtquam hujus Cauſæ propoſitio in hodierna Rota per Sac. Tribunal fuerat deſtinata, eidem reſpondere non trepidarunt - *ſtandum eſſe in ſecundo loco Deciſis.*

Denuo enim arriſerunt Dominis fundamenta illa amplexa in poſtrema mea Deciſione prælaudatis Dominis de Columna favorabili; Et primo, quod contratabulato Teſtamento ex inofficioſi quærela per Principem Carboneani Patrem Ducis Baſſanelli, Is juxta juris cenſuram evaſerit primus hæres directus, & ab inteſtato, ſolumque ob vim Clauſulæ codicillaris coactus reſtituere hæredi ſcripto in Teſtamento, cum hoc
1 ſolum, quod pro ſe retineret Legitimam, vel Trebellianicam, ut notant *Menoch. de præſumpt. lib. 4. quæſt. 32. num. 2. Merlin. de legitim. lib. 5. tit. 2. quæſt. 4. num. 2. cum ſeq., Peregrin. de fideicommiſ. art. 7. n. 49. Mantic. de conject. ultim. volunt. lib. 7. art. 12. n. 31. Card. de* Luc. *de Teſtam. diſc. 59. num. 7., & 8. Surd. deciſ. 251. num. 5.* Rota *dec. 579. in fin. part. 5. rec.*; Et quamvis aſcendens præ-
2 teritus non poſſit prædictas duas Quartas ſimul retinere, ſcilicet Legitimam, & Trebellianicam, ex rationibus adductis per *Mantic. de conject. ultim. volunt. lib. 7. tit. 12. n. 31. cum aliis relatis per Roc. diſput.* Iur. *ſelect. cap. 41. num. 6. Card. de Luc. de Teſtam. diſc. 59. num. 7., & 8., Rot. dec. 303. num. 19., & ſeq. part. 14. recent.*; Nihilominus ſi rupto Teſtamento unacum ipſo Aſcendente adſint filii, & reſpective Fratres Defuncti, prout hic, quemadmodum iſti præciſive ab obligatione reſtituendi in vim Clauſulæ Codicillaris Hęredi ſcripto in Teſtamento rupto, fuiſſent ſimultanee hæredes cum Patre Fratris Defuncti ex celebri *auth. Defuncto Cod. ad Senat. Conſult.* T*ertull.*, ita pari modo hac arrepta occaſione nullitatis Teſtamenti, illico Ipſi, vigore dictæ Clauſulæ Codicillaris, efficiuntur hæredes directi, & legitimi ſucceſſores Defuncti, ſed quia gravati ſtatim reſtituere hæreditatem Hæredi in
3 ruptis Tabulis ſcripto, in præmium huius reſtitutionis valent detrahere Trebellianicam, & quidem juxta hodie receptam ſententiam ante legitimam Patris, quaſi Æs alienum in duabus unciis Aſſis hæreditarii Trebellianicæ correſpondentibus, ut uno ore firmant *Gabriel. conſ. 94. num. 19. verſ. Tertium lib. 1., Bellon. de Jure accreſcen. cap. 16. num. 172. & ſeqq., & pluribus cumulatis dixit Rota in Romana, ſeu Ianuen. legitimæ ſuper modo detrahendi Trebellianicam impreſſ. apud Card. de Luc. de Teſtam. dec. 28. num. 1. cum ſequen.*

Hoc jacto fundamento, ea exoriebatur immota juris conſequentia, quod prędicta Ducißa tamquam non hæres directa, ſed obliqua, hanc Quartæ Trebellianicæ Detra-

tractionem facere non potuiſſet, ex quo,
ad effectum illam detrahendi, perneceſſe
4 requiratur, ut quis ſit hæres directus, & uti
talis rogetur iuxta litterale reſponſum *Vulpian. in l. Mulier §. final. ff. ad Senat. Conſult. Trebell. Bartol. in l. acceptis ff. ad l. faleid., Iaſon. in l. filiofamilias, Bologuet. in rubr. ff. ad l. faleid. ſub num. 60. Mantic. de conject. lib. 7. tit. 11. num. 3., & 4., Peregrin. de fideicom. art. 3. num. 5. verſ. Fideicommiſſarius univerſalis, Gratian. diſcept. 247. n. 15., Monet. de commut. ult. volunt. cap. 9. num. 288., Rota dec. 93. num. 5. apud Merlin. de legit., Cerro dec. 246. num. 13.*, ſub ea ratione,
quia detractio huius Quartæ inventa unice
fuit favore ultimæ voluntatis, ne Hæredes
rogati aliquando inutilem moleſtiam refu-
5 gientes, aliquando commodum hæreditatis
invidentes, his, quibus hæreditatem reſti-
tuere iubebantur, adire recuſarent, & Te-
ſtamentum desererent, ut late dictum fuit
in Romana fideicommiſſi de Nicolinis 24. Novembris ſuperioris anni §. veteri enim Juriſprudentia coram Me.

Sentiebant Defenſores prænarrati D. Du-
cis Poli, vim, & efficaciam præmiſſorum,
& ideo tam in prima, quam in ſecunda
propoſitione admittebant prædictas Theori-
cas, & Juris diſpoſitiones, ſed eas excludere
ſatagebant ex coniecturata voluntate Te-
ſtatoris, ſupponendo, eamdem Trebellia-
nicam fuiſſe a Teſtatore prohibitam hæredi
ab inteſtato, & quidem favore, & intuitu
eiuſdem Duciſſæ hæredis ſcriptæ, & ideo
quod dicta detractio a dd. Fratribus Ducis
Baſſanelli fieri non potuiſſet, & unice, quod
ab eadem Duciſſa fieri deberet; Aſt incaſ-
ſum, quia ut bene reſponſum fuit in mea
poſtrema deciſione *a §. Nihilominus, & pluribus ſequentibus*, non videtur nec in facto,
nec in Jure dictum ſuppoſitum ſubſiſtere,
qui licet Teſtator valeat Trebellianicam
prohibere, adhuc talis prohibitio, vel de-
bet eſſe expreſſa, vel ſaltem ab illis reſulta-
re coniecturis, & demonſtrationibus, quæ
in alium ſaltem ſenſum legitimum, & con-
6 gruum torqueri non valeant, iuxta notata
per *Altograd. conſil. 69. num. 4., 5., & ſeqq. Peregrin. de fideicommiſſ. artic. 3. num. 88., & 89., Manſ. conſultat. 540. a n. 7. ad 9., Rota coram Coccin. dec. 67. num. 2., & coram Cavaler. dec. 441. num. 4., & 5., & coram Ludoviſ. dec. 42., ibi Beltramin. num. 16., & in recentior. dec. 203. num. 6. par. 4. tom. 1., & dec. 279. num. 6. part. 14., & in Romana, ſeu Iannen. legitimæ 10. Martii 1684. §. Hinc inter coram bo. me. Matthæjo.*

Et profecto talem ſenſum non præſeferre,
nec verba, nec circumſtantias ponderatas
in dicta contraria Deciſione ſub §. *Aſſumentes igitur, & ſeqq.*, optime perpenſum fuit
in dicta mea poſtrema Deciſione; Nam ver-
ba illa Teſtamenti, ibi - *In tutta la mia Eredità iſtituiſco, faccio, voglio che ſia, e con la mia propria mano ſcrivo mia Erede Univerſale la Signora D. Lucretia Colonna mia dilettiſſima Conſorte liberamente, alla quale laſcio tutta la mia Eredità nel ſudetto, & in ogn' altra miglior modo, e queſto dico eſſere, e voglio che ſia il mio ultimo Teſtamento, quale voglio che vaglia per ragione di Teſtamento &c. e ſe per tal ragione non valeſſe, voglio che vaglia per ragione di Codicillo &c.* - utpote non in gra-
vamine reſtituendi, ſed in hæredis inſtitu-
7 tione appoſita, apta minime ſunt ad impor-
tandam prohibitionem detractionis Trebel-
lianicæ, quia illa in omnibus Teſtamentis
de neceſſe adhiberi ſolent, ad evitandum
illud abſurdum, ſi hæredis inſtitutio totam
non caperet hæreditatem, quod quis dece-
deret pro parte Teſtatus, & pro parte Inte-
ſtatus, de quo eſt *Text. in l. Jus noſtrum ff. de regul. Jur.*; Et propterea a Doctoribus no-
ſtris communiter in hac ſubiecta materia
fuit conſtabilitum, quod ad hoc ut verba
totalitatem hæreditatis importantia, effi-
cacia ſint ad prohibitionem Trebellianicæ
apparere debeant adhibita non in inſtitutio-
ne hæredis, in qua ſemper, & præter di-
ctam prohibitionem adhiberi ſimpliciter ſo-
lent, & debent, ſed in gravamine, & one-
re reſtituendi, iuxta receptam doctrinam
Caſtren. in Auth. ſed cum Teſtator num. 2. in fin. C. ad l. Falcidiam, quam amplexa fuit
Rot. dec. 205. num. 4. & ſeqq. poſt Torr. *de pact. futur. ſucceſſ. & coram Benincaſ. dec. 145. num. 5.*, cum aliis plena manu congeſtis *in Romana Primogenituræ de Corſinis ſuper* Tre-
bellianica 19. *Ianuarii* 1714. §. *A probibitione coram* R. P. D. *meo Cerro, & in ejus confirmatoria* 22. *Iunii einſdem anni* §. *Quo ſic coram eodem.*

Abſque eo quod in his terminis obſtare
valuerint clauſulæ illæ - *Omni meliori modo &c. & liberamente &c.* - quia illæ leguntur
fere in omnibus Teſtamentis; Et clauſula
illa - *omni meliori modo* - cum non adiaceat,
& adhæreat Inſtitutioni hæredis iam præce-
denter explicatæ, ſed dumtaxat per viam
declarationis ex poſtea ſuperaddita fuerit,
operatur ſolummodo maiorem actus validi-
8 tatem, ſed non poteſt apte referri ad prohi-
bitionem Trebellianicæ, ut perbelle fir-
mant Eugen. *conſ. 6. num. 81. & ſequen., Peregrin. de fideicom. art. 3. num. 97. & conſ. 36. num. 13. lib. 6., Gratian. diſcept. 888. n. 12. Staiban. Iun. reſol. foren. 25. num. 41., Sforz. Odd. conſ. 8. num. 24., Curt.* Iun. *conſ. 70. num. 11. lib. primo*, Menoch. *conſ. 177. n. 26. Honded. conſ. 45. num. 56. & ſeq. lib. 2., Ioſeph Ludoviſ. dec. 117. num. 21. & 22. par. 2.* Mangil. *de Imput. quæſt. 115. num. 24., Mantic. de conject. lib. 4. tit. 12. num. 27.*; illa
vero alia clauſula - *liberamente* - ex Teſta-
to-

toris intuitu unice ad eam dirigi videbatur
liberiatem, quę reſpiciebat poſſeſſionem
hæreditatis, & adıniniſtrationem, durante
qualitate hæreditaria uſque ad purificatio-
nem reſtitutionis, ac aliarum conditionum
a Teſtatore in ſenſu disjunctivo perpenſa-
rum, non vero venit referenda ad prohibi-
9 tionem detractionis legalis, & ex Iuris præ-
ſcripto procedentis, ut bene firmat *Rota*
coram Bieb. dec. 284. *num.* 27. *&* 28. *repetita*
in dec. 42. *ex num.* 47. *part.* 10. *recent.*, &
pro hac veriori opinione conſonat *Peregrin.*
conſ. 36. *n.* 4. §. *Tertius eſt caſus lib.* 2. *& de*
fideicom. art. 3. *num.* 94. *&* 96., *Menoch.præ-*
ſumpt. 198. *num.* 22. *lib.* 4., *Gratian.diſcept.*
46. *num.* 16., *Altograd. conſ.* 69. *num.* 68.
lib. 2., *Alexan. conſ.* 214. *lib.* 6., & egregie
explicat *Eugen. lib.* 1. *conſ.* 6. *ſub num.* 50.
& 51., *Mantic. de conjectur. lib.* 7. *tit.* 12.
num. 15. *&* 18.

Contrariis auctoritatibus procedentibus;
Quando tam verba totalitatem importantia,
quam prædictæ clauſulæ = *omni meliori modo,*
& liberamente = aliis fulcitæ adminiculis ap-
poſitæ ſunt non in parte inſtitutiva Teſta-
menti, ſed in gravamine, ut diximus, re-
ſtitutionis per hæredem faciendæ ulteriori-
bus ſubſtitutis, quia tunc unice illam va-
lent importare intelligentiam prohibitionis
Quartæ Trebellianicæ, ſi non expreſſe, ſal-
tem tacite ex prædictis verbis, & clauſulis,
aliiſque adminiculis depromptæ, ut bene
auctoritates in prima Deciſione adductas
explicando reſpondit dicta poſtrema Deciſio
ſub §. *Neque in hoc*.

Ex prædictis igitur, quemadmodum ver-
ba Teſtamenti importare non valent prohi-
bitionem detractionis Trebellianicæ, ita
nec eam inducere valuit implicita, & præ-
ſumpta voluntas Teſtatoris repoſita in ejus
dilectione erga dictam Ducíſſam, & fundata
in eo, quod ſi Teſtator exoptabat in ipſo
primordio ſuæ Intentionis, quod ipſa totam
caperet hęreditatē, eo fortius voluerit, quod
ſaltem caperet partem ejuſdem totius, qua-
lis erat Trebellianica; In primis enim ſem-
per recurrunt ſuperius firmata, quod cum
dd. clauſulę, & verba totalitatem impor-
tantia appoſita non fuerint in gravamine re-
ſtituendi, ſed in parte inſtitutiva ipſius Te-
ſtamenti prædicari non valent de ea prohi-
bitione interdicente Trebellianicæ detra-
ctionem, ſed quod magis eſt, hæc genera-
lis hæredis prædilectio, utpote nimis uni-
verſalis, & generica, & de neceſſe verifi-
cabilis in omni perſona hærede inſtituta, nil
valet ad intentum concludere, ſed tantum,
quod voluerit diſponere de his omnibus, de
quibus juxta Iuris cenſuram, diſponere va-
lebat, ſalva Quartæ detractione, præſer-
tim in præſenti caſu, in quo ex memoratis
verbis impoſſibile eſt, quod intellexerit Te-
ſtator hęredibus ab Inteſtato venientibus in-
terdicere præfatam detractionem, quæ ſub
eius intellectu, & cogitatione cadere non
valuit, imo evidenter apparet non cecidiſſe,
nec potuiſſe cadere, quia cum dictus Dux
Baſſanelli de eo tempore in florida ætate re-
periretur conſtitutus, nullaque adverſa de-
tineretur valetudine, hanc naturæ ordinis
interverſionem cogitare nequivit, quod
nempe Is Patri Seni præcedere deberet, &
per quem Prædeceſſum, ex quo in ejus Te-
ſtamento legitima Patri relicta non erat, in
irritum illud collabeſceret, ſolumque ex
Iuris ſollecitudine titulo codicillorum ſubſi-
ſteret, per quem illo corruente, & hære-
dis directa Inſtitutione in fideicommiſſariam
obliquata, apertus fuiſſet locus omnibus,
præciſive a Teſtamento, ab inteſtato ve-
nientibus, cum gravamine tamen hæredi
ibi ſcriptæ hæreditatem reſtituendi; Unde
hoc unum exuberat, ad hoc ut dicti Fratres
Ducis Baſſanelli Quartæ Trebellianicæ de-
tractionem facere valuiſſent, quod de hac
contratabulatione Teſtamenti ipſe haud co-
gitaverit, quia illius detractio, præter de-
10 functi, ſive Teſtatoris voluntatem in caſu
ab eo non prævifo fieri valet, juxta rece-
ptam theoricam *Bartol. in l. Nemo poteſt n.* 7.
ff. de leg. 2. *Fontanell. de pact. nupt. clauſ.* 4.
gloſſ. 9. *par.* 5. *num.* 112. *& ſeq.*, cum aliis
adductis *in Romana, ſeu Iannen. Trebellıani-*
cę impreſſ. apud Conſtant. dec. 6. *num.* 4. *&*
dec. 7. *poſt eumdem num.* 9.

Quæ igitur cum ita ſe habeant, ſuperva-
caneum prorſus videbatur alium aſſumere
Iuris articulum, an ſuppoſita prohibitione
Trebellianicæ primis hæredibus directis, il-
la ex voluntate Teſtatoris dici poſſit volita
etiam in ſecundo hærede, & contra ipſam
Duciſſam, quæ per conſequens contra di-
ctam voluntatem Teſtatoris illam detrahere
nequeat, ſed ad omnes tollendos litis an-
fractus, Domini non reformidarunt illam
etiam ad trutinam judiciariam revocare eo-
dem prorſus modo, quo in propoſitione
habita *ſub die* 15. *Maii* 1713. peregerunt;
Et ductu juridicę, & communis regulæ, quod
ſcilicet prohibitio facta primo hæredi, om-
11 nibus ulterioribus in neceſſariam conſe-
quentiam facta dicatur, ex *Text. in l. prima*
§. *Denique verſ. inde Neratius ff. ad Trebell.*,
firmarunt, quod quando etiam per poſſibile
hæredibus directis dici potuiſſet interdicta,
hæc etiam interdictio progrediatur ad præ-
fatam Duciſſam, abſque eo quod illam de-
trahere potuiſſet, ut ponderatum fuit in
dicta poſtrema Deciſione ſub §. *Atque ex his*
palam.

Haud referente doctrina *Salicet. in l. San-*
cimus §. *Cum autem num.* 8. *ff. ad Senat. con-*
ſult. Trebell., *Marcabrun. ab Anguillaria*
conſil. 81. *num.* 66., aliorumque Doctorum
alle-

allegatorum in contraria Deciſione ſub §. *Atque hinc*, tenentium, quod Trebellianica non detracta a primo hærede, quia per Teſtatorem prohibita, detrahi poſſit a Fideicommiſſario; Siquidem ſi dicta theorica eſſet ſimpliciter, & abſolute vera in quolibet caſu, deſtrueret dictam communem regulam, quod ſcilicet prohibitio facta primo hæredi, omnes Succeſſores, & fideicommiſſarios ulteriores afficiat, & quod
12 ex actu negativo, quoad unum inferri potuiſſet diſpoſitio affirmativa, quoad alium habentem reſiſtentiam Iuris, & non capacem ex qualitate hæredis obliqui, ſeu fideicommiſſarii Trebellianicam deducere, & proinde pro conciliatione dictarum contrariarum opinionum, recurrendum eſt ad illas tres diſtinctiones conciliatrices, & explicatrices, *dictæ Doctrinæ Saliceti, & ſequacium*, cum quibus proceſſum fuit in mea poſtrema Deciſione ſub §. *De reliquo quoties*; Quarum prima eſt, quod iſtæ auctoritates procedunt, & debent intelligi, quando ſubſtitutus, uti directe vocatus facit figuram directi hęredis, qui poteſt detrahere Trebellianicam, etiamſi aliter primus hæres non detrahat, aut illi fuerit prohibita, prout in hoc caſu accipiendam eſſe dictam Doctrinam *Saliceti* explicat *ipſe Marcabrun. de Anguillaria* allegatus *in dicta dec. contraria in dicto conſil.* 81. *num.* 66. *& ſeqq.* & hanc explicationem amplexę fuerunt *dictę Deciſiones coram bo. me. Albergato, nempe la* 51. *ad mater. de Teſtam. apud Card. de Luc. n.* 33. *&* 34. *& la* 53. *ex num.* 16. *& ſeqq.*

Altera vero non minus recepta diſtinctio eſt, quod ſcilicet Trebellianica non detracta a primo Hærede, detrahi poſſit a ſecundo, quando ille hęreditatem adit, non voluntarie, ſed coacte, quo caſu beneficio
13 Trebellianicę a Jure privatur, juxta *Text. apert. in L. Marcellus §. Quod ſi ſuſpecta ff. ad Trebell.*, cum aliis laudatis in mea poſtrema *Deciſione ſub §. Secundus Caſus*.

Et tertia denique quando prohibitio primo hæredi facta fuit in gratiam ſecundi, vel quando Trebellianica a primo hærede detracta haud fuit in gratiam, & favorem ſecundi, erga quem voluerit liberalitatem exercere, & in quo aſſumpto principaliter ſe fundat, *Marcabrun. de Anguillaria dicto conſil.* 81. *in num.* 69.

Profecto tantum abeſt, quod nulla ex dd. diſtinctionibus Dominis de Columna noceat, quod imo omnes mirifice favent; *Non prima* quia ex hactenus diſſertis, prelaudata Duciſſa licet aſſumat naturam, & locum Hęredis, adhuc numquam eam induit naturam, & qualitatem Hęredis directi, ſed ſemper remanet Hęres obliqua, qualitas quidem prorſus obſtativa detractioni Trebellianicę, quę non niſi Hęredi directo, & uti tali rogato competere valet, juxta auctoritates allegatas in §. *Hoc jacto*.

Minus nocet, imo penitus extranea eſt *ſecunda*; quia prælaudati de Carboneanis primi heredes dicti Ducis Baſſanelli, ejus hęreditatem adiverunt voluntarie, nulloque Iudic', precepto impellente, & ſic dicta ſecunda diſtinctio nullo modo applicatur.

Nec denique *tertia*; dum nullibi conſtat nec per expreſſam, nec per tacitam, & conjecturatam voluntatem, quod vel Teſtator prohibere voluerit Trebellianicam primo Hęredi in gratiam ſecundi, nec quod ex titulo liberalitatis exercendæ illam omiſerint detrahere dd. DD. de Carboneano: Et quidem quod non concurrat dicta prohibitio expreſſa ex voluntate Teſtatoris, facile, imo perneceſſe reſultat ex natura d. Teſtamenti hucuſque rimata, in quo nullibi hęc explicata legitur prohibitio Trebellianicę injuncta hęredibus directis, & per conſequens hac ceſſante prohibitione detractionis Trebellianicę in univerſum, eo facilius figurari non poteſt qualitas ejuſdem diſpoſitionis, quod ſcilicet illa facta fuerit in gratiam, & favorem dictę Duciſſę hæredis obliquæ, obſtante legali axiomate, quod non entis nullæ ſint qualitates, de quo eſt *Text. in L. ejus qui ff. ſi cert. petat.*

Si autem recurratur ad implicitam, veriſimilem, & coniecturatam voluntatem Teſtatoris, quod ſcilicet ipſe voluerit prohibe-
14 re Trebellianicam primo Hęredi directo in gratiam præfatę Duciſſæ ſecundę Hæredis obliquæ; Ultra quod pro hoc probando, requiruntur tales demonſtrationes; & coniecturę, quæ fere perneceſſe talem voluntatem concludant ad *Text. in leg. labeo ff. de ſuppellect. legat. Leg. ſi quis* 32. *ff. de legat.* 1. *Leg. Ius ſingulare, & Leg. cum poſt §. Gener. Cod. de Iur. dot., Cravet. con.*966. *n.*7., *Rot. Lucan. apud Palm. nepo. dec.*22. *n.*5. *tom.*1., *& dec.*154. *n.*12., *Rot. dec.*632. *n.*15. *&* 16. *par.*8. *tom.*2. *recent.*; Hæ in pręſenti, ut in Superioribus Locis probatum fuit, prorſus deficiunt, nec adeſſe valent, quia iſta poſſet forſan immaginari, & allegari, quando iſti duo gradus Hæredum fuiſſent a Teſtatore cogniti, & voliti, in quibus terminis data, prohibitione iniuncta primo, poſſet conſiderari intuitus, & favor ſecundi, ſecus autem, non concurrente cognitione, & conſideratione duorum Hęredum, & expreſſa prohibitione Trebellianicæ; Quibus ſtantibus, nullo modo induci poteſt veriſimilis, & conjecturata voluntas Teſtatoris prohibendi Trebellianicam in favorem ſecundi Hęredis; Quia ſi verum eſt, prout eſt veriſſimum, quod nulla dari poteſt operatio voluntatis, niſi præcedat operatio intellectus, quomodo veritate comite aſſeri valebit, quod Teſtator, qui tempore Teſtamenti floridos ſuæ ætatis annos age-

agebat, filioſque ſuſcipere ſperabat, ut clare expreſſit in Teſtamento, cogitaverit de hoc irregulari eventu ſuperviventiæ eius Patris, ſuique obitus ſine filiis, & contratabulationis eius Teſtamenti, ad hoc ut duo oriantur præſumptiones, quod voluiſſet Hæredibus ab inteſtato venientibus, ob contratabulationem Teſtamenti, prohibere detractionem Trebellianicę, & hoc in gratiam eius Uxoris hæredis inſtitutæ! Ex hoc enim, quod Teſtator de hoc caſu non cogitavit, nec valuit cogitare, immota ſemper remanebant ea Juris principia, quod cum Trebellianica detrahatur a primo, & directo Hærede, & etiam præter voluntatem Teſtatoris hoc ſufficiat, ut Domini de Carboneanis hanc Quartæ detractionem facere valuiſſent, ut ultra ſuperius adductos, late dictum fuit in dicta *Romana Primogeniture de Corſinis ſuper Trebellianica* 19. *Ianuarii* 1714. §. *Abſque eo quod in fin. cor. R.P.D. meo Cerro*.

Aſt quando etiam in hac hypotheſi cauſa non ageretur, quia intuitus Teſtatoris dirigi non valuit contra primos Hęredes, & in favorem dictæ Lucretiæ, quia hic caſus; & concurſus duorum graduum hęredum longe abfuit a cogitatione Teſtatoris: Attamen conjecturæ, & circumſtantiæ quæ ad Juris
15 præſcriptum requirerentur, nullo modo videbantur adfuiſſe, quia conjecturæ illę, & circumſtantię conſideratæ in dicta contraria *Deciſione ſub* §. *Agebatur, & ſeqq.*, quod ſcilicet, quando Teſtator cogitavit de ſuſcipienda, & reliquenda Prole maſculina, ordinavit = *Che il primo figlio ſia Erede di tutta la mia robba* =; Quam totalitatis expreſſionem omiſerit; quando d. Duciſſæ in caſu ſecundarum nuptiarum ſubſtitutum dedit alterum ex filiis clar. mem. Magni Comeſtabilis Laurentii, parvi, iuremeritoque penſæ fuere; Quia in primis, ſi Teſtator ſperavit ſuſcipere Prolem maſculinam, & illi providit, exinde emicat, quod ſperabat, ſe longe vixurum, & ſic ſemper magis ſtringit prædictum reale argumentum, quod caſus ille; ut proprio Parenti non ſupervixiſſet, a d. Teſtatore prævisus non fuit, ut operetur legis diſpoſitio adſcribens Trebellianicam primo, & directo Hæredi, ut ſupra probatum fuit.

Sed in omnem caſum ſenſus ille diſcretivus, & diviſivus, reſpectu ſubſtitutorum in quo tota vis argumenti ſtabilita fuit in contraria Deciſione nil officit, quia verba ſubſtitutionis, in caſu deficientiæ filiorum, virtualiter continent totam, & integram dicti Teſtatoris Hæreditatem; Nam ſi in caſu relictæ ſobolis maſculinæ, primus filius maſculus debebat totam dictam hæreditatem habere, poſt mortem dictæ Duciſſę, & filiis maſculis non exiſtentibus, ordinatum fuit, quod dicta Duciſſa conſequeretur uſumfructum, ſua vita durante = *Et a morte ſua, la proprietà a i figlioli del Conteſtabile Colonna* =: Exinde eliciebatur, quod hæc erat numero univerſalis proprietas, quæ continebatur in
16 præcedenti Inſtitutione, & in prima univerſali ſubſtitutione d. filii maſculi naſcituri, ut per *Text. in Leg. qui filiabus ff. de legat. primo*, tradit *Rota dec.* 575. *n.* 1. *par.* 19., *& in Eugubina fideicommiſſi* 3. *Iunii* 1709. §. *Sed Teſtator cor. bon. me. Epiſcopo Labacen.*

Neque majoris momenti viſæ fuere conſiderationes illę, quæ tunc temporis deducebantur ſuper qualitatibus dignis, imo digniſſimis præfatæ D. Duciſſæ, cum quibus meritiſſimam Teſtatoris dilectionem promeruiſſet, quia hæ aptæ quidem erant ad arguendam beneficam Teſtatoris voluntatem erga illam in eo ſtatu, & modo, quo per Maritum conſiderata fuit, & cum eis qualitatibus ab Ipſo volitis, ſed non autem in novo ſtatu, & gradu hæredis obliquæ ex diſpoſitione Legis, & clauſulæ codicillaris, cujus vigore, amiſſa præter voluntatem Teſtatoris, qualitate hæredis directæ, acquiſivit alteram hæredis obliquæ, in qua figura, & repræſentantia ei de Iure non ſuccurritur beneficio retentionis Quartæ Trebellianicæ.

Ex his igitur excluſa tam expreſſa, quam conjecturata, & veriſimili mente Teſtatoris prohibendi Trebellianicam primo Hæredi in gratiam, & favorem ſecundi, facilius excludebatur expreſſa, vel conjecturata voluntas filiorum Principis Carboneani non detrahendi dictam Trebellianicam in favorem, & gratiam dictę Duciſſæ, pro qua excludenda ſufficiebat obſervare acerrimas, diuturnaſque lites inter has Partes exortas, & continuatas, & quidem ſuper hac ipſa ſucceſſione, per quam adeo conſiderabilis pars Patrimonii Domus de Carboneano ab ipſa ad extraneos profecta eſt, ad effectum arguendi, an idem filii voluerint erga dictam Duciſſam talem gratitudinis, & benevolentiæ actum exercere, ut eius favore, & intuitu Trebellianicæ detractionem remiſerint, vel potius præſumatur eamdem Trebellianicam in omnem peſſimum eventum unice reliquiſſe pro vocatis juxta diſpoſitionem Teſtatoris, prout de Jure præſumitur, ſecluſa ulterius Hæredis conjunctione, & benevolentia cum primis, ſub ea ratione, quod hæres non detra-
17 hendo Trebellianicam ſibi debitam, voluerit meliori modo ſatisfacere voluntati Defuncti ex *Text. apert. in Leg.* 5. *prope fin. verſic. ſi quis rogatus ſit ff. de donat. inter Vir, & Uxor.*

Sed ceſſat in hac parte quælibet difficultas ponderando, quod Princeps Carboneani pro ſuis filiis, & reſpective fratribus defuncti Ducis Baſſanelli, mediante dicta Tranſactione inter ipſum, & dictam Duciſſam celebrata, controverſam Trebellianicam detraxit ex conſecutione tertiæ partis

tis totius hęreditatis illi conceſſæ per d. Duciſſam, & propterea Trebellianica ſemel ab uno Hærede detracta, iterum ab alio detrahi non poteſt, ut late probatum fuit in d. ſecunda *Deciſione ſub* §. *Aliud æque principale*.

Et revera, quod in dicta parte, ſive quatuor unciis perneceſſe incluſa fuerit non ſolum tota legitima debita Patri, ſed etiam portio Trebellianicæ debita Fratribus, perſpicuum aſſurgebat, animadvertendo, quod aut procedendum erat cum regulis, vigore prioris, ſeu potius intermediæ opinionis
18 Sacri Tribunalis deductæ in deciſionibus celebris Cauſæ *Romana, ſeu* Ianuen. *legitimæ* emanatis *die* 14. *Iunii* 1680. *coram cl. mem. Card. Matthæio impreſſ. apud* Torr. *de major. deciſ.* 35., & 10. *Martii* 1684. *pariter impreſſ. apud eumdem Torr. dec.* 48., & 23. *Iunii* 1684. & 19. *Februarii* 1685. *impreſſ. ad ornat. Card. de Luc. de Teſtam. la* 51. 52., & 53.. quod ſcilicet poſt admiſſionem Fratrum, legitima Patris non eſſet niſi tertia tertiæ, & iſta cum non compręhenderet niſi unam unciam cum tertia parte alterius unciæ: Ecce quod, cum Princeps Carboneani integrum trientem in hæreditate filii fuerit conſecutus, in eo compræhenſa erat detractio quartæ Trebellianicæ; Aut procedi vult cum ultima opinione, quæ poſtmodum invaluit, & verior reputata fuit, quod ſcilicet detracta prius Trebellianica reſpectu Fratrum in duabus unciis, dicta legitima Patris eſſet tertia totius reſidualis hæreditatis, & tunc com non excederet tres uncias cum tertia parte alterius unciæ, quemadmodum non ſe extenderet ad dictas quatuor uncias, quas Pater in dicta Tranſactione fuit aſſecutus: Ita perneceſſe concludi debet, quod in dictis quatuor unciis incluſa remanſerit ſaltem portio Trebellianicę, quę dd. Fratribus, & in vim eorum renunciationum proprio Parenti Principi Carboneani competebat.

Nil officiente, quod cum iſtę non conſcendant ad integram quantitatem legitimæ, & Trebellianicæ, quę detractiones ſimul unitæ aſcendunt ad uncias quinque cum tertia parte alterius unciæ, inde hæc Trebellianicæ detractio non ſit verificabilis; Quoniam ſat erat, quod dd. quatuor unciæ, quas Princeps Carboneani ab hæreditate filii reportavit, nec etiam correſponderent ſoli detractioni legitimæ, pro qua Pater non poterat conſequi, niſi tres uncias cum tertia parte alterius unciæ, adhoc ut perneceſſe compræhendere debeant alium titulum Trebellianicæ debitæ eidem Patri vigore præcedentis renunciationis habitæ a filiis, & ad hoc ut perneceſſe magis, magiſque incaleſcat argumentum, quod dd. DD. de Carboneanis illius detractionem non omiſerint in gratiam dictæ Duciſſæ, vel ſaltem quod agnoverit hoc Ius detrahendi ſibi ipſis competens.

Sed quod plus eſt, ſi tam pro legitima, quam pro Trebellianica Princeps Carboneani Pater conſecutus non fuit totum id, quod conſequi poterat, ſed remiſerit unciam unam cum tertia parte alterius unciæ, hoc evenit, non quia DD. de Carboneanis vota directa eſſent in gratiam dictæ Duciſſæ: Sed quia diviſio hæreditatis, & aſſignatio partium ſecuta non fuit per viam judicialis auctoritatis, & ad tramites rigoroſi Juris, ſed per viam amicabilis compoſitionis, & Tranſactionis initæ ad extinctionem plurium controverſiarom inter illos vertentium, ex quibus diminui poterant, tam hæreditas reſpectu Duciſſæ, quam detractiones Patri, & Fratribus debitæ, dum ea omnia dependebant a validitate Teſtamenti, & idcirco ſt una cum prædictis difficultatis perpendatur quoque, quod tunc temporis *de an.* 1680. nec pacificus, nec ſtabilitus erat modus tam legitimam, quam Trebellianicam detrahendi, prudens omni ex parte videtur conſilium, quod tunc amplexi fuere tam Princeps Carboneani, quam dicta Duciſſa aſſignandi pro omni, & toto eo, quod ſub obtuto Legitimæ, ac Trebellianicæ eidem Principi Carboneani competere poſſet quatuor uncias ex d. hęreditate, & pro ſe retinere
19 alias duas tertias partes ejuſdem hęreditatis tali modo aliquid hinc inde remittendo juxta naturam, & quidditatem Tranſactionis de qua eſt *Text. in leg. Tranſactio null. dat. C. de tranſact.*, & *cap. ſuper ea eodem tit.*, *Manent. conſ.* 142 *nu.* 1., & *ſeq.*, *Vrceol. de tranſact. quæſt.* 2. *n.* 8., & *n.* 49., *Rot. poſt eumdem dec.* 3. *n.* 3.

Quo ſtante conſtantiſſimo facto, & Juris conſequentia, nil pariter relevabat, quod in dicta Tranſactione ſolum habita fuerit mentio legitimæ, & non Trebellianicæ, & qood renunciatio Fratrum fuerit mere abſtenſiva, non autem tranſlativa; quoniam favente regula T*ext. in cap. dilect. ubi Gloſ. verb. facio de appell.* per quam firmatur, quod facta potentiora ſunt verbis, in hac hypotheſi, tota maſſa rei geſtæ perpenſa, præclarum ſit, quod in dicta Tranſactione Partes concordare intellexerunt prætenſiones, quæ inter ipſas vertebantur per illa verba - *ut nullum Ius, nullaque actio, remaneat ex Teſtamento, donatione, aliiſque &c.*, & ſic quod componere voluerint etiam detractionem dictæ Trebellianicæ, quæ a dicto Teſtamento proficiſcebatur, eamque ſub Tranſactione compræhendere, de qua uſque ab initio ſucceſſionis actum fuit, & pro qua multoties conſilium clar. mem. *Cardinalis de Luc.* perquiſitum extitit, ut ipſe teſtatur *in ſuo diſcurſu de legitim.* 40.

Si

Digitized by Google

Si vero ad ſenſum Defenſorum Domini Ducis Poli, renunciatio Fratrum ſumi debeat in puro ſenſu abſtenſivo, & ſimplici pacto de non petendo, & tunc res minori vacat difficultate, quia ceſſante concurſu eorumdem Fratrum, cum Patre, cum ipſe unice remanſerit in effectu unicus hæres gravatus onere reſtituendi Duciſſæ hæreditatem vigore Clauſulę Codicillaris, & Jure merito de ſola legitima fuit habita mentio quia Pater unicus hæres non poterat facere duas detractiones, ſed unicam tantum ex illis proprio arbitratu; Unde ſi in harum delectu elegit potius detractionem legitimæ uti pinguiorem, nulla profecto mentio facienda erat de Trebellianica; Sed non exinde ea ſuccedit Iuris conſequentia, quod non fuerit detracta Trebellianica, quodque iſta detrahi valuerit a Duciſſa, quia ubi hæres eſt gravatus pure reſtituere, & ſi habeat in ſua electione detrahere, vel Legitimam, vel Trebellianicam, attamen detrahendo
20 unam, dicitur etiam detraxiſſe alteram, quia una in aliam computatur, ut optime advertunt *Iaſon. in l. filium, quem n.7. ff. famil. hereiſcun.*, *Manſ. de Teſtamen. tit. 12. de legitim. quæſt. 58. n. 3.*, *Gaill. pract. obſervat. lib. 2. cap. 121. n.4.*, *Mart. de ſucceſſ. leg. par. 4. quæſt. 28. artic. 6. n. 12.*, *Mangil. de imput. quæſt. 116. n.62.*, *Peregrin. de fideicomm. artic. 3. n.49.*

Quibus ita ſe habentibus, extraneæ a præſenti caſu videbantur inſubſtantia toties citatę pro parte D. Duciſſæ deciſiones in Cauſa *Romana*, *ſeu Ianuen. Legitimæ* ſuperius *in* §. *Et revera* regiſtratæ; quia quamvis per illas determinatus, & deciſus fuerit ille celebris Juris articulus, an contratabulato ex quærela inofficioſi per Aſcendentem prętęritum Teſtamento filii, ſive Nepotis, & redacta cauſa Teſtati ad cauſam Inteſtati, una cum ipſo Aſcendente, Fratres defuncti ſuccedant, Aſcendenti debita ſit Legitima in tertia totius, non autem in tertia tertiæ, & Fratribus reſtituere Gravatis vigore Clauſulæ Codicillaris debeatur Trebellianica in duabus unciis per prius detrahenda; Attamen cum in præſenti caſu hujuſmodi detractiones factæ non fuerint, rigoroſo Juris ordine ſervato, nec de tempore, quo talis vigebat opinio, cum prędicta Tranſactio ſit etiam anterior prima Deciſione in d. Cauſa edita, utpote emanata ſub *die 14. Iunii* 1680. quando præfata Tranſactio celebrata extitit ſub *die 2. Ianuarii* ejuſdem anni, ſed per viam dictæ ſolemnis Tranſactionis, nil refert, quod integra Trebellianica ad formam dd. deciſionum detracta non fuerit. Tum quia, juxta conſilium *Card. de Luc.* Princeps de Carboneano in illa tunc temporis rerum caligine, ſatis rei ſuæ conſulere per aſſecutionem dicti integri Trientis per concurſum filiorum, non diminuti putaverit; Tum quia hoc accidere valuit ex neceſſitate ſubjectę materiæ d. Tranſactionis, quæ ne in præceps rueret, debebat idem Princeps Carboneanus aliquid in gratiam dictę Duciſſę Tranſigentis remittere, & ſic dictam unciam cum tertia parte alterius, quę rigoroſe pro dicta Trebellianica eidem competebat ut mox dictum fuit.

Et ita, omiſſo examine ſuper qualitate uſufructuaria Duciſſæ, tamquam attentis ſupra firmatis, ſupervacaneo ad effectum de quo agitur, deciſum fuit, altera tantum &c.

FIRMANA IMMISSIONIS

Veneris 15. Maii 1718.

ARGUMENTO

Non indiget.

SUMMARIUM

1 *Fœmina vigore ſtatuti Firmani in* Rubr. 49. lib. 3. *excluduntur maſculis exiſtentibus*, & n.6.

2 *Immiſſio concedenda eſt filio hæredi ſui Patris.*

3 *Conſortes totam domum indiviſam habitare valent quin poſſint a Condomino, ſive abſente ſive præſente de prædicto uſu redargui.*

4 *Dominium habet naturam perpetuam & uniformem.*

5 *Bannitus capitalis incapax eſt cuiuſcumque ſucceſſionis activæ.*

7 *Circuitus inanes vitandi ſemper ſunt.*

DECISIO DCCCXLV.

AD Domum poſitam in Contrada *Pila* in Civitate Firmana exiſtentem, & poſſeſſam a Felice Gauccio; Sebaſtianus Formichinus unicus ſuperſtes de hac familia Immiſſionem expetivit coram Judice de Partibus, & illam obtinuit, ſed cum cauſa in gradu appellationis conſcendiſſet ad Urbem, hic vario marte pugnavit, donec ea per me in Sacro Auditorio propoſita ſub die 11. Decembris 1716. & ſi nulla nunc temporis ob ſuffragiorum ſciſſuram capi potuerit reſolutio, tandem in hodierna Audientia Dubio = *An eſſet danda Immiſſio* = DD. reſcripſerunt = *Dandam eſſe Immiſſionem, & quoad portionem Ioannis Philippi iterum proponatur.*

In facto enim conſtans erat, quod hęc Domus poſſeſſa fuit in primis a Livio Formichino, & deinde ab eo devenit ad Ulixem, & Franciſcum ſuos filios, mortuoque Ulixe ab inteſtato, in medietates eius Domus ſucceſſit d. Sebaſtianus Actor hodiernus, ac unicus eius filius, & hæres, quemadmodum in alia medietate Franciſci pariter ab inteſtato ſucceſſerunt quatuor eius filii maſculi, nempe Ios Philippus, Carolus, Nicolaus, & Cæſar, qui omnes communiter pro indiviſo
1 ipſam Domum poſſiderunt, excluſis fœminis

in

in delineata arbore deſcriptis vigore Patrii
Statuti *in rubr.* 49. *lib.* 3. relat. per *Card. de
Luc. in particul. Statut. partic.* 71.

Succeſſive vero in florida ætate exiſtens,
patrios lares reliquit d. Sebaſtianus, & in
habitatione ipſius Domus indiviſe remanſe-
runt ſupradicti eorum fratres patrueles, &
Condomini, donec unus ex eis, ſcilicet Ni-
colaus morte naturali, Cæſar morte civili
tamquam Profeſſus in Religione Ordinis
S. Dominici, & Carolus violenta morte ut-
pote occiſus ab alio fratre Joanne Philippo
ultimo ſuperſtite deceſsit.

Verum quia fratricida hic omnia ſua Bona
per ſcripturam privatam donaverat ſuis tri-
bus Sororibus Dominicę, Ludovicę, & Li-
viæ, hæ quamvis a ſtatuto excluſæ unacum
Xaverio nepote, & filio reſpective Caroli in
Domo permanſerunt, qui ſubinde Xaverius
Patruo fratricidæ præceſsit, & deinde præ-
laudatę fœminæ de omnibus Bonis diſpoſue-
runt, hæredem relinquendo Vincentium
Gauccium, cujus eſt filius Felix Gauccius
Reus conventus.

Quibus ita ſe habentibus, & fato ceſſo di-
cto Ioanne Philippo, cum poſt plurimas
mundi partes peregratas, rediiſſet ad Italiam,
& ad Vrbem prænarratus Sebaſtianus tam-
qoam unicum germen ſuæ familiæ Formi-
chinæ, dubitari non valet, quin ipſi in pri-
mis debita ſit Immiſsio ad medietatem d. Do-
mus, ex eo quia cum non controvertatur
inter Partes, Domum, de qua igitur eſſe
illam originariæ relictam a Livio Patre Vli-
xis, & quod ea poſt obitum eiuſdem poſſeſſa
fuerit a dicto Sebaſtiano filio tamquam Patris
hærede, ut Teſtimonium perhibebat unicus
Teſtis formiter in partibus examinatus, inde
2 eſt, quod ad eam eidem tamquam Patris hæ-
redi Immiſsio concedenda ſit ad *Text. in l.* 1.
ff. quorum Bonor. l. 2. *Cod. eodem Mennoch.
adipiſc. remed. num.* 78., *& ſeq.*, *Ridolphin.
in prax. part.* 2. *cap.* 10. *num.* 33., *& ſeqq.
Rota deciſ.* 364. *num.* 1. *par.* 5. *& dec.* 68. *n.* 2.
par. 1. *recent.*

Abſque eo quod obſtare potuerit, quod
cum eadem Domus fuerit ſpatio longi tem-
poris poſſeſſa, & habitata a filiis Franciſci
tantum, prçſumenda ſit diviſio inter ipſum
Franciſcum, & Vlixem, per quam ea inte-
graliter in portionem dicti Ioannis Franciſci
devenerit, quia exceptio evanida fuit, pon-
derando. quod cum antequam Sebaſtianus
Formichinus a Civitate Firmana diſcederet,
eam poſſideret pro indiviſo unacum ſuis fra-
tribus Patruelibus, ſi poſtmodum in ea re-
manſerunt, nulla deduci poteſt præſumpta
diviſio, ex eo quia cum agatur de Domo non
deſtinata ad locandum, ſed ad habitandum,
utique actus iſte habitationis non eſt actus
univocus conveniens diviſioni, quia conſor-
tes totam Domum indiviſam habitare valent,
3 abſque eo quod poſſint a Condomino ſive
abſente ſive præſente de prædicto uſu redar-
gui ex rationibus adductis per *Bald.*, *& An-
gel in l, duos fratres ff. de acquir. hæred.*, *Gra-
tian. diſcep.* 486. *n.* 37., *Michalor. de fratr.
part.* 3. *cap.* 36. *n.* 25. *Caſt. de Ration. ratiocin.
quæſt.* 15. *per tot. Marc. Med. dec.* 98. *& Rot.
cor. Cavaler. dec.* 532. *n.* 2.; & proinde ſi ante
diſceſſum a Patria prædictus Sebaſtianus erat
Dominus medietatis d. Domus, juſtum quo-
4 que viſum fuit, quod in ejus reditu eam re-
habere deberet, cum dominium habeat na-
turam perpetuam, & uniformem *l. ſive poſſi-
detis C. de Probat.*, *& Menoch. præſumpt.* 62.
lib. 6.

Progrediendo autem ad aliam medieta-
tem Franciſci, quemadmodum illa devenit,
ut ſupra præmiſimus ad Joannem Philippum,
Carolum, Nicolaum, & Cæſarem (excepta
pro nunc quarta parte dictæ medietatis ſpe-
ctan. ad Ioannem Philippum fratricidam,
pro qua Domini non convenerunt) ita ad
tres ex dictis quatuor partibus Immiſſionem
eſſe concedendam dubitatum non fuit, quia
rata Caroli occiſi tranſitum fecit in Xave-
rium ipſius filium, pront etiam portiones
Patruorum Nicolai, & Cæſaris in eundem
devenerunt excluſo Ioanne Philippo, qui
poſt Bannum capitale paſſum, incapax erat
5 cujuſcumque ſucceſſionis activæ, præſertim
in Bonis ſitis in Territorio Bandienſis ad tra-
dita per *Altograd. conſ.* 98. *fere per tot.*, *&
Rota deciſ.* 512. *n.* 7. *&* 8. *par.* 18. *rec.*, *ac in
Romana Primogenituræ*, *& fideicommiſſorum
de Corſinis* 16. *Maii* 1710. §. 16. *cor. R.P.D.
Aldrovando*, qui Xaverius cum ab inteſtato
deceſſerit anno 1687. ejus hæres non fuit niſi
Sebaſtianus ejus Patruus ad excluſionem fœ-
minarum, & Amitarum reſpective dicti Xa-
verii, quæ extantibus maſculis ex ſpeciali
6 cenſura præfati Statuti Civitatis Firmanę
fœminas excludentis ſucceſſibiles non erant,
ut alias dixit *Rot. poſt Merlin. de legit. dec.* 74.
n. 2., *& deciſ.* 461. *n.* 8. *par.* 2. *rec.*

Firmata ex prædictis ſucceſsione inteſtata
Sebaſtiani quoad ſeptem ex octo portionibus
Domus, de qua agitur parum obeſſe com-
pertum fuit, quod ipſe in exordio Judicii in
ſuo libello petierit Immiſſionem ad totam
Domum uti hæres ab inteſtato dicti Ioannis
Philippi, & ſic non valeat in præſenti varian-
do allegare Ius ſuccedendi uti hæres Vlixis
Patris, & uti hæres Xaverii: quia hæc ex-
ceptio, quæ plauſum obtinuit coram Judici-
bus Commiſſariis, nullum habuit in Sacro
Auditorio, in quo ob clauſulas ſalutares in
Monitorio exiſtentes datum eſt variare ti-
tolum pro aſſequenda Immiſſione petita, ma-
7 xime ad evitandos inanes circuitus, a quibus
Suprema Tribunalia aborrent, ut alias reſ-
pondit *Rota in Rom. fideicom. Camilli de Pa-
lumbaria* 15. *Decembris* 1710. §. *Minime at-*

tento cor. Reverendiſſ. Aldrovando.

Vnde prædicta, ut diximus, pro nunc in ſuſpenſo relicta quarta parte medietatis d. Domus ſpectante ad Ioannem Philippum fratricidam ad reliquas omnes Domini *dandam eſſe Immiſsionem Sebaſtiano* convenerunt utraque Parte audita &c.

FERRARIEN. CAMBII.

Veneris 18. *Martii* 1718.

ARGUMENTUM.

Utilitas in contractibus minorum, a quo tempore ſit commenſuranda. Perbelle expenduntur, *conſil.* 85. *Fulgoſ.*, *& æquitate LL. in* L. *cum Avus & L. cum acutiſſimi*, & illarum importantia examinatur. Is ordo ſervandus eſt in fideicommiſſariis ſucceſſionibus, qui ſervatur in ab inteſtato, & de ratione.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Ferrariæ* rubr. 90. & 91. *diſponit, ut minores nequeant ſe obligare abſque ſolemnitatibus.*

2 *Data nullitate obligationis quis nec civiliter, nec naturaliter remanet obligatus.*

3 *Vtilitas in contractibus debet verificari de tempore contractus, & ab eodem contractu promanare, non autem ab aliis cauſis extrinſecis.*

4 *Appellatione* deſcendentium maſculorum *juxta* conſ. 85. Fulgoſ. *nedum veniunt maſculi ex maſculis, ſed etiam maſculi deſcendentes ex fœminis.*

Quinimo etiamſi deſcendentes ex fæminis fuerint a Teſtatore præteriti, ſuppleta tamen remanet hac ſubſidiaria vocatio ex æquitate LL. in L. cum Avus, & L. cum acutiſſimi n. 5. 6. 7. & ſeqq.

8 *Fideicommiſſariæ ſucceſſiones eodem ordine deferri debent, ac deferuntur ſucceſſiones ab inteſtato.*

Quem ordinem præſumptio eſt Teſtatorem conſervare voluiſſe n. 9.

Et exinde oritur quod in ſucceſſionibus ſemper attendi debeat proximitas gravati, & non gravantis n. 10.

Quodque bona in unam lineam ingreſſa in aliam non tranſeant, niſi prima penitus extincta n. 11.

12 *In dubio ſtandum ſemper eſt regulæ.*

13 *Res judicata eſt ſupponenda præſertim ſi contra eam nulla fuerit interpoſita appellatio.*

14 *Hypotheca legalis a quo tempore incipiat.*

15 *Minor, ut valide ſe poſſit obligare requiritur quod cauſa ſit juſta, certa, & rationabilis.*

DECISIO DCCCXLVI.

CUm ad novum, ſedulumque examen reſolutio coram Me edita ſub die 16. Aprilis ſuperioris anni fuerit revocata in hodierna Audientia ſub congruo dubio = *An eſſet ſtandum, vel recedendum a deciſis* = Agnoſcentes Domini, quod ejus ſecuritatis arcem non in præruptis rupibus in præcedenti Cauſæ propoſitione ædificaverant, ſed in faſtigio ſuarum rationum non hæſitarunt reſcribere = *In deciſis*.

Et quoniam de debito Margaritæ inter Partes hinc inde nulla amplius emergebat quæſtio ex rationibus in antecedenti Deciſione expenſis, ideo defenſores illorum de Canonicis toto ſolum impetu eruperunt in fundamenta amplexa pro liberatione Antonii Patris, & Auctoris modernorum Comitum Cajetani, aliorumque de Elephantutiis, qui in cambio ſcutorum mille paſſive contracto per dictam Margaritam Fieſcham ejus Matrem favore Senatoris Marci de Bondelmontibus, ſuam fidem fidejuſſorio nomine interpoſuerat ad favorem ejuſdem Senatoris, ſed incaſſum, quia cum prælaudatus Antonius de tempore initę præfatæ fidejuſſionis minorem ageret ætatem, non valebat tum ex præſcripto Juris com-
1 munis, tum ex cenſura patrii Statuti Ferrariæ *in rubr.* 90. *&* 91. ſeſe ulla obligatione adſtringere, niſi præviis ſolemnitatibus inibi præſcriptis: Unde cum ipſe nulla ſervata forma, nec ſolemnitatibus ſub pœna nullitatis actus geſti ibi demandatis, hanc præſtiterit fideiuſſionem favore præfati Senatoris Marci de Bondelmontibus, inde clare exoriebatur nullitas dictæ fideiuſſoriæ obligationis, & prædictus Antonius nec naturaliter, nec civiliter obligatus remanſit ex
2 receptiſſima omnium Doctorum ſententia, quam in his terminis exornant *Pigant. ad Stat. Ferrar. dict. rubr.* 90. *num.* 41. *Modern. Aſculan. ad Stat. Vrb. adnot.* 44. *num.* 33. *Rot. dec.* 3. *num.* 3. *& ſeqq.*, & ſignanter *num.* 6. *par.* 19. *tom.* 1. *recen.*

Denuo illa non attenta replicatione, quod quamvis prænarrata Antonii obligatio Viribus ſubſiſtere non valeat, ex quo deſtituta reperiatur debitis ſolemnitatibus, adhuc tamen efficax evadat ex motivo utilitatis, quam ipſe poſtmodum ex dicta obligatione fuit conſecutus, quia eadem Margarita Mater, pro qua ipſe interceſſit, in ſuis tabulis Teſtamentariis dictum Antonium ſuum hæredem univerſalem inſcripſit, & mediantibus dictis pecuniis cambialibus, & fidejuſſione prædicta, in ejus hæreditate prædium illud *di Serrajolo* reperiit, quod præciſive a præfata fideiuſſione, & pecuniis prædictis non reperiiſſet, ex quo jam ad inſtantiam illorum de Venier publicæ haſtæ expoſitum erat, & a qua unice cum memoratis pecu-

niis

niis ſubtractum fuit: Quoniam in primis, & in abſtracto urgere videbatur reſponſio, quod ad effectum obligandi Minorem, ſive Mulierem ſine debitis ſolemnitatibus contrahentem non ad effectuationem ſuæ obligationis, quę ſolemniis deſtituta, ſemper dicitur nulla, & inefficax, ſed ad effectum reſtituendi, & dimittendi ęquitativa actione *de in rem verſo* quidquid ratione prædicti contractus fuit aſſequutus, utilitas debet verificari de tempore contractus, & ab eo-
3 dem contractu promanare, non autem ab aliis cauſis extrinſecis expoſt ſuperventis, ut ex Text. *in l. ſi pro parte* §. *In rem autem ff. de in rem verſ. l. ſi pupillum* §. *Si obligaverit ff. de reb. eorum, qui ſub tutel.* tradunt *Conſtant. ad Stat. Urb. adnot.* 44. *num.* 683. *Rot. cor. Emerix Jun. dec.* 528. *num.* 5. *in rec. dec.* 163. *num.* 15. *& ſequen. part.* 14., *& dec.* 365. *num.* 32. *part.* 15. In concreto omnis ceſſabat amaritudo, quia pręfatus Antonius tanquam fidejuſſor, & non Correus debendi, ut perperam aſſerebatur, nihil ratione dicti contractus fuit conſequutus, & ea utilitas, quæ deſumi prætendebatur, ex quo Mater illum hæredem inſtituiſſet, amplius in pręſenti allegabilis non videtur, dum tam Conſtantinus, quam Cajetanus filii, & hæredes prædicti Antonii hęreditatem prędictam Margaritæ opportuno medio redditionis rationis coram Iudice Concurſus Creditorum ipſius Margaritę peractæ dimiſerunt, & ſe ipſos prædicta qualitate hæreditaria expoliarunt, & quod plus eſt in prædicta redditione rationis plurium partitarum Creditores deſcripti fuere, & proinde vere omnis ceſſabat utilitas in ſola qualitate hęreditaria dictæ Margaritæ repoſita, ut patet ad ſenſum.

Excluſa igitur ex prædictis omni prætenſa utilitate, ſuperfluum videbatur alias aſſumere quęſtiones pro excludenda hac prætenſa utilitate, ſub qua tota defenſionis baſis conſtituebatur per Informantes pro illis de Canonicis Ceſſionariis Senatoris de Bondelmontibus: Aſt ut ſemper magis magiſque pateret, quod hæc utilitas reſpectu Antonii nunquam adfuit; ulterius ponderabant Domini, quod controverſum hoc prędium *di Serrajolo* cum dictis pecuniis cambialibus ab imminenti deliberatione exemptum ſpectabat ad prædictum Antonium, & poſt eius obitum ad Comites Conſtantinum, & Caietanum de Elephantutiis eius filios præciſive a qualitate hæreditaria Matris, vigore nempe fideicommiſſi conditi de anno 1623. a quondam Sebaſtiano Fieſcho eorum Aſcendente, qui ſpecifice in Teſtamento dictum Prædium *Serrajolo* ſuo perpetuo ſuppoſuit fideicommiſſo, quod ordinavit prius favore omnium eius deſcendentium, & poſtmodum ipſis defectis favore Monaſteriorum Sanctæ Luciæ, & Sancti Bernardini Ferrarię. Quapropter cum prętatum prædium ad Antonium filium Margaritę, alio titulo, quam hæreditario Matris ſpectaret, eo magis omnis collabeſcebat utilitas, quæ tantum ex hoc motivo, quod prænarratum prædium in dicta hæreditate Margaritæ fuerit repertum, unice induci, & probari prætendebatur, quemadmodum animadverſum fuit in Deciſione, quæ revidetur §. *Vel ex quo prædium*.

Neutiquam attento, quod cum Sebaſtianus fideicommittens ad ſucceſſionem prędicti ſui perpetui fideicommiſſi vocaverit lineam maſculinam, & Deſcendentes maſculos, exinde oriatur, quod nec Antonius, nec moderni Comites de Elephantutiis eius filii tanquam deſcendentes ex fœmina ad prædictum fideicommiſſum adſpirare valeant, quia quidquid ſit, an in præſenti facti themate, quod vocata fuit linea maſculina, & Deſcendentes maſculi locum ſibi vindicare valeat *vulgat. Palgoſii conſil.* 85., determinans quod appellatione Deſcendentium maſculorum nedum veniant maſculi ex maſcu-
4 lis, ſed etiam maſculi deſcendentes ex fœminis, & de quo loquuntur *Torr. de majorat. Ital. tom.* 2. *quæſt.* 16. *ſub num.* 35., *&* 36. *Rot. in Balneoregien. fideicommiſſi* 5. *Februarii* 1714. §. *Validitate cor. Emo Scotto, & in Perusina fideicommiſſi* 26. *Junii* 1709. *per tot. coram Rmo Molines, confirmata* 5. *Junii* 1716. §. *Fruſtra vero cum multis ſequen. coram R. P. D. meo* Falconerio *Almę Urbis Gubernatore*.

Attamen eorum vocatio deſumebatur ex præſumpta voluntate dicti fideicommittentis, quæ quantumvis non ſcripta, ſatis ſuperque teſtificata remanebat a conjectura pietatis inſita ab ipſa natura in corde Parentum, & quam *Imperator* poſt celebre *Papiniani* reſponſum *in l. cum Avus ff. de condit. & demonſtrat.*, pleniſſimo ampliorique eventu donavit in *l. cum acutiſſimi Cod. de fideic.* Illius ſiquidem ope, dato etiam, quod compræhenſione maſculorum ex fœminis nullatenus pati valerent ſupradicta verba diſpoſitionis; nihilominus hæc ineonſulta filiorum maſculorum deſcendentium ex fœminis præteritio auxilio prædictarum legum ſup-
5 pletur, & ſi non primi, ſed ulteriores ſint Deſcendentes, ut probant *Fuſar. de ſubſtit. quęſt.* 393. *num.* 26. *&* 37. *Gabr. de fideic. concluſ.* 2. *num.* 7. *Intrigliol. de ſubſtit. cent.* 3. *quæſt.* 50. *num.* 16. *Coſt. ad l. cum Avus num.* 1. *&* 3., ubi notat, quod talis eſt caſus legis *Magon. dec. Florent.* 52. *Rot. dec.* 132. *num.* 4. *par.* 16. *recen.*, *& in Albanen. fideicommiſſi* 19. *Januarii* 1715. §. *Minime coram Me*.

Eoque fortius, & indubitanter, quia deſcendentes ex fœminis in præſenti nec de-

prælativa, nec de ſimultanea ſucceſſione
certant cum maſculis deſcendentibus ex ma-
ſculis, ſed ſolum ad effectum excludendi
ſubſtitutos extraneos, ut ſunt dicta Mona-
ſteria Sanctæ Luciæ, & Sancti Bernardini
Ferrariæ; in hoc enim caſu, quia vehe-
mentiſſime urget inhumanitas illa, ac in-
veriſimilitudo, quod Teſtator proprias ſuc-
ceſſiones alienis anteponere voluerit, effi-
cax inſurgit vocatio a providentia earum-
dem legum ſupplentium Teſtamenti verba,
6 ad hoc ut plus dictum, & minus ſcriptum
fuiſſe videatur, ut ad rem aſſerunt *Roſſic.
in d. l. cum Avus lib. 3. cap. 8. num. 4. Decian.
conſ. 168. num. 26. verſic. neque obſtat lib. 2.
Ruin. conſ. 131. num. 5., & ſeqq. lib. 3. Man-
tic. de tacit. lib. 10. tit. 8. nu. 22. verſic. ſecundo
eſt Rot. in dicta Albanen. fideic. §. His tamen*.

Præſertim ponderando, quod hi deſcen-
dentes ex fœminis proficiſcuntur a filiis ho-
norabili titulo Inſtitutionis in ſuo Teſtamen-
to a Teſtatore honoratis, ideoque ſicuti hæc
deſcendentia ex filiis in qualibet parte, &
loco teſtamenti, & in ipſamet inſtitutione
fuit præamata, & prædilecta aliis ſubſtitutis,
ita eadem ratio pietatis, & charitatis expo-
ſtulat, quod par, & uniformis prælatio tri-
buatur omnibus perſonis, quæ a dictis inſti-
tutis prædilectis originem ducunt, ante-
7 quam bona tranſeant ad ſubſtitutos, & per-
ſonas prorſus extraneas, ut in puncto docent
*Bartol. in l. cum acutiſſimi per tot. Cod. de
fideic. Peregrin. conſ. 42. num. 2. verſic. tertio
quia lib. 3. Rot. coram Gregor. dec. 215. n. 8.,
& ſeq., & in rec. dec. 519. num. 18. & ſeq.
par. 5., & in Peruſina fideicommiſſi 26. Junii
1709. §. In prædictum coram Reverendiſſimo
Molines, & in Tuſculana fideicommiſſi 14. Ju-
nii 1715. §. Hinc quoque dilectionem coram
R. P. D. meo Falconerio*.

Et quæ omnia ſi procedunt ſimpliciter ut-
pote fundata in clara Iuris cenſura *dictarum
ll. cum Avus, & cum acutiſſimi*, a fortiori
locum ſibi uſurpabant in præſenti hypotheſi,
in qua vulgatiſſimæ, & numero plures ad-
ſtipulabantur Juris noſtri regulæ, quibus
edocemur, fideicommiſſarias ſucceſſiones
eodem ordine deferendas eſſe, ac deferuntur
ſucceſſiones ab inteſtato, ne alias interverſo
8 Iuris, & naturæ ordine, hæreditas a Proxi-
mioribus in remotiores gradum faciat, ut ſe-
quendo doctrinam *Baldi in l. ſi duo ff. de acquir.
hæred.* admonent *Peregrin. de fideic. art. 20.
num. 11, Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 484. num. 11.
& 13. ac ſeqq. Rot. coram Priol. dec. 355. n. 4.,
& in Veliterna Primogenituræ 26. Novem-
bris 1703. §. Quare coram bo. me. Caffarello*.
Et quem ordinem, ſive Jus legitimæ ſucceſ-
9 ſionis præſumendum eſt Teſtatorem voluiſſe
conſervare habetur ex *Text. in l. vel ſingulis
ff. de vulgar., & pupillar. ſubſtit.* ubi docto-
res, & *Decius in l. cum quidam ſub num. 6. ff.
de Impuber, & aliis ſubſtit.*, & ex qua præ-
ſumpta Teſtatoris conformitate cum Iuris
diſpoſitione oritur quoque quod in ſucceſ-
ſionibus attendatur ſemper proximitas gra-
10 vati, & Gravantis, ut aliis congeſtis ad-
notat *Bonden. collect. legal. 41. num. 108. lib. 1.
Rota in Senogallien. fideicommiſſorum 14. Fe-
bruarii 1715. §. Non videbatur coram R. P. D.
meo Cerro*. Et quod ulterius Bona in unam
lineam ingreſſa, nunquam ad aliam devolvantur,
niſi prima pœnitus extincta, &
11 vacuata ad notata per *Palm. Nep. allegat.
33. num. 7. Rot. in Romana Caſalis Agezani
20. Iunii 1701. §. Quod enim coram Reveren-
diſſimo Molines, & in dicta Tuſculana fidei-
commiſſi 11. Decembris 1716. §. final. coram
R. P. D. meo Cerro*; Quæ omnes quidem re-
gulæ una cum diſpoſitione *dictarum ll. cum
Avus, & cum acutiſſimi* in præceps ruerent,
non admiſſa vocatione deſcendentium ma-
ſculorum ex fœminis ad excluſionem extra-
nei contra alia elementaria Iuris noſtri prin-
cipia, quibus admonemur, quod in dubio
12 ſtandum ſit regulæ, ut firmat *Decius in
l. prima num. 8. ff. de regul. jur.*, & contra
illud naturæ votum omnibus Parentibus in-
ſculptum, & ſuperius expenſum anteponen-
di propriis, ſucceſſiones alienas, quo nil
abſurdius.

Et revera id ipſum etiam confirmatur a
ſententia A. C. Iudice concurſus, coram
quo hoc ventilato fideicommiſſo, in ea ip-
ſum remanſit canonizatum, & quod magis
eſt in ea quoque controverſum Prædium
Serraiolo, aliaque bona fideicommiſſaria
dicti Sebaſtiani ſpectare ad modernos Comi-
tes de Elephantutiis uti vocatos ad dictum
fideicommiſſum, fuit definitum, & quod
judicatum cum emanaverit contra omnes
Creditores prædictæ Margaritæ, & ſignan-
ter contra dictos de Canonicis, & Boudel-
montibus, venit hic neceſſario ſupponen-
13 dum, maxime quia ab eo per dictos Cre-
ditores nulla fuit interpoſita appellatio per
ea, quæ alias firmavit *Rot. in dec. 542. n. 5.
par. 19. rec., & in Romana fideicommiſſi 26.
Martii 1708. §. Verum defenſionis coram Re-
verendiſſimo Aldrovando, & in Romana Im-
miſſionis 13. Novembris 1709. §. Nihilominus
coram eodem*.

Haud referente, ad id ſemper utilitatis
aſſumptum comprobandum, quod dictum
Prædium remanſerit liberum in hæreditate
Margaritæ ratione detractionum primis hæ-
redibus gravatis ſuper dicto fideicommiſſo
competentium; quandoquidem in primis
hic, & nunc impertinens eſt hic diſcurſus,
cum per dictam ſententiam A. C. in judica-
tum tranſactam dictum Prædium *di Serraiolo*
declaratum fuit fideicommiſſarium, & ad
Comites de Elephantutiis ſpectans uti ad fi-
deicommiſſum dicti Sebaſtiani vocatos, ſed
quan-

quando, etiam per malam hypotheſim fa-ſti ſubſiſtentiam haberet, nil relevare va-leret ad eorum intentum, quia cum hæ-reditatem maternam, & reſpective Avitam medio redditionis rationis dimiſerint, ecce quod ea utilitas, quæ in titulo hæreditario Matris unice erat conſtituta, prorſus in fa-ćto ceſſavit, dum ad rei ſuæ conſulendum, ſatius duxerunt eam dimittere, quam reti-nere, ut de ſe patet.

Et tantum abeſt ultra prædićta, quod qua-litas hæreditaria Matris decantatam utilita-tem attuliſſet prædićto Antonio filio, quod in præfata redditione rationis nuper fa&ta per dićtos Comites de Elephantutiis ipſi re-perti, & liquidati fuerint creditores ejuſ-dem hæreditatis ultra alias ſummas in Peri-tia graduatoria enumeratas, ſignanter in in-genti quantitate ſcutorum 8918., quæ ad manus dićtæ Margaritæ pervenerunt de tempore adminiſtrationis bonorum primo-genialium R.P.D.Jacobi, & hæreditariorum Pandulphi de Elephantutiis per ipſam uti il-lorum univerſalem uſufructuariam, pera-ćta; Unde quando etiam dićtum prædium fi-deicommiſſarium non foret, ſed ratione de-tractionum competentium prælaudatæ Mar-garitæ evaſiſſet liberum, & exemptum a di-ćto fideicommiſſo ſemper ipſum adjudican-dum eſſet dd. de Elephantutiis Creditori-bus anterioribus pro dićta ſumma ſcutorum 8918. ipſo Senatore de Bondelmontibus, qui ſuam anterioritatem deſumere non valet, quam ab anno 1696., de quo tempore dićta ſcuta mille Margaritæ abſque ullo ſubingreſ-ſu in Iuribus Creditoris dimiſſi ad cambium tradidit, & e converſo ipſi de Elephantutiis ab anno 1679., quo tempore adminiſtrare incæpit, & a quo tempore eorum favore or-ta fuit in ejus bonis tacita hypotheca legalis

14 cum prælatione adverſus omnes alios Cre-ditores intermedios juxta firmata per *Rot. in Balneoregien. fideicommiſſi 21. Maii 1693. §. Prout coram Reverendiſſimo Hervavult, in Bononien. fideicommiſſi de Ghiſleriis ſuper rein-tegratione 23. Martii 1711. §. Cæterum co-ram Eminentiſſimo Scotto 22. Februarii 1712. §. Momenta rationum cor. R. P. D. meo Fal-conerio, in Romana Legati de Caraſis 20. Ja-nuarii 1712. §. fin. coram Emo Priolo, & in Romana Immiſſionis 11. Junii 1717. §. Data igitur coram eodem R. P. D. Falconerio.*

Neque quidquam valuit reflexio illa, quod ſi dićtum prædium fuiſſet ſubhaſtatum, pro illius vindicatione a manibus Tertii Poſſeſ-ſoris innumeræ fieri debuiſſent expenſæ, & ſignanter in Tribunalibus exteris, ubi for-ſan dićtum fideicommiſſum canonizatum non foret; In primis enim hæc ſola cauſa ſufficiens non videtur pro ſubſtinenda obli-gatione Minorum, nec ullus certo Iudex eam approbaſſet, quia in omnibus Tribu-nalibus jus ſuum cuique tribuitur, & quod fortios eſt neſcitur, an majores fuiſſent ex-penſæ illæ, quæ pro recuperando, & vin-dicando hoc Prædio a manibus Tertii Poſſeſ-ſoris fuiſſent, his, quæ hodie peraguntur pro liberanda hæreditate Antonii ab hac fi-dejuſſione, & pro reddenda ratione hære-ditatis maternæ, ad hoc ut ab illius credito-ribus ſe valeant liberare; Unde hæ divina-tiones diſſimilis cauſæ exitus, & majorum, vel minorum expenſarum profećto non vi-dentur ſufficientes pro convalidandis obli-gationibus Minorum contra Patrii Statuti Providentiam, & præſcriptum Iuris com-munis demandantis, quod ad hoc ut Minores valide ſe valeant obligare, cauſa ſit certa,

15 juſta, & rationabilis, & non incerta, con-fuſa, & a futuro, incertoque eventu de-pendens, ut aliis adductis concordantibus late dićtum fuit *in Fanen. reintegrationis ſu-per deliberatione 26. Junii 1709. §. In præ-ſenti coram Rmo Aldrovando.*

De primo igitur ad ultimum hæc præten-ſa utilitas non adfuit in principio, quia An-tonius nihil recepit, immo defuit, quia fidejubendo pro Matre actum explevit om-ni numero læſivum, ut probatum fuit in præcedenti deciſione ſub §. *Hæc rationum momenta*; nec adfuit ex poſt, quia hæredi-tatem maternam ære alieno exorbitantiſſi-me preſſam, & quam ipſe Antonius brevi tempore, ob ejus obitum, poſſedit, ejus hæredes cum maximo eorum diſpendio coa-ćti fuerunt dimittere, itaut jure, merito-que ea ceſſante, & nihil in manibus dd. Co-mites de Elephantutiis habentes de prædićtis pecuniis, ut ſupra eorum Aviæ traditis, quod reſtituere debeant Domini ſteterunt = *in Deciſis.*

Et ita utraque &c.

ROMANA JOCALIUM SUPER ADA-MANTIBUS MAJORIBUS.

Luna 21. Martii 1718.

ARGUMENTUM.

Late in præſenti deciſione tractatur, ac diſſe-ritur articulus an Iocalia data a Matre Spon-ſi, ut ornatius ſuam Sponſam in die cele-brationis Matrimonii, & tempore nuptia-rum inederet dici debeant tantummodo pro hujuſmodi effećtu commodata, cum per-petua dominii reſervatione, ſive potius do-nata Inventarium licet plene probet con-tra Tutorem, & ab eo cauſam habentem, an tamen illud probare etiam poſſit, quod res quæ in hæreditate reperta fuit, dicatur eſſe de illa, & ad eam pleno jure ſpećtare, ac pertinere.

SUMMARIUM.

1 *Statutum mandans, quod duæ ſententiæ ha-beant vim trium non procedit ubi ſenten-tiæ ſint injuſtæ.*

2 Sen-

2 *Sententia lata contra tranſactionem eſt ipſo jure nulla, & irrita, & de ratione.*

3 *Inventarium plene probat contra conficientem, & ab eo cauſam habentem.*

4 *Donationem qui allegat, eam concludentiſſime probare tenetur.*

5 *Propriam authoris confeſſionem illius erroneitate ſepoſita impugnare quis nequit.*

6 Copia ſimplex quandoque etiam plene probat ſi adminiculetur aliunde aliis argumentis, & conjecturis, & num. ſeqq.

7 *Ex inveriſimilitudine veritatis argumentum probatur.*

8 *Ad donationem probandam conjecturæ eſſe debent urgentiſſimæ*, & num. ſeqq.

9 *Juris præſumptio ſemper eſt pro perſeverantia dominii penes eum qui ſemel Dominus probatus fuit.*

10 *Dominium non amittitur per actum commodati, ſed ſemper retinetur.*

11 Ex *præſervatione dominii nemo ſibi illud acquirit, ſed uti legalis procurator illud confirmat reſpectu illius, qui antecedenter eo fruebatur.*

12 *Res, ſeu verba debent ſemper ſingula ſingulis congrue referri.*

13 *Gemmæ conſpicui valoris æquiparantur bonis ſtabilibus, & quidem ingentis pretii.*

14 *Dominium ex quibus præſumatur ſemper animo retentum.*

15 *Ea quę minoris ſunt conſequentiæ admitti nequeunt ad ullam probationem concludendam.*

16 *Verba* - in tutto, o in parte di d. Eredità - *in teſtamento adjecta quid importent.*

17 *Ex præſentia, & taciturnitate in aliquo contractu adhibita quo caſu præjudicet præſenti, & tacenti ad effectum inducendi donationem.*

18 *Explicatur* Text. in L. Cenſualis 7. Cod. de donat., & n. ſeqq.

20 *In limine alicujus matrimonii contrahendi a Conſanguineis Sponſi datur opera, ut Sponſus appareat multo opulentior, quam vere exiſtat.*

Neque ex tali actu vel commodati, vel alterius generis ulla induci poteſt donatio n. 21.

22 *Inventarium tutelare facit plenam probationem contra Tutorem, & habentes cauſam ab illo.*

Et inducit præſumptionem Juris, & de Jure, quæ contrariam probationem non admittit, n. 23.

24 *Simplex deſcriptio Inventario Tutelari adjecta non plene probat, ſed facit ſimplicem præſumptionem ex veritate in contrarium eridibilem.*

25 *Aliud eſt aliquid in hæreditate reperiri, aliud eſſe de hæreditate.*

26 *Bona uti hæreditaria deſcripta, quando de hæreditate non ſint*, & n. 27.

28 *Deſcriptio facta a Tutore in Inventario tutelari quando contra ipſum inducat præſumptionem pertinentiæ Juris, & de Jure quoad bona ibi deſcripta.*

29 *Commodatum perſeverat toto illo tempore, quo cauſa commodati durat.*

30 *Ex omiſſione deſcriptionis alicujus rei non oritur contra hæredem negativa probatio non exiſtentiæ aliorum bonorum.*

31 *In inventariis hæreditariis, vel ſaltem mixtis vigore clauſularum ſalutarium poteſt deſcribere, detrahere rem, quam credebat ad hæreditatem ſpectaſſe, quando revera non ſpectabat.*

DECISIO DCCCXLVII.

CUM adverſus geminas conformes ſententias Rotales favore clar. mem. Principis Ioannis Baptiſtæ Burgheſii latas; alteram Eminentiſſimi Cardinalis Polignach, & alteram Reverendiſſimi Molines nunc generalis Hiſpaniarum Inquiſitoris, per quas, contra ſenſum R. P. D. Vincentini, dum in ſubſelliis A.C. univerſo Curiæ plauſu Ius dicebat, decretum fuerat, conſignationem controverſorum Adamantium decernendam eſſe favore prælaudati Principis Burgheſii, non autem clar. mem. Principis Ioannis Baptiſtæ Pamphilii hoc interim vita functi, ulterior mihi in hac cauſa ad inſtantiam hodierni D. Principis Don Camilli Pamphilii commiſſa fuerit appellatio per Signaturam Iuſtitiæ cum clauſula - *conſtito de duabus* - ad formam præfatæ commiſſionis dubium in hodierno Conſeſſu diſceptandum propoſui - *An conſtaret de duabus* - & Domini tum ob facti novitatem, tum ob novas animadverſiones ab eo reſultantes, & antiquas ſimul, & ſemel fulcientes, *negative* reſponderunt.

Fundamentum hujuſce reſolutionis depromptum fuit ab injuſtitia dd. ſententiarum, qua concurrente, ſtatutum diſponens, prout hic, quod duæ ſententiæ habeant vim
1 trium, nunquam executioni demandatur,
ut quotidiana edocet praxis, & reſolutum fuit *in Romana fideicommiſſi* 15. *Ianuar.* 1700. §. *Ratio coram Me, & in Romana Dotis, & lucri* 26. *Aprilis ejuſdem anni* §. *Primo in fine pariter coram me.*

Quod autem præfatæ ſententiæ injuſtitiæ nota infectæ eſſent, Domini deſumebant ex eo, quod defuncta de anno 1681. clar. me. Principiſſa Olimpia iuniore unica filia Principis Ioannis Georgei Aldobrandini, ſibi ex aſſe ſcriptis hæredibus tam prælaudato Principe Io: Baptiſta Burgheſio ex primo Matrimonio cum Principe Paulo ſuſcepto, quam prænarrato Io: Baptiſta Pamphilio ex ſecundo Thoro cum Principe Camillo Pamphilio procreato, orta inter ipſos controverſia ſuper

per diviſione Bonorum hæreditariorum, aliorúmque ſubjectorum Avitis Primogenituris, & pactis de ſuccedendo Domus Aldobrandinæ, quæ cum dicta Principiſſa Olimpia Iuniore extincta remanſit, ea conſopita, & compoſita fuit per ſolemnem tranſactionem inter eoſdem celebratam, in qua ſub Cap. XIX. pro eo, quod ad præſentem attinet quæſtionem ſic cautum fuit. *Che tutti li mobili, gioje, argenti eſiſtenti, e ſpettanti alla Primogenitura, ed al Principe Gio: Giorgio, ſi debbano conſegnare al Signor Principe Borgheſe, e quelli ſpettanti alla Signora Don Olimpia ſeniore, ed al Signor Cardinal Pietro, ed alla ſeconda Primogenitura iſtituita dal detto Signor Cardinal* Ippolito *ſi debbano conſegnare al Signor Principe Pamfilio* - unde cum controverſa localia, ſive Adamantes ſpectaſſe tam ad Cardinalem Petrum, quam ſucceſſive ad Dominam Principiſſam Don Olimpiam Seniorem ejus ſororem, & hæredem, ac ad Cardinalem Hyppolitum inſtitutorem ſecundogenituræ, pro comperto Domini habuerint, inde exoriebatur, quod dd. geminæ ſententiæ Rotales contra formam præfatæ tranſactionis adjudicationem dd. Adamantium decernentes favore memorati Principis Burgheſii, prorſus injuſtæ fuerint, & inexequibiles, utpote de directo contra dictam tranſactionem, quam
2 omnia jura clamant eſſe exequendam, ut videre eſt pænes *Cephal. conſ. 24. in fin. lib. primo conſ. 451. num. 18., & 19. Honded. conſ. 34. num. 69., & 70. lib. 2. Cyriac. controverſ. 3. num. 43., & controver. 129. num. 34.,* & late *Urceol. de Tranſact. quæſt. 68. per tot.*

Quod autem memorata localia pertinuiſſent ad Cardinalem Petrum Aldobrandinum, & ad dictam Don Olimpiam Seniorem ejus ſororem, illiuſque hæredem perſpicue eliciebatur; Primo ex originaria, & non controverſa eorum pertinentia ad ſupracitatas Perſonas; & ſecundo quia eadem Don Olimpia dum in humanis fuit, ſemper illa ſaltem animo retinuit, nec ea, ut perperam in præcedentibus hujus cauſæ propoſitionibus ſuppoſitum fuit, unquam titulo translativo dominii Principi Ioanni Georgeo ejus filio conceſſit, ut de ejus hæreditate reputanda forent: & ſane, quod controverſa localia, ſive Adamantes originarie pertinuerint ad Cardinalem Petrum, & quod ab ejus hæreditate profecta fuerint in Principiſſam Don Olimpiam Seniorem, nunquam in dubium fuit revocatum, & admittunt fere omnes præcedentes deciſiones, quæ dd. ſententias præceſſerunt; quoniam ad id comprobandum unum pro cunctis exuberabat Inventarium domeſticum dicti Cardinalis Petri cum omni ſolemnitate in genere ſuo poſſibili confectum, & quod practicari ſolet in domibus magnatitiis, non ad ſimplicem memoriam, ſed ad effectum ex illo firmandi probationem rerum veſtiariis pro tempore conſignatarum: quod quidem Inventarium in reliquis partitis majoris momenti verificatum, & admiſſum, ac comprobatum ab ipſomet clar. mem. Principe Ioanne Baptiſta Burgheſio occaſione deſcribendi una ſimul cum clar. mem. Principe Don Ioanne Baptiſta Pamphilio Bona reperta poſt obitum dictæ Don Olimpiæ Iunioris communis Matris de anno 1682., hodie ſuperlativam facere probationem ſignanter contra modernum Do-
3 minum Principem Burgheſium cauſam habentem a Principe Ioanne Baptiſta ejus Patre unanimiter voluerunt *Dec. conſ. 109. n. 2. verſ. & ſtante probatione Aim. de antiquit. tempor. par. 1. verſ. ampliatur n. 22. & ſequen. Rot. dec. 29. n. 6. poſt modern. Aſcalan. ad ſtatut. Urbis.*

Conſtito igitur de originaria pertinentia controverſorum Adamantium ad ſæpedictum Cardinalem Petrum, & deinde ad Principiſſam Don Olimpiam Seniorem ejus hæredem, totum cauſæ momentum reſtringi videbatur in ſecunda ex prædictis inſpectionibus, utrum videlicet eadem Don Olimpia, antequam fato ceſſerit, donaverit, vel alio titulo translativo dominii dd. Adamantes conceſſerit Principi Ioanni Georgeo; Et in qua inſpectione animadvertentibus Dominis, quod ſuppoſita primordiali, & originaria illorum pertinentia ad hæreditatem Principiſſæ Don Olimpiæ, partes erant dicti
4 D. Principis Burgheſii, in hoc puncto Actoris figuram aſſumentis id ipſum, ſive dictam donationem perſpicuis conjecturis, & univocis undequaque argumentis comprobare, ut per *Gloſſ. Bald., & alios ad l. ſive poſſidentis Cod. de Probat., & ad cap. Decimas de reſtitut. ſpoliat. in 6. dixit Rot. dec. 211. n. 35., & ſeq. par. 19. recent.*

Tantum abfuit, quod de eis apparuerit, quod prælaudatus Dominus Princeps Burgheſius prædictam donationem concludentibus dd. mediis patefeciſſet, quinimo contrarium per Defenſores Domini Principis Pamphilii oſtenſum fuit: Quoniam quamvis occaſione nuptiarum ſæpefati Principis Joannis Georgei cum Principiſſa Hippolita Ludoviſia ſan. mem. Gregorii XV. Nepte contrahendarum, eadem Principiſſa Don Olimpia, ut aliquam ſuæ voluntatis ſignificationem daret, eundem Principem Ioannem Georgeum Sponſum gemmis plurimis, aliiſque hujus generis rebus ad muliebrem mundum ſpectantibus abunde cumulaſſet, nihilominus quoad controverſos Adamantes conſpicui valoris, & elegantiſſimæ formæ tam longe abfuit a cogitatione donationis, quod potius pro ſui indemnitate ab eodem Principe Ioan-

Ioanne Georgeo reportare voluerit apocam ſecuritatis ſub die 15. Aprilis 1621. ab ipſomet ſubſcriptam, & in qua claris notis expreſſum fuit, Adamantes prędictos ab ipſo receptos fuiſſe mero titulo commodati = *E per valermene* (ſunt verba præciſa) *in ornare la Signora Prencipeſſa Don Ippolita Ludoviſia mia Spoſa* = ut in *Summario Principis Pamphilii ſub die 4. Aprilis 1710. cor. R̃mo Molines diſtributo n.2.*; Poſito autem titulo commodati, patefaciente cauſam, ob quam præfati Adamantes ad manus Principis Ioannis Georgei devenerunt; ſtatim excluſus, & eliſus remanſit hic titulus donationis, præſertim contra Principem Burgheſium, qui cauſam habens ab eodem Principe Ioanne Georgeo, dicitur habere contra ſe confeſſionem ſui Authoris, contra quam ipſe, illius
5 erroneitate ſæpoſita, exaudiendus non venit, *vulgat. l. cum a Matre Cod de rei vindic., Rot. coram Bich. dec.132. n.7. cor. Mc dec.4. n.16. & in Placentina Immiſſionis 23. Ianuarii 1713. §. Quamobrem cor. R. P. D. meo Lancetta*.

Haud obſiſtente reſponſione illa in omnibus *Deciſionibus* data, & ſignanter *in illis Reverendiſſimi Molines*, in prima nempe ſub §. *Firmata*, & in ſecundo *in §. Aſſerta vero*, quod cum dictæ apocæ ſecuritatis, & titulum commodati præſeferentis original non exhibeatur, dictæ ſimplici copiæ nulla fides ſit adhibenda; Quandoquidem etſi in abſtracto vera ſit propoſitio, quod ſimplex copia nullam ſibi de jure nanciſcitur authoritatem, originali non exhibito; Attamen in concreto locum ſibi uſurpabat illius limitatio, quod ſcilicet etiam ſimplices copiæ,
6 quoties aliunde aliis argumentis, & conjecturis in illius veritatem conſpirantibus, comprobentur, eandem vim obtinent, ac ſi ipſum original exhiberetur, ut bene tradit *Rota cor. Caputaquen. dec.231. n.1. par.1. dec. 541. in princip. par.4. diverſ. coram Seraph. dec.1192. n.2. & 3. cor. Cerro dec.773. n.1. in recent. dec.12. n.5. & 6. par.12. dec.377. n.1. par.17. & dec.71. n.5. par.18.*

Profecto ultra dictæ apocæ antiquitatem, quæ ex ipſa oculari inſpectione ſatis ſuperque comprætendebatur, viſa fuit habere exactiſſimam correſpondentiam cum adnotationibus factis in prænotato Inventario domeſtico Cardinalis Petri, dum in una pagina eiuſdem libri deſcriptæ videntur partitæ dd. Adamantium cum diſtinctione unius ab altera, & ſunt numero quatuor, in alia vero oppoſita pagina e regione cujuslibet dd. quatuor partitarum per Veſtiarium proprio caractere adnotata leguntur hæc verba - *Il controſcritto Diamante d'ordine dell' Eccellentiſſima Padrona è ſtato conceſſo per godimento alla Signora Prencipeſſa 1621.* - & quod magis eſt, eadem Don Olimpia præfata adnotatione facta ab eius Veſtiario Abbate Bernardino Lupio Sacerdote forſan non contenta, ut rei veritatem ſolemniori etiam panderet teſtimonio, in omnibus ſupradictis partitis, & ſubtus præfatam Veſtiarii adnotationem, propria manu conſcripſit - *queſto Diamante è ſtato da me preſtato al Prencipe mio figlio, come appare da una Poliza ſottoſcritta di ſua mano li 15. Aprile 1621. - Olimpia Aldobrandini* ut ex dicto *Summario n.1. litt. A.*

Rurſus ex productione libri antiqui indicem ſcripturarum majoris relevantiæ dictæ Don Olimpiæ Senioris continentis, & cui titulus; = *Scritture d'importanza dell' Eccellentiſſima Signora Donna Olimpia* = hæc eadem veritas eruta fuit ex deſcriptione illius partitæ, ibi = *Ricevuta del Sig. Gio. Giorgio Prencipe di Roſano a favore dell' Eccellentiſſima Signora Prencipeſſa D. Olimpia Aldobrandina per le gioie preſtategli in occaſione della Signora Spoſa ſua moglie li 15. Aprile 1621. dicto Summario n.13. litt. A.* Et idcirco ſi dictæ Apocæ commodati veritatem ſuadebant tum illius antiquitas, tum adnotatio ipſius Principiſſę D. Olimpiæ, & denique manifeſta deſcriptio in libris ejuſdem Principiſſæ, negari Iure, meritoque non valebat fides copiæ dictæ Apocæ commodati, etiam originali non exhibito, quia captu facile non eſt, quod omnes prędicti tempore non ſuſpecto chimericum commentum ſcribere voluerint, & deinde in mendacio mori, abſque eo quod dictas quatuor adnotationes dicto ſolemni ritu peractas, cancellaverinir, atque caſſaverint, & ex qua inveriſimilitudine in detrimentum Animæ dicti Veſtiarii caractere Secerdotali inſigniti, & prælaudatę prçclaræ Matronæ tendente, validiſſi-
7 mum hujus veritatis argumentum exoriebatur ad tradita per *Cravett. conſil.275. nn.5., Rot. dec.321. n.2. par.3. recent., & dec.150. n.19. par.19.*

Suppoſita igitur ex prædictis veritate, & validitate dictæ Apocæ, minus habere hodie compertum fuit pro illius deſtructione argumentum illud, quod vere, & realiter dicti adamantes in dominio Principiſſæ Olimpiæ uſque ad illam diem 15. Aprilis 1621., qua commodati apparent filio, forſan exiſterent, ſed abinde citra tranſiverint in plenum dominium ſæpedicti Principis Ioannis Georgei Spouſi, ex quo ex poſteriori Inſtrumento celebrato ſub die 23. ejuſdem menſis inter Principiſſam D. Olimpiam Seniorem Matrem, Fratres, ac Sorores de Aldobrandinis illius filios, occaſione tranſmiſſionis Iocalium ad Principiſſam Hypolitam Ludoviſiam futuram Spouſam dicti Principis Ioannis Georgei, ut ornatior incederet in illo, poſt diſtinctum Inventarium eorum Iocalium, quę tam Mater, quam filii, & quilibet ex illis particulari nomine tranſmittebant, inter ea, quę a Principe Ioan-

Joanne Georgio tranſmiſſa fuere, nominatim deſcripti legantur adamantes, de quibus eſt quæſtio, & ut perpetuis futuris temporibus appareret, ad quos localia pertinerent, & de cujus eſſent dominio: *Vnuſquiſque* (ſunt verba dicti Inſtrumenti) *reſpectivè proteſtatus eſt, & declaravit, retinere velle dominium, & proprietatem dd. Margaritarum, & aliorum ornamentorum in dicto Inventario deſcriptorum* : & ex qua traditione, & Inſtrumento concludebatur, quod vel ex intervallo eorum ſeptem dierum, qui inter Apocam commodati, & Inſtrumentum dictæ tranſmiſſionis interceſſere, vere, & realiter eidem Principi a Matre præſumendum ſit, quod fuerint donati, ex eo quia alias ipſa in illo tranſmiſſionis actu paſſa non foret, quod illorum dominium ad ſui favorem Princeps Joannes Georgeus reſervaſſet, ut arguerunt *contrariæ deciſiones, tum ſecunda Eminentiſſimi Polignaeb ſub §. Sed quatenus, & ſeqq.* tum illæ *Reverendiſſimi Molinet,* & ſignanter *prima ſub §. Hiſque geminis, & ſeqq.* Vel quod in omnem caſum ex dicta reſervatione dominii facta ad ſui favorem per Principem Io: Georgeum præſente, & non reclamante Principiſſa Olimpia, adamantes prædicti, ei, in illo inſtanti præſumi debeant donati.

Quoniam in primis, ponderantibus Dominis, quod ad effectum extinguendi hunc titulum commodati clare in actu primo expreſſi, & ad inducendam hanc præſumptionem gratuitæ donationis, & voluntariæ abdicationis dominii, quæ etiam inter Perſonas ſanguinis neceſſitudine conjunctas non præſumitur, probationes requirantur univocæ, itaut ob Juris reſiſtentiam alter potius poſſibilis titulus præſumi debeat, quam ille
8 donationis, niſi hæc alterius tituli poſſibilitas per ipſam rei evidentiam excludatur, ad tradita per *Saminiat. controv.* 187. *n.* 19. *tom.* 2. *Cyriac. controv.* 120. *n.* 66. *Bmden. collectat. legal.* 2. *n.* 68., *& collect.* 439. *n.* 66. *lib.* 2., *Palm. nep. alleg.* 138. *n.* 20. *alleg.* 153. *n.* 49. *alleg.* 23. *n.* 14., *Balduec. dec. & rer. judicat. tit.* 3. *de legat. & fideicom. dec.* 36. *n.* 3. *& ſeq. dec.* 139. *n.* 24. *dec.* 492. *n.* 1., *& ſeq. cor. Cerro* & quod Juris præſumptio ſit pro perſeveran-
9 tia dominii penes eum, qui ſemel Dominus probatus fuit, ut ex *Text. in l. Creditor* 60. *§. Si inter, ibique Gloſſ. verb. Negetur ff. mandati, & in l. Sive poſſidetis in fin. Cod. de probat.* tradunt antiquioribus relatis *Forſter de domin. cap. penult. n.* 26., *Franc. Rocc. reſp. legal. controv.* 2. *reſp.* 43. *n.* 46., *Vela diſſert. Jur. lib.* 2. *cap.* 48. *n.* 3., *Roſental. de feud. tom.* 1. *cap.* 7. *concluſ.* 41. *n.* 28., *Menoch. de præſump. lib.* 6. *præſumpt.* 62. *n.* 4., *Manſ. conſult.* 168. *n.* 41. *& ſeq.*, *Cyriac. controv.* 204. *n.* 45. *cum duobus ſeqq.*, *Rot. dec.* 590. *n.* 3. *& ſeqq. par.* 4. *tom.* 3. *recent.*, *& dec.* 569. *num.* 2. *part.* 14., & in ſpecie mobilium *Capra conſil.* 161. *n.* 2. 4. 5. *&* 8., *Pacian. de probat. cap.* 14. *n.* 21.

In præſenti hujus generis conjecturæ repertæ non ſunt, nec hic certus, & expreſſus commodati titulus elidibilis redditus fuit ex memorato ſimpliciter Inſtrumento miſſionis gemmarum ad Sponſam cum reſervatione dominii ad ſui favorem, rimata indole, & natura hujus actus cum ſua connexione ad primum commodati; Si enim Mater commodavit filio Sponſo eximios hoſce adamantes adhoc ut decentius ejus futura Sponſa ornatior incederet; ut ipſamet teſtatur Apoca ſecuritatis, de qua ſupra mentio habita fuit, & repetitæ adnotationes in dicto libro, ſive Inventario Veſtiarii, hic actus tranſmiſſionis conſiderari non valet, niſi *pro executione* ipſius commodati, & pro implemento conſilii, ob quod illi traditi fuerunt. Vnde ſumi non valet in ſenſu contrario, & obſtativo, ſive eliminativo ipſius commodati, ſed conſiderato uti actu neceſſario, & ſequela ipſius commodati, potius ipſum confirmet, quam deſtruat.

Si vero illorum donatio præſumenda ſit ex alio motivo reſervationis dominii in dicto actu tranſmiſſionis præfatorum adamantium ad ſui favorem ſtipulati per Principem Ioannem Georgeum, & ex hoc neque eam juridice elici poſſe videbatur, quia cum prædictum Inſtrumentum non alio animo, nec alia mente celebratum noſcatur, quam ut futuris perpetuis temporibus proſpectum ſemper remaneret, quod gemmæ illæ, quæ ad Sponſam eorum nomine mittebantur, nunquam illi donatę cenſeri poſſent, in ejuſque dominium tranſlatæ, ut ex verbis ipſius Inſtrumenti ibi = *Proteſtantes, & declarantes ad omnem bonum finem, & effectum, quod hanc conſignationem, & tranſmiſſionem fecerunt, & fieri faciunt abſque ullo animo, aut voluntate donandi, quidquam ex dictis gemmis, aut aliis ornamentis pretioſis in dicto Inventario deſcriptis ipſis &c. D. Hyppolitæ, aut cuiquam alteri ab ipſa cauſam habenti quovis titulo particulari, aut univerſali, ſed ſolum ut ipſa, juxta ſui ſtatus decentiam, ornatior poſſit apparere: & propterea tam ipſa D. Olimpia, quam ejus filii prædicti, & unuſquiſque reſpectivè proteſtatus eſt, & declaravit retinere velle dominium, ac proprietatem dictarum gemmarum, ac aliorum ornamentorum in dicto Inventario deſcriptorum, non ſolum præmiſſo, ſed & omni alio meliori modo* = ex illo hoc grave præjudicium Matri creari non valuit, imo ſi ſingularum gemmarum dominium reſervatum fuit unicuique ex nominatis perſonis, quæ antea hoc dominium habebant, ut commotat clauſula illa diſtributiva = *reſpectivè* = fateri perneceſſe debet, quod dominium dictorum adamantium majorum non potue-

rie

rit per hunc actum cenſeri præſervatum favore Principis Joannis Georgei, qui antea illorum erat ſimplex Commodatarius, ſed imo favore Principiſſæ D. Olimpiæ, quæ cum dictos adamantes ſolum Principi Ioanni Georgeo commodaverit, quemadmodum
10 illorum dominium non amiſit per purum actum commodati, ſed ſemper retinuit, ut late firmat *Gonzal. in cap. uni. lib. 3. tit. 15. de commodat. n. 1.*, *Bruneman. in l. prima n. 4. ff. commodat. Tepat. var. reſol. tom. 2. cap. 7. n. 1. Guttierez de compenſat. lib. 4. quæſt. 18. n. 7. & 18. Angel. de legit. contradict. quæſt. 4. n. 37.* Ita illorum dominium ſibi reſervando Princeps Ioannes Georgeus Commodatarius, non ſibi, ſed favore dictæ Principiſſæ Olimpiæ id fecerit, quę per antea eo potiebatur, cum ex præſervatione dominii nemo ſibi illud acquirat, ſed tantum tamquam legalis
11 Procurator illud confirmet reſpectu illius perſonæ, quæ antecedenter eo fruebatur, ad notata per *Palm. nep. alleg. 103. n. 22. & alleg. 110. a n. 14. ad plur. ſequentes, Rot. dec. 242. n. 2. par. 1. rec. & dec. 100. n. 17. & ſeq. par. 10.* Addito præſertim, quod dicta dominii reſervatio etiam diſtributive ſumpta non erat perneceſſe verificanda in Principe Io: Georgeo reſpectu controverſorum adamantium, cum ſatis commode verificari poſſet reſpectu plurium aliarum gemmarum, quas ille contextualiter tranſmiſit Principiſſæ Donnæ Hyppolitæ Sponſæ, unde bene intelligi poteſt, & debet ſingula ſingulis congrue referendo, itaut ſit operativa favore unius, &
12 alterius reſpective juxta aptitudinem ſubiecti rerum tranſmiſſarum, ſuper quibus cadebat, *Rota dec. 581. num. 33. coram Cavaler.*

Neque exiſtimarunt Domini, quod ex dicta libera dominii reſervatione facta a Principe Jo: Georgeo in dicto Inſtrumento tranſmiſſionis gemmarum præſumi valeat, quod in intervallo dd. ſeptem dierum, quæ inter dicti commodati Apocam, & Inſtrumentum tranſmiſſionis interceſſerunt, credi poſſit, quod inter Matrem, & filium orta, vel celebrata fuiſſet dd. adamantium donatio; In primis enim ſi hæc dominii reſervatio facta a Principe Io: Georgeo ſumi non valet ex mox firmatis in ſenſu reſervationis dominii favore ſui, ſed in ſenſu favorabili eidem Principiſſę Don Olimpiæ, quæ eodem dominio potiebatur, imperceptibile redditur, quod ex illa, nulla ſupervenienta juſta cauſa amplius non commodandi, ſed donandi, & in brevi curriculo ſeptem dierum argui valeat hæc præſumpta donatio, & revocatio animi actus antecedenter certi, patentis, & congrui, præſertim quia non agebatur de parva re, & tenuo munuſculo digno levi conſilio, ſed de gemmis conſpicui valoris,
13 & elegantiſſimæ formæ, quæ propterea ſicuti æquiparari merentur bonis Stabilibus, & quidem ingentis pretii, ut animadvertit *Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. diſcept. 811. n. 7. §. final. Mangil. de ſubbaſtat. qu. 73. n. 7. & ſequen. Balduc. dec. & rer. judic. tit. de dot. dec. 39. ſub n. 45. Rot. dec. 7. n. 10. & dec. 10. n. 12. inter collect. ad ornat. Card. de Luc. de regal.* Ita ſi illas tanti pependit, ut par erat, Principiſſa Olimpia, ut in ipſo feſtivo die, & primo æſtu letitiæ ob filii Sponſalia cum Nepte Gregorii XV. tunc Regnantis Pontificis, eas illi donare noluerit, ſed ad ſolum Sponſæ ornatum commodare, idque ſumma cum cautione in ſcriptis reportata, ampliſſime ſemper conteſtante hujuſmodi commodatum, facillime in his terminis opinari non licebat, quod poſtmodum mutato conſilio, & animi ſui ſententia, illas maluerit potius donare, quam commodare abſque ullo extrinſeco hujus donationis monumento.

Aſt ultra præmiſſa argumenta, aliæ non deficiebant demonſtrationes dictam ſuppoſitam donationem excludentes, quarum prima ſe offert ex tempore, quo adnotatio illa in Codice Inventarii *di Guardarobba* facta fuit, hoc eſt proculdubio poſt diem 23. Aprilis 1621. ſubqua celebratum fuit dictum Inſtrumentum tranſmiſſionis, quemadmodum poſterioritatem talis adnotationis convincit formula illa ſcribendi = *Il controſcritto Diamante fu conceſſo all' Eccellentiſſima Signora Principeſſa per godimento il* 1621; Tum quia verbum illud = *fu conceſſo* = indicat tempus pręteritum, non pręſens, pariterque enunciativa illa *il* 1621. ex communi loquendi uſu deſignat rem geſtam, non ſub anno currenti, ſed ſub anno jam tranſacto; Tum etiam quia nuncupatio, qua fuit uſus Veſtiarius, dum inquit = *in godimento all' Eccellentiſſima Signora Principeſſa* demonſtrat, D. Joannam Hyppolitam Ludoviſiam tempore ſcripturæ jam fuiſſe traductam ad Domum Viri, quia alias illi non congruiſſet titulus Principiſſæ, cum quo in Domo paterna non appellabatur, indeque aſſequebatur, non fuiſſe ante Inſtrumentum Tranſmiſſionis donatos Adamantes, qui poſt eandem tranſmiſſionem, & a Veſtiario, & ab ipſa Principiſſa deſcripti fuerunt uti ſimpliciter commodati.

Præterea quod neque ante diem 23. Aprilis 1621. neque in ipſa die Don Olimpia prædicta donaverit controverſos adamantes Principi Io: Giorgeo, evidenter confirmabatur ex libro antiquo, de quo ſupra mentionem fecimus continente Indicem Scripturarum majoris relevantiæ dictę D. Olimpię Senioris; In illo enim recenſito prius Inſtrumento alicujus obligationis, quod rogatum exprimitur de anno 1623. deinde vero in eodem libro recenſetur ſępedicta Apoca commodati facta de anno 1621. a Principe

cipe Io; Georgeo ad favorem Don Olimpiæ ejus Matris; ſuppoſita itaque hac circumſtantia, ſi regiſtratio dictę Apocę ſecuta fuit de anno 1623., nemo non videt, quod hęc prętenſa donatio non adfuit de anno 1621., dum de ea facta fuit mentio longe poſt dictum annum, & in locis ſeriis, & opportunis pro indemnitate Commodantis.

Et eo fortius, & indubitanter, quia validiſſime in comprobationem prędicti aſſumpti conſpirabat altera facti circumſtantia in genere ſuo relevantiſſima, quod nempe in antedicto libro *di Guardarobba* Cardinalis Petri permanſerunt inexpunctę dd. partitæ commodati etiam poſt annum 1621. & uſque ad præſentem diem; Si enim prælaudata Don Olimpia controverſos hoſce adamantes alio titulo deinde collativo dominii tranſtuliſſet in Principem Io: Georgeum, tam ipſa, quam idem Princeps Io: Georgeus dicti accommodati adnotationem deleri curaſſent, & inſcribi aliam donationis feciſſent, præſertim quia dictum Inventarium longe poſt annum 1621. ſub ejus oculis pluries fuiſſe expoſitum apparebat, & ſignanter colligitur ex duabus partitis donationum fact. Cardinali Hyppolito de an. 1628. ab eadem Don Olimpia ſubſcriptis ibi - *Il Controſcritto Serpe, o Drago &c. è ſtato donato dall' Eccm̃a Sig. Don Olimpia al Sig. Cardinal Ippolito ſuo figlio l'an. 1628. Olimpia Aldobrandini* & infra = *la controſcritta Crocetta di Smeraldi &c. è ſtata donata dall' Eccellentiſſima Signora D. Olimpia Aldobrandini al Signor Cardinal* Ippolito *ſuo figlio l'anno* 1628. *Olimpia Aldobrandini*. Itaut cum neque de dicto anno deleta fuerit ſæpedicta adnotatio commodati controverſis adamantibus appoſita, ſemper magis magiſque incaleſcit argumentum dictæ donationis excluſivum, & præfati commodati comprobativum.

Ponderando potiſſime, quod præfata D. Olimpia adeo diſerta, & diligens fuit in conſcribendis hujuſmodi adnotationibus, quod ſi aliquid etiam minoris momenti de eo quod in dicto Inventario Veſtiarii conſcriptum erat, alicui elargita fuiſſet, ſtatim ipſam ibi donationem conſcribebat; Et cæteris omiſſis luculentiſſimum perhibebant teſtimonium tres illæ partitæ donationum factarum ipſimet Principi Io: Georgeo ubi deſcribuntur duo petia argentorum, nec non *un Cavaliere di Diaſpro Orientale, ut in dicto antiquo Summi Principis Pamphilii n. 1. litt. E. & G.* adeout cum in controverſis adamantibus nulla unquam donationis adnotatio fuerit exarata, ſed e contra pluries conſcriptus, & repetitus, ac ſemper vivus relictus commodati titulus, ſignum quidem fortiſſimum erat, quod dicta Don Olimpia eorum dominium ſemper animo retinuerit, & quod nunquam donationis titulum, extincto præambulo, ac primordiali com-
14 modati, in eum tranſtuliſſet; juxta efficaciſſimum argumentum diſcretivæ, de quo *Mantic. de conject. lib. 11. tit. 14. n. 10. Rot. cor. Roxas deciſ. 22. n. 11. cor.* Me *dec. 25. n. 13. & in rec. dec. 67. n. 16. in Romana Trebellianicæ 10. Junii 1712. §. Augebaturque pariter coram* Me, & ad noſtrum individuale propoſitum *Rot. in Romana fideicommiſſi de Curtis 19. Junii 1716. §. Quę omnia cor. R. P. D. meo Falconerio Almę Urbis Gubernatore*.

Minime referente, quod partitæ dd. Adamantium in dicto Inventario nuncupato *di Guardarobba* interlineatæ fuerint, & ſic ex eis valeat arguere, quod ii e dominio dictæ Principiſſæ Don Olimpiæ exierint, ut dictum fuit *in dd. Deciſionibus contrariis*, & ſignanter *in prima Reverendiſſimi* M*olines ſub §. Secunda, & ſeqq.* Quoniam dd. lituræ, ſive ſuperlineationes, & quidem ſatis leves, nil aliud ſignificare crediderunt Domini, quamquod res contentæ in partitis tali modo lineatis exierint e manibus Veſtiarii, ſeu ut vulgo dicitur *dalla Guardarobba*, non autem e manibus Principiſſæ Don Olimpiæ cum translatione dominii favore alterius; maxime quia prædictæ cancellationes, ſive tranſverſæ lineationes non apparent factæ ſuper notis marginalibus exprimentibus conceſſionem adamantium factam Principi Ioanni Georgeo ex titulo commodati, (ut fieri de cætero debuiſſet, ſi poſt hujuſmodi conceſſionem ſuperveniſſet donatio translativa dominii in Principem Io: Georgeum) ſed factæ fuerunt ſuper interioribus partitis exprimentibus conſignationem dd. adamantium, præcedenter factam Cuſtodi, prout attenta prædicta conceſſione commodati, fieri ęquum erat pro exoneratione ipſius Miniſtri, ſub cujus cuſtodia exiſtere deſierant: Quemadmodum itaque ex firma cancellatione dd. partitarum recte valet argui, quod dicti Adamantes nunquam ad manus dicti Veſtiarii redierint, ita ex conſtanti; & non cancellata adnotatione, commodati titulum pręſeferente deneceſſe concludi debet, quod conſtans etiam in futurum fuerit titulus ille commodati, per quem dicti Adamantes e manibus Principiſſæ Don Olimpiæ exierunt, & tranſierunt in illas Principis Ioannis Georgei ejus filii, ut patet ad ſenſum.

Quibus itaque efficaciſſimis argumentis dictam donationem excludentibus haud obſtitit unica illa circumſtantia, quod cum hodie Apoca originalis commodati dictorum Adamantium minime exhibeatur dicendum ſit, quod in ſequelam donationis cenſeri debeat vel lacerata, vel reſtituta; Siquidem ſi laceratio, vel reſtitutio dictæ Apocæ non poterat eſſe, niſi ſequela dictæ donationis, & ſi contra dictam donationem

tot militant argumenta ſuperioribus locis expenſa, In his profecto circumſtantiis veriſimiliter intelligentia viſa fuit, quod potius juxta rerum humanarum vices, ea deperdita fuerit, quam lacerata, & reſtituta, ſignanter in decurſu tot annorum, in mutatione tot perſonarum, ac in toties facta tranſportatione Mobilium de una Domo ad aliam, etſi ſcripturæ minoris relevantiæ, inter quas Apoca mutui ſcutorum 14000. facti eidem Principi Io: Georgeo, repertæ ſint, quia nil relevare viſum fuit ad intentum, dum in dies in praxi contingit, quod deperdantur ea, quæ ſunt majoris momenti, abſque eo quod amittantur ea, quæ minoris ſunt conſequentiæ, ut proinde ex hoc caſu
15 facile contingibili nullum, vel admodum leve inveriſimilitudinis argumentum deſumi valeat, ut per *Cravet de antiq. temp. verſic. materia ſingularitatis n.* 118., *& Scacc. de Judic. Cauſ. civil. cap.* 10. *n.* 137., *& Gait. de credit. cap.* 2. *tit.* 3. *n.* 117., & in ſpecie de amiſſione ſcripturæ *Rot. dec.* 110. *n.* 6. *cor. Dunoz. Jun., & deciſ.* 552. *n.* 9., *& ſeq. par.* 18. *tom.* 2. *rec.*

Verum prędicta omnia, quæ de per ſe vehementiſſima videbantur, efficaciora evaſerunt ex Rerum omnium conſonantia, quę in præſenti propoſitione per Defenſores D. Principis Pamphilii de novo afferebantur: Cum enim ſine controverſia tranſeat, quod conflictata hæc Jocalia proveniant ab hæreditate Cardinalis Petri Aldobrandini, Hic juxta ſupremam voluntatem in tabulis teſtamentariis explicatam in certo caſu, qui evenit, facultatem conceſſit dictæ Don Olimpiæ Seniori ſuæ germanæ Sorori diſponendi de toto, ſeu de parte ejus hæreditatis favore alterius ex ejuſdem Olimpiæ filiis juxta proprium placitum, & arbitrium; Hæc de anno 1623., & ſic biennio poſt dictam tranſmiſſionem gemmarum, & commodatum dictorum Adamantium, reſpective reportavit tam a Cardinali Hyppolito, quam a Principe Io: Georgeo conſenſum utendi facultate diſponendi, ſibi ut ſupra tributa per Cardinalem Petrum, & in dicto Inſtrumento cum antedictis ejus filiis deſuper celebrato ita legitur = *Quindi è, che volendo eſſa Signora Olimpia in virtù della facoltà datagli in detto Teſtamento diſporre in tutto, o in parte di detta* Eredità *a favore de ſuoi figlioli maſchi legitimi, e naturali, ſecondo, che ſarà da Dio iſpirata,* = & infra = *detto Signor* Ippolito *Cardinale, e l' Eccelentiſſimo Signor* Don Giorgio *Prencipe Aldobrandini d' adeſſo per quanto eſſa* Eccellentiſſima *Signora Olimpia loro Madre avrà diſpoſto dell' Eredità, e Beni laſciatigli dal Signor* Cardinal *Pietro loro Zio, accettano, & approvano in tutto, e per tutto la detta diſpoſizione &c. præſenti Summ. Principis Pamphilii n.* 2.

Si igitur de anno 1621. eadem Don Olimpia jam de iſtis Adamantibus, qui certe erant pars non mediocris dictæ hæreditatis Cardinalis Petri, diſpoſuiſſet per viam donationis favore Principis Ioannis Georgei, profecto non verificarentur de anno 1623. verba illa, præſente ipſo Ioanne Georgeo prolata - *Volendo diſporre in tutto, o in parte di detta* Eredità *&c. ſecondo, che ſarà da Dio iſpirata*, quæ etiam repetita fuerunt in alio conſimili Inſtrumento celebrato de anno 1625. cum Priore Aldobrandino altero ipſius Don Olimpiæ filio, qui in dicto præcedenti Inſtrumento non interfuit. Quemadmodum enim ea prædicantur de futura tam *partiali*, quam *totali* diſpoſitione facienda in ordine ad bona hæreditaria Cardinalis Pe-
16 tri, ita de directo excludunt ſuppoſitum diſpoſitionis jam factæ ſive *in parte*, ſive *in totum*, ut appoſite arguit *Magdalen. de Teſtament. part.* 2. *cap.* 5. *n.* 15., *Rub. de Teſtam. cap.* 6. *n.* 206., *& ſequen. Surd. dec.* 292. *n.* 11., *Torr. de pact. futur. ſucceſſ. lib.* 3. *cap.* 12. *n.* 51., *& ſeqq.*, & egregie *Rot. dec.* 280. *num.* 6. *poſt eundem Torr.*

Ultra quam quod nimis reddebatur inveriſimile, quod ſi Princeps Joannes Georgeus largitionem partis adeo conſiderabilis hæreditatis Cardinalis Petri fuiſſet aſſecutus, tanta animi promptitudine ſpopondiſſet ſe ſe obſervaturum, ratamque habiturum quamcumque diſpoſitionem de quibuſcumque Bonis ejuſdem Cardinalis Petri deinceps a propria Parente faciendam abſque eo quod Jura præcedentis donationis opportuno præſervationis medio non præſervaſſet; Ex hoc enim facto ſemper magis clare dabatur intelligi, quod nec actus tranſmiſſionis gemmarum ad Sponſam, nec præſervatio Dominii in præfato Inſtrumento tranſmiſſionis facta a Principe Joanne Georgeo, importare valuerit, vel donationem de præſenti, vel ſupponere donationem de futuro, cum ſi re vera dictus Princeps Ioannes Georgeus perpetuo titulo translativo Dominii dictos Adamantes putaverit acquiſiviſſe, non ita de facili, vel ſaltem ita indefinite, & generice ſuum conſenſum accommodaſſet futuræ diſpoſitioni bonorum Cardinalis Petri per Matrem peragendæ ſive *in totum*, ſive *in partem*, abſque eo quod Iura ſuæ primævæ, & inſignis donationis non præſervaſſet.

Quodque fortius emicuit cum ſub die 30. Ianuarii 1634. eadem Principiſſa Olimpia ſuas teſtamentarias tabulas conſcripſiſſet, & geminas ſeparatas inſtitutiones ibi ordinaſſet favore Cardinalis Hyppoliti ſecundogeniti, nempe in bonis propriis, & in bonis hæreditariis Cardinalis Petri, diſpoſuit generaliter, & ſignanter de mobilibus *pretioſis*, *& pratioſiſſimis*; Unde ex hoc oriebatur ne-

dum

dum præſumpta excluſio dictæ præcedentis donationis, ſed vera probatio, dum ſuppoſita præcedenti donatione dictorum Adamantium, diſpoſitio prædicta in mobilibus *pretioſis*, *& pretioſiſſimis* verificabilis non fuiſſet, & ſuperfluum fuiſſet de illis in inſtitutione ſermonem habuiſſe: Et ponderatione dignum videbatur, quod ſi donatio hæc in rei veritate præceſſiſſet, impoſſibile ferme erat, quod aliqua mentio facta non appareret in tot actibus, in quibus adeo opportuna, ſeu quaſi verius neceſſaria illius commemoranda occaſio contigerat; primo ſcilicet in Inſtrumento promiſſæ per Cardinalem Hyppolitum, & ipſum Principem Ioannem Georgeum acquieſcentiæ diſpoſitioni maternæ; Secundo in altero Inſtrumento ſimilis conſenſus præſtiti a Priore Aldobrandino, tertio demum in Teſtamento, quod fuit congrua ſedes diſpoſitionis de omnibus bonis provenientibus ab hæreditate dicti Cardinalis Petri, & in quo maxime decebat enunciari diſmembrationem adamantium ab eodem patrimonio iam antea factam, eorumque largitionem Principi Ioanni Georgeo, ne illa in diſcrimen revocari poſſet, excitata ob eam cauſam lite inter Hæredem, & Donatarium, cum ſumma fraternæ concordiæ perturbatione, cui provida Mater conſulere potiſſimum ſtuduerat.

Quamobrem ſi ex prædictis titulus hujuſce commodati non extinguebatur per actum tranſmiſſionis gemmarum utpote neceſſarium, & executivum ejuſdem commodati, non ad commodum ipſius directi Commodatarii, qualis fuit Princeps Joannes Georgeus, tendere debentis, ſed ad commodum alterius nempe Principiſſæ Hyppolitæ Sponſæ indirectæ commodatariæ, neque per perſeverationem Dominii, quod ejus favore ſtipulavit Princeps Ioannes Georgeus illos nomine proprio Sponſæ tranſmittens, ex quo ea intelligi debeat, prout de Iure, nempe ad favorem illius, qui illud habebat, neque per expreſſam, ſive præſumptam intermediam donationem, quia de ea nullibi doctum fuit, nullo denique pacto ea induci valuit, ex quo Principiſſa Olimpia Mater dictæ Dominii reſervationi præſens non reclamaſſet ex *Text. in leg. Cenſualis Cod. de donat.*; Siquidem ſi Principiſſa Olimpia ſatis ſuperque ſibi conſuluiſſe arbitrari poterat, & debebat reſpectu filii per ſæpefatam Apocam commodati, & obligationis de reſtituendo, omni ſæpoſita exceptione ab eo reportatæ in primo actu traditionis ſuorum Adamantium; Reſpectu vero Sponſæ per ipſum Inſtrumentum tranſmiſſionis gemmarum, per quod excludebatur animus donandi eidem Sponſæ, cui mittebantur, nemo non videt, quod dicta Principiſſa Olimpia, quæ omnia ſibi perſpecta erant, amplius de ſolemniori, & majori cauthela ſollicita eſſe non debebat, vel quod in omnem caſum ex dicta taciturnitate nullum ſibi intuliſſet præjudicium, cum
17 tacens, in circumſtantiis, in quibus vel certo ſcit, vel ſaltem juſte arbitratur Ius ſuum aliunde incolume eſſe, ſibi nunquam præjudicet, ut per *Text. literalem in leg. ſequitur* 4. *§. Idem Labeo ff. de uſu capit. notant Mierez de majorat. par. prima quæſt.* 23. *n.* 85., *& 86.*, ubi in ſpecie de Muliere, *& Rot. dec.* 590. *par.* 4. *tom.* 3. *rec.*

Et proinde longe diſtare a præſenti hypotheſi viſa fuit d. *Text.* diſpoſitio in *l. Cenſualis* 7. *C. de donat.*, ubi firmatur quod Dominus, qui ſcit, & conſenſit, quod alter de re non ſua ſolvat cenſum, vel tributum, & deſcribat in Æſtimo tanquam ſuam videatur donare. Quoniam, ut diximus, in præfato Inſtrumento non fuit in ſpecie re-
18 ſervatum dominium favore Principis Ioannis Georgei ſuper controverſis numero adamantibus, itaut audiendo talem ſpecificam reſervationem potuiſſet aliqualiter D. Olimpia animo concipere præjudicium ſibi ex illa reſultans, ſed reſervatio facta fuit in genere tantum favore omnium tranſmittentium ſuper gemmis in annexo Inventario deſcriptis, itaut ipſa potius ſibi perſuadere valuit, quod ſuum jus per dictam genericam reſervationem reſervatum fuiſſet, quam præjudicatum, ut ſupra probatum fuit.

Aſt cenſura præallegati *Text.* quæ aliud non eſt, quam quædam ſpecialis diſpoſitio procedens in deſcriptione facta in libris publicis cenſualibus præciſe adinventis, & retentis, ad hoc ut ab eis facultates cujuſcumque Civis æſtimatæ a Principe ſciantur, quemadmodum citato dicto *Text.* bene ponderat *Vincentius Caroccius dec.* 89. *n.* 5. unice loquitur de Domino ſciente, & conſentiente, quod alter expreſſe rem deſcribat in Æſtimo, nec non, quod de illa ſolvat Cenſum, vel tributum, in quibus terminis, cum revera ad confovendam præſumptionem donationis, non ſolum concurrat factum ipſius Domini permittentis ab altero rem in Æſtimo deſcribi *tanquam ſuam*, ſed etiam factum alterius, qui nullo modo præſumitur cenſum, vel tributum ſolvere voluiſſe de re non ſua, bene ex hac duplici inveriſimilitudine, quod Dominus *rem ſuam* permittat in alterius creditũ deſcribi, quodque e contra alter tributum ſolvat pro re non ſua, oritur in genere præſumptio donationis, elidibilis tamen contrariis probationibus, ut bene docet *Bald. in d. L. Cenſualis* ibi: *ſi de tua voluntate ponerem rem tuam in Cataſtro meo, & ita appareret ſcriptum in libris Armarii, quod res efficitur mea, caſus eſt hic hoc verum, niſi probetur, quod alia men-*

mente hoc tu conceſsiſti, puta non animo donandi, ſed ut invenirem meliorem uxorem &c.

In hoc enim caſu, non ſolum omnes exulant præſumptiones, quæ hanc confovere valeant donationem, ſed omnis potius confluit veriſimilitudo ejuſdem Donationis excluſiva; Dum enim Principiſſa Don. Olimpia commodaverat controverſos adamantes Principi Ioanni Georgeo, ob eam ſignatam cauſam *ornandi Sponſam* in ſequelam ejuſdem commodati, perneceſſe permittere debebat, quod dd. adamantes nomine
19 ejuſdem Ioannis Georgei ad ejus ſponſam transſmitterentur, & quemadmodum commodatum ſequutum fuerat per ſcripturam privatam, conveniens pariter erat, ut per Inſtrumentum publicum, quale erat illud tranſmiſſionis minime appareret, quod Ioannes Georgeus non eſſet Dominus, ſed ſimplex Commodatarius eorundem adamantium; unde a toto genere hæc donationis præſumptio ceſſabat, & locum ſibi uſurpabat id, quod *Bald.* ait in *d. l. Cenſualis* = *hoc unum, niſi probetur, quod alia mente hoc tu conceſſiſti, puta non animo donandi, ſed ut invenirem meliorem Uxorem.*

Abſque eo quod ſubſiſtat animadverſio facta in contrariis deciſionibus, & ſignanter in prima *Reverendiſſimi Molines ſub §. Adverſus, & ſeqq.*, quod nempe Inſtrumentum tranſmiſſionis cum non fuerit ſtipulatum pro majori honorificentia ejuſdem ſponſi, ſed pro neceſſaria, & laudabili cautela Fratrum de Aldobrandinis, & ad prçſervandum unicuique dominium, quod ſuper dictis gemmis Sponſæ tranſmittendis unuſquiſque habebat, abſque eo quod id ad notitiam Principiſſæ Sponſæ, illiuſque Conſanguineorum deducendum foret, præfata intelligentia non ſit admittenda; perlecta enim ſerie totius Inſtrumenti, & perpenſo modo quo facta fuit hæc gemmarum tranſmiſſio, optime deprehenſum fuit, quod idem Inventarium exprimens qualitatem localium tranſmiſſorum & perſonarum illa tranſmittentium, expoſitum fuit ſub oculis ipſiuſmet Sponſæ, itaut dici nequeat, quod ea foret expreſſio non deducenda ad notitiam Principiſſæ Sponſæ, cum potius ſi non unicus, ſaltem præcipuus finis adnotandi tanto cum diſcrimine in Inventario gemmas tranſmiſſas, ac nomina Tranſmittentium, ille fuerit, ut Excellentiſſima Sponſa ſingillatim dignoſceret munificentiam cujuslibet ex Conſanguineis Domus Aldobrandinæ, & argumenta, & pignora futuræ omnium erga ipſam dilectionis, ut in hujuſmodi circumſtantiis moris eſt practicari.

Et ſicuti in his terminis omnis congruentiæ ratio dictabat, ut gemmæ majores, & elegantiores a Sponſo tranſmitti viderentur, ita nil magis abſonum fuiſſet, quam quod D. Olimpia Mater reclamaſſet contra eam deſcriptionem in dicto Inventario factam, & ita deſtrueret idem commodatum rationali cum cauſa factum, ut ita ditior, & gratioſior, & ſupra omnes liberalior futuræ Sponſæ appareret, cum novum non ſit, quod in limine alicuius matrimonii contrahendi a Conſanguineis Sponſi detur opera, ut Sponſus appareat multo opulentior, quam
20 vere exiſtat, quemadmodum appoſite notat *Angel. de Peruſio in l. Præſes 8. C. de donat.* ibi = *notat bonam ſagacitatem pro eo, qui non invenit Vxorem ratione paupertatis, ut faciat in ſe cantare Inſtrumentum magni poderii ad alium pertinentis cum ſecuritate tamen dominii facta l. ſi ut certo ff. Commodati*; Et ta-
21 men quod ex tali actu nunquam deducenda ſit præſumptio donationis antea ſecutæ, egregie in terminis docet *Bald. in l. ſi Præſes C. de donat.* ibi = *Mater poni fecerat Bona ſua in æſtimo filiorum, non animo donandi, ſed ad hoc, ut inſpicientes æſtimum crederent filios ditiores; queritur utrum illa Bona intelligantur donata filiis, reſpondeo, quod non* - & conſonant firmata per Card. de Luc. *de dot. diſc.* 150. *ſub n.* 31. Peregrin. *de fideicomm. artic.* 44. *n.* 10. *verſ. quæ tamen concluſio Roſig. de Tutor. &* Curator. *tom.* 2. *controv.* 17. *diſq.* 1. §. 8. *n.* 7. *in fine.*

Exploſis igitur omnibus prælaudatis titulis, quorum vigore præcedentis commudati titulus abrogatus prætendebatur, tum ex veteribus accuratioribus, tum ex novis factis animadverſionibus, parvi pariter fecerunt Domini probationes illas, quę ex affirmativa deſcriptione in Inventario hęreditatis Principis Ioannis Georgei, & negativa ex alio Inventario hæreditatis Cardinalis Hyppoliti deſumebantur in antecedentibus propoſitionibus, & ex quibus pertinentiam controverſorum adamantium ad hæreditatem Principis Ioannis Georgei ſuperlative probatam eſſe concludebant, hoc ipſo quod poſt obitum ejuſdem Principis Ioannis Georgei, de anno nempe 1637. ſequutum, confectum illud fuit per clar. mem. Cardinalem Hyppolitum uti Tutorem, & Curatorem Principiſſæ Olimpię junioris ex dicto prædefuncto Principe nepotis, & ideo tanquam tutelare ex peculiari Iuris præſcripto faciat pleniſſimam, & irrefragabilem probationem contra Tutorem, & habentes
22 cauſam ab illo quoad res in eo deſcriptas *ex Text. in l. final. §. ſin autem C. arbitr. Tutel.* - ibi *ſin autem Inventario publice facto res pupillares, vel adulti inſcripſerit, & ipſe per hujuſmodi ſcripturam confeſſus fuerit ampliorem quantitatem ſubſtantiæ, non eſt aliud inſpiciendum, niſi hoc, quod inſcripſerit, & ſecundum vires ejuſdem ſcripturæ patrimonium Pupilli, vel Adulti exigi neque enim ſic homo ſimplex, imo magis ſtultus invenitur, ut in pu-*

Digitized by Google

publico Inventario ſcribi contra ſe aliquid patiatur - & quod illud inducat præſumptionem Iuris, & de Iure, quæ contrariam
23 probationem non admittat, docet *Gloſſ. in L. fin. verb. reſcripſerit, ibique Bald. & Odofred. in Princip. ſalicet. ſub num. 1. Barboſ. num. 3. & ſeqq. Coccin. ſen. conſ. 62. in princip. tom. 1. Dec. conſ. 60. num. 2. Cravett. conſ. 261. ſub num. 3. Barbat. conſ. 59. n. 20. & ſeqq. lib. 2. Maſcard. de probat. concluſ. 939. num. 1., & ſeqq. Menoch. lib. 6. præſumpt. 97. num. 2. & aliis omiſſis Rot. dec. 71. n. 3. part. 1. diverſ., & cor. Buratt. dec. 557. num. 6.*

Quandoquidem prædicta omnia potuiſſent procedere, quando re vera ageretur de Inventario tutelari, facto ab ipſomet Tutore nomine proprio, & pro reddenda ratione ſuſceptę tutelæ, illiuſque adminiſtrationis, in quibus terminis procedit diſpoſitio d. *Text. in leg. fin. §. Sin autem Cod. de arbitr. Tutel.*, aliarumque authoritatum mox relatarum, non autem in caſu præſenti, in quo ex omnibus circumſtantiis apparet, illud non eſſe tutelare, ſed hereditarium, & exaratum, non a Cardinali Hyppolito uti Tutore, ſed ab illius Procuratore nomine Olimpię Iunioris; Et ad quod aſſequendum ponderatum fuit, quod defuncto Principe Ioanne Georgeo, unica poſt ſe relicta filia, ſcilicet dicta Olimpia juniore in pupillari ætate conſtituta, antequam Cardinalis Hyppolitus ejus Patruus ejuſdem tutelæ munus ſuſcepiſſet, ſtuduit prius tanquam Sacro Presbyteratus ordine inſignitus, a San. me. Urbano VIII. Indultum habilitativum ad eſercitium Curæ reportare, cum expreſſa præſervativa quorumcumque ſuorum Iurium, quę ipſi quomodocumque, & qualitercumque competere poterant contra d. D. Olimpiam, uti hæredem Principis Ioannis Georgei ſui Patris, cuius deinde Brevis vigore eadem cum repetita præſervatione, cum Iudice auctorante ad exercitium Curæ, & adminiſtrationis fuerit admiſſus cum ſola obligatione conficiendi Inventarium Bonorum hæreditariorum, ſtatim Ciophanum Procuratorem conſtituit ad adeundam hæreditatem Principis Ioannis Georgei nomine dictę Don Olimpiæ iunioris, tanquam filiæ, & hæredis Teſtamentariæ illius, ad hunc effectum ad inſtantiam eiuſdem Don Olimpiæ junioris, intimatis Creditoribus legatariis dicti Principis Joannis Georgei, & quia idem Ciophanus Inventarium fecerat procuratorio nomine d. D. Olimpiæ Aldobrandinæ filiæ, & hæredis univerſalis d. Principis Joannis Georgei Inventarium prædictum inſcripſit cum nomine Inventarii hæreditarii, & non tutelaris Cardinalis Hyppoliti.

Et demum tanquam Inventarium hæreditarium canonizatum fuit a Sacro Tribunali in alia cauſa *Romana Primogenituræ de Aldobrandinis 20. Junii 1687. coram bo. me. Corſino §. Concurrit*; Et idcirco ſi Inventarium eſt hæreditarium, & confectum nomine dictæ D. Olimpiæ junioris, deſcriptio ibidem facta, quemadmodum referri non valet ad Cardinalem Hyppolitum, qui in toto iſto negocio aliud non fecit, quam conſtituere Procuratorem pro dicta Don Olimpia nepte, ſed ad dictam Olimpiam juniorem, ſub cujus nomine illud fuit celebratum, ratiocinia, & authoritates ſuperius expenſæ, nec a longe ſcopum difficultatis attingunt ex eo, quia eo redacto ad qualitatem Inventarii hæreditarii, vel ſaltem mixti, tunc ad differentiam Inventarii tutelaris, deſcriptio in eo facta non facit
24 probationem probatam, ſed ſimplicem, & & nudam præſumptionem ex veritate in contrarium elidibilem, ut bene probat *Roland. a Vall. de Invent. par. 3. §. Poſtquam vitium eſt n. 7. inter tract. magn. to. 8. par. 2. pag. mihi 180.*

Sed quod omnem removere videbatur difficultatem, prędictus Procurator, quando etiam præjudicare valuiſſet Cardinali Hyppolito, utpote in ſenſu Defenſorum Domini Principis Burgheſii, deſcriptio facta a Procuratore æſtimanda ſit ac ſi facta eſſet ab ipſo conſtituente, & mandante libere, & intrepide ut Iuris fuiſſet, ad effectum præjudicandi Tutori, non omnia Bona reperta in hæreditate Principis Ioannis Georgei deſcripſit, uti ſpectantia ad illius hæreditatem, ſed cum conſiderabili diſcretiva bene explicavit, & diſtinxit ea, quæ vere erant de hæreditate Principis Ioannis Georgei ab eis, quæ unice, & materialiter reperta erant in ejus hæreditate, ſed de ejus non erant hęreditate; Quoniam in rebus illis, in quibus ſcivit liberam pertinentiam ad Defunctum bene eſplicavit, ibi - *Beni liberi, & hæreditarj del medeſimo Signor Prencipe* =, & in aliis rebus, in quibus ſcivit earum certam provenientiam pariter ſpecificavit, ut ibi = *Inventario de Beni ſtabili della Primogenitura dell' Eccellentiſſima Caſa Aldobrandini* =, & rurſus ibi - *Inventario de Monti della Primogenitura dell' Eccellentiſſima Caſa Aldobrandini*.

In aliis vero rebus, in quibus ignoravit veram pertinentiam, & provenientiam, uſus fuit diverſa formula deſcribendi, ibi - *Inventario degli infraſcritti Beni mobili &c. nell' Eredità del medeſimo Signor Prencipe come ſi dice ritrovati &c.* -, & ibi - *Inventario delle gioje ritrovate nell' Eredità della fel. mem. dell' Eccellentiſſimo Signor Giovanni Giorgio Prencipe Aldobrandino, e che ſi ritrovano, come ſi dice, appreſſo l' Illuſtriſſima, & Eccellentiſſima Signora Donn' Ippolita moglie dell' Illuſtriſſimo, & Eccellentiſſimo Signor Prenci-*

pe

pe Aldobrandini -; Et ſub iſta claſſe deſcripſit etiam alia localia etiam ſpectantia ad d. Don Hyppolitam, ibi - *Inventario delle gioje, che l' Eccellentiſſima Signora Donn' Ippolita Prencipeſſa Aldobrandini pretende ritenere come ſue proprie donategli da diverſi Prencipi, e che ſono appreſſo la medeſima Signora Principeſſa, come ſi dice* -; Unde ſi Procurator Ciophanus non omnia Bona reperta in hæredilati Principis Ioannis Georgei infolle deſcripſit, ſive ea omnia non adſcripſit hæreditate defuncti Principis, ſed proceſſit per quantum ſcivit, & potuit cum aperta diſcretiva, & variatione formulæ deſcribendi, hoc Inventarium exhiberi non valet pro aperta confeſſione pertinentiæ controverſorum adamantium contra Principem Pamphilium cauſam habentem a Cardinali Hyppolito, ſed illud debet ſumi cum ſuis qualitatibus, & diſcretivis in eo appoſitis pro indemnitate ejuſdem Cardinalis Hyppoliti conſtituentis, & tanquam non clara Tutoris confeſſio, nec ei, nec ab eo cauſam habentibus valet præjudicare, cum nullo alio meliori modo, & vocabulo controverſa localia contradiſtinctive ab aliis, quæ erant de hæreditate Principis Ioannis Georgei deſcribi poterant quam
25 cum illo - *repertorum* -, quia vere dicebantur materialiter reperta in hæreditate, ſed formaliter non erant de hæreditate, ut tradit d. *Angel. de Peruſ. in leg. ſi de eo §. Si forte in fin. ff. de acquir. hæred. optime Corneus conſ. 63. n. 2. lib. 3.*, *Rot. dec. 75. n. 10. part. 2. rec.*, & late dictum fuit in *Ferrarien. alimentorum, & dotium ſuper quantitate detractionum 5. Junii 1716. §. His tamen cor. me.*

Præſertim quia idem Procurator commendabili quidem ſolertia procedendo, metuens, ne ob facti ignorantiam poſſet per erroneam deſcriptionem præjudicare Cardinali Hyppolito conſtituenti in rebus ad ipſum ſpectantibus, in actu aditionis hæreditatis præcipue profeſſus fuit, non ſolum velle deſcribere res hæreditarias Ioannis Georgei, ſed alias quomodolibet in ea reperiendas, diſſertiſſime proteſtatus fuit, quod ſi aliqua Bona in Inventario appoſita eſſent quæ apponi non deberent, pro non appoſitis habere intendebat, & in effectiva ejuſdem Inventarii confectione cautelas cautelis addendo, voluit iterum in exordio ejuſdem Inventarii præmittere, quod ſi aliquid deſcriptum, & inventariatum eſſet, quod deſcribi, & inventariari non deberet, pro non deſcripto, & non inventariato haberi volebat; Concurrentibus autem hujuſmodi proteſtationibus, & cautelis, tam ſerio, & iterato emiſſis, quibus ſuo conſtituenti cavere ſategit, tum in aditione hæreditatis, tum in ipſo actu confectionis Inventarii, nemo non videt, quod mediantibus tot proteſtationibus Cardinalis Hyppolitus conſtituens ab omni remanſit præſervatus præjudicio, quod ex dicta deſcriptione incurrere potuiſſet, quando etiam ſine ſupra expenſa diſcretiva peracta fuiſſet, cum abſoluti Iuris ſit etiam in terminis fortioribus Inventarii de per ſe, & non per Procuratorem confecti, quod Deſcribens vigore ſimilium proteſtationum, ab omni præjudicio remaneat
26 immunis, & quæ hæreditaria vere non probantur, quamvis deſcripta uti hæreditaria, de hæreditate non cenſentur, ut punctualiter firmant *Pileja in addit. ad Frauc. de proteſt. conſider. 26. num. 1.*, *Monticul. de Inventar. quæſt. 225. n. 5.*, *& quæſt. 230. ſub ſub num. 53.*, *Capyc. Latr. conſult. 137. n. 52.*, *& ſeqq.*, *Thomat. dec. Maceraten. 124. n. 19.*, *& 20.*, *Rot. dec. unic. num. 9. de donat. inter Vir.*, *& Uxor. in antiq.*, ubi quod huiuſmo-
27 di proteſtatio adimit vim implicitæ confeſſionis de pertinentia rerum deſcriptarum ad Defunctum, *Et in Romana, ſeu Ceſenaten. fideicomm. ſuper reſervatis 24. Aprilis 1705. §. Inventarium cor. me*, & in *Romana Immiſſionis 27. Junii 1707. §. Etenim cor. bo. mem. Caffarello.*

Et in omnem caſum, quando etiam per non admiſſam hypotheſim procedendum foret cum dicta diſpoſitione Text. *in dicta leg. final. Cod. arbit. Tutel.*, quod deſcriptio facta per Tutorem in Inventario tutelari, contra ipſum inducat præſumptionem pertinentiæ Iuris, & de Jure quoad Bona ibi deſcripta, quæ de cætero conſtans, & abſolute generalis non eſt vera, hæc ſolemnem
27 recipit limitationem quoad Bona immobilia, in quibus ſemper ſtatur non litteræ, ſed veritati, ut tradit *Bald. in d. leg. fin. Cod. arbitr. Tutel.*, ibi = *Quod ſi Tutor erravit circa Bona mobilia, ſtandum eſt litteræ, quia poſſunt occultari: Sed ſi circa immobilia, ſtandum eſt veritati: Unde licet ponatur in Inventario quoddam Prædium, quod non ſit; non propterea tenetur minori. Menoch. de præſumpt. liber. 6. præſumpt. 96. numero 6. Barboſ. in Cod. lib. 5. tit. 51. num. 7.*, *Guttierez. de Tutel. part. 2. cap. 5. num. 106.*, *& ſequen.*; Unde cum localia hæc, uti inſignia, æquiparentur ſtabilibus, ut ſupra in §. *Neque exiſtimarunt* probatum fuit, hoc ipſo, quod conſtitit nullo Jure pertinuiſſe ad Hæreditatem Principis Ioannis Georgei, quam titulo commodati, huic veritati per lucem d. probationis patefactæ, non obſtante d. deſcriptione, ſtandum foret, ex authoritatibus ſupra congeſtis.

Atque hinc non officiebant Animadverſiones illæ, quod cum d. Inventarium tranſierit ſub oculis ipſius Card. Hyppoliti, imperceptibile reddatur, quod ſi dicti Adamantes ſe vera ad ipſum ſpectaſſent, aliquam maiorem explicationem non ſuperaddidiſſet ad hoc, ut in rebus tanti momen-

ti

ti nullum ſibi oriretur præiudicium, quia ultra quamquod prælaudatus Cardinalis Hyppolitus tanquam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarius, aliiſque gravioribus negociis implicatus, inveriſimile non eſt, quod non omne ſtudium admoviſſet in d. Inventario perlegendo, ceſſabat omnis ambago, quia ſatis, ſatiſque credere, & perſuadere ſibi potuit præcaviſſe tum per ſæpedictum diligentem Procuratorem, quem conſtituerat, tum per Breve Pontificium munitum clauſulis ampliſſimis pro evitando incurſu in quodcumque tacitum, vel expreſſum præjudicium, tum per tot multiplicatas præſervationes ſuorum Iurium ubique repetitas, & demum per dictas ampliſſimas ſalutares clauſulas in ipſo eodem Inventario adjectas.

Quæ omnes veriſimilitudines prædictam aliam ceſſare faciebant inveriſimilitudinem, præſertim ſi perpendantur cum aliis non minus gravibus circumſtantiis, & ſignanter, quod a die confecti Inventarii 19. Junii 1637. uſque ad diem 22. Julii 1638., quo obiit, modicum temporis intervallum pertranſivit, nempe unius anni, intra quod partim fuit abſens, quia Neapolim ſe contulit, partim vero adverſa valetudine fuit detentus, quia ut refert *Ciaccon. de Vitis Pontif. tom. 4. pag.* 483. Romam reverſus in leutam incidit febriculam, qua paulatim attritus occubuit; Unde illi non ſuppetiiſſe materiale tempus ad d. Inventarium perlegendum credibile videbatur, & quod idem Card. Hyppolitus præfatas gemmas uti proprias ad petendas a d. Principiſſa Hyppolita miſit poſt dictam deſcriptionem R. P. D. Pratum ſuæ Domus Præfectum, & quod in ejus Teſtamento voluit, & ordinavit, quod omnia quæcumque Bona provenientia a Card. Petro, & Don Olimpia ſen. deberet d. Don Olimpia Junior ejus hæres declarare ſe retinere, & poſſidere vigore d. ſui Teſtamenti, prout iſta cum effectu declaravit; Unde præſtantiori medio d. Cardinalis animum ſuum patefacere non poterat, quod nulli conſenſerat præjudicio, & quod nullo modo ſe præjudicatum fuiſſe crediderat per d. Procuratorem quando illas repetiit a d. Principiſſa Don Hyppolita, & voluit, quod prædicta Principiſſa Don Olimpia Iunior expreſſe declaraſſet omnia Bona ex dictis hæreditatibus provenientia nomine ſuo hæreditario in futurum poſſidere.

Qua rerum, & facti maſſa præ oculis habita. Concludebant Domini non poſſe procedi in caſu iſto, cum firmatis in *dec.* 337. coram Durano, quatenus enim in ea ſub *n.* 27. 28., *&* 65. dicitur, quod Deſcribens rem tanquam hæreditariam in Inventario cum vera, & certa ſcientia ſuorum Jurium ex tali confeſſione importata a dicta deſcriptione videatur remittere, & donare omne Ius ſuum, nimis reſiſtebat factum, nec non explicata, enixa, atque inculcata in omnibus actibus voluntas d. Card. Hyppoliti non condonandi, neque remittendi de Juribus ſuis minimum apicem; Quatenus vero in eadem ſæpius repetit, & præſertim ſub *n.* 67., quod abſolute ſtandum ſit confeſſioni claræ hæredis, quoties facta eſt verbis expreſſis in Inventario, & quidem talibus, ut ſicuti includunt rem illam eſſe hæreditariam, ita excludant potuiſſe eo tempore pertinere ad deſcribentem, dicebant non applicari præſenti hypotheſi, ubi deſcriptio controverſorum Jocalium non fuit facta tanquam de hæreditariis, ſed ſub illo termino - *ritrovate* - compatibili cum pertinentia ad deſcribentem, & verificabili etiam in rebus alienis detentis a defuncto titulo commodati ex firmatis ſupra §. 35. & demum quatenus in eadem *Deciſione ſub n.* 43. *& ſeqq.* firmatur errorem deſcriptionis eſſe proban. de præciſo tempore confecti Inventarii excludendo intermedia poſſibilia ſupervente mutationis Dominii, intelligebant Domini procedere ſuppoſita claritate confeſſionis pertinentiæ proprietariæ ad Defunctum factæ per ipſummet Deſcribentem, ut erat in caſu illo veluti legere eſt ibidem *num.* 9. & melius *d. num.* 67. ibi - *Confeſſio non potuit eſſe clarior, & magis diſtincta cum expreſſis verbis in Inventario deſcriptum fuerit Prædium Salaroli uti hæreditarium cum dinumeratione Tornaturarum, quæ expreſſio ita concludit d. Prædium eſſe hæreditarium, ut excludat eſſe Hieronymi* - Cum autem in præſenti non agatur ad deſtruendum id, quod continetur in verbis Inventarii, ſed ad ſimplicem declarationem, & explicationem dicti verbi - *ritrovate* - talis deſcriptio non præſefert confeſſionem illius ſpeciei, quæ intervertere apta ſit præſumptam continuationem Dominii apud antiquum Dominum, ſignanter a tot circumſtantiis ipſo intermedio tempore coadiuvatam, & invincibiliter ex eo ſtabilitam, quod finis reſpondet ſuo principio, prout namque controverſi Adamantes commodati fuerant pro ornatu Sponſæ ab initio, ita apud eamdem Sponſam reperti fuerunt in fine, tempore videlicet confectionis Inventarii id, quod demonſtrat perſeverantiam commodati pro
29. toto intermedio illo tempore, quo cauſa eiuſdem commodati perduravit, omnemque intermediam tituli mutationem excludit *Rota in Romana fideicommiſſi de Curtis* 19. *Junii* 1716. *§. Propoſita autem mutatio tituli coram D. meo Almæ Vrbis Gubernatore*.

Abſoluta ex prædictis confutatione obſtaculi, deducta ab Inventario affirmativo Ioannis Georgei deſcendendo ad aliud Inventarium negativum Bonorum hæreditario.

riorum Card. Hyppoliti poſt eius obitum ab Olimpia Iuniore confectum tempore, quo iam nupta reperiebatur in Domo Burgheſia faciliori methodo ex eo ſubtollebatur probatio illa negativa, non pertinentiæ, ſcilicet ad d. Cardinalem, quæ ex eo eliici prætendebatur, quia iuxta Iuris noſtri regulas ex omiſſione deſcriptionis prædictorum localium, non oritur contra hæredem negativa
30 probatio non exiſtentiæ aliorum Bonorum præter ibi deſcripta iuxta firmata per *Rotam dec. 79. ibique Adden. n. 6. & dec. 473. n. 3. & 4. cor. Ludoviſ. & dec. 195. num. 14. cor. Emerix Jun. & dec. 263. n. 17. & ſeq. par. 7. Recen.*

Eoque libentius, quia d. Inventarium uti defectuoſum ſtatim impugnatum fuit a Sororibus de Aldobrandinis, mediante ampliſſima proteſtatione in actis exhibita, & illarum nomine repetita, & licet ex reaſſumpta poſt decem dies deſcriptione Inventarii abſque ulla proteſtationum repetitione, contrariæ Deciſiones arguant receſſum a proteſtationibus antecedenter emiſſis, & recognitionem interim factam de gemmarum pertinentia ad hæreditatem Principis Joannis Georgei; Attamen utrumque ſuppoſitum caret omni extrinſeca facti aſſiſtentia, & in contrarium viriliter pugnat, quod dictæ proteſtationes cum decreto Iudicis admiſſę, de ſui natura erant perpetuæ, & ſemper operativæ quouſque judicialiter revocatæ non remanebant, & ulterius cum Ciophanus poſt dictos decem dies Inventarii confectionem reaſſumpſiſſet, adjecit in fine novam proteſtationem, non quidem conceptam ſub aſſueta formula addendi non deſcripta, vel detrahendi deſcripta, ſed ſub peculiari, & reflexiva præviſione poſſibilis, & veriſimilis exiſtentiæ aliorum Bonorum - *reſervavit ſibi facultatem addendi, & deſcribendi* - quæ ſanæ poſſibilitas admiſſa, & præcognita per ipſum conficientem fecit quodammodo remanere integritatem dicti Inventarii in ſuſpenſo, itaut perfecte negativam non concludat, ut alias reſpondit *Rota dec. 224. num. 3. par. 18. tom. 1. Recen.* abſque eo quod obſtare valeat ſi poſtmodum additio ad d. Inventarium perpetuo neglecta reperiatur, quia id evenit, ex quo nulla amplius ſe obtulit occaſio curandi addictionem dictarum gemmarum in Inventario, vel elucidandi veram eorum pertinentiam, quia omnes hæreditates Principiſſæ Olimpiæ ſenioris, Principis Joannis Georgei, Card. Petri, & Card. Hyppoliti conſolidatæ fuerunt, & pacifice poſſeſſæ ab Olimpia Juniore ultima de Familia Aldobraudina.

De primo igitur ad ultimum cum ſatis conſtare viſum fuerit in origine de certo dominio dictorum Adamantium, de quibus agitur ad hæreditatem Principiſſę Olimpiæ ſen. & indubia etiam ſit originaria cauſa cuius vigore iidem Adamantes ad manus Principis Ioannis Georgei, ſeu ejus Uxoris pervenerunt per viam ſcilicet puri, & nudi commodati ad uſum Sponſæ, ut durante Matrimonio ornatior incedere valeret, quæ rem non facit accipientis, ſi ſubſequens eorumdem localium tranſmiſſio, & retentio fuit couſecutiva, & conſona primævo titulo commodati; Si nulla, vel minima data fuit probatio præſumptæ, ſive expreſſæ donationis, nec in vita Olimpiæ ſen. localium Dominæ, & Commodantis, nec in illius mortem pernecеſſe concludebatur abrogatum non fuiſſe titulum commodati, nec ſuperveniſſe prætenſam donationem, nec dominium fuiſſe mutatum, & quod deſcriptio dictorum Adamantium in Inventario prælaudati Principis Ioannis Georgei quando etiam cum prædictis apertis diſcretivis facta non foret, erronea reputanda eſſet ad effectum, ut ex d. deſcriptione, nec Deſcribens, nec ab eo cauſam habens, in aliquo reddantur præjudicati ad hoc, ut contra illud poſſint venire, quod de Iure eſt ſemper permiſſum in Inventariis hæreditariis, vel ſaltem mixtis vigore clauſularum ſalu-
31 tarium, prout hic quoties de errore docetur, ut in durioribus caſibus præ ceteris monet *Rot. dec. 75. num. 6. & 7. par. 10. & dec. 142. n. 2. par. 11. Recent. & in Recineten. Pecuniaria* 19. I*annarii* 1714. §. *Et ideo coram Eminentiſſ. Scotto.*

Et ita utraque Parte ſtrenue propugnante deciſum fuit.

HYLDESIMEN. MANUTENTIONIS.

Mercurii 23. Martii 1718.

ARGUMENTO

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Manutentio debetur poſſidenti.*

2 *Poſſeſſio antiquior eſt ſemper manutenibilis, nec infringi poteſt ab actibus poſterioribus, & innovatoriis.*

Po*tiſſimum ſi dd. actus convincantur turbativi, & attentati* n. 3.

Quin imo etiam clandeſtini n. 4.

5 Ex *generali conſuetudine non bene infertur ad particularem.*

6 *Factum proprium impugnare quis nequit.*

7 *Confeſſio facta a* Capitulo *plene probat etiam reſpectu Capitularium ſucceſſorum.*

8 *Juribus tertio quæſitis præjudicare nemo poteſt.*

9 *Tranſactio facta ad extinguendas lites debet per-*

perpetuo, & inconcuſſe ſervari.
10 *Qui ſentit incommodum, & commodum ſentire debet.*
11 *Emolumenta illi debentur, qui ſervitium præſtitit.*
12 *Appellatione* redditunm Eccleſiæ *ea tantum veniunt, quæ ex corpore, & ſubſtantia beneficii percipiuntur.*
13 *Obſervantia quæ ab aliis ſimilibus Eccleſiis deſumitur eſt optima, & potens.*

DECISIO DCCCXLVIII.

ÆGre ferentes Canonici Collegiatæ Ec-
cleſiæ S. Joannis Hyldeſii, quod Joachi-
nus Ludgers unice ſibi faceret emolumenta,
ſeu diætas diſtribui ſolitas inter convenien-
tes ad Provincialia Comitia Status Hyldeſi-
men, & quibus interveniebat vigore depu-
tationis collatæ juxta conſuetudinem ejuſ-
dem Eccleſiæ in ejus perſonam tamquam
in Seniorem Canonicum, determinarunt
capitulariter congregati, quod non amplius
Canonicus Senior dicta Comitia frequen-
taret, ſed in futurum illius vices impleret
Canonicus pro tempore Cellerarius, cum
onere labentia emolumenta dividendi inter
Confratres. Verum Joachinus ab hujuſ-
modi reſolutione interpoſito recurſu ad Of-
ficialem Hyldeſii, obtinuit ſibi decerni ma-
nutentionem in poſſeſſione tum Comitii in-
terveniendi, tum diætas percipiendi abſque
comparticipatione Capitularium; ſimilem-
que deciſionem hodie reportavit a noſtro
Sac. Tribunali, dum Cauſæ reviſione mihi
a Signatura Juſtitiæ commiſſa cum facultate
manutenendi quem de jure, Domini per me
ſub congruo dubio interrogati, reſponde-
runt - *Dandam eſſe manutentionem Joachino.*

Et ſane manutentio eidem denegari non
poterat, dum ex ipſa prohibitione a Capi-
tulo facta 15. Octobris 1715. ne ulterius
Comitiis interveniret, & diætas perciperet,
ſatis ſuperque conſtabat de illius poſſeſſione,
vulgat. §. Retinendæ Inſtit. de interdict., l. 1.
1 *C. uti poſſid.*, cui ad effectum manutentionis
non officiebat, quod Cellerarius poſt ſui de-
putationem Comitia frequentare, diætaſ-
que exigere, & reſpective diſtribuere cepe-
rit; Etenim cum poſſeſſio Ioachini anti-
quior foret, per conſequens infringi non
poterat ab actibus poſterioribus, & inno-
vatoriis Cellerarii, *Poſt. de manut. obſerv.*
71. n. 1. & ſeq., Rot. dec. 223. n. 19. dec. 401.
n. 1. par. 19. rec., in Mantiſſ. ad Card. de
Luc. dec. 3. n. 6. lib. 11. tom. 3., neque ab
2 impedimentis a Capitulo præſtitis quominus
Senior in ſua poſſeſſione continuaret. *Rot.*
coram Bich. dec. 181. n. 1., coram Coccin.
dec. 14. n. 5., cum aliis in Romana Fornacis
ſuper manutentione 5. Februar. 1714. §. Quan-
doquidem coram R. P. D. meo Criſpo.

Maxime vero, quia iidem actus a Celle-
rario geſti, turbativi & attentati non tan-
tum convincebantur ex oppoſitione Ioachi-
ni, qui ne a ſua poſſeſſione caderet, recu-
ſavit reſolutioni Capitulari ſe ſubſcribere,
& inſuper coram Officiali ſtatim querelas
3 ſuæ turbationis propoſuit, ut ad effectum
ſervandæ poſſeſſionis notant *Poſth. de manut.*
obſerv. 88. n. 2., Rota poſt eum dec. 330. n. 36.,
coram Emerix Iun. dec. 690. num. 8. Verum
fortius undique clandeſtini comperiebantur
4 ex altera non minus perſpicua confeſſione
Capituli, quando de anno 1707. capitula-
riter congregatum declaravit, frequenta-
tionem Comitiorum ſpectare ſemper debe-
re ad Canonicum pro tempore Seniorem,
exprimendo id concludere, firmiterque
ſtatuere ob conſuetudinem in dicta ejus Ec-
cleſia S. Ioannis vigentem, & ad effectum
quoque tollendi in futurum lites, quæ con-
tingere potuiſſent inter Seniorem, & Cel-
lerarium, quatenus Senior dictæ antiquæ
conſuetudini tanquam Statuto inhæreret,
Cellerarius vero inſiſteret in more aliarum
Eccleſiarum Collegiatarum æquale, & con-
ſortiale jus in Comitiis habentium, & in
ejus conflictu victor de jure evaſiſſet Senior,
ex quo eidem ſuffragabatur ſpecialis obſer-
vantia ſuæ Eccleſiæ, quando Cellerarius ex
5 conſuetudine aliarum Eccleſiarum non be-
ne poterat inferre ad conſuetudinem ſuæ,
Card. de Luc. de Benefic. diſc. 30. n. 12. Rot.
cor. Card. Cerro dec. 551. n. 8., coram Eme-
rix jun. dec. 301. n. 2., in rec. dec. 321. n. 9.
par. 15., in Mantiſſ. ad Card. de Luca dec. 29.
n. 15. lib. 3. to. 1. Proptereaque ex adeo ſo-
lemni, ſerioſo, prudentique facto Capitu-
li procul dubio profluebat, quod admodum
firma, & ſolida cenſenda foret poſſeſſio
Ioachini, ut a Capitulo ejus entitatem, ti-
6 tulumque approbante, & authorizante, ne-
quaquam impugnabilis eſſet, *l. cum te C. de*
tranſact. Poſt. de manut. obſerv. 19. n. 11., Rot.
coram Buratt. dec. 100. n. 19. & dec. 326. n. 14.
coram Emerix ſen. dec. 89. n. 4., & cor. Emer.
jun. dec. 690. n. 2.

Potiſſimum etiam quia ex proxime præ-
cedenti ſtatu colligebatur, quod antequam
Joachinus ad Senioris Canonici gradum
aſcendiſſet, Comitia frequentabat, diæ-
taſque percipiebat alter Canonicus tunc
temporis Senior, qui quoad vixit in eadem
poſſeſſione permanſit. Quamobrem miri-
fice verificata videbatur aſſerta conſuetudo
Eccleſiæ S. Joannis, taliter quod confeſſio
7 de, & ſemel facta a Capitulo, perpetuam,
firmamque probationem conſtitueret etiam
reſpectu Capitularium ſucceſſorum, per de-
ducta a *Conciol. alleg. 63. n. 22. Angel. de*
confeſſ. lib. 3. q. 2. n. 60., Rot. coram Seraph.
dec. 292. n. 3. in Mantiſſ. ad Card. de Luc.
dec. 27. n. 6. lib. 3. to. 1.

Digitized by Google

Abſque eo quod in contrarium relevare potuerit, quod ſicuti Capitulum Statutum d. anno 1707. condiderat favore Canonici Senioris ſuper dicta intereſſentia in Provincialibus Comitiis, ita valeret ex poſt illud revocare transferendo illud munus in Canonicum Cellerarium; Quandoquidem Canonicus Senior non ſe fundabat in decreto Capituli tamquam in jure conſtitutivo ſuæ facultatis, & introductivo ſuæ poſſeſſionis, ſed illud allegabat in teſtimonium conſuetudinis in ſui favorem vigentis, & ex qua conſuetudine cum optimum jus ſibi reſultaret præciſive ab authoritate, & ſanctione
8 Capituli, non propterea ſubditus remanebat ejus novis legibus, quoniam nemini datum eſt juribus tertio quæſitis præjudicare, ut ex *Text. in cap. cum omnes de conſtit.* bene docent *Dec. in cap. cum acceſſiſſent de conſtit. n.3., Ancharan. conſ. 298. n. 3. Pignatel. conſul. Canon. 82. n. 4. & 5. to. 10., Rot. coram Seraph. dec. 590. n. 4.*

Quinimo obſervabatur, decretum Capitulare anni 1707. emanaſſe non temporanee, nec deſtitutum aſſiſtentia cauſæ perennis, ſed quidem ad evitandas in perpetuum diſcordias contingere valentes inter Canonicos Seniorem, & Cellerarium, unde quando etiam jus Canonici Senioris unicum habuiſſet fundamentum in d. decreto Capituli, nihilominus tamquam interpoſitum per modum tranſactionis ad effectum extirpandi lites, publicæque quietis ſervandæ,
9 revocationi ſubeſſe abſque nova cauſa non poterat, ſed conveniebat perpetuo, & inconcuſſe obſervari, prout ex *cap. final. de pact. in 6.* individualiter probant *Felin. in cap. novit. n. 11. de judic. Rot. coram Seraph. dec. 590. n. 3. & dec. 2. n. 1. p. 2. rec.*

Hujuſmodi autem motiva, quæ decidebant manutentionem tam in eo, quod reſpicit interventum in Comitiis, quam in eo, quod dd. emolumentorum, ſeu diætarum acquiſitionem tangit, validiora pro ſecundo membro efficiebantur animadvertendo ad cauſam, ex qua dd. dietæ proveniunt; Dantur ſiquidem ſingulis Deputatis omnium Ordinum tam Eccleſiaſticorum, quam Laicorum ad efformationem Comitiorum confluentium pro mercede perſonalis laboris intereſſentiæ, ac reviſionis computorum Queſtoris publici Ærarii; Unde ne de labore unius ferret alter honores, ſed commodum ſequeretur quem ſequuntur incommoda, juxta regulam *Text. in l. ſecundum naturam ff. de reg. jur.*, merito cedere vide-
10 bantur emolumenta in gratiam illius, qui operam, & aſſiſtentiam Comitiis, rei vero publicæ ſervitium præſtabat, ut in propoſi-
11 to ſcribunt *Ceccoper. lucubr. Canon. lib. 2. num. 169. & ſeq. Bonaccin. tit. de his, qui de div. offic. diſp. 2. q. 5. punct. 2. §. 1. verſ. ego vero Panimol. dec. 20. annot. 3. num. 73. Rot. apud Card. de Luc. dec. 25. n. 3. lib. 12. to. 2.*

Minime relevante, quod ex Statutis Eccleſiæ a ſa. me. Innocentio XI. confirmatis ſancitum reperiatur, quod inter Canonicos Eccleſiæ S. Joannis æqualiter diſtribui debeant omnia emolumenta, nulla habita ratione officii, vel ſenioratus, excepto uno plauſtro ſiliginis, & altero avenæ quatuor ſenioribus Canonicis conceſſo: Quandoquidem dietæ, quæ percipiuntur ex perſonali ſervitio præſtito intereſſendo Comitiis, non ſunt redditus, & fructus bonorum Eccleſiæ S. Ioannis, neque ſunt de corpore præbendarum, proindeque ad eas porrigi non valet diſpoſitio Statuti loquentis dumtaxat de bonis, proventibus, & redditibus Eccleſiæ,
12 quorum appellatione ea tantum veniunt, quæ ex corpore, & ſubſtantia Beneficii percipiuntur, *Gonzal. ad regul. 8. Cancell. in proœm. §. 7. n. 186. Monet. de diſtrib. quotid. par. 2. q. 14. n. 22. Panimol. dicta dec. 20. annot. 3. n. 74.*

Hancque germanam eſſe interpretationem confirmavit mos aliarum Eccleſiarum, quæ ſunt de eodem ordine cum Eccleſia S. Ioannis. Ut enim ex earum atteſtationibus conſequebatur, pecuniæ retrahi ſolitæ ex intereſſentia Comitiis nequaquam repartiuntur inter Capitulares, ſed percipiuntur ab illis Canonicis, qui Comitiis interſunt in præmium eorum intereſſentiæ; Et hęc interpretatio, quę ab exemplo, & obſervantia aliarum ſimilium Eccleſiarum deſumi-
13 tur, optima reputatur & potens juxta communiter tradita per *Surd. conſil. 105. n. 15. in fin. Bell. conſ. 37. n. 8. & 9. Hieronym. Palm. conſ. 33. n. 8. Mell. alleg. 26. n. 48. lib. 1.*, & preciſius diſtinguendo quando mos alterius loci deducitur ad effectum extenſivum, vel potius, prout hic, ad effectum interpretativum, *Rot. inter meas impreſſ. dec. 34. n. 48.*

Et ita utraque &c.

REATINA FIDEICOMMISSI DE SEVERIS SUPER MELIORAMENTIS.

Lunæ 28. Martii 1718.

ARGUMENTUM

Habes in Summario.

SUMMARIUM

1 *In melioramentorum taxatione quomodo ſit procedendum.*

2 *Melioramenta reficienda ſemper ſunt melioranti.*

3 *Agricolę non ſunt cogendi ad labores vacuos in culturam agrorum.*

4 *Quę probationes requirantur ad condemnandum Poſſeſſorem, ut bona reficiat.*

DE-

DECISIO DCCCXLIX.

SUB die 18. Martii 1715. reſcripſerunt DD. coram Me *Melioramenta eſſe liquidanda pro nunc in ſcutis 625., & in reliquis eligatur novus Peritus* - in cujus reſolutionis ſequelam fuit deſignatus Peritus Marcus Antonius de Rubeis cum facultate æſtimandi quoque dibuſcationem nemoris, nec non valorem ſervitutis in propriis bonis *di Montecchio* impoſitæ a Bartholomæo, ut meliorata, & ab inundantibus aquis exſiccata evaderet Tenuta *di Selva Rotonda* ab illis de Severis jure fideicommiſſorum evicta. Hodie autem exhibita dicti novi Periti relatione, in qua extirpatio in ſcut. 100. valor autem prænarratæ ſervitutis in ſcut. 3252. 25. conſtituuntur ad utriuſque Partis reclamationem, dubium propoſui - *An eſſet ſtandum, vel recedendum a deciſis, & in qua ſumma ſint liquidanda melioramenta* - emanavitque reſcriptum - *In deciſis, & quoad melioramenta noviter deducta nihil in omnibus*.

Siquidem quoad melioramenta jam deguſtata ideo dictum fuit *in deciſis*, quia cum modo nulla amplius neque inter Collitigantes ſupereſſet ambago ſuper eorumdem refectione in genere, ſolumque circa eorum quantitatem contenderetur, eadem in dicta ſumma ſcut. 625. juſtificata, & congrue liquidata videbantur ex prima relatione Periti judicialis, in qua reddita ſingulorum exacta ratione, ſeduloque examinatis eorum Cauſis, collatoque ſimul antiquo cum præſenti ſtatu Tenutæ eo auxilio probationum, quæ in hujuſmodi materia ſunt receptiores, omnia illa adimpleta, & animadverſa comperiebantur, quæ requiruntur ad taxationem debiti, quæque ad decernen-

1 dum eorum ſolutionem conducunt, ad *Text. in cap. quia indiſtincte, ibique Innoc. & Panormitan. de præſcript. Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. diſcurſ. 263. num. 10. Rot. dec. 305. num. 7. par. 16., in Romana Pecuniaria 15. Januarii 1714. §. Pro compertʼo coram R. P. D. meo Falconerio Almæ Urbis Gubernatore, confirmata 10. Januarii 1716. §. Licet coram R. P. D. meo Lancetta*.

Non obſtante quod Aggeres conſtructi, & manutenti pro impedienda inundatione inutiles evaſerint, poſteaquam excavata fuit magna fovea pro Civitate Reatis, in quam confluunt omnes aquæ Terrarum circumiacentium. Etenim melioratio nedum conſiſtit in exoneratione aquarum prius ibi ſtagnantium, verum etiam in obice poſito, ne amplius a ſuperioribus agris communalibus irrumpentes, & diſcurritantes labem frugibus afferre, ſed leviter ad foveam defluere poſſent, ex quo ſane quemadmodum Tenuta experitur modo, & valoris, & fructuum ſucceſſivum augumentum, namque *hic ſegetes, illic veniunt felicius uvæ*. Ita ex ratione æqui, bonique illius opera reficienda eſt melioranti, nedum iſte impen-

2 dendo ſola cognovit incommoda, alter perfectis rebus conſequatur augumentum, ut ait in reprobationem abſurdi *Caſſiodor. lib. 2. epiſt. 33.*, & dixit præterita deciſio §. *Non attenta*.

Nec minus reficienda erat altera ſumma iuxta relationem dicti Periti erogata in cuſtodia, & cultura arborum, & vitium in Tenuta ſatarum; Quamvis enim id ſpectare ad Colonos diceretur ex ſtylo Agri Reatini ad diſtinctionem planctationis, quæ impenſis ſolius Domini conficitur, nihilominus accipiendus videbatur ſtylus huiuſmodi pro arboribus, vitibuſque interſatis, & in arbuſtis ſubrogatis in locum demorientium, non autem de planctatione ex integro facta in novalleto, ſeu in agro nudo, quia ſicuti amovibilibus Agricolis ex hoc nulli fructus interea perveniunt, ita non poſſunt cenſeri

3 gravati ad labores vacuos in arborum cultura præſtandos, contra præſcriptum *Can. Charitatem in quæſt. 2. Zacch. de ſalar. q. 86. num. 4.*

Pro melioramentis vero noviter deductis arbitratum fuit nihil præſtandum fore; Siquidem quoad nemoris evulſionem poſtrema Peritia ſicco pede procedit, non reddita Iudicii ratione, neque præhabita neceſſaria cognitione ſtatus antiqui; ſine quo percipi nequit quid, quantumque fuerit melioratum, quando de cætero præcedens Peritia examinatis, relatiſque omnibus melioramentis juſtificatis, nihil tamen in hanc Cauſam adiudicavit; Proptereaque non ſatis in hac parte videbatur difformata ea ſpecies liqui-

4 dæ, concludentiſque probationis, quæ requiritur ad condemnandum Poſſeſſorem, ut melioramenta reficiat, ex notatis per *Cart. Jur. conſ. 165. n. 14. lib. 2. Rot. coram Seraph. dec. 952. n. 7. cor. Dunoz. Iun. dec. 413. n. 5. & in Romana Pecuniaria 15. Ianuarii 1714. §. Neque robur cor. R. P. D. meo Falconerio*.

Quo vero ad ſervitutem impoſitam in bonis *di Montecchio* mediante fovea, in qua cum aquis communalibus Civitatis Reatis deſcendunt etiam aquæ *di Selva Rotonda*, unius reſponſionis gladio amputatæ fuerunt quotquot ſubtiles quæſtiones hinc inde excogitabantur, & quos propterea decernere opus non fuit, videlicet, quod Severii poſſeſſores *di Selva Rotonda* proteſtantur nolle uti commodo d. Servitutis foveæ *di Montecchio*; Unde non tenentur ad ſolutionem illius valoris præſtandum.

Et quamquam replicaretur, quod Severi declaraverant uti ſervitute tum explicite vigore ſententiæ R. P. D. Cerri in qua illis inſtantibus pronunciatum fuit, non licere

Vec-

Vecchiarellis foveam innovare tum implicite, ex quo iidem poſt captam poſſeſſionem *di Selva Rotonda* non averterint aquas, quo minus in foveam *di Montecchio* deſcenderent; Nihilominus arriſit duplex animadverſio facti; Primo quod ſententia R. P. D. Cerri non reſpicit præſentem quæſtionem, ſed tantum an liceret Vecchiarellis locum ſervitutis variare, apcriendo novam foveam, in quam Terræ communales aquas evacuarent, ut etiam colligitur ex deciſione coram Me edita die 4. Iunii 1714. Secundo quod Curſus aquarum ideo innovatus non fuit ab illis de Severis, quia Vecchiarelli non adhuc denegaverant ſervitutem, nec potuerunt denegare, quia non adhuc reſtituerunt pretium reſiduale ſc.800., hujus contemplationem in ſuſpenſo relictum in eadem deciſione coram Me §. *Minime attentis*; Ultraquamquod fovea modo non extat in bonis fratrum Collitigantium de Vecchiarellis, ſed in bonis perventis ad Marianum, ex cujus ſane jure nihil petere poſſunt, maxime quia idem Marianus cuicumque innovationi ſe opponit.

Et ita &c. utraque &c.

INTERAMNEN. IMMISSIONIS
Veneris prima Aprilis 1718.

ARGVMENTVM

In fideicommiſſis particularibus ſuper certis bonis a Teſtatore conditis in contractu an de jure detur repræſentatio; Late expenduntur dictiones *ſive*, & *vel* & earum diverſitas affertur. Renunciatio facta a dotata in actu dotationis reſtringi tantummodo debet ad bona dotantis, non vero trahi nequit ad alia bona non cogitata, & nullam correſpectivitatis cauſam habentia.

SVMMARIVM.

1 *In fideicommiſſariis ſucceſſionibus an verius attendi debeat proximitas gravati, & non gravantis.*

2 *Succeſſio ei danda eſt qui vocationem habet.*

3 *In inteſtata ſucceſſione Aſcendentium Deſcendentes ſemper occupant locum Patris, vel Matris ad effectum æqualiter ſuccedendi cum Patruo, vel Amita.*

Quod procedit etiam in ſucceſſionibus teſtatis n.4., *& de ratione.*

Limita n. ſeqq.

5 *In fideicommiſſo particulari per contractum condita nunquam de iure datur repræſentatio.*

Limita n.7.

Et unice in eo conſideratur proximitas in ſenſu naturali ſumpta, non vero in ſenſu civili n. 6.

Si tamen vel de expreſſa, vel de tacita fideicommittentis voluntate conſtet tunc dari etiam poteſt repræſentatio n.7.

Ita tamen voluntas utpote habens contra ſe Juris reſiſtentiam debet concludentiſſime probare n.8.

Nec iſta datur repræſentatio ſi Teſtator ſucceſſionem regulavit de gradu in gradum, & ſalva gradus prærogativa n.9. & 10.

11 *Declaratio facta a Teſtatore in caſu mortis civilis ob delictum, valet etiam in caſu ſucceſſionis ob mortem naturalem.*

12 *Clauſula* in ſtirpes, & non in capita *quid operetur.*

13 *Per vulgarem anomalam impeditur caducatio fideicommiſſi, non vero ſuppletur prærogativa gradus.*

14 Proximioris *appellatione comprehenduntur tam maſculi, quam fœminæ.*

Et æqualiter vocati cenſentur, licet ſuccedere tantum debet ille, qui habet tempore facti caſus volitam qualitatem proximitatis n.15.

16 *In ſucceſſionibus ſublata omni agnatorum & cognatorum differentia attenditur ſola naturalis proximitas gradus.*

17 *Inter dictionem* ſive, *& alteram* vel *quæ differentia intercedat.*

18 *Ordo ſcripturæ cedere debet menti, & voluntati Teſtatoris.*

19 *Succedere is debet qui tempore ſucceſſionis habet qualitatem volitam a Teſtatore.*

20 *Vocatio maſculorum, & fœminarum ſi fuerit alternative facta a Teſtatore, quomodo ſit intelligenda.*

21 *Facultas nominandi vel dato vel non dato ſubſtituto quomodo ſit intelligenda.*

21 *Serotina Teſtium expiſcatio nil probat.*

22 *Uxori uti bene informatæ de voluntate viri venit omnino deferendum etiam in favorem filiarum.*

23 *Renunciatio emiſſa in actu dotationis referri tantum debet ad bona dotantis.*

24 *Tenor capitulorum matrimonialium eſt magis attendendus, quam inſtrumentum.*

25 *Voluntas renunciantis trahi nequit ad incogitata, & ea quæ nullam renunciandi correſpectivitatem habebant,* & n.29.

26 *Mulier ex conſtitutione ægidiana ſine legitima cauſa, & correſpectiva expromiſſione renunciare nequit.*

27 *Pater præjudicare nequit filiabus ex eorum imbecillitate.*

28 *Legitima renunciandi cauſa quando dicatur.*

DECISIO DCCCL.

AD nonnulla Bona particulari Fideicommiſſo ſuppoſita in Donatione inter vivos exarata de anno 1583. a bo. me. Iulio Seniore de Caſtellis, ad hoc, ut ſua Domus de Caſtellis ſemper magis claris affinitatibus, & continuatis honoribus etiam impoſterum floreſcere valuiſſet, *non eſſe dandam Immiſſionem* Sacra Rota reſpondit *ſub die 5. Junii 1716. coram R. P. D. meo Althaun* Comiti Fran-

Franciſco Mariæ Baldaſsino immediate or-
tum ducenti a Cleria de Caſtellis filia Ioan-
nis Baptiſtæ Felicis Iunioris de Caſtellis nu-
per ſineTeſtamentu defuncti ad excluſionem
Catharinæ, & Eleonorę de Caſtellis filia-
rum d. Ioannis Baptiſtæ, *ex rationibus late
recenſitis in præfata Deciſione deſuper extenſa*.
Aſt ex conſueta Dominorum benignitate fa-
cta eidem Comiti Baldaſsino facultate præ-
fatam Deciſionem oppugnandi in hodierna
Audientia ad ejus Inſtantiam Ego in locum
præfati R. P. D. Althann ſubrogatus oportu-
num Dubium propoſui - *An eſſet ſtandum,
vel recedendum a deciſis*, & Domini reſpon-
derunt - *in Deciſis quoad Bona Julii Senioris,
& in reliquis iterum proponatur*.

Iterum namque arriſerunt Dominis fun-
damenta illa amplexa in præcedenti Deci-
ſione, & a Viſceribus prædictæ Donationis
deprompta, in qua deficientibus Maſculis de
familia, & agnatione de Caſtellis, nulla fa-
cta nominatione Perſonarum ad præfatum
Fdeicommiſſum in tali caſu ſuccedere de-
bentium, Iulius Donator - *Voluit, quod dd.
Bona ſint, & eſſe debeant pleno Iure Proximio-
ris, ſeu Proximiorum maſculorum, ſive femi-
narum, cum ſupradictis modis, & formis, pa-
ctis, & conditionibus &c.* - Unde cum præ-
laudatus Comes de Baldaſſinis, ſive atten-
datur proximitas gravantis, ſive gravati, ut
1 in hiſceFideicommiſſariis Succeſſionibus ve-
rius attendi debet, ad tradita per *Soccin. Sen.
con. 249. n. 21. verſic. 13.*, & per *Rot. in Spo-
letana Fideicommiſſi* 9. *Maii ſuperioris anni* §.
Suppoſitum coram Me, non ſit proximior, ſed
præfatæ Catharina, & Eleonura utpote So-
rores, ultimi maſculi, eis per conſequens;
& non prædictu Comiti opportuna non pol-
2 lenti vocatiune, controverſa ſucceſſio du-
cenda venit, ut bene docent *Dec. conſil.* 370.
num. 16., & late dictum fuit *in dicta Spole-
tana Fideicommiſſi dicto* §. *Suppoſitum, & ſeq.
coram Me, & in Ariminen. Fdeicommiſſorum
ſuper* Immiſſione 16. *Aprilis ejuſdem anni* §.
In hypotheſi cor. R. P. D. meo Foſcaro.

Abſque eo, quod obſtare in primis viſum
ſit inculcatum illud obiectum, quod Comi-
tiBaldaſſino ſaltem pro tertia parte debita ſit
conſucceſſio una cum dictis Sororibus de Ca-
ſtellis, ex ea viva ratione, quod cum in ſuc-
ceſſione inteſtata Aſcendentium Deſcenden-
tes ſemper, & in omni caſu occupent locum
3 Patris, vel Matris, ad effectum ęqualiter
ſuccedendi cum Patruo, vel Amita, juxta
Textum in §. 1. *Authent. de hæred. ab inte-
ſtat. venien.*, *Gabr. conſ.* 86. *n.* 8. *&* 9. *lib.* 1.,
Altograd. conſ. 65. *n.* 1., *& ſeq. lib.* 1., *Me-
noch. de Præſumpt. lib.* 4. *præſumpt.* 95. *n.* 8.,
Peregr. de Fideicom. *art.* 21. *n.* 7., *Gratian.
diſcept. forenſ.* 433. *n.* 26. *& ſequent.*, & Fidei-
committentium diſpoſitiones cum eiſdem
prorſus regulis inteſtatæ ſucceſſionis defe-
4 rantur, ex connotatis per *Rotam in dicta
Spoletana* Fideicommiſſi 7. *Maii ſuperioris anni*
§. *Suppoſitum cor. Me*; Inde ſequatur, quod
ſicuti in legitima ſucceſſione, filii, & ulte-
riores Deſcendentes in infinitum ſubingre-
diuntur gradum Patris, & in ſtirpes concur-
runt cum Patruis, ita etiam in fideicommiſ-
ſaria ſucceſſione cum illis æqualiter admitti
debeant, ex *Gloſſ. in leg. Cum ita* 33. §. *In
fideicommiſſis ff. de leg.* 2., *Rocc. diſputat. ſelect.
cap.* 9. *n.* 1. *Rot. dec.* 448. *n.* 3. *par.* 1. *diverſ.*,
& aliis adductis *in Interamnen. Fideicommiſſi*
11. *Decembris* 1705. §. *Ratio, coram R̃mo
Molines*.

Quoniam etſi vera ſint præmiſſa Juris prin-
cipia, & Iuris propoſitiones in abſtractu, ve-
riſſimæ quoque compertæ fuerunt illarum
fallentiæ in concreto caſus, de quo agitur,
in quo, cum tractetur de fideicommiſſo par-
ticulari, ſuper certis nempe Bonis ordinato,
5 & quidem per contractum, in hoc numquam
de Jure datur repræſentatio, ad notata per
Bald. in leg. Cum ita §. *Fideicommiſſa ff. de le-
gat.* 2., cum aliis laudatis *in prædicta antece-
denti Deciſione* §. *Quin idem in fin.* ſub ea diffe-
rentiæ ratione, quod cum in fideicommiſſo
univerſali ſuccedatur titulo hęreditario,
opus eſt illud regulare cum Juribus civilibus
de ſucceſſionibus diſponentibus, cum quibus
cenſetur veriſimiliter Teſtatorem ſe confor-
mare voluiſſe, ſed non ſic eſt in fideicom-
miſſo particulari, & multo fortius, prout
hic, per contractum ordinato, in quo cum
non detur titulus pro hærede, unice conſi-
deratur proximitas in ſenſu naturali ſumpta,
& ſecundum veritatem, non vero in ſenſu
6 civili; & iuridico per fictionem legis, ut be-
ne ponderat *Fuſar. conſil.* 41. *a n.* 79. *ad* 100.,
Capon. controv. 69. *a nu.* 12. *ad* 15., *Palma
Nep. allegat.* 273. *a n* 60. *ad* 64., *Torr. var.
quæſt. lib.* 1. *tit.* 2. *qu.* 25. *n.* 124., *Gamma dec.
Luſitan.* 95. *n.* 3., *Rota apud Contr. dec.* 133. *n.* 4.

Et quamvis in hiſce Fideicommiſſariis
materiis, in quibus omnes Iuris regulę ob-
ſecundantur voluntatibus Fideicommitten-
tium, data expreſſa, ſive tacita illorum vo-
luntate in contrarium, etiam in Fideicom-
7 miſſo particulari dari poſſit repræſentatio, ut
notarunt *Gravett. conſ.* 64. *n.* 5., *Menoch.
conſ.* 134. *n.* 73. *& de præſumpt. lib.* 4. *præ-
ſumpt.* 95. *n.* 37., *Altograd. conſ.* 67. *num.* 15.
volum. 1., Fuſar. *de Subſtit. qu.* 485. *n.* 111.,
Rota cor. Bich. dec. 555. *a n.* 9. *uſque ad fin.*,
& cor. bon. mem. Emerix Jun. dec. 299. *a n.* 7.
dec. 94. *n.* 4. *par.* 19. *Recent.*; Attamen vo-
tum hoc utpote habens contra ſe Juris reſi-
8 ſtentiam, debet clariſſimis, & univocis ar-
gumentis comprobari, ut late docent *Torr.
de Primogenit. cap.* 24. *n.* 7. Manſ. *conſul.* 93.
n. 51. *tom.* 1., *& Rota in Romana* Fideicom-
miſſorum 14. *Martii* 1712. §. Maxime *coram
R. P. D. meo Criſpo*.

Qua

Quæ in caſu præſenti tantum abeſt, quod
allata fuerint, quinimmo per Defenſores
dictarum Sororum totum contrarium fuit
comprobatum, ex quo in præfata Donatio-
ne prædictus Iulius Donator præliminaliter,
& in ingreſſu; voluit, & ordinavit, quod
in Bonis, & Iuribus tali modo donatis ſuc-
cederent - *Et ſuccedere debebant non ſolum*
dd. Domini Gabriel, Raphael, & Ioannes
Franciſcus, ac Honorius ejus Nepotes &c. ſed
etiam ipſorum Nepotum filii, Nepotes, Pro-
nepotes, & alii impoſterum deſcendentes Ma-
ſculi legitimi, & naturales, ac de linea Maſcu-
lina ex dicto Io: Baptiſta filio ipſius D. Donatoris
de perſona in perſonam, in ſtirpes, & non in
capita, & ſic ordine ſucceſſivo de gradu in gra-
dum &c. Servata ſemper gradus prærogativa
in perpetuum, & in infinitum - Et quem or-
dinem ſuccedendi, cum etiam in progreſſu
in hac poſtrema ſubſtitutione, de qua agi-
tur, repetiiſſet per modum regulæ ſub illis
verbis - *Voluit, quod dd. Bona ſint, & eſſe*
debeant plene Iure Proximioris, ſeu Proximio-
rum Maſculorum, *ſive Fœminarum, cum ſu-*
pradictis modis, formis, pactis, & conditio-
nibus - Inde ſuccedit, quod hoc ipſo, quod
Teſtator hanc ſucceſſionem ſemper, & ad
ſemper regulare voluit de gradu in gradum,
& de perſona in perſonam *ſalva gradus præro-*
gativa repræſentatio dari non valeat, cum
9 ea, licet gradum præſervet, non tamen
ejuſdem gradus prærogativam ſervare queit,
ut bene, & diſcuſſo articulo late dictum fuit,
in Balneoregien. Fideicommiſſi 6. Februarii
1708. §. *Contrariis, & 14. Ianuarii* 1709.
§. *Et quidquid cor. Emo Scotto*, quam laudat
& ſequitur *prædicta præcedens Deciſio ſub*
§. *Et quamquam, & ſeq.*, cum aliis ibi lauda-
tis.

Et ſine difficultate in præſenti themate, in
quo de enixo Donatoris voto ſervandæ præ-
rogativæ gradus manifeſtiſſime apparebat
nedum ex toto contextu dictæ diſpoſitionis,
ſed, & ſignanter ex ſubſequenti actu diei
24. Maii 1584., in quo fatendo referre te-
norem jam exaratæ, & completæ Donatio-
nis, illamque ſolummodo declarare, ite-
rum per viam regulæ explicavit, quod in-
ter vocatos ſervari ſemper deberet gradus
prærogativa, itaut Proximiores aliorum
Proximiorum Bona, & portiones conſequan-
tur, nulla habita conſideratione duplicita-
tis vinculi - *Sed ſolum attendi debeat gradus,*
& proximioritatis prærogativa - Quæ quidem
declaratio, licet facta occaſione Succeſſionis
Proximiorum, in caſu mortis Civilis pro-
pter delictum: Dubium tamen non eſt, quin
deſervire non valeat pro regula, vel ſaltem
10 pro declaratione etiam in caſu Succeſſio-
nis ob mortem naturalem, ut *in puncto* diſ-
cuſſo articulo reſpondit *Rot. cor. Emerix Iun.*
dec. 1116. n. 6., & per tot., & dec. 1166. n. 4.,
& per tot.

Quibus præmiſſis, & faventibus pro ex-
cluſione repræſentationis, tum regulis Iu-
ris, tum etiam voluntate Donatoris toties
patefacta, anxie exoptantis ſervari præroga-
tivam gradus, parum referre authumatum
fuit, quod mandaverit quoque ſucceſſionem
deferri *in ſtirpes, & non in capita*; Siquidem
data voluntate Donatoris in contrarium, &
quod dicta Clauſula *in ſtirpes, & non in ca-*
pita Comites babeat alias clauſulas, quæ
unitim repreſentationem excludant, prout
ſunt vocatio *Proximiorum ordine ſucceſſivo de*
gradu in gradum, & ſervata ſemper gradus præ-
rogativa, ea ne contradictoria in inſtanti re-
maneat cum prædictis aliis clauſulis contro-
verſam repręſentationem excludentibus,
ſuam congruam recipit interpretationem,
ſuumque effectum operatur in caſu, quo plu-
res perſonæ ejuſdem gradus, ſed diverſi ſtipi-
tis concurrant inter ſe, V.G. ſi ex uno Fratre
ſuperſit unus Nepos, ex alio vero tres, vel
plures Nepotes, tunc enim vigore dictæ
clauſulæ in ſtirpes, & non in capita tantam
portionem habere debet Nepos ille, licet
12 unicus, quantam habent alii Nepotes ex
altero Fratre, licet numero plures, ut egre-
gie explicant *Robles de Repræſent. lib. 3. cap. 8.*
a n. 6. ad 12., Rocc. diſput. Iur. cap. 9. n. 21.
& ſeqq., Rota deciſ. 305. num. 9. & ſeqq.
part. 14., apud Card. de Luca de Fideicom.
diſc. 22. n. 8., in Interamnen. Fideicommiſſi 5.
Iulii 1706. §. Et contrarium tenentes coram
Reverendiſsimo Molines, & coram Me in An-
ximana, ſeu Camerinen. Fideicommiſſorum 16.
Iunii 1710. §. Nihilominus, & tertio Iulii
1711. §. Quin denique, & in Romana Fidei-
commiſſorum 14. Martii 1712. §. Abſque eo
quod cor. R. P. D. meo Criſpo.

Poſito itaque, quod ſucceſſio debeat in
Proximiores deferri *ordine ſucceſſivo de gradu*
in gradum, & ſervata ſemper gradus prærroga-
tiva, quemadmodum manifeſtum, & indu-
bitatum reddebatur repræſentationem ex-
cludi, ita quoque *ex eiſdem numero rationi-*
bus excludebatur, & elidebatur illud aliud
præſidium vulgaris anomolæ, deſumptum
ex theorica *Bartol. in leg. Quamdiu ff. de ac-*
quir. hæred., cui etiam innitebatur prælau-
datus Comes Baldaſſinus, quia ex illa im-
peditur quidem caducatio fideicommiſſi,
ſed non ſuppletur prærogativa gradus, quam
Donator præ oculis ſemper habuit, quam
13 ſervare peramanter in omni caſu præſcri-
pſit, ex plene, & individualiter firmatis
per *Rot. cor. Emerix dec. 841. n. 8. & ſequen.*,
& dec. 1116., & melius *dec. 1166. n. 12. &*
duobus ſeqq., quas laudat, & ſequitur *prædi-*
cta antecedens Deciſio §. Et quamquam in fine.

Ex quibus cum excluſus remaneat præ-
narratus Comes Baldaſſinus a conſecutione
etiam tertiæ partis hujus controverſæ ſuc-
ceſſionis, fruſtra ſe convertit ad prælati-
vam

Digitized by Google

vam vocationem ex ordine ſcripturæ de-
ſumptam, tamquam maſculus primo no-
minatus, ex cujus virtute totam eam cape-
re prætendebat; Quandoquidem Donator
vocationem principaliter direxit ad Proxi-
miorem, ſeu Proximiores non curata
ſexus, qualitate, & differentia, ibi = *Bo-
na eſſe debeant* Proximioris, *ſive Proximio-
rum maſculorum*, *ſive ſœminarum*, & proin-
de ordo litteræ nullam ei præſtare valet præ-
14 lationem, dum ſi Proximioris appellatio-
ne comprænhenduntur tam maſculi, quam
fœminæ, ad Textum *in leg. prima §. Proxi-
mos ff. unde cognati*, *Peregrin. de Fideicomm.
art. 22.n.3.*, *Cardinalis de Luca de Fideicom-
miſſ. diſc. 34. ſub n. 12.*, *Rota coram Duran.
dec. 115.n.3.*, *& coram Bratt. dec. 755.n.10.
& 11.*, *& dec. 255. n. 6. part. 8. Recent.*, *&
in Romana Salviani* 19. *Aprilis* 1717. *§. Et
ſane coram Me*: Æqualiter omnes per conſe-
quens vocati dici debent, & ex illis ſucce-
15 dere actualiter dumtaxat debet ille, qui
habet de tempore facti caſus volitam qua-
litatem proximioritatis, ut bene *Torr. var.
Iur. quæſt. tit. 1. quæſt. 20. n. 21. & 22.*

Minime referente ſubſequenti illa expreſ-
ſione *Proximioris*, *ſive Proximiorum Maſcu-
lorum*, *ſive Fœminarum* ex qua elicere con-
tendebant Defenſores d. Comitis illius præ-
lativam vocationem, quia verbum illud
Maſculorum, ſive expreſſio illa *Proximiorum
Maſculorum* ſumi non valet in ſenſu diſjun-
ctivo, & ſeparato; itaut primo loco cen-
ſeantur invitati Maſculi, & deinde fœminæ
ſed ſumi debet in ſenſu æquali, & parificati-
vo, ad hoc, ut ſuccedere, advento caſu,
debeant omnes Proximiores in gradu, nullo
admiſſo, ſive Maſculorum, ſive Fœmina-
rum diſcrimine, taliter, quod generalis
illa, & abſtractiva Maſculorum, & fœmi-
narum proximiorum vocatio induxerit qui-
dem æqualem aptitudinem ſuccedendi in
quibuſcumque fœminis, ſive maſculis de-
ſcendentibus, itaut cunctis applicari va-
leat abſtractiva vocatio, ſed effectus tri-
buendus eſt illi ſoli, quem eventus fecit de
tempore apertæ Succeſſionis proximiorem,
16 juxta noviſſimum in Succeſſionibus Juris
præſcriptum, per quod ſublata omni diffe-
rentia agnatorum, & Cognatorum attendi-
tur ſola naturalis proximitas gradus, ut fir-
mant *Cardinalis de Luca de Fideicom. diſc. 44.
n. 6.*, *& 7.* *Gamma dec. Luſitan. 337. n. 15.*,
Rota deciſ. 42. n. 9. inter impreſſ. ad ornat.,
Cardinalis de Luca de Fideicom. *lib. 10. tom. 2.*,
& in d. Spoletana Fideicommiſſi 7. Maii *ſupe-
rioris anni §. Atque coram* Me; Maxime dum
Donator uſus fuit dictione - *Sive* - & non -
vel - quæ ad differentiam d. dictionis - *vel* -
17 diſiungit tantum verba, ſed non mentem,
ut optime advertit *Barboſ. dict. 363. n. 16.*,
& 17., *& Rot. cor. Card. Cerro dec. 818. n. 9.*

Et quæ ſi procedunt ſimpliciter, rigido
ſolum verborum tenore attento, a fortiori
perurgebant, inſpecta mente, ut Juris eſt,
18 ejuſdem Donatoris, cui cedit, & cedere
debet ordo Scripturæ, ut inquit *Caren. reſol.
96. n. 9.*, Nam non ſolum in ea parte dona-
tionis, ubi facultatem conceſſit ultimo Ma-
ſculo eligendi, ſeu nominandi fœminas, aut
aliquem Nobilem Virum, indiſtincte uſus
fuit præfata dictione - *Sive* - abſque eo, quod
nullum per illam deſignaſſet ordinem præ-
lationis inter eligendos, verum etiam, &
clarius, quia in prædicto ſucceſſivo actu de-
clarationis ejuſdem donationis, donans re-
ferendo ſubſtantiam eorum, quę diſpoſue-
rat in præfato primo Inſtrumento, iteratis
vicibus aſſeruit, vocationem Proximiorum, in
ſubſidium demandaſſe parificative ſive eſſent
Maſculi, ſive fœminæ, ibi *Proximiores ſive ma-
ſculos, ſive ſœminas* - & iterum, ibi - *Ad Pro-
ximiores*, *ſive fœminas* - & propterea cum
hæc dictio - *ſive* - reſpiciat tam maſculos,
quam fœminas, & æque bene principaliter
directa dicatur, tam in maſculos, quam
in fœminas parificative invitatas, exinde
ſequitur, quod omni prætermiſſo literæ or-
dine, ex eis ſolum ſuccedere debeat ille,
qui habet de tempore apertę Succeſſionis
19 eam unice volitam inter ipſos actu qualita-
tem proximioritatis, ut late tradunt *Torr.
var. Iur. quæſt. tit. 1. quæſt. 20. n. 20. & ſeqq.
tom. 1.*, *Palm. Nep. dec. 277. n. 16.*, *& ſeqq.
dec. 278. n. 6.*, *& ſeqq. dec. 279. n. 2.*, *& ſeqq.
dec. 280. n. 10.*, *& 11. cum ſeqq.*, *& dec. 281.
n. 6.*, *& plur. ſeqq.*, *Gamma dec. Luſitan.* 337.
n. 12., *Balduce. dec.*, *& rer. Iudic. tit. 3. de le-
gat.*, *& fideicom. dec. 39. n. 10.*, *& ſub n. 67.
verſ. nonniſi*.

Tantoque fortius, & evidentius, quia
nulla diverſitatis ratio, ſeu charitatis affe-
ctio conſiderari poteſt, propter quam Teſta-
tor pręferre voluerit potius maſculum ex
fœmina, quam fœminam ipſam Proximio-
rem, dum eas invitavit in caſu, quo tota
ejus linea maſculina ex maſculis defecta eſ-
ſet, & ea talis qualis agnationis artificialis
conſervatio, quam Donator exoptavit per
aſſumptionem Cognominis, cum eodem
modo adimpleri poſſit, tam per ipſas fœmi-
nas, quam per Deſcendentes Maſculos ex
fœminis, exinde oritur, quod prærogativa
20 Ordinis Scripturæ nullatenus attendi de-
beat, nec ullam dare valeat prælationem
Maſculo remotiori ex fœmina in concurſu
fœminę proximioris, quę æque bene Dona-
toris votis ſatisfacere poteſt, ut optime
advertit *Palm. Nep. dec. 281. a n. 66. ad 69.*,
Balducc. rer. Iudic. dicta dec 39. n. 69., *Rota
dec. 288. n. 9.*, *& ſeqq. part. 15. Recent.*; Et
ſine difficultate, quando prout hic, agitur
de alternativa poſita inter maſculos, & fœ-
minas vocatos ſub collectivo nomine Proxi-

miorum, non autem ſpecialiter, & naturæ nomine nuncupatos, quo caſu non ſervatur ordo litteræ, ſed qui proximior ex illis eſt de tempore delatæ Succeſſionis, unicè admittitur per *Textum in leg. Heredes mei* §. *Pcto ff. ad Senat. Conſult. Trebell.* & optime explicat *Rota in Carpen. Primogenituræ apud Card. de Luc. de fideicom. dec.* 43. *a n.* 9. *ad* 11.

Conſtabilito igitur ex prædictis, quod nec ad tertiam partem dictæ ſucceſſionis, neque ad totam ex dicta prætenſa prelativa vocatione aſpirare valeat dictus Comes Baldaſſinus, multo minus eam deſumere poſſe authumarunt Domini ex ſecunda parte ejuſdem donationis, ubi tribuitur facultas ultimo maſculo nominandi ſibi Succeſſorem inter Perſonas ibi deſignatas, adducendo, ad hoc Teſtamentum Iulii Iunioris de Caſtellis, quia, *ut bene* animadverſum fuit *in praecedenti Decif. ſub* §. *Si vero res eſt*, & *ſeq.* prædictus Iulius nec nominavit Succeſſorem in Fideicommiſſo, nec poterat tamquam non ultimus nominare in præjudicium, & ſupplantationem ultimi maſculi, ac etiam in eluſionem perſonarum Subſtitutarum, in caſu, quo ultimus maſculus occubuiſſet nulla facta nominatione.

Neutiquam ſubſiſtente, quod Marchio Ioannes Baptiſta ultimo defunctus cenſeatur ratificaſſe aſſertam nominationem ſui Patris, hoc ipſo, quod diverſimode non diſpoſuit, nam, ultra quam quod, ut diximus, prædicta nominatio Iulii nullam habet in facto ſubſiſtentiam, nec in Iure relevantiam, *ex rationibus adductis* in præcedenti Deciſione *dicto* §. *Si vero res eſt*, objectum in preſenti radicitus ceſſabat ex alia circumſtantia, quod cum in caſu non factæ nominationis per ultimum maſculum dati fuerint certi ſubſtituti nempe Proximiores ultimo maſculo, ſive maſculi forent ſive fœminæ, exinde argui fas eſt, quod dictus ultimus maſculus in tantum non diſpoſuerit juxta facultates ei per Donatorem attributas, in quantum juxta legis, & naturæ vota, ad eam ſuccedere prævidebat ſuas dilectiſſimas filias, utpote omnibus aliis Proximiores, non autem, quod ratificare voluiſſet, ad ſen-
21 ſum præfati Comitis, diſpoſita per Patrem in præjudicium ſuarum Filiarum, *ut diſtinguendo* inter facultatem nominandi ſine adjectione ſubſtituti, & alteram cum datione ſubſtituti in caſu non factæ nominationis, *magiſtraliter* probant *Cyriac. controv.* 73. *nu.* 37., & *ſeqq. Cardin. de Luca de Fideicomm. diſc.* 58. *ſub n.* 7. *verſic. in* 1. *par.*, optime *Manſ. conſult.* 753. *n.* 8. *tom.* 8. *Mantica de conject. libr.* 7. *tit.* 7. *ſub n.* 14., *Monac. dec. Bononien.* 77. *puncto* 12. *n.* 136. *verſic. Quando vero gravatus, Rot. in Fulginaten. Diviſionis* 20. *Mart.* 1702. §. *Stabilita cor. R.P.D. meo Lancetta*.

Proſus ſpretis atteſtationibus illorum trium Teſtium nuper exhibitis, cum quibus probare prætendebant Io: Baptiſtam ultimum maſculum feciſſe nominationē in perſonam d. Com. Baldaſſini, ſignanter in Caſtro Polini; Quoniam depoſitionibus dd. Teſtium reſiſtit in primis confeſſio ipſius Comitis in præterita Cauſæ propoſitione emiſſa, in qua faſſus fuit, prædictum Marchionem Ioannem Bapti-
22 ſtam, nulla facta nominatione, occubuiſſe *ut refert antecedens Deciſio ſub* §. *Minimè*, tum ſerotina illorum expiſcatio, per quam Teſtibus nulla fides eſt adhibenda, ut alias dixit, *Rota in Perusina Manutentionis* 3. *Iulii* 1705. §. *Non obſtante cor. bon. mem. Kaunitz*, tum etiam omnis veriſimilitudo amoris paterni erga Filias, quem conſiderat, *Cardin. de Luca de Fideicom. diſcurſ.* 182. *n.* 16., & denique jurata atteſtatio Marchioniſſæ Iuliæ Silveſtri emiſſa ſuper altera exceptione prætenſæ renunciationis, ubi deponit - ibi - *Che ſapendo beniſſimo l'intenzione del detto Marcheſe ſuo Marito, che il tutto con lei confidava, era informata, che il ſuo Marito volſe, che le Figlie renunciaſſero a favore ſuo, e delli Figli maſchi, ma non fu ſua intenzione di farle renunciare alle pretenſioni, che aveſſero in qualche tempo potuto avere nel Fideicommiſſo, e Beni Paterni, in mancanza de' Figli maſchi* - Unde defectis dd. Filiis maſculis, tantum abeſt, quod contraria habeatur voluntas Marchionis Ioannis Baptiſtæ proprias ſuas Filias non admittendi ad fruitionem Fideicommiſſorum ſuæ Domus; quinimo penitus oppoſita non ſolum ex dicta perſtringenti veriſimilitudine non excludendi Filias, ſed etiam ex atteſtatione prelaudatæ Marchioniſſæ dilectiſſimæ Uxoris dicti Ioannis Baptiſtæ, cui tamquam bene informatæ de
23 voluntate ſui Viri venit omnino deferendum etiam in favorem ejus filiarum, *ut in conſimilibus terminis* bene reſpondit, *Rota in Romana Legati Acconcii* 26. *Aprilis* 1717. §. *Tantoque*, & 25. *Iunii ejuſdem anni* §. *Maxime cum ſequen. coram Me*.

Deſtitutus omnibus ſupradictis titulis prædictus Comes Baldaſſinus, convolavit, tum ad extrinſecum motivum renunciationum emiſſarum a dictis Sororibus, occaſione qua ſe deſponſarunt cum Marchionibus de Buttellis, tum etiam ad Primogenituram particularem ordinatam a Ioanne Baptiſta Seniore de Caſtellis, tam de anno 1599., quam in ſucceſſivis annis 1601., & 1604. ſuper Caſtris Polini, & Melaſii, & Palatio Interamnæ, ſed neque in hoc Voti compos fieri valuit, quia pro eo, quod ſpectabat ad prænarratas renunciationes (quæ quando etiam abſtenſivæ, & abdicativæ fuiſſent, obſtarent etiam ipſi Comiti Baldaſſino cauſam habenti a Cleria matre, quæ ſimili modo ad favorem Patris renunciaverat) cum in Capitulis Matrimonialibus correſpe-

ctive

ctive ad dotem promiſſam, conventum fuerit, quod ipſæ unice renunciare deberent = *Alle ragioni &c. che poteſſero mai avere nelli Beni preſenti, e futuri di eſſo Signor Marcheſe, perche così, e nel modo ſudetto, e non altrimenti ſi è pattuito, e concordato trà eſſe Parti*=Quapropter cum dicta Dos fuerit tantum cauſa formalis, & finalis prædictæ renunciationis, tamquam conſtituta de Bonis Paternis, conſequens ſatis clarum videbatur, ut prædictæ renunciationis effectus ad prædicta Bona, & Succeſſiones Dotantis cohibendus
23 eſſet, tamquam ad ſuam Cauſam, & originem, non autem ad alia Bona, ex quibus dictæ renunciantes, nec obulum fuerunt conſecutæ juxta *Text. in cap. 2. de pact.*, *Faber. in* Cod. *libr. 5. tit. 6. definit.* 10., *Rota poſt Conſtantin. ad Statut. Urb. dec. 79. n. 8., in Firmana Immiſſionis 16. Martii 1703. §. Nec petitum in fine, & in illius confirmatoria 27. Junii ejuſdem Anni §.* Ratio *ita decidendi coram Eminentiſſimo Priolo, in Romana Renunciationis 9. Maii 1710. §.* Eoque *facilius coram eodem, & in Camerinen.* Immiſſionis *27. Junii ejuſdem Anni §. Quandoquidem coram R.P.D. meo* Lancetta, *& in Ceſenaten.* Immiſſionis *2. Julii 1717. §. Et profecto coram Me.*

Non attenta reſponſione, quod in Inſtrumento deſuper confecto generaliter per ipſas renunciatum fuerit omnibus ſucceſſionibus quarumcumque Perſonarum, ſive Aſcendentium, ſive Collateralium, tam ex Teſtamento, quam ab inteſtato, cum omnimoda verborum prægnantia, & ſucceſſionum compræhenſione, itaut citra omnem quæſtionem per dd. renunciationes dd. Sorores remanſerint excluſæ, & aperta ſit via privativæ Immiſſioni ad omnia prædicta Bona favore dicti Comitis Baldaſſini; Quandoquidem in diſcordia Capitulorum cum Inſtrumento Dotali attendi potius debet tenor Capitulorum, quę originaria continent verba contrahentium, quam In-
24 ſtrumentum, quod continere dicitur verba Notarii, ut in hiſce terminis tradunt, *Marcian. diſput. 14. a n. 23. ad 29.*, *Capyc. Latr. dec. 2. n. 23. & ſeqq.*, *Rota in Romana Renunciationis* 16. *Ianuarii* 1713. *§. Abſque eo quod, coram Me. & in dicta Ceſenaten. Immiſſionis 2. Iulii 1717. §. Abſque eo quod pariter coram Me*; Unde cum in dd. Capitulis Matrimonialibus pactum fuerit unice renunciandi - *Alle ragioni del Signor Marcheſe Caſtelli Padre di dette Signore Spoſe* - Quidquid deſuper in Inſtrumento poſtmodum celebrato ampliative conventum fuit, nullam promeretur conſiderationem, utpote contra mentem Renunciatarii, & Renunciantium, & Cauſam ibi expreſſam, ſed tribuendum eſt formulario Notarii,
25 cui in Iure datum non eſt, voluntatem Contrahentium extendere ad non cogitata, & ad ea, quæ ſuam non habebant renunciandi correſpectivitatem, ut alias reſpondit, *Rota in Romana Renunciationis 3. Iulii 1711. §. Siquidem, & ſequen. coram Reverendiſſimo Aldovrando, & 16. Ianuarii 1713. §. Hiſque non obſtantibus coram me, & in citata Ceſenaten.* Immiſſionis *2. Iulii 1717. §. Et ſine difficultate pariter coram Me, & in dicta Ariminen. Fideicommiſſorum ſuper Immiſſione 16. Aprilis ejuſdem anni §. Minuſque, & ſeqq. coram R. P. D. meo Poſcaro.*

Imo quando etiam per non conceſſam hypotheſim Pater voluiſſet hanc facere extenſionem in dicto Inſtrumento Dotali, hæc eadem extenſio ſtatim corrueret ex defectu Cauſæ quæ nulla de novo in illo Inſtanti ſupervenerat, ad effectum hujuſmodi peragendi ampliationem ad quaſcumque ſucceſſiones tum teſtatas, tum inteſtatas Domus de Caſtellis, imo defecit, quia quamvis Dos in prædictis Capitulis Matrimonialibus a dicto Marchione Patre in ſcutis 3000. pro qualibet promiſſa fuiſſet, nihilominus in præfato Inſtrumento ea minorata fuit in ſcutis 2500. unde quando etiam prædictę renunciationes ſua poſſent indole has compręhendere ſucceſſiones, adhuc nullitatis vitio laborarent, cum dictæ Renunciantes, juxta notam Ægi-
27 dianam Conſtitutionem ſine legitima cauſa, & correſpectiva ex promiſſione eis renunciare non valebant, ut in puncto tenuit, *Rot. dec. 130. per tot. par. 4. tom. 2. Recent., & in dec. 34. n. 2. & 8., in Mantiſſ. ad Card. de Luc. lib. 7.* & latius *in Faventina Fideico 7. & Tranſactionis 5. Maii 1713. §. Defectus, & §. Neque cor. Eminentiſſimo Card. Scotto, & in Confirmatoria 19. Februarii 1714. per tot. cor. R.P.D. meo Criſpo, & in Perusina* Reintegrationis *23. Januarii 1712. §. Hiſque, & in ſæpedicta Ceſenaten. Immiſſionis 2. Julii 1717. §.* Et *denique utraque cor. me.*

Qui ſane cauſæ defectus, vel a longe quęrendus non erat, dum perſpicue aſſurgebat ab exemplo alterius Sororis Matris dicti Comitis Baldaſſini, quæ licet dotem conſecuta fuiſſet in maiori ſumma dd. ſc. 3000., attamen generalem hanc renunciationem non emiſit ad hoc, ut eodem modo abſque ope d. generalis renunciationis id ipſum conſequi deberent dd. aliæ Sorores, ut inter ipſas ſervanda eſſet æqualitas, ut bene in puncto advertit *Rot. in ſæpelaudata Ceſenaten. Immiſſionis 2. Julii ſuperioris anni §. Cujus defectus cor. Me*; vel in omnem caſum cum d. filię non recepiſſent a Patre dotem conſpicuam, & excedentem modum, & ſolitum Familiæ, ac Vires Patrimonii Paterni, quo caſu poſſet renunciatio cenſeri realis uti appretiativa Iurium, & ſucceſſionum imposterum dovolvendarum, ſed ſulummodo fuerunt contentæ de tenui, & vix condigna Dote

icut. 2506., quam Pat r tenebatur omnino aſſignare explendo propriam obligationem, *per Text. in Leg. fin. Cod. de dot. promiſſ.*, inde conſurgit, quod non concurrente ulla correſpectiva promiſſione Paterna ex Cauſa dd. generalium renunciationum, hæ remaneant in pura linea meræ, & damnoſæ libe-
27 ralitatis filiarum, quæ ob ſexus imbecillitatem non poteſt illis præjudicare, ut bene perpendit *præcedens Deciſio §. finali*, & ultra ibi laudatos animadverſum fuit *in dicta Caſenaten. Immiſſionis ſub dicto §. Cujus defectus cor. M.*, *& in dicta Ariminen. Fideicommiſſorum ſuper Immiſſione §. Si vero, & ſeq.*

Neque hujus Cauſæ defectum ſanare valebat reflexio illa, quod dd. Sorores prædictas renunciationes expleverint contemplatione agnationis, & familiæ de Caſtellis, quia ratio hæc agnationis nullo pacto pot rat conſiderari in ordine ad iſta Fideicommiſſa, quibus dd. Sorores ſuccedere non valebant, niſi poſt totalem agnationis, & lineæ maſculinæ defectum, & idcirco cum renunciationis effectus ſe protenderet ad caſum extinctæ agnationis, nemo non videt, quod hæc reputari non valet pro juſta, & legitima cauſa
28 renunciandi, ſed quod ſolum fuerit color quæſitus ad eam extorquendam cum hac ideata cauſa agnationis, ut in his terminis obiecto occurrit, *Rota in dicta Faventina Fideicom., & Tranſactionis 5. Maii 1713. §. Eoque minus, & ſeqq. cor. Fmo Scotto, & 19. Februarii 1714. §. Statutaria hæc cor. R.P.D. meo Criſpo, & in prædicta Caſenaten. Immiſſionis 2. Julii anni proxime elapſi §. Non attenta cor. me.*

Et denique eo facilius in hunc ſenſum inclinarunt Domini animadvertendo, quod tunc prægnantia, & generalitas verborum valet comprehendere omnes ſucceſſiones in genere, quando de eis nec Renuncians, nec Renunciatarii nullam, & ſpecificam habent notitiam, non ſic tamen, quando Renunciatarius, prout hic, certam, & individuam habebat notitiam Fideicommiſſorum Domus de Caſtellis, quia in hac hypotheſi cogitatio, & renunciatio in genere nihil operatur, ſed de neceſſe requiritur, ut nominatim, & cum ſuis circumſtantiis in notitiam renunciare debentis deducatur ad hoc, ut illi renunciatum eſſe cenſeatur, cuius omiſſio, cum in hoc ſecundo caſu doloſa reputetur, ut eo facilius ſub generalitate verborum renuncians deluſa remaneat, ita generalitas prædicta nullam valet inducere ampliatio-
29 nem ad ea, non ſic individualiter mentionata, & nullius remanet efficaciæ, *ut præciſe diſtinguendo* caſum a caſu dixit *Iaſon. in Leg. Sub prætextu 29. ſub n.3. Cod. de Tranſact. Cancer. var. reſol. lib.3. cap.15. ſub num. 154. Cyriac. controv.474. n.64.*, *Rota cor. Duran. dec.362. n.5., & 6., & in dicta Caſenaten. Immiſſion s §. Animadvertendo coram Me.*

Eoque fortius in caſu præſenti, in quo agitur de renunciationibus emiſſis a Puellis carnales nuptias contrahentibus, qua in hypotheſi, quælibet verborum prægnantia, & generalitas ſemper eo poſſibili modo, quo poteſt, reſtringenda venit, cum prorſus inveriſimile videatur, quod illæ ſæculo nubentes immemores ſint filiorum ex contractis nuptiis procreandorum, & quod voluerint renunciare ad favorem extranearum Perſonarum in totale damnum, & præjudicium ſuorum Filiorum; Unde cum in Capitulis Matrimonialibus conventum fuerit renunciare - *Alle ragioni del Signor Marcheſe Padre* intuitu Dotis receptæ, & idipſum expreſſum fuerit in Inſtrumento Dotali ibi - *Et decenter ad id dotatas extitiſſe*. Cœtera generalia verba, tam ex potentia ſubiectæ materiæ, quam ex veriſimili earundem renunciationum voluntate, reſtringi ſemper debent ad dd. Bona Paterna, non autem ad alias ſucceſſiones, de quibus in originario actu Capitulorum Matrimonialium cogitatum non fuit, & a quibus correſpectivam dotem, quæ unice fuit in cauſa explendæ renunciationis, conſecutæ non fuerunt, ut aliis adductis concordantibus late dictum fuit *in d. Caſenaten. Immiſſionis 2. Julii 1717. §. Maxime quando cor. Me.*

Quo vero ad prætenſam Primogenituram ordinatam a Ioanne Baptiſta Seniore de Caſtellis, necnon bona Julii Iunioris, & Ioannis Baptiſtæ pariter Iunioris, cum Domini non fuerint concordes, ideo circa hæc omnia reſponſum habui - *Iterum proponatur* - ut ſupra.

Et ita utraque &c.

INTERAMNEN. MANUTENTIONIS.

Veneris prima Aprilis 1718.

ARGUMENTO

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Statutaria diſpoſitio, ut ſibi locum vindicet utraque ſubjectio requiritur bonorum ſcilicet, & perſonarum.*
2 *Originaria Civilitas invitum etiam ſequitur.*

DECISIO DCCCLI.

DAndam eſſe manutentionem Sororibus Catharinæ, & Eleonoræ de Caſtellis ſuper omnibus Bonis repertis in hæreditate defuncti Patris deciſum fuit ſub die *5. Junii 1716. coram R. P. D. meo Altbann*; Verum cum

cum adverſus prædictam reſolutionem Comes Baldaſſinus, ex Cleria prædefuncta Sorore, Nepos dd. Catharinæ, & Eleonoræ audiri obtinuerit, repropoſito hodie per Me dubio in locum dicti Collegæ abſentis ſubrogatum. *An eſſet ſtandum, vel recedendum a decisis* reſponſum accepi pro perſiſtentia *in Decisis* iuxta modum inferius exprimendum.

Ratio autem reſolutionis ſtetit in Statuto Interamnæ, diſponente ſuper immediata continuatione poſſeſſionis Defuncti in hæredem abſque alia appræhenſione Tenutæ; & proinde juremeritoque iiſdem Sororibus, filiabus, & hæredibus defuncti Marchionis generaliter decreta fuerat manutentio ſuper Bonis in ejus Hæreditate repertis, *ut late* firmat Deciſio præcedens §. *Conſtitit*, & §. *Idque*.

Quin beneficio dicti Statuti continuativi poſſeſſionis Defuncti in hæredem juvari valeat dictus Comes Baldaſſinus ſaltem pro tertia parte ex repræſentatione Matris, quia ipſe eſt Forenſis, tamquam natus in Civitate Senogalliæ, & explorati, certique Juris eſt, quod ad hoc, ut quælibet Statutaria
1 diſpoſitio ſibi locum valeat uſurpare, utraque copulativa ſubjectio requiratur, & Bonorum, & Perſonarum, ut late probant *Modern. Aſculan. ad Statut. Urb. tom. 2. adnot. 41. num 73., & ſequen. Rot. dec. 227. n. 4., & 5. coram Ottbobon., & dec. 229. num. 17., & 18. coram Cerro*. Quæ omnia, cum bene verificentur in prædictis Sororibus, & non in præfato Com. Baldaſſino, ex quo quamvis nuptæ fuerint extra propriam Civitatem, non amiſerunt, ſed retinuerunt propriam, & originariam civilitatem, quæ etiam in-
2 vitum ſequitur, ad notata per *Rocc. diſpat. jur. cap. 176. num. 11. verſ. prædict., Rot. in Romana Teſtamenti 4. Iunii 1703. §. Et tanto fortius coram Eminentiſſimo Priolo*. Inde conſurgit, quod beneficium illud, quod præſtare valet, & debet prælaudatis Sororibus, præſertim ibi commorantibus præſtare non valeat dicto Comiti Baldaſſino Forenſi, & ibi moram non traheuti *ex ſupradictis*.

Abſque eo, quod nec ei dicti Statuti beneficio deſtituto ullum præſidium ſubminiſtrare valuerit Inſtrumentalis poſſeſſio per eum capta cum ſolitis clauſulis præſervativis = *Dummodo poſſeſſio ſit vacans, & ſine præjudicio habentium meliora, & potiora jura* = quia cum indubii Juris ſit quod Statutum continuativum illico, ut noſtrates, ajunt, per ictum fulminis in ipſo momento obitus defuncti continuet d. poſſeſſionem in ejus hæredem, ex hoc oritur, quod quælibet alia poſſeſſio ſemper dicatur poſterior, & illegitima, & non manutenibilis, cum non poſſit dari medium vacans inter operationem legis Statutariæ in ipſo inſtanti, ac alium actum apprehenſionis poſſeſſionis per alterum faciendæ, *ut bene* cumulatis concordatis tibus firmat d. præcedens Deciſio, quæ revidetur §. *Et quidem*.

Hæc quoad reſoluta, modus autem reſolutioni adjectus fuit idem de quo in contemporanea Deciſione ſuper Immiſſione §. *Finali*.

Et ita &c. utraque &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE GHISLERIIS.

Veneris 29. Aprilis 1718.

ARGUMENTUM.

Immiſſionem petens vigore alicujus Fideicommiſſi quid probare debeat, & quæ ſint, quæ eam excludunt: Dictiones = *portio*, - & *eiſdem modo, & forma* - quid præſeferant, & importent.

SUMMARIUM.

1 *Petens immiſsionem ad bona fideicommiſſaria probare tenetur eadem bona ad fideicommiſſum ſpectare. Amplia* n. 3.
2 *Reo convento ſufficit vincere per non Ius actoris.*
4 *Immiſſio nunquam conceditur contra tertium poſsidentem jure alterius fideicommiſsi anterioris, & nil commune habentis cum eo fideicommiſſo, pro quo conceditur immiſsio.*
5 *Petens immiſsionem quid probare debeat.*
6 *Pro conſequenda immiſsione actus turbativi, & violenti adducti ad comprobandam antiquam poſſeſsionem attendi non merentur.*
7 *Adagium quoad te liberas ædes habeo cui aptari poſsit.*
8 *Subrogatorum eadem eſt virtus, ac amplitudo.*
9 *Voluntas a poteſtate metiri debet.*
10 *Voluntas ſubrogandi bona in fideicommiſſum ex quibus probetur.*
11 *Verbum* - portio - *quid ſignificet.*
12 Propria *confeſsio impugnari nequit.*
13 *Verba* - eiſdem modo, & forma - *quid importent.*
14 *Veritas ſemper prævalet conjecturis.*
15 *Sacra Rota non attendit ea, quæ fuerunt perſanctorie, & facto non enucleato deciſa.*
16 Repetitio *alicujus qualitatis quando facta cenſeatur.*

DECISIO DCCCLII.

ABſoluto Iudicio immiſſionis in genere ad normam rei judicatæ Rotalis ad bona tantum fideicommiſſaria Capitanei Caroli Ghiſlerii per Marchionem Franciottum, alioſque fratres de Tanara, ad effectum conſequendi fructus præfatæ rei judicatæ, novum ſtatim per ipſos in ſpecie inſtauratum fuit

fuit Iudicium contra Marchionem Antonium de Ghiſleriis fil., & hær. Senatoris Franciſci de Ghiſleriis pro obtinenda Immiſſione ad medietatem Iuris exigendi Datium vulgo *del Retaglio*, eo ſub fundamento, quod dicta medietas juris exigendi Datium prædictum eſſet de hæreditate, & fideicommiſſo præfati Cap. Caroli, ad quod indubitanter ex authoritate prædictæ rei judicatæ vocati erant.

Re igitur examini ſuppoſita in anteacta Inſtantia coram R. P. D. meo Lancetta, geminæ prodierunt deciſiones præfatis fratribus de Tanariis favorabiles, quarum tamen poſtrema ob prægrandem ſuffragiorum ſciſſuram ex involucro hujuſce facti exorientem non prius ædita fuit, quam poſt quartam Cauſæ propoſitionem, & univerſo Auditorio ſuffragium ferente, deindeque in earum ſequelam publicata etiam fuit Sententia Rotalis, a qua interpoſita appellatione per prælaudatum March. Antonium, cum cauſa appellationis mihi fuerit delegata, ab omnibus Dominis denuo in Audientia habita ſub die 20. Ianuarii ſuperioris anni perquiſivi = *An Sententia Rotalis eſſet confirmanda, vel infirmanda* = Verum quia Eminentiſſimus Dominus Cardinalis Davia inſtabat pro admiſſione ad Cauſam, & reſpective pro dilatione, donec, & quouſque eius dubium fuiſſet per me ſubſcriptum, Domini in prædicta Audientia non hæſitarunt reſpondere - *Dilata* - cum ulteriori adjuncto, quod præſens Cauſa per me reproponeretur unacum altera prædicti D. Cardinalis: unde cum in hodierna Rota ad formam dicti reſcripti utrumque dubium repropoſuiſſem, quoad hoc, in quo quærebatur unice de confirmatione, vel infirmatione prędictę Sententię Rotalis, diſſlatis facti equivocis, quę ob temporis antiquitatem ſemper adfuerunt, in hac Cauſa, per Defenſores memorati Marchionis Antonii, convenerunt in reſcripto - *Sententiam eſſe infirmandam* -

Quandoquidem cum prędicti Fratres de Tanara in hoc Iudicio Immiſſionis in ſpecie ad dictam medietatem Iuris exigendi datium vulgo *del Retaglio*, Actores ſint, tenebantur per conſequens late, & omnibus numeris abſolutis probare eiuſdem pertinentiam ad prænarratum fideicommiſſum Capitanei Caroli, cuius titulo actionem in-
1 ſtaurarunt, ut clare diſponitur ex *Text. in leg. final.*, *ibique gloſſ. verb. fuerunt C. de edict. D. Adrian. tollen.*, & alias paſſim reſpondit Rota, & ſignanter *in Romana Domus, ſeu fideicommiſſi de Incoronatis* 1. *Decembris* 1706. §. *Et ſane coram Reverendiſſimo Molines*, *& in Camerinen. Immiſſionis* 27. *Iunii* 1710 §. *Conſimili*, *&* §. *Et ſane cor.* R. *P. D. meo Lancetta*, prorſus poſthabitis illis omnibus, quę adducebantur circa inſucceſſibilitatem dicti Marchionis Antonii, quia vel non ſubſiſtebant in facto, vel nil agere habebant cum præſenti controverſia, in qua onus ipſorum Fratrum de Tanara unice ſtat in probandis extremis neceſſariis pro conſequenda ſpecifica Immiſſione, pro qua in præſentiarum agunt, cum abſoluti Iuris ſit
2 quod Reo convento ſufficiat vincere per non jus Actoris ex connotatis per *Text. in l. qui accerſare C. de eden. l. fin. C. de re Iudic.*, *Rot. dec.* 480. *n.* 6. *par.* 13. *rec.*, *& coram Emerix Iun. dec.* 1030. *n.* 9.

Cum igitur ex facto, & quidem ex Sacro Tribunali mandante inter Partes concordato, & in hodierna propoſitione melius cribrato, accuratioribuſque animadverſionibus locupletato, in quo totum hujus Cauſæ momentum reſidet, clariſſime compertum fuerit quod dicta medietas exigendi Datium nequaquam ſpectet ad d. recentius fideicommiſſum Cap. Caroli, ſed vel ad illud antiquius Franciſci Senioris conditum de anno 1493., vel ad Primogenituram a Virginio pariter Seniore inſtitutam anno 1524., quarum utraque delatæ, & purificatæ fuerunt favore dicti Senatoris Franciſci Patris, & Authoris Marchionis Antonii Rei conventi *ut in facto concordato* §. 1. 2., *&* 3., inde ſuccedebat, quod irrita ſit actio dd. Fratrum de Tanara reſtricta unice ad d. Fideicommiſſum Caroli, quoties indubitanter conſtet rem controverſam ad aliam hæreditatem ſpectare, quam ad illam Caroli, a qua fomentum recipit, & cui innititur præ-
3 ſens actio immiſſiva, ut probe ratiocinatur *Bartol. in l. filiam ff. ad Trebell.*, *in l. fin. num.* 51. *C. de edict. D. Adrian. tollen.*, *Menoch. de adipiſc. remed.* 4. *n.* 75., *Rot. in Peruſina reintegrationis* 20. *Iunii* 1701. §. *Haud ſubſiſtente coram bo. me. Pio*, *& in Romana Immiſſionis* 15. *Aprilis* 1712. §. *Non attenta coram R. P. D. meo Lancetta*.

Et quoniam, ut mox diximus tota difficultas, & cardo hujus Cauſæ pro veritate eruenda unice ſtare viſum ſit in aſſequenda germana veritate facti, quæ utpote in antiquitatis latebris abſcondita, facile non fuit in anteactis propoſitionibus aſſequi neceſſe, putarunt Domini prædictum factum a ſuis principiis repetere, ad hoc ut tandem ex illius ſolerti indagatione diſſolutis ambagum nubibus, pertinentia Iuris exigendi controverſum Datium Retalei eluceſcat, quod ita ſe habet.

Domus enim Ghiſleria diverſa poſſidebat fideicommiſſa, & ſignanter illud Franciſci Ghiſlerii conditum de anno 1493., & illud per modum Primogeniturae ordinatum a Virgilio illius filio de anno 1521. quæ omnia conſolidata fuerunt in Franciſco, & Bonaparte illius filiis, & qui ſucceſſive de anno 1524. inter ſe prædicta omnia bona, & alia

alia, quæ in communi poſſidebant, diviſerunt.

Fato ex poſt ceſſit prælaudatus Bonapars quatuor poſt ſe relictis filiis, nempe Carolo Maria, qui deinde ſua bona fideicommiſit, & ad quæ dumtaxat vocati ſunt prænarrati fratres de Tanara, Franciſco Virgilio, & Aloyſio, ut in Arbore impreſſa: Cumque ejus hæreditas ingenti ære alieno eſſet gravata, dicti filii, ut propriæ conſulerent indemnitati adverſus conatum Creditorum Patris, curarunt ſeparari bona fideicommiſſaria Franciſci ſenioris, & bona primogenialia Virgilii pariter ſenioris, ad quæ jure propriæ vocationis invitati erant a bonis liberis, & hæreditariis paternis, ad quem effectum electis duobus Arbitris, nempe Laurentio a Pinu, & Galeatio Malvaſia Iuris-Conſultis, iſti tulerunt laudum, in quo declararunt, Fideicommiſſum Franciſci aſcendere ad libr. 13. mil. monetæ Bononiæ, & Primogenituram Virgilii ad libr. 27125. *ut in dicto facto concordato* §. 4. & 5.

In executionem autem prænarrati Laudi filii prædicti Bonapartis devenerunt de anno 1543. ad ſeparationem, & aſſignationem dictorum bonorum fideicommiſſariorum, & Primogenialium, & tres ex illis natu minores aſſignarunt Virgilio uti Primogenito tam in cauſam Primogenituræ dicti Virgilii ſenioris, quam pro quarta parte fideicommiſſi Franciſci aſcenden. juxta præmiſſam liquidationem ad lib. 3250., bona Altedi, necnon medietatem Palatii de Ghiſleriis cum ſuis annexis: Virgilius autem aliis tribus fratribus natu minoribus, obtinere debentibus tres ex quatuor partibus dicti fideicommiſſi Franciſci, reliqua bona aſſignavit, & inter cætera in ſolutum dedit medietatem dicti Iuris *Retalei*. Super qua hodie cadit quæſtio, juxta factum concordatum §. 6. & 7.

Cum vero anno 1555. dictus Virgilius junior, ad propriis proſpiciendum indigentiis alienare voluiſſet d. Palatium modo, quo ſupra aſſignatum una cum bonis Altedi Cauſam Primogenituræ, & quartæ partis fideicommiſſi, ſupplex opportunas preces porrexit ſan. me. Julio III. pro obtinenda neceſſaria licentia dd. vinculorum abrogativa quam cum obtinere non valuiſſet, niſi ſub ea lege, & pacto, quod tot alia æquivalentia bona cum eiſdem vinculis ſubrogaret, ſtatim vendito Palatio prædicto Comiti Conſtantino Malvaſiæ pretio libr. 15600. ratam libr. 13104. convertit in emptionem bonorum S. Auguſtini, cum pacto, & vinculo ſubrogationis prædictæ, ut in *eodem facto concordato* §. 8. & 9.

Poſtmodum vero, nempe anno 1577. idem Virgilius junior non obſtantibus fideicommiſſo, & Primogenitura præfatis, nulla obtenta licentia, nullaque curata ſubrogatione, diſtraxit etiam bona Altedi, quæ una cum Palatio legaliter diſtracto receperat a ſuis fratribus pro integra Primogenitura Virgilii, & quarta dumtaxat parte fideicommiſſi Franciſci, ut *in facto concordato* §. 10.

Defecit anno 1676. linea maſculina dicti Virgilii Iunioris in Lucretio Ghiſlerio ſine prole defuncto; Quo circa purificatis tam Primogenitura Virgilii ſenioris, quam fideicommiſſo Franciſci prius favore R.P.D. Ghiſlerii Epiſcopi Imolen. & ſucceſsive favore Senatoris Franciſci Patris, & Authoris hodierni Marchionis Antonii, iſti Iudicium immiſsionis inſtruxerunt vigore *l. fin. C. de edict. D. Adrian. tollen.* ad bona S. Auguſtini detenta a fratribus de Davia, & ſubrogata loco Palatii pro dicta rata libr. 13104. & poſt longum Cauſæ certamen, lis abſoluta fuit mediante concordia, in qua illi de Davia relaxarunt Senatori Franciſco dicta bona S. Auguſtini paremque exitum ſortita fuit alia Cauſa inſtaurata inter eoſdem de Davia, & illos de Calvis pro vindicandis bonis Altedis; Nam anno 1683. ſtipulata fuit tranſactio, cujus virtute Poſſeſſores dimiſerunt favore Senatoris Franciſci ſi non illa bona Altedi, alia æquivalentis valoris, quæ uſque ad obitum poſſedit, & modo poſſidet dictus Marchio Antonius illius filius, & hæres.

De annis vero 1678. & 1681. cum ad notitiam dicti Senatoris Franciſci deveniſſet, quod ad fideicommiſſum, ſeu Primogenituram Virgilii ſpectaſſet controverſa portio Iuris *Retalei* judicialem pugnam inſtruxit adverſus illius Poſſeſſores, citatis, & laceſſitis pro portione ab eis detenta actoribus prælaudatorum Fratrum de Tanariis, & victoriam reportarunt per ſententiam illi favorabilem, ut iidem fratres de Tanara ultro acquieverunt, totaliter quod ſententia prædicta auctoritatem rei judicatæ fuit conſecuta, & conſentaneè ad illam pacifice toto tempore vitæ ſuæ Senator Franciſcus illius poſſeſſionem continuavit, eoque vita functo, ea gaviſus etiam fuit d. Marchio Antonius illius filius, & hæres, uſque ad tempus motæ præſentis controverſiæ facto concordato §. 11. 12. & 13.

Ex præmiſſa ergo ſerie actuum geſtorum inter Deſcendentes Virgilii ſenioris, arguebant DD. quod portio illa Iuris Retalei, quæ hodie vigore actionis immiſſivæ petitur a Fratribus de Tanara, vere, & realiter ſubrogata fuerit fideicommiſſo Franciſci ſenioris pro tribus partibus obtingentibus totidem Fratribus natu minoribus, & ſignanter Carolo Auctori memoratorum Fratrum de Tanara, & qua poſita pertinentia ad aliam hæreditatem longe diverſam ab illa Capitanei

nei Caroli, cujus titulo dicti Fratres agunt,
ea exoriebatur indeclinabilis Juris conſe-
quentia, quod ad eam efflagitatam Immiſ-
ſionem conſequi non valebant, cum ea nun-
quam concedatur contra Tertium poſſiden-
tem jure alterius fideicommiſſi anterioris,
4 & nil commune habentis cum eo fideicom-
miſſo, pro quo Actores agunt, ut ultra ſu-
perius adductos in §. *Cum igitur* dixit *Rot. co-
ram Dunoz. Iunior. dec. 910. in princ., & in
recent. dec. 360. num. 1., & ſequen. parte 5.
dec. 86. num. 3. part. 6., & in Vrbevetana
fideicommiſſi* 21. *Martii* 1711. §. *Clarius co-
ram Reverendiſſimo Labaeen.*

Quibus ita ſe habentibus, in radice ceſ-
ſabat fundamentum tam primæ, quam ſe-
cundæ Deciſionis R. P. D. mei Lancettæ
§. *Præ cæteris vero*, in quibus ad verifican-
dam identitatem dictæ medietatis juris Re-
talei, potiſſima vis conſtituitur in poſſeſſio-
ne Caroli, & eius hæredum; Nam conſtito
ex omnibus ſupradictis, quod ea ad aliud
ſpectet fideicommiſſum, actus poſſeſſorii
prædicti in nihilum relevabant, quia pro-
babant quidem dictam portionem fuiſſe in
ejus hæreditate in pura linea facti materia-
lis, ſed hoc nihil conferebat ad neceſſarium
punctum, & extremum, quod vere, & for-
maliter eſſent de hæreditate, ſeu ad hære-
ditatem pleno jure pertinerent, prout Iuris
eſt, ad effectum conſequendi ex titulo fidei-
commiſſi Immiſſionem, cum illam petentes
concludenter non ſolum probare debeant,
quod res, quæ petitur, materialiter re-
manſerit in hæreditate, ſed ulterius quod
ea ad fideicommittentem ſpectaverit titulo
veri, & irrevocabilis dominii, cum per
hanc ſpeciem ſolummodo aliquid dicatur
5 eſſe de hæreditate, & cadere ſub actione
immiſſiva, juxta receptam diſtinctionem, de
qua Doctores *in l. ſi de eo §. Si forte ff. de
acquir. poſſ. ff.*, & præcipue *Caſtren.*, & *Ro-
man. num. 3., Corn. conſ. 207. poſt n. 1. lib. 1.,
Rot. in Maceraten. legatorum, & fideicommiſſi*
18. *Junii* 1710. §. *Et quoad reliqua coram Me,
& in confirmatoria* 3. *Iulii* 1711. §. *Cujus Text.
coram R. P. D. meo* Lancetta, *& in* Ferrarien.
*alimentorum, & dotium ſuper conſumptione
detractionum* 20. *Ianuarii* 1713. §. *Ex eo enim
cor.* Emo *Scotto*.

Et ob eandem identificam rationem
in nullo numero habitæ fuerunt diſpoſitio
Caroli, Diviſiones ſubſecutæ inter illius hæ-
redes, & poſſeſſio capta per ultimum gra-
vatum titulo fideicommiſſi eiuſdem; Quia
cum ex memorato facto appareat dictam
portionem retalei poſſeſſam fuiſſe a Carolo,
non Iure ſuo, & titulo pleni, & irrevoca-
bilis dominii, ſed uti obnoxiam fideicom-
miſſo Franciſci, omnes prærecenſiti actus,
qui fomentum ſumpſerunt a dicta poſſeſſio-
ne materialiter ſumpta, præiudicium ve-
ritati facere non debent, & attendendos
neutiquam eſſe authumarunt Domini pro
conſequenda Immiſſione, ex fideicommiſſo,
ad quod res petita nullatenus ſpectat, ut nu-
per firmavit *Rot. in Romana fideicommiſſi de
Curtis* 19. *Junii* 1716. §. 1., *&* 2. *cor. R. P. D.
meo Falconerio*, & prius conſentaneè docue-
runt *Surd. conſ. 202. ſub num. 9., Rot. dec. 93.
n. 14., & dec. 179. num. 3. parte 11. rec., &
in* Romana *fideicommiſſi ſuper Immiſſione* 13.
Junii 1710. §. *Veruntamen coram R. P. D.
meo Lancetta*.

Excluſa igitur ex prædictis omnibus acti-
bus poſſeſſoriis identitate, & pertinentia di-
ctæ medietatis Iuris retalei ad fideicommiſ-
ſum Cap. Caroli, nec ſubſiſtere compertum
fuit fundamentum illud, in quo ſuprema
ratio decidendi conſtituta fuit in dicta ſecun-
da contraria deciſione R. P. D. mei Lancet-
tæ a §. *Præter enim cum ſeqq.*; quod cum
præfatus Marchio Antonius retineat inte-
gram Primogenituram Virgilii in Bonis Al-
tedi, & univerſum fideicommiſſum Franci-
ſci in Bonis S. Auguſtini, ea inde conſurgat
conſequentia, quod neutro titulo retinere
queat controverſam portionem retalei, imo
repellatur vulgata reſponſione *fruſtra petis
quod intus habes*; Quia in primis non per hoc
7 exoriretur quod controverſa portio Retalei
ſpectaret ad fideicommiſſum Caroli, quod
Fratres de Tanara indiſpenſabiliter pro fun-
damento propriç intentionis probare debent,
ſemper eis potius obſiſteret, ea non facta
probatione, illud Juris adagium, *quoad Te
liberas ædes habeo*, de quo *Peregr. de fideic.
art. 29. n. 19., & art. 11. n. 37., & 38., &
art. 43. n. 11. Manſius conſult. 69. n. 3. Marta
conſ. 3. n. 44., & conſ. 23. n. 7., & Rot. dec.
527. num. 14., & ſeq. par. 13. rec.*

Sed luce præmiſſi facti omnis ſubtollebatur
difficultas, ponderando, quod tam Bona Alte-
di, quam medietas Palatii a d. Virgilio ven-
diti, in cujus locum ſubrogata fuerunt
Bona S. Auguſtini, eidem tam pro integra
Primogenitura Virgilii ſenioris, quam pro
quarta parte fideicommiſſi Franciſci in fol-
le, & in confuſo ab aliis fratribus aſſignata
fuere, & ab eo reſpective in cauſam dicti
Fideicommiſſi Franciſci cum cœteris Bonis
dictis ſuis Fratribus aſſignatum extitit di-
ctum jus exigendi Datium prædicti Retalei,
unde cum nec Bona *Altedi* aſſignata fue-
rint in cauſam Primogenituræ Virgilii ſepa-
rate, & diſtincte, nec medietas dicti Pa-
latii pro quarta tantum parte fideicommiſſi
Franciſci, quæ ad dictum Virgilium ſpecta-
bat, impoſſibile profecto eſt, quod Bona
S. Auguſtini loco Palatii ſuffecta correſpon-
deant integro fideicommiſſo quando Pala-
tium, in cujus locum ſubrogabatur, quar-
tam ſolummodo ejuſdem portionem præ-
ſeferebat, & quando cœteræ aliæ portiones
in

in aliis Bonis, & ſignanter in hoc Iure retalei aſsignatæ fuerunt cœteris fratribus natu minoribus: Pugnat enim de diametro regula ſubrogatorum, cujus alterum majo-
8 rem nequit habere latitudinem alio, in cujus locum ponitur ad *Text. in l. ſi cum §. Qui injuriam ff. ſi quis caut.*, *Bartol. in l. Imperator §. Cum autem n. 2. ff. de legat. 2.*, *Peregrin. de fideic. artic. 44. n. 28.*, *Rot. in Bononien. Bonorum. 17. Junii 1704. §. Quamplures coram clar. mem. Card. Caprara*, *& in Fiorentina quartæ funeralis 6. Martii 1711. §. Demum coram bon. mem. Caffarello*.

Et revera, quod in Bonis Sancti Auguſtini totum non ſit fideicommiſſum Franciſci ſenioris, perſpicue reſultabat ex ea animadverſione, quod quemadmodum de tempore diviſionis memorata Bona Altedi, & medietas dicti Palatii conſignata fuere tam pro integra Primogenitura Virgilii Senioris: quam pro quarta parte fideicommiſſi eiuſdem Franciſci, Virgilio Juniori Primogenito, & aliis fratribus pro portionibus ad eos ſpectantibus ex fideicommiſſo Franciſci dictus Jus Retalei, ita per conſequens dicendum eſt, quod ſi tunc temporis tam Bona Altedi, quam medietas præfati Palatii non comprehendebant niſi integram Primogenituram Virgilii, & quartam partem fideicommiſſi Franciſci, ita nunc Bona Sancti Auguſtini ſuffecta in locum prædicti Palatii correſpective ad fideicommiſſum Franciſci non comprehendat niſi dictam quartam partem Virgilio obventam in diviſione prædicta, & prælaudatus Marchio Antonius, qui hodie totum capere debet dictum fideicommiſſum Franciſci, optime, & facilius valeat retinere dictam medietatem Datii Retalei ad dictum fideicommiſſum ſpectantem ex claro facto, & Inſtrumento dictæ diviſionis, ex regula, de qua *Rot. in* Ferrarien. *alimentorum & dotium ſuper Immiſſione 30. Ianuarii 1714. §. Præſentanens coram Emo Scotto*.

Abſque eo quod aliquid relevare viſum fuerit, quod prælaudatus Virgilius Junior in actu ſubrogationis Bonorum Sancti Auguſtini claris votis faſſus fuerit illa cedere in cauſam totius fideicommiſsi, & ſic ex eius clara voluntate in contrarium, omnis ceſſet difficultatis ambago, ut arguit ſecunda contraria deciſio R. P. D. mei Lancettæ *ſub §. Neque obſtat*, quia prædicto facto a ſuis æquivocis purgato obſiſtebat tum defectus poteſtatis, tum voluntatis ejuſdem Virgilii: Defectus inquam poteſtatis, quia ſi in Palatio non poſsidebat niſi quartam partem fideicommiſsi Franciſci, longe minorem pretio ejuſdem Palatii, & reliquum obnoxium erat Primogenituræ Virgilii, pro qua indiſcriminatim receperat tum Bona Altedi, tum medietatem dicti Palatii, nequivit in Bonis ſubrogatis in præjudicium Primogeniture totum poſsidere fideicommiſſum Franciſci, unde metiendo voluntatem a poteſtate, neceſſario concludebatur, quod ſicuti illud non excedebat dictam quartam partem prædicti fideicommiſsi, ita, & Bona Sancti Auguſtini reſpectu ad dictum fidei-
9 commiſſum Franciſci in ejus loco poſita, ſeu ſuffecta, ut per *Text. in cap. a nobis de ſent. excommun.*, *& in l. hujus §. Imperatores ff. ad municipal. obſerv.*, *Surd. conſ. 431. n. 4.* *Bonden. collect. legal. 26. n. 33. tom. 1.*, *Rot. in Romana Cambii 17. Aprilis 1711. §. Neque coram R. P. D. meo Lancetta*.

Vltra prædictum defectum poteſtatis adſtipulabatur etiam defectus voluntatis, quia ſi pro obtinendo Beneplacito pro perficienda venditione dicti Palatii, ipſe tantum Virgilius comparuit, non cæteri fratres, & aſsignationem, & ſubrogationem prædictam ipſe ſolus complevit ſine interventu fratrum, cum prælaudatus Virgilius ſolam quartam partem fideicommiſſi Franciſci in Palatio poſſideret & pro hac dumtaxat ſubrogationem facere teneretur favore dicti fideicommiſsi, captu facile non videbatur, quod ipſe excedendo metam propriæ obligationis in gratiam fratrum non comparentium, & non intervenientium, voluerit totum fideicommiſſum Franciſci conſtituere in Bonis ſubrogatis loco Palatii, ut tali pacto reliqua Bona ejuſdem fideicommiſsi titulo poſſeſſa a fratribus a dicto vinculo diſſolverentur, & proinde ex prædicta inveriſimilitudine, contra quam pugnabat proprium commodum cum reſpective pugnent
10 omnes legales præſumptiones, indubitanter voluntas ejuſdem Virgilii integraliter ſubrogandi excludebatur, ut late firmavit *Rot. in Romana Immiſſionis ſuper domo 25. Februarii 1714. in princip. coram Emo Scotto*, *& in Romana liberationis a moleſtiis 22. Martii 1715. §. Nec valet coram Me*.

Aſt omnis fugabatur amaritudo in hoc puncto; quoniam ex facto concordato §. 9. *verſus fin.* elicitum fuit, quod dicta ſubrogatio Bonorum S. Auguſtini unice facta fuit pro rata tantum, ſeu portione, quæ obvenerat Virgilio Juniori; atque iiſdem modo, & forma, quibus illi ſuppoſitum erat Palatium venditum ibi - *Di modo che ſi concorda, che il valore de Beni di S. Agoſtino aſcendeva in tutto a lire 13104., e che detti Beni in virtù del Breve Apoſtolico, e vendita ſeguita reſtorno ſurrogati al fideicommiſſo tanto di Virgilio, quanto* alla porzione del Fideicommiſſo di Franceſco, *nell'isteſſa forma, che era ſottopoſto il Palazzo venduto al Signor* Conte *Coſtanzo Malvaſia* = ſi ergo ex clara Partis confeſſione, quæ fatendo ſubrogationem Bonorum S. Auguſtini loco Palatii, habetur, quod illa non integraliter ſubrogata fuerint fideicommiſſo Franciſci, ſed ſolummodo *alla por-*

porzione del fideicommiſſo di Franceſco = perneceſſe dicendum eſt, quod ea integralitas, & totalitas prætenſa excluſa remanſerit, cum Portio ex natura rei, & importantia vocabuli, non ſolum non ſignificat to-
11 tum, ſed illud per phyſicam neceſsitatem excludit, *Everard. in topic. legal. loco a toto ad partem n.10. circa med. Calderin. conſ.* 11. *alias ſecundo de arbitr.*, *Card. Tuſch. pract. concluſ. tom.1. litt. A. concluſ.* 499. *n.* 4. *Barboſ tract. var. loc.* 82. *n.* 2., & quæ propria
12 confeſſio hodie amplius in diſcrimen revocari non valet, ut in ſimili reſpondit *Rot. in Ariminen. legitimæ* 8. *Iunii* 1714. §. *Strictè coram R.P.D. meo* Lancetta, & *prius in Romana Aſſociationis* 2. *Maii* 1710. §. *Siquidem coram Reverendiſſ.* Molines.

Et rurſus ex prædicto facto concordato ſemper magis comprobatur id, quod geſtum fuit in diviſione prædicta, quod nempe in confuſo, & in ſolle aſsignata fuerit Virgilio tam Bona Altedi, quam medietas dicti Palatii dum conſtabilitum fuit = *Che detti Beni in virtù del* Breve *Apoſtolico, e vendita ſuſſeguita reſtorno ſurrogati al fideicommiſſo di Franceſco nell'iſteſſa forma, che era ſottopoſto il Palazzo* = unde ſi remanſerunt ſuppoſita Bona S. Auguſtini tam Primogenituræ Virgilii, quam fideicommiſſo Franciſci eiſdem modo, & forma, quibus Palatium ſubjectum erat, ſi Palatium obnoxium non erat fideicommiſſo Franciſci, niſi pro quarta parte, quæ juxta Arbitrorum relationem non excedebat libras 3350., ita, & eadem Bona ſubrogata juxta quidditatem dictę clauſulæ -- *Eiſdem modo, & forma* - quæ parificationem omnimodam important, ſine ullo vel mi-
13 nimo diſcrimine inter Palatium, & Bona ſuppoſita, ut appoſite diſcurrunt *Soccin. Sen. conſil.* 62. *n.*8. *verſ. ſecundo quia lib.*3. Menoch. *conſil.*232. *n.*2., *& ſequen.*, & *in* Bononien. *fideicommiſſi de Vrſis* 26. *Martii* 1708. §. *Certius coram Reverendiſſimo* Molines, & *in* Romana, *ſeu Nicien. fideicommiſſi* 6. *Martii* 1713. §. *firmata coram* R.*P.D. meo Falconerio*.

Neutiquam attenta reſponſione adverſus prædictum factum, quod cum Bona S. Auguſtini in eorum valore correſpondere videantur integro fideicommiſſo Franciſci non excedente, juxta primævam liquidationem, & aſsignationem libras 13. mil., ita ex hac pretii correſpondentia ſubrogatio prædicta verificatur de integro fideicommiſſo; Nam omiſſo etiam, quod valor adamuſsim, & in puncto puncti non correſpondebat pretio Bonorum ſubrogatorum, quod erat lib. 13104. 05. 6., quando totum fideicommiſſum Franciſci non excedebat libras 13. mil. objectum tunc relevaſſet, ſi verſaremur in dubio, & perſpicue ex hodierno facto agnitum non fuerit pro qua rata Virgilius poſſideret fideicommiſſum Franciſci in Palatio, & pro qua portione teneretur ſubrogare, & actu ſubrogaverit. Aſt cum dilucide pateat ex omnibus ſupradictis Virgilium poſſeſſorem fuiſſe ſolius quartę partis, quam una cum Primogenitura Virgilii Senioris habuit in medietate Palatii, & Bonis Altedi, & ſub hac qualitate, & diſtinctione portionis petiit; & obtinuit licentiam vendendi Palatium, quod ſucceſſive diſtraxit, eademque retenta methodo pretium ſubrogavit, profecto circumſtantia hæc in Claſſe, & linea ratiocinativa, & conjecturali nil operari valet, & cedere debet veritati in op-
14 poſitum ſtanti, quę ſemper prævalet æquipollenti probationi per conjecturas deſumptę, juxta notata per *Cravett. conſ.*294. *n.*6., *Cyriac. controv.* 27. *n.*5., *Rot. deciſ.* 762. *n.*1. *coram Seraph.*, *& coram Emerix dec.*117. *n.*7., *& in recent. deciſ.*54. *n.*8. *part.*12., *& in Romana fideicommiſſi de* Porta 22. *Aprilis ejuſdem anni* §. *Nequaquam coram Reverendiſſimo Molines*.

Quibus ita conſtabilitis, nullum obicem ad illorum deſtructionem, ponere authumarunt Domini reſolutiones Sacri Tribunalis in ſecunda contraria deciſione R.P.D. Lancettę relatæ ſub §. *Minuſque dici poteſt*, quia deciſio 435. *n.*3., *&* 11. *part.* 19. *recent.* proceſſit ſub erroneo ſuppoſito, quod Palatium ſubrogatum eſſet in locum fideicommiſſi Franciſci ſolummodo, quando in Breve Iulii III. de quo fit diſerta mentio in eadem decisione *n.*3., *&* 11., clare exprimitur, quod Palatium ſubjectum erat tum fideicommiſſo Franciſci tum Primogenituræ Virgilii, quodque pari modo, & forma Bona ſubroganda ambobus fideicommiſsis manere deberent obnoxia, ut etiam id ipſum habetur in dicto facto concordato citato §. 6. *verſus fin.* Et quamvis idem æquivocum irrepſiſſet in *deciſ.*8. *& dec.* 135. *part.* 18., quod in gradu appellationis coram Vbago detectum fuit, nihilominus Sac. Auditorium tunc temporis cenſuit fruſtraneum eſſe inquirere an uni, ſive potius alteri fideicommiſſo dicta Bona ſubjecta eſſent, quia utrumque pari Iure purificatum erat favore Senatoris Franciſci ultimi Superſtitis de Familia Ghisleria; Sicque parum referebat, cui hæreditati eadem bona adſcribi deberent, quia non minus una, quam altera ſpectabat ad dictum Senatorem Franciſcum Actorem, ut ſerio proteſtata fuit in deciſione vulgata, & nunc inter ſuas impreſſas *dec.*66. *num.* 6.; Quamobrem ſi in hoc ſtetit ſuprema, potiſsimaque ratio decidendi, nunc attendi non debet quid perfunctorie de eo tempore (facto adhuc non bene elucidato) fuerat in dd. deciſionibus firmatum, quod juxta Sententiam
15 noſtri Tribunalis nunquam attendi debet, ut, pluries proteſtata fuit, & ſignanter in *Recent. dec.*224. *num.*22. *part.*6., *& dec.* 389. *part.*

part. 13., dec. 193. utrobique num. 15., & dec. 268. n. 5., & dec. 754. n. 4. cum ſeqq. part. 18., & ad ornat. Card. de Luc. ad mater. de fideicomm. dec. 7. n. 20. lib. 10. tom. 2.

Neque attendendas eſſe exiſtimatum fuit Tranſactiones actas de annis 1674., & 1683. cum illis de Davia, & de Calvis recenſitas in dicta ſecunda contraria deciſione R. P. D. mei Lancettæ ſub §. *Minuſque circa med.*, quia licet illæ incidenter dicant, actionem immiſſivam inſtructam fuiſſe vigore fideicommiſſi Franciſci, nequaquam tamen firmant, quod ſubrogatio Bonorum Sancti Auguſtini totum dictum fideicommiſſum compræhendat, imo cum in hac parte explicite ſe referant ad Breve Julii III. & Inſtrumentum venditionis præſeferentia promiſcuam ſubrogationem pro primogenitura, & quarta parte fideicommiſſi; qualitas hæc inhærens documentis relatis, ita cenſeri debet, ac ſi oculis corporeis legeretur
16 repetita in dd. Tranſactionibus, ad ea relative ſe habentibus, *Pariſ. conſ. 7. n. 74. lib. 3. Rot. coram Seraph. dec. 206. num. 1., & coram* Dunoz. Iun. *dec. 868. num. 8., & 9., & coram Benincaſ. dec. 184. n. 5., & in Bononien.* Immiſſionis 18. Iunii 1714. §. *final. coram R. P. D. meo Cerro, & in Ravennaten. Bonorum* 15. *Februarii* 1715. §. *Deſcendendo coram R. P. D. meo Falconerio.*

Unde de primo ad ultimum ex prædicta claritate facti cum ſuperlative conſtet, quod dictum Jus exigendi controverſum retaleum non ſit formaliter de hæreditate, & fideicommiſſo Capitanei Caroli, ad quod Fratres de Tanara per rem Indicatam rotalem vocati ſunt, inde concluſum fuit, prædicta non probata pertinentia, imo per Marchionem Antonium Reum conventum excluſa, eiſdem immiſſionem non eſſe concedendam, & Sententiam illam eis indulgentem eſſe infirmandam.

Et ita utraque parte acriter contradicente, deciſum fuit &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE GHISLERIIS.

Veneris 29. Aprilis 1718.

ARGUMENTO

Non indiget.

SUMMARIUM

1 *Immiſſionem petens quid debeat probare.*

DECISIO DCCCLIII.

COnſentanee ad præceptum mihi injunctum a Sacro Auditorio, & fuſius relatum in contemporanea deciſione, cum in hac ipſa Audientia Dubium ſuper admiſſione in Cauſam Eminentiſsimi Cardinalis de Davia decidendum propoſuiſſem, his verbis conceptum, *An conſtaret de intereſſe, itaut D. Cardinalis de Davia eſſet admittendus ad* Cauſam Domini affirmative reſponderunt.

Motivum autem reſolutionis fuit intereſſe, de quo conſtabat, prælaudati D. Cardinalis; Unde, de eo docto, diverſimode reſponderi non poterat, cum hoc unice ſit requiſitum, probandum ab eo, qui admiſſionem ad Cauſam efflagitat, ut alias reſpon-
1 dit *Rot. cor. Coccin. dec. 47. n. 19. & cor. Bich. dec. 24. n. 5.*

Intereſſe autem prædicti D. Cardinalis coruſcabat ex eo, quia cum Emanuel de Davia ejus Author a Senatore Franciſco de Ghisleriis, Patre prælaudati Senatoris Antonii, ſpoliatus fuerit nonnullis bonis ab eo poſſeſſis in Communi S. Auguſtini, & quæ præfatus Franciſcus ſubſtinuit cadere ſub limitato fideicommiſſo Franciſci ſen. de Ghisleriis, conſcendente ad libras 13. mil., ad ejus favorem indubitanter purificato, ſic poſtea hodie ex accuratiori facto compertum fuit, & decreta etiam retentio ad commodum prædicti Senatoris Antonii controverſæ medietatis dicti juris exigendi datium Macelli ad excluſionem Marchionum de Tanara ex eodem fideicommiſſo Franciſci, examinandum erit, ſi præfatus Senator Antonius ſuis loco, & tempore reſtituturus ſit eidem Domino Cardinali, vel bona ipſa S. Auguſtini, vel proportionabilem ratam illorom, dum titulo præfati fideicommiſsi procul dubio calculati in libris 13000. retinere non valeat una ſimul, & ſemel dicta bona S. Auguſtini ejuſdem valoris, & importantiæ, & aliud corpus fideicommiſſarium, ſcilicet dictum Jus exigendi Datium prædictum ultra valorem, ad quem reſtringebatur idem fideicommiſſum.

Et quamvis prædictum intereſſe ex reſolutis in hac eadem Audientia ſublatum dici poſſit, quia firmatum fuit, quod nec bona ſubrogata S. Auguſtini, nec cœtera bona integraliter, & numerice aſſignata fuerint fratribus condividentibus in Cauſam fideicommiſſi Franciſci, ſed in folle, & in confuſo, tam in Cauſam dicti fideicommiſſi Franciſci, quam in Cauſam Primogenituræ ordinatæ per Virgilium ſen. de Ghisleriis, nihilominus quia hoc punctum, licet deciſum, cum adhunc ſtet ſub Iudice, & certo non ſit, quem exitum Cauſa ſit habitura; Ideo Domini pro prædicto affirmativo reſcripto convenerunt, eo moti Iuris principio in hac materia, quod pro admiſſione ad Cauſam ſuperabundet, quod quoquo modo de intereſſe Petentis apparenter etiam conſtet, reſervata ulteriori probatione in ſucceſſivis diſcuſsionibus, ut aliis adductis firmatum fuit in *Peruſina repetitionis indebiti* 22. *Martii* 1697. inter meas hactenus Romæ impreſſas *dec. 5. n. 2.*

Et ita utraque parte &c.

BONONIEN. FIDEICOMMISSI DE GHISLERIIS SUPER REJUDICATA.

Lunæ 2. Maii 1718.

ARGUMENTUM

Habes in Summario

SVMMARIVM

1 *Reſtitutio in integrum abſque læſione non datur.*

2 *Jus dati eſt quid diverſum ab ipſo materiali ædificio.*

3 *Sententia ædita ſuper* Fideicomm. *nocet etiam omnibus ſucceſſive venientibus.*

4 *Favore validitatis, & Juſtitiæ ſententiæ quælibet benigna interpretatio ſumenda eſt.*

5 Ex *factis poſterioribus optime anteriora facta declarantur.*

DECISIO DCCCLIV.

PUrificatis geminis antiquis fideicommiſſis Domus Ghisleriæ, ut etiam oſtenſum fuit in altera in præcedenti audientia habita ſub die 29. Aprilis, Franciſci nempe Ghislerii ſenioris, & Virgilii pariter ſenioris de Ghisleriis in perſona Senatoris Franciſci Patris, & Authoris Marchionis Antonii de Ghisleriis, ille poſtquam per tranſactiones conſopivit litigia, inſtructa contra fratres de Davia, & de Calvis pro vindicatione Bonorum Altedi, & S. Auguſtini, alia duo promovit Judicia ad effectum recuperandi medietatem juris exigendi datium vulgo *del Retaglio* proportionabiliter poſſeſſum a fratribus de Tanariis, & ab Epiſcopo de Zanis, & quia ob materiæ antiquitatem incertus erat de pertinentia dictæ medietatis *Retalei*, vel ad Primogenituram dicti Virgilii, vel ad fideicommiſſum præfati Franciſci, hæc duo fideicommiſſa cumulative in actis produxit, illorumque titulo immiſsionem expoſtulavit, & conſimili methodo proceſsit Vicarius Generalis Bononien. in ſententiis deſuper latis, quia quidquid fuerit in illa prima anni 1678. in ſecunda lata de dicto anno 1681. ſimpliciter immiſsionem impartitus fuit ſine ulla reſtrictione ad unum, vel alterum ex dictis fideicommiſsis.

Memoratis ſententiis acquieverunt Rei conventi, & ex dicta acquieſcentia cum orta fuerit res judicata, in illius executionem prælaudatus Senator Franciſcus Poſſeſsionem rei petitæ nactus fuit, & ſemper tam ipſe, quam Marchio Antonius eam continuarunt, donec, & quouſque hodierni fratres de Tanara occaſione alterius Cauſæ promotæ ex recentiori fideicommiſſo Capit. Caroli, Sacra Rota ita iubente impetrarunt a Signatura Juſtitiæ adverſus dictam rem judicatam Commiſsionem *in gradu reſtitutionis in integrum ſine præjudicio rei judicatæ*, ad cujus tramites diſputato dubio ſub die 11. Maii ſuperioris anni coram R.P.D. meo Lancetta una cum altero ſuper immiſsione, quemadmodum in iſto prædictus Marchio Antonius ſuccubuit, ex facto non adhuc bene digeſto, & a ſuis æquivocis minime expurgato, ita in iſto contrariam quoque paſſus fuit reſolutionem, nempe - *Conſtare de Cauſis* - ut ex deciſione ſub dicta die evulgata, ad cujus normam Cauſa per ſententiam expedita fuit. Verum cum in gradu appellationis Mihi directæ una cum altero dubio ſuper immiſſione, & admiſſione ad Cauſam Eminentiſſimi Cardinalis Davia in hac ſucceſſiva audientia hoc ipſum dubium propoſuiſſem, conſentanee ad dictum principale dubium immiſſionis, in quo reſponſum fuit *Sententiam eſſe infirmandam* - & in hoc eadem fuit reſolutio, reſpondentibus DD. dubio per me propoſito - *An Sententia Rotalis eſſet confirmanda, vel infirmanda* - *Sententiam eſſe infirmandam.*

Quemadmodum enim late comprobatum fuit in deciſione lata ſuper immiſſione, quod controverſum hoc jus datii Retalei ſpectat non ad fideicommiſſum Capit. Caroli, ſed ad illud conditum per Franciſcum ſeniorem de Ghisleriis de anno . . . ad quod unice ſunt vocati fratres de Tanara, ita per conſequens deſcendebat iuſtitia ſententiæ Vicarii Generalis Bononiæ, quæ cum per acquieſcentiam Reorum conventorum authoritatem rei iudicatæ aſſumpſerit, adverſus illam nunc in gradu reſtitutionis in integrum audiendi non videbantur iidem fratres de Tanara, qui tamquam ex dicta ſententia non læſi, ſubſidiarium remedium reſtitutionis in integrum
1 obtinere non potuerunt, cum illud ſine læſione nunquam concedatur. *Caball. conſil.* 150. *n.6. tom.*1., *Cravett. conſ.*142. *n.*8. *& Rot. d. dec.*416. *n.*1. *par.*11. *rec.*

Qua quidem non concurrente læſione, quæ viam ſternere valuerit petitæ in integrum reſtitutioni, non obeſſe viſum fuit id, quod in contraria deciſione R.P.D. mei Lancettæ conſtabilitum fuit circa nullitatem potius, quam iniuſtitiam dictæ ſententiæ, quod prædicti Marchiones de Tanariis nunquam poſſederint Macellum, ad quod immiſſio per Vicarium Generalem decreta fuit, quia admittebant Defenſores Marchionis Antonii, quod Macellum nunquam poſſederint prædicti Marchiones de Tanariis, ſed tantum ius dicti datii, ad quod immiſſio obtenta, & petita fuit, & idcirco nil faciebat, quod dicti fratres de Tanariis Macellum non poſſederint, quia ſat erat, quod poſſederint dictum ius datii, ad quod dirigebatur
2 actio, & quod ius datii eſt quid re, & nomine diverſum ab ipſo Macello, & materiali ædificio, juxta *Text. in §. Quidam inſtit. de reb. corporal. & incorporal., ibique Arnold. Vinnius n.*4. *verb. nam ipſum ius, Gallus de fructib. diſp.*3. *art.*1. *n.*11.

Eiuſdemque irrelevantiæ comperta fuit illa altera ſubalterna illatio dictæ contrariæ de-

deciſionis, quod dicta præfata ſententia nocere nequeat dictis fratribus de Tanara, tamquam ex propria perſona vocatis ad fideicommiſſum Capitanei Caroli, quia, ut ſententia valeat, nullaque laboret nullitate, ſatis eſt, quod lata fuerit citatis legitimis Poſſeſſoribus, qui tunc temporis erant Auctores dictorum fratrum, & tamquam ædita in cauſa ſtatus, hoc eſt, pro determinanda pertinentia dictæ portionis iuris Retalei ad antiqua fideicommiſſa Domus Ghisleriæ, illa ſemel legitime evulgata, donec de iniu-
3 ſtitia apertiſſime non redarguatur, nocet omnibus ſucceſſive venientibus, tametſi iure proprio, & independenti, ut per *Tex. in leg. ingenuum ff. de ſtat. homin.*, *Rot. in Romana Cenſus* 3. *Decem.* 1594. §. *Nec animadverſione coram bo. me. Muto*, *& in Romana*, *ſeu Ferentina Pecuniaria* 22. *Ianuarii* 1714. §. *Firmato cor. Emo Scotto.*

Nec aliquid relevabat ea animadverſio dictæ contrariæ deciſionis ſub §. *Multoque minus*, quod in prelatione ſecundæ ſententiæ contra Epiſcopum Zanum citati non fuerint nec hodierni Marchiones de Tanara, nec eorum Auctores, quia ſicuti poſſeſſio dictæ portionis Retalei diviſa erat inter dictum Epiſcopum Zanum, & Auctores dictorum fratrum, ita pro vindicanda hac portione, citandi non erant Auctores dictorum fratrum, ſed ſat erat pro ea vindicanda, ſuum Poſſeſſorem iudicialiter laceſſire, cum explorati Juris ſit, quod pro vindicanda aliqua parte ab uno detenta, neceſſe non eſt citare alterum eiuſdem portionis non Poſſeſſorem *ex vulgatis iuribus.*

Nilque demum conferre ponderatum fuit ad deſtructionem tum validitatis, tum iuſtitiæ dictæ ſententiæ, quod ea immiſſionem decreverit ad portionem dicti iuris Retalei, uti ſubiectam Primogenituræ Virgilii, quando ex firmatis in altera deciſione ſuper immiſſione comprobatum remanſit, quod ea ſpectabat, & pertinet ad fideicommiſſum Franciſci, quia cum verba ſententiæ æque bene ſonare valeant in ſenſum taxativum, & demonſtrativum, ſumi debent in circumſtantiis præſentibus in ſenſu demonſtrativo,
4 maxime pro effectu, de quo agitur, validitatis nempe, & iuſtitiæ ſententiæ, cuius favore quæcumque benigna interpretatio capienda eſt, *Rot. cor. Coccin. dec.* 2142. *n.* 6. *& ſeq. cor. Bieh. dec.* 345. *n.* 16. *in Compoſtellana Parochialis* 8. *Junii* 1696. §. *Iuſtificatio cor. Rmo Molines*, *& in Arianen. Archipresbyteratus* 14. *Martii* 1710. §. *Potiſſimum cor. Emo Scotto.*

Quæ ſi procedebant ſimpliciter, a fortiori perurgebant, perſpecta poſteriori ſententia ab eodem Judice lata de anno 1681. contra Epiſcopum Zanum, & Poſſeſſorem partialem dictæ portionis iuris Retalei, contra quem cum fuerit directa conſimilis actio ex utroque fideicommiſſo, prelaudatus Judex abſque ulla indagine, an potius ex uno, vel ex altero fideicommiſſo immiſſio deberetur, tulit ſententiam, in qua ſimpliciter pronunciavit, dictum Senatorem Franciſcum immittendum eſſe, ex remedio *l. fin. C. de edict. D. Adrian. tollen.* in poſſeſſionem portionis dicti Retalei, detenta ab Epiſcopo Zano, nulla penitus facta declaratione, an immiſſionem concederet vigore fideicommiſſi Franciſci, vel Primogenituræ Virgilii: Quamobrem ſicuti indubitatum eſt, quod iſta non ſe reſtrinxit ad Primogenituram Virgilii, ita indicare debemus de antecedenti lata ab eodem Judice circa eandem rem, & in eadem
5 actione, cum ex poſterioribus, & ſubſequentibus optime conſurgat declaratio factorum anteriorum, & antecedentium, ut perbelle advertunt Doctores plena manu relat. per *Rot. in Hyldeſimen. expenſarum* 17. *Aprilis* 1711. §. *Proteſtatio coram Reverendiſſ. Kaunitz.*

Et ita utraque &c.

RAVENNATEN. PRÆTENSÆ AGGREGATIONIS AD LOCUM CONSILII SUPER MANDATO PROCURÆ.
Ven. 6. *Maii* 1718.

ARGUMENTUM
Omittitur.

SUMMARIUM

1 *Singuli nequeunt remittere Jus illud univerſum, & toto Conſilio quæſitum.*
2 *Unuſquiſque ex Conſiliariis a Jure actionem habet popularem.*

DECISIO DCCCLV.

Confirmarunt hodie DD. deciſionem die 7. Junii anni præteriti a Me editam, iterum exiſtimantes conſtare de legitimo mandato Procuræ tum Civitatis Ravennæ, tum eius Conſiliariorum ad effectum impugnandi Aggregationem Jacobi Baldrati ad locum generalis Conſilii Ravennæ, minus recte, & attentate factam, ut declarant aliæ præcedentes deciſiones; mandatum namque Civitatis reſultat tum ex pluribus Epiſtolis publicorum Repræſentantium nuncupat. *li Savii*, quibus Cauſæ hujus Patrono injungitur, ut viriliter inſtaret pro revocatione d. Aggregationis, tum etiam ex ſpeciali mandato ad hunc effectum facto a publicis Deputatis ad Lites in ſequelam rejectionis Baldrati in eodem generali Conſilio ſequutæ, & reſolutionis Congregationis viginti duorum Conſiliariorum. Nilque turbat plures alios Conſiliarios, & Magiſtratum ipſum poſtmodum liti renunciaſſe, quippe non omittendo, quod non obſtantibus renunciationibus præfatis, ſequentes

tes Magiſtratus, & Conſiliarii præceperunt hujus litis proſequutionem, reſpondebatur, qnod integrum haod erat illas explere poſtqoam lis legitime introducta reperiebatur, ut expreſſe cavetur municipali Statuto condito anno 1598., cui conformis quoque eſt juris communis diſpoſitio, juxta quam, cnm
1 ageretur de iure univerſo Conſilio quæſito, nequiverunt ſingnli illud remittere, *Abb. conſil.*18.*n*.4. *lib*.2. *Rot. in recent. dec*.199. *n*.38. *par*.12.

Mandatum vero Conſiliariorum, non unum, ſed duplex concurrit in actis productum, & præterea probatur ex iteratis actibus a Pluribus ex illis factis, pro lite hac defendenda, ac pro impediendo novo attentato a Baldrato cogitato; quando alioquin in ſubiecta materia ſufficeret inſtantia unius,
2 vel alterius ex illis; Vnuſquiſque enim ex Conſiliariis a jure actionem hanc popularem habet, ut advertit *Gloſ. in l. Reus delatus verb. appellatum ff. de muner. & honor.*, *Toudut. reſol. Civil. cap*.62. *n*.16., *Card. de Luc. de præemin. diſt*.38. *n*.16. *verſic. occaſione* cum alus in præterita deciſione relatis.

Et ita in contumaciam Baldrati informare non curantis, reſolutum fuit, altera &c.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, ET DOTIUM SUPER RESERVATIS DIE XIV. IUNII MDCCXVII. QUOAD PRIMUM DUBIUM QUANTITATIS DETRACTIONUM.

Lunæ 9. *Maii* 1718.

ARGUMENTO

Non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio eſt alter ex contractibus per quos valide dominium transfertur.*

2 *Contra factum apertum opus non eſt conjecturis, & præſumptionibus.*

DECISIO DCCCLVI.

COntendentibus Montiſtis Montis Bentivoli recenſere in Calculo legitimæ debitæ Erectoribus ejuſdem Montis ſuper bonis fideicommiſſariis Cornelii ſenioris, nedum tres portiones ſpectantes ad Entinm, Guidonem, & Joannem originarios Erectores, & obligatos, ſed etiam quartam pertinentem Hippolyto, qui ex intervallo partialiter fidejuſſerat in quibuſdam dumtaxat erectionibus uſque ad concurrentem ratam locorum 750., atque è converſo propugnantibus DD. fratribus de Bentivolis hæredibus fideicommiſſariis antedicti Hippolyti, quod iſtius obligatio ceſſaverit pro rata locorum 581. Cum pretio Tenutæ di *Buonconvento* ad Entium pertinentis ceſſo, juxta legis præſcriptum in cauſam duriorem, quæ erat iſta Hippolyti, quæ ſtabat ſub fidejuſſore, quodque pro reliquo idem Hippolytus tanquam fidejuſſor Montis æquo jure a Papa privilegiatus, ac ipſi Montiſtæ, conſequi deberet ſuam relevationem tum ſuper bonis fideicommiſſariis, & feudalibus ab ipſis Montiſtis poſſeſſis, tum ſuper bonis liberis Entii, quæ dicti Montiſtæ pari modo retinebant, concludendo exinde, quod fruſtra Montiſtæ peterent id, quod ſtatim reſtituturi eſſent.

In hoc itaque rerum anfractu propoſito per Me hoc puncto una cum cœteris aliis in hoc dubio cadentibus ſub die 5. Junii ſuperioris anni, & ſi Sacra Rota cenſuerit ceſſationem dictæ obligationis Hippolyti pro rata locorum 481. extinctorum cum prætio Tenutæ di *Buonconvento*, denegavit tamen relevationem imploratam a dictis fratribus de Bentivolis pro reliquis locis 269., eo ducto motivo, quod Hippolytus fidejuſſor Montis nequiret concurrere cum Montiſtis, qnorum favore acceſſerat, & cum in facto ſupponeretur erectiones anteriores, & contemporaneas fidejuſſionibus Hippolyti abſorbere omnia bona a dictis Montiſtis poſſeſſa; hic ea promanaret conſequentia, quod nil eſſet in manibus Montiſtarum obnoxium hujuſmodi relationi per Hæredes Hippolyti prætenſæ.

Verum cum adverſus prædictam reſolutionem hinc inde obtenta fuerit nova audientia, & per Me ſub die 14. Iunii ſuperioris anni ad novum, ſedulumque examen revocata fuerint fundamenta prædictæ deciſionis, punctus hic ad tollenda omnia æquivoca, cum quibus Defenſores Montiſtarum procedebant, utque jus ſuum, ſicuti par erat, unicuique redderetur, per Dominos particulari examini reſervatus fuit ut videre eſt in deciſione ſub dicta die coram Me emanata, in qua pro faciliori materiæ elucidatione, ſatius dixi omnia hinc inde deducta recenſere.

In hodierna autem audientia, cum quæſtio hæc particulari diſceptationi reſervata, a Me propoſita fuiſſet, fugatis facti æquivocis, ac ſemper magis ineluctabilibus repertis fundamentis cum quibus proceſſum fuerat in deciſione ſub *die* 5. *Iunii anni* 1716. coram Me edita quoad extinctionem dictæ obligationis Hippolyti pro rata locorum 481., Domini inhæſitanter reſponderunt dubio = *An eſſet ſtandum, vel recedendum a deciſis* = *In deciſis quoad quantitatem locorum montium Hippolyti, quo vero ad relevationem recedendum eſſe a deciſis, & quoad Tenutam della Selva particulariter videatur.*

Ratio perſiſtendi in deciſis quoad primam reſolutionis partem concernentem ceſſationem obligationis Hippolyti pro rata locorum 481. extinctorum de anno 1639. Cum prætio Tenutæ di *Buonconvento* venditæ Cardinali Capponio deſumpta denuo fuit ex eo facto ſemper conſtanti, quod Ioannes de Bentivo-

tivolis poſtquam anno 1619. ſe obligavit in erectione locorum 500. una cum Entio, & ſubjugavit Tenutam di *Buonconvento*, ſucceſſive hanc Tenutam per contractum ſolemnem permutavit cum parte bonorum di *Gualtieri*, & occaſione hujus permutationis, Entius in ſe accollavit dicti Ioannis obligationem, quæ ſicuti tali modo in totum, & per totum facta fuit debitum ejuſdem Entii, ita Entius virtute recenſitæ permutationis effectus fuit verus, & irrevocabilis Dominus dictæ Tenutæ di *Buonconvento*, quia permutatio eſt alter ex contractibus, per
1 quos valide dominium transfertur, & acquiritur, juxta *principia vulgata*.

Qua permutatione ſequuta, conſumata, & ſtante in ſtatu omnimodæ validitatis, Entius vendidit dictam Tenutam di *Buonconvento* tanquam rem ſuam Cardinali Capponio, & ut pretium legitime erogaretur, obtentum fuit a Papa ſpeciale Chirographum mandans ejuſdem pretii implicationem in dimittendis Creditoribus dicti Entii, pro quo effectu ordinata extractio totidem locorum montium uſque ad concurrentem quantitatem locorum 481. prout capiebat pretium dictæ Tenutę.

Unde ſi tunc temporis in executionem omnium prçmiſſorum, facta fuit, ut moris eſt, in conſimilibus extractionibus extractio per buſſolum totidem Montiſtarum ex univerſo Cætu, Corpore, ſeu Collegio, quanti in pretio dictæ Tenutæ propriæ Entii comprehendebantur, ſolutio hujuſmodi indefinite facta, determinandaque a lege, cadit, & cedere debet in cauſam antiquiorem, & duriorem, qualis dicitur illa ſtans ſub fidejuſſore, & ſic in extinctionem obligationis Hippolyti, qui propterea per ſolutionem tali modo factam liberatus remanſit a nexu propriæ obligationis, ut firmiter probant doctrinæ collectæ in prima mea deciſione §. *Præmiſſa igitur*.

Abſque eo quod ullum plauſum habuerit exceptio illa per Defenſores Montiſtarum exagerata, quod non obſtante dicta extractione facta juxta ſtylum per ſortem, & buſſolum, extincta tamen taxative remanſerint illa loca 500. erecta de anno 1619. ſub obligatione Joannis de Bentivolis antiqui Domini Tenutæ di *Buonconvento* ſucceſſive permutatæ cum parte bonorum di *Gualtieri*, atque expoſt venditæ ab Entio pro extrahendis, & extinguendis dictis locis 481. de facto extractis: Nam ultra ea, quæ in anteacta Cauſæ propoſitione dicebantur per Defenſores dictorum fratrum de Bentivolis, & quæ retexui in mea poſtrema deciſione a §. *Hæc omnia*, *& plures ſeqq.*, quæ fere omnem difficultatem ſubtollebant in hodierna audientia, res viſa fuit vacare omni difficultate, quia perquiſitis libris Montis Sixti, & erectione anni 1619. individualiſſime reperta fuerunt omnia loca montium tunc temporis, creata, & reſpective nomina multorum Montiſtarum, qui dicto tempore inſcripti fuerunt in Monte Creditores, ut in illorum *præſenti Summar. num. 1.*, quibus Montiſtis comparatis cum illis extractis de anno 1639. nec unus quidem concordat, ut pariter *Summar. d. n. 1. litt. B.* Unde per veram facti evidentiam conſtabat, quod dicti Montiſtæ extracti fuere per buſſolum, & ſortem ex univerſo Cætu, & Corpore nequaquam extinctio taxative cecidit ſuper dictis locis 500. erectis de anno 1619., ut ſine ulla facti aſſiſtentia aſſerebant Defenſores Montiſtarum.

Et id etiam juſta ratione, quia ſi Papa omnes erectiones æquavit, & voluit omnes Montiſtas eadem anterioritate, & potioritate pollere, omni circumſcripto ordine anterioritatis, & potioritatis extractio aliter fieri non poterat, quam omnes indiſcriminatim, & prout ſors, & fortuna decidebat extrahendo, ne data juris paritate in præjudicium aliorum Montiſtarum, aliqui taxative præeligerentur contra mentem Papæ, & juris diſpoſitionem in hujuſmodi circumſtantiis incavillabilem.

Minime referente, quod Tenuta di *Buonconvento* eſſet fundus olim a Joanne ſubjugatus pro dictis locis 500. de anno 1619., ſicque neceſſario, & indiſpenſabiliter pretium debuerit converti in dimiſſionem Creditorum, & Montiſtarum, qui dictum fundum vigore dictæ obligationis Ioannis ſibi ipſis habebant ſpecialiter obſtrictum; Nam hoc tunc procedere valuiſſet, quando venditio ejuſdem fundi facta fuiſſet a Ioanne, vel ab alio ejus nomine, uti de ſubſtantia, & patrimonio Ioannis; Aſt non quando idem fundus juridico medio pertranſivit in dominium alterius, nempe Entii, qui illum poſtea tanquam ſuum diſtraxit, & pretium de facto convertit, & erogavit in dimiſſionem Creditorum ſuorum, quia contra hoc factum apertum, & demonſtratum non eſt locus conjecturis, & præſumptionibus, ſed
2 procedit diſpoſitio *Text. in l. ille, aut ille ff. de legat. 3.*

Nullo numero habita replicatione, quod omnia hæc ſucceſſiva, & poſteriora facta Entii præjudicare nequiverint dictę præcedenti ſubiugationi favore Montiſtarum anno 1619.; Cum enim modo compareat totum Corpus Montiſtarum, a quo receptum fuit, & imburſatum totum, & integrum pretium Tenutæ di *Buonconvento* uti de ſubſtantia Entii, hęc exceptio exaudienda non videbatur, hoc ipſo quod in manibus retinet pretium dictæ Tenutæ pro dimiſſione ipſorum Montiſtarum diſtractæ, & quemadmodum ſi Montiſtæ anni 1619. perſequi vellent dictam

ctam Tenutam ipſis ſubiugatam, Emptor pulſatus iuſte repetere potuiſſet pretium receptum ab ipſorum Cętu, & Collegio ita in pręſentiarum fruſtra petunt, quod intus habent, præſertim ponderato, quod nullum eſt excogitabile ipſorum præiudicium, neque reſpectu ipſorum Montiſtarum anni 1619. dum vigore permutationis prædictæ hypotheca infixa Tenutæ *di Buonconvento* tranſivit in Bona *di Gualtieri* in locum dictę Tenutæ *di Buonconvento* permutata, quæ quidem *Bona di Gualtieri* iam acceptata fuerant a Montiſtis, & comprehenſa erant in primis ſubiugationibus, ſicque ius eorum, quando etiam conſiderari potuiſſet, prout non poteſt ex ſupradictis, cum hac potioritate eſſet ſemper, & undique ſalvum.

Neque obſtabat, quod Cardinalis Capponius, qui emit Tenutam di *Bonconvento* ſibi caverit ſubingreſſum in iuribus Montiſtarum anni 1619. quibus erat ſpecialiter hypothecata dicta Tenota: Quoniam cum extractio Montiſtarum dimittendorum ex pretio Tenutæ fieri non poſſet, nec ex ſupradictis facta fuerit niſi per ſortem, commistis, tam Montiſtis anni 1610. quam aliis 1613., & aliis 1619. ſubingreſſus volitus a Cardinali Capponio Emptore referri debet non minus ad Montiſtas anni 1619., quam ad alios anteriores, & poſteriores, & de facto vigore Edicti R.P.D. Theſaurarii tunc temporis publicati omnibus Montiſtis extractis indiſtincte demandatum fuit, quod in actu receptionis pecuniarum cedere deberent eorum iura Cardinali Capponio, prout practicatum fuit, & ſic iſte acquiſivit iura non Montiſtarum anni 1619., qui particulariter extracti non fuere, ſed cuiuſcunque erectionis, quæ pro effectu retentionis Tenutæ per ipſum emptæ, erant pluſquam ſufficientia, attenta, ut præmiſimus, peræquatione omnium dictarum erectionum.

Diminuta obligatione Hippolyti in dictis locis 481., *Domini recedendum eſſe a deciſis* putarunt quoad relevationem Hippolyti pro locis 269. quæ in mea prima deciſione DD. Fratribus de Bentivolis ex Perſona Hippolyti fuit denegata, quia & ſi admittatur, quod fideiuſſori de iure interdictum ſit pro ſui relevatione concurrere cum eo Creditore, cuius intuitu fideiuſſit, attamen in caſo præſenti omnis ceſſabat difficultas ex facto, quia admiſſo, quod prælaudati fratres de Bentivolis cum nullo Montiſta erecto uſque ad ann. 1613., qui fuit dies poſtremæ fideiuſsionis Hippolyti, pro eorum relevatione concurrere non poſsint, & dato etiam quod iſti Montiſtæ traſcendant menſuram ſc. 200. mil., adhuc in manibus Montiſtarum remanet, quod exuberat pro relevatione Hippolyti; nam bona fideicommiſſaria ex peritiis, ſententiis, rebuſque iudicatis tranſcendunt ſc. 181. mil. Tenuta autem *della Fraſcata*, quod ſit libera Entii, & ſubiecta relevationi Hippolyti non controvertebatur a Montiſtis, prout quoque quod Valles bonificatæ valeant ſupra ſc. 48. mil. quibus omnibus partitis inſimul calculatis, & detractis prædictis ſcutis 200. mil., & ultra ſemper pro dictis locis 269. remanebit quod neceſſe eſt in cauſam huius relevationis, & qui ſane calculus planus, & demonſtrativus hanc veritatem clariſsime in aperto ponebat, ut de ſe patet.

Et quid Defenſores fratrum de Bentivolis ultra liberationem iuxta præmiſſam obtentam a prætenſione Montiſtarum pro eo quod attinet portionem legitimæ Hippolyti eorumdem favore amplius non calculabilis, ulterius petebant contra Montiſtas activam relevationem pro importantia locorum 120. quæ iſti receperunt ex pretio Tenutæ *della Selva* hæreditarię eiuſdem Hippolyti: Cum Dominis ex hodie hinc inde deductis non ſatis conſtiterit an revera dd. loca 120. extincta fuerint cum ſubſtantia dicti Hippolyti, vel potius Entii ad fuganda omnia æquivoca, quæ in huiuſmodi cauſis potius facti quam iuris facilis negocio emergere poſſunt; Conſultius cenſuerunt partitam hanc concernentem dictam Tenutam *della Selva*, & loca 120. cum eius pretio extincta particulari diſputationi reſervare.

Unde omiſſa etiam pro nunc reſponſione ad ea, quę circa novam obligationem Hippolyti emiſſam de anno 1619. repetebantur a Defenſoribus Montiſtarum, utpote plene confutata in ultima mea Deciſione *a §. Quibus præhabitis, & ſequen.* Domini *in deciſis* ſteterunt, ut diximus quoad quantitatem locorum montium Hippolyti, quo vero ad relevationem recedendum eſſe putarunt modo ſupradicto.

Et ita utraque &c.

FERRARIEN. ALIMENTORVM, ET DOTIVM SVPER RESERVATIS DIE XIV. IVNII MDCCXVII. QVOAD SECVNDVM DVBIVM QVANTITATIS CONSVMPTIONVM.

Veneris 13. Maii 1718.

ARGUMENTUM

Omittitur brevitatis gratia.

SVMMARIVM.

1 *Permutatio quid operetur.*

DECISIO DCCCLVII.

IN hoc quoque ſecundo Dubio quantitatis Conſumptionum detractionum *ſub die 18. Iunii 1717.*, particulari examini reſervare cenſuit Sacrum Tribunal partitam Tenutæ *di Buonconvento* antea per rem Iudicatam, & in

in prima mea Deciſione ad calculum Conſumptionum jure, meritoque relatam, & motivum fuit, quod cum Defenſores Montiſtarum tam in primo dubio quantitatis detractionum, quam in hoc ſucceſſivo tuerentur, quod pretium præfatæ Tenutæ *di Buonconvento* nequaquam ceſſerit, & cedere potuerit in generalem, & indefinitam extinctionem locorum Montinm debitorum ab Entio Erectore, ſed in taxativam ſatiſfactionem illorum locorum 500. quæ de anno 1619. creata fuere ſub obligatione Joannis de Bentivolis originarii, & antiqui Domini dictæ Tenutæ, ideo cum prædicta cognitio peculiari inſpectioni fuerit reſervata in dicto primo dubio qnantitatis detractionum, ſic perneceſſe fieri debebat, & factum fuit in hoc ſecundo Conſumptionis, quod prorſus a primo dependebat. Unde cum hodie ex conſtanti, & quod plus eſt ſupponendo facto, compertum ſit, quod pretium dictę Tenutæ non ſolum non ceſſit, nec valuit cedere præciſe, & taxative in extinctionem locorum 500. de anno 1619. erectorum ſub dicta obligatione Joannis, ſed immo generaliter, & indefinite in totidem loca Montium debita ab Entio univerſali Erectore, juxta morem, & ſtylum in cunctis extractionibus ſervari ſolitum ſicuti late comprobatum fuit in præcedenti Deciſione ſuper Reſervatis ædita ſub die 9. currentis inde dubio per me propoſito ſuper hoc puncto reſervato — *An eſſet ſtandum, vel recedendum a deciſis* — Domini ſtandum eſſe *in deciſis juxta modum* reſpondere non hæſitarunt.

Et profecto punctus hic qnemadmodum per modum conſequentiæ fuit in Audientia habita ſub die 14. Iunii 1717. reſervatus, tamquam acceſſorius, & pediſſequns alteri ſuper dubio quantitatis pariter reſervato, ita etiam in præſenti per modum quoque neceſſariæ conſeqnentiæ reſolutus dici debet favore DD. Fratrum de Bentivolis, eo pari modo, quod ad eorum favorem reſolutus fuit alter ſuper primo dubio quantitatis detractionum, quia ſi taxative extinctum nonfuit debitum Ioannis Senioris, ſed generaliter debitum Entii, & quidem per ſortem, & Buſſolum, illæ conſurgebant illationes, quod data venditione dictæ Tenutæ uti de ſubſtantia Entii, & non Ioannis ea in Cauſam ſuæ detractionis debeat imputari, ut late probant omnes præcedentes Deciſiones, & ſignanter poſtrema *a §. Cum enim & plur. ſeqq.*

Abſque eo quod momenti viſa fuerit exceptio illa, quod cum dicta Tenuta *di Buonconvento* ex ſua origine fuerit libera Ioannis Bentivoli, qui illam de anno 1619. ſubjugavit Monti occaſione Erectionis locorum 500. inde ſit, quod illius alienatio imputari non valeat in detractiones debitas Entio in Bonis fideicommiſſariis Cornelii Patris, quia qualitatem hanc fideicommiſſariam quam in origine non habebat aſſumpſit de anno 1628. occaſione permutationis factæ cum Bonis *di Gualtieri*, quæ erant fideicommiſſaria, & quorum loco dicta Tenuta *di Buonconvento* ſubrogata fuit, aſſumendo tali facto omnes
1 illius qualitates juxta permutationis naturam, de qua *Jaſon. Conſil. 231. n. 2. Peregrin. Conſ. 35. n. 7. Fuſar. de ſubſtitut. quæſt. 536. per tot. Rota in Bononien. fideicommiſſi ingreſſ. apud Pamphil., & coram Bich. deciſ. 62. num. 7.*

Neque Domini aures præbere valuerunt reſponſionibus Montiſtarum, quod permutatio hæc, & ſubrogatio tamquam illis præjudicialis, ex quo Tenuta *di Buonconvento* ſit in ditione Eccleſiaſtica; Bona vero *di Gualtieri* in Statu Sereniſſimi Ducis Mutinæ nunquam ab eis fuerit approbata; Ultra quod enim Bona *di Gualtieri* acceptata jam fuerant a Montiſtis in Cauſam primarum ſubjugationum, ſicque eorum conditio, vel melior, vel ęqualis ſemper fuit, quia loco dd. Bonorum ſubrogata fuit Tenuta *di Buonconvento*, quæ Monti univerſo tali pacto affecta manebat, & iſtius vice pro locis 500. anni 1619. obligata erant dd. Bona *di Gualtieri*; Ceſſabat ſemper, & ad ſemper omnis difficultas ex facto incontroverſo per quod habemus, qnod poſt venditionem dictæ Tenutę *di Buonconvento* factam ab Entio uti de re, & ſubſtantia ſua obtentum fuit a Papa ſpeciale Chirographum mandans extinctionem totidem Montium debitorum ab ipſo Entio Venditore. In cujus ſane Chirographi executionem per ſortem, & Buſſolum extractis de univerſo Corpore, & Collegio Montiſtarum Locis 481. iſti Montiſtæ extracti pretium cum effectu receperunt, retinent, & in manibus habent; Vnde in hujuſmodi circumſtantiis imperceptibile redditur, quod totum Collegium Montiſtarum ratam non habuerit dictam venditionem factam ab Entio, & conſequenter antecedentem permutationem; Quoniam ſi Montiſtæ Creditores Entii fuerunt dimiſſi, & retinent pretium, hæc duo profecto Contradictoria viſa ſunt, velle ſcilicet retinere pretium rei venditę, & permutatæ ab Entio cum corpore fideicommiſſario, & poſtmodum negare approbationem venditionis, atque permutationis, & detrectare ejuſdem pretii imputationem in detractiones debitas Entio Venditori.

Quæ cum ita ſe habeant, tranſeundo ad explicationem modi præfatæ adjecti reſolutioni ille fuit, quod cum hactenus ſemper proceſſum fuerit circa valutationem *Tenutæ di Buonconvento* quoad effectum Conſumptionis detractionum quod ea in valore non

eſſet

eſſet niſi ſcutorum 48. mil., cum in hodierna Audientia valor ejuſdem Tenutæ compertus fuerit in ſcutis 50500., ex quo Loca Montium extincta cum pretio ejuſdem Tenutæ male fuerint valutata ad rationem ſcut. 100. pro quolibet Loco, quando *ex Summario* Montiſtarum præteritæ propoſitionis ſuper quautitate detractionum *num.* 3. dicta Loca Montium valutata ſunt in ſcut. 105. pro quolibet, & pretium retractum ex Tenuta refertur in ſcutis 50500. eodem *Summario num.* 6. Id circo per appoſitionem dicti modi, Domini errorem hunc corrigere intellexerunt, & valorem Tenutæ *di Buonconvento* quoad hunc effectum Conſumptionis non amplius in ſcut. 48. mil. ſed in ſcutis 50500. conſtituere, & firmare.

Et ita utraque &c.

SPOLETANA EXEMPTIONIS.

Veneris 3. Iunii 1718.

ARGUMENTUM

Habes ſupra in Deciſione, quæ confirmatur.

SVMMARIVM

1 *Cauſa onerosa ad effectum gaudendi exemptiones non obſtantibus contrariis Conſtitutionibus, quæ dicatur.*

2 *In rebus antiquis exuberant conjecturæ, indicia, ac publica vox, & fama.*

3 *Deſcendentia ſolemniter unica vice comprobata, probari amplius nequit.*

4 *Facta ſunt potentiora quibuſcumque aliis probationibus.*

DECISIO DCCCLVIII.

AMpliſſima fundamenta deciſionis in hac Cauſa ædita ſub die 5. Maii ſuperioris anni, cum per me in hodierna audientia ad novam Judicialem trutinam revocata fuerint, comperta denuo per DD. illorum ſtabilitate, & ſoliditate non obſtante quod Civitas inſolito more informando una ſimul, & ſemel dilationem peteret haud dubitarunt reſcribere - *in deciſis* -

Ratio autem perſiſtendi in deciſis fuit illa eadem numero, quæ in prædicta præcedenti Cauſę propoſitione DD. ſuaſit reſpondere pro competentia hujus controverſæ exemptionis, & repoſita, in eo quod cum Nobiles de Familia Arronia de Anno 1355. poſt diuturnam bellicam colluctationem, præmiſſis Capitulationibus Pacis, una cum Caſtro Arronis, eorum Dominio, ſive utili, ſive directo ſubiecto ſe ſe ſubmiſerint poteſtati, & Iuriſdictioni Civitatis Spoletanæ, exinde oriebatur, quod ea correſpectiva expromiſſio facta a d. Civitate Spoleti, quod - *Ruſo degga fruttare tutte le ſue Poſſeſſioni, e beni dentro, e fuori di Spoleto ſenza pagar Dazj, colta, ne preſtanza &c., & anco li figliuoli di Arroncello abbino quella medema immunità, & anco li figliuoli di Puſciano* - tamquam vere onerosa eiſdem Nobilibus de Familia Arro-
1 nia, non obſtantibus conſtitutionibus Apoſtolicis exemptionum revocatoriis obſervanda ſit, ut ex moderno Spoletan. *ad Conſtitut. Ducat. Vrbin. Decret. 26. a n. 42. & plur. ſeqq.* late probatum fuit in d. Deciſione a §. *Quemadmodum, & ſequen.*

Abſque eo quod obſtare iterum viſum ſit, quod in prælaudato Inſtrumento Anni 1355. nulla exprimatur donatio prædicti Caſtri, ſed ſolum illud contineat pactiones aliquas, ſive conventicolas, quæ calamitoſis illis tempeſtatibus vocabantur Lighæ, & Confederationes paſſim fieri ſolitæ cum hominibus omnis generis a Gibellinis, contra Guelphos, & a Ghuelphis contra Gibellinos, & ſignanter de Anno 1354. in quo menſe Aprili in Civitate Spoleti Gibellini expulſerunt Guelphos, qui pro Sede Apoſtolica pugnabant, ut narrat *Matt. Villan. in ſua Cron. lib. 3. cap. 3.* ibi - *come furon cacciati i Guelfi da Rieti, e da Spoleto cap. 3. del meſe d'Aprile del detto Anno* 1354. *i Guelfi da Rieti &c. i Gibellini ſeguendo &c.*, & ſequitur in fine capitis - *E queſta novità di Rieti furono cacciati da Spoleto i Caporali Guelfi, che vi erano, ma non con battaglia, ne a furore di Popolo* - quas omnes poſtmodum difflatis hominum pugnandi cupidorum inſaniis, a cunctis Civitatibus, & locis Status Eccleſiaſtici ad devotionem Sanctæ Sedis redactis per Edictum Generale Cardinalis Ægidius Albernozius Legatus Apoſtolicus revocavit, caſſavit, & annullavit.

Quoniam tota Moles hujus obiecti a defenſoribus Civitatis exagerata ſtatim corruebat, ponderando totam rei gæſtæ ſeriem, quæ in Capitulationibus dictæ concordię recenſetur; Præmiſſo enim, quod indubitanter olim Dominium d. Caſtri Arronis reſideret pænes Prænobiles Viros de hac Familia, & poſito, ut enarratur in dicta concordia Anni 1355., quod eo tempore Rufus, & alii de prædicta Familia permanerent in Arce dicti Caſtri cum ingenti copia Militum ab iis conductorum, & cum hoſtili, ac bellico apparatu, ut ex verbis d. concordię ibi - *Acciochè tutti quelli Maſſari d'Arrone, li quali ſono ſtati nello Schioppo* (hoc eſt in Arce Caſtri Arronis) *con lo detto Ruſo, che poſſino ſtare in Spoleto, e nu Contado, maſſimamente en Arrone ſalvi, e ſecuri, come gl'altri Contadini di Spoleto &c. anche, che tutti li Fanti Foraſtieri, quali ſono al preſente nello Schioppo di Arrone, che ſiano rebanditi, che poſsino ſtare, gire e venire nella Cittade nel Contado di Spoleto, ſalvi, ſicuri &c. anche lo Vino, che c'è nello detto Schioppo, che ſi debba comprare per lo commune di Spoleto a quella ſtima, che rimanga*

Digitized by Google

ga data &c. - Ita perneceſſe ſequebatur, quod eo tempore, quo hæc omnia peracta fuerunt, Civitas Spoletana non potiretur poſſeſſione, & Dominio dicti Caſtri Arronis, ſolumque, quod deinde virtute dicti Inſtrumenti concordiæ, illud habere cæperit, & hodie habeat, & proinde vere ſubſiſtat, quod ex promiſſio præfatæ exemptionis conſiſtat in titulo undique oneroſo, prout eſt in correſpectivitatem dictæ expromiſſæ exemptionis traditio d. Caſtri.

Et quod revera ita res ſe habuerit poſt tantam temporis intercapedinem, & poſt decurſum quatuor fere Sæculorum, præſtantiſſimo modo ſi non apertiſſima Monumenta, ſaltem tota Maſſa rei geſtæ ſub præteritis temporibus, & magis proximis dictæ conceſſioni manifeſtabat, quia controverſa hæc exemptio contemplatione hujus facti traditionis Caſtri canonizata, plene habetur primo ex Sententia ipſius Civitatis Spoletanæ, lata ſub Anno 1547.; Secundo ex Decreto Conſilii dictæ Civitatis ſub Anno 1611.; Tertio ex Epiſtola ab eodem Conſilio ſcripta R. P. D. Commiſſario Cameræ Apoſtolicæ ſub eodem Anno 1611.; Quarto ex alia reſolutione eiuſdem publici Conſilii ſub anno 1625.; Quinto ex alia conſimili Epiſtola a Communitate Spoletana ſcripta ad Cardinalem SuperintendentemStatus Eccleſiaſtici ſub anno 1635.; Sexto ex litteris Apoſtolicis Pauli III. expeditis ſub Anno 1547.; Septimo ex aliis litteris Apoſtolicis Pauli IV. expeditis ſub Anno 1557. in quarum utriſque ex certa ſcientia confirmantur ſcripturę, & Inſtrumenta inter has Partes celebrata; Octavo ex mandato de obſervando expedito a Cardinali Camerario, & præſentato Civitati Spoletanæ ſub eodem anno 1557.; Nono ex Voto pleni Tribunalis Cameræ ædito pariter ſub dicto Anno 1557.; Decimo ex reſolutione Sacræ Congregationis Boni Regiminis lata ſub Anno 1611.; Undecimo ex alia reſolutione eiuſdem Sacræ Congregationis ſub Anno 1625.; Et tandem ex perpetua immemorabili, & numquam interrupta obſervantia, itaut in decurſu tot Sæculorum familia Arronia nec unum quidem obulum perſolverit, nec pro oneribus Cameralibus, nec pro oneribus Communitativis; Vnde ſi tam Sententia ipſius Civitatis, & confeſſione publici illius Conſilii, geminæ antiquæ reſolutiones Sacræ Congregationis Boni Regiminis, Iudicium plenæ Cameræ, quam etiam plures litteræ Apoſtolicæ, ac Immemorabilis, & inconcuſſa obſervantia, omnes ſimul prædictam traditionem, & correſpective ad eam expromiſſam exemptionem confirmant; Extraneum prorſus in præſentiarum videbatur, ſinceram germanamque hujus rei veritatem quatuor circiter ab hinc Sæculis geſtæ, velle nunc patefacere prædictis Iſtoricis, quæ in concreto caſus nullatenus applicabantur.

Atque hinc facile fuit reſpondere prælaudatæ conſtitutioni Cardinalis Ægidii, per quam irritata fuere factiones, & conventicolæ Hominum Status Eccleſiaſtici, quia id in præſentibus circumſtantiis non congruit, nec convenit ſubmiſſioni, aut deditioni ſuarum Perſonarum, ſuorumque bonorum, quam prædicti Nobiles Arronii fecerunt per dictam concordiam, cujus vigore ceſſatum fuit a bellica dimicatione, tunc vigente inter Civitatem Spoletanam, & Familiam Arroniam, ex cauſa dicti Caſtri, cujus ipſa erat Domina.

Nec DD. aures præbere authumarunt, quod prædicti Fratres de Arroniis, exemptio unice, quam prętendere valuiſſent alia non eſſet, quam illa qua nonnulli Cives Rurales de Familia Caſtri Arronii, & Caſtri lacus potiebantur ex privilegio, ex quo olim aſſumpti eſſent in Cives, quia exemptio hæc, pro cujus Manutentione inſtant fratres de Arroniis, non eſt illa de dicto genere, ſed eſt ea, quæ proficiſcitur ex traditione, & donatione dicti Caſtri, & quam ſemper ex iſta cauſa, & titulo eorum favore canonizarunt Tribunalia, & reſcripta Summorum Pontificum adæſive ad preces, & confeſſiones eiuſdem Civitatis, id unum præteferentes, & comprobantes, & proinde æquivocum manifeſtum videbatur cum prędictis exemptionum terminis velle procedere ad deſtructionem confeſſionum Civitatis, rerum Iudicatarum, reſcriptorum Summorum Pontificum; & inconcuſſę obſervantiæ.

Neque ad deſtructionem dictę exemptionis ab oneribus ſignanter cameralibus aliquid id denuo operari poſſe compertum fuit proprietatem verborum *di dazj*, *colte*, *e preſtanze*, cum quibus ea concepta legitur, & quæ compræhendere minime valeant generalem hanc exemptionem ab omnibus oneribus, tum Communitativis, tum Cameralibus, quia his omnibus late reſponſum fuit in dicta mea præcedenti Deciſione §. *Comperto*, *& pluribus aliis ſeqq.* & ſignanter ea videbatur eliminativa, quod cum exemptio prædicta non ſit reſtricta ad certas, & particulares onerum ſpecies, ſed ſit generaliter, & indefinite relativa ad omnia, & quælibet onera connotata ſub titulo *Datiorum*, hæc generalitas verborum referri etiam debet ad onera Cameralia, de quibus tunc mentio fieri non poterat, quia nondum erant impoſita, & quoad illa, ad hoc ut ſuffragetur exemptio, hoc unum ſat eſt, quod primordium præfatæ exemptionis fundatum fuerit in cauſa vere oneroſa, & correſpectiva, quia de per ſe inde ſequitur exemptionem ſuffragari etiam quoad onera Cameralia ex poſt impoſita, nec in conſtitutionibus revocatoriis exem-

exemptionum excepta, cum in illis expreſſiſſime ex præſcripto juſtitiæ præſervatæ quoad omnes onerum ſpecies fuerint exemptiones illæ, quæ ex contractu correſpectivo, & ex cauſa vere onerofa fuerunt elargitæ.

Et quia omnes illi inſubſiſtentes diſcurſus, qui in præcedenti Cauſæ propoſitione perDefenſores eiuſdem Civitatis efferebantur ſuper ſignata ſupplicatione a Paulo III., necnon ſuper motu proprio Pauli IV. hodie etiam repetebantur, ne DD. tempus inutiliter tererent cum eiſdem prorſus reſponſionibus datis in dictaDeciſione a § *Neutiquam, & pluribus ſeqq.*, procedere authumarunt ad illam in omnibus ſe remiſſive habendo, ſolumque quia prædictis fratribus de Arroniis nunc validius negabatur deſcendentia ab illis nobilibus de Arroniis poſſeſſoribus Feudorum, quæ Civitati prædictæ donata fuere, & propter quam Donationem controverſam exemptionem promeriti fuere; Hinc DD. ad fugandam omnem difficultatem, quæ circa hanc deſcendentiam exoriri poterat, illius examen ſtrictius aſſumendo, in facto recognoverunt, quod iidem per gradus diſtinctos probabant eorumDeſcendentiam ab Anno 1546. uſque in hodiernam diem, & ſic
2 de ea dubitari non poſſe crediderunt, maxime in antiquis, in quibus exhuberant conjecturæ, & indicia, ac publica vox, & fama; ut late firmat *Maſcard. de probat.concluſ.*512. *n.*1., *& per tot.*, & ſequendo Doctrinam *Bald. in l. eam ſemper, Cod. de rei vindic.*, firmavit *Rot. dec.*290. *n.*10. *poſt ſecundum volum., Farinac. cum concordan. deciſ.*266. *nu.*5. *coram Ceſo*.

Quandoquidem iidem fratres de Arroniis deſcendere probabant a Matthæo de Arroniis, cujus filii ſcilicet Andreas, & Bellotius, a quo deſcendit Lentulus, & alii Nobiles de Arroniis, de Anno 1546., & exinde Anno 1557. Brevia Pontificia a Paulo III., & Paulo IV. ſuper exemptione ab oneribus Cameralibus reportarunt, & quæ probatio negari non poterat; Quoniam, quod memoratus Lentulus Senior fuerit filius Bellotii fratris Andreæ, a quo Literæ Apoſtolicæ fuere impetratæ, quamvis ob deficientiam libri Parochialis, qui incipit de Anno 1559., ut teſtatur Archipresbyter Caſtri Arronii, eis datum non fuerit exhibere fidem Baptiſmatis, adhuc id unum confirmabat fides illius obitus, & publicum Inſtrumentum rogatum uſque de Anno 1576., in quo dictus Lentulus appellatur filius dicti Bellotii, & quod dictus Bellotius, & Andreas fuerint filii dicti Matthæi, docebatur in gradu ſuperlativo, ex eo quod uſque de Anno 1546. quo fuit impetratum a Paulo III. primum Breve ſuper exemptione, fuerunt formiter examinati Teſtes numero 14., uno ore deponentes, quod Antenati dicti Andreæ, & Bellotii Tritavi fratrum de Arroniis fuerunt Barones, & Patroni Caſtri Arronii, qui proceſſus repertus fuit originaliter in Archivio Caſtri Arronii, & ſigillatus tranſmiſſus ad Vrbem, unde cum Fratres de Arroniis indubitanter ſint Pronepotes dicti Lentuli Senioris eorum Proavi, deſcendentia a Nobilibus de Arroniis, negari non poterat.

Eoque fortius, & indubitanter, quia antequam præfati Pontifices, ſcilicet Paulus III. & alter eius nominis IV., qui approbarunt 1546., & 1557. exemptionem Civitatis Spoleti promiſſam Familiæ Arroniæ, eam non laudarunt, niſi prævia recognitione hujus deſcendentiæ, ut ante motum proprium ſignatum a Paulo III., conſtat a dicto examine quatuordecim Teſtium, aliiſque documentis exhibitis coram Datario, & ante confirmationem dicti primi Brevis a Paulo IV. peractam, examinatum fuit de ordine eiuſdem Papæ negocium hoc in plena Camera, quæ nonniſi eo bene perſpecto reſpondidit pro confirmatione dictæ exemptionis, & idcirco ſi deſcendentia hæc probata fuit, tam ante conceſſionem Brevis Pauli III., quam etiam ante confirmationem illius reportatam a Paulo IV., haud hæſitari poterat de
3 hac deſcendentia, quæ quando unica vice, & maxime tam ſolemniter fuit comprobata, amplius probari non debet ad præſcriptum *Text. in l. Ingenuum ff. de Stat. Hom., & Rot. coram Gregor. dec.*535. *n.*3., *& in Rec., dec.* 90. *n.*4. *part.*5., & clarius *in dec* 339. *n.*32. *par.* 17. *Rec.*

Et inſuper probatio prædictæ deſcendentię invincibiliter reſultabat, tum ex actibus concomitantibus, tum ex aliis ſubſequentibus; Quandoquidem ex actibus concomitantibus expeditionem dictorum duorum Brevium, ad oculum convincebatur, quod motus proprii prædicti reportati ab Antenatis Fratrum de Arroniis fuerunt exhibiti in Camera, ac in illorum executionem fuit expeditum mandatum de obſervando, quod fuit Civitati Spoletanæ, uſque de Anno 1557. præſentatum, quæ tamen numquam merito reclamavit, quia præcedenter de Anno 1547., ipſa Civitas nedum dictam Deſcendentiam, ſed etiam exemptionem ab oneribus Cameralibus approbavit, & executionem, & pignora ex eorum cauſa factam mandavit reſtitui.

Ex actibus vero ſubſequentibus, eo clarius prædicta Deſcendentia emicabat, pro quo tamen aſſequendo, præmittebatur in facto, quod orta controverſia de Anno 1315. inter Nobiles, & Dominos Caſtri Arronii & Communitatem dicti Caſtri, fuerunt hujuſmodi controverſiæ remiſſæ ad arbitrum, & eodem Anno fuit promulgatum Laudum, in quo fuit ſtabilitum, quod Montes in Territorio dicti Caſtri deberet ſpectare ad Communitatem,

tem, ſolutis tamen dd. Nobilibus libris 5000. denariorum Cortonenſium, & eis fuit reſervatum ſignanter Ius lignandi, paſceudi, renandi, & alia, Unde orta nova controverſia in Sacra Congregatione Boni Regiminis ſuper intelligentia dicti Laudi de Anno 1616. inter dictam Communitatem dicti Caſtri, & Nobiles de Arroniis, inter quos aderat Lentulus Abavus fratrum de Arroniis, prodierunt reſolutiones cum ſucceſſiva re iudicata in dicta Sacra Congregatione de Anno 1619. 1620., & 1621., in quibus fuit pronnnciatum, ſervandum eſſe Laudum prædictum emauatum de Anno 1315. favore præfatorum Nobilium de Arronus, & rurſus fuit in eodem Laudo quoque conventum, quod dominium aquarum, quibus abundat Territorium Arronii deberet privative ſpectare ad prædictos de Arroniis, quodque nemo poſſet in eis ponere ullum ædificium, ut de facto ſequutum fuit, & de præſenti niſi fratres de Arroniis Molendina ibi habent.

Quamobrem ſi in prædicto iudicio agitato in dicta Sacra Congregatione eis in dubium revocata non fuit deſcendentia, imo per favorabiles reſolutiones comprobata, ſi in vim dicti Laudi ſemper illi de Arroniis potiti ſunt Iure privativo earumdem. aquarum, & uſque nunc potiuntur, dum ipſi ſoli habent in dd. aquis quinque Molendina, partim frumentaria, partim ad uſum olei, & alia ædificia, inde perneceſſe concludi debet, quod hæc deſcendentia ſit undique probata, dum ſiue ea approbatio Laudi non potuiſſet decerni, quemadmodum firmavit *Rot. in dec. 803. n. 14. cor. Card. Cerro*, neque in poſſeſſione dicti Iuris privativi uſus aquarum reperirentur, cum illi in dicto Laudo conventus non
4 fuerit, niſi favore illorum de vera familia Arronia, & quæ facta potentiora viſa ſunt quibuſcumque aliis probationibus, juxta *Text. in cap. dilecti Filii, ubi Gloſſa in verbo facta de appellat., Aucharan. conſil. 302. n. 3. Rota dec. 247. n. 18. coram Gregor.*

Et ſic in hoc puncto perſtringendo probationes, quæ circa dictam deſcendentiam afferebantur per fratres de Arroniis, ſi iidem fratres probarunt per gradus diſtinctos eorum Deſcendentiam ab Anno 1546., uſque in præſentem diem, & in longius probaſſent ſi vetuſtiora monumenta a temporis edacitate non fuiſſent conſumpta, ſi habent pro ſe Teſtes formiter examinatos de Anno 1546. & 1616., ſi Diplomata Pontificia fuerunt regiſtrata in Camera prævio illorum examine. & deinde expeditum mandatum de obſervando, & Civitati præſentatum, non reclamavit, ſi ipſa Civitas toties peribuit Teſtimonium de dicta deſcendentia Sacræ Congregationi Boni Regiminis, ſi ipſa eadem Sacra Congregatio tot reſolutionibus hanc veritatem manifeſtavit, ſi hæc eadem deſcendentia de Anno 1616. fuit approbata in plena Camera, ſi denuum Antenati fratrum de Arroniis per decurſum Annorum 400. a die promulgationis dicti Laudi, & de præſenti iidem fratres graviſi ſunt ſemper jure paſceudi, & ligaudi, & præcipue Jure privativo aquarum, concludendum eſt, quod hæc deſcendentia ſit ſuperlativo, ut diximus modo probata, præſertim in antiquis, in quibus ſolæ conjecturæ, & adminicula ſufficiuut, ut ſupra probatum fuit.

Et ita &c.

VELITERNA CAUTHELÆ ANGELI.

Veneris 3. Junii 1718.

ARGUMENTUM.

Trebellianica ex quibus prohibita cenſeatur, & qui eam poſſint detrahere, & in qua ſumma ſit taxauda. Confeſſio dotis de recepto quibus conjecturis, & præſumptionibus ſimulata cenſenda ſit, & facta ad fraudandos Creditores: Emancipatio facta a Patre filii quando ſimulata dicatur.

SUMMARIUM

1 *Cauthela Angeli ut ſit ſervanda expoſcit titulum undequaque certum, ac validum.*
Præſertim ſi allegant d. Cauthelam non ſit actor, ſed reus, & conſumata fuit executio mandati n. 2.
3 *Filio, & reſpective heredi gravato utraque detractio ſpectat legitimæ ſimul, & Trebellianicæ in fideicommiſſo conditionali.*
4 *Legitima reſpectu Avii filio de medio ſublato eſt debitum neceſſarium.*
Ideoque quidquid ab Avo Nepoti relictum fuit compenſandum venit cum ipſo debito neceſſario n. 5.
6 *Legata in Codicillis relicta non imputantur.*
7 *Legatum relictum ad effectum dotandi imputandum non eſt in legitimam, & de ratione.*
Legitima omne onus reſpuit n. 7.
8 *Dictio* = Ideo = *eſt finalis, & denotat cauſam.*
Legatum relictum cum dictione ideo *denotat cauſam finalem quare legatum fuit ſcriptum* n. 8.
9 *Trebellianica eſt ſemper quid minus legitima.*
10 *Heres directus, & rogatus reſtituere hereditatem poteſt Trebellianicam detrahere.*
11 *Trebellianica, ut tacite prohibita cenſeatur, quæ conjecturæ requirantur.*
12 *Verba totalitatem importantia apta non ſunt virtualiter inducere prohibitionem Trebellianicæ, ſi in ipſo gravamine reſtituendi non ſint adjecta.*
13 *Prohibitio non dividendi ſtabilia inducere nequit Trebellianicæ prohibitionem*, & n. ſeqq.
14 *Heres gravatus, & fideicommiſſarius ſolet communiter vocari heres uſufructuarius.*
15 *Teſtator ſi nec in vita, nec in morte aliquem de-*

deſignavit hæredem proprietarium tunc ſuccedit uſufructuarius & quare.
16 Non entis nullæ ſunt qualitates.
17 Mutatio, & correctio voluntatis in uno eodemque actu nunquam præſumitur.
18 Trebellianica, ut conſumpta dicatur ſufficit lapſus decem annorum.
19 Nepotes, & ulteriores deſcendentes imputare debent fructus in Trebellianicam exceptis filiis primi gradus.
20 Nepos quoad Avum habetur loco filii, eique competunt omnia privilegia filio præmortuo competentia.
Ideoque nec tenetur fructus in Trebellionicam importare n. 21.
22 ſubingreſſus legalis minus operatur disjunctive a facto hominis.
23 Per omiſſionem Inventarii hæres gravatus non privatur detractionibus ſi præſertim agatur non cum legatariis & creditoribus, ſed cum fideicommiſſariis & num. 27.
24 Inventarium ſuppleri poteſt ex deſcriptione bonorum ab ipſo Teſtatore facta.
Et ex diviſione coram Judice ab hæredibus facta n. 25.
26 Mobilia ſe moventia, & comeſtibilia per lapſum ſexaginta annorum præſumuntur conſumpta.
28 Detractiones non ſunt allegandæ, ſi conſtet de alienationibus.
Iſtæ autem alienationes quomodo ſint probandæ n. 29.
30 Alienationes ab uno ex hæredibus factæ non imputantur in detractionet alterius, qui non alienavit.
31 Jus Coloniæ nil aliud præſefert quam Jus temporale durante Colonia, non vero effectivam alienationem, & translationem dominii.
32 Ex confeſſione dotis de recepto probata dici nequit ejus ſolutio ad hoc, ut illa repeti valeat ſuper bonis Viri in præjudicium illius Creditoris, & num. ſeqq.
33 Simulatio conſtitutionis dotis optime probatur ex conjecturis.
Et ex cauſa ſimulandi, & quæ iſta dicatur num. 34.
Et quæ ſint conjecturæ eandem ſimulationem probantes n. 35., & ſeqq.
39 Suſpicio falſitatis in civilibus pro ipſa falſitate habetur.
40 Receptatæ dotis quando de falſitate ſuſpecta dicantur.
41 Filius fam., ut relevationem habere poſſit ſuper bonis paternis, probare debet, quod ſolutio, ſive redemptio facta ſit ex propriis pecuniis.
Alias debitum ex pecuniis, & ſubſtantia paterna ſolutum præſumitur n. 42.
43 Emancipatio ſimulata facta habetur ac ſi facta non fuiſſet, neque ullum detrimentum affert Creditoribus.
44 Pater renunciare nequit bonis propriis in præjudicium Creditorum.
45 Acquiſitiones factæ a filio licet emancipato cohabitante tamen cum Patre factæ præſumuntur de conſenſu, & cum pecuniis ejuſdem Patris.

DECISIO DCCCLIX.

Obtento per Thomam Lucidum mandato executivo contra Franciſcum Antonium Picchionum tamquam debitorem pro ſorte unius Cambii ſcutorum 3400. Alexandri Lucidi ejus Patrui, & Authoris, illoque executo ſuper illius bonis, ad effectum obſiſtendi ictibus hujuſce mandati, in ſcenam prodiit Iulius illius filius, & coram A. C. extremum adhibere ſategit remedium, allegando Cauthelam Angeli, qua impedire credidit deliberationem bonorum executatorum, illamque quatruplici innixus fuit titulo, fideicommiſſo nempe Julii ſenioris de Picchionibus doti maternæ in ſumma ſcut. 1500. extinctioni nonnullorum cenſuum anteriorum præfato Credito Cambii, & denique prætenſæ emptionis Artis Agrariæ, factæ ab eodem Julio poſt reportatam a Patre emancipationem; Aſt quamvis coram A. C. primus tertius, & quartus ex dictis titulis rejectus fuerit, & unice admiſſus ille dotis maternæ, non ſic tamen in gradu appellationis conſcenſa Cauſa ad Sacrum Tribunal evenit ſub die prima Iulii 1716. quia præfati omnes tituli in univerſum rejecti fuere, & præſervata ſolum remanſit medietas bonorum fideicommiſſariorum, ut ex deciſione ſub dicta die coram Me edita, quæ cum ad novum, ſedulumque examen in hodierna audientia fuerit revocata, cum illius fundamenta undique ſubſiſtere comperta fuerint, non trepidarunt dubio per me propoſito = An eſſet ſtandum, vel recedendum a deciſis = reſpondere = In Deciſis =

Hujuſmodi enim reſolutioni motivum denuo præbuit recognitio inſubſiſtentiæ prædictorum titulorum a toto genere, vel ſaltem illorum turbiditas, itaut non mererentur attendi pro tuenda Cauthela Angeli, quæ ut ſit ſervanda, expoſcit titulum unde-
1 quaque ſubſiſtentem, ac validum, & nulla licet minima dubitatione carentem, *Rot. in Romana Pecuniaria ſuper Cauthela Angeli 10. Iunii 1709. §. Creditum coram Emo Priol. & in Anconitana, ſeu Recineten. Cauthela Angeli 7. Aprilis 1710. §. Clarum coram Reverendiſſimo Kaunitz*, præſertim quando allegans Cauthelam Angeli non eſt Actor, ſed Reus, & conſumata fuit executio man-
2 dati, ut hic ſuper bonis debitoris, *Rot. in Bononien. Aſſociationis 9. Maii 1710. §. Nec hujuſmodi coram R. P. D. meo Criſpo*.

Et ſane nullam habet ſubſiſtentiam titulus

lus fideicommiſſi, cujus vigure omnia bona fideicommiſſaria retinere contendebat prælaudatus Julius; Nam quidquid ſit de illius exiſtentia, & purificatione, ac bonorum identitate, hoc unum conſtans, & certum erat in cauſa quod cum Franciſcus Antonius Picchionus debitor Cambii controverſi ob præmorientiam Alexandri Patris primum ſuccedendi gradum occupaſſet, & aſcenſus foret ad conditionem filii, ex optimo *Text. in §. Sed in conditione*, §. *Nepotes ff. de hæred. Inſtit.*, *& ex Rot. in Romana* Locorum *Montium quoad reſervata* 28. *Iunii ſuperioris anni* §. *Et profecto coram Me*, inde exorie-
3 batur quod eidem Franciſco Antonio Debitori Lucidi ſuper præfatis bonis fideicommiſſariis debita ſit detractio legitimæ ex adductis per *Rot. in d. Romana Locorum Montium quoad reſervata citato* §. *Et profecto*, & una ſimul, & ſemel tamquam reſtituere gravato illa Trebellianicæ ex auctoritate *Senatus Conſult. Trebell.*, quæ unitim ſemiſſem totius Aſſis hæreditarii conſtituunt ad *Text. in cap. Raynaldus*, *& cap. Raynutius de Teſtam.*, *Merlin. de legitim. lib. 1. tit. 3. quæſt. 1. n. 6.*, *& ſeq.*, *Rot. apud. eundem dec. 12. n. 2.*, *& dec. 20. n. 1.*, *& coram Emer. Iun. dec. 836. n. 1.*, & ſuper quo ex dd. cauſis uti libero valet dictus Thomas omnia ſua jura experiri ad tradita per *Rot. dec. 91. n. 2.*, *& dec. 190. n. 1. coram Emer. Jun.*

Haud referente objecto ſemper, & ad ſemper inculcato, quod detractioni dictæ legitimæ obſiſtat legatum plurimorum cenſuum eidem Franciſco Antonio relictum a Iulio de Picchionibus ejus Avo, quod de neceſſe imputandum veniat in legitimam eidem debitam, ex quo cum legitima re-
4 ſpectu Avi, filio de medio ſublato, ſit indubitanter debitum neceſſarium ex notatis per *Rot. poſt Merlin. de legit. dec. 31. num. 2.*, exinde ſequatur, quod quidquid ab Avo nepoti relictum fuit, compenſandum veniat
5 cum ipſo debito neceſſario, juxta firmata per *Carleval. de utraque quarta part. 4. cap. 1. n. 22.*, *& ſeqq.*, *Rot. coram Dunoz. Iunior. dec. 872. n. 6.*, *& cor. Bich. dec. 162. n. 1.*, *& ſeqq. & in Tuſcanen. Supplementi legitimæ 1. Februarii 1706.* §. *Quod ſane coram* Me: Quoniam duplici æque valida reſponſione pœnitus objectum prædictum proſternebatur; quarum prima erat, quod cum præfatum legatum non fuerit relictum in Teſtamento, ſed in illius Appendicibus, ſive
6 Codicillis, imputationi profecto non ſubjacet, ex quo legata in Codicillis relicta non imputantur, ut optime firmat *Rot. dec. 168. n. 9. cor. Bich.*, ſecunda vero, & validior ſtabat in hoc, quod cum memoratum legatum non fuerit pure, ac libere relictum, ſed cum onere maritandi Nobiliam Neptem Teſtatoris, illud proinde imputabile non erat in legitimam, quæ ex peculiari, & propria eius quidditate omne vinculum, ſive gravamen reſpuit, ut ultra adductos in
7 præterita deciſione *ſub* §. *Abſque eo quod ex Text. expreſſ. in l. quoniam in prioribus C. de inoffic.* *Teſtament.* unanimiter tradiderunt *Merlin. de legitim. lib. 3. tit. 1. quæſt. 1. n. 2.*, *& ſequen.*, *Rot. dec. 100. n. 7. part. 6. rec.*, cum aliis cumulatis per *Conſtant. ad Stat. Urb. annot. 35. artic. 6. num. 95.*, *& in Firmana* Immiſſionis 4. *Maii* 1705. §. *Inter cetera*, *& in dicta Romana* Locorum Montium 28. *Iunii anni proximi præteriti* §. *Et profecto utraque coram* Me.

Non attenta reſponſione, qua efficaciam dictæ ſecundæ reſponſionis declinare ſatagebant Defenſores præfati Iulii, quod nempe onus dotandi non reperiatur adjectum legato, ſed generali Inſtitutioni ejuſdem Franciſci Antonii, & per conſequens præceptum præfatum intelligendum ſit prout de Jure, & in ſubſidium, juxta terminos *Auth. res quæ Cod. commun. de legat.*, nec ſit correſpectivum eidem relicto: Etenim ex lectura Codicillorum utraque ſubmovebatur difficultas, dum inſtitutio hæredis facta fuit libere, & ſine ulla oneris mixtura, & legatum prædictum ſub explicita conditione dotandi nobiliam Neptem Teſtatoris relictum apparet ibi = *reliquit*, *ſive inſtituit præfatos Franciſcum Antonium*, *& Carolum onere maritandi eorum Sororem nobiliam dote competenti tantum*, *ideo reliquit ipſis Franciſco Antonio*, *& Carolo infraſcriptos Cenſus*, *ut infra videlicet* =
8 Unde ſi legatum præfatum relictum fuit cum dictione *Ideo*, quæ cauſalis eſt, & denotat cauſam quare legatum fuit ſcriptum, ex notatis per *Bart. in l. demonſtratio* §. *Quod upte num. 9. ff. de condit.*, *& demonſtrat.*, *Rot. dec. 29. num. 1. part. 2. rec.*, cum aliis relatis per *Barboſ. tract. var. dict. 144. n. 2. cum ſeqq.*, inde clare conſurgit, quod illud non fuerit liberum, ſed correſpectivum ad dotationem prædictam, & idcirco non imputabile in legitimam, quæ nullam admittit conditionem oneris, ſeu gravaminis ex auhoritatibus ſuperius adductis.

Hæc, quæ in genere generaliſſimo concernebant competentiam legalis hujus detractionis legitimæ, & quæ nullam habere videbantur difficultatem, pari facilitate procedebant quoad detractionem Trebellianicæ eidem Franciſco Antonio competentis,
9 quæ cum ſit quid minus legitima ex *Mangil. de Imput. quæſt. 116. num. 47.* *Merlin. de legitim. lib. 3. q. 9. n. 79.*, *& prius n. 34.*, & non legatur nec expreſſe, nec tacite in Teſtamento prohibita, ipſeque fuerit primus hæres directus, & uti talis rogatus prædictam fideicommiſſariam hæreditatem reſti-
10 tuendi ulterioribus vocatis, abſque ullo dubio detrahere valebat, juxta litterale reſpon-

ſponſum *Vulpian. in l. Mulier. §. fin. ff. ad Senat.* Conſult. *Trebell., Bart. in l. acceptis ff. ad l. falcid., Jaſon. in l. filio familias*, Peregrin. *de fideicom. artic. 3. num. 5. verſ. fideicommiſſarius univerſalis*, cum aliis in *Romana Trebellianicæ 7. Martii currentis anni* §. 7. *cor.* Me.

Neque oppugnabilis viſa fuit detractio præfatæ Trebellianicæ ſub eo motivo, quod tacite a Teſtatore fuerit prohibita, ex quo voluerit, quod omnia ſua Bona manerent indiviſa ſub pœna caducitatis, & inſtitutionis in ſola legitima, illa expreſſa ratione ibi = *Non debeant dividere Bona, ſed tantum recipere illorum fructus, & ſint tantummodo uſufructuarii* = quia ut ponderatum fuit in præterita deciſione *a §. Multoque minus, & ſequen.*, quamvis Teſtator non ſolum expreſſe, ſed etiam tacite valeat Trebellianicam prohibere, adhuc talis tacita prohibitio, ad hoc ut ſuum effectum valeat operari, ab illis reſultare debet conjecturis, & demonſtratio-
11 nibus, quæ in alienum ſaltem ſenſum legitimum, & congruum torqueri non valeant, ut ultra alias authoritates congeſtas in dicta præterita deciſione §. *At quando*, late firmant *Manſ. conſult. 540. a num. 7. ad 9., Rot. coram Coccin. dec. 67. num. 2., & coram Cavaler. dec. 441. num. 4., & 5.; & coram* Ludoviſ. *dec. 42., ibi Beltramin. n. 16. & in recent. dec. 203. n. 6. part. 4. tom. 1., & dec. 279. n. 6. part. 14.*, & in *Romana, ſeu Januen. Legitimæ* 10. Martii 1684. §. *Hinc inter coram bon. mem.* Mattheio, & in dicta *Romana Trebellianicæ 7. Martii currentis anni* §. 7. *cor. me*.

Cujus profecto generis nec a longe eſt prædictum præceptum non dividendi Bona, maxime deſtitutum verbis denotantibus totalitatem, & integritatem reſtitutionis, quia ſi juxta receptam DD. opinionem, in hac materia conſtabilitum habeamus, quod nec omnia verba totalitatem importantia apta ſint virtualiter inducere prohibitionem Trebellianicæ, ſi in ipſo gravamine, & one-
12 re reſtituendi adjecta non ſint, juxta doctrinam Caſtren. *in auth. ſed cum Teſtat. n. 2. in fin. C. ad l. falcid.*, quam amplexa fuit *Rot. dec. 205. n. 4. & ſeqq., poſt* Torr. *de pact. futur. ſucceſſ., & cor. Benincaſ. dec. 145. n. 5.*, cum aliis plena manu congeſtis *in Romana Pecuniaria de* Corſinis *ſuper* Trebellianica 19. *Januarii* 1714. §. *A probibitione coram R. P. D. meo* Cerro, & in eis confirmatoria 22. *Junii ejuſdem anni* §. *Quo ſic coram eodem, & coram me in ſæpelaudata Romana Trebellianicæ 7. Martii anni currentis* §. 9.: Quanto fortius id ipſum ſibi locum vindicare debet in caſu præſenti, in quo non legitur niſi ſimplex, & mera prohibitio non dividendi ſtabilia, quæ de per ſe & juxta propriam naturam minime inducit illius pro-
13 hibitionem, imo eſt cum illius competentia omnino compatibilis, ut omiſſis generalibus firmavit *Rot. in Præneſtina Fideicommiſſi 24. Novembris* 1702. §. *final. cor. Reverendiſs. Molines*.

Neutiquam adverſante, quod dicta prohibitio diviſionis ſit veſtita qualitate, quod hæredes poſſint ſolum percipere fructus, & declaratione, quod ſolummodo ſint hæredes uſufructuarii, & ſic illis Trebellianica ſit prohibita, prout eſt omnibus hæredibus uſufructuariis: Quoniam cum Teſtator in propria, & particulari ſede inſtitutionis illos vocaverit hæredes proprietarios, quecumque ſucceſſiva diverſa, & particularis nuncupatio in aliis diſcretis Teſtamenti partibus non valuit ab eis auferre eam qualitatem hæredis proprietariis in ſuo proprio, & particulari loco eiſdem tributam, & ea non obſtante præciſive ab aliis conjecturis, & demonſtrationibus contrarium denotantibus Trebellianicam deducere valent, ut aliis adductis videre eſt in *annot. ad meam dec. 7. a n. 27. uſq. ad fin.*, & ad evitandam eam odibilem, & inſtantaneam correctionem, & voluntatis mutationem, cenſendum potius eſt, quod Teſtator per hujuſmodi expreſſionem reſpectum habuerit ad effectum reſultantem ab Inſtitutione cum onere fideicommiſſi, quæ eo ſpectato, præſertim poſt obitum, importat quamdam ſpeciem uſusfructus, ut ait *Balducc. dec., & rer. Iudic. tit. 3. dec. 29. n. 7. verſ. nullatenus*, cum
4 hæredes gravati, & fideicommiſſarii ſoleant communiter denominari uſufructuarii, ut obſervat *Manſ. conſult. 176. n. 23. tom. 2., & conſult. 498. n. 9. tom. 6.*

Aſt quomodocumque res ſe habeat in hoc puncto, ſemper Trebellianica detrahi valuiſſet per Franciſcum Antonium, etiamſi proprie, & realiter fuiſſet una cum Carolo fratre hæres uſufructuarius, quia cum Teſtator, nec in vita, nec poſt eorum mortem aliquem deſignaverit hæredem proprietarium, ſuccedit inde, quod ipſi primi hæredes in ſolo uſufructu inſtituti ex operatione, & ſupplemento legis evaſiſſent hæredes proprietarii, ad evitandum illud abſurdum, ne
15 quis decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, juxta ea, quæ tradidere *Menoch. lib. 4. præſumpt. 20. per tot., Grat. diſcept. 87. per tot., Joſeph Roſa conſult. 34. per tot., Sperell. dec. 146., & dec. 147. pariter per tot. &, Mart. de ſucceſſ. p. 4. q. 28. art. 4. n. 17., & 18.*

Quæ omnia ſi procedebant ſimpliciter etiam cum ſuppoſito prædicti præcepti de non dividendo, a fortiori procedebant, omniſque ſubmovebatur difficultas, ut ponderatum fuit in præcedenti deciſione ſub §. *Multoque minus*, oculos convertendo ad codicillos confectos per Teſtatorem, in quibus ipſe agnoſcens impracticabilitatem dicti præ-

præcepti de non dividendo, illud expreſſe in
eis revocavit, ut ibi - *Recordans condidiſſe
teſtamentum &c. in quo ordinavit, quod Bona
ſtabilia non dividerentur, ſed hæredes ſimul
habitarent &c. cogitans hoc eſſe difficile; mu-
tata voluntate facit infraſcriptos Codicillos &c.*
qua ſtante expreſſa revocatione, fruſtra in-
16 ſiſtitur in prohibitione non dividendi, &
denominatione uſufructuariorum, quia non
entis nullæ ſunt qualitates ad Text. *vulgar.
in l. eius qui in provincia verſ. quorum ff. ſi cert.
petat l. Pomponius §. fin. ff. de acquir. poſſeſſ.*

Nihil obſiſtente, quod revocatio facta in
Codicillis percutiat dumtaxat cohabitatio-
nem domus, neutiquam vero ſtabilia, quo-
rum reſpectu Teſtator obſervare mandavit
id, quod in Teſtamento diſpoſuerat; Etenim
huiuſmodi reſponſio nullam habet facti aſſi-
ſtentiam, quia in mox relatis verbis Teſta-
tor codicillans non dixit, quod in Teſtamen-
to ordinaverat, quod hæredes ſimul habita-
rent, ſed inquit, quod in teſtamento præ-
ſcripſerat, quod Bona ſtabilia non divide-
rentur, & hæredes ſimul habitarent; Un-
de ſi mente ſua reputans hoc practicabile
non eſſe, & proteſtatus fuit in prohemio
dictorum Codicillorum præceptum illud
velle revocare, ſane dicendum eſt, quod
non ſolum revocare voluerit præceptum
cohabitationis injunctum in teſtamento; ſed
etiam illud non dividendi, ex quo orieba-
tur etiam illud cohabitationis, & verba il-
la in fine codicillorum appoſita, quod nem-
pe quoad Bona ſtabilia obſervaretur id, quod
in teſtamento diſpoſuerat, ſunt referenda
17 ad alia in teſtamento diſpoſita præter præ-
ceptum non dividendi, ad hoc, ut non ad-
mittatur correctio, & mutatio voluntatis
in uno, eodemque actu nunquam præſu-
mendæ, ut obſervatum fuit in dicta mea
prima deciſione §. *Non ſubſiſtente*; & ultra
ibi laudatos alias firmavit *Rot. in Romana,
ſeu Cæſenaten. fideicommiſſi ſuper reſervatis
24. Aprilis* 1705. §. *Superaddendo coram
Me, & in Romana Canonum de Salviatis 9.
Decembris* 1707. §. *Quo de re coram Reve-
rendiſſ. Molines*.

Trebellianica igitur, quæ tamquam non
prohibita ex ſupradictis competebat prædi-
cto Franciſco Antonio, dici non valuit con-
ſumpta, uti iterum prætendebant Informantes
pro Julio ex perceptione fructuum triginta
18 ann., & ultra, cum ad hunc effectum lapſus
decennii ſufficiat, *Andr. contr.* 157. *n.* 20., *Vrc.
conſult.* 38. *n.* 1., *Rot. cor.* Emer. *junior. dec.*
1256. *num.* 3., *& in recent. dec.* 142. *n.* 11.
& 12. *par.* 19., non obſtante quod eſſet ne-
pos Teſtatoris, quia præciſive a filiis primi
gradus, (ut iidem ſubnectebant) qui ex Iu-
ris Indulto unice gaudent facultate non im-
putandi fructus in trebellianicam, Nepotes,
19 & ulteriores Deſcendentes illos in trebel-
lianicam imputare tenentur, ad Text. *ex-
preſſ. in leg. Jubemus* C. *de Sen. Conſ. Tre-
bell., Gloſ. in l. quod de bonis §. Quod avus
verb. compenſabantur ff. ad l. falcid., & in
Bononien. fideicommiſſi Alexii de Vrſis ſuper
portione Annibalis* 13. *Maii* 1709. §. *Et ul-
terius coram R. P. D. Aldrovando*, & in his
terminis *Vrceol. conſult.* 55. *n.* 21.

Etenim, ut recognitum fuit in præterita
deciſione ſub §. *Quo poſito*, prædicta propo-
ſitio in abſtracto admiſſa fuit; ſed locum ſibi
uſurpare non poſſe viſum fuit in præſenti fa-
cti ſpecie, in qua cum de tempore confectio-
nis Codicillorum per præmorientiam Patris
dictus Franciſcus Antonius elevatus fuerit
ad conditionem filii, nedum ex ſimplici
operatione Legis, quæ efficit, ut ſupra te-
tigimus, ut ſublato de medio Patre, Nepos
quoad Avum habeatur loco filii, & eidem
competant omnia Privilegia filio præmor-
tuo competentia, itaut dicatur hæres ſuus,
20 & ei debeatur Legitima titulo Inſtitutionis,
& rumpat Teſtamentum ob illius præteri-
tionem, ad *Text. in leg. ſed etſi in conditione
§. Nepotes ff. de hæred. inſtit. Rot. dec.* 311.
n. 11. *part.* 11. *dec.* 265. *n.* 2. *par.* 13., *in Ave-
nionen. fideicommiſſi ſuper detractionibus* 14.
Ianuarii 1701. §. *Hoc enim coram Eminentiſſ.
Priolo, & in Camerinen. fideicommiſſi* 20. *Ia-
nuarii* 1710. §. *Animadverſum enim coram
R. P. D. Aldrovando*, ſed etiam ad hanc eam-
dem filii figuram, & conditionem fuerit re-
dactus ex poſitivo facto, & expreſſa volun-
tate hominis, nempe ipſius Avi, qui eun-
dem Franciſcum Antonium Nepotem hæ-
redem inſtituit inſimul cum aliis filiis, &
cum expreſſa declaratione illum ſubrogan-
di in locum Patris defuncti, inde exorieba-
tur, quod cum prædictus Nepos non ſolum
ex ſimplici miniſterio, & operatione Legis,
ſed ex facto poſitivo, & explicita voluntate
hominis aſſumpſerit naturam, & qualita-
tem veri filii, ac ſubrogatus fuerit in locum
Patris, quemadmodum Pater nullo jure
adſtringebatur fructus in Trebellianicam
imputare, ita quoque non tenetur filius in
illius locum ſuffectus ex mente Legis, &
hominis, & amiſſa in hoc caſu qualitate, &
repræſentantia Nepotis, reſpectu Avi, ac-
21 quiſiviſſe dicitur illam privilegiativam fi-
lii non obligati imputare fructus in Trebel-
lianicam, ut late probant *Bellapert. in l. Ju-
bemus C. ad Trebell.*, Menoch. *conſ.* 982. *n.* 24.
verſ. cæterum lib. 10., *& de arbitrar. caſ.* 256.
n. 32. *& ſeqq., Intrigliol. de ſubſtit. conſ.* 3. *q.* 71.
n. 31., *Cancer. var. reſol. lib.* 1. *cap.* 1. *n.* 73.,
Ferr. ad Guidopap. q. 51. *poſt med. verſ. verum-
tamen.*, ubi quod ita fuit judicatum *in Ar-
reſto* Toloſano *Papon. lib.* 2. *tit.* 7. *arreſt.* 2.,
Hodiern. ad Surd. dec. 73. *n.* 3.

Contrariis authoritatibus non attentis, &
ſignanter *Vrceol. d. conſult.* 55. *n.* 21., vel quia
lo-

loquuntur contra communem opinionem,
vel quia intelligendæ ſunt in illis terminis,
in quibus loquuntur, quando nempe nepos
ex ſola fictione, & miniſterio Legis ſubin-
greditur locum patris præmortui, nequa-
quam vero quando nepos, prout hic, patre
de medio ſublato, primario, & principali-
ter inſtituitur hæres ab avo; & ratio diſcri-
minis eſt, quia in caſu, quo nepos ex facto,
& placito avi ſubrogatur, & ſubingreditur
locum patris, tunc in vim hujus expreſſi
ſubingreſſus, & ſubrogationis, quę poten-
tior, & efficacior eſt illa Legis, nepos po-
tentius aſſequitur prærogativas patri com-
petentes, eique in omnibus, & per omnia
22 aſſimiliatur, quod forſan dici non valet in
tacito, & ſimplici ſubingreſſu Legis minus
operantis diſiunctive a facto hominis, ut per-
pendit *Ferrer. ad Guidopap. dicta quæſt. 51.
circa med.*

Conſtabilita ex omnibus ſupradictis com-
petentia utriuſque detractionis legitimæ, &
trebellianicæ favore prædicti Franciſci Pic-
chioni originarii debitoris Thomæ Lucidi,
fruſtra denique ad generaliter elidendam
actionem unam, & alteram detrahendi,
convolarunt Defenſores Iulii ad eam gene-
ricam exceptionem, quod prædictæ detra-
ctiones ex alio capite fuerint conſumptæ,
ex quo ipſi hæredes gravati omiſerint face-
re Inventarium, & quamplurimas perpe-
traverint alienationes, & propterea hoc co-
pulativo concurſu adſtipulante, illæ omnes
de jure præſumantur conſumptæ, niſi ab
Actore per firmationem ſtatus hæreditarii
contrariam oſtendatur, quia præmiſſo,
quod per omiſſionem Inventarii hæres gra-
23 vatus non privetur detractionibus, quando
præſertim non agatur cum Legatariis, &
Creditoribus, ſed cum hærede fideicom-
miſſario *Rot. in dicta Ravennaten. Immiſſio-
nis* 20. *Junii* 1707. §. *Preterea coram R.P.D.
meo Aldrovando, in Vaſionen. fideicommiſſi*
21. *Martii* 1708. §. *Non relevante coram bon.
mem. Omanna, & in Romana fideicommiſſi de
Pantera* 10. *Martii* 1711. §. *Adverſus coram
R.P.D. meo Criſpo.*

Illud in hypotheſi ſuperlative ad hunc ef-
fectum ſuppletum remanebat quoad ſtabilia
ex deſcriptione bonorum a Teſtatore facta
24 in Teſtamento, in quo deſcripta fuere ter-
rena aratoria, vinea, & vinealia, ut dixit
Rot. in Peruſina Salviani 1. *Iunii* 1693. §. *Non
obſtat coram Reverendiſſimo Mannel, & in Ra-
vennaten. Immiſſionis* 20. *Iunii* 1707. §. *At
vero coram R. P. D. meo Aldrovando*, & ex
diviſione coram Judice ab hæredibus facta;
25 Quo vero ad mobilia, ſemoventia, & co-
meſtibilia, illius defectus allegari minime
valebat, quia pro parte Thomæ illorum In-
ventarium in præſentiarum exhibebatur, &
poſt decurſum ſexaginta, & ultra annorum
26 præſumuntur conſumpta, *Rot. dec.* 450. *n.* 6.,
& dec. 1118. *n.* 6. *& dec.* 1233. *n.* 12. *cor. Eme-
rix, in Romana Primog. de Caſirinis* 8. *Apri-
lis* 1707. §. *Verum coram R. P. D. Lancetta,
in Toletana Primogenituræ* 16. *Iunii* 1710.
§. *Ceſſat cor. Reverendiſſ. Kaunitz*, & come-
ſtibilia erogata in alimoniam Domus com-
poſitæ ex filiis, nepotibus, & tribus uxori-
bus eorundem filiorum *Rot. in Ferrarien.
ſeu Anconitana fideicommiſſi* 15. *Iunii* 1705.
§. *Abſque eo quod coram Me, & in Nullius,
ſeu Terræ Pontiani Cenſus* 10. *Junii* 1709.
§. *E contra coram bo. me. Caffarello.*

Et quamvis de nullitate redargueretur,
ex quo non fuerint citati, & nominati Cre-
ditores, & deſcripta non appareant lintea-
mina, & ſubuculæ; adhuc dato etiam,
quod vere eſſet nullum reſpectu formæ,
cum reſpectu ſubſtantiæ potius omni bona
fide, & candore celebratum appareat, &
adnotatæ legantur linteamina etiam exigui
valoris ibi - *Trè coſti di lino filato - Trè rotoli
tra tela, e fazzoletti* - nihilominus cum mo-
do quæſito non ſit, ut adnotavimus cum
Creditoribus, & Legatariis, ſed cum Julio
hærede fideicommiſſario, ſicuti iſte non
poſſet impedire deductionem detractionum
in caſu quo nullum foret confectum Inven-
tarium; ita a fortiori illas retardare nequit
27 ſub prætextu, quod Inventarium ſit nullum
reſpectu formæ, ut diſtinguendo caſum a
caſu dictum fuit *in Ariminen. ſeu Anconi-
tana fideicommiſſi* 28. *Martii* 1708. §. *Altera
coram R.P.D. meo Falconerio, & in Firmana
Commendæ* 29. *Februarii* 1712. §. *Non atten-
ta coram R.P.D. meo Lancetta.*

Quo vero ad prætenſas alienationes, iſtæ
nullatenus in facto, ut juris erat, dilucide
probabantur, ſolumque aſſerebatur, quod
facta combinatione diviſionis inter fratres
initæ cum dicto Teſtamento, dignoſcebatur,
quod ex decem, & octo corporibus a fidei-
committente deſcriptis, exceptis duabus
Domibus ab ipſomet in Codicillis diſtributis,
deficiant in diviſione prædicta ſeptem cor-
pora per ipſum adnotata ſub n. 2. 10. 11. 13.
15. 16. & 17., & inſuper quod ex aſſignatis
in ipſa diviſione dicto Franciſco Antonio de-
ficiebat Vinea cum Arundineto in Contrada
li Sciſelli ex notula omnium Bonorum, quam
dum in humanis erat dictus Franciſcus An-
tonius tradidit, ubi Arundinetum prædi-
ctum cum Vinea non legitur, & ſic adſti-
28 pulantibus hujuſmodi alienationibus, fun-
damentum dictarum detractionum penitus
collabeſcat, ex notatis per *Rot. coram Cerro
dec.* 331. *n.* 18.

Quoniam prælaudata probatio alienatio-
num, quę in primis inſubſiſtens detecta fuit
quoad tria ſignanter corpora deſcripta in
numeris 2. 11., & 15. In univerſum ceſſabat
omnis amaritudo, ponderando, quod quan-
do

do etiam dicta omnia corpora ſtabilium, mobilium, ſemoventium, aliorumque deficerent, adhuc ex hac ſimplici deficientia illative, & argumentative deſumpta, nullum irrogari potuiſſet præjudicium hæredi gravato, ſive ejus Creditoribus quoad detractiones de jure ſibi debitas, niſi ex parte fideicommiſſariorum doceretur de effectivis alienationibus, & quidem voluntariis, quia in hac materia, in qua agitur de amiſſione certi, & indobitati juris, nempe detractionum, non admittuntur probationes reſultantes ex argumentis, & præſumptionibus, ſed requiruntur plenæ, certæ, & indubitatæ cum ſuis requiſitis quod de tempore obitus extaverint, & quod voluntarie & effective fuerint alienata, alias cum poſſit dari caſus, quod Bona deficientia non pervenerint ad manus hæredum; vel fuerint diſtracta ab eodemmet Teſtatore, qui poſt Teſtamentum vixit in hoc caſu fere per ſexennium, vel per ipſos gravatos, ſed ex cauſa neceſſaria ad diſſolvendum æs alienum Teſtatoris, vel ad ſatisfaciendum ejus obli-
29 gationibus, in nullo numero haberi debent ut bene in propoſito firmat *Rot. dec.29.n.13. coram Benincaſ., Petr. de fideic. quæſt.8.n.255., & n.549. verſ. Unum autem*, *Fontanell. de pact. nuptial. clauſ.4. gloſſ.18. par.5.n.5.*, *Rot. poſt Cenc. de cenſib. dec.351. n.4., & coram Priol. dec. 595. num.12. par.19 tom.2., & in Romana Cenſus, ſeu Cauthelæ Angeli 27. Iunii 1696. §. Quoniam coram bo. mem. Pio, in Romana prætenſæ Immiſſionis 26. Ianuar. 1703. §. Quidquam coram bo. mem. Muto, in Eugubina Cauthelæ Angeli 23. Martii ejuſdem anni §. Abſque eo quod coram bo. mem. Omaña, & in ejus confirmatoria 14. Maii 1706. §. Superextantia coram* R.P.D. *meo Lancetta, & coram Me in Firmana Commendæ 3. Julii 1713. §. Pari etiam modo.*

Eoque magis prædictum incaleſcebat argumentum ex ea animadverſione, quod quando etiam per malam hypotheſim, & cum prædictis omnibus requiſitis præfata omnia Bona fuiſſent alienata, adhuc præjudicium detractionibus competentibus Franciſco Antonio irrogare non valuiſſent, quia cum Bona ſibi in diviſione obventa diſtracta non fuerint, ſed illa alia, quæ aliis cohæredibus in diviſione obvenerunt, id per conſequens unice operari valuiſſet, quod pro rata Bonorum deficientium dici potuiſſent conſumptæ detractiones dictorum cohæredum, neutiquam vero detractiones ejuſdem Franciſci Antonii cum alienatio-
30 nes ab uno ex hæredibus factæ non imputentur in detractiones alterius, qui non alienavit ut dixit *Rot. dec.* 190. *n.4. coram* Emerix Iunior, *in Fanen. Aſſociationis 23. Martii 1707. §. Aut ſermo coram bo. mem. Omaña, & in Placentina Bonorum 15. Iunii 1708. §. Quo vero ad alienationes coram R.P.D. meo Lancetta.*

Quia deficere apparuit Vinea poſita in Contrada *delli Sciſelli* obventa in diviſione prelaudato Franciſco Antonio, ut conclamabant Defenſores Iulii, quia probatum fuit, quod ea non fuit unquam alienata, & adhuc extat in patrimonio, ſive hæreditate ejuſdem Franciſci Antonii, ut perſpicue deponebant Teſtes *Summario Lucidi n. 9. litt. A.*, non obſtante, quod ex dictis Teſtibus potius comprobetur alienatio, cum dicant - *che oggi ſi coltiva da Attilio Tartani* -, quia Ius Coloniæ nil aliud præſefert, quam Ius temporale, durante nempe Colonia, quæ hodie uni, cras alteri conceditur, non autem effectivam alienationem, & translationem dominii in Colonum, quod ſemper remanet penes Dominum, ut probant *Valaſc. conſult. 192.n.31. cum ſequen. tom.2. Poſſ. de manut. obſerv. 52. n. 13. cum ſeq. R.P.D. Ziul. ad Statut.* Favent. *obſerv. ad rubr.* XIV. *lib.5.n.9., & 10.*

Demoſtrato igitur Cauthelam Angeli ſubſtineri non poſſe pro toto fideicommiſſo, ſed tantum pro illius medietate, multo minus ſubſtineri valuit quoad creditum dotis maternæ in ſcut. 1500. nam ut ponderatum fuit in præterita deciſione ſub §. *Hinc tranſeundo*, cum de ſolutione hujus dotis non conſtet, quam ex ſerotina, & ſimulata enunciativa confeſſionis de recepto improprie emiſſa in Inſtrumento ad alium finem, & effectum ſtipulato, ejus ſolutio probata dici nequit, ad hoc ut illa repeti valeat ſuper Bo-
32 nis viri in præjudicium tertii ejuſdem Viri Creditoris, ut præter ibi allegatos dixit *Rot. in Anagnina Dotis, & in Augumenti 27. Aprilis 1715. §. Et nihilominus coram* R.P.D. *meo Cerro, & in Romana Dotis 21. Iunii 1715. §. Subſiſtere coram* R.P.D. *meo Foſcaro 2. Mart. 1716. §. Hinc non facit coram* R.P.D. *meo Lancetta, & 25. Ianuarii 1717. §. Alicujus coram* R.P.D. *meo Herrera.*

Simulatio vero clariſſime apparebat tum ex cauſa ſimulandi, tum ex quamplurimis conjecturis, quæ illam concomitantur, quibus ſtantibus neminem latet, ſimulationem
33 dici ſuperlative probatam, ut omiſſis generalibus in noſtris terminis firmat *Rot. dec. 567.n.11., & dec.596.n.3.par.19.tom.2., & in d.Senog. Pecuniaria §. Præterea coram me.*

Cauſam enim ſimulandi clare præbebat ingens æs alienum, quo tunc temporis præmebatur prælaudatus Franciſcus Antonius favore præfati Lucidi, qui tam de tempore prædictæ emiſſæ enunciativæ illud urgere cœperat, quæ porro cauſa eſt pluſquam ſufficientiſſima pro arguenda ſimulatione ad ſupplantationem Creditorum, & ad effectum gratificandi filio, ad hoc ut clypeo dictæ dotis maternæ Bona ab imminentibus

jam moleſtiis Creditorum liberare valuiſſet,
ut late firmat *Rot. dec.* 567. *n.* 11., *& in Senogalien. Pecuniaria* 9. Maii 1712. §. *Et revera coram* R.P.D. *meo Criſpo confirmata* 6. *Decembris* 1715. §. *Præterea coram me.*

Conjecturæ autem ſunt plures, quas inter prima viſa fuit illa, quæ eruebatur ex
arcta ſanguinis neceſſitudine inter Contrahentes; Secunda ex quo dicta enunciativa
confeſſionis non prius facta fuit, quam poſt motum Iudicium ad inſtantiam dicti Lucidi,
quæ ſane circumſtantia optime indigitabat, debitorem unice in animo habuiſſe inſtantem Creditorem fraudare, ut ultra autho-
35 ritates adductas in dicta mea deciſione, perbelle obſervavit *Rot. in Peruſina Cenſus* 26. *Junii* 1697. §. *Eoque certius coram Eminentiſſimo Cardinali Priolo*, & denique ſucceſſiva effectiva decoctio ejuſdem debitoris confitentis; quæ omnes ſimul unitę ſępedictam enunciativam confeſſionis de recepto
36 fuiſſe ſimulatam, & fraudolentam perſpicue demonſtrabant, ut notant *Gratian. deciſ.* 103. *n.* 38. *ad* 46, *Card. de Luc. de dot. diſc.* 87. *n.* 2., *Rot. dec.* 419. *n.* 5., *&* 6. *coram Merlin. tom.* 1. *deciſ.* 306. *num.* 42., *&* 43. *part.* 7. *recent., & in Senogallien. Pecuniaria* 6. *Decembris* 1715. §. *Præterea coram Me.*

Nullo modo refragante reſponſione, quod confeſſio de recepto probet, quando, prout hic præceſſit promiſſio dotis, ſolutio majoris partis ejuſdem, mediantibus receptis, & aſſignatione tot Terrarum, quę poſtmodum retrovenditę fuere illis de Faſanellis, & ſolitum dandi, & recipiendi dotem in antedicta ſumma ſc. 1500.; Nam quidquid ſit de dicto ſolito dandi, & recipiendi dotes conſimiles, quod de cœtero non juſtificabatur, & ſi aliquando præcedente dotis promiſſione, ſuiſque adminiculis roborata, dotis confeſſio candide geſta etiam in præjudicium Tertii pro vera habeatur, attamen hęc propoſitio procedere non valebat in præſenti caſu, in quo ea noſcebatur fraudolenter emiſſa in præjudicium Tertii, & in linea facti non ſubſiſtebant prænarratę conjecturæ, cum in hac hypotheſi circumſcriptis adminiculis, & circumſtantiis dictam
37 promiſſionem fulcientibus, ea non obſtante, illius nuda confeſſio de recepto non attenditur, eaque poſthabita, doloſum confeſſionis tempus unice ſpectatur, ut declarant *Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. diſcept.* 489. *n.* 6. *tom.* 3., *Hodiern. ad Surd. dec.* 55. *n.* 17. *&* 18., *Scop. ad dec. Gratian.* 103. *n.* 38., *Card. de Luc. de dot. diſc.* 87. *num.* 2., *Boſſ. de dot. cap.* 10. *n.* 159. *Rot. in Præneſtina Affictus* 15. *Februarii* 1694. §. *Tertio demum coram clar. mem. Card. Caprara.*

Fraus autem dictæ confeſſionis, quemadmodum coruſcabat ex omnibus ſupradictis, ita inſubſiſtentia præfatarum conjecturarum emicabat ex eo, quod cum receptæ dd. ſolutionum in lucem nonniſi nuperrime prodierunt, & non fuerint citata parte recognitæ, ſuſpectiſſime ſaltem videbatur & retrovenditio Terrarum dotalium ſimulata, & fraudolenta declarata fuit ab A.C. abſque eo, quod illi de Faſanella a dicta declaratione reclamaverint, unde potius hęc conjectura contra Iulium retorquebatur, & ſicuti Inſtrumentum prædictæ retrovenditionis, in quo contemporanee dicta enunciativa, & confeſſio de recepto emiſſa fuit, declaratum fuit ſimulatum in ejus potiſſima, & principali parte, ita quoque per conſe-
38 quens & de neceſſe cenſendum eſt in hac ſimplici, & nuda enunciativa confeſſionis de recepto, ut firmat *Rot. dec.* 255. *num.* 6. *coram Celſ., dec.* 262. *nu.* 12. *part.* 11., *& in Romana Cambii* 11. *Aprilis* 1707. §. *Quod autem coram Eminentiſſ. Scotto, & in rec. dec.* 596. *n.* 3., *&* 14. *par.* 19. *tom.* 2.

Et revera quod prædictæ receptæ fuerint ſimulatæ, vel ſaltem ſuſpectiſſimæ de ſimulatione, & falſitate, quod in civilibus exu-
39 berat, ad hoc ut eis nulla fides præſtanda veniat, ad Text. *in leg. damus licentiam C. ad leg. Cornel. de falſ., & in l. Iubemus Cod. de probat. Rot. dec.* 280. *n.* 3., *& ſeqq. coram Celſ., dec.* 562. *n.* 16. *par.* 19. *recent., & in Romana Donationis* 17. *Aprilis* 1711. §. *Tota baſis cor. me.* Ex multiplicibus eliciebatur conjecturis, & ſignanter quod in dicta prætenſa confeſſione de recepto nulla de eis facta fuit mentio, & quod quamvis eorum ultima dignoſcatur exarata de anno 1677., nihilominus Inſtrumentum generalis quietantiæ protractum fuit uſque ad annum 1695. ſub manifeſto periculo deperditionis earum, quæ exaratæ fuerant in folio, quod vento rapitur, & ex anticipata ſolutione in conſpicua ſumma ſcut. 400., non obſtante quod Inſtrumentum dotale cum promiſſione dotis ad rationem ſcut. 50. pro quolibet anno fuerit ſtipulatum die 13. Decembris 1672. & quod illæ nunquam productæ fuere tempore; quo vixit dictus Franciſcus Antonius, qui illas exaraſſe ſupponitur, & qui nuper obiit anno 1716. Et denique ex illarum ſerotina productione, quia licet præſens lis cæpta fuerit uſque de anno 1695., & Iulius præfatus allegaverit Cauthelam Angeli, atque ad eam probandam, iuſtificandamque, produxerit Inſtrumentum dotale, & confeſſionem de recepto, attamen per adeo longævam temporis intercapedinem, qua cauſa prius coram A. C. ac deinde in noſtro Sacro Auditorio, in quo bis propoſita extitit, nunquam facta fuit mentio de dictis receptis, & propterea perpenſis unitum omnibus ſuprarecenſitis conjecturis unacum tam longa, & ſupina reticentia, fortiſſima conſurgebat probatio,

quod

quod receputæ prædictæ vel fuerint falſæ,
vel in omnem caſum de falſitate ſuſpectiſſi-
mæ, cum ab omni vereſimilitudine aberret,
quod ſi illæ veræ, & realiter extitiſſet, tan-
diu reticitæ fuiſſent, tam longum, diſpen-
40 dioſum ſubſtinendo litigium, quod illarum
exhibitione mediante, ſtatim dirimi valuiſ-
ſet, ut hanc ſignanter ponderando circum-
ſtantiam uno ore concludunt adducti per
*Rot. in Ferrarien. Cauthelæ Angeli 22. Junii
1707. §. Succeſſive cor. Emo Scotto, in Bono-
nien. relevationis indemnitatis ſuper manuten-
tion. 15. Martii 1709. §. Augetur cor. R. P. D.
meo Falconerio*, & in terminis receputarum
dotis *Rot. in Romana dotis, & lucri 10. De-
cembris 1703. §. Præſenti, & §. Tertia elici-
tur cor. bo. mem. Muto.*

Excluſis igitur primo, & ſecundo titulo,
quibus nitebatur Cauthela Angeli, gradum
facientes Domini ad alterum titulum cen-
ſuum a dicto Julio filio redemptorum, illum
multo minus ſubſiſtere agnoverunt; Nam
cum ipſe de tempore redemptionis cenſuum
eſſet filius familias, ad hoc ut in præſentia-
rum valeret relevationem petere ſuper bo-
41 nis paternis, probare teneretur, quod re-
demptio facta fuerit ex propriis ipſius pecu-
niis, *Rot. dec. 618. n. 11. cor. Bich. dec. 1044.
n. 13. cor. Emerix Iun. in Bononien. fideicomm.
Alexii de Urſis ſuper portione Annibalis 13.
Maii 1709. §. Tunc quia coram R. P. D. meo
Aldrovando*, & ratio eſt, quia deficiente hac
42 indiſpenſalibi probatione, debitum ex pe-
cuniis, & ſubſtantia paterna ſolutum præſu-
mitur ad *Text. in leg. acquirit. ff. de acquir.
rer. domin. l. 2. C. de patr. poteſt., gloſ. in leg.
cum oportet verſ. & ſubſtantia*, Cod. de bon.
quæ liber., Menoch. *de præſumption. præſumpt.
50. n. 1. lib. 3. Rot. cor. Bich. dec. 294. nu. 12.
cor. Merlin. dec. 199. n. 6. & in Reatina* Immiſ-
*ſionis 18. Maii 1705. §. Corruunt cor. bo. me.
Muto*, & in terminis filii allegantis Cauthe-
lam Angeli ex cauſa extinctionis æris alieni
Patris *Modern. Aſculan. ad Statut. Urb. de
Cauth. Angel. diſc. unic. n. 5. tom. 2. fol. 595.*

Neque legalis hæc præſumptio ſublata fuit
ex eo, quod prædictus Iulius tempore, quo
dd. cenſus redemit, evaſerit ſui Juris ob illius
emancipationem factam a Patre, quia cum
dicta emancipatio ex omnibus ſupra præmiſ-
ſis vitio ſimulationis laboret, ex eadem Cau-
ſa, & conjecturis, & actus contemporanei-
43 tate perinde habetur, acſi facta non fuerit,
nec ullum affert detrimentum Creditoribus,
qui cum Patre contraxerunt ad Text. *in leg.
2. Cod. de emancipat. liberor.* ibi - *In emanci-
pationibus liberorum non tam ſcriptura, quam
veritas conſiderari ſolet - Bald. in rubr. Cod. de
revocand. iis, quæ in frand. Creditor.* ibi - *quæ-
ro cum concepiſſem in animo meo exercere artem
cambii, mittendo pecuniam ultra mare, & ti-
mendo de periculis maris, emancipavi filium
meum, & ſecrete donavi omnia bona mea, de-
inde cæpi facere dictam mercantiam, omnia
mobilia perdidi in mare, quomodo poteſt ſubve-
niri illis, qui habent me obligatum ex cam-
bio &c. in contrarium videtur, quia dolus dedit
cauſam huic contractui, & quod malo more ge-
ſtum eſt, debet reſcindi, nec eſt æquum in lucro
morari filium, & Creditores damnum ſentire,
& ego dico, quod hæc præſumatur facta non ſo-
lum in fraudem, ſed ſimulate, quæ ſimulatio
nullis Creditoribus nocet* - Peregrin. *conſ. 87.
n. 4. vol. 2., Honded. conſil. 32. n. 5. tom. 2. &
ego in meo tract. de commerc. & mercat. diſc. 47.
n. 11. Rot. Aven.* penes *Tondut. reſol. civil. &
Canon. poſt cap. 100. §. Præterquamquod, &
Sac. Rot. dec. 36. n. 12. poſt Merlin. de pignor.*

Nec ad ſubſtinendum emancipationem
prædictam, valuit objectum, quod cum
emancipatio nil aliud præſeferat, quam re-
nunciationem bonorum filii, poſſit proinde
Pater eadem renunciationem explere in præ-
iudicium Creditorum, ex quo debitor in Ju-
ribus quærendis poſſit illis præiudicare; Quo-
niam tunc obiectum in Jure relevaſſet, quan-
do in facto excluſa fuiſſet ſimulatio, & do-
ctum fuiſſet, quod Filius cenſus prædictos re-
demiſſet pecuniis propriis, vel ſibi quæſitis
ex propria induſtria, vel obventis ex aliqua
hæreditate, legato aut donatione extraneo-
rum, quibus Pater in præiudicium Credito-
rum valuiſſet favore filii renunciare reſpe-
ctu uſusfructus ſibi de Jure competentis; Aſt
quoties de hoc nullum adductum fuerit docu-
mentum, & e contra Thomæ Lucido aſſi-
ſtat Juris præſumptio, quod acquiſitiones fa-
ctæ a filio dicantur provenire ex pecuniis, &
ſubſtantia paterna, ut mox probatum fuit,
inde per conſequens gliſcit vis ſimulationis,
& dici nequit: quod Pater Bonis filii renun-
44 ciaverit, ſed bonis propriis, quod in præ-
judicium Creditorum ei eſt interdictum, *Rot.
dec. 600. n. 12. par. 19. tom. 2. rec.*

Poſita itaque ſimulatione dictæ emancipa-
tionis, per modum quodammodo neceſſariæ
conſequentiæ conſcendebat, ſimulatas quo-
que eſſe prætenſas Bobum emptiones factas a
Julio filio, ex quibus ab eo prætenditur, ar-
tem Agrariam ad ipſum ſpectare, quia præ-
miſſo, quod ars Agraria ſemper exercita
fuit per Franciſcum Antonium debitorem,
Boves ad hunc effectum in ſoccidam trahen-
do, ut doctum fuit ex parte Lucidi, adeout
ſi aliqui Boves fuerunt empti a Julio, ſubro-
gati cenſeantur in locum demortuorum, vel
ſeneſcentium, viſa fuit ceſſare quæcumque
difficultas ex eo, quod cum prædictæ omnes
emptiones factæ fuerint poſt motum hoc ju-
dicium, ac tempore, quo cum Patre coha-
bitabat, emancipatione non obſtante, & ipſæ
præſumuntur ſimulatæ, vel in omnem peſſi-
mum caſum præſumuntur factæ de conſenſu
45 Patris ex ejus pecuniis, eidemque propterea
ad-

Digitized by Google

adſcribendæ veniunt, ut reſpondit *Rot. in Bononien. Aſſociationis* 9. *Maii* 1710. §. *Nec hujuſmodi cor. bo. mem. Caſſarello*.

Et ita utraque &c.

FERRARIEN. ALIMENTORVM, ED DOTIVM SVPER RESERVATIS IN TERTIO DVBIO QVANTITATIS BONORVM FIDEICOMMISSARIORVM POSSESSORVM.

Veneris 10. *Iunii* 1718.

ARGUMENTO

Non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta in qua ſumma ſint taxanda in bonis fideicommiſſariis*.

DECISIO DCCCLX.

CUM in præcedentibus audientiis habitis ſub diebus 10. & 13. mox elapſi menſis Maii partitæ reſervatæ obligationis, & revelationis Hippolyti, necnon Tenutæ *di Buonconvento* in duobus præcedentibus dubiis *quantitatis detractionum, & quantitatis conſumptionum* favorabiliter deciſæ fuerint favore DD. fratrum de Bentivolis, ſuccedebat hæc tertia partita reſervata in puncto quantitatis bonorum, quæ utpote dependens a dictis duabus antecedentibus reſoluta non fuit ſub die 18. Iunii ſuperioris anni, unice Sacra Rota tunc temporis reſpondente = *In deciſis quoad Bona del Bentivoglio, e della Lavozzola* = in cæteris *Dilata*, ut ex deciſione ſub dicta die coram Me edita; Vnde juxta regularem, conſuetumque ordinem ad novum examen revocata prima mea deciſione ſub die 8. Iunii 1716. evulgata ſub conſueto Dubio = *An eſſet ſtandum, vel recedendum a deciſis* = DD. in deciſis *juxta modum* ſtandum eſſe putarunt.

Quemadmodum igitur prævio peculiari, & particulari examine conſtabilita fuit importantia obligationis Hippolyti, nec non relevatio eidem debita ſuper bonis poſſeſſis a Montiſtis, parique modo, & certitudine, quod Tenuta *di Buonconvento* referenda ſit pro ſuo integro pretio ſcut. 50500. ad ealculum conſumptionum, ita nunc aſſecutum fuit, quod detractiones conſiſtentes in ſolis tribus portionibus legitimæ debitis Entio, Guidoni, & Ioanni, quæ non excedunt ſummam ſcut. 76. mil., & in aliis duabus partitis debitis Montiſtis ex perſona Annæ Strozziæ in ſcut. 7000., & in altera ſcut. 5000. pro centum tornaturis Tenutæ ad *Tumbas* incorporatis feudo *del Bentivoglio*, quas nunc Domini in linea detractionum Montiſtis competentes recenſere putarunt, & qui *fuit modus præfatæ reſolutioni unice ſuperadditus*, & quæ in totum conſtituunt Creditum, *ſeu Havere* Montiſtarum in ſumma ſcut. 88. mil. abſortæ fuerunt a conſumptionibus; quæ in geminis hiſce partitis medietatis Tenutæ *ad Tumbas*, & integræ Tenutæ *di Buonconvento* excedunt ſcuta 91500., & ſic importantiam dictarum detractionum; unde in his terminis plana viſa fuit conſequentia, quod omnia bona poſſeſſa a Montiſtis cum vinculo fideicommiſſi poſſideantur, & quæ juncta cum bonis feudalibus, & emphyteuticis ſuper quibus deberi alimenta fratribus de Bentivolis firmatum fuit in dicta mea antecedenti deciſione ſub dicta die 18. Iunii ſuperioris anni conſtituunt ſummam ſcut. 181. mil., ut conſtantiſſime dictum fuit in omnibus præcedentibus deciſionibus.

Quibus ſcutis 181. mil. addito valore ſcut. 30. mil. Tenutæ *del Barco*, & Molendinorum *del Filo*, quæ reponenda eſſe in
1 coacervo bonorum fideicommiſſariorum pro regulanda quantitate alimentorum alias decretum fuit *in deciſione ſuper immiſſione* 8. *Iunii* 1716. §. *Et quoniam coram Me*. Patrimonium fideicommiſſarium feudale, & emphyteuticum ſuper quo jura intacta pro conſecutione alimentorum habent fratres de Bentivolis conſiſtit in quantitate ſcut. 211., ut alias calculatum fuit in mea deciſione ſuper dote Marchioniſſæ Eleonoræ ſub die 2. Julii ſuperioris anni §. *Reſpectu vero*.

Et ita utraque &c.

ROMANA SVCCESSIONIS.

Veneris 10. *Junii* 1718.

ARGVMENTVM

Donatio cauſa mortis ob præmorientiam Donatarii revocata cenſetur, neque ad illius hæredes tranſmittitur. Reciproca inter filios ordinata quomodo ſit regulanda, ut æqualis inter eos detur ſucceſſio. Late expenditur, ampliatur, ac limitatur tacita illa conditio *ſi ſine filiis* deducta ex æquitate *LL. Cum Avus, & cum Acutiſſimi*. Et demum effertur deſtintio, quæ intercedit inter ſubſtitutionem vulgarem fideicommiſſariam, & compendioſam.

SVMMARIVM.

1 *Verba* = Eſſa vivente = *certam, & ſpecificam important conditionem*.
2 *Reciproca concepta ſub conditione, ſi iſta advenit purificata dicitur eadem reciproca*.
3 *Clauſula* = e non mai in altro caſo = *quamcumque extentionem ad caſum diverſum excludit*.
4 *Donatio cauſa mortis revocatur, ſi donatarius præmoriatur donanti*, & n. 14.
5 *Subſtitutio in uno caſu ordinata, repetita nunquam cenſetur in altero Caſu diverſo*.
6 *Conditio, & Caſus expreſſe prætermiſſas, ſubintelligi, & admitti nequit*.
7 *Reciproca ut ſit equalis inter perſonas vocatas quid requiratur*.

8 *Re-*

8 *Reciproca duos continet gradus, unum ſcilicet vocationis activæ, & alterum paſſivæ.*
9 *Diviſio inter donatarios ſuperſtites fieri poteſt.*
10 *Relatio facta ad* Inſtrumentum *intelligi debet cum omnibus pactis, & conditionibus in eodem* Inſtrumento *adjectis.*
11 *Alienatio eſt unus ex modis, per quem donatio cauſa mortis tacite revocata cenſetur.*
12 *Pactum, quod quis ſemel libenti animo acceptavit reſpuere amplius nequit.*
13 *Conditio ſi ſine filiis, adjecto ſemper in Teſtamento aſcendentis præſumitur ex æquitate* LL. Cum Avus, & cum Acutiſſimi.
Limita num. 15., & ſeqq., & n. 23. cum ſeqq.
16 Fideicommiſſum *ex quibus arguatur, quod juxta Teſtatoris voluntatem ſit, pure reſtituendum.*
17 *Verba* = eſſa vivente = *quid importent* & num. ſeqq.
20 *Subſtitutio vulgaris ex dicitur, ſi vocetur ſubſtitutus, quando hæres inſtitutus vel noluit, vel non potuit adire hæreditatem.*
Neque iſta conditio convenit ſubſtitutioni fideicommiſſariæ num. 21.
Ex de ratione, num. 22.
24 *Papiniani reſponſum in L. Cum Avus cum ſpecialiter loquatur de fideicommiſſaria ſubſtitutione extendi nequit ad vulgarem,* & num. ſeqq.
26 *Subſtitutio compendioſa quæ ſit, & quomodo ſit regulanda.*
27 Clauſula = ad habendum = *haberi nequit pro vera acquiſitione.*
28 *Ex lapſu annorum treſdecim non modo conditiones, ſed etiam pacta, & facta oblita præſumuntur.*

DECISIO DCCCLXI.

Etſi nulla adverſa valetudine tenta, ſolaque mortis cogitatione ducta, quæ certa eſt, quia omnibus ſtatutum eſt ſemel eſſe moriendum, licet ejus tempus incertum ſit cauſa mortis donare ſuis filiis ſtatuiſſet Anna Maria Lallia de Lactantiis, nempe Jacobo Ignatio, Annæ Thereſiæ, Angelæ, & Magdalenæ, nihilominus Donationem prædictam pluribus conditionibus, & pactis gravare voluit, quarum una, & ad rem præſentem præcipue pertinens illa fuit, quod ſi turbato mortalitatis ordine, contingeret unum, vel plures ex ejus filiis, ipſa adhuc ſuperſtite præmori, præmorientis portio aliis ſuperſtitibus accreſcere deberet, cum clauſulis taxativis, atque reſolutivis dictæ Donationi inſertis, & ſtipulatæ ſub die 16. menſis Novembris anni 1702.

Hujuſmodi peracta Donatione cum potiſſimo dictæ reciprocæ pacto, in caſu, quo unus, vel alter ex dd. filiis prædecederet = *Eſſa vivente, e non mai in altro caſo* = prædicta Anna Maria unam ex dictis filiis, nempe Magdalenam nuptui tradidit Antonio Ruggerio, hac tamen lege, quod donec ipſa in humanis ageret, nihil ille, nec fructuum dotalium nomine, nec alimentorum titulo conſequi unquam poſſet, ſed ex cauſa tum Dotis, tum Jurium dotalium contentus eſſe deberet portione illa, quę ex memorata Donatione ad Magdalenam Sponſam poſt ſuum obitum perventura erat, ſub iis etiam caſibus, & conditionibus illi appoſitis, quas firmas, & immotas manere ſemper voluit, ut expreſſe cavetur in dictis Capitulis Matrimonialibus ibi = *la detta Signora Anna Maria adeſſo per quando ſarà paſſata all'altra vita aſſegna, e coſtituiſce per Dote, e fondo Dotale a detta Signora* Maddalena *futura Spoſa tutta quella porzione de' Beni, che alla medema ſpetteranno, e ſi ritroveranno nel tempo della morte della detta Signora Anna Maria* in tutto, e per tutto in conformità della donatione *rogata per gl' atti del Lamparini li 18. Ottobre 1702. alla quale &c.*

Cum his igitur legibus, & conditionibus tam expreſſe in Capitulis Matrimonialibus, quam etiam per adeo individuam relationem - *In tutto, e per tutto in conformità della Donazione* - ſibi impoſitis, Matrimonium contraxit prædictus Antonius Ruggerius, qui prędictas nuptias anelans, ex quibus longe majora commoda in ipſum aliquando redundatura ſperabat, ex quo Sorores Magdalenę Uxoris nuptias non eſſe contracturas Iure quidem optimo ſibi pollicebatur, illas hilari animo acceptare non reformidavit, & revera, ſi juxta naturę vota Sponſa ſupervixiſſet provectę matris ętati, profecto concepto ſpei arriſiſſet eventus. At cum ſpem hanc non temere conceptam præmatura mors Magdalenę Sponſę præcidiſſet, unico tantum relicto filio, nomine Petri, res diverſimode ſe habuit, quia etſi poſt mortem prędictę Annæ Mariæ, quæ demum ſenio jam confecta deceſſit, Anna Thereſia, & Angela de Lactantiis ejus filiæ non memores Donationis treſdecim ante annis celebratę per earum Matrem, inductæ fuerint ad conficiendum Inventarium rerum omnium in Donatione compræhenſarum, una cum prædicto Antonio, tamquam Parente, & legitimo Adminiſtratore filii ex dicto Matrimonio ſuſcepti, & ad diviſionem Bonorum mobilium, relictis in communi Bonis ſtabilibus pro indiviſo poſſeſſis, perinde, ac ſi nepoti, qui alioquin ſolam legitimam in Bonis Aviæ conſequi poterat, in eiſdem una cum ipſis, virilis ſucceſſio deberetur; nihilominus ad memoriam per ipſas revocatis pactis, & conditionibus Donationis prædictæ, cum quibus Matrimonium inierat prædictus Antonius, ſtatim Iudicium inſtruxerunt coram Secundo Collaterali pro conſequenda Immiſſione, aſſociatione, reinte-

tegratione, ac reſpective manutentione ad dicta Bona materna in dicta Donatione compræhenſa, & poſſeſſa, per obitum hoc interim ſequutum Petri filii, a dicto Antonio Patre uti legitimo ejus herede ab inteſtato; ubi prævio maturo, ac diligenti negocii examine, ſententiam obtinuerunt, qua ipſis conceſſa fuit Immiſſio ad Bona prædicto Antonio in diviſione dimiſſa, & poſſeſſa, tributa ei ſolum legitima ex perſona filii prædefuncti.

Verum prædictus Antonius non acquieſcens prænarratæ ſententiæ appellationis cauſam contra dictam ſententiã committi curavit ad Capitaneum appellationis Curiæ Catolinæ de Voto Sacri Auditorii, in quo cum Ego in hodierna audientia diſceptandum propoſuiſſem Dubium = *An eſſet danda Immiſſio* = unanimi Dominorum ſenſu, & ſuffragio reſponſum fuit - *Dandam eſſe Immiſſionem.*

Reſolutionis fundamentum cardinaliter ſtabilitum fuit in eo, quod ſicuti, ut hactenus enarratum eſt, Matrimonium inter Dominos Antonium, & Magdalenam celebratum fuit, expreſſe adjecta conditione, illa, ac pacto, quod Sponſa Dotis nomine, ac titulo, unice conſequi deberet virilem portionem in ſæpememorata Donatione ipſi aſſignatam; ita tamen ut dictæ Dotis conſtitutio citra ullam novationem, & alterationem, ſubjecta remanere debuiſſet vinculis, conditionibus, & pactis omnibus in illa præſcriptis per omnimodam relationem ad dictam Donationem conceptam effrenatiſſimis iſtis verbis - *In tutto, e per tutto in conformità della Donazione rogata per gl' atti &c.* in qua Donatrix diſpoſuerat, quod eveniente caſu,
quo aliquia ex ſuis filiis ipſi præcederent. *Eſſa*
vivente - ut ex verbis ſuperius tranſcriptis,
quod præmorientis portio ſuperſtitibus ac-
creſceret, inde ſequitur, quod cum verba
illa - *Eſſa vivente* - certam, ac ſpecificam
importent conditionem, ut in hac ſpecie
1 tradit *Rota coram Priolo dec.* 176. *n.* 2., & ge-
neraliter de ſimilibus verbis prolatis per
ablativum *Paulat. diſſert.* 35. *num.* 30. *Rot.*
coram Merlin. dec. 864. *n.* 1. & 2. *cor. Priol.*
dec. 138 *n.* 2. & conditio hæc ſub qua ordi-
nata fuerat reciproca, ac litteraliter Jus ac-
creſcendi inter filios ſuperſtites purificata
fuerit ob præmorientiam Magdalenæ, do-
natrice adhuc in humanis agente, ſecutam,
inde, ut diximus, ſequitur, quod purifi-
cata dicenda quoque ſit reciproca hæc ſub-
2 ſtitutio ab unica iſta conditione pendens ad
Text. in leg. penult. ff. de impub., *& aliis ſub-*
ſtitut. Baitell. dec. ultim. volunt. dec. 7. *n.* 17.
Rot. in recent. dec. 208. *n.* 1., *& ſeqq. par.* 14.
& coram Seraphin. dec. 542. *n. primo coram*
Dunoz. Iun. dec. 602. *n.* 5., *ad ornat. Card.*
de Luc. de fideicomm. lib. 10. *dec.* 64. *num.* 2.,
& in Tudertina Bonorum ſeu concurſus ſuper
Legato Antonii 12. *Martii* 1706. §. *Teſtatrix*
coram Eminentiſſimo Scotto. Et fortius quia
Donatrix præfatæ ejus diſpoſitioni alioquin
ſufficientiſſime per prædicta verba - *Eſſa vi-*
vente - expreſſe adjecit clauſulam illam - *e*
non mai in altro caſo, ex quibus eradicatur
quævis poſſibilis ſpes extenſionis ad caſum,
& tempus diverſum ab expreſſo, ut ad rem
noſtram *Rota coram Priolo dec.* 176. *num.* 8.,
& dec. 199. *n.* 4. *coram Benincaſa*, & egregie
Beroius conſil. 63. *n.* 21 *uſque ad* 34. *&* 35. *lib.* 2.

Eoque fortius, & evidentius, quia ſi unus
ex modis cum quibus revocatur Donatio
cauſa mortis celebrata - *da non valere* (ſunt
verba præciſa) *ſe non dopo la morte di detta*
4 *Signora Anna* - ille eſt, quando Donatarius
præmoritur donanti *ad Text. in* §. *primo In-*
ſtit. de donat., *& leg. ſi filio familias* 23. *leg.*
mortis cauſ. 29. *& leg. final. ff. de mort. cauſ.*
donat. Rot. cor. Merlin. dec. 664. *n.* 1. *Gabr.*
conſ. 96. *n.* 5. *& ſeq. lib.* 2.

Inde eſt, quod ſi caducatio ſuapte natura inducitur etiam caſu, quo donans expreſſe non adiecerit, quod donatio valitura non eſſet, niſi quando Donatarii ipſi ſuperſtites forent, potiori Iure id procedere viſum fuit in preſenti themate, in quo prælaudata Anna Maria de Lactantiis in dicta Donatione cauſa mortis ab ipſa facta favore filiarum expreſſe declaravit, quod eveniente caſu obitus unius ex illis - *Eſſa vivente* - Donatio reſoluta cenſeretur, & portio illa, quæ iuxta naturam Donationis ob præmorientiam alicujus ex filiabus Donatariis, ad ipſam reverſura fuiſſet, conſolidaretur in perſona filiarum condonatariarum ſuperſtitum, ordinata illarum favore reciproca cum Jure accreſcendi, in hoc quippe caſu juxta Donatricis vota, ejuſque enixam voluntatem, ambigi nequit: quin portio Magdalenæ prædictæ, quæ matri prædeceſſit, conſolidata fuerit in prælaudatis Anna Thereſia, & Angela filiabus, quæ matri Donanti ſupervixerunt, ut alias benedixit *Rot. in Romana Donationis* 28. *Iunii* 1694. §. *Et in vanum cor. bo. me. Pio.*

Spectata igitur tum littera, tum quidditate controverſæ Donationis, ex qua bonum Jus Actricium ſatis ſuperque eluceſcere compertum fuit, parum obſtare animadvertebant Domini, quod ſubſtitutio prædicta non loquatur, nec compræhendat caſum, de quo agitur, ex quo Donatrix duos conſideravit caſus inter ſe penitus diſtinctos: alterum nempe, quod filiæ innuptæ decederent viva ipſa matre, & in hoc caſu voluerit, quod portio ſic decedentis, aliis ſuperſtitibus accreſceret; Alterum vero caſum, quod Donatrix nuptui traderet aliquam ex ejus filiabus, & tunc nulla amplius facta mentione ſubſtitutionis, ſeu Iuris accreſcendi in dicto primo caſu ordinati, diſpoſuerit tantum,

quod

quod Dos illi aſſignanda imputanda eſſet in portionem ſibi debitam, abſque eo, quod diminuere valuiſſet portionem aliarum, eo quia concupiverit inter filias ſervari æqualitatem, & propterea intraret receptiſſima regula, quod ſubſtitutio in uno caſu ordina-
5 ta, non cenſeatur repetita in altero caſu, & diverſa oratione ad tradita *per Riminald. Iuni. conſ.112. nu.35. Fuſar. conſ.69. n.27. Caſtill. contr. Iur. lib.2. cap.4. nu.131. Andreol. contr.5. n.20. Palm. Nep. allegat.61. nu.15. Rot. cor. Dunozz.* Iunior. *dec.993. n.12. & 13. & in rec. dec.216. n.7.*

Quoniam hæc expreſſa caſuum diſtinctio prorſus deficit in præſenti hypotheſi, tum rimata littera prędictę Donationis, tum proſpecto tenore dictorum Capitulorum matrimonialium, quæ in omnibus ſunt relativa ad dictum inſtrumentum Donationis: Unde
6 cum datum non ſit admittere, & ſubintelligere conditiones, & caſus expreſſe prętermiſſos, ut perbelle monent *Cancer. variar. reſol. par.1. cap.1. n.74. in fin., & ſeq., Saminiat. contr.177. n.6.*, exinde conſurgit, quod immotę remaneant ſuperius firmatæ regulæ juxta quas ob præmorientiam Donatariæ, ſive nupta, ſive innupta deceſſerit; omne Ius donatum revertitur ad ipſam Donatricem, & in caſu præſenti ex illius voluntate ad filias condonatarias ſuperſtites.

Et revera figurata iſthæc caſuum diſtinctio quemadmodum deficit in littera, ita nec elici poſſe viſum fuit ex verbis, & argumentis æquipollentibus, quin potius eadem penitus excludebatur, tum ex aperto tenore Donationis, in qua Donatrix, adhibitis verbis, & Clauſulis taxativis, reciprocam ab ipſa ordinatam veluti ab unica, & ſimplici conditione pendere voluit a ſolo caſu, quo - *Eſſa Vivente* - prædecederet aliqua ex filiabus Donatariis reciproce ſubſtitutis, propterea que ſi talis conditio tantæ eſt virtutis, ut parificare, & qualificare poſſit plures caſus tametſi expreſſe ab eadem Donatrice diſtinctos, juxta late tradita per Rot. *coram Benincaſa dec.207. per tot.*, in cujus themate agebatur de longe difficiliori caſu, tacitæ videlicet repetitionis iſtiuſmodi conditionis ſubintellectæ in pluribus caſibus, expreſſe a Donante diſtinctis: potiori ſane Iure conditio iſthæc in noſtra hypotheſi, in qua nulla facta legitur caſuum diſtinctio, qualificabit unicam, & ſolam ſubſtitutionem reſtrictam ad merum, & ſimplicem eventum obitus alicujus ex Donatariis, vivente adhuc Donatrice, ſupervenientis, tum etiam ex ipſa natura reciprocæ inter eaſdem Condonatarias ordinatæ, quæ ad hoc ut inter Perſonas in eodem gradu, & ſub eadem conditione invicem ſubſtitutas æqualis ſit reciprocatio vo-
7 cationis tum activæ, tum paſſivæ, ut Iuris eſt adnotata per *Craſſ. in §. Subſtitutio quæſt. 55. n.9., Palm. allegat.216. n.46., Manſ. conſult.20. n.104., & ſeq., & in Voto decisivo bon. mem. Advocati Sabbatini Auditoris generalis Legationis Avenionen. inter allegation. Rodulphin. alleg.92. n.33., & alleg.105. n.15. & 19.* perneceſſe excluſa dici debet, maxime in præſentibus circumſtantiis, in quibus uniſona etiam eſt voluntas Donatricis, quæ in tota Donatione ſemper, & ad ſemper declaravit ſe omnimodam inter filios æqualitatem ſervare velle, & quod præciſe ad reciprocæ ordinationem devenerat ex voto æqualitatis inter filios ſervandæ, unde ſi hoc adhibito diſcrimine perpendiſſet caſum præmorientiæ filiarum nuptarum, & innuptarum, hæc equalitas tanto ſtudio volita, & deſiderata prorſus ceſſaret contra naturam reciprocæ Donationis, & apertam mentem Donatricis, dum Iura Donationis filiarum nuptarum, ſive matri ſupervixiſſent, ſive non ſemper intacta, & in ſtatu tranſmiſibilitatis fuiſſent, & e converſo illa innuptarum non tranſmiſibilia, & ſuppoſita gravamini reciprocæ favore nuptarum, quibus ipſæ active ſuccedere non valuiſſent contra, ut diximus naturam Donationis; & reciprocæ, quæ de per ſe, & ſubſtantifice duos gradus
8 continere dicitur, unum ſcilicet vocationis activæ, & alterum paſſivæ *Rot. dec.698. n.3. part.5. diverſ., Rot. cor. Merlin. dec.447. n.4., & in Fulginaten. Fideicomm. 19. Junii 1680. §. Maxime cor. cl. me. Card.* Toya.

Neque d. diſtinctio induci valuit ex eo Donationis loco immediate poſt dictam reciprocam ſubiuncto, in quo prælaudata Donatrix diſpoſuit, quod ne Dos aſſignanda alicui ex filiabus matrimonium contrahere volenti minueret aliarum innuptarum portionem, eadem imputanda eſſet in portionem filię dotatæ ordinata inter eaſdem æquali Bonorum diviſione: Quoniam per hanc diſpoſitionem Donatrix nullo pacto recedere intellexit a ſuperius facta diſpoſitione, in qua, & juxta naturam Donationis cauſa mortis omnino reſolvendæ ob præmorientiam Donatariæ, & juxta naturam reciprocæ ordinatæ ſub conditione illa - *Eſſa Vivente* - voluerat, & anxie præſcripſerat, quod præmorientis portio accreſceret ſuperviventi, quodque apertum reddebatur ex eo, quod dicto loco Donatrix ordinaverat, quod facta imputatione Dotis, fieret inter Condonatarias æqualis diviſio; Cum autem hæc diviſio inter Do-
9 natarias ſuperſtites, non autem cum mortuis fieri valeat, ut individualiter reſpondit *Bouden. collect.40. n.32. tom.2.*, hinc dicendum eſt, quod Donatrix hunc caſum nuptiarum; & hanc imputationem, & diviſionem inter filias nuptas, & innuptas, prævidérit quidem, & fieri voluerit, ſed tamen ſemper ſub eo conſtanti ſuppoſito, quod eædem nuptæ ipſi ſuperviverent; At nunquam incontrario caſu,

ſu, quod præmorerentur, cum ſtare bene ſimul poſſit, quod Donatrix cogitaverit caſum nuptiarum, & collationem Dotis, & quod tamen diverſam determinationem, & correctionem inducere noluerit quoad effectum reciprocę in caſu, quo nuptæ ipſi præcederent, præſertim dum imputatio, & ęqualis diviſio facienda erat inter ipſas Condonatarias, quę de neceſſe præſupponunt omnium ſupervivęntiam, ut mox probatum fuit.

Agnoſcentes Defenſores prędicti Antonii nullum tutum Jus, & pręſidium comparare ſibi ipſis poſſe ex littera Donationis, confugerunt ad Dotis aſſignationem ab Anna Maria matre factam Magdalenę filię, eidem in Dotem deſtinanda portionem illam, quam ipſi in Donatione cauſa mortis reliquerat; Aſt non minus infęliciter, quia exceptio iſta pęnitus ſublata fuit ex lectura ipſorum Capitulorum matrimonialium, in quibus nullo pacto receſſum fuit a pręcedenti Donatione, ſed imo per individuam, & expreſſam relationem ad illam verbis cubitalibus confirmatam, ut ibi - *Adeſſo per quando ſarà paſſata da queſta all'altra vita, aſſegna, e coſtituiſce per Dote, e fondo dotale di detta Sig. Maria Maddalena futura ſpoſa tutta quella porzione de' Beni, che alla medema ſpettaranno, e ſi ritroveranno nel tempo della morte di eſſa Sig. Anna Maria* in tutto, e per tutto in conformità della Donazione *Cauſa Mortis* -, quæ quidem verba inducentia omnimodam, atque individuam relationem ad Inſtrumentum d. Donationis, perinde ac ſi oculis corporeis inſertum legeretur in dd. Capitulis referentibus, non admittit ullam alterationem, ſive novationem, ſed prout eſt, intelligenda venit cum omnibus pactis, legibus, & conditionibus, ac
10 ſi vere, & litteraliter in eiſdem Capitulis eſſent repetitę ad *Text. in leg. Aſſe toto ff. de hęred. Inſtit. leg. Si ita ſcripſero ff. de condit., & demonſtr. leg. Ait Prætor. § 1. ff. de iudic. ſolu. Crav et. conſ. 45. n. 4. conſ. 143. n. 14. conſ. 653. n. 9., Moron. con. 1. n. 18., Gratian. diſc pt. 751. n. 2., Rot. in rec. dec. 135. n. 3. parte 18. in Anconitana Dotis 9. Decemb. 1697. §. Data vero. & §. Canonizato ex præmiſſis cor. bo. me. Urſino in Placentina Canonicatus 14. Martii 1697. §. final. cor. bo. me. Pio.*

Parum refr gante, quod d. relatio etſi generalis, & indefinita: attamen non omnia repetat in referente, ſed ſolum ea, quæ congruebant actui Donationis, & cum illa compatiebantur, prout ſignanter eſt reſervatio uſusfructus favore matris dotantis, quia in primis dicta relatio generalis generaliter eſt intelligenda, ſed quod plus fuit, eſt, quod contrarium ſuadent verba cum quibus Donatrix in aſſignatione Dotis ſibi reſervavit liberum, & abſolutum dominium ſuorum Bonorum, ibi - *Vuole detta Signora Anna Maria Madre* eſſer libera, & aſſoluta Padrona di tutto il ſuo Avere ſino al punto della morte ſenza alcuna diminuzione, e peſo: unde ſi per dictam dotationem novata fuiſſet Donatio, & relatio intelligenda non eſſet niſi quoad commodum uſusfructus, fruſtra dixiſſet ſe eſſe velle liberam, & abſolutam Dominam - *di tutto il ſuo avere* - quippe nulla ex parte, aut onus ullum adiicere potuiſſet portioni Bonorum, filiæ in Dotem aſſignatæ, quod non ſolum adverſatur voluntati, & menti Donantis, ſed etiam d. Donatio cauſa mortis per prædictam generalem relationem in Capitulis matrimonialibus confirmatæ, per quam Donans non præpeditur, nullo exquiſito Donatariorum conſenſu; rem donatam alienare, vel cuicumque oneri ſibi beneviſo ſupponere, imo quod alienatio eſt al-
11 ter ex modis, per quem Donatio cauſa mortis cenſetur tacite revocata, ut firmant *Oldrad. conſ. 245. n. 2. verſ. Secunda ratio, Cancer. variar. reſol. lib. 1. cap. 8. n. 41., Gratian. diſcept. forenſ. 172. n. 1., & ſeq.*, cum aliis laudatis per *Torr. de pact. futur. ſucceſſ. lib. 3. cap. 13. n. 126.*

Creſcitque argumentum ex ea enimādverſione, quod admiſſa tali intelligentia, ea adverſaretur etiam unice illi, atque finali rationi qua Donatrix mota fuit ad celebrandam Donationem, & quam præoculis habuit in Capitulis quoque matrimonialibus, in quibus Dotem Magdalenæ filiæ aſſignavit, hæc autem ratio alia non extitit, quam illa æqualitatis ſervandæ inter filias, ut ſæpe prænotavimus, quæ ratio penitus perimeretur ſi Dos Magdalenæ irrevocabiliter conſtituta fuiſſet; Nam Mater in ipſius præjudicium nihil amplius diſponere potuiſſet; e contra vero reſpectu aliarum filiarum, portionem ipſis donatam minuere, imo Donationem ipſam penitus revocare potuiſſet: Quibus ita ſe habentibus imperceptibile reddebatur, quod Donatrix, quæ dum actu Dotem conſtituebat, unice per relationem ad præcedentem Donationem, & dum ſibi liberum, & abſolutum Dominium Bonorum tali modo aſſignatorum præſervabat, voluerit incommutabile, ac irrevocabile Jus quæri Magdalenæ in præjudicium ſui ipſius, & ſuarum filiarum, quas juxta naturæ vota ęquali dilectione peramabat, & quas pari ęqualitate tractari exoptabat.

Minuſque ſubſiſtit, quod natura actus geſti, hanc Dotis revocabilitatem, ſive reverſionem ad Dotantem non admittat, attenta præmaxima inveriſimilitudine, quod Sponſus, & Sponſa in excluſionem propriorum filiorum acceptare voluerint hujuſmodi Dotis reverſionem: Nam in hoc puncto, in quo tota quæſtio verſatur in facto, cum de Jure interdictum non ſit, matrimonium contrahere ſine Dote, quamvis Dos dari non poſ-

poſſit ſine matrimonio, ad fora vulgata,
apertiſſima viſa fuit voluntas Contrahen-
tium tam ex parte Annæ Mariæ Dotem con-
ſtituentis, quam ex parte d. Antonii, & ſpon-
ſæ illam recipientis; Nam Anna Maria di-
ctam Dotem conſtituit relative in omnibus,
& per omnia ad Inſtrumentum Donationis
cauſa mortis, & ſic cum eiſdem pactis, &
conditionibus in eo contentis; Sponſus vero,
& Sponſa indubitanter pariter illam accepta-
runt ſub conditionibus prædictis, & pacto re-
verſivo contento in Donatione hoc ipſo, quod
non ignorantes Inſtrumentum Donationis,
& inſpicientes litteralem, & individualem
relationem ad illud, tali modo ſtipulati fue-
re; Unde amplius eis nunc datum non eſt,
12 has conditiones, & pactum reverſivum re-
ſpuere, quod libenti animo per prius accep-
tarunt ex Text. *in leg. Sicut Cod. de action., & obligat., & leg. Non ideirco Cod. de contra-
hen. empt. leg. Si madavero §. Sicut ff. mandati
Hartman. Piſtor. queſt. 1. num. 2. circa med., Barboſ. axiom. 57. num. 4., Cenſal. deciſ. Lu-
cenſ. 7. num. 15., & 16., Torr. de pact. futur.
ſucceſſ. lib. 1. cap. 2. n. 6., & 7.*

Quo firmato, quod Contrahentes hac le-
ge contrahere voluerint, imo etiam, ut ſu-
perius dictum eſt cum pacto expreſſo, quod
neque Alimentorum, & fructuum Dota-
lium titulo quidquam conſequi poſſent, floc-
ci facienda videbatur exagerata inveriſimi-
litudo, quod Sponſus, & Sponſa aſſenſum
præſtare voluerint huic reverſioni, quia in
claris nulla admitti debet voluntatis contro-
verſia, etſi hac lege, & eventualitate ſub
ſpe forſan majoris lucri, quod reportare ſibi
ipſis ſuadebant, ex cælibatu aliarum Soro-
rum contrahere voluerunt, nullum am-
plius eidem competit remedium, quo incolu-
mes præſerventur a dicta Dotis reſtitutione.

Quibus conſtabilitis Domini Aures præ-
bere non valuerunt in omnem caſum exage-
ratæ conjecturę pietatis depromptæ ex re-
ſponſo *Papiniani in leg. Cum Avus ff. de con-
dit., & demonſtrat.*, quam deinde ſummo-
13 pere celebravit, ampliorique eventui do-
navit *Juſtinian. in leg. Cum acutiſſimi*, non
obſtante, quod agatur de diſpoſitione Aſcen-
dentis, cui ſemper dicta conditio inſita re-
putatur, ſive ea ordinata ſit per contractum,
ſive per ultimam voluntatem iuxta opinio-
nem *Gloſſ. verb. actio Cod. de Donat. cauſ.
mort., Gomez. variar. reſolut. Tom. 1. c. 5. n. 33.
Mantica de Conjectur. lib. 10. tit. 7. num. 20.*

Nam in primis obſtare pariter videbatur
ipſamet quidditas præfatę Donationis, vi-
gore cujus, pręcedente Donatario, nihil
tranſmitti valuit, neque ad filios, neque ad
Hęredes, ut bene notant *Cravett. conſ.* 314.
n. 8., *Roland. a Valle conſ.* 8. *n.* 19. *volum.* 1.,
14 *Harprect. ad Clar., ubi ſupra num. 6., Bar-
boſ. in leg. quæ Dotis n. 112. verſ. Quarto*

*principaliter, Torr. de pact. futur. Succeſſ.
lib. 3. cap. 13. n. 162.*, & in fortioribus ter-
minis *Rota in Romana Donationis* 28. *Junii*
1694. §. *Et in vanum, & ſeqq. coram bonæ
memoriæ Pio.*

Verum, quod magis relevans animad-
verſum fuit, illud erat, quod prædicta co-
njectura pietatis urgere non poterat in caſu
præſenti, ex quo ex contrariis conjecturis
orientibus ex ipſa diſpoſitione conſtabat, Di-
ſponentis voluntatem fuiſſe, ne talis condi-
tio ſuppleretur, unde pro excludenda ſubau-
ditione prædicta *ſi ſine filiis* ſufficiebat, quod
Donatrix per incogitantiam minime oblita
fuerit liberorum Donatariorum invicem
Subſtitutorum, ſed de eiſdem quoquomodo
15 cogitaverit, & non vocaverit, ut firman-
do hanc eſſe potiſſimam limitationem *dd. le-
gum eum Avus, & eam acutiſſimi* probat.
*Torr. de Primog. Ital. Tom. 1. cap. 22. n. 11.,
Soccin. Sen. in dicta leg. Cum Avus num. 46.
Soccin. Iunior. conſ. 128. num. 75., Buccaferr.
Reſponſ. 9. n. 2., Ger. Spin. conſ. 85. n. 8. &
ſeqq., Altograd. Senior. dicto conſ. 61. n. 18.,
& num. 67. verſ. Tertia lib. 1.*

Quod autem præfata Donatrix de Dona-
tariarum filiis cogitaverit, non ſolum ge-
nerice, ſed expreſſe, ſatis ſuperque exorie-
batur ex eo Donationis loco, quo filiabus
ſuis certa quædam imponendo onera illas in
conditione poſuit, ibi - *Che in caſo, che dop-
po la morte ſua moriſſero le medeme Donatarie
ſenza figlioli, debba ogn' una delle medeſime
laſciare il peſo a ſuoi Eredi di comprare un Luo-
go di Monte non Vacabile, il frutto del quale
debba impiegarſi in tante Meſſe* - ex hoc nam-
que diſcretivo diſponendi modo validiſſi-
mum conſurgebat argumentum, quod Do-
natrix licet pręmentis Oculis habuerit, &
expreſſe in mox relato caſu in conditione
poſuerit ſuarum filiarum filios, nihilomi-
nus de eis nullam faciendo mentionem in
reciproca inter ipſas ordinata, eoſdem con-
ſulto omittere voluerit, ut videlicet eve-
16 niente caſu earum pręmorientię *Eſſa viven-
te* Fideicommiſſum pure reſtitueretur ſive
cum filiis e Vita decederent, ut bene con-
ſuluit *Dec. conſil. 124. num. 29., & ſeqq., &
num. 35.*, idemque docuit *conſ.* 416. *num.* 17.
*verſic. Non obſtat, & conſ. 581. num. 5. in fi-
17 ne, Caſtren. in dicta leg. cum Avus, ubi Soc-
cin. n. 8., Ruſtic. ad eamdem legem lib. 1. cap. 16.
n. 29., & ſeqq., & ex num. 35. uſque ad fi-
nem, Fuſar. conſ. 124. n. 29., & ſeqq., &
quæſt. 393. num. 119., & ſeqq.*, Mantic. *de
Conject. lib. 10. tit. 8. n. 9., Manſ. conſult. 37.
n. 13., & ſeqq. Tom. 9., Rota dec. 285. n. 4.,
& ſeqq. part. 10.*

Quæ potiſſima conjectura communi Do-
ctorum traditione recepta pro excludenda
ſubauditione dictæ conditionis - *ſi ſine filiis* -,
eo magis ſibi locum uſurpabat in caſu præ-

ſenti ex duabus particularibus circumſtantiis
in eo concurrentibus : quarum prima eſt,
quod Donatrix prædictum onus Miſſarum
expreſſe Donatariis impoſuit - *In caſo, che
doppo la morte ſua moriſſero li medemi Donata-
rj ſenza figlioli* -, ex quo manifeſte evince-
batur, quod eadem ſemper in Mente habuit,
quod nec filiabus ipſis, nec filiis ex eis na-
ſcituris Jus ullum quæri poſſit ex Donatione,
ſi illæ ipſa vivente præmorerentur; Quem-
admodum enim eaſdem ſi Superſtites eſſent
poſt ipſius obitum, earumque filias, & Hæ-
redes gravabat, quia eas onerabat, ſic vice-
verſa omiſit gravare præmorientes *eſſa vi-
vente*, quia eaſdem noverat non honoraſſe;
nec ullum reliquiſſe emolumentum, quod
ad filios, vel ad Heredes tranſmittere va-
luiſſent, ut in propoſito ponderavit *Ruin.
conſ.* 125. *num.* 6. *lib.* 2.

Altera eſt, quod juſta ratione Mater mo-
veri potuit ad minime ſubaudiendam condi-
tionem iſtam *ſi ſine filiis*, reſpectu filiæ Nu-
ptæ, & Prædefunctæ *Eſſa vivente*, quia Men-
te ſecum reputans, quod filiæ prædictæ, quas
ſummopere diligebat, nonniſi ex ſuo tenui
Patrimonio neceſſaria Vitæ præſidia com-
parare valebant, voluit, quod portio dictæ
filiæ accreſceret Superſtitibus, ne oculis
ſuis videre, lugereque teneretur Bona ſua
cum gravi illarum præjudicio tranſire de-
18 bere in alienam Familiam, aliam ſpem,
aliudque præſidium habentem ad notata per
Rotam cor. Priol. dec. 176. *n.* 9., *& ſeqq.*, *&
dec.* 199. *num.* 16. *verſ. Nec deficit*, *& n.*17.

Et revera, quod prædicta fuerit Mens, &
conſilium prædictæ Donatricis facto ipſo
confirmabatur, quia poſt præmaturam filiæ
mortem non ſolum diverſam non fecit di-
ſpoſitionem, ſed conſtanter ſemper perſe-
veravit in antiquo propoſito, ut diſpoſuerat
in Donatione, quod videlicet portio filiæ
præmorientis - *Eſſa vivente* - accreſceret ſu-
perſtitibus, quemadmodum huiuſmodi Di-
ſponentis perſeverantiam poſt filiæ obitum
19 Defunctæ cum filiis pro excludenda condi-
tione - *Si ſine filiis* ſubintellectæ *a dictis legi-
bus cum Avus, & cum Acutiſſimi*, pon-
derarunt *Old. de Subſtitut. Compend. par.*
6. *Art.* 2. *concluſ.* 12. §. *Sublimitare fol.*116.,
*Rota in Tridentina Bonorum, ſeu Immiſsionis
ſuper Legato Antoniæ* 12. *Martii* 1706. §. *fin.
cor.* Em̃o *Scotto*.

Aſt ultra præmiſſa urgentiſſima argumen-
ta ad quamcumque difficultatem removen-
dam adſtipulabatur ipſamet qualitas diſpoſi-
tionis, dictæ conditionis ſub intelligentiam
omnino reſpuens, quia ſubſtitutio prædicta
ordinata legitur per modum *vulgaris*, quam
tam in Donationibus, quam in Teſtamento
ordinari poſſe, cæteris adductis tradit *Mo-
lin. lib.* 3. *quæſt.* 24. *num.* 48., ex eo quia
ordinata legitur præcedente aliqua ex Do-
natariis vivente Donatrice favore Donata-
riorum Superſtitum, quæ nonniſi per vul-
garem ardinata dici poteſt, cum ſemper ta-
lis ea dicatur ſubſtitutio, cujus vigore voca-
tur Subſtitutus, quando inſtitutus non eſt
20 Hæres, vel quia *noluit*, vel quia *non potuit*,
eo quod deceſſerit in Vita Teſtatoris, vel
Donantis, ut reſpondit *Modeſtin. in leg.* 1.
ff. de vulgar., *& pupillar.*, *Barthol. in leg. ſi
Mater num.* 1. *eodem tit.*, *Old. de Subſtitut.
Compend. in prælud. part.* 2. *quæſt.* 3. *verſ. Se-
cundus eſt Cyriac. controv. Jur. cap.* 695. *n.* 5.,
Menoch. de præſumpt. lib. 4. *præſumpt.* 65. *n.* 40.,
Banry. de Succeſſ. lib. 3. *tit.* 2. *n.* 3., *& ſeqq.*,
Cardinalis Alban. conſ. 26. *num.* 1. *verſ. Si
vero*, *Rota coram Dunoz. Iunior dec.* 645. *n.* 10.,
21 quippe hanc conditionem convenire non
poſſe Fideicommiſſariæ, ſed tantum vulgari
Peregrin. de Fideicommiſſ. Art. 52. *n.* 4.: Id-
que ex ea invincibili ratione, nam quemad-
modum in vulgari Subſtitutus dicitur primus
Hæres, ita etiam aliquo præmoriente Te-
ſtatori, Superſtes vocatus cenſetur, non
tanquam Subſtitutus, ſed veluti primus Hæ-
22 res directe Teſtatori ipſi ſuccedens, ut ra-
tiocinantur *Guglielm. de Benedict. in repet.
cap. Raynutius verb. abſque liberis num.* 113.
part. 2. *fol. mihi* 28. *a tergo col.* 2., *Old. de
Compend. ſubſtit. in prælud. part.* 2. *quæſt.* 4.
fol. 9. *a ter. in* 4. *effect.*, *Petr. de Fideicomm.
quæſt.* 11. *num.* 62., *Card. de Luca de Fidei-
comm. diſc.* 107. *n.* 3. *in fine*, *& in Supplem.
diſc.* 230. *n.* 6., *& ſeqq.*

Unde ad hanc ſpeciem ſubſtitutionis ex-
tendenda ſane non videtur tacita ſubauditio
conditionis *ſi ſine filiis* ex conjectura pietatis
inducta *a Papiniano*, quia cum ſuum reſpon-
ſum ſingulare ſit, & Ius ſingulare conſtituat,
ex quo alii Juris Authores retroactis Sæculis
minime agnoverint hujuſmodi conjecturam
23 pietatis, qua Avus plus dixiſſe videretur,
quam Scriptor Teſtamenti ſcripſiſſet, ut ad-
vertunt Cuiac. *in dicta leg. cum Avus* Tom. 1.
Oper. Poſth. fol. 405. *littera D.*, *& ſeqq.*, *Al-
tograd. Sen. conſ.* 61. *num.* 2., *& ſeqq.*, *& n.* 6.,
& ſeqq., ideo cum illud ſpecialiter loquatur
24 de Fideicommiſſaria dumtaxat ſubſtitutio-
ne, porrigi ſane non debet ad vulgarem, de
qua ille non loquitur - *Gloſſ. in leg. generali-
ter* 6. §. *Cum autem verb. ſubſtituit* Cod. *de
Inſtit.*, *& ſubſtit. Jaſon. in leg.* 1. *n.* 13. *ff. de
vulgar.*, *& pupill.*, *Ruſtic. ad dictam leg. Cum
Avus lib. primo cap.* 11. *num.* 1. *cum ſeqq.*,
& num 8., *& cap.* 12. *in principio*, *Peregrin.
de Fideicommiſſ.* Art. 15. *n.* 42., *Caſtill. quo-
tid. controv. Iur. lib.* 3. *cap.* 13. *n.* 25., *Intri-
gliol. de Subſtitut.* Cent. 3. *quæſt.* 13. *n.* 1., *&
ſeqq.*, *Cirocch. diſcept. forenſ.* 13. *n.* 17., *Card.*
Alban. *dicto conſ.* 26. *in principio*, *& num.* 3.
§. *Quid igitur verſ. hoc enim modo*, *Craſſ. re-
ceptar. Sentent.* §. *Fideicommiſſum quæſt.* 29.
per tot., *Matic. de* Conjectur. *ultim. volunt.
lib.* 10.

lib. 10. *tit.* 8. *num.* 1., *& ſeqq.*, Menoch. *de præſumpt. lib.* 4. *præſumpt.* 189. *n.* 140. *verſ. Cæterum eum ſeq.*, *Carol. Anton. de Luca ad Gratian. dec. Marcb. Schol.* 140. *n.* 9., ubi cumulat plures hujus noſtri Sacri Auditorii reſolutiones *Stephan. dec. Aquen.* 21. *n.* 4., *& ſeqq.*, & optime F*ontanell. dec.* 42. *n.* 16., *& ſeqq.*, *& dec.* 43. *num.* 7., *&* 12. *& dec.* 171. *num.* 5. *& ſeqq.*, quod procedit etiamſi agatur de vulgari compendioſa, *Menoch. de Præſumpt. præſumpt.* 189. *n.* 148., *Franc. Stephan. dec.* 92. *n.* 4.

Tum quia in hac vulgari ſubſtitutionis ſpecie cum in Inſtituto præmoriente Subſtitutis, nullum radicatum dicatur Jus, quod ille ex conjectura pietatis in filium valeat tranſmittere, inde ſequitur, quod deficien-
25 te conditione pro non vocato habeatur, & per ejus præmorientiam Ius omne reſolutum cenſeatur, ut perbelle notant *Ruin. conſ.* 106. *num.* 9. *verſ. Et hoc quia lib.* 2., *Roland. a Valle conſil.* 15. *n.* 28., *& ſeqq. lib.* 1., *Altograd. Iun. conſ.* 15. *n.* 28., *& ſeqq.*, *Franc. Stephan. dec. Aquen.* 90. *n.* 3., *Fontanell. dec.* 42. *n.* 15., *& ſeqq.*, *Card. Alban. dicto conſ.* 26. *n.* 4., *Rub. in ſingul. Rom. Tom.* 2. *par.* 5. *ad intellect. leg.* Cum *Acutiſſimi n. primo fol. mihi* 534., *in conſimili caſu Bonden. collect. legal.* 40. *n.* 77. *Tom.* 2., idque indubitanter attentis dictis clauſulis taxativis, & reſolutivis - *vuole, che la parte del* P*remoriente eſſa Vivente, e non mai in altro caſo* -

Quæ Iuris cenſura ſi procedit in caſu ſimplici, potiori ſane Iure operabitur in præſenti hypotheſi, in qua Donatrix filiarum ſucceſſionem coarctavit ad dictum caſum, quod eædem ipſi ſupervixiſſent, dictionibus illis, & clauſulis taxativis ibi - *vole che la parte del Moriente Eſſa vivente, e non mai in altro caſo &c.* quæ porro verba ſi ſuapte natura diſponunt, quod extra caſum a Donatrice præſcriptum, nullum unquam ipſæ Donatariæ conſequi valerent emolumentum, multo certe minus illud deferri poterit ad earum filios, qui præſumptive vocati cenſeri nequeunt, quando radix productiva, & primitiva expreſſe excluſa reperitur, ut bene proſequitur *Cardinal. Alban. conſ.* 26. *num.* 5. *Petr. Barboſ. de ſubſtit. ad leg. primam ff. de vulgar.*, *& pupillar.*, *& n.* 200. *cum pluribus ſeqq. Rot. coram Card. Celſ. dec.* 411. *num.* 18. Indeque prorſus inapplicabiles viſæ fuerunt auctoritates firmantes ſufficere per momentum temporis ſupervenientiam nepotis; Id enim forſan procedere poſſent in caſu quo intraret diſpoſitio *dd. ll. quæ in hypotheſ.*, ut oſtenſum eſt, non procedunt, nedum quia ex apertiſſimis conjecturis contrariatur voluntas Diſponentis, quæ ulterius indigitatur ex clariſſimis verbis, quibus concepta eſt ipſa reciproca, & Ius accreſcendi favore ſororum ſuperſtitum, verum atiam ex eo, quia eadem diſpoſitio ordinata legitur per vulgarem in quibus terminis, ex quo Donatariæ prædefunctæ queri non potuit illum emolumentum, inde fit, quod illud traſmittere non potuerit in filium, ut eſt concors DD. ſententia, & faciunt adducti in ſuperiori §. 18.

Quibus ita demonſtratis non relevabat, quod in caſu præſenti non ageretur de ſimplici vulgari, ſed de fideicommiſſaria contenta in compendioſa, quia omnis tollebatur difficultas ex eo, quod in caſu etiam, quo ageretur de compendioſa continente potentialiter ſubſtitutionem tam vulgarem,
26 quam fideicommiſſariam; Attamen utraque conſervatur in ſuo ſtatu, ſuamque retinet naturam, & ſecundum caſuum contingentiam determinatur, ut bene probat *Mart. de ſucceſſ. legal. part.* 4. *quæſt.* 31. *art.* 1. *n.* 4., *& ſeq. Rot. in rec. dec.* 519. *num.* 1. *& coram Priol. dec.* 159. *n.* 2. Unde ſi caſus, qui evenit, mortis videlicet Magdalenæ vivente Matre Donatrice, pertinere nequit niſi ad vulgarem, hæc vulgaris dici debet, de ſui natura reiiciens tacitam iſtam ſubauditionem conditionis *ſi ſine filiis*, ut præ aliis docuerunt Peregrin. *d. artic.* 1. *n.* 45. *poſt med.*, *& artic.* 34. *n.* 96. §. *Sed iſta*, *Fontanell. dec.* 271. *n.* 5., *& ſeq.*

Nec prædictis obeſſe poteſt, quod in caſu, de quo agitur vulgaris contenta in compendioſa ſuam retinere nequeat naturam, eo quod Magdalenæ Donatariæ licet prædefunctæ Donatrici quæſitum jam eſſet Ius ſucceſſionis in ſua virili portione, tum vigore donationis, quæ utpote facta cum reſervatione uſusfructus ad commodum Donatricis quoad viveret, & cum clauſula habendum, aliiſque ſimilibus, efficiebat ut in ipſo primo momento, quod donatio celebrata fuit dominium in Donatariam translatum cenſeretur, tum etiam vigore realis conſtitutionis dotis in cujus cauſam Mater filiæ aſſignaverat portionem Bonorum ipſi in donatione deſtinatam, proindeque ſublata vulgari, eveniſſe dicebatur caſus fideicommiſſariæ, de qua loquitur *Papinian.*, nec huc recurrunt rationes omnes ſuperioribus locis deſumptæ ex natura donationis factæ cauſa mortis, quæ ſi per ſolam Donatarii præmorientiam adeo ſemper perempta, & revocata cenſentur, ut nullum in eo radicatum dici poſſit Jus, quod tranſmittere poſſit in ſuum hæredem potiori ſane Jure acquiſitio quævis Juris in hæredem tranſmiſſibilis excluſa cenſenda erit in caſu noſtro ob deficientiam conditionis ſuperviventiæ filiæ Donatariæ, ad quam conditionem Mater Donatrix clauſulis, & verbis taxativis expreſſe reſtrinxit effectum donationis ab ipſa factæ iuxta tradita *in dicta Romana Donationis* 28. *Junii* 1694. §. *Hac in vanum coram bon. mem.* Pio; proptereaque nul-

Digitized by Google

nullo numero habendæ viſæ ſunt clauſula *ad habendum*, aliæque ſimiles, ex quibus eliciebatur dominii translatio vigore donationis facta in Donatarias, quia hæ utpote acceſſoriæ, & famulantes principali diſpoſitioni operari nequeunt effectum directe contrarium tum naturæ ipſius donationis cauſa mortis, tum etiam menti Donantis, quæ nonniſi ſub certa conditione, quæ non extitit filiæ Donatariæ Jus quæri poſſe voluerat per ea, quæ tradit *Rota coram Emerix lun. dec.* 190. *& dec.* 210. *n.* 6. atque etiam quia acquiſitio Juris, quæ elici contendebatur ex clauſula *ad habendum*, aliiſque ſimilibus ut-
27 pote mero intellectualis, imaginaria, atque ex mera Juris fictione inducta, haberi nequit pro vera acquiſitione *Bellon. de Jur. accreſc. cap.* 7. *q.* 37. *n.* 68., *& q.* 59. *n.* 1. præſertim contra expreſſam voluntatem Donatricis, quæ ut alibi dictum eſt adeo plenum, & abſolutum Bonorum donatorum dominium ſibi præſervaverat, ut de illis libere ſemper, & quandocumque, & per quemcumque actum diſponere poſſe voluerit, reſervato filiabus Donatariis Jure conſequendi id, dumtaxat, quod in caſu, quo ipſi ſupervixiſſent in Patrimonio ſuo repertum fuiſſet; Ex quibus ſublatum quoque remanet argumentum acquiſitionis dominii deductum ex conſtitutione dotis facta Magdalenæ, quia præter dicti liberi dominii abſolutam reſervationem, ſibi a Conſtituente factam in Capitulis Matrimonialibus, eadem expreſſam, atque individuam habuit relationem ad donationem, proindeque ex alibi deductis cum nullum novum Jus Donatariæ ex dictæ dotis conſtitutione quæri potuerit, reciproca in dicta donatione ordinata retinuit naturam meræ vulgaris reſolutæ, ex quo Donataria ob defectum conditionis, ſuam nempe præmorientiam, nec adire, nec Jus ullum quærere unquam potuerit ex auctoritatibus alibi allegatis.

Eoque facilius aliquis ex Dominis in hunc ſenſum inclinabat, ex eo quia hujuſmodi conditionem *ſi ſine filiis* tacite ſubintelligendam ex conjectura pietatis, ut reſpondit *Papinian. in dicta leg. cum Avus* ibi - *Fideicommiſſi conditionem conjectura pietatis reſpondi defeciſſe* - non poſſe ullo modo præcedere authumabat in caſu præſenti, in quo non ad commodum, juxta mentem Papiniani, ipſius filii, vel alterius perſonæ ab eo volitæ conditio, & favor hic reſultaret ob ejus immaturam mortem, & illius ephimeram exiſtentiam, qui nec capax erat alicujus deſiderii, & voluntatis, ſed prorſus aliarum perſonarum, & ideirco aliis ſecluſis circumſtantiis nullo pacto eam ſubintelligendam eſſe ponderabat ad reſtringendam voluntatem Annæ Mariæ, quæ clare ordinaverat prædictam reverſionem, & reciprocam ex ſupradictis.

Quæ omnia cum ita ſe habeant, fruſtra ad ea deſtruenda adducebatur obſervantia deſumpta tam ex folio relicto per Donatricem, in quo ipſa adnotata reliquit ea mobilia, quæ tempore matrimonii conſignaverat Magdalenæ filiæ, quam ex Inventarii confectione, & admiſſione prædicti Antonii Roggerii ad diviſionem Mobilium, & participationem Bonorum maternorum, quia primus actus cenſetur a matre geſtus ad hoc ut tam dicta Anna Thereſia, quam Angela filiæ ſuperſtites ſcirent quæ mobilia tradiderat defunctæ Magdalenæ, ut de illis compenſationem reciperent in actu conſignationis legitimæ debitæ Nepoti in gradum Matris per eius præmorientiam aſcenſo, & ſecundus tamquam peractus per errorem, & ex falſa cauſa, ex eo quia fuit proceſſum cum ſuppoſito, quod Mater donaverit per actum donationis *irrevocabilis* inter vivos, ut liquet ex verbis Inſtrumenti dictæ diviſionis mobilium ibi - *Eſſendo che &c. la bo. me. della Signora Anna Maria Lalli Lattantii &c. dell' anno* 1702. *faceſſe donatione univerſale Irrevocabile di tutti li ſuoi Beni*, nocere nequivit filiabus, & reſpective ſororibus, quæ poſt lapſum trexdecim annorum nil facilius quam præſumere, quod oblitæ fuerint pactorum contentorum in donatione, dum in longe brevioris temporis ſpatio, facta
28 ipſa, facilius vero eorum circumſtantiæ, & accidentia e memoria elabuntur, ut alias reſpondit *Rot. in rec. dec.* 297. *num.* 12. *& ſeqq. part.* 19., *& in Romana Primogenituræ de Salviatis ſuper localibus, & Tabulis pictis* 22. *Martii* 1706. §. *final. coram* R̃mo *Molines*.

Et in omnem caſum quando etiam non ex ignorantia perpetrati fuiſſent, ſed ex deliberato conſilio, animique ſententia, nihilominus tamquam geſti ſine opportuno Judicis decreto, & auctoritate nullius forent reputandi momenti, nec ullum obicem prædictis ſororibus ponere valuiſſent, ad hoc ut illis poſthabitis in præſentiarum propria Iura tueri non valuiſſent, ut ſunt Iura vulgata.

Et ita utraque Parte audita, Iuraque ſua ſtrenue tuente reſolutum fuit.

NARNIEN., SEU SABINEN. BONORUM.

Mercurii 12. *Iunii* 1718.

ARGVMENTO

Non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio datur poſſidenti.*

2 *Beneficium* Auth. Res quæ *tranſit etiam ad mulierum ſucceſſores.*

3 *Clauſula Conſtituti, & obligatio Cameralis variationem in Judiciis præſefert.*

DE-

DECISIO DCCCLXII.

UT fato meliori fratres de Sacripantis, & Caſtellis defendere ſibi poſſent Bona provenientia a Joanne Bernardino de Scottis, ad quæ manuteneri, ſeu reintegrari obtinuerunt a Suffraganeo Sabinæ, omiſſa quæſtione prius infeliciter agitata ſuper ſubſiſtentia fideicommiſſi, quod ſub die 13. Februarii 1713. coram Me dictum fuit purificatum fuiſſe ad favorem Ioannis Vannicelli convolarunt hodie ad favorem plurium Creditorum, quorum reſpectu dubio propoſito videlicet - *An ſit concedenda manutentio immiſſio, ſeu reintegratio pro creditis, & in qua ſumma*: Domini in contumaciam dicti Joannis Vannicelli negligentis ſua Jura tueri = *Pro informante* - reſponderunt.

Sive enim vere dd. Informantes poſſiderent Bona fideicommiſſi, ut prętendebatur vigore dictę executionis factę a Suffraganeo Sabinæ, ſive vere ea non poſſiderent, ut viſum fuit in præcedenti deciſione ſub §. primo, cum modo liquido docerent de Creditis Hypothecariis eorum Authoribus competentibus adverſus hæreditatem Defuncti, hinc deſumi videbatur irrefragabile dilemma, videlicet, vel quod ſi dd. Informantes dicendi forent in poſſeſſione Bonorum, tunc adverſus actionem hæredis fideicom-
1 miſſarii tuti eſſent beneficio manutentionis, ſeu retentionis; *Caſtren. conſ. 15. n. 3. 4. lib. 3. Rot. coram Buratt. dec. 420. n. 3. coram Ottbobon. dec. 242. n. 7. & ſequen. coram Arguell. dec. 49. n. 4. in Reatina Fideicommiſſi de Severis* 14. Iunii 1709. §. *Idque coram* Reverendiſſimo *Molines* Magno *Hiſpaniarum Inquiſitore*; vel quod ſi in dicta Bonorum poſſeſſione non eſſent, ſed potius in ea reperiretur Vannicellus, quod tunc eis foret conſulendum, juxta alteram dubii partem, beneficio Immiſſionis; *Rot. coram Celſo deciſ.* 243. *n.* 1., *& ſeqq. coram Emerix* Iun. *dec.* 347. *n.* 2. *in Romana Immiſsionis* 2. Iunii 1704. §. 1. *coram bo. mem. Omaña, & in Romana Salviani* 9. Iunii 1713. §. *Omiſſo coram* R.P.D. *meo Almæ Urbis* Gubernatore.

Redacto quamobrem reſolutionis momento ad Creditorum ſubſiſtentiam, & quantitatem, numerandum Dominis viſum fuit primo loco juxta factum de ordine Sac. Rotæ concordatum illud ſcut. 1000. debitum pro reſiduo Dotis Cleriæ Uxoris fideicommittentis; Secundo fructus Cenſus annui redditus ſcut. 12. in ſorte ſcut. 160. impoſiti favore ejuſdem Cleriæ a Tullio de Scottis Patre, & Authore Ioannis Bernardini fideicommittentis; pertio conſimilis fructus geminis Cenſus Dotalis Victorię Vitutiæ Nurus ejuſdem Joannis Bernardini. Quarto demum fructus alterius Cenſus annui redditus ſcut. 10. a ſupradicto Tullio accollati; Quæ ſane credita ſive derivata a Tullio accollatario Anthore Io: Bernardini, ſive debita pro reſtitutione Dotium Cleriæ, & Victoriæ a quibus cauſam ducunt fratres de Sacripantis, & de Caſtellis, dubio procul
2 eis erant ſuper fideicommiſſo Joannis Bernardini bonificanda cum beneficio *auth. res quæ* etiam ad Mulierum ſucceſſores pertranſeat *Card. de Luc. de Dot. diſc.* 145. *n.* 102. *Rota coram Cerro dec.* 95. *n.* 18., ubi tam ſi agatur de ſucceſſore univerſali, ſive particulari *in S. Severini Immiſsionis* 22. *Januarii* 1714. §. *Excluſa coram R. P. D. meo Falconerio, & in Peruſina Cenſus* 17. *Ianuarii* 1716. §. *Quod vero coram R.P.D. meo Lancetta*.

Non relevante poſſeſſione Palatii, quod in Civitate Narniæ Informantes habent; nam licet extiterit Ioannis Bernardini, ab eo tamen ereptum fuit mediante deliberatione ſecuta ad Inſtantiam Sertorii Creditoris, indeque aliis de Cauſis ad illorum manus pervenit; Nec in omnem caſum ipſi tenerentur ſibi ſatisfacere de eorum Creditis ſuper eodem Palatio; Nam vigore clauſulæ con-
3 ſtituti, & obligationis Cameralis in Inſtrumentis Cenſuum appoſitis, libere poſſunt ubicumque eorum Iura experiri, ut in puncto hujus Palatii recognovit *Rot. coram Priol. int. ejus impreſſ. dec.* 286. *n.* 9.

Et ita &c. Unica tantum &c.

FERRARIEN. ALIMENTORUM, ET DOTIUM SUPER IMMISSIONE.

Lunæ 13. Junii 1718.

ARGUMENTO
Non indiget.

SUMMARIUM

1 *Civibus de propriæ Patriæ conſuetudine Teſtantibus plena fides eſt adhibenda.*

2 *Actio clara retardari nequit per exceptionem turbidam.*

DECISIO DCCCLXIII.

SEmper, & ad ſemper cenſuit Sacra Rota tum coram Eminentiſſimo Scotto de anno 1713., quam de anno 1716. in gradu ulterioris appellationis coram Me, quod D. Marchioni Aloyſio Bentivolo capiti hujus Inclytæ Familiæ uxorato, & quatuor filios habenti, alimenta debita ſunt Iure actionis in annnis ſcutis 3. mil., Reverendiſſimo vero Cornelio Archiepiſcopo Cartaginenſi, & emeritiſſimo a ſex annis, & ultra in Regnis Galliarum Nuncio Apoſtolico eadem alimenta deberi in annuis ſcutis 1500. ad formam Alexandrinæ Conſtitutionis, non computatis tamen penſionibus nec Beneficiis Eccleſiaſticis; & demum Commendatario Aſcanio tertio Fratri adjudicanda eſſe ſcut. 600. alias aſſignata in Cauſam alimento-

Digitized by Google

torum proviſionalium, non computata Commenda ſuæ Religionis Hieroſolymitanæ, quam poſſidet Iure antianitatis, & benemerentiæ, quæ omnes ſummæ conſtituunt annuam ſummam ſc. 5100., pro quibus conceſſa fuit eiſdem Immiſſio.

Et quamvis in audientia habita ſub die 21. Iunii ſuperioris anni propoſito dubio - *An eſſet ſtandum, vel recedendum a Deciſis* - Sacra Rota reſpondere non potuerit, niſi - *dilata* - ſtantibus partitis reſervatis in utroque dubio detractionum, & conſumptionum, quę incertam reddebant quantitatem Bonorum fideicommiſſariorum poſſeſſorum a Montiſtis; Nihilominus in præſentiarum quod partitæ reſervatæ fœlici, fauſtoque eventu, ut Juris erat, reſolutæ fuerunt favore dd. Fratrum de Bentivolis, dubio iterum per Me propoſito reſpondere Domini non hæſitarunt - *In deciſis*.

Nam cum pro ſtabilienda taxa alimentaria prę̨cipue inſpicienda ſit quantitas Patrimonii a quo debet conſtitui, iſtaque juxta firmata in altera deciſione ſuper quantitate bonorum poſſeſſorum a Montiſtis, adſcendat ad ſcuta 211. mil., & ultra, dubitationi locum non reliquit, quin dicta Taxa alimentaria in dictis ſc. 5100. Sit undique Congrua, & honeſta, utpote correſpondens ad metam Taxæ legalis Capitali longe inferiori illo, quod de ſubſtantia fideicommiſſaria feudali, & emphyteutica in manibus habent Domini Montiſtæ.

Quæ ſane taxa alimentaria ſi per ſe juſta, & congrua dici debet reſpectu virium Patrimonii a quo conſtituenda eſt, a fortiori talis reputata fuit, habito reſpectu ad qualitatem, & quantitatem Perſonarum alendarum, quia ſi perpendatur Marchio Aloyſius cum Uxore, & filiis pro decentia ſui ſtatus, & Nobilitatis cum minori taxa, & ſumptibus ſe tractare nequit, cum nemo non ſciat, quod Vir uxoratus, filiiſque jam adultis gravatus, multis indiget impenſis, & maxime in Civitate Ferrarienſi, in qua juxta Teſtimonium, quod perhibent quinque Nobiles, & Patritii Viri Ferrarienſes, taxa ſcut. 3000. potius infima, quam lauta pro ſua congrua, & honorifica ſubſtentatione Viri talis ex more, uſo; & conſuetudine illius Regionis qualificatur, & appellatur; Quibuſque tamquam de conſuetudi-
1 ne propriæ Patriæ teſtantibus, omnem fidem adhibendam eſſe monet *Text. in cap. cum cauſam ubi Felin. de probat. Rot. coram Celſ. dec. 379. n. 2., & coram Dunoz. Iun. deciſ. 959. n. 3., & in recent. deciſ. 118. n. 6. par. 9., & deciſ. 175. num. 17. par. 12., & deciſ. 242. n. 3. part. 16.*

Si vero reſpectus habeatur ad Perſonam Reverendiſſ. Nuncii poſthabitis impenſis illis, quibus ipſe indiget pro ſubſtinendo honorifico quidem, ſed diſpendioſiſſimo munere Nunciaturæ S. Sedis in Galliis, illi minora alimenta conſtitui non valebant, cum ea in ſcutis 1500. præſcribantur a notiſſima Conſtitutione Alexandrina, a qua diſcedere nemo valet, quando eadem alimenta conſtitui debent Perſonæ jam in ſtato Prælatitio exiſtenti, ut notiſſimum eſt.

Et ita demum ſi perpendatur Perſona Commendatarii Aſcanii minor ſumma aſſignari non poterat, quia Vir ſpectatiſſimæ Nobilitatis, prout ipſe eſt, pro ejus honorifica manutentione potius majoribus, quam minoribus indiget expenſis, ut firmatum fuit in mea præcedenti deciſione §. *Finali*.

Nec ullam meruit animadverſionem replicatio, quod ex ſponſalibus Marchioniſſæ filiæ jam celebratis, & ejuſdem matrimonio de proximo conſumando cum D. Marchione Ludovico Albergato, expenſæ pro hujus filiæ manutentione decreſcere debent. Quod enim hac ex parte diminuitur ex altera creſcit, & quidem ſupra modum: Quia filius primogenitus March. Aloyſii in anno vigeſimo ſecundo ſuæ ætatis conſtitutus longe majoribus in dies indiget expenſis, quæ etiam multum augendæ ſunt pro ſecundogenito jam jam adulto, & Præceptores, tractamentumque pro ſui generis Nobilitate expoſcente: Quibus equidem ſpectatis d. taxa ſemper juxta, ſemperque congrua apparuit abſque eo, quod antedicto reſpectu aliquam pati debeat diminutionem.

Neque momenti viſum fuit, quod cum per ſubhaſtationem bonorum fideicommiſſariorum factam ad inſtantiam ejuſdem Marchioniſſæ Eleonoræ pro dote ſc. 15500. decreverit patrimonium fideicommiſſarium & per conſequens decreſcere etiam debeat ipſa taxa alimentaria, quia in primis, ut aſſerebant Defenſores DD. de Bentivolis hæc ſubhaſtatio hactenus ſecuta non fuit ex ſecundo decreto, ſed dato etiam, quod ſecuta fuiſſet, & quando ſuperveniet, cum bona fideicommiſſaria aſcendant ad ſc. 211. mil. prædicta etiam facta ſubhaſtatione, & alienatione, ſemper ſunt tot bona ſufficientia, & correſpondentia prædictę taxæ alimentariæ, pro qua, ut diximus exuberans, & ſufficiens ſemper erit capitale fideicommiſſarium emphyteuticum, & feudale, quod in manibus, & poſſe Montiſtarum remanebit.

Quibus ita conſtabilitis, cum bona omnia per Montiſtas poſſeſſa ſint fideicommiſſaria, emphyteutica, vel feudalia, & indubitanter obnoxia prædicto oneri alimentorum in dicta taxa ſcut. 5100. conſtabilitorum, Domini in hoc ultimo poſtremo, & concluſivo dubio - *dandam eſſe Immiſſionem*, ad prædicta bona decreverunt, abſolute, ut diximus perſiſtendo - *in deciſis* - neglecta peni-

penitus exceptione, quod adhuc in dubio quantitatis detractionum aliquę partitę pendeant indeciſæ ob demandatam in poſtremis propoſitionibus Periti electionem. Quia cum eædem partitæ jam fuerint ſolemniter rejectæ per rem judicatam, & per alteram deciſionem coram Me proditam in gradu ulterioris appellationis, ſolumque pro apertiori elimioatione prætenſionis Montiſtarum noſtrum Tribunal in dicti Periti electionem inclinaverit clarum eſt, quod dd. partitæ, quæ non tantum illiquidæ, ſed immo rejectę, & confutatæ per rem judicatam, alteramque deciſionem reputandæ ſunt nullo valent haberi numero pro retardando privilegiatiſſimo Iudicio alimentorum, & dotium, in quo Fratres de Bentivolis habent intentionem ſuperlative fundatam tum ex præſcripto Juris, tum litterali reſervatione appoſita in Brevi Urbani VIII. ſuper erectione Montis Bentivoli, & ſub qua Montiſtæ contraxerunt in modum, ut planiſſima ſuc-
2 cedit regula de actione clara per turbidam exceptionem non remorabili, ut dictum fuit *ſuper dubio quantitatis detractionum 5. Iunii* 1716. §. *Verum coram Me*.

Et ita utraque &c.

ASCULANA JURISPATRONATUS, ET LEGATORUM:

Veneris 17. *Iunii* 1718.

ARGUMENTUM

Renunciatio ejuſdem eſt naturę, ut efficiat renunciantem civiliter mortuum reſpectu bonorum renunciatorum. Uſusfructus formalis non tranſmittitur ad hęredes, ſed cum perſona extinguitur, ſecus in uſufructu caſuali; Subſtitutio vulgaris ex quibus verbis colligi poſſit a Teſtatore ordinata.

SUMMARIUM

1 *Reſtitutio in integrum, concurrente læſione, numquam denegatur.*

2 *Hæres tenetur ſolvere legata a* Teſtatore *relicta.*

3 *Per renunciationem irrevocabilem unuſquiſque ſe de medio tollit.*

4 *Sub nomine hæredum ad ſucceſſionem veniant etiam fæminę.*

5 *Renunciatio idem operatur effectus, ac obitus renunciantis.*

6 *Hæres gravatus non prohibetur in vita reſtituere fideicommiſſum illis perſonis quibus fuit gravatus reſtituere poſt obitum.*

7 *Hæres quando dicatur* Inſtitutus *in uſufructu, vel in proprietate*, & num. ſeqq.

9 *Uſusfructus formalis morte uſusfructuarii expirat, nec ad hæredes tranſmittitur.*

Secus in Uſufructu Caſuali, n. 10.

11 *Hæres impugnare nequit factum defuncti*, & n. 12.

13 *Subſtitutio dicitur vulgaris, ſi ſit ordinata abſque ulla nota perpetuitatis.*

14 *Factum ſemel in judicio approbatum impugnari amplius nequit.*

15 *Solutio incepta a Teſtatore, eſt ab hæredibus perficienda.*

16 *Hæres adeundo quaſi contrahit cum* Creditoribus, *& Legatariis Defuncti.*

Limita, n. 17.

DECISIO DCCCLXIV.

JUdicium dudum inſtructum a PP. S. Angeli Cuſtodis pro ſolutione ſcutorum mille, & ab illis de Fileſiis, & Ciannaveis pro intereſſe, & Iurepatronatus ipſis reſervato pro fundatione trium Cappellaniarum ordinatarum tam a Io: Baptiſta Ciannaveo, quam ab Emigdia ejus ſorore contra fratres de Cautis coram bon. mem. Pio de annis 1695. & 1696., cum in præſentiarum ad inſtantiam Miniſtrorum Rev. Fabricæ S. Petri ex peculiari decreto R.P.D. Auditoris Sanctiſſimi fere ex integro reſtauratum fuerit coram R.P.D. Sinibaldo, ille ſententiam protulit ſuper obſervatione Cauthelæ Angeli ab eiſdem de Cantis allegatæ ſuper omnibus, & ſingulis bonis hæreditariis Paſchalis Ciannavei vigore fideicommiſſi ab eo conditi, & ex dicto prætenſo titulo ab eis poſſeſſis, reſervando jura agendi Rev. Fabricę, & illis de Fileſiis, & Ciannaveis, ac dictis PP. S. Angeli Cuſtodis pro fundatione prædicta, aliiſque piis legatis a pręnotatis perſonis in ultimo vitę diſcrimine ordinatis ſuper dotibus, & legitimis competentibus pręfatis Emigdię, & Io: Baptiſtę legantibus ſuper bonis dicti fideicommittentis.

Aſt cum pręlaudati de Fileſiis, aliique intereſſe habentes hujuſmodi Iudicato non acquieverint ob authoritatem rei judicatę, quam dicta ſententia aſſumpſerat ob non proſecutam in tempore interpoſitam appellationem, Commiſſionem reſtitutionis in integrum impetrare curarunt directam R.P.D. de Gentilibus alteri ex Iudicibus dictę Rev. Fabricę, cum hoc tamen quod procederet de voto Sacri Auditorii cum facultate etiam revidendi Deciſiones ędita coram bo. me. Rondinino, dum inter dictos de Fileſiis, & Cautos agebatur de Immiſſione conſequenda vigore *leg. final.* C. *de edict. Div. Adr. tollen.* ad omnia bona provenientia a dicto Paſchale Ciannaveo fideicommittente; Unde Ego, cui directa erat, & dirigi de ſtylo Tribunalis ſolent omnes hujuſmodi Commiſſiones, in hodierna audientia una cum meo ſuffragio a DD. perquiſivi - *An conſtaret de re judicata, ſive potius de Cauſis reſtitutionis in integrum* - & reſolutum fuit - *Conſtare de cauſis*.

Motivum autem reſolutionis reſedit in

eo vulgato principio, quod cum ſententia
R.P.D. Sinibaldi injuſtitię nota laborare vi-
ſa ſit, inde conſurgat, quod vigore lęſio-
nis, quę ſemper a prædicta injuſtitia reſul-
tat adverſus dictam rem judicatam denegari
non valeat in integrum reſtitutio, per *Text.
in l. 4. §. Condemnatum ff. de re judic. Rot. dec.
129. n. 1. & 2. par. 19. rec., & in Romana Im-
miſſionis 15. Aprilis 1712. §. Cum enim coram
R.P.D. meo Lancetta.*

Et diſtincte ſermonem habendo de con-
troverſis legatis quoad illa relicta ab Emig-
dia, primum ſcilicet ſcut. 1000. favore di-
ctorum PP. Conventus S. Angeli Cuſtodis:
Alia duo ſcut. 2000. pro erectione duarum
Cappellaniarum in Eccleſiis D. Thomæ, ac
S. Andreæ, ſive in Cappella B. Ritæ, & de-
nique aliud cum onere Miſſarum relictum
a Theodoſia eiſdem Patribus dicti Conven-
tus S. Angeli Cuſtodis. Injuſtitia dictæ ſen-
tentiæ exoriebatur ex eo, quod dicta ſen-
tentia canonizat favore dictorum de Cautis
fideicommiſſum prędicti Paſchalis Cianna-
vei, quando illud expiravit in perſonis
Emigdię, & Theodoſiæ hæredum dicti Joan-
nis Baptiſtæ filii Teſtatoris: Quod autem
ſubſiſtens, & conſtans ſit exceptio expira-
tionis dicti fideicommiſſi perſpicue reſulta-
bat ex eo, quod conſolidata tota hæreditate
dicti Paſchalis in perſonis præfatarum Emig-
diæ, & Theodoſię, cum iſta donaverit om-
nia ſua bona Emigdiæ, & ſic ex hoc titulo
donationis univerſa hęreditas libere deve-
nerit in ipſam Emigdiam, indubitatum re-
manebat, quod dicti de Cautis hæredes me-
diati dictę Emigdiæ teneantur ex dictis bonis
2 ad ſolutionem legatorum ab ipſa relictorum
ad vulgat. *Text. in l. 1. C. commun. de legat.*

Aſſumptum autem, quod præfatæ Emig-
dia, & Theodoſia ſucceſſerint in fideicom-
miſſo dicti Paſchalis comprobatur, quia Te-
ſtator ſcripta hærede univerſali Magdalena
uxore = *eidem quandocumque decedenti ſubſti-
tuit, & ſuccedere voluit Ioannem Baptiſtam
Ciannaveum ejus filium, ejuſque hæredes, &
ſucceſſores libere* = quapropter cum dictus
Ioannes Baptiſta, adhuc Magdalena in hu-
manis agente, fato ceſſerit, relictis hære-
dibus prælaudata Emigdia, & Theodoſia
ſororibus, & Magdalena mater per renun-
ciationem etiam donationis titulo irrevoca-
bili favore dictarum ſororum exaratam ſe
3 de medio ſubſtulerit, & præventive ad nor-
mam *Text. in l. Poſt mortem C. de fideicom.*
dictam fideicommiſſariam hęreditatem re-
ſtituerit, de plano conſequebatur, quod
ſucceſſio purificata fuerit favore dictarum
ſororum hęredum Ioannis Baptiſtæ, & pro-
4 prie venientium appellatione prædictorum
verborum = *ejuſque hæredes, & ſucceſſores* =
ut in his terminis tradunt *Fuſar. de ſubſtit.
qu. 339. n. 11. verſ. ad ultimum,* Peregrin. *de fi-
deic. art. 32. ſub n. 30. verſ. effectus autem, &
n. 34., & Dec. Patavin. 101. n. 2. verſ. quare con-
cluſive, de Franch. dec. 525. n. 3. Rot. dec. 80. n.
24. dec. 200. n. 7., & dec. 383. n. 32. par. 15.,* &
optime *coram Merlin. dec. 145. n. 5. & 6.*

Et hoc quamvis dd. Emigdia, & Theo-
doſia prædeceſſerint Magdalenæ matri, quia
cum dicta Magdalena ſe de medio ſub-
ſtulerit, donando, ac renunciando, & ſic
præventive reſtituendo omnia jura fideicom-
miſſi Paſchalis præfatis ſororibus, & reſpe-
ctive filiabus, cum iſtæ jam de eo tempore
acquiſiverint qualitatem hæreditariam Ioan-
nis Baptiſtæ fratris, & reſtitutionem fidei-
commiſſi fuerint conſequutæ, parum rele-
vabat, quod matri prædeceſſerint, quia non
per hoc ab eis ſubtollebatur ea agnitio, &
acquiſitio dictæ fideicommiſſariæ hæredita-
tis, quam jam acquiſiverant mediante dicta
donatione, & renunciatione, & præventiva
5 reſtitutione, quæ in jure eumdem ſortitur
effectum, quem operaretur ejus obitus na-
turalis, juxta notata per *Capon. de pact. q. 53.
n. 12. Bottiglier. de ſucceſſ. cap. 2. theor. 45. n. 22.
Torr. de pact. futur. ſucceſſ. cap. 1. n. 43.,* & ex-
plorati juris eſt, quod hæres gravatus non
prohibetur in vita præventive reſtituere fi-
deicommiſſum illiſmet Perſonis, quarum
6 favore fuit gravatus reſtituere poſt obitum,
juxta *d. Text. in l. poſt mortem C. de fideic.
Card. de Luc. eodem tit. diſc. 33. n. 8. Rocc.
diſput. jur. cap. 49. n. 68. Rot. dec. 326. n. 23.
& ſeqq. par. 4. tom. 2. recent., & in Firmana
Primogenituræ 19. Februarii 1712. §. Præte-
rea coram R. P. D. meo Falconerio.*

Non attenta reſponſione, quod prædicta
Magdalena præfatis Theodoſiæ, & Emigdiæ
filiabus donando, & renunciando vere præ-
ventive non reſtituerit, neque ſe de medio
effective ſubſtulerit, ſed ſolummodo in eas
tranſtulerit commoditatem fructuum,
ſeu uſumfructum formalem ſuper bonis hæ-
reditariis Paſchalis, quia quod Magdalena
in vim dictæ donationis vere voluerit præ-
ventive reſtituere, & in filias transferre
uſumfructum tam formalem, quam cau-
ſalem apertiſſime eruebatur ex verbis dictæ
donationis ibi = *Omnes, & ſingulos fructus,
jura, & actiones per ipſam uſque ad præſentem
acquiſita, & in futurum acquirenda tam in
uſufructu bonorum quondam Paſchalis ejus mari-
ti, cujus ipſa Donatrix aſſeruit eſſe uſufructua-
riam, quam etiam alia iura, & actiones per
ipſam acquiſita, & in futurum acquirenda ex
legitimis filiorum, & filiarum &c. cum hac ta-
men conditione, quod in præſenti donatione,
non intelligatur compræhenſa dos ipſius Dona-
tricis* = Unde ſi prælaudata Magdalena do-
navit non ſolum fructus, ſed etiam omnia
jura, & actiones ſibi competentia in uſufru-
ctu bonorum dicti Paſchalis, relative ad
titulum uſusfructus ſibi a Teſtatore relicti,
qui

qui conſiſtebat in uſufructu pleno, & ca-
ſuali, cum Teſtator eamdem inſtituiſſet
hæredem cum onere reſtituendi hæredita-
tem, innegabile erat, quod, omiſſo rigi-
diori examine verborum, intellexerit totam
reſtituere hæreditatem, prout poſt obitum
debebat, & in tantum locuta fuerit cum
illis verbis ſignificantibus uſumfructum, in
quantum reſpectum habuerit ad effectum
reſultantem ab inſtitutione cum gravamine
7 fideicommiſſi, quo proſpecto vere importat
quamdam ſpeciem uſusfructus; ut ait *Bal-
ducc. rer. judic. tit. 3. dec. 29. n. 7. verſ. nulla-
tenus*, *Molin. de Primog. lib. 1. cap. 7. n. 1. &
ſeq. Caſtil. de uſufr. cap. 5. n. 2. Giurba deciſ.
79. n. 3.* & nuperrime *in Veliterna Cantbelæ
Angeli 3. Junii currentis anni §. Neutiquam
cor. Me.*

Præſertim quia a donatione prædicta non
ſolum propriam dotem reſtituendam ab hæ-
reditate ipſius Paſchalis excepit, ad hoc
ut ex dicta particulari reſervatione argui
poſſit, quod in dictas filias Donatarias ex
hac peculiari reſervatione uſumfructum ca-
8 ſualem tranſtulerit, & vere præventive hæ-
reditatem reſtituerit, ut in puncto advertit
Eugen. conſ. 25. n. 40. & ſeq. lib. 1. verum
etiam quia elargita fuit prælaudatis Theo-
doſiæ, & Emigdiæ, *earumque hæredibus, &
ſucceſſoribus* jura prædicta, & proinde non
potuit intelligere de uſufructu formali, qui
9 tamquam ſervitus perſonalis morte uſufru-
ctuarii expirat, neque ad hæredes tranſmit-
titur Palm. *Nep. alleg. 48. n. 11. Rot. dec. 291.
n. 1. & ſeq. par. 7., & in Romana uſufructus ſu-
per bono jure 26. Iunii* 1715. §. 3. *coram Me*,
quod ſecus eſt in uſufructu cauſali, qui tam-
10 quam unitus cum proprietate ad hæredes
tranſit, ut in ſpecie advertit *Cuman. conſ. 121.
n. 2.*

Sed in univerſum omnem in hoc puncto
dirimebat difficultatem ſubſecuta obſervan-
tia, quia prælaudata Magdalena exoptans
poſt factam dictam renunciationem ſupre-
mum condere elogium, declaravit ſe tan-
tum velle teſtari de ſua dote florenorum
1500., quia reliqua bona ad prædictas ejus
filias pertinebant, ut deponebat P. Angelus
a S. Catharina Religioſus formiter examina-
tus, & in Iudicio reproductus a Carolo Cau-
to hærede immediato dictæ Theodoſiæ, &
Reorum conventorum Patre, & quia præ-
fatus Carolus poſt obitum ejuſdem Theo-
doſiæ hæredis inſtitutæ a dicta Emigdia ſo-
rore accepit poſſeſſionem bonorum, quæ
remanſerunt in hæreditate Paſchalis, &
ſucceſſive expedivit præceptum contra Co-
lonos controverſorum bonorum tamquam
repertorum in hæreditate Theodoſiæ ejus
Authricis hæredis teſtamentariæ Emigdiæ
ſororis donatariæ Magdalenæ matris, &
hæredis dicti Io: Baptiſtæ filii hæredis dicti
Paſchalis affirmando, quod controverſa bo-
na remanſerint in eorum hæreditatibus;
Unde ſi dictus Carolus Cautus Author Reo-
rum faſſus fuit, & poſſeſſionem dictorum
bonorum fuit adeptus, expreſſo titulo hæ-
redis dictæ Theodoſiæ hæredis Emigdiæ ſo-
11 roris, hoc factum hodie ab eis amplius im-
pugnari non valet, juxta vulgat. *Text.
in l. cum a Matre C. de rei vindic. Rot. in Fir-
mana Primogenituræ 19. Februar. 1712. §. Hu-
juſque coram R. P. D. meo Falconerio.*

Nec hic ſiſtebant argumenta, quæ uber-
rime a dicta obſervantia eliciebantur, quia
cum Theodoſia prædicta Magdalenæ matri
prædeceſſiſſet, hæredem uſufructuariam
ſcripſit eamdem Magdalenam, proprieta-
rium vero Carolum Cautum Authorem
modernorum de Cautis, & ſic diſpoſuit tam
de uſufructu, quam proprietate dictorum
bonorum paternorum, dictamque diſpoſi-
tionem non ſolum dictus Carolus accepta-
vit, & approbavit ex actibus relatis *in Sum-
mario illorum de Fileſiis, & litis Conſortium
n. 13. & 14.* ſed quod magis viſum fuit, ju-
dicialiter faſſus fuit Magdalenam donaſſe
filiabus omnia jura ipſi competentia vigore
teſtamenti Paſchalis, productis etiam ad
hunc effectum pro juſtificatione, Teſtamen-
tis, ac Inſtrumento ſæpedictæ donationis,
& proinde hæc judicialis confeſſio Caroli
eorum Authoris tantæ erat efficaciæ pro
habenda agnitione prædictæ hæreditatis, ut
12 nullo modo hodierni de Cautis queant il-
lam in dubium revocare, ut optime alias
reſpondit *Rot. in Aſculana dotis, & legiti-
mæ 14. Iunii* 1700. §. *Rurſus coram R. P. D.
meo Lancetta, & in Firmana Primogenituræ
19. Februarii 1712. §. fin. coram R. P. D. meo
Falconerio.*

Agnoſcentes Defenſores illorum de Cau-
tis vim, & efficaciam omnium præmiſſo-
rum, & quod data agnitione prædictæ hæ-
reditatis in dictis filiabus, fideicommiſſum
expiraverat ex eo, quia ſubſtitutio hæredum
& ſucceſſorum dicti Ioannis Baptiſtæ facta
a prædicto Paſchale ſit mere vulgaris tam-
quam ordinata abſque ulla nota perpetuita-
13 tis per verba, ſeu nomina collectiva, ut
late firmant *Cuman. in l. cum ita §. in fideicom-
miſſo num. 14. ff. de legat. 2. & in l. Gallus
§. quidem recte n. 8. ff. de liber. & poſthum.
Rot. coram Gregor. dec. 207. n. 1. Adden. n. 9.
& in rec. dec. 190. n. 8. par. 11.* convolabant
ad defectum poteſtatis ipſius Magdalenæ af-
firmantes, quod prælaudata Magdalena in
præjudicium vocatorum hanc præventivam
hæreditatis reſtitutionem favore filiarum fa-
cere non valuiſſet; Aſt incaſſum, quia ſi
moderni de Cautis ſunt hæredes mediati
Theodoſiæ, quę dictam præventivam reſti-
tutionem acceptavit, & de hæreditate diſ-
poſuit, ſi Carolus eorum Author dictam

præventivam renunciationem in Iudicio approbavit mediante productione Inſtrumenti, necnon prælaudatis judicialibus præceptis, in quibus Theodoſia appellatur donataria prædictæ Magdalenæ matris, nimis aberrans a regulis Iuris videbatur, quod nunc in diſcrimen revocare valeant dictam
14 præventivam reſtitutionem tam ſerio, & ſolemniter in Iudicio approbatam *Rota cor. Coccin. dec.* 1684. *n.* 5. *in rec. dec.* 429. *n.* 25. *& dec.* 484. *n.* 8. *par.* 19. *tom.* 2.

Et qua adſtipulante veritate, & validitate actus, parum relevare compertum fuit, quod in præcedentibus deciſionibus bo. me. Rondinini, in quibus quęrebatur de immiſſione ad hęc bona fideicommiſſaria dicti Paſchalis, dictis de Cautis immiſſio decreta fuerit tamquam ad illius fideicommiſſum vocatis; Quoniam jure, meritoque eiſdem talis immiſſio conceſſa fuit, quia ipſi ſunt hęredes mediati ſupradictę Theodoſię hęredis Emigdię, & nomine hęreditario earumdem Carolus earum Author egit in Iudicio, & bonorum poſſeſſionem accepit, & quod hęc fuerit originaria intentio Sac. Rotę evidenter comprobabatur ex ſucceſſivis deciſionibus editis coram bo. me. Pio, ubi expreſſis litteris firmatur, quod fideicommiſſum Paſchalis conſolidatum fuit in perſonis pręfatarum ſororum propter dictam renunciationem, ſeu donationem a Magdalena factam, atque in illis expiraſſe, ut videre eſt *in Aſculana Iuriſpatronatus, & Legatorum* 13. *Iunii* 1695. §. *Ex his coram d. bo. me. Pio.*

Ab hactenus firmatis quoad legata relicta ab Emigdia, & Theodoſia de Ciannaveis tranſitum facientes DD. ad legatum ſcut. 400. relictum a Io: Baptiſta, & augendum in aliis ſcut. 1100. in caſu obitus ſororum ſine filiis, hoc etiam cum prędicto augumento pręſtandum eſſe decreverunt, quia quoad ſcut. 400. nulla occurrebat difficultas ſuper illius ſolutione, dum eędem ſorores in executionem voluntatis fraternę emerant geminos cenſus in d. cauſam expreſſos conſtantes eamdem ſummam, & per conſequens dd. cenſus conſignari perneceſſe debebant etiam in illum eventum, quod pręfatę ſorores ſub erroneo ſuppoſito devenerint ad illorum emptionem, quia cum verſemur in legato ad pias cauſas ordinato, ſublata cauſa minus vera, ſeu errore, adhuc ſemper viget ea cauſa pietatis, ratione cujus vel facta ſolutio ſuſtinetur, vel jam præordinata, ſed, non executa ratione obitus præordinantis ab hæredibus eſt perficienda, ad *Text. in l. cum is* §. *mulier ff. de condit. indebit. Barboſ. de jur. Eccleſ. lib.* 2. *cap.* 13. *n.* 32. *& lib.* 3. *cap.* 27. *n.* 81. *Tiraquell. de privil. piæ cauſ. privil.* 125. *Mart. de Iuriſd. par.* 4. *centur.* 2. *caſ.* 170. *per tot. Rot. in Firmana annuæ præſtationis* 12. *Decembris* 1707. §. *Sed quatenus cor.* Eminentiſſ. *Scotte.*

Verum nulla exoriebatur amaritudo etiam reſpectu totius, quia cum prædicti de Cautis, mediantibus perſonis dictarum ſororum, ſint etiam hæredes mediati prælaudati Ioannis Baptiſtæ non valent dictorum legatorum ſolutionem detrectare, cum cer-
16 ti Iuris ſit, quod hæres adeundo quaſi contrahit cum Creditoribus, & Legatariis *ex vulgatis principiis*, abſque eo quod valuerit reſponſio, quod coram R.P.D. Pio obtinuerint dicti de Cautis reſtitutionem in integrum adverſus dictam aditionem ſine beneficio leg. & Invent., quia hæc ſimplex in integrum reſtitutio nihil eorum favore poſuit ineſſe, donec, & quouſque in illius ſequelam non conficiant Inventarium, & rationem non reddant de omnibus fructibus inter-
17 medio tempore poſt adeptam illorum poſſeſſionem perceptis, ex plene firmatis *in Sabinen. Bonorum* 16. Ianuarii 1705. §. *Additum, &* 22. . . *ejuſdem anni* §. *Certum namque coram bon. mem. Kaunitz.*

Et ita utraque Parte audita.

FERRARIEN. CAMBII SVPER RESERVATIS.

Lunæ 20. *Iunii* 1718.

ARGUMENTVM

Ceſſionarius cambii limitati; ſi illud prorogavit, & ex iſta prorogatione debitor evaſit non ſolvendus, nequit idem ceſſionarius habere regreſſum contra cedentem, & fideiuſſor ex iſta temporis prorogatione liberatur.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſionarius ſi prorogavit cambium, & hoc medio tempore debitor effectus fuit non ſolvibilis, nequit contra cedentem petere regreſſum, & de ratione* num. 2., & n. 5.

2 *Quæcumque temporis prorogatio novationem inducit*, & n. 9.

3 *De culpa non eſt redarguibilis ille qui omiſit facere id, quod ſibi non erat profuturum.*

4 *Facilitas ſolutionis, & exactionis crediti, ex quo probata remaneat*, & n. 6.

5 *Debitoris inexigibilitas ſecuta ex culpa ceſſionarii, huic tantum nocere debet, non vero cedenti.*

7 *Ceſſionarius habere nequit regreſſum contra cedentem niſi facta prius excuſſione adverſus debitorem* & n. 12.

8 *Fideiuſſor præſtare ſemper dicitur obligationem acceſſoriam, non vero conſtituit alium contractum, vel diverſum nomen.*

10 *Liberatio facta ſemper dicitur tempore quo obligatio erat in ſtatu validitatis.*

11 *Defectus allegari nequit, ſi nihil vel prodeſt, vel nocet.*

13 *Deterioratio, & periculum nominis cepi contingens poſt ceſſionem pertinet ad ceſſionarium.*

DE-

DECISIO DCCCLXV.

CAmbium ſcut.1000., quod Senator Marcus de Bondelmontibus habebat contra Margharitam Fieſcam de Elephantutiis, & Antonium eius filium, & quod ceſſit pro conſimile ſumma ſcut.1000. favore Antonii de Canonicis, licet illud ad ſolum quinquennium fuiſſet contractum, & proinde expiraturum ſub anno 1701., nihilominus ſpe lucri allectus idem Antonins dicto quinquennio elapſo, maluit potius idem Cambium prorogare ad alios annos, quam illud juxta legem creationis repetere, in eodem continuando uſque de Annum 1710., quo ſolum tempore reſtitutionem præfati Cambii efflagitavit, & quam ſtatim obtinuit mediante depoſito per dictam Margharitam facto tam ſortis, quam reſidui fructuum in Banco Caroli Orſini, ut in *Summ.* Equitis Franciſci Mariæ de Bondelmontibus *n.*2. 3. 4., *&* 5.

Aſt negligentibus Eleonora, & aliis de Canonicis Hæredibus eiuſdem Antonii Ceſſionarii depoſitum prædictum exigere, in hac inter media mora foro ceſſit præfatus Carolus Orſinus, propter quam decoctionem cum ad iteratam reſtitutionem cambii prælaudata Margharita pulſata fuiſſet, hęc revoluto pallio incæpit excipere de nullitati dicti contractus, tamquam ſine ſolemnitatibus geſti, & e converſo prædicti de Canonicis inſurrexerunt contra dictum Senatorem Marcum de Bondelmontibus cedentem, & ſucceſſive contra Equitem Franciſcum Mariam ejus Hæredem beneficiatum, ad hoc ut ipſe tamquam Cedens, hoc debitoris nomen integre manuteneret; Sed poſtquam inter ipſos in partibus pugnatum fuit, & prædicti de Canonicis coacti fuerunt ex Decreto R. P. D. Anſidei A. C. Locumtenentis ſe convertere cum ſcripturis tamen per prænarratum Equitem de Bondelmontibus eiſdem ſubminiſtrandis adverſus bona, & Hæreditatem Margharitæ, Cauſa conſcendit ad Sacrum Auditorium coram R. P. D. meo Lancetta, congruoque coram eo diſputato dubio = *An conſtaret de credito, itaut eſſet relaxandum mandatum, & contra quem* = ſub die 19. Junii 1716. prodiit reſolutio = *Conſtare de Credito, & mandatum eſſe relaxandum contra Bona hæreditaria Margaritæ, & Antonii dumtaxat, non vero contra bona Senatoris* Marci *cedentis*.

Hujuſmodi non acquieſcentibus Sententiæ Hæredibus, & Creditoribus Margaritæ, & Antonii de Elephantutiis, ego in gradu ulterioris appellationis conſuetum dubium propoſui ſub die 16. Aprilis anni proxime elapſi - *An Sententia Rotalis eſſet confirmanda, vel infirmanda* -, & reſcriptum fuit - *pro confirmatione juxta modum* ſcilicet - *mandatum favore illorum de Canonicis eſſe relaxandum contra bona* Margaritæ *tantum, & non contra bona Hæreditaria Antonii* - prout definitum fuerat in præcedenti Sententia R. P. D. mei Lancettæ, & quæ reſolutio confirmationis robur obtinuit ſub die 18. Martii anni currentis; Et quia prædicti de Canonicis eodem tempore prætendebant, data inſubſiſtentia nominum ceſſorum, novum eſſe relaxandum mandatum adverſus bona hæreditaria Senatoris Marci cedentis, huic Inſtantiæ tunc aliter reſponſum non fuit, quam quod illa proponeretur ſub particulari dubio, ad hoc ut ea evitaretur inſpectionum complicantia, & ex qua ut plurimum oritur confuſio.

Expedita igitur Cauſa præviis duabus deciſionibus quoad principale dubium concernens validitatem obligationis Margaritæ, & reſpective canonizans invaliditatem obligationis Antonii, in hodierna Audientia, ut par erat ad inſtantiam illorum de Canonicis diſceptandum propoſui hoc particulare dubium reſpiciens novum mandatum contra bona hęreditaria Senatoris Marci cedentis - An videlicet *conſtaret de credito, itaut eſſet relaxandum mandatum* - & Domini attentis perſpicuis hujus facti circumſtantiis, mihi *negativum* dedere reſponſum.

Fundamentum autem potiſſime repoſitum fuit in eo, quod cum creditum Antonio de Canonicis ceſſum, non eſſe creditum ſiccum, ſeu ſimplex, & nudum, ſed creditum Cambiale, & quidem duraturum ad quinquennium dumtaxat, ut ex Inſtrumento creationis dicti Cambii ibi - *Che il detto Cambio debba durare per cinque anni ſolamente* -, inde oriebatur, quod ſi præfati de Canonicis ad captandum majus lucrum; idem Cambium tacite prorogare voluerunt ad alios decem annos, liberatus ſine dubio remanſerit Cedens ex prorogatione dicti temporis, in quo cum Margarita prædicta debitrix minus idonea effecta fuerit, & ſuper ejus bonis indictus fuerit Creditorum concurſus, non valent hodie ex culpoſo eorum facto prorogationis
1 temporis contra eundem Cedentem petere regreſſum, ut in terminis *Ruin. conſ.*44. *n.*5. *lib.*5., *Menoch. conſ.*778. *n.*4., *Andreol. controv.*155. *n.*5., *& ſeqq. Tondut. reſol. civil.* 49. *n.*52. *Tom.* 1. *Theſaur. quęſt. forenſ. lib.*4. *cap.*10. *n.*8. *verſic. Tertio*, *Olea de ceſſ. Jur. tit.*7. *qu.*3. *n.*39. *Paulut. diſſert. legal.*28. *n.* 49. *Tom.*1.. *Modern. Aſculan. dec. Florent.* 41. *n.*9., *Rot. dec.* 287. *n.*12. *par.*11. *rec.*

Et indubiter in ea præſenti, in quo adiectio temporis appoſita fuit ſubſtantiæ contractus, & ad effectum obligationis extinguendæ, ſeu tollendę, qua in hypotheſi ad differentiam alterius caſus, in quo temporis adiectio unice reſpiciat executionem Contractus, quęcumque temporis prorogatio novationem inducit, & ſemper liberatus remanet ille, qui vel in figura cedentis, vel in re-
2 preſentantia fideiuſſoris conſimili contractui acceſſit, juxta originariam doctrinam *Oſtien.*

Oſtien. in Cap. Conſtitutus de fideiuſſ. quam
ſequuntur, *Trentacinq. var. reſol. vol.1. lib.3.*
tit. de fideiuſſ. reſol. 1. ſub n.3. §. Secunda opi-
nio cum ſeq., Manſ. *conſult.532. n.10. Salgad.*
labyr. Credit. *par.1. cap.34. n.3.*, *Ciriac. con-*
trov.249. a nu.5., & ſeq. Theſaur. dec. Pede-
mont.125. per tot.

Haud referente, quod tunc mora Ceſſio-
narii in non exigendo nomen debitoris ceſ-
ſum, prędicta pœna afficienda ſit, quando
illa mediante, nomen debitoris evaſiſſet de-
terius, ſed non quando id non evenit, nec
potuit evenire, ex quo ſignanter Margarita
de tempore contracti Cambii, innumeris
præmeretur debitis: quia in his circumſtantiis
data etiam Ceſſionarii negligentia, nihil ei
nocere valuiſſet, ex quo de culpa redargui-
3 bilis non ſit ille, qui omiſit facere id, quod
ſibi non erat profecturum, ut docent *Olea de*
ceſſ. Jur. tit.7. qu.3. n.40., *Rocc. diſput.* Iur.
cap.129. a n.13. & cap.151. n.7. & n.12. in
fin., *Manſ. conſult.127. n.33., & ſeq. & in*
meo diſc.32. de Commerc., & mercat. nu.7. &
12. Rot. cor. Celſ. dec.100. n.8. & dec. 518.
n.16. cor. Bich.

Quoniam vere hoc eſt punctum Cauſæ,
hique ſunt eius termini, dum tam obvia, &
facilis erat exactio a d. Margarita, non ſolum
de tempore expirationis d. Cambii, ſed etiam
poſt effluxum decennii a die expirationis ejuſ-
dem, quod vix ea pulſata fuit ad reſtitutio-
nem ſortis, quod ſtatim fecit illius depoſi-
tum, unacum fructibus reſidualibus, & niſi
contigiſſet in fortunium ſuperventæ deco-
ctionis Orſini Mercatoris, apud quem præ-
fatum depoſitum expletum fuit, ſine dubio
præfati de Canonicis plenariam reportaviſ-
ſent ſatisfactionem, unde melius convinci
nequibat idoneitas eiuſdem Margaritæ, & fa-
cilitas exactionis de antecedenti tempore,
quam ex materiali facto d. depoſiti, quod ſi
4 ſolvenda non fuiſſet, illud profecto peragere
non valuiſſet, ut ponderant, *Bartol. in leg.*
ſi vero §. Qui pro rei ff. qui ſatis dar. cogunt.,
Gratian. diſcept. forenſ. cap.527. n.3., *Manſ.*
conſul.54. n.20. Tom.10., & Rot. dec.30. n.
11. lib.4. inter addit. ad Card. *de Luc. Tom.1.*
Et idcirco ſi longe poſt d. prorogationem fa-
cultatibus lapſa fuit, per conſequens conclu-
dendum eſt, quod temporis prorogatio fue-
rit cauſa non reportatę ſatisfactionis, & quæ
debitoris inexigibilitas ex d. cauſa ſecuta Ceſ-
5 ſionario volente, eidem ſolum nocere de-
beat, non autem cedenti, quemadmodum
notant *Altimar. de Revit. conſ.75. n.23. lib.*
1., *Becc. conſ.105. n.26., & 37.* Cancer. *var.*
reſol. lib.2. cap.6. n.176., T*ondut. reſol. civil.*
49. n.29. tom.1., & Modern. Aſculan. deciſ.
Floren.41. ſub n.9.

Non attenta prefata reſponſione, quod
deterioratio prædicta a prorogatione d. tem-
poris non evenerit, ſed uſque a principio d.
Margarita minus idonea fuerit, & ſine du-
bio, ex quo nunc firmato ſtatu hereditario
ejuſdem, ſolum ęs alienum anterius contro-
verſo Cambio, exuberare, & abſorbere vi-
deatur valorem hæreditatis: Quoniam quid-
quid ſit de veritate dictæ aſſertionis, quam
acriter impugnabant Defenſores Eq. de Bon-
delmontibus, Domini argumentum non pro-
cedere authumarunt, quia ab hodierna in-
ſufficientia ad inidoneitatem, & inexigibili-
tatem Margaritę, quoad primum quinquen-
nium, non valere illationem jure merito-
que, & præſertim in caſu pręſenti, in quo
Margarita de tempore primi quinquennii,
ultra bona propria, quæ poſſidebat, frueba-
tur quoque bonis fideicommiſſariis, ex quo-
rum ſolum fructibus poterat illico dimittere
Ceſſionarios, prout de facto, dum vita egit,
fructus ſemper perſolvit. & ad reſtitutionem
ſortis laceſſita, ſtatim illius depoſitum ex-
plevit, unde negari non poterat, quod de
tempore dicti quinquennii idoneiſſima fuerit,
& exigibilis, ſi etiam longe poſt talem ſe de-
monſtravit, mediante dicto depoſito, quod
ſtatim ac fuit pulſata, peregit, quemadmo-
6 dum pro arguenda exigibilitate de tempore
antecedenti, hanc circumſtantiam conſide-
rant *Poſth. dec.58. n.8.*, *Panimoll. deciſ.18.*
nu.27., & Rot. dec.507. num.2. poſt Cenc. de
Cenſ.

Quę ſi procedunt ſimpliciter, a fortiori
contra illos de Canonicis urgebant in hypo-
theſi, quia ultra quamquod, ut diximus,
neglexerunt, juxta deſtinationem Cedentis
repetere ſortem dicti Cambii infra quinquen-
nium, quod magis etiam viſum fuit, nec Pa-
trimonium eiuſdem Margaritæ exceſſerunt,
nec ullas contra illud fecerunt diligentias,
nunquam nec coram Perito, nec coram Iu-
dice concurſus comparendo, nec a Sententia
A.C. met ſuper redditione rationis appellan-
do, proindeque eo minus his non adhibitis
diligentiis contra nomen ceſſum, habere po-
terant regreſſum contra Cedentem, qui
7 non niſi formali facta excuſſione, de jure
datur, ut tradunt *Altograd. conſ.37. n.29. &*
ſeqq. lib.1., *Poſth. reſol. civil.61. n.9. Scacc.*
de commerc., & Camb. §.2. gloſſ.5. n.255., &
ſeqq. Olea de ceſſ. Jur. tit.3. qu.3. n.37. Pani-
moll. dec.18. n.18. verſ. hoc autem.

Hinc parum relevat, quod illi de Cano-
nicis non agant contra Cedentem ex defectu
idoneitatis nominis ceſſi, quam Cedens no-
luit promittere; Sed propter irrealitatem
nominis ceſſi, ex quo ſcilicet obligatio An-
tonii Iudicio noſtri Tribunalis fuerit repu-
tata, & declarata inſubſiſtens: Huic enim
objecto Informantes pro Bondelmonte mul-
tifariam occurrebant, ajentes, quod obliga-
tio Antonii non continet nomen debitoris,
ſed majorem ſecuritatem pro exigibilitate
Cambii vere contracti per Margaritam, li-
cet

cet enim Antonius ſolidaliter legatur obli-
gatus cum Margarita Matre; nihilominus
dum pecunias recepit Margarita, ſemper ad
hunc effectum Antonius reputandus erat fi-
dejuſſor: quo poſito, ruente fidejuſſione
dici poterat deficere major ſecuritas in exi-
gibilitate, non vero nomen Debitoris, ſeu
contractus ſubſtantiatus cum Margarita; nam
fidejuſſor præſtat obligationem acceſſiona-
riam, non vero conſtituit alium contractum
8 vel diverſum nomen, & ideo iſte contractus
ſine illa fideiuſſione ſtare poteſt, & non è con-
tra, in id promiſcui allegatis, *Galeott. con-
trov. Iur. lib. primo controv. 32., & ſeqq.;
Mangill. de evict. quæſt. 79. num. 14., Can-
cer. var. reſol. lib. primo cap. 13. n. 121., &
ſeqq., Andreol. controv. forenſ. 286. n. 70.
Amat. dec.* Mareb. *6. num. 9., & Maſtrill.
dec. 241. n. 8. & 16. Caball. conſ. 161. n. 58.
libr. primo, Hering. de fidejuſſor. cap. 3. n. 2.
& ſeqq. Rot. dec. 175. n. 6. cor. Gregor. dec.
366. n. 4. par. 18. rec. & dec. 43. n. 6. cor. Me.*

Rurſus reſpondebant quod data proroga-
tione Cambii cum ſola Margarita abſque
ſcientia, & conſenſu Antonii, vanum erat
inquirere an Cedens teneretur præſtare ve-
rum, & ſubſiſtens nomen Antonii fidejuſſo-
9 ris; nam conſtito de dicta prorogatione fa-
cta cum ſola Margarita, orta fuerat nova-
tio, & liberatio Antonii fidejuſſoris, *Nogue-
rol. allegat. 12. num. 10., & ſeqq., Salgad.
labyrint. Creditor part. 2. cap. 27. n. 73., &
ſeqq., Cardin. de Luc. de fideicomm. diſc. 161.
n. 4. Urceol. dec. Florent. 21. n. 45., Rot. dec.
164. n. 15. coram Royas, & in Romana Sal-
viani 16. Februarii 1699. §. Siquidem, & per
tot. coram bon. mem. Muto, & in fortioribus
terminis tacitæ relocationes Carocc. de locat.
part. 3. quæſt. 23. n. 4., & ſeqq., Hering. de fi-
dejuſſor. cap. 20. §. 18. n. 6., Salgad. laby-
rint. Credit. part. 2. cap. 27. n. 71., & ſeqq.,
De Marin. reſol. 136. n. 1. & per tot. vol. 1.,
& Card. de Luc. de credit. diſc. 96. n. 4., &
de locat. diſc. 36. n. 2.*

Adſtipulante autem novatione, & libe-
ratione Antonii jamdudum ſecuta ex facto
illorum de Canonicis, non eſt indagandum
de realitate fidejuſſionis, nedum quia libe-
10 ratio ſecuta diceretur tempore, quo ejus
obligatio erat in implicito ſtatu validitatis,
*Gratian. diſcept. forenſ. 27. n. 39. Panimoll.
dec. 53. annot. 7. n. primo, & ſeqq., Rot. dec.
88. n. 7., & 8. part. 7. Rec., & in Romana
legitima 5. Iulii 1709. §. 19. cor. Me.* Verum
etiam quia allegari nequit defectus ille, qui
ſi non adeſſet in nihilo juvaretur Ceſſiona-
11 rius, *Carol. Anton. de Luc. ad Franc. dec.
480. n. 2. Rot. dec. 30. n. 12. lib. 4. in Man-
tiſſ. ad Card. de Luc. Tom. 1.*

Addebant denique & aliam ponderatio-
nem, quod nempe ex facto illorum de Ca-
nonicis longe deterius effectum fuerit no-
men Debitoris a Senatore Marco illis ceſ-
ſum, & Domini nolentes præter rei neceſſi-
tatem aſſumere rigoroſum examen aliorum,
tametſi haud improbabilium fundamento-
rum, quibus innitebantur præfati Informan-
tes pro Buondelmonte, cenſuerunt hanc ip-
ſam poſtremam ponderationem ſufficere ad
omnimodam everſionem objecti. quia nem-
pe ſi verum eſt, prout fore veriſſimum, pa-
tuit ex præmiſſis, nomen Margaritæ evaſiſ-
ſe inexigibile, longeque deterius ex culpa,
& facto illorum de Canonicis, id exuberat,
ne locus ſit regreſſui contra Cedentem, quia
ſi iſte vult ſe convertere contra Cedentem,
debet reſtituere nomen in eo ſtatu, in quo
illud recepit, quod certe facere nequeunt
12 illi de Canonicis, ut probat *Honded. conſ.
34. n. 34. lib. 2. Dare. dec. Bonon. 103. n. 29.,
Fontanell. de pact. nupt. clauſ. 4. gloſſ. 9. par. 5.
n. 214.*, & regulare, ac exploratum eſt, quod
deterioratio, & periculum nominis ceſſis
13 contingens poſt ceſſionem pertinet ad Ceſ-
ſionarium, juxta *Textum in leg. Periculum
35. ff. ſi certe petat., Andreol. controv. 115.
n. 4., Carleval. de Judic. diſput. 6. ex n. 27.,
Leotard. de uſur. q. 39. n. 53., & Salgad. la-
byrint. Credit. par. 3. cap. 11. n. 53. Merlin.
de pignor. lib. 4. q. 150. n. 26.*, & aliis omiſ-
ſis, *Olea de ceſſ. Iur. tit. 7. q. 3. n. 39.*

Et ita utraque &c.

ROMANA PRIMOGENITURÆ DE ALBERICIS.

Mercurii 22. Junii 1718.

ARGUMENTO

Non indiget.

SUMMARIUM

1 *Probibitio alienationis ſub pœna caducitatis a Teſtatore adjecta operatur, ut ſequtis alienationibus, ſtatim alienans cadat incommiſſum.*

2 *Hæres gravatus poteſt ad ejus tantum vitam bona fideicommiſſaria alienare*, & num. 3.

4 *Novum fideicommiſſum diverſis pactis conditio, ad antiquius referri nequit.*

5 *Singula ſingulis congrue referri debent.*

6 *Confuſio unius fideicommiſſi cum alio, ex quo ſupponenda non ſit.*

7 *Loca montium non admietent alia vincula niſi illa, quæ reſultant ex litteris patentibus.*

DECISIO DCCCLXVI.

ET ſi præviis duabus deciſionibus coram me
emanatis ſub die 3. Iulii 1702., & 4. Junii
1703. concedendam eſſe immiſſionem Sac.
Tribunal decreverit frattibus de Albericis
ad bona primogenialia, & Fideicommiſſaria
eorum Domus, & ſignanter ad tot Loca
Montium correſpondentia ſc. 3000. prove-
nien. ex Hæreditate, & Fideicommiſſo Ioan-
nis Franciſci de Albericis, & quæ reſigna-
ve-

verat Joſeph eorum Pater, & præſentaneus
Poſſeſſor ejuſdem Fideicommiſſi, non ſic ta-
men authumavit quoad alia Loca Montium
correſpondentia ſummæ ſcut. 4000., & ut
ſupra per memoratum Ioſephum diſtracta in
perſonam Ioannis Marcherati, & hodie poſ-
ſeſſa a D. Priore Vaino illius declaratario,
& provenientia a Fideicommiſſo Pirri Sen.
de Albericis, quia maximum inter unum,
& alterum Fideicommiſſum intercederet di-
ſcrimen: In eo enim Ioannis Franciſci præ-
dicti Pirri Filii in caſu alienationis bonorum
ſuo Fideicommiſſo ſuppoſitorum expreſſa le-
gebatur pœna caducitatis, & quidem a com-
modo totius hæreditatis ad favorem ulte-
riorum vocatorum, ideoque perneceſſe
procedendum erat cum imperatorio reſcri-
1 pto reaſſumpto per *Papinian. in l. Imperator
50. ff. ad Senat.conſult. Trebell.*, quod ſecutis
alienationibus ſtatim alienans ceciderit in
commiſſum, & non expectato naturali illius
obitu ſucceſſive invitati ad illa bona contra
præceptum Fideicommittentis alienata fo-
rent immittendi vigore Fideicommiſſi pœ-
nalis, ſive contraventionalis.

Non ita tamen quoad præfata Loca Mon-
tium provenientia a Fideicommiſſo Pirri, in
quo cum eadem non legatur in caſu aliena-
tionis, caducitatis pœna eadem non proce-
debat Iuris cenſura, imo totum oppoſitum
cum de Iure prædicta caducitatis pœna cir-
cumſcripta, vetitum non ſit hæredi grava-
2 to ad ejus tantum Vitam bona Fideicommiſ-
ſariam alienare, ut late dictum, & proba-
tum fuit in mea prima *deciſione n §. Non ſic,
& ſeqq.*, *& in ſecunda §. Perſeverante*.

Et cum hac Fideicommiſſorum differen-
tia, non ſolum in præfatis geminis deciſio-
nibus conſtanter proceſſum fuit, ſed etiam
demandata fuit a Sac. Auditorio Cauſæ ex-
peditio; ſed quia nec prædicti Poſſeſſores
dd Locorum Montium, illam infra decen-
nium ad effectum perducere curarunt, nec
prælaudati de Albericis idcirco ſine ulla
contradictione impetrata nova Audientia
ad normam inconcuſſi Sac. Rotæ ſtyli, de
quo ipſa teſtatur coram *clar. mem. Card.Cer-
ro dec. 778. n. 2.*, *& coram bo. me. Emerix
dec. 47. n. 1.* hodie reſtaurato pro tertia vi-
ce examine, firmiter perſtiterunt Domini
in præteritis reſolutionibus coram me ca-
ptis mediante reſcripto - *In Deciſi*.

Denuo enim placuit Dominis pro ea par-
te, quæ reſpicit ratam Locorum Montium
procedentium ab hæreditate Pirri Senioris
de Albericis, quod cum in dicto fideicom-
miſſo Pirri nulla adjecta fuerit ſpecialis pro-
hibitio, neque pœna caducitatis in caſu alie-
nationis Bonorum dicto fideicommiſſo ſup-
3 poſitorum, ex hoc ſequeretur, quod dicta
Loca Montium poſſent alienari ad ejus Vi-
tam a Ioſepho de Albericis hærede gravato,
ut comprobat prima mea Deciſio *ſub §. Non
ſic enim cum ſeqq.*, & in ejus confirmatoria
§. Perſeverante.

Nil relevante, quod in litteris patentibus
dd. Locorum Montium appareat facta rela-
tio, non ſolum ad fideicommiſſum Pirri Sen.,
ſed etiam ad illud Franc. ejus filii, qui prohi-
bitionem alienandi interdixerat cum his ver-
bis = *quod d. loca ſtare debeant ſuppoſita vin-
culis, & conditionibus contentis in fideicom-
miſſo facto per d. D. Ioannem Franciſcum Albe-
ricium in ejus Teſtamento &c., quoque ſuppoſita
cum ſupradictis declarationibus, conditionibus,
& vinculis contentis in fideicommiſſo Pirri Al-
berici Sen.* - & ſic, quod illa Pirri cadant ſub
eadem individuali cenſura dd. Locorum
Ioannis Franciſci, nec poſſint diverſo Iure
cenſeri; Nam quoties ſub unica partita
comprehenduntur Loca Montium tam pro-
venientia a Pirro, quam a Ioanne Franciſco
profecto fideicommiſſum utriuſque in illa
expreſſum de Iure refertur ad ratam, & por-
tionem uniuſcuiuſque fideicommittentis, ve-
luti pro rata ſcut. 4000. ad fideicommiſſum
4 Pirri Sen. pro rata vero ſcut. 3000. ad fidei-
commiſſum Ioannis Franciſci ſingula ſingu-
lis congrue referendo, ut ait *Rot. in dec. 429.
n. 3. par. 2.*, *& in Bononien. fideicommiſſorum
de Herculanis 13. Iunii 1701. §. Verba autem
cor. bo. me. Muto*, cum aliis allegatis in pri-
ma mea Deciſione *§. Vtrique ratio*.

Eoque fortius quia ſubjecta materia di-
verſam non patitur intelligentiam, dum
quemadmodum hæc Loca Montium origi-
narie proficiſcuntur a duplici fideicommiſſo,
nempe Pirri, & Ioannis Franciſci, ita una
quæque rata ſubjacere debebat fideicom-
miſſo proprii authoris taliter, quod dicta
ſubſequens, & generica expreſſio vinculi
ſuam recipiat declarationem ab originaria
provenientia pecuniarum, ne patrimonium
unius fideicommittentis confuſum rema-
neat cum Patrimonio alterius contra vo-
tum, & voluntatem ipſius Ioannis Franci-
ſci, qui proteſtatus fuit de ſuis tantum bonis
diſponere, & alienationis prohibitionem ad
ſua tantum bona propria reſtringere, atque
ideo, ne novum ſuum fideicommiſſum di-
verſis pactis, legibus, & conditionibus or-
dinatum extendatur etiam ad bona ſubiecta
fideicommiſſo antiquiori, contra eius vo-
5 luntatem; & Iuris præſcriptum ex *Text. in
leg. ſi duobus §. Sed quia Cod. com. de legat.*,
Rot. dec. 819. n. 2. par. 13., *& dec. 475. n. 13.
par. 19. recent.*, perneceſſe dicendum eſt
quod dicta vinculorum adiectio ſumi debeat
in ſenſu diſtributivo congrua congruis refe-
rendo, ut ſupra probatum fuit.

Et ſine difficultate quia Pirrus Iun. hæres
gravatus utriuſque fideicommittentis repor-
tavit Sententiam in Iudicatum tranſactam
pro deletione Vinculorum fideicommiſſi
Ioan-

Ioannis Franciſci a Locis Montium provenien. ab hereditate Pirri Sen. unde cum dd. fideicommiſſa ſeparata jam fuerint per Sententiam, & rem judicatam, hodie ſuppo-
6 nendam, eo minus poteſt prætendi confuſio unius fideicommiſſi cum alio, ad tradita per *Angel. in leg. ſi in Rem ſub num. 4. ff. de re indic. Ruin. conſil. 50. n. 25. lib. 2., Surd. conſ. 505. n. 10., Giurd. ad conſuet. Meſſan. Gloſſ. 4. n. 8., Rot. in Aſculana fideicommiſſi, ſeu Domus ſuper melioramentis 11. Decembris 1699., & in Senogallien. Bonorum 1. Julii 1709. §. Advertendo utraque cor.* Mc.

Abſque eo quod opitulari potuerit refugium illud, quod ſaltem omnia præfata Loca Montium ſint ſubjecta Primogenituræ conventionali initæ inter præfatum Pirrum Juniorem, & Joſephum ejus filium in qua legitur indicta pœna caducitatis in caſu alienationis, quia quidquid ſit de Primogenitura prædicta, & an potuerit compræhendere dd. Loca Montium provenientia a prælaudato fideicommiſſo Pirri Sen. certum eſt, quod in hac differenti materia Locorum
7 Montium non attenduntur niſi illa Vincula, quæ reſultant ex literis patentibus, & ab aliis quibuſcunque Emptores ementes a Principe, & ſub fide Principis redduntur immunes, ut ex notiſſima Conſtitutione San. mem. Urbani VIII., & auctoritatibus plana manu relatis in d. prima mea Deciſione *ſub §. Final.*, & ultra eas magiſtraliter docent relati per *Conſtant. ad Stat. Vrb.*

Minuſque ullam ſubſiſtentiam habere recognitum fuit, quod fideicommiſſum Pirri Sen. expiraſſet in Pirro Jun. per ſententiam ab A.C. Bulgarino reportatam per quam judicatum fuerit, delendum eſſe a Locis Montium Vinculum fideicomm. Pirri Sen., & Loca Montium transferenda eſſe libera in faciem Pirri Jun. Quoniam cum vigore dictæ ſententiæ illud deletum non fuerit a literis patentibus, & in eis de tempore reſignationis regiſtratum repeririretur, emptor cenſetur cum eodem vinculo ejuſdem fideicommiſſi in prædictis literis patentibus expreſſis acquiſiviſſe eadem loca Montium, cum unice, ut diximus attendatur in ſubjecta materia Locorum Montium ratione publici commercii vinculum illud, quod legitur in partita tale, quale ſit abſque ulla indagine illius ſubſiſtentiæ, & veritatis.

Unde prætermiſſo examine durationis, vel expirationis fideicommiſſi d. Pirri Senior. ad formam ſententiæ d. A.C. Bulgarini ſat erat ad hunc effectum, quod ſententia a Pirro Iun. obtenta non aboleverit d. Fideicommiſſum, quodque ubi vis ſtat in literis patentibus regiſtratum reperiretur de tempore alienationis, ut Emptor ſub illo Vinculo aquiſiviſſe cenſeatur excluſive ab altero Vinculo Fideicommiſſi Ioannis Franciſci, & Primogenituræ conventionalis. & ad hoc ut ſub impavida dd. Locorum Montium libertate tuti ſint a quibuſcumque aliis moleſtiis, quæ ex alio quocumque titulo præciſive ab illo expreſſo in literis patentibus inferri potuiſſent.

Et denique non obeſſe animadverſum fuit motivum, quod niſi admittatur in hiſce Locis Montium vinculum Fideicommiſſi Joannis emptio prædicta enormiſſima ſit, dum empta fuiſſent dd. Loca Montium preciſe libera, & veri valoris ſcut. 120. pro miſerabilibus ſcut. 33., quia quotieſcunque dd. loca Montium acquiſiverant ſub expreſſo Vinculo Fideicommiſſi Pirri Senioris, & pro pretio correſpondente valori Locorum Montium ſubjectorum fideicommiſſo, & alienatorum ſub eventualitate, & periculo vitæ Alienantis, quę vix ad talem rationem venundari ſolet, ut videre eſt *apud me in addit. ad dec. 19. n. 22. §. Divinatio, Rot. in Romana Quarti dotalis 16. Iunii 1698. §. Primo igitur cor. clar. mem. Card. Caprara* Hoc ſufficit ad hoc ut ea ſubſtineri debeat, abſque eo quod venditio prædicta redargui valeat de ulla lęſione, ex quo hodie libera ſint, quia de hoc nec quęrere, nec excipere poteſt Emptor, qui cum illo vinculo emit, & cum talis emptio non contineat, niſi commoditatem fructuum ad vitam hęredis gravati alienantis; Emptor aliud prętendere non poteſt ex firmatis *per Card. de Luc. de regal. diſc. 30. n. 12., & 14.*

His igitur exploſis, & validiori etiam calamo in hodierna audientia propoſitis per Defenſores illorum de Albericis, quemadmodum Domini ex recenſitis rationum momentis crediderunt perſiſtere *in deciſis* quoad dicta Loca Montium Pirri Senioris prędictis actoribus denegantes immiſſionem ad illa donec in humanis erit Ioſeph eorum Pater ita pariter *in deciſis* perſtiterunt quoad cetera Loca Montium provenientia a Fideicommiſſo Ioannis Franciſci ad quæ immiſſionem in meis pręcedentibus deciſionibus, impartiti fuerant ex eiſdem numero fundamentis relatis in prędictis deciſionibus ad quas in omnibus ſe remiſſive habuerunt.

Et ita utraque &c.

INTERAMNEN. MANUTENTIONIS SUPER RESERVATIS.

Lunæ 27. Junii 1718.

ARGUMENTUM

Habes in Summario

SUMMARIUM

1 *Poſſeſſorium cum petitorio quando ſit cumulandum.*
2 *Manutentio debetur poſſidenti authore Prætore.*
3 *Statutum continuativum poſſeſſionis defuncti in ha-*

hæredem ut locum habeat conſtare debet de qualitate hæreditaria illius, qui ultimo loco deceſſit.

Cum virtus, & effectus continuationis penitus ceſſet in iis, qui non ſunt hæredes ultimi poſſeſſoris n.4.

5 *Statutum non extenditur extra fines Territorii,* & n.6.

7 *Gubernator alicujus loci procedens jure delegato utitur Jurisdictionis ipſius Principis delegantis.*

8 *Pro autenticatione Scripturarum ſatis eſt, quod exhibeantur in Archivio publico, quamvis indifferenti, ſi in loco ubi ſunt confecta Archivium deficiat.*

9 *Poſſeſſio anterior ſemper eſt manutenibilis.*

10 *Poſſeſſio alicuius Caſtri quomodo ſit a Barone capienda.*

DECISIO DCCCLXVII.

OBitus Marchionis Ioannis Baptiſtæ de Caſtellis ſecutus ſub die 15. Junii 1715., nullo ſibi ſcripto hærede ex teſtamento, omnes illos, qui vel teſtamentum legis, vel pacta de ſuccedendo Domus de Caſtellis pro ſe habere pollicebantur illico excitavit ad capiendam poſſeſſionem omnium Bonorum in ejus hæreditate repertorum, & ſignanter inter iſtos primus omnium fuit D. Marchio Franciſcus Maria Baldaſſinus ejuſdem Marchionis Joannis Baptiſtæ ex Cleria filia nepos, & ſucceſſive DD. Catharina, & Eleonora ſorores de Caſtellis; Aſt cum ſtatim magna inter ipſos judicialis contentio orta fuerit cor. A. C. in Iudicio poſſeſſorio manutentionis, contendente prælaudato Marchione de Baldaſſinis ſibi manutentionem deberi vigore anterioris poſſeſſionis, juxta vulgatum *Text. in §. retinen. ff. de interd.*, & e converſo præfatis ſororibus de Caſtellis filiis prædicti Marchionis Joannis Baptiſtæ defuncti virtute, & operatione patrii Statuti Interamnen. continuativi poſſeſſionis defuncti in heredem citius operantis quam quodlibet factum hominis, placuit eidem A. C. illam decernere in duabus ex tribus partibus favore prænarratarum filiarum, & ſororum reſpective, & in alia tertia parte favore prælaudati Marchionis.

Verum ab hoc Iudicato delegata Cauſa Sacro Auditorio *cum facultate manutenendi quem de iure*, diſputatoque dubio ſub die 5. Junii anni 1716. cor. R. P. D. meo Althann, prodiit reſponſum in omnibus favorabile præfatis ſororibus de Caſtellis, quemadmodum etiam id ipſum contemporanee fuit Iudicium ſuper altero dubio immiſſionis, ſive boni iuris, ut videre eſt in deciſione de more extenſa ſub dicta die: ſed cum ob gravitatem Cauſæ, & articuli in omnibus adverſus præfatas deciſiones Marchioni prædicto conceſſa fuerit nova audientia, & per me in locum prælaudati R. P. D. Althann abſentis ſubrogatum ſub die prima Aprilis currentis an. novo examini fundamenta utriuſque deciſionis ſubiecta fuerint, Dominorum ſenſus fuit perſiſtendi ſiquidem *in deciſis* ſuper puncto immiſſionis, *ſed non in omnibus*, ſolumque quoad Bona *Julii ſenioris de Caſtellis*, quo vero ad cætera Bona *Ioannis Baptiſtæ ſenioris, & Iulii Iunioris, ac Ioannis Baptiſtæ* ultimo loco defuncti ob ſuffragiorum ſciſſuram nulla capta fuit reſolutio, & reſcriptum fuit - *Iterum proponatur*.

Qua attenta reſolutione ſuper puncto cardinali immiſſionis, alteri dubio ſuper manutentione in eadem audientia pariter per me propoſito, Domini non aliter reſcribere auſi fuerunt, quam *in deciſis juxta modum*, qui fuit, quod manutentio prædictis ſororibus unice concederetur in Bonis repertis in hæreditate ultimi defuncti, ſed ſpectantibus ad fideicommiſſum Julii ſenioris, ad quod immiſſionem favore dictarum ſororum decreverant, non vero in aliis Bonis, & ſucceſſionibus controverſis, cumulando hoc modo poſſeſſorium cum petitorio, illudque unice cum illo regulando, juxta eam poteſtatem, 1 quam magna habent Tribunalia, & de qua late dictum fuit *in Conſtantien. Iuriſdictionis ſuper manutentione* 4. *Iunii* 1717. §. *finali coram me*.

Juxta prænarratam reſolutionem, editis per me deciſionibus in audientia habita ſub die 17. menſis Junii currentis, uno, eodemque tempore, quo Dominorum oraculum exquiſivi circa expeditionem dictarum deciſionum, partem Cauſæ ſuper immiſſione non reſolutam denuo propoſui, ſed perſiſtentibus eiſdem Dominis in paritate ſuffragiorum; aliud reſponſum accipere non valui, quam *Iterum proponatur, & videat Quintus, & Sextus*, quo vero ad dictas deciſiones pro expeditione propoſitas conventum fuit pro expeditione.

His peractis in audientia ſucceſſive habita ſub die 27. eiuſdem menſis alterum dubium ſuper manutentione non propoſitum ſupradicta die 17. Iunii diſceptandum exhibui, & in primis agnoſcentes Domini, quod poſſeſſorium diſputabatur in ſeparato dubio, & per ſpecialem commiſſionem, & quod Iudicium petitorium amplas, & intricatas patiebatur ambages, quæſtiones, & involucra, itaut per binas vices nulla capi valuerit reſolutio, poſthabita prælaudata facultate, qua in ſuis caſibus pollent Magna Tribunalia illud cumulandi cum petitorio, ut ſubſtantialiter licet adhæſive ad Statutum practicatum fuerat quoad Bona Iulii ſenioris; melius, & rectius decreverunt, ad jus ſuum unicuique tribuendum, & ne Poſſeſſor hoc interim ſua poſſeſſione, quæ beatitudinis ſpecimen præfert deorbatus fuiſſet, rimato bono iure, quod

quod in hoc poſſeſſorio Judicio fovet prælaudatus Marchio Baldaſſinus, reſpondere dubio per Me propoſito = *An eſſet ſtandum, vel recedendum a deciſis* = *recedendum eſſe a deciſis*, & manutentionem in præfata deciſione R.P.D. mei Althann attributam prædictis ſororibus de Caſtellis in Bonis *tam Ioannis Baptiſtæ ſenioris, quam Julii, & Ioannis Baptiſtæ iunioris de Caſtellis*, adſcribere præfato Marchioni Baldaſſino.

Et quidem Jure meritoque quia cum de poſſeſſione memorati Marchionis Baldaſſini omnium, & quorumcumque Bonorum, quæ poſſidebat Marchio de Caſtellis defunctus ex publicis, & authenticis documentis conſtaret, exinde oriebatur, quod eidem ſuper dd.
2 Bonis auctore Prætore poſſeſſis, manutentio concedenda eſſet per *Text. in §. Retinendæ de Interd., & ex Leg. iuſte poſſidetis ff. de aquir. vel amitt. poſſ., Rot. dec. 681. num. 1. par. 19. recent.*

Non referente, nec ſuffragante Sororibus de Caſtellis Statuto Interamnen. continuante poſſeſſionem defuncti in hæredem, ſine alia appræhenſione poſſeſſionis; Quoniam ſicuti ad hoc ut Statutum continuativum operetur favore hæredis defuncti, neceſſe eſt, ut aperte, & concludenter conſtet de qualitate hæreditaria illius, qui ultimo loco de-
3 ceſſit, iuxta ea, quæ de hoc eodem Statuto ponderavit *Rot. cor. Bich. dec. 533. n. 16., & per Modern. Aſculan. ad Statut. Urb. annot. 41. n. 17.*, in præſenti caſu tantum abfuit, quod de hac hæreditaria qualitate ultimi defuncti aperte, & concludenter per dictas Sorores doctum fuerit, quod potius (ſaltem pro nunc) ſuperlative probata remanſerit repudiatio; & refutatio hæreditatis paternæ tam ex teſtamento, quam ab inteſtato favore quorumcumque hæredum etiam extraneorum ex publicis Inſtrumentis renunciationum, & refutationum ab eiſdem factarum occaſione, qua ſe deſponſarunt cum Comitibus de Buttellis, & propterea donec, & quouſque per rem judicatam non conſtiterit, quod dd. renunciationes nullum debeant operari effectum, quoad controverſas ſucceſſiones, ſemper erit verum, nec in dubium poterit revocari defectus qualitatis hæreditariæ ultimi defuncti, & qua deficiente, & corruente, ſublatæ prorſus remanent vires Statuti continuativi poſſeſſionis ultimi defuncti in hæredes ex ea clara ratione, quod ſicuti nequeunt pro nunc repræſentare ultimum defunctum poſſeſſorem, nec illum agnoſcere in Authorem, ita nec allegare continuationem ejus poſſeſſionis, cum virtus, & effectus continuationis, penitus ceſſet in eis,
4 qui non ſunt hęredes ultimi poſſeſſoris, ut bene probat *Rot. dict. dec. 533. n. 16. cor. Bich. & Modern. Aſculan. ad Statut. Urb. d. annot. 41. n. 17.*

Hęc profecto a toto genere abſolverent omnem aliam quæſtionem ſuper hoc puncto manutentionis excitabilem, ſed nec deerant particulares rationes, quibus innixus dictus Marchio Baldaſſinus ſibi manutentionem, jure quidem optimo, poterat polliceri; Nam inter Bona dicti ultimi poſſeſſoris adinventa quoque fuere Caſtrum Polini, & Mellacei nullo modo ſubiectum Statuto Interamnæ continuativo poſſeſſionis defuncti in hæredem, unde tanquam ſubiectum iuriſdictioni Baronis, qui in Superiorem non recognoſcit, niſi Principem Supremum, adeout nulla Civitas dicatur Dominans reſpectu Baronis, cuius iuriſdictio unice dependet a Papa, inde conſequitur, quod ſicuti non ſubiacet iuriſdictioni Civitatis Interamnæ, ita nec illius Statutis, quorum virtus operatio, & auctoritas
5 Territorio eſt circumſcripta, nec extra illud prætenditur, juxta doctrinam *Bartol. in leg. Cunctos populos n. 33. ibique Cin. C. de Summ. Trinit. & Fid. Cathol. Pariſ. conſ. 68. n. 9. lib. 2., Burſat. conſ. 93. n. 21. Menoch. conſ. 875. per tot. & conſ. 1021. n. 10. Rot. cor. Emer. Iun. dec. 335. n. 2.*

Quod ſi procedit ſimpliciter a fortiori perurget, quando Caſtra, prout hic, habent proprium, & particulare Statutum ſub ipſo Barone conditum, caſum quoque, & mate-
6 riam ſucceſſionum compræhendens, quia hoc caſu eo minus poteſt habere locum Statutum alterius Civitatis, cui Caſtra illa ſubiecta non ſunt, & particulare, municipalique vivunt ſanctione, ex allegatis per *Card. de Luc. de feud. diſc. 2. n. 9. Rot. cor. Merlin. dec. 153. n. 18. & per tot.*

Quod autem Caſtrum Polini non ſit de Territorio Interamnæ ultraquamquod aliis neglectis argumentis, illud per ſe ipſum eſſet ſuperlativum, quod eſt Baronale, & proprio regitur Statuto, & legibus municipalibus, & quod Civitati Interamnæ nec eſt conterminum, nihilominus de eo etiam conſtavit ex Chirographo Pontificio conceſſo pro ſubrogatione illius feudi loco antiquorum Domus de Caſtellis, in quo dicitur ibi - *Caſtello Polino Diocesi di Spoleto* - & idem confirmavit poſſeſſio iſtius fundi capta per Joannem Baptiſtam ultimo loco defunctum, in qua pariter dicitur *Spoletanæ Diœceſis*, & atteſtatio Secretarii ipſius Civitatis Interamnæ, id ipſum deponentis, unde hæc omnia ſimul unita prorſus excludebant prætenſam hanc Territorialem qualitatem, & ſubiectionem huiuſmodi feudi Statuto dictæ Civitatis Interamnæ, cum qua nec Leges, nec Confinia, nec Diœceſim habet communem.

In nihilum relevante motivo contrariæ deciſionis, quod Homines Caſtri Polini collectari conſueverunt de ordine, & mandato Gubernatoris Interamnæ, & Apocæ ibidem confectæ regiſtrentur in Archivio eiuſdem

Civitatis; Quoniam collectatio facta dum-
taxat jure delegato ab ipſo Supremo Princi-
pe, veluti de ordine Sacræ Congregationis
Boni Regiminis pro extraordinaria reparti-
tione Millionis indiſtincte ſuper toto Statu
Eccleſiaſtico impoſiti, nullam probat iuriſdi-
7 ctionem eiuſdem Gubernatoris, quia proce-
dens iure delegato utitur iuriſdictione ipſius
Principis delegantis, ad *Text. in l. & ſi Præ-
tor ff. de offic. ciuſ, cui mandata eſt iuriſdictio,
& l. ſolet ff. de iuriſdiction. omnium Iudic.*

Exhibitio vero Apocarum in Archivio,
utpote reſpiciens authenticationes Scriptura-
rum, eo minus probant pertinentiam Iuriſ-
dictionis, cum ſine ulla ſubiectione archivia-
tio fieri poſſit in quocumque loco ubi Archi-
vium exiſtit; etiamſi nullam habeat ſupe-
rioritatem, cum pro authenticatione Scri-
pturarum ſatis ſit, quod exhibeantur in Ar-
chivio publico quamvis indifferenti, quoties
8 in loco, ubi ſunt confectæ, Archivium defi-
ciat, *Maſcard. de probat. volum. 2. concluſ.* 711.
n. 64.

Eiuſdemque levitatis compertum fuit al-
terum fundamentum contrariæ deciſionis,
quod poſſeſſio favore earumdem Sororum re-
ſpectu horum Bonorum iuriſdictionalium ſit
anterior tamquam capta ſub die 12. Augu-
ſti 1715. Nam cum prælaudatus Marchio
Baldaſſinus nactus fuiſſet illorum poſſeſſio-
nem eadem die 15. Julii, qua Marchio Joan-
nes Baptiſta avus fato ceſſerat ad januas eiuſ-
dem Caſtri, & Palatii, ecce quod ſtatim de-
tegitur, quod eius poſſeſſio non ſit poſterior,
ſed anterior illa dictarum Sororum, unice
capta ſub die 12. Auguſti 1715., & per con-
9 ſequens tamquam anterior manutenibilis,
ad notata per *Rot. dec. 416. par. 2. recent.* cum
aliis *coram Emerix iun. dec.* 109. *nn.* 2., *& alibi
paſſim*.

Neutiquam attenta reſponſione, quod di-
cta poſſeſſio Marchionis Baldaſſini capta ſub
dicta die 15. Iulii ejuſdem anni ante Portam
Caſtri, & Palatii, nullius ſit reputanda mo-
menti, ex quo ea ſolemniter capta non fue-
rit mediante præſtatione Homagii, & Iura-
menti fidelitatis a Vaſſallis præſtandi, juxta
præſcripta *in cap.* 1. §. *Si vero lib.* 2. *de Feud.*
Quia in Caſtris vere non feudalibus, ſeu al-
10 lodialibus, quale eſt illud, de quo agitur,
& fere ſunt omnia Status Eccleſiaſtici, quem-
admodum teſtatur *Card. de Luc. de feud. diſc.*
6. *n.* 5., *& diſc.* 98. *n.* 14., minime requi-
ritur præſtatio hujus Iuramenti, ac Homa-
gii Vaſſallorum, ſed ſufficiens eſt ad hunc
purum, & nudum manutentionis effectum,
quod ea modo ſupradicto capiatur, ad tra-
dita per *Scrader. de Feud. par.* 6. *cap.* 4. *n.* 38.
Poſtb. obſervat. 73. *n.* 91., *& ſequen.*, *& de-
ciſ.* 104. *n.* 2., *&* 3. *poſt eumdem de manutent.*

Unde cum de anteriori poſſeſſione præ-
laudati Marchionis hæſitari non valeat, & prædictis Sororibus opitulari nequeat, ſaltem hic, & nunc beneficium patrii Statuti Interamnæ continuativi poſſeſſionis defuncti in hæredem, ex quo ipſæ proprio, & potenti facto renunciationum amiſerint controverſam hanc qualitatem hæreditariam, vel quia quando illa pollerent, ſe extendere non valuiſſet ad bona juriſdictionalia in dicto Statuentium Territorio non exiſtentia, Domini *pro receſſu a deciſis*, ut ſupra convenerunt utraque Parte audita &c.

ROMANA PRIMOGENITURÆ DE SANNESIIS.

Lunæ 27. *Junii* 1718.

ARGUMENTO

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Adimplens voluntatem Teſtatoris a ſucceſſione illius repelli nequit.*

2 *Prælatio non admittitur niſi inter perſonas pari vocatione pollentes.*

3 *Filii in conditione poſiti ex ſtatuto Urbis cenſentur diſpoſitive vocati.*

Idque procedit non ſolum in Fideicommiſſis, ſive Primogeniturіs *ordinatis in Teſtamento, quam etiam per contractum* num. 4.

5 *Fœmina dicitur caput, & finis* Familiæ.

DECISIO DCCCLXVIII.

C*Onſtare de Fideicommiſſo, ſeu Primogenitura favore D. Ducìſſa Annæ Mariæ Sanneſiæ, & non eſſe locum nominationi per D. Ducem Clementem ejus patrem prætenſæ* reſponſum fuit ſub die 7. Martii 1714. coram Emo Scotto, & in hoc eodem ſenſu perſtiterunt hodie Domini coram Me in locum præfati Emi Scotti ſubrogato mediante reſcripto dubio per me propoſito, *An eſſet ſtandum, vel recedendum a deciſis* = *In deciſis*.

Denuo enim arriſit DD. fundamentum illud deſumptum ex tenore ipſius Primogenituræ conditæ a cl. me. Card. Iacobo, aliiſque de Domo Sanneſia, in qua defectis omnibus Primogenitis maſculis, illorumque linea Maſculina prorſus perempta ſub certis modis, & conditionibus vocatur fœmina Primogenita ſuperſtes a dictis maſculis deſcendens, & proinde eveniente caſu obitus Ducis Clementis Sanneſii ultimi Primogeniti, prædicta Anna Maria in humanis exiſtente, dubitari haud valet, quod illa litteraliter ſit vocata, & ad ejus favorem ſit purificata ſucceſſio in Primogenitura prædicta ad excluſionem juris nominandi, quod exercere valuiſſet prælaudatus Dux Clemens in illo ſolo, & ſignato caſu, quo ipſe ſupervixiſſet omnibus aliis maſculis, & fœminis defectis, ut firmatum fuit in præcedenti deciſione §. M*otivum*.

Haud officiente, quod cum prælaudata Du-

Duciſſa Anna Maria jam nupta reperiatur
D. Don Fabritio Pignatelli Duci Rocchæ,
careat illa qualitate, quam in fœmina ſuc-
ceſſura Primogenitura requirit, nempe quod
ſit innupta, & nubere debeat viro nobili pro
perenni conſervatione domus Sanneſiæ: Quo-
niam ponderabant DD. prout ponderatum
fuit in dicta antecedenti deciſione, quod fœ-
mina non fuit taxative vocata ſub hac qua-
litate virginitatis Nuptiarum excluſiva, ſed
ad illum præcipuum finem, ut ea Nuptias
contraheret cum Viro Nobili, qui nomen,
& cognomen domus Sanneſiæ aſſumere de-
beret, & propterea cum ipſa Duciſſa Anna
Maria omnia per Conditores Primogenitu-
ræ volita jam adimpleverit tam in aſſum-
ptione cognominis, quam in contrahendis
Nuptiis cum Viro Nobili, non poteſt ipſa a
1 prædicta ſucceſſione repelli ex connotatis
per *Cardinalem de Luc. de fideicom. diſc.* 33.
num. 21. *& diſc.* 45. *num.* 3., *& ſeqq.* cum
aliis plena manu congeſtis *in dicta præce-
denti deciſione* § *Nec obſtare*.

Quod ſine difficultate procedebat in præ-
ſenti facti themate ex aperta voluntate eo-
rumdem conditorum, dum voluerunt fœ-
minas innuptas præferri fœminis nuptis, &
ſic cum Prælatio non detur, niſi inter per-
2 ſonas pari vocatione pollentes, ut probat
eadem deciſio §. *Quod clarius*, utique eo ip-
ſo, quod dicta Duciſſa non concurrit, nec
certat cum alia fœmina innupta per deficien-
tiam hujus concurſus ſucceſſio, ex ſuppoſi-
tiva vocatione ex tali Prælatione reſultante
non alteri, quam ipſi adjudicanda venit ex
connotatis per *Cardinalem de Luc. de fidei-
commiſſ. diſc.* 43. *num.* 3. §. *Contrarium R. P. D.
Fattinelli reſponſ.* 44. *num.* 13. *Rota in Roma-
na, ſeu Ceſenaten. fideicommiſſi* 16. *Martii*
1704. §. *Accedit coram R. P. D. meo Lan-
cetta, & in Lucana fideicommiſſi de Bargottis*
28. *Martii* 1710. §. *Quæ tanto magis coram
R. P. D. meo Criſpo*.

Eoque certius, quia conditores Primo-
geniture poſt conceſſam Prælationem fœmi-
næ innuptæ ſubjunxerunt ibi - *Quod ſi de linea
dicti Franciſci neque etiam extarent, fœminæ
vocentur ſi naſcentur ejuſdem D. Marchionis
Clementis, ſervato pariter ordine, & prero-
gativa gradus, & ætatis*; Ergo ſi in parte
conditionali in ſenſu generico poſuerunt in
conditione fœminas omnes de linea Franci-
ſci, & Marchionis Clementis, ſine ulla re-
petitione qualitatis fœminæ innuptæ, clare
datur intelligi, quod ſi Bona Primogenialia
devolui non poterant ad ulteriores vocatos,
niſi prius extincta linea maſculina, & fœmi-
nina, pernéceſſarium antecedens dicendum
eſt, quod omnes fœminę vocatæ cenſeantur,
& præ ceteris dicta Duciſſa Anna Maria fi-
lia immediata ultimi maſculi, ex auctori-
tatibus relatis *in dicta deciſione* §. *Addito*.

Comprobante præſertim genericam vo-
cationem earumdem fœminarum diſpoſi-
tione Statuti Urbis *lib.* 1. *cap.* 42. vigore cu-
jus filii in conditione poſiti cenſentur diſpo-
ſitive vocati: Quapropter cum dicta Ducif-
ſa filia Ducis Clementis ultimi maſculi in
conditione indubitanter poſita ſit, ita per
3 conſequens ex cenſura ejuſdem Statuti cen-
ſetur diſpoſitive vocata *Rota dec.* 826. *n.* 1.
coram Dunozett. jun., & dec. 227. *per tot. par.*
18. *& dec.* 79. *num.* 4. *par.* 19. *recen.*, *& in
Romana Salviani, ſeu Canonum* 1. *Decembris*
1710. §. *Et ſane in principio cor. Eminentiſſ.
Priolo*, & quæ ſtatutaria diſpoſitio locum ob-
tinet non ſolum in fideicommiſſis, ſeu Pri-
4 mogenituris ordinatis in Teſtamento, quam
per contractum, *Card. de Luc. de fideicom.
diſc.* 80. *num.* 6. *& ſeqq. Rota coram Card.
Cerro dec.* 441. *num.* 8. *& ſeqq. & dec.* 102.
num. 2. *& ſeqq. par.* 8. *recent.*

Maxime quia ex toto contextu ejuſdem
Primogenituræ, id unum perſpicue aſſe-
quebatur, & ſignanter ex ea parte, in qua
Conditores conceſſerunt facultatem nomi-
nandi extraneum in duplici caſu; Altero
ſcilicet ſi filia fœmina ſuperſtes tempore de-
ficientiæ lineæ maſculinæ non pareret con-
ditionibus in dicta Primogenitura præſcri-
ptis, & altero ſi nullo ſuperſtite filia fœmina
penitus extingueretur tam linea maſculina,
quam fœminina, ideoque ſi ultimus maſcu-
lus eo ſolum caſu poteſt nominare, quod vel
filia fœmina obtemperare recuſet conditio-
nibus per Conditores Primogenituræ volitis,
vel quod nulla ſuperſtes ſit filia fœmina, ex
hoc conſurgit, quod deficiente concurſu
fęminarum nuptarum, vel innuptarum,
etiam filia fęmina nupta, quæ præventive
vota Conditorum Primogenituræ adimple-
verat, vocata ſit.

Quibus ita ſe habentibus, & data voca-
tione prælaudatæ D. Duciſſæ Annæ Mariæ
ad Primogenituram ſuæ Domus Sanneſiæ in
caſu quo non turbato mortalitatis ordine, ea
ſuperſtes ſit Duci Clementi Patri per mo-
dum conſequentiæ eveniebat, quod ea ſu-
perſtite, ipſe nullam explere poſſit nomina-
tionem in ejus prę judicium, & damnum,
cum ad formam Legis dictæ Primogenituræ
expleri non poſſit, niſi ab ultimo Poſſeſſore
Primogenituræ, prorſus extincta tam linea
maſculina, quam fœminina, quæ dici non
5 valet extincta, donec ſuperſtes eſt prædicta
Duciſſa Anna Maria, quæ de jure eſt caput,
& principium lineæ fœmininæ Domus San-
neſiæ, ut aliis adductis concordantibus di-
ctum fuit *in Bononien. fideicommiſſi de Beni-
nis* 8. *Maii* 1711. §. *Et ratio coram* Me.

Et ita prædicta Duciſſa tantum audita,
fruſtraque antem Duce Clemente ad Aquas
dilationem petente.

IN-

INTERAMNEN. ATTENTATORUM.

Veneris 1. Julii 1718.

ARGUMENTO
Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Qui continuat non attentat.*
2 *Attentata non committuntur ſi nulla ſpreta fuerit Iudicis inhibitio vel majeſtas.*

DECISIO DCCCLXIX.

SUB motivo poſſeſſionis non manutenibilis D. Marchionis Franciſci Mariç de Baldaſlinis dubio per R. P. D. meum Althann propoſito ſuper attentatis ſub die 8. Iunii 1716. reſponſum fuit - *Affirmative* - nempe de illis conſtare, quamvis tamen illorum purgatio decreta fuerit per viam nullitatis, eo quia prçlaudatus Marchio juſte aliquo modo credere potuerit, quod omnes illos actus per ipſum exercitos vigore ſuæ poſſeſſionis facere valuiſſet nunc autem quia in præcedenti audientia habita ſub die 27. Iunii per Sac. Tribunal declarata fuit valida, & manutenibilis poſſeſſio prædicti Marchionis Franciſci Mariæ ſuper bonis Io: Baptiſtæ ſen. de Caſtellis, & Iulii, & Io: Baptiſtæ junioris revoluto pallio, dubio ſuper hoc puncto per Me propoſito - *An eſſet ſtandum, vel recedendum a deciſis* - reſponſum dederunt - *recedendum eſſe a deciſis*.

Fundamentum autem reſolutionis innixum fuit illi indubitato principio, quod cum actus omnes juriſdictionales, & indifferentes facti tam in Caſtro Polini, quam in omnibus aliis bonis controverſis ſint continuativi ejuſdem legitimæ, & hodie canonizatæ poſſeſſionis, inde conſurgat, quod attentati
1 non ſint, ex regula ſatis nota, quod qui continuat, non attentat, de qua *Rot. deciſ.* 101. *n.* 9., *&* 10. *par.* 19. *rec.*

Et ſine ulla prorſus difficultate, quia omnes illi actus, qui in præcedenti deciſione R.P.D. mei Althann tamquam attentati canonizati fuere, & ſignanter deputatio Gubernatoris facti omnes fuerunt ante ullam Iudicis inhibitionem; Deputatio enim Gubernatoris facta fuit ſub die 13. Auguſti 1716., & Decretum A.C. Anſidei longe poſt ſupervenit ſub die nempe 31. dicti menſis, de quo tempore monitorium coram eo expeditum reduxit ad viam juris, mandando nihil innovari hinc inde, & propterea cum poſt hujuſmodi Decretum nullus actus geſtus fuerit de novo, & antecedentes facti extiterint nullo obſtante juridico impedimento, imo legitima poſſeſſione, exinde
2 fit, quod per prædictum Marchionem nullo pacto ſpreta fuerit ulla Iudicis inhibitio, & majeſtas, ſine qua attentatorum pœna non incurritur, *Lancellott. de attentat. par.* 3. *cap.* 17. *num.* 28. *Rota coram Bichio deciſ.* 461. *num.* 26.

Cum igitur hodie manutentio conceſſa fuerit prælaudato Marchioni, quemadmodum ejus actus nullo attentatorum vitio notari valent ex ſupradictis, ita e converſo omnes illi cadentes ſuper dd. bonis, in quibus indulta fuit manutentio prædicto Marchioni, & exerciti fuere per dd. ſorore per viam nullitatis, circumſcribendi viſi ſunt, ex eiſdem numero rationibus adductis in prædicta Deciſione R.P.D. mei Althann ſuper puncto attentatorum a §. *Deſcendentibus hinc Domini*, *& plur. ſeq.*

Et ita unica tantum &c.

CONSTANTIEN. IURISDICTIONIS SUPER BONO IURE.

Veneris 1. Iulii 1718.

ARGUMENTUM

Pro obtinenda omnimoda exemptione tam activa, quam paſſiva ab ordinaria Epiſcopi Iuriſdictione neceſſe eſt in medium afferre Privilegium clarum, & literale. Confirmatio quid operetur. Paſſiva exemptio, ex quibus excludatur, nec ad eam inducendam ſufficit quod Monaſterium, vel Populus ſe receperit ſub protectione S.Sedis, vel D. Petri.

SUMMARIUM

1 *Pro obtinenda exemptione requiritur clarum, & literale privilegium.*
2 *Confirmatio dat tantummodo robur actui confirmato non vero illius ampliationem, & extentionem inducit*, & n. 4.
3 *Reſervatio cenſus, & reverentiæ paſſivam exemptionem ab ordinaria Epiſcopi Iuriſdict. inducit. Declara* n. 5. & ſeqq.
4 *Verba etiam ampliora, & difformia ſunt ſemper cohibenda intra ſpheram rei confirmatæ.*
7 *Receptio Perſonarum ſub protectione* D. *Petri paſſivam inducere nequit exemptionem*, & n. 8.
9 *Epiſcopus Iuriſd. exerceat in locis ſuæ Diœceſis, dicitur uti Iure ſuo.*
10 *Privilegia odioſiſſima trahi nequeunt de uno caſu ad alium.*
11 *Exceptio firmat regulam extra caſus non exceptos.*
12 *In Privilegiis exemptivis ampla ſemper datur Regularibus facultas ſuſcipiendi a quocumque antiſtite Oleum Sanctum, Chriſma, & Ordinationes.*
13 *Licet in privilegiis exprimatur quandoque id, quod de Iure ineſt; attamen hujuſmodi expreſſio non excludit alia Iura in præjudicium habentis Iuris aſſiſtentiam.*

14 De-

14 *Devolurationi facta a Summo* Pontifice *eſt plena fides præſtanda .*

15 *Epiſcopus omnimodam habet poteſtatem in monaſteriis non exemptis etiam in materia Juris ſtatuendi in concernentibus obſervantiam regularem .*

16 *Bulla non acceptata uti ineffectuata non eſt allegabilis .*

17 *Exemptio , & ſubjectio ſunt termini contradictorii , & exemptio ſe opponit ſubjectioni .*

18 *Ultimus ſtatus ſi ſit qualificatus præſupponit uniformem ſtatum etiam in ſaeculis retroactis .*

DECISIO DCCCLXX.

CONſtans Iuſtitia , quam ex geminis ſolidiſſimis fundamentis opitulari Celſiſſimo Epiſcopo Conſtantien. agnitum fuit in hac Cauſa in Audientia habita 4. Iunii ſuperioris anni , quemadmodum tunc temporis viam aperuit receſſui a deciſis ſub die 13. Aprilis 1714. coram Eminentiſſimo Scotto, ita tunc ea ad novum , ſedulumque examen revocata in hodierno Conſeſſu conſtans Ius promerita fuit , dum dubio per me propoſito - *An eſſet ſtandum in primo , vel ſecundo loco deciſis* - Domini inhæſitanter reſponderunt - *In ſecundo loco deciſis* -

Motivum autem perſiſtendi in ſecundo loco deciſis , fuit illud idem , quod Dominis ſuaſit recedere a deciſis coram prælaudato Eminentiſſimo Scotto , & ſignanter repoſitum in ea Iuris propoſitione , quod cum Monaſterium Creuzlinganum ſitum ſit intra fines Diœceſis Conſtantienſis, inde ſit , quod prælaudatus Epiſcopus habet in Iure fundatiſſimam intentionem pro libero exercitio ſuæ Iuriſdictionis in dictum locum quamvis Monaſticum , ut late firmatum fuit *in deciſione , quæ revidetur* §. 2.*cum ſeqq.*, & ultra ibi allegatos , tradit *Pignatell. conſult.* 94. *n.*1. *& ſeqq. tom.*1.

Sentientes , & probe noſcentes Defenſores prædicti Monaſterii vim , & efficaciam prædictæ indubiæ propoſitionis , convolarunt (prout peregerunt in anteacta propoſitione) ad limitandam dictam Ordinariam Iuriſdictionem per prætenſas exhibitiones Privilegiorum a Sancta Sede reportatorum, illi paſſivam exemptionem dicto Monaſterio indulgentium , & ſignanter Honorii II. confirmantis erectionem hujus Monaſterii , Lucii II., Eugenii III., Adriani , & Eugenii IV. Aſt fruſtra , quia nullum ex dictis Privilegiis hanc paſſivam importat exemptionem , nec in littera , nec in ſpiritu , quando de cetero ad Iuris præſcriptum pro prædicta exemptione obtinenda , ſat non fuiſſet in medium proferre Privilegia dubia,
1 & ambigua , ſed clara , & literalia eſſe debebant , taliter quod nullum dubitationi locum relinquerent , ut ex Text. *in cap.* 7. *de Privil.* latè probatum fuit *in dicta mea præcedenti deciſione a* §. 20., 21., *&* 22., *ac* §. *final.*, & punctualiter alias quoque animadvertit *Rot. in Geunen. Adiunctorum* 15. *Februarii* 1702: §. *Quibus omnibus* , *coram Reverendiſſ. Molines .*

Quæ ſi procedunt ſimpliciter , a fortiori perurgebant , & perſtringebant in caſu præſenti , in quo agitur de Monaſterio per ſe ſtante , & ſingulariter vivente , & nullum habente Caput Ordinis , in quibus terminis eo magis videbatur de neceſſe , quod Epiſcopus eſſe debeat Caput hujus Monaſterii ſingularis , ne alias remaneat Acephalum , & in plena libertate vivendi ad ſuum libitum , ut late animadverſum fuit *in prædicta mea deciſione* §. 5., *& ſequen.*, *&* §. 33.

Quod autem prȩlaudata Privilegia hanc non importent paſſivam exemptionem , primo loco ſingillatim expendendo illud Honorii II., clariſſimum aſſurgebat ex eo, quod illud pure , & ſimpliciter confirmat legem fundationis prȩdicti Monaſterii erecti de anno 1129. per Vldaricum tunc temporis Conſtantienſem Antiſtitem de Bonis ad Menſam Epiſcopalem pertinentibus , cum licentia , & permiſſione glor. mem. Henrici III. Imperatoris , & cum illa Imperiali prohibitione - *Vt nullus ſuccedentium Epiſcoporum , aut Dux , Marchio , Comes , Vice-Comes , Advocatus , ſive aliqua maior , vel minor perſona in habentibus locum illum , audeat quidquam Præſumptuoſe inferre , aut poſſeſſiones illorum diſtrahere , vel minuere &c., & nullus Epiſcoporum , aut aliquis in diſponendis rebus habeat poteſtatem* - Unde ſi Imperatoris Beneplaciti verba aliud non concludunt, nec concludere valent ex defectu poteſtatis , niſi prohibitionem circa temporalia in dotem Eccleſiæ aſſignata : volendo quod perpetuam haberent firmitatem , itaut neque Epiſcopi . neque aliæ Potentiæ Sæculares ea diminuerent , vel uſurparent , inde eſt , quod Bulla Honorii II. unice confirmatoria fundationis prædictæ , nil plus continere valet , quam legem fundationis , quam ad Inſtantiam Epiſcopi Fundatoris confirmavit , juxta naturam ejuſdem confirmationis
2 quæ tantum robur addit actui confirmato , ſed non illius ampliationem , & extenſionem inducit , ut ponderatum fuit *in d. mea deciſione ſub* §. 14.

Non referente , quod in prædicta Apoſtolica confirmatione reſervata ſolum legatur *reverentia* Epiſcopo Conſtantienſi , & annuus Cenſus , & per quam Cenſus , & reverentiæ reſervationem manifeſtum , & planum ſit , quod illud paſſive eximere voluerit ab Ordinaria Epiſcopi Iuriſdictione ex
3 congeſtis per *Rot. in Marſicen., ſeu Nullius Juriſdictionis ſuper Bono Jure* 7. *Junii* 1702.

a §. *Et*

a §. Et quidem , coram bonæ memoriæ Muto ,
& in Leodien. Juriſdictionis ſuper bono Jure
23. *Iunii* 1713. §. *Quibus , coram Eminentiſ-*
ſimo Scotto , 25. *Iunii* 1714. §. *Et quamvis ,*
coràm R. P. D. Cerre , & 11. *Martii* 1715.
§. Non *attenta , coram* Me .

Quoniam hoc ipſo , quod primario , &
principaliter Bulla Honorii II. non eſt niſi
confirmatoria fundationis, in qua hæc exem-
ptio pacta non legitur , verba etiam amplio-
ra , & difformia ſemper intra Sphœram , &
4 tenorem rei confirmatæ cohibenda ſunt ,
juxta firmata per *Rot.dec.*354. *n.*14.*par.*17.,
& dec. 557. *n.*25. *part.*19. *Recent.*, *& coram*
*Priol. dec.*381. *n.*14., *&* 15., *& dec.*1124. *n.*8.
coram Pamphil.,& reſervatio Cenſus deman-
data in ea favore EpiſcopiConſtantienſis cre-
di debet volita in pignus gratitudinis , & ar-
gumentum beneficii fundationis , ut non ob-
ſcure etiam deprehenditur ex litera ejuſdem
Bullæ , non autem ad eximendum contra
omnem veriſimilitudinem ipſius Epiſcopi
Supplicantis , idem Monaſterium a ſua legi-
tima , & Ordinaria Juriſdictione , quando
de cetero hoc ſignum nec de per ſe ad hunc
effectum eſſet univocum, quia quando etiam
Cenſus prædictus ſolvi deberet , non Epiſco-
po Conſtantienſi , prout in caſu , ſed ipſimet
5 Sedi Apoſtolicæ , hanc exemptionem
non importaret, juxta punctualem *Textus,*
cenſuram *in cap. Recepimus in fin. de Privil.*
ibi = *Si vero &c. Cenſus perſolvitur , non ex*
hoc Iuri Diœceſani Epiſcopi aliquid videtur eſſe
ſubtractum , & in cap. ſi Papa verſ. ſi vere di-
catur de Privil. in 6. , & firmatum fuit *in*
prælaudata mea deciſione §. 23.

Poſita autem ad partes Bulla Honorii II.
confirmatoria fundationis hujuſceMonaſterii
nihil valere comperta ſunt dicta alia Privi-
legia Lucii II., Eugenii III., Adriani , & Eu-
genii IV. , quia omnia prædicta nil aliud in
litera continent , niſi quod dictum Monaſte-
rium , omniaque ejus Bona temporalia ſub
6 immediata protectione Sanctæ Sedis recipie-
bant , quorum neutrum aliquid commune
habet cum exemptione in Spiritualibus ab
Epiſcopi Iuriſdictione , ut probant *Text. in*
dicto cap. Recepimus , & cap. Ex *parte il* 2. *de*
Privil. , & præter allegatos *in dicta mea deci-*
ſione firmant *Lotter. de Re Benefic.lib.*1.*q.*24.
*n.*98. , *& ſeqq.* , Rot. *cor.*Emer. *Iun. dec.*395.
*n.*2., *& in* Militen. *Iuriſdictionis primæ Apri-*
lis 1715. §. *Neque ſeparatio , coram R.P.D.*
meo Falconerio . Quod procedit etiamſi ultra
Bona , etiam perſonæ ſub immediata prote-
7 ctione Sancti Petri receptæ fuiſſent , quia
numquam etiam receptio perſonarum ſub
dicta protectione paſſivam valet inducere
exemptionem ex litera *Text. in cap.* Ex *par-*
te 18. *de Privil.*ibi = *Fuit quæſitum utrum Cle-*
rici , qui literas protectionis oſtendunt , in qui-
bus perſonæ ſuæ expreſſo nomine cum omnibus
rebus ſuis ſub Apoſtolica Protectione conſiſtere
declarantur, a Juriſdictione Epiſcopi ſint exem-
pti ; Nos autem tibi reſpondemus , quod per li-
teras hujuſmodi ab Epiſcoporum ſuorum pote-
ſtate minime ſubtrahantur = *& in cap. ſi* Papa
verſ. non ſic de Privil. *in* 6.

Abſque eo quod ullo modo applicari viſæ
ſint prælaudatæ deciſiones editæ *in Leodien.*
Iuriſdictionis coram Eminentiſſimo Cardin.
Scotto, R.P.D. meo Cerro, & cor. Me; quia ibi
theorica hæc in genere , & in abſtracto re-
vocata in dubium non fuit , nec poterat re-
vocari , uti proficiſcens a geminis decreta-
libus *in cap. Ex parte , & cap.* Recepimus *de*
Privil. Solumque in concreto illius caſus , in
quo cum non ageretur de Monaſterio in
primis , & ante omnia per ſe ſtante , nul-
lumque Superiorem recognoſcente , ſed de
Monaſterio ſuum Religionis caput veneran-
te , & quod ex pluribus actibus , & obſer-
vantia tam circa confirmationes Abbatum
Conciſtorialiter factas per Summos Pontifi-
ces , quam circa denegationem actuum Ju-
riſdictionalium Epiſcopi ſuam exemptio-
nem paſſivam oſtendebat , bene reſponſum
fuit pro illius exemptione , quæ circumſtan-
tiæ omnes cum deficiant in caſu præſenti ,
& non concurrat , niſi illa receptionis dicti
Monaſterii ſub protectione Sanctæ Sedis , ea
per ſe ſola merito hanc inducere non valet
exemptionem , ex clara diſpoſitione dd. de-
cretalium , & mente Sacri Auditorii , quod
8 ſemper aliis ſecluſis circumſtantiis , ex ea
ſolum pro non exemptione reſpondit , ut vi-
dere eſt *coram* Emerix *Iunior. dec.*395. *n.* 12.,
& in Nullius , ſeu Fulden. Iuriſdictionis *ſuper*
bono Iure *prima* Iulii 1708. §. 55. *cor. Me , &*
in dicta Militen. Iuriſdictionis *prima Aprilis*
1715. §. *Neque ſeparatio coram Reverendo*
Padre D. meo Falconerio Almæ Vrbis Gu-
bernatore .

Non attenta reſponſione , quod unacum
ſuſceptione ſub protectione Sanctæ Sedis in
eiſdem Privilegiis quoque dictum fuerit ,
quod nemo auderet *Eccleſiam perturbare , aut*
ejus poſſeſſiones auferre , ſeu ablatas retinere,
minuere , aut aliquibus vexationibus fatigare,
ex quibus verbis hujus Monaſterii exemptio-
nem prætendebant ejuſdem Defenſores , ex
quo quando unacum ſuſceptione ſub prote-
ctione S. Sedis , concurrat etiam præceptum
de non perturbando , aut vexando ſuſceptio
prædicta vigore , & virtute ejuſdem præce-
pti exemptionem inducat ; quia eliminati-
va , & fatalis urgebat reſponſio , quod quan-
do iſta prohibitio de non perturbando , &
vexando reſpicit conſervationem bonorum
temporalium , illorumque tutamen , ad om-
nes directa , tunc numquam valet inducere
exemptionem paſſivam ab Ordinaria Epi-
ſcopi juriſdictione , & tanquam directum ad
Bona temporalia , ut integra conſerventur,
nec

Digitized by Google

nec ab aliquo minuantur, tunc numquam extenditur ad contraria, & impertinentia, ſcilicet ad ſpiritualia, in derogationem Iuriſdictionis Epiſcopalis, qui exercendo Iuriſdictionem in locis ſuę Diœceſis, non dicitur vexationibus fatigare, nec poſſeſſiones auferre, ſed propriam Iuriſdictionem
9 exercere a Sacris Canonibus volitam pro felici Animarum regimine, ut late obſervatum fuit *in dicta Deciſione a §. 11. & ſequen.*, & bene probant *Poſt. de Manut. obſerv. 35. n.40.*, *Rot. poſt Conc. de Cenſib. dec.66. n.4.*

Haud referente, quod verba eorumdem Privilegiorum ſint directa ad Perſonas, non autem ad Bona, quę vexationum, & moleſtiarum capacia non ſunt, quia unicuique notum eſt, quod moleſtię, quę Bonis inferuntur, ſtatim efficiuntur vexationes perſonarum, quę illis fruuntur, & favor tribuitur Bonis propter perſonas, juxta claram literam eorundem Privilegiorum, ſed ex hoc non ſequitur hæc remotiſſima illatio, quod quidquid fuit conceſſum pro temporalibus conſervandis, extendatur ad ſpiritualia, & ad derogandum Iuriſdictioni Epiſcopi, qui in figura Iuſtitiæ, & repręſentantia Iudicis neminem pręſumptuoſe vexat, tur-
10 bat, aut moleſtat, neque ubi vis ſtat, odioſiſſima hæc Privilegia trahi valent de temporalibus ad ſpiritualia, & conſequenter de uno caſu ad alterum contra *Text. in cap. Porro, & cap. Sane de privil., & in cap. Cum perſonæ in 6.*, ut egregie firmavit *Rot., in dicta Giennen. Adjunctorum 13. Februarii 1702. §. Quibus coram Rmo Molines*.

Nec momenti recognita fuit altera exceptio ex ventre dd. Privilegiorum deſumpta, quod in eis demandetur, quod Chriſma, Oleum Sanctum, & Ordinationes ab Epiſcopo Diœceſano ſuſcipiantur, & ſic exce-
11 ptio firmet regulam in non exceptuatis ad vulgata Iura, quia potius retorquetur, dum in Privilegiis exemptionum ſemper ampla
12 datur facultas Regularibus exemptis hæc omnia ſuſcipiendi a quocumque maluerint Catholico Antiſtite, non autem ab Epiſcopo Diœceſano, ut habetur apud *Rot. in Nullius; ſeu Fulden. Iuriſdictionis 16. Februarii 1703. §. Sed ſolum coram Reverendiſſimo Molines*; Ideoque dum hæc omnia contra conſuetum ſtylum, & conſuetudinem præſcriptum fuit, quod recipi deberent ab Epiſcopo Diœceſano, argumentum evidens eſt, quod ejus Iuriſdictionem Papa voluerit intactam conſervare, abſque eo quod obſtet regula ſupra præmiſſa, quod exceptio firmet regulam in non exceptuatis, quia novum non eſt, quod exprimatur in Privilegiis etiam id, quod de jure ineſt, abſque eo quod talis expreſſio excludat alia Iura in præiudicium,
13 & perniciem habentis Iuris aſſiſtentiam in omnibus, ut animadvertit *Rot. coram Dunoz. dec. 446. n. 6., & in rec. dec. 324. num. 5. par. 1., & dec. 70. n. 32. par. 13.*

Quæ omnia per ſe clariſſima, clariora evaſerunt ex ultimo, & poſtremo Brevi Honorii IV., quod literis apertiſſimis declaravit Monaſterium eſſe ſubjectum Ordinario ibi = *quod tibi ordinario Jure ſubjectum eſſe dignoſcitur* = & propterea dictum Breve Epiſcopo Conſtantienſi directum in linea interpretationis clare demonſtravit, quod uſque ad ea tempora, nullo Monaſterium prædictum exemptionis Privilegio pollebat, & quod ſemper magis confirmat intelligentiam prædictam, quod nec ſuſceptio ſub protectione S. Sedis, nec præceptum de non vexando, & perturbando, valent hanc prætenſam exemptionem inducere, quando ex dicto poſteriori Breve hanc limpidam habemus declarationem, quod Monaſterium præfatum ſemper Ordinario Epiſcopi imperio ſubjectum fuit, ut perpenſum fuit *in antecedenti mea deciſione ſub §. 29.*

Reſponſione non refragante, quod hęc ſimplex, & nuda enunciativa non valeat immutare ſtatum eiuſdem Monaſterii, nec deſtruere clara Privilegia exemptionis eidem conceſſa: Nam cum hoc unice ſit in quæſtione, an Privilegia hæc concedant, vel non hujuſmodi exemptionem, declaratio hæc inducta ex Bulla Papali non dicitur immutare ſtatum, ſed illum nobis declarare, & oſten-
14 dere, & tamquam declarationi ex altiſſimo Fonte proficiſcenti, omnimodam fidem eſſe præſtandam, inquit *Card. de Luc. de Jurepatr. diſc.6. n.13., Gloſſ. in cap. Si Papa in verb. ſi aſſerat de elect. in 6., Rot. in Valven., & Sulmonen. Juriſdictionis 10. Decemb. 1714. §. Fortius cor. R.P.D. meo Falconerio Almæ Vrbis Gubernatore*.

Quibus ita conſtabilitis, & excluſa prętenſa hac exemptione vigore dictorum Privilegiorum, eo facilius corruere viſa fuit prætenſio exemptionis prędictæ, innixa prætenſæ obſervantiæ, quando hæc tota ſtat pro Juriſdictione Epiſcopi per plura ſęcula, & uſque in pręſens, in quorum decurſu in omni actuum Iuriſdictionalium ſpecie probatum fuit, quod Epiſcopi Conſtantienſes pro tempore omnem exercuerunt iuriſdictionem in Monaſterium, eiuſque perſonas, ut late omnes hoſce actus recenſet *antecedens mea Deciſio a §. 34. cum pluribus ſeqq.*, & ſignanter ſtatuendo, & confirmando omnes electiones Abbatum pro tempore electorum ad Inſtantiam eiuſdem Monaſterii, cum ea præclara expreſſione, quod Monaſterium eidem ſubiectum erat, ac ulterius animadvertendo Canonicos, & Abbates, qui aliquos exceſſus commiſerant, & demum dictum Monaſterium pluries, atque pluries viſitando, ut ex ſerie publicarum viſitationum relata *in d. Deciſione §. 48.*

Hiſque actibus Iuriſdictionalibus præſertim quoad Jus ſtatuendi, aliud non reſpondebant Defenſores Monachorum, quam, quod Jus illud non docetur effectuatum, & quod ſtatuta illa tali modo condita, non probentur acceptata, & obſervata, & quod in omnem caſum Epiſcopi hoc Ius ſtatuendi, quoad obſervantiam regularem de Iure non haberent; Aſt incaſſum, quia in primis acceptatio hæc ſatis ſuperque comprobata dicebatur hoc ipſo, quod lecta, & publicata fuerit in Monaſterio Canonicis capitulariter congregatis, & auctoritatibus relatis *In antecedenti Deciſione* §. 19. Quo vero ad poteſtatem ſtatuendi, quæ in Epiſcopis Conſtantienſibus circa obſervantiam regularem negabatur, non procedit, neque ſubſiſtit in puncto Juris cum indubitanter Epiſcopus omnimodam habeat po-
15 teſtatem in Monaſteriis non exemptis etiam in materia Iuris ſtatuendi in concernentibus obſervantiam regularem, cum ſit caput immediatum Monaſterii non exempti, ut docet *Text. in cap. Ne Dei de Simon., Lotter. de re beneſic. lib.1. qu.18. ſub n.9. & 10., Pignatell. conſult.94. n.1., & ſeqq. tom.10., Card. Albec. in ejus diſput. de Iuriſdict.; Card. Titular. qu.1. n.1., & ſeqq.* cum aliis *in Firmana Iuriſdictionis ſuper modo viſitandi* 13. *Martii* 1702. §.2. *coram Reverendiſſimo Molines*, & Auctoritates in contrarium laudatæ loquuntur in Monaſteriis exemptis, ut bene diſtinguit *Lotter. de re benefic. dicto lib.1. d. qu.*18. *n.*9., & 10.

Prout erroneum quoque ponderatum fuit, quod Monaſterium aliis regulis, & ſtatutis, quam cum illis ab Epiſcopis conditis fuerit gubernatum, & præſertim ab illis a S. Sede confirmatis, & approbatis, quia ſi hoc prætenditur deſumi ex enunciativa illa Synodi Conſtantienſis anni 1415., in ea ſolum enunciatur, quod Sedes Apoſtolica approbaverat Inſtituta regularia Ordinis ibi - *Secundum einſdem Ordinis regularia Inſtituta per Sedem ipſam ex certa ſcientia approbata* = quod nihil commune habet cum ſtatutis; Enunciativa autem Iulii II. de anno 1512., veluti generalis debet referri ad Statuta facta ab Epiſcopo, non autem ab Abbate; Sic etiam demum Bulla Benedicti XII. viſa fuit inallegabilis, quia ordinavit, hoc Monaſterium eſſe redigendum in Congregationem ſimul cum aliis ad formam *Text. in cap. ſingulis de ſtat. Mona-*
16 *ch.*, quæ Bulla cum non fuerit acceptata ab hoc Monaſterio, quod vivere voluit de per ſe independens, non autem redactum in Congregationem, hæc tamquam ineffectuata, remanet ab ipſis inallegabilis, dum eam acceptare noluerunt, juxta *Text. in cap.* 1. *de Poſtulat. Prælat. verſ. nos igitur, Rot. dec.*229. *n.*4. *par.*18., *& coram Carill. dec.*135. *n.*5.

Minuſque Monaſterium iuvabant aſſerta ſtatuta per Abbatem Jacobum condita de anno 1625., quoniam iſta nunquam exhibita fuerunt, & ſolum noviſſime de anno 1715., pendente hac lite, & poſt ęditam primam Deciſionem prȩlaudati Canonici eiuſdem Monaſterii obtinnerunt a Reverendiſſimo Nuncio confirmationem ſtatutorum, quæ non fuerunt exhibita, unde in vanum prætendebatur offuſcari Juriſdictio Epiſcopi eminenter deducta ex dicto Jure ſtatuendi, quando Epiſcopus fuit ille, qui ſolus dedit ſtatuta huic Monaſterio, & de facto hoc etiam deſumebatur ex publico actu anni 1480., ubi in compoſitione habita circa quamdam mulctam quibuſdam Canonicis, Epiſcopus Otho poſt datas certas regulas in fine dixit = *Salvis remanentibus aliis ſtatutis, & ordinationibus, nec non noſtris Epiſcopalibus, & noſtrorum in Epiſcopatu ſucceſſorum &c. quibus nihil derogatum remaneat* = Et quod uſque ad moderna tempora ſemper continuaverint Statuta Epiſcopi, & firma fuerit Iuriſdictio ſtatuendi, clariſſime liquebat tum ex viſitatione anni 1619., ubi Epiſcopus renovando Conſtitutiones inquit ibi - *Hoc inviolabili noſtro Decreto innovamus, & ſub gravioribus pœnis a nobis infallibiliter infligendis obſervari mandamus - Summario Epiſcopi præteritæ propoſitionis num.*21., quam etiam ex alia viſitatione anni 1630. in qua accuſatus fuit Decanus, quia violabat Statuta Epiſcopi, *dicto Summario n.*22., unde ex omnibus prȩdictis innegabile prorſus videbatur, quod Jus ſtatuendi non reſederit in Epiſcopis Conſtantienſibus, & quod omnia Statuta per ipſos condita non fuerint.

Parique inſubſiſtentię nota laborabat altera reſponſio, quoad confirmationes Abbatum per plura ſęcula factas ab eiſdem Epiſcopis cum expreſſione, quod eam faciebant *Auctoritate Ordinaria*, quod nempe illę, & ſignanter prima aliud non importet, qua in ſolam benedictionem, quia contrarium probatum fuit *in ſepædicta mea Deciſione* § 36., ubi circa hoc omnis ſublata fuit difficultas.

Neque bene, aut ullo modo declinare animadverſum fuit Iuramenta illa fidelitatis, quæ ſemper omnes Abbates pro tempore prȩſtiterunt Epiſcopo; eidem expromittendo omnem ſubiectionem, obedientiam, & reverentiam, ex quo ſint compatibilia cum exemptione paſſiva, præſertim quando fuerunt præſtita ſecundum Sacrorum Canonum inſtituta, quia hæc reſponſio eſt expreſſe contraria apertæ decretali in *Cap. Ne Dei de Simon.*, de qua latus ſermo habitus fuit in dicta præcedenti Deciſione *a* §. 44., *& ſequen.*, & revera quando una cum Juramento fidelitatis, expromittitur etiam ſubiectio, obedientia, & reverentia Eccleſiæ Cathedrali, & Epiſcopo, iſta promiſſio eſt prorſus contradictoria, & incompatibilis cum exemptione: Si enim exemptus non eſt ſubiectus, ſi quis pro-

promittiſ ſubiectionem, & obedientiam, perneceſſe concludi debet, quod non ſit exemptus, quia exemptio, & ſubiectio ſunt termini contradictorii in ſe, & exemptio ſe
17 opponit ſubiectioni, juxta Authoritates Caroniſtarum *in dicto cap. Ne Dei de Simon.*, & ultra authoritates congeſtas *in dicta Deciſione* §.44., & 45., bene ait *Rot. in dicta Giennen. adiunctorum* 22. *Martii* 1705. §.2. *coram* R*mo* *Molines*.

Et quamvis ex parte Epiſcopi Conſtantienſis exhibitæ non fuerint confirmationes omnes continuatę in omnibus ſęculis, nihilominus cum Epiſcopus habeat pro ſe aſſiſtentiam Iuris nil prorſus relevare viſum fuit, & contrarium prorſus probare tenebantur pręlaudati Canonici nullo Iuris præſidio ſuffulti, & ultimus hic ſtatus centenarius confirmationum Abbatum, & Juramentorum tali modo
18 præſtitorum, pro eo præſumit uniformem ſtatum etiam in ſæculis retroactis, ut paſſim firmavit Rot. *dec.*57. *n.*9. *par.*6. *dec.*68. *n.*19. & 20. *par.*8., & *dec.*244. *n.*19. *part.*16. *Rec.*, & *dec.*560. *n.* 12. *par.*19., & *in Giennen Adjunctorum* 1. Maii 1704. §. *Et tamen cor. Reverendiſsimo* Molines, & *in Saliſburgen. Vicariæ* 31. Ianuarii 1714. §. *Nec aliqua coram R.P.D. meo Falconerio*, & 4. Februarii 1715. §. *Abſque eo quod*, *coram R.P.D. meo Criſpo*. Eoque magis in præſenti themate in quo hæc deficientia adſcribi non meretur non facto harum comprobationum, ſed injuriæ temporum, dum in illis Regionihus, debaccantibus tunc temporis hæreticis, pulſi fuerunt in exilium Epiſcopi Conſtantienſes cum ſolitis infortuniis rerum, & ſcripturarum, & deinde deprædatum fuit Archivium, ob Bellum Suevicum, *ut in Summario Epiſcopi præteritæ propoſitionis n.*60., & ſic hæc potius videbatur cauſa, quare omnia documenta antiquiorum ſæculorum non adducerentur non autem quod in rei veritate factæ non fuerint.

Reſpectu vero contentioſæ Iuriſdictionis, quam ſemper in hoſce Canonicos, & Monaſterium exercuerunt Conſtantienſes Antiſtites pro tempore, & ſignanter de Anno 1480. ob furtum ibi patratum nonnullarum reliquiarum, propter quod Canonici delinquentes fuerunt ab Epiſcopo congruis pœnis affecti, inutiles, & inapplicabiles viſæ ſunt reſponſiones pro parte dicti Monaſterii adductæ, quod ea exercita non fuerit authoritate ordinaria, ſed delegata, & ſic non concludat ſubjectionem; quia omnis difficultas ſubmovebatur ex facto, ex quo habemus, quod Iuriſdictio prædict aexercita fuit, quia - *Epiſcopo dictum Monaſterium in ſpiritualibus & temporalibus ſubiectum eſſe dignoſcitur*. Unde ſi præfatam Iuriſdictionem exercuit in dictum Monaſterium, tamquam ſibi ſubjectum in ſpiritualibus, & temporalibus, nulla exoriri poteſt difficultas, quod Epiſcopus proceſſerit authoritate ordinaria, & non delegata, quia agebatur de furto reliquiarum, & quod magis eſt Epiſcopus non ſe continuit in dicta ſola mulcta, & animadverſione, ſed ulterius progrediendo fecit ſtatuta in concernentibus Gubernium Monaſterii, antiquaque Statuta Epiſcoporum confirmavit, & mandavit fieri tres claves, aſſervandas pœnes tres perſonas Monaſterii, & ſi quis clavem ſuam immutare præſumpſiſſet, pœnam adjecit perpetui carceris, & proinde omnes prædicti actus nemo non videt, quod citra ordinariam Iuriſdictionem exerceri non poterant.

Quemadmodum nec ſubſiſtit, quod alii actus contentioſæ Iuriſdictionis geſti fuerint contra Profugos, & Apoſtatas, quod abſque ullo detrimento paſſivæ exemptionis de Iure competit Epiſcopo etiam in exemptos, ex diſpoſitione *Concil. Trident. ſeſſ.* 24. *de regul. cap.* 4., quia unus tantum eſt actus exercitus contra Apoſtatam, ſed tempore, quo proceſſit Epiſcopus, talis non erat, ſed jam redactus ad Monaſterium, & poſtea Carceribus mancipatus de ordine, & mandato Epiſcopi, *ut in præterito ejus Summario n.*28., & 29., & ſic præfata Reſponſio nullam habet facti aſſiſtentiam, prout corruit etiam in facto, quod cœteri omnes Proceſſus facti fuerint ex voluntaria imploratione manus Adjutricis Epiſcopi, ut late reſpondit *præcedens mea Deciſio* §. 47.

Et denique Domini, ne actum agere viderentur, ſuperfluum exiſtimarunt ulteriorem habere ſermonem de viſitationibus peractis ab eiſdem Epiſcopis in hoc ipſo Monaſterio, & de confeſſionibus Abbatum ſemper illum obnoxium declarando nativæ, & ordinariæ Epiſcopi Iuriſdictioni, quia de his omnibus ampliſſimo modo dictum fuit *in præterita Deciſione a* §. 58., & *ſeq.*, contra cujus fundamenta cum nil novi in hodierna audientia adductum fuerit, & ex cujus ſolidiſſimis fundamentis, conſiſtentibus tum in aſſiſtentia Iuris, quam habet Epiſcopus, tum in ſolemni obſervantia, & confeſsionibus Abbatum, & præſertim moderni, qui ſubjectionem, reverentiam, & obedientiam Epiſcopo Conſtantienſi, tamquam ſuo capiti ſolemniter profeſſus fuit, cum hæſitari non poſſit de non exemptione hujuſmodi Monaſterii, ita eidem juxta ipſorum Abbatum confeſſiones facultas illud viſitandi ad Iuris præſcriptum conceſſa, & denuo confirmata fuit, mediante reſcripto - *in ſecundo loco deciſis*.

Et ita utraque Parte in hac ſecunda propoſitione Iura ſua toto conatu propugnante deciſum fuit.

CONSTANTIEN. JURISDICTIONIS SUPER COMPULSORIA.

Veneris 1. Julii 1718.

ARGUMENTO

Non indiget.

SUMMARIUM

1 *Compulſoria ſpecialis conceditur ſtante exiſtentia ſcripturarum, & illarum tali quali relevantia*; & num.3.

Et exiſtentia ex quibus probetur num.2.

4 *Cauſa prophana illa ſemper dicitur, in qua non agitur de titulo Beneficii.*

5 *In cauſis prophanis facilius compulſoria conceduntur.*

Et quando cauſa eſt dubia num.6.

Sine retardatione tamen proceſſus cauſę n.7.

DECISIO DCCCLXXI.

QUanquam Juriſdictionalis controverſia, quę tam ſuper bono Iure, quam ſuper manutentione in Sac. noſtro Auditorio ventilatur inter Celſiſſimum Epiſcopum Conſtantienſem, & Canonicos Monaſterii Creuzlingani intra fines ſuæ Diœceſis exiſtentis, recedendo ab antea deciſis coram Emõ Scotto per binas vices reſoluta fuerit ad favorem ejuſdem Antiſtitis, tum ex claro Iuris præſcripto, tum ex inconcuſſa obſervantia, ut late videre eſt in geminis meis deciſionibus, & ſignanter in prima ſub die 4.Jun. ſuperioris an.: Nihilominus Defenſores ejuſdem Monaſterii in hodierno Conſeſſu prorſus devicti ex prędictis geminis fundamentis, convolarunt ad efflagitandas literas compulſoriales ſpeciales, ad extrahenda Jura omnia hinc inde producta, & Domini, ut ſemper magis veritas quæ una eſt, eluceſcat, & ne probationum facultas anguſtiata remaneat, contra monitum *Juſtinian. in L. Quoniam Multi in fin. verſ. ne probationum facultas C. de hæretic., & Manichæis*, prædictas literas compulſoriales ſpeciales, ut ſupra clementer conceſſerunt.

Motivum autem illas concedendi reſedit in oportunis requiſitis, quæ viſa ſunt concurrere, nempe exiſtentia ſcripturarum, & illarum talis qualis relevantia, quibus adſtipulantibus compulſoria ſpecialis denegari
1 non ſolet, ixta praxim, de qua *Veſtr. lib.6. cap.1. ſub num.12. Buratt. dec.555. n.1. Emerix dec.1358. n.9., & in recent. dec.128. n.1. part.9., & in dec.189. num.5. part.11., & in Auguſtana Canonicatus ſuper examine, & compulſoria 25. Ianuarii 1709. §. Quemadmodum igitur coram Reverendiſſimo Aldrovando.*

Exiſtentia enim clare eliciebatur ab ipſis exemplis ſcripturarum in Summariis hinc inde exhibitis, & ſic de ea dubitari non vale-
2 bat, ut alias reſpondit *Rot. coram Bich. dec. 475. nu.2. & in Tarraconen. Prioratus ſuper Compulſoria 13. Ianuarii 1710. §. Exiſtentia coram R.P.D. meo Falconerio Almæ Urbis Gubernatore*; Relevantia autem emicabat ex eo, quod cum in prædictis meis deciſionibus ad excluſionem hujus prætenſæ exemptionis, Jus conſtitutum fuerit non ſolum in aſſiſtentia Juris, quam habet Epiſcopus ad effectum viſitandi omnia etiam loca Monaſtica intra ſuam Diœceſim exiſtentia, ſed etiam in obſervantia reſultante tum ex Iure ſtatuendi, & confirmandi omnes electiones Abbatum pro tempore electorum in dicto Monaſterio, tum etiam ex exercitio contentioſæ Juriſdictionis ex pluribus actibus reſultante, quam denique ex ipſis actibus Viſitationum pluries per Epiſcopos pro tempore Conſtantienſes exercitis, hinc promanabat, quod cum prædicti omnes actus de illegabilitate redarguerentur, ad omnes fugandas ambages, & ad ſemper magis eruendam veritatem dictæ obſervantiæ, ad concedendas dd. literas compulſoriales ſpeciales Domini inclinarunt, quæ ſemper concedi ſolent quotieſcumque compræhendantur, quod ad Cauſæ deciſionem taliter
3 qualiter conferre valeant, prout monet *Rot. dec.32. num.10., & 11., & dec.299. num.5. coram Celſ., & dec.325. num.7. & 8. part.19. recent., & in d. Tarraconen. Prioratus ſuper Compulſoria 13. Januarii 1710. §. Exiſtentia coram R.P.D. meo Falconerio, & in Foroſempronien. Legatorum ſuper Compulſoria, & Remiſſoria 16. Martii 1714. §. Cumque cor. Me.*

Eoque fortius, & indubitanter, quia agnitum fuit, quod hæc eſt prima cauſæ inſtantia, & quod agitur de cauſa prophana, qualis ſemper dicitur illa, in qua non tractatur de
4 titulo beneficii, juxta animadverſa per *Rot. dec.786. n.9. part.18. tom.2.*, in quibus circumſtantiis ſine dubio majori cum facilitate
5 conceditur, ad firmata per *Rot. in d. Foroſempronien. Legatorum ſuper Remiſſoria, & Compulſoria 16.Martii 1714. §. Eo facilius cor. Me.*

Hæc quoad Iura compulſanda, & exhibita pro parte Epiſcopi: Quovero ad ea, quæ compulſari petebant Defenſores ejuſdem Monaſterii, quæ ſunt eamet per eos exhibitas in eorum Summariis, & quæ in prima mea deciſione pro illegalibus fere omnia canonizata fuere, ratio fuit dubietas dictæ illegalitatis, quæ oriebatur ex conflictu dd. deciſionum emanatarum nempe coram Emõ Scotto, & coram Me, in cujus prima pro legalibus declarata fuere; Unde ad omnem etiam ſubmovendam difficultatem in hoc puncto, Domini non hæſitarunt quoad ea etiam concedendam eſſe compulſoriam, ut tandem veritas eliciatur, & tuto pede judicium proferri valeat, ut prudentes Iudices decet, quem-
6 admodum monuit *Juriſconſult. in l. adeo §. Cum quis ff. de acquir. rer. domin., & Gloſſ. in cap. quærenti de Offic. Delegat.*

Verum his non obſtantibus cum tam in pri-

prima, quam in ſecunda mea deciſione in hac eadem Audientia contemporanee edita, in dubium revocatum non fuerit principaliſſimum fundamentum aſſiſtentiæ Juris, quo cauſam agit Celſiſſimus Epiſcopus, ideo ne interim hoc compulſoriæ præſidio aliquod ſaltem temporis præjudicium inferatur bono Juri dicti Epiſcopi a Sac. Rota canonizato in prædictis meis geminis deciſionibus, conſulendo utrique Parti annuerunt ſane PP. expoſtulatæ compulſoriæ, ſed ſine retardatione ulterioris proceſſus Cauſæ, juxta ſtylum pro Religione Iudicantium ſervari ſolitum, ut
7 alias practicavit *Rot. in dec.* 101. *in fin. & dec.* 325. *nu.* 19. *part.* 19. *recent. ac in ſupravelata Tarraconen. Prioratus ſuper Compulſoria* §. *fin. & in ſuperius dicta Foroſempronien. Legatorum ſuper Compulſoria, & Remiſſoria* 16. *Mar.* 1714. §. *Pariter final. coram Me.*

Et ita utraque &c.

CONSTANTIEN. JURISDICTIONIS SUPER MANUTENTIONE.

Veneris prima Iulii 1718.

ARGUMENTUM.

Omittitur.

SUMMARIUM

1 *Manutentio debetur ad limites poſſeſſionis.*

DECISIO DCCCLXXII.

DUbium, quod contemporanee propoſui ſuper manutentione in Audientia 4. Junii Anni proxime elapſi, quemadmodum conſentanee ad illud ſuper bono Jure favore Celſiſſimi Epiſcopi reſolutum fuit mediante reſcripto *Recedendum a deciſis*, ita etiam, illo hodie repropoſito, ob ſoliditatem fundamentorum ejuſdem reſolutionis DD. reſcribere non trepidarunt *in ſecundo loco deciſis*.

Etenim, ſicut poſſeſſio Celſiſſimi Epiſcopi Conſtantien., quæ in quolibet Judicio poſſeſſionis, eſt baſis, & fundamentum manutentionis ex Juribus vulgatis, plene etiam hodie confirmata, & comprobata remanſerit, ex Viſitationibus annorum 1604., 1607., 1619., & 1630., ita ad limites dictæ poſſeſ-
1 ſionis debita eidem eſt manutentio per *Text. in* §. *retinen. de interdict.*, & abſque ullo penitus dubitandi principio, quando prout hic bonum Jus ejuſdem Epiſcopi Confirmationis robur obtinuit in altera contemporanea deciſione ſub hac eadem die evulgata, quod de per ſe ſolum apud magna Tribunalia pretermiſſo Iudiciorum ordine, pluſquam ſufficiens eſt ad effectum decernendi manutentionem ad favorem non poſſidentis ex congeſtis in præterita mea deciſione, ſub §. *final.*

Et ita utraque &c.

SPOLETANA, SEU BONONIEN. PECUNIARIA.

Veneris 1. *Iulii* 1718.

ARGUMENTUM

Hæredes adeundo ſimpliciter hæreditatem defuncti propria Credita confundunt: Si vero iſti inventarium confecerit, & poſtea inſolidum ſe ſe obligaverint pro debitis defuncti, tunc inventarii beneficio renunciaſſe præſumuntur. Qualitas hæreditaria ex quibus præſomatur, & ex quibus arguatur hæredem nomine proprio, vel hæreditario contraxiſſe.

SUMMARIUM

1 *Res iudicata inducitur, ſi intra biennium pars ſuccumbens acta transportare neglexit.*

2 *Reſtitutio in integrum non datur concurrentibus validitate, & Iuſtitia iudicati, quæ excludunt læſionem.*

3 *Adverſus Debitorem propriæ obligationi non ſatisfacientem relaxari debet mandatum.*

4 *Nullitas interpoſitionis decreti non inducitur ex quo fuit expoſitum pro legato pro habenda ſubdelegatione Iudicis, ſed ex eo quod fuit narratum Iudici ſubdelegato, qui decretum interpoſuit.*

Et de ratione, n. 5.

6 *Solvere minutatim eſt, quid minus ſolvere.*

7 *Cauſa utilis minori dicitur, ſi creditum fructiferum reductum fuerit ad Infructiferum.*

8 *In hæreditate viri nobilis, & plura eximii valoris ſtabilia poſſidentis extitiſſe præſumuntur argenta, iocalia, & pecunias.*

Ideoque illarum omiſſio in Inventario nullitatem illius inducit, n. 9.

10 *Iuſta cauſa tranſigendi, quæ dicatur.*

11 *Peritia ſi non ſit per ſententiam Iudicis canonizata numquam tranſit in Iudicatum.*

12 *Hæres quando dicatur nomine proprio, vel hæreditario ſeſe obligaſſe*, & n. 13. 14.

15 *Tranſactio receſſum a beneficio Inventarii inducit, & de ratione.*

16 *Hæres quando dicatur proprium, vel hæreditarium negocium.*

17 *Hæredes ubi ſunt plures conveniri nequeunt actione ſolidali, ſed tantum pro portionibus, & quotis, in quibus ſunt hæredes.*

18 *Hæredes ſi inſolidum ſe obligarunt, cenſentur renunciaſſe beneficio Inventarii, & voluiſſe obligationem defuncti propriam facere*, & n. 19.

20 *Mulier major poteſt intra medietatem ſuæ dotis in quocumque contractu ſe ſe obligare, etiamſi nullam habeat relationem*

DECISIO DCCCLXXIII.

PRO geminis Cambiis diverſis vicibus contractis in omnibus ſcut. 1200. ab Equite Achille, & Canonico Ioanne Peregrino de Palmeriis favore Pauli de Molinariis, idem Paulus, de anno 1661. cum mandata obtinuerit pro reſtitutione utriuſque Capitalis, & ulterius contra ſupradictum Canonicum Ioannem Peregrinum reportaſſet etiam ab A. C. literas declaratorias, ad eorumdem mandatorum executionem evitandam, & reſpective effugiendam fulminationem declaratoriæ prædictæ, tam dictus Canonicus, quam Camillus, ac Sebaſtianus Emilius de Palmeriis filius, & hæres memorati Acchillis interim defuncti, inſolidum etiam cum Camilla Bucchia eorum matre, adhibitis uti minores omnibus ſolemnitatibus a Statuto Bononię præſcriptis, devenerunt de anno 1662. ad amicabilem concordiam cum ſupradicto Molinario Creditore.

In qua tranſactione inter ipſos celebrata, liquidatis, & ſtabilitis Capitalibus, & fructibus uſque tunc decurſis in ſumma ſcut. 1864. in totum, pactum extitit inter cætera, quod ſolutis in actu celebrationis Inſtrumenti ſcut. 100. pro reſiduo ſolvenda eſſent quolibet anno ſcuta centum uſque ad totalem extinctionem dicti crediti, & caſu quo Molinarius Creditor fato cederet ante completam integram ſolutionem, dicta annua ſolutio minuenda eſſet ad ſcuta quinquaginta annua uſque ad integralem ſatisfactionem, & interim ſiſteret curſus uſurarum, dummodo tamen nulla interpoſita mora, Palmerii debitores quolibet anno promiſſam ſolutionem adimplerent, & non alias, nec alio modo, ut *in Summario Monaſterii n. 1.*

Tali modo itaque præfato credito de fructifero in infructiferum redacto, idem Paulus Creditor de anno 1662. in ſui amoris pignus, & argumentum illud donavit Sororibus Angelæ, & Paulæ de Molinaribus vitam monaſticam profeſſis in Ven. Monaſterio S. Crucis Trebii; ſed quia dicti Palmerii debitores omiſerunt propriæ obligationi in dicta tranſactione aſſumptæ ſatisfacere, hinc nomine dicti Monaſterii, ejuſque Monialium introductum fuit Judicium executivum coram A. C. contra dictum Equitem Æmilium Sebaſtianum de Palmeriis uti unicum ſuperſtitem ex coobligatis tam uti principalem debitorem, quam etiam uti hæredem Camilli fratris, & Camillæ Bucchiæ matris Coobligatorum in dicta tranſactione pro ſorte, & fructibus dictorum cambiorum, & cum voti compos effectum fuerit per favorabilia decreta, commiſſa Cauſæ cognitione per Signaturam Iuſtitiæ noſtro Sacro Auditorio cum clauſula *ſi quid exequendum*, cum dicti Palmerii neglexerint proſecutionem appellationis, & poſt præfixum terminum nequaquam acta tranſportaverint, ſtante illorum tranſitu in auctoritatem rei judicatæ, dubium diſceptandum propoſui - *An conſtaret de re judicata, ſive potius de cauſa reſtitutionis in integrum* - & DD. - *Conſtare de re judicata* - reſponderunt.

Siquidem de re judicata hæſitari non poterat, dum intra biennium Pars ſuccumbens acta tranſportare neglexit, juxta *cap. Cum ſit Romana de appellat. Rot. coram Burratt. deciſ. 226. n. 3. in recen. deciſ. 124. n. 15. par. 6.*, & reſtitutioni in integrum locus non erat, adſtipulante non controverſa validitate, &
2 juſtitia Iudicati A. C., quæ excludunt læſionem, ſine qua reſtitutio non datur *c. 1. de in integr. reſtit., & Rot. dec. 491. n. 2. par. 19. rec. & paſſim.*

Juſtitia autem evidenter emicabat ex prædicto publico Inſtrumento tranſactionis, in qua dictus Eques Æmilius Sebaſtianus una cum Camillo fratre, & Camilla Bucchia matre inſolidum, & ſub obligatione Camerali ſeſe adſtrinxerunt ſolvere Molinario Creditori ſortem, & fructus Cambiorum, diſtributa ſolutione per annuas pagas, cum expreſſo, & literali pacto, quod in caſu inadimplementi valeret Creditor ad primæva jura redire, & exercere contra eoſdem jura Cambiorum: Quamobrem cum dd. Debitores propriæ obligationi non ſatisfecerint, jure meritoque proceſſum fuit ad relaxationem mandati contra dictum Equitem Æmilium Sebaſtianum tam uti principalem debitorem, quam etiam uti hæredem non controverſum Camilli fratris, ac
3 Camillæ Bucchiæ matris, ut alias dixit *Rot. in Romana, ſeu Civitatis Plebis Pecuniaria 19. Aprilis 1717. §. De juſtitia coram R. P. D. meo Criſpo, & in Melevitana evictionis 14. Iunii ejuſdem anni §. Validitas coram R. P. D. meo de Gamache.*

Non attenta reſponſione, quod prædicta tranſactio tanquam cum minoribus celebrata nullo modo obligatoria ſit tanquam nulla ex defectu falſitatis cauſæ, quia cum R. P. D. Pro-Legato Bononiæ expreſſum fuerit velle ad dictam tranſactionem deveniri ad evitan- 1
dam executionem mandatorum contra dictum Camillum nepotem relaxatorum ad inſtantiam Pauli de Molinariis Creditoris ab A. C. cum illa nullo pacto ſuſtineret, quia mandata relaxata non fuerant contra dictum Æmilium, ſed contra dictum Equitem Acchillem Patrem, inde fit, quod tranſactio ſucceſſive ſtipulata vigore dicti decreti ſub dicta falſa cauſa omnino corruat: Quoniam omnis difficultas ſubmovebatur ex facto, quia quamvis in libello porrecto R. P. D. Pro-Legato ad effectum obtinendi deputationem Iudicis, qui aſſiſteret dicto contra-

ctu

ctui tranſactionis, erronee fuerit enuncia-
tum, quod A.C. relaxaverat mandatum
contra Canonicum Camillum Peregrinum,
& filios Acchillis; nihilominus talis error
nullatenus obicem ponere valuit validitati
ejuſdem tranſactionis, quia R.P.D. Pro Lega-
tus non interpoſuit decretum ſuper ſtipula-
tione tranſactionis, minuſque examen aſſum-
pſit ſuper cauſa tranſigendi, ſed tantum depu-
tavit ejus Auditorem cum opportuna facul-
tate interponendi decretum; Cumque ſub-
inde coram eodem Auditore Iudice Subde-
legato fuerit expoſita veritas facti, quod
mandatum fuerat relaxatum contra Acchil-
lem Patrem, & idem Index cauſa cognita,
& examinata decretum interpoſuerit, hinc
ceſſat quæcumque prætenſa nullitas, quia
non debet attendi id, quod erronee fuit ex-
poſitum Pro-Legato pro habenda ſubdelega-
4 tione Iudicis, ſed id, quod fuit narratum
Iudici Subdelegato, qui omnibus bene per-
penſis decretum interpoſuit, ad Text. *in cap.
ſuper literis de reſcript. Cyriac. contr. 690.
n.22. & ſeqq. Capye. dec.69.n.20. & 21.*

Et ratio viviſſima eſt, quia ubi petitur
Superiori, ut Iudicem deputet, qui inter-
veniat alieni contractui, ſuperior non reco-
gnoſcit de cauſa illi expoſita: An ſcilicet ſit
utilis, vel neceſſaria Minori, ſed illius
cognitionem remittit Iudici Subdelegato,
& ideo ſat eſt, quod ipſi Subdelegato veri-
tas facti fuerit expoſita, qui debet pro ſua
prudentia veritatem, & ſubſiſtentiam cau-
ſæ inquirere, & quemadmodum ſi Pro-Le-
gato fuiſſet expoſitum, quod mandatum
fuerat relaxatum contra Acchillem Patrem,
cum non retraxiſſet a concedenda ſubdele-
gatione Iudicis, eo quia negocii cognitio-
nem non aſſumebat, ita per conſequens
ceſſat omne vitium obreptionis, & ſubre-
5 ptionis irritantium, & annullativum dictæ
licentiæ, ex connotatis per *Rot. in Romana
emphyteuſis* 3. *Maii* 1707. *§. final. coram bo.
me. Omanna, & in Melevitana permutationis
Commendarum* 15. *Iunii* 1711. *§. Ac ulterius
cor. R.P.D. meo Criſpo.*

Nullo modo itaque ſubſiſtente falſitate di-
ctæ cauſæ, ex quo Iudici falſum fuerit enar-
ratum, nec ſubſiſtebat nullitas dictæ tranſa-
ctionis, ex quo dictus Eques Æmilius, &
Franciſcus fratres eſſent hæredes beneficiati
Acchillis Patris, qui propterea cum valuiſ-
ſent reddere rationem de bonis hæreditariis,
prout de facto illam poſtmodum reddiderant
de anno 1651. ſine ulla prorſus cauſa ad d.
debiti ſolutionem ſeſe de proprio obligave-
rint, & per conſequens ænormiſſime læſi
fuerint, quia cum obligatio dictorum filio-
rum facta fuerit ex juſta cauſa evitandi fulmi-
nationem declaratoriæ contra Patruum, &
imminentem executionem ſuper bonis hære-
ditariis Patris, & cum evidenti utilitate non
ſolum propter commodum ſolvendi dictum
6 debitum paternum minutatim, & infra ſpa-
tium decem, & octo annorum, quod eſt quid
minus ſolvere, ad notata per *Rot. in Peruſi-
na Pecuniaria* 16. *Maii* 1714. *§. Intima coram
R. P. D. meo Falconerio*, ſed etiam quia Cre-
ditor contentus fuit condonare omnes fru-
ctus pendente dilatione decurrendos, redu-
cendo creditum Cambiorum in ſe fructife-
rum ad creditum ſiccum, & nullos pariens
fructus, cauſa erat pluſquam utilis; & lau-
7 dabilis ad effectum obligandi Minores, ut in
ſimilibus firmarunt *Sard. conſ.9.n.11. & ſeqq.
A' Pont. conſ.1. n.84.* cum aliis in terminis
fortioribus relatis per *Rot. in Piſauren. ſeu
Fanen. Cenſus* 17. *Junii* 1712. *§. Abſque eo
quod cor. Me.*

Non obſtante, quod Minores prędicti eſſent
hæredes beneficiati; & poſſent rationem red-
dere de bonis hæreditariis, quia Inventarium
valde dubitari poterat, an eis eſſet ſuffraga-
turum tanquam multipliciter nullum, vel
ſaltem de nullitate ſuſpectiſſimum, in primis
ex defectu formæ utpote factum extra tempo-
ra a jure ſtatuta, non citatis omnibus Credi-
toribus, & extra domum defuncti, ſed etiam
ex defectu ſubſtantiæ, dum in illo non con-
tinebantur omnia bona, & ſignanter mobi-
lia, & quod magis fuit, deſcriptæ non ap-
parebant nullæ pecuniæ, nulli fructus ex bo-
nis ſtabilibus recollecti, nulla argenta, nul-
8 laque jocalia, taliter quod tam curta ſup-
pellex ne figurari poſſit in homine infimæ
qualitatis; & idcirco cum in hęreditate Vi-
ri Nobilis, & plura eximii valoris ſtabilia
poſſidentis, hæc omnia extitiſſe præſuman-
9 tur, ex illorum omiſſione Inventarii nulli-
tas, vel in omnem caſum nullitatis ſuſpicio
optime arguebatur, ut notavit *Rot. dec.658.
n.4. par.19. rec. & in Romana Pecuniaria* 27.
Iunii 1708. *§. Sed non minus coram Scotto, &
in Lauretana Cenſuum* 12. *Martii* 1715. *§. Quæ
omnia cor. R. P. D. meo Foſcaro.*

Quibus ita ſe habentibus, facile fuit perci-
pere, quod Auditor R. P. D. Pro-Legati,
his omnibus bene perpenſis, agnoſcens, quod
huiuſmodi Inventarium nullo modo dictis fi-
liis erat profuturum tanquam nullum ex de-
fectu formæ, & ſubſtantię, vel ſaltem, quod
id valde quæſtionabile foret, ſuum decretum
interpoſuerit ad hoc, ut ipſi in dicta tranſa-
ctione ſe obligare valerent, quæ ex tot capi-
tibus, & rationibus illis erat proficua, cum
iuſta cauſa tranſigendi dicatur illa evitandi
10 lites, quoties poſſit adeſſe illarum timor
etiam ex prætenſione non iuridica, dummo-
do adſit dolus *Modern. Aſculan. ad Stat. Vrb.
adnot.44. art.3. n.334.*

In facto autem non ſubſiſtebat, quod de
anno 1671. contra pręlaudatas Moniales red-
dita fuiſſet ratio: Nam licet de eo tempore
fuiſſet obtenta ſubdelegatio Iudicis in Parti-
bus

bus ad effectum reddendi rationem, tamen
in vim d. ſubdelegationis nil aliud factum
extitit, quam repetere Proceſſum, ſeu Pe-
ritiam factam in alia Cauſa cum illis de Ar-
gillis, quæ nunquam fuit a Iudice admiſſa,
& quę alligata, & inſerta in dicto Proceſſu
ſubdelegationis tranſmiſſa fuit ad Urbem,
abſque ulla Judicis interlocutione; Unde cum
ſuper d. Peritia nullum prodierit decretum
Iudicis, quod illam canonizaverit, cum aga-
tur de re inter alios geſta, probare nequibat
contra Moniales non citatas in illa, nec po-
tuit (ut prætendebant Informantes pro Pal-
meriis) tranſire in Judicatum, quia uſque
11 quo Peritię non ſunt per ſententiam Iudicis
canonizatæ, nunquam tranſeunt in Iudica-
tum *Rot. cor. Emer. Iun. dec.104. n.11. deciſ.
11. n.23. par.12. in Romana Pecuniaria 26.
Februarii* 1706. §. *In aliis coram* Eminentiſſimo
*Scotto, & in Romana Salviani 28. Junii eiuſ-
dem anni §. Quo vero coram eodem.*

Excluſa igitur ex prædictis tam erroneita-
te cauſæ, quam læſione minorum, qui ſeſe
obligarunt, nil relevare compertum fuit
alterum obiectum, quod tranſactio prædi-
cta fuerit inita a præfato Equite Sebaſtiano,
& Camillo Fratre ſub expreſſione qualitatis
hæreditariæ Acchillis Patris, & propterea
ſe obligaverint inter vires hęreditarias pater-
nas; nam intelligentiæ hujuſmodi, ultra-
quamquod obſtabant hactenus animadverſa,
manifeſte repugnabant quoque tum litera
Inſtrumenti, tum omnes circumſtantiæ ex
ventre dictæ tranſactionis deſumptæ, & ſane
litera Inſtrumenti, quia tranſigentes expreſ-
ſe obligarunt ſe ipſos, eorumque hæredes,
& ſucceſſores ibi = *reſiduum vero debiti ſupra-
dicti DD. de Palmeriis principaliter, & inſo-
lidum inter ſe ipſos, eorumque hæredes, & ſuc-
ceſſores ſe obligarunt ſolvere &c.* = & ibi infra =
*nunc pro tunc, & quando in ſe ipſos, & quili-
bet ipſorum inſolidum ſuſceperunt quodcumque
præceptum* = ex quibus verbis eliciebatur,
tranſigentium obtentum fuiſſe, ſe ipſos obli-
gationis vinculo obſtringere independenter a
qualitate hæredis beneficiati, ſed proprio,
12 & particulari nomine ad tradita per *Gra-
tian. diſcept.264. num.18., & ſequen., ibique
Adden., Carol. Ant. de Luc. num.6., idem
de Luc. de pluralit. homin. legal. cap. 66. nu.4.
de Comitibus deciſ. Florent.47. num.10., & 11.
Rot. coram Bich. dec.430. n.9. in rec. dec.445.
num.5., & 11. par.5. & dec.396. num.2. & ſe-
quen. par.15.*

Et in his terminis expreſſio qualitatis hæ-
reditariæ in prohemio dictæ Tranſactionis
emiſſa abſque ulla enunciativa Inventarii ex-
poſita dicitur demonſtrative, ad deſignandam
ſcilicet cauſam, & provenientiam originarię
obligationis, non autem diſpoſitive, & ani-
mo ſe obligandi nomine tantum hæreditario
13 juxta firmata per *Conciol. de hæred. art.2.
num.63. & ſequen., Gratian. diſcept.264. n.7.*
optime *Rot. dec.545. num.10., & 11. part.5.
tom.2. dec.396. num.5. part.15. apud Conſtant.
ad Stat. Urb. dec.54. num.16., & in Imolen.
Pecuniaria apud Palm. Nep. dec.307. nu.10.*;
Pręcipue quando, prout hic, obligatio re-
ſpiciebat certum, & particulare debitum,
cum alias reſpectu Creditoris d. obligatio
redderetur evanida, & de vento, ſi nihil plus
operaretur, quam obligatio Defuncti, ut
diſtinguendo caſum promiſſionis indefinitæ,
& generalis ab altero definitę, & particularis
14 advertunt *Angel. conſ.31. num.9. Venturin.
de invent. par.6. n.11. in fin. inter tract. magn.
to.8. par.2. fol.307. Gratian. diſcept.264. n.6.
Conciol. de hæred. art.2. num.51. & ſeq. Surd.
dec.132. n.24. Rot. in dicta Imolen. Pecuniaria
apud Palm. Nep. dec.397. num.7.*

Circumſtantiæ autem rem magis in aper-
to ponebant, ponderando in primis natu-
ram, & quidditatem ipſius Tranſactionis, quæ
cum a noſtris Legiſlatoribus adinventa fuerit
ad terminanda litigia, & ad truncandas omnes
præcedentium litium cauſas, de quo ſe præ-
ſefert novationem, & per conſequens receſ-
ſum a beneficio Inventarii, ut in terminis
15 obſervat *Staiban. jun. reſol.19. num.13. &
ſeqq., Carol. Ant. de Luc. de pluralit. homin.
legal. cap.66. n.3., Surd. dec.183. num. final.,
Fontanell. dec.492. num.9. & ſequen. Cancer.
var. reſol. par.3. cap.7. n.12. & ſequen., Urceol.
de tranſact. q.80. num.11.*

Eoque fortius, & evidentius, dum in præ-
dicta Tranſactione tranſigentes plura com-
moda reportarunt; nedum quia Creditor
contentus fuit recipere minutatim, & in plu-
ribus annis ſuum Creditum, quando jam
mandata obtinuerat pro integra ſumma;
Verum quia condonavit omnes fructus inte-
rim pendente dilatione decurrendos, quate-
nus debitores non eſſent moroſi in annuis
præſtationibus, ex quibus omnibus potius
proprium, quam hæreditatis negocium geſ-
16 ſiſſe dicendum eſt, ut in puncto ponderat
*Mell. obſerv.8. num.5., Staiban. Jun. reſol.19.
n.4., & ſequen. Carol. Ant. de Luc. de plura-
lit. homin. legal. cap.66. n.3. Card. de Luc. de
dot. diſc.28. n.10. & 13. & de hæredit. diſc.8.
num.14., Fontanell. dec. Cathalon.492. num.9.
& ſequen. de Comitib. dec. Florent. 47. n.22.,
Rot. dec.545. nu.2. par.5. rec. apud Conſtant.
ad Stat. Urb. dec.54. num.17. & apud Palm.
Nep. dec.397. num.8.*

Rurſus in dd. aſſumpti comprobationem
collimabat quoque, quod antedicti Eques
Camillus Sebaſtianus, & Camillus hæredes
inſolidum cum Camilla matre, & Canonico
Jo: Baptiſta Patruo ſeſe obligarunt ſolvere
controverſum debitum, quæ obligatio ſoli-
dalis incompatibilis eſt cum beneficio Inven-
tarii, tum quia eadem præſefert integrita-
tem debiti, rejecta omni diminutione, quæ

ex

ex redditione rationis contingere poſſet, tum
& fortius quia ubi plures ſunt hæredes: non
tenentur, nec conveniri poſſunt actione ſo-
lidali, & ad totum, ſed tantum pro portio-
17 nibus, & quotis, in quibus ſunt hæredes
*l. 1., & 2. ff. de hæred. action. l. 1. C. ſi cert. pe-
tat., l. ſi de bonis paternis C. de jur. deliber. l.
actio quidem C. ſi uno ex plurib. hæred. An-
dreol. controv. 209. n. 1., Zacch. de oblig. Ca-
meral. quæſt. 4. n. 10., Conciol. de hæred. art. 1.
n. 558., Rocc. diſput. jur. cap. 51. n. 3. & 4.,
Rot. coram Celſ. deciſ. 171. num. 1., & deciſ.
227. n. 9. coram Ottobon. deciſ. 47. n. 2. & in
Romana fructuum Cenſus 6. Maii* 1702. §. *Vo-
liditos coram Eminentiſſimo de lo Tremoille*;
Ideoque dum hæredes inſolidum ſe obliga-
runt, perneceſſe cenſentur renunciaſſe be-
18 neficio Inventarii, & voluiſſe obligationem
defuncti propriam facere, ut tradit *Capyc.
Latr. conſult. 31. num. 20., Gratian. diſcept.
264. n. 7. & ſeq., Sabell. var. reſol. cap. 3. n. 44.*
Panucc. *de invent. par. 6. num.* 114. *inter tract.
magn. tom. 8. par. 2. fol.* 203. *tergo*, *Roland.
eodem tract. par. 4. verb. beneficium ſub num. 3.,
Pacific. de Salvian. inſpect. 3. cap. 2. n. 324.,
Rot. apud Palm. Nep. d. deciſ. 397. n. 4., &
duobus ſeqq.*

Minime relevante, quod obligatio prædi-
cta ſolidalis referri poſsit ad obligationem
ſolidalem intra Vires hæreditarias, quia
præfata intelligentia nullo modo convenit
cum omnibus ſupradictis, & ſignanter cum
animo ejuſdem Pauli Creditoris, qui con-
cedendo tam longam dilationem, ac fru-
ctus remittendo, cenſetur ſibi ſaltem voluiſ-
ſe præcavere pro majori Crediti ſecuritate,
mediante obligatione hæredum in perſona,
& bonis propriis, & quemadmodum hic diſ-
curſus nullam admittit difficultatem reſpe-
ctu Camillæ matris, cujus obligatio ſolida-
lis non poteſt referri ad titulum hæredita-
rium, quem ipſa non habebat reſpectu ori-
ginariorum debitorum, ita nec reſpectu
dd. Coobligatorum hæredum ſub eiſdem
19 verbis, & formis ſe ipſos obligantium, ut
tradit *Rot. in Romana donationis de Corſinis
3. Julii* 1711. §. *Nullius coram R.* P. *D. Al-
drovando*.

Demonſtrato itaque ex his, quod obliga-
tio dd. Equitis Æmilii, & Camilli undique
ſubſiſtat, & valida ſit DD. aures præbere non
valuerunt exageratæ a Defenſoribus illorum
de Palmeriis nullitati obligationis d. Camil-
læ, ex quo eam emiſerit, nullis adhibitis
ſolemnitatibus, quia cum Statuta Bononiæ
in muliere majori nullas exigant ſolemni-
tates, de jure exploratiſſimum eſt, quod
mulier major poteſt intra ſferam medieta-
tis ſuæ dotis in quocumque contractu ſe ob-
20 ligare juxta notata per *Rot. coram Emer. jun.
deciſ.* 808. *num.* 2. etiamſi nullam habeat re-
levationem *Rot. poſt Conſtant. ad Stat. Urb.
deciſ.* 147. *n.* 14. & *deciſ.* 148. *n.* 26. *coram
Benincaſ. deciſ.* 56. *num.* 4. *apud* Paulut. *diſ-
ſert.* 70. *deciſ.* 2. *n.* 12. *tom.* 2. & *in* Romana
dotis 27. *Aprilis* 1711. §. *Cui ſine coram Emi-
nentiſſimo* Priolo; Unde cum obligatio prædi-
cta, probatum non fuerit, quod medieta-
tem ſuæ dotis excedat, inde conſequebatur,
quod ejus obligatio valida ſit ex prædictis.

Et ita utraque &c.

REATINA, SEU SABINEN. CAUTHELÆ ANGELI.

Veneris 1. Julii 1718.

ARGUMENTUM

Habes in ſummario.

SUMMARIUM.

1 *Cauthela Angeli ut impedire poſſit effectum exe-
cutionis debet eſſe plene, & concludenter
probata.*

2 *Prætentio pro Credito, ſive fideicommiſſo in bo-
nis executatis ſecluſa identitate de Iure
non competit.*

3 *Verbum libere excludit quodcumque vinculum
reſtitutionis.*

*Et invitatio ſive vocatio hæredum, & ſuc-
ceſſorum cum dicta clauſula libere, & abſ-
que ulla nota perpetuitatis non importat
niſi ſimplicem vulgarem* n. 4.

*Idque procedit etiamſi agatur de diſpoſitione
adſcendentis* n. 5.

6 *Actus iudiciales a debitore facti quando ſuſpecti
dicantur ad repellendos Creditores.*

7 *Hæres adiens hæreditatem abſque beneficio In-
ventarii confundit ſua Credita cum hære-
ditate defuncti.*

8 *Qualitas hæreditaria ex quibus convincatur.*

9 *Quælibet ſententia, & res judicata nunquam
afficit non citatos.*

10 *Reſtitutio in integrum quando negligi poſſit
ex deficientia probationum.*

11 *Dimiſſio, quę evenit ex libero Debitoris Ar-
bitrio, non autem a Dantis providentia
non gignit effectum aquiſitionis privilegii
Anterioritatis, & Potioritatis Credito-
ris dimiſſi.*

DECISIO DCCCLXXIV.

PRo ſolutione fructuum ratæ ſortis ſcut. 400.
Cenſus maioris ſummæ, quem favore Mo-
naſterii S. Scholaſticæ Civitatis Reatis, im-
poſuerant q. Livius, & Franciſcus de Cioc-
chis, & quem occaſione emptionis nonnul-
larum Terrarum ſitarum in Territorio Ter-
ræ Cutilię loco pretii accollarunt Catharina
Solidata, & Bernardinus de Sanctis eius fi-
lius, cum ampliſſima promiſſione illum in-
tra biennium extinguendi, & fructus perſol-
vendi uſque ad effectivam illius extinctionem

Judicium inſtruxit idem Monaſterium coram
A.C. adverſus Ioannem Andream, Petrum,
& alios de Sanctis Nepotes, & ex Teſtamen-
to hęredes antedictæ Catharinę Solidatæ Ac-
collatarię, & præfati Bernardini, reſpective
filiis, & adhærentibus eidem Potentio An-
tonio, aliiſque fratribus de Ciocchis filiis,
& hæredibus præfati Livii originarii Debito-
ris eiuſdem Cenſus, & Bonorum venditoris,
duo obtinuerunt mandata executiva pro fru-
ctibus, & ad factum pro extinctione adver-
ſus bona hęreditaria d. Catherinę Accolla-
tarię, illaque debitæ executioni ſuper bonis
hæreditariis d. Catharinæ obligatæ demanda-
ta fuere.

Verum ad impediendam ſubhaſtationem
bonorum executatorũ, tam Hieronyma Tu-
ſca Vidua relicta præfati Bernardini de San-
ctis alterius Accollatarii ſupradicti Cenſus,
quam Jo: Andreas, aliique de Sanctis, eiuſ-
dem Bernardini filii; & nepotes reſpective
eiuſdem Catharinæ, extremum ſtuduerunt
adhibere remedium ab Angelo de Peruſio
traditum in *l. a Divo Pio ff. de re iudicat.* quod
ab Auctoris nomine Cauthela Angeli appel-
latur, & voti compotes in eodem Tribunali
A.C. effecti fuerunt, ſed in gradu appella-
tionis ad Supremum Rotæ Auditorium Cau-
ſa conſcendens, a mihique Commiſſione dire-
cta, cum in hodierna Audientia DD. Ora-
culum perquiſiviſſem ſub congruo dubio -
An Cauthela Angeli eſſet ſervanda - ab eis *ne-
gativam* habui reſponſum.

Et Iure quidem optimo, quia cum tam
prædicta Cauthela Angeli per prenarratos
fratres de Sanctis allegata, quam illa per di-
ctam Hieronymam Tuſcam, nullo numero
iuſtificatæ apparuerint, inde oriebatur; quod
ſervandę non eſſent, cum notiſſimum ſit,
quod ad impediendum effectum executionis
præſidio dicti remedii neceſſe ſit, ut liquido,
1 & abſque ulla indagine emergat juſtificata,
ut paſſim reſpondit *Rot. coram Priolo dec. 474.
n. 1., & coram Ubago dec. 51. n. 18. & in Ro-
mana Cauthelæ Angeli prima* Iulii 1707. *§.
Præmiſſa cor. bon. mem. Omanna, & in Roma-
na Cambii, ſeu liberationis a moleſtiis 27. Ju-
nii 1710. §. Quo enim, cor. Reverendiſſimo
Molines, & in Interamnen. Cenſus ſuper red-
ditione rationis, & Cauthela Angeli 22. eiuſ-
dem menſis, & anni §. Utraque, cor. R. P. D.
meo Aldrovando.*

Et revera in primis, quod Cauthela An-
geli pro parte dd. fratrum de Sanctis allegata
ſuper bonis hæreditariis Catharinę Solidatę
iuſtificata non emicet omiſſo examine alia-
rum Cauthelarum, tam ſuper bonis hære-
ditariis d. Bernardini, quam ſuper bonis fi-
deicommiſſariis Lucæ Antonii de Sanctis,
tamquam non cadentibus ſub executione dd.
mandatorum, ſuper quibus incaſſum labo-
rabant Informantes pro illis de Sanctis, aper-
tiſſime coruſcabat ex eo, quod omnia aſ-
ſerta Credita contra præfata bona Catharinę,
inſubſiſtentiæ nota laborant, & ideo in præ-
ſenti Judicio non attendenda, & profecto ir-
relevantiſſimum compertum fuit illud pri-
mum repoſitum in hęreditate Lucandriæ So-
lidatæ, ex quo hæredem fideicommiſſariam
inſtituerit d. Catharinam eius filiam, & ex
accollatione prędicta debitricem controver-
ſi Cenſus, quia licet antedicta Lucandria hæ-
redem inſtituerit Catharinam filiam, atta-
men cum ex parte illorum de Sanctis nullo
authentico documento doctum fuerit, quod
memorata Catharina, vel explicite, me-
diante effectiva hæreditatis aditione, vel im-
plicite ex facto, & verbis illius hæreditatem
adiverit, & quod bona in præſentiarum exe-
cutata, ſint illamet numero relicta a præfa-
ta Lucandria, nulla per conſequens in dd.
Bonis executatis competere valet retentio
pro Credito, ſive fideicommiſſo dictæ Lucan-
2 driæ, quæ identitate ſecluſa de iure non com-
petit, ut late dictum, & deciſum fuit *in Bo-
nonien. fideicommiſſi de Ghisleriis ſuper execu-
tione 8. Aprilis 1707. §.* Ratio, & *§. Quam-
vis coram* Eminentiſſimo *Cardinali Scotto*, &
alibi paſſim.

Et quibus eſſentialiſſimis requiſitis defi-
cientibus ſupervacanea videbatur quæſtio,
ſummo ſtudio excitata pro parte Defenſorum
illorum de Sanctis pro oſtendenda exiſtentia
dicti fideicommiſſi, quia non probata aditio-
ne, vel ſaltem illorum alienatione per Ca-
tharinam peracta, etiam exiſtentia fideicom-
miſſi nullius foret momenti, ſed quod ma-
gis viſum fuit, hoc fideicommiſſum, ex ipſa
met litera Teſtamenti excludebatur, quia
dicta Lucandria hæredem inſtituit eius fi-
liam, einſque hæredes, & ſucceſſores - *libe-
re - ut in Summario illorum de Sanctis num.* 10.
ibi - *In omnibus autem aliis ſuis bonis mobilibus,
ſtabilibus, iuribus, & actionibus, ubilibet exi-
ſten. præſentibus, & futuris fecit, & inſtituit
eius hęredem univerſalem* D. *Catharinam eius
filiam legitimam, & naturalem, & eius hæ-
redes, & ſucceſſores libere &c.* - Unde cum
Catharina filia, illiuſque hæredes, & ſuc-
ceſſores inſtituti fuerint hæredes *libere* hoc
verbum *libere* ad excludendam implicantiam
in terminis excludit quodcumque vinculum
futuræ reſtitutionis, quod non compatitur
3 cum volita libertate per Teſtatricem, ex ple-
ne firmatis per *Ramon. conſ. 67. n. 9. ibiq:* Bald.
n. 14. & ſeq. Rot. dec. 40. n. 16. ad ornat. Card.
de Luc. de Teſtam., *& dec. 67. n. 10. in Mantiſſ.
ad eundem ſuper mater. de fideicom., & in Ro-
mana fideicom. de* Romanis 19. *Aprilis* 1717.
§. Debita in fin. cor. R. P. D. meo Cerro.

Atque in his terminis invitatio, & voca-
tio hæredum, & ſucceſſorum cum dicta clau-
ſula - *libere* - & abſque ulla nota perpetuita-
4 tis, non valeat importare, niſi ſimplicem
vul-

vulgarem, nt bene concludit *Peregrin. de*
fideicom. dict. art.32. ſub n.30. verſ. effectus
autem, Senatus Nicien. apud Balducc. ad Ra-
mon. tom.4. dec.90. n.2. Rot. Florent. apud
Vrceol. dec.13. n.2., & dec.31. pariter n.2.
& Rota noſtra in Reatina fideicommiſſi de Vin-
centinis 14. Junii 1697. §. Etenim circa med.
cor. bo. mem. Muto, & in Fanen. fideicommiſſi
4. Julii 1704. §. Subſtitutio cor. bo. me. Oman-
na, & in Romana fideicommiſſi 3. Junii 1707.
§. Hinc cor. me; Etiam ſi agatur de diſpoſitio-
5 ne aſcendentis, ut perbelle monent *Peregr.*
de fideic, art.17. ſub n.7. præſertim in verſ. ſu-
beſt. tamen, Amat. conſ.91. n.7. ſeqq. Caſtald.
conſult.34. n.10., Conciol. allegat.21. n.28.,
& 34. Vrceol. conſult. for. cap.56. num.22. &
ſeqq. Rot. cor. Buratt. dec.357. n.2. cor. Celſ.
dec.228. n.2. & in dicta Fanen. fideicommiſſi
4. Iulii 1704. §. fin. cor. bo. me. Omanna.

Sublato igitur de medio ex prædictis quo-
cumque fideicommiſſo, ſive perpetuo Cre-
dito ex perſona d. Lucandriç, eo facilius ſu-
blatum fuit alterum conſiſtens in ſcut. 103.
prætenſum ex perſona Lucæ Antonii de San-
ctis pro fructibus dotis Catharinæ eius uxo-
ris Debitricis dicti Monaſterii, & hæredis
Marci Solidati eius patrui, eiuſdem Dotis
promiſſoris: Nam cum in dubium revoca-
tum non fuerit, fuiſſe integrum capitale do-
tis ſatisfactum, & Matrimonium fuiſſe diſſo-
lutum per mortem viri, uſque de anno 1650.
utique fructus dotales pari modo, & præſer-
tim poſt lapſum tanti temporis præſumuntur
ſoluti non obſtante, quod pro eiſdem de an-
no 1671. mandatum per illos de Sanctis fue-
rit obtentum coram A. C., quia cum fuerit
obtentum inter Catharinam matrem, & fi-
lios tempore, quo ingenti ære alieno preſſi
reperiebantur; utique ex illo emergere non
valet Creditum fructuum aptum ad repel-
lendos Creditores d. Catharinæ cum in hu-
6 iuſmodi circumſtantiis, tam attento tempo-
re, quam proſpectis perſonis, ſimiles actus
ſuſpectiſſimi reputentur, ut notant *Gratian.*
dec.103. n.38. ad 46. Card. de Luc. de dot.
diſc.87. n.2. Rot. dec.419. n.5. & 6. cor. Mer-
lin. tom.1. dec.306. n.42. & 43. par.7. recen.,
& in Senogallien. Pecuniaria 6. Decemb. 1715.
§. Præterea cor. Me, & in Veliterna Caathe-
læ Angeli 3. Iunii 1718. §. 26. pariter coram
Me.

Sed in univerſum id, quod omnem ſub-
movebat amaritudinem tam reſpectu dd.
Creditorom, quam alterius ſc. 200. pro to-
tidem ſolutis illis de Vincentinis, erat qua-
litas hæreditaria d. de Sanctis reſpectu Ca-
tharinæ Debitricis abſque ullo beneficio le-
gis, & inventarii, & proinde per confuſio-
7 nem iurium, quando etiam dd. Credita con-
tra hæreditatem d. Catharinæ ſubſiſterent,
prout non ſubſiſtunt extincta remanſiſſent,
ad *Text. in l. ſi debitor C. de pact. l. eſt hic §.*
Auditio ff. de ſolut. l. ſi ab eo ff. de fideiuſſorib.

De dicta autem qualitate hæreditaria con-
ſtabat non ſolum ex Teſtamento dictæ Catha-
rinæ, verum etiam ex pluribus actibus, qui
fieri non poſſunt citra ius, & nomen hæredis;
Ex poſſeſſione namque illius bonorum hære-
ditariorum, cum perceptione fructuum illi-
co defuncta Catharina, ut deponebant Te-
ſtes formiter examinati, ex receptis, &
quietantiis exactionis fructuum Domus: &
Bonorum hæreditariorum, & denique ex
alienatione mobilium hæreditariorum, unde
deficiente alio titulo poſſidendi, & explici-
ta declaratione hæreditariam qualitatem ex-
cludente, cum concomitantia Teſtamenti,
8 & Inſtitutionis, actus poſſeſſorii prędicti per-
neceſſe qualitatem hæreditariam conclude-
bant, iuxta Theoricam *Barthol. in l. gerit. n.*
21. ff. de acquir. hæred. l. pro hærede §. Papi-
nianus C. de iur. deliber. Molin. de iuſt. & iur.
tom.1. tract.2. diſput.180. n.22. Spin. in ſpecul.
Teſtam. gloſſ.33. in princ. n.104. Vaſq. de ſuc-
ceſſ. progreſſin. lib.1. par.7. n.11. & ſequen.
Rot. coram Merlin. dec.43. n.41. & cor. Me
dec.71. n.15.

Non referente aſſerta reſtitutione in inte-
grum per dd. de Sanctis obtenta, adverſus
inconſulto aditam hęreditatem d. Cathari-
nę, quia cum ea non fuerit obtenta citatis il-
lis de Ciocchis, qui erant illius Creditores,
& qui eorum bona vendiderant Catharinę,
eiuſq; filio, ut cenſum controverſum extin-
guerent ex pretio bonorum venditorum, in-
de conſurgit, quod adverſus eos allegari non
valeat reſtitutio in integrum, eis non citatis
9 extorta, cum quælibet ſententia, quælibet-
que res iudicata nequaquam afficiat non ci-
tatos, iuxta notata per *Bald. in l. fin. n.3. C.*
de legib. Buratt. dec.471. n.4. & cor. Cerro dec.
153. n.24.

Maxime quando præfata reſtitutio in inte-
grum quamplurimis ſcatet defectibus, quia
reportata fuit poſt lapſum quadriennii nulla
ad ioris præſcriptum præcedente firmatione
ſtatus hæreditarii, nullaque redditione ra-
tionis fructuum intermedio tempore percep-
torum, & quod plus viſum fuit, poſtquam
nonnulla bona ſtabilia alienata, & diſtracta
erant, unde his adſtipulantibus defectibus,
10 eo magis prædicta in integrum reſtitutio
neglecta fuit, ut lato calamo probatum fuit
in Lauretana Cenſuum ſuper reſtitutione in in-
tegrum 14. Iunii anni proxime præteriti §. Pri-
mo, & per totam cor. R.P.D. meo Lancetta.

Quibus itaque conſtabilitis quoad exclu-
ſionem prætenſæ retentionis per fratres de
Sanctis, maiori cum facilitate excludebatur
retentio oppoſita per Hieronymam Tuſcam
pro rata ſc.125. ex ea ratione, quod rata
ſc.125. ſuæ dotis erogata fuerit in extinctio-
nem partis unius Cenſus, qui aſſerebatur
impoſitus inſolidum a Catharina Solidati, &

Bernardino de Sanctis eius filio, & viro d. Hieronymæ, cum Monaſterio S. Lucię Reatis, & ſic ſæpedicta Hieronyma ex iuribus Creditoris anterioris dimiſſi, ad excluſionem quorumcumque Creditorum poſteriorum retinere valeat bona Catherinæ Debitricis; Quoniam tunc exceptio prædicta relevās fuiſſet (deficiente, prout hic ceſſione iurium) quando pecuniæ prædictę cum hoc expreſſo pacto, & conventione per prælaudatam Hieronymam Bernardino viro ſuo traditæ fuiſſent; Aſt non quando prout in caſu præſenti dd. pecuniæ unice eidem Bernardino extraditæ fuerunt in ſolutionem ſuæ dotis ei promiſſæ, quia eum illę libere in hoc themate in illius dominium translatæ fuerint, quemadmodum in quemcumque uſum ſibi bene viſum erogare poterat, ita illas perſolvendo ſuo Creditori, acquirere non valet ille, qui pecuniam libere dedit, ſucceſſionem in locum Creditoris dimiſsi, ex ea viviſſima ratione, quod non de mutuantis, & dantis pecuniam Creditorem dimiſit, ſed ex ſua; & dimiſſio, quæ evenit a caſu, ſive ex libero arbitrio Debitoris, non autem a Dantis providentia, non gignit effectum acquiſitionis
11 privilegii anterioritatis, & potioritatis Creditoris dimiſſi, ex deductis per *Card. de Luc. de Credit., & debit. diſc. 1. n. 4. & 11. Rot. dec. 324. n. 26. & 28. par. 9. rec. Carleval. de iudic. tom. 2. lib. 1. tit. 3. diſput. 35. n. 12.*

Unde de primo ad ultimum ex ſupra expoſitis rationibus, nec Cauthelam Angeli allegatam per fratres de Sanctis, nec per Hieronymam Fuſcam DD. attendendam eſſe decreverunt ad impediendum effectum executionis iam factæ per prælaudatum Monaſterium S. Scholaſticæ, & per prædictos de Ciocchis, utraque Parte audita.

ROMANA PRIMOGENITVRÆ DE SANNESIIS.

Lunæ 21. Novembris 1718.

ARGUMENTUM.

Habes ſupra in deciſione, quæ confirmatur.

SVMMARIVM.

1 *Expreſſum ſatis dicitur, quod ab expreſſis neceſſario reſultat.*

2 *Filii in conditione poſiti ex ſtatuto Vrbis cenſentur diſpoſitive vocati.*

3 *Pars diſpoſitiva ſi ſit dubia, tunc recurrendum eſt ad partem conditionalem.*

4 *Fideicommiſſum abundantius prorogatur, & durat, ſi perveniat ad ultimam fæminam, & deſcendentem Agnatam.*

DECISIO DCCCLXXV.

AD novum examen revocata deciſione coram Me edita die 27. Iunii labentis anni, quæ D. Duce Clemente Sanneſio non informante prodiit favore D. Duciſſæ Annæ Mariæ Sanneſiæ ejus filiæ nuptæ D. Duci Don Fabritio Pignatello, non hæſitarunt Domini in utriuſque Partis conflictu, attenta ſoliditate fundamentorum prælandatæ deciſionis reſcribere - *In deciſis* -

Fundamentum autem ita reſcribendi, fuit illud idem conſtanter ſemper, ſemperque amplexum tam in prima deciſione cor. Eminentiſſimo Scotto, quam in dicta mea poſtrema, quod deficiente linea maſculina Domus Sanneſiæ, vocata fuit fœmina Primogenita ſuperſtes, a dictis maſculis deſcendens, quæ eo tempore repeririretur virgo, & innupta, ſed tamen nubere deberet viro Nobilis generis, qui nomen, & cognomen Sanneſiorum aſſumeret, illudque in ſua poſteritate conſervare, & perpetuo manutenere promitteret; Quamobrem cum prælaudata Duciſſa unica filia hæredis gravati, & ſi non virgo, conditiones tamen a Teſtatore volitas jam adimpleverit, ex eo quia nobile contraxit Conjugium cum obligatione geſtandi inſignia Domus Sanneſiæ ad formam legis teſtamentariæ hinc ſequebatur, quod eadem Duciſſa præventive, & conſequenter quodam modo pinguius adimpleverit vota conditoris Primogenituræ, & per conſequens jure meritoque debet ad illius ſucceſſionem admitti, juxta authoritates laudatas in prima deciſione §. *Nec obſtare* & in dicta mea poſtrema §. *Haud officiente.*

Non relevante ſemper repetito objecto, quod qualitas Virginitatis extiterit taxative tempore ſucceſſionis præſcripta, ex quo defecta linea maſculina in univerſum dictum fuerit - *tunc, & non alias aliter, nec alio meliori modo neque alio caſu ſuccedat &c. filia fœmina, quæ eo tempore repeririretur virgo, & innupta*; Ex quo arguebatur, quod ſicuti huiuſmodi circumſtantiæ reputabantur conditiones voluntariæ, ita abſque eorum exacta verificatione fideicommiſſum purificari non poſſet; Verum ultra quod dictæ dictiones taxativæ determinare potius videbantur caſum in quo fœminæ deberent ſuccedere, non autem reſtringere, & determinare conditiones per ſpeciem indiſpenſabilis formæ appoſitas filiabus ſucceſſuris; Iterum placuit, iterumque, quod qualitates prædictæ haud fuerint principaliter optatæ, quaſi quod ſucceſſio deberetur in præmium ipſius Virginitatis, & Cælibatus, ſed potius volitæ fuerunt in ordine ad ipſum matrimonium, adhoc videlicet, ut contraheretur ad formam voluntatis Teſtatoris, qui legem nubendi aliis apponere non poterat, quam fœminis innuptis; Ideoque nedum plane reſultat ex ea ratione diſpoſitionis literaliter reddita, ut nempe per Nobiles nuptias in generoſo ſanguine conſerva-

varetur artificialiter defectus agnationis naturalis, verum clarius efficiebatur ex prælatione conceſſa fœminis innuptis, ut ſemper nuptis in ſucceſſione præferrentur; Cum enim prælatio cedat ſolummodo inter pari vocatione pollentes ſequitur per conſequens quod ſecluſo caſu dictæ prælationis, ex quo hic cum filia innupta non fiat concertatio, cæteræ quoque filiæ generaliter, & indiſtincte cenſeantur vocatæ, & ſic quod qualitas Virginitatis tempore ſucceſſionis requiſita non ſteterit per modum conditionis, ſine qua non ſucceſſio non poſſet devolvi, ſed ſolummodo ad elargiendam prærogativam, quæ in concurſu fœminarum nuptarum prælationem tribueret, ut ex mea poſtrema deciſione §. *Quod ſine*.

Spreta replicatione, quod poſtquam fœminæ extiterant per modum regulæ literaliter excluſæ non valeant per argumenta, & illationes reſultantes a Prælatione inter fœminas conſtituta cenſeri vocatæ, ſed opus ſit, quod pariformiter literaliter reintegratæ inſpiciantur, ultra quod enim literalis fœminarum excluſio legitur in eo caſu ſolummodo præſcripta, quo concurrant cum maſculis, unde extra dictum caſum deficientiæ maſculorum obſtaculum facere non valet; Ulterius cum ad effectum inducendi fideicommiſſum, & multo magis ad prorogandam vocationem nulla certa verborum formula ſervari conveniat, inde conſequitur quod ſufficienter vocatæ cenſeantur ex ordine ſuccedendi, & ex prælatione inter eas demandata; Quandoquidem venientes ex eis in neceſſariam conſequentiam vocatione fœminarum, ideſt ac ſi fuiſſent ex-
3 preſſe vocatæ, ſatis enim expreſſum dicitur, quod ab expreſſis neceſſario reſultat *Rot. in Romana hereditatis de Ruſpolis* 13. *Junii* 1704. §. 26. *coram bo. me. Molines*.

Hæcque validiora emergebant animadvertendo ad partem conditionalem, in qua poſt ordinatam prælationem fœminarum innuptarum, poſt modum omnes fœminæ generice, & indifferenter in conditione poſitæ extiterunt; Ex hoc ſiquidem manifeſto conſequi videbatur, quod ubi etiam fœminæ omnes clare non fuiſſent in diſpoſitiva compræhenſæ, remanerent tamen incluſæ in conditionali, quæ vigore Statuti
5 Urbis *cap.* 142. earum favore diſpoſitivam vocationem inducit, ut de eo agendo ſcripſerunt Fenzon. *ad d. cap.* 142. *per tot. Conſtantin. ad idem annot.* 36. *art.* 1. *n.* 3. *& ſeqq. cum ibi allegat*.

Et quamquam pro aſſequenda libertate bonorum ſive diſponendi, & nominandi replicaretur ex parte Ducis hæredis gravati, quod pars conditionalis egredi non debeat terminos diſpoſitivæ, & quod in conditionali repetitæ cenſeantur qualitates in diſpoſitiva appoſitæ, & ſimilia. Id unum exceptiones prædictas ſubmovit, quod id ſupponebat, quod eſt in quæſtione, quia hic non agitur de diſpoſitiva clare, evidenterque coarctata ad deſignatam qualitatem fœminarum dumtaxat, ſed quidem de includente potius univerſas fœminas, cum deſignatione tamen qualitatum inter cœtum, & Collegium earundem fœminarum prælationem tribuentium. Unde quando etiam dicta pars diſpoſitiva dubium ſuper hac re ſenſum involveret; ambigendum non eſt, quin pro tuta ejus interpretatione recurri non poſſit ad partem conditionalem, juxta notata per *Palm. Nep. allegat.* 168. *n.* 18. *tom.* 2. cum aliis *in Auximana Iuriſpatronatus* 9. *Martii* 1703. §. *Poſito cor. bo. me. Muto*, & alibi paſſim.

Imbecillius inſuper viſum fuit motivum, quod præfata Duciſſa cum capax amplius non videbatur procreandi filios ob prætergreſſam ætatem, quæ ſpem generationis relinquat ideoque per eam verificari nequeat votum perpetuæ conſervationis familiæ; Quoniam quidquid ſit de hoc, de quo liquido non conſtabat prædicta vocatio fœminarum, cum qualitate nuptiarum non coercetur ad fœminas, quæ ab eventu infœcundæ dignoſcantur, dum tam nuptæ, quam nubendæ eandem ſortem poterant experiri, ſed ſufficit, quod per mulierem non ſteterit, quo minus adimpleretur finis a Defuncto conſideratus, contrahendo ad hunc effectum Nobiles nuptias cum aſſumptione familiæ Sanneſiæ; Et in omnem caſum abundantius ſecundatur optata progreſſio, & duratio fideicommiſſi, ſi non amputetur ſucceſſionis progreſſus, in ultimo maſculo, ſed prorogetur ulterius uſque ad ultimam fœminam,
4 & deſcendentem agnatam quemadmodum perpendit *Card. de Luc. de fideic. diſc.* 148. *n.* 7. *& ſeqq.*

Parvipenſa propterea finali objectione, quo ſterilitas, dictæ Duciſſæ comparari debeat in capacitati Clericorum, qui ex quo familiam propagare non valeant, perpetuo ab hujuſmodi ſucceſſione excluduntur; Quando quidem in capacitas Clericorum eſt indiſpenſabilis, & voluntaria, ſterilitas autem fœminarum eſt accidentalis, involuntaria, omnibuſque communis; Unde nil mirum, ſi fœminæ potius includantur, quæ ſunt natura capaces procreandi filios, quam Clerici, qui de jure perpetuo incapaces ſunt legitimæ Prolis. Quin immo laudanda eſt memorata Duciſſa, quæ præveniendo ut poterat obſtacula ſterilitatis non expectavit pro Conjugio contrahendo ſerotinam purificationem fideicommiſſi, ſed ſtatim, ac pervenit ad legitimam ætatem, ita etiam Duce Patre mandante, & laudante, ſollicita fuit de conſervatione fami-

familiæ, nuptias contrahendo juxta vota defuncti.

Et ita &c. utraque &c.

LAURETANA SALVIANI.

Veneris 2. Decembris 1718.

ARGUMENTUM

Qualitas hæreditaria uti quid facti probari ſemper debet per omnia probationum genera: Idque procedit etiam ſi res eſſet cum filio, quia licet juxta legalem præſumptionem deducta ex illo Apoſtoli dicto *filius ergo hęres*, attamen id procedit in favorabilibus nunquam vero in odioſis, potiſſimum ſi paterna hæreditas ſit debitis involuta. Debitor ſi ſuo Creditori bona fide ſolvat abſque ſcientia præcedentis Ceſſionis & requiſitis vulgate L.3. Cod. de Novat. bene ſolvit & liberationem inſequitur, & de ratione.

SUMMARIUM.

1 *Reſtitutio in integrum non datur abſque læſione.*

2 *Retentio ſemper datur Creditori Anteriori, non vero Poſteriori* & num.18.

3 *Mulier ſe ſe obligans tranſmittit Jura dotalia favore illius pro quo ſe obligat.*

4 *Ceſſionarius ſubintrat in omnibus Juribus etiam anterioribus cedenti competentibus.*

5 *Salvianum non conceditur contra Creditorem poſſidentem pro Creditis ingentibus, & abſorbentibus integrum rei valorem.*

6 *Deficiente hypotheca Salviani interdictum non eſt exercibile.*

7 *Pater obligans bona propria, & ſuorum hęredum, an filii ex eorum qualitate hæreditaria contrahant etiam hypothecam in bonis propriis.*

8 *Qualitas hæreditaria uti quid facti eſt ab allegante concludentiſſime probanda.*

Idque procedit etiam in filio, quia legalis pręſumptio ſuffragatur eidem filio agenti, non autem illi nocet, num.9.

Maxime ſi hæreditas paterna ſit potius damnoſa, & debitis involuta num.10.

Et quæ declaratio ſit neceſſaria in filio ad effectum inducendi abſtentionem hæreditatis paternæ num.11.

12 *In iis, quæ ab animo pendent ſtatur declarationi facientis.*

13 *Enunciativæ emiſſæ a Creditoribus, quod filii eſſent hæredes Patris, inducere in eis nequeunt qualitatem hęreditariam, & quare.*

14 *Habitatio paterni domicilii referri nequit ad titulum hęreditarium Patris, ſed ad alium quemcumque titulum.*

15 *Actus æquivocus poſſeſſionis bonorum paternorum referri nequit ad hæreditariam qualitatem.*

16 *Filii ſe ſe obligantes in ſolidum cum Patre, & debitum extinguentes, non paternum ſed proprium debitum perſolviſſe dicitur, neque ex hoc ulla qualitas hęreditaria inducitur.*

17 *Hæreditas ſi ſemel fuit per actum ſolemnem repudiata ſatis deinde non ſunt alii actus æquivoci illius aditionem importantes, niſi explicite contineant receſſum ab antecedenti repudiatione.*

19 *Ceſſio Crediti ex quibus reſoluta remaneat.*

20 *Debitor quoties ſuo Creditori bona fide ſolvit, abſque ſcientia præcedentis ceſſionis bene, & recte ſolvit.*

Et de ratione num. 21., & ſeqq. uſque ad n.24.

25 *Hæres impugnare nequit obligationem defuncti.*

26 *Jurium translatio ex quibus comprobata remaneat.*

DECISIO DCCCLXXVI

ALma Lauretana Domus cum de an. 1643. emiſſet a Joſepho, & Franciſco Fratribus de Silentiis quoddam eorum Prædium denominatum *S. Maria dell' Olmo* pro pretio ſcut. 3713. ad illius computum eiſdem in ſolutum tradidit duo Prædia; alterum nempe nuncupatum *la Burbura* æſtimatum in ſc. 884. & obul. 63. & alterum nuncupatum *l' Impaccio* æſtimatum in ſc. 1273. 77. reſiduum vero tradidit in pecunia numerata, ſub ea tamen conditione quod in caſu cujuſcumque evictionis, & moleſtiarum ſuper dicto Prædio *dell' Olmo* prælaudata Domus Lauretana non ſolũ poſſet regredi ad ſupradictaPrædia data in ſolutum, ſed etiam in caſu quo illa per ipſos vendita fuiſſent ex illorum pretio dimitti deberent Creditores anteriores dd. Fratrum de Silentiis Venditorum juxta notulam tradendam ab Alexandro Ciccolino, & Julio Cæſare Conventato concorditer electis.

Anno autem 1686. per viam Concordiæ prænarrata Alma Domus a Hieronymo, aliiſque de Silentiis pariter recepit quoddam Prædium nuncupat. *il Giardino* ſub ea particulari expreſſione, quod ad ipſos Venditores ſpectabat, & non ad alios.

Devenerunt poſtmodum anno 1644. prædicti fratres de Silentiis ad alienationem utriuſque Prædii, tam primi *della Burbura* favore Pauli Solarii eodem pretio ſcut.884. 63., & ſecundi *dell'Impaccio* favore Hieronymi de Riccardis eod. pariter pretio ſcutorum 1273. 77. cum obligatione tamen eorum Vxorum, & ceſſione Jurium dotalium favore eiuſdem, & exhibita, iuxta legem in Inſtrumento venditionis præſcripta a prædictis Ciccolino, & Conventato notula debitorum extinguendorum, Solarius Emptor Prædii *della Burbura* indubitanter erogavit pretium ſcut.884.63.. in extinctionem ratæ Cenſus in ſorte ſc. 1000. impoſiti anno 1621., Riccardus vero Emptor Prædii *dell' Im-*

Impaccio eadem ſollicitudine integrum illius pretium partim convertit in extinctionem ratæ reſidualis dicti Cenſus ſc. 1000. ejuſque fructuum, & partim in ſolutionem fructuum alterius Cenſus ſc. 500. in ſorte impoſiti anno 1613., & a Creditoribus dimiſſis amplam reportavit Iurium Ceſſionem pro rata ſortis extinctæ.

Quamvis autem hæc omnia tam ſolemniter peracta fuiſſent, nihilominus tam retroactis temporibus, quam in præſentiarum diſſugere præfata Domus Lauretana non valuit eas moleſtias, quas eidem intulit Carolus Antonius de Silva hæres fideicommiſſarius Jo: Baptiſtæ Silvæ, & Creditoris cujuſdam Cenſus in ſorte ſc. 300. impoſiti de anno 1634. a prædicto Franciſco Silentio prædicti prædii *dell' Olmo* Venditore, quia pro illius fructibus decurſis, & non ſolutis expoſtulavit immiſſionem in Salviano, non ſolum ad præfatum Prædium *dell' Olmo* poſſeſſum, ut diximus ab Alma Domo Lauretana, ſed etiam ad illud aliud *del Giardino* eidem non a Franciſco Cenſus debitore, ſed a Hieronymo Silentio illius filio venditum. Aſt cum pervigiles Miniſtri prædicti excelſi Sanctuarii denunciaſſent moleſtias Solario, & Riccardo Tertiis Emptoribus ſtatim omnes pro defenſione Prædii Empti in Iudiciariam arenam deſcenderunt, & facile fuit in Iudicio in Partibus agitato prænarrati Silvæ prætenſionem reiicere, cum tam ipſum Sanctuarium pro ſua rata, quam prænemorati Solarii, & Riccardi oſtendiſſent dimiſſionem aliorum Creditorum anteriorum, & per conſequens, quod immunes evaſerant a moleſtiis, per poſteriores Creditores inferendis; Unde idem Iudex binas pronunciavit Sententias abſolutorias tam favore Almæ Domus, quam fratrum de Riccardis, dum reſpectu Pauli Solarii idem Silva Creditor judicialiter acceptaverat, & approbaverat erogationem Prædii *della Barbara* in dimiſſionem Creditorum anteriorum.

Aſt cum nec poſt robur confirmationis prædictæ Sententiæ de cætero in Iudicatum tranſactæ, adjectum ab A.C. Met in gradu appellationis haud acquievit Actor prædictus a Signatura Iuſtitiæ ulteriorem Cauſæ commiſſionem impetravit in gradu reſtitutionis in integrum *ſine præjudicio Rei Iudicatæ in omnibus*, eaque mihi directa conſuetum dubium propoſui - *An conſtet de Cauſis reſtitutionis in integrum* - & DD. *Negative* reſponderunt.

Ratio autem in genere reſolutionis reſedit in illo vulgato Iuris principio, quod cum in nulla ex dd. Sententiis aliqua conſiderari potuerit læſio, ita illa ceſſante reſtitutioni in integrum locus eſſe non poterat, ut millies reſpondit *Rota dec.* 323. *n.*5. *coram Buratt.*, & *dec.* 1365. *n.*12. *cor. Emer. Iun.*, & *dec.* 26. *n.*1. *cor. Me*.

Et diſtincte loquendo de Sententia Almæ Domui Lauretanæ favente, manifeſtiſſime illius Iuſtitia deprehendebatur quoad Prædium *dell' Olmo*, ex eo quia conſtabat quod Actori impedimento erat poſterioritas ſui Crediti comparati cum illis, quorum ſub clypeo ſe defendebat Alma Domus, & idcirco hæſitatum non fuit illum a petita Immiſſione reiicere, & Lauretano Sanctuario
2 retentionem concedere juxta principia, de quibus *Rota coram Gregor. deciſ.* 254. *n.* 2., *ibique Adden. n.*3. *coram Merlin. dec.* 645. *n.*12., & *dec.*217. *n.*11. *par.*14. *recen.*

Exploratum quidem erat in facto, quod ſc. 270., quæ prædicta Alma Domus effective perſolvit in computum pretii prædicti Prædii, quod ea exburſaverat in manibus Ioſephi, & Franciſci Venditorum cum obligatione Margaritæ Uxoris Ioſephi, & Lucretiæ Uxoris Franciſci, quæ pro ſecuritate prædictæ venditionis, inſolidum cum dd. earum Viris ſeſe obligaverant; Unde cum indubii Iuris ſit, quod vigore dictæ obligationis pro dicta rata, Iura dotalia earum-
3 dem Mulierum tranſiverint in dictam Almam Domum Emptricem ex Theorica communiter recepta per *Gratian. diſcept.* 310. *n.*28. *Cenc. de Cenſ. quæſt.* 74. *n.* 9. *Rota poſt eundem dec.*201. *n.* 3., & *dec.*352. *n.*3., & *ſeqq. part.* 19. *rec.* ſequebatur proinde quod exiſtentibus Mulieribus prædictis Creditricibus antedictorum deSilentiis pro ſuis dotibus in longe majori ſumma eis ſolutis ante impoſitionem dicti Cenſus ejuſdem anteriori-
4 tatis beneficio frui debebat Sancta Ædes Iura dd. Mulierum, ex præmiſſa Ceſſione repræſentans ad *Text. in l.* 2., & *tot. tit. ff. de hæred. vel action. vendit. Cipyc. Latr. dec.* 16. *n.*3., & 39. *Rot. ad ornat. Card. de Luc. dec.* 50. *n.*35. *lib.*

Parique modo apparebat in facto, quod alia ſcuta 562. erogata fuerunt in dimiſſionem Creditoris anterioris, nempe in extinctionem cujuſdam Cenſus cum Congregatione Nobilium Anconæ, ſuam impoſitionis originem ducentis ab anno 1621. prout conſtabat de aliis ſc. 197. 79., dum ea Cæſar Ghirardellus ſibi appropriavit in computum ſuorum Creditorum anteriorum Cenſui controverſo, pro quibus mandatum contra fratres de Silentiis obtinuerat, & quam ſubinde appropriationem tanquam jure licito factam canonizavit per ſententiam in authoritatem rei Iudicatæ prolapſam Iudex de Partibus uſque de anno 1647. Unde computatis dd. partitis, & valore dictorum Prædiorum in computum pretii a dicta Sacra Æde Lauretana Venditoribus aſſignatis, & de quibus quoad anterioritatem infra ſermonem habebimus clariſſimum aſ-

fur-

ſurgebat, quod pro æquando pretio ſupra-
dicti Prædii *dell' Olmo* ſcut. 3713. 20., unice
deficiebat miſerabilis, & tenuiſſima ſumma
ſcut. 76., & ob. 43. pro qua vel exercibile non
erat Salvianum contra Creditorem poſſiden-
5 tem pro creditis ingentibus, & pene abſor-
bentibus integrum rei valorem, ad *Text.
in l. Majorem, ubi communiter Doctores ff. de
pact. Gait. de credit. cap. 4. quæſt. 11. n. 1848.*,
vel præſumendum erat, quod etiam dd. ſc.
76. 43. revera ceſſerint, in dimiſſionem
Creditorum anteriorum, prout de omnibus
aliis acciderat, ad notata per *Rotam in Ro-
mana Fideicommiſſi de Panthera 15. Ianuarii
1712. §. Præter coram R. P. D. meo Criſpo
cum aliis ibi laudatis*.

Quæ etſi indubitata erant quoad dictam
Domum Lauretanam reſpectu d. Prædii *dell'
Olmo* pro illa portione, pro qua ipſa pro ſui
defenſione dimittere tenebatur Creditores
anteriores, & indubitanter oſtendebant Iu-
ſtitiam rei Iudicatæ prædictæ non minoris
claritatis erant ea, quæ concernebant alte-
ram quoque partem ſupradictæ rei Iudicatæ,
in qua denegabatur prædicto Actori immiſſio
quoad alterum Prædium in vocabulo *il Giar-
dino*; Nam ſuppoſito in facto, quod Prædium
prædictum acquiſitum non fuerit per Al-
mam Domum ab antedicto Franciſco de Si-
lentiis prædicti Cenſus venditore, ſed a Hie-
ronymo, aliiſque ſuis filiis occaſione cuiuſ-
dam tranſactionis de an. 1686. cum eiſdem
initæ pro diſſolutione obligationis fideiuſſio-
nis favore eiuſdem Almæ Domus emiſſæ ex
hoc aſſequebatur, quod cum prælaudatum
Prædium non fuiſſet a Franciſco poſſeſſum
nulli hypothecæ obnoxium eſſe poterat favo-
re dicti Silvæ Cenſus Creditoris, & qua de-
6 ficiente Salviani interdictum exercibile non
extat, iuxta notata per *Pacific. de Salvian.
cap. 5. inſp. 1. in princ. Rota deciſ. 210. num. 1.
part. 14. rec., & deciſ. 302. num. 2. part. 15.*

Nequaquam attenta reſponſione, quod
cum Franciſcus in celebrando Inſtrumento
Cenſus obligaverit tam bona propria, quam
ſuorum hæredum cum prædicti Hieronymus
aliique filii ſint illius hæredes ex hac hære-
ditaria qualitate in prædd. eius Bonis exori-
7 ri potuerit neceſſaria ad hunc effectum hy-
potheca: Quoniam omiſſa pro nunc indagi-
ne, an revera ex dicta obligatione in dicto
Cenſus Inſtrumento conventa exoriri potue-
rit hypotheca etiam in Bonis hæredis, quæ
controverſia magnas involvit difficultates,
& non leviter maiorum Doctorum contorſit
ingenia, ut ſignanter videre eſt apud *Roc.
diſput. Jur. cap. 50. ſub num. 46., & ſequen.
Franc. dec. 221. n. 1. & ſequen.* animadverte-
8 bant DD., quod cum qualitas hęreditaria ſit
quid facti, ea erat ab allegante concluden-
tiſſimis probationibus probanda, haud ſuffi-
ciente ea præſumptione reſultante ex illa
Sententia *Apoſtoli ad Galatas 4. filius ergo hæ-
res*, quia iſta ſuffragatur utique filio Agenti
non autem illi nocet, dum convenitur pro
9 debitis paternis iuxta receptam diſtinctio-
nem, de qua *Card. de Luc. de hæred. diſc. 12.
n. 9. Rot. dec. 129. n. 2. coram Celſ. Sperell. dec.
72. n. 29.* Maxime quando hæreditas paterna
10 eſt potius damnoſa, & debitis involuta *Card.
de Luc. de hæred. d. diſc. 12. n. 8. & 13. Rot.
deciſ. 460. n. 6. coram Gregor. & dec. 119. n. 7.
cor. Priol.*

Tantum vero abfuit, quod iſtud probare-
tur, quod potius contrarium reſultavit ex
explicita declaratione per Filios Franciſci
facta in actu ſerio, & proportionato libera-
tionis a ſequeſtro eis facto pro diſſolutione
debiti Paterni proteſtando expreſſis verbis -
*ſe nunquam fuiſſe, nec eſſe hæredes Franciſci
Silentii eius Patris, neque animum habuiſſe
adeundi hæreditatem eiuſdem* - quæ declaratio
11 indubitanter ſecumfert abſtenſionem hære-
ditatis, ut uno ore firmant *Mantic. de con-
iect. ultim. volunt. lib. 12. tit. 14. n. 18. Rota
cor. Priol. dec. 90., & 119. utrobique n. 1., &
in rec. dec. 393. n. 39. par. 9.* Cum in iis, quæ
12 ab animo pendent ſtetur declarationi fa-
cientis *Card. de Luc. de hæred. diſc. 12. n. 12.
Rot. cor. Gregor. dec. 463. n. 13., & in recent.
dec. 393. n. 39. part. 9.*

Vim huiuſce claræ proteſtationis enervare
conabantur Defenſores d. Silvæ ope nonnul-
lorum actuum tam antecedentium, quam
ſubſequentium, ſed fruſtra quia quamvis in
Claſſe antecedentium recenſerentur quæ-
dam enunciativæ factæ filiis Franciſci uti eius
hæredibus, & habitatio Domus paternæ ni-
hilominus obſervatum fuit primas emiſſas
extitiſſe non a filiis ſe dicentibus hæredes Pa-
rentis, ſed a Creditoribus Franciſci; Qua-
mobrem ſicuti non poterant hi dd. filios fa-
cere hæredes, quando revera tales non erant,
13 ita nullo pacto in illis valuerunt inducere
confeſſionem, & probationem qualitatis hæ-
reditariæ *Bartol. in l. gerit ſub n. 14. ff. de ac-
quir. hæredit. Ruin. conſ. 113. n. 6. lib. 3. Rota
cor. Gregor. dec. 460. n. 1., & ſeq. Cyriac.
controv. 244. n. 53., & ſeqq. Rot. cor. Baratt.
dec. 207. n. 12.*

Secunda autem nullam promeruit conſi-
derationem, quia non ſolum de per ſe pote-
rat habitatio paterni domicilii referri ad titu-
14 lum crediti pro Dote materna competentis
filiis *Bartol. in l. gerit n. 21. ff. de acquir. hæ-
red., Mantic. de ſucceſſ. legal. part. 4. qu. 14.
n. 37., & ſequen.*, verum etiam in concreto
caſus filii Franciſci ſolliciti fuerunt hanc de-
clarationem edere, proindeque actus æqui-
vocus poſſeſſionis interpretandus erat, iuxta
15 panditum ſenſum ipſorum Agentium, &
omnino abſtenſivum a prędicta paterna hæ-
reditate, ut bene monet *Bartol. in l. pro hæ-
rede num. 3., & d. leg. gerit num. 24. verſ.*

que-

quadam ſunt ff. de acquir. hæred., *Cravett. conſil.* 33. *n.* 11., *Paſchal. de patr. poteſt. par.* 4. *cap.* 1. *num.* 22.

In claſſe vero rerum ſubſequentium conſtituebatur unicus dumtaxat actus, nempe ſolutio paterni debiti favore Caroli Tomaſſini expleta anno 1691., ſed obiectum in primis non ſubſiſtebat in facto; Quoniam huic debito in ſui creatione ſe ſe filii Franciſci obligaverant in ſolidum cum Patre, adeo-
16 que eos non paternum, ſed proprium debitum perſolviſſe dicendum eſt, *Rota coram Priol. dec.* 90. *num.* 9., *&* 10. *coram Merlin. deciſ.* 873. *num.* 3., ſed quod plus viſum fuit, nec relevabat in Jure, quia quando cum dimiſſione Creditoris non concurrit una ſimul, & ſemel etiam voluntas, & conſenſus receſſivus filiorum expreſſus a repudiatione ſucceſſionis paternæ, actus huiuſmodi ſubſequentes ſimpliciter, & de per ſe nullatenus poſſunt inducere revocationem iam ſecutæ abſtentionis: Eſto enim, quod ex actibus inferentibus virtualiter aditionem, ea inducatur, quando nulla præceſſit repudiatio, attamen quoties hæreditas fuit per actum ſolemnem repudiata tali præmiſſa proteſtatione, ſimplices actus, ex quibus in aliis caſibus induceretur aditio, non relevant, nec at-
17 tendendi veniunt, niſi explicite contineant receſſum ab antecedenti repudiatione, quemadmodum notant *Cyriac. controv.* 193. *n.* 47. *Paſchal. de virib. patr. poteſt. cap.* 1. *n.* 24. *&* 26., *Rota coram Priolo dec.* 119. *num.* 9., *& in Eugubina Bonorum* 21. *Iunii* 1708. §. *Et ratio confirmata* 11. *Januarii* 1709. §. *Omnem coram Eminentiſſimo Scotto*, *& in Faventina fideicommiſſi ſuper Domo* 26. *Iunii* 1715. §. *Quoniam cor. R.P.D. meo Lancetta*.

Quibus ita conſtabilitis quoad Prædium *dell' Olmo*, & alterum *dell' Giardino* differentes DD. de altero Prædio appellato *l' Impaccio* pro evictione obligato, atque poſſeſſo ab illis de Riccardis, hos quoque DD. recte, & jure abſolutos fuiſſe per prædictas præcedentes ſententias agnoverunt. Quoniam cum prædicti de Riccardis poſſideant præfatum Prædium emptum pro pretio ſcutorum 1277. 77. a Silentiis, quibus illud, ut ſupra adnotavimus pro totidem pecuniis Alma Domus Lauretana dedit pro rata valoris Prædii *dell' Olmo* & doceant hanc quantitatem Hieronymum eorum Authorem convertiſſe partim in extinctionem Cenſus in ſorte ſcutorum 1000. creati anno 1621. partim in ſolutionem fructuum alterius Cenſus ſcutorum 500. in ſorte impoſiti anno 1623. favore Joannis Nicolai Gherardelli, cum opportuna Jurium ceſſione tranſlativa a prædictis Creditoribus dimiſſis reportata, perſpicuum exinde eliciebatur conſequens, quod cum Jura Riccardis faventia ſint per decennium, & ultra anteriora credito, vel
18 Cenſu dicti Silvæ Actoris ipſum uti poſteriorem in tempore a petita Immiſſione repellant ad *Text. in l. Creditor* 12., *& l. cum qui ff. qui pot. in pign. habean.*, *Rot. penes Balduec. ad Ramon. dec.* 69. *num.* 17., & in *Favent. Salviani* 1. *Jul.* 1700. §. *Sublata cor. Me.*

Haud attenta reſponſione, quod præfati Cenſus anteriores de tempore ceſſionis factæ prelaudato Hieronymo Riccardo, non eſſent amplius penes Ghirardellium predictum ſtante ceſſione facta ab eodem Gherardello favore Demophontis Ciccolini, quia ea in primis collabeſcebat in facto, nullamque habebat relevantiam in Jure. In facto quia quamvis Gherardellus ceſſiſſet dictum Cenſum ſcutorum 1000. favore Ciccolini, adhuc quia cum ex poſt ex pretio dicti Prædii *dell' Impaccio* a fratribus de Silentiis fuerit ſatisfactus, curavit ſtatim alio medio dictum Ciccolinum reintegrare, eidem dando excambium, ſeu æquivalentem valorem loco dicti Cenſus ceſſi, & aſſignati, quod cum fuerit per Ciccolinum prædictum æquo animo acceptatum, nemo non videt, quod prædicta ceſſio reſoluta remanſit, neque ea poteſt
19 amplius hodie in medium adduci, præſertim quia lis non eſt inter dictum Ceſſionarium, qui non comparet, nec contradicit, *Neguſan. de pignor. par.* 2. *memb.* 3. *a n.* 26. *Cait. de Cred. cap.* 2. *tit.* 3. *n.* 450., *Olea de ceſſ. Iur. tit.* 8. *quæſt.* 2. *n.* 17., *& ſeqq.*

In Jure autem, quia hoc ipſo, quod Debitor ſuo Creditori bona fide ſolvit, abſque ſcientia præcedentis ceſſionis, & requiſitis
20 vulgatæ *l.* 3. *Cod. de novat.* bene, & recte ſolvit, dictamque per medium dictæ ſolutionis liberationem conſequitur, ut uno ore teſtantur *Olea de ceſſ. Iur. tit.* 8. *q.* 2. *n.* 54., *Cenc. de cenſ. q.* 109. *n.* 33., *Rota apud Pamphil. dec.* 682. *n.* 3., *ubi Adden. n.* 6., & in *Albanen. Domus* 5. *Iulii* 1688. §. *Nec prædicta cor. R. P. D. Rondinino*.

Et hujuſce concluſionis viviſſima ratio in eo reſidet; nam ſola ceſſio nominis debitoris ſua propria, & naturali quidditate attenta, nil aliud importat, quam ſimplex
21 mandatum ad exigendum diciturque ceſſio demandatæ actionis juxta *Text. in l. ſi mandavero* 21. §. *Interdum. ff. mandati l. decem* 116. *ff. de verb. obblig.*, *Rocc. diſp. ſelect. cap.* 129. *n.* 3., unde licet per eam actiones utiles transferantur in Ceſſionarium; actiones tamen directæ remanent penes Creditorem cedentem, cujus oſſibus hærent infixæ ſicut
22 caracther inhæret animæ, ut ajunt *Oſuſcb. dec.* 62. *n.* 40., *Afflict. dec.* 235. *n.* 23., adeout valet earum vigore creditum exigere, & Iura cedere præſertim ad effectum ut ille tertius de mandato debitoris ſolvens, poſſit retinere rem ab anteriori hypoteca liberatam, quo in caſu nec eſt neceſſaria expreſſa Iurium ceſſio; ſed ſufficit ſubingreſſus ille lega-

legalis, qui datur ex ſupplemento, & ope-
ratione ſolius legis quando unice tractatur,
prout hic, non ad effectum agendi ſed reti-
23 nendi, & excludendi quoſcumque Credi-
tores poſteriores *Andreol. controv. 348. n. 18. in meo Tract. de commerc., & mercat. diſc. 57. num. 26., Rot. dec. 330. num. 4., & in Montulen. Salviani 13. Aprilis 1708. §. Non enim coram bon. mem. Omanna*.

Qua poſita validitate ceſſionis nullatenus
ſuſfragatur replicatio quod ſcilicet prædicta
omnia non procedant, quoties debitor uti
vult ceſſione ſibi facta a Creditore contra
alium Creditorem poſteriorem; quia quid-
quid ſit inter ipſum Debitorem, & illius
Creditorem certum eſt, quod inter Tertium
dimittentem debitorem, & valide acqui-
rentem Jurium ceſſionem a Creditore di-
miſſo, ille Tertins, ſive in figura, & re-
præſentantia Actoris, & per viam actionis,
ſive in linea, & claſſe exceptionis ſemper
poteſt uti Iuribus tali modo acquiſitis,
tam ad effectum agendi, quam repel-
24 lendi Creditorem in tempore poſteriorem,
qui divexare prætendit vigore ſuæ hypothe-
cæ ex traditis per *Card. de Luca de credito diſc. 4. num. 16.*, cum aliis plena manu lau-
datis per *Rotam in Romana Cenſus 30. Aprilis 1702. §. final. cor. bon. mem. Omanna*.

Prædictæ igitur Immiſſioni, ſive in inte-
grum reſtitutioni quoad dictos fratres de
Riccardis, & ſi obſtent ex ſupradictis Iura
Creditorum anteriorum dimiſſorum æque
validius quoque reſiſtunt Iura dotalia ceſſa
ab Uxoribus fratrum de Silentiis vendito-
rum. Quia hæc etiam ſunt valde anteriora
Cenſu, pro quo illi de Silvis agunt, cum
originem trahant ab anno 1609., unde cum
prædictæ mulieres dicta eorum Iura ceſſerint
in favorem dicti Emptoris ipſi illorum præ-
ſidio valeant, quoque repellere Creditorem
poſteriorem ex authoritatibus adductis in
§. *Exploratum quippe erat*.

Abſque eo quod hujuſmodi tranſlatio Iu-
rium anteriorum valuerit criticari ſub eo
prætextu, quod potius Inſtrumentum præ-
ſeferat ſimplicem remiſſionem hypothecæ,
quam tranſlationem Iurium dotalium, ſtan-
te quod mulieres prædictę neque ſe obliga-
verint in ſolidum neque promiſerint evictio-
nem neque pretium receperint. Quando-
quidem tam litera Inſtrumenti emptionis
Prædii *dell' Impaccio* quam illius effectivæ
ceſſionis omnem ſubtollebat amaritudinem.
In Inſtrumento enim emptionis, fratres de
Silentiis ſolemni pacto promiſerunt, quod
pro majori dicti Emptoris ſecuritate eorum
Vxores tranſlaturæ forent eorum Iura dota-
lia ibi - *Quinimo Iuribus, & hypothecis quibuſcumque &c. renuncient, eaque omnia transferunt in favorem dicti Hieronymi emptoris* In
illo autem effectivæ ceſſionis expreſſe pro-
teſtatæ fuere, quod volebant exequi, &
adimplere omnes promiſsiones factas ab ea-
rum Viris ibi - *Ipſæ Dominæ exponentes &c. deliberarunt adimplere promiſſiones factas a prædictis earum Viris* - Si igitur in Inſtru-
mento venditionis Prędii *dell' Impaccio* adeſt
pactum non ſolum de reportanda Immiſsio-
ne hypothecæ, ſed ſpecialiter etiam de tran-
sferendis Iuribus dotalibus ibi - *eaque omnia transferant* - ſi in ſubſequuto Inſtrumento ceſ-
ſionis mulieres ſupradictæ expreſſe proteſtatę
fuerunt - *quod adimplere volebant promiſſiones factas a prædictis earum Viris* - Iuridice non
videbatur quod impugnari poſſet hujuſmodi
Iurium tranſlatio, quæ tam licterali pacto
conventa fuit, & quam debitæ executioni
demandare præfatæ mulieres in opportuno
ceſſionis, & obligationis Inſtrumento pro-
25 teſtatæ fuere, ut obſervant *Cenc. de Cenſ. q. 75. n. 15. verſ. quod autem, Capyc. latr. dec. 16. a n. 14., & ſeqq., & Rota in Ferrarien. Fructuum 11. Maii 1705. §. Neutrum tamen cor. clar. mem. Card. Caprara*.

Et in his terminis irrelevans emicuit,
quod dictæ mulieres pretium non receperint,
quod in ſolidum non ſeſe obligaverint, ne-
que evictionem promiſerint, quia hujuſmo-
di circumſtantiæ in ambage in involucro
verborum perpenduntur a Doctoribus ad ef-
fectum diſcriminandi, an mulieres ſe ſe fa-
vore emptorum obligantes remiſerint po-
tius hypothecam ſuper bonis venditis, &
reſpective emptis vel potius tranſtulerint
earum Iura dotalia. Aſt non quando alio
medio hæc Iurium tranſlatio comprobata
remanſit non per conjecturas, & adminicu-
26 la, ſed per pactum clarum, & literale,
quia in hoc themate illud unice attenditur,
non autem deficientia dictorum requiſito-
rum, quæ apertius per explicitam ſtipula-
tionem ſuppleta fuerunt, ut in puncto obſer-
vat *Rota dec. 373. n. 22. verſ. unde non obſtat. part. 4. rec.*

Et hinc omiſſa exceptione nullitatis præ-
dictæ obligationis tamquam in facto non
comprobatæ, & in Iure non relevantis, ut-
pote a dictis mulieribus numquam allegatæ.
Domini pro confirmatione dictæ rei judica-
tæ reſponderunt omnibus Collitigantibus
auditis.

PLACENTINA IMMISSIONIS.

Ven. 2. Decembris 1718.

ARGVMENTVM

Pupillus pubertati proximus debet neceſſario intervenire contractui, alias contractus eſt ipſo Iure nullus. Tutor vel Curator ſi ſtabilia alienavit abſque præſentia, & conſenſu pupilli, actus iſte non dicitur neceſſarius, & utilis, ſed potius eidem pupillo damnoſus ſi debita hæreditaria ex fructibus hæreditatis

ſol-

ſolvi commode poſſunt. Rratificatio contractus nulli a pupillo facto majore geſta præſeſeferre neceſſario debet ſcientiam nullitatis, omnium qualitatum ejuſdem contractus.

SUMMARIUM

1 *Immiſſio in vim L. final. conceditur concurrentibus requiſitis, & quæ iſta ſint.*

2 *Immaginaria ſolutio in hærede ex quibus arguatur, & ex quibus excludatur.*

3 *Solutio Debitorum defuncti facta ſemper præſumitur ex pecuniis in ejus hæreditate repertis.*

4 *Pupillus ſi ſit pubertati proximus debet neceſſario intervenire contractui a Tutore inito, alias eſt nullus.*

Præſertim ſi idem contractus, nec neceſſarius, nec utilis, ſed evidenter damnoſus fuit pupillo, n. 5.

6 *Contractus alienationis ſtabilium a Tutore vel Curatore geſtus pro dimittendis debitis hæreditariis non ſemper dicitur neceſſarius, & utilis, ſed potius damnoſus reputatur Pupillo, quando debita ex fructibus ſolvi commode poſſunt.*

7 *Datio inſolutum facta a minoribus abſque ſolemnitatibus eſt nulla.*

8 *Ratificatio contractus a principio nulli præſeferre debet ſcientiam nullitatis tam facti, quam Juris, probanda ab eo, qui ratificatione ſe tuetur,* & n. 12.

9 *Quietantia, & ratificatio eſt cohibenda intra limites actuum de Iure validorum, non autem nullorum.*

10 *Minor qui nequit contrahere ſine ſolemnitatibus, nequit etiam ratificare contractum nullum.*

11 *Ratificatio a Minore facta, ut ſit valida requiritur ſpecifica ſcientia omnium qualitatum actus confirmati.*

13 *Retentio ſemper datur pro credito liquido, & nullam exceptionem in contrarium admittente.*

14 *Exceptio L. Vindicantem ſolum procedit adverſus alienantem vel ejus hæredem in quem tranſeunt omnia Iura defuncti.*

15 *Inanes Circuitus quando ſint vitandi, & quando etiam non.*

16 *Melioramenta ſi non fuerint liquidata, tunc ſufficit cautio, & obligatio de illis reficiendis poſt quam fuerint liquidata.*

DECISIO DCCCLXXVII.

OPE literalis vocationis ad univerſum fideicommiſſum dudum conditum a Pinotto ſecundo Caſſola de Regio vindicare in vim *l. fin Cod. de edict. Div. Adr. tollen.*, ſatagente Comite Joſepho Caſſola unico Maſculo ſuperſtite de prædicta Familia a Tertiis Detentoribus, nempe Marchionibus Alphonſo, & Canonico Manfredo fratribus de Ferrariis, Domum dicto fideicommiſſo obnoxiam, & ab eis pro indiviſo detentam,

Iudiciale certamen eiſdem coram diverſis Judicibus in Partibus indixit; Nam contra prænarratum Alphonſum Laicum illud inſtauratum fuit, coram Congregatione Miniſtrorum Placentiæ a Sereniſſimo Duce Parmæ deputata; Contra vero præfatum Canonicum Manfredum Sacerdotali charactere inſignitum in Tribunali Eccleſiaſtico coram Vicario Generali Placentino, proſecutaque, cauſæ cognitione coram prælaudata Congregatione, voti compos evaſit, quia non obſtantibus exceptionibus ab eo adductis, lata fuit Sententia ejuſdem Actoris favore, decernens Immiſſionem ad medietatem dictæ Domus fideicommiſſariæ, & quæ ſucceſſive auctoritatem rei judicatæ aſſumpſit.

Hoc itaque Iudicium, quod tam proſpere favore prænarrati Comitis Joſephi in partibus definitum remanſit, quoad d. Domus medietatem a prædicto Alphonſo occupatam, non ſic evenit, quoad dictam alteram medietatem detentam a Canonico Manfredo, quia iſte, interiecta appellatione ad Tribunal A.C. a quodam Decreto a prædicto Vicario prolato, Cauſæ cognitionem in dicto Tribunali aſſumpſit, & quamvis innumeræ per eum adductæ fuiſſent exceptiones, ex quibus dictæ Domus retentionem ſibi pollicebatur, nihilominus tandem pari fato ſuccubuit, quemadmodum ejus Frater ſuccubuerat in partibus, ſed prædictæ Sententiæ non acquieſcens, Cauſæ commiſſionem Mihi directam reportavit, & ad illius normam, cum a DD. meis perquiſiviſſem, *An donda eſſet Immiſſio, affirmativum habui reſponſum.*

Et profecto hoc ipſo, quod ad normam dictæ Textualis Cenſuræ In *leg. fin.* conſtabat de fideicommiſſo, ejuſque purificatione, perſonarum legitimatione, & rei contro-
1 verſæ identitate, Immiſſio denegari non poterat, ut conſentanee ad *Text.* alias reſpondit Rot. *dec.* 343. *num.* 10. *coram Priolo, & in Romana fideicommiſſi de Maximis* 22. *Martii* 1708. §. *Non controvertebatur coram Emo Card. Scotto.*

De fideicommiſſo autem, illiuſque purificatione, & perſonarum legitimatione nulla erat quæſtio, ſolumque perperam impugnabatur d. Domus Identitas, ex quo Domus controverſa conſtituatur, ex quatuor Domibus diverſis temporibus conquiſitis, & inſimul unitis quarum una tantum ſit fideicomm. tanquam aquiſita a prædicto Pinotto ſecundo fideicommittente, & per conſequens ad eam uti incorporatam, atque confuſam cum cœteris dd. Domibus non fideic. dari non poſſet Immiſſio, ſed incaſſum, quia prædictus diſcurſus nullam habebat facti aſſiſtentiam; Et primo non ſubſiſtebat, quod ex dd. quatuor Domibus una tantum ſit fidei-

deicommiſſaria; Nam ultra Domum acquiſitam a dicto Pinotto aderat etiam altera Domus pariter ipſius ibidem contigua ut conſtabat ex ipſomet Inſtrumento acquiſitionis, & utraque Domus deſcripta legitur in ejus Teſtamento, quæ in omnibus caſum ſive propria, ſive proveniens, ut prætendebant Informantes pro prædicto Canonico ab hæreditate Nicolai Patris, ſemper reſtituenda erat prelaudato Comiti Joſepho, vigore ejuſdem fideicommiſſi, cui Pinottus ſubjugare poterat, non minus propria, quam Bona hereditaria Nicolai Patris.

Minuſque facti præſidium recogneverunt Domini, quod haberet alterum ſuppoſitum, quod dd. Domus fideicommiſſariæ incorporatę fuerint cum aliis Domibus non fideicommiſſariis, & cum quibus conſtituatur integra Domus; Quoniam de hujuſmodi incorporatione nulla exhibita fuit juſtificatio, imo eadem prorſus excluſa fuit ex Sententia, & Re Iudicata emanata in d. Congregatione Miniſtrorum Placentię, in qua facta fuit ſeparatio Domorum fideicommiſſ. a Domibus liberis, & cujus vigore, capta fuit per antedictum Comitem Joſephum poſſeſſio medietatis dd. Domorum, & idcirco ex hac perſpicua circumſtantia bene colligebatur in facto, controverſas Domus fideicommiſſarias non eſſe identifice incorporatas cum aliis domibus liberis, ut aſſerebatur, quia data hac incorporatione, & totali unione, ſegregatio hujuſmodi fieri non poterat, ut de ſe patet.

Probatis itaque omnibus neceſſariis extremis huius Iudicii, nulla ex exceptionibus contrariis impedimento fuit, quod efflagitata Immiſſio non concederetur, non quidem prima immaginariæ ſolutionis, quæ inducta prætendebatur propter ſolutionem æris alieni fideicommiſſi factam a primis hæredibus gravatis, librarum nempe 5200. a Roccho ſolutarum in cauſam reſtitutionis dotis Eliſabeth Uxoris d. Fideicommittentis, & aliarum libr. 3700. a Nicolao, & Claudio Roccho ſimiliter ſolutarum Octavio Caſſolæ, & ſic in totum libr. 8900. pro quibus aſſerebatur, quod dicta Domus immunis evaſerit a vinculo fideicommiſſi, & ſic effecta fuerit alienabilis in quoſcumque Tertios. Quoniam in primis hæc Imaginaria ſolutio, quæ a DD. in aliis terminis ſolet perpendi, nempe ad effectum, ut hæres Beneficiatus, & Creditor reſpective faciat fructus ſuos, abſq; ulla obligatione illos reſtituendi, & quando Creditum adamuſſim æquat, vel ſuperat rem poſſeſſam, inapplicabilis videbatur in præſenti facti themate, in quo de tempore aditionis hæreditatis nullum creditum habebant dd. filii fideicommittentis, ſed ex poſt illud acquiſiverant, & ſic ad hunc effectum eis ſuffragari non poterat. Creditum ſuperveniens ex ſolutione debitorum hæreditariorum, quia Creditum requiritur de pręciſo tempore aditionis alias ceſſat ea fictio, & confuſio, quæ eſt a Lege in dicto caſu conſiderata, nec
2 eſt amplius poſt aditionem, hęreditatis conſiderabilis, ut diſtinguendo caſum a caſu firmant *Card. de Luc. de hæred. diſc. 18. num. 9. Rot. dec. 84. n. 36. cum ſeq. par. 18.*, *& deciſ. 515. n. 11. par. 19. recen.* cum ibi cumulatis. *Rot. in hac Cauſa* 10. *Maii* 1720. §. *Probatis ad med. Criſpo, & in* Interamnen. *Cenſus ſuper reddit. ration, & cauthela* Angeli 21. *Ianuarii* 1724. §. *Fuſtra autem prope. fin. Cerro,* Ferrarien. *Primog.* §. *Trottis* 30. *Aprilis* 1725. §. *penult. prope. fin. Corio.*

Verum enim vero omnis ceſſabat difficultas in facto, ex quo compertum fuit, quod in hereditate Pinotti Fideicommittentis, ultra ſtabilia, & mobilia, cum quibus ſolvi poterat æs alienum, reperta quoque fuerat ſumma libr. 11. m., ſcilicet libr. 8120. exiſten. in eius Capſa, & reliquæ libr. 2880. in tot nominibus Creditorum per Rocchum hæredem erogan. in emptione ſtabilium ad commodum Fideicommiſſi, & Vocatorum in eo; Unde ſi etiam in genere omnis ſolutio debitorum Defuncti præſumitur facta ex pe-
3 cuniis in eius hereditate repertis ex plene notatis per *Rot. poſt Cenſal. ad* Peregrin. *dec. 19. ſub n. 9. in Recent. dec. 12. n. 13.*, *& in Romana hæreditatis* 2. *Iunii* 1704. §. Fin. cor. *Eminentiſſimo Priolo,* *in* Ferrarien. *Alimentorum*, *&* Dotium *ſuper quantitate detractionum* 4. *Martii* 1712. §. *Atque hinc coram Eminentiſſimo Priolo*, *&* 16. *Ianuarii* 1713. §. *Detractionibus coram* Eminentiſſimo *Scotto*; Quanto fortius præſumi debet in hypotheſi, in qua conſtat, quod Defunctus ingentem pecuniarum quantitatem reliquit, quæ, omnino par eſſe poterat ad ſuum æs alienum diſſolvendum, quemadmodum reflectendo ulterius firmant mox adductę auctoritates.

Eiuſdemque irrelevantiæ emicuit ſecunda illa exceptio repoſita in eo, quod controverſa Domus fuerit inſolutum tradita favore Lucretii Scotti Authoris dicti Canonici per Rocchum, & Paulum Franciſcum de Caſſolis Patrem hodierni Actoris, & ideo cum ipſe ſit hæres eiuſdem Franciſci Patris unius ex alienantibus, teneatur ſervare factum ſui Authoris; Nam obiectum ceſſabat in radice, ponderando quod talis alienatio ex ſola lectura Inſtrumenti apparet inevitabiliter nulla, atque irrita, cum deficiant omnes ſolemnitates tam Juris communis quam Decreti Ducalis requiſitæ in contractibus Minorum, qualis erat tunc temporis prælaudatus Paulus Franciſcus; Illa ſiquidem celebrata fuit a ſolo Curatore ſine interventu, & præ-
4 ſentia Minoris, & tamen cum dictus Paulus Franciſcus eſſet pubertati proximus, neceſ-

ſario

ſario intervenire debebat Contractui, qui
alias remanet ipſo iure nullus ad *Text. in l. ſi
Infanti Cod. de Iur. deliber.*, *& l. Final. Cod.
de bon., quæ liber.*, *Peregr. conſ.74. n.4. lib.3.
Palm. Nep. dec.43. n.18.*, *Rota coram Carill.
dec.191. n.6.*, *& in Eugubina Cambiorum 4.
Martii* 1712. §. *Et ſane coram. R.P.D. meo
Criſpo Rot. in hac Cauſa* 10. *Maii* 1720. §. *Mi-
nuſque*; Præſertim quando nec neceſſarius,
nec utilis, ſed evidenter damnoſus eidem
5 Pupillo fuit, ut ſemper, & conſtanter tenuit
Rota, *& ſignanter in Anconitana* Pecuniaria,
ſeu Venditionis 16. *Junii* 1698. §. *Et quamvis
cor. bon. mem. Molines*, *in Bononien.* Releva-
tionis 25. *Februarii* 1707. §. *Nullatenus cor.
eadem*, *& in dicta* Eugubina *Cambiorum dicto*
§. Et *ſane cor. R.P.D. meo* Criſpo.

Et ſane nulla neceſſitas, nulla utilitas Pu-
pilli in dicta Donatione, ſeu datione inſo-
lutum controverſæ Domus, ſed evidens, &
poſitivum damnum ponderatum fuit; Nam
ea facta fuit pro ſolvenda Dote Comitiſſæ
Cæciliæ Caſſolæ Uxoris dicti Comitis Lucre-
tii Scotti, pro qua fuerat iam a Donantibus
aſſignatum Prædium nuncupat. *di Fontana
Pradoſa* cum obligatione eiuſdem Comitis
Lucretii ſibi ſatisfaciendi de dicto credito ex
fructibus; Unde ſi contractus alienationis
ſtabilium geſti a Tutoribus, ſive Curatoribus
pro dimittendis debitis hæreditariis, ſemper
non neceſſarii, non utiles, ſed damnoſi re-
6 putantur Pupillis, quando prædicta debita
commode diſſolvi poſſunt ex fructibus ad
Text. in l. magis puto ff. de rebus eorum, *Simon-
cell. de decret. lib.1. tit.1. n.44.*, *Sabell. var.
reſol. cap.4. n.15.*, *& 16. Modern. Aſculan.
ad Statut. Urb. annot.25. n.97.*, *&* 99.; Eo
magis huius ſpeciei dicenda erat hæc diſtra-
ctio pro dimittendo Creditore, qui ſe ſe vo-
luntarie obſtrinxerat ad exigendum ſuum
Creditum ex ſolis fructibus Prædii aſſignati,
nec valebat Minorem moleſtare ſuper aliis
Bonis.

Haud ſubſiſtente reſponſione, quod aſſi-
gnatio dicti Prædii nullum habuiſſet effectum
quodque utilius eſſet Pupillo recuperare in-
gentes fructus dicti Prædii, quam retinere
dictam Domum, quæ tunc temporis, ob ſæ-
vientem peſtem in Civitate Placentiæ, pa-
rum, vel nihil in fructu erat; Siquidem quod
aſſignatio prædicta debitam conſecuta non
fuiſſet executionem, nullibi iuſtificabatur,
Actus enim, qui ad hunc effectum exhibe-
bantur, omnes percutiebant tempus an. 1637.
& ſic longe poſt erant a dicta datione inſolu-
tum Domus facta de anno 1631., de quo quip-
pe tempore revera contractus prædictæ aſſi-
gnationis nullum habuit effectum, dum tem-
pore præcedenti, nempe de dicto anno 1631.
prædictus Curator ad præfatam dationem in-
ſolutum devenerat, & ſic erant prorſus ir-
relevantes.

Quinimo ubi per non admiſſam hypothe-
ſim Contractus aſſignationis prædictæ non-
dum fuiſſet effectuatus, non exinde erat in
facultatibus eiuſdem Curatoris tradere Do-
mum prædictam in ſolutum loco fructuum
Prædii aſſignati, quia cum Contractus dictæ
aſſignationis eſſet in ſe perfectus, ob mutuum
Partium conſenſum, quemadmodum Comes
Scottus non poterat ab eo reſilire ita provida
Curatoris ſollicitudo debebat illum execu-
tioni demandare, mediante conſignatione
eiuſdem Prædii, non autem ſub dicto ſpecio-
ſo prætextu (qui de cætero non iuſtificaba-
tur) maioris utilitatis Pupilli devenire ad ef-
fectivam diſtractionem Bonorum Stabilium
pro dicto debito diſſolvendo, quando illud
poterat, & debebat dimitti ex fructibus,
quod eſt utilitas omni, & quacumque exco-
gitabili utilitate maior ex ſupradictis.

Firma itaque manente in his circumſtan-
tiis prædicta nullitate Contractus, eidem ac-
cedebat altera non minus gravis conſiſtens in
non ſervatis ſolemnitatibus Conſtitutionis
Ducalis editæ de anno 1585., quæ cum ſub
pœna nullitatis actus geſti exquirat in omni-
bus Minorum Contractibus, Decretum Ju-
dicis, & interventum unius ex Agnatis, aut
Cognatis, ſeu Vicinis, cum in dicta Datio-
ne in ſolutum ad præſcriptum dictæ Ducalis
Conſtitutionis, nulla intervenerit ex dd. ſo-
lemnitatibus, inde exoriebatur, quod etiam
7 ex iſto altero capite, ſæpedicta datio in ſolu-
tum fuerit nulla, & irrita, ad firmata per
Rot. dec.279. n.1. 2., *& ſeqq. part.8. dec.279.
num.1.*, *& 6.*, *& in Auximana Prædii* 20.
Martii 1705. §. *Nec tandem cor. bon. mem.
Omanna*.

Agnoſcebant Defenſores dicti Canonici
Manfredi prædictas inſuperabiles nullitates
dictæ dationis inſolutum, illam ideo totis vi-
ribus tueri conabantur ſub illo extrinſeco
Præſidio prætenſæ ratificationis de eo factæ
de tempore, quo dictus Paulus Franciſcus
non amplius minorem, ſed maiorem ageret
ætatem; Irrito tamen conatu, quia inelu-
ctabile eſt in hac materia Juris principium,
quod ad inducendam ratificationem Contra-
ctus a principio nulli requiritur ſcientia indi-
vidualis Contractus, eiuſque nullitatis tam
8 facti, quam Iuris probanda ab eo, qui ratifi-
cationis clypeo ſe tueri ſtudet per *Text. in l.
final. ff. ad Senat.* Conſul. *Maced.*, *Bonden.
collect.43. n.59. tom.2.*, *Reverendiſſimus* Fat-
*tinell. ad Bull. Baronum reſponſ.*10. *n.2.*, *Mo-
dern. Aſcul. ad Stat. Urb. annot.44. n.542.*,
Rot. poſt eumdem dec.61. n.20., *in Recent.
dec.80. n.3. part.10.*; *& dec.42. n.10. par.18.*

Huius autem generis viſæ non ſunt conie-
cturæ illæ, quæ ad hunc effectum adduce-
bantur, & ex quibus elici prætendebatur
memorata ratificatio; Nam in primis addu-
cta fuit generalis quietantia facta ab eodem
Paulo

Paulo Franciſco de anno 1631. favore ſui Curatoris, cum approbatione Contractuum ab eodem Curatore celebratorum per omne tempus antecedens ſuæ minoris ætatis; Nam generalis hæc quietantia tali modo peracta, cum nullam faciat mentionem ſpecificam de dicto Contractu dationis inſolutum, eius generalitas, & amplitudo cohiberi debet intra Cancellos illorum actuum, & Contractuum,
9 qui eſſent de iure validi, non autem nulli, ut in propoſito tradunt *Palm. nep. alleg.* 373. *n.*28., *Conſtant. ad Stat. Vrb. annot.*44. *n.* 537., *&* *n.*546., *Iov. de Contract. min. gloſſ.* 22. §.23. *n.*99., *Rot. cor. Vbag. dec.*49. *n.*13., & in omnem caſum cum facta fuiſſet a dicto Paulo Franciſco, dum adhuc in minori degebat ætate, ſine ſolemnitatibus Juris communis, & dictæ Ducalis Conſtitutionis ædictæ de anno 1585., quando etiam hanc prætenſam valuiſſet importare ratificationem, eodem nullitatis vitio laboraret, cum explorati Juris ſit, quod minor, qui non poteſt
10 contrahere ſine ſolemnitatibus, nec poteſt ratificare Contractum nulliter factum, ut bene perpendunt *modern. Aſcul. ad Stat. Vrb. annot.*44. *n.*547., *Palm. nep. alleg.*263. *n.*19. *Rot. cor. Emerix Sen. dec.*90. *n.* 8., *&* *in Romana Immiſſionis* 8. *Iunii* 1714. §. *Subſiſtente cor. Fĩo Scotto*.

Neque ratificationem prædictam inducere poſſe authumatum fuit alterum Inſtrumentum anni 1634., ubi fit mentio de dicto Inſtrumento dationis in ſolutum Domus, cuius prætium refertur inter partitas ſolutas in cauſam dotis, quia ex tali generali, & vaga relatione ſine ullo connotato diei, anni, & Notarii, nil aliud concludi poſſe videbatur, quam genericam notitiam dicti Contractus; Aſt non ſpecificam ſcientiam omnium quali-
11 tatum eiuſdem, prout ad hunc effectum de iure neceſſe fuiſſet, ut in his terminis probant *Marin. reſol.*18. *n.*55. *lib.*2., *Mell. obſerv.*57. *n.*18., *Antonell. de temp. legal. lib.*2. *cap.*65. *n.*10., *Conſtant. dict. annotat.*44. *n.*537., *&* *in Voto R.P.D. Ciantes apud Card. de Luc. de donat. dec.*38. *n.*25.

Et poſtremo ſuffragari non poſſe ad hunc effectum arbitratum fuit temporis lapſum cum obſervantia Contractus, quia in ordine
12 ad lapſum temporis non probata ſcientia nullitatis ratihabitio nunquam inducitur *Mell. obſerv.*57. *n.*17., *Bonden. collect.*30. *n.* 126. *lib.*2., *Palm. nep. alleg.*196. *n.*29., *&* 30. *Conſtant. dicta annot.*44. *n.*544., *Rota poſt Salgad. labyr. cred. deciſ.*63. *n.*8., *&* *coram Ninot. dec.*3. *n.*11., *&* *deciſ.*443. *n.*21. *par.* 13. *recent.*; Quovero ad obſervantiam prædicti Contractus, & actus geſtos, ex quo prædictus Paulus Franciſcus diſpoſuerit de dicto Prædio tali modo recuperato, & pariter nullius momenti reputata fuit, quia præſumendum eſt, quod eos omnes perpetraverit ſub ea credulitate, quod primordialis actus dationis inſolutum fuerit legitime, & valide geſtus, prout de iure omnis actus præſumitur, & ideo nil poſſunt operari; non data ſcientia in ipſo Agente nullitatis ipſius actus, prout de Iure neceſſe eſt, ex auctoritatibus ſuperius adductis.

Abſque eo quod urgere viſum fuerit illud ſubalternum obiectum, quod in omnem caſum, cum prænarratus Comes Ioſeph perceperit fructus Prædii recuperati cum datione inſolutum Domus, de qua agitur, ſaltem teneatur reſtituere eas penſiones, pro quibus illud erat aſſiguatum; Siquidem in hac parte ſatisfecit reſponſio, quod cum ſententia A.C. immiſſionem non conceſſerit, niſi reſtitutis libr. 2500. favore dicti Canonici, quemadmodum ſanciverat Congregatio Miniſtrorum Placentiæ favore eius Fratris, quæ in totum conſtabant ſummam libr. 5000., nil ultra prętendere poterat ab Actore, qui nonniſi pro medietate ad illorum reſtitutionem tenebatur.

Profligatis igitur prædictis geminis præcipuis exceptionibus, parum immorati fuerunt Domini in aliis, & ſignanter in tertia fundata in retentione dictæ Domus pro prætenſo reſiduo crediti libr. 12. m., quæ aſſerebantur non ſolutæ in ſatisfactionem integrę Dotis promiſſę Comiti Lucretio Scotto Authori dicti Canonici Manfredi, nam pro illius irrelevantia, & turbiditate reflectebant ad pactum reverſivum adiectum in Inſtrumento dotali favore Dotantium in caſu obitus Cecilię ſine Filiis, quo iam ſequto, ſicuti hæc ſumma reſidualis amplius ſpectare non poterat ad Comitem Lucretium Virum, ita multo minus allegari merebatur a Canonico Ferrario ab eo cauſam habente.

Aſt eo magis, & indubitanter inſubſiſtentia prædicti crediti evincebatur ex ſententia, & Re Iudicata emanata in ſæpedicta Congregatione Miniſtrorum Placentiæ, in qua per viam reconventionis deducente Domino Alphonſo Ferrario Fratre germano dicti Canonici, & Compoſſeſſore controverſæ Domus, hoc idem creditum contra prænarratum Comitem Joſephum uti hæredem mediatum Debitoris, eius inſtantia reiecta fuit per abſolutoriam ab impetitis. Si igitur ad effectum obtinendi retentionem exigitur creditum
13 omnino liquidum; & nullam admittens exceptionem in contrarium, ut admonet *Gratian. diſcept. foren. cap.*734. *n.*13., *Rota dec.* 463. *n.*2. *par.*9., *&* *dicta dec.*140. *n.*5. *&* 6. *par.*13. *recen.*: Hoc profecto huius Claſsis dici non valet hoc ipſo, quod pro inſubſiſtenti canonizatum fuit per rem Iudicatam, quæ de Jure tantæ eſt potentiæ, quod, ut dici ſolet, facit de albo nigrum, & aptat quadrata rotundis ex vulgatis Juribus.

Prout pariter in alia, & quarta reſidente

in eo, quod cum prælaudatus Comes Joſephus retineat Bona hæreditaria Rocchi Caſſolæ alterius ex venditoribus dictæ Do-
14 mus, & obligati pro illius evictione repellendus ſit, vulgata ea exceptione deprompta ex Textu *in l. vindicantem ff. de evictjon.*, vel ſaltem, quod cum dictus Comes non ſit hæres dicti Rocchi, illa altera recepta regula evitandi inanes circuitus, qua in ſuis caſibus amplecti ſemper ſolent magna Tribunalia; Quia primo loco non probatur in facto, quod dictus Comes Joſeph retineret Bona propria, & hæreditaria dicti Rocchi, & cum ipſe non ſit illius hæres, non videbatur, quod poſſet repelli prædicta exceptione dicti *Textus in l. vindicantem*, quæ ſolum procedit adverſus alienantem, vel ejus hæredem, in quem tranſeunt omnia Jura activa, & paſſiva Defuncti, *Rot. coram Cavaler. dec.536. num.1., & 3. & dec.176. num.1.2., & 3. par.6. recen., Mangil. de evict. quæſt.22. n.19., & 20.*

Quo vero ad dictam aliam regulam evitandi inanes circuitus, ea in facto pariter inapplicabilis viſa fuit, nec objectabilis dicto Joſepho, tum quia non probaretur præfata poſſeſſio, tum quia non quatenus illa probata fuiſſet, non relevaret, ex quo prædicta Bona retineret tamquam ſuppoſita Fideicommiſſis ſuæ Domus, & ad quæ ipſe indubitanter erat vocatus; Unde ſi dicta Regula evitandi inanes circuitus tunc ſolum admittitur quando illi tertio nullus competeret titulus retinendi Bona poſſeſſa, hæc, ut di-
15 cebamus, inapplicabilis reddebatur in præſenti, in quo dicto Actori plures competunt tituli, pro illorum retentione, ut bene perpendunt *Surd. conſ.52. n.70. vol. 1., Chriſtin. dec.263. n.5., & per tot. Magon. dec. florent.9. n.5., 15., & 17.*

Et denique prorſus irrelevans, & inſubſiſtens agnita fuit quinta, & ultima exceptio repoſita in prætenſis melioramentis ſuper dd. Domibus factis per dictum Canonicum, ejuſdemque Authores, quia cum hæc allata non fuerint juſtificata, mediante probatione ſtatus antiqui, & moderni, & cum ulteriori liquidatione impenſi, & meliorati pro illius indemnitate ſuperabundare exiſtimarunt Domini cautionem, & obligationem
16 de illis reficiendis, poſtquam fuerint liquidata, iuxta praxim, de qua *Rot. dec.109. n.19. par.13., dec.51. n.8. par.18., in Senogallien. Salvian. 11. Maii 1703. §. finali cor. Emo Scotto, & in Romana Donationis 14. Decemb. 1705. §. Non minoris cor. bon. mem. Melines.*

Et ita utraque Parte in acerrimo contradictorio audita.

ROMANA SEU SABINEN. REDDITIONIS RATIONIS.

Lunæ 5. Decembris 1718.

ARGUMENTUM

Leges in Summario.

SUMMARIUM

1 *Peritia ſemel acceptata impugnari amplius nequit.*

2 *Adminiſtratio quomodo probari debeat*, & num. ſeqq.

3 *Redditio rationis peti nequit a non adminiſtratore.*

4 *Rationis redditio etiam ſine libris Adminiſtratoris per æquipollens tamen expleri poteſt.*

5 *Actor probare debet fundamentum ſuæ intentionis.*

6 *Subditi alicujus Baronis non dicuntur integræ fidei ad teſtificandum.*

7 *Qualitas hæreditaria eſt concludenter ab allegante probanda.*

Et ad eam convincendam neceſſaria eſt probatio effectivæ aditionis, ſive tacitæ, ſive expreſſæ n. 8.

9 *Teſtes feminini generis, ſingulares, & ob amicitiam vel ſanguinem conjuncti nullam fidem in Judicio promerentur.*

10 *Tacita aditio expoſcit actus univocos, qui citra Jus, & nomen hæredis expleri nequeunt.*

11 *Docto de credito in genere ad illud liquidandum leves ſufficiunt probationes, imo etiam in ſuis Caſibus ſat eſt Juramentum ipſius* Creditoris.

12 *Ad perfectionem contractus non requiritur* In*ſtrumentum, ſed requiritur* C*onſenſus Partium, & ipſa contrahentium confeſſio.*

13 *Confeſſio ſuperat omne genus probationum.*

14 *Venditor ex natura contractus debet rem venditam facere emptoris, & ſi aliter faciat condemnatur in eo quod intereſt dicti Emptoris.*

15 *Teſti inveriſimilia deponenti nulla fides eſt præſtanda.*

16 *Damnum ille debet emendare, qui dedit illi cauſam.*

17 *In taxanda quantitate mercedis quid attendi debeat.*

18 *Pro reficiendis, vel bonificandis expenſis factis ſuper prædiis ſola veriſimilitudo ſuperabundat.*

DECISIO DCCCLXXVIII.

Alexander Bartolinus, qui in Miniſtrum nonnullorum ſuorum Feudorum, Cantalupi nempe, & Gabiniani, electus fuit de anno 1703. a D. Principe Vaino, tam pro ſibi debito ſalario, & mercede, ratione dictæ Adminiſtrationis, quam pro pretio lignaminum inciſorum in ſuis Silvis Cæduis, quæ pretio ſcutorum 600. coæmerat, & quæ ex

ex facto memorati Principis a præfatis Silvis aſportare in totum non valuit ad Vrbem, prout quoque pro pretio ſaturum conductorum, quæ pari modo, vel recolligere, vel vendere nequivit ex culpa ejuſdem Principis, in arenam judicialem deſcendit uſque de anno 1707. coram tunc A. C. Vincentino, qui pro perficienda liquidatione dati, & accepti in Peritum Ratiocinatorem deputavit Ioannem Sacchettum, & quia in illo temporis intervallo præfatus Princeps prædicta lignamina in rem propriam converterat bo. me. Gumez ſucceſſor prælaudati R. P.D. Vincentini addidit Perito facultatem liquidandi illorum pretium.

Verum cum in lucem prodierit prænarrata Peritia, in qua relictis in ſuſpenſo nonnullis partitis, declaratus fuit Alexauder prædictus liquidus Creditor dicti Principis ex partitis ut dicitur *a contanti*, nec non ex Cauſa Salarii in ſcutis 201., & ob.22. $\frac{1}{2}$, ac inſuper ex pretio lignaminum in ſcutis 1126. 50. ad profliganda omnia pradicta Credita, inſurrexit præfatus Princeps, & aſſerendo in ea nullam fuiſſe habitam rationem de adminiſtratione aliorum ſuorum Feudorum, videlicet Vacunæ, & Rocchettæ, prælaudatus A. C. Gomez non detrectavit in Peritiorem eligere Petrum Andreozzium ex Collegio Patronorum Sac. Palatii Apoſtolici, qui ſuam edidit Peritiam fere in omnibus uniformem alteri Sacchetti Ratiocinatoris, qua viſa per R. P. D. Cincium defuncti Gomez Succeſſorem, contra prælaudatum Principem relaxavit mandata executiva pro ſcutis 1697.33., ſcilicet ſc. 151.22. $\frac{1}{2}$, pro reſiduo ſc. 201. 22 $\frac{1}{2}$, quæ debebantur ex partitis a contanti, & ſalario, (cum reliqua ſcuta 50. jam antea fuiſſent a prædicto Principe ſoluta Bartolino in Cauſam declarandam) ſc. 293.92. pro pretio rubr. 52., & quartæ unius frumenti, ſc. 1126.50. pro pretio lignaminum, ſc. 67. pro ſalario debito ad rationem ſc. 7. pro quolibet menſe, ſcut. 50. 28. pro totidem ſolutis Laboratoribus Agrorum D. Principis. Et tandem ſc. 8. 40. per dictum Bartolinum ſubminiſtratorum Fabrolignario inſervitium dicti Principis: Præterea etiam declaravit per Sententiam diffinitivam bene fuiſſe, & eſſe redditam rationem ſuæ adminiſtrationis ab eodem Alexandro Bartolino.

Prædicto tamen Judicato non acquieſcens prælaudatus Princeps Cauſæ Commiſſionem reportavit noſtro Tribunali directam, in cujus ſequelam Ego in audientia 13. Maii labentis anni, dubium diſceptandum propoſui *An conſtaret de redditione rationis, & reſpective de cujus Credito* - ſed ob ſciſſuram, & diſcrepantiam ſuffragiorum, nulla capta reſolutione in hodierno Conſeſſu illud propterea iterato examini ſubjeci, & Domini convenerunt in reſcripto - *Conſtare de redditione rationis, & reſpective de Credito Alexandri pro ſumma in Deciſione exprimenda*.

Siquidem quantum attinebat ad redditionem rationis pro adminiſtratione per dictum Alexandrum geſta: Ratio ita decidendi præcipue repoſita fuit in prædictis geminis Peritiis, in quibus diligentiſſima ſingularum partitarum diſpunctio, oportunis vallata documentis continebatur, & proinde cum præmemoratus Princeps adverſus dictam ſecundam Peritiam confirmatoriam primæ non reclamaverit, nec alium novum Peritum eligi poſtulaverit, ei amplius de jure datum non erat in controverſiam revocare quidquid ſolerti dd. Peritorum diſcuſſione in
s eiſdem fuerat conſtabilitum ex firmatis per *Rot. dec. 98. n. 3. par. 14. rec., Dunozet. Jun. deciſ. 639. num. 9. deciſ. 108. num. 15., Celſ. deciſ. 309., & deciſ. 386. n. 7., Bich. deciſ. 564. num. 8., & deciſ. 163. num. 25. poſt modern. Aſculan. ad Statut. Vrb.*

Hæc, quæ ampliſſima in cauſa erant, & a toto genere quæſtionem abſulvebant, intervertere nec poterant ea, quæ per Defenſores dicti Principis aſſerebantur; Quod nempe in eiſdem Peritiis cum reddita ſaltem non fuerit ratio de adminiſtratione proventum aliorum duorum Feudorum, ſcilicet Vacunæ, & Rocchettæ impoſſibile foret affirmare, rationem univerſæ adminiſtrationis redditam fuiſſe: Aſt incaſſum, quia deficere videbantur in neceſſariis, quia oportunis, & neceſſariis ducumentis non prubabant prælaudatum Alexandrum adminiſtrationi dictorum duorum Feudorum fuiſſe præpoſitum; Quando de cœtero fundamentum actionis pro redditione rationis fundari, & conſtabiliri non valet, niſi in Inſtrumento, aut Apoca, aut altero legitimo documento talem deputationem continente: ea pruinde non probata commiſſione dictæ Adminiſtrationis, in præceps quoque ruebat dicta prætenſa actiu redditionis ratio-
2 nis, quæ præciſive a titulo deputationis, & mandati per Proponentem traditi, quod concludenti indiget probatione, exigi non valet, ut in terminis alias reſpondit *Rota in Romana, ſeu Ianuen. Pecuniaria 2. Iulii 1710. §. Minus, & per rot. coram R. P. D. meo Criſpo*.

Imo ad exuberantiam dictus Alexander probabat, eidem tantummodo fuiſſe commiſſam exactionem proventunm Cantalupi, & Gabiniani, ex quibus cum de omni eo, quod ad ejus manus perveniſſe probatum fuit optimam rationem reddiderit, & cum congruam habuerit exonerationem, authenticis juſtificationibus innixam, ut diſtincte retulit dictus ſecundus Peritus in ſuâ Peritia, nil plus per conſequens hodie ab eo prælaudatus Princeps prætendere valet ex

con-

connotatis per *Rot. in Aſculana redditionis rationis 27. Januarii 1710. §. Neque ullo coram* Me.

Et profectò, quod Miniſterium Alexandri prædicti ſolum ſiſteret circa proventus Cantalupi, & Gabiniani juſtificabatur evidentiſſime, ex quo de illis tantum prædicatur exactio per dictum Principem aſſignata Alexandro, & è converſo exactio proventuum pertinentium ad dicta alia duo Feuda, Vacunæ, & Rocchettæ commiſſa apparet alteri diverſo Miniſtro, nimirum Bartholomęo Bartolino Fratri dicti Alexandri, ut in ejus *Summ. num.* 18., & dictum Bartholomæum prænarratus Princeps ſemper recognovit uti ſuum Miniſtrum, ei ordines dirigendo, cum hac qualitate, nec non ſemper approbavit Partitas ab eo ſubſcriptas ſub titolo Miniſtri, & demum præfatum Bartholomæum per particularem Epiſtolam eidem ſcriptam ſub die prima Auguſti 1706. pro reddenda ratione ſui Miniſterii ad Urbem accerſivit: Quæ omnia hæſitari non valet, quod deputationem dicti Bartholomæi in Adminiſtratorem dictorum Feudorum rectè comprobent, cum alias uti talem prædictus D. Princeps eum non recognoviſ-
3 ſet, neque ad reddendam rationem rogaviſſet; Quæ à non Adminiſtratore exigi nequivit ad *Text. in l. Tutori C. de neg. geſt., & l. 2. C. eod. tit.* cum aliis relatis per *Rot. in deciſ.* 450. *n. 5. cor. Priolo, & dec.* 600. *n.* 8. *par.* 19. *to.* 2. *rec. & in Forolivien. legitimæ* 13. *Aprilis* 1714. *§. Verum coram R. P. D. meo Lancetta.*

E' conſpectu quarum probationum frigeſcebant nonnullæ Epiſtolæ in *Summario* præfati Principis *n.* 2. exhibitæ, per quas idem Princeps per Alexandrum certiorabatur de frumento, & vino dd. duorum diverſorum Feudorum, ad Urbem tranſmiſſo; Nam in facto doctum fuit, quod cum non alius extet Portus pro onerandis, & reſpectivè trajiciendis mercibus in omnibus Feudis d. Principis, niſi in Caſtro Gabiniani, hinc ad hujuſmodi effectum jubere ſolebat præfatus Princeps alteri Miniſtro Caſtri Rocchettæ, ut vinum ibidem collectum tranſmitteret ad dictum Portum Gabiniani, ubi erat Miniſter dictus Alexander, qui propterea quando ibidem onerabatur dictum Vinum Rocchettæ, certiorem de hujuſmodi oneratione reddebat præfatum Principem, juxta verba Epiſtolę ut ſupra relatæ ibi - *riceverà V. Eccellenza due botti di vino di Roccbetti di barili* 30. = Quo verò ad frumentum, de quo mentionem habebat dictus Alexander cum præfato Principe, proveniens ex aliis Caſtris, hiſtoria facti pariter erat, quod eidem Principi rationem reddebat de eodem frumento, quod eidem tamquam Miniſtro Cantalupi à dicto alio Miniſtro conſignabatur pro neceſſaria explanatione in dicto Furno, cui par non erat frumentum recollectum in eius Territorio: Unde bis in facto præmiſſis, non bene inferabatur, quod Alexander præpoſitus fuiſſet generali adminiſtrationi omnium Caſtrorum, ſed ſolum particulari prædictorum duorum Feudorum, de quibus optimam rationem reddidit reiteratis vicibus cor. dd. duobus Peritis.

Nec momenti recognita fuit exceptio, quod cum memoratus Alexander nullos ſuæ adminiſtrationis libros confecerit, ſuper quibus redditio rationis fundari valeat, eo per ipſum expleta coram Peritis, nullius roboris reputari debeat, quia hoc ipſo, quod prænarratus Princeps coram A. C. iudicialiter in Partibus extrahi fecit partitas exactionum ab Alexandro factarum, & de his coram Peritis ſedulo reddiderit rationem dictus Alexander, utique ad nihil ultra tenebatur, cum indubii iuris ſit, quod etiam ſine Codicibus Adminiſtratoriis per æquipollentes me-
4 thodos, prout hic, rationis redditio expleri poſſit, ut communiter docent relati per *Rot. in dicta Aſculana redditionis rationis* 26. *Januarii* 1710. *§. Et ſi enim coram Me.*

Et hinc eiuſdem irrelevantiæ nota ponderatum fuit laborare notula illa, quæ inſcripta fuit Bilancium omnium redditùum Feudorum dicti Principis in Territorio Sabinenſi exiſtentium, iuxta cuius tenorem redditio rationis ab Alexandro prętendebatur, quia in primis dicta notula non fuit ab Alexandro confecta, ſed à Bartholomæo fratre, ad requiſitionem præfati Principis, & in omnem caſum non per hoc, quod quolibet anno in fructu reddere poſſunt totum id, quod in dicta notula firmatum fuit, verè, & realiter reddiderunt, prout ad hunc effectum ſtrictiſſimè probare debebat prælaudatus Princeps, cum eo ulteriori adiuncto, quod ad manus dicti Alexandri perveniſſent, unde hoc non probato, ut diximus, nihil relevare poterat, & ſuper ea nullum conſtituere valebat memoratus Princeps fundamentum, qui tamquam Actor in hac exceptione, numeris
5 omnibus abſolutis, ſuam fundare debebat intentionem, ut bene ponderatum fuit *in dicta Forolivien. legitimę* 13. *Aprilis* 1714. *§. Verum verſ., & tamen cor. R. P. D. meo Lancetta.*

Quibus ita ſe habentibus, flocci facere putarunt Domini atteſtationes pro parte dicti D. Principis adductas ad probandum, quod prædictus Bartholomæus ſimpliciter coadjuvaret Alexandrum Fratrem in miniſterio; ipſi tamen ſoli principaliter demandato; Quoniam ultra quam quod viſæ ſunt ſimplices fides extrajudiciales, expiſcatæ dum pendebat reviſio primæ Peritiæ, quæ in Iudicio nullum judicialis probationis gradum conſtituere poſſunt; & de minus vera aſſertione ſuſpectiſſimæ, ex aperta confeſſione ipſius Principis pluries vocantis Miniſtrum ſuum

ſuum Bartholomæum, & cum eo unice agentis de negociis ad miniſterium illi commiſſum pertinentibus, eo minus nulla fides habita fuit, quia ſunt omnes ſubditi ipſius Principis; ideoque ob præſumptam reverentiam, & affectionem erga Baronem, non
6 integræ fidei; maxime in circumſtantiis præſentibus, ut mox recenſitis reputari fuere, juxta notata per *Farinacc. de Teſtib. quæſt. 35. num. 212., & quæſt. 60. num. 7., & 11., Bertrand. conſil. 25. num. 7. lib. 2., Bertazzol. Conſil. civil. 1. num. 113.*, *Manſ. conſult. 681. num. 68., & 69.*, *Pax Jordan. elucubrat. Jur. lib. 14. tit. 18. num. 246. tom. 3., Gratian. diſcept. for. cap. 736. num. 45., & 46.*, *Card. de Luc. de Iurepatr. diſc. 3. num. 6., & diſc. 58. num. 7.*

Non attenta replicatione, quod data etiam qualitate particularis Adminiſtratoris in dicto Bartholomæo Fratre, adhuc cum ipſe ex hac vita migraverit nulla reddita ratione ſuæ adminiſtrationis, & ejus hæres fuerit dictus Alexander, ſaltem ex qualitate hæreditaria, cujus virtute repræſentat ipſum Bartholomæum, ad redditionem rationis dictæ ſuæ adminiſtrationis teneatur, quia tunc dicta replicatio omnimodam animadverſionem promerita fuiſſet, quando
7 de prędicta hęreditaria qualitate conſtitiſſet, ſed cum de ea nullo modo conſtaret, & de cętero ſit quid facti per Allegantem ſemper probandum, ex notatis *per Bald. conſ. 273. n. 8. lib. 1., Surd. dec. 154. n. 18., Rot. coram Bich. decif. 292. num. 19., cum aliis ibidem cumulatis*, in nullo numero iure meritoque habita fuit.

Abſque eo quod dicta probatio deſumi valuerit ex atteſtationibus duarum mulierum, aſſerentium ipſum Alexandrum acceſſiſſe ad Caſtrum Lugnolę, ubi Bartholomęus occubuit, ibique occupaſſet omnes ſcripturas, aliaſque res hęreditarias Defuncti Fratris; & ex Teſtamento dicti Bartholomęi, in quo ſcriptus hęres legitur pręfatus Alexander; Siquidem quod attinet ad dictum Teſtamentum ipſum de per ſe non probat qualitatem hęreditariam, ſed ad eam convincendam, neceſſaria eſt probatio effectivæ aditionis, ſive tacitę, ſive expreſſæ, in
8 qua ſubſtantiatur titulus hæredis, & ſine qua Teſtamentum nil probat, ut dixit *Rot. dec. 207. n. 2. cor. Buratt. dec. 431. n. 1. cor. Cavaler. dec. 157. n. 3. cor. Emerix dec. 586. n. 6. & ſeq. part. 18. recent., & in Romana locorum Montium 28. Novembris* 1703. §. *Ruente cor. Me, & in Eugubina Bonorum* 21. *Iannarii* 1709. §. *In excluſione cor. Eminentiſſimo Scotto*. Quo vero ad atteſtationes prædictarum Mulierum, hæ multo minus attendendæ viſæ ſunt, non ſolum ob exceptiones, quas tam in dicto, quam in perſona patiebantur, ſed etiam quia ſunt informes, extraiudiciales, ſingulares, non conteſtes de loco, & tempore, & ſic ob tot, tantaſque exceptiones nul-
9 lam fidem in Judicio ſibi vindicarunt, ut de Teſtibus fœminini generis tradit *Riminald. conſ. 315. n. 5., & ſeqq., Farinacc. quæſt. 55. n. 136., Rot. dec. 85. n. 18., & 19. cor. Zarat.*, & de Teſtibus ſingularibus, *Rot. in Romana Annaę pręſtationis 12. Decembris* 1707. §. *Reiecta cor.* Eminentiſſimo *Scotto, in Colonien. Matrimonii 21. Junii* 1709. §. *Etiamſi coram R. P. D. meo Falconerio*; Ac de Teſtibus ob amicitiam, vel ſanguinis coniunctionem, vel aliam affectionis cauſam ſuſpectis *Rot. in Beneventana nullitatis Teſtamenti 28. Aprilis* 1704. §. Ioſeph *Horatius coram Reverendiſſimo Molines, & in Romana Depoſiti* 11. *Decembris* 1711. §. *Præterea cor. R. P. D. meo* Laucetta, *& in Romana* Immiſſionis 27. *Aprilis* 1714. §. *Abſque eo quod coram R. P. D. meo Cerro*.

Et in omnem caſum prænarratæ depoſitiones irrelevantes fuiſſent in dicto, quia aſſerere, Alexandrum occupaſſe ſcripturas in Domo Defuncti exiſtentes, non concludit aditionem, niſi magis in ſpecie probetur qualitas, & relevantia prædictarum ſcripturarum, necnon pertinentia ad defunctum Bartholomæum, quæ cum potuerint, vel ad ipſum Alexandrum, vel ad commumem Patrem iure dominii pertinere, eas Alexander recte capere poterat, independenter ab aditione fraternæ hęreditatis, vel ſaltem actus iſte æquivocus remanſit, a quo cum abeſſe poſſit qualitas hęreditaria Fratris, ex eo per conſequens induci minime poteſt tacita aditio, quæ de per ſe expoſcit actus univocos, & undique ſuperlativos, qui citra ius, & no-
10 men hæredis expleri non poſſint, quemadmodum ponderavit *Rot. decif. 205. n. 7. cor.* Emer. Iunior., *& in Eugubina Bonorum* 21. Iunii 1706. §. *Nec demum coram Eminentiſſimo Scotto, & in Ferrarien. alimentorum, & dotium ſuper reſervatis Annæ Strozzię* 10. Iunii 1716. §. *Satagebant cor.* Me.

Hæc enim fuerunt rationum momenta, quę Dominos vehementer impulerunt ad reſpondendum - *conſtarę de ſufficienti redditione rationis* - in quo Prior verſabatur dubii pars; Gradum autem facientes ad ſecundam, & ſingillatim expendendo omnes partitas ſuperius recenſitas, & a prælaudatis geminis Peritis admiſſas, & ab A. C. per relaxationem mandati executioni demandatas, inficiati non fuere primo loco admittere eam, conſiſtentem in ſcutis 151.22. $\frac{1}{1}$, quæ omni prorſus dubitatione vacabat, cum liquido reſultaret ex computo *a contanti* - quemadmodum recognitum fuit ab utroque Perito.

Secundam vero partitam ſcut. 293. 92. provenientem a pretio rubr. 52., & quartæ unius frumenti, Domini in totum admittere non cenſuerunt, quia quamvis prædicta quantitas

titas

titas rubrorum 52. & quartæ unius pro gemi-
nis annis 1705., & 1706., quibus Alexander
prędictus frumentum ſavit propriis ſumpti-
bus, & expenſis, tamquam Conductor, &
tertia perſona, iuſtificata remaneret ex di-
verſis documentis, & ſignanter ex informa-
tione R. P. D. Gubernatoris Collis Veteris
porrecta in Sacra Conſulta, in qua in ſpecie
retulit, frumentum ſatum de anno 1706.,
& recollectum de anno 1707. aſcendiſſe ad
rubra 26., & dimidiam quartam, cum qua
proportione etiam regulata fuit recollectio
anni 1705. in defectum aliarum probatio-
num, ex eo iuris principio, quod docto de
Credito in genere, ad illud liquidandum, le-
ves ſufficiant probationes, imo etiam in ſuis
11 caſibus ſatis ſit iuramentum ipſius Credito-
ris, ut firmat *Card. de Luc. de Cred. diſc.* 80.
n. 14., *& ſequen.*, *Cyriac. controv. foreuſ.* 343.
n. 18., *Pigant. ad Statut. Ferrar. lib.* 2. *rubr.* 5.
n. 16. *verſ. declara tom.* 2., *Rot. dec.* 67. *n.* 70.
cor. Arguell., nihilominus cum ex hiſce re-
collectis pręlaudato Principi deberentur re-
ſponſiones, & ulterius reſtituendum foret ſe-
men mutuatum eidem Bartolino pro ſerendo
in Territorio Gabiniani, ideo creditum præ-
dictum non conſtituebant, niſi in eo, quod
ſupereſt, deductis dictis reſponſionibus, &
ſemine prædicto, ac expenſis vecturæ, &
Gabellæ, neceſſariis pro tranſportatione di-
cti frumenti ad Urbem ad rationem pretii li-
quidati a taxa conſtituta per Annonam Urbis,
in qua de anno 1706. frumentũm valutatum
fuit in ſcutis 5. 50. pro quolibet rubro & ſub
anno 1707. in ſcutis 6. 20.

Haud officiente, quod maior pars dicti
frumenti converſa fuerit in ſatisfactionem
mercedis Operariorum pro eo cuſtodiendo,
quia hoc aſſumptum non probabatur in fa-
cto, imo totum oppoſitum, dum conſtabat,
quod omnia ſtipendia ſoluta Operariis, dili-
genter exburſata fuerunt per Bartolinum
Conductorem, ut ſedulo recognovit ſecun-
dus Peritus in ſua Peritia *Summ. Alexandri*
num. 13. *lit.* C.

Tertia partita conſiſtens in ſcutis 1126.
quæ inter omnes Principem locum obtinet,
in totum admiſſa fuit, & quæ cum promanet
Sylvis ceduis per dictum Principem vendi-
tis Alexandro Bartolino pretio ſcutorum 600.
ad fugandam omnem dubietatem, præmitte-
batur in facto, quod hæc venditio mirifice
comprobabatur ex Epiſtola ſcripta ab ipſo-
met Principe, & ex depoſitione Officialis Ga-
bellę Ripettæ, & ex altera confeſſione eiuſ-
dem Principis, qui cum probe ſciret verita-
tem celebrati Contractus deſtitit coram A. C.
ab illius impugnatione, & convolavit ad al-
teram exceptionem læſionis, quæ negari non
valet, quod importaverit diſertiſſimam con-
feſſionem de præcedenti celebratione præfa-
ti Contractus: Cumque explorati iuris ſit,
quod ad perfectionem Contractus nequaquam
requiratur Inſtrumentum, ſed ſolummodo
conſenſus Partium, res vendita, & pretium,
a quibus pendet eſſentia huius contractus,
hæc omnia æque benè probari poſſunt aliis
mediis ad eundem finem conducentibus, & ſi-
12 gnanter, ut in caſu præſenti ex confeſſione
contrahentium, ut concordantibus relatis
docet *Cancer. var. reſol. par.* 3. *cap.* 13. *tit. de*
empt., *& vendit. n.* 10., *Rot. dec.* 32. *n.* 7., *&*
ſequen. part. 4. *tom.* 2. *Recent.*, *& in Nullius*,
ſeu Altamuræ Immiſſionis 17. *Ianuarii* 1701.
§. *Nullatenus cor. bon. mem. Muto*.

Quin turbare valuerit, quod Epiſtola per
dictum Principem exarata, ſcripta fuerit
Bartholomæo, ex qua arguebant Defenſo-
res ejuſdem, quod venditio dictorum ligna-
minum facta minime fuerit Alexandro, ſed
Bartholomæo, quia hoc nullo modo ſubſi-
ſtere compertum fuit, imo totum contra-
rium ex illis verbis - *Voi invigilate, quando*
ſi caricarà la legna di nuovo, ſecondo il partito,
che ha fatto voſtro Fratello (hoc eſt Alexan-
der) unde ſi dictus Alexander pactus fuerat
de pretio, & celebraverat contractum em-
ptionis Sylvarum, manifeſte ſequebatur,
quod hæc ipſa Epiſtola, ut præmiſimus, com-
probàret, lignamina jure dominii ſpectaſſe
ad eumdem Alexandrum, non vero ad Bar-
tholomæum, & quatenus in eadem Epiſtola
ſubnectitur = *Mentre tutto il ritratto di eſſa,*
che entrarà nelle mie mani, ſi dovrà porre a
voſtro Credito, *per tutto quello di più, che po-*
trebbe aſcender la ſomma delli ſcudi 600. *ven-*
duta = Ex his verbis aliod elici non valuit,
quam deſiderium, quod Alexander Barto-
linus Frater dicti Bartholomæi contentus fo-
ret, quod pretium dictorum lignaminum,
ad ipſum pertinens vigore Contractus em-
ptionis, & venditionis in exonerationem
proprii debiti ejuſdem Bartholomæi referri
deberet, non autem per hoc excluditur,
quod Emptor dictarum Sylvarum non fuiſſet
præfatus Alexander, & quod revera Prin-
ceps illas ei non vendidiſſet, quando de cæ-
tero hæc venditio Alexandro facta elicieba-
tur tum ex præcedentibus ejuſdem Epiſtolæ
verbis, tum ex aliis prærecenſitis documen-
tis, tum denique ex confeſſione prædicti
Domini Principis ex ſupradictis, & quæ in
13 jure noſtro ſuperlativum probationis genus
compellatur, ex connotatis per *Rot. in Ro-*
mana Immiſſionis 17. *Iunii* 1707. §. *Cui ju-*
ridicę coram Reverendiſſimo Molines, *& in*
Saliſburgen. Primogenituræ de Lodron 8. *Iu-*
nii 1711. §. *Et eo magis cor. Emo Scotto*.

Suppoſita autem dicta venditione pro pre-
tio ſcut. 600., & iſtorum non controverſa
ſolutione, de plano ſequebatur, quod præ-
dictus Princeps condemnandus erat ad refu-
ſionem valoris dd. lignaminum a Peritis
æſtimatorum in prænarrata ſumma ſc. 1126.

quæ ex innegabili facto ipſius Principis aſpor-
tari non valuit ad Urbem, & qui illa pro-
prio marte vendidit, & in proprios uſus con-
vertit, ex ea ratione, quod Venditor ex natu-
ra contractus debet rem venditam facere
Emptoris, ſique illam non tradat, vel aliquid
14 faciat, per quod Emptori illam habere non
liceat, condemnatur in eo, quod intereſt
dicti Emptoris, ad *Text. in leg. Datio*, §. *Si
per Venditorem*, *ff. de act. empt.*, *Bart. in
leg. 1. in princ. ff. eod.*, *Dec. conſ. 45. n. 18.*,
Cyriac. controv. 327. num. 25. & ſeqq., *Surd.
conſ. 38. n. 6. & ſeqq.*, *Manſ. conſult. 83. n. 5.*,
Gimb. dec. 125. per tot., *Rot. cor. Cerro dec.
62. n. 2.*, *& 3.*, *& dec. 10. pariter n. 3.* Eo-
que certius attenta proteſtatione judicialiter
per ipſum facta de omnibus damnis, & in-
tereſſe, ut in ejus *Summ. num. 2.*

Nequaquam obſtante ſuppoſito Defenſo-
rum dicti Principis, qui ſupponendo, pre-
tium lignaminum inciſorum fuiſſe ab Ale-
xandro exactum, & in ſatisfactionem pro-
prii debiti erogatum, concludebant nil ſu-
pereſſe, ad quod condemnari poſſet dictus
Princeps: Etenim omne ſubtollebatur æqui-
vocum ex facto, in quo habebatur, quod
duæ ſeparatæ inciſiones lignaminum factæ
fuere; Prima nimirum ſub initio anni 1706.,
& in iſta cæſi fuerunt paſſus 700 circiter;
Altera ſub initium anni 1707., ex qua re-
dacti ſunt paſſus 680. lignaminum, & mil-
liaria quinque cum dimidio faſcinarum;
Unde etſi ligna retracta in priori inciſione
ceſſerint in ſolutionem ſc. 600. quod erat
debitum præfato Principi venditori ſylva-
rum, cætera lignamina retracta ex ſecunda
inciſione ſunt illa, quæ a dicto Principe re-
ſtituenda ſunt in eorum pretio, & quæ ipſe
Princeps vendidit, & in rem propriam con-
vertit, unde juſte pro illis in utraque Peritia
liquidatus fuit debitor in ſumma ſcut. 1126.
50., & juſtiſſime in hodierno conſliſtu pro
illis condemnatus fuit a Sacro Auditorio.

Eoque minus ſubſiſtere comperta fuit al-
tera exceptio deprompta, ex eo quod pars
pretii dd. lignaminum ſecundæ inciſionis
converſa fuerit in ſolutionem mercedum
debitarum illis, qui dictæ inciſioni operam
dederant; ſatisfecit etiam in hoc ſecunda
Peritia ſub *fol. 24. n. 70.*, *& 71.* ibi = *Al che
ſi riſponde dal Bartolini, che la detta Iſtanza
de' Tagliatori non giuſtifica la verſione di detto
denaro, nè il pagamento della mercede d' eſſi
Tagliatori, quando il medeſimo giuſtifica con
publico Iſtromento, rogato per gl' atti del Gin-
netti Notaro* Capitolino *ſotto il dì 25. Febraro
1707. d' avergli pagati, e ſe bene la detta
Iſtanza è fatto due giorni doppo il detto Iſtro-
mento, nondimeno ciò è procedato dalla pre-
tenzione eſorbitante, che avevano eſſi Tagliato-
ri, che poi non ebbe ſuſſiſteza, e li medemi ſi
quietorno*

Neque ad elidenda prædicta omnia valuit
excuſatio per Informantes pro dicto Princi-
pe adducta, quod nimirum dicta lignamina
intra ſylvas jacentia emarcuerit, & perem-
pta remanſerint: quia aſſertio hęc utpote
nonnullorum Vaſſallorum prælaudati Prin-
cipis, ſuſpectiſſima in primis videbatur ex
ſupradictis, attenta qualitate perſonarum;
ſed id, quod omnem ſubmovebat amaritu-
dinem, erat, quod dictæ depoſitiones ſunt
omnino inveriſimiles, dum imperceptibile
videbatur, quod annoſæ quercus in ſolo
unius anni curriculo marceſcere potuerint,
15 ut de Teſte inveriſimilia deponente tradit
Dec. conſ. 195. num. 8., *Pariſ. conſ. 83. n. 27.
lib. 1.* *Rot. dec. 716. num. 17. coram Coccin.*,
dec. 153. n. 2. cor. Emerix Jun., *& ad ornat.
Card. de Luc. de donat. dec. 17. n. 9.*, *& in
Romana Pecuniaria 7. Februarii* 1710. §. *Hu-
juſmodi coram Eminentiſſimo Priolo*, & in om-
nem caſum, cum dictum damnum non pro-
ficiſceretur, niſi ex facto ejuſdem Principis,
ipſe ſemper ad illius emendationem teneba-
16 tur, *ut ex Text.* firmavit *Rot. in Macera-
ten. Fideicommiſſi ſuper reſervatis 26. Junii
1711. §. Abſque eo quod coram Me.*

Prędictæ principaliori partitæ ſuccedebat
altera, continens ſalarium pro ſervitio ei-
dem D. Principi præſtito ab eodem Alexan-
dro a die prima Octobris 1703. uſque ad
diem 15. Junii 1706., & hanc Domini non
aliter admittere authumarunt, quam in ſc.
4. 50. pro quolibet menſe, & ſic in totum
ſcut. . . . . . ex ea ratione, quod prælaudatus
Princeps ſuis Miniſtris aliud numquam ſol-
vere conſuevit, & quod unice ſolitum in ta-
xanda quantitate mercedis ad juris præſcri-
17 ptum attenditur *Surd. conſ. 42. n. 3. lib. 1.*,
& conſ. 460. num. 3. lib. 4., *Rot. dec. 31. n. 3.
coram Vbald.*, *& dec. 3. n. 1. par. 12. recent.*,
*& dec. 207. n. 2. cor. Panting. & dec. 508.
n. 4. cor. Buratt.*, *& dec. 378. n. 23. cor. Be-
nincaſa.*

Prout quoque deberi Bartolino putatum
fuit alteram partitam ſcutorum 50. 28. in
reintegrationem conſimilis pecuniæ per ip-
ſum de proprio ſolutę mercenariis, qui du-
rante ſuo miniſterio fructus recollegerunt,
in feudis dicti Principis; Et quamquam de
hiſce mercedibus per Alexandrum ſolutis
nulla exhiberetur receputa; nihilominus
quia id accidere ſolet, quia a ruſticis opera-
riis, quibus diurnę mercedes perſolvuntur,
non ſolent reportari quietantiæ, vel rece-
putę in ſcriptis; & de cętero certo ſit, quod
recollectic dd. fructuum facta fuerit, & quæ
ſine dd. Operariis fieri non poterat, exinde
ſequebatur, quod pro reficiendis, vel bo-
nificandis dd. expenſis, hæc ſola veriſimili-
tudo ſuperabundaret, ut in propoſito monet
18 *Maſcard. de probat. tom. 2. concluſ. 720. n. 1.*,
Rot. dec. 283. n. 1. & dec. 188. n. 8., *& 9. poſt*
Con-

Digitized by Google

Conſtant. ad Statut. Vrb., *&* *in Romana Fideicommiſſi de Pantera* 15. *Januarii* 1712. §. *Præter dicta*, *coram* R. P. D. *meo Criſpo*.

Et denique admittendam quoque deciſum fuit poſtremam partitam continentem ſc. 8. 40., quæ clariſſime eliciebatur ab alimentis de proprio per dictum Bartolinum præſtitis Fabrolignario, qui Molendinum Olei in feudo Cantalupi conſtruxit, ut etiam recognovit d. ſecundus Peritus, & retulit in ejus Peritia, *Sum. dicti Alexandri n.* 13. *litt. G.*

Ex his igitur omnibus, quamvis PP. conſtare de ſufficienti redditione rationis, & reſpective de credito Alexandri modo præmiſſo arbitrati fuerint, non ſic tamen convenerunt quoad bonificationem prætenſam a prædicto Principe, & admiſſa ab A. C. Cincio circa Oleum recollectum in feudis dicti Principis ſub anno 1706., quia in hoc ipſorum ſuffragia uniſona non fuerunt, unde quoad hanc bonificationem nihil reſolutum fuit.

Et ita utraque &c.

CÆSENATEN. IMMISSIONIS.

Veneris 9. *Decembris* 1718.

ARGUMENTUM.

Habes ſupra in Deciſione quæ confirmatur.

SVMMARIVM.

1 *Matris*, *vel Patris renunciatio præjudicare nequit filiis jus quæſitum*, *&* *propriam habentibus vocationem*, & n. 2.

3 *Capitula matrimonialia attendi magis debent, quam inſtrumentum.*

4 *Renunciatio extendi nequit ad incogitata*, *&* *non expreſſa.*

5 *Solemnitates quæ de jure requiruntur in renunciatione*, *requiruntur etiam in illius ratificatione.*

6 *Confeſſio in publico inſtrumento emiſſa facit de jure probationem probatam.*

DECISIO DCCCLXXIX.

IMmiſſionem illam, quam ad omnia bona fideicommiſſo obnoxia Paſolinę de Paſolinis obtinuerant Julius Cęſar de Marzolis, & fratres de Righis, pręvia Deciſione ędita 9. Decembris 1715. coram Me, revocandam eſſe DD. cenſuerunt ſub die 2. Iulii 1716. ſub motivo, quod præfatis Actoribus obſtaret renunciatio emiſſa ab Octavia eorum Avia, occaſione, qua ſe deſponſavit cum Iulio Cæſare Marzolo; ſed in nova Cauſæ diſputatione cum altius per Defenſores dictorum de Marzolis, & de Righis reaſſumptum fuiſſet examen ejuſdem renunciationis, hæſitatum non fuit ex tribus ſolidiſſimis fundamentis expenſis in mea Deciſione ædita ſub die 2. Iulii ſuperioris anni recedere a deciſis, adverſus quam cum facta fuiſſet favore illorum de Albiciis Reorum conventorum facultas revidendi dictam Deciſionem, & per me in hodierna Audientia congruum Dubium fuerit repropoſitum - *An eſſet ſtandum in primo*, *&* *ultimo*, *vel in ſecundo loco deciſis* = Attenta ſoliditate fundamentorum dictæ primæ, & poſtremę Deciſionis, reſcribere non ambigerunt - *Standum in primo*, *&* *ultimo loco deciſis*.

Et revera ſuppoſita illorum controverſa vocatione ad d. bona fideicommiſſaria Paſolinæ de Paſolinis, totum Cauſæ momentum verſabatur in dicto extrinſeco renunciationis pręſidio, an illud in linea facti eiſdem Actoribus obſtare taliter valuiſſet, quod a præd. Immiſſivo Iudicio eos repellere potuiſſet. Et in hoc puncto quemadmodum in retroacta Cauſæ propoſitione; tum quia in litera præfatę renunciationis Octaviæ hæc bona fideicommiſſaria non compræhendebantur; Tum quia quando illa compræhenderentur, compræhenſio hæc potens non fuiſſet afficere pręlaudatos fratres de Righis, & de Marzolis ex propria, & independenti perſona ad illa vocatos; Tum denique, quia in omnem caſum nullius roboris, & firmitatis eſſet ex capite læſionis, deciſum, & reſolutum fuit, illis non obſiſtere: Ita pari modo nunc authumatum fuit ex omnibus prędictis fundamentis; & ſignanter ex ſecundo, quod ſcilicet, ubi etiam per hypoteſim dicta renunciatio compræhenderet controverſum hoc fideicommiſſum, adhuc cum ad illud purificatum poſt obitum dictæ Octavię renunciantis ex vi proprię vocationis invitati ſint præfati Actores, eis prædicta ma-
1 tris renunciatio officere nequit, ut ex *Theorica Bart. in l. qui ſuperſtitis num. 2. verſ. quod ſi poneres ff. de acquir. hered.* diſertiſſime probatum fuit *in præfata mea Deciſione* §. *Hæc per ſe ampliſſima*, *&* *pluribus ſequentibus*.

Non refert, quod cum prælaudati fratres de Righis, & de Marzolis polleant qualitate hęreditaria prædictæ Octaviæ, eis ſemper obſiſtat vulgata exceptio *l. vindicantem ff. de except.*, *&* *leg. cum a matre* C. *de rei vindic.* Quoniam cum prælaudata Octavia, renunciationem emiſerit ad ſuum jus tantum reſtrictam, ut perſpicue, & clariſſime denotant verba illa = *per ogni ſua pretenſione nelli beni paterni*, *materni*, *&* *aviti*, & non compræhenderit proprium jus filiorum, quod independenter ab ipſa eorum favore oriebatur ex tabulis teſtamentariis dictæ Paſolinæ, ipſi ſemper non obſtante dicta qualitate hæreditaria Octaviæ, agere valent jure propriæ vocationis pro conſequenda immiſſione ad illa bona ad quæ vocati ſunt, ut bene ponderatum fuit in dicta poſtrema Deciſione *d.* §. *Hæc per ſe*, *&* *plurib. ſeqq.*

Contrariis authoritatibus procedentibus. Quando apparet Matrem non feciſſe renuncia-

ciationem perſonalem ad ſui vitam, & non
ultra duraturam, ut erat caſus in *Foroſem-
prouen. legatorum ſuper fidcicomm. Ludovici
2. Maii 1712. §. Minime relevante cor. R̃mo
Aldrovando*, & aliarum authoritatum
per informantes pro Albiciis adductarum,
in quibus omnibus renunciatio erat perpe-
tua, & in contractum quoque deductum jus
independens filiorum, & hæredum; Aſt non
quando, prout hic, Octavia aliam non
emiſit renunciationem, quam ad ſua jura
tantum reſtrictam, quia in hujuſmodi the-
mate qualitas hæreditaria ejuſdem Renun-
ciantis numquam obſtat illis perſonis, quæ
propria, & independenti pollent vocatione,
2 ut firmatum fuit *in Faventina hæreditatis 12.
Decembris 1712. §. Cæterum, & ſub §. Quin
idcirco coram Me*; Et probant omnes aliæ au-
thoritates laudatæ in dicta mea poſtrema
Deciſione ſub *dicto §. Hæc de per ſe*.

Abſque eo quod eiſdem Reis conventis
opitulari valuerit, quod in Inſtrumento de-
ſuper confecto compræhenſum quoque fuerit
jus ſuorum hæredum, & ſucceſſorum; Quia
cum renuncians litteris cubitalibus profeſſa
fuerit devenire ad ſtipulationem Inſtrumen-
ti adhæſive, & cohærenter, ſive in execu-
tionem capitulorum matrimonialium ſem-
per juxta neceſſitatem ſubjectæ materiæ, in
diſcordia Inſtrumenti recurri debebat ad di-
cta capitula matrimonialia, quæ vere, &
realiter dicuntur continere verba contra-
hentium, & non ad illa Inſtrumenti, in quo
explorati Iuris eſt, quod totum id, quod di-
ſcordanter continetur in capitulis matrimo-
nialibus pro non ſcripto, & pro non poſito
habetur, ut animadverſum fuit in dicta mea
ultima Deciſione §. *Abſque eo quod*, & ultra
3 ibi adductos late quoque nuperrime proba-
tum fuit *in Interamnen. Immiſſionis primæ
Aprilis labentis Anni §. Non attenta cor. Me.*

Incaſſum quoque obiicientibus Defenſori-
bus dictorum de Albiciis, quod juxta pacta
conventa in dictis capitulis matrimonialibus
Inſtrumentum deſuper conficiendum, exten-
dendum foret *con le clauſule, e cautele a ſodi-
sfazione della detta Signora Giulia, e Signor
Aleſſandro* (qui erant Renunciatarii) quia
firmiſſima erat reſponſio, quod dictæ clau-
ſulæ; & cauthelę apponendæ in Inſtrumen-
to conficiendo ad contentamentum dicto-
rum Renunciatariorum, alterare, & im-
mutare non poterant ſubſtantiam actus, &
originariam voluntatem ipſius Renuncian-
tis, nec extendere renunciationem ad jura
filiorum, & nepotum, circa quæ nihil fue-
rat conventum, ſed dumtaxat illis median-
4 tibus munire, majorique præſidio vallare
omnia contenta, & conventa in præfatis
capitulis matrimonialibus, ut in puncto obje-
cto occurrendo reſpondit *Rota in Romana
renunciationis 9. Maii 1710. §. Nec contra-
rium coram Eminentiſſimo Priolo, & in ejus
confirmatoria 3. Julii 1711. §. Minime urgen-
te coram Reverendiſs. Aldrovando*.

Prout nil prodeſſe arbitratum fuit, quod
Octavia prædicta prænarratam renunciatio-
nem ratiſicaverit de anno 1645. nam non
data prædicta compræhenſione in dictis ca-
pitulis matrimonialibus, quemadmodum
prædictis filiis, ſeu nepotibus non obſtat præ-
laudatum Inſtrumentum, ita nec officere
valet ejus ratificatio, quia cum ea facta fue-
rint ſine ſolemnitatibus, & cauſa; quæ ex
Statuto Cæſenæ indubitanter requiruntur in
omnibus renunciationibus, hæ pro illius va-
liditate neceſſariæ quoque erant in dicta ra-
5 tificatione, ut dictum fuit in dicta mea De-
ciſione *ſub §. finali*, & ultra ibi adductos di-
xit *Rota in Romana Dotis* 21. *Junii* 1712.
*§. Abſque eo quod coram. Reverendiſſ. Aldro-
vando*.

Conſtabilita ex prædictis firmitate præfati
ſecundi fundamenti in prælaudata Deciſione
amplexi, atque ab omnibus objectis vindi-
cati, ejuſdem ſoliditatis recognitum fuit di-
ctum tertium fundamentum læſionis, & re-
ſpective nullitatis prædictæ renunciationis,
repoſitum in eo, quod ſcilicet cum Octavia
de tempore renunciationis minorem ageret
ætatem, non valebat ſine juſta, & legitima
cauſa renunciare, aut donare jura dicti fi-
deicommiſſi, abſque eo quod correſpective
ad prædictam renunciationem aliquid eidem
per Renunciatarios datum non fuerit, ut
probatum fuit in prænarrata Deciſione *ſub
§. Et denique*.

Defectus autem juſtæ cauſæ innegabiliter
emergebat in præſenti ex conſtantiſſimo fa-
cto, quod Julia Martinelli, quæ duas habe-
bat filias, Franciſcam nempe nuptam Co-
miti Iſeo, & dictam Octaviam deſponſatam
Julio Cæſari Marzolo occaſione qua prænar-
rata Franciſca nuptias contraxit cum præ-
dicto Comite Iſeo cum dote ſcutorum 4000.,
& renunciationem emiſit favore tam dictæ
Iuliæ dotantis, quam Alexandri fratris, ſibi
reſervavit jura dicti fideicommiſſi; Unde ſi
cum eadem numero dote deſponſata quoque
fuit prælaudata Octavia, omnis ratio æqua-
litatis ſervandæ inter ſorores exigebat, ut
pariter ipſa non deberet dicto fideicommiſſo
renunciare, ut in puncto animadverſum
fuit *in dicta Interamnen. Immiſſionis primæ
Aprilis labentis anni §. Qui ſane coram Me.*
Et in omnem peſſimum eventum cum cor-
reſpective ad renunciationem dicti fideicom-
miſſi Octavia nec obulum receperit, renun-
ciatio prædicta non ſiſtit, niſi in linea, &
claſſe meræ, & damnoſæ liberalitatis, quæ
Minoribus ex Iuris præſcripto, non præju-
dicat, ut obſervando proſecutum fuit *in di-
cta Interamnen. Immiſſionis §. Qui ſane cor.* Me.

Neque pro juſta cauſa inæqualitatis inter
præ-

prælaudatas ſorores allegari valuit diſparitas Matrimonii, ex quo Comes Iſeus, cui nupta fuit Franciſca, majori, ac præſtantiori Nobilitate coruſcaret, quia diſparitas iſta, ut Iuris erat non bene probabatur in facto, dum Partes ipſæ in utroque Inſtrumento faſſæ fuere, nempe in illo Franciſcæ ibi- *quod ipſa in matrimonium fuit deſtinata viro ejus gradu tum Nobilitatis, tum divitiarum æquali* = & in alterum Octaviæ ibi = *quod nupſit viro ejus gradus æquali* = & ſic hæc diſparitas prorſus ceſſabat ex clara confeſſione contenta in dictis Inſtrumentis dotalibus,
6 quæ de jure faciunt probationem probatam, & undique manifeſtam, ex firmatis per *Rotam in Piſauren. ſeu Bononien. Pecuniaria 15. Ianuarii 1718. §. Et de credito coram* R.P.D. *meo Falconerio*.

Minuſque relevabat, quod cum Iulia mater, licet non obligata ad dotandum, aſſignaverit de proprio ſcuta fere 2000., eas potuiſſet filias inæqualiter tractare, reportando ad favorem ſui, & Alexandri filii renunciationem magis amplam ab Octavia, quam a Franciſca; Nam ultraquamquod dos etiam cum augumento dato a Matre, non fuit exceſſiva, ſed congrua, ac competens, ut eruebatur ex Inſtrumento renunciationis dictæ Octaviæ, ibi = *Dotem prædictam eſſe congruam, & competentem, ſeque fuiſſe decenter, & competenter dotatam, attentis moribus, & conſuetudinibus ejuſdem Civitatis* = Argumentum prædictum potuit quidem dare juſtam cauſam, ut utraque filia renunciaret ſucceſſioni in bonis maternis, ex quibus in parte dotabatur, prout de facto renunciavit, ſed non poterat eſſe legitima cauſa, ut cum hac inæqualitate una filia ſibi reſervaret jura controverſi fideicommiſſi; Altera vero illi renunciaret ſine ulla recompenſatione, intuitu talis renunciationis.

Nec demum momenti erat, quod occaſione renunciationis, & dotationis expletæ per dictam Octaviam de bonis paternis, maternis, & aviæ paternæ, ipſa plus habuerit rata ſibi de jure tangenti in prædictis ſucceſſionibus renunciatis, ut ex Calculo exhibito *in Memoriale Addition.* conclamabant Defenſores prænarratorum Reorum conventorum, & ſic hæc fuiſſet juſta, & juſtiſſima cauſa prælaudatæ ſucceſſioni renunciandi citra ullum præjudicium, & læſionem, quia in primis *Domini* procedere non authumarunt cum prædicto Calculo extrajudiciali modo eis bene viſo confecto, & in omnem caſum cum præfata Franciſca, eiſdem renunciando ſucceſſionibus cum eadem numerica dote conſtituta Octaviæ haud renunciaverit fideicommiſſariæ ſucceſſioni; Ita pari modo renunciare non debebat prædicta Octavia, quæ nil plus habuit, quam dicta Franciſca, ut late comprobatum fuit in præfata mea ultima Deciſione *ſub §. Cujus defectus*.

Et ita utraque &c.

FERRARIEN. MANUTENTIONIS.

Veneris 9. Decem. 1718.

ARGUMENTUM

Habes in Summario.

SUMMARIUM

1 *Sola non tranſportatio actorum intra tempus præſcriptum conſtituit rem judicatam.*
2 *Bona Eccleſiaſtica concedi nequeunt abſque Beneplacito Apoſtolico*, & n.5.
3 *Clauſula* Nec alias aliter, nec alio modo- *quid importet.*
4 *Beneplacitum Apoſtolicum ſi cadat ſuper re de jure prohibita extendi nequit de caſu ad caſum.*
6 *Beneplacitum Apoſtolicum concedi nequit ſuper rebus Eccleſiæ alienandis niſi concurrente utilitate.*
7 *Manutentio, ſive reintegratio debetur qui nulliter a poſſeſſione fuit victus.*
8 *Actio clara, & executio rei judicatæ retardari nequit exceptionibus turbidis, & illiquidis.*

DECISIO DCCCLXXX.

OB defectum Beneplaciti Apoſtolici expreſſe reſervati in contractu emphytheutico Domus a PP. Carmelitis Diſcalceatis conceſſæ favore illorum de Paganellis, canonizata ejuſdem contractus invaliditate per trina judicata una cum ſucceſſivo decreto de exequendo mandato de manutenendo, ſeu reintegrando eoſdem PP. ad priſtinam poſſeſſionem enunciatæ Domus, prodiit demum ex reſcripto Signaturæ nova Cauſæ Commiſſio mihi directa cum clauſula - *Alteri, qui ad legitimum* - ad cujus formam ob non factam in tempore tranſportationem actorum, dubium propoſui - *An conſtaret de re judicata, ſeu potius de Cauſis reſtitutionis in integrum* Quod hodie in Partis contumacia DD. favore Informantis reſolvendum eſſe cenſuerunt, reſcribentes - *Conſtare de re judicata*.

Rem ſiquidem judicatam, quam de cæ-
1 tero præſtabat ſola non tranſportatio actorum in tempore per *Text. in cap. Cum ſit de appellat.*, confirmabat quoque juſtitia præcedentium Judicatorum, emergens ex non demonſtrata conſecutione Apoſtolici Beneplaciti, ſine quo ſubſiſtere non poteſt emphyteutica conceſſio de re Eccleſiaſtica
2 geſta, tum attenta juris diſpoſitione per vulgat. *Extravag. ambitioſ. de reb. Eccleſ. non alienan.*, tum Partium voluntate ſpectata, videlicet ob reſervatum Beneplacitum Apoſtolicum cum clauſula = Nec *alias*, *nec alio mo-*

modo = Sub cujus conditione concepta, &
3 confecta fuit ſtipulatio per animadverſa in
puncto per *Cephal conſ.* 118. *num.* 9., *&* 17.
Card. de Luca de Benefic. diſc. 36. *n.* 24., *&*
25., *Rot. dec.* 130. *n.* 13. *par.* 12. *Rec.*

Abſque eo quod pro demonſtrando dicto
Beneplacito ſat eſſe valuerit indicatio cu-
juſdam libelli a PP. Diſcalceatis porrecti
Sac. Congregationi Epiſcoporum, & Regu-
larium, cum ſubſecuta illius remiſſione ad
Eminentiſſimum Epiſcopum in forma com-
miſſaria. Quoniam in primis non conſtat
de ſubſecuta approbatione dictæ inſtantiæ fa-
ctæ a dicto Eminentiſſimo Delegato, ſine
qua actus numquam ſuam obtinuit perfe-
ctionem; Et ulterius idem ſupplex libellus
diverſam rem continet, diverſumque con-
tractum ab eo, de quo modo agitur; Quo-
niam exprimit futuram conceſſionem facien-
dam de nonnullis Bonis ruſticis in vocabulo
Vall' d' Albero una cum Domo Urbana ad
uſum tamen francabilem, pro pretio com-
petenti minutatim intra certum tempus
ſolvendum, quando præſens contractus reſ-
picit conceſſionem unius tantum Domus
ſub expreſſa reſervatione Beneplaciti Apo-
ſtolici, non per viam commiſſionis, ſed
per viam confirmationis interponendi, ut-
pote quia conceſſio jam erat conſumata abſ-
que pacto francatitio, ſed ſub annuo Cano-
ne ſcutorum 36.; Quamobrem ſi Benepla-
4 citum præfatum, tamquam cadens ſub re
de Jure prohibita de uno ad alium caſum
extendi non debet *Turricell. de reb. Eccleſ.
non alienan. cap.* 9. *num.* 24. *Rot. deciſ.* 94.
num. 69. *part.* 6., *& in Gernuden. Anniverſa-
riorum prima Iulii* 1709. §. *Abſque eo quod*,
coram R.P.D. meo Criſpo; Multo minus in
tanta rerum alteratione illud videbatur
5 poſſe ad controverſæ emphyteuſis appro-
bationem adduci, ut bene ratiocinantur
Carol. Antonius de Luc. *de Apoſtol.*, *&* Reg.
conſen. quæſt. 200. *num.* 28., *Ricc. in prax.
reſol.* 28. *num.* 1. *part.* 1. *Afflict. deciſ.* 355.
num. 2. *cum aliis in Neapolitana*, *ſeu* Nuceri-
na manutentionis 3. *Iunii* 1711. §. *Accedit
coram Emo Scotto*.

Proptereaque nec opus fuit quæſtionem
ſubalternanter promotam aſſumere, an ſi-
gnatio dicti ſupplicis libelli ſufficeret ad va-
liditatem contractus, taliter quod licet a
Delegato executioni demandatum non fue-
rit, impedimentum tamen præſtiterit, quo-
minus locus remaneret pœnitentiæ, & re-
vocationi contractus. Ad quid enim hoc
indagare, quando conceſſa etiam quacum-
que exuberanti virtute, & perfectione in
Signatura ſupplicationis, extranea adhuc
remanet ejus diſpoſitio a præſenti concreto,
in quo, & conditiones, & res, & tempus
ſunt prorſus inter ſe diſparatæ: Quinimo
animadvertebatur, quod dicta ſupplicatio
conditionata erat a clauſula = *Si in eviden-
tem* - propter quam admiſſo, quod poſſet
extendi ad caſum præſentem, nunquam ta-
men promeruiſſet approbationem a Dele-
gato, ex eo quia valor Domus quamquam
aſcenderet ad ſcuta 2936. 32. nihilominus
perpetuus illius correſpectivus Canon con-
ſtabilitus erat in ſolis ſc. 36. quod nedum
nullam refert evidentem utilitatem Eccle-
ſiæ, ſed poſitivum illius præjudicium, nam
habita ratione tam locationum ad formam
conſuetudinis Ferrarienſis, quam aliorum
Inveſtimentorum, quæ ex valore d. Domus
poſſent conſtitui, ſemper nimium modica,
6 & miſerabilis reſultabat annua reſponſio in
ſolis ſcut. 36., taliter quod Commiſſio Apo-
ſtolica non potuiſſet executioni mandari
Turricell. de tract. cap. 10. *n.* 13., *Rot. cor.
Merlin. dec.* 702. *n.* 52. *in Rec. dec.* 336. *n.* 14.
par. 10., *& in ſupracitata Neapolitana*, *ſeu
Nucerina manutentionis ſub* §. *final.*

Igitur PP. Diſcalceatis debita videbatur
7 manutentio, ſeu reintegratio ad Domum
nulliter, & abſque conſenſu Apoſtolico in
Emphyteuſim conceſſa *Mareſcott. var. reſol.
lib.* 2. *cap.* 25. *n.* 24., *Rot cor. Gregor. dec.*
116. *n.* 5.; Poſthabita exceptione meliora-
mentorum competentium illis de Paganel-
lis, namque cum nullatenus doceretur de
eorum quantitate, & qualitate, ſatis eorum
indemnitati videbatur conſultum per ſenten-
tiam A.C. eorum Jura præſervantem; Abſ-
8 que eo quod interea per exceptiones illiqui-
das retardanda eſſet actio clare juſtificata, &
executio rei judicatæ *Rot. cor. Bich. dec.* 161.
num. 31. *dec.* 442. *n.* 14. *par.* 19., & aliis *in
Romana Immiſſionis* 12. *Martii* 1714. §. *fin.
cor. R.P.D. Falconerio Almæ Vrbis Guber-
natore*.

Et ita &c. Altera tantum &c.

ROMANA FIDEICOMMISSI.

Veneris 13. *Januarii* 1719.

ARGUMENTUM.

Habes ſupra in deciſione, quæ confirmatur.

SVMMARIVM

1 *Sententia eſt confirmanda ſi conſtet de illius iu-
ſtitia, & validitate.*

2 *Aſſignamentum factum* - per le ſpille - *dura-
re tantum præſumitur conſtante matrimo-
nio, cuius intuitu fuit promiſſum.*

*Et an d. creditum habeat idem potioritatis
privilegium, quod habet ipſa dos* n. 3.

4 *Data nullitate* Inventarii *nulla competit hære-
di retentio bonorum hæreditariorum pro
ſuis creditis.*

5 *Sola omiſſio doloſa cauſat nullitatem Inventarii.*

6 *Hæres plus Iuris in ſe habere nequit quam eius
author.*

7 *Loca montium ſi ſint vinculata ad quamnam
ſum-*

ſummam eorum æſtimatio aſcendere valet.

8 *Actus ſemper præſumitur validus, & qui contrarium prætendit tenetur id concludentiſſime probare.*

9 *Proprii Authoris confeſſio impugnari nequit ab hærede*, & n.11.

10 *Deſponſare quis præſumitur cum omnibus illis conditionibus, & dotibus, quæ retroactis temporibus in propria domo, fuerunt conſueta.*

DECISIO DCCCLXXXI.

QUamquam Dux Clemens Senneſius, ex perſona ſuarum filiarum, innixus Teſtamentariis Tabulis Marchionis Vincentii de Nobilibus, Immiſſionem vigore *leg. final. Cod. de Edict. Div. Adrian. tollen.*, expoſtulaſſet tam contra Duciſſam AnnamMariam, alteram eius filiam, quam adverſus Lucretiam Nari de Nobilibus, uxorem, & hæredem beneficiatam Roberti, noviſſimi de familia de Nobilibus maſculi, nihilominus quoad prædictam Lucretiam per ſententiam Rotalem, emanatam, præviis duabus Deciſionibus, nempe 23. Aprilis 1717., & 24. Januarii 1718. coram R.P.D. meo Herrera, ab ea rejectus fuit, ſub eo præcipuo fundamento, quod cum per Relationem Periti, de ordine Sacri Auditorii electi, conſtiterit, quod illius credita contra hæreditatem præfati Roberti, & prædicti fideicommiſſi aſcendebant ad ſummam ſcut.38089., & obul.28., & per illius reviſionem ad ſcut.37571. 53., horum creditorum præſidio non ſolum retinere poſſet omnia Bona per ipſam poſſeſſa, & hæreditaria eiuſdem Roberti; ſed etiam, utpote privilegiata, & habentia obligatum præfatum fideicommiſſum, illa eidem ſuppoſita, & ſignanter pro ſuæ dotis reſtitutione vigore vulgati remedii *Authent. res quæ Cod. commun. de legat.*

Verum præfatæSententiæ non acquieſcens prælaudatus Actor, interpoſita appellatione, ulteriorem Cauſæ cognitionem Mihi ſubdelegare impetravit, & cum in hodierna Audientia Dominorum oraculū perquiſiviſſem ſub conſueto Dubio = *An Sententia Rotalis eſſet confirmanda, vel infirmanda?* reſponſum accepi *pro illius confirmatione.*

Ad illud enim amplam viam ſtraverunt, tam non controverſa validitas, quam perſpicua illius Juſtitia. Quibus concurrentibus, nonniſi confirmationis robur promerebatur, ad tradita per *Rotam poſt Conſtantin. de Statut. Vrbis dec. 176. n.1. in Recen. deciſ. 471. num. 2. par. 19. & in Aſculana Fideicommiſſi, ſeu Domus 17. Junii 1695. §. Demum, cor. Eminentiſſimo Scotto.*

Quin ad illius Iuſtitiam declinandam aliquo modo attendi potuerint prætenſi errores, quos in prædicta Peritia, & reviſione irreptos eſſe illius Defenſores exclamabant, & ex quibus prætendebatur, quod augeri debeat as hæreditarius, & per conſequens diminui creditum Marchioniſſæ: Quoniam ſubſiſtebat in Facto, quod inter credita, conflantia dictam ſummam ſcut. 37571. 53., calculatum fuerit illud Ducis Strozzi, quod aſſerebatur poſterius, utpote creatum poſt ſubſcriptaCapitula Matrimonialia eiuſdem Marchioniſſæ, quia Peritus non calculavit dictum creditum inter partitas liquidas, nec numeravit inter illas, conſtituentes creditum dictę Marchioniſſæ in dictis ſc.37571. 53., ſed illud adnotavit inter partitas illiquidas; ut in ſecunda Peritia §.44.§. *Altri crediti*, prout pari modo non adnotantur inter partitas liquidas Marchioniſſæ ſcut.300. ex Cenſu Pazzini, ſcut 90. legata a Marchione Roberto, & partita viduilis, & acconcii, ſicque de iſtis creditis nulla haberi poterat ratio ad diminuendam dictam ſummam a Perito ſtabilitam, nec valebat argumentum Defenſorum ipſius Ducis, qui illarum mediante, de errore prænarratam Peritiam, & reviſionem redarguere ſatagebant, quando illæ in claſſe, & linea Creditorum liquidorum repoſitæ non fuere.

Neque aliquid relevare ad hunc effectum compertum fuit, quod calculatæ fuerint ad eius creditum geminæ aliæ partitæ, quæ calculari non debebant, quarum altera eſt in ſcut.300., expenſis per prælaudatam Marchioniſſam pro extrema pompa eiuſdem Roberti, & altera conſiſtit in ſcut-1900. .. *per*
2 *le ſpille*, quæ præſumenda ſit, durante Matrimonio, menſtrualiter eidem ſoluta, ex notatis per *Card. de Luc. de Dot. diſc. 170. n.7.*: Nam quoad dictam partitam ſcut.300., ea, pro prædicto effectu conſiderata, videbatur omnino congrua, veriſimilis, & honeſta, & ſic neſciebatur quo iure prænarratus Dux prætenderet, quod de illa ratio habenda non foret, quo vero ad dictam aliam ſecundam partitam ratione prædicti ſpillatici, ea multo minus videbatur, quod poſſet criticari, quia quidquid ſit, an dictum creditum *delle Spille* illud idem habeat Privilegium potioritatis, quod habet ipſa Dos, maxime quando illæ conventæ ſunt in Capitulis Matrimo-
3 nialibus, ut affirmativam tuentur *Merlin. de pignorib. lib.3. qu.50. n.1. cum ſeqq. Card. de Luc. diſc.160. n.6. de Dot.* Veritas eſt, quod tam unum, quam alterum creditum in tenui quantitate extenuarent ſummam a Perito ſtabilitam, & nullo modo valent alterare ſiſtema Cauſę favore dicti Ducis, quia adhuc ſemper prænarrata Marchioniſſa remaneret Creditrix in aliis ſc. 1000. & ultra.

Conſtabilito igitur ex prędictis Calculo Creditorum dictæ Marchioniſſæ, fruſtra, prout peregerunt in anteactis propoſitionibus convolarunt iidem Informantes pro ſæpedicto Duce ad allegandam nullitatem Inventarii, per prælaudatam Marchioniſſam confe-

cti poſt obitum dicti Roberti ejus Viri, qui eam honorabili titulo Inſtitutionis honoravit tali modo concludendo, quod, data illius
4 nullitate, nulla competat retentio Bonorum hæreditariorum pro ſuis creditis, ad notata per *Rot. coram Peuting. dec.479. n.7., deciſ. 280. n.10. par.... Recent.*, & *in Romana Pecuniaria 3. Decembris 1696. cor. bon. mem. Urſino, impreſſa apud Card. de Luc. dec.57. n.52. lib.6. tom.1.* Quia cum tota illius nullitas reponatur, non in forma illud conficiendi, ſed unice in ſubſtantialibus, his omnibus lato calamo reſponſum fuit in anteactis Deciſionibus, & ſignanter in prima *ſub* §. *Redditionis Rationis*, & *in ſecunda ſub* §. *Incaſſum*, & *plurib. ſeqq.*

Aſt quia in hodierna propoſitione magnus rumor fiebat circa omiſſionem deſcriptionis nonnullorum Locorum Montium, tam quoad validitatem dicti Inventarii, quam quod in omnem caſum reſpectu ſtatus activi Bonorum, relictorum a Marchione Roberto, quia in totum vel valutata non fuerint, vel pro infimo pretio ſcutorum 71. pro quolibet Loco; Ideo Domini, ad removendas ambages, non detrectarunt prędictis obiectionibus particulariter reſpondere.

Quandoquidem quoad omiſſionem deſcriptionis prænarratorum Locorum Montium, animadverſum fuit, quod præfata Marchioniſſa omnia deſcripſit Loca Montium, de quibus notitiam habebat, ſolumque ea neglexit, de quibus de tempore confectionis Inventarii certiorata non erat, dum Loca prædicta reſolubiliter, & ad vitam in Tertios diſtracta erant a dicto Marchione Roberto, qui licet de his mentionem fecerit in ſuo Teſtamento, ſpecialiter tamen ignorabantur Emptores, apud quos erant diſtracta. Et quamvis ipſe Robertus dixerit in ſuo Teſtamento retinere notas, ibi = *Conforme la Nota, che tengo appreſſo di me* = Hæ tamen notæ reperiri non potuerunt, & poſtquam omnibus adhibitis diligentiis, & notæ, & Loca Montium reperta fuere, ſtatim indicata fuerunt coram Perito, adhuc tali defectu in ſpecie non oppoſito; Unde ſi ſola omiſſio dolo-
5 ſa cauſat nullitatem Inventarii, ex notatis per *Rot. in Romana, ſeu Florentina Cenſus* 18. *Iunii* 1708. §. 1. *coram* Me; hæc in caſu præſenti talis dici non poterat, ſi de illis nullam habebat ſcientiam, imo ſtatim, ac habuit menſe Novembris 1713., per ſolemnem proteſtationem in publicis actis immediate exhibuit; Ex hac igitur exhibitione non dolus, non machinatio, ſed totalis animi candor eiuſdem Marchioniſſæ eliciebatur, ut patet cogitanti.

Sed ceſſabat omnis ſuſpicio, & nullitas dicti Inventarii hoc ipſo, quod in facto probatum fuit, quod Auctrices d. Ducis fuerunt in eius confectione citatæ; Unde quemadmodum ipſæ de illius invaliditate dare non poſſent, ita prædictus Dux, qui potiora Iura
6 ſuarum Auctricium habere nequit, ut in ſpecie probat *Rot. deciſ.20. num.9. ad 11. lib.9. tom.1.*, & *deciſ. 13. num.4. lib.16. tom.4. poſt Card. de Luc.*; Et multo minus ſtante clauſula addendi, & minuendi, *Rot. dec.521. n.18.*, & *ſeq. par.18. Rec.*

Quod vero omnia prædicta Loca Montium per Peritum in firmatione ſtatus valutata non fuerint, nec ſubſiſtebat in facto, quia tam ea, quæ de tempore obitus Marchionis Roberti exiſtebant, quam altera, quæ poſt eius obitum per ſupradictam Marchioniſſam recuperata fuere, per Peritum in univerſum calculata remanſerunt in dicto ſtatu activo Marchionis Roberti, ut videre eſt in dicta ſecunda Peritia §.1.

Neque aliquid relevare autumatum fuit, quod dicta Loca Montium per dictam Marchioniſſam alienata fuerint pro ſcut. 119. pro quolibet Loco, quando in Peritia fuerunt calculata ad rationem ſcutorum 60., & ſcut. 70., quia cum dicta Loca Montium eſſent vinculata, eorum æſtimatio ad majorem
7 ſummam aſcendere non poterat, ut ſæpe dictum fuit, & ſignanter in *Romana Redditionis Rationis 3. Iunii* 1709. §. *Ejuſdem coram bon. mem. Caffarello*. Et quamvis ex poſtea per Marchioniſſam vendita fuerint pro dictis ſcutis 119, hoc unice evenit, quia prænarrata Marchioniſſa delere obtinuit prædicta vincula, prævia tamen obligatione omnium ſuorum Bonorum in caſu moleſtiarum, & de illis in priſtinum reducendis, & idcirco bene proceſſit Peritus, illa quoad hæreditatem Marchionis Roberti calculando in dd. ſcut. 60., & 70., dum cum prædictis vinculis expoſtea non deletis, niſi cum prædicta obligatione Marchioniſſæ ſuper omnibus ſuis Bonis, majorem non promerebantur exiſtimationem ex authoritatibus ſuperius adductis.

Parique modo irrelevans aguita fuit exceptio, quod Bona appretiata fuerint pro infimo valore, quia in primis Dominis ſatiſfecit ſupradicta reſponſio, quod dum Auctrices præfati Ducis in confectione dicti Inventarii citatæ fuere, ſicuti illis datum non eſſet haſce in medium adducere reſponſiones, ita nec dicto Duci, qui illas in omnibus repræſentat, & in omnem caſum plenius omnem ſubtollebat difficultatem in hoc puncto illa altera reſponſio pro parte ejuſdem Marchioniſſæ data, quod cum omnia prædicta Mobilia, & res tali modo æſtimatæ, adhuc penes ipſam in præſentiarum exiſtant, ea prompta eſt illa omnia ad commodum ejuſdem Ducis dimittere, hoc ipſo, quod ab eodem Duce dictorum ſuorum Creditorum ſatisfactionem conſequatur.

Quæ cum ita ſe habeant, nullo modo ad cre-

creditum hæreditatis Marchionis Roberti Peritus calculare debebat Bona Montis Alphini aſſerti valoris ſcut. 14250., quibus ad creditum ejuſdem hæreditatis relatis, Debitrix potius, quam Creditrix dicta Marchioniſſa remanſiſſet: Quia cum ſuper dictis Bonis erecta reperiatur Primogenitura, ordinata per Marchioniſſam Eleonoram Matrem ejuſdem Roberti ratione ſuæ Dotis in ſcut. 10. m., quæ adhuc probabiliter durat in Perſonis, & gradibus inibi contemplatis, hinc eſt, quod jure, meritoque calculata non fuerint in Patrimonio Marchionis Roberti, non obſtante, quod poſſideantur per prælaudatam Marchioniſſam, quia ſat eſt quoad hæreditatem Marchionis Roberti, quod non ſint illius Bona libera, ad hoc, quod ad creditum ipſius hæreditatis adſcribenda non ſint, &quoad Ducem Sanneſium, quod ipſe non ſit de illis in ea comprehenſis, ad hoc, quod repellendus veniat, ea vulgata exceptione = *tua non intereſt* = de qua plene dictum fuit in utraque ex dictis Deciſionibus, nempe in prima §. *Bona autem*, & in ſecunda §. *Denuo ſiquidem*.

Haud referente, quod quantitas dotis dictæ Marchioniſſæ Eleonoræ Matris dicti Marchionis Roberti, quæ præfatam condidit Primogenituram, non conſiſteret in ſcut. 10. m., ſed ſolummodo in ſcu. 2500. juxta Capitula Matrimonialia, pro parte ejuſdem Ducis exhibita, quodque Marchioniſſa Eleonora nullum haberet creditum dotale cum hæreditate Marchionis Vincentii, quodque jam ſua Bona dotalia ab illius Bonis ſegregaverit, unice conſiſtentia in Cambio ſcut. 1000., & Cenſu ſcut. pariter 1000., creatis cum eodem Marchione Roberto, & in Locis Montium 19. Quoniam quoad primum objectum, illud protinus ceſſabat, animadvertendo, quod in præſenti themate tot concurrebant conjecturæ, & probationes, oſtendentes dotem conſtitutam, & reſpective ſolutam in ſcut. 10000., ut ſat eſſe videbantur ad effectum illam repetendi ab hæredibus Viri, quando hæc ab ipſis non fuiſſet reſtituta, & ſic multo fortius ſufficientes reputatæ extiterunt in præſenti; quo agitur de dote jam reſtituta, & de illa avocanda ab hæreditate Mulieris, cujus favore in hoc caſu ſtat omnis præſumptio
8 validitatis actus, & qui contrarium prætendit, tenetur concludentiſſime probare, ad tradita per *Rot. dec. 242. n. 7. & 8. par. 10., in Romana Aſſociationis 10. Maii 1706. §. Minus relevat, in fine, & in Romana Immiſſionis 13. Novembris 1709. §. Nec ad convincendum coram Reverendiſſimo meo Aldrovanda.*

Quod autem validiſſimæ, & vehementiſſimæ adſtipulentur probationes, & conjecturæ, id ipſum ſuadentes, & comprobantes, manifeſtiſſimum efficiebatur, tum ex libris Marchionis Vincentii, & illorum de Bonannis, adamuſſim concordantibus, in quibus de anno 1626. adnotata legitur partita ſolutionis ſcutor. 1000. cum hac explicita declaratione, ibi = *a conto della prima paga per la dote da pagarſi da detti Signori Orſini di ſcudi* 1000. *l'anno in dieci anni per compimento delli ſcudi* 10000. *di detta dote*; pariterque in eiſdem Codicibus de anno 1649. Marchioniſſa Eleonora ſcripta legitur Creditrix ejus viri, tunc vix defuncti pro dote, & quarto in ſcut. 12500., tum ex productione Inſtrumenti dotalis ab eodem Marchione Vincentio facta de anno 1632. cum ſpecificatione dictorum ſcut. 10000.; Tum denique ex Brevi derogatorio Sixtinæ dotium moderatoriç, ſimili modo ab eodem Marchione Vincentio, & Marchioniſſa Eleonora impetrato cum ſimili expreſſione dotis in dicta quantitate ſcutorum 10000. Unde in his terminis prædictus Dux hiſce
9 confeſſionibus ſui Authoris acquieſcere omnino debet, *cum ut ait Imperator in l. generaliter Cod. de non numer. pecun.* = *Nimis enim indignum eſſe judicamus, quod ſua quiſque voce dilucide proteſtatus eſt, id in eumdem caſum infirmare, teſtimonioque proprio reſiſtere; & dixit Rot. dec. 147. n. 9. par. 15. recent.*

In eundemque ſenſum collimabant cetera omnia extrinſeca monumenta, & circumſtantiæ, prædictam veritatem convincentes; Nam Marchio Vincentius, vitam cum morte commutando, univerſali uſufructu relicto prædictæ Marchioniſſæ Eleonoræ Conjugi in caſu tranſitus ad ſecunda vota, dotem cum quarto eidem eſſe reſtituendam præſcripſit; unde ſi re vera controverſa dos in minori quantitate fuiſſet conſtituta, utique non omiſiſſet eam declarare, dum ſciebat, in qua ſumma, & quantitate prius per ipſum faſſa fuerat, quod cum non feciſſet, ſemper magis incaleſcebat argumentum veritatis confeſſionis dictæ dotis in prædicta quantitate.

Rurſus non parvam animadverſionem ſibi vindicabat uniformis obſervantia tam Marchioniſſæ Eleonoræ, Primogenituræ conditricis, quam ejuſdem Marchionis Roberti, dictę Dotis reſtitutoris: Nam inveriſimile prorſus videbatur, quod prænarrata Marchioniſſa Eleonora dotem ſibi non conſtitutam repetere voluiſſet, vel quod ſuper remi quantitate ſcut. 2500. tam arctam Primogenituram condere voluiſſet, cum obligatione aſſumendi nomen, & arma Domus de Nobilibus, & viceverſa multo inveriſimilius aſſurgebat, quod Marchio Robertus tanta cum promptitudine reſtituere voluiſſet, mediante aſſignatione prædicta, dotem in tam conſpicua ſumma ſcutor. 10000., quando in facti veritate eidem non conſtitiſſet de prædicta conſtitutione in ſæpedicta quan-

quantitate ſcut. 10000., ut bene ponderatum fuit in præcedentibus Deciſionibus, & ſignanter *in prima ſub §. Confirmationem, & in poſtremo §. Efficacius*.

Maxime quia data veritate conſtitutionis prædictæ dotis in dicta ſumma ſcut. 10000. ea undique congrua, & veriſimilis reddebatur, attenta qualitate perſonarum, quando vice verſa nimia, & inconciliabilis incongruitas adfuiſſet, ſi dos prædicta in præfata tenui ſumma ſcut. 2500. conſtituta fuiſſet, cum Domus de Nobilibus minorem dotem ſcut. 10000. juxta exempla, adducta per ſcribentes favore ejuſdem Marchioniſſæ, nec dare, nec accipere retroactis temporibus conſueta fuerit, & proinde ſi hęc erat conſuetudo hujus Domus, cum hac conſuetudine credendum eſt, quod Marchio Vincentius illam deſponſaverit, & quæ quemadmodum ſemper magis veriſimiliores reddebat prædictas confeſſiones, & circum-
10 ſtantias, ita eo vehementius illæ omnes ſibi locum uſurpare debebant in præſenti, dum omni ex parte facti veritatem palefaciebant, *juxta notata per Surd. dec. 325. n. 5. verſ. Quia ſimilitudo cum ſeqq.*, *Rot. dec. 209. n. 7. par. 6. rec.*, & ponderatum fuit *in prima Deciſione dicto §. Confirmationem, & in poſtrema dicto §. Efficacius*.

E conſpectu itaque tot confeſſionum ejuſdem Marchionis Roberti dotis debitoris, & circumſtantiarum mox ponderatarum, prorſus frigeſcebant adminicula illa, quæ pro ſuadenda prædicta dote in ſolis ſcut. 2500. adducebantur pro parte memorati Ducis. Etenim hæc non erant de illis, quæ neceſſaria in præſenti videbantur, ad effectum elidendi omnia ſupradicta, quia cum præfatus Dux Actor per medium filiarum ſui hæres fideicommiſſarius Marchionis Vincentii, qui prædictam dotem faſſus fuit in dictis ſcut. 10000.; ipſe adhoc ut valeat infringere prædictas confeſſiones ſui Authoris, eas debet univocis, & concludentiſſimis documentis, quamcumque etiam poſſibilitatem in contrarium excludentibus, oſtendere, & demonſtrare erroneas, & inſubſiſtentes: Nam alias ſemper ei obſtabit confeſſio ſui Autho-
11 ris, quam omnino ſervare tenetur ex notatis *per modernum Lucen. dec. 378. num. 4., Rota coram Ottbobon. dec. 64. n. 2., & coram Celſ. dec. 318. n. 4., & coram Bich. dec. 220. num. 22. ad 27., & dec. 243., & 649. utrobique num. 12., & in recent. dec. 532. n. 11, par. 14*.

In rei autem veritate, quod nonniſi in claſſe, & linea conjecturarum æquivocarum reponi, & conſiderari valeant illæ, ex parte dicti Ducis allata manifeſtum exoriebatur ex ſingularum illarum rimatione, qui a Apoca matrimonialis, in qua Marchioniſſæ Eleonoræ dos promiſſa legitur a Ferrante, & Hectore de Urſinis in ſc. 2500. non excludebat perneceſſe, quod ex poſt Dos in majori ſumma fuerit conſtituta, prout de facto ſubſequens præſeferebat inſtrumentum ejuſdemque momenti eſt quoddam mandatum Procuræ a dictis de Urſinis factum ad declarandum, quod memoratum Inſtrumentum conſtitutionis dotis in ſumma ſcut. 10000. fuerit ſimulatum quoad ſummam ſuperexcedentem quantitatem ſcutorum 2500., quia prænarratum mandatum nullum unquam habuit effectum, dum Procurator nequaquam venit ad dictam effectivam declarationem, illique reſiſtit obſervantia ſubſecuta in contrarium, & ſuperius expenſa, & quoddam Chirographum ſa. me. Urbani VIII., demandans dumtaxat ſolutionem ſcut. 2500. ex Bonis fideicommiſſi; Quoniam hoc ad ſummum probare valebat quod ex Bonis fideicommiſſariis nonniſi dictam ſummam conſequi deberet, non autem quod dos in ſui integritate, & quantitate fuiſſet in dictis ſcut. 2500., & demum exhibitio nonnullorum Articulorum uſque, & de anno 1634. ad inſtantiam bon. me. Marci de Urſinis contra Marchionem Vincentium ſuper conſtitutione dictæ Dotis in ſumma ſcut. 2500., quia aſſertio d. Marci de Urſinis nil ponebat in eſſe, dum dos ab ipſo non fuit conſtituta, ſed ab Hectore, & Ferrante de Urſinis, ſed quod plus viſum fuit, ſuper eiſdem articulis nulli fuerunt examinati Teſtes, imo cauſa ſemper ſiluit; Unde ſi prædictæ conjecturæ ſunt æquivocæ, & includentes, & nonnullæ etiam adverſantes contrario aſſumpto, prorſus exulabat ea neceſſaria probatio erroneitatis dictarum confeſſionum pluries emiſſarum a præfato Marchione Vincentio, & per conſequens adverſus ſui authoris confeſſiones exaudiendus non erat ex ſupradictis.

Quo poſito, quoad Bona Montis Alphini, corruebat quoque in facto alterum ſupradictum objectum, quod Dos Marchioniſſæ Eleonoræ fuerit reſtituta in quodam Cenſu, & Cambio, de quibus fit mentio in Apoca donationis, exarata per dictam Eleonoram favore Marchionis Roberti, quia dictus Cenſus, & Cambium fuerunt quidem aſſignata Matri per Robertum, ſed hæc illa donavit eidem Roberto, qui de proprio illa acquiſiverat ſub correſpectiva permiſſione, quod Mater remanere deberet abſoluta Domina fructuum hæreditatis Viri. Unde in his terminis nemo non videt, quod Dos prælaudatæ Marchioniſſæ conſiſtere non valebat in prædictis Bonis aſſignatis, ſed quidem in dictis ſcut. 10000. reſtitutis in controverſis Bonis Montis Alphini, quæ quamvis eſſent obnoxia dicto fideicommiſſo, attamen hoc ipſo, quod ceſſerunt in cauſam reſtitutionis dictæ Dotis, ſtatim evaſerunt libera ab omnibus

nibus vinculis, & hypothecis, nec præfatus Dux in præſentiarum valet contradicere; cum habeat cauſam a Marchione Vincentio, qui erat obligatus pro dicta Dote reſtituenda ex vulgatis Juribus.

Vindicato igitur ab omnibus objectionibus calculo per Peritum firmato, in ſua Peritia, & illius reviſione, firmum remanebat aſſumptum, quod prædicta Marchioniſſa Lucretia nihil habeat in manibus reſtituendum Duci prædicto, ſed potius Creditrix remaneat in conſpicua ſumma dd. ſcut. 3320. 98., & per conſequens ideo Domini non dubitarunt reſpondere, utraque Parte audita, *Sententiam Rotalem eſſe confirmandam*.

SENOGALLIEN. IMMISSIONIS.
Veneris 13. Ianuarii 1719.

ARGUMENTUM.
Leges in ſummario.

SUMMARIUM

1 *Dotis reſtitutio peti nequit, niſi prius iſtius ſolutio probetur.*

2 *Dos ſi ſit in ſpecie conſtituta, ſi iſta non probetur a viro diſtracta, tunc mulier, vel eius hæredes ſolos fundos proſequi valent, non autem viri hæreditatem.*

Et quando eadem dos dicatur in ſpecie conſtituta.

3 *Acceptatio detecto errore acceptanti non officit.*

4 *Acceptatio facta* in parte, & partibus *reddit actum dividuum ita ut in præjudicialibus pro non acceptato habeatur* & num. 5.

6 *Sententia non officit non citato.*

6 *Sententia, a qua pendet appellatio, in nulla haberi debet conſideratione.*

7 *Teſtamentum, in quo expreſſe Trebellianica fuit prohibita, ſi ſit acceptatum ab hærede, illius detractioni locus amplius non eſt.*

DECISIO DCCCLXXXII.

CUM adverſus tres ſententias conformes Immiſſionem decernentes favore Comitis Joſephi Theſini ad nonnulla bona fideicommiſſaria ſita in Territorio Montignani, ac detenta per Margharitam Baveriam Hæredem Petri Antonii viri unius ex hæredibus dicto fideicommiſſo gravatis, eadem obtinuerit mihi ulteriorem cauſæ appellationem delegari cum clauſula - *Conſilio de tribus* - In hac etiam quarta Inſtantia præviis duabus Deciſionibus Æditis 6. Decembris 1715., & 30. Maii 1716. coram Me ſuccubuit. Sed cum per eam a d. poſtrema deciſione efflagitata fuiſſet nova audientia, hanc Domini vix concedere indulſerunt, *quoad prætenſas detractiones tantum*, ſub quarum Clypeo, & ſi malo fato uſque adhuc dimicaſſet, nihilominus in futura propoſitione pollicebatur earundem competentiam, & claritatem oſtendere. Unde repropoſita per me cauſa ſub die 5. Maii 1717. quia revera nil novi illatum fuit, quod non eſſet in præcedentibus deciſionibus ſublatum, hæſitatum non fuit reſcribere - *in deciſis* - Ex ſolidiſſimis rationum momentis in dicta deciſione expenſis.

Verum quia in memoriali pariter pro nova audientia porrecto contra dictam deciſionem exclamabatur facti involucrum ſuper hiſce detractionibus, & quod non niſi prævia illius concordatione ad ſuam germanam veritatem reducibile erat DD. ut hæc cauſa diu in tribunali agitata debitum finem tandem conſequeretur cum ea Juſtitiæ concomitantia, quæ par eſt in omnibus cauſis deſiniendis benignas aures præbuerunt prædictæ inſtantiæ pro parte ejuſdem Margaritæ promotæ mediante reſcripto - *audiatur*, & *concordetur factum* - quo concordato cum in hodierna audientia pro quarta vice ſub conſueto dubio - *an ſit ſtandum vel recedendum a deciſis* illam Dominis decidendam propoſuiſſem, non dubitarunt reſcribere in deciſis.

Ratio autem ita reſcribendi fuit illa eadem quæ amplexa remanſit in dicta Deciſione evulgata ſub die 5. Maii 1717. & in præſentiarum magis in lucem prodita ex concordatione dicti facti, per quam iterum, iterumque emicuit, quod detractiones prædictæ Margharitæ R. æ conventæ competentes ſunt omnes de claſſe accidentalium, & quantitativarum, ac reſtrictæ ad dotem ſcilicet Virginiæ Paſſaræ Uxoris Livii fideicommittentis, & Matris hæredum gravatorum, a quibus cauſam habet præfata Margharita, & ad debita fideicommiſſaria dimiſſa tam a gravatis Authoribus d. Reæ conventæ, quam ab ipſa Margharita.

Quo enim ad dotem prænarratæ Virginiæ Paſſeræ indubitanter apparebat conſtituta in corporibus, & fundis, veluti in prædio Sancti Joannis, & domo ſita in Caſtro Roncitellorum, quæ adhuc exiſtit ut in facto concordato §. 3., & 4., & quod in ea nullo pacto comprehendi valebat alia domus propriæ habitationis, una cum mobilibus in ea conſiſtentibus, quæ per Hyeronimum Paſſarum poſt ejus obitum obligata erat Virginiæ nepti ex quo ea non probaretur, quod poſt Mortem Hyeronimi ad manus Livii viri perveniſſet, & idcirco fruſtra petereiur reſtitutio illius dotis, quæ non probabatur ſo-
1 luta, & quæ ex cauſa *dictorum Creditorum* ejuſdem Hyeronimi exigi non potuit *ad text. in l. mania ff. ſolut. Matrim. de quo Rota coram Cerro dec. 647. num. 5. dec. 306. n. 40. par. 7. dec. 357. n. 5. par. 13. recen. & inter impreſſ. ad mater. Card. de Luca dec. 14. num. 17. & dec. 30. num. 20. lib. 6.* quo poſito non bene illius præſidio prætendebatur retentio, quando

do exploratiſſimi Juris eſt quod in caſu quo
dos conſtituta apparet in ſpecie ſeu fundis
prout hic reſpectu domus in Caſtro Roncitel-
lorum, adhuc exiſtentis aliorumque bono-
rum ſi iſta non probentur a viro diſtracta,
mulier tali modo dotata, ſive ejus heredes
non niſi ipſos fundos proſequi valent, non au-
tem hæreditatem viri, quæ in hoc themate
2 in nihilo eſt debitrix dotis prædictæ uti paſ-
ſim reſpondit *Rota*, *& ſignanter dec. 792. n. 1.
coram Merlin. dec. 200. num. 2. coram Carill.
dec. 98. num. 30. par. 18. recen.*, *& in Mele-
vitona Bonorum 9. Junii 1682. §. Conſtante
coram bon. mem. Urſino*, *& in Romana Fidei-
commiſſi de Mottcis 7. Decembris* 1699. §. *Re-
monebat corom Me*, cum aliis adductis in mea
poſtrema deciſione §. 3.

Hoc itaque conſtabilito quoad dotem di-
ctæ Virginiæ Paſſeræ in caſſum in hodierna
propoſitione, in qua deſperatam Provinciam
agnoſcebant defenſores præfatæ Margaritæ
inſiſtendo in antiquis, & rejectis exceptio-
nibus. Confugiebant ad peritiam de parti-
bus in qua occaſione, qua prælaudatus Co-
mes Theſinus Judicium inſtruxit pro reinte-
gratione dicti fideicommiſſi contra Cæſa-
rem de Rubeis alterum ex hæredibus grava-
tis prædicta dos valutata fuit quantitative in
ſcut. 6612. ajendo, quod cum Comes Theſi-
nus hanc peritiam acceptaverit, eaque uſus
fuit deveniendo ad expeditionem mandati
pro ſumma in qua a perito creditum fidei-
commiſſi canonizatum fuerat eidem amplius
datum non ſit illam impugnare, quoniam
vis hujuſmodi rationum ſtatim collabeſcebat
tam ex lectura capitulorum Matrimonia-
lium, quam ex omnibus aliis circumſtantiis,
quam denique ex facto concordato, quæ om-
nia dictam dotem convincebant in corpori-
bus prorſus inæſtimatis, & non in quantitate,
& idcirco ſi hujuſmodi erroneitate patefacta,
quando etiam prædictus Comes Theſinus eam
3 ſimpliciter acceptaſſet adhuc detecto errore
prædicta acceptatio ei non officeret, ut bene
*Rota dec. 54. n. 1. & dec. 496. n. 7. port. 9. dec.
95. n. 9. part 16. recen.* Multo minus offici va-
lebat in concreto caſus dum acceptatio non
ſolum fuit munita cum clauſula - *In parte, &
partibus &c. facto concordato* §. 31. - quæ red-
debat actum dividuum itaut in præjudiciali-
4 bus pro non acceptato habeatur. *Rot. dec. 438.
n. 7. coram Gregor. dec. 384. n. 14. cor. Benin-
caſa dec. 141. n. 12. & dec. 1283. n. 6. cor. Eme-
rix Iun.* Sed inſuper tam in ea, quam in Judi-
cis mandato appoſitæ leguntur ampliſſimæ
præſervativæ cuiuſcumque præiudicii, nec-
non maioris, ac verioris crediti ſuis loco, &
tempore liquidandi, & deducendi contra
quoſcumque bonorum fideicommiſſariorum
occupatores *facto concordato* §. 30. *&* 31. Qua-
rum virtute illeſa, & conſervata fuerunt
quæcumque Iura hodie ſicut prius deducibi-
lia, acſi peritia non emanaſſet, & ea Comes
5 Theſinus nunquam uſus fuiſſet *Rota dec. 120.
n. 8. part. 13. dec. 358. n. 20. part. 16. dec. 135.
n. 4., & dec. 495. n. 9. & 10. part. 18. rec.*

Sed eo magis prædictus incaleſcebat diſ-
curſus quia quomodocumque res ageretur
nunquam præmemorata Margharita Iura ſu-
fficientia habebat pro repellendo prælaudato
Comite Theſino ab hoc Iudicio Immiſſionis,
quia cum peritus prædictus retulerit fidei-
commiſſum creditorem in ſcutis 2169. ut
habetur ex *facto concordoto ſub* §. 32., *&* 33.,
& quod ipſa omiſerit referre ad creditum fi-
deicommiſſi controverſa *bona di Montignano*
ſub motivo, quod ab ea retineretur pro ſuis
dotibus inde eſt, quod hodie quoper Sacrum
Tribunal huius dotis inſubſiſtentia canonizata
fuit per multiplices deciſiones, & ſententias;
Bona hæc remanſerunt cum ſuo vinculo fi-
deicommiſſi, & per conſequens debita favore
d. Comitis Theſini ad d. fideicommiſſum in-
hæſitanter vocati.

Reiectis igitur prædictis exceptionibus
unice ex facto concordato *ſub* §. 1., *&* 3. con-
ſtabat ex dicta Dote in utilitatem Fideicom-
miſſi, & Fideicommittentis verſam fuiſſe
ſolam quantitatem ſcut. 2721. & 50. nempe
ſcuta 2381. 50. ex prætio prædii Dotalis San-
cti Ioannis ſeu Fontis Muratæ, quod gravati
pro hac ſumma erogarunt in extinctionem
debitorum Fideicommiſſariorum ſcut. 200.
recepta a Livio Fideicommittente in pecu-
nia, & ornamentis aureis, nec non alia ſcu-
ta 140. retracta ab eodem Livio ex venditio-
ne horti pariter Dotalis, *ut ex facto concorda-
to ſub* §. 4., & proinde cum quoad prædictam
tantum quantitatem ſcut. 2721 50. valeret
præfata Margharita petere detractionem
non autem ratione aliorum bonorum Dota-
lium, quæ alienata non fuere; Ideo cum filii
prædictæ Virginiæ fuerint tres: nempe Cæſar,
Canonicus Petrus Maria, & Petrus Antonius
a quibus duobus tantum Cauſam habet præ-
laudata Margharita, rata, quæ unicuique
ex dictis filiis contingit, eſt in ſcut. 907. *ut in
facto concordato* §. 5.

Aſt cum Canonicus Petrus Maria qui vi-
gore ſuæ renunciationis hæreditati Paternæ
nil aliud prætendere valebat, quam d. Do-
tem Maternam, hic ex alienatione bonorum
Fideicommiſſariorum ſuam ſatisfactionem
pluſquam exuberanter fuerit conſequutus, *ut
in dicto facto concordato* §. 6. ex hoc oriebatur,
quod ex perſona d. Petri Mariæ prænarrata
Margharita nil prætendere valebat hoc ipſo,
quod de hoc credito Dotali plenariam ſatiſ-
factionem, nedum reportaverat mediante
compenſatione ſcut. 907. ex alienationibus
per ipſum factis, ſed immo debitrix rema-
nebat ex eius perſona in ſc. 606. ut ex *d. facto
concordoto* §. 7. & late oſtenſum, & probatum
fuit in poſtrema *dec.* §. 5.

Pe-

Petrus vero Antonius alter ex dictis Anthoribus prædictç Margharitæ cui tanquam uni ea hæredibus gravatis ultra ſuam portionem d. Maternæ Dotis competebat quoque detractio medietatis debitorum Fideicommiſſi ab ipſo & CæſareFratre de proprio extinctorum, quæ una cum Dote conſtabant in totum ſcuta 1382.*facto concordato* §. 9. *lit. A.* Ipſe quoque nednm plenariam ſui crediti ſolutionem nactusfuerat, ſed etiamoſtendebatur debitor conſiderabilis ſummæ, quoniam ea alienatione PrædiiFideicommiſſarii nuncupat. *deCapuccini* habuit ſcut.169.*facto concordato* §.14. Item ex diſtractione medietatis alterius Prædii *del Moro* pariter Fideicommiſſarii alia ſcnt. 1185.*facto concordato* §. 25., & ex prætio cujuſdem Cymbæ Piſcatoriæ ſcnt.129.*dicto facto concordato* §.28.quæ ſolæ tres partitæ ſine præſidio Domus Fideicommiſſariæ venditæ favore illorum de Paſquinis, & Domus eaiſtentis in Portu Senogalliæ pariter venditæ favore Thomæ de Groſſis, quç fuerunt deductæ in facto concordato, & per hoc noſtrum Sacrum Tribunal admiſſæ in antecedentibus deciſionibus ad favorem eiuſdem Comitis Theſini, dictum creditum ſcut.1382. pluſquam eauberanter excedebant, ut patet calculanti.

Maaime quia hodie in dubium revocari non poterat, quod prædictum Prædinm *del Moro* eſſet Fideicommiſſarium Livii ea quo conſtans erat in facto, quodFideicommittens in Territorio Caſtri Roncitellorum in controverſo fundo *delMoro* acquiſivit Salmas 15. terreni *ut* §.21.*d.facti*, & licet quoque admitteretur quod Virginia in eodem fundo originaliter haberet ſalmas 7. circiter *dicto facto concordato* §. 18. attamen erat quoque veriſſimum quod ea iſtis ipſa vivens diſtraxerat ſalmas tres circiter *dicto facto* §.20. quo ſtante evidens erat, quod in eius hæreditate remanere non poterant niſi ſalmæ quatuor circiter, cumque in eodem *facto* §.24. admittatur, quod Petrus Antonius prætio ſcut. 1500. alienaverit medietatem dicti Prçdii poſiti in Territorio Roncitellorum in vocabulo *del Moro* plana erat conſeqnentia, quod quoties ex dicto integro prætio ſcut. 1500. demebatur rata prætii correſpondens duabus ſalmis Maternis ex iſta medietatePrædii proportionabiliter ad dictos tres Filios tanquam hæredes Matris ſpectantibus, & comprehenſis in alienatione facta a dicto Petro Antonio evitari non poterat quin reſidnum aliorum ſcutorum 1185. tribuendum eſſet Fideicommiſſo, & recenſendum ad debitum Petri Antonii *ut ex facto concordato* §.2., & probavit mea ultima Deciſio §.12.

Admiſſa igitur ſatisfactione propriarum detractionum ex d.*facto concordato*. atque ex illo elicito per informantes pro d. Margharita quod ſui Authores potius debitores in magna ſumma quam creditores ea dicta cauſa remanerent in hac ultima propoſitione inculcarunt obiectum illud deſumptum ex ſententia Curiæ Epiſcopalis Senogallien. in qua contra ipſum Comitem Theſinum pronunciatum fuit Fideicommiſſum remanſiſſe reintegratum; necnon in competentia detractionum legalinm *in facto concordato* non promotarum, & alias reiectarum; Aſt infeliciter quia ponderatum fuit, quod d. Sententia ad fovorem Hçredis TeſtamentariiCæſaris emanata juvare non valebat dictamMargharitam in ea non citatam nec a Cçſare
6 cauſam habentem *Rot.dec.*544.*n.*29.*part.*18.
*dec.*140.*n.*5., *& dec.*537.*n.*7.*part.*19.*rec.*,
Maaime quia a dicta Sententia pro parteComitis Theſini appellatnm fuit ad A.C., & in dicto Tribunali pendet illius reviſio: Ideoque virtute iſtius appellationis in nulla haberi
7 valebat conſideratione ad tradita per *Rot.*
*dec.*173.*n.*18. *cor. Peuting. dec.*230.*n.*13.
*part.*18.*dec.*284.*n.*5., *& dec.*537.*n.*6.*part.*
19.*recen.*

Quo vero ad dd. detractiones legales, & quotitativas in d. facto concordato non propoſitas, & in aliis Inſtantiis a Sacro Tribunali rejectas nempe ad legitimam, quæ debita dicebatur filiis d. Fideicommittentis, & Authoribus memoratæ Margharitæ hæc quoque inſubſiſtentiſſima viſa fuit quia expreſſe prohibita fuit in Teſtamento Livii ſervata cubitali cauthela ſoccini ibi - *Proibiſce a tutti li ſudetti Eredi Iſtituiti &c. ogni, e qualunque detrazzione per raggione di legitima Trebellianica, o Falcidia &c. volendo a tal' effetto, che li ſudetti ſuoi Eredi ſiano di ciò taciti, e contenti, e facendo il contrario conſeguiſcano ſolamente la loro legitima, & il soprapiù ſi accreſca agl' altri chiamati &c.* qua igitur concurrente indubitanter erat, quod poſt acceptationem dicti Teſtamenti ejuſdem detractioni
8 amplius locus non eſt, ut aliis cumulatis reſpondit *Rota in Bononien. Fideicommiſſi ſuper Immiſſione* 21. *Martii* 1697.. §. *Stabilita coram bon. mem* *Urſino*, *& in Reatina Fideicommiſſi de Severis* 11. *Aprilis* 1717. §. *Neque obſtat coram Reverendiſſimo Giennen.*, & in hac Sententia ſemper reſedit Tribunal in hac cauſa ut videre eſt in *prima deciſione* 26. *Junii* 1713. §. *Nec dubitari coram R. P. D. meo Criſpo*.

Quibus ita ſe habentibus præſidium illud retentionis., quod obtinere non valuit prædicta Margharita ex Juribus, & perſona ſuorum Authorum, nec habere valuit ex propria perſona ratione extinctionis debitor. per ipſum fact., & ad Fideicommiſſum ſpectantium, quia cum hæc non aſcendant niſi ad ſummam ſcutorum 325. de his congrua ratio habita fuit *in facto concordato* §.10. *cum tribus ſequentibus*, & ſuperabundanter compenſata fuerunt cum reſidualibus ſummis, de quibus

ex prædictis debitores remanebant ſui Authores, & decies abſortæ per fructus durante lite per eam perceptos, & per conſequens nulla amplius remanebat actio exercibilis contra Fideicommiſſum prædictum.

Et ita concluſum fuit remiſſive in reliquis ad antecedentes deciſiones utraque &c.

FIRMANA IMMISSIONIS.

Veneris 20. Januarii 1719.

ARGUMENTUM

Habes ſupra in deciſione, quæ confirmatur.

SUMMARIUM.

1 *Filio hæredi Patris competit interdictum quorum bonorum.*

2 *Diviſionem allegans uti quid facti tenetur eam plene, & concludenter probare.*
Nec unquam eſt præſumenda n. 3.

3 *Requiſitum eſſentiale diviſionis eſt æqualitas.*

4 *Compenſatio inter fratres dividentes ex quibus præſumatur.*

5 *Ad retardandam immiſſionem requiritur exceptio clara, & liquida.*

6 *Melioramenta ſi non ſiat liquidata tunc admittitur obligatio de illis reficiendis poſt obligationem.*

DECISIO DCCCLXXXIII.

CUM ope novæ Audientiæ ex benignitate Sac. Tribunalis elargitæ Felici Cauccio ad novum, ſedulumque examen in hodierno Conſeſſu revocata fuerint fundamenta Deciſionis coram me editæ ſub die 11. Martii ſuperioris anni haud hæſitarunt Domini ob illorum ſoliditatem reſcribere • *In deciſis*.

Immotum namque iterum emicuit fundamentum illud amplexum in antecedenti Deciſione, quod dicta Domus originarie proficiſcatur a Livio de Formichinis communi Patre Franciſci, & Ulixis, & conſequenter quod medietas delata ad prædictum Ulixem ab inteſtato defunctum, & Patrem Sebaſtiani Actoris, ad ipſum tamquam unicum filium, & hæredem interdicto quorum Bono-
1 rum debeatur, ut ultra auctoritates allegatas in dicta Deciſione §. *Quibus* firmat *Bartol. in l.* 1. *num.* 12. C. *quorum Bonorum*, *Specul. de Teſtim.* §. *Nunc dicendum verſ. quid ſi res*, *Marant. de Ordin.* Iudic. *par.* 4. *diſtinct.* 7. *n.* 7. *Rot. coram* Cavaler. *dec.* 386. *num.* 1., *& in rec. dec.* 756. *num.* 1. *par.* 3.

Quo vero ad reliquas tres portiones alterius medietatis prædictæ Domus, hæ pariter debebantur prælaodato Sebaſtiano, quia cum, ut ponderatum fuerat in eadem Deciſione, medietas obventa Franciſco tranſierit in quatuor ejus filios (non compræhenſa pro nunc quarta parte dictæ medietatis pertinen. ad Joannem Philippum pro qua Dominorum ſuffragia ut diximus, nec in precedenti Deciſione, nec in præſenti fuerunt uniſona) & deinde in Xaverium Formichinum, cujus ab inteſtato unicus hæres fuit prænarratus Sebaſtianus ejus Patruus, excluſis fœminis, quæ maſculis exiſtentibus, ob reſiſtentiam Patrii Statuti Firmanæ Civitatis ſuccedere non valebant, ei pernecesse eodem modo quo ſupra diximus adſcribendæ erant.

Non negabant Informantes pro Gauccio prædicta principia, ſed totum defenſionis momentum conſtituebant in hoc, quod inter dictos filios dd. Franciſci, & Ulixis præſumendum eſſet ſubſecutam fuiſſe diviſionem, cujus miniſterio tota Domus obveniſſet Authori dicti Gaucci, ſed irritis conatibus; quoniam ſtante regula in oppoſitum, quod potius communio, quam diviſio inter fratres præſumenda ſit, maxime quando, prout hic, Domus communis, communiter etiam fuit inhabitata, ut advertit Deciſio §. *Abſque eo quod*, exoriebatur proinde, quod Allegans diviſionem, quæ eſt quid facti, gravetur onere eam probandi, vel mediantibus
2 publicis cartis, & ſcripturis, vel ſaltem univocis conjecturis, quę illi æquipolleant, iuxta *Text. in cap. in præſentia de probat. Menoch. lib.* 3. *præſumpt.* 60. *n.* 1., *& Rot. dec.* 76. *num.* 7., *& ſeqq. part.* 4. *tom.* 2. *rec.*

Tantum vero abfuit, quod hujuſmodi oneri ſatisfactum fuerit pro parte prædicti Gaucci, quin potius contrarium probatum fuit ex parte Sebaſtiani, quia in primis ad prædictum effectum deficiebat illa neceſſaria deſignatio aliorum Bonorum, quæ pro æquandis portionibus inter fratres condividentes loco Domus alteri aſſignatæ extradita fuerint, & qua deficiente probatione aliorum Bonorum ſeparatim a fratribus retentorum, ſicuti erat impoſſibile dare fundamentum æqualitatis ad diviſionem eſſentialiter requiſitum, ita eſt impoſſibile velle divi-
3 ſionem præſumere, ut in puncto docent *Bald. & Caſtren. in l. penult. C. commun. divid. Felin. in cap. ſicut col.* 15. *verſ. hanc fallentiam de re judicat. Menoch. de præſumpt. lib.* 3. *præſumpt.* 60. *num.* 5. *Boer. dec.* 58. *num.* 6. *verſ. quia hic*, *& Rot. coram Gregor. dec.* 556. *n.* 9.

Verum dilemmate abſolvebatur omnis quæſtio, & omnis excludebatur præſumptio huius prætenſæ diviſionis, quia aut Gauccius prætendit, quod diviſio facta fuerit inter Franciſcum, & Ulixem filios Livii, qui reliquit Domum, de qua agitur, vel inter ulteriores filios Ulixis, & Franciſci; Si primum, ſtatim adverſatur eius intentioni, quia unice Cauſam tuetur ſub eo ſuppoſito, quod integra Domus deveniſſet ad Ioannem Philippum, qui non fuit ſolus filius Franciſci, ſed habuit tres alios germanos fratres maſculos, quorum ſucceſſio mediate delata fuit ad hodiernum Actorem; Si vero prætenditur,

tur, quod dicta diviſio facta fuerit inter ulteriores filios Franciſci, & Ulixis, & hæc profecto fieri non potuit ſine interventu præfati Sebaſtiani unici filii prædicti Vlixis; ſed cum interventus illius allegari nequeat, ex quo fere a teneris annis a Patria diſceſſit, & diverſas Mundi partes per multum temporis peragravit; ideo non potuit eſſe præſens dictæ diviſioni, & ſi mediante conſtitutione ſpecialis Procuratoris ſuum neceſſarium, & opportunum accomodaſſet, conſenſum huic prætenſæ diviſioni deberet de illo conſtare, de quo cum non conſtet, perneceſſe dicendum eſt, quod revera hæc diviſio numquam peracta fuerit, ſicuti in rei veritate fieri non potuerat ponderata circumſtantia prædicta, quod ipſe nihil poſſidet, quod indicare valeat ſuam portionem correſpondentem medietati Domus dimiſſæ, abſque eo quod cen-
4 ſeri poſſit, recompenſationem fuiſſe ſecutam in pecunia, iuxta opinionem *Salicet. in l. penult. col. 1. Cod. com. dividun.* quia hoc ad ſummum admittendum fuiſſet, quando omnes alii fratres Bona poſſiderent cum aliqua minima inæqualitate, ut declarando dictam opinionem *Salicet. in dicta l. penult. col. 1. Cod. commun. divid.* explicat *Menoch. de præſumpt. præſumpt. 60. lib. 3. n. 7. & ſeq.* ſecus vero nulla data aliorum Bonorum poſſeſſione, quia tunc non valet argumentum. potuit recipere compenſationem in pecunia, ergo recepit, nec poſſunt multiplicari ſpecialia ex eodem curſu temporis, quod nempe fuerit facta diviſio, & data pecunia, ſive pretium loco rei, quę duo ſpecialia nec concurrere, nec dari poſſunt circa eumdem actum, ut perbelle obſervat, aliis adductis, *Menoch. dicta præſumpt. 60. lib. 3. a num. 7. & ſequen.*

Ex quibus demonſtrata impoſſibilitate dictæ præſumptę diviſionis, ſicuti ſuperfluum exiſtimarunt Domini reſpondere æquivocis illis coniecturis, quæ extollebantur pro ea inducenda, ita aſſentiri non valuerunt retentioni illi expetitæ ex capite trium Creditorum pro parte memorati Gaucci; quia pro eo, quod attinebat ad creditum reſidui dotis Antoniæ Formichinæ eius Matris, & filiæ Franciſci, illud erat prorſus illiquidum; quia cum proficiſcatur a dote promiſſa ab anno 1647., poterat intrare inſpectio circa illius præſumptam ſolutionem, & per conſequens nullo modo aptum ad retardandam Immiſſionem, ad quem effectum requiruntur
5 Credita clara, & liquida, & nullam exceptionem admittentia, ut millies dixit *Rot.*, & ſignanter *cor. Cerro dec. 48. n. 19. & alibi paſſim*. & ſic pro eo ſatis conſultum viſum fuit, quod præſervarentur Jura agendi in alio congruo, & particulari Iudicio, prout quoque quoad aliud Creditum ſc. 26. 54. pro expenſis funerum filiarum Franciſci, quia cum tales impenſæ præſumi poſſint factæ ex pecuniis retractis a venditione veſtium, aliarumque ſuppellectilium Domus, ſi aliæ pucuniæ non aderant negari non poterat, quod erat omnino illiquidum, & turbidum pro nunc ad retardandam dictam immiſſivam actionem, quæ non admittit exceptiones, quæ altiorem indaginem requirant, ex iuribus vulgatis.

Et denique quoad alterum Creditum melioramentorum pertranſire Domini putarunt cum eo tamperamento per Iudices præcedentium inſtantiarum amplexo, quod Sebaſtianus emitteret obligationem de illis refi-
6 ciendis, quatenus ea fuerint liquidata, ut alias reſpondit *Rot.*, & ſignanter *in dec. 109. n. 19. part. 13. dec. 51. n. 8. par. 18., & in Romana Donationis* 14. *Decembris* 1705. §. *Non minoris cor. bo. me. Molines, & in Placentina Immiſſionis* 2. *Decembris anni pręteriti* §. *final. cor.* Me.

Et ita utraque &c.

VELITERNA DOTIS, SEU HÆREDITATIS.

Ven. 20. *Ianuarii* 1719.

ARGUMENTUM.

Habes ſupra in deciſione, quæ confirmatur.

SUMMARIUM

1 *Renunciatio, ſive donatio facta ratione conſervandi agnationem, & in præſentia Judicis cum interventu conſanguineorum eſt exequtioni demandanda.*

2 *Pater de Jure tenetur congruam dotem aſſignare filiæ etiam diviti, & aliunde proviſæ.*

3 Dos *quando cenſeatur data a Patre in extinſionem propriæ obligationis.*

4 Onus *dotandi filias primario, & principaliter ſpectat ad Patrem.*

5 *Mater ſi dotet filias non exinde relevatur Pater ab onere illas dotandi.*

6 *Excluſa filia dotata a ſucceſſione Patris non dotantis an poſſit illa petere dotem contra Patrem.*

7 *Concurſus maſculorum, quorum contemplatione fit excluſio fœminarum verificari debet de tempore pręciſo dotationis, non curato eventu illorum ſupervivientia.*

8 *Dotatio, quando de proprio facta præſumatur a Patre vivente in Communionem cum fratribus.*

9 *Promittens evictionem, & illam præſtare tenetur in caſu promiſſo.*

10 *Renunciationes factæ a mulieribus nubentibus in Sęculo dicuntur ſimplices coloret inventi a renunciatariis.*

11 *Renunciatio eſt nulla, ſi facta fuerit a muliere inſcia, quæque adhuc ſub patria poteſtate degebat.*

DECISIO DCCCLXXXIV.

CVM pro tertia vice huius Cauſæ examen reintegratum fuiſſet ſub oportuno Dubio - *An eſſet ſtandum, vel recedendum a decisis* - perſpecta per DD. ſoliditate fundamentorum mearum geminarum præcedentium deciſionum, non hæſitarunt, eadem perſeverante in hodierna quoque Propoſitione reſcribere - *In decisis* -

Et quamvis per Defenſores Ioſephi Torrutii tota defenſionis Methodus conſtitueretur, relictis veteribus quæſtionibus, ſive in ordine ad validitatem ſecundi Teſtamenti Margheritæ Cilibertę, ſive pro eo, quod ſpectabat ad renunciationem Fulviæ Matris illorum de Antonellis Actorum, in duobus motivis; Altero nempe, quod ceſſante ex firmatis in antecedentibus meis deciſionibus renunciatione Fulviæ, ea, ſive præfati Antonelli ab ea Cauſam habentes tenerentur refundere favore Joſephi Torrutii totum id, quod eadem Fulvia contemplatione dictę renunciationis, & dotis receperat, nedum a Carolo Patre, qui dum in dicto primo Teſtamento Matris de Dote iam erat proviſa vigore Statuti Veliterni *lib. 2. cap. 23.* eam dotare non tenebatur, ſed etiam ab Octavio Patruo; Et altero quod cum in dicta renunciatione per caput ſeparatum, contineretur etiam donatio inter vivos favore Agnationis Domus Torrutiæ de omnibus ſuis bonis per d. Fulviam emiſſa, & ſi non renunciatio, dicta ſaltem donatio, tanquam veſtita ratione conſervandi agnationem, & facta in præſen- 1 tia Iudicis cum interventu Conſanguineorum, ſuum debeat effectum ſortiri, juxta firmata per *Rot. in Eugubina Immiſſionis* 11. *Maii* 1711. §. *Actum vero, & plurib. ſeqq.*

Nihilominus primum motivum nullam ſibi vindicavit relevantiam, quia cum de jure Pater teneatur congruam Dotem aſſignare Filiæ etiam diviti, & aliunde proviſæ, ex 2 firmatis in prima mea deciſione §. *Ex defectu*, & ultra ibi aductos alias dixit *Rot. in rec. dec. 417. n. 2. par. 14.* & in terminis Filiæ habentis Dotem Maternam *in dec. 252. n. 5. par. 16. & in Terracinen. Pecuniaria 6. Maii* 1718. §. *Aſt quatenus cor. R. P. D. meo Corio*, & cum pariter conſtans ſit in facto, quod prædictus Carolus Pater nonniſi congruam dotem ſcuta 2000. aſſignaverit d. filiæ, atque nihil contemplatione dictæ renunciationis eidem tradiderit, quemadmodum pariter firmatum fuit in præfata prima mea deciſione *d. §. Ex defectu*, inde per neceſſarium conſequens deſcendebat, quod dotatio prædicta, quæ referri non poterat in his circumſtantiis, niſi in extinctionem propriæ obligationis paternæ, data etiam labeſcentia d. renunciationis, 3 ea, cuius intuitu data non erat, corruere non poterat, ut bene explicant *Bald. in l. fin. in princ. p. ff. de Advocat. diverſ. iudic. Ancharan. in cap. acceſſorium ſub n. 16. de regul. iur. in 6. Cyriac. controverſ. 90. ex n. 20. & ſeq. Rot. in rec. dec. 736. a n. 3. & ſeq. par. 18. tom. 2.*

Præſertim quia prorſus a facti veritate aberrabat, quod prælaudata Margherita Celiberta Mater prædictæ Fulviæ eidem Dotem reliquerit, dum in ejus Teſtamento dumtaxat legitur inſtitutus hæres Carolus eins vir, & poſt eius obitum eidem ſubſtituuntur eius filiæ, cum hoc, *quod interim dictus Carolus teneatur, & debeat eaſdem Damiam, & Fulviam nuptui tradere cum dote condecenti, iuxta eiuſdem D. Caroli qualitatem &c. & caſu quo pro nubendis dd. eius filiabus, neceſſe fuerint pecuniæ, liceat tali caſu dicto Carolo vendere eius Bona ſtabilia, ſeu partem pro retrahendis pecuniis neceſſariis pro dd. Dotibus* - quæ ſane verba nil aliud importare videbantur, quam quod Pater ſollicite filias prædictas nuptui traderet, ſed non cum Dote ab ea conſtituta cum non per hoc, quod voluerit, ut dicta bona vendi poſſent pro dd. Dotium Conſtitutionibus, valet illatio, quod illas voluerit de proprio dotare, & in ſe aſſumere officium paternum, ſed ſolum, quod illis uti potuiſſet pro perficiendis illis expenſis, quæ huiuſmodi in occaſionibus neceſſariæ ſunt, abſque eo quod avelleret a Patre onus illud filias dotandi, quod principaliter, & primo loco 4 ſolis Paternis oſsibus hæret, ex *Textu in l. fin. Cod. de dotis promiſſ. & in leg. qui liberos ff. de ritu nupt. Card. de Luc. de dot. diſc. 142. num. 2.*

Et ſine ulla amaritudine perpenſis aliis circumſtantiis, quæ ex dd. verbis eliciebantur, dum ſi Margherita Mater perſcripſit, & iniunxit Carolo viro, & reſpective Patri, uti filias dotare teneretur cum dote condecenti, *iuxta eiuſdem D. Caroli qualitatem*, & quod pro dd. Dotibus conſtituendis vendere poſſet propria bona, ex his omnibus nil aliud re vera erui poterat, quam quod Mater iuxta ingenitum naturæ votum ſollicitaverit favore filiarum adimplementum officii Paterni, non autem, quod dotem ære proprio conſtituere intellexerit, dum in hoc caſu Patri non demandaſſet, ut dotem daret filiabus, iuxta eius propriam qualitatem, & conditionem, & quod pro illarum Conſtitutionibus per modum ſubſidii vendere poſſet propria bona, ut de ſe patet.

Haud referente pro probatione dicti contrarii aſſumpti, quod Mater in dicta Dote a Patre conſtituenda filias hæredes inſtituerit, quia hæc particularis facti circumſtantia nil aliud importare animadverſum fuit, quam quod filiæ contra tabulare non poſſent d. Teſtamentum, non autem quod Carolus Pater 5 ab onere illo dotandi de proprio ſublevatus fuiſſet, ut in puncto alias reſpondit *Rot. in*

Tri-

Tr'dentina Bonorum, *ſeu Immiſſionis* 11. *Iunii* 1703. §. *Evertiturque cor. bo. me. Caffarello*, *& in eadem ſuper legato Urſula* 12. *Martii* 1706. §. *Comprobata coram Emo Scotto*.

Et quibus ita ſe habentibus prorſus extranea reddebatur diſpoſitio dicti Statuti Veliterni in *d. lib.* 2. *cap.* 23., quia vel non ſubſiſtebat in Facto, quod ipſa Fulvia fuiſſet a Matre dotata ex ſupradictis, vel cum d. Statutum diſponat, *quod Mulier ſic dotata*, *aut dotanda congruenter excludatur*, *& ſit a ſucceſſione omnium ſupranominatorum in perpetuum ab inteſtato morientium*, *ſtantibus fratribus ipſius mulieris*, *aut fratrum filiis maſculis*. *Quibus non ſuper extantibus ſuccedebatur*, *prout de iure &c.* hæc quæſtio intrare in præſenti non valebat, dum quidquid ſit an excluſa filia dotata a ſucceſſione Patris non dotantis, attamen ea ſic excluſa, adhuc poſſit petere
6 dotem contra Patrem, quæ eſt quid diſtinctum ab ipſa ſucceſſione, ut tenere videntur *Brun. de Statut. excluſiv. art.* 9. *n.* 27. *Peregr. artic.* 13. *n.* 19. *de fideic.*

Ceſſabat in hypotheſi omnis difficultas; quia de tempore dotationis Carolus Pater maſculos non habebat, nec ex primo, nec ex ſecundo Coniugio; Cum autem Statutum excludat ſimpliciter fœminas propter fratres exiſtentes de tempore dotationis ibi - *ſtantibus fratribus ipſius Mulieris* - aſſequebatur proinde quod Statutum nullius eſſet operationis, non verificato concurſu maſculorum de tempore dotationis, cum explorati iuris ſit, quod concurſus maſculorum, quorum contemplatione fit excluſio, verificari debeat de tempore præciſo dotationis, non cu-
7 rato eventu illorum ſupervenientiæ ex poſt, ex firmatis per *Cod. conſ.* 134. *n.* 2. *& per tot. Roe. diſp. iur. cap.* 64. *n.* 16. Medic. *dec.* 52. *n.* 2. *& in Faventina fideicommiſſi* 5. *Maii* 1713. §. *Quidquam cor.* Emo *Scotto*, & idcirco *ſi fratribus ipſius mulieris non exiſtentibus*, ſancivit Statutum, *quod ſuccederetur*, *prout de iure*, ſi de iure eſt, quod Pater teneatur dotare filiam etiam divitem, & aliunde proviſam, ex ſupra firmatis in §. *Nihilominus*, nemo non videbat, quod Carolus Pater d. filiam abſque ulla ſpe repetitionis dotare tenebatur.

Præmiſſa omnia, quæ excludebant correſpectivitatem d. dotis in patre pari paſſu procedebant reſpectu illorum ſc. 1000. quæ a patruo intuitu d. renunciationis, dicebantur ſoluta prædictæ Fulviæ; Nam non habebat facti præſidium, quod Dos prædicta pro dd. ſc. 1000. conſtituta fuerit ab Octavio Patruo, ſed in totum promiſſa legebatur a Carolo Patre ibi - D. *Carolus* T*orrutius promiſit*, *quod Fulvia recipiet in ſuum futurum Sponſum*, *ac Maritum D. Xaverium de Antonellis*; *Pro ſubſtentatione vero dicti Matrimonii*, *ac nomine Dotis ſupradictus D. Carolus Pater d. Fulviæ prom ſit*, *conſtituit*, *& aſſignavit tam de bonis ipſius Paternis*, *quam Maternis ſc.* 2000.; *quam dotem d. D. Carolus dixit eſſe eamdemmet*, *quæ conſtituta fuit*, *& aſſignata d. D. Fulviæ in Inſtrumento renunciationis &c.* - & ſic evidentiſſime apparebat, quod dos in tota ſui integritate conſtituta fuerat a Patre, non autem a dicto Octavio Patruo. 1

Et quamvis ſc. 1000. eiuſdem Dotis fuerint ſoluta a dicto Octavio patruo, qui declaravit ea eſſe de pecuniis propriis, & ſuorum fratrum, tamen non exinde bene inferebatur, quod Octavius dotaverit de proprio, nedum quia inter dd. fratres aderat communio univerſalis omnium bonorum, ex firmatis in ſecunda deciſione a §. *Cæterum*, *& plurib. ſeqq.* Sed etiam quia dato per malam hypotheſim, quod pecuniæ prædictæ proportionabiliter ſpectarent ad Patruos, & Patrem, non ex hoc bene arguebatur, quod Patrui dotaverint, quia cum dos fuerit conſtituta, & promiſſa a ſolo Patre ad quem de iure tale onus ſpectabat, ſolutio ex pecuniis Patruorum potuiſſet quidem operari, quod iſti effecti fuerint pro prædicta ſumma Creditores Patris, & fratris reſpective cuius debitum dimiſerunt pro reportanda debita relevatio-
8 ne, ſed nunquam valebit dicere, quod dotaverint de proprio, ut latiſſime dictum fuit *in Narnien. dotis*, *ſeu fideicommiſſi de Capitonibus* 16. *Iunii* 1687. *cor. bo. me. Urſino impreſſ. poſt Cardinal. de Luc. de dot. dec.* 19. *& in Romana fideicommiſſi ſuper reſtitutione in integrum* 11. *Aprilis* 1712. §. *Obicem coram R. P. D. meo Falconerio*.

Parique facilitate corruebat alterum obiectum, quod cum quoad alia ſc. 1000. a Patre promiſſa, fuerit aſſignata in tot ſtabilibus provenientibus ab Hæreditate materna, non poſſint hæredes ejuſdem Fulviæ mandatum pro integra hæreditate materna dictæ Fulviæ obtinere, cum repellendi ſint exceptione illa, quod *fruſtra petant*, *quod intus habent*; Quoniam cum in Inſtrumento dotali prælaudatus Carolus promiſerit prædicta bona ad ipſum pleno iure dominii ſpectare, & pertinere, & fuiſſe eius propria, obligando ſe de evictione generali, & particulari in forma, neceſſario conſequabatur, quod dum nunc probatum fuit, quod eadem bona non ſpectabant ad Patrem, ſed erant propria ipſius Fulviæ, tanquam proficiſcentia ab hæreditate materna, & hæredes d. Fulviæ nunc illa a ſe ipſis evincant, iure meritoque debe-
9 bat exequi mandatum relaxatum pro illorum pretio ad formam ſtipulatæ evictionis ad *Text. in l. evicta re*, *& l. venditor ff. de evictionibus* cum aliis per *Covarr. var. reſolut. cap.* 17. *in princip. lib.* 3. *Rot. cor. Coccin. dec.* 27. *n.* 1. *&* 10. & alibi paſſim.

Sublato igitur ex prædictis primo eiuſdem Ioſephi fundamento, ſecundum penitus a DD.

DD. neglectum fuit; Nam actus prædictus donationis nequibat conſiderari ſeparatus ab illo renunciationis, ut prætendebant Informantes per d. Joſephum, dum ille, nec per caput ſeparatum, nec per orationem diverſam peractus, & celebratus erat, ſed quia compertus fuit, quod eiſdem numero nullitatibus ſubiacebat, quibus obnoxius fuit ipſe actus renunciationis; Vnde ſi ille declaratus fuit nullus, tam ex defectu conſenſus, quam Cauſæ in d. prima deciſione conſiderato a §. *Parique demum*, eodem prorſus modo talis dicendus erat ipſe actus donationis, & ſi contemplatione agnationis Domus Torrutię expletus, quia ſi ex contextu, & conſonantia omnium actuum convincebatur, quod d. Fulvia renuncians nullo modo de ſuis iuribus certiorata erat ad effectum renunciandi, ita etiam nec ad effectum donandi, non obſtante quod ab ea in prædicta donatione contemplata fuerit Agnatio Torrutia, quia in his terminis huiuſmodi Vota agnatitia in teneris mulieribus ſæculo nubentibus, non dicuntur niſi nudi, & ſimplices colores a Renunciatariis, ſive Donatariis adinventi, ad palliandum ſub hoc ſpecioſo titulo actum iniuſtum,
10 & læſivum, non autem quod re vera id ipſæ in corde habuerint, ut ſæpe dictum fuit, & ſignanter *in Caſenaten.* Immiſſionis *2. Julii* 1717. §. *Et denique cor. Me. & in Interamnen.* Immiſſionis *prima Aprilis ſuperioris anni §. Neque pariter cor. Me.*

Quod ſi procedit ſimpliciter, a fortiori perurgebat in concreto caſus, in quo habebatur, quod tam Octavius, quam alii de Torrutiis Margheritam Celibertam Matrem d. Fulviæ induxerunt ad revocandum primum Teſtamentum, iuxta legis, & naturæ vota conditum favore filiarum, & ad novum exarandum ipſorum favore, & ſic quemadmodum valuerunt mentem matris a primo Teſtamento avertere, adhoc, ut eius bona ſibi ipſis relinqueret, multo facilius credendum eſt, quod inducere potuiſſent prædictam Puellam ad renunciandum, ſive donandum, quæ ſuorum iurium inſcia erat, quæ in eorum erat poteſtate, & quæ in feſti-
11 vo die Nuptiarum, probabile eſt, quod ad hoc nihil cogitaverit, ut perbelle docent *Caſtren. conſ.* 174. *lib.* 1. *per tot. & ſignanter n.* 2. *Magon. dec. Florent.* 28. *per tot. Hodiern. ad l. hac edictali quæſt.* 11. *num.* 104. *&* 105.

De primo igitur ad ultimum, ſubſiſtentibus ex conceſſis ab eodem Ioſepho fundamentis præteritarum deciſionum, & nullius momenti repertis hiſce novis obiectionibus, quibus ſupra ſatisfactum fuit, non ambigerunt DD. de cætero ſe remiſſive habentes ad præfatas præteritas deciſiones in hac etiam tertia Cauſæ Propoſitione, utraque Parte audita reſcribere - *In deciſis*.

NARNIEN., SEU SABINEN. BONORUM.

Lunæ 23. Ianuarii 1719.

ARGUMENTO

Non indiget.

SUMMARIUM.

1 *Solutio quando ex temporis lapſu non ſit præſumenda.*

2 *Documentum in actis non productum extare dicitur extra Mundum.*

3 *Scriptura infirmis non continens diem, neque alia, quæ conſtituunt publicam cauſam, non eſt attendenda*

4 *In laudis quidquid exprimitur, quantumvis ſit ampliſſime conceptum, referri tamen ſemper debet ad cauſam, & ad titulum de quo agitur.*

DECISIO DCCCLXXXV.

Reaſſumpta hodie in Contradictorio Joannis Vannicelli quæſtione, alias in illius contumacia reſoluta favore R. P. D. Caroli, aliorumque fratrum de Sacripantis, & de Caſtellis, ut ex mea deciſione ſub die 12. Junii proxime præteriti DD. reſcripſerunt = *Quod Dotem Cleriæ Cardulæ, & Cenſum ſcut. centum, & centum ſexaginta in deciſis, in reliquis iterum proponatur.*

Enarratum ſiquidem creditum reſidui dotis Cleriæ, reſultans ex facto inter Partes concordato ſub §. 4. diſſolutum hodie non potuit præſumi ob aſſertum lapſum fere nonaginta annorum a die obitus Cleriæ allegatum cum circumſtantia, quod Antonius Scottus in aſſignatione facta tam bonorum propriorum, quam illorum ejus filiis deventorum tanquam hæredum Cleriæ mentionem minime fecerit de hujuſmodi reſiduo, de quo nec meminit laudum dicti Lelii Urſini Principis Vicovarii interpoſitum ſuper omnibus prætenſionibus inter dictum Antonium, ejuſque filios vertentibus, & in quo cavetur prædictos filios nihil amplius ex quolibet titulo petere poſſe ab Antonio Patre. Methodice enim procedendo, ſpatium longævum temporis officere non potuiſſe dicto credito viſum fuit ob ſæpe factam in ejus ſucceſſivo progreſſu ejuſdem crediti mentionem, quemadmodum liquido elicitur ex pluribus actibus relatis, & expenſis in dicto Facto concordato §. 4., & ſignanter ex Inventariis bonorum hæreditariorum tum Joannis Bernardini ſenioris, tum ejuſdem Cleriæ confectis a Fauſtina filia communi; ut proinde claro remanente, quod dictus lapſus temporis non ſit penitus deſtitutus commemoratione hujus debiti, imo conſtito, quod illud fuit ſemper in ejus decurſu agnitum in Facto concordato confeſſatum, & non ſemel etiam judicialiter petitum per conſequens nulla valebat nec minima conjectura præſumptæ ſolutionis in dicto temporis lapſu conſtitui; maxime ulterius quia

quia nulla alia fortis coniectura ad ſuaden-
1 dam ſolutionem coniiciebatur, ex notatis
per *Rot. in Piſauren. ſeu Callien. Dotis* 22. *Iu-
nii* 1714. §. *Neque coràm R. P. D. meo Lan-
cetta*.

Reſpectu vero aſſ. aſſignationis factæ An-
tonio, facilior apparuit reſponſio, utpote
emergens ex defectu ſcripturæ ipſius aſſigna-
2 tionis, nempe, quia in actis producta non
fuit, unde reputanda erat in Judicio idealis,
utpote dici ſolet extra Mundum, *Rot. dec.*
197. *num.* 15. *par.* 5. *recen.*, *& dec.* 71. *n.* 8.
cor. Cerro, aut ſaltem purgari oculorum
aſpectu non poterat ob oppoſita eius illega-
litate, dum aſſerebatur, quod eſſet priva-
3 ta, & informis non continens neque diem,
neque Conſulem, nec alia, quæ conſtituunt
publicam cauſam, iuxta *Gloſ. in l. ſcripturas
verſ. Notarii* C. *qui pot. in pign. hab. Rot. dec.*
85. *num.* 2. *coram Coccin. dec.* 40. *num.* 12.
coram ſa. me. Alexandri VIII. Atque in om-
nem caſum irrelevans fuiſſet, quia cum
non reſpiciat niſi deſcriptionem bonorum
actu ab eius filiis poſſeſſorum ibi = *Aſſegna
l'infraſcritti Beni, cioè &c. perveutigli per
l'eredità della quondam Signora Cleria &c.*
nullo pacto mentionem facere poterat, &
debebat de creditis, ſed tantummodo de bo-
nis, quæ actu ab eiſdem poſſidebantur, ut
de ſe patet.

Porro laudum Principis Viceovarii ad præ-
ſumptam ſolutionem ſuadendam cæteris ar-
gumentis validius non fuit. Illud namque
reſpexit terminationem plurium controver-
ſiarum inter Antonium Scotti, eiuſque fi-
lios ortarum ſuper reſtitutione dotis Victo-
riæ, ac nonnullorum Bonorum hæredita-
riorum Cleriæ per eum detentorum: Unde
quæ in eo conſecutive enunciantur ſuper
prohibitione filiis indicta, quod nempe quid-
quam ultra non poteretur, aſſertum reſi-
duum dotis non tangit, quippe quia illud
non fuit in litem deductum, neque in tran-
ſactione compræhenſum. Et eſt in iure ab-
ſolutum, quod quidquid in laudis exprimi-
tur, quantumvis generaliter ſit ampliſſime-
que conceptum ſemper tamen referendum
4 ſit ad cauſam, & ad titulum de quo agitur,
& non ultra, *Rot. coram Ludoviſ. dec.* 158.
num. 5., *coram Bichio dec.* 492. *num.* 19., *&
ſequen.*, *& coram Benincaſa dec.* 178. *num.* 5.
Hæc quoad reſiduum Dotis Cleriæ. Quo ve-
ro ad Cenſus ſc. 100., & alterum ſcut. 160.
animadverſum fuit, quod huiuſmodi ſecun-
dus ultro admittebatur a Joanne Vannicello
redacta eius impugnatione ad reliqua tan-
tum credita, quæ fuerunt accollata per Fran-
ciſcum Hieremiam: Verum in præfata ac-
collatione (in cuius inſpectione, & relevan-
tia Dominorum ſuffragia non fuerunt uniſo-
na) cum nequaquam invenire potuerint al-
terum Cenſum ſcut. 100. ideo eadem quo ad
hunc militante facti ſpecie, haud dubita-
runt eamdem adhibere Juris cenſuram, &
conſequenter illius debitum admittere, ad
Text. in l. bis ſolis C. *de revoc. donat. Rot.
dec.* 84. *num.* 4. *part.* 4. *recen.*, *& coram Be-
nincaſa dec.* 181. *num.* 9.

Et ita utraque &c.

MELEVITANA BONORUM.

Veneris 27. *Januarii* 1719.

ARGUMENTUM.

Identitas bonorum Paternorum, & Materno-
rum, ex quibus comprobata remaneat, &
an bona poſſeſſa *in una Contrada*, ſive vo-
cabulo a filio, in quo etiam bona Materna
reperiebantur dici debeant vel propria filii,
vel matris. Et ex quibus in antiquis dicta
bonorum Paternorum identitas probetur.

SUMMARIUM

1 *Donans poteſt rei donatæ imponere quodcumque
onus ſibi bene viſum.*
*Idque procedit etiamſi dicta donatio ſumatur
in Linea Dotis, vel partis ejuſdem, ta-
men ea Dos ſit conſtituta ab extraneo* n. 2.
*& in ea licitum eſt dotanti apponere quod-
cumque onus reverſionis, & fideicommiſſi*
num. 3.
Et tam ad ſui quam ad alterius favorem, n. 4.
5 *Identitas bonorum probatur ſi vocabula inter ſe
ſint conformia.*
6 *Poſſeſſio filii juxta eum aſſignatione facta Matri
in uno eodemque loco, ſeu Contrada pro-
bat bona eſſe illa eadem, quæ fuerunt Ma-
tri aſſignata niſi contrarium expreſſe pro-
betur.*
Amplia n. 9.
7 *Identitas bonorum Paternorum in antiquis an
ex ſola poſſeſſione filii probetur.*
8 *Bona deſcribi nequit in Inventario illius, de
cujus hæreditate non ſunt.*

DECISIO DCCCLXXXVI.

LAurentia Muſcat, occaſione, qua ſe de-
ſponſavit cum Andrea Cumbo Navarra,
ut prænotavimus in altera contemporanea
deciſione, ultra dotem a ſuis Parentibus aſ-
ſignatam, reportavit etiam conſimili dotis
titulo a Jacobo Muſcat Patruo tria Corpora
ſtabilium primum appellatum *Ved Sara*, *&
Hammar* in Inſula Gaudiſii poſitum: Secun-
dum denominatum *Hoffor*, & denique Ter-
tium nominatum *Iddocchena* ſita in Inſula
Melitæ, cum hoc tamen, quod in caſum
totalis deficientiæ lineæ d. Laurentiæ Spon-
ſæ præfata = *Bona ſtabilia* (ſunt verba præci-
ſa) *tradita a d. Jacobo revertantur, & per-
veniant ad eum, ſeu ad nominandos ab ipſo, de,
& ex Deſcendentibus legitimis, & naturali-
bus in infinitum dd. Vincentii, & Catharinæ
Jugalium* -

Juxta igitur prædictam facultatem nomi-
nan-

nandi, quam ſibi antedictus Jacobus reſer-
vaverat de anno 1638. in ſuo Supremo, cum
quo deceſſit elogio ad actum præfatæ nomi-
nationis devenit, circa quam ita diſpoſuit
*-Bona eidem Laurentiæ a Teſtatore donata &c.
deveniant, ſcilicet Territorium Ved Sara ad
Joannem Leonardum Muſcat ejus ex fratre ne-
potem, & in defectum ipſius &c. ad Deſcen-
dentes legitimos, & naturales &c. natos, &
naſcituros in infinitum &c.*- Reliqua vero duo
corpora *Hoffor*, & *Iddoccbena* voluit, quod
pervenire deberent ad Petronillam nuptam
Didaco Antonio Feriolo, ſuam ex Vincen-
tio fratre nepotem, atque in defectum ipſius
ad ejuſdem filios legitimos, & naturales,
alioſque ſimiles Deſcendentes in infinitum.

Defecta autem de anno 1657. linea Ma-
ſculina, & de anno 1710. linea fœminina
dictæ Laurentiæ, tam Anna Maria Muſcat,
deſcendens a Joanne Leonardo petiit in Tri-
bunali Reverendiſſimi Inquiſitoris Melitæ
Immiſſionem vigore *l. finalis* ad d. Prædium
appellatum *Vedſarà*, quam ad prçlaudata
alia duo corpora *Hoffor*, & *Iddocebena* Baro
Paulus Ludovicus de Teſtaferrata, aliique
litis conſortes uti Deſcendentes a dicta Pe-
tronilla Muſcat, & eam feliciter obtinue-
runt contra illos de Falſon hæredes Guſma-
næ Navarræ, quæ vigore donationis ejus fa-
vore expletç ab Ugolino filio Laurentiæ, aſ-
ſecuta fuit omnia illius bona; Verum cum
ipſi a prçdicta ſententia appellaverint, du-
bitavi hodie *An immiſſio prædd. Actoribus ad
recenſita tria corpora deberetur* - & inhçſitan-
ter mihi Domini reſponderunt - *affirmative* -

Et quia ob deficientiam lineæ tam maſcu-
linæ, quam fœmininæ dictæ Laurentiæ cla-
ra, & indubitabilis erat purificatio d. Fidei-
commiſſi favore tam d. Annæ Mariç Mu-
ſcat Deſcendentis a prçdicto Joanne Leonar-
do, & prælaudati Baronis Pauli Ludovici
Teſtaferrata, aliorumque Deſcendentium a
dicta Petronilla Actorum, nec ulla exoriri
poterat controverſia ſuper validitate d. Fi-
1 deicommiſſi, quia certi iuris eſt poſſe Do-
nantem rei donatæ imponere quodcumque
onus ſibi beneviſum; *l. donatio C. de donat.
l. in traditionibus ff. de poſt. l. legem C. eodem
Aut. excipitur. C. de bon. quæ liber. Caſtill.
controv.* 10. *n.* 55. *lib.* 3. *Barboſ. Vot. dec.*76.
*n.*21. *& ſeq. lib.* 3. Et hoc quamvis prædicta
donatio ſumatur in linea dotis, vel partis
eiuſdem, ex quo cum agatur de dote ab
2 Extraneo data, qualis dicitur Patruus, &
quilibet alius filiam in poteſtate non habens
l. unic. §. *Accedit* C. *de rei uxor. act. Gratian.
diſcept.* 769. *n.* 2. *Rot. cor. Ottobon. dec.* 1.
n. 43. *& apud Card. de Luc. de dot. dec.* 17.
n. 2. *lib.* 3. *tom.* 1.; In ea licitum eſt Dotan-
3 ti apponere quodcumque onus reverſionis,
& fideicommiſſi *Giurb. ad conſuetud. Meſſan.
cap.* 3. *gloſſ.* 7. *par.* 1. *n.* 69. *Amat. reſol.* 64.
n. 1. *Gratian. d. diſcept.* 769. *n.* 3. *& ſeqq.
& Rot. cor. Ottobon. dec.* 1. *n.*42. *& dec.* 406.
n. 23. *par.* 9. *rec.* & tam ad ſui, quam ad al-
4 terius favorem, *Giphan. in l. ſi convenit* 6.
*n.*8. *C. de rei uxor. act. Gratian. d. diſcept.*769.
*n.*6. *Mantic. de tacit. lib.*2. *tit.*33. *n.*45. *& ſeqq.*

Ideo informantes pro dictis de Falſon to-
tum defenſionis momentum conſtituerunt in
exceptione non probatç identitatis præfato-
rum bonorum, quam de cætero recogno-
verat Judex de Partibus, ſed irrito prorſus
conatu, quia controverſa probatio exorie-
batur ex eo conſtantiſſimo facto, quod vita
functo Ugolino filio, & hærede dictæ Lau-
rentiæ, Guſmana eius Donataria Univerſa-
lis, & Auctrix dd. de Falſon de anno 1657.
dedit articulos ad probandum, quod idem
Vgolinus poſſederat in Inſula Gaudiſii bona
appellata *Vedſara*, & *Hummar*; In Inſula ve-
ro Melitæ bona appellata *Hoffor*, & *Iddoc-
chena*, & induxit deſuper Teſtes, qui optime
de hoc depoſuerunt, & ſucceſſive d. Guſma-
na de illis tamquam olim poſſeſſis ab Vgo-
lino poſſeſſionem nacta fuit, & hçc ipſa cor-
pora deinde devenerunt a Guſmana in Fe-
dericum Falſon, & ab ipſo in hodiernos Reos
conventos, ut patebat ex formalibus depo-
ſitionibus Teſtium datis in *Summ. Actorum
a litt. G. uſque in fin.*

His ita præmiſſis, & conſtabilitis gemina
ſequebantur immota Juris fundamenta con-
troverſam identitatem concludentiſſime
comprobantia; quorum primum erat, quod
quando, prout hic, verificatur vocabulum
ſpeciale dd. Prædiorum, non autem, ut au-
thumabant iidem Defenſores *generale con-
tratç*, quod valeat convenire etiam aliis
Prædiis, quia dicta vocabula *Vedſara*, *Hof-
for*, & *Iddocebena* ſunt ſpecialia vocabula
Prçdiorum, quæ in dotem ut ſupra aſſigna-
ta fuere, illiſque tantum convenientia, tunc
de illorum identitate præciſive etiam ab aliis
5 adminiculis hæſitari non valet iuxta theori-
cam *Bartol. in l. demonſtratio n.*16. *ff. de con-
dit. & demonſtrat.* ibi - *Cum enim unus tan-
tum habet illud nomen ſatis eſt clara demonſtra-
tio &c. idem dico in nomine fundi, quia ſi no-
men eſt ſingulare, adeo quod res redditur cer-
ta, licet in confinibus, & aliis demoſtrationi-
bus erretur, vel licet non ponantur - Venturin.
conſ.* 11. *n.* 89. *lib.* 1. *Mareſcott. var. reſol.
lib.* 1. *cap.* 12. *n.* 27. *Andreol. controv.* 303.
n. 7. *Rot. dec.* 331. *n.* 6. *par.* 1. *& dec.* 706.
n. 1. *in fin. par.* 2. *rec.*

Alterum vero erat, quod dum Vgolinus
filius Laurentiæ poſſedit illa eadem bona ſub
eiſdem vocabulis, ſub quibus Laurentiæ fue-
runt a Jacobo Patruo, & Fideicommittente
aſſignata, hoc exuberare videbatur ad pro-
bationem identitatis, quia poſſeſſio filii iun-
cta cum aſſignatione facta Matri in uno eo-
6 demque loco, ſeu contrata, probat Bona
eſſe

eſſe illa eadem, quæ fuerunt aſſignata Matri, niſi in contrarium non doceatur, prout non docetur, fuiſſe a filio aliunde acquiſita ad tradita per *Gratian. diſcept.* 790. *n.* 16. 20. *& ſeq. Rot. dec.* 375. *n.* 12. *par.* 17. *& dec.* 735. *n.* 32. *par.* 18. *rec.*, *& in Spoletana ſucceſſionis* 15. *Aprilis* 1709. §. *Ponderanda coram. R. P. D. meo Criſpo, & in Fulginaten. Bonorum ſuper bono Iure* 17. *Februarii* 1713. §. *Exordiendo coram Me*; Maxime quando tam de poſſeſſione Fideicommittentis, quam
7 dictæ Laurentię primę gravatę, non poterat dubitari, dum conſtabat ex ipſo Inſtrumento conſignationis in dotem, quia in his terminis iuncta poſſeſſione filii, identitas prꝗſertim in antiquis, in quibus ſcrupuloſa Inquiſitio ſuper Confinium verificatione non fit, abſque alia magis iudividua probatione dicitur inſtificata, *Andreol. controv.* 303. *n.* 1., *& ſeqq. Gob. conſult.* 92. *n.* 17. *Rot. dec.* 14. *n.* 23. *par.* 17. *rec. & in dicta Fulginaten. bonorum ſuper bono iure* §. *Idem dicendum*, *& ſeqq.*

Abſque eo quod depoſitionibus dictorum Teſtium officere valuerit animadverſio illa, quod dicti Teſtes reſpectu Territorii nuncupati *Hammar* dicant illud conſiſtere in quatuor petiis Terrarum cum ſingulis earum ſubalternis denominationibus, quia hoc ipſum ſcivit, & agnovit in Inſtrumento donationis ipſe Jacobus, dum in eo donavit *totum, & integrum Territorium* (ſunt verba ejuſdem Inſtrumenti *nuncupat. Vedſara*, *& Hammar ſit. in Inſula Gaudiſii &c.* Unde ſi prædictus Jacobus donavit totum, & integrum Territorium, ſatis aperte indigitavit, quod componebatur ex pluribus partibus, & corporibus, quas omnes tamquam unum integrale facientes in dotem dabat, & per conſequens ex hoc identitatis probatio non excludebatur.

Minuſque aliquid relevavit, quod dicti Teſtes nihil prorſus concludant quoad alia duo Prædia poſita in Inſula Melitæ appellata, *Hoffor*, & *Iddocchena*, nam in primis id non ſubſiſtebat in Facto, quia prælaudati Teſtes optime deponunt etiam de prædictis Prædiis; ut in *Summario Actorum num.* 4. *litt. D.*, & in omnem caſum ſemper data fuiſſet ſuperlativa probatio, hoc ipſo, quod juſtificatum remanſit nomen proprium, & naturale dictorum Prædiorum, & quod ea omnia poſſeſſa fuerint ab Ugolino filio, & hærede d. Laurentiæ, & ſucceſſive tamquam talia pervenerint in Guſmanam Auctricem præfatorum de Falſon, ex Auctoritatibus ſuperius adductis.

Et demum nullius prorſus relevantiæ compertum fuit, quod in Inventario facto per Ugolinum de Bonis hæreditariis Andreæ Patris hic in Urbe defuncti, dicta bona adnotata non fuerint; Nam cum prædicta tria corpora bonorum non eſſent hæreditaria Patris, ſed titulo dotis ſpectarent ad dictam Laurentiam, & ſubjecta eſſent fideicommiſſo ordinato a Jacobo Patruo, non debebant deſcribi in Inventario bonorum hæreditariorum Andreæ Patris, de cu-
8 jus non erant hæreditate, ut egregie tradit *Guttier. de Tutel. par.* 2. *cap.* 1. *a n.* 98. *cum aliis ibi laudatis*.

Et ita utraque &c.

ROMANA IOCALIUM SUPER ADAMANTIBUS MAJORIBUS.

Lunæ 30. *Januarii* 1719.

ARGUMENTUM.

Deſcriptio vel confeſſio facta a Tutore in Inventario pupillari, quod bona in eo deſcripta ad pupillum pleno jure ſpectarent attendi omnino debet, & illius hæredes eam obſervare tenentur nec pupillus alia indiget probatione. Jocalia conſpicui valoris prꝗſumuntur ſemper extare in hæreditate Viri prædivitis, & prænobilis pro majori onorificientia ſuæ domus, & familiæ. Tutor an poſſit in uno eodemque actu ad parcendum majoribus expenſis duplex Inventarium conficere, tutelare ſcilicet, & hæreditarium, & hac in re perbelle, non minus quam docte expenduntur diſpoſitiones *tam L. fin. Cod. de Jur. deliberan.* tum alterius pariter *L. fin. Cod. de Arbit. Tut.*

SUMMARIUM

1 *Tranſactia in majori parte Capitulorum exequta, exequi etiam debet in ceteris.*

2 *Deſcriptio facta a Tutore in Inventario optime probat bonorum pertinentiam ad hæreditatem.*

Et iſta probatio facit præſuntionem Iuris, & de Iure, quæ non admittit exceptionem in contrarium n. 3.

Itaut Pupillus nil ultra probare compellitur num. 4.

Et de ratione, n. 5.

Quinimo ex tali deſcriptione, ſive Confeſſione Tutoris quicumque excluditur error, num. 6.

7 *Iocalia conſpicui valoris, ſicuti reputantur potiſſimum ornamentum Domus Magnatitiæ, ita præſumi nequit quod fuerint vel in Teſtamento, vel Inventario neglecta.*

8 *Scientia certa, & evident quemcumque excludit errorem.*

9 *Periti poſſunt quidem extimare, & confrontare, non vero Iudicare.*

10 *Errorum multiplicitas nunquam eſt admittenda.*

Quinimo omnis poſſibilis interpretatio pro illis excludendis eſt admittenda, n. 11.

12 *Bona nunquam prætendantur hæreditaria, ſi in Inventario deſcripta non fuerint.*

13 In-

13 *Inventarium etiam per Procuratorem ad id ſpecialiter conſtitutum fieri poteſt.*
Et hæc Inventarii confectio conſtituenti, vel mandanti non vero Procuratori eſt adſcribenda, n.14.

15 *Tutor aſſumere nequit tutelari.*

16 *Inventarium an probet etiamſi in eo ſervatæ non fuerint ſolemnitates* L. fin.

17 T*utor poteſt conficere inventarium tam tutelare, quam hæreditarium eodem tempore, & de ratione.*

18 *Præſumptio* Iuris, *& de* Iure, *dicitur ſuperlativa probatio, nec probationem admittit in contrarium*, n.19.

20 *Formula illa* =ritrovati nell' Eredità= *appoſita in Inventario quod importat*, & num. *ſeqq.*

23 *Diſcretiva optime valet ad arguendum pertinentiam bonorum in Inventario deſcriptorum.*

24 *Eadem deſcriptio diverſam determinationem habere nequit.*

25 *Verbum* = ritrovate = *quid importet.*

26 *Confeſſio tutoris in Inventario tutelari favore pupilli facta quid operetur.*
Et quid dicendum ſi aliquam proteſtationem præſervativam idem tutor appoſuerit, n.27.

28 *Probatio, quæ tempus confectionis Inventarii non percutit, non attenditur.*

29 *Propria confeſſio impugnari nequit.*

30 *Expenditur diſpoſitio Textus in* L. Fin Cod. de Arbit Tut. & uſque ad finem.

DECISIO DCCCLXXXVII.

JOannes Georgeus noviſſimus de Gente Aldobrandina Princeps, cum ex hac vita migraverit, nulla poſt ſe relicta Prole, quam in minori ætate Olimpia filia cum clar. mem. Hippolytha Ludoviſia ſoſcepta, hæc cum pubertatem exceſſerit, primas nuptias contraxit cum clar. mem. Principe Paulo Burgheſio, & deinde eo promortuo, ſecundas inivit cum Principe Camillo Pamphilio Avo hodierni D. Principis Pamphilii, ſed cum ex otroque conjugio filios procreaſſet, per ejus obitum, qui evenit de Anno 1682., controverſiæ illæ ſucceſſionis in Bonis Domus Aldobrandinæ, quę inter præfatas Familias exarſerant conſopitæ fuere mediante Tranſactione præſtantiſſimo medio in ævum rec. me. Cardinalis de Luca concluſa, in qua ſignanter quoad Mobilia, & localia ſub Cap. 19.ejuſdem Tranſactionis conventum, pactumque fuit- *Che tutti li Mobili, gioje, argenti eſiſtenti, e ſpettanti alla Primogenitura, & al* Prencipe *Gio. Giorgio ſi debbano conſegnare al Signor Prencipe Borgheſe, e quelli ſpettanti alla Signora Don Olimpia Seniore al Signor Cardinale Pietro, & alla Secondogenitura iſtituita dal detto Signor Cardinale Ippolito ſi debbano conſegnare al Signor Prencipe Pamfilio, e naſcendo ſopra l'identità di dette Gioje, argenti, e mobili alcuna differenza, ſi debba ſtare alli Periti uno per Parte, & in caſo di diſcordia al Terzo, & ad altre legitime giuſtificazioni ſecondo la diebiarazione da farſi dalla Perſona, e Perſone da eleggerſi, e deputarſi.*

Ad normam itaque hujuſmodi Tranſactionis interpoſitione prælaudati Eminentiſſimi Viri olim Præceptoris mei, & per antea celebris etiam ejuſdem Pamphiliæ Domus Advocati, & per conſequens inſtructiſſimi de omni controverſiarum ſpecie, quæ hactenus inſurrexerant, deventum fuit ad diviſionem mobilium, & argentorum, & localium, illa adjudicando unicuique ex Partibus, prout fuerat in dicta Concordia ſtabilitum, & prout in Inventario Authorum unius, vel alterius Partis deſcripta reperiebantur.

Verum id, quod facile accidit quoad reliqua mobilia, & jocalia, non ita evenit quoad controverſos Adamantes, licet in Inventario hæreditario Principis Io: Georgei deſcripti forent; Authumante Domo Pamphilia, illos ad ipſum ſpectare uti originarie proficiſcentes ab hæreditate clar. mem. Card. Petri Aldobrandini, & ſic uno eodemque tempore, quo Tranſactionem, & Inventaria approbabat ad illius tenorem diviſionem faciendo, eam cæpit contradicendo contendere, & impugnare; Vnde Domus Burgheſia tamquam ſuperlative habens intentionem fundatam in litera dictæ Tranſactionis, & in prædicto Inventario Principis Io: Georgei in Judicium accerſita fuit prius coram A.C., & deinde in noſtro Sacro Auditorio coram Eminentiſſimo Polignach, in quo præviis tribus Deciſionibus per ſententiam decreta fuit conſignatio dd. Adamantium favore clar. mem. Principis Io: Baptiſtæ Burgheſii filii dictæ Olimpiæ. & pari modo in gradu appellationis eadem ſententia confirmationis robur obtinuit, præviis aliis duabus Deciſionibus coram bo. me. Reverendiſſimo Molines noſtri Ordinis tunc Decano.

Non acquieſcente tamen Principe Pamphilio prælaudatis geminis Sententiis Rotalibus tot, tantiſque Deciſionibus emanatis recurſū habuit ad Signaturam Juſtitiæ, in qua ulteriorem Cauſæ commiſſionem reportavit cum clauſula - *Conſtito de duabus* -, & eidem Rotæ Auditori, cui reperiebatur commiſſa altera Cauſa ſuper margaritis, de qua ſermo erit in contemporanea Deciſione; Unde Ego, cui prædicta Commiſſio fuerat directa, ab unica tantum Sententia d. bo. me. Molines, quæ in præfata controverſia emanaverat cum ſuffragio Quinti, & Sexti in Aodientia habita ſub die 21. Martii anni ſuperioris utrumque Dubium diſceptandum propoſui,

& quoad

& quoad hoſce Adamantes ab ordinario Turno reſponſum fuit - *Non conſtare de duabus* -, ut videre eſt ex Deciſione ſub dicta die evulgata; Quo vero ad margaritas, in quibus, ut diximus, ſuffragium tulerunt Quintus, & Sextus, ob ſciſſuram ſuffragiorum nulla capta fuit reſolutio, ſed reſcriptum fuit - *Iterum proponatur, & videant omnes*.

Conceſſa, ut par erat, adverſus præfatam Deciſionem nova Audientia D. Principi Burgheſio, cum præſens Cauſa reproponi deberet una cum altera ſuper margaritis, quæ fere totalem connexionem habebat cum iſta ſuper Adamantibus, inſtitum fuit pro parte eiuſdem D. Principis, quod Cauſa hæc Iudicii aleę exponenda non foret, niſi pariter cum ſuffragio univerſi Auditorii, prout decretum, demandatumque fuerat in altera ſuper margaritis, & DD. mature perpendentes iuſtitiam Inſtantię prædictę, & ne oriretur reſolutio contra reſolutionem, & ſententia contra ſententiam, mibi iniunxerunt, utCauſam reproponerem *videntibus omnibus*, quod cum per me in hodiernoConſeſſu fuerit debitæ exequutioni demandatum,& Dubium decidendum omnibus DD. propoſuiſſem, quemadmodum contemporanee feci in alia ſuper margaritis - *An eſſet ſtandum, vel recedendum a deciſis*. Non hæſitarunt DD., fugatis facti æquivocis, quæ in hac ultima Propoſitione inſurrexerant, rectiuſque penſatis omnibus circumſtantiis ad primęum, & originarium ſenſumTribunalis ſemper in tot, tantiſqueCauſæ propoſitionibus panditum redire, mediante Reſcripto - *Recedendum a deciſis*.

Et iure quidem optimo, quia prælaudatus Princeps Burgheſius ſuæ intentionis fundamentum ex ipſo, quod perſpicue, & ſuperlativo modo ex facto Authorum ipſius Domus Pamphilię probaverat pertinentiam bonum Adamantium ad hæreditatem Principis Jo.Georgei, ſtatim ſubintrabat deciſiva littera d. Tranſactionis controverſos Adamantes adiudicantis eidem Principi, quæ cum omnimodam exequutionem obtinuerit in cœteris omnibus aliis ſuis partibus, neſciebatur quare ex identitate rationis in hac etiam exe-
1 quutionem habere non deberet per ea, quæ in propoſito decidit *Text. in l. Jam hoc Jure ff. de vulgar., & Pupill.*

Quod autem ſuperlativo modo prænarratus Princeps Burgheſius pertinentiam dd. Adamantium ad hæreditatem PrincipisJoannis Georgei probaverit, ex eo reſultabat patentiſſimo facto numquam negato, & a Sac.Tribunali ſemper amplexo pro dirimenda hac quæſtione, quia vita functo de anno 1637. memorato Principe Joanne Georgeo unica poſt ſe relicta, ut ſupra adnotavimus in minorenni ætate conſtituta Principiſſa D. Olimpia filia, ea tutelæ Cardin. Hyppolythi Patrui commiſſa fuit, a quo obtenta prius a ſan. mem. Urbano VIII. habilitatione ad ſuſcipien. dictam Tutelam ſub lege conficiendi Inventarium rerum pupillarium, id eam aſſumpſit, & cum particulari ſolemnitate perſonaliter comparvit coram Iudice, & in Procuratorem elegit ad conficiendum Inventarium Io: Baptiſtam Cioſanum eius Domus Præfectum, *ut in Summario præterita Propoſitionis ſuper Margaritis n.4*.

Quo ſequuto Procuratoris delectu ad dictum Inventarium conficiendum, idem Procurator a Cardinali Tutore inſtructus fuit mediantibus foliis præparatoriis pro conficiendo dicto Inventario, & revera illud confecit citatis pro maiori ſolemnitate, & cauthela Creditoribus, & Legatariis Principis defuncti, & in dicto Inventario cum hac intitulatione confecto, ibi - *Inventaria delle Gioie ritrovate nell' Eredità della felice memoria dell' Eccellentiſſimo Signor Gio:Giorgio Aldobrandini, e che ſi ritrovano, come ſi dice appreſſo dell' Illuſtriſſima, & Eccellentiſſima Signora Principeſſa Aldobrandini moglie del già detto Signor Prencipe* -, inter cætera diſtinctim andnotavit, & regiſtravit ſub numeris 1412. 1418. & 1421. tres controverſos Adamantes maiores, *eodem Summario n.4. litt. A.*

Quamobrem dum prælaudatus Card. Hippolythus per organum Procuratoris ſpecialiter conſtituti dd. tres Adamantes recenſuit, adnotavit, & deſcripſit in Inventario Tutelari tamquam hæreditarios Principis Io: Georgei, ecce ille ſuperlativus, & privilegiatiſſimus modus probandi pertinentiam eorumdem ad hæreditatem prælaudati Principis defuncti, qui talis a Iure noſtro compellatur, utpote deſcendens a confeſſione Tutoris, quæ adverſus confitentes, & ha-
2 bentes cauſam ab eo numeris omnibus abſolutis probat iuxta egregium, & litteralem *Text. in leg. fin. §. Sin autem Cod. arbitr. Tutel.*, ibi - *Sin autem Inventario publice facto res pupillares, vel Adulti inſcripſerit, & ipſe per huiuſmodi ſcripturam confeſſus fuerit ampliorem quantitatem ſubſtantiæ, non eſt aliud inſpiciendum, niſi hoc quod inſcripſerit, & ſecundum vires eiuſdem ſcripturæ Patrimonium Pupilli, vel Adulti exigi* -, tantamque vim habet, quod facit præſumptionem Iuris, &
3 de Iure, quæ non admittit probationem in contrarium, ut advertit *Gloſſ. in dicta l.fin. verb. reſcripſerit*, ibi - *Sic ergo non admittit probationem in contrarium*, & firmant *Bart. in dicta leg. fin., ibique Bald., & Odofred. in princ., Salicet. ſub n.1., Barboſ. num.3., & ſeqq., Soccin. Sen. conſ.62. in princ. tom.1., Dec. conſ.60. n. 2., Cravett. conſ. 261. n. 3., Barbat. conſ.59. n.20., & ſeqq. lib.2., Maſcard. de probat. concluſ.939. n.1., & ſeqq.*
97 *Menoch. lib.6. præſumpt.97. n.2.*, itaut Pupillus,

pillus, ſive ab eo cauſam habentes nil ulta probare teneantur, & ſecuri ſint pręfata confeſſione Tutoris.

Et ratio prædictæ Textualis Cenſuræ, quæ eſt anima legis non a lege quærenda erat, quia nemo præſumitur tam ſimplex, & ſtultus, quod in Inventario publice facto, & quod unice fideliter præſeferre debet Bona, & ſubſtantiam Pupilli, eiuſdem ſubſtantiæ, & Bonarum ampliorem quantitatem inſcribere voluerit, quam revera fuiſſet, remque
5 propriam tamquam ad Pupillum ſpectantem adnotare voluerit, ut optime proſequitur *pręcitatus Textus in leg. fin.*, ibi - *Neque enim ſic Homo ſimplex, imo magis ſtultus invenitur, ut in publico Inventario ſcribi contra ſe aliquod patiatur* -

Quæ ſi procedunt ſimpliciter in quocumque Inventario Tutelari omnibus aliis extrinſecis circumſtantiis deorbato, a fortiori perſtringebant in præſenti Facti Themate, tum attenta ſpectantiſſima Perſona eiuſdem Cardinalis illud conficientis, tum rei qualitate, tum innegabili notitia, quam de illis habebat prænarratus Cardinalis Hippolythus; Tum denique littera d. Tranſactionis. Perſpecta enim Perſona Cardinalis Hippolythi, hic erat in maxima Dignitate conſtitutus, omnique litteraturæ genere ornatus, ac in Negociis peragendis ſolertiſſimus, & diligentiſſimus, & de qua ſolertia, & diligentia unum pro cunctis argumentum ſufficiat; Quod antequam habilitationem a Summo Pontifice obtinuiſſet, pro hoc exercendo Tutelæ Officio illam reportare non voluit, niſi cum præciſa ſuorum Jurium præſervativa ne ſibi ab aliquo modo per ſuſceptionem prædictam præiudicium aliquod inferret, & confirmatio, quam a Iudice reportavit, fuit pariter ſub dicta lege; pro conficiendo autem Inventario prædicto perſonaliter comparvit coram Iudice, & elegit in Procuratorem ſpecialem non Perſonam extraneam veriſimiliter de eis rebus non informatam, ſed præfatum Ioannem Baptiſtam Cioſanum ſuæ Domui Præfectum, quem pleniſſime quoque inſtruxit, ut præmiſimus mediantibus foliis ad id ex propoſito præparatis; Unde in huiuſmodi tam gravibus circumſtantiis, perceptibile facile non erat, quod Vir huiuſmodi etiam ſcrupuloſiſſimæ diligentiæ hanc ſolemnem commiſiſſet negligentiam In ſui, & Secundogenituræ perniciem permittendo, quod controverſi Adamantes ad ſe ipſum ſpectantes deſcripti fuiſſent in Inventario Tutelari, quando de cætero in promptu habebat omnes Scripturas hæreditarias tum Principiſſæ Olimpiæ Matris, tum Principis Ioannis Georgei, ex quibus primo oculorum iniectu inſtructus remanere poterat de illorum Dominio, & pertinentia, & idcirco adminicula huiuſmodi in immenſum augebant pondus, & efficaciam prædictę confeſſionis,
6 cum ab ea excludant omnem eiuſdem Contitentis errorem, ut animadvertit *Bald. in l. 1. in primo notabili Cod. de condit. indebit.*, *Caſtren. in leg. Ex hoc Jure n.36. ff. de Juſtit. & Jur.*, *Gratian. diſcept.417. n.82.*, *Actolin. reſolut.28. n.19.*, *Angel. de Confeſſ. lib.3. quæſt.20. n.4.*, *Rot. dec.3. n.25. part.3.*, *& dec.145. n.16.*, *& 17.*, *& dec.165. n.10. par. 12. Rec.*

Prædictus autem Diſcurſus eo fortius incaleſcebat, rimata qualitate rei controverſæ, & in dicto Inventario deſcriptæ, dum agebatur, & agitur de localibus forma, & elegantia conſpicuis, & præmaximi valoris, quæ quemadmodum ſolent communiter re-
7 putari præcipuum, & potiſſimum ornamentum Domus Magnatitiæ, ut alias dixit *Rota in Romana Primogenituræ de Salviatis ſuper Jocalibus, & Tabulis pictis 22. Martii 1706. §.33. cor. bo. me. Molines*, ita credendum non eſt, quod tanta cum oſcitantia a Viro Nobili, & præclaro, ſuique nominis, & Familię amantiſſimo, ut erat Cardinalis Hippolythus, neglecta fuerint, ut in puncto ponderarunt *Honded. conſ.80. n.49. lib.2.*, *Rot. coram Bichio dec.385. n.14.*, *in Recent. dec.347. n.13.*, *& dec.383. n.4. par.7.*, *& in d. Romana Primogenituræ de Salviatis* §.47.

Semperque augebatur aſſumptum ex innegabili notitia, quam de huiuſmodi Adamantibus habebat idem Cardinalis Hippolythus, dum notiſſimi erant in Domo Aldobrandina, & ipſe præſens fuit in Inſtrumento Ttranſmiſſionis de illis facto de anno 1621.; Ideoque ſi ipſi ignoti non erant duplici modo, & generice, & particulariter ſi de re maximi momenti agebatur, & hæc omnia a Viro ſolertiſſimo, & diligentiſſimo, & decoris Familiæ amantiſſimo agebantur, per conſequens dicendum erat, bene dictos Adamantes adiudicatos fuiſſe hæreditati Principis Ioannis
8 Goergei, cum in tanta ſcientiæ evidentia præſumptus error cadere nequeat, ut monuerunt *Manſ. conſult.579. n.71.*, egregie *Rota apud Card. de Luca de Credit., & Debit. dec.24. n.15. libr.8. Tom.3.*

Omnis denique exulabat difficultas ex tenore dictæ Tranſactionis, in qua conventum fuit, quod Mobilia, Argenta, & localia ſpectantia ad Primogenituram conſignanda eſſent Domino Principi Burgheſio; Alia vero pertinentia ad Secundogenituram tradenda eſſent Domino Principi Pamphilio, & in Caſu alicuius diſcordię ſuper identitate, ſtandum eſſet Peritorum Iudicio; Unde ſi in eadem Tranſactione aliquo diſcrimine contingente in diviſione deſuper facienda cautum fuit, quod eligi deberent Periti, evidenter emergebat, quod neque in præclara Mente Mediatoris, neque in illa Tranſigentium nullatenus dubitatum fuit de legitimi-

tate,

tate, & veritate dictæ deſcriptionis factæ in Inventariis prędictis, ex ea viva ratione, quod Periti poſſunt quidem confrontare deſcriptionem factam in Inventariis cum ipſis Mobilibus exiſtentibus, & congruum Iudicium ferre ſuper eorum identitate, non au-
9 tem iudicare ſuper pertinentia, vel errore non Iuridicæ deſcriptionis, ad tradita per *Munoz. de Ratiocin. cap.38. n.26.*, *Rot. cor. Coccino dec.204. n.5., & ſeqq., in Recent. deciſ. 112. n.31. part.14.*, *& in Romana Manutentionis Domus ſexta Iunii* 1701. *§. Multoque minus cor. Emo de la Tremoille*.

Quibus ita conſtabilitis tam in Cenſura Juris omnem etiam ſubtollentis probationem in contrarium, & in perſpicuis, & particularibus facti circumſtantiis mox recenſitis, nil ultra videbatur, quod Dominus Princeps Burgheſius afferre deberet pro Cauſæ victoria, ſed ut ſemper magis, magiſque veritas hujuſce pertinentiæ eluceſceret, non mediocre quoque argumentum adduxit, & a Sacro Auditorio approbatum fuit, ab altero Inventario hæreditario Domini Cardinalis Hippolythi de Anno 1628. per eumdem Cioſanum exarato, poſtquam ipſe Vitam cum morte commutavit; Nam in prædicto exactiſſimo Inventario de ſuis Bonis confecto nulla facta fuit, non inquam deſcriptio, ſive adnotatio, ſed nec memoria, & mentio de dictis Adamantibus; Unde ſi Actus iſte negativus univocam habet conſonantiam cum dicto altero affirmativo
10 ab ipſomet geſto, ne errorum multiplicitatem admittamus contra Juris diſpoſitionem de qua *Rota in Romana Pecuniaria 16. Maii* 1707. *§. Minuſque coram R.P.D. meo Lancetta*, concludendum eſt, quod revera de hiſce poſterioribus temporibus dictos Adamantes ad hæreditatem Principis Joannis Georgei pertinuiſſent, tali modo armonicam eam deſumendo interpratationem, quæ prædictos errores excludat, & conciliet cum omnibus geſtis ab ipſo Cardinali Hippolytho, & ſuis Hæredibus, ut egregie
11 advertunt omnes præcedentes Deciſiones, & ſignanter illa 14. *Decembris* 1708. *§. Quia potiori coram Emo Polignacb, & alia bo. me. Rmi Molines, prima nempe §. Conſtabilita, & ſecundo §. Probationis affirmativę*.

Præſertim quia id ipſum quoque comprobabat illa met informis notula, de qua opportunus ſermo habebitur in alia contemporanea Deciſione ſuper Margaritis, præferens Bona hæreditaria Principiſſæ D. Olimpiæ, dum nec in ea controverſi Adamantes fuerunt connotati inter cætera Bona ſpectantia ad Principiſſam Don Olimpiam; proindeque eo magis tamquam hæreditarii pręlaudatæ Principiſſæ Don Olimpiæ prætendi non valent, dum nec in Inventario Cardinalis Hippolythi, nec in dictis informibus foliis, in quibus res propriæ, & hæreditariæ Principiſſæ Don Olimpiæ ſupponuntur
12 adnotatæ, deſcripti apparent, ut per *Textum in leg. fin. §. Licentia Cod. de Jur. delib.* alias reſpondit *Rota coram Duran. dec. 46. num. 10., & in Ferrarien. Alimentorum, & Dotium ſuper conſumptione detractionum* 11. *Martii* 1712. *§. Remanent coram Emo Priolo*.

Atque hinc Jure meritoque aures DD. præbere non valuerunt exceptioni illi adductæ per Informantes pro Principe Pamphilio, quod hæc omiſſio deſcriptionis Gemmarum facta fuerit per errorem, ex quo ipſe Cioſanus non eſſet bene informatus, & credere potuerit, quod non ſpectarent ad hæreditatem Cardinalis Hippolythi, dum præcedenti Anno illas deſcripſerat in hæreditate Principis Ioannis Georgei; Quoniam e converſo credibile eſt, quod Cioſanus conficiens Inventarium Cardinalis Hippolythi, in quem devenerant hęreditates Cardinalis Petri, & Principiſſæ Olimpiæ Senioris, præ oculis habuerit Libros, & Scripturas eaſdem hæreditates concernentes, & ſignanter Librum Magiſtrum vulgo di Guardarobba Cardinalis Petri, in quo adnotatæ reperiebantur partitæ Adamantium cum marginali deſignatione commodati illorum facti per Don Olimpiam Seniorem Principi Ioanni Georgeo filio, & quod relative ad eundem Librum Inventarium Bonorum Cardinalis Hippolythi confecerit; Unde ſi hoc non obſtante, nec correxit prætenſum errorem præcedenter irreptum in deſcriptione Adamantium facta in Inventario Principis Joannis Georgei, nec illos deſcripſit in Inventario Cardinalis Hippolythi, perneceſſe concludendum eſt, quod revera cognoverit, Adamantes ad illam, & non ad hanc hæreditatem ſpectare.

Evidentius reflectendo, quod habuit ſpecificam occaſionem advertendi errorem, in quem lapſus fuerat, quoties in re vera talis error irrepſiſſet, dum Sorores de Aldobrandinis hæredes ſubſtitutæ in Secundogenitura a Cardinali Hyppolyto ordinata, quæ etiam per medium Procuratoris ſpecialis aſſiſtebant confectioni Inventarii Card. Hippolythi, videntes, quod in eodem Inventario non deſcribebantur localia provenientia ab hæreditate Card. Petri, inter quæ aderant controverſi Adamantes ſolemniter proteſtatæ ſunt, quod illa adſcribi deberent; quamobrem omiſſa proſequutione Inventarii per ſpatium decem dierum, cum ſucceſſive proſequutus fuerit Inventarium, adhuc prædicti Adamantes non fuerunt in eo deſcripti, licet proſequutioni Inventarii præſens iterum fuiſſet idem Procurator Sororum de Aldobrandinis, ideoque non abſre conijci valet, quod in memorato temporis decurſu palpatum fuerit, eoſdem Adaman-

tes revera ſpectare ad hæreditatem Principis Io. Georgei, & non ad illam Cardinalis Petri, Olimpiæ Senioris, & Cardinalis Hippolythi, ut patet ad ſenſum.

Efficaciam hujuſmodi ratiocinii ſentientes Defenſores D. Principis Pamphilii ad illud convolarunt præſidium in præterita propoſitione amplexum aiendo in primis, quod prędictum affirmativum Inventarium tamquam a Procuratore confectum, aptum non foret ſuo Conſtituenti, ejuſque hæredibus præjudicare; maxime quia monitum reperiebatur opportunis clauſulis addendi, & minuendi, quodque illud non foret tutelare, ſed potius hæreditarium, vel mixtum, itaut non gauderet Privilegio *l. final.* & rurſus quod deſcriptio fuerit facta per verba - *ritrovate nell' Eredità* - quæ non importent confeſſionem pertinentiæ, ſed tantum materialis exiſtentiæ, ſen reperitionis in hæreditate. Et demum, quod pręſumptio oriens ex ſimilibus deſcriptionibus procedat ſolum quoad mobilia, ſecus vero qnoad ſtabilia, quibus præſentes Adamantes magni valoris æquiparantur: Quoniam omnibus prædictis objectis matnre rimatis compertum fuit, quod nullam habeant ſubſiſtentiam in facto, nec relevantiam in Jure.

Siquidem, quod controverſum Inventarium confectum non fuerit a Card. Hippolyto, ſed a Ciofano Procuratore ad id ſpecialiter conſtituto, nullius videbatur obſtaculi, cum id expreſſe lex permittat in omnibus
13 Inventariis, ut habetur ex *Text. in l. fin. §. Sin autem, C. de Jur. delib.* ibi = *Tamen placuit dare eis facultatem Inventarium præſcribendi, vel per ſe, vel per Inſtitutos Procuratores* & hoc ipſum ſupponit *Text. in dict. l. fin. C. arbitr. Tutel.* ex illis verbis ibi = *ut in publico Inventario ſcribi contra ſe aliquid patiatur* = Idcirco confectio hæc Inventarii ad inſtar omnium aliorum actuum. quę per Procuratores, & Mandatarios perficiuntur,
14 & eorum miniſterio complentur, & ſtipulantur, conſtituenti, & mandanti non autem Procuratori, & Mandatario ad omnes Iuris effectus adſcribenda venit, ut in puncto alias firmavit, *Rota in Faventina Succeſſionis cor. Ubag. dec. 17. & in rec. dec. 620. utrobique num. 8. & 9. par. 18. confirmata 20. Febr. 1682. §. Coadjuvari cor. bo. me. Rondinino, & in Romana fideicommiſſi* Mutii *de Bubalo ſuper Mobilibus* 13. *Januarii* 1702. *§. Et hinc, verſ. quæ operatur, ac ſi Hyacinthus in illius confectione perſonaliter interveniſſet coram Reverendiſſ.* Cenchen.

Ejuſdemque irrelevantiæ nota laborabat altera difficultas, quod pręlaudatum Inventarium non foret tutelare, ſed hæreditarium, & ſic non ſubjaceat cenſurę pręallegati *Text. in l. fin. §. Sin autem, C. arbitr. Tutel.* Quia ſi juxta Iuris diſpoſitionem Cardinalis Hyp-
15 politus tutelam aſſumere non valebat, niſi prius confecto Inventario Tutelari, *ad Text. in l. Tutor, & l. fin. C. arbitr. Tutel.* ſi eidem Cardinali Hyppolito in prænarrato Brevi facultativo ab Urbano VIII. reportato injungitur onus conficiendi Inventarium tutelare ibi - *Facta per te ritè, & legitime Bonorum quorumcumque neptum dictarum Inventarium* - Si illo ſucceſſive exhibito coram Judice, denuo ipſe Iudex ei demandavit celebrationem dicti Inventarii tutelaris; Si demum poſt hæc omnia idem Cardinalis devenit ad Conſtitutionem Procuratoris - *ad ipſius D. Cardinalis uti Curatoris, & Adminiſtratoris nomen, & pro Don Olimpia &c.* in perſonam Ciofani, qui Inventarium confecit uti - *Conſtitutus ab Eminentiſſ. Cardinali Hippolyto Curatore, & Adminiſtratore* - *prat. Summ. Principis Burgheſii ſuper Margaritis n. 2. 3. & 4.* perneceſſe concludendum erat, quod Inventarium prædictum in ſequelam tot pręmiſſorum actuum celebratum, & ad Juris dictamen aliud non eſſet, quam tutelare, ne alias cogamur dicere, quod prælaudatus Cardinalis Hippolitus, quę omnia juridice explere volebat, & debebat in proprio officio, quodammodo deliquerit per omiſſionem confectionis Inventarii tutelaris, quod tam ſtricte, & rigoroſe Tutoribus omnibus demandatur, ad notata *in l. Tutor, qui repertorium, ff. de adminiſtr. Tutor.*

Aſt quomodocumque res ſe haberet, non collidebat aſſumptum, quod cum in præfato Inventario ſervatæ appareant ſolemnitates
16 præſcriptæ in *l. fin.* C. *de Iur. delib.* ideo naturam Inventarii Tutelaris amiſerit. Siquidem dato etiam, quod Cardinalis prædictus adeundo hæreditatem nomine Pupillę deſcripſerit aliquo modo Adamantes uti hæreditarios, & conſequenter uti de ſubſtantia Pupillæ, hoc ſufficit, ut diſpoſitio *d. l. finalis* procedat, quę ita loquitur - *Si Tutor pro ſubſtantia Pupilli aliquid dixerit &c.* & infra *ſine Inventario publice facto res pupillares deſcripſerit, & ipſe per hujuſmodi ſcripturam confeſſus fuerit ampliorem quantitatem ſubſtantię non eſt aliud inſpiciendum, niſi hoc, quod inſcripſerit* - Ergo lex unice fundatur in confeſſione, quę ex deſcriptione reſultat, nec diſtinguit quale ſit Inventarium, dummodo Bona adnotata appareant uti ſpectantia, & pertinentia ad Pupillum, ut bene tradunt poſt *Decium, Soccin., &* Cagnon. *Menoch. de præſumption., præſumption.* 97 *n. 6. Maſcard. concluſ.* 398. *per tot.*

In omnem tamen caſum qualitas Inventarii tutelaris non excludebatur, ex quo factum fuerit cum ſolemnitatibus pręſcriptis ab Imperatore Juſtiniano in *d. l. fin.* C. *de Iur. deliber.* nam ad ſummum aliud concludi non poterat quam quod eſſet mixtum, id eſt, quod participaret, tam de hæreditario

quam

quam de tutelari, ita provide eodem Card.
Hippolyto per unicum actum ſatisfaciente
duplici illi vinculo, atque obligationi alteri,
ſcilicet qua ipſe quoad Pupillam reperieba-
tur adſtrictus per confectionem Inventarii
17 tutelaris, de qua in *l. Tutor, qui reperto-
rium in princip. ff. de adminiſtrat. Tutel. &
alteri Pupillæ hæredis quoad* Creditores *hære-
ditarios, de qua in dict. l. fin.* C. *de Jur. deli-
ber.* juxta cauthelam illam, quę ad effugien-
das expenſas duplicis Inventarii per DD. ap-
probata reperitur, & ſignanter apud *Cepoll.
cautel.* 226. *ſub num.* 2. *Cavalcan. de Tutor.
&* Curat. *cap.* 1. *num.* 108. *verſ. ſed utile erit
Rota poſt Merlin. de legitim. dec.* 5. *num.* 3. *&*
4. *& cum aliis in dec.* Eminentiſſ. *Polignacb*
14. *Decemb.* 1708. §. *Fruſtraque*. Unde prę-
dictum Inventarium non ſolum non amittit
cenſuram *dict. l. fin.* ſed a fortiori acquirit,
quia eo ſolemnior eſt actus, eo præſtantior
eſt confeſſio confitentis, in quo illa emitti-
tur, & idcirco ſi ſpiritus, & animativa ra-
tio *dict. l. fin.* unice ſtat in qualificata con-
feſſione emiſſa a Tutore in actu publico, &
ratione ſui Officii in Inventario Tutelari,
eo fortius hæc eadem rationis identitas ve-
rificatur in Inventario mixto adinvenito a
Doctoribus in beneficium Pupilli, & magis
publico, & ſolemni, quam ſit ſimplex In-
ventarium Tutelare ſine citatione Credito-
rum, aliiſque ſolemnitatibus a Iure præſcri-
ptis exaratum, ut in fortioribus terminis
tradunt *Menoch. lib.* 6. *pręſumpt.* 92. *num.* 4.
Gutier. de Tutel. dict. par. 2. *dict. cap.* 1. *n.* 108.
& bene animadvertit *Sicard. ad l. fin. C. de
Iur. delib.* §. *Sin autem dubius num.* 17. ver-
bis illis - *Verumtamen eſt, quod ſi Tutor feciſ-
ſet illud* Inventarium, *primo, ut* Tutor, *deinde
adbibuiſſet ſolemnitates hujus Legis, quod il-
lud unicum* Inventarium *eſſet ad inſtar duorum,
ideſt haberetur pro Inventario Tutelari, ex quo
ipſe Tutor conveniri poſſet, & pro* Inventario
*Pupilli tamquam hæredis, ut ultra vires non
teneatur*.

Et hinc ex duplici ratione fallax redde-
batur argumentum illud, quod præſumptio
quæ naſcitur ex dicta deſcriptione pręvale-
re non debeat veritati in contrarium, &
quam eluceſcere ex publicis Inſtrumentis
in præterita propoſitione ſuppoſitum fuit.
Quia in primis, dum lex diſponit ſuper di-
cta præſumptione, dici amplius non valet
ſimplex, & nuda præſumptio, ſed potius
ſuperlativa, & liquidiſſima probatio, qua-
18 lis eſt præſumptio Iuris, & de Jure, ut ait
Aleiat. de præſumpt. par. 2. *in princ.*, quæ nec
admittit directam probationem in contra-
rium, ſed ſolum per indirectum, probandi
ſcilicet, quod bona deſcripta poſtea fuerint
conſumpta, vel reſtituta, nunquam vero,
19 quod non ſpectarent ad Pupillum, ut opti-
me probat *Menoch. dicta præſumpt.* 97. *n.* 6.,
& Maſcard. dicta probat. 938. *num.* 3., *&* 9.
Secundo id ſibi locum vindicare valuiſſet,
quando deſcriptio hæc detegeretur erronea;
ſed cum in præſenti talis error ferme im-
poſſibilis reddatur in prælaudato Card.
Hippolyto, qui ut ſupra adnotavimus, in
rebus ſuis ſtudioſiſſimus erat, & hujuſce rei
ex omnibus ſupra recenſitis circumſtantiis
informatiſſimus, hinc exoriebatur, quod
ſemper magis totis viribus ſubſiſtebat, ut de
ſe patet.

Atque ob id inſubſiſtens pariter animad-
verſa fuit altera exceptio contrariæ Deci-
ſionis ſub §. 34., *& ſeqq.*, quod ſcilicet for-
mula illa - *ritrovati nell' Eredità* - non pro-
bet pertinentiam ad hæreditatem: quoniam
hæc viſa fuit uſitatiſſima formula deſcriben-
20 di uſu recepta etiam quoad res vere, &
indubitanter ſpectantes ad hæreditatem,
& de qua teſtantur *Ridolph. in prax. par.* 1.
cap. 9. *ſub n.* 25., Barbat. *conſ.* 59. *n.* 20. *in fin.
verſ. ſe inveniſſe*; & proinde modus hic de-
ſcribendi in Iure, & praxi practicatus, &
ſub quo fere omnia Inventaria conficiuntur,
nullo pacto debilitare, & ſubtollere valent
adverſus Tutorem præſumptionem illam
Juris, & de Iure, quæ ex tali confeſſione
etiamſi ſub dicta formula emiſſa contra
21 ipſum ex legis potentia exoritur; ut in
puncto bene obſervat *Odofred. in l. fin. C. de
arbitr. tutel.*, ibi - *Si Tutor in Inventario pu-
blice, conſcripto confiteatur has, & has res
Inveniſſe in Bonis* Pupilli, *ſtandum eſt con-
feſſioni Tutoris, vel* Curatoris, *adeo ut ſi ve-
lit, dicere, quod erraverit, præſumptio Iu-
ris eſt, & de Jure, quod non admittitur
probatio in contrarium - Gratian. diſcept.* 71.
n. 7., *&* 8.

Hand ſubſiſtente in facto id, quod in præ-
terita contraria Deciſione ponderatum fuit
ſub §. 35., *& ſeqq.*, quod eo fortius prædi-
ctum adjectum *Ritrovati* concluderet, quod
prædicta Jocalia materialiter ſolum reper-
ta eſſent in hæreditate Principis Io. Geor-
gii, non vero quod formaliter de ejus eſſent
hæreditate, ex quo in cœteris Bonis, quæ
vere erant de hæreditate ejuſdem Princi-
pis, adnotatum prædictum fuerit omiſſum;
quandoquidem recognitum fuit, quod om-
nia mobilia, argenta, jocalia, & ſuppel-
lectilia, quę citra ſcrupulum ſpectabant ad
hæreditatem ſub eadem conſtanti intitula-
tione - *Beni ritrovati nell' Eredità* - deſcripta
fuere, & in tantum talis expreſſio *Ritro-
vati* non legitur in deſcriptione Bonorum
ſtabilium, & Locorum Montium Primo-
geniture, nec etiam in deſcriptione Bo-
norum ſtabilium, aut Jurium hæreditario-
rum Principis Io. Georgei, de quibus fit
mentio in dicta contraria Deciſione dicto
§. 54.. in quantum Bona libera, & hæredi-
taria Principis Io. Georgii, quæ ut pluri-
mum

mum conſiſtebant in Juribus incorporalibus, & ſtabilibus materialiter non poterant ad manus deſcribentis devenire, ſicque adnotari non poterant ſub nomine *repertorum*, ſed ſpectantium ad hæreditatem juxta ſenſum *Bartol. in l. Tutor qui repertorium ff. de adminiſtr. Tutor.* Quo vero ad cœtera Bona ſtabilia, & Loca Montium Primogenituræ objectum diſcretivæ ex diametro retorquebatur, quia Card. Hippolytus illa ad ſe ſpectare pretendebat tamquam ultimum de Domo Aldobrandina, ut expreſſe enunciatur in dicto Brevi ſa. me. Urbani VIII. ad tutelam habilitativo, & refert etiam *Card. de Luca de fideicom. diſc. 205. in fin.*, & ſic attentamente diſcribentis diſcretiva hæc non opitulabatur, ſed officiebat, dum ubi pertinentia anceps erat, & dubia, non connotabatur cum adjecto - *Beni ritrovati nell' Eredità* - Ergo dum talis formula ad-
22 hibita fuit, argumentum evidens eſt, quod non dubitaverit de plenaria pertinentia ad hæreditatem, ut in propoſito dixit *Rot. coram Priol. dec. 328. n. 12., & coram Ubag. deciſ. 17. n. 30., & coram Bich. deciſ. 154. n. 3., & in Rec. dec. 573. n. 6. par. 19.*

Sed non tantum ex prædictis talis argumenti diſcretivæ vis deficiebat, quoad Jocalia, & obeſſe non valebat Principi Burgheſio, imo potentiſſime ſuffragabatur, quia quoad Jocalia, ubi aliqua emerſit dubitatio circa pertinentiam ad hæreditatem diverſus modus deſcribendi fuit adhibitus; quoniam Jocalia, quæ Principiſſa Hippolyta vid. rel. Principis Jo. Georgii ſua eſſe prætendebat, fuerunt adnotata ſub hac intitulatione- *Inventario delle Gioje, che la Signora D. Ippolita pretende ritenere, come ſue proprie donategli da diverſi Prencipi, e che ſono appreſſo la medema Signora, come ſi dice* - & ſic pariformiter quoad nonnulla alia argenta, de quibus dubia erat pertinentia, dubitative dictum fuit - *E nell' Eredità del medemo Principe, come ſi dice ritrovati* - Igitur ſi prædicti Adamentes non cum ſenſu dubitativo cum illo addito, *come ſi dice*, ſed abſoluto, & juridico, *ritrovati*, deſcripti fuere, inde ea emergebat legalis, & neceſſaria conſequentia, quod ſuper illorum plenaria, & formali pertinentia ad hæreditatem nulla prorſus fuerit ambago, nulla controverſia, nulla hæſitatio, ut perpen-
23 dendo vim, & efficaciam diſcretivæ monent adducti per *Rot. in Romana aſſignamenti de Alteriis 3. Junii 1711. §. Dum itaque coram Me, & in Foroſempronien. Legatorum ſuper reintegratione 18. Aprilis 1712. §. Eoque coram R.mo Aldrevando.*

Maxime quia ſi cœtera Jocalia ſub eadem identifica intitulatione deſcripta ſub *num.* 1451. uſque ad *num.* 1455. applicata fuere Principi Burgheſio, tamquam ſpectantia ad hæreditatem Principis Jo: Georgii, ut habetur ex brevi Deciſione 26. *Martii* 1708. *confirmata 22. Junii ejuſdem Anni coram Eminentiſſimo Polignach*, ex hoc facto deſcendit, quod reſpectu etiam cœterarum Partitarum eadem loquendi formula dicere debeat plenariam pertinentiam ad hæreditatem, eodem prorſus modo, quo hoc ipſum ſignificavit in aliis Partitis, ne eadem inſcriptio diverſam determinationem con-
24 tra trita Juris principia ſortiatur, ut bene particulariter advertit *Spad. conſ. 160. n. 14. lib. 1.*

Et de facto his omnibus conſona erat mens, & voluntas ejuſdem Card. Hippolyti, qui deſcribendo Gemmas in hæreditate repertas per illud verbum *ritrovate* non intellexit indigitare puram, & materialem exiſtentiam, ſed formalem pertinentiam, quia illas tali modo deſcripſit, ibi - *Inventario delle Gioje ritrovate nell' Eredità della fel. me. dell' Eccellentiſſimo Sig. Prencipe Gio: Giorgio Aldobrandini, che ſi trovano, come ſi dice, appreſſo l'Illuſtriſſima, & Eccellentiſſima Sig. D. Ippolita Principeſſa Aldobrandini* - Unde connotatum illud *Ritrovate* - ſupponebat, in mente Cardinalis, non ſolum materialem, & phiſicam exiſtentiam, ſed formalem pertinentiam, dum puram materialitatem ſuppoſuit in Principiſſa Hippolyta per illa verba - *Che ſi trovano, come ſi dice, appreſſo l'Illuſtriſſima, & Eccellentiſſima Signora D. Ippolita Principeſſa Aldobrandini* - & ſic ſi materialis exiſtentia apprime refertur ad Principiſſam Hippolytam per dictum verbum, *che ſi trovano*, perneceſſe dicendum eſt, quod antecedens verbum *ritrovate* prædicari debet de vero, & abſoluto dominio quoad hæreditatem Principis
25 Jo: Georgei, ut bene animadverſum *in Deciſ. b. m. Molinei ſub die 27. Aprilis 1711. §. Præſertim.*

Exploſis autem omnibus prædictis difficultatibus, gradum facientes DD. ad alia duo objecta, quod confeſſio Tutoris in Inventario Tutelari favore Pupilli procedat quidem quoad Bona mobilia, non autem
26 quoad ſtabilia, quibus æquiparantur controverſi Adamantes, & quod ſaltem ejus Jus ſarctum tectumque remanſerit ex dicta clauſula addendi, & minuendi, & quod non apponenda haberentur pro non appoſitis; Ad primum reſponſum fuit, quod caſus *Baldi*, in contraria Deciſione laudatus *in d. leg. fin. n. 5. C. Arbitr. Tutel.* erat de Tutore, qui deſcripſerat Prædium, quod in hæreditate Pupilli materialiter non extabat, & dicit talem deſcriptionem non præjudicare Tutori, quia ſtabilia occultari non poſſunt; & idcirco doctrina hæc applicari nequaquam poſſe videbatur præſenti hypotheſi, in qua quæſtio non erat de exiſtentia

Ada-

Digitized by Google

Adamantium, quæ eſt incontrovertibilis,
ſed potius prima pars doctrinæ ejuſdem
Baldi in d. l. fin. n. 1., in qua dicitur: *quod ſi
Tutor erravit circa mobilia, ſtandum eſt litte-
ræ, quia poſſunt occultari* - & quæ occultatio
eo fortius viget in mobilibus pretioſis, quam
in aliis, quia eo magis animum ad occultan-
dum alliciunt, nec ex eo, quod pretioſa ſunt,
occultationis poſſibilitas excluditur.

Quo vero ad alterum, quod Jus Tutoris
indemne remanſerit per prælaudatam præ-
27 ſervativam illud litteraliter primo loco
ſubtollebatur per *Bald. in mox dicta l. fin. di-
cta n. 1. ibi - Sed quid ſi Tutor proteſtetur, quod
ſi poſuit non ponenda, quod habeantur pro non
appoſitis dic, quod dicta proteſtatio nil relevat -
Barboſ. ſuper eadem l. fin. n. 4.* ibi - *& quamvis
Tutor, vel Curator faciat proteſtationem;
quod ſi quæ appoſuit non ponenda, vult habere
pro non appoſitis, iſta proteſtatio nihil opera-
tur - Guttier de Tutel. par. 2. cap. 1. num. 101.*,
& demum ex receptiſſima Juris propoſitio-
ne, quod tunc ad ſummum proteſtationes,
& præſervative hujuſmodi ſuffragari va-
leant, quando concludentiſſime juſtificatur
error una cum probabili cauſa, propter
quam Tutor motus fuerit ad deſcribendam
rem ſuam, putans eſſe Pupilli, ex firmatis
per *Gratian. diſcept. 746. n. 47. & diſcept. 89.
n. 26.*, *Angel. de Confeſſ. lib. 3. quæſt. 20. n. 29.*,
*Rot. coram Ubald. deciſ. 4. n. 8. coram Du-
ran. dec. 337. n. 62., & ſeq., & in recent. de-
ciſ. 165. n. 9. par. 12.*; Aſt non quando, pro-
ut hic deſcribens plenam perfectam, & in-
dubitatam habebat ſcientiam pertinentiæ
Adamantium, quia tunc præfata proteſta-
tio nil valet operari, ut perpetuo animad-
verſum fuit in præcedentibus Deciſionibus,
& ſignanter in illis bo. mem. Molines.

Vindicato uſque ad evidentiam ex his
omnibus a contrariis objectis, exceptioni-
bus, & difficultatibus prælaudato Inventa-
rio Tutelari, ſive ſaltem mixto; quamvis
DD. ad litteram *dicti Text. in l. fin. C. Ar-
bitr. Tutel.* authumarent, nil aliud eſſe
quærendum, ſeu inſpiciendum: nihilomi-
nus etiam contra litteram dicti Textus con-
trariæ Deciſioni plenius reſpondendo cum
prædicto facto incompatibilem agnoverunt
probationem erroris, quæ receſſum *a dicta
leg. final.*, ſuadere valuiſſet, quia pro ea ad-
ſtruenda potiſſimum, imo totum funda-
mentum conſtituebatur in antiquo dominio,
in Apoca Commodati, in Inſtrumento an-
ni 1621. per quod Adamantes prędicti tranſ-
mittebantur prçlandatç D. Hyppolitç Spon-
ſç Principis Io: Georgei, adhoc ut elegan-
tior, & ornatior, incederet; demum in
perſeverantia Cauſæ d. Commodati, per-
durante uſque ad prædictum annum 1637.
matrimonio inter Principem Io: Georgium,
& Principiſſam Hyppolitam, quia, ut bene
reſpondebant Defenſores prædicti Principis
Burgheſiii, hodierna quæſtio non eſt, an
de anno 1621. Adamantes prædicti pertine-
rent ad principiſſam Don Olimpiam ſenio-
rem, ſive potius ad Principem Io: Georgium
ejus filium], ſed dumtaxat de anno 1637.
de quo tempore reperti fuerunt in ejus
hæreditate, & tamquam ad ejus hæredi-
tatem ſpectantes deſcripti fuere in Inven-
tario Tutelari Principiſſæ Olimpiæ ejus
filiæ; Unde cum nulla contrarietas, & in-
compatibilitas conſiderari valeat, quod
prius, & de anno 1621. Iure dominii per-
tinerent ad hæreditatem Principiſſæ Don
Olimpiæ, & de anno 1637. ad hæreditatem
Principis Io. Georgei, inquam in tanto tem-
poris decurſu mille modis, & mille titulis
transferri potuerant; inde conſurgebat, quod
prædictum præcipuum argumentum pro
dicto errore comprobando nullius foret
momenti, & efficaciæ, cum illatio non
valeat de uno ad aliud tempus, & probatio
illa, quæ non percutit tempus confectionis
28 Inventarii, in nullo numero haberi debet,
ut millies reſpondit *Rota*, & ſignanter *coram
Duran. deciſ. 337. n. 42. in Ariminen. Fi-
deicommiſſi Bandi, & Æneæ de Bandis 7. Ia-
nuarii, 1702. §. Neque. & ſeq. coram Emi-
nentiſſimo Scotto, & 12. Februarii 1703.
§. Nec ad elidendam coram Eminentiſſimo
Priolo, & in Romana Primogenituræ de Cæ-
ſarinis ſuper negocio principali 22. Iunii 1708.
§. Nec valent coram R. P. D. meo Lancetta.*

Et ſic hoc ſibi locum uſurparet in quo-
cumque caſu ſimplici, quanto fortius pro-
cedere debebat in præſenti, in quo fragi-
lis hæc præſumptio antiqui dominii, illiuſ-
que continuationis etiam in perſeveranti
Cauſa Commodati repoſitæ, infracta, eli-
ſaque remanebat ex intermedio, poſitivo,
& præſtantiſſimo actu ipſius Domini Ada-
mantium, qui tunc temporis erat Card.
Hippolytus, qui in dicta confectione, &
celebratione Inventarii omnium Bonorum
ſpectantium ad hæreditatem Principis Io:
Georgei faſſus fuit, prælaudatos Adaman-
tes ad ſuam hæreditatem pertinere, qua-
propter ſi hic, & nunc pro parte Principis
Burgheſii adducta fuiſſet aliqua ſcriptura pu-
blica, ſive privata ejuſdem Card. Hyppoli-
ti prædictam nitidam confeſſionem præſefe-
rens, hæc confeſſio prorſus deſtrueret tam
prædictum antiquum dominium, quam il-
29 lius continuationem, quæ amplius contra
ipſum objectabilis non foret adnotata per
Thomat. deciſ. 24. n. 18., *Rot. coram* Peutinger.
deciſ. 115. n. 2. coram Cel. *deciſ. 337. n. 12.*,
& in Fanen. Bonorum, ſeu Tranſactionis 20.
Aprilis 1708. §. *Quo vero coram Omaña, &
in* Foroſempronien. *Legatorum* 18. *Aprilis*
1712. §. *Poſita coram Reverendiſſimo Aldro-
vando*; Ita pari modo ſi loco dictarum Scri-
ptu-

pturarum adductum fuit privilegiatiſſimum Inventarium, ex quo *ex Textu* cenſura *in dicta l. fin. C. arbitr. Tutel.* concludentiſſima eruebatur probatio, & confeſſio tam contra ipſum Confitentem, quam ejus Succeſſores, & Hęredes, abſque eo quod in hiſce terminis Pupillus, ſive Pupilla, & per conſequens Princeps Burgheſius teneatur docere quomodo illorum dominium intermedio tempore acquiſiverit, quia hoc eſſet deſtruere, delere, & caſſare diſpoſitionem *dicta l. fin.*, eaque nihil prodeſſet Pupillis, atque inutilis remaneret, quando de cætero Iuſtinianus Imperator eam ad veterum dubitationem tollendam promulgare profeſſus fuit ibi *Veteris juris dubitationem decidentes.* & quando per eam demandavit, ipſam deſcriptionem in Inventario haberi pro validiſſima probatione Dominii, *& non eſſe aliud inſpiciendum niſi hoc, quod inſcriptum fuerit*, ut ſunt ejus verba.

Ad exuberantiam nihilominus, quod in hoc temporis intervallo hæc Dominii mutatio contigerit, ſuadebant Dominis, quod non agebatur de præſumenda mutatione tituli Dominii Rerum ſtabilium, ſed gemmarum jam filio traditarum quarum dominium in dies abſque Scriptura, & Inſtrumento de uno in alium unico verbo transfertur, ut laudando favorabiles Deciſiones in hac Cauſa antecedenter æditas bene firmavit *Rot. in Romana Fideicommiſſi de Curtis* 19. *Iunii* 1716. §. *Neque Hypotheſi coram R.P.D. meo Falconerio Almæ Urbis Gubernatore*, & non inter Perſonas extraneas, nullaque ſanguinis neceſſitudine adſtrictas, ſed inter Matrem, & filium ſponſum, qui ſplendidiſſimas contraxerat nuptias Don Hyppolita Ludoviſia nepte Regnantis Pontificis Gregorii XV., & cujus contemplatione ſtatim pretioſiora jocalia ſuæ Domus Aldobrandinæ tradidit, & filio conſignavit, ut pro Aulæ more prælaudata Sponſa ſplendidiorem, ac politiorem in ornatu, & veſtitus elegantiam ſectaretur; Unde quid facilius, quod a die nuptiarum uſque ad tempus obitus Principiſſæ Olimpię ſenioris, variæ, ſe obtulerint occaſiones, quę animum Matris de cętero erga filium beneficentiſſimę, & providiſſimę impellere quotidiane valuerint, ut Adamantes prędictos quos prius filio titulo Commodati conceſſerat, in perpetuum Dominium transtulerit, quę pręſumptio hic, & nunc pluſquam exuberans eſt ad elidendam imperfectam illam pręſumptionem continuationis Dominii, ſub qua unice contraria Deciſio in pręterita Propoſitione fuit conſtabilita, juxta ea, quę in propoſito egregie limitando advertit *Rota dec.*628.*n.*18.*par.*18. *recent.& in d.Peruſina Fideicommiſſi* 3.*Aprilis* 1708.§.*Nullitati cor.R.P.D.meo Lancetta.*

Eoque clarius, & citra ſcrupulum, quia partitæ controverſorum Adamantinum nuncupatæ *di Guardarobba* caſſatę, & interlineatæ comperiebantur, nec originaria Apoca ejuſdem Commodati amplius adinveniebatur in rerum natura, ac propterea ſi prædicta omnia conjungantur cum dicta deſcriptione in prælaudato Inventario Tutelari, ſeu mixto confecta per Cardinalem Hyppolitum Virum diligentiſſimum, & accuratiſſimum, tam in præparatoriis reſpectu Brevis habilitativi a Papa reportati, quam in foliis neceſſariis ad confectionem Inventarii, ut credi debet prius per ipſum reviſis, examinatis, & diſcuſſis, quam etiam in præſervatis reſpectu ſucceſſionum in Primogenitum Domus Aldobrandinę, & Creditorum, quæ ſibi competere authumabat contra hæreditatem Principis Ioannis Georgeii, quam denique in innegabili ſcientia omnium rerum geſtarum quoad præd. Adamantes exploratiſſima exoriebatur, non error dictæ deſcriptionis, ſed illius veritas, non ſolum ex potentia, & ſupplemento Iuris virtute *d. l. finalis* C. *arbitr. Tutel.*, ſed etiam vigore prædictarum circumſtantiarum, quæ errorem prædictum penitus excludunt, ut probatum fuit *in* §. *Quæ ſi procedunt*, & in comperto remanebat, quod non adverſa valetudo, non temporis brevitas, nec abſentia ab Urbe in Cauſa fuerint, ut claſſicus hic error in deſcriptione committeretur, & quod ſucceſſive non corrigeretur, ut de ſe patet.

Ad rem demum neque facere putatum fuit quandam atteſtationem R.P.D. Prati Præfecti Domus dicti Cardinalis Hippolythi de qua mentio fit in contraria Deciſione ſub §. 39., quia unica atteſtatio R.P.D. Prati loquitur quidem de repetitione gemmarum *a nome del Signor Cardinal Aldobrandino*; Aſt nullo modo indicat eandem repetitionem cum qualitate, quod eſſent ſuæ, & proinde ab hoc actu nulla elici valebat animi declaratio, & erroris patefactio, quem idem Cardinalis Hippolythus etiam poſt receptionem dictarum gemmarum tutiori, & faciliori modo corrigere valebat mediante caſſatione Inventarii, & Procurator Cioſanus in d. Inventario hæreditario ejuſdem Cardinalis Hippolyti poſt ejus obitum per ipſum confecto.

Prout neque quod Principiſſa Olimpia de anno 1634. diſpoſuiſſet de omnibus *mobilibus pretioſis, & pretioſiſſimis* Card. Petri, ex quo in contraria Deciſione §. 24. Arguebatur continuatio Dominii controverſorum Adamantium in perſona ejuſdem Principiſſę, nam ultra quam quod hic modus ratiocinandi unuſquiſque de per ſe videt, quod nec a longe probat ad intentum, & cui ſatis reſponſum fuit *in Deciſione* 24. *Junii* 1708. *coram*

Digitized by Google

ram Eminentiſſimo Polignac. Ceſſabat tamen omnis difficultas, quia probatio hęc non percutit tempus anni 1637. in quo ſtat totum Cauſæ momentum; & fundamentum pręcipuum intentionis Principis Burgheſii, ut ſupra diximus.

A primo itaque ad ultimum ad verum lumen Iuſtitię, & veritatis redacto, & reſtituto rerum omnium, & Circumſtantiarum aſpectu, ſi controverſi Adamantes ex confeſſione privilegiatiſſima ejuſdem Cardinalis Hyppoliti Authoris Domus Pamphiliæ conſtat, quod ſpectent ad hæreditatem Principis Joannis Georgei, ſi hæc eadem confeſsio tot aliis etiam extrinſecis monumentis ad illius veritatem comprobandam roborata effulget, itaut penitus ceſſare faciant ea omnia, quę in contraria Deciſione animadverſa fuere, inde nil mirum ſi cum ſuffragio omnium Dominorum in validiſsimo Partis Contradictorio pro receſſu *a Deciſis*, approbando in reliquis prętentas hujus Cauſę Deciſiones concluſum fuerit.

Et ita utraque &c.

ROMANA IOCALIUM SUPER MARGARITIS.

Lunæ 30. *Ianuarii* 1719.

ARGUMENTUM

Habes in pręcedenti deciſione.

SUMMARIUM

1 *Sententia rotalis eſt confirmanda, ſi iuſta, & valida reperiatur*.

2 *Confeſſio Tutoris facta in* Inventario *tutelari plene probat contra* Tutorem, *& ab eo cauſam habentes*.

3 *Probatio deducta a geminis actibus affirmativo nempe, & negativo omnem tollit difficultatem*.

4 *Nemo plus Iuris habere poteſt, quam habebat ſuus Auctor*.

5 *Folia, in quibus deſcripta reperiuntur bona hæreditaria ab hærede, ſi ab eo ſubſcripta non fuerint, nil probant*.

DECISIO DCCCLXXXVIII.

CUM, ut dicebamus in alia contemporanea deciſione ſuper Adamantibus, Princeps IoannesGeorgeus Aldobrandinus de anno 1621. connubio ſe iunxiſſet cum clar. mem. Hippolytha Ludoviſia Nepte tunc Regnantis ſan. mem. Gregorii hoc nomine XV., Principiſſa Olimpia eius Mater, ad hoc ut ipſa Spouſa ornatior incederet, ultra illos tres Adamantes, de quibus ſermonem habuimus in præfata deciſione, quamplurimis gemmis, & Margaritis, aliiſque id generis donis ad Muliebrem Mundum ſpectantibus abunde cumulavit; Unde cum prælaudatus Princeps Ioannes Georgeus naturæ debitum perſolviſſet, nulla poſt ſe relicta Prole maſculina, ſed ſolum fœminina, a qua mediante deſcendunt hodierni DD. Princeps Burgheſius, & Pamphilius, ad quorum favorem pacta, & iura ſuccedendi Domus Aldobrandinæ purificata iamdudum fuere, quamvis inter ipſos, ſeu eorum Authores, mediante tranſactione inita de anno 1681. conventum fuerit, quod omnia Mobilia, argenta, & Jocalia exiſtentia, & pertinentia ad Primogenituram, & hæreditatem dicti Principis Joannis Georgei ſpectare deberent ad Principem Burgheſium; Cætera vero pertinentia ad hæreditatem, & Primogenituram Cardinalis Hippolythi, ad Principem Pamphilium: Nihilominus orta controverſia pertinentiæ circa huiuſmodi Margharitas, illa ad iudiciale Forum devenit prius coram A.C., & deinde in gradu appellationis conſcendit ad Sacrum Tribunal coram Eminentiſſimo Polignach, coram quo licet vario Marte pugnatum fuerit; Attamen coram bo. mem. Reverendiſſimo Molines ſub diebus 4. Aprilis 1710., & 27. Aprilis 1711. cum ſuffragio Quinti, & Sexti, favorabiles emanarunt reſolutiones favore clar. mem. Principis Joannis Baptiſtæ Burgheſii Patris hodierni Domini Principis, & per eum poſtea lata fuit Sententia Rotalis prædictas Margharitas eidem adiudicans.

Aſt a dicta Sententia interpoſita appellatione per cl. me. Principem Joannem Baptiſtam Pamphilium, Patrem moderni Domini Principis, ea mihi commiſſa extitit, & in Audientia habita ſub die 21. Martii anni proxime elapſi, eo quia eorum ſuffragia in unum non convenerunt, reſcriptum fuit, ut moris eſt - *Dilata, & videant omnes* - Unde cum hodie reiterato examine omnibus Dominis per me ſubiecta fuerit ſub congruo dubio - *An Sententia Rotalis eſſet confirmanda, vel infirmanda* - reſolutio illa, quæ capi non potuit in prædicta Audientia, capta fuit in pręſenti mediante reſcripto - *Sententiam Rotalem eſſe confirmandam*.

Huiuſmodi autem reſolutioni validiſſimum motivum præbuit tum non controverſa validitas dictæ Sententiæ Rotalis, tum deniqne illius Iuſtitia, quibus adſtipulantibus, nonniſi prædictam confirmationem merebatur, ad tradita per *Rotam poſt Conſtantin. ad Statut. Urb. dec.* 176. *n.* 1. *in recent. dec.* 471. *n.* 2. *part.* 19., *& in Aſculana fideicommiſſi, ſeu Domus* 17. *Iunii* 1695. §. *Demum cor. Emo Scotto*.

Et profecto Iuſtitia prælaudatæ Sententiæ Rotalis perſpicue emicabat ex his omnibus, quæ numero adduximus in alia contextuali deciſione ſuper Adamantibus, quia hoc ipſo, quod pro parte hodierni Domini Principis Burgheſii probatum fuit concludentiſsimo medio, quod prælaudatæ Margheritæ ſpectave-

ctaverint ad hæreditatem Principis Ioannis Georgei, partes Iudicis non erant, niſi debitæ executioni demandare præfatam concordiam, ſive tranſactionem, præſcribentem, quod omnia Mobilia, argenta, & localia, ſpectantia ad Principem Ioannem Georgeum adſcribenda eſſent Principi Burgheſio.

Quod autem controverſę Margheritę ſpectaverint, & ſpectent ad prænarratam Primogenituram, & hęreditatem Principis Ioannis Georgei, ſuperlative emicabat, ex quo fuerunt per Cardinalem Hippolitum Tutorem Principiſſæ Olimpiæ Junioris deſcriptę in Inventario tutelari, tamquam hæreditariæ Principis Joannis Georgei, quæ deſcriptio cum de jure ſit clariſſima confeſſio pertinentiæ, quam virtualiter facit ipſe Deſcribens, quod res in eo poſitæ ſpectent ad Defunctum, inde erat, quod quidquid ſit contra Tertium adverſus ipſum Tutorem, & Principem Pamphilium ab eo cauſam ha-
2 bentem pleniſſime, & incontrovertibiliter probat ad apertum *Text. in leg. final. Cod. arbitr. Tutel.*

Eo magis quia prædictum Inventarium concludens de cætero numeris abſolutis affirmativam pertinentiæ ad hæreditatem Principis Joannis Georgei, confirmabatur quoque ab altero negativo Inventario Bonorum hæreditariorum eiuſdem Cardinalis Hippoliti Tutoris in quo Margharitæ prædictæ deſcriptæ non leguntur, ex quibus geminis actibus, affirmativo nempe, & negativo, ea
3 indubitata exoriebatur probatio, quæ omnem ſubtollebat in hoc puncto pertinentiæ dubietatem per alterum clarum *Text. in leg. final.* §. *Licentia Cod. de Iur. deliber.*

Quibus præmiſſis, parum relevare videbatur, quod prædictum primum Inventarium affirmativum, non ſit abſolute tutelare, ſed vel hæreditarium, vel mixtum, quodque deſcriptio Margharitarum facta fuerit per verba - *ritrovate nell' Eredità* -, non tamen de hæreditate, quodque exaratum fuerit per Procuratorem omnibus adhibitis Cauthelis, & præſervativis; quia his omnibus, & aliis, quæ circa hoc punctum per Defenſores Principis Pamphilii opponebantur, pleniſſime ſatisfactum fuit in altera Deciſione, ad quam Domini, ne actum agere viderentur, ſe remiſſive habuerunt.

Prout quoque inapplicabiles cenſuerunt Domini terminos continuationis antiqui dominii apud prælaudatam Principiſſam Donnam Olimpiam, & quod in tantum in dicto Inventario tutelari deſcriptæ fuerint, in quantum materialiter repertæ fuerunt in hæreditate Principis Joannis Georgei, qui eas poſſidebat titulo commodati occaſione; qua dictus Princeps Joannes Georgeus ſe deſponſavit cum præfata Domina Hippolita Ludoviſia; Quoniam diſcurſus iſte, & argumentum prorſus extraneum videbatur in præſenti in quo adverſus dictum antiquum dominium aſſerebatur apertiſſima confeſſio eiuſdem Cardinalis Hippoliti, emiſſa in actu ſolemni, & publico confectionis Inventarii tutelaris, vel ſaltem mixti, in quo faſſus fuit, eas deſcribendo in Inventario Tutelari, illas iure dominii pertinere ad hæreditatem Principis Joannis Georgei; Unde ſi hic, & nunc in hac iudiciali paleſtra compareret ipſe Cardinalis Hippolitus, qui per obitum Principiſſę Olimpiæ evaſerat Dominus dictarum Margharitarum, prædicto argumento continuationis antiqui dominii contra propriam confeſſionem exaudiri non poſſet, ita pari modo in præſentiarum, quod comparet prælaudatus Princeps Pamphilius ab eo cauſam habens, qui potiora iura habere non po-
4 teſt illis, quæ haberet ipſe Cardinalis Hippolitus eius Author ad tradita *per Rot. in Romana redditionis rationis 4. Iunii 1707.* §. *Coruſcabat cor. Emo Cardinali Scotto.*

Maxime in circumſtantiis præſentibus, in quibus confeſſio prædicta ſemper verior apparebat, perpenſis omnibus circumſtantiis eam fulcientibus, & ſignanter incontrovertibilis notitia, quam de illarum dominio, & pertinentia habebat idem Cardinalis Hippolitus, & eius particulari ſolertia tam in præparatoriis, quam in executivis: Unde his poſitis, quemadmodum impertinens reddebatur erroris exceptio, ita ſemper magis prædictæ confeſſioni adhærendum erat, ut late probatum fuit in dicta alia deciſione ſuper Adamantibus a §. 9., *& plur. ſeqq.*

Hæc ergo omnia, quæ communia erant tam huic Cauſæ, quam alteri ſuper Adamantibus, & quæ per conſequens eandem iuris determinationem expoſcebant, nullo modo alterata, & immutata fuerunt ex illo particulari facto, quod in præſenti hac cauſa ſuper Margharitis concurrebat, quod nempe Margharitæ iſtæ de anno 1634. tamquam ſpectantes ad Principiſſam D. Olimpiam Seniorem adnotatæ fuerint in quibuſdam foliis, quibus inſcribitur titulus Inventarii generalis bonorum eiuſdem Principiſſæ Olimpiæ, quia folia hæc quemadmodum ponderatum fuit in omnibus aliis prętedentibus deciſionibus coram bon. mem. Reverendiſsimo Molines cum nullum prę ſeferant ſignum ſcripturæ legalis, tale nomen ſibi vindicare non valebant; præſertim quia tam ipſa Principiſſa, quam Cardinalis Hippolitus hæres eadem folia reputarunt pro informibus ſcripturis dum licet exarata aſſerantur per triennium ante obitum dictæ Principiſſæ, non fuerunt tamen ſubſcripta, aut cuſtodita, & his non obſtantibus Cardinalis Hippolitus deſcripſit Mar-
5 gharitas in prædicto Inventario Tutelari uti proprias pupillæ, unde in linea probatoria

nullam

nullam fidem merebantur *Menoch. lib. 4. præſumpt. 7. num. 10. Pacion. alleg. 97. n. 13. Rot. coram Ottbobon. dec. 40. nu. 12., & coram. Emer. Iun. dec. 696. n. 6.*

Et de facto hoc ipſum depoſuit R.P.D.Pratus in eius atteſtatione, ex qua eruitur illa non adiuveniſſe inter ſcripturas cuſtoditas, & contradiſtinctas cum ſuis numeris in Inventario Tutelari, ſed ſolum *d' aver trovato detto Inventario ſopra un Tavolino della Signora Don Olimpia* - unde imperceptibile reddebatur, quod ſi prędicta folia re vera reputata fuiſſent pro Inventario generali, aſſervata non fuiſſent inter cæteras ſcripturas, & in loco oportuno, prout in omnibus aliis practicatum fuit, & ſic ex huiuſmodi negligentia, credendum eſt; quod illa non fuerint, niſi ſimplex minuta ab aliqua imperita Perſona exarata, quæ cum ad debitam perfectionem redacta non fuerint, in nulla conſideratione haberi debebant, ut bene animadverſum fuit in poſtrema deciſione bon. mem. Molines ſub §. *Removeri*. Imo in hoc themate prælaudata folia potius retorquebantur, quia ſi dicta folia pervenerunt ad manus Cardinalis Hippoliti, ſi Cardinalis Hippolitus ſua mentis, & oculorum, acie intuitus fuit, & hoc non obſtante Margharitas prædd. uti proprias pupillæ deſcripſit, ex hoc aſſequebatur, quod actus prædictæ deſcriptionis, eo minus redargui valet de errore, qui in ſciente nunquam datur, ut concluſum fuit in dicta altera deciſione ſub §. 34.

Sed data etiam per malam hypotheſim legalitate dictorum foliorum, concludebant Domini, quod illa comprobare nil aliud valerent, quam quod dictę Margharitæ in dominio prælaudatæ Don Olimpiæ extarent de anno 1634. quæ quidem probatio cum non attingat tempus anni 1637., quo obiit Princeps Ioannes Georgeus, ſemper Principi Pamphilio obſiſteret prædicta confeſsio Cardinalis Hyppoliti de dicto poſteriori tempore emiſſa, cuius vigore argumentum prædicti dominii de anno 1634. nullius momenti efficiebatur, maxime in Mobilibus, quę de uno in alium in dies transferuntur ſine ulla ſcriptura per ſimplicem, & nudam traditionem, ut probatum fuit in altera deciſione ſuper Adamantibus §. 34.

Et ita pariter omnibus Dominis ſuffragantibus utraque parte informante reſolutum fuit.

MELEVITANA IMMISSIONIS SUPER BONIS AGGREGATIS PRIMOGENITURÆ.

Veneris 3. Februarii 1719.

ARGUMENTUM.

Leges in deciſione.

SUMMARIUM.

1 *Immiſſio concedi nequit in vim donationis jam reſolutæ.*

2 *Donatio cauſa mortis tam expreſſe, quam tacite revocari poteſt.*

3 *Donatio cauſa mortis revocata cenſetur, ſi donans bona donata alienaverit.*

4 *Actus remanet declaratus ex illius cauſa, & ratione finali.*

5 *Acceſſio unius rei ad aliquod corpus, unicum corpus efficit.*

6 *Corruente principali, corruit etiam acceſſoriam.*

7 *Pactum reſolutivum illius eſt naturæ, ut eo ſequuto revocet conſenſum ab acto, operaturque, ut idem actus reputetur, ac ſi nunquam factus fuiſſet.*

8 *Nulla melior datur probatio, quam proprii oris confeſſio.*

9 *Extincta conditione, revocatur actus ab ea pendens conditione.*

10 *Reſolutio donationis, vel cujaſcumque alterius actus admiſſa quoad perſonas magis dilectas, & præcognitas, admitti etiam debet quoad alias incognitas, & minus dilectas.*

11 *Subſidiarie vocatus melioris eſſe nequit conditionis illius, qui primo loco fuit invitatus.*

12 *Interpretatio ſemper ea eſt ſumenda, quæ minus lædat donantem, vel aſcentem.*

DECISIO DCCCLXXXIX.

PRimogenituram illam, quam de anno 1634. Andreas Cumbo Navarra ſuper certis, & deſignatis Bonis ordinaverat favore Ugolini filii, ejuſque Deſcendentium in infinitum, augere pari impulſu deſiderans Jacobus Muſcat Pro Patruus dicti Ugolini, per viam donationis irrevocabilis, & inter vivos eidem ſuperaddidit, incorporavit, & aggregavit certa ſpecialia ſua bona, quæ legibus ejuſdem voluit in totum, & per totum eſſe ſubjecta; cum hac tamen conditione, & pacto *quod ſi dictus Cumbo Navarra revocaverit dictæ Primogenituræ fundationem ab eodem in Teſtamento, & Codicillis factam, vel eam minoraverit aliquo modo quoad vocationem dicti Ugolini, Thereſiæ, & Iſabellæ prædict., præſens donatio Bonorum, ut ſupra incorporatorum ſit nulla, nullius roboris. & momenti cenſeatur, ac ſi nunquam facta fuiſſet, & non alias, aliter, nec alio modo fuit ad dictam donationem deventum.*

Defuncto autem prænarrato, Jacobo cum prædicta diſpoſitione, memoratus Andreas, qui illi ſupervixit, reportata prius a Thereſia, & Iſabella, quæ ſpirituales nuptias contraxerant, ampliſſima ceſſione & renunciatione omnium ſucceſſionum, & hæreditatum, & fideicommiſſorum, ex poſt, nempe ſub die 5. Octobris 1649., obtinuit quoque ab Ugolino æque amplam renunciationem omnium, & quorumcumque Iurium ſibi competentium in vim inſtitutionis prædictæ Primogenituræ, & correſpective ad dictam renunciationem Pater illi expromiſit, atque donavit irrevocabiliter annua ſcuta 560. conſequenda ex redditibus Viridarii *Ta Dabria*, & deinde in pleniorem Primogenituræ deſtructionem, non ſolum de conſenſu, ſed etiam ſub obligatione ejuſdem Vgolini filii vendidit Sacræ Religioni Hieroſolymitanæ pretio ſcutorum 7. mil. tum terras ab ipſo prius in cauſam Primogenituræ donatas, tum partem illarum, quas aggregaverat Iacobus; taliter quod cum in præſentiarum defecerit tam linea maſculina, quam fœminina dicti Andreæ Cumbo Navarræ, putantibus Barone Teſtaferrata, Anna Maria Muſcat, cæteriſque litis conſortibus, uti Deſcendentibus a Leonardo, & Petronilla Muſcat; quod eorum favore purificata fuiſſet ſubſtitutio ſcripta in dicta donatione Jacobi; iidem Immiſſionem petierunt ad dicta bona ſuper addita contra illos de Falſon cauſam mediatam habentes, ab Vgolino, & reſpective Andrea Cumbo, & quamvis voti compotes evaſerint in prima inſtantia in Tribunali Reverendiſſimi Inquiſitoris Melevitani, non ſic tamen evenit in Sacro noſtro Auditorio, quia in gradu appellationis delegata Cauſa R. P. D. Aſſeſſori Sanctiſſimæ Inquiſitionis de Vrbe, cum Commiſſione, quod procederet de Voto Rotæ, dubium diſceptandum propoſui - *An eſſet danda Immiſſio, & an fructus deberentur, & a qua die* -, & Domini *negative in omnibus* favore Reorum conventorum reſponderunt.

Fundamentum autem reſolutionis præbuit ipſa littera, & correſpectiva qualitas dictæ donationis, & agregationis, quia ſi Primogenitura inſtituta ab Andrea Cumbo reſoluta remanſit, ita quoque tam de jure, quam ex pacto reſoluta remanſit præfata correlativa ſuperadditio illi facta a Jocobo Patruo, & per conſequens hodiernis Actoribus in vim donationis jam reſolutæ nulla
1 concedi poterat Immiſſio, ad tradita per *Rot. dec. 396. n. 7. part. 13. rec., in Romana Fideicommiſſi de* Maſſiolis *20. Januarii 1702. §. Fundamentum coram Eminentiſſimo Scotto, & in Senogallien. Immiſſionis 28. Novembris 1712. §. Etenim coram* R. P. D. *meo* Falconerio.

Quod autem Primogenitura vigore donationis cauſa mortis ordinata ab Andrea Cumbo favore ejus filii, & illius Deſcendentium reſoluta extiterit, infallanter reſultabat ex alienatione illorum Bonorum, quæ eidem Primogenituræ ſuppoſuerat, facta ab eodem Andrea favore dictæ Sacræ Religionis Hieroſolymitanæ pretio ſcutor. 7. mil. cum ampliſſimo conſenſu, & obligatione prædicti Vgolini filii, quod cum tam ex indole, & proprietate dictæ donationis
2 cauſa mortis facere potuiſſet, tam expreſſe, quam tacite, juxta *Text. in l. Mortis cauſa la 4., & l. Illud ff. de donat. cauſ. mort., Torr. de pact. futur. ſucceſſ. lib. 3. cap. 13. n. 117., Gratian. diſcept. foren. cap. 172. n. 1. & ſeqq.*, hinc clarum aſſurgebat, quod ea revocata, caſſata, & annihilata fuerit per dictam alienationem, quia nil magis contradictorium eſt quidditati donationis cauſa mortis, illiuſque perſeverantiæ, quam diſtractio corporum donatorum, quæ ex toto
3 cum donatione incompatibilis eſt, *Bald. in l. Stieham, qui meus erit 6. ff. de legat. 1., Roland. conſ. 61. n. 2. lib. 2., Gratian. diſcept. forenſ. cap. 172. n. 32., Torr. de pact. futur. ſucceſſ. lib. 3. dicto cap. 13. n. 126., Rot. poſt eundem dec. 148. n. 8.*

Si igitur actus principalis prælaudatæ Primogenituræ, a præfato Andrea ordinatæ, in irritum cecidit per alienationem prædictam, perneceſſe inprimis de jure una ſimul, & ſemel collabeſcere quoque debebat prænarrata donatio, ſive ſuperadditio, ſeu incorporatio eidem facta ab antedicto Iacobo, ponderando, quod ſi Iacobus ideo ad dictæ donationis actum devenit, ut meliorem redderet conditionem Vgolini, Pro Nepotis dilectiſſimi, ut apertis literis proteſtatus fuit in proemio dictæ donationis, ſeu incorporationis, innegabile emergebat, quod prædicta aggregatio, & incorporatio fuerit pediſſequa, & famulativa, & a toto genere acceſſoria dictæ principali diſpoſitioni Andræ, cui ſupervenerat, & hoc tam ex potentia cauſæ, & rationis finalis actus, per
4 quam ille remanſit declaratus, per *Text. in cap. Intelligentia ff. de verb. ſignifi., Rot. coram Card. Cerro dec. 360. n. 16. coram Emerix dec. 1323. n. 6.*; quam ex importantia verborum, quibus ſemper dictus Jacobus uſus fuit, nempe incorporationis, quæ apertiſſime demonſtrant correſpectivitatem dictæ ſuperadditionis, oſtenduntque, quod per ſpeciem acceſſionis unum corpus prin-
5 cipale effectum fuerit, ad *Text. in leg. Si quando 3. Cod. de Bon. vacan. lib. 10., Caſanatt. conſ. 45. n. 155., Rota in* Romana *Primogenituræ de Salviatis ſuper Jocalibus, & Tabulis, pictis 22. Martii 1706. §. Agnoſcendo, & 28. Iunii ejuſdem anni § Manifeſte, coram bon. mem.* Molines; & proinde ſi tam

ea

ex poteutia rationis formalis quam, ex importantia, & qualitate verborum, aggregatio prædicta dici non valet, niſi correſpectiva, & correlativa actui principali per dictum Andream celebrato, pernecesse dicendum eſt, quod eo collapſo, in preceps quoque inuerit prædicta aggregatio eidem
6 prorſus famulativa, ex clara Juris cenſura, de qua *Bald. in l. 3. in fin. Cod. de Sacroſ. Eccleſ.*, *Manſ. conſult. 26. num. 29.*, & alibi paſſim.

Prędictæ autem Iuris diſpoſitioni, ad tollendam omnem difficultatem ſuperaccedebat, quoque literale pactum in eodem aggregationis Inſtrumento conventum ab eodem Jacobo incorporante, & aggregante, quia in caſu, quo prænarratus Andreas vel revocaret, vel aliquo modo minoraret vocationem, & Iura dicti Vgolini ejus filii, apertiſſimis literis *voluit, quod præſens donatio Bonorum, ut ſupra incorporatorum ſit nulla, nullius roboris, & momenti cenſeatur, ac ſi nunquam facta fuiſſet, nec alias, aliter, nec alio modo fuit ad dictam donationem deventum* - Si ergo evenit nedum ſecundus caſus minorationis aliquo modo quoad vocationem Ugolini, aliorumque in dicto Inſtrumento donationis factæ ab Andrea comprehenſorum, ſed imo primus poſitivæ abrogationis ejuſdem donationis, ſtante irrevocabili alienatione Bonorum donatorum, per quam univerſaliter ceſſabat vocatio dicti Vgolini dubitari non poterat, quod dictum pactum reſolutivum tanta verborum prægnantia, & amplitudine conceptum, ſibi locum vindicaverit, prout, ex *Text. in leg. fin. Cod. de revocan. donat.* punctualiter firmat *Rodulphin. allegat. 142. n. 2. & 17.*, *Rota in Romana, ſeu Reatina Donationis 10. Maii 1697. §. Quod autem coram Eminentiſſimo de la Tremoille, & in Romana Donationis 4. Iunii 1717. §. Baſis coram R.P.D. meo Corio*; quod pro-
7 fecto talis eſt malignantis naturę, quod cum revocet conſenſum ab actu, illum redigit, ac ſi nunquam factus fuiſſet, ut optime proſequuntur *Vrceol. de Tranſact. quæſt. 70. n. 43. & 44.*, *Rodulphin. allegat. 142. n. 2., in dicta Reatina Donationis §. Vltra correſpectivitatem, & in Lucana Livelli 9. Maii 1707. §. Et denique coram Me, & in d. Romana Donationis coram R.P.D. meo Corio §. Si itaque reſolutio*.

Non referente reſponſione, quod cum dicta alienatio facta fuerit cum pacto, quod rata pretii ſcutorum 4000. perſoluta in tot locis Montium ſemper, & perpetuo remanere deberet affecta, & obligata pro evictione fundorum venditorum, & in caſum extractionis, ſeu redemptionis deberent pari modo reinveſtiri cum prædictis vinculis ita etiam ſubrogata de jure remanſerint in locum Bonorum primogenialium cum eodem onere Primogenituræ, taliter quod dictum pactum reſolutivum ſibi locum uturpare non valuerit; Quoniam in primis, quando etiam ſubrogatio ſubſiſteret, prout non ſubſiſtit, nunquam eſſet pro integra ſumma ſcutor. 7000., & libera ad commodum Primogenituræ, ut juris fuiſſet, ſed ceſſabat omnis difficultas, quia de prędicta ſubrogatione nullum verbum factum fuit in dicto Inſtrumento venditionis, & eatenus fuit conventum, quod dicta loca Montium alienari non poſſent, ſed ſemper habere deberent vinculum evictionis, in quantum ita voluit ipſe Emptor pro ſecuritate rei emptæ, & pro magis tuta defenſione evictionis ejuſdem, non autem quod ſaria, tectaque fuiſſent jura Vocatorum ad Primogenituram, cujus erant Bona alienata; & de facto, quod ad id per Contrahentes cogitatum non fuerit, ſuperlative probatum remanebat ex tota lectura ejuſdem Inſtrumenti, & ex clara confeſſione eorundem Actorum, qui in petitione judiciali, de qua in *Summario eorundem de Falſon ſub n. 6.*, explicite faſſi fuerunt contraventionem prędicti Andreæ per alienationem prędictam, *nulla facta aliorum Bonorum ſubrogatione*; Unde in hac parte pro excludenda dicta ſubrogatione, melior probatio, quam illorum confeſſio,
8 adduci non poterat, ex juribus, de quibus *Rot. coram Bich. dec. 265. n. 11., & dec. 38. n. 16. part. 9., & dec. 281. n. 11. part. 17., & coram Benincaſ. dec. 122. n. 3.*

Neque alicujus momenti agnitum fuit, quod per dictam alienationem reſoluta quidem fuerit dicta aggregatio in ordine ad dictum Ugolinum, ejuſque deſcendentes maſculos, minime vero quoad deſcendentes dicti Joannis Leonardi, & dictæ Petronillæ nepotis, & neptis reſpective prænominati Jacobi Teſtatoris: nam ſi prænarratus Jacobus abſque dicta diſtinctione, ſive diviſione dictum pactum reſolutivum concepit, illique operativam virtutem tribuit, tam in caſu, quo prædictus Andreas Cumbo Navarra ejus donationem quoquo modo revocaſſet, ſive minoraſſet quoad vocationem dicti Ugolini filii, Thereſiæ, & Iſabellæ; conſequens eſt, quod advento caſu tam revocationis, quam minorationis dictæ vocationis in perſona prædicti Ugolini, generaliter, & quoad omnes, juxta amplitudinem dicti pacti præfata quoque aggregatio reſo-
9 luta remanſerit ex virtute, & efficacia dictæ conditionis, totam, & integram incorporationem, & aggregationem reſpicientis, ut notant *Peregrin. conſ. 77. num. 8.*, *Fuſar. de ſubſtit. quæſt. 582. num. 21. Caren. reſolut. 23. n. 6. & ſeqq.*, *Rot. in dec. 203., n. 23. & ſequen. part. 16. rec.*, & *Rodulphin. allegat. 142. num. 17.*

Et quæ clariſſima de per ſe ſint, non ſolum

lum quia abſonum eſſet reſolutionem dictæ donationis admittere quoad Perſonas magis
10 dilectas, *Odd. conſ.* 95. *num.* 94., *Menoch. conſ.* 158. *num.* 54., *Torr. de Primog. Ital. par.* 3. *dec.* 6. *num.* 8., *Rot. dec.* 203. *n.* 23., *& ſeqq. par.* 6. *recent.*, & etiam quia ne ſubſidiarie vocati melioris ſint conditionis illorum, qui primo loco fuerunt invitati, con-
11 tra regulam *Text. in leg. Qui filiabus in princip. ff. de legat.* 1., *Ruin. conſ.* 3. *n.* 15. *lib.* 2., *Fuſar. de ſubſtit. quæſt.* 468. *n.*8., *Rot. dec.* 158. *num.*36. *poſt* Torr. *de ſucceſſ. in Primogen.* Ital. *part.* 3., clariora efficiebantur, animadvertendo rationem a priori, cur præfatus Jacobus voluerit dictam ejus donationem totaliter reſolui, quatenus dictus Andreas ejus præcedentem diſpoſitionem revocaſſet, aut minoraſſet; nam quemadmodum præfatus Andreas non donaverat, niſi, ut diximus, cauſa mortis, ſeu in Teſtamento, & e converſo prædictus Jacobus per donationem irrevocabilem inter vivos, ita, ad hoc ut ipſe quoque Iacobus in caſu, quo dictus Andreas ſuam revocaſſet diſpoſitionem, amplam habere potuiſſet libertatem diſponendi, ut habebat ipſe Andreas, tali pacto ſibi voluiſſe præcavere credendum eſt, & cui intelligentiæ in quolibet dubio adhærere neceſſe erat, tali modo eam ſumendo interpretationem, per quam donator prædictus ex propria beneficentia, & munificentia minus læderetur, ex animadverſis per *Bald. in leg. Obſervat §.penult.in* 5.*quæſt, ff. de Offic. Proconſul.*, *Soccin. ſen. conſ.* 126. *num.* 2. *verſ.* Pro certo, *& num.* 4. *vol.* 3., *Rot. in dicta Reatina donationis* 28. *Iunii* 1697. *§. Parumque relevante coram bo. me. Molines.*

Quibus ita ſe habentibus, ſuperfluum exiſtimarunt Domini gradum facere ad alias præmiſſi Dubii partes, nempe - *An fructus deberentur, & a qua die* - quia hoc ipſo quod Immiſſio ex capite dictæ donationis, ſive aggregationis prædictis Actoribus non debebatur, ex quo ea fuerit reſoluta, multoque minus fructus, tanquam ad illam acceſſorii, eiſdem competere poterant, & per conſequens Domini, nonniſi *negative in omnibus* reſpondere putarunt. Utraque &c.

RAVENNATEN. PRÆTENSÆ AGGREGATIONIS AD LOCUM CONSILII.

Lunæ 6. *Februarii* 1719.

ARGUMENTUM.

Habes in antecedentibus Deciſionibus, quæ in præſenti confirmantur.

SUMMARIUM.

1 *Aggregatio novi Conſiliarii facta contra formam Statuti uti nulla eſt revocanda.*
Et de ratione num. 2.
3 *Confirmatio Statuti correctorii Juris communis in form a communi non ſufficit; ſed illa requiritur in forma ſpecifica.*
4 *Derogatio, ſeu diſpenſatio ab aliquo obtenta præexiſtentiam, & validitatem actus derogati ſupponit.*
5 *Statutum Raven. quid circa admiſſionem conſiliariorum diſponat.*
6 *Specifica confirmatio Statuti Correctoris Juris communis facta a Summo Pontifice ex quibus arguatur.*
Et quando confirmatio in forma communi idem operetur effectum, ac confirmatio in forma ſpecifica num. 7. 8.
9 *Statutum in forma ſpecifica confirmatum ſemper eſt obſervandum, non curata conceſſione novæ Audientiæ.*
10 *Cardinalis Legatus derogare nequit Statuto in forma ſpeci fica a Summo Pontifice confirmato.*
Etiam ſub prætextu interpretationis, limitationis, aut reductionis ad terminos Iuris num. 11.
Et quo caſu poſſit Conſtitutionibus Apoſtolicis derogare, & num. ſeqq. *in quibus hujuſmodi regula ampliatur, & limitatur.*
Et quando dicatur, quod idem Legatus ad favorem tantum alicujus diſpenſaverit, vel derogaverit num. 17.
6 *Ad Conſilium, ſive ejus Decuriones pertinet aggregatio novi Conſiliarii.*
19 *Legatus Succeſſor obſervare tenetur decreta, & leges a Summo Pontifice factas* & n. 20.

DECISIO DCCCXC.

Semel atque iterum ſine reſolutione examini ſubjectis fundamentis deciſionis die 7. Junii anni 1717. a me editæ, qua declaratum fuit, aggregationem Iacobi Baldrati ad locum Conſilii præ nobilis, & antiquæ Civitatis Ravennæ minime ſuſtineri, & eſſe revocandam, quamvis auctoritate Eminentiſſimi tunc temporis Æmiliæ de Latere Legati ſequuta, & ſententia Iudicis ab A. C. deputati confirmatam; hodie tamen adſcitis ſuffragiis quinti, & ſexti ex DD. poſt conſuetum Turnum ſedentibus pro *jam deciſis* reſponſum fuit; Cum enim pro valida admiſſione novi Conſiliarii de Familia Civium non patritia, qualis eſt illa Baldrati, juxta novum Statutum anno 1705. conditum inter cætera requirantur duæ ex tribus ſuffragiorum partibus, & ex illis Baldratus nonniſi duo ſupra medietatem retulerit, inde ſequitur ipſius aggregationem nullam, &
1 irritam prorſus eſſe, ad *Text. in Auth. quæ ſupplicatio C. de precib. Imperat. offeren. Alexan. conſ.* 119. *num.* 17. *lib.* 6., *Rot. in Avenionen. admiſſionis ad Magiſterium artis* 22. *Iunii* 1711. *§. Vigente coram* Me; ob eam rationem, quod diſpoſita in dicto Statuto dicuntur de forma ſubſtantiali, qua non
2 adimpleta, actus vitiatur, & corruit, *Bec. conſ.*

conſ. 12. *n.* 23., *& ſequen.*, *Lancellot. Gal.*
conſ. 31. *a n.* 34., *& ſequen.*, Cyriac. *controv.*
268. *n.* 11., Capon. *controv.* 20. *n.* 29., *Rot.*
in recent. dec. 156. *n.* 4. *par.* 9., *& dec.* 265.
n. 15. *par.* 16.

Nec ambigi poteſt de validitate dicti Sta-
tuti, eo ſub obtentu, quod confirmatum
non reperiatur in forma ſpecifica, quodque
3 non ſufficiat confirmatio in forma commu-
ni, cum ſit contrarium diſpoſitioni Iuris
communis *Rot. in recen. dec.* 68. *n.* 12. *par.* 19.,
& in Spoletana Succeſſionis 29. Ianuarii 1706.
§. *Prout non relevat coram bo. me.* Molines;
Quippe non omittendo, non licere Baldrato
colore hoc impugnare Statutum, juxta cu-
jus formam, & quidem lectam ante ſcruti-
nium ſe proponi permiſit ad tria loca Conſi-
liariorum vacantia ob mortem Camilli Al-
dobrandini, Joannis Pauli Beninecaſæ, ac
Capitanei Pauli Bonſilii, & cujus deinde ip-
ſe ſtudio omni obtinere curavit ab Eminen-
tiſſimo Legato derogationem, ſeu diſpenſa-
tionem, quæ legis præexiſtentiam, & vali-
4 ditatem ſuapte natura ſupponit, *Rot. cor.* Bich.
dec. 360. *num.* 18., *& in recent. dec.* 43. *n.* 4.
par. 16. Placuit reſponſio, quod dictum Sta-
tutum in publico Conſilio Ravennæ condi-
tum fuit a Conſiliariis a ſan. mem. Julio II.
anni 1511. dotatis præclaro Privilegio vete-
res leges corrigendi, & reformandi, ac no
vas in futurum condendi, quæ faciliori re-
gimini, publicæque Civitatis tranquillitati
5 adiumento eſſe poſſent; Ideoque omni du-
bio procul valet dictum Statutum licet ſit
contra Ius commune, ut in puncto alterius
Statuti editi ab eodem Conſilio Ravennæ
conſuluit *Pariſ. conſ.* 20. *n.* 6., *& ſeqq. lib.* 2.,
& firmavit *Rot. coram. ſa. me. Innocentio X.*
dec. 32. *num.* 6.

Certius quia idem Summus Pontifex ſo-
lum excepit ab hoc Privilegio Statuta Ec-
cleſiaſticæ libertati contraria, unde ſic ap-
6 probaſſe cenſetur omnia alia Statuta qualia-
cumque a Ravennatenſium Conſilio in futu-
rum addenda, ſive contraria forent, ſive
non diſpoſitioni Iuris communis, & etiam
odioſa, ut proſequitur *Pariſ. citato conſil.* 20.
num. 5. *lib.* 2., & generaliter animadver-
tunt *Conſtant. ad Statut. Urb. in prælud. art.*
primo n. 37., *Bonden. collect. legal.* 2. *n.* 112.
Rot. coram Merlin. *dec.* 349. *num.* 14., *&* 15.,
& dec. 828. *n.* 2. *& in recent. dec.* 42. *n.* 32.
par. 12., Potiori Iure ſervandum erit Statu-
tum, de quo agitur, quod tametſi aliqua ex
parte deviet a Iure, attamen honeſtum eſt,
& rationi conſonum; Fulcitur namque illo
juſtæ cauſæ adminiculo, conſervandi videli-
cet generoſæ, & antiquæ nobilitatis deco-
rem, quo Cætus Conſiliariorum Ravennæ
effulget, brevi alioquin obumbrandum, ni-
ſi arctiore hac via coerceretur ambitus illo-
rum, qui nullis ornati meritis ad ſupremum
Conſiliarii gradum conſcendere præſumunt:
Ratio vero iſthæc exuberat, ut confirmatio
in forma communi ex relato Iuliano indulto
deſumpta, eumdem operetur effectum, quem
7 pareret confirmatio Apoſtolica in forma
ſpecifica, ex traditis a *Conciol. ad Statut. Eu-
gubin. in prælud. num.* 79., Rot. *cor. ſan. me.*
Innocentio X. *dec.* 32. *n.* 8., *ibique Adden.*
num. 15. *coram Merlin. dec.* 698. *num.* 7. *poſt*
Conſtantin. ad Statut. Urb. dec. 4. *num.* 9., *&*
in recen. dec. 42. *n.* 32. *part.* 12., quæ tamen
ſpecifica confirmatio revera non deeſt, dum
hæc nova lex poſt maturum, ac reiteratum
examen confirmata fuit a Sacra Conſulta,
in qua adeo reſidet Principis poteſtas, atque
8 majeſtas, ut ipſius decreta, literæ, & man-
data habeant vim decretorum, literarum
mandatorumque Summi Pontificis nulla
alia requiſita ſpecifica illius approbatione,
Gratian. diſcept. forenſ cap. 839. *n.* 20., Rot.
in recent. dec. 236. *num.* 6., *&* 7. *parte* 15.,
& in Aſculana nobilitatis Ordinis Conſularis
27. *Iunii* 1708. §. *Poſito igitur coram bo. me.*
Molines, & firmat deciſio, quæ revidetur
§. *At revera*.

Parvique refert, quod adverſus dictam
confirmationem conceſſa fuerit Civibus no-
va Audientia, ex qua inferebatur, quod il-
la perpetuam, & nullo tempore inviolabi-
lem firmitatem attribuere nequeat novo
Statuto, & conſequenter illud naturam ve-
ræ legis non ſortiatur. Nam objectio urge-
ret ſi Sac. Conſulta abſolute conceſſiſſet no-
vam audientiam ſuſpenſivam executionis di-
cti novi Statuti uſque ad exitum litis: At
non etiam quando, prout hic, novam au-
dientiam non aliter conceſſit, quam cum
clauſula NON RETARDATA, cujus vir-
tus ea eſt, quod dictum Statutum, utpote
jam confirmatum, perpetuo valiturum ſit
9 pro lege inviolate obſervandum, non cura-
ta conceſſione novæ audientiæ, ex notatis
per *Rot. coram Coccin. dec.* 144. *num.* 7., *&*
coram Bich. dec. 201. *num.* 9.

Conſtabilita itaque ex his validitate novi
Statuti, non eſt cur obiiciatur pro ſubſti-
nenda aggregatione Baldrati contra illius
formam facta, quod Eminentiſſimus Cardi-
nalis Legatus eidem Statuto diſpenſaverit
utendo facultatibus Legationis; Id enim, ut
bene monet præterita deciſio §. *Minus vero*,
10 in facto non ſubſtitit, cum proceſſum fue-
rit per viam derogationis, quæ Eminentiſ-
ſimis Cardinalibus tametſi præditis poteſtate
legati de Latere permiſſa non eſt adverſus
Statutum, ut dictum eſt, Pontificia aucto-
ritate roboratum, *Felin. in cap. Qua in Ec-
cleſiarum n.* 17. *verſicul. quia de Conſtitutioni-
bus*, *Roman. conſil.* 37. *num. primo verſicul.*
quoad ſecundum, *Ruin. conſ.* 166. *n.* 3. *lib.* 4.,
Gambar. de Offic. legat. lib. 8. *num.* 132.,
Poſth. reſolution. foren. 148. *num.* 2., *&* 3.,
Urceol.

Digitized by Google

Vrceol. Conſult. forenſ. 62. num. 21., *Campel. ad Conſtit. Vrbin. in præfat. num.* 339., atque
hanc ſententiam alias ſecuta fuit Sacra Rota,
ut apud *Poſth. de ſubbaſt. deciſ.* 207. *n.* 4. *coram Dunoz. Jun. dec.* 527. *num.* 12., *coram
Bich. dec* 381. *ex num.* 27. *in rec. deciſ.* 67.
num. 16. *par.* 4. *tom.* 2., & *dec.* 298. *n.* 18.,
& 20. *par.* 10., Ita quidem ut nec etiam ſub
11 prætextu interprætationis, limitationis, aut
reductionis ad terminos Iuris illud elidere
fas ſit, *Jaſon. in l. omnium n.* 7. *verſicul. limita tamen Cod. de Teſtamen.*, *Villaleg. de legat. quæſt.* 10. *num.* 13., *Jov. de ſolemnitat.
in contract. minor.*, & *mulier. gloſſ.* 2. §. 2.
num. 17., *Caſtald. Conſult.* 225. *num.* 11. *in
fin.* Idque procedit quamvis Eminentiſſimis
Legatis per Breve legationis concedi conſueverit ampliſſima facultas derogandi legibus, & Conſtitutionibus Apoſtolicis: iidem
quippe illa uti nequeunt niſi pro publico bono, publicaque cauſa Civitatis, & Provin-
12 ciæ ipſis comendatæ, *Conſtantin. ad Statut.
Vrb. in prælud. num.* 17., & præciſe de Legato Æmiliæ *Rot. in recent. deciſ.* 490. *n.* 8.
part. 18., & *deciſ.* 528. *num.* 11. *part.* 19.,
Per abſurdum namque eſſet, quod leges pro
recto unius cujuſque loci regimine magna
cum maturitate conditæ, & a Summo Pontifice confirmatę, pro ipſorum voluntate
everterentur, ut reſpondit *Rot. in recent. d.
dec.* 298. *n.* 19., & 20. *part.* 10.

Verum tamen quatenus etiam res eſſet
de ſimplici diſpenſatione dicto Statuto, ut
inſinuare conabantur Defenſores Baldrati,
eo quod illud abſolute non abrogatum fuerit, ſed potius præſervatum cenſeatur quoad
cæteros caſus, nihilo tamen minus idem Baldratus illa juvari non poſſet, cum liceat quidem Legato aliquando diſpenſare Statuto a
Sancta Sede approbato, illud præſertim re-
13 ducendo ad terminos Juris communis, *Pigant. ad Statut. Ferrar. lib. primo rubric.* 37.
de probation. facien. per lib. mercat., *vel Artific. num.* 47., *bon. mem. R. P.* D. *Maſer. de
Legation. Æmiliæ & Avenionen. lib.* 1. *cap.* 35.
num. 31., & *ſequen.*, *Rot. in recen. dec.* 298.
num. 15. *part.* 10. *decis.* 69. *num.* 1., & *ſeqq.
part.* 13. *dec.* 264. *n.* 11. *par.* 17., & *dec.* 87.
n. 2. *par.* 18. At id intelligitur concurrente
juxa, & legitima cauſa, ut expoſcit natura,
& quidditas diſpenſationis, quæ nihil aliud
14 eſt niſi provida juris Communis, aut Statuti relaxatio, publica utilitate, ſeu neceſſitate penſata, ut definitur a *Speculat. lib.* 1.
§. 1. *in principio titul* 2. *de diſpenſation.*, ſine
qua proinde diſpenſatio aliter facta cum re
ipſa ſit derogatio in caſu particulari, irrita
prorſus eſt, *Fagnan. in cap. ſuper eo num.* 40.
verſicul. cæterum de Bigamis, *Gutier. quæſt.
Canonic. lib.* 1. *cap.* 9. *n.* 5., *Bonaccin. de leg.
q.* 2. *punct.* 3. *n.* 12., & de diſpenſatione facta
a Card. Legato, ac Nuncio Apoſt. cum po-
teſtate legati a Latere tradit *Innocent. in cap.
dudum n.* 16. *de elect.*, Navar. *in manual.
Prælator. prælud.* 9. *n.* 15., *Salas de legib. diſput.* 3. *ſect.* 4. *n.* 32., *Bonaccin. de legib. qu.* 2.
punct. 3. *n.* 1. §. *Sed hoc exemplum*, *Azor.
part.* 1. *lib.* 5. *cap.* 15. *in fine*, *Baldel.* Theolog.
moral. lib. 5. *diſput.* 52. *n.* 2., *Maſer. de Legation. Æmil.*, & *Aven. lib.* 1. *dicto cap.* 35. *n.*
3., & *melius Pegas de Competent. par.* 1. *cap.*
41. *n.* 9., Poteſtas enim diſpenſandi, Priva-
15 toſque legibus ſolvendi ſine cauſa, ſummo
dumtaxat Pontifici reſervata eſt, *Cardinalis
Caietanus* 1. 2. *quæſt.* 96. *articul.* 5., *Sot. lib.*
1. *de iuſtit.*, & *Iar. qu.* 7. *articul.* 3. *lib.* 7. *qu.*
4. *articul.* 2. *ad fin.*, Ab eodemque Cardinalì
Legato delegata non cenſetur niſi ob aliquam cauſam legitimam, quæ ad diſpenſandum moveat pro conſervatione legum, Conſtitutionum, & Pontificiorum decretorum
ipſius providę diſpenſationis auxilio quandoq;
curanda, atque obtinenda, non autem pro
illorum deſtructione, quæ facile inde ſeque-
16 retur ſi Cardinales Legati eorum arbitratu
modo favore unius, modo favore alterius
ſine iuſta, & valida cauſa diſpenſarent, *Riccard. in* 4. *diſtinct.* 38. *qu.* 9. *articul.* 1. *in fin.*,
Fagnan. in cap. nimis n. 4., & *ſeqq. de filiis
Presbyterorum in cap. ſuper eo n.* 40. *verſicul.
cæterum, de Bigam.*, & *in cap. quia in tantum
n.* 14. *de prębend.*, *Baldel.* T*heolog. moral. lib.* 5.
diſput. 52. *n.* 1., & probat *Pegas de competent.
par.* 1. *citat. cap.* 41. *n.* 7.

Quod autem diſpenſatio prædicta facta
fuerit ſine iuſta, & legitima, cauſa, neceſſitatis nempe, aut utilitatis Provinciæ Civitatis Ravennæ ipſi Eminentiſſimo D. Cardinali Legato commendatæ, patet ex eo, quod
in ipſo actu diſpenſationis nulla ex his cauſis
expreſſa legitur, immo nec præſumi poteſt;
etenim cum Eminentiſſimus Legatus diſpenſaverit ad preces Partis, & per viam ſimpli-
17 cis reſcripti in eo privata dumtaxat cauſa; &
favore erga Baldratum conſideratur iuxta
Text. expreſſ. in leg. 1. *Cod. de petit. Bonor.
lib.* 10., *Felin. in cap. qua in Eccleſiarum n.* 65.
de Conſtitutionib., *Gozzadin. Conſil.* 41. *lib.* 1.
Roman. Conſil. 436. *n.* 19., *Vrceol. Conſult.
forenſ.* 92. *n.* 65., *Rot. in recent. dec.* 520. *n.* 8.
part. 19., & *in Mantiſſ. ad Card. de Luc. de
Iuriſdict. dec.* 4. *n.* 13.

Fruſtraque obtenditur emendicatus ille
Color, quod repletio loci vacantis in Conſilio publico etiam Bono valde congruat, quia
id forte procederet in Civitate, in qua pauci
eſſent Conſiliarii, & uno deficiente, cæteri
publica munia ſubire, ac explere non poſſent, at res longe ſe habet in præſenti; Quippe Baldratus publicis muneribus manum
numquam admovit, & tamen tam ante,
quam poſt controverſam eius aggregationem
cuncta publica negocia rite, & recte, adminiſtrata fuerunt, & adminiſtrantur, & ſane
ſi quæ

ſi quæ publica utilitas efflagitaſſet, quod locus ille repleretur, ea certe non expoſtulaſſet, quod conferretur Baldrato, ex late deductis a ſcribentibus pro Civitate, minuſque quod pro eodem diſpenſaretur Statuto, ad cuius formam electio novi Conſiliarii fieri debebat, præſertim vero, quia in hoc negocio, in quo agebatur de ſupplendis, creandiſque novis Conſiliariis, urgebant reſcripta Sacræ Conſultæ præcipientis ſervari Patriam legem a dicto Statuto ſancitam, proptereaque eadem potius conſulenda erat, quæ iuxta veteres mores forſan mandaſſet, ut Decuriones iterum ad hunc effectum convenirent in Conſilio, vel alia ratione, & via conſulendum erat aſſertæ publicæ utilitati abſque tam gravi præiudicio libertatis generalis Conſilii ab ipſiſmet etiam Summis Pontificibus religioſe ſemper cuſtoditæ, & ad quod,
18 eiuſve Decuriones dumtaxat electio, & approbatio novi Conſiliarii de iure pertinet, *Leg.1. §. Solent, ff. quand. appelland. ſit, leg. Obſervare 2., ibique DD. Card. de Decurion. lib.10.*, Ioann. *de Plat. in leg. Si quis ſpontaneos in princip. verſicul. quod intellige Cod. eodem titulo, Curia Piſana de Origine Decurion. cap.13. num.1., Cobell. ad Bull. Bon. Regimin. cap.31. num.287., Cardinal. de Luc. de Præeminent. diſc.31. num.5. diſc.38. num.13. & diſc.39. n.10.*

Clara profecto hæc viſa ſunt pro demonſtranda nullitate, invaliditate, & iniuſtitia aggregationis Baldrati, ſed clariora redduntur ſi animadvertatur novum iſtud Statutum a Superioribus, qui præſunt regimini Civitatis Ravennæ. quales ſunt Cardinales Legati, æque ac a Civibus obſervandum eſſe tam ex præſcripto Iuliani Indulti, ibi - *Quod Civitas Ravennæ regatur, gubernetur, & manuteneatur per Superiores ſecundum Statuta, quæ ordinarentur, diſponerentur, & reformarentur publice in Conſilio Civitatis eiuſdem* - quam ex mandato Sacræ Conſultæ imperativis illis verbis - *faccia che così ſiegua* - bo.me. Marrabottino directo uti tunc temporis in Provincia Æmiliæ Viſitatori Apoſtolico cum facultatibus Legati a Latere, a quo exceptus
19 dicendus non eſt Eminentiſſimus Legatus eo in Officio ſucceſſor, ad Text. *in leg. Annua 20. §. Attia ff. de annuis Legat., Mantic. de Coniectur. ultimar. volunt. lib.8. tit.16. n.20. & 23. §. Secundo reſpondeo*; Quo fit, ut etiam illi, veluti obſtricto neceſſitate quadam ob-
20 ſervandi dictum Statutum, adempta cenſeatur facultas omnis contrarium diſponendi *Rot. poſt Poſth. de Subhaſt. dec.207. num.21.*, & poſt *Conſtant. ad Statut. Vrb. dec.18. nu.7.* licet fieret reditus ad Ius commune, *Rot. in Recentior. dec.298. n.21., & 22. part.10.*, & notat *dec.*, quæ revidetur *§. Quę omnia*.

Sed quod magis movit animum Dominorum illud eſt, videlicet Eminentiſſimum Legatum derogaſſe, ſeu diſpenſaſſe eidem Statuto, non pro ſupplendo uno, vel altero ſuffragio, ſed ut ſuppleret defectum ingentis numeri quatuordecim ſuffragiorum, quæ defecerant pro duabus ex tribus partibus a novo Statuto, ut dictum eſt, præſcriptis; Ex octuaginta namque Decurionibus die 14. Aprilis anni 1714. in publico Conſilio congregatis ad effectum implendi novis Conſiliariis ſupradicta loca vacantia, quadragintaduo dumtaxat Baldrato ſuffraganti fuerunt, in quibus circumſtantiis, cum ipſe Summus Pontifex, & Sacra Conſulta eumdem repræſentans huiuſmodi gratias concedere non ſoleant, illaſque revocent, ſi a Cardinalibus de Latere Legatis fieri contigerit, ut, eveniſſe docebatur in alia Cauſa Ravennaten. Ioannis Baptiſtæ Capræ propoſita die 29. Novembris 1669. in Sacra Conſulta, utraque Parte contradicente de anno 1706. in Cauſa Cæſenaten. Iacobi de Bandis, quamvis in cauſa Eminentiſſimus Legatus ſuppleviſſet favore Capræ quatuor ſuffragia, & in ſecunda duo tantum, quæ Bando deerant pro duabus ex tribus partibus; Potiori ſane iure huiuſce diſpenſationis gratiam favore Baldrati Eminentiſſimus Legatus omittere potuerat ex prædictis.

Atque hinc eliſa remanet contraria obſervantia, cuius vigore dicebatur, ſuperiores Legatos pluries in ſubiecta materia admiſſionis Conſiliariorum diſpenſaſſe antiquis Legibus, novoſque Conſiliarios creaſſe, cum ex relatis ſolemnibus actibus quamcumque vim aſſerte obſervantiæ plane tollentibus ſatis compertum habeatur, quod ſi aliquando Conſiliarii Ius ſuum, ut in præſenti, retinentes, adverſus ſimiles diſpenſationes reclamarunt, illæ reiectæ fuerint, ut obſervat dicta præterita *dec. §. Quæ cum ita ſint*, alias etiam addendo rationes pro magis, magiſque evertenda eadem obſervantia, & reſpective oſtendenda inſubſiſtentia controverſæ aggregationis, quas DD. iterum approbarunt, remiſſive ſe habendo in reliquis ad eamdem deciſionem.

Et ita utraque &c.

EADEM SUPER ATTENTATIS.

Lunæ 6. Febr. 1719.

ARGUMENTO

Non indiget.

SVMMARIVM

1 *Attentata ſunt revocanda cum omnibus aliis actibus ſucceſſive geſtis.*

2 *Conſiliariis proprie conveniunt honores illi, & prærogativę quas Civitas, vel Caſtrum illis tribuit.*

DECISIO DCCCXCI.

IN hac Audientia poſt tertiam Cauſæ propoſitionem reſolutum quoque fuit, videntibus Quinto, & Sexto ex DD. ſtandum eſſe in deciſis coram Me ſub die 2. Julii 1717. ea ratione, quod aggregatio Iacobi Baldrati ad Locum Conſilii Ravennæ non ſolum non ſubſtinetur tamquam invalida, & iniuſta, ut probat contemporanea deciſio alterius præcedentis confirmatoria; Verum præterea revocanda eſt veluti attentata cum omnibus actibus in illius ſequelam teſtis per viam tamen nullitatis, & circumſcriptionis, juxta deducta in *Leodien. Iuriſdictionis ſuper Attentatis* 22. *Iunii* 1713. §. *Non obſtat in fine, coram Emo Domino Card. Scotto, & in Burgen. Viſitationis ſuper Attentatis* 3. *Februarii* 1716. § *finali, coram Rmo Althann*; Aggregatio quippe pręfata ſi non pœnam, ſaltem attentati nomen meretur, cum contra expreſſam Auditoris Cameræ inhibitionem pro obſervatione Patrii Statuti, & reſolutionis Sacrę Conſultæ reſiſtentis eidem aggregationi, & demum contra tot ſolemnes plurium Conſiliariorum proteſtationes de pendentia litis in Curia ſequuta fuerit, & ſucceſſive idem Baldratus pluries ſibi errogaverit nobilis Conſiliarii nomen, alioſque honorificos titulos qui Conſiliariis proprie conveniunt, ad *Text in leg.* Reſcripto 6. *ad fin.*, *& in leg. Reus delatus* 7. *ff. de muner.*, *& honor.*, & cęteris relatis obſervat præterita deciſio,

Et ita utraque &c.

TYBURTINA SUCCESSIONIS, SEU RECADENTIARUM.

Veneris 10. *Februarii* 1719.

ARGUMENTUM

Vaſſalli Caſtri S. Gregorii, & Caſapis decedentes abſque Patre, Matre, Filiis, Fratribus, & Fratrum Filiis debent inſtituere in Teſtamento pro medietate Baronem d. Caſtri, & ſi ab inteſtato decedant, Baro ſuccedit in totum ex antiquiſſima conſuetudine, cujus initii memoria non extat, cui conſuetudini ſubiiciuntur etiam Clerici, & Forenſes, nam d. conſuetudo diſtinguitur a Statuto quod ab illa peudet,

SUMMARIUM.

1 *Baro Caſtri S. Gregorii, & Caſapis ex jure conſuetudinario ſuccedit in bonis Vaſſallorum, ſive* Forenſium, *morientium ab inteſtato, &* n. 3., & 7., 15., 40., 44.

Limita num. 2. *quando ſcilicet adſunt Pater*, Mater, *Filii, Fratres, ſeu Fratrum Filii, in communi viventes*, & n. 6.

Amplia n. 8. *nam ſuccedit etiam in medietate quatenus ſequatur obitus cum* Teſtamento, & num. 41.

4 *Conſuetudo probata habet vim supremæ legis ubique locorum, & gentium obſervandæ* & num. 17.

Ad quam probandam requiritur actuum frequentia num. 5.

9 *In Teſtamentis quæ fiunt a Vaſſallis* Caſtri *S. Gregorii & Caſapis ſemper apponitur illa clauſula* ſervata medietate bonorum Curiæ, ſive alia ſimilis.

10 *Si Vaſſallus d.* Caſtri *de ſuis bonis vult contrahere, vel facere donationem debet prius obtinere facultatem Baronis.*

Qui illam concedit vel abſolute, vel ſub conditione num. 11.

13 *Quoties deventum fuit ad venditionem Caſtri S. Gregorii, & Caſapis, venditum etiam fuit jus recadentiarum vigore conſuetudinis declara* num. 14.

16 *Publica vox, & fama probant.*

18 *Res judicata facit ſtatum contra omnes intendentes venire contra eamdem rem* & n. 19., & 31.

20 *Conſuetudo canonizata per rem judicatam non indiget alia probatione.*

21 *Conſuetudo eſt jus moribus diurnis tacito utenſium conſenſu introductum* & n. 36.

22 *Conſuetudo immemorabilis, non indiget titulo ſed poteſt quemcumque allegare titulum, etiam meliorem de mundo*, & n. 23., & 24.

25 *Barones non valent condere ſtatuta juri communi contraria abſque auctoritate ſupremi Principis.*

26 *Jura in actis non producta in nulla habentur conſideratione,*

27 *Ad imparia dijudicari nemo debet.*

28 *Obſervantia eſt optima rerum interpres.*

29 *Statutum loci nihil aliud eſt quam conſuetudo diu obſervata, & poſtea in ſcripsis redacta. Declara* num. 30.

32 *Appellatio quę proſequuta non fuit non eſt amplius opponibilis.*

33 *Conſuetudo recadentiarum nequit dici barbara, nam in tota viget* Italia & num 34.

35 *Bona recadentiarum poſſunt reſtitui cum eodem pacto,*

37 *Incolis Oppidorum prope Romam exiſtentibus eſt facilis recurſus ad Summ. Pontificem.*

38 *Statuta Laicalia* Clericos *non ligant.*

Limita num. 39.

42 *Bona oneri reali annexa, cum tali onere deferuntur etiam ad privilegiatos, etiamſi ſint* Clerici, & num. 43.

45 *Adſtipulantibus exemplis, & caſibus de obſervantia nequit dubitari.*

46 *Bona poſſunt dici abſque ulla caducitate donec verificatur conditio talem caducitatem inducens*, & num. 47., & 48.

49 *Clauſula præſervativa aliorum jurium operatur ut ſemper jura produci poſſint.*

50 *Depoſitiones expiſcatæ lite pendente, & parte non citata nihil probant.*

Amplia num. 12.

51 *Revelationes ſimplices metu excommunicatio-
nis factæ niſi ſint formiter repetitæ non
probant.*
53 *Pauca exempla contra conſuetudinem legitime
introductam non officiunt.*

DECISIO DCCCXCII.

VIgore antiquiſſimi Juris conſuetudinarii
Recadentiarum nomine appellati, mori-
bus diuturnis Populorum Caſtrorum S. Gre-
gorii, & Caſapis ad Dominum Principem
Franciſcum Pium a Sabaudia ſpectantium
comprobati, deciſum fuerat coram Me ſub
die 11. Maii 1716., quod in hæreditate
Abbatis Joſephi de Cruce nullo condito Te-
ſtamento defuncti, nulliſque ab inteſtato re-
lictis legitimis hæredibus in gradibus a dicto
Jure conſuetudinario contemplatis, quod
tam D. Marchio Philippus de Maximis,
1 quam alii ad ejuſdem inteſtatam ſucceſſio-
nem aſpirantes ſuccedere non valerent, ſed
quidem prælaudatus Princeps Franciſcus
Baro eorumdem Caſtrorum, qui unice
virtute dicti Juris non ſcripti, & a duobus
ab hinc ſæculis conſtanter obſervati in Bonis
Vaſſallorum, ſive Forenſium ex hac vita
migrantium ſine legitimis hæredibus, qua-
les pro arcendo Barone dumtaxat appellan-
tur = *Pater, Mater, Filii, Fratres, ſeu Fra-
trum Filii in communi viventes* = ſuccedendi
2 Ius habet. Verum facta iiſdem ſuccumben-
tibus poteſtate eamdem deciſionem oppu-
gnandi, in hodierno Conſeſſu ea ad novam
colluctationem revocata ſub conſueto dubio
- *An ſtandum eſſet, vel recedendum a Deciſis* -
Domini mature perpendentes, quod illius
fundamenta in faſtigio perſpicuarum ratio-
num repoſita erant, inhæſitanter reſpon-
derunt - *ſtandum eſſe in Deciſis*.

Denuo enim arriſit Dominis quod cum
tam Marchio de Maximis, quam alii aſſer-
ti hæredes prædicti Abbatis de Cruce ab in-
teſtato defuncti non verſentur in eo proxi-
mioritatis gradu, qui vigore d. antiquiſſimæ
conſuetudinis in prælaudatis Caſtris vigentis
ad ſucceſſionem Bonorum in excluſionem
Baronis aſpirare valeant, inde fit, quod illi
nullam habeant actionem exercibilem pro
prædicta inteſtata ſucceſſione conſequenda,
3 ſed unice prænarratus Princeps Franciſcus,
qui vigore d. conſuetudinarii Iuris recaden-
tiarum ad illam eſt vocatus, ex firmatis per
Rot. cor. Dunoz. Iun. dec. 981. *n.* 1. cum aliis
in dicta antecedenti deciſione laudatis in
§. *Ratio ſi decedendi*.

Et quia totum hujuſce Cauſæ momentum
reſidet, prout animadverſum fuit in dicta
præcedenti mea deciſione, in prædicta con-
ſuetudine comprobanda, quia ea probata
ex parte Agentis, omnis alia exulat neceſ-
ſitas alterius probationis, ſive tituli, quia
illa ex ſe ſola habet vim ſupremæ legis ubi-
4 que Locorum, & Gentium obſervandæ, ut
notat *Trobat. de effect. immemorab. quæſt.* 13.
artic. ult. num. 162., *Gratian. diſcept. forenſ.
cap.* 578. *num.* 11., *& ſequen.*, *Card. de Luc.
de Regal. diſc.* 47. *num.* 2., *Rot. in Tranen.
Preheminentiarum ſuper reſervatis* 19. *No-
vembris* 1717. §. *Immemorabilis coram Me*;
Ideo Domini illius examen ſedulo aggre-
dientes, Eam omni numero comprobatam
5 authumarunt ex ea actuum frequentia, quæ
ad hunc effectum eſt neceſſaria ſecundum
ea, quæ firmat Bartol. *in leg. de quibus n.* 23.,
& ſequen. ff. de legat. 1. *Menoch. de arbitrar.
caſ.* 81. *n.* 2., *Rot. in Dertbuſen. Iuriſdictionis
ſuper gravibus* 4. *Martii* 1697. §. *Quæ ſane cor.
bo. me.* Pio, *in Mantuana Bonorum* 7. *Maii*
1708. §. *Quod autem cor.* R̃mo *meo Aldrovan-
do, & in Sarſinaten. Devolutionis* 27. *Februa-
rii* 1711. §. *Idem procedit coram eodem*.

In facto enim conſtans erat, quod quoties
per antiquis temporibus metam duorum
ſæculorum pertingentibus evenit caſus, quod
quis poſſidens Bona in Territorio dd. Feu-
dorum deceſſerit, non relictis illis hæredi-
bus, qui impedimento eſſe poterant ſucceſ-
6 ſioni Baronis per ſupradictam conſuetudi-
nem inductæ, quales, ut diximus, ſunt
*Pater, Mater, Fratres, ſeu Fratrum Filii in
7 communi viventes* = Baro pro tempore illi
ſucceſſit, & quidem ad præſcriptum ejuſdem
conſuetudinis in tota hereditate ſequuto obi-
tu ab inteſtato, in medietate vero quate-
8 nus cum Teſtamento; & ſucceſſive Baro,
ſive ejus Miniſtri de prædictis ſucceſſionibus,
ſeu hereditatibus proprio arbitratu diſpoſue-
runt, adjecta hac literali expreſſa enunciati-
va, quod - *erant bona ad Curiam vigore ſupra-
dictæ conſuetudinis devoluta* - ut clare præſe-
ferebant nedum Particulæ quinquaginta octo
Inſtrumentorum initium ſumentium ab an-
no 1567., quæ extracta fuerunt a Protho-
collis, a dicto tantum tempore repertis in
Archivio S. Gregorii, & de quibus in *Sum-
mario ejuſdem Actoris in præterita propoſitio-
ne num.* 7.: Verum etiam alia duo Inſtru-
menta in præſentiarum exhibita, & adinuen-
ta in Archivio Curiæ Epiſcopalis Tyburti-
næ, ex quibus habetur quod uſque de anno
1538. Franciſcus Urſinus Terræ S. Gregorii
Dominus, cum per obitum cujuſdam *Pre-
sbyteri Sylverii*, & alterius de dicta Terra
S. Gregorii, eſſent ad ipſum devolutæ vigo-
re prædictæ antiquæ conſuetudinis duæ Vi-
neæ, illas ſub ſimili enunciativa vendidit
nonnullis de eadem Terra S. Gregorii, ut
videre erat in *Summario præſenti ejuſdem
Principis num.* 1. *litt. A.*, *& B.* ibi -- *Cum ſit
quod ſecundum formam Statutorum* S. *Grego-
rii, & cias* antiquam conſuetudinem, *ſit de-
voluta ad Curiam &c.*

In idipſum quoque collimabat, quod quo-
ties aliquis deſtitutus hæredibus ſupra deſi-
gnatis condidit Teſtamentum, in illo de
ſuis

9 ſuis Bonis diſpoſuit - *ſervata medietate Bonorum Curiæ* - vel cum alia ſimili, nempe - *ſalvis Iuribus Curiæ* - ut colligebatur ex Teſtamentis conditis ann.1592.,1615.,& 1617.,ut *in d. Summario præteritæ propoſitionis num.* 8., Prout quoque ſi iſte talis exoptabat de ſuis Bonis diſponere, vel per contractum inter vivos, vel per ultimam voluntatem, antequam ad hujuſmodi contractus, vel Teſtamenti factionem deveniret, per ipſum efflagitabatur opportuna facultas a Barone,
10 qui illam modo liberam, modo ſub conditione, quod remanere deberent *ſalva Iura Curiæ* concedebat, ut probatur in *Summario præſenti num.* 2. *litteris A. B.*, *& C.* Et inſuper ne ſequerentur Bonorum venditiones, ſeu alii contractus in fraudem dd. Jurium recadentialium, prius quam ad illorum celebrationem procederetur, conſuetum erat, & eſt per Mandatarium Loci fieri publicas denunciationes, ſeu Bannimenta, & poſtea venditiones expleri cum licen-
11 tia Curiæ, quæ ſemper cum ſuis præſervativis illam concedit, & quæ licentia ſemper retroactis temporibus ſolitum fuit, quod exprimeretur in ipſis Inſtrumentis, ut ex pluribus illorum particulis, quæ dabantur *in Summario præſenti num.* 4., ac alii indicatis *ſub num.* 5.

Non ſubſiſtente reſponſione quod denunciationes per Mandatarios, fiant ad hoc, ut vicini, ac alii ad quos ſpectat, declarent, an velint, præferri in venditionibus Bonorum ad formam Statuti, nam pro adimplemento dicti Statuti ſat eſt, quod ſimpliciter fiant denunciationes, nec eſt opus reportare licentiam a Curia, quod ſtatutum neutiquam præſcribit ut videre eſt ex illius particula relata in *Summ.* dd. aſſertorum hæredum *ſub n.*6., Cum itaque ultra dictas publicationes concurrant etiam licentiæ, & facultates Curiæ ut deſumptum fuit *ex dicto præſ. nti Summ.* D. *Principis eiſdem n.* 4. *&* 5. Evidens evadebat, quod hujuſmodi Cauthela non practicatur pro adimplemento diſpoſitionis Statutariæ, ſed ſervatur ne fiant fraudes in præjudicium dd. Iurium recadentialium, quod redditur manifeſtum tum ex tenore dd. licentiarum in his caſibus concedi ſolitarum, & quarum aliquæ infertæ legabantur in Inſtrumentis Venditionum 1618. præſenti *Summ. D. Principis n.*2. *litt. A. &* B. Tum etiam ex eo quod in caſu quo contractus aliquis detectus fuiſſet factus in fraudem præfatorum Jurium recadentialium, illico nullus, & irritus declarabatur, & bona devolvebantur ad Curiam prout in ſpecie ſecutum fuiſſe probabatur anno 1602. quo declarata fuit nulla Donatio Nardi Nigri, tanquam facta in fraudem dd. Iurium recedentialium *ut in d. præſenti Summ. n.*6.

Rurſus conſtabat, quod quoties juxta temporum viciſſitudines deventum fuit ad venditiones dd. Feudorum cum illis expreſſe venditum etiam fuit *Jus recadentiarum* vigore ſupradictæ conſuetudinis illorum Dominis, & Poſſeſſoribus competens, ut bene deſumebatur, tam ex venditione Caſtri S. Gregorii facta anno 1599. per Tarquinium de S. Cruce Lothario de Comitibus Duci Poli, ut ex Inſtrumento per extenſum relato a Saluſtio Tyberio in ſuo Formulario Inſtrumentorum *lib.2.fol.*233. *col. prima cap. declarantes* ibi - *cum omni Jure Mulctandi &c. ſcadentiis, ſeu Monitoriis, juxta Solitam Conſuetudinem, ſeu Statuta, aut Conſtitutiones dd.Caſtrorum*--tam ex aliis ſucceſſivis venditionibus, quam denique ex hac ultima expleta anno 1655.favore clar.mem.
13 Cardinalis Caroli Pii, ut ex particula ejuſdem Inſtrumenti relata in *Summario dictæ præteritæ propoſitionis n.*1. ibi - *Nec non Bonorum devolutionibus, & recadentiis*; Et Barones pro tempore vigore dd. venditionum ſemper pacifici fuerunt Poſſeſſores prædi-
14 ctarum recadentiarum, illaſque ſemper exercuerunt, ut late juſtificatum remanebat in *dicto Summ. præteritæ propoſitionis n.*2. *& plur. ſeqq.*, & in *Summ. præſenti num.* 1., *& plur. ſeqq.*

Atque demum prædictam conſuetudinem mirifice comprobabant nedum *Statuta Terræ S. Gregorii*, in quibus præſcribendo modum ſuccedendi tam ex Teſtamento quam abinteſtato expreſſe admittitur Ius recadentiarum favore Baronis, idque non per viam
15 novæ diſpoſitionis, ſed iuherendo ipſi antiquæ conſuetudini in d. Terra viginti, & longe ante illorum promulgationem præexiſtenti, quod nedum ex *rubro*, ſed etiam ex *nigro* eruebatur; Nam poſtquam inſcriptus eſt in genere Titulus - *delle Conſuetudini* - ſub eodem titulo plures continentur Rubricæ, inter quas illa - *del far li Teſtamenti* - & altera - *del ſuccedere ab inteſtato* - & ubi ſtatuitur modus ſuccedendi leguntur ſcripta verba illa - *ſiccome è ſtato ſolito, e conſueto* - verum etiam *tres Teſtes formiter examinati* ſuper controverſo Iure recadentiarum coram A.C. Met de anno 1700., *ut in Summario præteritæ propoſitionis n.* 10., *& depoſitiones Priorum Communitatis ſupradictæ Terræ S. Gregorii*, qui omnes unanimi ſuffragio, & voto de hujuſmodi Inveterata, & numquam interverſa conſuetudine Juris recadentiarum, teſtati fuere, & quoque *pub-*
16 *lica vox, & fama* dum per ora omnium Incolarum præfatorum Caſtrorum volitat dicterium illud - *morire a corte*-ut probabant Defenſores ejuſdem Principis.

Et ne dubitationi locus relinqueretur ſuperacceſſit auctoritas rerum Judicatarum, dum hæc ipſa Conſuetudo (quæ de cætero tanquam legitime præſcripta vim legis habebat,

17 bebat, abſque eo quod fuiſſet in Contradictorio Iudicio canonizata ad clarum *Text. in l. de quibus ff. de legib.*) tam de anno 1700. coram A.C. Met, quam de anno 1708. ex Sententia Vicarii Generalis Tyburtini ca-
18 nonizata remanſit adverſus illius inobſervantiam prætendentes, ut *in ſæpedicto Summario præteritæ propoſitionis n. 4., & 5.*, quæ Sententiæ cum auctoritatem rei Iudicatę aſſumpſerint, & cum legitimo Contradictore, & ſuper Identifico puncto, ſuper quo hodierna verſatur controverſia emanatę fuerint, dubium, non eſt, quin faciant ſtatum quoad
19 omnes contra idem Jus tali modo canonizatum venire prætendentes ad *Text. in leg. Ingenuum ff. de ſtat. homin.*, & quod prælaudatus Princeps Franciſcus beneficio dicta-
20 rum rerum Iudicatarum relevetur ab ulteriori probatione talis Conſuetudinis, ut ponderando efficaciam canonizationis conſuetudinis in Contradictorio Iudicio bene firmat *Bonell.lib.1.Commentar.Iur.Civil. cap.1.*

Si igitur conſuetudo aliud non eſt niſi Jus moribus diuturnis tacito utentium conſenſu
21 comprobatis introductum ex *Text. in l. 1., & 2. Cod. quæ ſit longa conſuetudo*, de hac conſuetudine dubitari profecto non valebat in pręſenti; dum tot intercedebant actus ſuperius recenſiti illam non ſolum a longo tempore inducentes, ſed præſupponentes itaut dicere jure poſſit, quod illius introductionis initium non habeatur, dum omnes
22 memorati actus univoci, & concludentes ſe referant ad *antiquam, & præexiſtentem conſuetudinem* cujus memoriam non indicant, & proinde ambigi nequit, quin eadem pluſquam immemorabilis cenſenda ſit, taliter quod Baro illius auctoritate fretus pro exercendo Jure dd. recadentiarum nullo egeat tituli adminiculo, tamquam ſup-
23 pleto diuturnitate temporis, & jure meritoque illius præſidio valeat dicere, quod habeat, omnem actionem, & obligationem, vel ex contractu, vel quaſi, vel ex lege, vel ex ſuprema Principis Poteſtate, & totum
24 id, quod ex Iuſtitia, vel gratia poteſt concedere, vel Imperator, vel Papa, ut bene ponderant *Bald. in l. de quibus ff. de regul. Iur., Gratian.diſcept.for.cap. 378.n.19., Afflict. dec. 254. n. 4., & 5. par. 19. recent., & in d. Tranen. Præeminentiarum 19. Novembris 1717. d. §. Immemorabilis coram Me.*

Sentientes Defenſores dd. aſſertorum Hæredum efficaciam dictæ immemorabilis conſuetudinis convolabant ad Præſidium illud, quod non ſubſiſteret in facto, quod memorata conſuetudo præexiſteret ante prædictum Statutum, ex quo præterlapſis temporibus, in quibus hujuſmodi Caſtrum erat in Dominio Rev.Cameræ de anno nempe 1439. datum fuiſſet in ſolutum Raynaldo Urſino per Card. Florentinum Legatum San. me. Eugenii IV., abſque ulla mentione recadentiarum, & quod cuncti ſupradicti actus prius ſe referant ad Statum, & deinde ad conſuetudinem, & ſic, quod unice per d. Statutum ea inducta fuerit, quod cum fuiſſet conditum per Barones in Superiorem recognoſcentes Summum Pontificem, illud irrelevans remanſerit ex ea vulgata Iuris
25 propoſitione, quod ipſi non valeant Statuta condere Iuri communi contraria. Aſt infæliciter, quia ut ponderatum fuit in præcedenti deciſion §. *Denique* dictum aſſertum Inſtrumentum numquam productum fuit, minuſque indicatum, & per conſequens cum non ſit de actis, in nulla haberi debeat
26 conſideratione ex juribus vulgatis, non obſtante prout aſſerebatur, quod productum fuiſſet in alia Cauſa, & judicio actitato inter eumdem D. Principem, & D. Cardinalem Barberinum, quia tunc temporis quemadmodum nulla quæſtio fuit inter ipſos circa hanc controverſiam recadentiarum, ſed ſolum ſuper Confinibus Territorii, quid circa hoc contineret ponderatum non fuit, nec ponderari debebat.

Aſt quomodocumque res ſe habeat, nullum fundamentum conſtitui poterat in dicto Inſtrumento, ex quo, ut apparebat ex illius lectura, nec de aliis Juribus Iuriſdictionalibus in eo ulla mentio habita fuit; Unde ſi inſubſiſtens, prorſus eſſet aſſerere, quod Iuriſdictio, aliaque Iura ad eam ſpectantia de tempore dictæ venditionis, ſive dationis in ſolutum, non adfuiſſent, neque conceſſa fuerint, ita de hiſce Iuribus recadentialibus, cum militet eadem ratio reſ-
27 pectu iſtorum, quam de cæteris aliis juribus, & per conſequens ad imparia dijudicari non debent, ut alias dixit *Rota in Romana, ſeu Jannen. Dotis 26. Junii 1711. §. Quemadmodum coram bo. me. Molines, & in Romana Locorum Montium quoad reſervata 28. Iunii 1717. §. Sub concepta ſpe coram Me.*

Ceterum omnis quoque ceſſabat difficultas ex ſubſecuto eventu, & obſervantia, quæ eſt omnium rerum optima interpres, ut ſæpe dixit *Rot., & ſignanter in Bononien. Datii carnis 3. Iunii 1707. §. Eo minus cor. bon. mem. Omanna* quia non obſtante, quod in d.Inſtrumento dationis in ſolutum memorata Jura recadentialia conceſſa non fuiſſent; attamen ſemper illa Domus Urſina ad exercitium deduxit, & ſignanter emicuit ex geminis illis actibus ſequutis anno 1538. de tempore Abbatis Franciſci Urſini *d. Summ. præſenti n.1.lit. A., & B.*, & ex alio anni 1567. de tempore Pauli Iordani Urſini *d. Summ. præteritæ propoſitionis n.7.litt.A.*

Prout neque relevare ponderatum fuit, quod Barones pro tempore dd. Caſtrorum ſemper d. Ius recadentiale recognoverint a

Sta-

Statuto prædicto, & quod omnes ſuprarecenſiti actus primo loco ad illud referantur, non autem ad d. conſuetudinem, quia apertiſſime coruſcabat, quod Statuentes ipſi Jus recadentiale inducere ſive ſtabilire non intendebant, dum de hoc Jure ſermonem habuerunt ſub titulo in genere - *delle Conſuetudini*, & inter illas recenſerunt hanc circa modum ſuccedendi, tam ex Teſtamento quam ab inteſtato; Vnde ſi prædicti ſtatuentes Ius recadentiale adnotarunt in dicto titulo - *delle Conſuetudini* - pernceceſſe dicendum eſt, quod dicta conſuetudo, quæ lex non ſcripta dicitur, in ſcriptis redigere voluerint, cum quibus præfati Conſuetudinarii Juris præexiſtentis obſervantiam, magis ſtricte demandare intellexerint, iuxta illud abſolutum principium, ex quo edocemur, quod Statu-
29 ta Locorum nil aliud ſunt, quam Conſuetudines diu obſervatę, & poſtea in ſcriptis redactæ ſicuti late dixit *Rot. in Romana, ſeu Nullius* Immiſſionis *9. Martii* 1711. §. *Amaritudo coram Me*.

Quod autem in omnibus ſupra indicatis Inſtrumentis, ſeu actibus fiat relatio prius ad Statutum, & deinde quaſi ſubalternanter ad conſuetudinem, in primis non ſubſiſtebat in facto, quia enunciativa illa emiſſa in Inſtrumentis anni 1538. de quo tempore Bona per obitum *Presbyteri Sylverii*, & alterius de Terra Sancti Gregorii ad Curiam Baronalem devoluta fuerunt, in eis per caput ſeparatum & independens aſſeritur ibi - *Cum ſit, quod ſecundum formam Statutorum Terræ S. Gregorii, & eius antiquam Conſuetudinem* - & in omnem caſum prædicta reflexio attendi non merebatur, quia hoc ipſo, quod Statutum non refertur, niſi ad Conſuetudinem, & nonniſi præexiſtentis Conſuetudinis obſervantiam demandat, relatio ad Statutum in-
30 ſeparabilis eſt a relatione ad conſuetudinem, a qua illud veluti a ſua Cauſa efficiente vim, & authoritatem omnem accepit.

Minuſque ad evitandam vim prædictarum rerum Judicatarum valuit ponderatio, quod dictę Sententiæ in Iudicatum tranſactæ emanatæ fuerint ſuper bonis diverſis, & ſitis in Territorio Caſtri Caſapis, & ſic non extendibiles ad Bona exiſtentia in Territorio Caſtri Sancti Gregorii, ſuper quibus hodie eſt quæſtio; Nam cum utrumque Caſtrum ſub eiuſdem Baronis Dominio exiſtat, eiſdemque legibus, & Iure recadentium utatur, iuxta prælaudatos actus ſupra recenſitos, recte per conſequens Sententiæ ſupradictæ ſuper eodem Iure recadentiarum, acriter ſe ſe opponente legitimo Contradictore latę,
31 faciunt ſtatum, & afficiunt etiam in hoc Iudicio, ut bene dictum, & probatum fuit in antecedenti deciſione ſub §. *Nec vim*.

Haud attenta replicatione; quod a dicta Sententia lata in Curia Epiſcopali Tyburtina interpoſita fuerit appellatio, quia cum ea proſecuta non fuerit, auctoritatem rei Iudicatæ aſſumpſit, & moderatio poſitiva appellationis fuit obtenta, & expedita cor. A.C. Iudice appellationis, ut in *Summ. reſponſionis eiuſdem* Principis *n. unico*, & idcirco ſi illius vigore in partibus Sententia prædicta totalem executionem obtinuit uſque ad refectionem expenſarum, & reſtitutionem fru-
32 ctuum non videbatur hodie amplius opponibilis dicta appellatio, quæ proſecuta non fuit ex vulgatis Iuribus.

Comprobata itaque ex prædictis præfata conſuetudine, parum relevabat exageratio, quod ea eſſet conſuetudo barbara, & inhumana ex Baronum præpotentiis inducta, & quod in omnem peſſimam hypotheſim comprehendere non valuiſſet uti deſcendens ex Statuto prædicto ſucceſſiones, prout hic, Forenſium, & Clericorum; Quoniam quoad primum obiectum, quod Conſuetudines huiuſmodi, quarum vigore Barones defunctis Subditis ſine certo hærede ab ipſis Conſuetudinibus deſignato, iure recadentiæ ca-
33 piunt Bona ab illis poſſeſſa, tales dici non valeant, nedum quia in tota vigent Italia, & in Ditione Eccleſiaſtica ut late probatum fuit ex Catalogo graviſſimorum Doctorum relatorum in prædicta antecedenti mea deciſione ſub §. *Et in hunc ſenſum*, ſed etiam quia in his terminis huiuſmodi Conſuetudines credendum eſt, quod a directo Dominio fundiario competente Baronibus ſuper omnibus Territorii Prædiis, & Bonis profectæ fuerint, & ſic barbaræ dici nequeunt, utpote illis præbentes titulum præſumptę Inveſtiturę, cuius vigore Vaſſalli ſpeciali pacto, ac lege ſancita in originaria Bonorum
34 conceſſione perpetuę Colonię locationis, livelli, aut alio ſimili Iure illa accepiſſe cenſetur iuxta illud *Levitici cap.25.* ibi - *Terram quoque non vendetis, quia mea eſt; Vos Advenæ, & Coloni eſtis mei &c.* = quo argumento utitur *Hoſtien. in Summ. lib.4. in rubr. de Agricol. in fin., Gulielm. de Benedict. in cap. Raynutius verb., & rurſum n.394. de Teſtib., Joann. de Friburg. in ſumm. conceſſ. tit. de ſucceſſ. ab inteſt. quæſt.121. fol.71. n.1. in fin. Guidopap. dec.361., Franc. Magon. ad conſuet. Andegavenſ. par.7. de ſucceſſ. fol.192. terg.* §. *Et ſcias*; proindeque ſi Bona hæc a Barone tali præſumpto vinculo reverſionis Vaſſali originarie acquiſiverunt, eis durum eſſe non debet, illa reſtituere in pacto caſu illorum reſtitutionis prout ſemper, & conſtanter practicatum fuit etiam quoad *Mobilia*,
35 *& ſemoventia* Defuncti, quia ut firmant prælaudati *Guglielm. de Benedict. loco mox citat., & Hoſtien. in Summ.* dici poteſt quod ab initio tali modo conventum fuerit.

Et revera diverſimode credi non valet, quia ſi conſuetudo ex ſupra præmiſſis nil aliud

Digitized by Google

aliud eſt quam Jus moribus diuturnis tacito
utentium conſenſu comprobatis introdu-
ctum, perſuaſibile non eſt, quod Vaſſalli
præciſive a dicto caſu, ſe voluntarie ſubmit-
te voluerint huic tam arctæ ſervituti, pro-
priaque Bona prædictæ reverſioni ſubiicere
in propriam ipſorum perniciem ex ſola Ba-
ronum præpotentia, quæ in huiuſmodi pro-
pinquis Oppidis credibilis non eſt, dum eis
obvius patuiſſet recurſus ad Summum Pon-
37 tificem, qui illorum temeritatem in Ti-
rannidem deflectentem coercendo, eoſdem
in ordine redigiſſet ut perbelle ponderant
Card. de Luc. de fæud. diſc. 65. n. 16., & de Juriſdict. diſc. 53. n. 7., de Regalibus diſc. 245. n. 7., & diſc. 146. n. 19., Rota in Piſauren. Molendinorum, ſeu Vallatorum ſuper bono Jure 23. Martii 1711. §. Neque 14. cor. bon. mem. Kaunitz.

Quo vero ad ſecundum obiectum, quod
cum dictum Jus proficiſcatur ex Statuto dictę
Terræ S. Gregorii exercibile in præſenti caſu
non ſit, ex quo agatur de hæreditate Abba-
38 tis de Cruce, qui tamquam Clericus, &
Forenſis ex notis regulis, illi non ſubiiciatur,
Pro eo eliminando etſi ſatis fuiſſet reſponſio
etiam in contrario ſuppoſito, quod dictum
Jus a d. Statuto prænarratus Princeps reco-
gnoſceret, quod ſtante illius obſervantia per
decurſum duorum ſęculorum, hæc ſpecia-
lem S. Sedis confirmationem inducere vale-
ret, qua concurrente idem Statutum com-
39 præhendere proculdubio poſſet Clericorum
hæreditates, ut pro in lucenda dicta præ-
ſumpta confirmatione bene obſervat dicta
præcedens deciſio §. *Minuſque officiebat*.

Quid dicendum ſi præmemoratus Princeps
ius recadentiarum prædictarum nullo pacto
recognoſcat a diſpoſitione dicti Statuti, quod
unice adminiculative ad probandam dictam
conſuetudinem ſuperioribus locis adductum
fuit, ſed dumtaxat ut ſuperius oſtenſum fuit,
40 a prædicta longæva, & immemorabili con-
ſuetudine duorum ſæculorum univerſali, at-
que uniformi obſervantia etiam Iudiciali
confirmata ſuper quoque hæreditatibus Fo-
renſium, & Clericorum fundata in præſum-
pto dominio univerſali ſuper omnibus Bonis
41 ab origine exiſtente penes Caſtri Dominum,
& per eum poſtea Vaſſallis cum dicto pacto
reverſionis conceſſis. In hac quippe hypo-
theſi, quemadmodum ſuper prædictis Bonis
tali modo conceſſis infixum dici debet ius,
42 ac onus reale, ita cum illo ad quoſcum-
que deferuntur, non attenta illorum privi-
ligiativa qualitate *Surd. conſ. 138. n. 8. Capyc. latr. conſult. 83. ex num. 34. Card. de Luc. de Feud. diſc. 35. n. 5., Rota in Cavallicen. Dominii 23. Junii 1713. §. Aſſumendo cor. R. P. D. meo Lancetta*; Et de facto quoad Clericos,
& Eccleſias habemus, quod Bona per ipſas
43 acquiſita ad illos perpetuo tranſeunt cum
omnibus oneribus realibus, quę præceden-
ter eiſdem infixa fuerunt *Bartol. in l. placat. Cod. de Sacroſ. Eccleſ., Graſ. de effect. Cleric. effect. 3. n. 165., Card. de Luc. de Regal. diſc. 50. num. 2., Antonell. de jur. & oner. Cleric. lib. 1. part. 1. cap. 2. n. 23., Surd. dec. 20. per tot., Rot. cor. Merlin. dec. 902. n. 55., & n. 60. cum ſeqq.*

Quod autem prædictum Ius recadentia-
rum indiſtincte obſervatum fuiſſet tam in Fo-
renſium, quam in Clericorum ſucceſſioni-
bus, quoad forenſes late demonſtratum fuit,
in dicta mea præcedenti deciſione §. *Quodque revera*. Prout quoque quoad hæreditates
Clericorum in qua pariter enumerantur om-
ni cum diſtinctione exempla, quæ ipſorum
44 hæreditates probant; quod vigore d. Iuris
Conſuetudinarii devolutæ fuerunt ad Curiam
Baronalem, ad quam DD. ſe remiſſive ha-
buerunt,

Animadvertendo tamen, quod licet aga-
tur de parvis Oppidis in quibus rari ſunt Fo-
renſes Bona ibidem poſſidentes, & forſan
pauciores Clerici; Nihilominus, ultra præ-
dicta vetera exempla, de quibus fit mentio
in dicta antecedenti deciſione, non defue-
runt in præſentiarum alia dua pertingentia
caſum hereditatum Clericorum nam habe-
batur, quod de dicto anno 1538. Abbas
Franciſcus Urſinus Dominus Status Vicova-
rii, & Terræ S. Gregorii vendidit Vineam
ad Curiam dictę Terræ vigore præfatę con-
ſuetudinis devolutam per obitum *Presbyteri Silverii* ut in *dicto Summario præſenti num. 1. litt. A.*; anno vero 1569. Antonius de Ciol-
lis Archipresbyter Eccleſiæ Sancti Petri Ca-
ſtri Caſapis, ut libere diſponere poſſet etiam
de illa Bonorum medietate, quæ ad Curiam
Baronalem ſpectabat, ſupplices preces por-
rexit Baroni eiuſdem Loci, atque ab eo re-
portavit licentiam de ea diſponendi, ut col-
ligebatur ex illius Teſtamento, in quo licte-
raliter, & expreſſe admittitur quod Ius re-
cadentiarum *præcipue* ſuum locum habet
quoad ſucceſſionem Clericorum, ſeu Pres-
byterorum, ut ex *Summario præſenti num. 3.*
45 unde adſtipulantibus tot exemplis, & caſi-
bus, de hac obſervantia dubitari non pote-
rat *Ruin. conſ. 147. num. 24. lib. 5., Cephal. conſ. 157. n. 17., Rot. cor. Pen. dec. 527. n. 13. & in rec. dec. 233. n. 34. par. 16.*

Non referente quoad dictam devolutio-
nem anni 1538. quod ea revera ſequuta non
fuerit per obitum *Presbyteri Silverii*, ex quo
Vinea ita devoluta expreſſe non dicatur per
obitum *Presbyteri Silverii*, ſed quod dicta
Vinea olim fuerat Presbyteri Silverii, nam
quod ea evenerit per obitum dicti Presbyteri,
litteraliter præſeferebat ipſum Inſtrumen-
tum, & ſic nil ultra quærere debebatur, po-
tiſſime quia pænitus inutile, & fruſtraneum
fuiſſet nominare *Presbyterum Silverium* in
tali

tali Inſtrumento, niſi devolutivo per illius
obitum ſequuta fuiſſet, ut de ſe patet.

E conſpectu prædictarum probationum
nullius relevantiæ detecti fuerunt actus, qui
pro parte dictorum hæredum ad probandam
totalem libertatem bonorum ſitorum in
Territoriis dict. Fæudorum adducti fuerunt
in præterita propoſitione, & in præſenti etiam
repetiti, quia actus illi initi cum Commu-
nitatibus ſive per Communitates cum enun-
ciativa quod Bona ad eaſdem Communita-
tes ſpectantia ſunt de earum Dominio, &
libera a quacumque caducitate, non rele-
vabant, quia admiſſo, quod Bonorum Poſ-
ſeſſore non decedente ſine *Patre*, *Matre*,
Filiis, *Fratribus*, *vel Fratrum Filiis in com-*
46 *muni viventibus*, Bona iſta in libero ſint
commercio poſſeſſorum, itaut eis permiſ-
ſum ſit illa vendere, donare, hypothe-
cis ſubiicere dummodo in fraudem dictorum
Iurium recadentialium non perficiantur,
bene ſine ulla conſuetudinarii recadentiarii
Juris læſione, & Baronis præjudicio enun-
ciari potuerunt de dominio Communitatum,
& libera quacumque caducitate, quia cum
47 Communitates numquam deficiant reſpe-
ctu ipſarum exercibile non erat, nec eſt jus
recadentiarum; prout prædicta prima reſpon-
ſio optime adaptabatur ad alios geſtos inter
particulares Perſonas, in quibus dicta Bona
enunciantur de dominio ipſorum contrahen-
tium, ac libera, & immunia a quocumque
onere, quia ſemper talia ſunt, donec, &
quouſque non purificetur conditio deficien-
tiæ hæredum. Alii denique, qui præſefe-
rebant plura in dicto Territorio adſtare Bona
gravata annua reſponſione favore Eccleſia-
48 rum, & locorum piorum, & plura ex his
cum tali onere exiſtere etiam penes Baro-
nem, nullius pariter momenti erant, quia
cum Poſſeſſores per ultimam voluntatem
legitimis hæredibus deſtituti facultatem ha-
beant diſponendi de medietate propriorum
Bonorum, eaque relinquendi etiam locis
piis, iſta credi debet, quod acquirendo tali
modo dicta bona in emphytheuſim, ſeu ut
dicitur = *a riſpoſta* - conceſſerint, & defectis
illis, quibus talis conceſſio facta fuerit, ea-
dem Bona cum prædicto gravamine tranſl-
verint in Baronem, & ſint illa, quæ hodie
poſſidet; unde cum irrelevantiſſimi omni
ex parte ſint, nullo modo deſtruere vale-
bant præfatam conſuetudinem tam longævo
tempore etiam judicialiter obſervatam, ut
pleniſſime demonſtratum fuit in d. antece-
denti deciſione *a §. Parum*, *& plur. ſeqq.*

Abſque eo quod obſtare valuerit ſenten-
tia anni 1675. pro parte eorumdem Hære-
dum exhibita, ex qua per ipſos eruebatur
quod cum Philippus Iannillus nullis legiti-
mis hæredibus relictis obierit cum Teſta-
mento, in eo, legato uſufructu ſuæ hæredi-
tatis Uxoris, proprietatem reliquerit Ven.
Cappellæ Sanctiſſimi Roſarii S. Gregorii, &
licet clar. mem. Cardinalis Carolus Pius uti
illius creditor pro ſumma ſcutorum 1000.
tunc temporis egerit pro conſecutione dicti
Crediti, nullam tamen mentionem fecerit
de dictis Juribus recadentialibus; etenim
mandatum in ſequelam dictæ ſententiæ re-
laxatum conceſſum legebatur cum *clauſula*
præſervativa aliorum Jurium, & ſic præſer-
vativa hæc operabatur, quod Jura ipſi com-
49 petentia, & non deducta, poſſint ſemper
deduci, cum virtute dictæ præſervativæ ſal-
va, & omnino illæſa remanſerint, *Barboſ.*
tract. var. clauſ. 187. *num.* 8., & 18., *Rota*
coram Put. deciſ. 6. *num.* 2. *lib.* 2. ſed quod
omnem dirimebat difficultatem, erat fa-
ctum illud, quod memoratus Cardinalis pro
dicto ſuo credito ſcutorum 1000. ſibi adjudi-
care fecit omnia Bona ad dictam hæredita-
tem ſpectantia; *ut in præſenti* Summario *Prin-*
cipis num. 11., & ſi quid ſuperſit in mobili-
bus, ſeu aliqua parva re hæreditaria, illius
Uxoris reliquit pro ſuo credito dotali, unde
hæc unice videbatur cauſa, quod prænarra-
tus Cardinalis hæc Jura recadentialia pro
conſequenda medietate hæreditatis non
exercuiſſet, dum eam jam totam, & inte-
gram ratione d. ſui crediti poſſidebat.

Nec quidquam facere arbitratum fuit de-
poſitiones nonnullorum Teſtium nuper ad-
ductorum, quia expiſcatæ videbantur lite
50 pendente, & Parte non citata, quo in ca-
ſu nihil probant ad *Text. in cap.* 2. *de Teſtib.*
l. ſi quando §. Sed eum oporteat Cod. de Teſtib.,
Rota coram Bich. dec. 118. *num.* 1. Et quia
erant ſimplices relevationes Teſtium metu
excommunicationis deponentium, qui niſi
51 ſint formiter repetiti nullum probationis
gradum conſtituere valebant, *Andreol. con-*
trov. 270. *num.* 2., *& per tot.*, *Rot. coram Ca-*
valer. dec. 21. *num.* 3., *& in recent. dec.* 281.
num. 3. *part.* 17. Et quia cum tendant ad ſe
eximendos ab onere dictorum Jurium reca-
dentialium tamquam ad proprium commo-
52 dum deponentes ad Teſtimonium feren-
dum admittendi non erant ad T*ext. in l. nulli*
ff. de Teſtib., *& l. omnibus Cod. eodem tit.*, &
firmat R*ota in recent. dec.* 118. *num.* 3. *&* 4.
part. 13., unde ſicut admonemur per *Text.*
in l. Teſtim. 3., *& in l. ob carmen* 31. *§. Si* Te-
ſtes ff. de Teſtibus, quod Iudex confirmare
debet *motum animi ſui ex argumentis*, *& Te-*
ſtimoniis, *quæ rei aptiora*, *& vero proximiora*
eſſe compererit &c. reſpiciendo ad ſinceram
Teſtimoniorum fidem, *& Teſtimonia*, *quibus*
potior lux veritatis aſſiſtit. - in dubium venire
nequibat, quin fides nulla adhibenda erat
prædictis Teſtibus, & præcipue duobus illis
Presbyteris nempe *Archipresbytero Roſeo*, *&*
Curato Maſchletto, qui ob eorum commo-
dum, & particulare intereſſe non ſine ſpe-
ciali

eiali induſtria, ac arte ſupradictorum aliorum Teſtinm revelationes pro ſtatuenda ſaltem quoad ſucceſſiones Clericorum exemptione a conſuetudinario recadentiæ Iure conquiſiverunt, nt probatum fuit in dicto præſenti *Summario D. Principis n. 12. & 13.*, & denique potiſſimum etiam attento, quod omnes dicti Teſtes confundebantur non ſolum aliorum Teſtimoniorum ſolemnibus depoſitionibus ſupra recenſitis, ſed evidentia facti reſultante ex dicta immemorabili obſervantia, ex innumeris atqne univocis actibus effectum ſortitis, atque comprobatis tot legitimis documentis, & authoritate demum rerum indicatarum.

Et poſtremo flocci fecerunt DD. particulares illos caſus, qui pro oſtendenda dicta contraria conſuetudine iu hæreditatibus Clericorum afferebantur in contrarium, nam non probatur in facto, Presbyteros, qui deceſſerunt reliqniſſe Bona ſtabilia, & non reliquiſſe hæredes ad formam dictæ conſuetndinis ſucceſſibiles, quæ omnia neceſſaria erant ad effectum, ut illi aliquam promererentur animadverſionem, & cum in omnem caſum id evenire potuiſſet, vel ex ignorantia, vel ex incnria Baronnm, & poſteriores ſint præſcriptione dictę conſuetudinis, nemo non videbat, quod pro ea evertenda ſufficientes non erant, ſed opus fuiſſet, quod probaretur, nt eveniente caſu illornm obitus, eorumdem hæredes Baroni illa vindicare volenti contradixiſſent, idemque non
53 ſemel, atque iterum, & per incogitantiam, ſeu negligentiam contradictioni acquieviſſet, ſed tanto quidem tempore, quod ſatis eſſet pro intervertenda conſuetudine legitime iam introducta ad *Text. in l. de his ff. de tranſact.*, *Menoch. conſ. 337. n. 37. lib. 4.*, *Rot. dec. 328. n. 6. par. 4. & dec. 266. n. 25., & 26. pars. 15. recent., & cor. Emerix. Iun. dec. 799. n. 6.*

PAPIEN. EMPHYTEUSIS.

Lunę 13. Februarii 1719.

A R G U M E N T U M.

Sententia non plus valere poteſt, quam deciſiones. Immiſſionis, & aſſociationis remedium differt a manutentione, & reintegratione, & devolutio implicitum habet effectum manutentionis, & eſt effectus infixus caducitati. Bona directo Eccleſiæ dominio ſubjecta diſtrahi nequeunt in manus mortuas, & conſequenter in aliam Eccleſiam.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia non plus quam deciſiones continere debet.*

2 *Remedium immiſſionis, & aſſociationis eſt diverſum a manutentione, & reintegratione.*

3 *Ea eſt indoles devolutionis, ut implicitum habeat effectum manutentionis.*

4 *Devolutio eſt effectus infixus caducitati.*

5 *Rejectis exceptionibus nullitatum non amplius ſunt refricandæ.*

6 *Bona directo Eccleſiæ dominio ſubjecta diſtrahi non poſſunt in manus mortuas.*

Limita, n. 7. & 8.

9 *Pactum cujus virtute ſalva remanet diſpoſitio Juris fortius eſt obſervandum.*

10 Dictio præter tamen *ſignificat exceptuationem perſonarum alias prohibitarum*, & 11.

12 *Pactum commemorans perſonas a jure prohibitas cenſetur voluiſſe quod a Jure ſancitum eſt*, & n. 13.

Amplia, n. 14.

15 *Verba expreſſa a Notario in parte ſubſtantiali fortius probant quam expreſſa in parte formularia.*

16 *Clauſulæ conſuetæ appoſitæ cenſentur ex volantate contrahentium*, & 18.

Declara, n. 17.

19 *Eccleſia ad renovandam emphiteuſim indiget beneplacito Apoſtolico.*

Aliter conſenſus eſt nullus, n. 20.

Quod beneplacitum eſt adeo neceſſarium, ut non poſſit preteriri ex valida obſervantia, etiam immemorabili, num. 21. & 22., & 23.

D E C I S I O DCCCXCIII.

SEntentiam Rotalem prolatam poſt geminas eonformes deciſiones æditas 15 Ianuarii 1717. coram Reverendiſſimo Althann, & 6. Maii 1718. coram R.P.D. meo Herrera, per quas canonizata fuerat nnllitas Inveſtituræ renovatæ favore Conventus Sancti Auguſtini Papiæ, & correſpectiva Bonorum devolutio ad alteram ex Canonicalibus Præbendis Ven. Collegiatæ S. Mariæ Peroni Dominam directam, Domini hodie per Me ſub congruo Dubio interrogati - *confirmandam eſſe* dixerunt.

Animadverterunt ſiquidem fruſtra contra illam objici eos ſubſtantiales defectus validitatis, vel juſtitiæ qnibus uniee datum eſt vel alternatim, vel copulative judicata reddere infirma. Quamquam enim ſuper priori validitatis puncto aſſeveraretur, qnod dicta Sententia excederet fines Dubii propoſiti, necnon Deciſionum præcedentium, quia ultra in Dubiis propoſitam, & in Deciſionibus definitam devolutionem Bonornm, in ea inſuper relaxetur mandatum, non amplius commemoratum de reintegrando, & manutenendo Dominum directum, quodue dnm videbatur contrarinm præſcriptio Apoſtolicarum Conſtitutionnm, & ſtylo Religioſe ſervato Sac. Tribnnalis requirentibus ſuper eo particularum Dubii propoſitionem,
1 & definitionem; ne plus Sententia, quam Deciſiones contineat *Rot. deciſ. 151. num. 2. par. 16.*

*par.*16.*rec.*& *in* Romana *Dotis* 6.*Junii* 1710. §.*Sententia coram R.P.D. Aldrovando*. Verum etiam difforme ab originali inſtantia in principio Iudicii reſtricta ad ſimplicem immiſſionem, & aſſociationem, quarum reme-
3 dium a manutentione, & reintegratione eſſe diverſum ex Text. *in l. Teſtamento in fin. ff. de except. rei judic.* alias ait *Rot. dec.*669.*n.*2. *par.* 18.& *in* Callien. *Manutentionis* 25. Junii 1703. §. *Nullitas coram bo. me. Muto*.

Nihilominus ponderando formam, & cauſam productivam dicti mandati de manutenendo, & reintegrando, compertum fuit illud nequaquam relaxatum fuiſſe principaliter in Iudicio poſſeſſorio ſimplicis manutentionis, ſeu reintegrationis, ſed quidem acceſſorie, & conſecutive ad ſententiam ſuper nullitate Iuveſtituræ, & reſpective ſuper validitate devolutionis interpoſitam. Cum autem devolutionis indoles, ea ſit, ut implicitum, & conſervativum habeat effectum manutentionis Domini directi ad Bona emphyteutica haud propterea opus erat ad partes diſputare, an dictum mandatum de manutenendo, vel reintegrando relaxandum foret, vel an potius illius vice proponendum eſſet dubium de concedenda immiſſione, vel aſſociatione, ſed rite poterat abſque ullius nullitatis ſuſpicione decerni in ſequelam ſententiæ devolutionem declarantis veluti in explicationem
4 ejus effectus, qui eſt quidditati caducitatis infixus, conſecutivus, & identificatus, juxta firmata per *Rot. inter meas impreſſ. dec.* 30. *n.*36.& *ſeqq.*, & *poſt Antonel. de* Iur. & *oner. Cleric. dec.*35.*n.*1.

Et in univerſum tum hujuſmodi, tum aliis, quæ ſupercumulabantur variis nullitatibus, quarum tamen neutra ſubſtantialia Judicii reſpiciebat unica exuberavit reſponſio, quod cauſa modo revidebatur in vim commiſſionis cum clauſula *de appellatione* a Signatura Iuſtitiæ delegata poſtquam hæc unamquamque ex aſſertis nullitatibus audivit. Unde ſi per eam ſic reſcribentem tacite, & virtualiter cenſentur quæcumque exceptiones nullitatum rejectæ, adempta in ſequelam evadebat etiam facultas, quomi-
5 nus nova amplius earundem nullitatum inveſtigatio refricari veleret, ad notata per *Rot. impreſſ. apud Pauluc. diſſert. for. cap.*28. *dec.*1.*n.*30., *in Spoletana Canthelæ Angeli* 15. *Martii* 1702. §. *Haud coram Eminentiſſimo de la Tremoille*, & latius *in Papien. Rectoriæ* 25. *Januarii* 1717. §. *Non enim coram Me*.

Ut autem ex prædictis immerito validitas, ita pariformiter immerito Inſtantiæ Iuſtitia viſa fuit criticari. Quandoquidem firmum in Jure iterum, iterumque recognitum fuit motivum, cui innituntur Deciſiones d. Sententiam præcedentes, nempe quod res directo Eccleſiæ Dominio ſubjectæ diſtrahi non poſſint in manus mortuas,
6 & conſequenter in aliam Eccleſiam per apert. *Text. in cap. de alien. feud.*, & *in l. fin. C. de Jur. emphyt.*, quod licet limitetur, ubi de perpetua Emphytheuſi agatur etiam ad
7 Extraneos hæredes tranſitura juxta theoricam *Bartol. in auth. ingreſſ. C. de Sacroſ. Eccleſ.* vel ubi deſideretur acquiſitio Bonorum
8 ad effectum vendendi, non autem ad effectum retinendi ad alteram doctrinam *ſpeculat. tit. de locat.* §. *Nunc aliqua quæſt.* 177. In hypotheſi tamen plane conſiſtit ceſſare dd. limitationum, & fallentiarum caſus ex litterali prohibitivo pacto in Inſtrumento conceſſionis expreſſo, *quod licitum minime foret Bona dare alicui Eccleſiæ, vel loco* Religioſo, cujus ſane pacti virtute intacta nedum remanente Iuris diſpoſitione, ſed immo ea fulcita a proviſione ſpeciali hominis fortior
9 evadebat legalis prohibitio, impediens tranſitum Bonorum in Eccleſia, & ex duplicitate obſtaculorum, legis nempe, & hominis, ſtrictioris prohibitionis inſurgebat neceſſitas efficiens inde, ut ea translatio Bonorum in Eccleſia, quæ alioquin juxta ſimplicem legis cenſuram cenſetur interdicta ad ſolum effectum retinendi, ſuperaddito hoc hominis pacto, cenſeatur radicitus prohibita etiam ad effectum vendendi, ut uno ore diſtinguunt *annot.* 2. *Panimol. ad deciſ.* 4. *n.*43. Rot. *coram Ludoviſ. dec.* 592.*n.*10. *poſt Card. de Luc. de Emphyt. diſc.*47.*dec.*14.*n.*3., & 4. *cum aliis plena manu relatis in* 1. *Deciſ.* §. *Apertum*, & *in* 2. §. Non *obſtante*.

Neque in dubium revocanda erat exiſtentia d. Pacti excluſivi manus mortuæ, ex quo in recentioribus renovationibus non aliud poſt conceſſam facultatem alienandi legatur, quam dictio *præter tamen*, quæ nil ultra ſignificat, quam exceptuationem Per-
10 ſonarum alias prohibitarum, de Jure præſertim ob relationem ad antiquiorem inveſtituram anni 1530., quæ in hæc verba eſt reſtricta. *Præter tamen Perſonis*, & *locis a Iure prohibitis* quid enim reſonare debeant, quidque continere clauſulæ, ſeu dictiones prædictæ cœteris omiſſis, ſatis ſuperque conſequebatur ex aliis Inveſtituris ſimiliter præcedentibus magis diffuſe, magiſque diſtincte ſeriem Perſonarum excluſarum referentibus, & ſignanter has ſpecificantibus - *Dant vel vendant cui, vel quibus voluerint, præter tamen* Eccleſiæ, *Hoſpitali, Capitaneo, Valvaſori, Servo Ponti*, & Loco *Religioſo*, & *Perſonis*, & *locis a Iure prohibitis, ut ſupra, quibus dare non liceat, nec licitum ſit*. Qua de re in vanum ex Juris ſubtilitatibus exquirebatur earum clauſularum ſenſus interpretatio, & intellectus, dum ex hiſce aliis Inveſtituris ab Eccleſia confectis, ſemperque in ſubſequentibus renovationibus medio relationis contentis, & reti-

petitis, Contrahentium voluntas pleniſſime, & clariſſime explicata corruſcabat, ut omiſſis generalibus in præciſis terminis convincendi duplicitatem vinculorum ex præcedentibus Inveſtituris, in quibus homo ſe latius expreſſit pro arcendo Beneficio acqui-
11 ſitionis, etiam ad effectum vendendi, & æſtimationem recipiendi tradiderunt *Card. de Luc. de emphyt. diſc.* 47. *n.* 3. cum aliis apud *Panimoll. dec.*4.*annot.*2.*ſub n*.43.

Præſuppoſita vero hujus pacti exiſtentia, minus relevavit ad tollendam d. conſecutivam, & communiter admiſſam prohibitionem acquirendi ad effectum vendendi allegare deducta in Deciſione *Bononien. Aſſociationis ſuper reſervatis* 20. *Martii* 1716. §.*final. cor. R. P. D. meo Criſpo*, ubi pro invalidando effectu reſultante ex ſuper impoſito facto hominis, ſeu ex duplicitate vinculi dicitur, quod homo commemorando Perſonas a Jure prohibitas non voluiſſe cenſea-
12 tur niſi id, quod eſt in Jure ſancitum; Unde cum loca Pia de jure incapacia non ſint acquirendi pro vendendo, ita neque hujus Beneficii efficiantur incapaces propter hominis proviſionem; Valida ſiquidem emerſit reſponſio, diſtinguendo caſum, in quo homo relative, & remiſſive ſe habebat ad diſpoſitionem legis, veluti eſt Conſtitutio Urbani VIII. ædita pro Bonis Ducatus Vrbini; de qua *Rot. dec.*38. *num.* 11., *&* 12. *poſt Gobb. tract. var.*, vel itidem ubi ita ſimpliciter, remiſſoque modo homo vetat alienationem, ut non aliter, quam ſecundum Juris diſpoſitionem eam voluiſſe videatur in dicta Bononien. Aſſociationis, in qua homo ex profeſſo, & diſpoſitive prohibebat diſtractum in perſonas de Jure inhabiles, juxta terminos Bonifacianæ, de qua bene in *d.deciſ.*38.*poſt Gobb.tract. var.*, vel ubi numeret, & præciſe individuet inter perſonas a Iure prohibitas Eccleſias, & loca Pia: talis quippe expreſſa commemoratio loci Pii, vel determinata voluntas ex qualitate, & inculcatione verborum dimanans, ne Bona tranſeant in perſonas de Iure prohibitas plane convincunt, quidquid ultra ſimplicem Juris cenſuram optatum fuerit, ideoque facta extiterit mentio prohibitionis legalis non quia volitus fuerit ſolus Juris effectus, ſed quia voluerit reduplicari prohibitio, & ſic perſtringentius, & efficacius in prohibitione compræhendere, & connumerare omnes illas perſonas, quæ ſunt de Jure prohibitæ ad omnes Juris effectus. ut in præci-
14 ſis terminis commemorationis loci Pii diſtinguit in ipſa in contrarium allegata *Bononien. Aſſociationis ſub* §.*Immediate præcedenti.*

Applicando autem theſim ad concretum, non deerant in præſenti nec mentio particularis Loci Pii juxta verba Inveſtituræ de ſuper relata, nec validæ expreſſiones indi-
cantes abſolutum, intentumque ſenſum adverſantem ſucceſſioni Loci Pii, quia fuit ſuperadditum, *Eccleſiæ, aliiſque Perſonis prohibitis dare non liceat, nec licitum ſit*, quæ ſane verba diſpoſitiva efficaciorem pandebant diſpoſitionem Iuris, maxime cum non fue-
15 rint extenſa a Notario in parte formularia, & executiva, ſed quidem in parte ſubſtantiali, & diſpoſitiva, prout optime notat *dec. R. P. D. mei de Herrera* §. *Maxime quia*.

Rejecta prorſus replicatione, quod dd. clauſulæ ex ſtylo Notariorum extendi ſoleant, & propterea licet quæ ſunt conſueta,
16 appoſita cenſeantur ex voluntate contrahentium, nihilominus id intelligatur quoad concernentia ſolemnitatem actus, non autem quoad illas clauſulas, quæ minuunt, vel
17 augent ſubſtantiam contractus, novamque conventionem inducunt ad notata per *Merlin de pignor. lib.* 2. *quæſt.* 108. *num.*14.*Poſth. reſol.* 150. *n.* 37. *Bonden. collect. legal.* 27. *num.* 44. *volum.* 1.quidquid enim ſit de aſſerto ſtylo Notariorum, quod variis cum documentis impugnabatur, argumentum nimis probare viſum fuit, quia ex inde inferretur, quod clauſulæ præfatæ ſubſtantiam contractus principaliſſime afficientes fuiſſent extenſæ contra, vel præter mentem ſtipulatorum, quando tamen e contra receptum eſt, quod clauſulæ hujus qualitatis nequaquam cenſeantur procedere de ſtylo formularioque Tabellionum, ne ſic huiuſmodi prætextu, quod ſint in eorum formulario
18 inefficaces, inutileſque evadant majores expreſſiones, & cauthelæ, cum quibus quiſque conatur cauſam ſuam melius communire *Menoch. de præſumpt. lib.*4.*præſumpt.*31. *ex num.* 3. *Altograd. ſen. conſ.* 100. *num.* 39. *Grat. diſcept. forenſ. cap.* 945. *n.* 9. cum aliis in *Tyburtina bonorum* 9. Febr. 1705. §. *Præterea coram bon. mem. Molines*.

Minoriſque relevantiæ reputata fuit altera objectio, quod bona emphyteutica tranſire non valeant ad manus mortuas, ubi Eccleſia Domina directa dicto tranſitui reſiſtat, ſecus vero quando prout in caſu admiſſa fuit renovatio, & in favorem Monaſterii per publicum Inſtrumentum accomodatus conſenſus, *Panimol.dec.*4.*annot.*2. *ex n.*47. Proceſſiſſet ſcilicet concluſio, ſi Eccleſia legitimo mo-
19 do nempe cum Beneplacito Apoſt., & cum evidenti ſua utilitate d. renovationi induliſſet, ſed quia utrumque ex hujuſmodi neceſſariis requiſitis deſiderandum ſupererat, quando de cætero certum erat, quod revolutionis caſus evenerat, nulla proinde ratio habenda erat de d. conſenſu nulliter interpoſito, quia
20 idem eſt, ac ſi numquam præſtitus fuiſſet, ut dictum fuit in prima *dec.* §. *Ex duplici*, & in ſecunda §.*final.*

Abſque eo quod conſenſus Apoſtolicus ſuperfluus dici poſſit propter conſuetudinem Pa-

Papienſem, quoniam, & ſi aliqua adſit obſervantia ſuper diſtractu rerum Eccleſiæ, quæ tamquam juri contraria oſtendi debuiſ-
21 ſet legitime probata in contradictorio Iudicio, numquam tamen validæ obſervantiæ vices aſſumpſiſſet ſed fuiſſet, & eſſet mera, & reprobanda corruptela, quam Summus Pontifex quot annis revocat in Bulla Cœnæ, eamque declarat nullam, & irritam, itaut neque ſuffragaretur, ſi quocumque immemorabili etiam temporis ſpatio ſummo tamen Pontifici ignoto firmata fuiſſet, ut late
22 refert *Pignatell. conſult. canon. 18. n. 5. to. 1.*

Quamobrem demum prorſus irrelevans viſum fuit etiam pactum ſolvendi quindennia in ultima Inveſtitura deductum, quaſi quod reparato hac forma præjudicio in amovibilitatis bonorum a manibus mortuis ceſſet motivum, propter quod Inveſtitura ipſa vitietur; juvaſſet ſi quidem hoc remedium, ſi ſolum obſtaculum legis adeſſet, ſed ubi ſuper acceſſit hominis prohibitio inficiens in radice novas conceſſiones, & illico devolutionem ad Eccleſiam inducens, nec Titula-
23 ris conſenſus, nec cauthela quindennii, nec illicitæ conſuetudinis prætextus excuſare poterant neceſſitatem Beneplaciti Apoſtolici, ut diſtinguendo firmat *Card. de Luc. de emphyt. diſc. 27. num. 4. & diſc. 48. num. 1. cum ſeqq.* & bene adnotant prima *dec. §. Si vero*, & ſecunda *deciſ. §. Sentiebant coram R. P. D. m: o de Herrera*.

Et ita &c. utraque &c.

ALBANEN. LEGITIMÆ.

Lunæ 27. Februarii 1719.

ARGUMENTUM.

Legitima debetur tantum deducto ære alieno; nã quod in hereditate amplius non exiſtit non poteſt calculari in commodum legitimarii. Nullo exhibito documento ſtandum eſt relationi peritorum, quibus omnimoda fides præſtanda eſt tamquam de re ad proprium officium deponentibus. Frumentum vetus ſemper plus valet quam novum venditum poſt novam recollectionem, ad quam faciendam expenſæ ſunt neceſſariæ, & conſequenter bonificandæ.

SUMMARIUM.

1 *Legitima debetur deducto ære alieno.*
2 *Quod non amplius exiſtit in hæreditate dummodo non ſit ex culpa, non poteſt amplius in legitimarii commodum calculari.*
3 *Nullo exhibito documento ſtandum eſt relationi periti.*
4 *Res vendita eſt in dominio emptoris.*
5 *Propria cujuſcumque confeſſio ſuperat omne genus probationis.*
6 *Secundæ diſpoſitioni tamquam declarativæ antecedentis fides præſtanda eſt.*
7 *Res donatæ in hæreditate amplius reponi non poſſunt.*
8 *Semper attendendum eſt pretium currens de tempore venditionis.*
9 *Frumentum vetus ſemper plus valet quam novum venditum poſt novam recollectionem.*
10 *Peritis tamquam de re ad proprium officium deponentibus integra fides præſtanda eſt.*
11 *Expenſæ factæ in frumenti recollectione bonificandæ ſunt, tamquam neceſſariæ.*
12 *Cum de aliqua re nullum affertur documentum, nullam meretur relevantiam.*
13 *Ad hoc ut ſit locus juramento in litem duo copulative requiruntur. Dolus in reo, & difficultas probationis in agente* & n. 16.
Dolus probandus eſt in committendo nec ſufficit in omittendo num. 14.
Nec præſumitur, ſed concludenter probandus eſt num. 15.
17 *Pupilli ſunt doli incapaces.*
18 *Juramentum numquam datur, quando veritas aliunde conſtare valet.*
19 *Mandatum ſine credito non datur.*

DECISIO DCCCXCIV.

Poſtquam Antonius Albertus Cauſæ ceſſit in Sacro noſtro Tribunali ſuper pretenſa nullitate donationis factæ a Joſepho Patre favore Antonii, & Blaſii ex Thoma filio nepotum, ſeſe convertit, repudiata legitima a Patre in certis Bonis deſignata in dicto Inſtrumento donationis, ad eam ex integro expoſtulandam una cum fructibus in triente, ſed propoſita Cauſa ſub die 7. Martii 1712. reſcriptum fuit = *legitimam deberi una cum fructibus in ſextante ſuper omnibus Bonis, prout de jure, & interim firmetur ſtatus, & reddatur ratio hinc inde*; Quapropter electo ad formam dicti reſcripti Perito Curiali, hic ſuam produxit Peritiam ſuper præfato ſtatu, ac redditione rationum, ſed prædictæ Peritiæ non acquieſcente memorato Antonio ſub die 29. Julii 1716. obtinuit, quod eligeretur, prout electus fuit alter Peritus, cujus edita relatione Dubium in hodierno Conſeſſu examinandum propoſui - *An conſtaret de ſufficienti redditione rationis, & pro qua ſumma eſſet relaxandum mandatum* - & per Dominos perpenſis dictis geminis Peritiis, reſponſum fuit - *Conſtare de ſufficienti redditione rationis, & non eſſe relaxandum mandatum.*

Pro eo, quod ſpectat ad primam Dubii partem *An conſtaret de ſufficienti redditione rationis*, de ea ſufficienter conſtare viſum fuit ex prælaudatis Peritiis de ordine Sac. Auditorii exaratis, quæ licet in aliquibus partitis videantur inter ſe diſcordare; attamen correctis aliqualibus erroribus in utraque Peritia irreptis, tam una, quam altera concordat in firmatione ſtatus hæreditatis in ſcutis 25171. 36., & debiti hæreditarii in ſcut. 3813. 30. ut in folio impreſſo dato ex parte

parte dictorum Donatariorum, unde ſubductis a dictis ſcut. 25172. & ob. 36. præfatis ſcut. 3813. 30. indubitanter remanet aſſis hæreditarius in ſcut. 21359. 06. ad cujus tantum proportionem prænarratus Antonius in ſexta parte ſuam valet detrahere legitimam,
1 cum ea unice debeatur deducto ære alieno, ad *Text. in §. penult. inſtit. ad l. falcid. Merlin. de legitim. lib. 2. tit. 1. q. 15. Vrceol. diſcept. forenſ. cap. 18. num. 23. Card. de Luc. de legit. diſc. 19. num. 10., & Rot. dec. 49. n. 44. coram Me.*

Abſque eo quod Domini aures præbere valuerint exceptionibus illis deductis coram ſecundo Perito, & valide reaſſumptis per Defenſores Antonii in hodierno certamine ad effectum augendi Aſſem hæreditarium, quia illę penitus inſubſiſtentes recognitæ fuere, non ſolum quia tamquam illiquidæ rejectæ extiterunt a ſecunda Peritia, ſed quia revera tales ſunt, introſpecta illarum natura; Nam in primis haud ſubſiſtebat, quod in aſſe hæreditario memorati Joſephi Donantis calculanda foret Domus in Terra Cinthiani exiſtens valoris ſcut. 200., & annui reditus ſcut. 9., quę in patrimonio Donantis exiſtebat de tempore donationis; quia Domus prædicta poſt ſententiam A. C. met illam canonizantem fideicommiſſariam favore Ioannis Baptiſtæ Ameti per Liviam Matrem, Tutricem, & Curatricem præfatorum Donatariorum illius favore dimiſſa fuit, ex quo ſatius per eam exiſtimatum fuerit illam dimittere, quam litigium valde dubium proſequi pro re adeo tenui valoris ſcut. 200. in tribus aliis inſtantiis cum periculo ſuccumbendi etiam refectioni expenſa-
2 rum, unde ſi amplius non extat in hæreditate Ioſephi, nec ex culpoſo facto ipſorum Donatariorum ab ea exivit, non poteſt amplius ad commodum Legitimarii, ac ſi eſſet in hæreditate calculari *ex juribus vulgatis*.

Secundo nec ullum Facti, & Juris præſidium habebat prætenſio, quod addenda eſſent ſcut. 200. pro fructibus cenſuum, & cambiorum arretratis, & non exactis; quia omnes dd. fructus calculantur in utraque Peritia, & ſignanter in ſecunda *pag. 5. & 6.*, & idcirco cum nullum documentum exhibi-
3 tum fuerit, quod omiſſionem prædictam oſtenderet, perneceſſe nonniſi dictæ relationi ſtandum erat, ut alias reſpondit *Rot. in* Romana, *ſeu Iannen. Pecuniaria* 1 *Iulii* 1710. §. *Minus cor. R. P. D. meo* Criſpo, *& cor. Me in* Romana, *ſeu Sabinen. redditionis rationis* 5. *Decembris* 1718. §. *Hæc quæ*.

Tertio augere ſatagebant dictum Aſſem hæreditarium ex quo Boves Aratorii in dictis Peritiis calculentur in num. dumtaxat 72., & valutentur ſinguli in ſcut. 22., quando illorum numerus aſcenderet ad 78. ex depoſitione Cuſtodis, & ſolutione fidæ per dictos Donatarios facta, & pretium ad ſcut. 30. ex quo alii tali pretio præcedenter venditi fuiſſent: Verum huius etiam prætenſionis inſubſiſtentia ſtatim detecta fuit, quia cum inter dictos Boves fuiſſent commixti etiam illi præcedenter venditi, ſed non conſignati, ut ex fide Teſtis de facto proprio deponentis data *in Summario Reſponſionis præfatorum Donatariorum n. 1.*, hinc nil mirum, ſi materialiter aſcendebant ad numerum 78., ſed non per hoc integraliter calculari poterant ad commodum hæreditatis, quando illi alii ſupra dictum numerum 72. formaliter am-
4 plius non erant de hæreditate Donantis, tamquam venditi, & per conſequens in dominium Emptoris translati, iuxta vulgatam concluſionem; de qua *Episc. Rocca ſelect. diſp. Jur. tom. 2. cap. 123. n. 3., & in meo tract. de commerc. & mercat. diſc. 94. n. 12.*, & de facto in dicto numero in propriis libris Domus Albertæ ſuo proprio caractere deſcripſit prænarratus Antonius, & pretium etiam in dictis ſcut. 2 x. pro quolibet deſignavit; Unde ſi quoad numerum, & pretium clara adeſt confeſſio eiuſdem Antonii, nil ultra quæren-
5 dum eſſe videbatur, cum propria cuiuſcumque confeſſio ſuperet omne genus probationis, eique unice eſſe deferendum millies firmavit *Rota*, & ſignanter *in Romana Immiſſionis* 17. *Iunii* 1707. §. *Cui iuridicæ cor. bo. me. Molines, & in Salisburgen. Primogenituræ de* Lodron 8. *Junii* 1711. §. *Et eo magis coram Emo Scotto, & id dicta Romana, ſeu Sabinen. redditionis rationis* 5. Decemb. 1718. §. *Suppoſita autem cor.* Me.

Eiuſdem inſubſiſtentiæ reperta fuit quarta prætenſio conſiſtens in augumento numeri Vaccarum innixa dicto unius Teſtis, qui deponit, quod illarum numerus fuit de tempore donationis 209. non comprehenſis Alleviminis, neque Tauris: Quoniam hoc non reſultat ex fide dicti Teſtis, qui ſolum in genere deponit de numero dictorum Animalium, ſed removetur omnis difficultas ex alia fide per ipſum expoſtea exarata, per quam depoſuit dictum numerum Belluarum 209. comprehendere etiam minutas unius & duorum annorum, non autem omnes eſſe nutricinas, & propterea huic ſecundę de-
6 poſitioni tamquam declarativæ antecedentis, omnimoda fides præſtanda erat, ſicuti monuerunt *Abb. in cap. Præterea n. 12. verſic. ſi vero vult reddere, Rot. dec. 147. n. 14. verſ. poteſt enim par. 1. rec. & dec. 82. n. 3. part. 18., & coram Me dec. 72. n. 14. iuxta Romanam impreſſionem*.

Neque alicuius relevantiæ recognita fuit quinta prætenſio repoſita in non calculatione nominum debitorum, quæ in magno numero dicebat habuiſſe Joſephum Albertum diligentem Negociatorem, quia totum contrarium apparuit, dum coram Perito per dictam

ctam Liviam Thomai Tutricem, & Cura-
tricem præfatorum Donatariorum omnimo-
da bona fide exhibitæ fuerunt apocæ 36. con-
ſtantes ſcut 180. 90. quæ omnes poſtea cal-
culatę extiterunt per ipſum Peritum in aſſe
hæreditario. Unde ceſſare videbatur omnis
amaritudo, & ſi quæ aliæ exhibitę non fue-
runt, hoc evenit, quia per dictum Joſephum
7 antea donatæ fuere Petro Sciarræ, & San-
ctiſſimæ Virgini Gallorii, ut *in Summario
illorum Reſponſionis n.4. & 5.*, & ſic amplius
reponi non poterant, tamquam donatæ in
ſuo patrimonio, ſive hæreditate *ex vulgatis.*

Quo vero ad ſextam prætentionem ver-
ſantem in quantitate tunc frumenti recolle-
cti de Anno, & tempore donationis, tum
in illius pretio, compertum fuit, quod hinc
inde conveniebatur circa quantitatem in ru-
bris 1165., ſed tota difficultas erat in illius
pretio, ex quo a prædictis Peritis calculatum
fuerit ad rationem ſc.6. 20. pro quolibet ru-
bro, quando ipſe Antonius prætendebat illud
eſſe calculandum in ſc.7.80. pro quolibet ru-
bro, quemadmodum ipſe vendiderat; ſed
etiam in hoc exaudiri non potuit, quia pre-
tium currens poſt d. recollectionem, ut re-
ferunt Periti, erat dd. ſc.6. 20. unde ſi iuxta
pretium currens illud calculatum fuit, non
8 poterat memoratus Antonius prætendere
quod calcularetur in ſc.7. 80., ut ipſe de
menſe Julii vendiderat, tum quia eſt ſemper
attendendum pretium currens de tempore
venditionis, tum quia nulla proportionabi-
lis ratio haberi potuerat de dicta venditione
ab ipſo facta, dum frumentum per ipſum
9 venditum erat vetus, quod ſemper plus va-
let, quam novum venditum poſt novam re-
collectionem, ut eſt notiſſimum.

Prout augendum non eſſe DD. authuma-
runt pretium Novalium a Peritis calculatum
in ſc.5. pro quolibet rubro ad pretium, ut pu-
tabant Informantes pro Antonio ſc.12., quia
cum coram ipſis iuſtificatum fuerit, quod
uſque ad obitum dicti Joſephi illa confecta
erant uſque ad tertiam araturam, *ut in Sum.
reſponſionis Donatariorum n.8.*, & in hoc ſta-
tu per ipſos valutata extiterunt in ſc.5. pro
quolibet rubro iuxta ſtylum artis, de quo
Periti *d. Summ. n.9.* diverſimode calculari,
10 & æſtimari non poterant, dum memoratis
Peritis, tamquam de re ad proprium offi-
cium deponentibus, integra fides præſtanda
eſt, ex congeſtis per *Rot. in Andrien. Læſio-
nis* 20. *Martii* 1712. §. *In Hypoteſi cor. bo. me.
Caſſarello.*

Eodemque modo bonificandas eſſe, prout
exiſtimarunt Periti, putatum fuit, favore
dictorum Donatariorum, expenſas victoa-
lium factas in recollectione d. frumenti; quia
11 cum illæ ſint neceſſariæ iuxta ſtylum Artis,
de quo deponunt Teſtes, *d. Summ. reſponſio-
nis n.10.*, non poterant illæ non benificari;
abſque eo quod ſubſiſteret reſponſio, quod
dictæ expenſæ factæ fuiſſent a d. Livia Tutri-
ce, & Curatrice cum pecuniis propriis d.
Joſephi, quas ipſe in capſa repoſuerat: quo-
niam de hoc nullum ſufficiens allatum fuit
12 documentum, & per conſequens nullam ſi-
bi vindicavit relevantiam, ut in hoc puncto
obiecto occurrendo ſatisfaciunt anteceden-
tes *deciſiones in hac cauſa æditæ, & ſignanter
illa* 17. *Aprilis* 1711. §. *Neque habet coram
R.mo Aldrovando, & altera ſuper mandatis* 1.
Iulii 1716. §. *Indeque cor. Me.*

Et demum fruſtra ſibi ſuadebant Defenſo-
res Antonii pro probandis effectibus hæredi-
tariis Joſephi donatis non in dd. ſc. 25172.
36., ſed in ſc. 36264. 93., quod eſſet locus
Juramento in litem, quia d. Juramento in
litem nullo modo eſt locus, niſi duo copu-
13 lative concurrant requiſita: Dolus nempe
ex parte eius contra quem defertur, & dif-
ficultas probationis ex parte illius, cui defer-
tur ex d. dolo proficiſcens, *ex Text. in l. in
actionibus, ibique Bart. n.2., Bolognet. n.90.
Decius n.17. & 28. ff. de in lit. iuran. Menoch.
de Arbitr. lib.2. cap.208. n.1. Rocc. diſp. Iur.
ſel. cap.143. n.10. Rot. in rec. dec.44. n.16.
par.9.* taliter quod nec ſat eſt oſtendere ve-
4 rum dolum in omittendo, ſed neceſſe eſt
probandus in committendo *Iaſon. in l. ſi quan-
do n.57. in fine C. unde vi, Cravet. conſ.* 497.
*n.3., Menoch. de Arbitr. d. caſ.208. n.14.
lib.2. Rocca ubi ſupra n.11. & 12. Rot. d. dec.
44. n. 21. par. 9. rec.*, & qui ad hunc effe-
15 ctum non præſumitur, ſed debet perſpicue
ab allegante probari quemadmodum fir-
mant *Phanuc. de Iuran. in lit. par.2. cap.2. n.2.
Rimin. Iun. conſ.43. n.22. Menoch. de Arbit.
caſ.208. n.1. & ſeqq.*, & proſequitur *Rocca ubi
ſupra n.14., & Rot. d. dec.44. n.20. & ſeqq.
d. par.9. rec.*, unde cum in præſenti neutrum
16 ex dd. requiſitis concurrat, perneceſſe
Antonius admitti non poterat ad d. Jura-
mentum.

Et profecto non dolus ex parte eius con-
tra quem deferri prætenditur, quia de tem-
pore donationis, & reſpective obitus d. Do-
nantis, memorati Donatarii erant Pupilli,
ſic omni ex parte incapaces d. doli: Non dif-
ficultas probationis ex d. dolo cauſata, quia
de omnibus effectibus hæreditariis exacta ra-
tio reddita fuit per Tutricem, dum de quan-
titate mobilium conſtat ex formali illorum
Inventario, in quo deſcripta apparent; de
ſtabilibus autem a duplici Inſtrumento ade-
ptæ poſſeſſionis, & de ſemoventibus ex d.
Libro conſcripto propria manu eiuſdem An-
tonii; Ideoque ſi de ſtatu hæreditatis optime
apparuit, nullo modo potuit eſſe locus d.
18 Iuramento in litem, quod numquam datur
quando de d. Statu aliunde conſtare valet, ut
latiſſime probant *Palma conſ.*100. *cum aliis
laudatis per Rocc. diſp. Iur. ſel. d. cap.143. n.22.*

Sem-

Semperque magis, quia cum hæc eadem exceptio deducta fuerit in propoſitione huius Cauſæ habita ſub die 1. Julii 1716., reiecta fuit cum eo reſcripto - *dilata, & Peritus iterum referat; præfixo termino duorum menſium Antonio ad deducendum Jura ſua cor. Perito* - Unde hodie multo minus d. Inſtantię adhærendum erat, quando ope dd. geminarum peritiarum, As hæreditarius uſque ad evidentiam ad certitudinem redactus fuerat, ut optime proſequitur *citatus Rocc. ſæpedicto cap.*143.*n.*28.

Abſoluta igitur inſpectione primæ partis dubii, gradum facientes DD. ad ſecundam, *an eſſet relaxandum mandatum*, in negatiuam inclinarunt ſententiam, ex eo; quod ſexta pars d. Aſſis conſtituti in ſc.25172. 36., quæ eſſet debita memorato Antonio pro ſua legitima conſiſteret in ſc. 3559. 84., pro quibus cum indubitanter recepiſſet ſcut. 4254., partim in Sacro Monte Pietatis exiſtentia, partim retracta ex pretio rubrorum 35. frumenti, & ab aliis debitoribus hæreditatis paternæ, cumque ulterius adhuc retineat fornacem in Urbe valoris ſc.400., *ut ex d. ſol. lit. F. & G., & Summ. Donatariorum n.* 5. & 16., certe quod potius remanebat Debitor, quam Creditor, animadvertendo præſertim, quod in rei veritate idem Antonius petendo ſuam legitimam, aſſernit Aſſem hæreditarum in ſc.20. mil. tantum, ut advertit deciſio emanata coram Emo Priolo 7. Martii 1712. §. *Firmata ex his*, & per con-
19 ſequens nullum modo petere valebat mandatum, quod ſine credito non datur ex *Text. in §. 1. Juſtit. quibus modis ſolvatur oblig. cum aliis firmatis cor. Me in dec.*43.*n.*25. *iuxta Romanam impreſſionem*.

Et ita utraque &c.

ROMANA ASSOCIATIONIS.
Lunæ 27. *Februarii* 1719.

ARGUMENTUM

Ad hoc ut frater ex facto fratris obligatus remaneat omnino neceſſaria eſt bonorum communio. Iniquum videtur aliquem ultra id quod in ejus rem, & utilitatem verſum eſt convenire. Melioramenta mere voluptuoſa refici non debent, non tamen mere voluptuoſa dici poſſunt, cum ex eis domus elegantia, faciliori locatu effecta eſt.

SUMMARIUM

1 *Univerſalis bonorum communio omnino requiritur, ut ex facto fratris quis obligatus remaneat*.

2 *Iniquum eſt convenire aliquem ultra id quod in ejus rem, & utilitatem verſum eſt*.

3 *Melioramenta mere voluptuoſa refici non debent*.

Non debent dici mere voluptuoſa cum ex eis domus elegantior, & juxta uſum rei locatæ facilior reddita ſit n.4.

DECISIO DCCCXCV.

Poſſidentibus pro indiviſo domum magnam in via Coronariorum quatuor fratribus de Bonaventura, Abbas Julius alter ex eis tam nomine proprio, quam uti Procurator bon. mem. R.P.D. Jacobi, & Joſephi aliorum duorum fratrum, ad effectum ampliandi, ac reparandi eamdem domum impoſuit ſuper ea anno 1693. duos Cenſus, alterum nempe die 24. Aprilis favore Capituli Sanctorum Laurentii, & Damaſi in ſorte ſcut. 2000., & alterum 19. Novembris favore Societatis Sanctæ Appolloniæ in ſorte ſcutorum 400., deindeque contraxit cum bon. mem. R.P.D. Buſſio duas alias Societates Officii unam videlicet ſc.300. ann:1695. 4., & alteram ſc.150. ſubſequenti ann. 1695.

Poſt obitum memorati Abbatis Iulii renuentibus cęteris fratribus fructus conventos perſolvere; Capitulum Sanctorum Laurentii, & Damaſi Judicium aſſociationis contra illos inſtruxit, & poſtquam obtinuerat tam in prima cor. bo. me. Molines, quam in ſecunda cor. R.P.D. meo Falconerio, dum lis in tertia Inſtantia pendebat cor. Reverendiſſimo Aldrovando, ad Cauſam admiſſus fuit R.P.D. de Pactis hæres bon. mem. Buſsii: Unde gemina propoſita fuere dubia, alterum videlicet reſpiciens intereſſe Capituli cum fratribus, quod illius favore reſolutum fuit, ut ex deciſione 23. Januarii 1713., & alterum concernens immiſsionem petitam a R.P.D. de Pactis, quæ eidem conceſſa fuit juxta modum, nempe prælative ad Capitulum pro ſumma ſcut. 450. una cum fructibus correſpondentibus, pro alia vero ſumma ſcut. 300., & ejus fructibus non niſi prius ſatisfacto Capitulo, ut ex alia deciſione ejuſdem Reverendiſsimi Aldrovandi *in Romana Immiſſionis* 27. *Januarii dicti anni* 1713.

Capitulum pro ſuo intereſſe curata expeditione Cauſæ devenit paulo poſt cum fratribus de Bonaventura ad Tranſactionem, in qua receptis ſcut. 2000. liti ceſſit; ſed interim admiſſa ad Cauſam etiam Societate Sanctæ Appolloniæ, eaque delegata Eminentiſſimo Scotto, diſputatum fuit coram eo dubium complexivum prætenſionum tam Societatis, & R.P.D. de Pactis invicem de prælatione contendentium, quam fratrum de Bonaventura Reorum conventorum, & in Rota diei 27. Martii 1715. quoad R.P.D. de Pactis reſponſum fuit pro receſſu a Deciſis coram Reverendiſſimo Aldrovando: In reliquis vero nulla ob ſuffragiorum ſciſſuram capi potuit reſolutio, ſed poſtmodum ea quoque capta fuit coram Me in locum dicti Eminentiſſimi Scotti ſubrogato *reſcriben-*

bentibus Dominis negative juxta modum, qui fuit, ut Societati concederetur aſſociatio pro ſolis ſcut. 183.75., ut ex deciſione *in Romana aſſociationis 27. Novembris* 1716., & in eadem Audientia quo ad intereſſe R.P.D. de Pactis fuit reſponſum: *Iterum proponatur*.

His itaque ſtantibus propoſui hodie dubium reſpiciens aſſociationem, quam poſtulat Societas - *An ſcilicet ſit ſtandum, vel recedendum a Deciſis*, cui *Domini in deciſis ſtandum eſſe* reſponderunt.

Ex duplici namque actione, quam promovebat Societas pro integra ſatisfactione ejus crediti contra Alexandrum de Bonaventura in impoſitione Cenſus minime obligatum, neque hæredem aliorum trium fratrum obligatorum, ſed controverſam domum hodie integre poſſidentem ex titulo cujuſdam particularis fideicommiſſi, nulla iterum viſa fuit eidem ſuffragari poſſe: Non quidem actio pro Socio, quia licet idem Alexander uſque tunc temporis, quo Cenſus impoſitus fuit eamdem domum pro indiviſo poſſideret cum Abbate Julio, ac cæteris duobus fratribus pro dicto Cenſu obligatis, nulla tamen inter eos aderat univerſalis bonorum communio, quæ omnino requiritur, ut ex facto aliorum fratrum, & ad æs alienum per eos contractum obligatus in ſolidum remaneret, ut late firmatum fuit in præcedenti deciſione §. *Sentientes*, & *ſeqq.* ubi etiam conciliantur deciſiones in hac eadem Cauſa æditæ favore Capituli Sanctorum Laurentii, & Damaſi.

Sed neque actio de in rem verſo memoratæ Societati prodeſſe poteſt. Ultra enim plures alias animadverſiones de quibus in dicta mea præcedenti deciſione; Illa pro omnibus exuberare viſa fuit, quod cum ex facto conſtet melioramenta in dicta domo confecta non excedere in totum valorem ſcut. 2183. 75., & ex his ſoluta jam fuiſſe ſcut. 2000. Capitulo Sanctorum Laurentii, & Damaſi, evidens, & apertum remanet, quod verſio pecuniarum a Societate creditarum verificari nequit, niſi pro reliqua ſumma ſcut. 183.75. pro qua in dicta mea præcitata deciſione jam conceſſa eidem fuit aſſociatio. Unde ſicuti ab æqui bonique ratione valde aberraret, quod Alexander cum jactura Societatis pro dicta reſiduali rata locupletior fieret ita pariter iniquum, atque injuſtum foret illum conveniri poſſe ultra id
2 quod in ejus rem, & utilitatem verſum eſſe conſtat *l. interdum*, & *l. hujus ff. qui pot. in pign. hab.*

Confirmantes itaque Domini in omnibus deciſionem in Cauſa jam æditam coram Me; aſſociationem a Societate petitam iterum induſerunt pro dicta ſumma dumtaxat ſcut. 183.75., Idque minime attenta exceptione ab Alexandro promota pro evitanda aſſociatione etiam quoad dictam ſummam, quoad nimirum in quantitate ſcutorum 2183. 75, contineantur etiam melioramenta mere voluptuoſa aſcendentia ad valorem ſcutorum 348., quæ refici non debent. Recogni-
3 tum namque fuit tam ex jurata depoſitione Architecti qui fabricæ præfuit, quam ex ipſa qualitate melioramentorum, ea non eſſe mere voluptuoſa, ſed admodum utilia, cum
4 ex eis domus elegantior & juxta uſum, atque exigentiam noſtrorum temporum locatu facilior reddita fuerit.

Et ita utraque &c.

MELEVITANA FIDEICOMMISSORUM.

Veneris 3. Martii 1719.

ARGUMENTUM

Contrahentibus, non licet alterare, & caſſare conventiones, & capitula per prius inter ipſos conventa, & celebrata. Conventa in primo Matrimonio præſumuntur conventa etiam in ſecundo. Fideicommiſſum in præiudicium comprehenſorum nequit revocari, ad quod probandum leviores ſufficiunt coniecturæ ſi ordinatum ſit ab Aſcendente, quam a transverſali, & eo fortius ſunt admittendę quando agitur de interpretanda diſponentium voluntate.

SUMMARIUM

1 *Nulla oritur difficultas, quando clara ſunt verba diſponentis.*

2 *Nequit contradici quod aliquis proprio favore renunciavit.*

3 *Acceptatio oneris in legitima unice pendet a voluntate legitimarii.*

4 *Capitula Matrimonialia ſecundi Matrimonii habent annexa onera impoſita in primo Matrimonio.*

5 *Fideicommiſſum ordinatum in* Capitulis *Matrimonialibus favore deſcendentium ex præfato Matrimonio, nequit a Coniugibus impugnari.*

6 *Non licet contrahentibus conventiones, & capitula per prius inter ipſos celebrata alterare, & caſſare.*

7 *Parochi atteſtationi in probandis* Matrimoniis *unice ſtandum eſt.*

8 *Fideicommiſſum in præiudicium comprehenſorum revocari non poteſt.*

9 *Diſpoſitio non facta ab illo qui eam facere debebat remanet in ſuo robore.*

10 *Deficiente conditione ſub qua aliquid fieri debet, deficit totum.*

11 *Donatio remanet nulla ſi donans non reſervavit ſibi portionem teſtandi.*

12 *Leviores ſufficiunt coniecturæ ad probandum fideicommiſſum ordinatum ab Aſcendente, quam a tranſverſali*, & num. 13.

14 *Ne ſubſtitutio favore remotiorum facta in tota here-*

hereditate reddatur eluſoria dicendum eſt quod ſint vocati etiam intermedii non ſolum ad portionem Patris, ſed etiam Patruorum.

Præſertim ſi dd. Patrui deceſſerunt abſque filiis num. 15.

Et quando filii, & Nepotes pluries poſiti ſunt in conditione cum qualitate naturalitatis, & legitimitatis num. 16.

17 *Coniecturæ eo fortius ſunt admittendæ ſi agatur de interpretanda voluntate diſponentis.*

18 *Coniecturæ unitim ſumi debent.*

19 *Contemplatio agnationis eſt potiſſima coniectura pro inducendo tam fideicommiſſo progreſſivo quam vocatione ad portionem Patrui.*

Tamen ſine d. contemplatione inducitur fideicommiſſum progreſſivum, & vocatio ad portionem Patrui num. 20.

21 *Omnes iuris regulæ in materia fideicommiſſaria cadunt voluntatibus Teſtatorum quibus debent inſervire.*

DECISIO DCCCXCVI.

Ad novum, ſedulumque examen in validiſſimo Partis contradictorio revocata contumaciali Deciſione coram Me edita ſub die 25. Iunii 1717. ſub opportuno Dubio *an ſtandum eſſet, vel recedendum a Dec.ſis* iterum per Dominos introſpecta illius fundamentorum ſoliditate non ambigerunt reſcribere - *In Deciſis*.

Denuo enim arriſerunt eiſdem Dominis illa rationum momenta, quæ tam coram Me in prædicta Deciſione, quam in præcedenti Inſtantia coram Eminentiſſimo Scotto laudata fuerunt; Nam quod tam illis de Bonavia, quam aliis litis conſortibus deberetur Immiſſio vigore *l. fin.* ad Bona fideicommiſſo ſuppoſita in tabulis nuptialibus ab Antonio Caſſia, & Catharina Cumbo Parentibus Iſabellæ, occaſione qua illa ſe deſponſavit Ugolino Navarrę de anno 1577., nulla in abſtracto exoriri poterat difficultas,
1 quia literalis erat illorum vocatio, ſolumque opponebatur a Defenſoribus illorum de Teſtaferrata, quod dictum fideicommiſſum effectu vacuum remanere deberet, ex quo juris miniſterio fuerit nullum, & invalidum, vel quod in omnem caſum ex hominis diſpoſitione valide, & legitime fuerit caſſatum, & abolitum; Verum quemadmodum ſemper, & perpetuo hujuſmodi exceptiones inſubſiſtentes in hac cauſa recognitæ fuere, ita, & in præſentiarum, quia quod Juris miniſterio dicti fideicommiſſi onus fuerit nullum, & invalidum, ex quo ſuper impoſitum extiterit in Bonis Iſabellæ aſſignatis, pro jure legitimæ paternæ, & maternæ eiſdem competentis, nullius quidem fuit momenti; Quoniam cum in eiſdem Capitulis matrimonialibus favore ejuſdem Iſabellæ præſervata fuerit libera diſpoſitio quoad uncias tantum quinquaginta, & in reliquis denegata fuit ob ordinationem dicti fideicommiſſi favore ſuorum futurorum filiorum conditi; Inde erat ſi ipſa legitimaria hujuſmodi quantitate contenta fuit, quamvis non correſpondente qualitati legitimæ permiſſum nullo modo in præſenti eſt prælaudatis reis conventis dictam acceptationem criticare, quando ipſa potuit, & voluit proprio
2 favori renunciare ad Text. *in l. Si quando ff. de inoff. Teſtam.*, & in durioribus terminis obſervat *Card. de Luc. de Dot. diſc. 155. n. 22. verſ. circa ſecundum in fin.*

Et quia revera tota hujus controverſię, & quæſtionis inſpectio circa acceptationem oneris in legitima unice pendet a voluntate
3 ipſius Legitimarii, ut egregie more ſuo perpendit, *Card. de Luc. de Dot. diſcurſ. 155. per tot.*; Ideo ad hanc indaginem unice redacta quæſtione, in themate de voluntate ejuſdem Iſabellæ dubitari non poterat hoc ipſo, quod fuit præſens confectioni Capitulorum matrimonialium, & quod plus ſemper viſum fuit, ea majori effecta occaſione tranſitus ad ſecundas nuptias cum Antonio Torrentio, eidem in dotem aſſignavit eadem Bona cum eiſdem vinculis, & conditionibus contentis in prælaudatis Capitulis matrimonialibus, & Inſtrumento deſuper celebrato: unde prorſus inanis reddebatur oppoſitio acceptationis dicti oneris a centum, & ultra retro annis impoſiti, & tam ſolemniter in actu primo acceptati, & de in-
4 de ratificati, atque emologati in dicto actu ſecundo tranſitus ad repetitum matrimonium cum prænarrato Antonio, juxta notata per *Gabr. de legitim. concl. 1. num. 55.*, & firmat *Rota in Beneventana nullitatis Teſtamenti ſuper retentione 13. Februarii 1708. §. Nos ſic coram Eminentiſſimo Scotto*, & obſervatum fuit in præcedenti Deciſione *§. Aſt quando*.

Excluſa igitur prędicta caſſatione ex potentia, & miniſterio legis, eo facilius excluſa fuit illa repoſita in diſpoſitione hominis, ex quo (ut prætendebatur) ante contractum matrimonium in faciem Eccleſiæ fideicommiſſum prędictum fuerit renovatum cum ampliſſima facultate, quod Iſabella filia *poſſit, & libere valeat habere omnia, & ſingula Bona in contractu matrimoniali dotata, & promiſſa, eaque vendere, alienare, ſubiugare, & de eis tam in vita, quam in ultimis ad libitum voluntatis diſponere &c. non obſtante vinculo, ſeu fideicommiſſo in prædicto contracto matrimoniali contento*: Et quod dumtaxat in caſu, quo prænarrata Iſabella decederet abſque ulla diſpoſitione, tam inter vivos, quam cauſa mortis fideicommiſſum prædictum in ſuo robore permanere debe-

deberet; Quoniam ſtatim ac fideicomm.
prædictum ordinatum fuerat in Capitulis
matrimonialibus favore totius deſcendentiæ
dd. Jugalium, nullo modo, nulloque pa-
cto, tam ipſis Dotantibus, quam ipſi Iſa-
bellæ dotatæ datum erat in præjudicium
5 propriæ deſcendentiæ, cui jus quæſitum fue-
rat illud caſſare, & revocare, vel in mini-
mo alterare, ut animadverſum fuit in ante-
cedenti Deciſione ſub §. *Atque ex hoc fa-
cto*, & ultra auctoritates ibi laudatas, alias
dixit *Rot. in Nepeſina Donationis 4. Maii
1711. §. Adeout coram R. P. D. meo Lan-
cetta*.

Haud attenta reſponſione, quod revoca-
tio ejuſdem fideicommiſſi licita fuerit, ex
quo peracta extiterit ante celebrationem di-
cti matrimonii in faciem Eccleſiæ; Nam
quidquid ſit de ea Iuris propoſitione, quod
præciſive a præjudicio Mariti, & ipſius Pa-
tris Dotantis, integrum contrahentibus am-
plius non ſit etiam ante contractum matri-
monium, conventiones, & Capitula inter
6 ipſos per prius conventa, & celebrata, al-
terare, & caſſare, quam tenet *Card. de Luc.
de Dot. diſc. 155. n. 11. verſ. dicitur etiam,
Rot. dec. 381. num. 3. par. 2. Recent.*; In
præſenti ſatis fuit reſponſio, quod cum ex
7 fide Parochi, cui in probandis matrimoniis
unice deferendum eſt, conſtiterit dictam
revocationem fuiſſe ſecutam, poſtquam ma-
trimonium in faciem Eccleſiæ fuerat a præ-
laudata Iſabella contractum, utique res haud
amplius erat integra, & fideicommiſſum
8 in præjudicium, & pernicem compræhen-
ſorum in eo revocari non poterat ex autho-
ritatibus ſuperius adductis.

Sed in univerſum ceſſabat omnis difficul-
tas, ponderando, quod data etiam valida
revocatione dicti fideicommiſſi, & licita
permiſſione de Bonis eidem ſuppoſitis diſpo-
nendi, hoc ipſo, quod ſpeciali nomine de
eis vitam cum morte commutando non di-
ſpoſuit firmum, atque immotum illud re-
manſit, quemadmodum contrahentes pacti
fuere, & ſicuti dicta revocatio non fuit am-
pla, & abſoluta, ſed conditionalis, & cau-
ſalis, dependens a caſu diſpoſitionis facien-
9 dæ per dictam Iſabellam, ita ea non facta,
ut Iuris erat per ſpecialem, & peculiarem
in dictis bonis hæredis inſtitutionem ex ra-
tionibus late adductis per *Rot. in Romana
Immiſſionis ſuper ſucceſſione in hæreditate Prin-
cipiſſæ Buteræ 12. Aprilis 1709. §. Ab am-
pliſſima coram bo. mem. Molines*; illud ut di-
ximus in ſuo robore, & firmitate reman-
ſit ex defectu conditionis, ſub qua evane-
10 ſcere debebat ad notata per *Rot. in Fir-
mana Beneficiorum 19. Ianuarii 1711. §. Non
relevante in fin. coram R. P. D. meo Lan-
cetta*.

Prædicta enim reſpiciebant primum fidei-
commiſſum ordinatum a Parentibus præ-
narratæ Iſabellæ, gradum autem facientes
Domini ad aliud fideicommiſſum conditum
a Fabritio, & Margarita Muſcat Coniugi-
bus: Ad quod ſemper Actores fuiſſe voca-
tos dubitatum non fuit, illud etiam in præ-
ſenti canonizarunt, non obſtante, quod De-
fenſores dictorum Reorum conventorum
idem evertere ſategerint antiquis illis præſi-
diis, quod quoad bona Fabritii remanſerit
11 nullum ob univerſalitatem donationis om-
nium Bonorum, nulla ſibi reſervata portio-
ne, & facultate teſtandi, vel quod non fue-
rit ſucceſſivum, & perpetuum aptum com-
prehendere hodiernos Actores, vel quod
in omnem caſum ſubſiſtente dicta donatione,
& fideicommiſſo, hoc nequeat extendi ad
portiones Patruorum, ut ſemper exiſtima-
tum fuit favore Actorum; Quoniam quoad
primas repetitas obiectiones, cum ſatis ſu-
perque dictum fuerit in præcedentibus De-
ciſionibus coram Emo Scotto; Domini ne
actum agere viderentur ad illas ſe remiſſive
habuerunt; Quo vero ad illud ultimum
præſidium conſiſtens in excluſione præfato-
rum Actorum a portione Patruorum; ad-
miſſo etiam fideicommiſſo perpetuo, & ſuc-
ceſſivo, animadverſum iterum fuit, quod
& ſi Iuris regula ſit in contrarium, attamen
clara eſt illius limitatio, quando prout hic
graves concurrunt coniecturæ, invitatis vo-
cationem inſpirantes non ſolum ad portio-
nem proprii Parentis, ſed etiam Patruorum,
quæ de cetero quando agitur, ut in caſu de
Deſcendentibus fideicommittentium, ex
præſumpta illorum mente, Leviores ſuffi-
12 ciunt ad differentiam fideicommiſſi condi-
diti a Transverſali, ut diſcrimando caſum
a caſu, dixit *Rot. deciſ. 117. num. 7. & dec.
118. num. 8. poſt Conſtantin. ad Statut. Urb.
& in Rec. dec. 54. n. 6. par. 8. & dec. 474.
num. 7. par. 13.*

Coniecturæ autem, quæ in præſenti the-
mate concurrunt, viſæ non fuerunt leves,
quę ſatis fuiſſent agendo de Deſcendentibus
13 Fideicommittentium, ut ſupra probavi-
mus, ſed graves, & vehementes, ex quo
remotiores ſubſtituti leguntur in tota hære-
ditate, & poſita eſt in conditione univerſa
Deſcendentia dictorum Fideicommitten-
tium cum contemplatione temporis ſucceſ-
ſivi, ac perpetui: Unde ne prædicta ſubſti-
tutio facta favore Remotiorum in tota hæ-
reditate reddatur eluſoria, dicendum eſt,
14 quod intermedii vocati non ſolum ſint in-
vitati ad portionem Patris, ſed etiam Pa-
truorum, iuxta animadverſionem, de qua
*modern. Aſcul. ad Statut. Urb. lib. 2. anno-
tat. 36. art. primo num. 79.*, *& Rot. poſt eum
dec. 116. & dec. 117. utrobique num. 3.*

Ulterius pro prædicto intellectu ſuaden-
15 do, accedebat, quod dd. Patrui deceſſerunt
ſine

ſine filiis, prout notant *Dec. conſ. 546.*, *Corn.*
conſil. 306. in fin. vol. 4., *Ruin. conſ. 139. col.*
7. lib. 3., *Gabr. conſ. 115. num. 13. circa fi-*
nem, *Rocc. diſput. 18. num. 13.*, quodque
filii, ac Nepotes pluries poſiti fuerunt in
conditione cum qualitate naturalitatis & le-
16 gitimitatis, ut alias animadvertit *Rot. dec.*
481., *num. 8.*: Et cum hic, & nunc non
agatur de extendendo fideicommiſſo, ſed de
interpretanda voluntate diſponentium circa
portiones, ad quas vocati intelligendi ſint
eorum filii, atque Nepotes, & Deſcenden-
tes in infinitum, eo fortius perurgebant præ-
17 laudatæ omnes conjecturæ, prout conſi-
deravit *Rot. dicta dec. 117. num. 4. poſt dict.*
modern. Aſculan.

Quibus ita conſtabilitis cum ea recepta
Iuris propoſitione, quod conjecturæ prædi-
ctæ unitim ſumi debeant, juxta vulgata
18 principia, de quibus *Conſtantin. d. annot. 36.*
art. primo num. 82., *Rot. dec. 54. num. 57.*
par. 18. Recent., parum relevare compер-
tum fuit, quod cum deficiat contemplatio
Agnationis deficiat ea cardinalis, & realis
conjectura pro inducendo tam fideicommiſ-
ſo progreſſivo, quam vocatione ad portio-
nem Patrui, quia etſi verum ſit, quod com-
muniter a Doctoribus pro potiſſima, & præ-
cipua perpendatur conjectura contemplatio-
nis agnationis ad utrumque prædictum effe-
ctum, nihilominus communi Calculo quo-
19 que receptum eſt, quod etiam ſine illa, &
fideicommiſſum progreſſivum, & vocatio
ad portionem Patrui dari valeat, ut ſæpius
proteſtata fuit *Rot.*, & ſignanter *in dec. 116.*
20 *in fin. & dec. 117. num. primo, & dec. 118.*
num. 4. cum ſequen. poſt d. modern. Aſculan.
& in dec. 171. num. 22. & ſeqq. par. 12. Re-
cent., *& in dicta Romana fideicommiſſi de Va-*
reſiis 18. Iunii 1708. a §. Quæ cum ita ſint, &
plur. ſeqq. coram bo. me. Molines: Et id circo
ſi in hac hypotheſi admiſſum fuit prædictum
fideicommiſſum progreſſivum ex prædicta
ratione, etiam deficiente dicta contempla-
tione Agnationis, tali modo id ſuadentibus
aliis conjecturis, admitti debet vocatio Ne-
potum ad portionem Patruorum, cum in
21 hac materia omnes Juris regulæ cedant, &
obſecundentur voluntatibus Teſtatorum,
quibus debent inſervire ex *Text. in leg. Ex*
facto §. Verum ff. de hæred. inſtit. l. 12. in fin.
ff. de legat. primo leg. Omne verbum in prin-
cipio, & §. Sit igitur C. comun. de legat., la-
te, & bene *Ugodonell. Comment. Iur. Civil.*
lib. 7. cap. 17. num. 50., cum aliis laudatis
in d. Romana fideicommiſſi de Vareſiis 18. Iu-
nii 1708. §. Talis enim coram bo. me. Molines.

Et denique Domini aſſentiri non valuerunt in præſenti inſpectione exceptioni illi adductæ per Informantes Reorum conventorum, conſiſtenti in retentione controverſorum Bonorum, quam ſibi blandiebantur ex ſcapite multiplicium Detractionum illis competentium Quia iidem Domini animadvertebant, quod cum illæ eſſent penitus turbidę in hoc Iudicio jam de cætero per rem judicatam conſumato, inallegabiles remanebant, ſed ad Jus ſuum unicuique tribuendum, ut par erat, illarum experimentum in ſuo congruo, & particulari Judicio reſervarunt.

Et ita utraque Parte audita reſolutum fuit.

ROMANA LOCATIONIS PALATII.

Ven. 3. Martii 1719.

ARGUMENTUM

Ex quatuor caſibus licet Locatori a locatione recedere ante completum tempus conductionis, nempe quando Conductor penſionem non ſoluit debito tempore. Si Locator ex ſupervenientia novæ, & inopinatæ cauſæ opus habeat domo, ut eam inhabitet, ſi domus neceſſaria egeat refectione, & demum ſi conductor in re locata male verſetur. Locator, & conductor ſunt correlativi. & id quod diſpoſitum eſt in uno cenſetur diſpoſitum in alio.

SUMMARIUM.

1 *In quibus caſibus liceat locatori a locatione recedere ante completum tempus conductionis.*

2 *Locator, & Conductor ſunt correlativi, & id quod diſpoſitum eſt in uno, locum ſibi vindicat in alio*, & n. 3. *&* 6.

Limita n. 11.

4 *Contractus nominatus ex nulla cauſa præbet locum pœnitentiæ.*

5 Id *quod ex teſtibus ſtatuitur favore locatoris non procedit favore Inquilini, & conductoris.*

Limita, n. 6.

7 *Ad imparia dijudicari nemo debet*, & n. 13.

8 *Eadem viget ratio in* Locatore, *& conductore* & n. 9.

10 *Contractus remanet reſolutus ex inſanabili defectu conſenſus.*

12 *Conductor qui in contractu conductionis appoſuit pactum de ſublocando, ad invalidandum contractum eſt neceſſaria cauſa impediens totaliter rem locatam*, & n. 14. & 15. & 16.

17 *Nequit dici cauſa inopinata, cum de illa quis cogitaverit.*

18 *Ex actibus tam judicialibus, quam extrajudicialibus conſurgit agnitio conductoris de liberando Locatorem a periculo diſlocationum.*

19 *Contractus de ſe perfectus per ſubſequens inſtrumentum eſt celebratum ad majorem comprobationem, non perfectionem.*

DECISIO DCCCXCVII.

POſthabitis antiqui Inquilini quærimoniis, necnon judiciali illius proteſtatione ſuper prælatione, & augumento penſionum, DD. Deputati, & Adminiſtratores Venerabilis, & Regiæ Eccleſiæ S. Iacobi Hiſpanorum de anno 1715. Palatium ad d. Eccleſiam jure dominii ſpectans, & quaſi e conſpectu alterius Regiæ Eccleſiæ S. Ludovici Nationis Gallicanæ ſitum, pro annua penſione ſcutorum 560. ad novennium locarunt Eminentiſſimo D. Cardinali Patritio, tunc temporis ſummo omnium plauſu munus Theſaurarii Generalis in Ædibus Innocentianis exercenti, & prope d. Palatium conductum proprium, & gentilitium poſſidenti, & qui præfatum Palatium conducere anaie exoptabat - *Atteſa l' anguſtia della propria Caſa, che non e capace di dar ricette a tutti di ſua Caſa, e particolarmente coll' occaſione, che deve dar moglie a ſuo Nipote* - *Summ. Eccleſiæ n. 1. litt. B.*

E converſo autem prælaudati Adminiſtratores ad dictam locationem ad excluſionem prædicti antiqui Inquilini non alia de Cauſa devenerunt, quam ex motivo majoris utilitatis, qua gaviſura erat eorum Eccleſia, quia, ut bene ſe explicavit prænarratus D. Cardinalis in Biliette eidem conſcripto, ſub die 30. Auguſti memorati anni 1715. mediante tam longa, & longiſſima locatione præfata Eccleſia liberata remanebat ab eventualitate, & periculo diſlocationum quæ ingentia damna afferre ſolent ibi - *Atteſo che il luogo Pio s'aſſicura delli Sfitti, li quali ſogliona caggionare danni conſiderabili* - *eadem Summ. litt. C.*

Sub hac itaque præcipua ratione unice a bonorum Eccleſiaſticorum Adminiſtratoribus conſideranda deventum fuit ad Inſtrumentum locationis, & Conductionis reſpective favore prædicti D. Cardinalis, & in eo inſertum fuit prædictum biliettum, ad cujus normam illud fuit celebratum. Sed cum poſt hæc omnia, ob ſua præclara geſta, & ingentem meritorum cumulum, ad Cardinalitiam Dignitatem a Regnantis Summi Pontificis munificentia promotus fuiſſet, & ſucceſſive delectus ad conſpicuum miniſterium, & gradum Legati Ferrariæ, ubi in præſentiarum ad id exercendum moratur, præſidio interdicti de migrando, ob ſuperventam facto Principis Dignitatem impeditivam uſus rei conductæ, prætendere cæpit adverſus d. Eccleſiam Locatricem, contractum locationis eſſe reſolutum, reque ad forum delata in Tribunali A.C. conceptæ ſpei arriſit eventus, ſed non ſic tamen in noſtro Sacro Auditorio, in quo per me congruo propoſito dubio - *An contractus locationis eſſet reſolutus, vel potius penſiones deberentur, itaut eſſet relaxandum mandatum* - eidem reſponſum fuit - *Negative quoad primam partem, affirmative vero quoad ſecundam.*

Defenſores enim prælaudati D. Cardinalis totum defenſionis fundamentum conſtiſtituebant in diſpoſitione *Text. in cap. propter*
1 *ſterilitatem §. Verum de locat. & conduct. & in l. æde C. locata*, in quo quatuor conſtituuntur caſus, in quibus ante completum tempus conductionis, licet locatori a locatione recedere, nempe quando Conductor penſionem debito tempore non ſoluat: ſi locator ex ſupervenientia inopinatæ, & novæ Cauſæ opus habeat Domo locata, ut eam ipſe inhabitet; Si Domus neceſſaria egeat refectione, & demum ſi Conductor in re locata male verſetur, ut bene, & eleganter ſancitur in præfata *l. Æde C. locat. & conduct.* ibi - *æde, quam te conductam habere dicis, ſi penſionem Domino inſolidum ſoluiſti, in vita te expelli non oportet, niſi propriis uſibus Dominus eam neceſſariam eſſe probaverit, aut corrigendo damum maluerit, aut tu male in re locata verſata es* - inde arguendo, quod quemadmodum Locator, & Conductor ſunt corre-
2 lativi, & id, quod diſpoſitum eſt in uno ſibi locum vindicet in alio juxta *Theoricam Bald. in l. 3. in fine C. de Sacroſ.* Eccleſ., *Bero conſ. 140. n. 17.* cum aliis plena manu congeſtis per *Pacion. de locat. & conduct. cap. 60. n. 1. & ſeqq.* Manſ. *conſult. 26. n. 29.* ita ſi locatori ex ſupervenientia novæ Cauſæ, licitum eſt a locatione diſcedere ex ſupradictis, & ex quo quilibet contractus habeat implicitam conditionem, quatenus res maneant in eodem ſtatu, pari modo etiam condu-
3 ctori, inter quos totalis viget æquiparatio, & relatio, ut late firmant *Gloſſ. in l. ſi §. Si domus, verb. ſtatim. ff. locat.* Cephal. *conſ. 255. n. 24. & 25. Roland. conſ. 69. n. 23. Grat. diſcept. 534. n. 48. & diſcept. 740. per tot. Mangil. de evict. quæſt. 150. n. 16. & 23. Pacion. de locat. & conduct. cap. 60. num. 1. bo. me. R.P.D. Fattinell. reſponſ. 29. n. 7. Rota deciſ. 424. num. 2. & 3., ibique Adden. coram Panfil. & deciſ. 49. n. 9. & 50. par. 19. tom. 1. rec.*

Haud referente, quod Conductor non poſſit a locationis, & conductionis reſpective contractu recedere, ex quo cum iſte ſit contractus nominatus, ex nulla Cauſa, locus ſit pœnitentiæ ex firmatis per *Reverendiſſimum Petram ad Conſtit. Apoſt. tom. 2. fol. mihi 99. a n. 2. & plur. ſequen.* cum aliis ibi laudatis; Non obſtante, quod ea permittatur Locatori, ob Cauſam ſupervenientem, ut, exempli gratia, ſi Domum habitare neceſſe habeat, & alios caſus ſupra recenſitos: Nam id, quod ex dd. Teſtibus ſtatuitur favore Locatoris, procedere non valeat favore Inquilini, & Conductoris, dum Locator

pin-

pinguius jus habet in re locata, quia conti-
5 nuat dominium in ea, quod non habet Con-
ductor, qui nonniſi illius uſu potitur, ſicut
cenſuerunt *Barbat. in cap. propter ſterilitatem
n.4. Rip. de Peſt. par. 2. n.15. 20. & 21. Ca-
rol. Anton. de Luc. ad Gratian. diſcept.534.
n. 12. verſ. Impedimentum.*

Quoniam reſpondebant, quod juxta ma-
gis communem opinionem Doctorum ſu-
pra relatorum id verum non videretur, quia
ſi locator, & conductor ſunt omnino, &
infallanter correlativi, certum eſt, quod
in correlativis idem, & par debet eſſe Ju-
dicium, & quod diſpoſitum fuit in uno, cen-
6 ſetur diſpoſitum, & in altero, itaut, nec re-
quiratur mentio alterius correlativi, *Surd.
dec.52.n.9. Rota dec.424. n.3. cor. Pamphil.*
Unde ſi Locator poteſt reſilire a locatione
propter novam cauſam ſupervenientem ita
eodem modo Conductor, qui ad imparia di-
7 judicari non debet *Cephal. conſ.255. n. 24. &
25. Bece. conſ. 45. n.22. & ſeqq. Gabriel. conſ.
75. n.1. Paeion. de locat. & conduct. d. cap.60.
n.2. Boer. dec. 249. n. 8. & 9.*

Abſque eo quod ullam, ut ſubnectebant,
promereretur animadverſionem, quod Lo-
cator pinguius jus habeat ratione dominii in
re locata, quia iſtud jus valeat quidem effi-
cere, ut queat alienare rem, aut in alios
uſus ſibi beneviſos convertere, non autem,
quod ratione dicti dominii in conflictu con-
ductoris, in quem ipſius uſus per contra-
ctum locationis translatus eſt in tali ſtatu
conſtituatur, quod ceſſare faciat eam cor-
reſpectivitatem, quam Doctores, ex intrin-
ſecis rationum momentis in Conductore
conſiderant, & ſicuti lex in locatore ob ſu-
pervenientiam novæ Cauſæ interpretata eſt,
quod Contractus dicatur reſolutus ratione
8 defectus conſenſus, ita, & in conductore,
cum eadem vigeat ratio in utroque, ut opti-
me notant *Gratian. diſcept.740. n.14. & 16.
Reverendiſsimus petra ad Conſtit. Apoſt. tom.
2. n.12. fol. mihi* 100.

Idque procedere, aſſerebant, tam ſi nova
Cauſa ſuperveniens ſe teneat ex parte rei
conductæ, puta peſtis, malorum ſpirituum,
ruinæ, & ſimilium, quam ratione perſonæ,
ex eo quia ſi licet Locatori tam in caſu neceſ-
ſitatis perſonalis habitandi Domum, quam
in caſu ex parte rei conductæ, ſi indigeret
9 nempe reparatione, vel ea abuteretur In-
quilinus a locatione reſilire, ita pari modo,
& conductori, cum extenſio *d. l. æde C. de
locat., & conduct.* vel fieri debeat favore
conductoris, & ratione correſpectivitatis
ad omnes caſus, ibi enumeratos, vel ad
nullum, & idcirco ſi admittatur conductio-
nis reſolutio in illo caſu in quo impedimen-
tum ſe teneat ex parte rei conductæ, ita pa-
ri modo quando illud ſe tenet ex parte per-
ſonæ conducentis, ex ea viva ratione, quod
cum contractus conductionis alium ſcopum
non habeat, niſi uſum, & habitationem rei
conductæ, ſi iſte per Inquilinum haberi non
valeat, vel ex defectu rei conductæ, vel ex
cauſa impedimenti perſonæ ſuperventi, ne-
mo non videat, quod in utroque ex dd. caſi-
bus, contractus remanet reſolutus ex inſa-
10 nabili defectu conſenſus, ex quo uti non
valet ipſa re conceſſa, ut perbelle, aliis
cumulatis, docet *prædictus Reverendiſsimus
Petra ubi ſupra a n.6. & plurib. ſeqq.*

Solumque prædictam limitabant conclu-
ſionem, quando Conductor haberet expreſ-
ſam facultatem ſublocandi, quia tunc quam-
vis locator, & conductor ſint termini corre-
lativi, nihilominus ceſſaret hæc correlati-
11 vitas ex diverſitate rationis; quæ quoties
concurrit in uno ex correlativis, diſpoſitum
in uno non cenſetur diſpoſitum in altero, ut
notant *Felin. in probem decretal. verſ.* Grego-
*rius n.*10. *Surd. de alim q.19. tit.1. n.3. & 10.
Sanchez. de matrim. lib.6. diſput.21. Gratian.
diſcept.740. n.35.* Diſparitatem autem ratio-
nis in hoc caſu deſumebant ex eo, quod ſi
ex ſupervenientia novæ Cauſæ locator velit
habitare domum, cum habitatio ſit factum
individuum, nequit effectum ſortiri, niſi
cum totali expulſione Inquilini, in Condu-
ctore autem cum expreſſa facultate ſublo-
candi, ſi non valet habitare, poteſt ſublo-
care; Unde una ex facultatibus ſublata, non
deficit altera, quam executioni valet de-
mandare, ut bene animadvertit *Barboſ. in
cap. propter ſterilitatem de locat. & conduct. n.
24. prædictus Reverendiſſimus Petra ad Conſtit.
Apoſtol. fol.*101. *n.*16. & quod plus eſſe vide-
batur, ſi ad effectum, quod tam locatori,
quam conductori liceat reſilire a contractu
locationis, & conductionis reſpective, re-
quiritur, quod Cauſa ſuperveniens ſit nova,
& incogitata ex ſupra firmatis nulla cauſa
reſpectu conductoris cum pacto ſublocandi
dici valet nova, & incogitata, ſi in actu con-
ductionis in genere cogitando de aliquo futu-
ro impedimento, mediante tali pacto ſibi
voluit præcavere; Unde ſi in hoc caſu rem
conducendo, & de illius uſu cogitando ſive
per ſe, ſive per alium, ſtante pacto ſublo-
candi, amiſſo uſu proprio, poteſt illum ha-
bere per alium, ad quem ſaltem in genere
cogitavit de tempore locationis, numquam
talis Conductor habebit iuſtam Cauſam re-
cedendi a ſtipulata locatione, ad quem effe-
12 ctum, & in hiſce circumſtantiis requiritur,
quod Cauſa Conductori ſuperveniens, impe-
diat totaliter uſum rei locatæ, ut ponderant
*Paeion. de locat. & conduct. cap.60. n.20. &
21. Ridolphin. par.2. cap.13. n.67. Card. de
Luc. ad Gratian. diſcept.534. n.12. Rot. dec.
295. num.3. verſ. & iſta uſque ad n.7. coram
Buratt.*

Et quibus præmiſſis non obſtare conclude-
bant

bant *d. deciſionem 295. coram Baratto*; tum ex quo ea non deciſiſſet controverſiam, ſed in ſuſpenſo reliquiſſet, & adverſus eam data fuiſſet nova audientia, & deinde Partes concordaverint, ut teſtatur *Gratian. diſcep.*740. *n.final.* tum quia ea emanaſſet in Judicio executivo ſolutionis penſionum, ac diverſiſſimum eſſet Facti Thema, dum in eo aderat pactum quod locator non poſſet, nec ex uſu
13 proprio Conductorem expellere, & ſic iuſtiſſima tunc temporis fuiſſet reſolutio, ne ad imparia diiudicarentur, & iunctis dd. circumſtantiis d. deciſionem eſſe amplectendam firmabant, prout teſtatur additionator *Ferentill. ad d. dec.*

VerumDomini his non obſtantibus in contrariam abierunt ſententiam contra prælaudatum Cardinalem, ex eo, quia quidquid ſit de articulo iuris in genere, & in abſtracto, an impedimentum, quod ſe teneat ex parte perſonæ, iuxta hodiernam prætenſam conſuetudinem Curiæ, ſufficiens ſit, adhoc ut conductor reſilire valeat ab Inſtrumento locationis, in quo puncto, & articuli deciſione Dominorum ſuffragia non fuerunt uniſona, reſolutionis fundamentum conſtituerunt in ea iuris propoſitione ſupra firmata, quod adhoc ut Conductori permiſſum ſit a locatione recedere, cauſa ſuperveniens ita præciſa nova, & diſtricta eſſe debet, quod impediat totaliter uſum rei locatæ, tam per ſe, quam per alium. quando Conductor ad locationis Inſtrumentum devenit, prout hic, non ſolum pro uſu proprio, ſed etiam alienarum perſonarum, eodem prorſus modo, quod dicitur de conductore cum pacto ſublocandi, quia in hoc caſu ceſſata Cauſa uſus proprii, remanet alia uſus reliquarum perſonarum, quæ ſi fuerit æque principaliter contemplata, ſat eſt ne contractus viribus deficiat per Text. *in l. eum Pupillus* §.1. *ff. de condit. & demonſtrat. Vrceol. conſult. forenſ.*54. *n.*54. *Rot. cor. Bieb. dec.*58. *n.*9. *& cor. Emer. dec.*129. *n.*2. *& in Romana donationum* 4. *Iunii* 1700. §. *Nec relevat cor. Reverendiſſimo dell'Olmo*.

Quod autem res ita re vera ſe habuerit, perſpicue reſultabat ex eo, quod d. Ven. Eccleſia S. Jacobi ad prędictam locationem devenit, iuxta biliettum ipſius Cardinalis, ubi claris litteris exprimitur, quod Palatium inſervire debebat ad uſum etiam D. Marchionis Philippi nepotis, tunc de proximo nuptias contracturi, quia Palatium Avitum & gentilitium ſatis non erat ad prędandam omnibus commodam habitationem, iuxta verba eiuſdem Bilietti ſuperius recenſita; Unde dato etiam impedimento legationis, retardante habitationem Palatii conducti in perſonam d. Cardinalis, hoc tamen non facit,
15 quod locus eſſe poſſit interdicto de migrando eius favore, quando ipſe contractum locationis non ſtipulavit pro ſuo uſu dumtaxat, ſed etiam alterius perſonę, quæ illo uti valet.

Rurſus memoratus Conductor aſſecuravit locum Pium a periculo diſlocationis prędicti Palatii pro tempore novennii, iuxta pariter verba ſuperioribus locis relata, & proinde ſi huiuſmodi pactum fuit Cauſa finalis, & motiva Eccleſię pro perficiendo dicto contractu, perneceſſe dici debet, quod d. Conductor in ſe aſſumpſiſſet omne periculum impedimenti eventuri in ordine ad eius perſonalem habitationem, itaut hodie allegari non poſſit ſuperventum impedimentum legationis ad reſcindendum d. contractum. cum hæc ſit virtus, & efficacia aſſecurationis, *Gratian. diſcept.*589. *n.*2. *& diſcept.*679. *n.*29.

Quodque id verum fuiſſet, ex quatruplici facti circumſtantia apertiſſime demonſtrabatur. Quarum prima erat, quod d. Palatium de dicto anno 1715. reperiebatur locatum D. Marchioni Raſpono tunc temporis prætendenti prelationem, & ſubinde nullitatem locationis ſtipulatæ favore præfati Cardinalis, ut proteſtatus fuit in actis, & qua prælationis iactantia non obſtante prædictus Cardinalis locationem obtinuit, cum hoc tamen, quod in ſe aſſumpſit onus litis forſan movendæ a dicto antiquo Inquilino, & interim promiſit ſemper ſolvere penſiones *habita, vel non habita poſſeſſione rei locatæ*: Si ergo conductor teneri voluit ad ſolutionem penſionum, *habita, vel non habita poſſeſſione Palatii*, manifeſtiſſimum erat, voluiſſe quoque currere omne periculum per quod impedita fuiſſet habitatio perſonalis, quia incertum erat tempus, in quo lis terminanda fuiſſet cum præcedenti conductore, ad tradita per *Rot. dec.* 21. *n.* 4. *coram Me*.

Secunda circumſtantia erat, quod prædicta locatio ſtipulata fuit, quando prælaudatus Cardinalis fungebatur munere Theſaurarii in ædibus Montis Citatorii, quapropter ſi de præciſo tempore contractus ipſe præpeditus erat ad habitandum per ſe Palatium conductum, & tali impedimento non obſtante, penſiones ſolvere promiſit, & de facto ſemper perſolvit, non obſtante, quod in præfato munere fere per biennium perduraverit, in cuius decurſu uſu Palatii gaviſi fuerunt tam frater, quam dictus nepos prædicti D. Cardinalis, ex hoc clare aſſurgebat, quod novum munus legationis Status Ferrarienſis ex poſt ſuperventum, non immutaverit in perſona Conductoris anteriorem rerum ſtatum, in ordine ad impedimentum habitandi per ſe; dum illud idem aderat in die ſtipulationis, & conſequenter caſui fortuito, & incogitato æquiparari non poterat ex firmatis per *Rotam coram Cavaler. dec.*60. *n.*1. *& coram Coccino dec.*422. *n.*2. maxime quia

quia prænarratum Legationis munus de re-
17 pente non ſupervenit illius favore, ſed iamdiu eius ingentia merita præſtolabantur; Unde cum ipſe ad hoc de tempore locationis cogitaverit, vel cogitare potuerit, eo minus illud dici debebat cauſa nova, & inopinata, ſemitam ſternens reſolutioni contractus prædictę locationis.

Tertia autem erat, quod poſtquam pręnarratus Conductor interpellaverat loco Pio Locatori prætenſam reſciſſionem contractus, deinde ab ea receſſit, petiitque licentiam ſublocandi, prout in effectu obtinuit, & executioni demandavit per appoſitionem *locandæ* in Palatio conducto, ex hoc itaque actu iudiciali facto in ſequelam pacti de non ſublocando niſi petita licentia appoſita in Inſtrumento locationis, clariſſime conſequebatur, quod Conductor iuxta id quod expromiſerat agnovit onus aſſecurandi locum Pium a periculo dislocationis dum præciſe deſcendens ab Inſtrumento locationis nil amplius importare valet, quam illius obſervantiam *Pacion. cap.61. n.1. & 2.*

Quarta demum circumſtantia deſcendebat ab extrinſeco facto eiuſdem Cardinalis, qui etſi poſtquam recepit claves Palatii ab antiquo Inquilino, plures feciſſet in eo innovationes conficiendo ſchalas lapideas, & Intermedia ſolidę materiæ, ac aperiendo Ianuas per quas cum ſuo unito Palatio facilior foret communicatio, attamen non obſtante eius prætenſione ad formam Inſtrumenti locationis, non curavit prius reducere Palatium in priſtinum ſtatum, mediante demolitione dd novorum operum, & illud cum effectu evacuare; unde nedum ex prædictis actibus iudicialibus, ſed etiam extraiudicialibus concludebatur, quod prædictus Contractus locationis fuit quoque obſervatus poſt ſupervenientiam legationis, & ex quibus omnibus actibus tam Iudicialibus, quam ex-
18 traiudicialibus affirmativis, quam negativis ſemper magis aſſurgebat agnitio memorati Conductoris de indemnizando, & liberando loco Pio a periculo dislocationum iuxta notata per *DD. in l. Item quæritur §. Qui impleto, & l. ſequen. ff. locat. & l. legem C. eodem Caſtren. n.1. poſt med. Menoch. prǽſumpt. 85. n.1. lib.3. Mantic. de tacit. lib. 5. tit. 15. num.39.* cum aliis apud *Pacion. cap.64. n.1. & 2. cum ſeqq.*

Quin aures DD. præbere valuerint exceptioni illi adductæ per Defenſores D. Conductoris, quod prædictum Biliectum in quo tam pręclara pacta favore memoratæ Eccleſiæ continebantur, exiſtimari non poſſit, niſi actus præparatorius, & flocci faciendum ſit e conſpectu publici Inſtrumenti locationis. Quoniam memoratum Biliectum fuit, & eſt forma contractus, ad cuius unice literam ille ſtabilitus remanſit, & ob hanc Cauſam integer tenor relatus fuit in Inſtrumento locationis; Vnde ſi in illo continebantur omnes partes ſubſtantiales prædicti contractus, quæ unice ſunt Res, conſenſus, & pretium, a prædicto tenore biliecti unice dimetienda erat natura illius, & in huiuſmodi circumſtantiis, quod contractus per ſe per-
19 fectus erat, ſubſequens Inſtrumentum non alia de Cauſa dici debet celebratum, quam ad maiorem illius comprobationem, non autem ad illius perfectionem, ut diſcriminando caſum a caſu firmavit *Rot. in Balneoregien. Pecuniaria 15. Aprilis 1712. §. Minuſque cor. R.P.D. meo Criſpo*, & prius *in Romana Dotis 20. Novembris 1711. §. Nullius cor. Me.*

Si igitur prænarratus Cardinalis locationem prædictam explevit non tantum pro uſu proprio, ſed etiam familiæ, & nepotis, ſi penſionem Palatii conducti perſolvere voluit *habita, vel non habita illius poſſeſſione*, ſi dictam locationem celebravit tempore, quo illius uſu non indigebat, dum ædes Innocentianas habitabat, ſi petiit, & obtinuit facultatem, & licentiam illud ſublocandi; Si demum ad antiquum ſtatum d.Palatium non reſtituit, & ſe favore Eccleſiæ obligavit, illam ab eventualitate dislocationum liberare, pernecesse dicendum erat, quod memoratus D. Cardinalis, non reflectendo niſi ad proprium, & ſuæ familiæ commodum, quod perſpicue reſultabat a vicinitate Palatii proprii cum illo conducto, conductionem facere voluiſſet toto tempore convento duraturam, abſque eo quod ad nullum reſpexerit impedimentum, quod vel tunc actu exiſteret, vel ex poſt futurum fuiſſet, ut de ſe patet.

Et ita utraque &c.

ROMANA IMMISSIONIS.

Lunæ 6. Martii 1719.

ARGUMENTUM

Renunciationes factæ intuitu matrimonii ſpiritualis regulariter præſumuntur abdicativæ, & reales, & ſumunt eam interprætationem, quæ poteſtati renunciantis convenit, & regulariter fiunt favore certarum perſonarum, illarumque effectus eſt quod renuncians ſe tollit de medio, ac ſi eſſet mortuus.

SUMMARIUM.

1 *Quando renunciatio ſit abdicativa, & realis.*

2 *Renunciationes celebratæ intuitu matrimonii ſpiritualis regulariter præſumuntur abdicativæ, & reales.*

Explica n.3., & 4.

5 *Actus renunciationis nil aliud importat, quam quod renunciatarius diſponere valeat de bonis renunciatis.*

6 *Renunciatio eam ſumit interprætationem, quæ Re-*

Renunciantis poteſtati convenit.

7 R*enunciationes reales regulariter fiunt favore certarum perſonarum.*

8 *Effectus renunciationis realis, & abdicativæ eſt quod renuncians ſe tollat de medio ac ſi eſſet mortuus.*

Et aperiet locum ſucceſſive vocatis n.9.

10 *Comoditas percipiendi fructus ſemper poteſt alienari quin incurratur pœna caducitatis.*

11 *Renuncians abdicative, & realiter omnia ſua bona redditur quaſi mortua, & non poteſt habere aliquod jus ſupra dicta bona.*

DECISIO DCCCXCVIII.

IMmiſſio illa, quam vigore *l. fin. C. de Edict. Div. Adrian. tollen.* expetierat, & reportaverat ſub die 12. Martii 1714. Ven. Conventus S. Mariæ ſupra Minervam ad omnia bona hæreditaria Flaminii Donati, quamvis deinceps, ſub die nempe 11. Januarii 1715. denegata fuerit, nihilominus poſt tertiam Cauſæ propoſitionem videntibus 5. & 6, ex Dominis poſt ſolitum Turnum conſedentibus in Audientia habita 22. Novembris 1717. illius favore, eadem confirmata remanſit, adverſusquas, cum ob intermediam d. contrariam reſolutionem conceſſa fuerit Fratribus de Paiva ſuccumbentibus nova Audientia, & hodie per me ad novam iudicialem Trutinam prædictæ omnes reſolutiones revocatæ fuerint ſub congruo dubio - *An eſſet ſtandum in primo, & tertio, vel ſecundo loco deciſis* - Domini perſpectis validiſſimis rationum momentis in prædictis geminis deciſionibus favore memorati Conventus recenſitis, inhæſitanter reſponderunt -*ſtandum eſſe in primo, & tertio loco deciſis* -

Iterum namque eiſdem Dominis arriſerunt motiva illa ſemper recepta favore præfati Conventus, & ſignanter illa in mea poſtrema deciſione anni 1717. commemorata vocatæ fuerint ſub congruo dubio - *An eſſet ſtandum in primo, & tertio, vel ſecundo loco deciſis* - Domini perſpectis validiſſimis rationum momentis in prædictis geminis deciſionibus favore memorati Conventus recenſitis, inhæſitanter reſponderunt -*ſtandum eſſe in primo, & tertio loco deciſis.*

Iterum namque eiſdem Dominis arriſerunt motiva illa ſemper recepta favore præfati Conventus, & ſignanter illa in mea poſtrema deciſione anni 1717. commemorata, quod nempe controverſa renunciatio emiſſa a D. Erminia Donati foret prorſus abdicativa, & realis, vel quod in omnem caſum ſi fuiſſet translativa (ut prætendebant Defenſores fratrum de Paiva) ea effectu vacua remanere deberet, obſtante ſtrictiſſima prohibitione alienationis ſub pœna privationis, iniuncta a prænarrato Flaminio fideicommittente hæredibus gravatis, ne poſſent in Extraneos, & non vocatos illa alienare; Et profecto quod dicta renunciatio ſit abdicati-

1 va, & realis, demonſtrabant tum illius litera, tum cauſa, ob quam a præfata Renunciante emiſſa fuit; Litera quippe renunciationis, quia in ea cubitalibus verbis dictum fuit - *Ceſſit, & a ſe abdicavit, ac realiter, & cum effectu renunciavit, renunciatione, quæ dicitur realis, & abdicativa, ac etiam refutavit omnia, & ſingula eius bona, tam ſtabilia, quam mobilia, ſemoventia, iura &c.* - & ſucceſſive *renunciavit, refutavit, repudiavit, penitus a ſe abdicavit, ſemetipſam tollendo de medio, ac ſi non eſſet, nec in futurum foret in rerum natura* - ſi igitur prælandata renuncians renunciationem, quam explevit, explicite, & literaliter vocavit realem, & abdicativam, ſi poſtea non contenta prædictis claris verbis, voluit etiam explicare effectum dictæ renunciationis abdicativæ mediantibus illis verbis = *ſemetipſam tollendo de medio, ac ſi non eſſet, nec in futurum foret in rerum natura* = dubitari certe non poterat, quod memorata renunciatio ſit omnino realis, & abdicativa, dum ipſa renuncians tam ſolemniter eam pro abdicativa, & reali expreſſit, & declaravit, ut late firmatum fuit in prædicta antecedenti deciſione a §. *Quod autem, & plur. ſeqq.*

Prædictæ autem claræ literæ renunciationis, accedebat quoque cauſa, ob quam ea emiſſa fuit, quia cum prædicta renunciatio fuiſſet celebrata, non intuitu Matrimonii carnalis, ſed Spiritualis, ad hoc ut poſthabitis huius mundi curis, & bonis, Dei famulatui magis prompte inſervire valuiſſet, huiuſmodi renunciationes ad differentiam illa-

2 rum, quæ emittuntur occaſione matrimonii carnalis, regulariter ſemper præſumuntur reales, & abdicativæ, ut late probatum fuit in dicta poſtrema deciſione §. *Præſertim.*

Atque hinc denuo fruſtra omnes impenderunt conatus Defenſores illorum de Paiva, aiendo, quod data etiam realitate dictæ renunciationis, hæc realitas conſiderari non valeat, niſi in ordine ad ipſam Renunciantem, ne ſcilicet ullo unquam caſu, & tempore redire poſſit ad bona renunciata, non vero in ordine ad ipſum Renunciatarium, eiuſque hæredes, quia illius favore ſemper importet ceſſionem, & tranſlationem iurium, quæ ipſi Renuncianti competebant, taliter quod ſemper hæredes Renunciatarii, ex iuribus ceſſis, & renunciatis gaudere valeant omnibus illis iuribus, quibus frui valuiſſet ipſa Renuncians. Quoniam obiectum ſibi locum vindicare valuiſſet, ubi ageretur de fideicommiſſo de tempore renunciationis iam purificato favore Renunciantis, non autem, quando, prout hic, de fideicommiſſo nondum actu delato, neque illius favore aperto, ſed gaviſo ab ipſo Renunciatario,

rio, quia in hoc caſu, & quoad hæc iura de
futuro Renunciatio abdicativa ſuam pro-
priam retinet naturam abdicationis, ſolum-
que tollit de medio Renunciantem, aperien-
do locum ulterioribus Subſtitutis, & Renun-
ciatarius nihil acquirit, verbaque etiam in
iurium tranſlationem, ſonantia, ſuum effe-
ctum, & efficaciam protendere nequeunt ad
3 iura de futuro, & actu non delata, ſed tan-
tum ad illa, quæ actu ipſa Renuncians poſſi-
debat, ut obſervatum fuit in dicta ultima
deciſione §. *Sed incaſſum*, & ultra ibi lauda-
tas aucthoritates firmant *Altograd. conſ.*43.
*n.*37. *lib.*2. *Bottiglier. de ſucceſſ. Theorem.*49.
*n.*8. *Andreol. controv.*310. *n.*15. *Hodiern.*
*controv. for. cap.*7. *n.*16. *& ſeqq. Montan. con-
trov.*10. *n.*5. *Donad. de renunc. tom.*1. *cap. fin.*
*n.*28. *& ſeqq. Torr. var. qu. tom.* 1. *tit.*2. *qu.*
24. *n.*33.

Et revera in hiſce iuribus de futuro non-
dum delatis, & dependentibus a conditio-
ne eventuali, impoſſibile videtur, quod
conſiderari poſſit effectus renunciationis
tranſlativæ in renunciatione vere reali, &
abdicativa, quia ſi renunciatio translativa
continet in ſe actum implicitum agnitionis,
vigore cuius Renuncians præſumitur adire
hæreditatem, ſeu cognoſcere fideicommiſ-
ſum, & poſtmodum illud transferre in Re-
nunciatarium, quemadmodum animadver-
tit *Rot. poſt Torr. de pact. dec.*127. *n.*8. *&* 9.
ſane prædicta agnitio nec vere, nec per fi-
ctionem legis figurari, & ſupponi poteſt in
4 Renunciante per modum renunciationis
abſtenſivæ, & abdicativæ, cuius præcipuus
effectus eſt, ut illum mortuum faciat, at-
que inhabilem ad ſuccedendum, & conſe-
quenter etiam ad transferendum, ut bene
ponderavit *Hodiern. controv. for. cap.*7. *n.*40.
& ſequen.

Quod ſi procedit ſimpliciter, a fortiori
perurgebat in concreto caſus ex duplici facti
circumſtantia, quarum prima erat, quod
fideicommiſſum purificandum favore d. re-
nunciantis actu poſſidebatur ab ipſo Renun-
ciatario, nec aliter aperiri poterat favore
Renunciantis, quam per obitum ipſius Re-
nunciatarii ſine filiis, & deſcendentibus, &
per conſequens ad tollendam implicantiam,
& contradictionem in terminis, quod res
propria Renunciatarii per alium ad ipſum
transferretur, dicendum eſt, quod quoad
hæc bona, actus prædictus renunciationis
importare non valeat, niſi remiſſionem, ſeu
extinctionem iuris a Renunciante ſperati,
ad hoc, ut per remotionem obſtaculi res
defluat ad quos de iure, vel quod Renuncia-
5 tarius de illa libere diſponere queat, ut be-
ne, & profunde more ſuo perpendit *Card.
de Luc. de renunciat. diſc.*6. *n.*18. *verſ. ſecus
autem*, quem ſequitur *d. mea poſtrema deciſio
ſub d.* §. *Sed incaſſum*.

Altera vero æque relevans circumſtantia
erat, quod dd. hæredes, qui prætenduntur
in d. renunciatione contemplati, ſunt pror-
ſus extranei, & controverſi fideicommiſſi
incapaces, ob claram voluntatem Teſtato-
ris, qui illos excludit; Quo circa tanto mi-
nus credi poteſt, quod contra indolem,
quidditatem, & proprietatem renunciatio-
nis abdicativæ ceſſa fuerint iura de futuro,
& in ſpe favore perſonarum incapacium; ſed
ad ſummum procedere potuiſſet favore Hæ-
redum Renunciatariorum, qui fuiſſent dicti
6 fideicommiſſi capaces tali modo iuxta ſubie-
ctam materiam, eam deſumendo interpræ-
tationem, quæ Renunciantis poteſtati con-
veniat: ut alias dixit *Rot. apud Torr. de pact.
dec.* 62. *n.*7. *&* 8.

Haud referente, quod vere, & proprie d.
effectus renunciationis abdicativæ verifice-
tur ſolummodo in pacto de non petendo im-
perſonaliter concepto, ſecus autem in re-
nunciatione, ut hic emiſſa favore certarum
Perſonarum. Quoniam neminem latet,
quod renunciationes etiam reales, & realiſ-
7 ſimæ regulariter ſemper fiunt favore, & con-
templatione certarum Perſonarum, ſicuti
animadvertit *Rot. dec.*90. *n.*21. *cor. Mc*, Sed
non per hoc tollitur effectus realitatis, &
abdicationis quoad iura quærenda, & non
quæſita, ut proſequitur *Rot. in d. dec.*90. *n.*
21. *& in illas confirmatoria* 27. *Junii* 1701. §.
Nihilominus, *&* §. *Nec eliditur cor. cla. me.
Card. Caprara*, *& in Eugubina* Immiſſionis
11. *Maii* 1711. §. *Non obſtat coram bon. mem.
Kaunitz*.

Firmata igitur ex prædictis prælaudata re-
nunciatione tam ex vi literæ, quam Cauſæ,
& poteſtatis Renunciantis in pura Claſſe, &
& Linea renunciationis realis, & abdicati-
væ, cuius effectus eſt, quod Renuncians ſe
tollat de medio tamquam ſi naturaliter mor-
8 tuus eſſet, & locum aperiat ſucceſſive voca-
9 tis, ſive ex præſcripto legis, ſive ex volun-
tate Hominis, iuxta firmata per *Andreol.
controv.*310. *n.*13. *Manſ. conſult.*25. *n.*9. *de
Franch. dec.*375. *n.*2. *& cor. Mc in addit. ad
dec.*48. *n.*23. Quemadmodum ſuperexiſten-
tia d. D. Erminiæ renunciantis impedimen-
to eſſe non poteſt prædicto Conventui in ca-
ſum deficentiæ lineæ tam maſculinæ, quam
fœmininæ Domus Donatæ ſubſtituto, ita ſu-
perfluum erat, ad examen prædicti ſecundi
fundamenti deſcendere, ſed quando ranun-
ciationi prædictæ per non admiſſam hypo-
theſim tribuendus fuiſſet volitus effectus,
actus translativi etiam in Hæredes extra-
neos fratris Renunciatarii, tunc, ut puta-
bant Domini, inevitabilis erat Scopulus ille
nullitatis actus ex claro præcepto Teſtatoris
quamcumque alienationem in perſonam ex-
traneam interdicentis, & ſic ſemper ex iſto
alio capite fideicommiſſi contraventionalis,

Conventus prædictus ad ſucceſſionem dd. bonorum admittendus erat ut perpenſum fuit in dicta poſtrema deciſione §. *Retenta hac intelligentia*.

Quin Domini aures præbere valuiſſent reiteratæ reſponſioni, quod dicta renunciatio etiam in ſenſu translativo ſumpta, in extraneos hæredes Renunciatarii non transtulerit niſi ſolam commoditatem percipiendi fructus, non autem ſubſtantiam bonorum fideicommiſſariorum, quæ commoditas ſemper alienabilis ſit abſque ullo incurſu in pœnam caducitatis in quaſcumque extraneas
10 perſonas non obſtante quacumque prohibitione alienationis, iuxta Theoricam *Bartol. in l. codicillis pænult.* §. *Inſtituto ff. de legat.* 2. *n.* 4. Quoniam, & ſi Theorica hæc a Defenſoribus prædicti Conventus non negaretur in abſtracto, negabatur tamen in concreto, quia verbis prædictæ renunciationis adaptabilis non ſit ſola alienatio commoditatis fructuum percipiendorum, ſed quidem ſubſtantiæ bonorum fideicommiſſariorum, quia ſi prælaudata Renuncians voluerit repudiare, ac penitus a ſe abdicare iura tam præſentia, quam futura ex quovis iure fideicommiſſorum purificatorum, aut purificandorum, debita, ſeu debenda, tollendo ſe de medio, perinde, ac ſi naturaliter mortua eſſet, imperceptibile reddebatur; quod penes ſe retinere voluerit iura dominii, & proprietatis, quæ inconciliabilis eſt cum totali illa abdicatione ipſius ſubſtantiæ, & proprietatis, tam dilucide, & in litera explicata, ut late probatum fuit *in præcedenti deciſione* §. *Quod autem, & plur. ſeqq.*

Et ſine ulla difficultate, quia a ſe abdicare voluit omnia ſua bona, ac ſi mortua eſſet, nec foret in rerum natura, ac deinde dubitans ne bona remanerent vacantia, in ſui locum ſubrogavit Fœlicem fratrem cuius favore plenarie, & totaliter ceſſit, ac dimiſit bona, & iura renunciata in omnibus, ſubrogando ipſum Renunciatarium in eius locum cum clauſulis - *totaliter - plenarie ad habendum - & Conſtituti*. unde ſi ſe ipſam voluit ſupponere mortuam, impoſſibile eſt, quod potuiſſet penes ſe retinere poſſeſſionem proprietatis fideicommiſſi, quæ in mortuo non datur, & ſi cum prædictis prægnantiſſimis verbis, & clauſulis poſuit in locum ſuum in omnibus, & per omnia fratrem Renunciatarium, incompatibilis eſt cum dictis verbis intelligentia prædicta translationis ſolummodo commoditatis perceptionis fructuum, cum retentione ſubſtantiæ, & proprietatis Bonorum penes ipſam, ut animadverſum quoque fuit in prædicta poſtrema deciſione, ad quam Domini, ne actum agere viderentur, ſe remiſſive in omnibus habuerunt.

Et ita in hac quarta propoſitione fratribus de Paiva ſtrenue Informantibus, reſolutum fuit.

ROMANA SCUTORUM XXX. MILLIUM.

Luna 13. *Martii* 1719.

ARGUMENTUM

Diſpoſitio Teſtatoris ſervanda eſt a ſuis ſucceſſoribus qui illius factum impugnare nequeunt. Donatio inter vivos munita clauſulis prægnantiſſimis nequit ad Donantem reverti, quamvis deficiant perſonæ in ea contemplatæ, quæ donatio licet concepta ſit abſque pacto reverſivo ſi clara ſint iura excludentia reverſionem ad ipſum non poteſt reverti. Primogenitura munita - *clauſula ſublata, & decreto irritanti* - non poteſt impugnari, niſi impugnans prius obtineat oris aperitionem; & condens illam nequit in filiarum præiudicium omnia ſua bona ſubiicere vinculo primogenituræ cum pacto non extrahendi ab illa dotes.

SUMMARIUM

1 *Teſtatoris diſpoſitio ſervanda venit ab eius Succeſſoribus.*

2 *Donatio inter vivos clauſulis prægnantiſſimis munita eſt talis naturæ, ut etiamſi deficerent perſonæ in ea contemplatæ, & ceſſaret cauſa finalis donandi, numquam ad Donantem reverti poſſet.*

3 *Sententia abſoluta, & transacta etiam in rem iudicatam facit de Albo nigrum.*

4 *Inutilis eſt donatio ſine pacto reverſivo concepta, ſi clara ſint iura reverſionem ad donantem excludentia.*

5 *Ex prætenſione in iudicium revocata, non poteſt obtineri liberatio a moleſtiis.*

6 *Primogenituram vallatam* - clauſulis ſublata & decreto irritanti *nemo poteſt impugnare, niſi prius obtenta oris aperitione.*

7 *Heres nequit impugnare factum ſui auctoris.*

8 *Condens Primogenituram nequit in præiudicium filiarum omnia eius bona illius vinculo ſubiicere, cum pacto non extrahendi dotes.*

9 *Quævis, Principis gratia intelligitur ſine Tertii præiudicio.*

10 *Heres tenetur factum ſui auctoris ſervare.*

11 *Bona primogenituræ miniſterio legis remanent libera pro dotandis filiabus ab omni vinculo.*

12 *Reſervationes facto contrariæ nihil ponunt in eſſe.*

13 *In contractibus Maſculinum non concipit fœmininum præſertim concurrentibus conieeturis pro fæminarum excluſione.*

14 *Nomine* filiorum *veniunt etiam fæminæ.*

15 *Actus*

15 *Actus poſterior declarans antecedentem eſt attendendus.*

16 *Legitima ſine onere relinqui debet.*

Quod ſi non relinquatur competit actio pro ſupplemento num. 17.

18 *Per ſimplicem legati acceptationem non infertur præiudicium legitimario ad petendum ſupplementum* & n. ſeqq.

20 *Liberatio a redditione rationis indulta a Principe trahi non poteſt ad retinendam rem alienam.*

Sed ſatis eſt quod verificetur de ſcrupoloſa, & rigida rationum diſpunctione num. 21.

22 *In terminis liquidationis colligendæ vel ex probationibus minus certis, vel ex adminiculis antiquitate temporis involutis ſtādum eſt arbitrio prudenti iudicantium.*

DECISIO DCCCXCIX.

PAtrimonium Celebris Familiæ Aldobrandinæ, ex qua noſtrum Auditorium Collegam habuiſſe gloriatur, ita doctrina, aliiſque perſpicuis eius meritis exigentibus ad ſupremum Pontificatus Apicem evectum ſan. mem. Clementem VIII., licet diviſum ex providentia Principum eiuſdem Familiæ in Primo, & ſecundo genituram, unice poſſidebatur ſub anno 1670. ab Olimpia iuniore Principiſſa Roſſani quando promotis adverſus iſtam a Duce Bernardino Sabello quinque prætenſionibus deventum fuit ſuper omnibus ad Concordiam, in qua eadem Principiſſa in omnimodam illarum extinctionem ſolvere poſt ſui obitum promiſit ſcuta 30. mil.

Quoniam vero ex his quinque prætenſionibus aliæ Primogenituram, aliæ Secundogenituram prædictis reſpiciebant, & in relata Concordia omnes in ſolle conſopitæ fuerunt abſque ulla earum pertinentiæ ſeparatione, memorata Principiſſa in ſuo Teſtamento, in quo hæredes æqualiter ſcripſit clar. mem. Principem Pamphilium eiuſdem nominis, atque Eminentiſſimum Dominum Cardinalem Benedictum filios ſecundi Thalami, mandavit etiam, quod onus ſolvendi prædictam quantitatem pertineret - *Alla Caſa Aldobrandini, ed a chi ne riceve la liberazione dalle moleſtie, o altra commodita* -

Hinc factum eſt, quod expoſcentibus Creditoribus Domus Sabellæ ad formam Concordiæ dictæ ſummæ ſolutionem, ea exarſit controverſia inter eoſdem DD. Principes Burgheſium, & Pamphilium, cui eorum, & pro qua rata onus huiuſmodi ſolutionis incumberet, quæ controverſia cum delata fuerit in iudicium, poſt ſententiam A. C. aſcendit ad noſtrum Tribunal, in quo dato dubio - *An, & pro qua ſumma, & ad cuius commodum ſit faciendum repartimentum* - prodiit in ſecunda Cauſę propoſitione reſolutio, quod Princeps Burgheſius teneretur pro ſcutis 18. mil., & pro reſidualibus ſc. 12. mil. Princeps Pamphilius, iuxta Deciſionem diei 13. Iunii 1716. coram Me; Reclamantibus autem hinc inde Partibus rediit hodie ad trutinam eadem quæſtio ſub conſueto dubio, cui Domini reſponderunt *ſtandum eſſe in deciſis iuxta modum*, ita ſcilicet ut æqualiter teneantur contribuere tam Primogenituræ, quam ſecundogenituræ Poſſeſſor.

Inſequentes enim non minus vulgarem regulam *Text. in leg. ſecundum naturam ff. de regul. Iur.*, quam etiam memoratæ Principiſſæ Roſſani diſpoſitionem omnino ſervandam ab eius Succeſſoribus, definitionem
1 præſentis controverſiæ pendere putarunt non a quantitate utriuſque Patrimonii ad unum, vel alterum ex Contradictoribus devoluti poſt ſecutam eandem Tranſactionem ut ſubſtinebant Defenſores D. Principis Pamphilii, ſed a commodo, & utilitate, quam unum, vel alterum Patrimonium exinde reportaverit, ad quem effectum prænoſcere neceſſe erat in primis, quod ex quinque prætenſionibus Ducis Sabelli primum quotque ſecundum percutiebant, & ſubinde habere rationem ad earundem prætenſionum relevantiam, itaut in lance poſitis, & iuxta uniuſcuiuſque præponderantiam tanto maius obveniſſe commodum uni, vel alteri iudicandum eſſet, quanto facilior fuiſſet earundem prætenſionum ab uno, vel altero conſecutio iuxta firmata in Deciſione, quæ revidetur §. *Præmittebant* coram me.

Hinc ſingulare uniuſcuiuſque examen aggrediendo. Prima exinde fomentum habuerat, quod per obitum Principis Joannis Georgei Aldobrandini ſine filiis maſculis reſoluta fuiſſet donatio a quinque fratribus eiuſdem Familiæ exarata pro erectione Primogenituræ, itaut portio bonorum Ducis Petri alterius ex Donatoribus reverſa fuiſſet ad Duciſſam Catherinam eius filiam, & pro medietate hæredem, Auctricem Ducis Sabelli. Porro in ipſa ſui facie præſefert hęc prætenſio pertinentiam ipſius ad Primogenituram, ſed intrinſecus tamen rimata eius relevantia nequaquam ex ea commodum illi obvenire potuiſſe Domini exiſtimarunt ponderando non ſolum eius inefficaciam, ſed etiam ſtatum, in quo Tranſactionis tempore reperiebatur.

Siquidem agebatur de donatione inter vivos prægnantiſſimis concepta clauſulis, & pactis irrevocabilitatis munita, & quacumque reverſionis ad Donantes cauthela, & ſtipulatione deſtituta, cuius proinde natura erat, ut etiamſi deficerent Perſonæ, in ea contemplatæ, & ceſſaret cauſa finalis do-
2 nandi, nunquam ad Donantes reverti poſſet

ad literalem *Text. in leg. 1. §. Si agitur ff.*
de Donat., *&* *in leg. ſi quis argentum §. fin.*
Cod. eod., ut in puncto huius Donationis di-
ctum fuit *dec. 1325. cor. Emer. iun.*, *&* *in*
confirmatoria 10. Junii 1697. cor bon. mem.
Vrſino; & conſentanee firmatum extitit in
Cavallicen. Donationis 22. Novembris 1707.
§. Ita coram Me. Et ad eum redacta ſtatum
iam fuerat, ut vigore ſolemnis compromiſ-
ſi a tribus ampliſſimis S. R. E. Cardinalibus
Franciotto, Cecchino, & Raggio plenarie
Primogenitura abſoluta per ſententiam, &
Laudum extiterat tranſactam etiam in rem
indicatam, quæ idcirco omnem tollebat ama-
3 ritudinem, & faciebat, ut communiter dici
ſolet de albo nigrum ad Text. *in leg. res iu-*
dicata ff. de regul. iur., *Rot. dec. 251. n. 41.*
parte 10. rec., & in *Romana Emolumentorum*
Parochialium 1. Iulii ſuperioris anni §. Verum
etiam cor. R. P. D. meo Lancetta.

Et quamvis reſponderi conſueverit, quod
adhuc Duciſſa reſtitutionem in integrum
obtinere poterat, & controverſiæ hujus
aleam reſtaurare, adhuc duplex occurrebat
animadverſio, quod ſcilicet eandem reſti-
tutionem in integrum ter Signatura Sanctiſ-
ſimi ſub diverſis Pontificatibus denegaverat,
quodque licet obtenta fuiſſet, prout regnan-
te ſan. mem. Innocentio XII. obtenta fuit,
inutilis evaſiſſet, quia dum donatio ſine pa-
cto reverſivo concepta fuerat, nimis clara
erant omnia iura reverſionem ad Donantes
omnino excludentia, ut de facto compro-
4 batum extitit in Cauſæ Deciſionibus editis
poſt dictam reſtitutionem in integrum co-
ram Emerix inter eius impreſſas *dec. 1325.*,
& in confirmatoria 10. Junii 1697. coram
bon. mem. Urſino; ex quibus facti circum-
ſtantiis liquido conſtat, quod quoties in iu-
dicium revocata fuit talis prætenſio, toties
contrarium exitum, & finalem reiectionem
paſſa eſt, itaut proinde nullo numero in fir-
manda liberatione a moleſtiis eius vigore
illatis contra Primogenituram haberi debeat
5 iuxta ea, quæ in propoſito ponderat *Rot.*
dec. 62. num. 8. poſt Vrceol. de Tranſact. dec.
198. *parte* 18. *rec.*, *&* *dec.* 97. *n.* 19. *cor.* Me.

Nequaquam curata ea Doctoris contraria
opinione, quam Defenſores D. Principis
Pamphilii iterum allegabant, quia hic ipſe
Doctor, *Fattinel. nempe reſp.* 18. *tom.* 2. pro-
fitetur ſe ſe gratuitam operam defenſionis
impendiſſe pro Duciſſa, quæ talem præten-
ſionem excitaverat, itaut de eo curandum
non ſit, ſicut neque de ſuffragiorum ſciſſura
inter Cardinales ſuper executione voti Ro-
talis, quia id nullum in facto probationis fun-
damentum obtinet, & Iudicata certo cer-
tius in excluſionem talis prætenſionis ema-
narunt, ut latius advertit Deciſio, quæ re-
videtur §. *Abſqueeoquod cor.* Me.

Non adeo tamen facilis reſolutionis Do-
minis viſa fuit ſecunda prætenſio, quæ juxta
ordinem dictæ Deciſionis in eo verſabatur,
quod Duciſſæ Catherinæ memorati Ducis
Sabelli Auctrici deberetur ſupplementum
congruæ dotis, tum ex quo dotata fuerit in
ſc. 10. mil. minusquam Duciſſa Maria ejus
ſoror, tum ex quo in ejus dote imputata fue-
rint ſcut. 25. mil. ad ipſam uti hæredem
Cardinalis Deti proprio jure pertinentia.

Circa relevantiam hujus prætenſionis mo-
dica, vel nulla ſuberat difficultas; ſed tota
inſpectio in eo verſabatur. Utrum Duciſſæ
Catharinæ actio ad ſupplementum ſuæ dotis
competeret adverſus bona Primogenituræ,
vel Secundogenituræ. Subſtinebat ſiquidem
Dominus Princeps Burgheſius Primogeni-
turam repræſentans, quod iſta non teneba-
tur; Quia in ipſius erectione cautum fuiſſet,
ut bona ipſi ſubjecta, neque cauſa Dotium
conſtituendarum filiabus conditorum poſ-
6 ſent alienari, & hujuſmodi Primogenituræ
ordinationem confirmaſſet ſan. mem. Pau-
lus V. per ſpecialem Chirographum valla-
tum clauſula ſublata, & decreto irritanti,
itaut adverſus illud venire nemo poſſet, niſi
prius obtenta oris aperitione; Tanto magis
quia Catherina metipſa petens hujuſmodi
ſupplementum erat hæres Petri alterius ex
Conditoribus Primogenituræ ita paciſcenti-
bus, quæ ideo ejus factum impugnare non
poterat, & Olympia ſenior in donatione fa-
cta favore ejuſdem Petri occaſione matri-
7 monii contracti cum Carlotta Sabellia diſpo-
ſuerat, ut Caſtra ipſi donata una cum Pala-
tio, poſt ejus obitum redirent ad Secundo-
genituram, & filiæ Ducis Petri dotandæ eſ-
ſent a Poſſeſſoribus dictorum Caſtrorum, &
Palatii, ut agnovit eadem Catherina, quæ de
facto inſtantias pro ſua dote promovit con-
tra eandem Olympiam, & Cardinalem
Hyppolitum.

Quamquam vero hæc argumenta aliis
fulcita circumſtantiis, & adminiculis non
ſpernenda viderentur, adhuc tamen præ-
ponderare viſa ſunt ea, quæ hujuſmodi de-
bitum ſupplementi dotis Catherinæ refun-
debant potius in eandem Primogenituram;
Cum enim illa eſſet filia Ducis Petri, ut di-
ximus, alterius ex conditoribus Primoge-
nituræ, utique bonis iſtius infixum de jure
erat onus congruæ dotationis ſuæ filiæ, nec
propterea poterat in ejuſdem filiæ præjudi-
8 cium omnia ipſius Bona vinculo Primoge-
nituræ ſubiicere, & pacto ſupradicto exinde
dotes non extrahendi, ut firmat *Rot. dec.*
312. *num.* 18., *&* *ſeq. parte* 6. *rec. dec.* 197.
num. 4. *coram Emer. Jun.* cum aliis in Deci-
ſione, quæ revidetur §. *Ejuſdem cor. Me*.

Approbatio autem pacti in erectione Pri-
mogenituræ contenta circa filiarum dotes,
nequaquam pro hujuſmodi effectu viſa eſt
ſubſiſtere, quia imo Papa congrue illas do-
tatas

Digitized by Google

tatas voluit ſpecifice injungendo ad hunc ef-
fectum multiplicum, & præcipiendo etiam,
quod ſi multiplici fructus ad eaſdem dotes
congrue conſtituendas pares non fuiſſent,
ex fructibus Primogenituræ conſtitui poſ-
ſent; Unde omnino abfuit a mente Summi
Pontificis Pauli V. quodlibet filiarum præ-
judicium, prout etiam de jure abſuiſſe di-
cendum eſt ex communi Regula, quod que-
9 vis Principis gratia intelligitur ſine Tertii
præjudicio *Rot. dec. 2148. n. 4. coram Coccin., dec. 29. n. 8. coram Celſ. dec. 707. n. 14. parte 18., & dec. 423. n. 40. par. 19. rec.*, neque ex
hujus multiplici omiſſione, cujus onus aſ-
ſumpſerat Principiſſa Olimpia ſenior, a
qua cauſam habet Secundogenitura, refun-
di in iſtam poterat debitum dotationis Ca-
tharinæ. Quia Princeps Joannes Georgeus,
in quo erecta fuit Primogenitura, Olym-
piam ejus Matrem reportata reſtitutione Li-
brorum, ac prævia exhibitione Bilancii am-
pliſſime liberavit, cum generali quoque pro-
miſſione liberationis ab omnibus moleſtiis;
unde nequit D. Princeps Burgheſius ab eo-
dem Joanne Georgeo cauſam habens con-
vertere in Olimpiam ommiſſionem multi-
plici, dum iſta a ſuo Auctore generalem
quietantiam obtinuit, quam ipſe ſervare
tenetur ad *Text. in leg. cum a Matre Cod. de rei vindic., Rot. in Placentina Immiſſionis 23. Iunii 1713. §. Quamobrem, ubi concordan. coram R.P.D. meo Lancetta*: Et tanto magis
quia ſtante promiſſione prædicta liberatio-
nis a quibuſvis moleſtiis ex cauſa adminiſtra-
10 tionis, cum clauſula alias *ad omnia damna &c.* retorqueri in eundem Joannem Geor-
geum, & ejus ſucceſſores potuiſſet actio, quæ
ex dicta ommiſſione multiplici deducta fuiſ-
ſet, ut pariter firmat *Rot. dec. 266. n. 2. coram Bich.; dec. 791. n. 1. coram Dunoz. jun., dec. 527. n. 4., & dec. 567. n. 1., & ſeq. part. 19. recent.*

Minus refert, quod dotes filiarum Ducis
Petri ſolvi debent a Poſſeſſoribus Caſtrorum
Magentiæ, Gabiniani, & Carpineti, & Pa-
latii ad Plateam Columnæ, quæ omnia ob-
venerunt in Secundogenituram; Quia talis
obligatio Poſſeſſoribus horum bonorum in-
juncta fuit *ſubſidiarie tantum*, in caſu ſcilicet
quod Bona libera Ducis Petri pro tali dota-
tione non adeſſent; qui quidem caſus veri-
ficari non poteſt, ex quo, licet adſint, ſint
ſubjecta Primogenituræ: Nam pro huiuſ-
modi effectu dotandi filias etiam bona Pri-
mogenialia inter libera computari debent,
quia miniſterio Legis exempta remanet ab
omni vinculo ratione hypothecæ radicaliter
infixæ bonis Paternis pro filiarum dotibus,
11 quæ eadem bona ſicut præſervat a vinculis,
ita conſervat etiam in ſtatu liberatis *Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſ. 15. n. 1., & ſeq., Mantic. de tacit. lib. 10. tit. 19. n. 1., & ſeq., Rot. dec. 21. n. 4. cor. Coccin., & dec. 916. n. 11. & 965. n. 7. cor. Emer. jun.*

Et conſona apparuit iſta legalis inter-
pretatio menti D. Olimpiæ ſenioris Dona-
tricis dd. Caſtrorum, & Palatii, ex quo
illa ſuppoſuerit dari poſſe caſum ſubſidii ex
inſufficentia bonorum liberorum Petri, quæ
ſufficentia conſiderari, ſaltem de proximo,
non potuiſſet, ſi pro liberis reputaſſet etiam
ea Bona, quæ idem Petrus ſuæ ſubjecerat
Primogenituræ, cum iſta conſiſtentia in
opulentiſſimo Patrimonio, nemo uſquam
imparia dotibus ejus filiarum aſſerere po-
tuiſſet. Occurebat enim ea animadverſio,
quod proviſio Dotium in dicta Olympiæ do-
natione facta non fuit ſolis filiabus Ducis Pe-
tri, ſed fœminis totius Lineæ ejuſdem Petri;
Unde cum reſpiceret tractum temporis
adeo ſucceſſivum, ex multiplicitate fœmi-
narum fortaſſe dotandarum potuit aliqua
ſatis juſta ſubeſſe dubitatio; An bona Pri-
mogenialia forent ſufficentia ad hoc onus
ſubeundum, itaut oneris ejuſdem ſupporta-
tio iſto caſu injuncta eſſet Poſſeſſoribus dd.
Caſtrorum, quæ ſane interpretatio valde
redditur veroſimilis, ne ceteroquin dona-
tio dd. Caſtrorum facta Secundogenituræ
per concurſum fœminarum deſcendentium
a Duce Petro cito fieret inanis, & eluſoria;
& verteretur potius in exgravium Primoge-
nituræ a dicto Petro in ſuis Bonis pro iiſdem
dotibus obligatis conſtitutæ per ea, quæ ar-
guit *Rot. dec. 153. n. 29., & dec. 349. n. 24. & ſeq. par. 17., & dec. 557. num. 7. par. 19. rec.*

Adſtipulantibus obligationem ad ſupple-
mentum, dotis Duciſſæ Catharinæ reſpectu
Primogenituræ, & iſtius utilitatem, & com-
modum ex concordatione talis prætenſio-
nis, iis etiam prævalidis circumſtantiis, quod
de facto Duciſſa Catharina talem petitionem
judicialiter direxit contra Primogenituram,
quodque ipſe D. Princeps Burgheſius ejuſ-
dem Primogenituræ poſſeſſor perſolvit Du-
ciſſæ Mariæ ſorori d. Duciſſæ Catharinæ ſcu-
ta 20. mil. propter conſimilem inſtantiam
ab ea quoque promotam, ut etiam advertit
deciſio, quæ revidetur 15. Junii 1716. §. *Ceſſabatque coram Me*. Quod quidem factum
utpote verbis potentius abſorbet eas reſerva-
tiones acquirendi jura contra Domum Pam-
philiam, quas emiſit D. Princeps Burgheſius
occaſione d. ſolutionis, quia tales reſerva-
tiones tanquam facto contrariæ nihil ponunt
ineſſe, & de facto nunquam hactenus dedu-
ctæ fuerunt: prout etiam Ceſſionem jurium
etiam pro Domo Pamphilia reportatam &
declaratam in folio ſpecialiter ſubſcripto a
12 D. Principe Burgheſio, quia hæc omnia
D. Principem Pamphilium non ſubſcriben-
tem, neque conſcium effectum de iis, quæ
gerebantur inter Duciſſam Mariam, & Do-
mum

mum Burgheſiam, nullatenus afficiunt. *Rot. dec. 531. n. 4. cor. ſa. me. Gregorii XV.*, *& Adden. ad ejus dec.* 302. *n.* 10. cum aliis *dec. 557. n. 5. par. 19. rec.* Quibus accedit, quod ipſa quoque Duciſſa Catharina per Sententiam Cardinalis Cherubini obtinuit condemnari Principiſſam Olympiam juniorem pro ſua dote ad ſcut. 33. mil. non ex quo iſta eſſet hæres Olympiæ ſenioris, & Cardinalis Hyppoliti, ſed ex quo poſſidebat integrum Patrimonium Domus Aldobrandinæ, ut probat *Deciſio in Romana Locorum Montium quoad reſervata* 28. *Junii* 1717. *§. Quod apertius coram Me*, quæ contemporanee confirmationis robur obtinuit; Ex quo facto inferre ſane licet quod ſicut moleſtias ex hac prætenſione paſſa fuit d. titulo Olympia junior, fuitque coacta ad ſolvendum ſcut. 33. mil., ita eaſdem moleſtias pro ſupplemento pati debuiſſet Domus Burgheſia, in qua tranſierunt ea jura, quæ non proveniebant ab Olympia ſeniore, neque a Cardinali Hippolito, itaut idcirco concludendum ſit in ipſius utilitatem, & relevationem ratione iſtius prætenſionis tranſactionem plurimum contuliſſe.

Proſequendo methodum Deciſionis, quæ revidetur, tres aliæ ſupererant examinandæ prætenſiones in eadem Tranſactione conſopitæ, quas non revocabant in controverſiam Partes reſpexiſſe jus Secundogenituræ, & propterea (ſi de earum relevantia conſtaret) commodum, illarum reſpectu, ex dicta tranſactione retraxiſſe Domum Pamphiliam. Prima verſabatur in eo, quod adhuc duraret etiam favore Duciſſæ Catharinæ Auctricis Ducis Sabelli donatio annuorum ſcut. 7. mil., quam exaravit favore Ducis Petri Olympia ſenior occaſione Matrimonii initi, ut ſupra dictum eſt, cum Carlotta Sabellia. Secunda reſpiciebat ſupplementum Legitimæ, quod competiiſſe d. Duciſſæ Catharinæ prætendebatur ſuper hæreditate pariter Olympiæ ſenioris ejus Aviæ. Tertia demum concernebat reſtitutionem Gemmarum, Argentorum, & Mobilium communium in tres fratres de Aldobrandinis pro rata ſpectante ad Ducem Petrum.

Quoad primam Domini putarunt ex ejus compoſitione præter Litis redemptionem non aliud commodo potuiſſe obvenire Secundogenituræ, quia donatio Olympiæ ſenioris, utpote reſtricta ad ſolos maſculos, quos idem Dux Petrus Matri præmortuus non ſuſcepit, expiraverat, neque comprehenſæ in ea dici poterunt fœminæ, dum in
13 Contractibus maſculinum non concipit fœmininum præſertim pluribus concurrentibus pro fœminarum excluſione conjecturis, ut aliis omiſſis in puncto hujuſmet donationis pro veritate reſpondit *Card. de Luc. de fideic.* 205. *n.* 15. *ad* 23.

Unicum objectum, ex quo relevantia hujus prætenſionis argui contendebantur, in eo erat, quod in Capitulis matrimonialibus promiſſa fuiſſet hæc donatio - *A favore dei figli, e ſucceſſori* - ejuſdem Ducis Petri, quorum nomine comprehenſæ fuiſſent etiam fœminæ, itaut in ſucceſſivo Inſtrumento diverſa vocatio in earum præjudicium concipi non poſſet. Quia hoc idem objectum ab eodem *Card. de Luc. d. diſ.* 205. *de fideicom.* plene confutatum fuit ex peculiaribus facti circumſtantiis, cum quibus Domini procedentes cenſuerunt ad illum relative ſe habere ſatis eſſe; Unum hoc ſpecialiter advertentes, quod in prædictis Capitulis non continebatur perfecta donatio, ſed ſolum faciendæ donationis promiſſio relativa ad actum ex poſt explicandum per publicum Inſtrumentum, in quibus terminis hic poſterior actus eſt attendendus tanquam præſeferens voluntatem in ſui eſſe perfectam, & declarationem ejus prærordinationis imperfecte panditæ in Capitulis matrimoniali-
14 bus. *Rot. dec. 397. n. 18. par. 9. rec. dec. 146. n. 19. cor. Emer. jun., & dec.* 104. *n. 9., &* 10. *cor. Benincaſ.*

Quo vero ad ſecundam illam Domini in præſenti diſputatione pro admodum relevanti habuerunt, quia cum certum ſit, quod Olympia ſenior Avia, Catharinam neptem ad jura ſuitatis reſtituerit, ut probatum extitit in dicta *Romana Locorum Montium quoad Reſervata* 28. *Junii* 1717. *§. Ratio*,
15 & in ejus confirmatoria in hac eadem Audientia *§. Denuo coram Me*; tenebatur integram illi ſine onere Legitimam relinquere,
16 & ſi non reliquit, competebat iſti actio ad ſupplementum per *Text. in L. omnino Cod. de inoffic. Teſtam., Merlin. de legit. lib. 3. tit. 3. quæſt. 1. n. 1., Rot. apud eundem dec. 70., & 85. utrobique n. 1.*

Duplex fundamentum fuit allegatum in præcedenti deciſione, quæ revidetur pro excluſione hujus prætenſionis. Primum, quod neptis acceptaſſet Legatum dotis ſibi ab Avia relictum pro omni, & toto eo, quod ab ejus hæreditate petere poſſet. Et ſecundum, quod actio iſta pro ſupplemento ſublata fuiſſet per rem judicatam ortam ex Sententia trium S. R. E. Cardinalium. Sed utrumque congruis tolli reſponſionibus viſum fuit. Primum quidem, quia Legati acceptatio non fuit. Primum quidem, quia Legati acceptatio non fuit pura, ſed cum ſolemni, & expreſſa proteſtatione & præſentatione jurium conſequendi idem legitimæ ſupplementum, quæ præſervatio tanti fortius operari debet, quia non ſervavit Principiſſa Olympia Cautelam Soccini, præciſive a qua miniſterio legis extrinſeca
17 conditio a legitima rejicitur, & ſine ſpecifica renunciatione per ſimplicem Legati acce-

acceptationem non infertur præjudicium
Legitimario ad petendum ſupplementum
*Mancic. de conjectur. lib.7.tit.8.n. 10., Card.
de Luc.diſc.17.n. 2., & 3. de legit.*, Rot. dec.
235.*n.*18.*cor.ſa.me.Alexan.* VIII., & *in Æſi-
na, ſeu Maceraten. Datis* 17. Martii 1710.
§. *Nullatenus coram bon.mem. Molines*, & la-
tiſsime *in Urbinaten. Supplementi Legitimæ*
1. *Decembris* 1713. §. *Neque cum ſeqq.*, &
per tot. coram R.*P.D. meo Criſpo*. Secundum
itidem, quia prædicta Sententia in rem ju-
dicatam tranſacta excludit potius accepta-
18 tionem d.Legati, ut fuit animadverſum
in allegata *Romana Locorum Montium quoad
reſervata* §. *Defectus*, & tantummodo deter-
minat, quod ſi infra ſex menſes Legatum
cum ſuis oneribus, & conditionibus Cathe-
rina non acceptaſſet, illud cedere deberet
*in cauſam quarumcumque prætenſionum ſi quæ
illi competent*, quod nullo modo excludit pe-
titionem ſupplementi Legitimæ illi de jure
competentis, ſed reſolvi videtur in eam im-
putationem, quæ de jure facienda erat ejuſ-
19 dem Relicti in cauſam Legitimæ juxta
Text. in l. quoniam Cod. de inoffic. Teſtamen.,
Merlin. de legit. lib.2.tit.2.quaſt.1. per tot.,
Rot.dec. 80. *n.*20. *cor. Bich.*, & *in Auximana,
ſeu Camerinen.fideicommiſſi* 1. *Junii* 1709.
§. *Abſque eo quod cor. R.P.D. meo Criſpo*.

Quo demum ad Tertiam approbarunt
Domini præcedentem meam Deciſionem,
juxta quam reſtitutio Argentorum, Mobi-
lium, & Jocalium evitari non poterat a
Principiſſa Olympia; ſeu ejus hæreditate
ſub motivo ipſi indultæ liberationis a reddi-
tione rationum per ſa. mem. Clementem
20 VIII., quod iterum repetebant Defenſores
D. Principis Pamphilii, quia hujuſmodi li-
beratio quantumvis ampla,& effrenata trahi
non poterat ad retinendam rem alienam,
& ſatis erat, ut verificaretur de ſcrupuloſa,
& rigida rationum diſpunctione, ut in eadem
deciſione §. *Quin officeret coram* Me.

Quibus ita præmiſſis iterum in intelle-
ctum Dominorum collectis, & debita ma-
turitate perpenſis, adeo incertum commo-
dum utriuſque ex Tranſactione recenſita
viſum fuit, ut neque cum unius, neque
cum alterius inſtantia procedendo exiſtima-
verint,ſed habito reſpectu ad ſecundam par-
21 titam, in qua probabilior erat utilitas Pri-
mogenituræ, quam Secundogenituræ, & ad
alias duas in ſecunda huius deciſionis parte
ponderatas, circa quas certum erat com-
modum Secundogenituræ, mediam viam
tenendam eſſe authumati ſunt, iuxta quam
non amplius gravandam Domum Burghe-
ſiam pro ſcut. 18. mil. reſponderunt, ſed
pro medietate amplectentes eam regulam,
quam in ſimilibus terminis liquidationis col-
ligendæ, vel ex minus certis probationibus;
vel ex adminiculis ſub antiquitate temporis
22 involutis remiſſive ad Iudicantium prudens
arbitrium tradit *Rot. dec.* 213. *num.* 15. *co-
ram Bich.*, & *dec.* 81. *num.* 6. *coram. ſa. me.
Alex.* VIII., & *in Romana Domus, ſeu Do-
morum ſuper reſervatis* 10. *Martii huius Men-
ſis, & anni* §. *Quoniam coram R. P. D. meo
Lancetta*.

Ex iuxta hunc modum ſtandum eſſe in
deciſis reſponſum fuit utraque Parte &c.

ROMANA IMMISSIONIS.
Ven. 17. *Martii* 1719.

ARGUMENTUM

Creditores in tempore anteriores præferendi
ſunt poſterioribus, at pro eadem re pecu-
niam credentes per contributionem concur-
rere debent, excepto quando expreſſa hipo-
theca ſunt muniti.

SUMMARIUM.

1 *Creditor in tempore anterior poſteriori ante-
ponitur.*

2 *Creditores pro eadem re pecuniam credentes per
contributionem concurrere debent.*

3 *Pecunia verſa in reaptanda domo gaudet pri-
vilegio potioritatis ſuper creditores ante-
riores.*

4 *Inter Creditores expreſſa hipotecha munitos,
quamvis in pari cauſa attenditur præro-
gativa temporis.*

DECISIO CMXC.

QUemadmodum expoſitum fuit in deciſio-
ne coram Me noviſſime ædita die 27.
Februarii proxime præteriti in Romana Aſ-
ſociationis inter Societatem Sanctæ Appol-
loniæ, ac Alexandrum de Bonaventura Im-
miſsionem ad Domum magnam poſitam in
via Coronariorum, quæ iuxta certum mo-
dum R. P. D. de Pactis uti hæredi bon-mem.
Buſsii conceſſa fuerat coram Reverendiſsi-
mo Aldrovando in Audientia diei 27. Janua-
rii 1713. Poſtmodum Domini in contrarium
ſenſum abeuntes omnino denegandam eſſe
cenſuerunt coram Eminentiſſimo Cardinali
Scotto, ut ex deciſione coram eo ædita 27.
Martii 1715. hodie itaque repropoſui du-
bium alias ob ſuffragiorum paritatem in Ro-
ta diei 27. Novembris 1716. ſine reſolutione
diſputatum - *An ſit ſtandum in primo, vel ſe-
cundo loco deciſis* - & Domini reſponde-
runt ſtandum eſſe *in ſecundo loco deciſis*.

Ita enim ex deductis in dicta mea deciſio-
ne *Romana Aſſociationis* pro certo, & con-
ſtanti ſupponendum erat Alexandrum Bo-
naventura unicum hodie dictæ Domus poſ-
ſeſſorem ultra ſcuta bis mille jam ſoluta ex
cauſa melioramentorum Capitulo Sancto-
rum Laurentii,& Damaſi conveniri amplius
non poſſe ab aliis Creditoribus Abbatis Julii,
& aliorum duorum fratrum jam vita fun-
cto-

ctorum, niſi pro reliqua ſumma ſcutorum 183.75. quæ in rem eius præter dicta ſcuta bis mille verſa fuiſſe conſtabat; Tota igitur controverſia remanebat inter ipſos creditores, nempe inter Societatem, ac R.P.D. de Pactis ſuper dicta reſiduali ſumma de prælatione contendentes. Verum in ea potiora viſa fuerunt etiam hodie iura Societatis, utpote cuius Cenſus longe anterior eſt utraque Societate Officii contracta a tribus fratribus de Bonaventura cum bo. me. R.P.D. Buſſio, ita exigente receptiſſima illa iuris noſtri Re-
1 gula iuxta quam creditor in tempore anterior ſemper poſteriori anteponi, ac præferri debet *leg. potior. ff. qui pot. in pign. hab. leg. qui potior ff. de reg. iur.*

Ad effugiendam vim, atque efficaciam huius regulæ duo opponebantur pro parte R.P.D. de Pactis; Alterum nempe, quod ipſi licet in tempore poſteriori adhuc debita eſſet prælatio ſuper ceteros omnes Creditores, ſaltem pro ſcutis 150., ex quo pecuniæ ab eius Auctore erogatæ pro dicta rata ceſſerant in conſtructionem Paraſtidum ad fulciendam, ac reparandam imminentem ruinam domus, ac ipſius fabricæ jam deſuper ex pecuniis aliorum creditorum erectæ omnino neceſſariorum, ut admiſſum fuit in deciſione Reverendiſſimi Aldrovandi 27. Ja-
2 nuarii 1713.: Et alterum, quod ſaltem in pari cauſa cum tam Societas, quam ejus auctor pecunias crediderint in fabricam, & meliorationem dictæ Domus non ſit curandum inter eos de tempore, ſed omnes per contributum concurrere debeant juxta *Text. in l. privilegia Codic. de privil. cred.*

Verum Domini quod ad primam objecti partem attinet pro conſtanti habuerunt illam ex facto omnino deficere. Quamvis enim ad effectum ſuadendi hujuſmodi præciſam verſionem plura adducerentur adminicula, & præſertim præexiſtens neceſſitas fulciendi, ac reaptandi domum, ea tamen levioris ponderis viſa fuerunt e conſpectu facti, etiam hodie permanentis, dum ex relatione Periti Architecti de mandato Sacri Tribunalis judicialiter electi recognitum fuit nullos peraſtides uno tantum excepto minimi valoris, & fulciendæ domui prorſus impari, in ea conſtructos reperiri: Et dum ulterius ex ipſis ordinibus directis Sacro Monti Pietatis a bo. me. Buſſio conſtat ipſum ſuas pecunias crediſiſſe in cauſam melioramentorum, non quidem ex poſt faciendorum, ſed bene quidem jam factorum, quæ ſane non minus ex ejus pecuniis, quam ex aliis paulo ante ad cenſum a Societate traditis perſolvi potuerunt; Unde in his terminis nedum probata dici nequit, ſed potius excluſa remanet præciſa verſio in Cauſam fulciendæ, ſeu reaptandæ domus,
3 quæ omnino neceſſaria eſt ut Creditor poſterior privilegio potioritatis ſupra anteriores uti poſſit ex ipſa diſpoſitione *Textus*, ex quo privilegium ſumitur *in l. Interdum, & l. hujus ff. qui pot. in pign. hab.*, ut late probat *ſecunda deciſio Cauſæ coram Eminentiſſimo Scotto fere per tot.*

Eadem facilitate corruere etiam viſa fuit alia objecti pars circa parem concurſum utriuſque Creditoris: Nam prætermiſſo examine, An pecuniæ creditæ a bon. mem. Buſſio revera verſæ fuerint in generalem cauſam Fabricæ, & meliorationis controverſæ domus ſuper qua verſione Domini tranſeuntes cum fundamentis deciſionis Eminentiſſimi Scotti magnam etiam hodie difficultatem habuerunt, hoc inquam omiſſo, & dato, quod ambo Creditores dici poſſent in pari cauſa; Non tamen inter eos procedendum eſſet cum allegato *Textu in l. privilegia ff. de privil. cred.*: Cum ejus diſpoſitio locum quidem ſibi vindicet inter Creditores Chirographarios, ſeu habentes privilegia mere perſonalia, ſecus vero quando, ut in caſu agitur de Creditoribus expreſſa hypotheca munitis, inter quos etiam in pa-
4 ri cauſa attendendam eſſe prærogativam temporis diſerte firmat gloſſa ad dictum Textum ibi = *Inter hypothecarios autem dic præferendum potiorem tempore* = & admittit quoque *Roc. contra Societatem adductus diſput. 48. num. 17. tom. 1.*

Et ita utraque &c.

ROMANA, SEU JANUEN. SUCCESSIONIS. SVPER BONO JVRE.

Lunæ 20. Martii 1719.

ARGUMENTUM.

Feminæ de jure communi ad inteſtatam ſucceſſionem una cum maſculis admittuntur, excluduntur tamen ex ſtatuto Vrbis extantibus Maſculis, & quamvis d. ſtatutaria diſpoſitio duo requirat copulative bonorum ſcilicet ſubjectionem, & perſonarum, & non comprehendat hereditates Clericorum, nihilominus ex conſtitutione *Innoc. XI.* non curat qualitatem perſonarum excluſarum, vel excludentium, & comprehendit hæreditates non ſolum Clericorum, verum etiam aliorum quamvis S. Sedi immediate non ſubjectorum.

SVMMARIVM.

1 *Feminæ ad inteſtatam ſucceſſionem una cum Maſculis admittuntur de jure communi.*

2 *Ex ſtatuto Vrbis ab inteſtata ſucceſſione fæminæ excluduntur extantibus Maſculis,* & num. 3.

4 *Hereditas Clerici non eſt obnoxia ſtatutis mere laicalibus.*

5 *Diſpoſitio ſtatutaria duo copulative requirit ſubjectionem bonorum, & perſonarum.*

6 *Ex Conſtitutione* Innoc. XI. *ſtatuta fæminarum*

*rum excluſiva comprehendunt etiam hære-
ditates Clericorum* & num. 11.

*Quæ Conſtitutio locum tantum habet in hæ-
reditatibus poſterioribus d. Conſtitutioni
non autem anterioribus* num. 7.

*In ea ſtatuitur quod d. agnatitia ſtatuta, &
fæminarum excluſiva debent omnino ſer-
vari non curata qualitate perſonarum ex-
cluſarum, vel excludentium*, n. 8., & 12.

*Et ſervari debent ſtatuta locorum ubi bona
ſita ſunt* num. 9.

*Et hoc quamvis perſonæ excluſæ, vel exclu-
dentes non ſint immediate S. Sedi ſubjectæ*
num. 10., & num. 14., & 17.

*Fuitque edita ad tollendas innumerabiles
contentiones quæ in dies exoriebantur*
num. 13., & num. 15., & 16.

18 *Statutum Viterbienſe diſponit Fæminas Ci-
ves teneri reliquere hæreditatem filiis ex-
cepta decima parte.*

19 *Stante legitima poſſeſſione manutentio non eſt
deneganda*, & 20.

DECISIO DCCCCI.

PRæſidio tam Iuris Codicis *in leg. maximum
vitium, Cod. de liber. præter.*, quam no-
viſſimi authenticorum in §. 3. *Auth. de hæ-
red. ab inteſt. venient.* non reformidarunt
Maria Victoria, Maria Catherina alæque
Sorores de Ferrariis in arenam judiciariam
deſcendere, petendo adverſus Decanum
Franciſcum Mariam, & Ioannem Thomam
fratres conſucceſſionem in hæreditate Ab-
batis Gregorii de Ferrariis Iannenſis, hic
in Urbe nullo condito Teſtamento, nuper-
rime defuncti, & inſtructo prius certamine
coram A. C. Gentile, prælii victoria pror-
ſus inclinavit favore dd. Fratrum, cum ibi-
dem per Sententiam definitum remanſerit,
nullum jus, nullamque actionem eiſdem
Sororibus competere ſuper inteſtata hære-
ditate dicti Abbatis defuncti; Verum cum
prædictæ Sententiæ acquieſcere recuſave-
rint, in gradu appellationis cauſa conſcen-
ſa ad Sac. noſtrum Auditorium, cum per me
fuiſſet propoſitum Dubium - *An danda eſſet
immiſſio* - neque in hoc res ex voto contigit,
quia Domini mihi reſponderunt - *Non eſſe
dandam immiſſionem.*

Quamquam enim prælaudatæ Sorores, ad
effectum ſimultaneè ſuccedendi cum dictis
Fratribus, propriam conſtituerent inten-
tionem in prædicta media Codicis, & no-
viſſima authenticorum Iuris cenſura, cujus
vigore ſublata quacumque ſexus maſculini,
1 & fœminini differentia, fœminæ unacum
maſculis ad inteſtatas ſucceſſiones admit-
tuntur per *d. Text. in leg. maximum vitium
C. de liber. præterit., & in leg. meminimus
Cod. de legitim. hæredib. Auth. ceſſante, &
Auth. poſt Fratres, Cod. de legitim. hæredib.*,
nihilominus in præſenti prædicta Iuris pro-

poſitio ſibi locum vindicare non valuit ex
eo, quia cum prænarrati Franciſcus Maria,
& Ioannes germ. fratres ſuffulti reperiantur
beneficio geminorum Statutorum, nempe
illius Ianuæ, ubi ipſi commorantur, *in rubr.
de ſucceſſ. ab inteſt. §. 5. & 6. apud Caſſareg.
de ſucceſſ. ab inteſt. pag. mihi* 180., & alterius
Urbis, ubi bona ſita ſunt, *in cap. 146. apud
2 Modern. Aſcul. annot. 40. tom. 2.*, quæ uni-
tim Sorores Fratribus exiſtentibus a ſucceſ-
ſione alterius Fratris ab inteſtato defuncti
excludunt: hinc ſequebatur, quod ipſæ ad
ſimultaneam conſucceſſionem, prædictis
obſtantibus Statutis, quæ dicuntur ab inte-
3 ſtato occumbentium elogia, admitti non
poterant docent *Becc. conſil. 107. n. 8. lib. 1.,
Manent. conſ. 13. num. 10., & ſequen. Pigant.
ad Statut. Ferrar. rubr. 139. num. 3. Rot.
dec. 60. num. 18. par. 7. dec. 78. num. 8.
par. 17. rec. & Modern. Aſcul. ad Stat. Urb.
annot. 39. art. 2. num. 71.*

Abſque eo quod obſtare valuerit, quo
prædicta Statuta procedere nequeant in præ-
ſenti ex duplici capite: Altero nempe quia
agatur de hæreditate Clerici, quæ juxta ve-
riorem, & communiorem Sententiam, ne-
quaquam obnoxia ſit hujuſmodi Statutis me-
re laicalibus, ut re formiter diſcuſſa tra-
4 dunt *Andreol. contr. 227. per tot. Conſtant.
ad Stat. Urb. d. annot. 39. num. 115. Rot. in
dec. 149. per tot. coram Otthobon. & coram
Bich. dec. 521. & 625. in recent. dec. 246.
par. 10., & dec. 3. num. 1. par. 19.* Altero
vero, quia cum tam dd. Maſculi excludere
prætendentes, quam præfatæ Fœminæ ex-
cluſæ, Forenſes ſint, & in Ditione Ianuenſi
commorantes, cum nec active, nec paſſi-
ve Urbis Statuto ſubiiciantur, hæc Statuto-
rum combinatio dari nequeat, cum abſolu-
ti Iuris ſit, quod ad hoc, ut Statuta locum
habere poſſint, copulativa requiratur ſubie-
5 ctio bonorum, & perſonarum, ut docent
*Spad. conſil. 376. num. 5. lib. 2. Altograd.
controv. 93. n. 29. lib. 1. Gratian. diſcept. fo-
renſ. 432. num. 16. Merlin. de legitim. lib. 3.
tit. 1. quæſt. 18. num. 60. Thomat. dec. 204.
num. 15. Rot. coram Merlin. dec. 353. n. 43.
coram Ludoviſ. dec. 255. num. 3. & in recent.
dec. 175. num. 2. par. 2. par. 16.*

Quoniam prædicta omnia objecta univer-
ſalis Officii ratione amputavit in ævum ſan.
& recol. mem. Innocentius XI. in ſua parti-
culari Conſtitutione, quæ incipit *Paſtoralis,
impreſſ. apud Card. de Luc. de ſtatutar. ſucceſſ.
in princip.*, ubi omnium perſonarum com-
modis, & utilitati conſulendo per modum
legis ſancivit, quod Statuta fæminarum ex-
cluſiva comprehendere quoque deberent
6 hæreditates Clericorum, ut in dicta Conſti-
tutione literaliter legitur *ſub* §. 10., & hoc
ad tollenda iurgia illa, & abſurditates, quæ
ſequi videbantur ex eo, quod hæreditates

Clericorum diverſimode ab illis Laicorum in præiudicium Familiarum, & Agnationum deferrentur: Unde opinio illa, quæ priſcis temporibus, & ante promulgationem dictæ Bullæ, in noſtro ſignanter Tribunali vigebat ſuper non compræhenſione dd. hæreditatum, hodie ex prædicta Summi Pontificis poteſtate prorſus conquieſcit, locumque ſolum habet ex præſcripto eiuſdem Summi Pontificis, & ex natura, & quidditate etiam cuiuslibet novæ legis, quæ non habet oculos retro, in illis hæreditatibus, quæ ante editionem prælaudatæ Conſtitutionis, delatæ ſunt, ſed non in illis, quę poſt illius promulgationem, ut in præſenti, aper-
7 tæ fuere, ut alias animadvertit *Rot. in dec. 168. num. 8. & ſequen. poſt d. Modern. Aſcul. ad Stat. Vrb.*, *& in Reatina Succeſſionis ſuper reſervatis* 14. *Martii* 1710. §. *Etenim coram Eminentiſſimo Priolo*, *& in Ferrarien. Alimentorum*, *&* Dotium *ſuper quantitate detractionum* 5. *Junii* 1716. §. *His tamen. cor. Me.*

Ejuſdemque irrelevantiæ compertum fuit, quod ex qualitate Forenſitatis, tam dd. Maſculorum excludentium, quam dd. fœminarum excluſarum non ſubiectarum Statuto Urbis, ubi bona ſita ſunt, hæc combinatio Statutorum dari non valeat: quia pariter hæc quęſtio, & difficultas ſublata fuit ex prædicta Conſtitutione Innocentiana *ſub* §. 14. *&* 15. in qua pariter cavetur, quod Statuta agnatitia, & fœminarum excluſiva debeant omnino ſervari, non curata qualitate perſonarum excluſarum, vel excluden-
8 tium, an Cives ſint, vel non, vel per viam combinationis Statutorum, quatenus Statutum Loci Perſonarum ſuccedere debentium prout hic, ſit excluſivum in favorem Maſculorum, prout eſt illud Loci, in quo bona ſita ſunt, ut ultra claram literam dictæ Bullæ, bene explicat prædictus *Modern. Aſcul. d. annot.* 39. *art.* 2 *n.* 145. vel ſi talia non ſint illa perſonarum excludentium, unice attendenda ſint illa ubi bona ſita ſunt, ſublata dicta differentia exemptionis, aut ſubjectionis Perſonarum, ac bonorum, ut
9 bene proſequitur idem *Modern. Aſcul. loc. mox cit.*, & hoc quamvis tam maſculi excludentes, quam fœminę excluſæ non ſint imperio, & Ditioni S. Sedis Apoſtolicæ, ut in pręſenti immediate ſubjectæ, ut pariter vi-
10 dere eſt in dicta Conſtitutione *ſub* §. 17. ibi - *Et quamvis tam decedentes, quam excludentes, & excluſi exteri ſint, Nobis, & Sedi Apoſtolicæ in temporalibus non ſubditi.*

Minime attenta reſponſione, quod tunc prędicta Innocentiana Conſtitutio, quæ de cetero Statutariis Diſpoſitionibus non deroget, ſed famuletur, ob illa verba, recenſita in §. 15. ibi - *generaliter, & prout jacent, attendi, & ſervari volumus, & mandamus Statuta Locorum, in quibus bona exiſtunt, ac poſſidentur* - ſuffragari valeat Maſculis, quando Statuto, ubi bona ſita ſunt, non repugnet, & Maſculi excludentes præditi ſint illis qualitatibus a Statuto volitis, & requiſitis; ex hoc arguendo, quod ſicuti Statutum Urbis requirit qualitatem Civicam, ad hoc, ut illud opitulari poſſit, cum in præſenti hæc deficiat in Fratribus de Ferrariis Jannenſibus, atque in Civitate Jannenſi commorantibus, non poſſint per conſequens juvari beneficio dictæ Innocentianæ Conſtitutionis, ut in ſpecie loquendo de eadem Conſtitutione reſpondit *Rot. in Romana, ſeu Viterbien. Immiſſionis* 10. *Iunii* 1718. §. *fin. confirmata* 10. *Februarii proxime præteriti coram R.P.D. meo Criſpo*. Quandoquidem objectum funditus proſternebatur tam ex clara Conſtitutionis litera, quam ex punctuali Doctorum Auctoritate; Ex clara profecto
11 litera Conſtitutionis, quia etiam *in* §. 10. apertis verbis profitetur velle auferre quamcumque differentiam, vel conſiderationem ſubjectionis, & reſpective exemptionis perſonarum, quæ de facto uſque ad illa tempora ingentia jurgia peperant, & prorſus ſubſtulerant provida agnatitia Statuta favore Maſculorum, quæ quando ex non ſubjectione perſonæ, quando ex perſonarum exemptione, quando ex caſus mixtura, nunquam debitam exequtionem conſequebantur, ibi - *Sublata inquam omni, & quacumque differentia ſubjectionis perſonarum tam decedentium, quam ſuccedentium, vel excludentium, & excluſarum* - Atque id Summus Pontifex facere profeſſus fuit ex propria, & abſoluta voluntate, non autem a Juriſdictione, vel poteſtate Statutorum, vel Statuentium, ut in §. 11. ibi - *Non ex ipſorum Statuentium, vel Statutorum aliqua Iuriſdictione, vel poteſtate, ſed ex noſtra dumtaxat Apoſtolica Auctoritate, hunc ſuccedendi ordinem ſervari volumus* - Unde ex his verbis clariſſime conſequebatur, quod Summus ille Pontifex ſuæ mentis acie nullum habuit reſpectum ad qualitatem civilitatis, vel alias qualitates a Statutis ipſis requiſitas, ſed dumtaxat ad publicum, & commune bonum Agnationum, quibus etiam Forenſibus, & non ſubditis tamquam Paſtor, & Pa-
12 ter communis proſpicere, & conſulere in votis habuit, ut literaliter ſe expreſſit verbis illis continuativis ibi - *Attenta ſolum, generaliter naturali qualitate Agnationis, & ſexus pro dicto fine aſſequendo.*

Et de facto ſi Papa prædictus non alia de cauſa ad promulgationem prædictæ Conſtitutionis devenit, quam ad hoc, ut in univerſum ſublatæ fuiſſent omnes illę controverſiæ, quæ in dies exoriebantur in præjudicium Agnationum, nemo non videt, quod ſi diſpoſuiſſet famulative ad ipſa Statuta, & quod prædicta Conſtitutio eiſdem modalitatibus

Digitized by Google

13 tibus ſubjecta fuiſſet, quas ipſa requirebant
Statuta, ſuæ intentionis ſcopum non attigiſ-
ſet, neque conciliabilia unquam in primis
forent alia verba dictę Conſtitutionis *ſub*
§.12. ubi expreſſe demandatur, quod nulla
habita ratione ceſſationis illarum qualita-
tum a Statutis requiſitarum, ſemper, &
omni caſu fœminarum excluſio procedat,
& unice ad inteſtatas ſucceſſiones admittan-
tur maſculi qualitate Agnatitia pollentes,
poſthabita Juris communis diſpoſitione per
reverſionem ad illud ibi - *nullaque etiam ra-
tione habita mixturæ perſonarum non excluſo-
rum &c. aliave qualitate, ob quam hujuſmo-
di Statutorum, & legum ceſſatio, & reverſio
ad jus commune prætendi valeat* - Neque un-
quam ſibi locum uſurparet diſpoſitio prælau-
dati §.17. favore Exterorum non ſubditorum,
qui impoſſibile eſt, quod hoc ipſo, quod
Exteri, & non ſubditi ſunt, civica valeant
gaudere qualitate, ut patet cogitanti.

Quibus ita ſe habentibus prædicta verba-
*generaliter, & prout jacent, attendi, & ſer-
vari volumus, decernimus, & mandamus Sta-
tuta locorum, in quibus bona exiſtunt, ac poſſi-
dentur* - intelligenda ſunt quoad puram ſub-
ſtantiam diſpoſitionis excluſionem concer-
nentis, non autem, quod Papa voluerit,
quod prædicta Statuta, quibus derogabat-
locum habere non valuiſſent, niſi concur-
rentibus qualitatibus a Statutis requiſitis,
15 tali modo eam ſumendo interpretationem,
quæ cum mente, & facto ipſius Papæ ſit con-
ciliabilis ad evitandam eam inſtantaneam
correctionem, quæ ſi in omnibus actibus hu-
manis omni poſſibili interpretatione vitan-
da eſt, eo fortius peragendum erat in hac
Conſtitutione Papali, quæ tanta cum ma-
turitate per modum legis deciſivæ innume-
rarum contentionum ædita fuit, ut bene
probant *Ioſeph de Roſa conſultat.* 14. *n.* 47. &
alii adducti per *Rotam dec.* 32. *n.* 63. *coram
Me juxta Romanam Impreſſionem*.

Literæ prælaudatæ Conſtitutionis hacte-
nus expenſæ accedebat quoque Doctorum
Auctoritas: nam *Cardinalis de Luca* in Com-
mentariis, ſeu notis æditis ad illam, poſt-
quam in *d.* §.17. quoad comprehenſionem
Exterorum, & Forenſium etiam S. Sedi non
ſubditorum, retulit difficultates illas, &
ambages ſuper hoc puncto habitas a Sapien-
tibus illis, qui tunc temporis ante promul-
16 gationem dictæ Bullæ ex mente ejuſdem
Summi Pontificis conſulti fuere, & ſignan-
ter ſub motivo, quod Statuta unice favent
Civibus, & Incolis, *ut in num.* 1. 2. & 3.;
Tandem *ſub. num.* 4. *in fine*, concludit, quod
mature penſatis omnibus circumſtantiis, ut
rei gravitas exigebat, Summo Pontifici,
prædictis difficultatibus non obſtantibus, ta-
li modo eam ædere placuit: Si itaque ex
præclaro Teſtimonio dicti Cardinalis de
Luca, qui de eo tempore ejuſdem Summi
Pontificis Palatinus erat Auditor, & per con-
ſequens inſtructiſſimus de prædicta Con-
ſtitutione promulganda, habemus, quod
defectus qualitatis Civicæ a Sapientibus con-
ſideratus, non potuit a ſuſcepto Iuſtituto
Pontificem removere, etiam ad favorem
Exterorum, & Forenſium, nullo modo ho-
die datum erat ex eodem defectu illam in
hoc caſu infirmam reddere, quando, ut in-
quit *Div. Auguſtin. in lib. de ver. Relig.* - *Poſt-
quam leges conſtitutæ ſunt, non de ipſis judica-
re licet, ſed ſecundum ipſas*.

Rurſus ultra prædictam Cardinalis de Lu-
ca Auctoritatem de facto proprio teſtantis,
adſtipulabatur quoque illa moderni Com-
mentatoris Statutorum Urbis in ſuis Com-
mentariis *in dicta annot.* 39. *artic.* 2. *n.* 139.
ubi lato calamo, mentionem faciendo de
Statuto excluſivo fœminarum, quamvis
firmaverit, quod dictum, Statutum, ut ju-
ris eſt, non comprehendat Forenſes, ſed
ſolum faveat Civibus, & Incolatum haben-
tibus, nihilominus *ſub n.* 144. expreſſe in-
quit, quod hodie hujuſmodi ſilent conten-
tiones, & controverſiæ in ſtatu temporali
S.R.E., ob notam Bullam Innocentianam,
17 per quam omnes illæ ſublatæ fuere, dum
expreſſe diſponit, quod locum habeat etiam
favore Exterorum, & S. Sedi non Subdito-
rum, ut videre eſt ibidem *dicto num.* 144. &
ſequen.

Atque hinc non adverſabatur deciſio in
dicta Romana. ſeu Viterbien. Immiſſionis 10.
Iunii 1718. §. *fin. cor. R. P. D. meo Criſpo*,
quia ibi agebatur non de Statuto excluſivo
fœminarum, ſed de Statuto Viterbii diſpo-
nente Fœminas Cives teneri relinquere hæ-
reditatem filiis, excepta decima parte; Et
licet *in dicto* §. *fin.* dicatur, quod Conſtitu-
tio Innocentiana eatenus favere valeat Ma-
ſculis, quatenus eos inveniat inſtructos qua-
litate Civica a Statuto volita, id tamen, &
quia contra literam, & ſpiritum dictę Con-
18 ſtitutionis, & quia incidenter, & non di-
ſcuſſo formiter articulo, dictum fuit, atten-
dendum non eſſe fuit reputatum, ut alias
reſponſum fuit, & ſignanter coram *Bich.
dec.*480. *n.*30. & 31. & *dec.*17. *num.*9. *par.*7.
recent. & *dec.*218. *num.*25. & *ſeqq. part.*18.
*tom.*1.

Et ita utraque &c.

EADEM SUPER MANUTENTIONE.

Lunæ 20. *Martii* 1719.

QUemadmodum Fratres de Ferrariis cor.
A. C. de Gentilibus triumpharunt in Ju-
dicio Immiſſionis, quam Sorores de Ferra-
riis petebant, Interdicto *Quorum Bonorum*
adverſus ipſos, ita pari modo in eodem Tri-
bunali triumpharunt in Judicio Manutentio-
nis,

nis, cum illorum favore relaxatum fuerit mandatum de manutendo in poſſeſſione per ipſos cepta Bonorum hæreditariorum Abbatis Gregorii de Ferrariis, de cuius ſucceſſione agebatur, ut diſtincte retulimus in alterá contemporanea Deciſione ſuper bono Jure: Unde cum hæc quoque Cauſa mihi commiſſa fuerit per Signaturam Iuſtitiæ cum clauſula - *Alteri cum facultate manutenendi quem de Jure* - in iſtius ſequelam, dubio per me propoſito - *An danda eſſet manutentio* - *Affirmative*, per Dominos reſponſum fuit.

Reſolutionis fundamentum fuit poſſeſſio
Bonorum hæreditariorum eiuſdem Abbatis,
quam dicti Fratres tamquam hæredes abintestato legitime iam nacti erant vigore mandati Judicis, & publicorum Inſtrumento-
19 rum, & ſic hac legitima adſtipulante poſ-
ſeſſione, eiſdem manutentio denegari non poterat, iuxta *vulgat.* §. Retinendæ *inſtitut. de interd.*, *Poſth. de manutent. obſerv.46. n. 18. Rot. poſt eum dec.2. n.1. & in Tyburtina Manutentionis 22. Iunii* 1714. §. 1. & 2. *coram Me*.

Eoque fortius, & indubitanter, quia
cum hodie per aſſumptionem negotii principalis ſuper bono Jure perſpicue agnitum fuerit bonum ius dd. Fratrum de Ferrariis ad totalem excluſionem præfatarum Sororum, ut ex dicta contextuali deciſione coram Me ædita, hinc deſcendebat, quod conſetanee ad illud, eiſdem quoque ex hoc ca-
20 pite danda erat manutentio, ſicuti in dies
magna practicant Tribunalia, & ſignanter noſtrum, ut videre eſt in *Eyſtetten. Jurisdictionis ſuper Manutentione* 27. *Aprilis* 1716. §. *fin. cor. R.P.D. meo Foſcaro*, *in Conſtantien.* Iuriſdictionis *ſuper* Manutentione 4. Iunii 1717. §. *Pro coronide*, & *in* Tranen. *Præbeminentiarum* 19. *Novembris eiuſdem anni* §. *fin. utraque cor.* Me.

Et ita utraque &c.

ROMANA PECVNIARIA SVPER CAUTHELA ANGELI.

Veneris 24. *Martii* 1719.

ARGVMENTVM

Authentica res quæ facit ut non ſolum detrahantur dotes a fideicommiſſo aſcendentali verum etiam alimenta favore hæredum fideicommiſſariorum. Præſumptio ſemper ſtat pro validitate actus donec contrarium concludenter, & non per ſimplices præſumptiones probetur: Domini directi pro Canonibus ſunt anteriores, & potiores aliis Creditoribus, & poſſunt fideicommiſſum avertere, nec poſſunt impedire quin bona communis debitoris ad inſtantiam poſterioris ſub haſta ponantur.

SVMMARIVM.

1 Authentica res quæ *tribuit jus non ſolum detrahendi dotes a fideicommiſſo aſcendentali: verum etiam alimenta favore hæredum fideicommiſſariorum*.
Amplia num. 2.
3 *Qui habet vineam habet tineam*.
4 *Præſumptio ſtat pro validitate actus donec probetur concludenter contra illum, & non per ſimplices præſumptiones*.
5 *Domini directi pro Canonibus ſunt potiores, & anteriores aliis Creditoribus, & poſſunt fideicommiſſum evertere: Amplia* num. 6.
7 *Ceſſionarii habent idem jus, quod habent cedentes*.
8 *Creditor anterior, & potior impedire nequit quin bona communis debitoris ad inſtantiam poſterioris ſub haſta ponantur*.

DECISIO DCCCCII.

POſtquam ob ingraveſcentem ætatem Altobelli Junioris de Caſtruccis, Sacerdos Marcus Caſtruccius, ejus filius ex voluntate Paterna omnium Bonorum ſuæ Domus Fideicommiſſo condito per Altobellum Seniorem Caſtruccium ſuppoſitorum adminiſtrationem ſuſceperat de anno 1696. agnoſcendo debita, quibus tam ipſe, quam prædictus Altobellus Pater reperiebantur gravati, & ſignanter in ſumma ſcut. 500. favore Piſtoris pro pretio panis traditi tam pro alimonia Familiæ de Caſtruccis, quam pro ſervitio, & cultura Bonorum Fideicommiſſariorum, & in ſumma ſcut. 359. favore Abbatiæ Cryptæ Ferratæ, & Domus Columnæ pro Canonibus earumdem Vinearum, hinc ad evadendam imminentem dd. Bonorum emphyteuticorum devolutionem aliorumque deliberationem, ſatius duxit prædictus Marcus devenire ad venditionem unius Domus, poſitæ in Urbe prope Monaſterium Spiritus Sancti favore Convictricum Sanctiſſimi Infantis Jeſu pretio ſcut. 2000. cum conditione in Inſtrumento d. venditionis deſuper apposita quod eidem Marco Venditori ſemper, & quandocumque illam redimere liceret. quodque pecuniæ relinquendæ forent in Banco S. Spiritus, ad effectum dimittendi præfatos Creditores cum tranſlativa jurium ceſſione favore emptricium.

Exoptante autem præfato Caſtruccio, prædictam Domum alienatam redimere, juxta ſibi conventam facultatem anno 1699. Cambium creavit ſcut. 1500. in ſorte favore Antonii Jordani, ad effectum recuperandi d. Domum, & in retrovenditionis actu, Convictrices prædictæ earum jura ceſſerunt. favore ipſius Jordani; Verum cum idem Marcus Caſtruccius alio præmeretur debito in ſumma ſc. 468. pro pretio pariter panis per Piſtorem dati tam pro manutentione familiæ, quam pro cultura Vinearum, & Piſtor pro ſatisfactione obtinenda Judicium inſtruxerit in Trib. A. C., & mandatum executivum relaxari obtinuerit, hinc ipſe Caſtruccius ad

effu-

Digitized by Google

effugiendam d. mandati executionem aliud favore ejuſdem Jordani Cambium creavit ſc. 500., quæ unico contextu in actu ſtipulationis Inſtrumenti ſoluta fuerunt eidem Piſtori cum translativa jurium ceſſione.

Dum itaque prædictus Marcus Caſtruccius ſuæ rei familiari in parte ita conſulerat, urgentibus aliis Creditoribus pro ſolutione debitorum tam ab ipſo, quam a ſuo Patre contractorum, in Judicium deſcendit cum admiſſione ad Cauſam ſuorum Nepotum in Tribunali Eminentiſſimi Urbis Vicarii, ibique inſtetit nomine proprio pro admiſſione ad beneficium *Cap. Odoardus*, cum reſervatione congruæ, & nomine Cajetani, aliorumque de Caſtruccis Nepotum ſuper canonizatione prædicti fideicommiſſi, & præſervatione Bonorum mediante notiſſimo remedio Cauthelæ Angeli, & quamvis in eodem Tribunali Voti compos evaſiſſet, non ſic tamen evenit in Sac. noſtro Auditorio de anno 1717. coram R. P. D. meo Herrera, quia duplici propoſito per eum dubio tam ſuper congrua, quam ſuper Cauthela Angeli, in omnibus tam prædictus Marcus, quam dicti eius Nepotes ſuccubuerunt; Et ob non interpoſitam in tempore appellationem in iudicatum tranſacta ſententia, relaxato opportuno mandato, illud fuit executioni donatum ſuper Domo hæreditaria dicti Fideicommittentis cum ſucceſſivo Decreto pro deliberatione; Aſt cum poſt hæc omnia a Signatura Juſtitiæ ad Inſtantiam dd. Reorum conventorum mihi denuo Cauſæ cognitio commiſſa fuerit cum clauſula - *An conſtet de re judicata, ſeu potius de cauſis reſtitutionis in integrum* - Domini - *Conſtare de re judicata juxta modum* reſponderunt, *& quoad partitam ſc.* 157. *Iterum proponatur*.

Motivum autem reſolutioni præbuit tum non controverſa validitas, tum incontrovertibilis Juſtitia d. rei iudicatæ, quia quoad pecunias illas implicatas in dimiſſione Piſtorum, qui panem dederant tam pro alimonia ipſorum hæredum fideicommiſſariorum, quam pro cultura Vinearum, aſcenden. in totum ad ſcut. 968. illarum Iuſtitia proficiſcebatur a vulgato beneficio *Auth. res quæ*, tribuente non ſolum ius detrahendi dotes a fideicommiſſo aſcendentali, ſed etiam alimenta favore hæredum fideicom-
1 miſſariorum, ut pro abſoluto tenent *Gratian diſcept. for. cap.* 832. *num.* 32., *& ſeq. Peregrin. de fideicommiſſ. artic.* 42. *num.* 87. *Caſtill. de alim. cap.* 36. *num.* 1. *verſ. Multo magis*, *Card. de Luc. de fideicom. diſc.* 171. *num.* 8., *Rot. dec.* 87. *n.* 7. *par.* 14. *cum aliis in deciſ.* 2. *n.* 20., *&* 21. *cor. Me*.

Haud referente, quod cum totus panis a Piſtoribus traditus integraliter non ceſſerit in alimoniam hæredum gravatorum, ſed illius pars erogata fuerit pro manutentione, & cultura vinearum, & ut vulgo dicitur tradita *all' Opere*, id circo pro iſta parte intrare non poſſit privilegium prædictæ *Auth. res quæ*. Quoniam cum fructus Vinearum innegabiliter eſſent neceſſarii pro manutentione familiæ Domus Caſtrucciæ, hoc ipſo quod major pars dicti panis erogata fuit in dictam Cauſam, per modum neceſſariæ conſequentiæ dicendum eſt, quod ceſſerit in Cauſam, alimoniæ familiæ, quæ ſine di-
2 ctarum Vinearum fructibus, & qui fructus ſine opportuna cultura nec colligi, nec ali potuiſſent, ideoque eodem modo, quo fideicommiſſum infallanter tenetur quoad dictam aliam quantitatem, quæ ſine dubio ceſſit in alimoniam præfatæ familiæ, ita pari modo quoad iſtam, quæ æqualiter in dictam cauſam modo præmiſſo ceſſit, ut objecto occurrendo dixit *Rota in Romana Cambii, ſeu relevationis a moleſtiis* 27. *Junii* 1710. §. *Exinde, cum ſeqq. coram bon. mem. Molines, & deciſiona R. P. D. mei de Herrera ſuper Cauthela Angeli §. finali*.

Neque DD. relevare viſum fuit illud objectum, quod prorſus inveriſimile videretur, quod a die 12. Martii 1697. uſque ad diem 7. Iulii 1699. quo fuit contractum ultimum Cambium, tam ingens debitum ob ſolum panem contrahi revera potuerit. Quoniam nullo modo ſubſiſtebat in facto, quod a die 12. Martii 1697. uſque ad diem 7. Julii 1699. totum dictum debitum ratione panis contractum fuerit, quia ſi loquimur de prima partita ſcut. 500. hæc ſumma Piſtori debita erat longe ante dictum tempus, dum ad effectum dimittendi dictum Piſtorem Creditorem alienata fuit per dictum Marcum Caſtruccium Domus, de qua ſupra fuit habita mentio, & jam de d. tempore tam contra ipſum, quam contra ejus Patrem ex prædicta Cauſa a Præfecto Annonæ Urbis relaxata erant mandata. Si vero ſermo eſt de alia partita ſcut. 488. pro qua contractum fuit aliud Cambium ſc. 500. ſub d. die 7. Julii 1699. hæc quoque dici cum veritate non poteſt, quod ſuum principium recognoſcat a die 12. Martii 1697. quia revera ſub dicta die 12. Martii approbata quidem fuit texera, nempe ſignum quantitatis panis recepti uſque ad illud tempus, non autem quod a d. die incæperit d. debitum, *ut in Summ. illorum de Jordanis num.* 12., & in omnem caſum quando etiam quantitas panis pro ſola dicta ſumma ſcut. 488. ſuum exordium recognoſceret a dicta die 12. Martii 1697. nullo modo, nulloque pacto videbatur inveriſimilis, habito reſpectu ad numeroſam familiam præfatorum de Caſtruccis, & ad ingentes
3 expenſas neceſſarias pro cultura Vinearum, ex qua ratione, & motivo vulgatum invaluit

luit

luit adagium, quod qui habet Vineam, habet Tineam.

Eoque fortius, & vehementius, quia hic, & nunc res non eſt amplius integra, ſed agitur de ſolutionibus iam factis, & volitis, atque approbatis per ipſos de Caſtruccis, & quidem omnimoda bona fide, dum Pater, & Author præfatorum de Jordanis dimiſit pro dicta ſumma ſcut.488. Piſtorem Creditorem, qui iam a Judice ſua reportaverat mandata, quæ poterat ſuo arbitratu executioni demandare, & id ipſum procedit pro alia ſumma ſcut.500. pro qua idem Marcus Caſtruccius ad effugiendam mandati exequutionem, devenit ad alienationem præfatæ Domus favore Convictricium Infantis Jeſu; Unde in his circumſtantiis omnis prçſumptio ſtat pro validitate actus donec, & quoſque per liquidiſsimas probationes,
4 non autem per ſimplices prçſumptiones contrarium probetur, ut diſtinguendo caſum a caſu dixit *Rot. dec.366. cor. Bich.*, *& in Romana* Immiſſionis 13. *Novembris* 1709. §. *Neque cor. Reverendiſſimo meo Aldrovando*, *& in Eugubina fideic.* 15. *Ianuarii* 1717. §. *Cum ageretur*, *cor. Me*.

Hinc tranſeuntes Patres ad alias partitas ſolutas in Cauſam Canonum Bonorum emphiteuticorum fideicommiſſo ſuppoſitorum per memoratum Altobellum Caſtruccium fideicommittentem, Dominis directis eorundem Bonorum, quoad partitam ſc.359. recognoverunt, quod nulla exoriri poterat
5 difficultas quamvis in altera ſcut.157. concordes non fuerint, quia quemadmodum iidem DD. directi pro iiſdem Canonibus erant potiores, & anteriores omnibus aliis Creditoribus, & poterant d. Fideicommiſſum evertere, deveniendo ad illorum ſubhaſtationem ex collectis per *Gabr. conſ.* 47. *n.*13. *lib.*1., *Gratian. diſcept. for. cap.*36. *n.* 34., *& ſeqq.* Modern. *Aſcul. in comment. ad Statut. Urb. tom.*1. *annot.*30. *art.*3. *n.*370.,
6 *&* 372., etiam pro Canonibus decurſis in vita hçredum gravatorum contra ipſum Succeſſorem, iure proprio venientem, ut dixit *Card. de Luc. de legat. diſc.*49. *n.*4., ita ſi iidem de Jordanis cum ceſſione Iurium præfatorum Dominorum directorum ipſos dimiſerunt, valebunt Bona d. fideicommiſſo ſuppoſita, quæ indemnia, mediante d. ſolutione conſervarunt, divexare, ad effectum reportandi debitam ſolutionem, quemad-
7 modum potuiſſent, & valuiſſent iidem cedentes, ut in ſpecie obſervant *Epiſc.* Rocc. *diſput. Iur. tom.*2. *cap.*138. *n.*2., *Modernus Aſcul. ubi ſupra annot.*30. *art.*3. *n.*373., *Rot. cor. Celſ. dec.*254. *n.*2. *&* 3., *& firmat Deciſio cor. R.P.D. meo Herrera* §. *Huiuſce*.

Neutiquam referente reſponſione, quod dd. pecuniæ conflantes d. ſommam ſcut.359. erogatæ revera non fuerint in cauſam dimiſſionis Creditorum canonum vinearum fideicommiſſo ſuppoſitarum, ſed aliarum de directo dominio Abbatiæ Cryptæ Ferratæ, quæ nullo modo fideicommiſſo d. Altobelli obnoxiæ ſint: Quoniam indubitatum erat, quod fideicommiſſum prædicti Altobelli poſſidebat vineam magnam in vocabulo *Campo Fattore*, quæ deſcripta fuit in Inventario Bonorum fideicommiſſariorum, & uti talis præſervata fuit favore fideicommiſſi in ſententia Tribunalis Cardinalis Vicarii Urbis, quodque ſubiecta fuerit Canoni favore d. Abbatiæ, & aliarum Perſonarum apertiſſime medio iuramento faſſus fuit ipſemet Marcus Caſtruccius in notula iurata tradita in d. Tribunali, in qua aſſeruit poſſidere - *una Vigna grande con Caſamento, poſta nel Territorio di Marino, gravata d'annuo Canone di ſcut.*54. *a favore di diverſi* - unde ſi prædicta vinea magna partim erat de dominio directo Domus Columnæ, & partim Abbatiæ Cryptæ Ferratæ, perneceſſe dicendum erat, quod Canones, qui fuerunt ſoluti Moſcardino Exactori Cryptæ Ferratæ, & reſpective Erario Domus Columnæ in Terra Mareni, bene fuerint ſoluti, & pro eis competat actio contra Bona fideicommiſſi.

Nec quidquam facit, quod prædictæ vineæ in prçſentiarum non poſſideantur a dd. de Caſtruccis, ſed quidem ab aliis, & diverſis Perſonis, quia quidquid ſit de prçdictis alienationibus, non per hoc excluditur, quod dd. vineæ ſubiectæ non fuerint dicto fideicommiſſo, & quod de anno 1697., quo tempore ab ipſis de Caſtruccis poſſidebantur, non tenerenter ad ſolutionem Canonum decurſorum, quod Jordanis Actoribus ſufficit, ad hoc, ut pro hoc privilegiato Credito dimiſſo actionem inſtaurare valeant, prout fecerunt, & faciunt contra eadem Bona prædicti fideicommiſſi ſemperque huiuſmodi exceptiones minus habere comperiebantur in hoc caſu, in quo ut præmiſimus, in ſuperiori partita, hoc debitum Canonum ipſi Actores faſſi ſunt, & pro quo ad effugiendam everſionem fideicommiſſi ſatius duxerunt devenire ad alienationem Domus, quã ſemper pro valida habuerunt, & contra quam nullam unquam promoverunt exceptionem, ex prædictis.

Quibus ita conſtabilitis in ſpecie quoad Caſtruccios, & dd. de Iordanis, cum in præſenti Inſtantia ſua Jura promoverent etiam alii Creditores dd. Caſtruccis; Ideo DD. ne illis ullum præiudicium irrogaretur circa eorum anterioritatem, & potioritatem, una ſimul, & ſemel, quod decreverunt conſtare de re iudicata favore illorum de Iordanis. præſcripſerunt quoque (qui fuit modus reſolutioni adiectus) quod pretium retrahendum ex d. deliberatione conſomanda in æde Sacra deponeretur, ad effectum,

ut

ut poſtea ſuper d. pretio omnes iuxta eorum anterioritatem, & potioritatem concurrere poſſent, quemadmodum de cetero ipſimet Jordani in hoc conveniebant, cum eos non lateret immota Juris regula, quod Creditor etiam indubitanter anterior, & potior, impedire nequit quin Bona communis Debitoris ad Inſtantiam poſterioris ſub haſta po-
8 nantur, ut omnes poſtea, iuxta eorum anterioritatem, & potioritatem, ſuper prætio exinde retracto concurrere valeant, iuxta notiſſimum Text. *in l. a Divo Pio §. Quod ſi res ff. de re iudic., Poſth. de ſubhaſt. inſpect. 19. a n. 46., Rot. cor. Cerr. dec. 145. n. 2., in rec. dec. 218. n. 7., & in Romana, ſeu Terracinen. liberationis a moleſtiis 24. Novembris* 1704. §. *Nec contra coram bo. me. Molinet.*

Et ita in reliquis remiſſive ad præcedentes deciſiones, iuxta prædictum modum deciſum fuit utraque Parte audita.

EADEM SUPEP RESERVATIS.

Veneris 30. *Junii* 1719.

RESolutio illa, quæ quoad hanc partitam ſcut. 157. ob ſciſſuram ſuffragiorum capi non potuit in hac cauſa ſub die 24. Martii 1719. melius dilucidato facto, capta fuit in præſenti mediante reſcripto. *Conſtare de re iudicata iuxta modum.*

Tota enim difficultas in præterita propoſitione ſtetit in eo, quod non bene probata fuerit verſio prædictæ ſummæ in ſolutionem Canonum Bonorum emphyteuticorum fideicommiſſo Altobelli Sen. de Caſtruccis ſubiectorum, utpote ſolummodo reſultans a ſola narrativa in Inſtrumento venditionis Domus appoſita; Verum cum hodie apertiſſima documenta allata fuerint circa prædictam verſionem, ideo, & illam bonificare dubitatum non fuit: Nam quod hoc debitum præexiſteret probatum fuit mediante Inſtrumento obligationis emiſſæ per Marcum Caſtruccium alterum ex reis conventis de anno 1696., in quo ſe aſſerendo debitorem Abbatiæ Cryptæ Ferratæ pro canonibus vinearum, promiſit illos in ſumma ſcut. 157. 81. perſolvere Joſepho Sennio Œconomo eiuſdem Abbatiæ, & qui ſucceſſive de ſequenti anno 1697. iudicialiter conventus ad inſtantiam eiuſdem Sennii vigore prædicti Inſtrumenti cor. A. C. producti, ſuccubuit relaxationi mandati, in cuius exequtionem, & ad formam d. conventionis initæ in Inſtrumento venditionis præfatæ Domus, fuit prædictus Sennius ex pecuniis Convictricum Infantis Jeſu ſatisfactus per medium Sac. Montis Pietatis, ut ex partita, quæ dabatur in *Summario illorum de Iordanis n. 3.*, proindeque ſi de prædicto debito, iudicialiter etiam canonizato hæſitari non poterat, prout quoque, nec in præſentiarum ambigi valebat de illius ſolutione, intrabant pro illius etiam bonificatione ea omnia numero rationum momenta expreſſa in altera deciſione, ad quam DD. in omnibus ſe remiſſive habuerut.

Et ita utraque &c.

BRICTINORIEN. GABELLÆ.

Veneris 24. *Martii* 1710.

ARGUMENTUM

Taxa Equorum mortuorum eſt antiquiſſima in Statu Eccleſiaſtico, & de anno 1560. per ſan. mem. Pium IV. applicata fuit Rev. Cam. Apoſtolicæ, & non eſt eadem cum illa *di Strame, Paglia, e Legna*, effectaque eſt fixa, & perpetua proindeque voluit, ac juſſit d. Sum. Pontifex quod ad illam ſolvendam tenerentur etiam illi, qui antea non tenebantur.

SUMMARIUM

1 *Taxa equorum mortuorum eſt antiquiſſima in Statu Eccleſiaſtico.*

Et non eſt eadem cum illa alia di Strame, Paglia, e Legna num. 2.

Quæ equorum mortuorum taxa de ann. 1560. applicata fuit a ſan. mem. Pio IV. Rev. Cam. Apoſtolicæ num. 3.

Et per hoc effecta eſt Cameralis, *fixa, & perpetua* num. 4., & 7., & 8.

Ad quam ſolvendam voluit Summus Pontifex, ut tenerentur etiam illæ perſonæ quæ antea illam non ſolvebant num. 5., & 10.

6 *Lex Pontificia tamquam inviolabilis eſt ſervanda.*

9 *Onera Cameralia de earum natura repartiri debent ſuper omnibus bonis per æs, & libram.*

11 *Exemptiones a ſolutione onerum Cameralium, quæ abſque titulo oneroſo acquiſitæ non ſunt, revocatæ fuerunt per Sum. Pontificem* Innocen. XII.

DECISIO DCCCCIII.

AGnoſcentes hodie Domini validitatem, & ſubſiſtentiam fundamentorum Deciſionis coram Me editæ ſub die 23. Aprilis 1717., non hæſitarunt in hac nova quoque colluctatione, & certamine perſiſtere *in deciſis*.

Iterum namque animadverſum fuit, quod controverſa hæc taxa equorum mortuo-
1 rum antiquiſſima de cetero in Statu Eccleſiaſtico, nullo modo ſynonima ſit cum illa alia *di Strame, Paglia, e Legna*, ut præten-
2 debant Informantes pro Communitate, & ſic protinus ceſſaverit ea nativa, & originaria exemptio, quæ pollere prætendebant Cives Brictinorienſes illius ſolutionem transfundendo in Villicos, ſive Comitatinos, ut late probatum fuit in præcedenti Deciſione §. *Aſt his & ſeqq.*

Et in omnem caſum, quando etiam prædicta taxa equorum mortuorum eadem fuerit cum dicta alia *di Strame, Paglia, e Legna*, quæ ſubminiſtrabantur Militibus Stationariis, deſtinatis pro cuſtodia, & tuitione Comitatuum; Nihilominus cum de anno

no 1560. per ſa. me. Pium IV. ea applicata
fuerit Rev. Cameræ Apoſtolicæ, & per di-
4 ctam applicationem effecta fuerit Camera-
lis, fixa, & perpetua, & prælaudatus Sum-
mus Pontifex demandaverit, quod a qua-
cumque Perſona, & Communitate quibuſ-
cumque ſublatis privilegiis, & exemptio-
nibus pro ſua virili perſolveretur, & quod
ad illius ſolutionem tenerentur in futurum
omnes etiam illæ Perſonæ, Civitates, &
Vniverſitates, quæ alias illam ſolviſſe non
appareret, juxta taxam aliorum locorum:
In his profecto circumſtantiis fruſtra, & in-
caſſum quærebatur de originaria, & nativa
5 antecedenti exemptione, quando illas om-
nes prænarratus Summus Pontifex abolevit,
caſſavit, & irritavit, & voluit, quod ad il-
lius ſolutionem tenerentur etiam illæ Per-
ſonæ, & Communitates, quæ per prius non
tenebantur, ſolumque inſpiciendum erat
id, quod ipſe Pontifex præſcripſerat, & tam-
quam lex inviolabilis obſervandum, ad *Tex.
in l. fin., ibique Scribentes ff. de conſtit.*, cum
aliis laudatis in antecedenti deciſione §. *At
quomodocumque*.

Cumque omnia onera Cameralia fixa
7 ſint, ut tradunt *Cobell. ad Bull. Bon. Regim.
cap. 35. num. 34.*, *Card. de Luc. de Regal.
diſc. 77. num. 3.*, *Reverendiſsimus Zaul. ad
Statut. Faven. lib. 6. rubr. 8. num. 7.*, & ma-
gis individualiter, quod taxa equorom ſit
8 onus reale docent *Pariſ. conſil. 52. num. 1.
lib. 1.*, *Rimin. conſ. 80. num. 26.*, *Mareſcott.
de collect., & manut. cap. 4. num. 14.*, inde
exoritur, quod cum dictum onus reale ſit,
repartiri perneceſſe debeat indifferenter ſu-
per omnibus Bonis, ſive Civium, ſive Fo-
renſium, ſive Comitatinorum per æs, & li-
bram, ut eſt de natura onerum Camera-
9 lium, quemadmodum loquendo de taxa
equorum firmat *Bellon. ſen. conſil. 12. ſub
num. 15. verſ. ſecundo non obſtat*, & magis
præciſe, quod taxa iſta ſit exigenda per æs,
& libram tradit *Cobell. ad Bull. Bo. Regim.
cap. 50. num. 127.*

Atque hinc nullius momenti reputata ex-
titerunt documenta illa, quæ pro parte ipſius
Communitatis adducta fuere, ad effectum
oſtendendi, quod tam antiquitus, & ante
Bullam dicti Pii IV. quam ex poſt Cives Bri-
ctinorienſes eſſent exempti a dicta taxa
equorum mortuorum, quia quidquid geſtum
fuit priſcis illis tempeſtatibus, quibus mi-
ſera Italia undique externis, & inteſtinis Bel-
lis, & factionibus afficiebatur, propter quas
paſſim exemptiones, & Indulta ab oneribus
concedebantur, ut gratiarum lenimento
ab eiſdem factionibus retraherentur, nul-
lius relevantiæ remanebat in præſenti, ex vi
duplicis reſponſionis, quarum altera erat,
quod illæ omnes juſtificationes, quæ con-
cernunt tempus antecedens Bullæ ſa. me.
Pii IV., concludere non valent ad intentum,
ex quo ipſe applicando ad commodum pro-
prii Ærarii prædictam taxam equorum mor-
10 tuorum, voluit, quod ea efficeretur per-
petua, & invariabilis, & quod perſolvere-
tur etiam ab illis Perſonis, & Communita-
tibus, quæ anteactis temporibus illam haud
perſolverant; Unde data millies dicta præ-
tenſa exemptione (quæ de cetero de hac ta-
xa non juſtificabatur) hæc nunquam juvare
valebit prælaudatos Cives Brictinorienſes,
quos, ea non obſtante, obligare voluit, &
potuit, ſicuti omnes alias Communitates
Status Eccleſiaſtici præfatus Summus Pon-
tifex Pius IV.

Altera vero erat, quod ſi memorati Ci-
ves Brictinorienſes poſt prædictam Bullam,
ſive Conſtitutionem ſa. me. Pii IV., con-
troverſam exemptionem acquiſiviſſe præ-
tendunt, & hæc ipſis nec opitulari valet,
quia hujuſmodi omnes exemptiones, tam
per S. Pium V., quam per alios fere omnes
immediatos ſucceſſores revocatæ, & an-
nullatæ fuere, ſolumque præſervatæ extite-
runt illæ, quæ titulo vere oneroſo, videli-
cet congruæ, & effectivæ ſolutionis pecu-
niarum Cameræ Apoſtolicæ legitime factæ
acquiſitæ fuerunt, ut late probatum fuit in
dicta præcedenti deciſione ſub §. 22.

Et ſic de primo ad ultimum, aut præten-
ditur exem4tio ante promulgationem Bul-
læ Pii IV., & hæc revocata fuit per dictam
Bullam per ipſum editam de anno 1960., aut
prætenditur acquiſita ex poſt; & cum non
doceatur de acquiſitione facta titulo vere
oneroſo, mediante exburſatione effectiva pe-
11 cuniarum, & nec valet prodeſſe, quia exem-
ptiones hujuſmodi, quæ talem titulum one-
roſum non præſeferunt, revocatæ fuerunt
per Summos Pontifices, ut ſupra præmiſi-
mus, & ſignanter per ſan. mem. Innocen-
tium XII., & proinde quorſum ſe vertunt
prædicti Cives Brictinorienſes, præfatam
hanc exemptionem a præfata ſolutione di-
ctæ taxæ ad præjudicium Comitatinorum
obtinere non valent.

Et ita in reliquis remiſſive ad præceden-
tem deciſionem, in qua omnes aliæ ſubla-
tæ fuerunt oppoſitiones deciſum fuit, utra-
que Parte audita.

BONONIEN. DIVISIONIS SUPER FRUCTIBUS.

Luna 27. Martii 1719.

ARGUMENTUM

In explenda fructuum liquidatione calculum aritmeticum eſt attendendum, & relato tertii Periti de communi partium conſenſu plenam facit probationem, præſertim ſi peritia alias ſit probata, & coadjuvata admi-
nicu-

niculis. Taxa legalis reſpectu quantitatis fructuum omnimodam habet probationem, niſi concludenter contrarium probetur, præſertim ſi pro illius juſtitia concorrant adminicula.

SVMMARIVM

1 *Calculum arithmeticum in explenda fructuum liquidatione omnino eſt ſervandum.*

2 *Relatio tertii Periti de conſenſu partium electi plenam conſtituit probationem.*

3 *Taxa legalis reſpectu quantitatis fructuum habet omnimodam præſumptionem niſi concludenter contrarium probetur,* & n. 5.

Et refundit in reum poſſeſſorem onus contrarium probandi num. 4.

6 *Error non præſumitur, ſed ab allegante eſt concludenter probandus.*

Præſertim ſi pro illius juſtitia concurrunt adminicula num. 7.

8 *Peritia alias approbata minime impugnari poteſt.*

9 *Onera bonis impoſita minuunt illorum pretium.*

Prout illud minuit qualitas emphiteutica, & debita ex eis præſtatio num. 10.

11 *Valor bonorum per decennium præſumitur mutatus.*

12 *De Jure in facienda liquidatione valoris Judicibus plurimum remiſſum eſt.*

13. *Teſtium depoſitio expiſcata pendente lite nullam conſtituit probationem.*

14 *Credita turbida nequeunt opponi claræ fructuum reſtitutioni.*

DECISIO DCCCCIV.

EXpleta diviſione bonorum, ſuper qua diu fuerunt in lite illi de Agazottis, aſſumptum ſubinde fuit iudicium liquidationis fructuum, qui ab hæreditate Herculis defuncti de Agazottis, Herculi ſuperſtiti reſtituendi forent; ac propterea dedi dubium *An, & in qua ſumma ſint liquidandi fructus*, pro cujus reſolutione licet in Audientia diei 16. Januarii proxime præteriti Domini concordes non fuerint, itaut reſcripſerint *iterum proponatur*, hodie tamen reſponſum habui *eſſe liquidandos juxta modum*, inferius exprimendum.

Porro duplex in præſenti fundamentum Dominis ſubſiſtere fuit. Primum valoris eorum bonorum, quæ ex Cauſæ Victoria adjudicata ſunt Herculi Actori reſultantis ex relatione tertii Periti judicialiter electi, & aſcenden. ad ſummam librarum 17015. 10. 2. Secundum quantitatis fructuum deſumendæ ex taxa legali, & calculandæ ab anno 1676. quo lis mota fuit uſque ad annum 1717. quo dicta bona eidem Herculi reſtituta fuerunt; cum quibus fundamentis procedendo cenſuerunt eoſdem fructus liquidandos eſſe in ſumma librar. 28401. 14. juxta
1 calculum arithmeticum in explenda liquidatione omnino attendendum ex firmatis
decis. 349. *n.* 6. & 7. *coram Priol.* & *in Romana Domus, ſeu domorum ſuper reſervatis* 10. *hujus menſis,* & *anni* §. *Quoniam coram* R.P.D. *meo Lancetta.*

Et quamvis hæc fundamenta pluribus exceptionibus evertere curarent Scribentes pro hæreditate Herculis Rea conventa, adhuc tamen firma remanere viſa ſunt, cum reſpectu valoris certum eſſet, quod relatio tertii Periti de conſenſu Partium electi
2 plenam illius probationem conſtitueret, ut firmat *Rot. dec.* 63. *n.* 7. & *dec.* 201. *nu.* 3. *par.* 18. & *dec.* 595. *n.* 1. & *dec.* 625 *n.* 9. *par.* 19. *rec.* reſpectu vero quantitatis fructuum æque firmum eſſet, quod taxa legalis habet omnimodam veritatis præſumptionem non
3 elidibilem, niſi clara probatione in contrarium ex deductis *dec.* 70. *n.* 2. *par.* 15. *dec.* 227. *n.* 26. *par.* 17. *rec.* & *in* Reatina *fideicommiſſi de Severis ſuper fruct.* 30. *Jun.* 1711. §. *Quo vero coram* R.P.D. *meo Falconerio almæ Urbis Gubernatore.*

Sane contra taxam legalem non alia deducebatur exceptio, quamquod illa probationem mere præſumptivam conſtitueret, ideoque doceri deberet ex parte actoris de quantitate vere percæpta. Sed facilis occurebat reſponſio, quod hæc ipſa præſumptio ex juris taxa reſultans ejus erat efficaciæ, ut refunderet in Reum poſſeſſorem onus afferen-
4 di contrarias probationes, quæ illam excluderent, ut probat *Rot. dec.* 136. *n.* 2. *cor. Carill.* & *dec.* 429. *n.* 5. *par.* 19. *rec.* ſemper enim in liquidatione fructuum cum eadem taxa proceditur, donec a ſucumbente in reſtitutione minoris quantitatis demonſtra-
5 tiones omnino concludentes deducantur, ut conſentanee ad relat. auctoritates dictum fuit *dec.* 154. *n.* 11. & *dec.* 295. *n.* 9. *par.* 18. *rec.* & *in Tyburtina Caſtrorum ſuper fruct.* 25. *Jun.* 1703. §. *Poſito cor. bo. me. Muto.*

Quo vero ad valorem fruſtra impugnabatur relatio Angelini tertii Periti tamquam erronea, quando cæteroquin error
6 non præſumitur, & ab allegante probandus eſt *Rot. dec.* 329. *n.* 16. *cor. Bieb.* & *dec.* 57. *n.* 3. & 4. *par.* 18. *rec.* & ulterius pro illius juſtitia, & confirmatione plura concurrunt admini-
7 cula, ex quibus ideo tanto fortius attendenda eſt, ut in ſpecie dixit *Rot. dec.* 388. *n.* 7. *cor. Card. Cerro.*

Diſtincte ſiquidem procedendo circa valorem bonorum Gadii prædictæ Angelini relationis juſtificatio reſultabat, tum ex alia Peritia facta de anno 1670. in alia controverſia ad inſtantiam ipſius Herculis de-
8 functi, ſive ejus auctorum, quam ideo uti alias approbatam ejus hæreditas impugnare minime poſſe dicenda eſt *Rot. dec.* 609. *n.* 18. *cor. Bieb.* tum ex permutatione conſimilium bonorum facta de anno 1686. cum ejuſdem pariter Auctoribus, ex qua permutatione

valoris etiam probatio deducitur, ut inquit *Rot. dec.594.n.1. coram Coccin., & dec. 249. n.6.par. 17. recentior*. Si enim tum in iſta permutatione, tum in præfata Peritia bona habuerunt majorem æſtimationem quam illis dederit Angelinus Peritus, quiſque videt, quod Herculis hæreditas juxta iſtum valorem ad reſtituendos fructus condemnata de nulla conqueri poterit exceſſivitate.

Neque obſtat, quod aliquæ Bubulcæ Terreni ex his bonis Gadii venditæ fuerint diverſo pretio, quod nequaquam correſpondet prædictis documentis; quandoquidem aliis omiſſis reſponſionibus, ea ſatis erat animadverſio, quod iſta pretii diverſitas provenit, ex qualitate monetæ, cum qua pretium regulatum fuit, ſed facta monetarum per æquatione nullum remanet argumentum, & ſic objectum ceſſat ex facto.

Reſpectu autem ad alia bona Spatiani, eorum valor non minus juſtificatus apparet ex ipſamet relatione Periti in contrarium adducta, quia licet ille valde pluris ea æſtimaſſe videatur, attamen cum id proceſſerit, ex quo comprehendit in ſua æſtimatione etiam bona propria, & particularia Herculis Actoris, necnon etiam alia ad quamdam Capellam pertinentia, ideo his proportionaliter ſubtractis dignoſcitur nonniſi in modico a relatione ſæpedicti tertii Periti diſcordare, ita ut potius in illius corroborationem, quam in confutationem retorqueri videatur.

Nec mirum videri debet, ſi Tertius Peritus auxerit in ſua relatione valorem bonorum Gadii, & minuerit valorem bonorum Spatiani, quaſi quod inde conſtet de einſdem relationis errore. Advertendum enim eſt, quod prima ſita reperiuntur in Comitatu Bononienſi, & ſunt ab oneribus immunia; Alia vero manent in Statu Mutinenſi, & ultra plura onera, quæ ſubſtinent, ſubiacent directo dominio Commendæ S. Ioannis Baptiſtæ, cui annuum Canonem perſolvunt, & propterea inde potius colligitur, quod ſumma ſeſe geſſerit maturitate Peritus in ſua relatione, dum reſpectum habuit ad onera, & qualitatem Bonorum, quæ quidem onera illorum valorem minuunt, ut dixit *Rot. dec.644. n.17., & 18. coram Bich., & 478. n.7. part.19. rec.* prout etiam minuit qualitas emphiteutica, & Canonis debita
10 ex eis præſtatio, ut pariter firmavit *Rot. dec. 579. n.4. & deciſ. 1346. n. 14. coram Coccin.*

Abſque eo quod obiici valeat, quod in ipſis met Bonis Spatiani ſtatim error depræhendatur ex illorum æſtimatione facta in alia Peritia anni 1670., in qua huiuſmodi bona uſque ad libras 42.mil.& ultra æſtimata fuerunt quę ſane quantitas nimium diſtat ab alia librar. 11. mil. tantum, in qua calculatus fuit eorumdem Bonorum valor in Peritia Angelini. Quandoquidem ut ſupra innuimus hæc Periuorum diſcrepantia ex eo proveniſſe comperitur, quod in prima illa relatione anni 1670. compræhenſa extiterunt alia plura bona particulari titulo ad Herculem pertinentia, quæ poſtea ſeparata fuerunt, & data in ſolutum Dominico de Agazottis ad formam Judicati R.P.D. mei Cerri, dum in ſubſelliis A.C. tanto plauſu Jus dicebat, & conſequenter minime compræhenſa ſunt in Tertii Periti poſtrema relatione, quæ poſtea ſupervenit, & quæ cæteroquin nequaquam poſſet de errore redargui
11 propter minorem valorem bonis conſtitutum longe poſt decennium; quia interim ille mutatus præſumitur ad *Text. in l. pretia rerum §. fin. ff. ad l. Falcid. Rot. in Ripana diviſionis ſuper fructibus* 20. *Ianuar.* 1708. *§. Eademque cor. bon. mem. Omanna.*

Quibus ita poſitis nequaquam Domini adhærendum putarunt inſtantiæ propoſitæ ex parte hæreditatis rei conventi, quod ad formam Conſtitutionis Iuſtinianæ nuncupatæ, & vigentis Bononiæ in iſta cauſa, quæ eſt inter Cives Bononienſes procedendum eſſet ad ſubdelegatione Judicis, qui ſtricte Peritos interrogaret ſuper ulteriori vero valore Bonorum, de quibus agitur, quoniam (quicquid ſit utrum iſta conſtitutio locum obtinere valeat extra forum Bononienſe, quando Periti de quorum relationibus in præſenti fermo eſt fuerunt deputati ab A.C.) patet ex lectura, quod eadem conſtitutio facultatem interrogandi Peritos non bene referentes remittat arbitrio Iudicis, itaut cum in præſenti Domini putaverint ſatis conſtare de vero Bonorum valore ex præmiſſis nequaquam ulteriori Periti interrogationi locus ſit, ſed tertii Periti relationi tamquam fulcitæ aliis adminiculis, & etiam de per ſe attendendæ ſtandum veniat juxta
12 ſuperius firmata, & conſentanee ad arbitrium, quod & de jure in facienda liquidatione valoris Iudicibus plurimum remiſſum eſt, ut dixit *Rot. deciſ.* 213. *num.* 15. *coram Bich.*

Demum nullo modo pro retardanda fructuum reſtitutione curandum erat de creditis ex parte rei conventi propoſitis ad effectum, vel retentionis, vel compenſationis, non ſunt enim ullo modo liquida, imo omnino turbida, & ſignanter illud deductum, deterioratione bonorum, quæ prætenditur
13 probari ſecuta ex culpa Actoris mediante Teſtium depoſitione pendente hac lite expiſcata, quæ nullam probationem conſtituit ex vulgatis juribus, & ideo conſimilia credita, ſi quæ ſunt, ad congruum Judicium remittenda veniunt, neque opponi poſſunt reſtitutioni fructuum admodum claræ, utpote petitæ in ſequelam rei judicatæ juxta com-

14 communem regulam de qua *dec.256.n.16. par.18.dec.577.n.2.par.19.rec.& paſſim alibi*.

Et ita utraque &c.

REATINA CAMBIORVM SCVT. 3400.

Veneris 21. Aprilis 1719.

ARGUMENTUM

Inſtrumentum, ſive ſcriptura non requiritur ad ſubſtantiam contractus, ſive ad probandum creditum, ſed tantum ad evitanda litigia, & ad illius comprobationem, ſed ſufficiunt duo Teſtes. Partitæ in ſtracciafolio deſcriptæ licet nullum conſtituant gradum probationis, nec etiam in præiudicium ſcribentis: tamen ex aliis adminiculis comprobatæ omnimodam fidem merentur. Ad adimandam fidem Teſti in civilibus non ſufficit quæcumque Lis, ſed debet eſſe gravis.

SVMMARIVM.

1 *Ad condemnandum aliquem tamquam* Debi*torem, & ad canonizzandum* Creditorem *deficientibus ſcripturis, & documentis ſunt neceſſariæ univocæ probationes.*

2 *Depoſitionibus contra infenſum inimicum expoſitis nulla adhibetur fides.*

Limita n.15.

3 *Teſtis depoſitio quæ infertur ad illegale documentum non probat.*

4 Partitæ *in ſtracciafolio deſcriptæ nullum conſtituunt gradum probationis, nec etiam in præiudicium ſcribentis* & n.6.

Limita n.18., & 19., & 23. 27.

5 *Conſocius non obligat conſocium in pecuniis expenſis, niſi probetur datas pecunias eſſe erogatas in commodum Societatis.*

7 *Ad probandam ſocietatem requiruntur probationes veræ, & ſolemnes.*

8 *Partitæ deſcriptæ in foliis retentis in manica nullam merentur fidem.*

9 *Inveriſimilitudo eſt mater falſitatis.*

Limita n.25.

10 *Congrua congruis referenda ſunt.*

11 *Contractus, & creditu ſine ulla ſcriptura probari poſſunt.*

N*am ſcriptura non eſt de ſubſtantia contractus n.12.*

13 *Teſtibus de facto proprio deponentibus omnimoda fides eſt præſtanda.*

14 *Quicumque contractus comprobatur ex fide duorum Teſtium.*

16 *Nefandum delictum in nemine præſumitur ſed concludenter probandum eſt.*

17 *Ad adimandam fidem Teſti in Civilibus non ſufficit qualibet lis, ſed debet eſſe gravis, & capitalis.*

20 *Impugnari nequit quod alius approbatum & ratificatum eſt.*

21 *Qui tamquam conſocii pecunias recipiunt negotium communiter agunt.*

22 *Inſtrumentum in actis non productum nullam meretur fidem.*

24 *Libri, qui exhibentur de mandato* Iudicis *ſufficit quod demonſtrent id ſuper quo cadit controverſia.*

26 *Qui negat realitatem debiti neceſſe negat illius reſtitutionem.*

28 *Solutio concludenter eſt probanda a Debitore.*

DECISIO DCCCCV.

POſtquam bon. mem. Hieronymus Clarellius ab anno 1687. uſque ad annum 1697. ad Cambium limitatum ſcutorum trium cum dimidio, vel ad ſummum ſcutorum quatuor tradiderat Bartholomeo Roſſellio, & Appollonio Riccio publicis in Civitate Reatis Mercatoribus diverſis vicibus inſignem ſummam ſcutorum 29145., nulla adiuncta cautione, & fideiuſſione alicuius Viri Fortunæ Bonis ditati, ut ea in eorum negociis eorum arbitratu implicarent, & ſignanter in negociis Furni, & Terrarum Communalis eiuſdem Civitatis, quemadmodum evenit de anno 1696., & de anno 1697., quibus temporibus pro dictis negociis ab eodem ſuſceperunt in totum ſcuta 7268. in evidentius ſuæ benevolentiæ argumentum, & pignus erga dictum Roſſellium, non reformidavit de anno 1701. favore memoratæ Civitatis Reatinæ pro prædicto Roſſellio fideiubere, qui munus Theſaurarii ab eadem Civitate ſuſceperat, exhibendo ultra tot Cenſus activos, quos idem Hieronymus habebat contra d.Civitatem, duas litteras patentes 116. Locorum Montis S.Petri quartæ Erectionis, ut in *Sum.* Actoris *N* 16.

Parique modo exoptantes memorati Bartholomeus Roſſellius, & Appollonius Riccius habere de anno 1702. Appaltum Macellorum præfatæ Civitatis, expetierunt pariter ad Cambium limitatum ſcutorum quatuor pro centenario ab eodem Hieronymo ſcuta 2400. ſub die 20. Aprilis dicti anni 1702., aliaque ſc.1000. ſub die 15. Iulii eiuſdem anni, & de facto, ut infra probatum remanebit, ſumma facilitate, ut moris erat, obtinuerunt, etiam nulla confecta aliqua publica ſcriptura, ſolumque huiuſmodi partitæ adnotatæ fuerunt in Libro nuncupato - *Stracciafoglio* - rationis cantan. ſub nomine eorundem Roſſellii, & Riccii, & in Libris domeſticis eiuſdem Clarelli, ut in *dicto Summ.* Actoris *Num.*12.

Et quamvis hoc interim fato ceſſo præfato Hieronymo, Nicolaus Clerellius eius ex germano Fratre Nepos, & ex aſſe Hæres inſtitutus, proſequendo ingenium, ſeu voluntatem tam ſæpe demonſtratam ſui Patrui eoſdem etiam ipſe beneficiis cumulaſſet, & ſignanter Roſſellium, ex quo de anno 1714. ære proprio ab imminenti carceratione liberaverat, ut in illius *Summar. Num.*17., & de anno 1710. ad illis faciendam rem gratam, non hæſitaverit fideiuſſionem explere favore Franciſci Monthionis pro egregia ſumma ſcutor.6000., nihilominus iis non obſtantibus, cum de anno 1715. eoſdem

Socios, nompe Roſſellium, & Riccium requiſiviſſet pro reſtitutione dictorum ſcutorum 3400., & ſi idem Riccius, ut in eius iurata declaratione *dicto Summar. Num.9.* declaraſſet, dictas pecunias revera recepiſſe a dicto Hieronymo Clarellio, attamen memoratus Roſſellius eiuſdem non fuit Sententiæ; taliter quod prælaudatus Nicolaus coactus fuit illum in Judicium vocare coram A. C. ibique negocio examini ſubmiſſo, ex ſolo capite ſuppoſitæ reſtitutionis, idem Actor ſuccubuit.

Verum, cum cauſa prædicta virtute interpoſitæ appellationis ad Sacrum Tribunal conſcenderit ea, quæ per me propoſita fuerit in Audientia habita ſub die 14. Junii 1717. ob variatam cauſæ, & defenſionis ſiſtema, ad ius ſuum, ut par erat, unicuique reddendum, authumarunt Domini demandare *coadiuvationem probationum hinc inde*, quo in præſentiarum adimpleto, & patefacta mediante prædicta probationum coadiuvatione, ſcena veritatis ex parte eiuſdem Nicolai, Dubio originaliter propoſito = *An conſtaret* nempe *de Credito, itaut eſſet relaxandum Mandatum* = *Affirmative* in omnibus reſponderunt.

Totum enim defenſionis momentum, relictis veteribus colluctationibus, agitatis coram A. C., Defenſores eiuſdem Roſſellii conſtituebant in ea vulgata Juris propoſitione, quod ad effectum condemnandi aliquem tanquam Debitorem, & alterum reſpective canonizandi Creditorem deficientibus, prout hic, publicis cartis, & documentis, neceſſe erant perſpicuæ, univocæ probationes, ex quibus Iudicantium Religio moveri po-
1 tuiſſet, alias, his deficientibus, & in quolibet Dubio Reus eſſet abſolvendus, iuxta paſſim firmata per *Rot. in dec.*1770. *n.2. cor. Coccin.*, *dec.*1422. *n.*16. *cor. Seraph. dec.*572. *per tot. cor.* Manzaned., *& in recent. dec.*2. *n.*1. *part.*14.

Et qua præmiſſa Juris propoſitione conclamabant, quod prædictum Creditum ſcutor 3400. nullo modo iuſtificatum emergebat ex prædicta fide Appollonii Riccii, qui teſtatus fuit dictas pecunias de dicto anno, & ob dictam cauſam negocii Macellorum ad Cambium recepiſſe a prænarrato Hieronymo, neque ex altera Silveſtri Montis olim Juvenis dictæ rationis, cantan. ſub nomine Roſſellii, & Riccii, & P. Jacobi a Cantalupo Ordinis Minorum Obſervantium; Et ex præfato Liberculo, quem Mercatores appellant - *Straccia foglio* -, neque demum ex Libris domeſticis Domus Clarelliç; Quoniam atteſtationi prælaudati Appollonii nullatenus eſſe deferendum, aiebant, quia in præſenti ſit præcipuus inimicus dicti Roſſellii, & inter ipſos viguerint, & vigeant acer-
2 rima Criminalia litigia, diverſis ex cauſis inter ipſos exorta, & proinde dictę depoſitioni tanquam contra infenſum Inimicum expoſitę, nulla fides habenda ſit ad apertam literam *Text. in leg. Teſtium fides* 3. *ff. de Teſtib.*, *Menoch. de arbitr. quæſt.*28. *n.*1., *& ſequen.*, *Rot. coram Buratt. dec.*736. *n.*7., *cor. Ludoviſ. dec.*517. *n.*7., *& in recent. dec.*461. *n.*16. *part.*4. *tom.*2., *dec.*8. *n.*18. *par.*12., prout quoque illi prędicti Silveſtri Montis, quia ipſe quoque ſit Inimicus eiuſdem Roſſellii, ex quo etiam inter ipſos acerrima fuiſſet agitata lis occaſione ceſſionis negocii Drogheriç, quod ipſe exercebat, & adhuc exercet in Civitate Reatis, & in quo ipſe Roſſellius intereſſe habebat, & per conſequens nullam ſibi relevantiam poſſit vindicare, & poſtremo nec illi memorati Religioſi Jacobi a Cantalupo, quia cum nil plus deponat, quam quod reperiatur ſcriptum in prędicto Liberculo nuncupato = *Straccia-foglio*, = quod cum tam ratione loci, ubi partitæ dictum Creditum præſeferentes deſcriptę fuerunt, quam ratione Perſonæ, quæ deſcripſit, quam demum ratione negocii,
3 ex quo leguntur deſcriptę, inefficax prorſus ſit, ita pari modo illius depoſitio, quę ad dictum illegale documentum refertur ex principiis, de quibus *Bartol in leg. dam si* 52. *num.*2. *verſ. ſecus eſſet*, *& num.*4. *verſ. ſi ignorabat ff. de condit. indebit.*, *Rot. cor. Emer. Jun. dec.*791. *n.*6.

Non quidem ratione Loci, (ut ipſi exiſtimabant,) in quo fuerunt deſcriptę, dum apparent adnotatæ in dicto ſimplici = *Straccia foglio*, = abſque eo quod fuerint, iuxta inconcuſſum Mercatorum ſtylum reportatę ad alios Libros *Maſtro, e Giornale*, in quibus licet omnes aliç partitç reperiantur deſignatę, nulla tamen de prędictis unquam habita fuit mentio, quapropter invincibile exoriri, dicebant, argumentum, quod hęc
4 nuda deſcriptio in *Straccia foglio* nullum probationis gradum attingere valeat, nec etiam in prçiudicium ipſius Scribentis, ut communiter firmant *Genua de ſcript. privat lib.*5. *tit. de Seartafac. per tot*, *Scacc. de Mercat. part.*2. *n.*59., *Gratian. dec. Mareh.*137. *n.*3. *Alden. ad dec.*345. *n.*130. *part.*9., & optime *Rot. deciſ.*407. *n.*9. *part.*14. *recent.*

Neque ratione perſonę, quę deſcripſit; Nam illas deſcripſit non Roſſellius, qui hodie tamquam debitor iudicialiter laceſſitur, ſed idem Appollonius Riccius, qui quamvis eſſet ſocius eiuſdem Roſſellii in negocio *de Drogheria*, nunquam tamen fuerit ſocius negocii *del Macello*, propter quod illę ſupponitur, quod ad cambium ſuſceptę fuiſſent, & idcirco in omnem peſſimam hypotheſim prędicta deſcriptio potuiſſet quidem præiudicium inferre ipſi Scribenti, non autem dicto Roſſellio, qui erat unice nudus ſocius eiuſdem Riccii in prçfato negocio *di Drogheria*, non autem Macelli. Atque

Atque hinc profluere, ſubiungebant, quod dictę partitę forent etiam inefficaces ratione negocii, ex quo fuerunt deſcriptę: Quoniam ſi idem Riccius adnotaſſet partitas prædictas in cauſam Drogheriæ, tunc forſan dici potuiſſet, quod licite potuerit contrahere debita pro hoc negocio ſociali, & alterum ſocium valide obligare; Sed quando illas ſimpliciter deſcripſit in *Stracciafoglio, per ſervizio del Macello*, illico palam conſurgat, nullam habuiſſe facultatem obligandi Socium pro re omnino diſtincta a Sociali, cum explorati iuris ſit, quod nec Socius valet dici efficaciter obligatus ex debito contracto
5 ab altero Socio, niſi una ſimul, & ſemel probetur pecunias ſuſceptas in utilitatem, & commodum ipſius Societatis erogatas fuiſſe, ad cenſuram *Text. in leg.* Iure *Societatis* 83. *ff. pro ſocio*, *Card. de Luc. de cred. diſc.* 160. *n.* 4. *Rot. cor. Otthobon. dec.* 40. *n.* 27. cum aliis paſſim.

Abſque eo, quod nullo pacto relevare valuiſſet ea prædicti Actoris animadverſio, quod revera de an. 1702. probatum fuiſſet, quod affictus Macelli ab eiſdem Riccio, & Roſſellio ſuſceptus fuiſſet; Quia in primis reſpondebant, quod ſemper eadem recurrebat reſponſio, quod ſimplex partita deſcriptionis *in Stracciafoglio* nullatenus ſufficiens
6 eſſet ad probandum dictum debitum, & in omnem caſum, ponderabant, quod aſſumptum penitus collabeſcebat, quia tale quid non iuſtificaretur ex informi fide unius Lanionis; qui de hoc facto deponebat, & quidem non abſolute, ſed tali modo = *Nel qual anno avevano intereſſe, e participazione nell' iſteſſo Macello li Signori Bartolomeo* Roſſelli, *ed Appollonio Ricci* = adeout ſi aliqua fides dicto Teſti adhibenda fuiſſet, hic aliud non probaret, quam aliquod intereſſe, non vero effectivam ſocietatem, habilem ad tribuendam facultatem uni ex Sociis contrahendi
7 debita alterius nomine, ad quem effectum neceſſaria fuiſſet probatio veræ, & ſolemnis Societatis, juxta notata per *Ramon. conſil.* 291. *n.* 3. *Menoch. de præſumpt. lib.* 3. *præſumpt.* 56. *n.* 3. Rot. *dec.* 59. *n.* 10. *part.* 14. Rec.

Et in palmarem hujus aſſumpti demonſtrationem non omittebant exagerare quoddam Inſtrumentum venditionis nonnullorum pellaminum peractæ ab aliqua tertia perſona ejuſdem Civitatis, quo mediante probare ſatagebant, quod de prædicto anno affictus prædicti Macelli nullatenus ſpectaret neque ad Riccium, & Roſellium, ſed ad dictam tertiam perſonam, quæ præfatam venditionem expleverat, ſolumque, quod conficta ſimpliciter, & ſimulata fuiſſet perſona Ricci, & Roſelli, ſed revera ad eam totum commodum, ſive incommodum prædicti Affictus pertineret; Unde ſemper magis excluderetur correſpondentia cauſæ dicti debiti, & pernceeſſe etiam obligatio præfati Roſelii.

Quibus ita ſe habentibus neque in minimo deferendum eſſe libris ipſius Domus Clarelliæ, in quibus regiſtratæ erant iſtæ duæ partitæ cambiorum, cum ſucceſſivis fructuum ſolutionibus, ſubnectebant, tum quia iſti libri ſint conſcripti proprio charactere ejuſdem Nicolai Actoris, non vero Hieronymi ejus Authoris, tum quia tunc, & quando inſtitum fuit pro eorumdem exhibitione coram A. C. iſti non aliter exhibiti fuerint, quam undique obſignati, & abſque
8 alia pagina viſibili, quam ea, in qua erant deſcriptæ prædictæ partitę, & propterea illi tamquam in manica retenti, & privati, nullam in judicio fidem valeant promereri ex vulgatis Juribus de quibus *Jaſon. in leg. Admovendi num.* 81. *in fin. ff. de* Iur. Iuran. *Soccin. Sen. conſil.* 267. *in fin. lib.* 2. *Menoch. conſil.* 269. *num.* 26. *lib.* 3. *Rota dec.* 1112. *num.* 1. *cor. Emer.* Iun.

Præſertim quia nimis inveriſimile appareat, quod prænarratus Hieronymus, qui alias pecuniarum ſummas interpolatis vicibus ſubminiſtraverat Roſellio, & Riccio, præviis ſolemnibus Apocis, trinis Teſtibus munitis, ſolemniter recognitis, & in Archivio Reatino illico expoſitis, & poſtea hac ſolerti, & admodum diligenti cauthela poſthabita, hanc ingentem, & conſpicuam ſummam ſc. 3400. eiſdem tradere voluerit brevi manu, & ut dicitur *à quattr' occhi*, abſque eo quod nec reportare voluerit informem receputam, ſed ſimpliciter contentus fuerit præmiſſa deſcriptione *in Stracciafoglio* per unum ex ſociis delebrata, & quæ
9 inveriſimilitudo cum ſit mater falſitatis, inſubſiſtentiam dicti crediti ſemper magis manifeſtaret, ex firmatis per *Bald. in l.* 1. *n.* 16. cum aliis relatis per *Rotam dec.* 89. *num.* 7. *& dec.* 153. *num.* 2. *coram Emer.* Iun. & melius in *dec.* 1113. *num.* 9. *coram eodem*.

Et ſine ulla hæſitatione tam ex facto ſucceſſivo ejuſdem Hieronymi, quam ex facto ejuſdem Nicolai ad oculum comprobativo omnimodæ deficientiæ memorati crediti: Ex facto quidem ejuſdem Hieronymi, qui in ſuo Teſtamento ſpecifice mentionando omnia credita, quæ ipſe habebat contra Roſellium, de hoc nullam fecit mentionem, ſignum certe evidens, quod hoc contra ipſum haud haberet: Ex facto quoque ejuſdem Actoris, quod exoriri dicebant, ex quo poſt obitum prædicti Hieronymi originarii creditoris, facto per Nicolaum rigoroſo Inventario omnium illius Bonorum, & Creditorum, in eo nullibi deſcripſit hæc cambia, quæ tamen ignorare non poterat, dum ipſemet in ſuis libris præcedenter regiſtraverat; proindeque cum hæc negligentia opinabilis non ſit in diligentiſſimo Patre familias, pernéceſſe

neceſſe dicendum ſit, quod hoc creditum nunquam extiterit in rerum natura, quia ſi revera extitiſſet, prędictus Hieronymus utique in ſuo Teſtamento adnotaſſet, & memoratus Nicolaus deſcripſiſſet in Inventario per eum confecto.

Et denique minus tutum aſſerebant refugium illud expoſtulatum ab eo ſuppoſito, quod A. C. in ſua ſententia, & Defenſores Roſſelli coram ipſo ſemper admiſerint pręexiſtentiam crediti, ſed quod dumtaxat pręnarratus Iudex fuerit in ſenſu illud remanſiſſe extinctum ab aliis partitis in diverſo *Stracciafoglio*, ſive Quaterno per ipſum exhibito deſcriptis, inde arguendo, quod crediti præexiſtentia hodie amplius impugnabilis non ſit: Quoniam replicabant, quod nunquam debitum fuerat præſuppoſitum, imo conſtantiſſime ſemper negatum, & Index prædictus non alia de cauſa ſententiam tulerit favore prædicti Roſellii, quam ex motivo non probatæ exiſtentiæ d. crediti, etſi in prædicta ſententia dictum fuit - *Imo conſtitiſſe, & conſtare de ſolutione totius ſummę* = hæc verba præſuppoſitiva exiſtentiæ crediti de cætero ſoluti, referibilia non ſint ad præjudicium Roſellii, ſed ſolummodo Riccii,
10 qui vigore præmiſſæ juratæ depoſitionis ultroneam confeſſionem d. debiti expleverat, unde congrua congruis referendo, ex præſcripto *Text. in l. quoties* C. *famil. erciſc.* & dixit *Rota coram* Emer. Iun. *dec.* 1139. *num.* 9. dicta verba nullum creare valuerint, & valeant præjudicium in præſenti eidem Roſſellio, qui tam coram A. C. quam in hoc Sacro Tribunali ſemper efficaciter, & conſtantiſſime exiſtentiam d. crediti negavit.

AST his tamen non obſtantibus ad judicialem trutinam tam veri facti, quam Iuris revocatis omnibus documentis, aliiſque huius cauſæ circumſtantiis, haud ambigerunt Domini in contrariam abire ſententiam, & mihi reſpondere - *Conſtare de credito* - favore memorati Nicolai Actoris: Et tale quid Patribus mihi ſuffragantibus in
11 primis ſuaſit vulgatum illud principium, quod omnes contractus, & credita etiam ſine ulla ſcriptura, & publico Inſtrumento probari poſſunt per aliud genus probationis, quod illis ęquipolleat, cum publica Inſtrumenta non alia de cauſa celebrentur, quam ad effectum huiuſmodi evitanda litigia, & ad illorum ſempiternam comprobationem, non autem ad ipſorum ſubſtantiam, & per
12 perfectionem, ut aliis adductis concordantibus, millies reſpondit *Rota*, & ſignanter in *Romana Dotis* 19. *Novembris* 1711. §. *Nullitas coram* Me, *in* Balneoregien. *Pecuniaria* 15. *Aprilis* 1712. §. *Minuſque cor. R.P.D. meo Criſpo, & in Romana Locationis Palatii* 3. *Martii currentis anni*, §. *Quin autes, pariter coram Me*.

Quod autem in præſenti hujuſmodi æquipollens modus probationis pro parte Actoris adductus, & exhibitus fuiſſet pro juſtificanda realitate præfati crediti, dubitationi locus non relinquebatur, quia in primis correſpondebat adamuſſim cauſa, ob quam pecunię prędictę a prænarrato Hieronymo ſuſceptæ fuere, nempe ob negocium Macelli per prædictos Bartholomęum Roſſellium, & Appollonium Riccium de d. anno 1702. a Civitate Reatis conducti, & quod apertiſſime comprobatur non a ſimplici fide Lanionis, ut ajebant Defenſores Roſellii, ſed tam a receputis pretii Pellaminum dictorum Macellorum per eos ad computum exaratis favore Franciſci Caroſii illorum Emptoris, quam ab altero Inſtrumento quietantię ſcut. 460. ſolut. in d. cauſam a prędicto Caroſio, quam a fide publica, & jurata plurium Teſtium, & ſignanter d. Silveſtri Montis, quam denique ex fide prędicti Operarii, qui de hebdomada in hebdomadam de prædicto anno conſignabat pecuniam retractam a pretio Carnium Roſſel-
13 lio, & Riccio, & cui tanquam de facto proprio teſtanti, & prędictis aliis adminiculis fulcito, poſthabita qualitate perſonę, integra fides præſtanda erat, iuxta Theoricam *Caſtren. in l. quicumque num.* 19. *verſ. ſed de facto proprio*, *Farinacc. de Teſtibus quęſt.* 63. *num.* 221. cum aliis laudatis *per Rot. poſt Albit. de Inconſtant. in Iudic. dec.* 43. *num.* 19. *& ſeq.*

Huiuſmodi verificationi cauſę ſucceſſive accedebat ingens cumulum perfectarum probationum, quia aſſerebatur iurata, & ingenua confeſſio d. Ricci unius ex Correis deben. & Conſocii, ut infra probabitur, in d. Appaltu Macellorum, depoſitio Silveſtri Montis idipſum teſtantis, prælaudati P. Iacobis a Cantalupo Sacerdotis, Minorum Obſervan. teſtimonium perhibentis, ex ore eiuſdem Roſellii, qui ab ipſo requiſitus de ordine pręnarrati Nicolai de conficiendo inſtrumento dictorum Cambiorum, illa in genere non negavit, ſolumque dubitative reſpondit de illarum reſtitutione, partitę iudicialiter extractę a d. Libro nuncupat. *Stracciafoglio* rationis cantan. ſub nomine d. Roſellii, & Ricci, partitæ etiam iudicialiter extractę a Libro Introituum Domus Clarellię; & denique ſententia abſolutoria a præfato Bartholomeo reportata in Tribunali A. C. ex ſolo capite ſuppoſitę reſtitutio-
14 nis; Unde ſi contractus quicumque comprobatur ex depoſitione duorum ſolummodo Teſtium, ad *Text. in l. ad extractionem C. de dot. promiſ.* & dixit *Rota in Romana Dotis* 20. *Novembris* 1711. §. *Utique coram Me*; quanto facilius id videbatur adſtruendum ex prædictis omnibus tam conſpicuis, & pręclaris probationibus, ſive de per ſe, ſive

ſive unitim ſumptis, prout uniri debent, iu-
xta monitum *Rot. coram* Priol. *dec.229.n.13.*
coram Celſ. dec. 179. num. 19. dec. 229.n.22.
coram Bich. dec. 289. n.32. coram Emer. *Iun.*
dec. 262. n. 23. & in Recen. dec. 377. num.9.
p. 19. tom. 1.

Devicti revera Informantes pro prædicto
Roſſellio ab efficacia, pondere, & qualita-
te dd. probationum, ad illud convolarunt
aſilum ſuperius recenſitum, quod ingenuę
atteſtationi dicti Ricci deferendum non eſ-
ſet, ex quo poſt dicta negocia Socialia
exarſerint inter ipſos diverſæ lites, & Civi-
les, & Criminales, ſed incaſſum, quia cum
de tempore dictę deſcriptionis, ſociali, &
mutuo ſe ipſos proſequerentur amore, pa-
rum relevare compertum fuit, quod ex
15 poſt ſupervenerint dd. iurgia, quia non
per hoc poteſt fides minui eius depoſitioni,
verificanti id, quod in dictis partitis tempo-
re non ſuſpecto conſcriptis, continetur, iu-
xta ponderata per *Cyn. in leg. Providendum*
in fin. Cod. de Teſtib., *Gomez. var. reſolut.*
part. 3. cap. 12. num. 14. verſ. Item etiam li-
mita, *Farinacc. de Teſtib. q.54. ſub num.64.*,
maxime quia idem Riccius coęquale cum
Roſſellio habet intereſſe, & ſic captu facile
non videbatur, quod ad ſuum proprium in-
commodum deponere voluiſſet ſuper dicta
pecuniarum receptione, quatenus vere, &
realiter non fuiſſet ſequta, dum de iure ne-
mo præſumitur fatuus, & ſtultus, quod ve-
lit iactare ſuum, multoque minus Domini
præſumere valuerunt, quod Riccius collu-
16 dendo cum prædicto Nicolao defraudare
voluerit Roſſellium Conſocium cum recen-
ſita atteſtatione, quia cum hæc pręſumptio
nefandum redoleret delictum, in nemine
pręſumendum, & multo minus in Viro no-
bili, & integerrimo, non ſufficiebat illius
animoſa aſſertio, ſed concludentiſſimo mo-
do probandum erat ad *Text. in leg. cum Pa-*
ter §. Rogo ff. de leg. 20. Rot. coram Coccin.
dec. 1293. num. 2. in Recent. dec. 33. n. 10.
part. 6.

Declinabilis neque viſa fuit fides Silveſtri
Montis ex vi eiuſdem reſponſionis, quod
nempe ipſe quoque lites Civiles ageret pro
eorum negociis cum dicto Roſſellio, & ſic
quod ob hanc cauſam contra ipſum teſtari
non valuiſſet, quia depoſitio hęc recognita
fuit emiſſa ob motum tantum excommuni-
cationis, publicatę in Eccleſia Cathedrali
Reatina, & poſtquam pręfatę Civiles lites
17 inter ipſos ſolemni tranſactione per acta
Paparozzi celebrata de anno 1718., conſo-
pitę fuerunt: Quapropter ſi ad adimendam
fidem Teſti in Civilibus non ſufficit quęlibet
lis, ſive inimicitia, quæ potuerit animad-
verſionem inducere, ſed ea debet gravis,
& capitalis, juxta Doctrinam *Bartol. in leg.*
3. in princip. num. 2. ff. de Teſtibus, *Farinacc.*
de Teſtib. quæſt. 53. num. 52., *Rot. coram*
Coccin. dec. 57. num. 2., & 3., & poſt *Card.*
Albit. de Inconſt. in Iudic. *dec. 43. num. 14.*,
& in Recent. dec. 90. num. 13., & ſeqq. par. 8.,
nullo profecto modo a teſtificando in præ-
ſenti repellere potuerant dictum Silveſtrum
Montem prædictæ lites Civiles, inter ipſos
agitatæ, quæ nec graves, nec capitales
erant, & quæ jam de temporæ ſuæ depoſi-
tionis, metu excommunicationis, & in
exonerationem propriæ conſcientiæ exara-
tæ, amicabiliter compoſitæ fuerunt, ut de
ſe patet.

Eodemque modo evitari nequibat fides
dicti P. Iacobi a Cantalupo teſtantis, quod
per organum dicti Roſſellii perlegerat in li-
bris per eum retentis dicta Credita ſcriptu-
rata ad favorem Hieronymi Clarelli ſub ea
ratione, quod nil plus contineat, quam id,
quod continet dictus Liber *Stracciafoglio*, qui
inefficax ſit tum ratione loci, ubi dictæ Par-
titæ fuerunt deſcriptæ, tum ratione Perſo-
næ, quæ deſcripſit, tum demum ratione ne-
gocii, ex quo leguntur deſcriptæ: Quia in
primis compertum fuit, quod dictus Pater
Iacobus non ſolum teſtatur, quod præfata
Credita viderat adnotata in Libris Roſſellii,
ſed quod ipſe Roſſellius ab eo rogatus pro
conficiendo publico Inſtrumento dictorum
Cambiorum, realitatem, exiſtentiam, &
receptionem dictarum pecuniarum non ne-
gavit, & in omnem caſum partitæ dicti Li-
bri, tam ratione loci, ubi fuerunt deſcri-
ptæ, quam ratione Perſonæ, quæ deſcripſit,
quam demum ratione negocii, ex quo le-
guntur deſcriptæ, omnimodam fidem pro-
merentur; Et quidem ratione loci ubi fue-
runt deſcriptæ, quia fuerunt adnotatæ in
Libro retento a prædictis Roſſellio, & Ric-
cio Conſociis de dicto anno 1702. diſtinctè,
& tali modo = *Adì 20. Aprile* 1702. *avuti*
dal Signor Girolamo Clarelli ſcudi due mila,
18 *e quattrocento moneta per ſervizio del Macel-*
lo = Adì 15. *Luglio 1702. avuti dal Signor*
Girolamo Clarelli ſcudi mille = Unde contra
ipſos pleniſſime probat, quemadmodum in
his præciſis terminis, quando agitur de par-
titis tali modo abſolute deſcriptis in Libro
Stracciafoglio, quod illæ probent contra
Scribentem, habetur *in meo Tract. de Com-*
merc., *& Mercat. in diſc. general. à n. 155.*,
& dixit *Rot. dec. 1211. num. 1. coram Sera-*
phin., *dec. 128. num. 23. coram Duran.*, *&*
dec. 675. num. 2. part. 18. Recent.

Reſponſione non attenta, quod dictæ par-
titæ tamquam non reportatæ in aliis Libris
nempe *Maſtro*, *e Giornale* nullam fidem va-
leant uſurpare, quia præmittendum erat,
quod prædicti Bartholomæus Roſellius, &
Riccius non ſolum communi nomine exer-
cebant negocium Drogheriæ, ſed alia quam-
plurima, & ſignanter *Pannina Glaſſi*, *Far-*
ni,

ni, *Macellorum*, *Communalium*, ut amonde probatum fuit ex documentis relatis *in Summario dicti Actoris a num. 6., & ſeqq.*. & a confeſſione judiciali dicti Roſſellii, *dicto Summario num. 7., & ſequen.*, & in dicto Libro, ſeu *Straeciaſoglio* adnotabantur generaliter omnes partitæ cunctorum negociorum, quæ præciſive a Drogheria exercebantur a Roſſellio, & Riccio, dictuſque Liber retinebatur ab eodem Roſſellio, ut ex ejus confeſſione judiciali relata *dicto Summ. num. 7.* ibi: *Exhibuit Librum notatum Squarcio ejuſdem rationis, tantum negociationis Glaſti, Drogheriæ, & aliorum, retentum penes me*. Unde nil mirum, ſi, ut moris eſt omnium Mercatorum, partitæ hujuſmodi ſubalternorum negociorum reportatæ non fuerunt in aliis Libris *Maſtro, e Giornale*, negocii Drogheriæ, quia hæc prorſus ſeparata erant a negocio prędicto, & ſic cum illo immiſceri non debebant, & in omnem peſſimam hypotheſim omiſſio hæc dictorum Sociorum nullum creare poterat præjudicium Domui Clarelliæ, quæ dictas partitas in dicto *Sracciafoglio* lucide viderat deſcriptas, & qui contra Scribentem, quidquid ſit illius favore, vel quan-
19 do abſolute deſcriptæ non ſunt, in quibus terminis intelligi debent auctoritates exadverſo laudatæ, ſemper probat, ut ultra authoritates ſuperius adductas, plene docent *Bartol. in leg. penul., ff. de duobus reis*, *Angel. in leg ex duobus ad fin. verſ. adde niſi fiat ff. eodem tit.*, *Gratian. diſcept. for. cap. 677. num. 53. Contr. diſcept. for. cauſ. 44. ſub n. 12. verſ. quæ confeſſio*, *Ros. Genuæ dec. 1. ſub n. 1. verſ. Et præjudicat Socio*, Rot. *noſtra in Romana Pecuniaria* 8. *Februarii* 1707. §. *Validum in fin. coram Eminentiſſimo Scotto*, *& in Romana Theſaurariæ Marchię ſuper creditis Marchionis Bladinucci* 8. *Martii* 1717. §. *Occurrit*, *& §. Minime refragante cor. R. P. D. meo* Criſpo, & punctualiter *in dicto meo Tract. de Commerc. & Mercat. dicto diſc. general. num.* 155. *& ſequen.*

Et abſque ulla difficultate, quia in dictis libris a Roſſellio retentis, ut ſupra probatum fuit, tam ante, quam poſt dictas partitas, ipſemet proprio charactere alias conſcripſit partitas huiuſmodi negocia concernentes: Ideoque hodie impugnari non poſſe
20 videbatur, id, quod ipſe tam quotidiano uſu approbavit, emologavit, & ratificavit, ut in conſimilibus, imo fortioribus terminis arguunt *Stracca de Mercat. par. 2. num. 56. verſ. Nihil autem refert*, *& dixi ego in meo tract. de Commerc., & Mercat. diſc. 75. n. 12.*, egregie *Rot. in dec. 113. num. 26. coram Buratt.*, *& coram Dunoz. Sen. dec. 222. n. 2.*

Ratione quoque Perſonæ Scribentis, nempe dicti Riccii infallanter Socii Roſſellii, non tantum in negocio Drogheriæ, ut perperam aſſerebatur, ſed etiam in omnibus fere aliis, quæ præciſive a dicto negocio peracta fuerunt ab eodem Roſſellio, & quod in genere perſpicue juſtificabatur ex documentis in *Summ. dicti Actoris dicto num. 6., & plur. ſeqq.*, & ex ipſo ſolito traditionis pecuniarum factæ a Domo Clarellia, quæ tam de anno 1696., quam de anno 1697. eiſdem Conſociis pro negociis Furni, & Terrarum Communalis tradiderat ſc. 7268., ut prænotavimus ſupra in expoſitione facti, & quod ſolitum mirifice conferebat ad probandam ſocietatem etiam in hoc negocio Macelli, pro quo eadem methodo tenta de dictis annis 1696., & 1697. controverſæ pecuniæ traditæ fuere, iuxta animadverſa per *Bald. in l. Si Patruus num. 16. C. comm. utriuſq. Judic.*, quem ſequuntur *Soccin. Sen. conſil. 192. num. 2. lib. 2.*, *Decian. reſponſ. 73. n. 17. lib. 5.*, *Ciarlin. controv. for. cap. 16. num. 26.*, *Ioſeph de Roſa conſult. 8. num. 29.*, & in ſpecie innegabilis aſſurgebat quoad hoc, ex quo ſemper communi nomine ipſi, ut ſupra præmiſimus, vendiderunt, & receperunt pretium Pellium retractarum a dicto Macello, pro quo dicta ſc. 3400. a dicto Hieronymo Clarellio habuerunt, & ipſi ſingulis hebdomadibus receperunt a Lanione pretium Carnium in illo venditarum, unde ſi Roſſellius, & Riccius pecunias retractas a dicto Macello quotidie de dicto anno 1702. exegerunt, receputas firmando, *Roſello*, *e Ricci*, ſi ipſi pellamina vendiderunt, & reſpective illorum pretium receperunt, ſignum evidens erat, quod ad illos communiter dictum Macellum ſpectabat, dum illius emolumenta, & fructus tamquam Conſocii recipiebant, *Ciarlin. controv. for, cap. 16. n. 5.*, *Hector. Felic. alleg. 41. n. 12. par. 3.*, *in dicto meo tract. de Commerc., & Mercat. diſc. 50. n. 13.*, *Joſeph de Roſa conſult. 8. n. 28., & 33.* Rot. *dec. 416. n. 11. coram Duran., & dec. 422. n. 5. par. 19. Rec., & in Romana, ſeu Aquilana Societatis 14. Maii* 1706. §. *Rurſus cor. Emo Scotto.*, *& 30. Januarii* 1708. §. *Sextum coram bon mem. Molines*.

Et ſic promanabat, quod etiam ratione negocii liber prędictus totalem fidem ſibi vindicabat, quia data hujuſmodi negocii ſocietate, quemadmodum in hoc themate admittebant Defenſores Roſſellii, nullum eſt dubium, quod Riccius Socius mediante tali ſcripturatione valuit obligare Roſſellium Conſocium ex authoritatibus ſuperius adductis.

Quibus ita conſtabilitis, nullius relevantię in Dominorum ſtatera repertum fuit motivum illud, quod de anno 1702. affictus prędicti Macelli ſpectaret ad aliam Perſonam, non autem ad illas Bartholomęi, & Appollonii Ricci ex quodam Inſtrumento, ex quo eliciebatur, quod pars pellaminum

num ab eadem vendita fuerat, & ex quo d. Lanio deponat - *Nel qual anno havevano intereſſe, e partecipazione dell' iſteſſo Macello li Signori Bartolomeo Roſſelli, ed Appollonio Ricci* - quia ultraquamquod prędictum Inſtrumentum tamquam in actis non productum, nullam in Judicio animadverſionem ſibi vindicabat ex Juribus vulgatis, ceſſabat omnis difficultas, ponderando, quod tam ex illo, quam ex fide dicti Lanionis nil aliud
22 elici poterat, quam quod dicti Roſſellius, & Riccius ad comparticipationem dicti negocii pręfatam tertiam Perſonam admiſiſſent, ut ipſe Roſſellius apertiſſime faſſus fuit coram A.C., non autem quod revera de dicto anno ipſi dictum negocium non explerent contra tot evidentiſſima facta, nempe receptionis pecuniarum a dicto negocio retractarum, venditionis majoris partis pellaminum, & exactionis illorum pretii, confeſſionis Riccii, Silveſtri Montis, & aliorum Teſtium, in *Summario Actoris a n.2., & plur. ſeqq.* relatorum, & quę comparticipatio nil alterabat naturam negocii ad hunc effectum, quia ſemper, & ad ſemper Domus Clarellia paratam habebat, & habet actionem contra prędictos pecuniarum Receptores, quibus illas unice crediderat, abſque eo quod ea nullo modo inveſtigare teneretur quid de illis ipſi peregiſſent, cum hoc ipſo, quod in eorum dominium pertranſiverant, poterant eorum arbitrio de illis diſponere per quemcumque modum ipſis benevisum, ſicuti firmant *Card. de Luc. de Cred., & Deb. diſ. 1. num.4., & 11.*, & alii laudati per *Rot. in Reatina, ſeu Subinen. cauthelæ Angeli 2. Iulii* 1718. *§. Quibus ita conſtabilitis cor. Me*.

Nec veritas dictæ traditionis pecuniarum negari poterat, quod quodammodo confirmata non foret ex privato, & particulari libro introitus Dumus Clarelliæ: Nam quando libri proprii, prout hic, ſunt ſcripti tem-
23 pore non ſuſpecto, & ſunt aliunde verificati ex aliis extrinſecis circumſtantiis, hæſitari non valet, quod conferant ad rei geſtæ veritatem comprobandam, ut uno ore docent *Soccin. Sen. conſil.87. n.12. volum.2., Corn. conſil.81. n.9. lib.4., in dicto meo tract. de Commerc., & Mercat. diſc. general. n.147. Rot. dec.296. n.3., & 5. par.2., & in Ferrarien. Bonorum ſuper manutentione 3. Februarii* 1710. *§. Exceptio cor. R.P.D. meo Falconerio*.

Non obſtante, quod conſcripti non fuerint proprio charactere eiuſdem Hieronymi, quia cum tunc ſenilem, & fere decrepitam ageret ætatem, propria ſuæ Domus negocia peragebat ipſe Nicolaus, qui propterea propria manu illas adnotavit, etſi in exhibitione viſibilis non fuit, niſi folium illud, in quo adnotatæ fuerunt controverſæ partitæ, hoc evenit ex natura librorum, qui ad differentiam publicorum, quando de mandato Judicis exhibentur, ne pandantur ſecreta illius Domus, cuius ſunt libri, aliud
24 non ſit viſibile, quam folium illud, ſuper quo cadit controverſia, ut more ſuo bene expendit *Card. de Luc. de Iudic. diſc.30. n.15. in fin.*

Quin ad deſtructionem omnium præmiſſorum aliquid relevare agnita fuerit exagerata inveriſimilitudo, quod imperceptibile prorſus fuiſſet, quod prælaudatus Hieronymus tam diligens in traditione aliarum pecuniarum, ita negligens fuiſſet in iſta, quod non curaverit reportare nec ſimplicē receputam pro memoria ſui crediti: Quia inprimis de hac negligentia fruſtra criminabatur hoc ipſo, quod ipſe viderat, & ſciebat, ut deponit dictus Riccius, dictas partitas fuiſſe adnotatas in prædicto libro *Stracciafoglio*, qui ex authoritatibus ſuperius adductis pleniſſime probat realitatem, & ſubſtantiam crediti contra Scribentem, & in omnem peſſimam hypotheſim mirum eſſe non poterat in pręſentibus circumſtantiis, eo quod Domus Clarellia eiſdem Bartholomæo, & Riccio inſignes, & conſpicuas pecuniarum ſummas tradiderat ſub tenuiſſimis uſuris, ſine ulla fideiuſſione, & cautione, taliter quod illas deperdere potuerat, & quando favore ipſius Roſſellii diverſis vicibus fideiuſſiones pariter
25 in inſigni ſumma ſubiverat; Etſi antecedentibus temporibus pecunias non alio modo crediderat, quam mediantibus publicis chartis, hoc potuit evenire vel quia eorum fides adhuc uſque ad dictum gradum non aſcendiſſet, prout poſtea aſcendit de anno 1702., & ſucceſſivis temporibus, ut colligi valebat ex facto ſuperius recenſito, vel quia eidem ſpopondiſſent vel brevi tempore, vel elapſo anno affictus Macelli, quod eidem reſtituiſſent, licet poſtea, ut contingere ſolet, peractum non fuerit, ſed hæc inveriſimilitudo in ſubſtantia dirimere non valebat realitatem dicti Crediti tot ſuperlativis modis comprobatam, quando de cetero in Jure argumentum inveriſimilitudinis vel paruam, vel nullam ſibi vindicat relevantiam, ad tradita per *Honded. conſil.70. n.86., & 87. lib.1. Cyriac. controv.281. n.34. Card. de Luc. de Iurepatr. diſc.29. n.6.*

Prorſuſque Domini neglexerunt decantata omiſſiva facta tam ipſius Hieronymi, quam hodierni Actoris, quia de illis nullum exhibebatur authenticum documentum, imo nullam habebant facti aſſiſtentiam, dum Hieronymus in ſuo Teſtamento, quod datum fuit *in Summario Clarelli n.5.*, nullo modo mentionavit omnia Credita contra Roſſellium, nec prælaudatus Nicolaus poſtquam ipſe ex hac vita migravit, ullum confecit Inventarium. Vnde Creditum hoc in rei veritate in illo deſcribere non poterat, ſi

non confecit, ex eo noto Philoſophorum adagio, quod non entis, nullæ ſunt qualitates, & idcirco exagerationes huiuſmodi pro excludenda realitate, & veritate dicti Crediti penitus inanes reddebantur, tamquam nullum habentes facti præſidium.

Sententia autem abſolutoria A. C. quod non præſeferat confeſſionem controverſi Crediti contra Roſſellium in ea parte, in qua dicitur - *Imo conſtituiſſe, & conſtare de reſtitutione* - Sed ſolum adverſus perſonam Ricci, qui dictum debitum ultronee faſſus fuerit, nec pariter ſubſiſtebat in facto, tum attenta illius defenſione, ad quam unice Roſſellius ſe coram A. C. cohibuit, tum attento tenore dictæ ſententię: Attenta enim defenſione, ea ſolum reſtricta fuit ad prætenſam reſtitutionem, ut ex particulis Informationum coram præfato Iudice exaratarum, de quibus in *Summario Actoris n.*13.,

Rimato autem tenore dictæ Sententiæ, nec verbum quidem fit, nec fieri potuerat de dicto Riccio, qui dictum debitum cor. eodem Judice non impugnabat, nec revera contendebat circa reſtitutionem; unde ſi in ea nulla mentio fit, neque fieri valebat de perſona Ricci, neſciebatur quomodo ſcindi potuiſſet tenor, & ſubſtantia dictæ ſententię referendo abſolutionem ex capite reſtitutionis ad perſonam Ricci cauſam non agentis, neque in ea nominati in ea parte, in qua dicitur = *Imo conſtitiſſe, & conſtare de ſolutione totius ſummæ* = & in altera, ubi dicitur = *nullum ius, nullamque actionem competiiſſe, & competere dicto Domino Clarello pro dictis Cambiis contra dictum Bartholomæum* = ad perſonam præfati Roſſellii unice præliantis, & ſe tuentis, non in abſoluta, & impavida negatione Crediti, quod negare non poterat ex prædictis ſibi notis documentis, ſed dumtaxat ſub clypeo prætenſæ reſtitutionis ex diverſis, & ſeparatis partitis deſumptæ, ut infra ſermo habebitur.

Probata itaque ex prædictis exiſtentia, & realitate dicti Crediti, atque ab omnibus exceptionibus, & erroneis ſuppoſitionibus vindicata, penitus ſuperfluum exiſtimarunt Domini gradum facere ad prætenſam reſtitutionem, quia dum ipſe in noſtro Auditorio eiuſdem Crediti realitatem negavit, amplius recurrere non poterat ad illud aliud contra-
26 dictorium facti fundamentum reſtitutionis, quod perneceſſe ſupponeret illius negatam conſignationem, & receptionem, iuxta Theoricam *Bartol. in leg. nemo ff. de regul. Iur.*, *Cagnon. in d. leg. Nemo a n.*4., *& pluribus ſeqq.*, *Card. Albyc. de inconſtant in Iudic. quæſt.*18. *n.*11., *Modern. Aſcul. ad Statut. Urb. adnot.*48. *art.*4. *n.*292. ſed quando etiam de illo ſermo haberi debuiſſet, illud quoque minus ſubſiſtens recognitum fuiſſet prout revera variando defenſionis methodum authumarunt ipſimet Defenſores Roſſellii, quia pro dicta reſtitutione nil aliud afferebatur, quam nonnullę partitæ deſumptæ ex alio, & diverſo libro *Stracciafoglio* eorum rationis, inquo de anno 1703. refertur - *Adì* 18. *Maggio* 1703. *furno dati al Signor Girolamo Clarelli ſcudi mille, ſervitoſene per darli a Cenſo alla Città* - & aliæ partitæ conſimiles conſtituentes ſummam ſc.2292. 69., ut in *Summario Clarelli n.*19. Et deinde in eodem libro ſic reſtringitur dictum computum - *Dare del medeſimo* - nempe Hieronymi Clarelli ——— ꝭ 2296. 69.
Suo avere ——————— ꝭ 1806. —

Reſta debitore ———— ꝭ 486. 69.

Exponitur deinde cauſam prædicti computi relative ad computa, & receputas factas die 20. Novembris eiuſdem anni 1703. nempe - *Per conto, e riccevute fatte li* 20. *Novembre* 1703. - *ut in Summario dicti Actoris n.*18. *litt. A.*, & deinde ſubſequitur, quod dictum Computum remanſit adequatum - *Adì* 6. *Decembre* 1703. *il Sig. Nicola Clarelli pagò ſcudi* 486. 96. *per pareggio di ſudetta ſomma* - *dicto Summario n.*18. *lit. B.* unde prædictæ partitæ, & computum nil habent agere cum dicto Credito ſcutorum 3400. procedente a pecuniis ſolutis de menſe Aprilis, & Julii 1702., quando illud eſt poſterius, & particulare: & diſcordans in tempore, & ſumma, taliter quod non poteſt referri ad extinctionem ſupradictam controverſi debiti; ſed quidem ad illa alia, quibus prædicti Riccius, & Roſſellius ratione ingentium fructuum Cambiorum ſuperius memoratorum erga Domum Clarelliam gravabantur, ut *ex Text. in leg. Quingenta ff. de probat.*, *late monent Alexand. conſil.*4. *lib.*1., *Menoch. de arbitr. Iudic. Caſ.*213. *n.*11., *Thomat. deciſ.* 286. *n.*10., *Rot. dec.*715. *& dec.*834. *n.*1. *cor. Cerrin. & in Romana Pecuniaria* 12. *Maii* 1700. *cor. Rm̃o dell' Olmo*.

Tantoque magis extinctio præfati Crediti deſumi non poterat ex prædictis partitis in præfato alio, & diverſo libro *Stracciafoglio* contentis, quia ille etſi contra Scribentem plene probet ex auctoritatibus ſuperius ad-
27 ductis, non tamen probare valet favore Scribentis, ut firmavi in *dicto meo diſcurſ. general. de Commerc., & mercat. n.*158. *verſ. Ideoque*; maxime in præſenti themate, in quo dictæ partitę de cetero diſcordantes in tempore, & ſumma, tam debiti, quam Crediti hincinde non leguntur appoſitæ per viam contrapoſitionis, nec in eodem libro, ſed prorſus diverſo, & diſparato, ut diximus, & dictum computum habet relationem ad calculationes, & receputas factas ſub die 20. Novembris 1703., ut in *dicto Summario n.*18. *litt. A* ibi - *Per conto, e riccevute fatte li* 20. *Novembre* 1703. - Unde niſi ex-

exhibeantur dicta recapita, ad quæ habetur relatio, & ex quibus veritas illarum ervi valebit, nullum ſuper dicto computo conſtitui poterat fundamentum, ut optime in noſtris terminis docent *Gratian. diſcept. forenſ. cap.727. n.6. Cyriac. controv. for. cap.680. & in dicto meo tract. dicto diſc. general num.152. Rot. in Verulana Cenſus 15. Februarii 1717. §. Idque fortius cor. R.P.D. meo Foſcaro.*

In nihilo refragante, quod prænarratus Roſſellius laceſſitus ad illas exhibendas negaverit eas non habere, nec dolo deſiiſſe habere, tum quia cum ipſe fuerit, qui dictum librum retinebat, tenebatur etiam dicta recapita conſervare, nec talis excuſatio in hoc caſu admittitur, ut in propria ſede probant *Menoch. de præſumpt. lib.6. præſumpt. 61. n.10., Conſtant. ad Stat. Urb. tom.1. tit. de loc. Mont. diſc. unic. art.1. ſect.4. n.208., & 209., Rot. poſt Albit. de Inconſt. in Judic. dec.43. n.6., & cor. Bich. dec.224. num.13. & ſeqq., & cor Emer. Iun. dec.60. n.4.* Tum quia cum ipſe de iure teneatur, conſtito de exiſtentia Crediti, illius ſolutionem, & reſtitutionem concludenter probare, ſuffi-
28 ciebat Actori, quod hæc concludens probatio non exhiberetur, ad hoc, ut ipſe ad debitam ſolutionem, poſthabita dicta aſſertione, eſſet condemnandus, *ut ex Socin. Sen. conſil.190. n.5. & 6. & conſil.159. n.11. verſ. & ideo non videtur ſufficere lib.2., Rot. Florent. apud Urceol. dec.10. n.12.* ibi = *neque eſt bona reſponſio data, quod ex quo fuerint facta computa, & in ſcriptura redactum debitum, quod talis apoca fuit* Equiti *reſtitata, quoniam talis aſſertio non ſufficit* = *Rot. noſtra dec.60. n.4. cor. Emer. Iun.*

De primo igitur ad ultimum ſi veritatem & realitatem dicti Crediti apertiſſime faſſus fuit non ſolum Riccius Conſocius in dicta ſua declaratione, ſed etiam ipſemet Roſſellius coram A.C., ubi ſolum ſtetit in prætenſa reſtitutione, cui Iudex adhæſit, ſi idipſum præſeferunt eorum libri, & alii privati ipſius Clarelli, ſi correſpondet cauſa debiti, etiam in quantitate, & tempore, & denique ſi tot alii Teſtes ſuperius recenſiti hanc veritatem confirmabant, iure meritoque in dubium ea revocari non valebat contra divitem, & probum Creditorem, quando ſatis, ſuperque fuiſſet ipſa ſola confeſſio eiuſdem Roſſellii, quæ cum in iure noſtro ſuperet omne genus probationis, ita nulla alia probatio, ea concurrente, exquirenda erat pro illius condemnatione, quemadmodum alias reſpondit *Rot., & ſignanter in Aminen. Manutentionis, & Redditionis Rationis 17. Martii 1707. §. Attenta coram bo. me. Molines.*

Et ita utraque Parte in acerrimo contradictorio audita.

ROMANA, SEU SABINEN. REDDITIONIS RATIONIS.

Lunæ 24. Aprilis 1719.

ARGUMENTUM.

Qui a ſecunda Peritia non reclamat non poteſt aliam Peritiam petere. Solidalis adminiſtratio non præſumitur, niſi concludenter probetur. Schedula informis, ab uno exarata non præjudicat aliis de illa ignaris.

SUMMARIUM

1 *A ſecunda peritia non reclamanti non detur amplius locus aliam Peritiam petendi.*

2 *Solidalis adminiſtratio non præſumitur niſi concludenter probetur.*

3 *Schedula informis ab uno exarata nequit alteri omnino ignaro præjudicare.*

4 *Redditus non ſemper exacti ab Adminiſtratore, ſed aliquoties, a Principali, vel ab aliquo alio ejus nomine nequeunt exigi ab Adminiſtratore.*

DECISIO DCCCCVI.

C*Onſtare de ſufficienti redditione rationis, & reſpective de Credito pro ſumma in deciſione exprimenda* reſponſum fuit ſub die 5. Decembris ſuperioris anni favore Alexandri Bartholini contra D. Principem Vainum; Aſt ex ſolita Sacri Tribunalis Indulgentia eidem facta facultate prædictam deciſionem revidendi: Cum per me hodie ſub opportuno dubio ad novum examen revocata fuerit, non ambigerunt Domini reſcribere = *In Deciſis* =

Et ſane quantum attinebat ad dictam redditionem rationis, denuo Juſtitia præfatæ reſolutionis ſatis, ſuperque emicuit ex quo ſingulæ partitæ partialis adminiſtrationis per memoratum Alexandrum geſtæ, fuerunt in validiſſimo Partis Contradictorio diligentiſſime diſpunctæ, & examinatæ coram duobus Peritis; Unde cum dictus Princeps a ſecunda Peritia non reclamaverit, non videbatur hodie amplius locus ulteriori examini, & novæ dictarum partitarum trutinæ, ne detur in perniciem, & præjudicium
1 Litigantium proceſſus in infinitum, ut obſervatum fuit in præcedenti deciſione ſub §. *Siquidem.*

Et incaſſum dicta redditio rationis criticabatur ex eo, quod dumtaxat eſſet reſtricta ad ſola Feuda Gabbiniani, & Cantalupi, & nullo modo comprehenderet redditus aliorum Feudorum, Vacunæ, nempe, & Rocchettæ, quando dictus Alexander, ſi non erat generalis prædictorum Feudorum Adminiſtrator, ſaltem erat cum Bartholomæo Fratre Coadminiſtrator Solidalis, itaut teneatur rationem quoque reddere de bonis per dictum Bartholomæum Fratrem adminiſtratis. Quia, ut ponderatum fuit in ante-

tecedenti deciſione ſub §. *Hacque ampliſſima*, ſi de generali, quæ tunc temporis prætendebatur, adminiſtratione, nullum afferebatur documentum; neſciebatur quomodo hodie afferi poſſit prætenſa hæc ſolidalis ad-
3 miniſtratio, quæ de jure non præſumitur, niſi etiam ipſa concludenter probetur, ut late firmatum fuit *in Romana, ſeu Ianuen. Pecuniaria* 2. *Iulii*. 1710. §. *Minus, & per tot. cor. R. P. D. meo Criſpo*.

Abſque eo quod urgere viſa ſint documenta ad hunc effectum congeſta per Defenſores memorati Principis; Nam geminis Epiſtolis a prædicto Alexandro conſcriptis ſatis reſpondet antecedens deciſio in §. *E conſpectu*: Confeſſio autem dicti Alexandri, per quam ipſe in genere ſe debitorem conſtituiſſe dicebatur de omni frumento recollecto, non ſubſiſtere recognita fuit, nam juſtificationes, quæ coram Peritis exhibitæ fuere, debitam præſeferunt diſtinctionem, & per eos hiſtorice declarantur: Quo vero ad Schedulam appellatam Bilancium generalis Adminiſtrationis omnium redituum, quæ inſolidum ab utroque fratre geſta contendebatur, animadverſum fuit, quod Schedula prædicta eſt informis ſcriptura, & quidem exarata a ſolo Bartholomæo, poſtquam dimiſſus fuerat a ſervitio præfati Principis, ideoque contra eumdem Alexandrum omnino ignarum dicti Folii nil probare poteſt, nec in ordine ad promiſcuam adminiſtrationem, nec reſpectu quantitatis debiti ex eadem adminiſtratione reſultantis.

Et denique ejuſdem irrelevantię ad hunc effectum videbatur ſupplex ille libellus per dictum Alexandrum oblatus prænarrato Principi, Epiſtola ſcripta Bartholomæo ab eodem Principe, & quod Bartholomæus aliquas adnotaverit impenſas pro frumento lato ab Alexandro, vel pro Sylvis cæduis, quas ipſe emerat, quia prædicta omnia nullo pacto ex illorum lectura concludebant ad intentum, & idcirco non attendenda eſſe Domini reputarunt.

Firmato igitur, quod prædictus Alexander non teneatur rationem reddere, quam de redditibus Feudorum Gabiniani, & Cantalupi, quorum geſſit adminiſtrationem, minus recte redarguebatur præ dicta redditio rationis, ex quo in ea exacta reddita non fuerit ratio de omnibus Herbis, quas in Pratis Gabiniani extitiſſe ſupponebatur; Siquidem cum ipſe rationem reddere non teneatur, quam de vere ex actis, hoc ipſo quod quoad eam Herbarum quantitatem, quarum pretium per ipſum exactum fuit, rationem bene reddidit coram Perito Sacchetto, ut in ſua Peritia fol. 44. & ſequen. ad nil ultra tenebatur. Ultra quam quod exiſtentia majoris quantitatis dictarum Herbarum, nec legitimis juſtificabatur documentis, tum quia vel ſunt informia, vel exarata a Bartholomæo Fratre dicti Alexandri, vel non loquuntur dumtaxat de Herbis Gabiniani, ſed etiam de aliis aliorum Feudorum, in quibus Miniſter non erat Alexander prædictus, & per conſequens a toto genere irrelevantia contra eumdem.

Et ulterius ſi exactio omnium redituum di-
4 ctorum Feudorum facta ſemper non fuit ab ipſo Alexandro, ut recognovit Peritus Andreozzius in ſua Peritia, ſed etiam ab ipſomet Principe, a D. Principiſſa, a R. P. D. de Vainis, a quodam Martello, a quodam Thaddeo, & a quodam Lupo, eo certius ſemper nimis durum videbatur, quod Alexander condemnari debeat ad redditionem rationis illius quantitatis, quam non conſtat realiter ad ejus manus perveniſſe.

Et de facto ceſſabat omnis difficultas, quia ſub die 17. Auguſti 1706., poſtquam præfatus Alexander receſſerit a ſervitio dicti Principis, conſignavit eidem omnes Syngraphas reſidualium Debitorum, quibus dictus Alexander tempore ſuæ adminiſtrationis vendiderat Herbas, & in calce notulæ earumdem Syngrapharum ipſemet Princeps receptam exaravit, ideoque, ſi aliæ, ut prætendebant Informantes pro d. Principe, præceſſiſſent venditiones Herbarum factæ ab Alexandro, ipſe earum quoque Syngraphas repetiiſſet, vel ſaltem dicta recepta aliqu d adnotaſſet indicans reſervationem ſui Juris pro aliis Herbis, ut de ſe patet.

Prout quoque ſubtollebatur omnis ambago ex alia facti animadverſione, quod memoratus Princeps, dum Cauſa pendebat coram A. C. Gomez, inſtetit, ut ſubdelegaretur *Gubernator localis ad effectum extrahendi omnes, & ſingulas partitas exactionum per Alexandrum factarum*: Unde ſi idem Princeps recognovit, quod ſæpedictus Alexander obligatus non erat reddendi rationem, niſi de vere exactis, extranea hodie videbatur quævis alia quæſtio, quæ circa non exacta inſtauratur. Et quæ procedunt etiam quoad Oleum, Vinum, ac Frumentum, alioſque proventus, ſuper quibus pariter cadit dicta extractio partitarum facta ad inſtantiam dicti Principis, ut mox diximus.

De primo igitur ad ultimum iterum ſuppoſita partiali adminiſtratione dicti Alexandri, ac excluſa illa etiam ſolidali cum Bartholomæo Fratre, quæ in præſentiarum prætendebatur, & quod revera ipſe reddiderit rationem de omnibus rebus ad ſuas manus perventis, Domini nonniſi *in Deciſis* perſiſtere valuerunt, in omnibus ſe relative habentes, quoad partitas ſignanter bonificatas, & Credita firmata favore dicti Bartholini ad dictam præcedentem deciſionem ex rationibus ibidem lato calamo deductis.

Et ita utraque &c.

RO-

ROMANA PRIMOGENITURÆ
DE ALBERICIS.
Veneris 5. Maii 1719.

ARGUMENTUM

Ad Bona quæ ab hærede gravato ſua vita durante alienari poſſunt non eſt danda immiſſio ſucceſſoribus modernis. Dictio - *Quoque* - de ſui natura eſt ampliativa, & extenſiva. Loca Montium perpetuo retinent illa onera, quæ literæ patentes præſeferunt.

SUMMARIUM

1 *Ad Bona quæ ab hærede gravato alienari poſſunt non datur immiſſio ſucceſſoribus.*
2 *Dictio* quoque *de ſui natura eſt ampliativa vinculi, non autem reſtrictiva.*
Declara num. 3.
4 *Loca Montium perpetuo retinent illa onera, quæ literæ patentes præſeferunt.*
5 *Quod in contractu Reſignatarius admiſit nequit ab ipſo impugnari.*
6 *Ex quantitate pretii qualitas rei venditæ arguitur.*

DECISIO DCCCCVII.

IN deciſis pro tertia vice, & in quarta hujus Cauſæ propoſitione ſtandum eſſe mihi Domini reſponderunt, ex eiſdem ſolidiſſimis rationum momentis expenſis in omnibus antecedentibus Deciſionibus; Subſiſtere enim iterum, iterumque viſum fuit, quod loca Montium, de quibus in præſentiarum unice eſt quæſtio pro rata ſcut.4000. ſint obnoxia Fideicommiſſo Pirri Sen. de Albericis, non autem illi ordinato per Jo. Franciſcum ejus Filium, in quo dumtaxat continetur alienationis prohibitio ſub pœna caducitatis; Unde cum illa per Joſephum hæredem gravatum alienari potuerint ſua vita naturali durante, bene per conſequens ad illa denegata fuit hodiernis Actoribus im-
1 miſſio, ut late probatum fuit in antecedentibus Deciſionibus, & ſignanter in poſtrema *ſub §. Non ita*.

Non relevante objecto, quod in literis patentibus dd. locorum Montium etiam quoad, d. ratam ſc. 4000. remanſerit inſitum onus ſubjectionis fideicommiſſo Joannis Franciſci, cum ſubjectio Fideicommiſſo Pirri facta legitur cum dictione *quoque*, quæ de ſui natura eſt ampliativa, & extenſiva
2 vinculi ad Fideicommiſſum Pirri, non autem reſtrictiva ad idem Fideicommiſſum dumtaxat. Quoniam ceſſabat omnis difficultas, ponderando, quod cum dd. ſc.4000. reinveſtita in controverſis locis Montium provenirent indubitanter ab hæreditate Pirri Senioris, & alia ſc. 3000. ab illa Joannis Franciſci, hoc ipſo, quod ſub unica partita reinveſtita fuere, & utrumque Fideicommiſſum expreſſum fuit, congrua, & neceſſaria intelligentia videbatur, quod ſc. 4000. remanerent ſuppoſita vinculis, & conditionibus contentis in teſtamento, & Fideicommiſſo condito per præd. Pirrum Sen., cujus erant dd. pecuniæ, reliqua vero ſc.3000. vinculis illis, & Fideicommiſſo ordinato per prænarratum Ioannem Franciſcum, a cujus hæreditate illæ infallanter proficiſcebantur non autem contra naturam pertinentiæ dd. pecuniarum, quod illæ in omnibus remanerent obnoxiæ Fideicomm. Ioannis Franciſci, quando de ejus non erant hæreditate; ita eam deſumendo interpretationem, quæ ſingula ſingulis congrue referat, ut animadverſum fuit in d. tertia Deciſione *§. Nil relevante*.

Et propterea nil officiebat, quod expreſſio Vinculi Fideicommiſſo Pirri facta fuerit per dictionem cumulativam, & ampliativam *quoque*, quia præmittendum erat in facto, quod memorata loca Montium, eorum literæ patentes jam continebant duo alia Vincula: alterum nempe de reſtituendo Creditoribus Domus Cæſiæ, & alterum evictionis Caſtri Malleani; Unde in his ter-
3 minis ſubſequens expreſſio - *Stare debeant quoque ſuppoſita Vinculis contentis in d. Fideicommiſſo Pirri de Albericis* - importat quidem ampliationem, & augmentationem Vinculorum Fideicommiſſi, ſed nunquam valet repetere cumulative vinculum Fideicommiſſi antecedentis, quia hoc caſu dictio illa *quoque* dicit quidem ampliationem, & augmentum. Sed implicative, & ad diverſa, de quibus ſupra nulla mentio habita fuerat, quemadmodum juxta ſubjectam materiam, prout hic eſt etiam de natura ejuſdem dictionis, ut aliis adductis obſervat *Barboſ. diſt. 333. n. 5. verſ. tamen aliquando, Rot. in Anconitana Prædii 12. Decembris 1692. §. Quoniam objectum coram bon. mem. Urſino, & in Romana ſeu Reatina Fideicommiſſi 23. Januarii 1697. §. Ex quibus circa med. coram Eminentiſſimo de la Tremoille*.

Neque obeſſe animadverſum fuit, ad oſtendendum, quod d. ſc. 4000. ſuppoſita fuerint Fideicommiſſo Joannis Franciſci factum Pirri Jun. Filii dicti Fideicommittentis, qui putando Fideicommiſſum Pirri Sen. eſſe expiratum, petiit, & obtinuit per Sententiam in judicatum tranſactam definiri, quod ſtante illius expiratione, deleretur Vinculum Fideicommiſſi Ioannis Franciſci a prædictis locis Montium pro rata pretii provenientis ab hæreditate Pirri, quia quidquid credidit prædictus Pirrus, (qui de cetero per d. inſtantiam faſſus fuit, quod dicta loca Montium haberent Vinculum Fideicommiſſi,) nunquam valuit alterare claritatem præfatarum literarum patentium, quæ in ſenſu neceſſario disjunctivo importabant ſubjectionem pro dicta rata ſc. 4000. - Fideicommiſſo Pirri Senioris, & ſi non

ſi non obſtante prænarrata ſententia prædi-
ctum Vinculum ſublatum, & deletum non
fuit a dictis locis Montium, & cum ipſo
deinde vendita fuerunt, nil ultra quærere
debebat Emptor ex peculiari natura ſubje-
ctæ materiæ, quæ non habet, & è conver-
ſo perpetuo retinet illa onera, & gravami-
4 na, quæ ipſæ literæ patentes præſeferunt, ut
late probatum fuit in tertia Deciſione ſub
§. *Abſque eo quod.*

Atque hinc eadem facilitate removebatur alterum ſubalternum objectum in læſione repoſitum, hoc ipſo, quod dicta loca Montium non continerent, niſi vinculum Fideicommiſſi d. Pirri Senioris, quia illud ſit expiratum. Nam dum dicta loca Montium empta fuerunt cum vinculo fideicommiſſi d. Pirri Senioris expreſſo in literis patentibus, nil referebat, an illud fuiſſet expiratum, nec nè, quia Emptor, ſive Reſignatarius non poterat retractare vinculum prædictum hoc ipſo, quod cum eo illa cœmit. Et ſine difficultate in præſenti, in quo datio in ſolutum prænarratorum locorum Montium facta per Joſephum celebrata legitur cum pacto expreſſo, quod illa fiebat cum onere fideicommiſſi, quodque ex dicta Cauſa de evictione teneri nolebat; Unde ſi cum dicto explicito pacto recepit Creditor
præfata loca Montium cum onere fideicom-
miſſi, profecto nunquam excipere valebit
5 de inſubſiſtentia, vel deficientia ejuſdem
fideicommiſſi, quod ipſe Creditor Reſigna-
tarius admiſit *ex Text. in l. ſi quis Fundum ff.
locat. Rot. dec. 437. num. 1. cor. Bich.* Et illa
modicitas pretii, quæ ſummopere per de-
fenſores illorum de Albericis ponderabatur
potius retorquebatur, quia inde ſemper
6 magis dabatur intelligi, quod Reſignatarius
cum effectu non intellexit acquirere dicta
loca Montium, niſi ad vitam Reſignantis,
cum ex quantitate pretii qualitas rei vendi-
tæ arguatur, ut firmatum fuit in mea po-
ſtrema deciſione §. *Et hiſce.*

Et ita in hac quarta propoſitione remiſſive ad præcedentes Deciſiones deciſum fuit utraque &c.

ASCULANA JURISPATRONATUS, ET LEGATORUM.

Ven. 5. Maii 1719.

ARGUMENTUM

Donatio præventiva hæreditatis fideicommiſſi ſuppoſitæ favore hæredum vocatorum intelligitur de uſufructu cauſali, quæ donatio præventiva nequit fieri ante diem facti caſus in præjudicium illorum, qui poſſunt eſſe ſuperſtites. Donatio, & Ceſſio ſunt actus tranſlativi dominii. Confeſſio adverſarii in judicio emiſſa nequit ab ipſis amplius impugnari; ita etiam Teſtium ab ipſis adductorum plenam contra eos conſtituunt probationem, quod valet etiam de confeſſione auctoris quæ non poteſt ab hæredibus impugnari.

SUMMARIUM.

1 *Præventiva donatio favore hæredum fideicommiſſariorum intelligitur quoad uſumfructum cauſalem, qui tranſire valebat ad dictos hæredes.*

2 *Exceptio aliquorum bonorum facta in donatione firmat regulam quod omnia alia bona, & jura non ſint in d. donatione comprehenſa.*

3 *Donatio, & ceſſio ſunt actus tranſlativi dominii.*

4 *In ignara muliere non debet attendi cortex verborum, ſed ſubſtantia voluntatis.*

5 *Confeſſio Teſtium ab Adverſariis adductorum contra ipſos plenam faciunt probationem. Quod valet etiam de confeſſione Auctoris illorum. ibid.*

6 *Confeſſio adverſarii in judicio emiſſa nequit amplius impugnari.*

7 *Hæreditas nequit præventive reſtitui in præjudicium illorum, qui ſuperſtites eſſe poſſunt.*

8 *Quod Auctor opptobavit, nequit a ſucceſſoribus impugnari.*

9 *Hæredes abſque beneficio legis, & inventarii de proprio tenentur ſolvere debita hæreditatis.*

DECISIO DCCCCVIII.

LEgata illa relicta tam ab Emigdia de Ciannaveis, quam a Theodoſia ejus Sorore perſolvenda eſſe ab illis de Cautis, non obſtante fideicommiſſo Paſchalis Ciannavei reſolutum fuit ſub die 17. Iunii 1718. ob expirationem dicti Fideicommiſſi in perſonis dd. Emigdiæ, & Thodoſiæ Sororum, & filiarum reſpective dicti fideicommittentis, & quamvis adverſus dictam reſolutionem memorati de Cautis ex ſolita DD. benignitate audiri obtinuerint, nihilominus attenta ſoliditate fundamentorum d. deciſionis non dubitarunt reſcribere = *In deciſis.*

Tota enim hujus quæſtionis inſpectio, ſicuti unice reſidet in agnoſcenda, ſive expiratione, ſive duratione dicti Fideicommiſſi, ita methodice iterum ea reaſſumpta, de prædicta expiratione hæſitatum non fuit: Nam cum præfatus Paſchalis hæredem ſibi in ſuo ultimo elogio ſcripſerit Magdalenam Vxorem cum ſubſtitutione Ioannis Baptiſtæ filii, *ejuſque Hæredum, & ſucceſſorum libere* exinde clariſſimè conſequebatur, quod facto ceſſo eodem Ioanne Baptiſta primo Inſtituto, vivente adhuc Magdalena Matre ſibi Hæredibus inſtitutis dictis Emigdia, & Theodoſia Sororibus, quibus dicta Magdalena Mater ad formam *Text. in leg. poſt mortem Cod. de fideicommiſſ.* præventive per viam donationis dictam fideicommiſſariam Hæredi-

reditatem reſtituit', fideicommiſſum prædictum purificatum fuit favore dictarum Sororum, quæ unice appellatione hæredum, & ſucceſſorum d. Io. Baptiſtæ venire poterant, ut late probatum fuit in præcedenti mea deciſione §. *Aſſumptum autem*, & ſic potuerunt de dictis bonis diſponere, illaque gravare onere controverſorum legatorum.

Sentientes Defenſores dd. de Cautis vim, & efficaciam dicti argumenti in præſenti conflictu toti denuo ſteterunt quemadmodum peregerunt in anteacta propoſitione in neganda dicta præventiva reſtitutione præfati fideicommiſſi facta per Magdalenam Matrem favore dd. filiarum, eo quia ipſa nec voluerit, nec potuerit eam facere, & quod ſolommodo intellexerit per prænarratam donationem donare fructus, & uſumfructum formalem, a quibus verbis incepit dicta donatio, non autem proprietatem, & uſumfructum cauſalem; Sed neutrum iterumque ſubſiſtere agnitum fuit, quia pro eo quod ſpectabat ad voluntatem dictæ Magdalenæ reſtituendi, & renunciandi non ſolum fructus, ſed etiam uſumfructum cauſalem, ea manifeſtiſſime eliciebatur ex verbis ipſius donationis ibi *omnes, & ſingulos fructus, jura, & actiones per ipſam uſque ad præſentem acquiſita, & in futurum acquirenda tam in uſufructu bonorum, quon. Paſchalis ejus Mariti, cujus ipſa Donatrix aſſeruit eſſe uſufructuariam, quam etiam alia Iura &c. Cum hac tamen conditione, quod in præſenti Donatione non intelligatur comprœhenſa dos ipſius Donatricis* - Unde ſi prædicta Magdalena donavit, & renunciavit non ſolum omnes, & ſingulos fructus, ſed etiam omnia, & ſingola Iura tam acquiſita, quam acquirenda ſuper bonis dicti Paſchalis ejus viri, negari non poterat, quod donatio prædicta verificata fuerit in plenaria reſtitutione dicti fideicommiſſi, non autem in ſimplici ceſſione uſusfructus, quamvis ea inceperit a Donatione fructuum, quia cum dicta donatio fructuum non ſit abſoluta, ſed relativa ad illos fructus, ſive uſumfructum ſibi a Teſtatore Viro relictum, quemadmodum ille conſiſtebat in uſofructu pleno, & cauſali, quia per eum relicta fuerat hæres in proprietate cum onere reſtitutionis, ita quoque perſcrutata voluntate dictæ Donantis, & omiſſo verborum Cortice, intelligi debebat de Donatione, ſive renunciatione proprietatis, & de vera, & præventiva reſtitutione, quæ ipſam de medio pœnitus abſtulerit, ut ponderatum fuit in præcedenti deciſione §. *Non attenta*.

Et ſine ulla difficultate ex duplici circumſtantia, quæ in concreto caſu concurrebat, quarum prima erat: quod prænarrata Magdalena Donationem prædictam favore dd. filiarum, & Sororum reſpective celebravit cum contemplatione etiam earumdem hæredum, & ſucceſſorum: unde pernecceſſe dicendum eſt, quod dicta Donatio, & ani-
1 mus dictæ Donationis fuerit donare uſumfructum vere cauſalem, qui tranſire valebat ad hæredes, ut probatum fuit in d. præcedenti deciſione §. *Præſertim*.

Altera vero, quod memorata Magdalena a dicta donatione tantum excepit propriam Dotem, quam noluit eſſe compræhenſam in Donatione prædicta, & idcirco huiuſmodi exceptio firmat regulam, quoad omnia
2 alia Jura Donanti competentia ſuper quacumque hæreditate in dicta Donatione non exceptuata, ut bene advertit *Eugen. conſ.* 25. *n.*40. *& ſeqq. lib.*1., & proſequitur mea poſtrema deciſione d. §. *Præſertim*.

Haud attenta reſponſione, quod nomen ceſſionis, & Donationis, earum quidditate attenta, nullatenus conveniat præventivæ reſtitutioni hæreditatis, & fideicommiſſi, quæ firmo manente titulo hæreditario in Donatore transferat, in Renunciatarum actiones, & emolumenta hæreditaria, præſertim quando dicta Donans in actu per diem ante ſtipulatam dictam donationem celebrato, ſe ſimpliciter aſſeruerat hæredem uſufructuariam; Siquidem quoad primam partem objecti ſatisfecit reſponſio, quod cum dicta Magdalena ante Donationem prædictam jam acceptaſſet Hæreditatem, & fideicommiſſum prædictum, ſicuti non poterat amplius non eſſe hæres: Ita reſtitutio hæc præventiva non potuit aliter practicari, quam per verba tranſlativa Dominii, quod
3 ipſa jam præcedenter acquiſiverat, & per conſequens aptiſſime per viam Donationis, & ceſſionis, qui actus de per ſe ſunt tranſlativi Dominii, ut per belle firmant *Peregrin. de fideicom. art.* 2. *n.* 81. *Card. de Luc. de feud. diſc.* 13. *n.* 12. *&* 13. *& fideic. diſc.* 33. *n.* 18. *& diſc.* 170. *n.* 10.

Quovero ad ſecundam partem, tollebat omnem amaritudinem reflexio illa, quod d. actus, qui relative ſe habuit ad Teſtamentum Paſchalis probare quidem valet, Notarium, vel ipſam Magdalenam credidiſſe ſe eſſe ſimplicem hæredem uſufructuariam; Sed talis erronea credulitas nihil influere valuit ad reſtrigendam præfatam ceſſionem, ſive donationem ad ſimplicem uſum-
4 fructum formalem. Nam in ignara Muliere attendi non debebat cortex verborum, ſed ſubſtantia Voluntatis: unde ſi determinata voluntas fuit Donare ejus omne, quod ejus favore proficiſcebatur a Teſtamento Paſchalis Viri, ſi illud erat circa plenum uſumfructum, non aut ſolummodo circa uſumfructum formalem, neceſſario eſt concludendum, quod prætermiſſa verborum indagine, qua dicta voluntas explicata fuit, quod dictum uſumfructum donare voluerit, & quod

3 *Debitores moroſi omnem curam impendunt in inſtauranda nova iudicia.*

4 *Accollatio ſimulata quamquam per publicum inſtrumentum confecta non obſtantibus, ſolemnitatibus, & cautbelis interpoſitis corruit.*

5 *Accollatio ſimulata regulariter fit ſub maiori quo poteſt pallio veritatis.*

6 *Contractus numquam executioni demandatur ſi colluſionem præſefert*, & n.7.

Quæ circumſtantia per ſe eſt ſufficientiſſima pro excludenda realitate contractus n.8. & n. ſeqq.

11 *Inter conſanguineas perſonas pro reciprocis urgentiis reparandis paſſim inſtituuntur conſpirationes, & ſtudia.*

Quod etiam valet de Amicis n.12.

13 *In re gravi non præſumitur ignorantia niſi concludenter probetur.*

14 *Continuatio poſſeſſionis remanet comprobata ex deliberatione iudiciali bonorum.*

Ex poſſeſſione ab hærede capta n.15.

Ex partita cataſtri n.16.

17 *Onera inconſulto ſubiri nequeant.*

18 *Mulier per quod ſpatium temporis præſumatur integre ſatisfacta de ſuo lucro dotali.*

DECISIO DCCCCIX.

EXaminantes Domini in Partium contradictione Credita, quæ in mea contumaciali Deciſione 12. Iunii proxime præteriti aſſignantur R. P. D. Carolo, & aliis Fratribus de Sacripantibus, & de Caſtellis, quamvis illorum ſubſiſtentiam denuo approbare cenſuerint quoad dotem Cleriæ, & quoad duos Cenſus, alterum in ſorte ſcut.100., alterum ſcut.160. in audientia habita 22. Ianuarii huius anni, dubii tamen fuerunt quoad reliquos Cenſus ſcut.400., & ſcut.500. ſuper quibus cauſam iterum reproponi dixerunt; Verumtamen hodie diligentius ſingulis facti circumſtantiis purgatis, haud difficile fuit, quin horum quoque reſpectu evulgarent reſcriptum = *In Deciſis* =

Cum enim huiuſmodi credita alioquin ex facto inter Partes concordato reſultãtia unice impugnarentur ex motivo accollationis eorumdem factæ, a quondam Franciſco Hieremia aſſerto mediato Authore dictorum Fratrum de Sacripantibus, & de Caſtellis, quibus propterea impoſitum videretur onus ab eorum Authore ſuſceptum, cum tamen eadem modo accollatio de ſimulatione plene convincta fuerit, conſe-
1 quens erat, ut tamquam ſpiritu vacua, nullum validum exceptionis effectum adverſus credita liquido probata ſortiri valeret. *Bald, in leg. prima n.9. C. plus valer. quod agit, Rot. cor. Ubag. dec.19. n.2. cor. Emer. Jun. dec.7. erga fin. in* Romana, *ſeu Albanen. Ferracci 6. Junii 1707. §. Comperto cor. bo. me Molines, & in Avenionen. Cenſus 31. Martii 1713. §. Ultra cor. Emo Scotto.*

De ſimulatione autem conſtitit cum ob cauſam ſimulandi, tum ob qualitatem, & pondus circumſtantiarum dictam cauſam
2 concomitantium, quæ ſunt regularia huius materiæ argumenta, *Rot. dec.13. n.1. & 6. part19. Recent., in Romana Donationum 13. Martii 1705. §. Eviacebatur cor. bon. mem. Molines, & in dicta* Romana, *ſeu Albanen. Ferracci §. Et ſane*: namque quoad cauſam in facto conſtans erat, quod Joannes Bernardinus debitor ingenti Creditorum mole premebatur, quamobrem nil mirum, nilque veriſimilius, quam quod ad evitandas exequtiones, & moleſtias magis expeditas confingere tentaverit dationem in ſolutum maioris, & conſpicuioris partis ſuorum Bonorum favore Franciſci Hieremiæ, in quem per accollationem onere debitorum tranſacto, Creditores, vel ſpe facilioris exactionis conſopiti a Iudiciali inſiſtentia diverterentur, vel ne forſan inanes, aut difficiliores evaderent excuſſiones Joannis Bernardini apparenter de melioribus bonis deſtituti, nova inſtaurare Iudicia cogerentur non ſine præiudicio paratarum executionum, & non ſine novo litigio, vel ſaltem
3 nova temporis protelatione, in quam moroſi debitores omnem ſemper operam ſummaſque curas intendunt, ut in præciſis terminis dationis inſolutum ratiocinatur, & firmat Rot. *in Anconitana Pecaniaria 27. Junii 1698. §. Quandoquidem cor. bon. mem. Urſino*: ubi quod ſufficiat huiuſmodi cauſam fuiſſe opinabilem, & veriſimilem *dicta Romana, ſeu Albanen. Ferracci 6. Junii 1707.* ubi licet urgeat ſolum timor moleſtiarum, quæ poſſent inferri, & melius *in Brictinorien. Dotis 7. Junii 1715. §. Juſtitia cor. R. P. D. meo Falconerio.*

Haud officiente, quod cum fuerit dicta accollatio per publicum Inſtrumentum confecta, & ad effectum adamuſſim dimittendi Creditores Ioannis Bernardini, inde ceſſare videatur ſuſpicio, quod potuerit ad illorum fraudem confingi. Quoniam licet adhibitum fuerit publicum Inſtrumentum, & in eo inſuper conſuetæ clauſulæ cautbelæ, & ſo-
4 lemnitates, apparenter interpoſitæ fuerint omnia nihilominus tanquam acceſſoria voluntati Partium, & ſubſtantiæ contractus corruat cum ſuo principali, *Altograd. conſ. 21. n.9. lib.2.*, Rot. *dec.386. n.3. par.17. Recent.*, *& in dicta* Romana, *ſeu Albanen. Ferracci 6. Junii 1707. §. Quod atque cor. bon. mem. Molines*. aſſerta vero cauſa contractus, nempe dimiſſio Creditorum non poterat deſtruere cetera ſimulationis argumenta hic concurrentia, & infra latius recenſenda, quæ ſicuti plane demonſtrant animum longe fuiſſe ab effectuatione contractus, ita indicant dictam Cauſam ſolummodo allegatam

fuiſſe ad melius tegendam colluſionem; Re-
5 gulare enim eſt, ut ea ſemper ſub maiori,
quo poteſt pallio veritatis committatur, ut
inquit in conſimili *Rot. in Avenionen. Cenſus
31. Martii 1713. §. Ultra cor. Emo Scotto, & in dicta Briſſinorien. Dotis 7. Junii 1715. §. Juſtitia cum §. ſequen cor. R. P. D. meo Falconerio.*

Deſcendendo autem ad coniecturas di-
ctam cauſam ſimulandi concomitantes, tam-
quam validiſſima reputata fuit poſſeſſio Bo-
norum in Joanne Bernardino ſemper quoad
vixit, continuata, ea quantumvis aſſignaſ-
ſet Franciſco in præmium enunciatæ accol-
lationis. Si enim ineffectuata datione inſo-
lutum, cenſenda erat ineffectuata etiam
6 correſpectiva accollatio, quia contractus
erat undique obligatorius, & in adimple-
mentum unius reſolvebat vinculum alterius
ad theor. Bart. in leg. quaro §. Inter ff. locat.
en clare iuſtificata colluſio, quoniam nil
7 magis illam convincit, quam quod Contra-
ctus nunquam fuerit executioni mandatus,
prout bene tradit *Altograd. conſ. 21. n. 47. lib. 1., & poſt eum Rot. dec. 102. n. 11. par. 16. dec. 13. n. 23. par. 19, Recent. in Romana Salviani 7. Martii 1701. §. Fortius cor. me.: in Vigilen. Manutentionis 7. Junii 1715. §. Et denique cor. R. P. D. meo Cerro*, ubi quod
8 huiuſmodi circumſtantia de per ſe ſufficien-
tiſſimum præſtat iudicium pro excludenda
realitate contractus, *& in dicto Briſſinorien. Dotis 7. Junii eiuſdem anni §. Addita coram R. P. D. meo Falconerio.*

Et huic non minus valide correſpondebat
obſervantia ſubſecuta tum iudicialis, tum
extraiudicialis, & tum ex parte Creditorum
ut ſignanter deſumitur ex Iudicio intentato
ab Hæredibus Cardinalis Benedicti pro ſatiſ-
factione fructuum Cenſus in aſſerta accolla-
tione compræhenſi, una cum adepta poſſeſ-
ſione Bonorum, tamquam hæreditario-
rum Ioannis Bernardini; necnon ex alio
conſimili Iudicio ab Auctoribus Fratrum de
Sacripantibus, & de Caſtellis promoto ſuper
iiſdem Prædiis tamquam hæreditariis dicti
Ioannis Bernardini, in quo prodierunt variæ
ſententiæ bon. mem. Areoſti clar. mem.
Cardinalis Capraræ, bon. mem. Prioli, &
R. P. D. Petræ illis favorabiles, quando de
cetero, haud credendum eſt quod hæredes
9 iudicium paſſi reclamare contra Franciſcum
omiſiſſent, ſi Clipeo aſſerte accollationis ſe
tueri potuiſſent, argumento *Text. in l. ſi forte ff. de Pœn. Menoch. conſ. 267. n. 28. Rota inter collectas apud de Luc. dec. 11. n. 8. lib. 2. tom. 3.*

Tum etiam ex parte ſucceſſorum Ioannis
Bernardini, Fauſtina ſiquidem prima hæres
inſtituta deſcripſit in Inventario hæreditario
tum Creditores, tum etiam Bona contenta
in ſæpememorata datione inſolutum abſque
mentione dictæ accollationis; Et quod ma-
gis eſt diſtraxit nonnulla ex iiſdem Prædiis
cum aſſertione, quod eſſent hæreditaria
Ioannis Bernardini pro dimittendis Credito-
ribus in dicta accollatione compræhenſis, im-
perceptibile autem eſt, quod hæres huiuſ-
modi ſolemnes actus deſcriptionis diſtractio-
nis, & dimiſſionis Creditorum confeciſſet,
10 niſi de aſſerti contractus invaliditate, &
ſimulatione certam notitiam non habuiſſet
ad notata per *Cyriac. contr. 219. n. 76., Card. de Luc. de credit. diſc. 77. n. 4., Rota in Anconitana Pecuniaria 27. Iunii 1698. §. Neque cor. bon. mem. Urſino.*

Hæcque ſimulationis argumenta, quæ ex
negocii progreſſu eliciebantur, validiora
comperiebantur, animadvertendo, quod
contractus celebratus erat inter perſonas
ſanguinis neceſſitudine, mutuaque benevo-
lentia coniunctas, atque in una, eademque
domo conſamiliares, & conviventes, inter
quas, etſi validæ intercedere valeant obli-
gationes, ut in propoſito obiectatur per *Rotam cor. Emerix Jun. dec. 238. n. 10., & in Recent. dec. 529. n. 7. par. 19.* certum tamen
eſt, quod facillime quoque confidentiales
materiæ pertractantur, & pro reciprocis
11 urgentiis reparandis, conſpirationes, &
ſtudia paſſim inſtituuntur, ut agendo de con-
iunctis firmarunt *Mantica de Tacit. lib. 13. tit. 31. n. 20. Rota dec. 84. n. 26. p. 18. dec. 13. n. 20. par. 19. Recent. in Peruſina fideicommiſſi 14. Junii 1700. §. Coniectura cor. bon. mem. Jacometto, & in d. Briſſinorien. Dotis 7. Iunii 1715. §. Concurrente coram R. P. D. meo Falconerio.* Et de amicis, vel in vitæ con-
ſuetudine iunctis in *Avenionen. Cenſus 31. Martii 1713. §. Iacto ex his cor. Eminentiſſ. Card. Scotto.*

Sentientes vim huiuſmodi Ratiocinii In-
formantes pro Joanne Vannicello ad illud
convolarunt præſidium, quod omnes ſupra
recenſiti actus a Fauſtina geſti, ignoranter
proceſſerint, & quod citata continuatio poſ-
ſeſſionis Bonorum in Joanne Bernardino,
eiuſque hærede, in facto non iuſtificaretur,
ſed quoad primum arriſit reſponſio, quod
in primo hærede ad ſolemnes actus, & qui-
dem multiplices, procedente, neque igno-
rantia, neque oſcitantia præſumi debet in
re gravi, facillimeque perceptibili ex ſcri-
pturis hæreditariis, niſi contraria argumen-
13 ta aliunde afferantur, quæ vel poſitive
ſcientiam excludant, vel ſaltem eam de-
monſtrent remotam, & inveriſimilem per
Text. in l. ſi quis, §. 1. ff. de legat. 1. Card. de Luca de cred. diſcurſ. 148. ſub n. 8. Rota apud Torr. de pact. dec. 206. n. 6. & in Peruſina fideicommiſſi 14. Iunii 1700. §. ſimiliter cor. bon. mem. Iacometto.

Continuatio vero poſſeſſionis in Io. Ber-
nardino, eiuſque hærede ſatis, ſuperque
14 viſa fuit comprobata ex deliberatione iudi-
ciali

ciali dictorum bonorum ad inſtantiam Theophili creditoris, de qua in facto concordato
§. 15. *Rot. dec. 568. n. 29. p. 18. Recen.* Tum
ex poſſeſſione eorumdem bonorum capta a
ſupradicta Fauſtina, ut eruebatur ex ſupra
15 recenſita deſcriptione facta in Inventario,
ut ex Inſtrumento venditionis effectuatæ pro
diſſolutione æris alieni, ut ad rem adnotat
*Rota cor. Coccino dec. 120. ſub n. 2. cor. Merlin. dec. 294. n. 12. & dec. 168. n. 20. par. 18.
tom. 1., & in Vigilen.* Manutentionis 7. *Iunii*
1715. §. *Eruitur cor. R. P. D. meo Cerro*. Tum
demum ex partita Cataſtri, ex qua apparet,
ſæpe memorata bona ſemper permanſiſſe
deſcripta in faciem Io. Bernardini: Quod
16 autem huiuſmodi deſcriptio continuationem poſſeſſionis demonſtret in noſtris præ-
ciſis terminis arguendi ſimulationem conſuluit *Roland. a Vall. conſ. 40. n. 36. Vrſell. conſ.
5. . n. fin., Campell. ad Conſtit. Duc. Vrbin.
decret* 58. *n. 65. Rota in Anconitana Pecuniaria* 27. *Iunii* 1698. & 28. *Febr.* 1699. §. *fin.
cor. bo. me. Vrſino, & in Peruſina fideicommiſſi*
14. *Iunii* 1700. §. *Coniecturæ cor. bo. me. Iacometto*, & 18. *Iunii* 1714. §. *Non minus cor.
Em. Scotto*.

Poſthabita quadam atteſtatione, quod in
Oppido Malleani mos ſit bona non deſcribere in faciem Emptoris, niſi Partes contrahentes deſuper inſtent; Quia immo hic eſt
mos undique receptus, ex quo Officiales
nullibi tenentur inquirere de mutatione dominiorum, ſed difficultas reſidet in eo,
quod ſi Joannes Bernardinus bona dimiſiſſet
17 quando pro collectis pulſabatur deſcriptionem., & allibrationem fieri curaſſet in faciem Hieremiæ, ne inconſulto illius onera
ſubiret contra præſumptionem *Text. in l. cum
de indebito 25. verſ. qui non ſolvit ff. de probat.*

Levioris demum efficaciæ comperta fuit
poſtrema obiectio propoſita adverſus prælaudatos fratres, videlicet, quod eſſent hæredes Joannis Bernardini debitoris per medium Fauſtinæ, aut ſaltem, quod pro reſtitutione dotis eiuſdem Fauſtinæ, cum hæreditas Franciſci Hieremiæ teneatur, hinc
fratres prædicti hoc debitum compenſare deberent cum ſuis creditis; Etenim qualitas
hæreditaria reſpectu Fauſtinæ radicitus evulſa fuit, cum nuper exhibita expreſſa repudiatione eius hæreditatis, unde plane ceſſavit
medium, quo prætendebatur eorum qualitas hæreditaria protracta uſque ad Ioannem
Bernardinum; Debitum vero Hieremiæ
pro reſtitutione dotis ceſſabat, tum quia licet promiſſa minime docebatur effective ſoluta, dum quia defuncto dicto Hieremia
Viro, Fauſtina adepta fuit poſſeſſionem, &
adminiſtrationem eius hæreditatis in eaque
permanſit per ſpatium longævum annorum
80., & ultra, ex quo propterea facto non
reddita rationis redditione, & potiſſimum
poſt ſuperventam acquieſcentiam annorum
18 80. præſumptio fortiſſima oritur, quod Mulier evaſerit de ſuo dotali credito integre
ſatisfacta, iuxta paſſim firmata per *Rot. cor.
Bich. dec. 504. n. 3. cor. Celſ. dec. 181. n. 32.
in Romana redditionis rationis* 1. *Martii* 1709.
§. *Et hinc*, & 14. *Februarii* 1710. §. *Creditum cor.* Eminentiſſimo *Priolo, in Peruſina* Dotis,
& fructuum 16. *Junii* 1710. §. *Motivum cor.
Eminentiſſ. Scotto, & in Romana fideicommiſſi
de Panthera* 15. *Ianuarii* 1712. §. *Exceptio
cor. R. P. D. meo Criſpo*.

Et ita &c. Utraque &c.

ROMANA JOCALIUM SUPER ADAMANTIBUS MAJORIBUS.

Luna 15. *Maii* 1719.

ARGUMENTUM.

Tutor priuſquam tutelam aſſumat conficere debet inventarium in quo deſcribere debet res quemadmodum reperiuntur, quibus deſcriptis aliud non eſt inſpiciendum; verum inventarium confectum cum omnibus ſolemnitatibus juxta diſpoſitionem *L. fin.* magis probat quam Tutelare. Actus ex juris potentia adſcribitur mandanti, & non mandatario, & Procurator omnia documenta cenſetur habere a ſuo Principali.

SVMMARIVM

1 *Confeſſio proprii oris habet omnimodam probationem.*

2 *In hæreditate defuncti res, deſcribi debent quemadmodum reperiuntur.*

Debet tamen deſcribi qualitas rerum n. 3. & 4.

5 *Actus ex juris potentia adſcribitur mandanti, & non mandatario*, & num. 9.

6 *Tutor antequam tutelam aſſumat conficere debent inventarium.*

Eidemque Inventario ſtandum omnino eſt. num. 7.

8 *Inventarium confectum juxta diſpoſitionem* L. fin. *eſt ſolemne, quam inventarium tutelare.*

10 *Procurator omnia documenta, & facti notitiam cenſetur habere a ſuo Principali.*

11 *Species poſt genus ſtat non augumentative, ſed reſtrictive, & declarative.*

12 *Proteſtatio facta in Inventario, quod ſi quid deſcriptum fuiſſet, & deſcribi non deberet habeatur tanquam non deſcriptum non valet niſi error probetur.*

13 *Error de jure non præſumitur præſertim in facto proprio.*

14 *Illatio non valet de uno tempore ad aliud.*

15 *Mobilia ſine ſcriptura tranſire poſſunt ex dominio unius, in dominium alterius.*

16 *Clauſula in inventario emiſſa.* Poteſt eſſe quod in hæreditate adſint alia bona in Inventario non deſcripta *non valet illius perfectionem tollere.*

17 *Quod ex clara partis confeſſione emanat, aſcendit ad ſuperlativum genus probationis.*

18 *In inventario deſcribi debent etiam res penes alios exiſtentes cum, d, tamen declaratione.*

DECISIO DCCCCX.

CElebre litigium controverſorum Adamantium diu agitatum in Sac. noſtro Auditorio inter præclaras, & Magnatitias Familias Burgheſiam, & Pamphiliam, cujus perpetuo esamen ſtetit in agnoſcenda illorum pertinentia, an potius ſpectarent ad Primogenituram Domus Aldobrandinæ, & ad Principem Io, Georgium, vel potius ad Olimpiam ſen, de Aldobrandinis, Cardinalem Petrum, ac Secundogenituram conſtitutam a Card, Hippolyto ad hoc, ut uni, vel alteri adjudicandi forent juxta ſolemnem tranſactionem initam inter Majores prædictarum Familiarum, ſemper definitum remanſit in aliis duabus præcedentibus Inſtantiis favore D, Principis Burgheſii; Et quamvis in hac tertia Inſtantia prima vice coram Me ſub die 21, Martii anni ſuperioris divertimode extiterit reſolutum, authumantibus DD, mihi ſuffragantibus, quod illi non ad Primogenituram, & ad Principem Io, Georgeum, ſed ad Card, Hippolytum Aldobrandinum jure dominii ſpectarent, ac pertinerent, deinceps tamen, nempe ſub die 30. Ianuarii currentis anni reintegrato ejuſdem Cauſæ examine de ordine Tribunalis cum ſuffragio omnium DD., hæſitatum non fuit ad primævum ſenſum redire, & recedendo ab antea deciſis, illorum pertinentiam declarare favore hæreditatis Principis Io, Georgii ex diverſis, & validiſſimis facti circumſtantiis, & demonſtrationibus in mea Deciſione de more recenſitis, donec in conflictu harum colluctantium geminarum Deciſionum, novo Judiciali examini ſubmiſſis earum fundamentis in hodierna Audientia, illis mature rimatis, atque perpenſis in Dominorum ſtatera prævaluerunt ea in mea Deciſione commemorata favore ejuſdem D. Principis Burgheſii: Ideoque dubio per me propoſito = *An eſſet ſtandum in primo, vel ſecundo loco deciſis* · Domini *ſtandum eſſe in ſecundo loco deciſis* firme, & ſolide reſponderunt.

Et quidem denuo prælaudatis DD. arriſit præcipua poſtremæ reſolutionis baſis conſtituta tum in Inventario negativo Bonorum hæreditariorum Card. Hippolyti, tum & fortius in Inventario Tutelari, ſeu ſaltem mixto Principiſſæ Olympiæ Ion. exarato per Card, Hippolytum illius Patruum, & Tutorem, qui inter alia Bona Pupillæ, & hæreditaria Principis Io, Georgii occaſione illius confectionis adnotavit conflictatos Adamantes ſub num, 1402. 1418, & 1421.

Vnde ſi idem Cardinalis Hippolytus Author D. Principis Pamphilii ſolemniter faſſus fuit mediante deſcriptione prædicta enunciatos Adamantes pertinere ad hæreditatem Principis Ioannis Georgii defuncti juxta celebrem diſpoſitionem *Text. in l. fin. §. Sin autem C. arbitr. Tutel.*, hæc ſolemnis confeſſio omnem dirimebat difficultatem in hoc puncto Pertinentiæ, præſertim adverſus prælaudatum Principem Pamphilium cauſam
1 habentem mediatam a prælaudato Cardinali Hippolyto confitente; quemadmodum ſæpiſſime reſpondit *Rot. coram Emer. Iun. dec. 645. num. 14., & coram Merlin, dec. 869. num. 4., & in rec, dec. 82. num. 31. par. 10.*,

Haud referente, quod dicta legis diſpoſitio inapplicabilis remaneret cauſui præſenti, tum quia prædicta deſcriptio controverſorum Adamantium tribuenda ſit juridicæ illi neceſſitati deſcribendi in hæreditate Defuncti res quomodolibet ſive formaliter, ſive materialiter in illa repertas, ut firmant *Bald. in l. Et non tantum ff. de petit. hæredit.*, *& in l. item videndum §. Nunc videamus,*
2 *Angel. de Peruſ. in l. Scimus C. de Iur. deliber. ſub num. 22.*, *Alexan. in l. Si de eo ff. de acquir. poſſeſſ. §. Si forte ſub. n. 3.*, tum quia ea loquatur de Tutore deſcribente in Inventario Bona Pupilli, non autem, prout hic, quando agitur de Inventario non confecto nomine Cardinalis Tutoris, neque de Bonis Pupilli, ſed de Inventario celebtato nomine Olympiæ hæredis, & de Bonis hæreditariis Defuncti, & cum omnibus ſolemnitatibus præſcriptis *in l. fin. C. de Iur. deliber.*, quæ cum unice conveniant Inventario hæreditario ad qualitatem Tutelaris adaptari non valeant,

Quoniam hujuſmodi omnia objecta, quæ in qualibet hujus Cauſæ propoſitione pro parte Principis Pamphilii adducta extiterunt, eadem facilitate, & reſponſione, qua ſemper ſublata fuere, eliſa etiam fuerunt in iſta eiſdem reſponſionibus, & ſignanter quoad primum, in primis ponderatum fuit quod oppoſitio præfata petebat principium, & ſupponebat id, quod unice cadit in quæſtione, an nempe de anno 1637. Adamantes prædictos retineret potius Princeps Georgius tamquam Accommodatarius, ſive potius tamquam Dominus, & in omnem caſum, quamvis verum ſit, quod hæres teneatur deſcribere res quomodolibet in hæreditate repertas, ſive depoſitas, ſive commodatas, ſive alienas, veriſſimum quoque eſt, quod in tali deſcriptione exprimi debeat qualitas ejuſdem rei deſcriptæ, ſive
3 commodatæ, ſive depoſitæ, ſive alienæ, juxta communem praxim, de qua teſtatur *Cancer var. reſol. tit. de Invent. cap. 2. num. 9., 43., & 44.*, *Franc. de Proteſt. conſider. 26. num. 5.*, Unde cum Card. Hippolytus hanc fece-

Digitized by Google

fecerit deſcriptionem abſque ulla expreſſione, quod dicti Adamantes fuiſſent commodati, & quod ad ipſum tamquam hæredem Principiſſę Olimpiæ ſen. ſpectabant, ex hoc ſimplici modo deſcribendi ſublata non remanſit illius confeſſio pertinentiæ favore Defuncti per talem abſolutam deſcriptionem vigore *d. l. fin.* exoriens.

Quod ſi procedit ſimpliciter, a fortiori perurgebat in præſenti, in quo Card. Hippolitum non latebat primævus, originarius, & antiquus ſtatus dd. Adamantium, dum ipſe fuit præſens Inſtrumento Commodati, & fuit unus ex iis, qui Jocalia tranſmiſerunt ad Sponſam, & inſuper habebat principale intereſſe in Adamantibus commodatis uti hæres, uti diximus, Principiſſæ Olympiæ

4 Commodatricis, & idcirco eo fortius prædicta deſcriptio indubitatam pręſeferebant confeſſionem mutationis dominii, & pertinentiæ ad Principem Jo. Georgium, quia alias nec prȩlaudatus Cardinalis, qui certam notitiam habebat, ut prænotavimus, & late probatum fuit in præcedenti Deciſione a §. 15. *& pluribus ſeqq.*, de originario, & primęvo ſtatu dd. Adamantium, tenebatur illos deſcribere, ut explicando eandem doctrinam Baldi, egregie tradit *Guttier de Tutel. par. 2. cap. 1. num. 98.*, vel ſaltem non omiſiſſet deſcribere, ſectando eam ſolitam diligentiam, cum qua in hac re ſe geſſit cum ea expreſſione, quam Doctores neceſſariã dicunt in deſcriptione rei alienæ, prout habetur de aliis Iocalibus, quæ Principiſſa Hippolyta Ludoviſia prætendebat eſſe propria; Unde ſi tali methodo ſe geſſit quoad Iocalia prætenſa uti propria Principiſſæ Hippolytę, ea cum tali expreſſione deſcribendo, quanto fortius hoc expreſſiſſet in ordine ad controverſos Adamantes, qui erant ſui proprii, & inſignis valoris, niſi pluſquam certus fuiſſet, quod non durabat amplius Cauſa commodati, quodque illi ab anno 1621. uſque ad annum 1637. tranſierant in plenum dominium Principis Jo: Georgii defuncti, ut de ſe patet, & dum poſtea vita functo eodem Card. Hippolyto in ſuo Inventario deſcripti non fuerunt, hæc omiſſio deſcriptionis ſemper magis confirmabat omne id, quod peractum fuit in memorato Inventario affirmativo, & ſemper magis patefaciebat, quod deſcriptio in Inventario affirmativo facta, non alio ſuppoſito fuerit peracta, quam cum ſuppoſito eorum pertinentię ad hæreditatem Principis Io: Georgii, ut animadverſum fuit in præcedenti Deciſione ſub §. 15.

Quo vero ad ſecundum, nempe quod inventarium prædictum non ſit tutelare tamquam confectum non nomine Card. Hippolyti, ſed nomine Olympiæ hæredis, & de Bonis hæreditariis Principis Jo: Georgii, objectum tollebatur ex facto, ex quo apparebat, quod Inventarium prædictum fuit confectum nedum nomine Pupillæ, ſed etiam ipſiuſmet Cardinalis, ut apertiſſimis literis patebat ex mandato Procuræ a dicto Cardinali confecto in perſonam Ciofani, relato in *prætrito Summario Principis Burgheſii n. 3.* ibi = *Fecit, conſtituit ſuum Procuratorem Jo: Baptiſtam Cioſanum præſentem ad ipſius D. Cardinalis uti Curatoris, & Adminiſtratoris prædicti nomine, & pro dicta D. Olympia hærede &c. Inventariumque omnium, & ſingulorum Bonorum &c. dictæ Hæreditatis conficien.* =

5 Quapropter ſi actus ex Juris potentia adſcribitur Mandanti, & non Mandatario ex Juribus vulgatis, negari non poterat in hypotheſi, quod Card. Hippolytus, & non Pupilla, & Jo: Baptiſta Ciofanus controverſum celebraverit Inventarium, & ſic contra ipſum perurgens ad omnes Iuris effectus.

Et re vera res diverſimode ſe habere non poterat, quia ſi ad Juris præſcriptum hoc ipſo, quod ſuæ neptis Tutor erat, Tutelæ officium aſſumere non valebat, niſi prius confecto Inventario, ſi conſentanee ad dicti Juris diſpoſitionem id ipſum eidem præſcripſit ſa. me. Urbanus VIII. in Brevi facultati-

6 vo ab eodem reportato pro exercendo d. Officium, & ſucceſſive id ipſum confirmavit, & demandavit Judex, coram quo illud exhibitum fuit, profecto haud hęſitari poterat de prædicta confectione Inventarii per Cardinalem facta, quando tot vinculis, & præceptis ad illud conficiendum adſtringebatur, ut firmat *Rot. cor. Emer. Jun. dec. 1167. n. 8.* cum aliis plena manu relatis *in Romana Cambii 17. Ianuarii 1708. §. Præcipue coram Eminentiſſimo Scotto*.

Quod autem in præfato Inventerio adamuſſim obſervatæ fuiſſent ſolemnitates ſancitæ *in d. l. fin. Cod. de Iur. delib.*, taliter quod amiſerit qualitatem Inventarii Tutelaris, multo minus obſtabat, quia dum Card. pręd. ratione Officii Tutelæ, quam ſuſceperat nomine Pupillæ, adivit hæreditatem Principis Jo: Georgii Patris, & in deſcriptione Bonorum hæreditariorum illius, uti de ſubſtantia Pupillæ hoſce Adamantes deſcripſit, hoc unum ſufficiebat, ut diſpoſitio dictæ legis, & confeſſio ejuſdem Cardinalis, quæ ex dicta deſcriptione reſultat, ſemper perurgeat, quia vis non ſtat ſolum in deſcriptione facta in Inventario Tutelari, ſed in illa pura, & nuda adnotatione facta a Tutore, ſive ab alia

7 perſona uti de hæreditate Defuncti in aliquo actu publico, & ſolemni, ex qua quemadmodum reſultat confeſſio deſcribentis quoad pertinentiam favore illius hæreditatis, ad cujus commodum deſcribuntur, ita illius hæres nil ultra quærere debet, ut bene explicat idem *Text. in leg. fin.* ſub illis verbis = *Sin autem Inventario publice facto res pupillares*,

*res, vel Adulti inſcripſerit, non eſſe aliud in-
ſpiciendum, niſi id quod inſcripſit.*

Et in omnem peſſimam hypotheſim, ex
quo in dicto Inventario obſervatæ fuerunt
ſolemnitates præſcriptæ *in dicta leg. fin. C. de
Iur. delib.* nil aliud, ut perpetuo oſtenſum
fuit, concludi valebat, quam quod illud
amplius non ſiſteret in puris terminis Inven-
tarii Tutelaris, ſed aſcenderet ad qualita-
tem mixti, id eſt quod tam de una, quam
de altera natura participaret juxta cautelam
illam a DD. traditam, & recenſitam in mea
Deciſione, quæ revidetur ſub §.23., & ex
hoc nullo modo declinabatur vis, & effica-
cia dictæ Confeſſionis; imo in immenſum
augebatur, quia ſi ratio dicti *Text. in leg. fin.*
unice non ſtat in confeſſione emiſſa a Tuto-
re in materiali Inventario Tutelari per d. de-
ſcriptionem, ut perperam prætendebant
8 Defenſores Principis Pamphilii, ſed in ea
qualificata confeſſione, quæ virtute dictæ
deſcriptionis reſultare dicitur, quia emiſſa
in actu ſerio, proportionato, & publico, eo
magis hæc ratio perſtringere debebat in In-
ventario mixto, quod utpote celebratum
cum omnibus ſolemnitatibus requiſitis a *di-
cta leg. fin.* magis publicum, & ſolemne erat,
quam ipſum Tutelare, ut bene animadvertit
*Sicard. ad d. leg. fin. C. de Jur. delib. verſ.
Sin autem dubius num.* 17. cum aliis laudatis
in dicta mea Deciſione dicto §.23.

Quin ullum conſtitui valeat diſcrimen in
eo, quod cum dicta confeſſio mediante de-
ſcriptione prædicta non prodierit immediate
a Cardinali Tutore, ſed a d. Cioſano Pro-
curatore ad id ſpecialiter conſtituto, ea ne-
queat aſſumere vim, quam de Jure habet
9 propria cujuſque confeſſio, quia *Text. in d.
leg. fin. C. arbitr. Tutel.* apertiſſime compre-
hendit caſum Tutoris patientis contra ſe ali-
quid deſcribi in publico Inventario, & ſic ge-
rentis actum non per ſe ipſum, ſed per alium
ibi = *Aut in publico Inventario ſcribi contra ſe
aliquid patiatur* -- quæ Textualis cenſura eo
magis in caſu præſenti incaleſcebat, quia
Procurator iſte tanta ſpecialitate delectus
non potuit marte ſuo facere prælaudatum
Inventarium, ſed perneceſſe; maxime quia
non erat Præfectus Domus (ut a Defenſori-
bus ejuſdem Principis Pamphilii dicebatur)
ſed ſimplex Domus Pamphiliæ Procurator,
omnia peregiſſe credendum eſt de ordine, &
mandato ejuſdem Cardinalis, qui eidem
tradiderit omnia folia præparatoria, & ne-
ceſſaria, ut ipſemet teſtatus fuit ibi *Inven-
tarium &c. fecit, prout in foliis, quæ mihi No-
tario tradidit tenoris &c.* -- Unde ſi folia hæc
tamquam non Præfectus Domus Pamphiliæ,
ſive illius Veſtiarius habere non poterat,
quam de manu, & ordine ejuſdem Cardina-
lis, quia juxta Juris præſumptionem Procu-
10 rator omnia documenta, & facti notitias
habere cenſeatur a ſuo Principali, ut tradi-
dit Rot. *coram Buratt. deciſ.* 611. *num.* 12. *cor.
Ludoviſ. dec.* 221. *num.* 12., *Adden. num.* 20.,
& in dec. 295. *num.* 6. *par.* 4. *tom.* 2. *rec.*, hinc
tanto certius dici debet factum proprium
ipſius Conſtituentis, circa quod cum ipſe
Conſtituens certam, & indubitatam haberet
notitiam pertinentiæ dd. Adamantium, nec
præſumptio erroris, nec revocatio ex illius
capite dari valet, ut late probatum fuit in
præcedenti Deciſione ſub *dicto* §.13.

Quibus ita ſe habentibus, ad declinandam
prædictam claram confeſſionem ex dicta de-
ſcriptione reſultantem perperam repeteba-
tur objectum, quod Cioſanus in principio
dicti Inventarii profeſſus fuerit, ſe deſcriptu-
rum omnia Bona ad d. hæreditatem ſpectan.,
& quomodolibet reperienda in hæreditate,
& in ipſomet titulo inſcripſerit -- *Inventa-
rium rerum, Bonorum, Creditorum &c. dictæ
hæreditatis, & reſpective in ea repertorum* --

Ex hoc arguendo, quod non ſolum Cioſa-
nus deſcribere intendebat illa Bona, quæ
vere ſpectabant ad hæreditatem Principis
defuncti, ſed etiam illa, quæ præciſive a
pertinentia, & dominio quomodocumque
materialiter in ea reperiebantur. Quippe
iterum arriſit reſponſio, quod Cioſanus in
Inventarii intitulatione profeſſus quidem fue-
rit deſcribere non tantum bona hæreditaria,
ſed etiam quomodolibet in ea reperienda, at
quando dictus Cioſanus devenit ad deſcri-
ptionem particularem, atque ad ſpeciales
Claſſes Jocalium, non amplius dicta Gene-
rali intitulatione, ſed alia magis perſtringen-
ti uſus fuit, ibi - *Beni ritrovati nell' Eredità* -
ex quo profecto evidens emergebat, quod
ſpecies hæc correctiva, & limitativa dicti
generis generaliſſimi ſe ſe reſtringebat ad il-
las res, quæ citra ſcrupulum ad hæreditatem
vere, & formaliter pertinebant, non autem
11 ad illas, quæ pure materialiter in ea reper-
tæ erant, ſtante inconcuſſa regula, qua cau-
tum habemus, quod ſpecies poſt genus ſtat
non augumentative, ſed reſtrictive, & de-
clarative juxta doctrinam *Bartol. in leg. Quæ-
ſitum* 15. §. *Si quis fundum ſub num.* 11., *& ſeq.
ff. de fund. inſtruct.*, *Surd. conſ.* 352. *n.* 13. *lib.* 3.,
Gratian. diſcept. for. 692. *n.* 50., *Rot. dec.* 557.
n. 7., *&* 9. *coram ſa. me. Gregor. XV.*, *& cor.
Emer. Jun. deciſ.* 1272. *num.* 8. *tom.* 3.

Et ſine ulla difficultate, quia ultra gene-
ralem praxim tali modo, & verbis faciendi
Inventaria ponderatam in dicta mea Deci-
ſione §.25., *& ſequen.* concurrebat etiam in
facto, quod cetera Bona, quæ indubitanter
erant de hæreditate Principis Jo: Georgii, &
in hæreditate ejuſdem reperta erant, non
alia expreſſione deſcripta fuere, quam ſub
illa - *Ritrovati* - illa vero, quæ Cardinal.
Hippolytus tamquam de ſua Familia Aldo-
brandina noviſſimus ad ſe ſpectare authuma-
bat

bat, ſimpliciter deſcripta fuere ſine ullo connotato, ſive illo verbo - *Ritrovati* - & idcirco ſemper magis neceſſaria evadebat dicta intelligentia, attenta methodo, & mente dicti Deſcribentis, & aliis hujuſce facti circumſtantiis, dum in aliis Jocalibus, ſive rebus, in quibus aliqua emergebat difficultas, non abſolute, & ſimpliciter adnotatæ fuere, ſed ſub ea dubitativa intitulatione - *Che pretende ritenere, come ſi dice ritrovati* - & propterea ſi controverſi Adamantes non cum ſenſu dubitativo, ſed abſoluto deſcripti fuere, quemadmodum leguntur ceteræ omnes res; infallanter pertinentes ad hæreditatem ejuſdem Principis Joannis Georgii, negari non poterat, quod nulla ſe obtulerit occaſio, & principium dubitandi de pertinentia ipſorum ad hæreditatem dicti Principis, ut ponderando prædictas circumſtantias, & diſcretivæ argumentum, probatum fuit in dicta præcedenti Deciſione a §.26., *& ſequen.*

Prout quoque incaſſum convolabatur ad effectum proteſtationis iterato in dicto Inventario repetitæ, quod ſi quid deſcriptum, & Inventariatum fuiſſet, quod deſcribi, & Inventariari non deberet, pro non deſcripto haberetur, quoniam recurrebat eadem reſponſio data in præcedenti mea Deciſione ſub §.31., quod vel dicta proteſtatio nil opituletur favore Tutoris juxta opinionem *Bald. d. leg. fin. ſub num.* 1., vel quod ad ſummum operativa ſit ipſius favore, quando concludentiſſimo modo deſcriptionis errorem probaret, ſed cum tale quid in ſubjecta hypotheſi numquam oſtenſum fuerit, imo patentiſſime excludatur, ex hoc exoriebatur, quod excluſo errore in ſuo perfectiſſimo eſſe reſurgebat, quod prædicta proteſtatio nihil relevabat juxta verba dicti *Bald. in dicta leg. fin. d. num.* 1. ibi - *Die quod dicta proteſtatio nihil relevat*, ut fuſe probatum fuit in dicta mea Deciſione ſub *dicto* § 31.

Atque in rei veritate error hujuſmodi deſcriptionis, qui concludentiſſimo modo, ut diximus, pro parte Principis Pamphilii pro-
13 bandus erat, quia de Iure, & maxime in facto proprio non præſumitur ad *Text. in leg. Quamquam ff. ad Senat. Conſult. Vellejan.*, *ubi Gloſſ. ſub Litt. I.*, *Manſ. conſult.* 343. *n.* 31., *Rota coram Merlin. dec.* 663. *ante n.* 26., nullo modo probabatur ex illa unica præſumptione continuationis dominii ab anno 1621. uſque ad annum 1637., arguendo quod ſi de dicto anno 1621. Adamantes prædicti titulo Commodati tranſlati fuere in perſonam Principis Io: Georgii idem titulus perſeveraverit uſque ad illius obitum, & ſic ſi deſcripti fuere in illius Inventario, perneceſſe dicendum ſit, quod deſcripti fuerint cum ea intrinſeca qualitate Commodati: nam argumentum hujuſmodi minus habere ſemper, & ad ſemper repertum fuit, quia non per hoc, quod de anno 1621. erant in dominio Principiſſæ Olimpiæ ſen., valet illatio, quod de anno 1637. maxime ad effectum convincendi errorem, & quod Iudex ex iſto capite reſpondere valeat pro illorum ademptione ab Inventario, eandem retinuerint naturam accommodationis, quæ non transfert dominium in Accommodatarium: Nam hæc non eſſet, niſi nuda, & ſimplex præſumptio ſuppoſitiva illius, quod eſt in quæſtione, & nullo modo apta de per ſe ad convincendum errorem illum, quem neceſſe fuiſſet probari numeris omnibus abſolutis, ad hoc ut proteſtatio illa addendi, & minuendi, & quod non apponenda haberentur pro non appoſitis, ſuam conſequi valeat relevantiam non
14 ſolum, quia probatio erroris ex hac ſimplici præſumptione exoriri nequit, ſed etiam quia illatio non valet de uno ad aliud tempus, & probatio illa, quæ tempus confectionis Inventarii non attingit, in nulla conſideratione haberi debet, ut probatum fuit in d. mea præcedenti Deciſione ſub §.32.

Quod ſi procederet in terminis indifferentibus, multo fortius perurgebat in concreto caſus, in quo confeſſio emiſſa in dicto Inventario Tutelari tot, tantiſque præclariſſimis fulcitur circumſtantiis tam antecedentibus, quam concomitantibus, & ſubſequentibus, quod illius veritate dubitationi locum non relinquat. Nam perfectiſſima ſcientia in Tutore prædictarum rerum, quæ deſcribebantur, & nec non earumdem pertinentiæ, atque mirifica diligentia ſuperlativo modo adhibita in ſuſceptione Tutelæ Neptis, ne in ea ſibi modo præjudicaret, conſtituebant Claſſem antecedentium; tot vero ſolemnes, & conſultæ diſcretivæ, quæ leguntur in Inventario appoſitæ, & de quibus ſupra opportuna mentio habita fuit, diſcriminantes Dubia a certis, & materialem exiſtentiam a formali reperitione in hæreditate, concomitantes circumſtantias efformabant: ſubſequentes vero conficiebant tam factum ipſius Card. Hippolyti, qui non ignorando deſcriptionem prædictam, quia prælaudatum Inventarium præ manibus habuit, nunquam curavit præfatam deſcriptionem corrigere, tum etiam alterum factum ejuſdem Cioſani Procuratoris, qui de anno 1638. conficiendo Inventarium hæreditarium omnium Bonorum prænarrati Card. Hippolyti, in dicto exactiſſimo Inventario de omnibus ſuis Bonis exarato nulla facta fuit adnotatio de prædictis Adamantibus, non obſtante, quod Sorores de Aldobrandinis hæredes inſtitutæ in Secundogenitura a dicto Cardinali Hippolyto ordinata, proteſtatæ fuiſſent, quod Jocalia omnia ad Secundogenituram ſpectantia deſcriberentur, & denique neque in illa informi notula, cui inſcribitur Titulus Inventarii Bonorum hæreditariorum Principiſſæ D. Olim-

Digitized by Google

D.Olimpiæ, dum nec in ea controverſi Adamantes deſcripti fuerunt inter cetera Bona hæreditaria ejuſdem Principiſſæ. Quapropter junctis his omnibus circumſtantiis tum præambulis, & antecedentibus, tum cohærentibus, & concomitantibus, quam ſucceſſivis, & ſubſequentibus, prout exigit materia probatoria cum ea potentiſſima animadverſione, quod agebatur de rebus mobilibus, nempe Jocalibus, quæ ſine Scriptura, imo unico verbo tranſire potuerunt de dominio unius in dominium alterius, quod-
15 que innumeræ in plurium annorum decurſu ſe ſe offerre potuerint occaſiones, & cauſæ, propter quas Mater donaverit, permutaverit, vel alio titulo tranſtulerit in filium verum illorum dominium, nimis de per ſe patebat, quam debilis ſit illa pura, & nuda præſumptio continuationis dicti dominii, & quam fortior illa mutationis conſtabilita tot actibus firmiſſimis, & tot circumſtantiis maximi momenti, quæ clariſſime adaperiebant rationem a priori, cur cum prædictis diſcretivis fuerint deſcripti, cur amplius non adinveniatur Apoca originalis Commodati, & cur Partita in libro Veſtiarii interlineata effulgeat, ut de ſe patet.

Tandem tot circumſtantiarum, & demonſtrationum mole oppreſſi Defenſores prçlaudati Principis Pamphilii prorſus elidentium prædictam fragilem præſumptionem dominii ab anno 1621. ad annum 1637., & ſignanter ex prædictis geminis Inventariis tam affirmativo, quam negativo Card. Hippolyti, ajebant, quod prædictum Inventarium negativum ejuſdem Cardinalis nullam contra prædictum Principem probationem conſtituere valeret ex eo, quia prædictus Ciofanus in concluſione dicti Inventarii faſſus fuerit, quod non habebat illud pro perfecte abſoluto, quia dixit - *Poteſt eſſe, quod in hæreditate adſint alia Bona, quæ deſcripta in Inventario non ſint* - tum etiam quia omne Jus præſervatum remanſerit ex ea ſolemni declaratione, quam ex præſcripto dicti Cardinalis emiſerat d. D Olimpia Jun. retinendi cuncta, quæ proveniebant ab hæreditate Card. Petri, & Olympiæ Sen. titulo hæreditario Card. Hippolyti, ut in *Summario præſenti* Principis Pamphilii *num. unico*; Tum quia cum de tempore hujus ſecundi Inventarii jam D. Olympia Jun. eſſet Uxor Principis Pauli Burgheſii, non poterant dd. Adamantes deſcribi in dicto Inventario, dum ſecum illos habebat; verum prorſus infeliciter, quia quod Inventarium prælaudati Card. Hippolyti eſſet undique abſolutum, & perfectum, clariſſime præſeferebant illa concluſiva verba in dicto Inventario recenſita, nempe - *Poſt cujus Inventarii perfectionem, & finem d. D. Jo: Baptiſta Ciofanus &c.* - ut in *Summario reſponſionis* Principis Burgheſii *n. unico*: Unde in his terminis hæſitari non poterat de prædicta perfectione Inventarii, dum d. perfectionem, & concluſionem patefaciebant ipſa verba in d. Inventario regiſtrata.

Quod autem poſt terminationem d. Inventarii Ciofanus prædictus addidiſſet ſolitam clauſulam addendi, & minuendi, expreſſa
16 ratione - *quia poteſt eſſe, quod in eadem hæreditate adſint alia Bona, quæ deſcripta in ipſo non ſint* - clauſula hæc generalis, & apponi ſolita hodiernis temporibus, in omnibus Inventariis etiam de Stylo Notariorum tantæ non eſt virtutis, ut tollere valeat illius perfectionem, tantoque magis, quia a dicto tempore uſque in præſens nil fuit eidem Inventario ſuperadditum, per quod comprobatur, quod Inventarium prçdictum uſque de illo tempore habitum fuit pro abſoluto quoad deſcriptionem in genere rerum hæreditariarum, & quod ſolum præfatus Ciofanus per appoſitionem d. Clauſulæ nil aliud in mente habuerit, quam ſemper magis indemnizare Jura hæredum pro eo, quod concernebat Inventarium prædictum juxta quidditatem d. Clauſulç, ut de per ſe ſit manifeſtum.

Abſque eo, quod ullam ſibi animadverſionem vindicaverit recens illa circumſtantia facti repoſita in declaratione facta ab eadem Principiſſa D. Olympia Jun. ſuper retentione omnium Bonorum Card. Hippolyti titulo hæreditario illius; Nam & ſi Cardinalis præcepiſſet in ſuo Teſtamento, quod prædicta ſua Neptis declarare deberet retinere omnia Bona ab ipſo relicta in vim, & ad formam d. Teſtamenti, prout de facto obtemperavit, emittendo declarationem, ſe velle retinere vigore ſupradictæ diſpoſitionis omnia Bona tempore obitus Card. ejus Patri relicta, ex hac expreſſione, ſive declaratione nulla emergebat probatio ſuper dominio controverſorum Adamantium, quia illi amplius non aderant in hæreditate Card. Hippolyti, nec ab eo fuerunt relicti hoc ipſo, quod per prælaudatam deſcriptionem in prædicto Inventario, ſive tutelari, ſive mixto faſſus fuerat ad hæreditatem Principis Jo: Georgii ſpectaviſſe, & ſpectare, & in omnem caſum
17 objectum ſupponeret id, quod eſt in quæſtione, quod ſcilicet Adamantes prædicti fuerint relicti in hæreditate Card. Hippolyti, quando hoc eſt, quod tam ſolemniter negatur, & non ex præſumptione facti, ſed ex clara confeſſione in contrarium ipſius Cardinalis, quç de jure noſtro ad ſuperlativum aſcendit genus probationis, ex Juribus, de quibus Rot. *coram Bich. deciſ. 265. num. 11., & deciſ. 38. num. 10. par. 9., & deciſ. 281. num. 11. par. 17. & coram Benincaſa deciſ. 122. num. 3.*

Fragiliſſima denique fuit recognita animadverſio illa, quod dicti Adamantes in tantum deſcripti non fuerint, in quantum deſcribi non potuerint, ex quo Principiſſa D. Olym-

D.Olympia hæres Card.Hippolyti, quę jam deſponſata reperiebatur Principi Paulo Burgheſio de tempore confectionis dicti Inventarii illos ſecum haberet: nam materialis hęc exiſtentia pœnes dictam Principiſſam impedimento numquam eſſe poterat, quod non deſcriberentur in Inventario prędicto cum dicta connotatione dictę exiſtentię pœnes ipſam, cum in dies videamus in confectione Inventariorum deſcribi non ſolum res
18 prędentes, ſed etiam illas exiſtentes pœnes tertias Perſonas cum tali mentione, quemadmodum practicatum fuit per prius in pręfato Inventario affirmativo Principis Joannis Georgii, ubi deſcripta fuere Jocalia illa, quę exiſtebant pęnes Principiſſam D. Hippolytam ejus Uxorem, & ex poſt etiam in hoc ipſo Inventario, in quo deſcriptę fuerunt alię Gemmę, & Jocalia exiſtentia pęnes dictam Matronam; Unde pręciſive a Cauſa non pertinentię ad dictam hęreditatem Card. Hippolyti, neſciebatur quare deſcribi non potuerint, ſi alię Gemmę, & Jocalia pœnes ipſam exiſtentes deſcripta fuere, ad *Text. in leg. unica §.Sin autem C.de caduc. tollen.*, *Rot. deciſ.55. num.3. coram Priol.*, *& coram Emer. Jun. deciſ.618. num.11.*, *& in Rec. dec.306. num.4. verſ. Concurrit part.14.*

Concluſive itaque ponderabant Domini, quod totum hujuſce Cauſę momentum verſabatur in agnoſcenda pręponderantia probationum, quę hinc inde ad hunc effectum adducebantur; Et in hoc examine quemadmodum pro parte Principis Pamphilii nil aliud adducebatur, niſi nuda, & ſimplex pręſumptio continuationis dominii ab anno 1621. uſque ad annum 1637., & pro parte Principis Burgheſii clara confeſſio dominii ipſorum Adamantium ex prędicta deſcriptione, ut pręmiſſis elicita, quod de dicto poſtremo tempore ſpectabant non amplius, ut prius, ad hęreditatem Principiſſę D. Olympię, ſed ad illam Principis Io: Georgii, perſpicuis quoque & pręcipuis aliis circumſtantiis, & adminiculis comprobata, & ſignanter quoque ex pręnarrato Inventario negativo ipſius Cardinalis Hippolyti, quod quodammodo dici poteſt, quod tranſiverit in affirmativum ob dictam oppoſitionem factam de tempore illius confectionis ad hunc prædictum effectum in eo deſcribendi Jocalia omnia ſpectantia ad Secundogenituram Domus Aldobrandinę a Sororibus de Aldobrandinis, hinc conſurgebat, quod in conflictu primæ pręſumptionis cum hujuſmodi factis poſterioribus, & longe vehementioribus, & potentioribus, debebant neceſſario, vel ſaltem facilius prævalere præſumptioni prædictæ, ſicuti in his terminis uno ore concludunt relati per *Rot. in Romana Fideicommiſſi 20.Iunii 1712.§.Nilque*, *coram Me*.

Et ita in reliquis remiſſive ad præcedentem Deciſionem etiam in hac ſecunda propoſitione, Partibus auditis, reſolutum fuit.

ROMANA JOCALIUM SUPER MARGARITIS.

Lunæ 15. Maii 1719.

ARGUMENTUM

Bona in Inventario non deſcripta præſumuntur non eſſe de hæreditate illa, pro qua Inventarium eſt confectum; & Iocalia tranſire poſſunt de unius dominio in dominium alterius. Folia illegalia nullam merentur fidem.

SUMMARIUM

1 *Bona in Inventario non deſcripta ab hæreditate excluduntur.*
2 *Foliis illegabilibus nulla adbibenda eſt fides.*
3 *Jocalia tranſire poſſunt de dominio unius, in dominium alterius.*

DECISIO DCCCCXI.

Quemadmodum omnia illa fundamenta recenſita in contemporanea mea deciſione ſuper Adamantibus, militare agnoverunt DD. etiam in hac Cauſa ſuper Margaritis, ita procedendo cum eadem Iuris cenſura, non hæſitarunt, ſicuti ſecutum fuit in illa, etiam in hac propoſito per Me Dubio: *An eſſet ſtandum, vel recedendum a deciſis*: reſcribere: *In deciſis*.

Negari quippe non poterat, quod tam Inventarium affirmativum per Cardinalem Hippolytum confectum, in quo hujuſmodi adnotatæ leguntur Margaritæ, tamquam Bona Principiſſæ Olimpię Pupillæ, atque hæredis Principis Ioannis Georgei, & quod tam alterum Inventarium negativum ipſius Cardinalis Hippolyti, in quo prędictę Margaritæ deſcriptæ non leguntur, unitim conſpirent in ratione affirmativa ad comprobandum illarum dominium penes D. Principem Burgheſium, cauſam habentem a Principe Ioanne Georgeo, inter cujus bona fuerunt computatæ; In ratione vero nega-
1 tiva ad illud excludendum a Domo Pamphilia, repræſentante jura ejuſdem Cardinalis, dum in ejus Inventario de iſtis Margaritis nulla fit mentio, nulla deſcriptio, & nulla adnotatio, ex auctoritatibus plena manu relatis in prima deciſione ſuper Adamantibus *ſub* §.16.

Quin Domini aures præbere valuerint illi denuo decantatæ præſumptioni continuationis dominii ab anno 1621. ad annum 1637. quia objectum hoc, in quo unice verſatur Cauſæ momentum, & totum ſuæ intentionis fundamentum pro parte D. Principis Pamphilii, cum ſatis ſuperque ſublatum fuerit ex rationibus adductis in altera deciſione ſuper Adamantibus, Domini ne actum agere viderentur ad illam ſe remiſſive habue-

buerunt, animadvertendo dumtaxat quod reflexio illa, quæ pro confirmanda dicta continuatione dominii, a Defenſoribus Principis Pamphilii adducebatur, & reponebatur in nonnullis foliis de anno 1634. exaratis, quibus inſcribitur titulus Inventarii generalis Bonorum ejuſdem Principiſſę, & in quibus memoratæ Margaritæ adnotatæ apparent, tamquam ad ipſam ſpectantes, nullius reperta fuit momenti, dum prænarrata folia nullam ſibi valent vindicare animadverſionem, nec in linea probatoria, nec in linea relevantiæ, Non in linea probatoria, quia nullum præſeferunt ſignum ſcripturæ legalis, dum a nemine fuerunt
2 ſubſcripta, quamvis exarata appareant per triennium ante obitum Principiſſæ Olimpiæ, & neque fuerunt per D. Principiſſam ullatenus cuſtodita, ſive in aliquo ſcrinio retenta, ſed ſolummodo, ut depoſuit R.P.D. Pratus *ſopra un Tavolino della Sig. D. Olimpia*; quando e converſo omnes aliæ ſcripturæ ſumma ſolertia regiſtratæ erant in quodam Inventario ſcripturarum cum debita contradiſtinctione per medium numeri abacalis, ex quo profecto conſurgebat, quod eadem Principiſſa habuit folia prædicta tamquam illegalia, & per conſequens illis fides nulla praſtanda erat, ut probatum fuit in antecedenti deciſione §. *Hæc ergo omnia*.

Non in linea relevantiæ, quia data etiam illorum legalitate, ni aliud probare valerent, niſi quod Margaritæ prædictæ forent in dominio Principiſſæ Olimpiæ de anno 1634. quo dicta folia confecta fuerunt, ſed ex hoc perneceſſe exclnſum non remanebat, quin de tempore Inventarii celebrati de ann. 1637. translatæ fuerint in dominium Principis Ioannis Georgei, cum hoc medio tempore lapſum fuerit integrum fere triennium, in cujus decurſu Margaritæ prædictæ mille modis, & titulis devenire potuerunt in Principem Ioannem Georgenm tam vivente eadem Principiſſa Matre, quam etiam poſt illius obitum, prout revera tranſiſſe credendum eſt ex memorata affirmativa deſcriptione facta per Cardinalem Hippolytum in Inventario Bonorum Principis Ioannis Georgii, quam ob non factam deſcriptionem illarum in Inventario hæreditario ejuſdem Cardinalis Hippolyti.

Imo animadvertebant Domini, quod exiſtentia dictorum foliorum apprime nota eidem Cardinali Hippolyto, qui ea præ manibus habuit, ſicuti reſultat ex atteſtatione prænarrati R. P. D. Prati, magis in aperto ponebat bonum jus, quod fovet Princeps Burgheſius, quia ſi Cardinalis Hippolytus optimam a parte antea habebat ſcientiam dominii, & pertinentiæ dictarum Margaritarum, quia de anno 1621. fuerat unus ex
3 præcipuis tranſmiſſoribus controverſiarum localium ad futuram Sponſam Principis Jo. Georgei, ſi notitia prædicta magis de recenti eidem confirmata fuit ex lectura dictorum foliorum, & his non obſtantibus conficiendo Inventarium Bonorum hæreditariorum Principis Ioannis Georgei, eas, prout fecit in aliis, quas ipſe prætendebat non diſcriminavit, ſed liberas, tamquam ad ejus hæreditatem ſpectantes deſcripſit, neceſſario fatendum erat, quod incontrovertibile ſit, quod ab anno 1621. uſque ad annum 1637. e dominio hæreditatis Principiſſæ Olimpiæ evaſerint de dominio ejuſdem Principis Joannis Georgei filii, quem Mater, juxta ingenitum naturę votum filios beneficiis cumulandi, localibus prędictis locupletare voluerit, pręſertim quia ſuprema ſua voluntate eidem pręter legitimam honorabili titulo Inſtitutionis relictam, nil aliud relinquebat, ut alias ponderatum fuit in deciſione bo. me. Molines ſub die 27. Aprili 1711. §. *Certius autem*.

Et ita utraque &c.

VRBEVETANA SPOLII.

Veneris 2. Iunii 1719.

ARGVMENTVM

De citationibus de jure requiſitis in judicio præſertim deliberationis debet conſtare in ſcriptis, non autem ex ſimplici enunciativa, & ulterius citationes debent eſſe legitime exequutæ; Ita etiam ſtilus debet conſtare per ſententias in contradictorio judicio promulgatas non autem per ſimplices Curialium atteſtationes, Ad validitatem deliberationum de jure requiritur numeratio pecuniæ in ipſo actu deliberationis.

SVMMARIVM.

1 *De intestationibus de jure in judicio requiſitis conſtare debet in ſcriptis, non autem ex ſimplici annunciativa.*
Et ulterius quod fuerint legitime exequutæ ibid.
2 *Ad validitatem deliberationum in ipſo actu deliberationis de jure requiritur numeratio pecuniæ.*
3 *Stilus ad hoc ut proficiat litigantibus debet conſtare, per ſententias in contradictorio judicio promulgatas, non autem per ſimplices Curialium atteſtationes.*
4 *Retentionis beneficium non eſt præſtandum ſi Creditum ſit illiquidum.*
5 *Purgatio Spolii judicialis in judicio deliberationis mediante effectiva reintegratione numquam ſolet denegari.*

DECISIO DCCCCXII.

Confirmarunt hodie Domini mediante reſcripto *in deciſis* contumacialem Deciſionem coram Me editam ſub die 2. Iulii anni 1715., in qua reſponſum fuit, deliberationem

nem nonnullorum Prædiorum Monaſterii, & Monialium S. Bernardini Vrbis Veteris ſecutam vigore mandati Sac. noſtri Auditorii ad inſtantiam Marchionis Franciſci Mariæ de Monte fuiſſe nullam, & exceſſivam, atque adeo Moniales manutenendas eſſe in ſua poſſeſſione, & quatenus opus eſſet ad eam reintegrandas ex eiſdem numero rationibus tam nullitatis, quam exceſſivitatis laudatis in prædicta antecedenti Deciſione, abſque eo, quod prima nullitas conſiſtens in omiſſione ſubſtantialium hujus Iudicii deliberationis, & ſubhaſtationis, nempe citationis ad videndum ſubhaſtari Bona in executione capta, ſalvari potuerit ex atteſtatione Curialium, & Notariorum Vrbis Veteris, nuper adducta ad comprobandum ſtylum, qui inibi ſervatur in hujuſmodi judiciis,& præ ceteris ad concludendum, quod non publicentur Ædicta in ſcriptis, ſed ſubhaſtationes fiant voce Præconis. Quoniam ex prædicta atteſtatione, non ſolum excludebatur, imo ſpecifice comprobabatur neceſſitas præambulæ citationis pro committendis Bannimentis, ut ex lectura illius, ibi - *Si fa inſtanza Bannimenta in forma committi con la ſua citazione, & il Giudice interpone il ſuo decreto* - & paulo inferius - *Si cita il Debitore ad inſtanza del Creditore, e ſi domanda negl' atti Bona deliberari* Cum autem Citatio ad utrumque dictum actum ſaltem exequuta Monialibus capitulariter coadunatis in Proceſſu non legatur, ſolumque illarum reſpectu Procurator Marchionis in comparatione facta, uti talis enunciet, Moniales fuiſſe citatas per publicum Bajulum ad crates ferreas, ex hoc oriebatur innegabilis nullitas ex dicto capite omiſſionis prædictarum citationum, quæ quando, prout hic, de jure requiruntur, de illarum tenore, & executione conſtare debet in ſcriptis, non autem ex ſimplici enunciativa, & ulte-
1 rius quod fuerint legitime ſecutæ ad formam Text. *in cap. Si Capitulum*, ibique *Gloſſ. de conceſſ. Præbend. in 6.* cum aliis laudatis in antedicta Deciſione *ſub §. His ſubſtantialiſſimis nullitatibus*.

Neque deſtruebatur altera nullitas in dicta Deciſione conſiderata ob defectum pecuniæ numeratæ in actu deliberationis, ex prætenſo contrario ſtylo, vigente in dicta Civitate Vrbis Veteris: Præſuppoſita enim diſpoſitione Iuris, requirentis interventum pecuniæ numeratæ in ipſo actu deliberationis, ſtylus, quod ibi fieri ſoleat depoſitum poſt elapſum terminum ad reluendum non relevabat, quia terminus ad reluendum eſt indictus a Iure, & hoc non obſtante, ex Ju-
2 ris cenſura numeratio pecuniæ ad validitatem deliberationum in actu deliberationis intercedere debet; Unde ad hoc, quod ſtylus iſte profuturus fuiſſet prælaudato Marchioni Franciſco Mariæ, aliiſque litis conſortibus, neceſſe fuiſſet, quod conſtabilitus extiterit per ſententias in contradictorio judicio promulgatas, non autem per ſimplices atteſtationes Curialium, ut in terminis ſimplicis atteſtationis Curialium
3 alias reſpondit *Rott. cor. Buratt. dec. 735. num. 9. cum aliis ibidem allegatis*.

Et denuo ejuſdem ſubſiſtentiæ recognita fuit altera nullitas, deſumpta ab exceſſu: Nam quidquid dicebatur per Defenſores prædicti Marchionis Franciſci Mariæ circa tempus, a quo deſumendus foret calculus fructuum, ut exinde augeretur ſuum creditum uſque ad ſummam ſc. 415. 80., pro quibus proceſſum fuit ad deliberationem, nullum habebat fundamentum in facto; ſiquidem tempus, a quo facienda erat liquidatio crediti, Sac. Tribunal jam demandaverat, dum decreverat, quod inchoaretur a die primæ ſententiæ immiſſivæ, quæ fuit 29. Novembris 1700., *ut ex dec. edita ſub die 8. Martii 1709. §. Quo vero coram. Emo Priolo*. Unde ſi mandatum expeditum fuit pro ſc. 380. calculando fructus a dicta die 29. Novembris 1700. uſque ad diem 26. ejuſdem menſis 1708., & rurſus ſi aliud fuit expeditum mandatum pro ſc. 37. 80. in cauſam termini incœpti die 27. Novemb. 1707., qui compræhenſus erat in præcedenti, totus error ſtetit in exceſſu calculi, non autem in deſignatione temporis, a quo erat inchoandus, ut late probatum fuit in dicta antecedenti Deciſione §. *Probatio & ſequen.*

Quibus ita ſe habentibus in vanum implorabatur beneficium retentionis, ex quo creditum de cetero d. Marchionis ſit certum, & indubitatum tamquam canonizatum in contradictorio judicio, quia cum illud in primis illiquidum evaſerit ex fructibus perceptis a die deliberationis, Monaſterio reſtituendis, retentionis beneficium ei præſta-
4 re amplius non valebat, juxta notata per *Surd. dec. 46. num. 16. Rot. dec. 109. n. 8., & 9. poſt Poſth. de ſubhaſt.* cum ibi concordan.

Et in omnem caſum, cum agatur de ſpolio judiciali in judicio deliberationis commiſſo, propter quam ſemper in pretio affertur damnum Debitori, illius purgatio, mediante effectiva reintegratione, & reſtitu-
5 tione numquam ſolet, nec debet denegari, ut probant *Poſth. de ſubhaſt. inſpect. 62. n. 9. Mangil. eodem tract. quæſt. 192. num. 2. Gratian diſcept. forenſ. cap. 734. num. 22. Rot. poſt d. Mangil. dec. 54. num. 6., & coram Cavaler. dec. 539. num. 10., & in Albanen. Manutentionis 2. Ianuarii 1717. §. fin. cor.* Me.

Et ita, omiſſa inſpectione læſionis tamquam ſuperflua, reſolutum fuit utraque &c.

ROMANA SEU VELITERNA FIDEI COMMISSI.

Lunæ 5. Junii 1719.

ARGUMENTUM

Nomine filiorum cum dictione illa - *In perpetuum* - (quæ idem eſt ac ſemper, & in infinitum) veniunt nedum filii primi gradus, ſed etiam ulteriores omnes, ſicuti nomine deſcendentium veniunt nedum maſculi ex maſculis, ſed etiam maſculi ex fæminis, dummodo non adſit votum agnitionis, aliæque coniecturæ illos excludentes. Eædem numero perſonarum compræhenſæ in parte dipoſitiva teſtamenti, comprehenſæ etiam cenſentur in parte conditionali. In Teſtamentis nec ulla otioſa remanere debet.

SUMMARIUM

1 *Manifeſta iniuſtitia tollit locum Statuto de duabus.*

2 *Nomine filiorum cum dictione illa* - in perpetuum - *veniunt nedum filii primi gradus, ſed omnes ulteriores deſcendentes.*

3 *Appellatione deſcendentium maſculorum veniunt tam Maſculi ex maſculis, quam maſculi ex fæminis deſcendentes.*

Limita n.18., & 19.

4 *Dictio* - Quandocumque - *eſt apta qualificandi deceſſum hæredis, quocumque tempore ſequatur.*

5 *Dictio* - In perpetuum - *eadem eſt, ac ſemper* & in infinitum.

Quæ ex ſua germana, & propria ſignificatione importat omnes alias perſonas in perpetuum ſucceſſurus n.6.

6 *Filii naſcituri compræhendunt etiam Nepotes, & ulteriores deſcendentes.*

8 *Subſtitutio pupillaris non debet eſſe fruſtranea.*

9 *In teſtamento nec ſyllaba remanere debet otioſa.*

10 Nequit *præſumi quod Teſtator cogitaverit nefandum caſum quod eius filia ſit progenitura Baſtardos, & illegitimos.*

11 *Ex invitatione legitimorum, & naturalium in excluſionem Spuriorum, & illegitimorum arguitur Teſtatorem intellexiſſe nedum de filiis primi gradus ſuæ hæredis, ſed etiam de ulterioribus.*

12 *Dictio* in infinitum *qualificat filios, & filiorum filios.*

13 *Eædem numero perſonæ compræhenſæ dicuntur in conditionali, quæ erant in parte diſpoſitiva.*

14 *Dictio* - Dicti - *eſt antecedentium perſonarum relativa, & repetitiva.*

15 *Dictio* - Ex - *adiecta generi ſtat demonſtrative, & taxative ad deſignandum ſtipitem a quo* Maſculi *invitati deſcendere debent.*

16 *Prohibitio alienationis bonorum, & capta proviſio in caſu delicti, ut bona in perpetuum conſerventur in familia oſtendit quod Teſtator ſub nomine filiorum comprehendere voluerit omnes deſcendentes.*

17 *Quando agitur de perſonis ſuccedere debentibus ſemper capi debet interpretatio ad favorem potius Maſculorum deſcendentium, quam fæminarum in ſubſidium vocatarum.*

20 *Ex involucro verborum in diſpoſitione fideicommiſſaria arguitur quod mens Teſtatoris voluit prælationem* Maſculorum *ex maſculis, & ſubſidiariam* Maſculorum *ex fæminis*, & n.21.

22 *Si Teſtator in ingreſſu fideicommiſſi non abhorruit a deſcendentibus maſculis ex fæmina, neque ab illis abhorruit in progreſſu.*

Præſertim ſi nullum habuit votum agnationis n.23.

24 *Volita qualitas maſculinitatis aliis deſtituta requiſitis arguit prædilectionem maſculorum, ſed non agnationem aptam excludere Maſculos ex femina.*

DECISIO DCCCCXIII.

Immiſſio illa, quam vigore *l.fin.C. de Edict. Divi Adrian. tollen.* ad bona fideicommiſſaria Petri Antonii Jannutii præviis duabus Deciſionibus cor. bon. mem. Urſino noſtri Ordinis tunc Decano reportaverat de anno 1697. Benignus de Georgeis, revocata ſucceſſive fuit de anno 1698. ad inſtantiam Catharinæ deBragonis coram R.P.D. meo Lancetta iuxta ſenſum A.C. Thomati, qui in prima inſtantia eam quoque denegaverat dicto Benigno: Verum reaſſumpto examine ſub die 20. Ianuarii 1700. coram tunc R.P.D. nunc Eminentiſſimo Cardinali de la Tremoille, aliud non prodiit Reſcriptum, niſi - *Dilata, & videant omnes* - & quamvis cauſa uſque ad hæc tempora ſilnerit nihilominus poſt obitum dictæ Catharinæ comparente illius Sorore Paula Bragona Moniali Profeſſa in Monaſterio Sanctiſſ. Nominis Jeſu Veliiri, ad illius inſtantiam, & ex Reſcripto dictæ Rotalis reſolutionis perquiſito per me in hodierna Audientia omnium Dominorum ſuffragio ſub opportuno dubio - *An eſſet locus ſtatuto de duabus, itaut eſſet danda Immiſſio ad portionem Catharinæ* - *Negativum in omnibus*, habui Reſponſum favore prædicti Benigni.

Reſolutioni autem prædictę motivum præbuit, ſi non invaliditas dictarum ſententiarum, illarum ſaltem manifeſta Iniuſtitia
1 qua adſtipulante, prout hic, nunquam locum habere poteſt ſtatutum de duabus, ut millies reſpondit *Rot. cor. Priolo dec.* 123. *n.* 6. *& 7. apud Card. de Luca de fideicomm. dec.* 11. *n.* 1. *lib.* 10. *tom.* 2. *& in Romana Pecuniaria prima Iulii* 1709. §. *Quandoquidem, & in Romana fructuum Cenſus* 27. *Ianuarii* 1712. §. *Siquidem cor. R.mo Aldrovando.*

Iniu-

Iniuſtitia autem prænarratarum ſententia-
rum manifeſtiſſime oriebatur ex verbis Te-
ſtamenti dicti Petri Antonii Jannutii, qui
poſt obitum Catharinæ filiæ inſtitutæ ad fi-
deicommiſſum per ipſum conditum voca-
vit - *In perpetuum vulgariter*, *& per fideicom-
miſſum eius filios maſculos legitimos*, *& natura-
les natos*, *& naſcituros*- Cum enim appellatio-
ne filiorum cum dictione illa *in perpetuum*
veniant nedum filii primi gradus, ſed omnes
2 quoque ulteriores maſculi deſcendentes,
quibus ſolummodo nota infinitatis, & per-
petuitatis congruere poteſt, iuxta firmiſſi-
mam opinionem, *Ruſtic. in leg. cum Avus
lib.6. cap.24. ff. de condict. & demonſtrat.*, *Ru-
in conſ.115. n.11. lib.3.*, *Pariſ. conſ.27. n.23.
& ſeq. lib.4.*, *Surd. conſ.336. n.9. & 10.*, *&
Rota in Recent. dec.718. n.2. par.2. dec.621.
n.2. par.3. dec.385. n.50. & ſeq. par.9. rec.
dec.199. n.1. & ſeq. par.17. & cor. Seraph.
dec.409. n.11. cor. Manzaned. dec.457. n.1.,
& ſeq. in Romana fideicommiſſi de Alterlis 11.
Maii 1714. §. Quandoquidem confirmat. 7. De-
cemb. 1714. §. In controverſa cor. Eminentiſſ.
Scotto, 14. Iunii 1715. §. Iuſtitia cor. R.P.D.
meo Lancetta*, *& 27. Aprilis 1716. §. Eadem
namque cor. R.P.D. meo Cerro*; Hinc iniu-
ſte, videbantur dictæ ſententiæ, quæ nedum
totaliter defectis deſcendentibus maſculis a
lineaCatharinæ primæ vocatæ in medio exi-
ſtente adhuc prælaudato Benigno maſculo
quamvis a Livia fœmina deſcendente con-
ceſſerat Immiſſionem dictæ Catharinæ in
ſubſidium tantum, ipſis defectis, vocatæ,
cum indubii Juris ſit, quod deficiente, pro-
ut hic, Voto agnatitio, ac aliis circumſtan-
tiis diverſam voluntatem Teſtatoris patefa-
cientibus, appellatione deſcendentium
3 maſculorum, veniant tam maſculi ex ma-
ſculis, quam maſculi deſcendentes ex fœ-
minis, ut per rotundum *Text. in Authent.
de hæred. ab inteſtat. venien. §. Si igitur*, *&
leg. 1. C. de condit. inſert.* firmat *Rot. in Pe-
ruſina fideicomm. 20. Februar. 1713. §. Ulte-
rius Domini cor. R.P.D. meo Falconerio*, *&
prius in Avenionen.*, *ſeu* Carpen. *fideicomm.
de Tertullis 2. Decemb. 1705. §. Penitus non
relevante cor. bo. me. Molines*, *& cor. me in*
Romana, *ſeu Interamnen. fideicomm. 14.* Maii
1714. §. *Baſis reſolutionis*.

Haud referente, quod dictio illa *in perpe-
tuum* nullo modo importet tractum ſucceſ-
ſivum, & progreſſivam vocationem om-
nium Deſcendentium in infinitum, ſed ſo-
lum in hoc caſu tamquam adiecta perſonis
explicite vocatis, nempe filiis Catharinę
determinet tempus illorum vocationis, ut
nempe quandocumque eveniret obitus dictę
Catharinę ſemper ipſi poſſent ad ſucceſſio-
nem aſpirare, ut argumentate fuere præce-
dentes Deciſiones R.P.D. mei Lancettæ, &
in præſenti reaſſumendo arguebant defenſo-
res Monaſterii; Quoniam prædictum obie-
ctum urgere potuiſſet quando præcitata ver-
ba Teſtamenti concepta non eſſent cum dicta
dictione *in perpetuum*, ſed cum alia toto cæ-
lo diverſa, nempe *Quandocumque*, quia
tunc revera dictio illa *Quandocumque* apta
fuiſſet qualificare deceſſum hæredis quocum-
4 que tempore ſequeretur, in quibus terminis
loquuntur omnes auctoritates in contrarium
laudatæ, & ſignanter *Rot. cor. Celſo dec.34.
n.11.*, *recenſita in dicta ſecunda Deciſione cor.
R.P.D. meo Lancetta §. Veritatem*; Aſt non
5 quando, ut diximus, comitem habent illam
in perpetuum, quæ cum idem ſit, *ac Semper*,
*& Infinitum Eugen. conſ.81. n.27. lib.1. Pariſ.
conſ.81. n.5. volum.3.*, *& conſil.100. n.38. &
39. volum.4.*, *Surd. conſ.67. n.36. & 37.*,
*Molin. de Primog. Hyſpan. lib.1. cap.5. n.33.
Rot. cor. Put. dec.460. n.15. in fin.* Idcirco
intelligentia naturalis, germana, obvia, &
propria dictæ dictionis alia eſſe non poteſt,
quam quod Teſtator cum ea intellexerit de-
ſignare alias perſonas in perpetuum ſucceſ-
ſuras, non autem qualificare deceſſum hæ-
6 redis, quaſi ille in perpetuum procraſtinari
valeret, & iuxta hanc rectam orationis con-
ſonantiam, & verborum proprietatem eo-
rumdem importantia, & intelligentia de-
terminanda eſt ad *Text in l. non aliter ff. de
legat. 3.*, *Rota cor.* Medic. *93. n.19. & in
Rec. dec.10. n.15. p.10. & dec.12. num.14.
par.19.*

Quæ ſi procedunt ſimpliciter ſola attenta
verborum amplitudine, & proprietate, a
fortiori perurgebant in præſenti, attentis
aliis multiplicibus conjecturis in dictum ſen-
ſum comprehenſivum aliorum Deſcenden-
tium collimantibus; Et quarum prima erat,
quod prælaudatus Teſtator ad ſucceſſionem
invitavit filios *natos*, *& naſcituros*, unde
cum vocatio filiorum naſciturorum, reſpi-
ciat tempus futurum, & indeterminatum,
ita probat, quod Teſtator ſuæ mentis aciem
non coarctavit ad filios primi gradus, ſed
dictum vocabulum *filiorum* uſurpaverit in
ſenſu magis lato, magiſque amplo, apto
7 comprehendere Nepotes, & ulteriores
deſcendentes, *Altograd. conſ.65. num.29.
lib.1. Fuſar. de ſubſtit. quæſt.320. num.23.
Manſ. conſult.303. num.9. & 10. Rota dec.495.
n.2. part.4. diverſ. & cor.* Merlin. *dec.46.
n.16. & coram Bich. dec.213. n.3. in Recent.
dec.162. n.2. & 3. part.6. & in Bononien. fi-
deicommiſſi de Roſſenis 17.* Martii 1702. §. *Nec
dubitari coram bo. me. Muto*.

Ulterius altera non minor conjectura eli-
ciebatur a ſubſtitutione pupillari expreſſa in
d. Teſtamento contenta, ibi: *vulgariter*, *pu-
pillariter*, *& per fideicommiſſum*, quæ cum
8 pœnitus, pœnituſque incongrua eſſet reſpe-
ctu Catharinæ jam adultæ, & filios jam ha-
bentis, neceſſario verificari debet in filiis,
& fu-

& futuris deſcendentibus , adhoc , ut eo-
rum aliquibus in pupillari ætate obeuntibus
ceteri in vim pupillaris expreſſę, quæ in hoc
caſu , in quo agitur de Avo materno quo-
dammodo dato deceſſu vocatæ in pupillari
ætate reſolvitur in fideicommiſſariam ſuc-
cedere poſſint , ut bene obſervat *Rodolph.*
*all.*105. *n.*7. Rota *dec.*472. *n.*31. *par.*14. *Rec.*
Et profecto ſi hæc virtus , & operatio d. pu-
pillaris denegaretur , illa remaneret fru-
ſtratoria , & inanis contra Iuris regulam di-
9 ctantem , quod in Teſtamentis , nec ſyllaba
remanere debeat otioſa , ut videre eſt apud
M.*ntic. de conject. ult. volunt. lib.*3. *tit.*6. *n.*1.
& bene *Modern. Lucen. all.*132. *n.*17. *Bon-*
den. Collect. *legal.*34. *n.*84. *&* 85. *Rota cor.*
*Greg. dec.*516. *n.*3. *& in Rec. dec.*72. *n.*22.
*par.*10. *& dec.*140. *n.*9. *part.*18.

Prout non minoris relevantię altera erue-
batur circumſtantia d. progreſſivam voca-
tionem deſignans a qualitate legitimitatis ,
requiſita in dictis filiis natis,& naſcituris mo-
do, quo ſupra vocatis; Cum enim præſumi
non poſſit , quod Teſtator hunc nefandum
10 caſum cogitaverit , quod Catharina filia
progenitura eſſet filios Baſtardos , & Illegi-
timos , quemadmodum docent *Menoch. de*
*Præſumpt. lib.*4. *præſumpt.*78. *num.*60. *Manſ.*
*conſult.*125. *num.*7. , *&* 8. *Rota in Bononien.*
fideicommiſſi de Manzolis 14. *Ianuarij* 1697.
§. *Nec ſubſiſtit cor. bo. me. Urſino*; Hinc legiti-
mum exoriebatur argumentum , quod ex
explicita invitatione legitimorum , & natu-
ralium in excluſionem Spuriorum , & Ille-
gitimorum , Teſtator nunquam intellexerit
de ſolis filiis primi Gradus d.Catharinæ , ſed
de ulterioribus ab ea mediate deſcendenti-
bus , inter quos tractu , & progreſſu tempo-
ris illi eſſe poterant,tamquam ab aliquo ma-
11 ſculo deſcendente progeniti , ut in ſpecie
dixit *Rota coram Celſ. dec.*357. *n.*10. & prius
dixerat *Rom. conſ.*438. *n.*15. *Fuſar. conſ.*79.
*n.*2. *& de ſubſtit qu.*320. *n.*44. *Rota cor.*Mer-
*lin. decif.*206. *num.*16. , *& cor. Put. dec.*256.
*num.*5. *lib.*2.

Rurſus prædictus intellectus patentiſſime ,
undique etiam manifeſtabatur a ſubſtitutio-
ne reciproca immediate adiecta poſt d.vaca-
tionem , ibi - *eoſdemque filios, & filiorum filios*
maſculos natos , & naſcituros in infinitum ad
invicem, & viciſſim ſubſtituit - Non enim am-
bigi poteſt , quod appellatione filiorum , &
filiorum *ex filiis natorum , & naſciturorum in*
12 *infinitum*, veniant omnes deſcendentes ma-
ſculi ex vi illius connotati *in infinitum*, quod
filiorum, & filiorum filios indubitanter qua-
lificat *Ruin conſ.*115. *n.*11. *& conſ.*139. *ſub*
*n.*21. *in fine tomo* 3., *Menoch. conſ.*310. *n.*12.,
*Fuſar. de ſubſtitut. q.*321. *n.*95. *Rota dec.*199.
*n.*1., *& ſeqq. p.*17. Recen. *& in Bononien. fi-*
deicomm. de Bargellinis 4. *Febr.*1718. §. *Non*
enim cor. R.P.D. *meo* Cerro ,

Abſque eo quod aliquid relevaverit,quod
Teſtator partem conditionalem reſtrinxerit
ad ſolos filios primi gradus , ibi - *in eventum*
in quem dicti maſculi nati , & naſcituri ex d.
Catharina hærede decederent ſine filiis - & ſic
clare dederit intelligere , quod in parte di-
ſpoſitiva ſolos maſculos primi gradus com-
prehendere voluerit : Etenim clare probato
ex ſupradictis,quod in atecedenti diſpoſitiva
tam ex proprietate , & naturali importantia
verborum , & clauſularum , quam ex aliis
coniecturis hactenus enucleatis , compræ-
henſi fuiſſent tam filii primi gradus , quam
ulteriores deſcendentes in infinitum aperta
ſuccedebat regula , quod eædem numero
13 perſonæ compręhenſę dicantur in conditio-
nali , quæ erat in diſpoſitiva ad tradita per
*Gabr. conſ.*116. *n.*32. *lib.*2. *Rodolph. alleg.*27.
*n.*9. *Rota cor. Bicch. dec.*252. *n.*9. *cor.* Pricla
dec. 207. *in recent. dec.* 410. *num.* 43. *p.* 19.,
& in Lucana *fideicommiſſi* 14. *Decemb.* 1708.
§. *Intellectui cor. bon. mem. Kaunitz.* Præſer-
tim ſtante præfata dictione dicti , quæ eſt
antecedentium Perſonarum relativa , & re-
14 petitiva ex firmatis per *Peregrin. conſ.*23.
*n.*4. *lib.*3. *Burſatt. conſ.*227. *n.*29. *lib.*3. Palma
*Nepos allegat.*227. *n.*15., *&* 16. *tom.*3. *Surd.*
*dec.*319. *n.*8. *Rota dec.*524. *n.*12. *p.*18, *Rec.*
*cor. Emerix Iun. dec.*635. *n.*3.

Sed omnis ceſſabat difficultas ponderando
quod ſi tam pars diſpoſitiva , & inſtitutiva ,
quam pars reciprocativa compræhendebat
ulteriores deſcendentes ultra filios dictæ Ca-
tharinæ , ita quoque comprehendere illam
debebat prædicta pars conditionalis , & defe-
ctiva, nedum ex præmiſſa regula , quod pars
conditionalis declaratur a parte diſpoſitiva ,
& quod eaſdem repetat perſonas , quæ invi-
tatæ erant in diſpoſitiva,concurrente ſignan-
ter clauſula , ut hic explicite importante re-
petitionem earumdem perſonarum , nempe
dicti, ſed etiam quia concepta fuit prænarra-
ta pars diſpoſitiva , nempe *filii* , *ideſt filii na-*
ti , & naſcituri : Unde ſi appellatione filio-
rum *natorum, & naſciturorum* invitati cenſen-
tur in præſenti caſu tam filii primi gradus ,
quam ulteriores deſcendentes in infinitum ;
hinc clare conſurgebat , quod hæc pars con-
ditionalis , & ſubſtitutio fœminarum non in
alio caſu concepta fuerit, quam poſt totalem
deficientiam omnium deſcendentium ma-
ſculorum a corpore d. Catharinæ , ut ipſe
Teſtator ſe bene explicavit ponendo in con-
ditione non ſolum filios natos , ſed etiam fi-
lios *naſcituros* ex dicta Catharina quæ dictio
ex in hoc themate tanquam adiecta generi ,
& totali collectioni deſcendentium maſculo-
rum non coarctavit vocationem deſcenden-
tium ad filios immediate progenitos a præ-
dicta Catharina inſtituta , ſed dumtaxat ſte-
15 tit demonſtrative , & taxative ad deſignan-
dum ſtipitem, a quo maſculi invitati deſcen-
dere

dere debebant juxta animadverſa per *Fuſar. de ſubſtit. qu.*921, *n.*16., *& ſeq. Ʃ.ſſc dec.*64.
*n.*48., *& ſeq.* M*arth.Medic. dec.Senen. prima n.*18. *Rota cor.Celſo dec.*176. *n.*22.

Et denique ad ſuadendam dicti Teſtatoris
voluntatem , ultra prædictas omnes conje-
cturas, & adminicula , ſuperaccedebant quo-
que reliquæ omnes partes ejuſdem Teſta-
menti , & ſignanter illa in qua prohibita fuit
bonorum alienatio , & capta proviſio in caſu
delicti ſub ea ratione , ut bona *in perpe-
tuum , & in infinitum* conſervarentur apud
hæredes, quæ ſicuti omni ex parte oſtendunt
16 enixam voluntatem perpetuandi bona apud
eoſdem hæredes ita etiam plurimum in li-
nea , & claſſe interpretativa conferunt ad
oſtendendum , quod prælaudatus Teſtator
voluerit ſub nomine filiorum comprehen-
dere omnes deſcendentes quorum vocatione,
& invitatione ſuæ voluntatis ſcopum attin-
gere potuerat , ut alias dixit *Rot. cor. Coccin. decis.*1162. *n.*3. *cor. Merlin. deciſ.*460. *n.*15.
*cor.*Card*. Cerro deciſ.*491. *num.*5., *&* 6. *in recen. deciſ.*718. *n.*3. *p.*2. *dec.*265. *num.*24.,
*& ſeq.par.*14.

Neque Dominis viſum fuit Aures præbe-
re particularibus citationibus , quæ per de-
fenſores dicti Monaſterii dabantur recenſitis
conjecturis ſuperius examinatis , & quas am-
plexæ fuerunt deciſiones R. P. D. mei Lan-
cettæ , quod nempe tam vocatio *legitimo-
rum , & naturalium* , quam ſubſtitutio *pu-
pillaris* ſint potius verba Notarii , quam ver-
ba , & voluntas Teſtatoris , quia ſi hæc ad-
mittenda eſſet intelligentia , actum eſſet de
omnibus ultimis voluntatibus , quæ regula-
riter nonniſi per Notarios extenduntur , &
in omnem caſum , quamvis uti ſingulæ ali-
quam pati poſſent difficultatem , attamen
uti univerſæ , & perpenſæ inſimul unitæ , &
cum proprietate verborum dicti Teſtamen-
ti , ut Iuris eſt ex vulgatis negari non vale-
bat , quod manifeſte præſeferrent contro-
verſam vocationem omnium deſcenden-
tium in infinitum , maxime in præſenti , in
quo cum non agatur de protrahendo grava-
mine fideicommiſſi in odium hæredis gra-
vati , ſed ſolum quæſtio ſit de perſonis ſuc-
cedere debentibus in hac figuratione caſus,
in quo ſumus , benigniſſima ſemper capi de-
bet interpretatio ad favorem potius deſcen-
dentium maſculorum , quam fæminarum ,
17 per ſubſidiariam tantum vocationem invi-
tatarum , ut perbelle obſervant *Rodulph. al-
legat.* 20. *num.* 5. *allegat.* 21. *num.* 7. *Manſ. conſult.* 303. *num.* 5. *Rocca diſput.* Iuris *capi-
te* 27. *num.* 25. *& ſeqq.* Card*inalis de Luca de fideicomm. diſc.* 71. *num.* 13. *Rota dec.* 297.
n. 7. *par.* 18. *recent.*

Conſtabilita igitur ex prædictis vocatione
omnium deſcendentium maſculorum pari
facilitate rejectum fuit etiam illud aliud
fundamentum laudatum in prædictis deci-
ſionibus R. P. D. mei Lancettæ , quod in
omnem caſum progreſſiva hæc , & perpe-
tua vocatio omnium deſcendentium maſcu-
lorum reſtricta eſſet ad maſculos ex maſcu-
lis , & ſic prædictus Benignus ſuccedere non
valeret . Quoniam animadverſum fuit, quod
cum hæc reſtrictio vocationis maſculorum
ex maſculis habeat contra ſe reſiſtentiam re-
gulæ juris dum appellatione deſcendentium
maſculorum veniunt tam maſculi ex ma-
ſculis , quam maſculi ex fæminis ex ſuperius
18 firmatis ea debet concludentiſſimo modo
probari , vel ex contemplatione agnationis,
vel ex aliis Teſtantis voluntatis indiciis, quæ
in alium ſenſum detorqueri non valeant ju-
xta ponderata per *Rotam in Bononien. fideï-
commiſſi de Ballattinis apud Balduccium ad Ramon. dec.* 22. *n.* 4. cum aliis in *Bononien.
fideicomm. de Foſcherariis* 3. *Decembris* 1717.
§. *quoniam coram me* .

Quæ proinde Teſtatoris voluntas coarcta-
tiva , & receſſiva a dicta regula Juris non
bene arguebatur ex illis verbis, ibi = *Eoſdem-
que filios maſculos natos , & naſcituros , in in-
finitum , ad invicem , & viciſſim ſubſtituit-*
quaſi , quod verba illa *filios , & filiorum filios*
maſculos importent maſculinitatem redu-
plicative requiſitam tam ex parte generan-
tis , quam generati , quia objectum tunc
animadverſionem promeruiſſet , atque vim
faceret quando fideicommiſſum eſſet reſtri-
ctum ad filios primi , vel ſecundi gradus Ca-
tharinæ , ſed nullius momenti eſt quando
fideicommiſſum , prout hic eſt progreſſivum
ad omnes deſcendentes maſculos quamvis
explicite non ſint vocati niſi filii primi gra-
dus ex clauſulis , & diſtinctionibus dictam
perpetuam vocationem ſuadentibus ; In hac
enim hypotheſi dicta ſubſtitutio reciproca
nil plus importare valet , quam ſi Teſtatur
apertis verbis dixiſſet , quod omnes deſcen-
dentes in infinitum reciproce inter ſe ſubſti-
tuebat , quæ collectiva deſcendentium ma-
ſculorum in infinitum ſubſtitutio , ſive in
parte activa vocationis , ſive, & in parte paſ-
ſiva reſtitutionis appoſita legatur nullum
præciſive ab aliis conjecturis præſtat argu-
mentum pro receſſu a regula omnibus ma-
ſculis quomodocumque decedentibus faven-
te cum proprie , & naturaliter ſub d. colle-
ctivo vocabulo deſcendentium maſculorum
19 veniant tam maſculi ex maſculis progeni-
ti , quam maſculi ex fœminis procreati , ut
conſiderant *Ruinus conſ.* 120. *num* 8. *lib.* 3.
*Rota in Avenionen. Fideicommiſſi de Tertul-
lis* 10. *Decembris* 1715. §. *In caſu autem cor. bo. mem.* Molines , & explicant noſtræ favo-
rabiles deciſiones prima nempe 4. Martii
1697. §. *Haud reſiſtente , & ſecunda* 28. *Ianii
ejuſdem anni* §. M*inuſque , & ſeqq. cor. bo. me. Urſino* .

Mi-

Minime reſiſtente, quod cum ſaltem in
huobus primis gradibus dicta qualitas ma-
ſculinitatis per maſcolum deſignata indubi-
tanter videatur, ita quoque implicite repe-
tita dici debeat in aliis ſucceſſive invitatis.
Quoniam veritas eſt, quod ptimus gradus
maſculorum eſt per fæminam hoc eſt filio-
rum Catharinæ, ſecundus vero certum gra-
dum non deſignat, ſed collective compre-
hendit omnes deſcendentes maſculos in infi-
nitum; unde in his circomſtantiis, & ver-
borum involucro vocatio repoſita in colle-
ctione omnium graduum deſcendentalium
20 ad ſummum aliud ex veriſimili voluntate
Teſtatoris importare non valet, quam præ-
lativam vocationem maſculorum, ex ma-
ſculis, & ſubſidiariam maſculorum, ex fæmi-
nis, ut in ſimili firmant *Socein. Sen. conſ. 51. a num. 1. ad 12. lib. 4. Rota in Peruſina fidei-
commiſſi 20. Februarii* 1713. §. *Extraneum,* & §. *Ac porro*, & 8. *Aprilis* 1715. §. *Sup-
peditavit coram R, P. D. meo Falconerio.*

Quæ omnia ſi de per ſe plana ſunt, tanto
facilius planiora reddebaotur duplici attenta
circumſtantia, quarum prima erat, qood
cum Teſtator ſine dubio prædilexerit ſexum
maſculinom, & ſubſidiarie tantom fæminas
vocaverit, ex hac exoriebatur, quod hodie
maſculi, & fæmina concurrentes omni Iure
prælationem obtinere debeant adverſus fæ-
minam ipſam in ſubſidinm tantum vocatam,
21 ut advertit *Peregrin. conſ. 10. num. 3. lib. 5. Gabr. conſ. 96. num. 27. lib. 1. Rodolph. alleg. 164. n. 4. Rot. cor. Bich. dec. 307. num. 10. & ſequen.* Altera vero erat, quod ſi io parte
ingreſſiva fideicommiſſi Teſtator non abhor-
ruit a deſcendentibus maſculis ex fæmina,
22 eodem modo credi debeat, quod non ab-
horruerit in parte progreſſiva, & continua-
tiva, quemadmodom monet *Menoch. conſ. 802. num. 35. & ſeq. Carol. Anton. de Luca de lin. leg. artic. 12. num. 5. verſ. Suadet. Rota coram Bich. dec. 252. num. 24. & ſeq. & dec. 493. num. 1.* præſertim quando Teſtator
nollum habuit, prout hic, votum conſer-
vandæ agnationis, ut advertit *Caſtill. con-*
23 *trov. Jur. lib. 3. cap. 29. a num. 17. & plur. ſeqq.* Rot. *dec. 69. num. 8. & 9. par. 17 & dec. 199. n. 7. par. 19. recent.* dum volita quali-
tas maſculinitatis aliis deſtituta requiſitis
præſtat quidem argumentum prædilectionis
maſculorum; Aſt non contemplationem
Agnationis aptam excludere Deſcendentes
maſculos ex fæminis ſaltem per poſterius
Rota coram Celſ. *deciſ. 145. num. 6., & 8. in recent. deciſ. 160. num. 15. & 16. & in Bononien. fideicommiſſi de Elephantutiis* 25. Iunii
1708. §. *Eo efficacius coram me, & in Bononien. fideicommiſſi de* Foſcherariis 30. *Aprilis* 1717. §. E *conſpectu coram R. P. D. meo Herrera.*

Si igitur ex prædictis omnibus conſtat de
progreſſiva & perpetua vocatione omnium
deſcendentium maſculorum abſque ulla
coarctatione ad illos maſculos ortum du-
centes ab aliis maſculis, quemadmodum
clara aſſurgebat vocatio dicti Georgei ita
excludebatur hic, & nunc vocatio fœmina-
rum, & per conſequens Monaſterii; Tali-
ter, quod neceſſaria, & facilis erat negati-
va reſolutio etiam quoad ſecundam dicti du-
bii partem, nempe *non eſſe dandam Immiſſionem*, & ſic, ut ſupra præmiſimus utraque
Parte audita *negativè in omnibus*, ideſt, oon
eſſe locum ſtatuto, & noo eſſe dandam im-
miſſionem.

PERUSINA DELIBERATIONIS.

Lunæ 19. Junii 1719.

ARGUMENTUM.

Deliberatio per 40. annos obſervata excludit omnem umbram læſionis, ſioe qua reſtitutio io integrum non datur. Pactom in convent one poſitum ad onguem ſervari debet, & verba clara in converſione poſita nullam admittunt interpretationem contrariam. Bona fideicommiſſo ſubiecta derogari poſſunt ex auctoritate Summi Pontificis in præjudicium vocatorum, quibus competit actio contra bona hæredum gravatorum, qoi iniunctam ſubrogationem facere neglexerunt. Et lapſu 40. annorum omnis nullitas remanet ſublata.

SUMMARIUM.

1 *Deliberatio per quadraginta annos inconcuſſe obſervata excludit omnem umbram læſionis.*

2 *Reſtitutio in integrum abſque læſione non datur.*

3 *Pactum in ſui favorem poſitum in contractu ad unguem ſervari debet.*

4 *Verba conventionis clara nullam admittunt interpretationem contrariam.*

5 *Interpellatio poſt lapſum 40. annorum, & ſignanter poſt actus conſummationem præſumitur adfuiſſe.*

6 *Sumptus publicus a Copia authentica extractus omnimodam promeretur fidem.*

7 *Bonis fideicommiſſo ſuppoſitis derogari poteſt ex Summi Pontificis auctoritate in præjudicium vocatorum.*

8 *De verſione mediante accollatione, & extinctione debitorum ex lapſu 40. ann. amplius dubitari nequit.*

9 *Fideicommiſſariis futuris competit actio contra bona hæredum gravatorum, qui injunctam ſubrogationem facere neglexerunt.*

10 *Contra adultos actori datur actio citandi vel minorem adultum, vel curatorem ejuſdem.*

11 *Aſſeri non poteſt nullitas deliberationis ob non citatum curatorem, cum deliberatio ſecuta non ſit minore indefenſo.*

12 *Ex*

12 *Ex lapſu 40. annorum nullitas remanet præſcripta, & ſublata.*

DECISIO DCCCCXIV.

CUm San.me. Urbanus VIII. de anno 1637. remiſiſſet pęnam ultimi ſupplicii, & confiſcationis omnium Bonorum Thęſeo, & Carolo de Alphanis ex cauſa Capitalis delicti per eos patrati incurſæ, iniunxit quoque quod Rev. Cam. Apoſtolicæ in correſpectivitatem dictæ Gratiæ ſolverentur per ipſos ſcut. 5000., pro quorum faciliori ſolutione facultatem indulſit alienandi Bona fideicommiſſaria Almeniæ Lambertæ Matris, prout de facto Flaminius, & Thæſeus procuratorio etiam nomine Carolis Fratris illa vendiderunt Io. Baptiſtæ Seniori, & Trajano de Vermigliolis pretio ſcut. 4000. cum duobus tamen pactis; Primo nempe quod = *Sia lecito a detti Signori Venditori ricomprare detti Beni tra tempo, e termine di dieci anni proſſimi oggi da cominciarſi, e come ſegue da finirſi, qual tempo durante detti Signori Compratori promiſero rivendere per l' iſteſſo prezzo di ſcudi 4000., e rifatte le buonificazioni, conforme la ſtima da farſi precedente però l'intimazione di quatro meſi avanti la ricompra da farſi da detti Venditori, la qual'intimazione fatta, e preſentata, che ſarà, e paſſati li quattro meſi, ſe detti Venditori ſaranno moroſi in ricomprare, e sborſare detti ſcudi 4000., e buonificazioni, li detti Signori Flaminio, e Teſeo in nome proprio, e del fratello volſero poter eſſer sforzati a ricomprare, e pagare il prezzo, e le dette bonificazioni.*

Secundo vero = *Che in evento, che detti Beni non ſi ricompraſſero ſiano tenuti, ſiccome con l'obligo inſolidum promiſero a detti Venditori come ſopra ſtipolanti pagare per ſupplemento del prezzo di detti Beni altri ſcudi 2000., cioè mille tra il termine di tre meſi doppo il decennio, e gl'altri ſcudi mille tra il termine d'altri meſi trè immediantemente ſeguenti do erogarſi in compra de Beni ſtabili &c.*

Exoptantibus autem iiſdem Alphanis Venditoribus dicta Bona redimere, conventam, & judicialem interpellationem contra prædictos de Vermigliolis Emptores fecerunt ſub die 5. Decembris 1641., qua per ipſos acceptata, cum memorati Alphani defeciſſent in facienda dicta Bonorum redemptione, ac reſtitutione pretii ſcut. 4000. Judicium ipſi ad formam dicti pacti instruxerunt pro ejuſdem pretii reſtitutione coram Judice Civitatis Peruſiæ, & deinde variando Tribunal vigore obligationis Cameralis coram A. C. Areoſto, coram quo tranſportato Actorum Proceſſu coram Iudice de Partibus factorum Mandatum obtinuerunt pro reſtitutione dicti pretii in dicta ſumma ſcut. 4000., Cujus vigore facta executione ſuper Bonis venditis ſecuta fuit illorum ſubhaſtatio, & deliberatio pro ſcutis 4015. favore Antonii de Martellis, qui ſucceſſive eadem bona vendidit præfatis de Vermigliolis Reis conventis.

Adverſus quam ſententiam cum per Catharinam Alphanam de Meniconis, ejuſdemque filios obtenta fuerit a Signatura Juſtitiæ in Integrum reſtitutio, ad illorum inſtantiam dubium diſceptandum propoſui = *An conſtaret de cauſis reſtitutionis in integrum, itaut relaxandum eſſet Mandatum pro ſcut. 2000., & Domini negative in omnibus* reſponderunt.

Ratio autem ſic decidendi ſtetit in apertiſſima juſtitia Mandati A. C. Areoſti, &
reſpective dictæ deliberationis per quadra-
1 ginta annos, & ultra inconcuſſe obſervatæ,
quæ cum omnem excludat læſionis umbram, ita impedit, ne locus ſit reſtitutioni
2 in integrum, quæ ſine læſione non datur
Rota dec. 323. n. 5. coram Burat., & dec. 1365. n. 12. coram Emer. Iun., & dec. 26. nu. 1., & in Lauretana Salviani 2. Decembris 1718. §. Ratio autem in genere coram Me.

Quæ profecto juſtitia innegabiliter proficiſcebatur ex prædicto publico Inſtrumento venditionis dictorum bonorum factæ a dictis fratribus de Alphanis favore præfati Trajani de Vermigliolis, in quo cum conventum fuerit, quod poſſent dicti Venditores intra decem annos redimere dicta bona, legitima tamen præcedente interpellatione ſeu intimatione per quatuor menſes ante facienda, & ſi illa facta, & executa, fuiſſent moroſi in redimendis eiſdem bonis, cogi poſſent ad ipſam redemptionem faciendam, ac reſtituendum pretium ſc. 4000. juxta verba ſuperius tranſcripta, hinc conſurgebat, quod cum prædicti fratres de Alphanis Venditores fecerint dictam interpellationem ſive intimationem, & quam acceptarunt fratres de Vermigliolis, dubio procul A. C. Areoſtus rite, & recte vigore dicti Inſtrumenti obligatione Camerali vallati, ac d. pacti in eo contenti, relaxare valuit Mandatum executivum contra ſupradictum Flaminium adhuc inhumanis agentem & contra hæreditates dd. Thæſei, & Caroli pro reſtitutione pretii dd. ſcut. 4000., dum negligentes fuerunt in exercitio illius pacti,
3 quod in dicto Inſtrumento venditionis apponi ad eorum favorem curarunt, & quod religioſiſſime exequi, & obſervari debeat juxta *Text. in l. Iuris gentium §. Prætor ait ff. de Pact. Bald. in rubr. de Conſtit. in princ.*

Abſque eo quod claritas dictæ juſtitię offuſcari potuerit a ſubſequenti pacto, quod ſi dicta bona non redimerentur a pręfatis Alphanis Venditoribus tenerentur Vermiglioli Emptores ipſis ſolvere in certis ratis & temporibus ſcut. 2000. juxta verba ejuſdem ſubſequentis pacti ſupra præmiſſa; Quoniam huiuſmodi ſubſequens pactum

iuxta ſuam veram, & germanam intelligentiam, tunc ſibi locum uſurpare debebat, quando ipſi Venditores permiſiſſent ſub ſilentio collabeſcere tempus decem annorum ad redimendum Prædium præſcriptum; Secus vero ſi durante dicto termino interpellaſſent, prout interpellarunt dictos Emptores, quod intendebant, & exoptabant bona redimere, & exburſare ſc.4000.; Nam facta dicta interpellatione unice purificatum remanſit pactum antecedens, quod ſi ipſi Venditores fuiſſent moroſi in redimendo intra tempus præfinitum cogi poſſent ad reſtitutionem dicti pretii ſc.4000.
4 quæ conventionis verba tamquam undique clara, nullam admittebant interpretationem in contrarium *ad Text. in l. ille, aut ille §. Cum in verbis ff. de legat. 2., & Rota in Rec. part 10. dec. 291. n. 13.*

Agnoſcebant Defenſores dd. de Meniconiis vim, & efficaciam præmiſſorum, ideo convolarunt ad illam exceptionem, quod dicta interpellatio pro parte illorum de Alphanis nunq: am facta fuerit; Aſt prorſus infeliciter, quia cum dicti de Meniconiis Actores non fecerint ad Sac. Tribunal tranſportationem Proceſsus de Partibus coram A.C. Areoſto producti, in quo veriſimiliter ſtare debebat interpellatio prædicta, ex quo ea tunc temporis peracto Judicio cauſam dedit, ipſi proinde tenebantur concludentiſsimo modo probare deficientiam d. inter-
5 pellationis, quæ poſt curſum tanti temporis, & ſignanter poſt actus Conſumationem præſumitur adfuiſse, quemadmodum docent relati *per Rotam in Romana Immiſsionis ſuper reſtitutione in integrum 22. Junii 1710. §. At quando coram Reverendiſsimo D. meo Aldrovando.*

Et revera quod dicta interpellatio adfuiſſet innegabiliter conſequebatur ex illius Copia authentica, quam Emptores prædicti de eo tempore reportarunt, cujus ſumptus publicus datus fuit pro parte illorum de Vermigliolis *in Summ. reſponſionis num.* 1 Unde non ſolum ex hoc exoriebatur præſumptio dictæ interpellationis, ſed etiam liquidiſsima probatio, cum ſumptus publicus a dicta Copia authentica extractus omnimodam fidem promereatur *Rot. cor. Duran. dec. 74. n. 29., & 30. in Rec. dec. 18. num. 1. & 2., & dec. 129 num. 2. & 3. part. 7. dec. 101. num. 1. part. 7., & dec. 422. num. 6. part. 18.*

Neque aliquid r levare compertum fuit quod dicta Bona deliberata eſsent ſuppoſita fideicommiſso Almentiæ Lambertæ, & proprio jure ſpectarent ad Franciſcum filium Caroli in minori ætate conſtitutum; Quoniam quamvis per Informantes pro parte illorum de Vermigliolis, & negaretur dictum fideicommiſsum, & identitas Bonorum, nihilominus quidquid ſit de hoc, Dominis alia arriſit reſponſio, quod cum ſan. mem. Urbanus VIII. occaſione, qua Gratiam remiſsionis pœnæ, & conſiſcationis Bonorum eiſdem de Alphanis elargitus fuit prævia tamen ſolutione ſcutor. 5000. pro illorum faciliori ſolutione ſignanter derogavit fideicommiſso dictæ Lambertæ, adhoc ut illius Bona pro effectu prædicto vendi poſsent, unde prælaudatus Summus Pontifex dicto fideicommiſso derogaverit, & derogare potuerit in præjudicium Voca-
7 torum, ea ſuprema, qua pollebat poteſtate, vanitas videbatur recurrere ad illius præſidium, quando Summo Principi Imperiode medio ſublatum fuerat, quemadmodum conſiderat *Card. de Luc. de fideicom. diſc 6. num. 4., Rot. coram Dunozett. Jun. dec. 836. num. 9., & in Reatina Pecuniaria 20. Januarii 1712. §. fin. coram R. P. D. meo Falconerio.*

Haud attenta reſponſione, quod in omnem caſum ex prædictis ſcutis 4000. nonniſi ſcut. 3000. verſa fuerint in cauſam Debiti fiſcalis: quia cum dicti de Alphanis pro perficienda integra ſolutione ſcutor. 5000. a Papa præſcripta, paſsive contraxerint pro ſcut. 2000. diverſa Debita, quæ pro rata ſcut. 1000. loco pretii deinde accollarunt prædicti de Vermigliolis Emptores, & quæ ſucceſſive extinxerunt; Hinc exoriebatur tam ex vicinitate temporis, quam ex lapſu 40., & ultra annorum de verſione prædicta
8 mediante præfata accollatione, & extinctione amplius dubitari non poſſet, ut alias reſpondit *Rota dec. 11. num. 5., & 6. part. 18. recent., & prius Bald. conſ. 125. num. 2. lib. 5, Menoch. conſ. 181. num. 47., Rot. coram Duran. dec. 256. num. 6., & in recent. deciſ. 161. num. 13. part. 14.*, ſed ceſsabat omnis difficultas, quia Catharina Alphana de Meniconiis eſt hæres Franciſci de Alphanis Patris, cujus Bona libera ſunt; ideoque fruſtra opponebatur, quod ſumma ſcutor. 1000. pro reintegrando pretio ſcut. 4000., non fuerint ſoluta in Cauſam fiſcalem, quia ipſamet tamquam hæres dicti Franciſci ultimi ſuperſtitis maſculi illorum de Alphanis teneretur de proprio eamdem ſummam ſc. 1000. reſtituere juxta *Text. in leg. unica Cod. ut act. ab hered. & in hered., Surd. conſ. 112. num. 60. lib. 1., Rot. coram Cocciu. dec. 36. n. 4., coram Dunoz. Jun. dec. 658. num 15., & dec. 795. num. 3., & in recent. dec. 19. num. 9. part. 6.*

Nec demum aures Domini præbere anthumarunt, quod cum præfatus ſan. mem. Urbanus VIII. derogationem fideicommiſſi non indulſerit, niſi ſub conditione ſubrogationis aliorum Bonorum liberorum pro reintegratione dicti fideicommiſsi, inde fit quod dicta Gratia derogatoria, ea non ſecuta remanſerit inanis; Nam cum dictum onus ſubrogationis injunctum fuerit eiſdem Hæredibus gravatis, derogationem petentibus

ea

ea non facta in præjudicium Tertii nil rele-
vabat pro nullitate Gratiæ, ſed ſolum fidei-
commiſſariis futuris actio competit contra
Bona dictorum Heredum gravatorum, qui
injunctam ſubrogationem, ſeu reinveſti-
9 mentum facere neglexerunt ad *Text. in
leg. ſtipulationes non dividuntur ff. de verb.
oblig.*, *Card. de Luc. de fideicom. in ſumm. n.*
300. *verſ.*4., *Rot. coram Jacob. Emerix dec.*
641. *num.*6., & noviſſime in *Reatina Pecu-
niaria* 20. *Januarii* 1712. §. *Verum Domini
coram* R. *P. D. meo Falconerio Almæ Urbis
Gubernatore*; Et ſine dubio, quia poſt lapſum
50. annorum, vel cenſeri debebat facta,
vel cum Franciſcus Junior, ac Flaminius
fuerint hæredes Thæſei ad ſubrogationem,
& reintegrationem æque obligati, Menico-
nii in præſentiarum, qui occupant uni-
verſa Bona Domus Alphanæ, fruſtra op-
ponebant defectum dictæ ſubrogationis,
quæ vel præſumi debet facta, vel ab ipſis
eſſet facienda ex juribus vulgatis.

Quibus ita ſe habentibus quoad juſtitiam
dicti mandati, & deliberationis nullius mo-
menti reperta fuit altera exceptio repoſita
in pluribus prætenſis nullitatibus prædictæ
deliberationis: Nam quod executio manda-
ti conſumata fuerit citato dumtaxat Fran-
ciſco filio dicti Caroli tunc temporis minori
nil relevabat, quia cum de eo tempore
prælaudatus Franciſcus haberet ætatem
annorum 16., ipſe tamquam adultus ſuf-
ficienter citatus fuit, cum de iure contra
10 Adultos Actori detur optio citandi, vel
minorem Adultum, vel Curatorem eiuſdem
iuxta doctrinam *Bald. in leg.* 1. § *Sufficit. n.*
1. *in fin. ff. de admin. Tutor.*, quem ſequitur
Caſtrenſ. in leg. 2. *num.*4. *verſic. ſi autem eſſet
major ff. de condit. furt.*, *Gratian. dec. Mareb.*
73. *n.*1., *Rot. dec.*674. *n.*6. *part. prima tom.
ſecundo recent.*

Eoque magis quia dictus Franciſcus filius
Caroli non remanſit indefenſus, ſed ante-
quam actus prædictæ deliberationis conſu-
matus fuiſſet ex abundanti pro parte dicto-
rum de Vermigliolis fuit citatus Curator
eiuſdem Franciſci minoris, qui ſignanter
oppoſuit prætenſiones ejuſdem fideicom-
miſſi, unde ſi dictis oppoſitionibus non ob-
ſtantibus Judex proceſſit ad ulteriorem de-
liberationem, eo quia eas minus habere
recognoverat, ex quo per dictum Breve
ſan. mem. Urbani VIII. erat derogatum
omnibus fideicommiſſis, minus recte aſſe-
rebatur nullitas dictæ deliberationis ob non
citatum Curatorem, cum deliberatio ſecu-
ta non fuerit minore indefenſo per ea quæ
in ſimilibus dixit *Rota dec.*674. *n.*6. *part.*1.
*tom.*2. *recent.*, *Gregor. dec.*43. *num.*11. *Ba-
ratt. dec.*440. *num.*1., *Bich. dec.*272. *n.*27.,
& *in Bononien* Fideicommiſſi *de Bonariciis* 28.
Aprilis 1681. *impreſſ. poſt Iov. de contract. mi-
nor. tom.*2. *dec.*50. *num.*3., & 4.

Quemadmodum ejuſdem inſubſiſtentiæ
nota laborare animadverſa fuit altera nul-
litas fundata in eo, quod dicta deliberatio
conſumata fuerit ſuper dictis Bonis per
præfatos de Vermigliolis poſſeſſis, abſque
eo quod relaxata fuerint, ut Iuris erat, in
manibus Venditorum, vel in poſſe Curiæ
Judicis exequentis; Quoniam objectum pec-
cabat in facto, dum prorſus a veritate aber-
rabat, quod Bona, de tempore ſubhaſta-
tionis eſſent in dominio dictorum de Ver-
migliolis, quia cum dicti de Alphanis in qua-
drimeſtre ante expirationem decennii ab
eis conventi pro redemptione horum Bono-
rum judicialiter interpellaverint memora-
tos de Vermigliolis ad retrocedendum Præ-
dium venditum cum ſucceſſiva dictæ inter-
pellationis acceptatione, facta per antedi-
ctos de Vermigliolis interpellatos, ejus vi-
gore proinde Venditores prædicti illico de-
nuo effecti fuerunt Domini Bonorum ven-
ditorum etiam quoad fructus ratione anti-
qui dominii, & poſſeſſionis ſtatim poſt di-
ctam interpellationem reaſſumptæ tam-
quam per ſpeciem poſt liminii, & ceſſatio-
nem Cauſæ, ut egregie docet *Card. de Luc.
de emphyt. diſc.*62. *num.*16., & ſic ſtante præ-
dicta virtuali reverſione dominii ad Vendi-
tores, non poteſt dici, quod dicti de Ver-
migliolis deliberationem egerint ſuper Bo-
nis in eorum dominio exiſtentibus, ſed cla-
rum ſit, quod ipſi egerunt tamquam Cre-
ditores pro ſcut. 4000. non reſtitutis a dictis
de Alphanis in caſum prædictæ conventæ, &
exercitæ retroventitionis.

Et in omnem caſum prędictę omnes nul-
litates omnino inallegabiles remanebant in
pręſenti, ex quo a die deliberationis ſecutę
de anno 1660. uſque ad hodiernam diem
lapſi ſint 40., & ultra anni ex hoc longi
12 temporis decurſu, omnis nullitas reman-
ſit pręſcripta, & ſublata, ut docet *Posth.
de ſubhaſt. inſpect.*58. *num.*85., *Rot. p. ſt. Nigr.
de ſubhaſt. dec.*23. *n.*7., & 8., & *Romana
Cenſus* 23. *Iunii* 1692. *num.*6. *coram Caccia
impreſſ. poſt* Iov. *de contract. minor. part.*2. *dec.*
26. præſertim quando ipſa Signatura Juſtitiæ
eas omnes contempſit, & Cauſæ Commiſ-
ſionem non aliter delegavit, quam cum
Clauſula *S. P. rei judicatæ*, ut millies re-
ſpondit *Rot.*, & ſignanter in *Bononien. Fidei-
commiſſi de Griffonibus* 4. *Iulii* 1704. §. *Utque
cor. bo. me. Omanna*, & *in Veliterna Pecuniaria*
8. *Mart.* 1713. §. *Paris cor.* R. *P. D. meo Criſpo.*

Unde de primo ad ultimum cum iuſtitia
mandati A. C. Areoſti, & deliberationis in
illius ſequelam conſumatæ undique emer-
gat clariſſima non hæſitarunt, ut diximus
Domini prædicto Dubio reſcribere non
conſtare de cauſis, neque eſſe relaxandum
Mandatum pro ſcu. 2000. ob non purifica-
tam conditionem, ſub qua illa perſolvi de-
bebant. Et ita utraque &c.

ROMANA DOTIS.

Ven. 23. Junii 1719.

ARGUMENTUM.

Centenariæ beneficio poteſt quis meliorem titulum de mundo allegare ad cujus vim, & efficaciam intervertendam non ſufficiunt mutatio, qualitas, aut ætas perſonarum. Adminicula quæ uti ſingula probant, multo fortius probant uti univerſa. Clauſula generalis = *Pro omni, & toto eo quod quis prætendere poteſt* non importat confeſſionem alicujus juris, ſive debiti.

SUMMARIUM.

1 *Beneficio centenariæ poteſt quis allegare quemcumque meliorem titulum de Mundo.* & num. 2. & 10.

Cujus vim, & efficaciam intervertere nequit mutatio perſonarum, qualitas, aut ætas num. 3.

4 *Adminicula uti ſingula habentia præſumptionem ſolutionis, multo fortius illam habent uti univerſa.*

5 *Relinquere aliquid per fideicommiſſum perpetuum non eſt illud relinquere ad ſolvenda debita.*

6 *Clauſula illa generalis* = pro omni, & toto eo quod quis pretendere poteſt = *non importat confeſſionem alicujus debiti* n. 7.

8 *Acceptato legato* pro omni, & toto eo &c. *non poteſt quis credita ſi habet ab hærede petere.*

9 *Aliqua remiſsio eſt de natura cujuſcumque amicabilis compoſitionis.*

11 *Impoſsibile videtur quod Creditor accipiat mutuo pecunias a ſuo debitore facta obligatione de illis reſtituendis.*

DECISIO DCCCCXV.

Cum ad inſtantiam Sororum de Vadis efflagitantium perſolutionem reſidui Dotis ſcutorum 500. debitæ Liviæ Cupponæ illarum Aviæ adverſus Vener. Collegium Romanum, cauſam mediatam habens a Mauritio Cuppono prædictæ Dotis debitore, ex perſona Joſephi ejus filii, ad novam judicialem trutinam revocaſſem in hodierna audientia fundamenta hinc inde pugnantium Deciſionum in hac Cauſa coram Me editarum ſub opportuno Dubio = *An ſtandum eſſet in primo, vel ſecundo loco deciſis* = Domini ſtandum eſſe *in ſecundo loco deciſis* autumarunt.

Irrefragabile enim viſum fuit fundamentum illud depromptum a præſumpta ſolutione dicti Crediti dotalis; quia cum a die promiſſionis uſque ad præſens præterlapſi ſint centum, & ultra anni, beneficio d. centenariæ exoriebatur favore Debito-
1 ris, quod ipſe adverſus Creditorem non ſolum allegare poterat quemlibet titulum debiti extinctivum, nempe validam deliberationem, ſed etiam realem ſolutionem, vel quemcumque alium firmiorem titulum ſibi beneviſum, ut bene reſpondit *Rota dec. 709. num. 12., & 14. part. 18. tom. 2. rec., & in Tyburtina Caſtri Sambuci 12. Junii 1711. §. Et ſane coram R. P. D. meo Aldrovando, & in Romana Cenſus 17. Junii 1715. §. Non relevante cor. Eminentiſſimo Scotto.*

Abſque eo quod obſtare valuerit ad interrumpendam dictam centenariam introductio litis coram A. C. Virili de anno 1615.; nam cum ex poſt non fuerit proſecuta, niſi anno 1616. coram Buratto, & ex illo tunc ſilnerit uſque ad medietatem anni 1715.; hæc ſubſecuta pacifica centenaria, nedum
2 deſertionem litis inducebat, ſed præſumere faciebat, vel liti renunciationem, vel Tranſactionem, vel quemlibet alium modum, qui eo ipſo quod eſt poſſibilis, haberi, & præſumi debet ex vi dictæ centenariæ pro vero, ex congeſtis per *Theſaur. quæſtion. 27. num. 18. lib. 2., Palm. Nep. alleg. 203. nu. 69., Fontanell. deciſ. 217. num. 19., & ſeqq., Rot. deciſ. 253. num. 5. cum ſeq. part. 13. recen., & in Mantiſſ. ad ornat. Card. de Luca dec. 2. nu. 5. lib. 6. tom. 3.*

Minuſque urgere poſſe compertum fuit exceptiones illas cumulatas ad impediendum præſcriptionis curſum, vel ob mortem, vel ob pupillarem ætatem perſonarum; Hæc enim momenti fuiſſent, ſi ageretur de trigenaria, vel quadragenaria
3 præſcriptione, ſed attendi non videbantur adverſus centenariam, quæ non allegatur in linea præſcriptionis, ſed in alia linea præſumptionis cujuslibet melioris tituli de Mundo: Ideoque nec mutatio perſonarum, nec earum qualitas, aut ætas apta cenſetur intervertere illius vim, & efficaciam, ut explicat *Gloſſ. magn. ad fin. in l. unica Cod. ſi adverſus uſucap., Rot. dec. 155. n. 10. part. 16. recen., & in dicta Tyburtina Caſtri Sambuci 12. Junii 1711. §. Et licet coram Reverendiſſimo Domino meo Aldrovando, & in dicta Romana Cenſus coram Eminentiſſimo Scotto §. Quo poſito.*

Quæ ſi procedunt ſimpliciter ex ſolo temporis beneficio, a fortiori ſibi locum vindicare exiſtimatum fuit, conſideratis tot, tantiſque gravibus circumſtantiis in id ipſum collimantibus; & præſertim maxima inopia ſuppoſiti Creditoris, reiterata pecuniarum mutuatione facta a Joſepho Cuppono, & deinde etiam a Collegio ejus hærede erga Philippum de Vadis, legato anno 1621. relicto eidem Philippo a præfato Joſepho, & demum aliis litigiis ſuper aliis prætenſionibus agitatis inter eaſdem Partes, nulla
4 unquam facta mentione de dicto reſiduo prætenſi Crediti dotalis; unde quemadmodum hæc omnia, uti ſingula, maximam vim

vim faciunt ad præſumendam dictam ſolutionem. ut late videre eſt in mea poſtrema Deciſione a §. *Præſertim*, *&* *ſequen.*, ita multo fortius ſtringere videbantur, uti univerſa, ut in terminis etiam longe levioribus alias firmavit *Rota in Romana Cenſus 17. Junii 1715. §. Eoque magis coram Eminentiſsimo Scotto, & in Romana Pecuniaria 15. Junii 1716. §. Verum enim, & ſequen. coram R. P. D. meo Cerro*.

Nec ſubſiſtebat, quo dictus P. Joſeph authur Collegii Romani, poſt editam Deciſionem Buratti, cunfeſſus fuerit debitum dicti reſidui dotalis, diſponendo ad favorem Credituris Dotis de propria Domo poſita *nel Vicolo di Orbetelli, ò Cenli*. Siquidem æquivocum in primis reſidebat in tempore dictæ diſpoſitionis, quia ea dumtaxat facta fuit die 30. Decembris 1615.; Unde ſi tunc temporis nondum prodierat dicta Deciſio curam Buratto, ſed immo prodierat ſententia lata ab A. C. Virili, per quam ipſe fuerat abſulutus a petito reſiduo Dotis, videbatur impoſſibile, quod ipſe confiteri valuerit debitum, quod nun habebat, & quod ſciebat non habere, authore Prætore, per Sententiam dicti A. C. Virilis, ut de ſe patet.

Et in omnem caſum tenor dictæ diſpoſitionis factæ ſub dicta die 30. Decembris 1615. non præſeferebat, ut prætendebant Informantes pro dictis de Vadis, confeſſionem dicti debiti ex cauſa reſidui dotalis, quia ibi prælaudatus Joſeph non aſſiguabat dictam Domum pro ſatisfactione, & in ſolutum dicti reſidui dotalis, ſed relinquebat ex titulo fideicommiſſi favore filiurum Liviæ de Vadis ſuæ Sororis, ejuſque Deſcendentium in infinitum: Unde in his terminis nemo non videt, quod relinquere per fideicommiſſum perpetuum Domum Nepotibus, eorumque Deſcendentibus, non erat, nec eſt ſolvere Dotem libere debitam Philippo de Vadis; Et quamvis deinde addita fuerint verba illa = *Con queſto però, che accettandola, s'intenda tanto la detta Signora Livia, quanto il detto Sig. Filippo, e ſuoi Figliuoli, e Deſcendenti aver ceduto, e rinunziato a qualſivoglia lite moſſa, e da muoverſi, ragione, & azione, che poſſino mai pretendere contro dell'Eredità del quondam Maurizio, e del detto P. Giuſeppe, e Sig. Fabbrizio fratelli predetti, etiam per cauſa di Dote, o per qualſivoglia altra cauſa cogitata, & incogitata* = ex dicta loquendi methodo non ſolum non eliciebatur certa illius confeſsio, ſed patentiſsime excludebatur, quia enunciatio illa pro exuberanti quadam Cautela quarumcumque poſsibilium prætenſiouum ex quavis cauſa, tam cogitata, quam incugitata, cum illa etiam ampliativa poſsibilitatis idealis prætenſionis, etiam ex cauſa Dutis, debitum nullo modo conclndit, ut in ſpeci. ſimilis legati relicti pro omni, & toto eo, quod quis prætendere poſſet, pon derat *Rot. deciſ. 536. num. 4. part. 1. recen., & deciſ. 325. num. 8., & deciſ. 483. nu. 4. coram Buratt., & in Ariminen. Succeſsionis 16. Januarii 1708. §. Accedente etiam coram Reverendiſsimo Domino meo Aldrovando*.

Ejuſdem irrellevantiæ agnitum fuit alterum argumentum deductum ex legato ſub anno 1621. relicto per eundem Joſephum Çupponum Philippo de Vadis cum conditiune renunciandi omnibus prætenſionibus, quas ipſe Philippus habere poſſet: Quandoquidem nulla ibidem legebatur facta mentio de hujuſmodi prætenſione circa reſiduum dotale, & de cetero, ut diximus, generalis illa clauſula tendens ad cautelam extinctivam omnium poſsibilium prætenſionum,
7 quatenus aliquam habere forte poſſet Legatarius, non importat agnitionem, nec confeſsionem, quod jus ullum, aut ullum Creditum vere poſſet illi cumpetere, juxta authoritates ſuperiori loco allegatas.

Sed admiſſa etiam per malam hypotheſim confeſsione dicti Debiti ex præfato legato reſultante: nihilominus peremptum, & extinctum illud remanſiſſet ex ipſomet legato, cujus acceptatio per Philippum de Vadis aſſertum Creditorem dicti reſidui dotalis facta pernecesse præſumi debet: Nam non data illius acceptatione, ſolvere de-
8 buiſſet Collegio prædicto tanquam hæredi dicti Joſephi Capitale ſcutorum 400., cujus certe Debitor erga dictum Juſephum erat præcitatus Philippus, una cum fructibus, tam antea, quam poſt dictum annum 1521. decurſis: Cum itaque ſolutiones hujuſmodi nunquam fecerit, manifeſtum reddebatur, quod legatum liberatorium ab hoc debito acceptaverit, & qua data acceptatione, acceptaſſe etiam pernecesse dicendum eſt eam impræſcindibilem, & inſeparabilem conditionem renunciandi cuilibet ſuæ poſſibili prætenſioni adverſus dictum Joſephum, ejuſque hæreditatem, ut late expendit, ac probat poſtrema mea Deciſio ſub §. *Quamquam vero*, *& ſequen.*

Haud referente replicatione, quod acceptatio prædicti legati præſumi non poſſit tanquam non utilis, ſed damnoſa dicto Philippo Legatario, quia tunc urſiſſet dicta replicatio, quando idem Philippus fuiſſet certus Creditor prædicti reſidui dotalis, quodque tanquam talis fuiſſet canonizatus per ſolemnem rem judicatam: Aſt non quando,
9 ut in præſenti, dictus Philippus nonniſi unicam reportaverat Deciſionem coram bun. mem. Buratto, & e converſo paſſus fuerat Sententiam contrariam in prima inſtantia coram A. C., in hoc profecto rerum anfractu dictum legatum dici non poterat damnoſum, ſed potius utile, cum ſe, mediante dicta acceptatione, ſubtraxerit ab ulteriori alea

alea Judicii, & aliqualis remiſſio erat neceſſaria, cum ſit de natura cuiuſcumque amicabilis compoſitionis, ſive tranſactionis per *Text. in l. Transactio Cod. de transact. Modern. Foroliviens. de Transact. quæſt.* 1000. *nu.*2., & 3. *Rot. dec.*88. *nu.*5., & *dec.*187. *num.*7. *coram Royas & coram Cerro dec.* 164. *n.*10. & *in rec. dec.*447. *num* 3. *part.*2.

Neque attendi potuerat, quod ſi revera dictum legatum acceptatum fuiſſet, de acceptatione prædicta conſtaret per publicum Inſtrumentum quietantiæ, & renunciationis, quoad ſuas prætenſiones, emiſſæ à prædicto Philippo de Vadis, juxta præceptum Iofephi Teſtatoris: Siquidem hujuſmodi ſcriptura, ſive quietantia nullo modo neceſſaria erat, ſed exuberans remanebat ipſa materialis acceptatio dicti legati, ex qua ſola acceptatione reſultabat ſimul, & ſemel inſeparabilis acceptatio oneris renunciandi quibuslibet prætenſionibus, ut ſupra
40 præmiſimus, & in omnem caſum cum agatur de re acta poſt lapſum fere centum annorum, arduum, & ferme impoſſibile erat certam habere notitiam, ſolumque beneficio dicti temporis in præſentiarum, quod agitur de liberando prætenſo Debitore, & de præſumenda acceptatione legati poſitive non præjudicialis, ea ſimpliciter præſumi debet *ex Text. in l. Caius de pignor. act., Jaſon. in leg. quæ dotis ff. ſolut. matrim., Felin. in cap. nonne num.* 10. *de Præſcript., Soccin. conſ.* 291. *nu.* 13. *lib.*2., & aliis congeſtis in *Romana Succeſſionis, & legitimæ* 4. *Martii* 1695. & *in eadem ſuper bono jure* 13. *Februarii* 1696. §. *Alterum vero coram Eminentiſſimo Scotto.*

Et de facto, quod revera acceptatio dicti legati adfuiſſet, apertiſſime emergebat, ex quo dictus Philippus nunquam ſolvit debitum illud, quod alioquin ſolvere debuiſſet, ſi legatum liberatorium ab illo non acceptaſſet, maxime quia deinde idem Philippus ſub die 26. Februarii 1628. mutuo accepit
51 ſcuta 440. a memorato Collegio, cum promiſſione illa reſtituendi, & rurſus ſub die 28. Februarii 1628. ſcuta 400., & demum ſub die prima Martii 1628. ſummam ſcutorum 37. 50., & ſic impoſſibile videbatur, quod ſi dictus Philippus fuiſſet Creditor dicti Collegii, mutuo accepiſſet dictas pecunias, facta obligatione de illis reſtituendis, ut probatum fuit *in dicta poſtrema deciſione* §. *Et quod demum.*

Et hinc omiſſa reſponſione ad objectum illud, quod dictæ Actrices hic, & nunc veniant ex vi propriæ vocationis, tanquam radicitus ſublatum in mea præcedenti Deciſione a §. *Quin pro evitanda, & ſeq.*, favore memorati Collegii reſolutum fuit, ut ſupra, utraque Parte audita.

SORANA EXHIBITIONIS SCRIPTURARUM.

Lunæ 26. Iunii 1719.

ARGUMENTUM

Teſtes de auditu deponentes nullam merentur fidem.

SUMMARIUM

Num. Unico. *Teſtibus de auditu deponentibus nulla præſtanda eſt fides.*

DECISIO DCCCCXVI.

NOn acquieſcente Ioanne Honuphrio Tutio Rei iudicatæ Rotali proditæ præviis tribus ſententiis, qua mediante abſolvebantur fratres de Tutiis a ſcripturarum hinc inde exhibitione; denuo ad illius inſtantiam Cauſa Mihi commiſſa cum clauſula = *An conſtet de re judicata, ſeu potius de Cenſis reſtitutionis in integrum* = *Conſlare de re iudicata* reſponſum fuit.

Prædictæ autem reſolutioni motivum præbuit, tum non controverſa dictæ rei judicatæ validitas, tum illius juſtitia, quæ perſpicue effulgebat ex omnibus deciſionibus in hac Cauſa editis; abſque eo quod nec in præſens ea obnubilari potuerit, exceptione illa ſemper rejecta in dictis deciſionibus, quod exiſtentia ſcripturarum compro-
1 bata remaneret penes dd. Fabium, & Petrum de Tuſiis ex depoſitionibus Teſtium pro parte Honuphrii allatis, & ex oblatione per prælaudatos Fabinm, & Capitaneum emiſſa de reddenda ratione pro duobus ultimis annis. Quoniam pro eo, quod ſpectabat ad Teſtes, cum illi unice deponerentde auditus ſemper agnitum fuit, quod illis nulla fidei præſtari poterat, ut bene ſignanter reſpondit ultima deciſio ſub hoc articulo emanata ſub die 18. Martii 1718. §. *Ultra intereſſe coram R. P. D. meo Herrera.*

Quo vero pertinebat ad oblationem prædictam, ea reſpiciebat dumtaxat fructuum recollectionem per dd. de Tutiis factam a die motæ litis, pro qua nemo non ſcit, quod nullis indigebant ſcripturis, prout de facto in eadem oblatione nulla mentio facta fuit de controverſis ſcripturis, ut ex illius lectura.

Et ita in reliquis remiſſive ad præcedentes Deciſiones, quæ in magno numero in hoc articulo emanatæ fuere reſponſum fuit utraque &c.

SORANA REDDITIONIS RATIONIS SUPER EXPENSIS.

Lunæ 26. Junii 1719.

ARGUMENTUM

Expenſarum exceſſus numquam præſumitur, ſed ab allegante venit concludenter probandus,

dus, nam expenſæ vivæ & judiciales taxatæ, & per conſequens in actis iuſtificatæ abſque ulla diminutione veniunt reficiendæ, & taxatæ in ſumma ſc. 10. pro qualibet inſtantia non ſunt exceſſivæ.

SUMMARIUM

1 *Exceſſus numquam præſumitur, ſed ab allegante venit concludenter probandus*

2 *Expenſæ judicialiter taxatæ, & conſequenter ex actis juſtificatæ abſque ulla diminutione veniunt reficiendæ*

3 *Taxatæ in ſumma ſeutorum* 10. *pro qualibet inſtantia non ſunt exceſſivæ.*

DECISIO DCCCCXVII.

ABSOLUTIS per tres ſententias conformes noſtri Sacri Tribunalis a prætenſa redditione rationis expetita ex parte Ioannis Honuphrii de Tutiis Fabio, & Capitaneo Petro germanis fratribus pariter de Tutijs, tandem R.P.D. meus Herrera expenſas taxavit, & moderatus fuit in ſc. 648. a qua taxatione, cum ſub prætextu exceſſus appellaverit prælaudatus Ioannes Honuphrius, mihique appellationis Cauſa fuiſſet commiſſa cum ſolita clauſula *de exceſſiva*, Dubium diſceptandum propoſui, *An conſtaret de exceſſiva taxatione expenſarum*, & Domini *negative* reſponderunt.

Ratio ſic reſcribendi fundata fuit in ea vulgata Iuris propoſitione, quod exceſſus nunquam præſumitur, ſed ab Allegante
1 venit concludenter probandus, ut dixit *Adden. ad Buratt. dec.* 368. *num.* 10. *coram Ubald. dec.* 424. *n.* 5. *& dec.* 770. *num.* 3., *coram Rembaldo deciſ.* 460. *num.* 1., *& alibi paſſim*, qui tantum abfuit, quod in præſenti probatum fuerit ab Allegante, quin potius totum contrarium demonſtratum fuit a prælaudatis Fabio, & Capitaneo Petro, dum in primis expenſæ taxatæ ſunt vivæ, & judiciales, & per conſequens utpote ex actis iuſtificatæ nullus quoad eas conſiderari valebat exceſſus, dum illæ omnes abſque ulla diminutio-
2 ne veniunt reficiendæ ad *Text. in l. properandum §. Sin autem C. de Iudic. Rot in rec. dec.* 168. *n.* 7. *par.* 9. *dec.* 384. *n.* 3. *par.* 24. *& dec.* 214. *n.* 8. *par.* 15. *& in Alxanen. manutentionis ſuper expenſis* 15. *Ianuarii* 1703. *§. Cedula enim coram bo. me. Caffarello.*

Quin obſtare viſum ſit, quod reſpectu ſportularum illæ ſolutæ comperiantur in conſpicua, & exceſſiva ſumma ſc. 50. auri pro qualibet, quam ſolutionem non promereretur prætenſio fructuum reſtituendorum, utpote ſummam ſc. 5000. necnon etiam attingens: Quia prætenſio dicti Ioannis Honuphrii in Iudicio redditionis rationis acto cum dictis ſuis fratribus non reſtringebatur ad ſolos fructus bonorum administratorum, ſed ad hæreditates Fratris prædefuncti, Amitæ & Patrui, & ad Capitalia, pecunias, nomina Debitorum, & alia utrumque Patrimonium, paternum nempe, & maternum conſtituentia, ut videre eſt in deciſionibus in Cauſa editis & ſic dicta difficultas ceſſabat in facto.

Si vero ſermo eſt de expenſis extraiudicialibus cum taxatæ unice reperiantur in ſola ſumma ſc. 10. pro qualibet Inſtantia, nemo non videt juxta notam praxim, quod circa has neque ullus allegari valet exceſſus, & proinde iure, meritoque reſponſum fuit = *non conſtare de exceſſiva* = utraque Parte andita.

MELEVITANA HÆREDITATIS.

Veneris 30. *Iunii* 1719.

ARGUMENTUM

Hæres ſub conditione inſtitutus, ſi conditionem non adimplet habetur pro non ſcripto, & decedit ab hæreditate, ſtatimque aperitur locus Subſtituto, qui conditionem adimplevit; præſertim ſi a Judice fuit aſſignatus terminus hæredi ſub conditione inſtituto, an velit hæreditatem adire, nec non qui terminus, quando agitur de hæreditate ſub conditione eſt a Iudicis arbitrio præfiniendus ob cuius lapſum arguitur animus abſtenſivus ab hæreditate.

SUMMARIUM

1 *Verba* ſub inviolabili, & omnino obſervanda conditione = *conditionalem efficiunt conditionem.*

Præſertim ſtantibus aliis verbis = & non aliter, nec alio modo = num 2. & 3.

4 *Hæres ſub conditione inſtitutus non adimpleta conditione habetur pro non inſtituto*, & num. 14.

5 *Actio petitionis hæreditatis triginta annorum ſpatio præſcribitur.*

Et quid ſi agatur de hæreditate inteſtata, vel teſtamentaria pure, ac ſimpliciter delata, vel a tertio abſque juſto titulo occupata, num. 6. & 7.

7 *Hæres non adimpleta conditione a Teſtatore volita ab hæreditate cadit; & aperitur locus ſubſtituto, qui conditionem adimplevit*, num. 9.

Præſertim ſi a Judice fuit aſſignatus terminus ad deliberandum, an velit adire nec ne hæreditatem, num. 10.

11 *Ob lapſum termini præfixi arguitur animus repudiandi hæreditatem.*

Quo declarato ad repudiatam hæreditatem non datur amplius regreſſus, n. 12.

13 *Ex reſtitutione rerum hæreditariarum eruitur animus abſtenſivus ab hæreditate.*

15 *Sola Procuratoris conſtitutio non inducit aditionem hæreditatis*, & num. 16.

Amplia num 17.

18 *Teſtes formiter examinati, & ex aliis adminiculis*

culis eorum fides comprobata plene probant.

19 *Conditio poteſtativa ſtatim adimpleri debet. Alioquin a Judice certus terminus ſtatuitur ad illam implendam* num.20.

21 *Beneficium reſtitutionis in integrum poſt quadriennium a die ſcientiæ amplius non competit.*

Nec competit purgatio moræ n.22.

DECISIO DCCCCXVIII.

CUM Ioannes Baptiſta unicus filius maſculus Ferdinandi, & Catharinę Zarb in ultimo, cum quo die 25. Auguſti anni 1667. deceſſit elogio, inſtituendo vel quatuor ſuas ſorores ſuperſtites, vel dd. ſororum prædefunctarum filios in ſtirpes, & in capita, demandaverit = *Sub inviolabili* (ſunt verba præciſa) *& omnino obſervanda HAC CONDITIONE, quod quæcumque Perſona, quæ voluerit uti præſenti inſtitutione coniunctim vel diviſim PRIUS INCUNCTANTER in ſuam portionem imputet, & computet omne id totum, quidquid, & quantum tam ipſa, vel eius Parens &c. habuit, vel habuerunt tam ex bonis meis, quam ex bonis, quæ erant Ferdinandi Zarb &c., & ſic inſtituo, volo, iubeo, & mando, ac intentionis meæ eſſe declaro, quod nulla ſtirps, & linea ex prædictis, nullaque Perſona ex prædictis inſtitutis partem aliquam habeat ex hæreditate mea, niſi PRIUS facta imputatione prædicta &c. alia pars, & portio, quæ ſecundum præſentem inſtitutionem pertineret ad eum &c. ipſo jure, etiamſi non ſteterit per eum inſtitutum, quominus imputatio, & æquatio prædicta factæ ſint imputatione & æquatione hujuſmodi non factis ob conſenſum imputationi huiuſmodi ex parte ſua &c. non oblatum, accreſcat ET IPSO IURE ET IPSO FACTO accreviſſe intelligatur aliis ſtirpibus, ac lineis, & perſonis ſtirpium, & linearum, quæ INCUNCTANTER conſenſit imputationi prædictæ &c., non aliter, nec alio modo &c.*

Stante itaque prædicta diſpoſitione reformidantibus prædictis hæredibus inſtitutis periculoſam eſſe aditionem dictæ hęreditatis propter debita, quibus gravata reperiebatur, & ſic potius damnum timentibus, quam lucrum ſperantibus ex propriorum bonorum collatione, non obſtante quod dicti Teſtatoris Creditores curaſſent eis plures præfigi terminos, & præſertim Fanæ Caſſar uni ex præfatis cohęredibus ad declarandum, an vellent adire, nec ne præfatam hæreditatem, tres ex dictis cohæredibus ſatius duxerunt illam non adire, & Creditoribus prædictis relinquere, ſoluſque Marius Haxiſa ex Sperantia ſorore nepos prænarrati Teſtatoris voluntati ſui Avunculi obſequendo, illam ſuſcipere ſtatuit, & de facto adivit, & citatis omnibus cohæredibus, & præcipue memorata Fana Caſſar, Inventarium omnium bonorum confecit.

Hujuſmodi modo aditione prædicta ſecuta, quemadmodum dictus Marius ſollicitudini, laboribus, & impenſis non pepercit, ut hæreditas lucroſa evaderet, prout evaſit, ita poſt vigintiquinque, & ultra annos, authumante dicta Fana poſſe ſuccedere, nedum in quadrante ipſi relicto, ſed etiam in portionibus aliorum cohæredum, qui non adiverunt, nec adire voluerunt, ſummo ſtudio non deſtitit rem ad iudiciale forum deferre in Curia Epiſcopali Melitæ, & ibi, quamvis ſuis votis arriſiſſet eventus; nihilo tamen minus ita non contigit coram R. P. D. de Ilcio tunc illius Inſulæ Inquiſitore, & deinde in Curia coram R. P. D. de Abbatibus, prout non diſſimilis fuit exitus in Sacro noſtro Auditorio, in quo in gradu ulterioris appellationis cauſa prædicta conſcendit, quia opportuno per me ad illius inſtantiam propoſito dubio, nempe = *An ei deberetur conſucceſſio in hæreditate Ioannis Baptiſtæ Zarb, & in qua rata &c.* = licet nulla capta fuerit reſolutio in Audientia habita ſub die 20. Iunii ſuperioris anni ob ſuffragiorum ſciſſuram, & diſcrepantiam, capta tamen fuit in præſenti Conſeſſu favore d. Martii mediante reſcripto *negative* =

Et profecto iure meritoque, quia prædictus Teſtator ſorores ſuas, vel earum filios non pure nec ſimpliciter inſtituit, ſed ſub expreſſa, & implicita conditione ſtatim in communi conferendi id, quod unicuique ex ſororibus prædictis nomine dotis fuerat aſſignatum vel ſaltem offerendi conſenſum pro tali collatione, ut ſatis aperte, demon-
1 ſtrabant verba illa = *ſub inviolabili, & omnino obſervanda conditione*, quæ dubio procul conditionalem efficiunt diſpoſitionem, ut præciſe admonent *Gratian. conſ. 102. n. 18. lib. 2., Eugen. conſ. 95. n. 45., & ſequen. lib. 1.*, & aliis adductis Rota *in Cavallicen. Bonorum* 18. *Februarii* 1707. §. *Enimvero cum ſeqq.*
2 *coram bo: me: Molines*. Præſertim ſtantibus dd. aliis verbis in fine appoſitis, ibi = *Et non aliter, nec alio modo*, ut advertunt *Bald. in l. 1. ff. de liber., & Poſthum. Rot. coram Seraph. dec. 724. n. 2., & dec. 790. n. 44. & 45. par. 18. Rec., & prædicta dictione incunctanter*, imo prius quam hæredes inſtitutionis bene-
3 ficio gaudere valerent, juxta receptiſſimam theoricam *Bartol. in l. quibus diebus §. Termilius ff. de condit., & demonſtrat., Peregrin. de fideic. art. 11. n. 113., Cancer. var. reſolut. lib. 3. cap. 22. n. 104., & in d. Cavallicen. Bonorum* 18. *Februarii* 1707. §. *In præſenti cor. bo. me. Molines*.

Hinc conſequebatur, quod cum dicta Fana prædictæ conditioni non ſatisfecerit, dum non contulit, nec præſtitit conſenſum collationi dotis, quam in parte a Joanne Baptiſta fratre fuerat conſequuta, procul omni dubio nec ea, nec ab ea cauſam habentes in præſentiarum poſt lapſum 25. an-

no.

4 uorum valent ad dictam hæreditatem aſpi-
rare, dum heres indubitanter ſub conditio-
ne inſtitutus, non impleta prout hic con-
ditione, habetur pro non ſcripto, & ac ſi
nunquam inſtitutus fuiſſet, ad *Text. in l.
Lucius Titius* 85. *ff. de hæred. inſtit.*, *l. ſi Pu-
pillus* 26. *ff. de condit. inſtit.*, *& in d. Caval-
lieen. Bonorum §. Siquidem*.

Haud referente reſponſione illa, quod
5 nempe actio petitionis hæreditatis ſolo tri-
ginta annorum ſpatio præſcribatur, juxta
Textum in leg. Licet 8. *Cod. de deliber.*, quo-
6 niam ea ſibi locum vindicare valet in caſu,
quo res ſit de hæreditate inteſtata, vel
etiam Teſtamentaria pure, ac ſimpliciter
delata, & a Tertio abſque juſto titulo occu-
pata, in quibus terminis loquitur *Textus
in d. leg. Licet*, aliaque Iura exadverſo lau-
data; Aſt aliter res ſe habet in præſenti
hypotheſi, in qua agitur de hæreditate re-
licta ſub conditione poteſtativa, & cum
clauſula conferendi dotem *incunctanter*, de
quarum quidditate, cum ſit implementum
7 conditionis incontinenti, ut de prima eſt
Textus in leg. Si quis 23. *§. primo ff. de hæred.
inſtit.*, *ibique Gloſſ. verb. præfinit. tempus*, *leg.
Hæc conditio* 9. *ff. de condit.*, *& demonſtrat.*,
Barr. de Succeſſ. lib. 17. *tit.* 4. *num.* 7., & de
ſecunda eſt alter *Textus in leg. Si finita §. Non
autem ſtatim ff. de damn. infect. leg. Cum quid.
quam ff. de legat.* 2., *Surd. dec.* 57. *num.* 9.,
ita oriebatur, ut ſtatim non adimpleta con-
8 ditione prædicta ad formam præcepti Te-
ſtatoris, protinus, & ſtatim quoque eva-
nuiſſet ad perniciem non adimplentium eo-
rum Inſtitutio, & apertus fuit locus ſubſti-
tuto, qui conditionem implevit, & Vota
9 Teſtatoris, ut Iuris eſt, ſervavit, ut bene
tradunt *Corn. conſil.* 162. *n.* 17. *lib.* 2., *Rota
coram Buratta dec.* 146. *n.* 8., *& in Romana,
ſeu Reatina Prælegati prima Iulii* 1709. *§. Non
officiente, cor. bo. me. Molines*.

Quæ ſi procedunt ſimpliciter a fortiori
perurgebant in præſenti, in quo Iudex ſe-
quendo Iuris diſpoſitionem, de qua *Bartol.
in leg. Si quis inſtituatur §. primo ff. de hæred.*
10 *iſtituen.*, quem ſic ſummat, ibi = *Si inſti-
tutus differt conditionem poteſtativam implere,
et ad hoc per Iudicem terminus ſtatuetur* – præ-
ſcripſit omnibus Cohæredibus, & præſertim
prædictę Fanæ non ſemel, ſed bis, ac ter-
tio juſtum, & congruum terminum ad de-
liberandum an vellet adire, & licet eadem
primo ſtuduerit prorogari eundem termi-
num, nihilominus cum demum aſſignatus
fuerit terminus centum dierum, juxta mo-
nitum *Gloſſ. in leg. Pantonius* 88. *ff. de acquir.
e vel omitt. hæred.*, & hoc non obſtante me-
morata Fana illud præterelabi paſſa fuerit,
incaſſum nunc aſpirabat ad hæreditatem il-
lam, quam tali pacto repudiaſſe dicitur, iu-
xta *Textum expreſſum in leg. Quamdiu* 69. *ff.
de acquir., vel omit. hæred.*, *ibique Bartol. ſub
num.* 2. *&* 5. ibi = *Sed ſi ſub conditione poteſta-
tiva eſſet inſtitutus, & eſſet ſtatutus terminus
ad conditionem implendam, & adeundam, nec
adimplevit, non habetur pro adeunte, quia non
poteſt, cum non ſit impleta conditio* = *Alexand.
in leg. fin. §. Sin autem penult. num.* 6. *&* 7.
Cod. de Iur. deliber. ibi = *Item prædicta intel-
lige in inſtituto pure ſecus in Inſtituto ſub con-
ditione, quia ſi ei eſſet ſtatutus terminus ad ad-
implendam conditionem poteſtativam ſi non fece-
rit, non habebitur pro adeunte, imo conditio
habebitur pro defecta* = *Dec. in leg. Qui ſe Pa-
tris num.* 18. *ad medium Cod. Unde liber*, ibi
= *Sed tunc conſiderandum eſſet in tali exemplo
Pauli de Caſtro, quod etiam tacente illo, cui
datus eſſet terminus, repudiatio induceretur vir-
tute termini* = *Alex. conſ.* 4. *n.* 6. *verſic. & ad
abundantem*, *Guidopap. dec.* 332.

Tantoque fortius dictæ hæreditatis repu-
diatio admittenda erat in præſenti themate,
quia collatio Bonorum per viam præciſæ
conditionis a Teſtatore volitæ, & deman-
datæ æque bene ſe habebat ad lucrum, &
damnum, & idcirco in adimplementum
conditionis non inconſultæ voluntati ſed
ſeriæ illius mentis reflexioni adſcribenda
eſt, prout de facto deponebant Teſtes ad id
comprobandum adducti, unde ſi dicta Fana
ad adeundum interpellata etiam cum ter-
11 mini prefixione, rei ſuæ ſatius conſulere
credidit, omittendo d. acceptationem ob la-
pſum termini præfixi, hinc ſatis ſuperque
dicendum eſt, quod animum ſuum abſtenſi-
vum ab hæreditate declaraverit a quo unice
dependebat, juxta *Text. in l. ſi avia Cod. de
iur. deliber. §. ult. inſtit. tit. de hæredit. qualit.
& differ.*, & quo declarato, ad repudiatam
12 hæreditatem amplius non datur regreſſus
juxta alterum *Text. in leg. cum ignorantia
Cod. de jur., & fact. ignor.*, *l. ſicut* 4. *Cod. de
jur. delib.*, *Bertazzol. conſ. Civil.* 18. *n.* 19.
Rota in Rec. dec. 358. *num.* 2. *part.* 12., *& in
Eugubina Bonorum* 15. *Iunii* 1705. *§. Reſpon-
ſione cor. bo: me: Molines*.

Agnoſcentes defenſores hæredum dictæ
Fanæ vim, & efficaciam omnium præmiſ-
ſorum, ea declinare ſategerunt ſub eo præ-
ſidio, quod dicta hæreditas poſt Teſtatoris
obitum adita fuerit per memoratam Fa-
nam, ex quo nonnullas res hæreditarias,
tamquam Domina appræhenderit, & quia
Dominicum Virum ſuum Procuratorem
conſtituerit ad adeundam prædictam hæ-
reditatem, qui poſtmodum cum eam dere-
liquerit, & per hujuſmodi derelictionem in
rei familiaris anguſtiis conſtituta fuerit, per-
neceſſe, & non voluntarie coacta extiterit
differre inſtantiam pro conſequutione ſuæ
portionis hæreditariæ uſque ad annum 1703.
Quandoquidem neutrum ex dictis objectis
ullam habere relevantiam compertum fuit,
quia quod dicta Fana appræhenderit res
hæreditarias, viriliter retorquebatur, dum

tunc ſolum illas accepit, & minima quanti-
tate, quando anceps, ac dubius erat ipſius
animus, an ei expediret hæreditatem adire,
nec ne; Aſt poſtquam elapſi fuerunt omnes
termini a Iudice ut ſupra cohæredibus præ-
ſtituti ad adeundum, & ſolum dictus Marius
hæreditatem appræhendit, eadem res il-
las partim reſtituit, partim vero ſeſe reſti-
13 tuturam eſſe promiſit, ut deponebant Te-
ſtes ad hunc effectum examinati; Unde
cum dicat implicantiam in terminis, reſti-
tutio rerum hæreditariarum cum titulo hæ-
reditario, & animo adeundi, ita ex dicta
reſtitutione expreſſiſſima eruebatur volun-
tas, & animus abſtenſivus a dicta hæredita-
te per *Rot. cor. Emerix Iun. dec. 835. n. 5.*,
*& dec. 1357. n. 9., & in Mantiſſ. ad Card. de
Luca de Teſtam. dec. 21. n. 4.*

Et revera neque quælibet rerum hæredi-
tariarum appræhenſio in concreto caſus ſe-
cumferre poterat hæreditatis aditionem,
juxta mentem, & voluntatem Teſtatoris,
quia ſi ipſe demandavit, quod nulla ex lineis
vocatis uti poſſet inſtitutione, & commodo
illius frui, niſi prius *incunctanter* portionem
contuliſſet, vel ſaltem conſenſum pro facien-
da collatione obtuliſſet, hinc exoriebatur,
14 quod dicta Fana antequam ſuam dotem
non contulerat, vel ſaltem ſeſe promptam
illam conferre exhibuiſſet per quamcumque
rerum hæreditariarum appræhenſionem
numquam induere valebat reſiſtente volun-
tate Teſtatoris, qualitatem hæreditariam
ex defectu non impletæ conditionis per d.
Teſtatorem volitæ, atque præſcriptæ ex au-
ctoritatibus ſuperius adductis.

Prout etiam nec officere animadverſum
fuit præfatum Mandatum Procuræ ad ade-
undum confectum per ſæpedictam Fanam
15 in perſona Viri, quia in primis pacificum in
Iure noſtro non eſt, an ſola Procuratoris
conſtitutio inducat hæreditatis aditionem,
ut pro negativa ſententia tenent *Duaren. de
acquir. hæred. cap. 4. in fine dec. in leg. prima
in 2. lectur. 3. notab. num. 37. & ſeqq. Cod.
quando non peten. part., Maſcard. de Probat.
concluſ. 49. num. 5., Franch. dec. 60. num. 15.,
ibique Carolus Antonius de Luca, Farn. de
Poteſt. conſider. 90. num. 4. & ſequen.*; Sed in
hypotheſi ceſſabat omnis difficultas, quia
dicta Fana conſtituens nondum exploratas
habebat hæreditatis vires, imo vero de his
valde dubitabat; In his quippe terminis
conſtitutio Procuratoris ad adeundum nil
ponit ineſſe, & animus ſuſpenſus dici debet
uſque ad actualem illius exequutionem, ex
quo mandatum cenſetur datum ſub hac im-
plicita conditione, ut adiret, ſi hæredita-
tem lucroſam recognoviſſet, abſtineret au-
tem ſi potius damnoſam deprehendiſſet, ut
egregie docent *Cyn. in leg. prima ſub num.
primo verſ. Præterea, & Bald. num. 46. in fine
16 Cod. qui admitt. ad Bon. poſſ. poſſunt, Manſ.
conſult. 51. num. 17., Carolus Antonius de
Luca ad Franch. dec. 60. num. 2. ad medium,
Rot. in Recent. dec. 393. num. 7. & 8. par.
9., & dec. 274. num. 15. & 16. par. 13.*; Et
hoc ipſo, quod illud debitæ executioni de-
mandatum non fuit ſemper magis confir-
mabatur dicta implicita conditio, cum qua
datum eſſe credi debet, & ſemper magis
dicendum eſt, quod excuſſis, & exploratis
viribus hæreditariis, hæreditatem adire
noluiſſet, ut optime firmat *Rot. in Rec. dec.
393. num. 10.*, & melius *n. 35. & ſeq. par. 9.*

Verum tollebatur omnis ambago ex ea
facti circumſtantia, quod nempe dicta Fa-
na poſt prædictum Procuræ Mandatum plu-
ries, ut prænotavimus interpellata perſona-
liter fuit, pluresque ſibi fuerunt præfixi ter-
mini, quos labi permiſit, ac pluries, plu-
rieſque profeſſa fuit adire nolle Avunculi
ſui hæreditatem cum onere, ac conditione
17 ipſi adiecta conferendi dotem, quia ſcili-
cet e re ſua magis eſſe putabat certam habe-
re dotem receptam, quam illam expo-
nere periculo diminutionis, ſeu deperditio-
nis propter æs alienum dictæ hæreditatis, ut
eruebatur ex Teſtium depoſitionibus; onde
ex hoc apertum, & evidens reddebatur,
quod per ſimplicem conſtitutionem dicti
Procuratoris de cetero nec factam juxta
præceptum Teſtatoris, cum obligatione
dotem conferendi non intellexit d. Fana
hæreditatem adire, & quod nullo modo ab-
ſentia, & derelictio ſui Viri (*quæ de cetero
neutiquam ſubſiſtebat in facto*) fuerint cauſa,
propter quam dicta aditio ſequuta non fue-
rit, ſed quidem deliberata, & ſeria voluntas
innixa probabili timori deperditionis ſuæ
dotis per aditionem prædictam, quemadmo-
dum, ut diximus, deponunt dicti Teſtes
formiter examinati, & quibus tamquam for-
miter examinatis, & quia adminiculatis ex
aditione non ſecuta, & non facta, omni-
moda fides preſtanda erat, ut de prima Te-
ſtium ſpecie firmat *Rota coram Card. Cerro
dec. 895. n. 7., & in Mantiſſ. ad Card. de Luc.
de Conſtitl. legal. dec. 33. n. 1.*, & de ſecunda
loquitur *eadem Rota in Rec. dec. 150. n. 3. par.
12., dec. 369. n. 6. par. 13., & dec. 314. n. 9.
par. 17.*

Abſque eo quod obeſſe recognitum fuerit,
quod prædictæ terminorum præfixiones ad
hæreditatem adeundam præiudicare non
valuerint dictæ Fanæ, ſive quia factæ fuerint
ad inſtantiam Creditorum, non autem Co-
hæredum, ſive quia Iudex non potuiſſet re-
ſtringere terminum à Iure aſſignatum ad
hæreditatem adeundam; quandoquidem
nullo pacto ſuſſiſtebat, quod omnes termino-
rum præfixiones factæ fuerint ad inſtantiam
Creditorum, dum certum erat, quod præ-
fixio illa termini centum dierum facta fuit,
non iam ad inſtantiam alicuius Creditoris,
ſed nomine alterius ex Cohæredibus, ſic-
que

Digitized by Google

que corruebat ex facto dictum obiectum:
quod autem Iudex non potuiſſet reſtringere
tempus a Iure conceſſum ad adeundam hæ-
reditatem non ſubſiſtebat in Iure, quia dum
in præſenti Teſtator expreſſe demandaverat,
ut ſtatim, *& incunctanter* præfati Cohære-
des ſuccedere volentes, portionem ſuam
conferrent, cum hæc ſit conditio poteſta-
19 tiva, potuit, & debebat Iudex præfigere
certum terminum ſibi beneviſum ad di-
ctam aditionem obeundam, tali modo ob-
ſecundando voluntati Teſtatoris, & menti
Iuris, quo cavetur, ut conditio poteſtativa
ſtatim impleri debeat, alioquin certus ter-
minus a Iudice ſtatuatur ad illam implen-
20 dam, ut ex auctoritatibus ſuperius lauda-
tis.

Quibus ita ſe habentibus nullius penitus
momenti agnitum fuit alterum diffugium
petitum ex beneficio reſtitutionis in inte-
grum, ac purgationis moræ, quam com-
petere dictæ Fanæ, ſive aliis ab ea cauſam
habentibus, afferebant illius Defenſores,
quia cum indubium revocari non potuiſſet
in dicta Fana ſpecifica ſcientia Teſtamenti
dicti Ioannis Baptiſtæ, utpote promanans
21 ex prædictis pluribus judicialibus interpel-
lationibus, & reiterata terminorum præ-
fixione, hinc erat, quod fruſtra illius præ-
ſidium implorabatur, quando poſt quadrien-
nium a die ſcientiæ amplius non competit
ad *Text. in leg. final. C. de tempor. in integr.
reſtit., & in l. ſi quis 6. Cod. de jur. deliber.
Old. de reſtit. in integr. par. 1. quæſt. 20. artic.
4. n. 37., Rot. coram Emerix Iun. deciſ. 283. n.
7.*, ſignanter in præſenti caſu, in quo res
non eſt amplius integra, ex quo ob non
acceptationem dictæ Fanæ, ius ſuper uni-
verſa ſucceſſione ſtatim quæſitum fuit dicto
22 Mario cohæredi, atque ſubſtituto, & ſic eo
magis purgatio moræ ſibi locum non vindi-
cat, prout concorditer monent *Cravetta
conſ. 246. n. 5. Roman. conſ. 103. n. 4., Rot. cor.
Merlin. dec. 769. n. 5., & in. Romana Legati de
Caraffiis 6. Iunii 1712. §. finali cor. R. P. D. meo
Criſpo.*

Et denique ad hunc effectum non omit-
tebant Domini conſiderare, quod ſi dicta
Fana neglexit legem a Teſtatore demanda-
tam ſub conditione ſuſpenſiva cum ſubſtitu-
tione favore cohæredis adimplentis, cui
ipſo jure, & ipſo facto accreſcere debebant
portiones inobedientium, profecto in his
terminis certum, exploratumque eſt, quod
admitti nequibat nec ad purgationem moræ,
nec ad beneficium reſtitutionis in integrum,
*Roman. conſ. 95. n. 19., Cyriac. controv. 240. n.
41., Vrceol. de tranſact. quæſt. 48. n. 13. &
ſequent., Saminiat. controverſ. 81. n. 40. &
controverſ. 82. n. 35., Rota cor. Bich. dec. 670.
n. 26., & in d. Romana de Caraffis 6. Iunii 1712.
§ Doloſis cor. R. P. D. meo Criſpo.*

De primo igitur ad ultimum cum dicta
Fana non incunctanter, non ſtatim adierit
Avunculi hæreditatem, juxta ipſius præce-
ptum, imo poſt terminorum præfixionem
hoc ipſo quod illos labi permiſit implicite
repudiaverit in nulla rata, & portione con-
ſucceſſionem prætendere poterat in hære-
ditate Ioannis Baptiſtæ, & per conſequens
negative reſponſum fuit utraque Parte audita.

NULLIUS, SEU CASSINEN. DONATIONUM SUPER CAUTHELA ANGELI.

Veneris 30. Junii 1719.

A R G U M E N T U M.

Cauthela Angeli allegari nequit abſque præſidio legitimæ poſſeſſionis vel tituli poſſidendi, nec de quacumque dubietate contentatur ſed exigit certam, & incontinenter factam probationem tituli. Fideicommiſſum effectum caducum ob interitum ſucceſſorum nullum amplius onus imponit reſtituendi bona ipſi ſubjecta, & ob prædeceſſum Patris nulla in filiis non vocatis radicari poteſt bonorum acquiſitio.

S V M M A R I V M.

1 *Cauthela Angeli allegari non valet abſque præſidio legitimæ poſſeſſionis, vel tituli poſſidendi.*

2 *Fideicommiſſum effectum caducum ob interitum ſucceſſorum nullum amplius onus reſtitutionis præſefert, ſed bona in ultimo ſuperſtite libera remanent.*

3 *Ob prædeceſſum Patris nulla in filiis ad fideicommiſſum non vocatis radicari poteſt bonorum acquiſitio.*

4 *Cauthela Angeli non contentatur de quacumque dubietate.*

Sed exigit titulum undique certum, & plenam vocationem num. 5.

6 *Verba* = Miei heredi univerſali, particolari *univerſam hæreditatem complectuntur &* num. 7.

Præſertim quando ex teſtamenti lectura aliæ adſunt conjecturæ hoc demonſtrantes n. 8.

9 *Teſtator prohibens bonorum diſtractionem non ſupponitur hæredes inſtituiſſe in ſolo uſufructu.*

10 *Vltimo loco vocati in fideicommiſſum figuram gerunt ſubſtitutorum.*

11 *Nomine* = hæredum = *non ſolum veniunt immediate inſtituti, ſed etiam ulteriorum graduum.*

12 *Quos non honoro non gravo.*

13 *Dictio* = Altri = *connotat parificationem qualitatis, & omnimodam ſimilitudinem.*

14 *Quoties aliquis in uſufructu vocatur cum onere ut hæreditas poſt illius mortem ad alterum deferatur, efficitur hæres univerſalis.*

15 *Fideicommiſſarius tenetur hæreditatem recipere de manu hæredis gravati.*

DECISIO DCCCCXIX.

POſtquam ſub *die* 8. *Martii* 1717. reſolutum
fuerat coram Me *dandam eſſe Manutentio-
nem*, & quatenus opus eſſet *Aſsociationem*
Annæ Maſi ad bona ſibi donata a Cajetano.
Sentiente Franciſco de Antone, qui irrito
poſterioris Donationis prætextu eadem bo-
na facto præoccupaverat, non potuiſſe a
Signatura Juſtitiæ obtinere retardationem
executionis Mandati Rotalis, in præſenti
una cum ceteris ejus Fratribus ad Cauſam
coexcitatis, vulgatam Cauthelam Angeli
allegare tentavit. Verum DD. *minime* eam
ſervandam eſſe arbitrati ſunt, moti ex ea fa-
cti animadverſione, quod dicta bona dubio
procul poſſidebantur a Cajetano Donante,
& ab eo per donationem clauſula *Conſtituti*
munitam pertranſiverunt ad Annam; Un-
de ſupereſſe non potuit favore Franciſci
color ullus ex poſtea ſibi valide translativus
1 legitimæ poſſeſſionis, vel tituli poſſidendi,
ſine cujus præſidio Cauthela Angeli allega-
ri non valet *Modern. Aſculan. ad Statutum
Urbis diſcurſ. unic. de Cauthel. Angeli poſt
tom. 2. num. 78., Poſtb. de Subhaſt. inſpect. 19.
num. 6. & 8.*, & poſt eum *Rot. deciſ. 205.
num. 31. coram Cerro, deciſ. 95. num. 11., &
deciſ. 101. num. 2. part. 17. Recentior., dec. 585.
num. 7. part. 18.*, cum aliis *in Veliterna Cau-
thelæ Angeli 3. Junii Anni præteriti* §. *Hu-
juſmodi coram Me*.

Nec profuit allegare novum titulum fidei-
commiſſi conditi a quond. Ioanne Baptiſta
de Antone, qui hæredibus univerſalibus in-
ſtitutis Benedicto, & Cajetano ex fratre
Nepotibus, reciprocam inter eos induxe-
rit, eiſque penitus defectis ſubſtituerit Jo-
ſephum, Ioannem Angelum, & Antonium
pariter ex eodem fratre Nepotes, & reſpe-
ctive hæredum inſtitutorum fratres germa-
nos, a quibus cauſam ducunt moderni Fran-
ciſcus, aliique de Antone filii dicti Ioſephi
alterius ex ſubſtitutis; Cum enim omnes
proxime notati fratres ſubſtituti prædeceſ-
ſerint Fratribus gravatis, & per obitum
quoque Benedicti vigore reciprocæ tandem
bona omnia coaluerint in Cajetanum, con-
ſequens erat, quod fideicommiſſum effe-
ctum caducum ob interitum Succeſſorum
2 nullum amplius reſtituendi onus imponeret,
ſed bona in Cajetano ultimo ſuperſtite li-
bertatem quæſiverint, *Peregrin. de fideicom-
miſſ. art. 32. num. 79. Caſtil. Controv. Iur. lib. 4.
cap. 56. num. 233., Rot. coram Emerix Jun.
dec. 1315. num. 16., in Romana, ſeu Farfen.
Immiſſionis 8. Martii 1706.* §. *Subſiſtere, coram
bo. me. Molines, & in Peruſina Tranſactionis
8. Junii 1711.* §. *In omnem cor. Me*.

Non refragante ſuperexiſtentia Colliti-
gantium, quantumvis ſint filii dicti Ioſephi
alterius ex ſubſtitutis; uam quotieſcumque
iidem filii nullam propriam vocationem
demonſtrare poſſunt, ſed unice ad Ius hære-
ditarium eorum Patris confugiunt, obſtat
eorum votis, quod ob Patris prædeceſſum
3 nulla unquam in eo radicari potuerit ac-
quiſitio bonorum, quæ inde poſſet ad ſuos
hæredes tranſmitti, *Gloſſ. in leg. prima verb.
derelictis Cod. de his qui ant. apert. Tabul.,
Cancer. var. reſol. cap. 21. num. 85. part. 3.,
Rot. dec. 111. num. 10. part. 13. Recen., in
Mantiſſ. ad Card. de Luca deciſ. 45. num. 19.
lib. 10. tom. 3., & poſt Torr. de Pact. futur. ſuc-
ceſſ. dec. 227. num. 9., & in Ariminen. Suc-
ceſſionis 30. Iunii 1718* §. *Iſtique cor. R. P. D.
meo Cerro*.

Majoriſque relevantiæ haud reputata
fuit replicatio, quod Cajetanus, & Benedi-
ctus non eſſent vere hæredes univerſales,
ſed ſolum uſufructuarii, quodque in pro-
prietate eſſent inſtituti ceteri prædicti Fra-
tres, Ioſephus nempe, Antonius, & Ioan-
nes Angelus, itaut per mortem dictorum
Cajetani, & Benedicti, terminato uſufructu,
eoque ex Miniſterio Iuris cum proprietate
conſolidato, ut dicitur in dicta mea *Deci-
ſione 8. Martii 1717.* §. *Non ſubſiſtente*, recte
tranſire potuerit ad eorumdem hæredes,
in quos videlicet Authoribus prædefunctis,
Iure hæreditario iam proprietas pertranſi-
verat, ad *Textum in* §. *Finitur. Inſtit. de uſu-
fruct., Rot. coram Celſ. dec. 399. num. 8., coram
Emerix Iun. dec. 624. num. primo*; Verum in
primis ipſi Defenſores Fratrum de Antone
ingenue fatebantur, quod in hoc diſpoſitio
Io: Baptiſtæ obſcuritate, & confuſione tali-
ter laborabat, ut lecta, & relecta, vix per-
cipi poſſet, quid contineret, proindeque
ex huiuſmodi met confeſſione contra ipſos
eruebatur, quod eoſdem Fratres de Anto-
ne iuvare non poſſet præſidium Cauthelæ
4 Angeli, utpote quæ non contentatur de
quacumque dubietate, ex ſubtili cogitatio-
ne ſemper inveſtigabili in materia conjectu-
rali ultimarum voluntatum, ut monet
*Rot. in Eugubina Cauthelæ Angeli 22. Fe-
bruarii 1712.* §. *Si vero. coram R. P. D. Al-
drovando*, ſed exigit tituli undique certam,
5 & incontinenter factam probationem, juxta
bene notata per *Modern. Aſculan. diſc. unic.
de Cauthel. Angel. nu. 81. & ſeqq., Rot. dec. 95.
num. 13. & 16., dec. 234. nu. 18., dec. 262. n. 16.
& 17. coram Cerro, & dec. 725. nu. 6. & ſeqq.
coram Dunoz. Iun., in Eugubina Cauthelæ
Angeli 22. Februarii 1712.* §. *Super triplici.
coram R. P. D. meo Aldrovando, & in Ro-
mana, ſeu Camerinen. Pecuniaria ſuper Cau-
thela Angeli 2. Iulii 1714.* §. *Secundo. coram
R. P. D. meo Lancetta*. Præſertim quia Ca-
nonicus Franciſcus, & Philippus de Antone
præſentes fuerunt poſteriori donationi a
Cajetano expletæ, ideoque tamquam ejuſ-
dem Cajetani bona recognoverunt, & ap-
probarunt *Rot. dec. 446. n. 11. cor. Priolo, in
Romana Fideicommiſſi de Palmeriis 16. Februa-
rii 1699.* §. *Ex alio cum ſeq. cor. cla. me. Card.*
Ca-

Digitized by Google

Caprara, in Romana Fideicommiſſi 11. *Decembris* 1702. §. *Non prætermiſſa, cor. bon. me. Molines, & in Romana Donationis, ſeu Pecuniaria* 13. *Ianuarii* 1707. §. *Hæc autem, verſ. præſertim ſtante acceptatione. cor. bo. me. Kaunitz.*

Ad nedum turbida, & involuta dici merebatur inſtitutio Benedicti, & Caietani in ſolo uſufructu, quinimmo teſtamentaria diſpoſitione accurate perſpecta, potius conſequebatur, illorum inſtitutionem præſeferre poſſe proprietatem cum plenitudine, & univerſitate Juris, & hæreditatis: Fueront enim declarati hæredes, nedum particulares, ſed & univerſales, ibi = *miei Eredi univerſali, e particolari*; quæ formula non convenit relicto ſolius uſusfructus, ſed uni-
6 verſam hæreditatem complectitur, prout firmat *Eugen. conſ. 33. num. 25. & ſeqq. lib. 2., Add. ad Buratt. dec. 721. ſub num. 7. §. Contrarium, verſ. Et licet, Baldue. Deciſ. & Rer. Iudic. tit. 3. dec. 21. nu. 17., & dec. 29. nu. 6., Rot. dec. 505. nu. 14. cor. Molin., & inter meas impreſſ. dec. 7. nu. 27. in Add.*

Potiſſimum quia dicta enunciativa univerſalis hæredis multoties fuit in Teſtamento repetita, unde magis enixa inſurgit
7 voluntas defuncti non ſe reſtringendi ad ſolam qualitatem uſufructuarii, argumento *Text. in leg. 1. ff. conſtit. pecun., Rot. poſt Torr. de Majorat. dec. 19. n. 6.*

Maxime autem quia huic interpretationi conſonant plura argumenta ex ipſo Teſtamento deprompta, & ſignanter, quod Teſtator ideo profeſſus fuit inſtituere ſolummodo Cajetanum, & Benedictum, quia ceteri tres Nepotes jam conſequuti fuerant eorum portiones; Quamobrem ſi portiones illorum non conſiſtebant in ſimplici uſufructu, ſed in pecuniis, aliiſque expenſis pleno jure in eorum commodum ceſſis, ut pariter ex ipſius Teſtamenti lectura liquet,
8 elici inde videbatur ex ratione correſpectivorum, quod eorum Inſtitutio non in ſolo, & ſimplici uſufructu deberet conſiſtere, & alias dicendo, ſequeretur abſordum, quod dd. tres Nepotes, jam alioquin eorum portionem adepti, adhuc tamen univerſam proprietatem patruæ hæreditatis ſuperlucrarentur, quando Benedictus, & Cajetanus, nulla reportata præventiva portione, in ſolo uſufructu inſtituti fuiſſent.

Accedit quoque, quod diſpoſitio fuit ſemper directa erga dominium, & pertinentiam rerum, non fructuum; quoniam præſcripta fuit inter Cohæredes inſtitutos diviſio bonorum tum mobilium, tum immobilium, tum fructiferorum, tum infructiferorum, & quod magis eſt, perpentus fuit caſus, quo iidem hæredes ad venditionem, & diſtractionem eorumdem Bonorum devenirent, qui ſane actus concipi
9 non poterant a Teſtatore, niſi cum præſuppoſitione, quod hæredes nedum in uſufructu, ſed etiam in proprietate, & dominio rerum conſuccelliſſent ad *Text. in l. Si uſusfructus 67. ff. de Iur. dot., Peregrin. de Fideic. art. 40. n. 17., Caſtil. de uſufruct. cap. 69. n. 5. & 7., Salgad. Labyr. Credit. par. 1. cap. 43. n. 25. & ſeqq., & n. 30., Rote. Diſp. Iur. cap. 49. n. 100., Rot. ad ornat. Card. de Luc. de fideicom. lib. 10. tom. 2 dec. 37. n. 7.*

Qua de re in contrarium non urgebat pars illa Teſtamenti, ubi etiam tres alii nepotes, non ſub denominatione ſubſtitutorum, ſed ſub appellatione univerſalium hæredum vocantur poſt mortem Benedicti, & Cajetani, ibi; *e morendo detti miei eredi, vada in beneficio dell'eredi univerſali, Dottor Giuſeppe, il quondam Gio: Angelo, e Signor Antonio loro fratelli*, ex hoc enim minime infertur, quod Benedictus, & Cajetanus in ſolo uſufructu cenſeri deberent inſtituti contra literam Teſtamenti, ſed tantum quod cenſeri deberent gravati reſtituere eorum Fratribus, quorum inſtitutio cum fuerit poſt eorum mortem protracta, evidens efficiebatur, quod iſti eſſent primi, & immediati hæredes directe gravati reſtitue-
10 re; Fratres vero, tamquam poſteriori loco invitati, non aliam, quam ſubſtitutorum gererent figuram, juxta alias animadverſa per *Spad. conſil. 313. lib. 3. num. 3., Bellon. Senior. conſ. 30. n. 1., Urceol. conſult. foren. cap. 38. n. 19., Rot. dec. 984. n. 14. cor. Danoz. Iun., & dec. 267. n. 7. part. 9. dec. 132. n. 21. par. 16. dec. 406. n. 10. par. 19. Rec., Annot. ad meas deciſ. inter impreſſ. 7. nu. 35.*, ubi quod *ſufficiat, vocatum poſt mortem non eſſe conſideratum uti cohæredem ab initio, & in Ariminen. fideicommiſſi 7. Febr. 1716. §. Non ideo. cor. R. P. D. meo Cerro.*

Nec incongrua nec violenta huiuſmodi interpretatio reputanda venit; nam ut Teſtator eius mentem explicaret ſuper univerſali ſucceſſione, quam obtinere debebant ſubſtituti, immerito uti poterat vocabulo *hæredum* quoniam eorum appellationem non tantum includuntur, qui ſunt immediate, & directe inſtituti; verum & illi,
11 qui mediate in ulterioribus gradibus ſuccedunt per *Text. in l. hæredis appellatione, & l. ſciendum ff. de verb. ſignific., Mantic. de conject. ultim. volunt. lib. 8. tit. 14. n. 20. Peregrin. de fideicommiſſ. artic. 32. n. 6., Caſtil. de uſufruct. cap. 61. n. 59. Franc. Palm. conſult. 62. n. 65., Rot. coram Bich. dec. 608. n. 6. cor. Benincaſ. dec. 144. n. 3.* & apud. *Baldue. deciſ. & rer. judicat. dec. 28. n. 7. 8. & 14. tit. 3.*

Minus officientibus conſimilibus verbis in alia Teſtamenti parte expoſitis, ibi = *e non eſſendo contenti detti miei eredi* (nempe Cajetanus, & Benedictus) *di queſto peſo*, nempe celebrationis Miſſarum, *voglio che gl' altri eredi univerſali ſiano obligati pagare ducati* 100. *al Rev. Capitolo con peſo &c.* licet enim ex one-

Digitized by Google

onere iniuncto arguatur regulariter voca-
12 tio propter regulam illam, qnos non honoro, non gravo, de qua in propoſito *Rot. coram Emerix Iun. dec.* 1059., *n.*1. *& in Aſſiſien. Immiſſionis* 17. *Decembris* 1708. §. *Et hanc coram Eminentiſſimo Polignac*. Id tamen in concreto relevantiam feciſſet, quatenus Fratres ſubſtituti nullo modo ſucceſſuri forent, vel quatenus etiam onus Miſſarum ſtatim adimplendum eſſet, non expectata purificatione fideicommiſſi, quorum neutrum in hypotheſi nequaquam verificatur quia onus Miſſarum nullo temporis intervallo circumſcriptum fuit, & Fratres ſubſtituti in ſecundo ſucceſſionis gradu certam ſedem vocationis habebant. Inſuperque animadvertebatur, eos vocari cum adjectione dictionis *alterius* ibi *che gl' altri eredi univerſali ſiano obligati pagare &c.* Unde ſi ipſi nedum in uſufructu, ſed etiam in proprietate ſeſe blandiebantur honoratos, tales quoque cenſendi erant Benedictus, & Caietanus, ad quorum ſimilitudinem cæteri Fratres vocati fuerunt poſt eorum mortem, ita exigente indole einſdem dictionis
13 *Altri*, quæ connotat purificationem qualitatis, & omnimodam ſimilitudinem, *Rot. coram Emerix. Iun. dec.* 1241. *n.*4., *& in Foroſempronien. Legatorum ſuper bonis emphyteuticis* 19. *Ianuarii* 1714. §. 4. *coram Me*.

Similique modo ſublatum remanere poſſe videbatur ſupremum illud argumentum, quod in Inſtrumento venditionis cuiuſdam ſylvæ hæreditariæ Caietanus, & Benedictus enunciati fuerint hæredes uſufructuarii, unde inferebatur, quod in omni dubio pro interpretatione inſtitutionis ad hoc ſolemne factum eſſet recurrendum; Conſtito ſiquidem ex hactenus deductis, quod Cajetanus, & Benedictus vere univerſales eſſent hæredes, arridebat reſponſio, quod nempe, vel inconſulto fuerit dicta qualitas prolata, unde modo poſſit meliori Trutinæ ſubiecta retractari, vel quod ſub uſufructuariorum nomine intelligi potuerint a non bene callentibus proprietatem verborum legalium, etiam hæredes per Fideicommiſſum vocati, utpote quia uſufructuariis æquiparantur quoad vitalitium commodum perceptionis fructuum ſine facultate diſponendi de capitalibus, & quod hic fuerit ſenſus dictæ enunciativæ ſuadebatur tum ex relatione habita ad Teſtamentum, in quo ex hucuſque deductis plene liquet, Cajetanum, & Benedictum inſtitutos fuiſſe in univerſa hæreditate, tum ex quo in eodem Inſtrumento repetitur, hæreditatem Ioannis Baptiſtæ deferendam fuiſſe ad ceteros Fratres poſt obitum Caietani, & Benedicti; quamobrem arguendo etiam juxta hujuſmodi Inſtrumenti tenorem, dd. Caietanus, & Benedictus intelligi ex iuris diſpoſitione debuiſſent univerſaliter inſtitu-
14 ti; quoties enim aliquis in ſolo uſufructu vocatur, nullo condeſignato contemporaneo hærede proprietario, ſed dilata collatione hæreditatis poſt mortem primi hæredis, tunc iſte efficitur hæres univerſalis, quantumvis in ſolo uſufructu honoratus, ne defunctus, pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus decedat, ad *Theor. Bald. in l. ex facto ff. de hæred. inſtit. Bellov. de jur. accres. tom.*3. *cap.*10. *quaſt.*24. *n.*149., *& ſeq. Cyriac. controv.*43. *n.*44., *& controv.*305. *n.*1., *Rot. coram Ottobon. dec.* 203. *n.* 11. *& in Romana Hæreditatis* 21. *Iunii* 1715. §. *Fruſtra coram R. P. D. meo Criſpo &* 4. *Maii* 1716. §. *Conſtabilito coram R. P. D. meo Cerro* & latius *inter meas impreſſ. dec.*7. *Ann. n.*35.

Ceterum ſi hæc aliquam involvere poſſunt difficultatem tam ſuper vocatione, & duratione fideicommiſſi, quam ſuper portionibus, & identitate bonorum hæreditariorum, quæ pariter in controverſiam revocabantur, illud certum Dominis viſum fuit, quod in huiuſmodi dubio ſtatu retardari interea non poterat executio mandati de *manutenendo*, vel *aſſociando* favore Annæ relaxati, ex quo in dubio manutentio concedi debeat hæredi, ſeu ſucceſſori hæredis gravati, a cuius poſtea manibus, docto concludenter de identitate bonorum, &
15 ſui vocatione, Fideicommiſſarius tenetur fideicommiſſum recipere *Rot. dec.*131. *n.*4. *par.*1. *Rec.*, *coram Ottobon. dec.*198. *n.*34. *ad ornat. Card. de Luc. de Teſtam. dec.*3. *num.*23. *tom.* 3. & latius *coram Me in Sabinen.*, *ſeu Florentina Immiſſionis* 20. *Apr.* 1714. §. *Nec ad ſe. cum ſeqq.*, & alibi frequenter.

Et ita utraque &c.

ROMANA CAMBIORUM.

Ven. 30. *Junii* 1719.

ARGUMENTUM.

Credita ex publico inſtrumento & ex re judicata reſultantia in dubium non revocantur. Ceſſionarius habet eamdem facultatem, quam Cedens, non tamen poteſt ultra petere conſequuta ſatisfactione.

SUMMARIUM.

1 *Creditum reſultans ex publico inſtrumento, & re judicata in dubium revocari nequit.*
2 *Ceſſionarius omnium jurium poteſt agere contra debitorem, quemadmodum agere poterat Cedens.*
3 *Pecuniæ cedere debent in cauſam debiti antiquiores, & pro quo facta fuit executio.*

DECISIO DCCCCXX.

CUM mandatum ſcutorum 5000. quod ad ſui commodum reportaverat Olimpia Petronia Palumbaria pro reſtitutione ſortis Cambii ejuſdem ſummæ paſſive ejus favore contracti cum ſolidali obligatione R. P. D. Vin-

Vincentii filii per Bartholomæum Vecchiarellum, cum hoc tamen quod cum dictis pecuniis (prout peractum fuit) redimeretur Cenſus pariter paſſive impoſitus in forte ſcut. 4000. ſub die 16. Februarii 1669. ab eodem Bartholomæo vigore ſpecialis Chirographi ſa. me. Clementis IX. favore Guarnerii Cavallarini ſuper bonis fideicommiſſariis ſuæ Domus Vecchiarellæ cum opportuna jurium ceſſione favore præfatæ Olimpiæ, & pro alia rata ſcut. 600. quod pari modo redimerentur (prout redempta fuerunt) tria alia Cambia per eumdem Bartholomæum creata favore Petri Fontiboni, unum ſcilicet ſub die 7. Auguſti 1696. in ſorte ſcut. 200. ad rationem ſcut. 5. pro quolibet centenario, & anno, cum obligatione in ſolidum pariter dd. R. P. D. Vincentii, & Octavii filiorum, & reſpective fratrum, & alterum ſub die 30. Auguſti 1697. cum obligatione dicti Vincentii, & Dominici alterius filii, & ſucceſsiva illius approbatione, & obligatione Mariæ Olimpiæ uxoris ejuſdem Bartholomæi, & dicti Octavii filii, & denique alterum ſub die 9. Auguſti 1698. in ſorte ſcut. 100. cum ſolidali obligatione tam prælaudati Vincentii, & Dominici, quam Philippi alterius filii, & fratris reſpective exequi procuraſſet eadem Olimpia, & datum non fuit aſſequi ex d. ſorte, niſi ſcut. 3320. præviis aliquibus ſubhaſtationibus bonorum ad dictos Debitores ſpectantium, ita ut cum adhuc remaneat Creditrix in ſcutis 1680. pro reſiduali ſorte principali dicti Cambii, ac pro illius fructibus dubium ad ejus inſtantiam in hodierno Conſeſſu propoſui: *An conſtaret de credito, ſeu mandatum relaxatum contra Barabolomæum, & R. P. D. Vincentium ſit exequendum contra Octavium, & alios fratres de Vecchiarellis, & pro qua ſumma in caſu &c.* -- & a Dominis affirmativum habui reſponſum.

Etenim de credito prælaudatæ Olimpiæ dubitari non poterat, ut perperam prætendebant Defenſores fratrum de Vecchiarellis hoc ipſo, quod reſultabat ex publico In-
1 ſtrumento Cambii, & re judicata Sac. Rotæ canonizata inſuper a plena Signatura Juſtitiæ cum reſcripto = *Parito Judicato* = Unde tota Cauſæ difficultas reducebatur ad eam ſubalternam inſpectionem: An dictum mandatum relaxatum contra præfatos Bartholomæum, & R. P. D. Vincentium ſit exequibile contra Octavium, & alios fratres de Vecchiarellis, & pro qua ſumma, & Domini in hoc non dubitarunt pro ſumma ſcutorum 600.

Nam cum innegabile eſſet in facto, quod ex dictis pecuniis ad cambium, ut ſuper traditis per præcitatam Olimpiam ex pacto extinctum fuerit primo loco cambium prædictum ſcutorum 200. contractum a dicto Bartholomæo favore dicti Petri Fontiboni cum obligatione Octavii filii, & in actu extinctionis idem Creditor ceſsionem tranſlativam feciſſet favore memoratæ Olimpiæ hinc exoriebatur, quod quemadmodum prædictus Fontibonus agere valuiſſet contra
2 prælaudatum Octavium, ita etiam prænarrata Olimpia, quæ illum cum ſuis pecuniis, & cum opportuna tranſlativa jurium ceſsione extinxit, atque dimiſit, ex traditis per *Card. de Luc. de Cred. diſc. 4. num. 16. Rot. in Romana Cenſus 30. Aprilis 1702. §. fin. coram bo. me. Omanna, & in Lauretana Salviani 2. Decembris anni mox elapſi §. Qua poſita coram M:*.

Et ex eadem ratione dictum mandatum exequendum eſſe putatum fuit contra Dominicum alterum fratrem dicti Octavii, qui una cum dicto fratre ſe obligavit in altero ſupradicto Cambio ſcutorum 300., & altero ſcutorum 100., & etiam contra Philippum, qui unice in mox dicto Cambio ſcut. 100. ſeſe obligavit favore Fontiboni; Unde pro dicta rata ſcut. 600. indubitatum remanebat, quod contra dictum Octavium exequi poterat mandatum pro ſcutis 500. quia in duobus dd. Cambiis ſeſe obligaverat contra Abbatem Dominicum pro ſcut. 400. & contra memoratum Philippum pro ſcut. 100. eo tamen modo, quod quando dicta Olimpia vel contra unum, vel contra alium ex dictis obligatis ad formam propriæ obligationis, & intra quantitatem dictorum ſcut. 600. una cum fructibus ſuam conſequutam fuerit ſatisfactionem, nil ultra ab eis petere valeat.

Haud referente, quod cum dicta Olimpia in computum ſortis dictorum ſcutorum 5000. obtinuerit ex deliberatione Bonorum ſuorum Debitorum ſcut. 3320. hæc referri debeant in extinctionem dd. ſcut. 600., & ſic quod dd. fratres de Vecchiarellis remanſerint liberati: Quoniam animadverſum fuit, quod cum dictæ pecuniæ in ſumma ſcut. 3320. verſæ fuerint in extinctionem Cenſus in ſorte ſcut. 4000. longe prius impoſiti, nempe de anno 1669. a Bartholomæo prædicto una cum R. P. D. Vincentio cum convento ſubingreſſu in illius juribus pecuniæ prædictæ omnino cedere debebant in cauſam dicti debiti antiquioris; & pro quo facta fuit exequutio, non autem in iſtud
3 poſterius, & pro quo nulla facta fuerat exequutio *Rot. deciſ. 457. n. 18. par. 9. tom. 2. rec., & dec. 262. n. 15., & 306. n. 30. coram Bich., & dec. 13. n. 18., & 811. n. 9. coram Cerro, Cenc. de Cenſ. par. 3. cap. 1. q. 3. art. 1. n. 12.*

Et ita omiſsis aliis reſpicientibus ſubſtantiam Crediti, quæ prorſus, ut diximus, extranea erant in præſenti tanquam canonizati a plena Signatura reſolutum fuit utraque &c.

HOR-

Digitized by Google

HORTANA MANUTENTIONIS.

Lunæ 3. Julii 1719.

ARGUMENTUM.

Manutentio ſemper debetur poſſeſſori ad tramites ſuæ veræ poſſeſsionis, præſertim ſi hæc habeat titulum. Poſſeſsio bonorum omnium, & probata per publicum inſtrumentum ſemper præfertur poſſeſsioni ſpeciali aliquorum bonorum per publicum inſtrumentum non probata, licet hæc ſit anterior tempore. Detractiones legales fieri debent ex omnibus bonis ſtabilibus, mobilibus, & ſemoventibus. Ad impediendam immiſsionem hęredi tria copulative requiruntur.

SUMMARIUM.

1 *Manutentio ſemper debetur poſſeſſori ad tramites ſuæ nudæ, & veræ poſſeſſionis.*

Præſertim cum poſseſsio fulcitur validiſsimo titulo n. 2.

3 *Teſtamentum validum ſicut ſilere facit cauſam inteſtati, ita aperit aditum illis, quæ cauſa teſtati veniunt.*

4 *Poſſeſsio bonorum univerſalis præfertur poſſeſsioni particulari aliquorum bonorum.*

Et probata per publicum inſtrumentum ſemper prævalere debet particulari non probatæ per publicum inſtrumentum n. 5.

Neque obſtat ſit anterior tempore n. 6.

7 *Fideicommiſsarius nudus, & purus capere debet poſſeſsionem de manu hæredis.*

8 *Legitima, & trebellianica ſunt certæ rationę quotæ* Declara num. 9.

10 *Legales detractiones faciendæ ſunt ex bonis ſtabilibus, mobilibus, & ſemoventibus.*

11 *Sola poſsibilitas debiti eſt ſufficiens motivum ad effectum concedendi manutentionem hæredibus.*

12 *Compoſseſsori vocato in fideicommiſso ex hoc novo titulo poteſt expetere manutentionem, & obtinere etiam pro rata ſpectante ad defunctum compoſseſsorem* Limita num. 13. & 14.

15 *Hæres in ſua perſona materiali in omnibus repræſentat perſonam defuncti.*

16 *Fideicommiſsarius gerit figuram Creditoris.*

DECISIO DCCCCXXI.

ORTA controverſia in poſſeſſorio judicio manutentionis inter Petrum, & Luciam de Zaffiris hæredes Teſtamentarios Nicolai Succhiarelli nuperrime fato ceſsi, & Horatium Succhiarellum illius Fratrem Patruelem, hæc delata fuit ad Forum coram A.C. Gentili, qui agnoſcendo favore dd. hæredum militare omnia juris requiſita in hoc judicio neceſſaria pro manutentione obtinenda, non hæſitavit eam illis concedere, prout in gradu appellationis eadem conſcenſa ad noſtrum Sac. Tribunal, mihique commiſſa dubitatum nec fuit, quia propoſitio per me dubio = *An & cui eſſet danda manutentio* = Domini reſponderunt, *manutentionem dandam eſſe Zaffiris*.

Ratio ita reſcribendi fuit illa juris propo-
ſitio, quod manutentio ſemper debetur
1 Poſſeſſori ad tramites ſuæ nudæ, & veræ
poſſeſsionis ad *Text. in §. Retinendæ inſtit. de
interdict.*; Unde cum in caſu præſenti præfati
hæredes Teſtamentarii poſſeſsionem Bono-
rum ad dictum Nicolaum ſpectantium vi-
gore mandati Iudicis de partibus cœperint
eis per conſequens manutentionis benefi-
cium denegari nequibat.

Præſertim, & ſine difficultate, quia me-
morata poſſeſſio validiſsimo fulciebatur ti-
tulo, cujus vigore illa capta fuit. Ipſe enim
2 deſcendebat ex Teſtamento non cancella-
to, neque in aliqua parte defectuoſo Nico-
lai veteris Poſſeſſoris, qui dd. Zaffiros ſuos
hæredes univerſales inſtituerat, quod ſicuti
ſilere faciebat cauſa inteſtati, ita e conver-
ſo amplum aditum aperiebat omnibus illis,
3 quæ cauſa teſtati veniebant, prout ſunt
dd. de Zaffiris, ex traditis per *Poſtb. de ma-
nut. obſerv. 46. n. 2., & 3. Rot. poſt eum dec.
177. n. 1., & coram Card. Cerr. dec. 757. n. 3.*
& poſt *Balducc. ad Ramon. dec. 12. num. 1.,
& ſeq.*

Abſque eo quod attendi potuerit poſſeſ-
ſio dicti Horatii, tamquam anterior illa
præfatorum de Zaffiris, quia ultra quam
quod non erat univerſalis, & compræhen-
ſiva omnium Bonorum hæreditariorum di-
cti Nicolai, ea, quod magis viſum fuit,
non probabatur per inſtrumentum publi-
cum, ſed ex ſimplici, & nuda relatione
Bajuli aſſerentis ſub 22. Auguſti 1716. me-
4 moratum Horatium immiſiſse in poſseſ-
ſionem præfatorum Bonorum præſentibus
duobus Teſtibus, qui de cetero contra illius
dictum referunt in eorum atteſtationibus a
Defenſoribus dicti Horatii productis, eam-
dem poſseſsionem fuiſse a dicto Bajulo tra-
ditam ſub diverſo die, nempe 24. ejuſdem
menſis, & e converſo Prętor Terræ Cane-
pinæ teſtatus fuit, dictam poſseſsionem tra-
didiſse cum ejus Cancellario, & Notario;
Unde in hoc contrarietatis, & diverſitatis
conflictu, non probato actu poſseſsionis
per Inſtrumentum publicum, quod exple-
tum fuiſse aſſerebat dictus Prætor, ſemper
5 prævalere debebat illa prænarratorum de
Zaffiris, qui eorum poſseſsionem per pu-
blica documenta juſtificabant, ut diſtin-
guendo caſum tradunt *Poſtb. de manut. obſer.
38. num. 49. Rot. coram Me dec. 40. num. 10.,
& in Carpentoraten. Hæreditatis 4. Februarii
1686. §. Non admittendam verſ. Præſertim.*

Et in omnem caſum, quando etiam di-
cta poſseſsio dici poſset anterior in tempore
adhuc ſemper nullius fuiſset momenti, quia
cum nulli alio innixa ſit titulo, quam fidei-
6 commiſsi ordinati a Bernardino Patre Ni-
colai

colai ſavore dicti Horatii; Hinc ſemper ipſe
non poterat valide poſſeſſionem hujuſmodi
Bonorum apprehendere, ſed tamquam pu-
rus, & nudus Fideicommiſſarius tenebatur
7 poſſeſſionem capere de manu hæredis, qua-
les ſunt dd. de Zaffiris juxta inconcuſſam
propoſitionem, de qua eſt *Text. in l.1. ff.
quorum legatorum Rot. dec.577. n.5. coram
Cerr. dec.216. n.8. par.16., & in dicta dec.
12. n.3., & dec.13. n.3. poſt Balduce. ad Ra-
mon., & in Mantiſſ. ad Card. de Luc. dec.12.
n.14., & dec.3. n.23., & ſequen.*

Haud referente, quod dicta regula in
præſenti themate ſibi locum vindicare ne-
queat, eo quia fideicommiſſum ſit clarum,
8 & nullæ hæredi, vel competant detractio-
nes, vel ſi illæ competant, cum certæ ſint
rationes loci, & quotæ, ex quo unice con-
ſiſtere valeat in detractionibus quotitativis,
nempe Legitimæ, & Trebellianicæ ad evi-
tandos inanes circuitus manutentio ſaltem
concedi debeat una cum dicto hærede ipſi
etiam fideicommiſſario pro indiviſo, quem-
admodum firmant *Cyriac. controv.12. num.
48. Rot. coram Emerix jun. dec.336. num.2.,
& 3., & dec.373. num.1.*

Quoniam quamvis dicta Legitima, &
Trebellianica dici quodammodo poſſit cer-
ta ratione quotæ, incerta tamen remane-
bat ratione quantitatis, ad quam eædem
detractiones aſcendere valebant: Nam cum
ex Inventario confecto per Dominicum
9 Patrem Horatii conſtaret, dictum Ber-
nardinum Patrem præfati Nicolai non ſo-
lum reliquiſſe Bona ſtabilia, in quibus ca-
dere poſſet certitudo quotæ detractionum
competentium, ſed etiam nonnulla alia
Bona tam mobilia, quam ſemoventia, ex
10 quibus omnibus ſine dubio faciendæ ſunt
legales detractiones, ex deductis per *Rot.
dec.113. num.1., & ſeq., & num.6. poſt
Merlin. de Legitim.*; Hinc erat, quod cum
horum reſpectu ignota ſit quantitas, & va-
lor, deficiebat illa certitudo neceſſaria ad
effectum concedendi manutentionem ſal-
tem pro indiviſo tam hæredi, quam Fidei-
commiſſario, & in ſuo eſſe remanebat
præmiſſa juris propoſitio, quod fideicom-
miſſarius poſſeſſionem capere debet de ma-
nu hæredis, nec permitti debet, quod hæ-
res ſpoliatus remaneat ſua poſſeſſione,
quando prout hic conſtat, illi competere
plures detractiones, & ſi certas ratione quo-
tæ, incertas ratione quantitatis ex præ-
dictis.

Quæ ſi procedunt ſimpliciter, a fortiori
perurgebant in præſenti, in quo ultra com-
petentiam dictarum detractionum quotati-
varum, non levis fumus datus fuit etiam de
competentia detractionum accidentalium,
& quantitativarum, ex quo Dominicus
Succhiarellus Author præfati Horatii ad-
miniſtrationem Bonorum d. Nicolai in mi-

nori ætate conſtituti peregit per ſpatium
fere viginti annorum, nulla adhuc reddita
ratione; Unde quemadmodum dubitari
poterat, quod ob dictam adminiſtrationem
11 remanſerit debitor, ita hæc ſola poſſibi-
litas hic, & nunc, & in præſenti judicio
pluſquam exuberans erat, ad effectum
quod dictis hæredibus concederetur manu-
tentio, ut bene tradunt *Surd. dec.333. num.
14., & ſeq. Mart. Medic. exam.13. num.28.,
& 33.*

Et demum nullius relevantiæ compertum
tum fuit objectum illud, quod cum præ-
fatus Horatius vivente dicto Nicolao con-
troverſa Bona poſſideret pro indiviſo cum
eodem hinc eidem ſupervento hoc novo ti-
tulo, tota poſſeſſio conſolidata fuerit in eo
& potuerit abſque ulla nova apprehenſione
ſine vitio continuare in poſſeſſione totius,
12 & manutentionem expetere, atque obti-
nere etiam pro illa rata, quæ ſpectabat ad
Compoſſeſſorem defunctum, ex notatis per
*Pariſ. conſ. 53. num.110. lib.3. Mireſcott. var.
reſolut. lib.2. cap.138. num.37., & in Bene-
ventana Manutentionis 4. Julii 1696. §. Et
fuit reſponſum, & 20. Junii 1698. §. Præ-
ſuppoſitis coram Eminentiſſimo de la Tremoille.*

Quandoquidem cum explorati juris ſit,
quod ad hoc, ut Fideicommiſſarius poſſidens
Bona ſit legitimus Contradictor ad retar-
dandam immiſſionem hæredi ſcripto tria re-
13 quiſita copulative neceſſaria ſint: Quod
nempe ipſe poſſideat ſine vitio, quod fidei-
commiſſum ſit undique clarum, quodque hæ-
redi immiſſionem expetenti nullæ compe-
tant detractiones, ut millies dixit *Rot.*, &
ſignanter *in Rec. dec.255. num.2. par.12. &
coram ſan. mem. Alexand. VIII. dec 176 n.
20., & 21., & dec.198. num.3., & 4. co-
ram Emerix jun., & in Urbevetana, ſeu
Montis Faliſci Immiſſionis 14. Decembris
1699. §. Porro coram bo. me. dell' Olmo, &
in Narnien. Uſusfructus 24. Novembris 1710.
§. Stabilito igitur, & in ejus confirmatoria
2. Martii ſubſequentis anni §. Regula enim co-
ram bo. mem. Molinez.* Hinc in præſenti
themate data etiam per malam hypo-
teſim dicta non vitioſa poſſeſſione, ad-
huc cum deficiant dicta alia duo requiſita,
vel ſaltem tertium non competentiæ detra-
ctionum, ea per ſe ſola ſufficiens non erat
14 ad repellendum hæredem ſcriptum in Te-
ſtamento gravati, ſed neceſſe fuiſſet pro-
bare illa alia duo extrema, clari juris, &
incompetentiæ detractionum, quæ Docto-
res, & Tribunalia ad hunc præciſum effe-
ctum copulative exquirunt, ut individua-
liter reſpondendo objecto firmavit *Rot. dec.
206. num.8. coram Ludoviſ.*, ibique *Adden.
num.11. dec 198. num.4. coram ſan. me. Ale-
xand. VIII. dec.115. num.10., 11. par.1. Re-
cent., & in dicta Narnien. Uſusfructus 2.
Martii 1711. §. Siquidem coram bo. mem.
Molinez.*

Et

Et ſummo profectò jure, quia ſi hæres in
ſua perſona materiali in omnibus, & per
omnia repræſentat perſonam formalem de-
15 functi, & e converſo Fideicommiſſarius
non gerit niſi figuram Creditoris, quem-
admodum abſonum eſſet ab omnibus juris
regulis, & principiis, quod Creditor dubius
& illiquidus omnia Bona defuncti Debitoris
16 proprio marte occuparet, ita non minus
inconveniens eſſet, quod Fideicommiſſa-
rius incertus ratione quotæ conſequendæ
debeat permanere in poſſeſſione integræ
ſubſtantiæ gravati, donec de ſuo jure non doceat, & opportuna fiat diſcuſſio, & ſeparatio illorum jurium, quæ ipſi, & reſpective hæredi heredis gravati competere poſſunt, ut in propoſito ratiocinantur *Mart. Medic. exam. 13. num. 19., & ſequen. Rot. dec. 216. num. 2., & ſeq. par. 16. Recent. & dec. 12. num. 7., & 8.* penes *Balducc. ad* Ramon. *tom. 4.*, & proſequitur *dicto Narnien. Uſusfructus* §. *Ratio autem*.

Et ita utraque &c.

Finis Septimi, & Ultimi Tomi.

INDEX

INDEX

RERUM, AC VERBORUM OMNIUM,

Quæ in hoc ultimo Volumine continentur.

A

ABSENS

NON *privatur* jure ſuæ collationis *deciſ.*786. *num.*17.

ABSENTIA

Caſus abſentiæ, & mortis de jure æquiparantur *dec.*786. *num.*15.

ACCEPTATIO

Detecto errore acceptanti non officit *dec.*882. *num.*3.

Facta in parte, *& partibus* reddit actum dividuum, itaut in præjudicialibus pro non facta habeatur *dec.*882. *num* 4. *&* 5.

Non præſumitur contra proprium commodum *dec.*786. *num.*26.

Amplia *num.*34.

Non præſumitur quem voluiſſe lucrum valde conſpicuum perdere per ſimplicem non acceptationem *dec.*746. *num.*11.

Succeſſiva ratificatio, & acceptatio ſupplet vices veri mandati *dec.*789. *num.*15.

ACCESSIO

Unius rei ad aliquod corpus unicum corpus efficit *dec.*889 *num.*5.

ACCOLLATIO

Simulata quanquam per publicum inſtrumentum confecta non obſtantibus ſolemnitatibus, & cauthelis interpoſitis corruit *dec.*909. *num.*4.

Et fit regulariter ſub majori quo poteſt pallio *ibid. num.*5.

Simulata uti nulla nullam præbere poteſt exceptionem adversùs credita liquido probata *dec.*909. *num.*1.

ACCONCIUM

Exceſſivitas dotis, & acconcii ex quibus excludatur *dec.*803. *num.*10. *&* 14.

In dotis, & acconcii conſtitutione, ſive prælegato relicto filiabus, magis iſtæ, quam hæredes prædilectæ cenſentur *dec.*803. *numer.*4.

Proportionatum eſſe debet menſuræ dotis *deciſ.*822. *num.*8.

Et quomodo ſit taxandum *ibid. num.*9.

Relictum niſi ab hærede præſtetur parit fructus *dec.*803 *num.*7.

ACQUIRENS

Particulari, non vero fideicommiſſario nomine bona ad ſui, & non fideicommiſſi commodum acquiſiviſſe credendum eſt *dec.*733. *num.*6.

ACQUISITIONES

Factæ a filio licet emancipato cohabitante tamen cum Patre factæ præſumuntur de conſenſu, & cum pecuniis ejuſdem Patris *deciſ.*859. *num.*45.

ACTIO

Clara retardari nequit ob turbidas exceptiones *dec.*863. *num.*2. *& dec.*880. *num* 8.

Debiti, & crediti in eadem Perſona pugnant *dec.*759. *num.*5.

Petitionis hæreditatis triginta annorum ſpacio præſcribitur *dec.*918. *num.*5.

Et quid ſi agatur de hæreditate inteſtata, vel teſtamentaria purè, ac ſimpliciter delata, vel a tertio abſque juſto titulo occupata *ibid. num.*6.

Pro ſocio cui competat, & quid importet *deciſ.*775. *num.*8. & 10.

ACTOR

Contra adultos actori datur actio citandi vel minorem adultum, vel curatorem *dec* 914. *num* 10.

Fundamentum ſuæ intentionis probare debet *dec.*878. *num.*5.

ACTUS

Antiquus, æquivocus, & eliſus ab aliis poſterioribus favore Epiſcopi emiſſis nil pœnitús attendi meretur *dec.*809. *num.*58.

Declaratus remanet ex illius cauſa, & ratione finali *dec.*889. *num.*4.

Emiſſi ab hærede gravato occaſione alienandi ſeque obligandi utpote facti ad facilitandas alienationes nil ponunt ineſſe *deciſ.*747. *numer.*16.

Epiſcopi favore plus valet unicus actus, quàm mille illorum qui exemptionem prætendunt *dec.*809. *num.*55.

Equivocus poſſeſſionis bonorum paternorum referri nequit ad qualitatem hæreditariam *dec.*876. *num.*15.

Extincta conditione revocatur actus ab ea pendens *dec.*889. *num* 9.

In conflictu publicorum actuum his, non verò Teſtibus fides eſt præſtanda *dec.*809. *num.*61. *& ſeqq.*

Judiciales a debitore facti quando ſuſpecti dicantur ad colludendos Creditores *deciſ.*874. *num.*6.

Lite pendente affectatè geſti non ſunt attendendi *dec.*809. *num.*27.

Mandanti, & non mandatario adſcribi ſolet *dec.*910. *num* 5., *&* 9.

Metu extorti, & contradicti adimere nequeunt vim obſervantiæ *dec.*807. *num.*18.

Negativi in his quæ habent onus, & gravamen

men admixtum involuere dicuntur poſitivam reprobationem *dec.*824. *num.* 10. & *ſeq.*

Obſervantia reſultat ex multiplicitate actuum *dec.*807. *num.* 15.

Poſterior declarans antecedentem eſt attendendus *dec.*899. *num* 15.

Præcarii, & gratuiti nihil ponunt in eſſe *deciſ.*767. *num.*8.

Præſumptio ſtat pro validitate actus donec probetur concludenter contrarium *dec.*902. *numer.*4.

Reduci ſemper debet ad utilem intellectum agentium *dec.*824. *num.*14.

Validus ſemper præſumitur donec contrarium plenè probetur *dec.*881. *num* 8.

Unicus etſi ſit recipit fomentum ab obſervantia contemporaneè practicata *dec.*786. *numer.*32.

ADIMPLEMENTUM

Obiicere non valet is, qui illud non fecit *deciſ.*772. *num.*8.

ADITIO

Tacita expoſcit actus univocos, qui citra jus, & nomen hæredis fieri nequeunt *dec.*878. *num.*10.

ADMINISTRATIO

Probari quomodo debeat *dec* 878. *num.*2. & *ſeqq.*

Receſſus ab adminiſtratione ſociali quando dici debeat coactus, vel voluntarius *dec.*826. *numer.*5.

ADMINISTRATOR

Condemnari nequit in bonis propriis niſi priùs rationem reddat *dec.*837. *num.*2.

Figuram adminiſtratoris, vel Procuratoris quando quis feciſſe dicatur in contractu *deciſ* 770. *num.*3. & 5.

Rationem reddere tenetur de fructibus perceptis *dec.*788. *num.*1.

Amplia *ibid. num.*2.

Solidalis non præſumitur niſi probetur *dec.*906. *num.*2.

AFFICTUS

Debetur majori oblatori *dec.*772. *num.*2.

AGGREGATIO

Actio pro infringenda aggregatione novi Conſiliarii veluti Popularis unicuique ex civibus a jure conceſſa reperitur *dec.*813. *num.*5.

Ad locum Conſilii non facta à Conſiliariis eſt nulla, & attentata *dec.*831. *num.*1.

Ideoque eſt revocanda per viam nullitatis *ibid. num.*2.

Et nulli, & attentati etiam ſunt omnes actus ex ea conſecutivi *ibid. num.*3.

In aggregationibus ad locum conſilii ſervandæ ſunt leges municipales cujuſque loci *dec.*812. *num.*2.

Ideoque facta contra formam ſtatuti eſt nulla, & revocanda *dec.*890. *n.*1.

Et de ratione *ibid. num.*2.

Julius II. conceſſit Civitati Ravennæ, ut in omnibus caſibus, & controverſiis circa aggregationes ad locum Conſilii uteretur ſuis ſtatutis *dec.*812. *num.*1.

Præſumitur ſemper facta ſine præjudicio jurium medio tempore aliis quæſitorum ex Indulto Apoſtolico *dec.*748. *num.*7.

AGNATIO

Contemplatio agnationis arguitur ex perpetua Fœminarum excluſione *dec.* 762. *num.*3.

Contemplatio agnationis, & perpetua fœminarum, vel ex eis deſcendentium excluſio ex quibus arguatur *dec.*819. *num.*12.

Contemplatio agnationis eſt potiſſima conjectura pro inducendo tam fideicommiſſo progreſſivo, quàm vocatione ad portionem Patrui *dec.*896. *num.*19.

Limita *num.*20.

Ex quibus conjecturis, & argumentis agnationis contemplatio arguatur, & maſculi ex fœminis excludantur *dec.*814. *num.*18.

Nil magis adverſatur conſervationi agnationis, quàm vocatio fœminarum *dec.*839. *numer.*17.

ALIENATIO

Bonorum fideicommiſſariorum facta a gravato ſtatim cedit in detractiones *dec.*804. *num.*4.

Eſt unus ex modis per quem donatio cauſa mortis tacitè revocata cenſetur *dec.*851. *numer.*11.

Facta ab uno ex hæredibus non imputatur in detractiones alterius, qui non alienavit *deciſ.*859. *num.*30.

In alienationibus bonorum Eccleſiaſticorum neceſſario requiritur Beneplacitum Apoſtolicum *dec.*832. *num.*15.

Et quo caſu illud intercedere nequeat *ibidem num.*16.

Probibitio alienationis bonorum, & capta proviſio, ut bona perpetuo in familia conſerventur oſtendit, quod Teſtator ſub nomine filiorum comprehendere voluerit omnes deſcendentes *dec* 913. *num.*6.

Probibitio alienationis ſub pœna caducitatis à Teſtatore adjecta operatur, ut ſecutis alienationibus ſtatim alienans cadat in commiſſum *dec.*866. *num.*1.

Stabilium à Tutore, vel Curatore facta pro dimittendis debitis hæreditariis non ſemper dicitur neceſſaria, & utilis, ſed potiùs damnoſa reputatur Pupillo, quando debita ex fructibus ſolvi commodè poſſunt *dec.*877. *num.*6.

Ubi cum prohibitione legis concurrit altera hominis tunc alienatio ſtatim irrita efficitur, & ſubſtitutus admittitur ad vindicanda bona aliena, etſi vivat adhuc ille qui diſtraxit *dec.*836. *num.*10.

Quod dicitur etiam in alienatione facta per viam renunciationis *ibid. num.*11.

ALIMENTA

Bona involuta, & extra ſtatum ſita non debentur pro alimentis *dec.*757 *num.*8.

Debentur priùs ſuper bonis paternis, & nonniſi in ſubſidium in bonis maternis *dec.*757. *num.*6.

Detrahenda non ſunt ex bonis feudalibus & emphyteuticis ex pacto, & providentia *deciſ.*758 *num.*3.

Declara, & limita *num.*5.

In qua ſumma taxanda ſint in bonis fideicommiſſariis *dec.*860 *num.*1.

In taxatione alimentorum inſpici primo loco debet quantitas patrimonii *dec.*758. *num.*1.

Jure

Jure actionis quando debentur, præſtanda ſunt etiam divitl, & allundè proviſo *dec.*757. *num.*5.

Jure actionis debita detrahuntur ex bonis fidei-commiſſariis *dec.*757. *num.*7.

Præſtanda ſunt de bonis paternis, non autem de propriis *dec.*788. *num.*3.

Amplia *num.*4. *ibid.*

ANNATÆ

A non exemptis ſoluuntur Epiſcopo in ſignum ſubjectionis, ab exemptis verò Cammeræ Apoſtolicæ *dec.*809. *num.*56.

Quod procedit etiam in Cathedraticis qui ſoluuntur in ſignum ſubjectionis *ibidem numer.*57.

ANNONA

Gravamen ſubminiſtrandi annonam cæteraque neceſſaria militibus, vel tranſeuntibus, vel ad cuſtodiam Provinciæ accerſitis eſt onus reale, & bonis infixum *dec.*802. *num.*11.

ANTAPOCA

Confecta ante donationem non attenditur ſi ſuſpecta noſcatur *dec.*773. *num* 3., & 4.

APOCA

Cauſa elicita ex conjecturis eſt ſufficiens ad validandam apocam *dec.*789. *num.*9. & 10.

Factum condentis apocam illam reddit obligatoriam *dec.*789. *num.*11.

Præſertim illius confeſſio emiſſa in actu ſerio, & proportionato *ibid. num.*12.

Non numeratio pecuniæ in Apoca *per alterutrum* non retardat executionem ſi probetur cauſa reddens illam obligatoriam *dec.*789. *num.*18.

Per verba generalia abſque ulla expreſſione cauſæ invalida, & nullo modo obligatoria cenſetur *dec.*789. *num.*2.

Non obſtante Statuto Urbis quod mandat abſque ulla cauſa exequi debere *ibidem num.*3., & 6.

Quod ſtatutum tanquam ordinatorium, & non deciſorium non eſt ſervandum extra Forum Capitolinum *ibid. num.*4., & 7.

Et ad ſummum procederet quando agitur de parva ſumma *ibid. num.*5., & 7.

Limita *num* 8.

APPARATUS NUPTIALES

Dari ſolent Mulieribus matrimonium contrahentibus *dec.*803. *num.*11.

Præſertim ſi Mulier ſit nobilis *ibid. n.*12.

APPELLANS

Niſi appellationem proſequatur intra terminum à jure præſcriptum ad appellandum cauſa remanet deſerta, & tranſit in judicatum *dec.*786. *num.*2.

APPELLATIO

Communis non efficitur inter collitigantes, ſi unus ex eis liti jam renunciavit *dec.*764. *numer.*2.

In devolutivo non revocat, nec ſuſpendit executionem *dec.*812. *num.*8.

Pendente appellatione præſertim ex reſcripto Principis, qui poſſeſſionem rei controverſæ appræhendit, attentat *dec.*785. *num.*2.

Limita *ibid. num.*3.

Proſecuta niſi fuerit non eſt ampliùs opponibilis *dec.*892. *num.*32.

APPELLATIONE

Avi venit abſque ulla impropriatione maternus æquè, ac paternus Avus *dec.*771. *n.*3.

Deſcendentium maſculorum juxta *conſ* 85. *Fulgoſ.* nedum veniunt maſculi ex maſculis, ſed etiam maſculi ex fœminis *dec.*846. *n.*4.

Quinimo etiamſi deſcendentes ex fœminis fuerint a Teſtatore præteriti, ſuppleta tamen remanet hæc ſubſidiaria vocatio ex æquitate. *LL. Cum Avus*, & *Cum acutiſſimi ibid. num.*5. & *ſeqq.*

Deſcendentium ex familia veniunt etiam in ſubſidium maſculi cognati *dec.*752. *num.*15.

Di parente più proſſimo continentur tam maſculi, quàm fœminæ, earumque deſcendentes *dec.*801. *num.*6.

Familiæ venit familia effectiva, præcipuè in vocatione paſſiva, & in præjudicium ultimæ fœminæ *dec.*742. *num.*12.

Filiorum veniunt etiam fœminæ, præſertim per poſteriùs, ſi nomen illud filiorum non appareat connotatum cum qualitate maſculinitatis *dec* 806. *num.*1.

Filiorum, & deſcendentium maſculorum in fideicommiſſis veniunt non ſolùm maſculi ex maſculo, ſed maſculi ex fœmina *dec.*839. *num* 2.

Idque procedit ſive maſculi deſcendant per unum, ſive per duplex medium fœmininum *ibid. num.*3.

Præſertim ſi fideicommiſſum conditum ſit a tranſverſali *ib d. num.*4.

Et res ſit non in concurſu maſculorum ex maſculis, ſed cum familia nec cognatitia, ſed prorſus extranea *ibid. num.*5.

Limitatur ſi conſtet de contraria voluntate Teſtatoris, & de expreſſa vocatione maſculorum ex maſculis, ſive ex perpetuo voto agnationis *ibid. num.*6. & 7.

Filiorum, ac deſcendentium veniunt non ſolùm maſculi ex fœmina, ſed ipſæ etiam fœminæ *dec.*839. *num.*12.

Laicorum de Domo veniunt etiam fœminæ in Jurepatronatu *dec.*742. *num.*1. & *ſeqq.*

Legitimorum, & *naturalium* continentur etiam legitimati per ſubſequens *dec.*801. *num.*10.

Liberorum continentur omnes ſive virilis, ſive fœminilis ſexus *dec.*839. *num.*11. & 18.

Maſculorum veniunt non modo deſcendentes per medium maſculinum, quàm alii per medium fœmininum *dec.*752. *num.*1.

Idque procedit etiamſi per unicum, ſive per duplex medium fœmininum proveniant, & de ratione *ibid. num.*2.

Et quando præſertim quæſtio non eſt inter maſculum agnatum, & maſculum cognatum, ſed inter maſculos deſcendentes à Teſtatore licet cognatos ex una, & prorsùs extraneos ex altera *ibid. num.*3.

Item ſi Teſtator voluit perpetuam ſuorum bonorum conſervationem in deſcendentibus, quæ haberi nequit niſi admittendo in ſubſidium maſculos ex fœminis *ibid. num* 4.

Proximioris, & antiquioris de domo, maſculinum comcipit fœmininum, & veniunt tam maſculi, quàm fœminæ *dec.*742. *num.*6.

Proximioris comprehenduntur tàm maſculi, quàm

Digitized by Google

quàm fœminæ *deciſ.* 850, *numer.* 14.
Et æqualiter vocati cenſentur, licet ſuccedere tantùm debeat ille, qui habet tempore ſucceſſionis qualitatem proximitatis *ibid. num.* 15.
Proximiorum defuncti veniunt etiam legitimati *dec.* 738. *num.* 19.
Limita, & declara *num. ſeqq.*
Reddituum Eccleſiæ ea tantùm veniunt, quæ ex corpore, & ſubſtantia beneficii percipiuntur *dec.* 848. *num.* 12.

ARBITRIUM

In obſcuris remittitur religioni Judicis, qui debet mediam ſeligere viam *dec.* 788. *num.* 9. & 10.
Quando intret dec. 777. *num.* 1.
Regulari debet juxta facti circumſtantias *deciſ.* 803. *num.* 9.

ARCHIVIUM

Licet privatum adminiculum præbet ſcripturis *dec.* 744. *num.* 17.
Privatum dare nequit robur ſcripturæ *dec.* 833. *num.* 28.

ARGENTA

In hæreditate viri nobilis, & plura ſtabilia eximii valoris poſſidentis extitiſſe præſumuntur argenta, jocalia, & pecuniæ *dec.* 873, *numer.* 8.
Ideoque illarum omiſſio in Inventario iſtius nullitatem inducit *ibid. num.* 9.

ARGUMENTUM

A diſcretiva deductum eſt validiſſimum *deciſ.* 795. *num.* 4., & *dec* 808. *num* 6.
Et quando ſit æquivocum itaùt attendi nequeat *dec.* 735. *num.* 7.
Ab abſurdo vitando non eſt multum attendendum in judicando *dec.* 779. *num.* 11.

ASSERTIO

Emiſſa a nobiliſſimo Viro, & Cardinalitia dignitate præfulgenti attendenda eſt *dec.* 729. *num.* 5. & 6.
Emiſſa a gravato ad proprium commodum non probat niſi aliundè adminiculetur *dec.* 747. *num.* 35.

ASSIGNAMENTUM

Factum per le ſpille durare tantùm præſumitur conſtante matrimonio, cujus intuitu fuit promiſſum *dec.* 881. *num.* 2.
Et an habeat idem potioritatis privilegium, ac ipſa dos *vid ibid. num.* 3.

ASSIGNANS

Alteri jus conferendi ſignum eſt quod priùs habebat tam in proprietate, quàm in exercitio *dec.* 786. *num.* 9.
Amplia *num.* 10.

ASSOCIATIO

Denegatur contra illum, qui juſto titulo bona poſſidet *dec.* 775. *num.* 1.
Manutentio, vel aſſociatio debetur illi, qui ad ſui favorem habet in Inſtrumento appoſitam clauſulam *Conſtituti, & Precarii dec.* 794. *num.* 2.
Non denegatur dimiſſo anteriori Creditore alio in anterioritate ſubſequenti *deciſ.* 775. *num.* 5.
Eaque conceditur anteriori Creditori non verò poſteriori *ibid. num.* 6.
Pro melioramentis nedùm competit adversùs Creditorea, ſed etiam adversùs ipſos fideicommiſſarios *dec.* 775. *num* 2.
Remedium immiſſionis, & aſſociationis eſt diverſum a manutentione, & reintegratione *dec.* 893. *num.* 2.

ATTENTANS

Et ſpolians tenetur ſpolium, & attentata purgare mediante repoſitione omnium in priſtinum *dec.* 785. *num.* 10.

ATTENTATA

Cauſare nequit Judicis inhibitio nullam habentis juriſdictionem *dec.* 793. *num.* 2.
Non committuntur ſi nulla ſpreta fuerit Judicis inhibitio, vel majeſtas *dec.* 869 *num.* 2.
Non ſunt attendenda, quinimò ſpernenda, ſi conſtet de bono jure attentantis, & de ratione *dec.* 793. *num.* 4.
Non ſunt purganda, niſi pienè de illis doctum ſit *dec.* 793. *num* 1.
Revocanda ſunt cum omnibus aliis actibus ſucceſſivè geſtis *dec.* 891. *num.* 1.

ATTESTATIONES

In concurſu duarum atteſtationum prior ſemper eſt attendenda *dec.* 833. *num.* 24.
Vel ſaltem neutra *dec.* 764. *num.* 4.

AUTH. RES QUÆ

Jus tribuit non ſolùm detrahendi dotes a fideicommiſſo aſcendentali, ſed etiam alimenta favore fideicommiſſariorum *dec.* 902. *num.* 1.
Amplia *num.* 2.
Licèt de ſola dote loquatur a DD. tamen extenditur etiam ad alimenta *dec* 760. *num.* 6.
Mulier ut in vim *Auth. Res quæ* pulſare valeat bona fideicommiſſaria ſat eſt, ut alia bona libera ſint involuta, & aliis hypothecis affecta *dec.* 792. *num.* 5.
Vigore Auth. Res quæ dos conſtitui, & reſtitui debet ex fideicommiſſo *dec.* 792. *num* 1.
Hoc verò Beneficium *Auth. Res quæ* non competit niſi in ſubſidium, & poſtquam plenè fuit doctum de conſtitutione, & ſolutione dotis *dec.* 792. *num* 2.

AXIOMA, AXIOMATA

Abſurdum intollerabile non eſt permittendum *dec.* 767. *num* 9.
Adagium quoad te liberas ædes habeo, cui aptari poſſit *dec.* 852. *num.* 7.
A diverſis non ſit illatio *dec* 809. *num.* 42.
Ad imparia judicari nemo debet *dec.* 892. *numer.* 27., & *dec.* 897. *num.* 7. & 13.
Congrua congruis ſunt referenda *dec.* 905. *numer.* 13.
Corruente principali corruit etiam acceſſorium *dec.* 889. *num.* 6.
Errare ſolitus in uno caſu facilè credi debet, quod in alio erraverit *dec.* 776. *num.* 4.
Ex aliena jactura nemo lucrum capere debet *dec.* 756. *num.* 10.
Jactare ſuum nemo præſumitur *dec.* 755. *n.* 11.
Impugnari nequit quod aliàs approbatum, & ratificatum eſt *dec.* 905. *num.* 23.
Iniquum eſt convenire aliquem ultrà id quod in ejus rem, & utilitatem verſum eſt *deciſ.* 895. *num* 2.
Melius eſt incumbere rei, quàm actioni *deciſ.* 757. *num.* 4.

Nemo

Nemo plùs juria habere poteſt, quàm habebat ſuus Author *dec.*888. *num* 4.

Nemo præſumitur facere, quod non poteſt *dec.*744. *n.*21.

Nemo præſumitur ſibi voluiſſe præjudicare *dec.*782. *n* 7.

Non Entis nulla ſunt qualitatea *dec.*809. *n.* 54. *dec.*829. *n.*13. & *dec.*859. *n.* 16.

Par Ƒus habens judicari nequit ad imparia *dec.*825. *n. unic.*

Prior in tempore potior in Jure *dec.*801. *n.* 17.

Qui continuat nòn attentat *dec.*869. *n.*1.

Qui ſentit commodum, & incommodum ſentire debet *dec.*750. *num.*7. & 8. & *dec.*848. *n.*10.

Qui vult quod magia eſt, multò fortiùs vult quod minus eſt in eadem materia *dec.*748. *n* 6.

Quod ſemèl eſt approbatum nequit amplius reprobari *dec.*782. *n.*8.

Quod ſemèl fuit renunciatum prætendi ampliùs nequit *dec.*801 *n.*15.

Quod A· thor approbavit nequit à Succeſſoribus impugnari *dec.*908. *n.*8.

Quod nimis probat, nihil probat *dec.*761. *n.*7.

Quod potui nolui, quod volui adimplere nequivi *dec.*836. *n.*25.

Quod favore alicujus eſt introductum in illius odium retorqueri nequit *dec.*753. *n.*15., & *dec.*756. *n.*7.

Quos non honoro non gravo *dec.*919. *n* 12.

Refricare quia nequit id, quod ex ejus culpa, & negligentia proceſſit *dec.*791. *n.*6.

Singula ſingulis congruè referri debent *deciſ.* 866. *n.*5.

Subrogatorum eadem eſt virtua, ac amplitudo *dec.*852. *n.*8.

Temporalia ad agendum perpetua ſunt ad excipiendum *dec.*755. *n.*17. & *dec.*815. *n.*8.

B

BANNITUS.

Capitalis incapax eſt cujuſcumque Succeſſionis activæ *dec.*845. *n.*5.

BARO.

Caſtri S. Gregorii, & Caſapis ex jure conſuetudinario ſuccedit in bonis Vaſſallorum, ſive Forenſium, morientium ab inteſtàto, *dec.*892. *n.*1. 3. 7. 15. 40., & 44.

Limita num.2. quando ſcilicet adſunt Pater, Mater, Filii, Fratrea, ſeu Fratrum Filii, in communi viventes, & *n.*6.

Ampila num.8. nam ſuccedit etiam in medietate quatenus ſequatur obitus cum Teſtamento, & *n.*41.

Non poteſt condere Statuta Juri communi contraria abſque authoritate Supremi Principia. *dec.*892. *n.*25.

Poſito dominio S. Sedis eò minùs eſt præſumendum Baronem Jùa recadentiarum per violentam uſurpationem ſibi arrogaſſe. *deciſ.*754. *n.*12.

BENEF I· IUM, BENEFICIA.

Ex quatuor Teſtibus formitèr examinatis reſultat ſufficiens probatio valoris Beneficii. *dec.*749. *n.*3.

Amplia ibid. *n.*4. & 5.

Ex Regula ſecunda Cancellariæ reſervantur Beneficia vacantia poſt obitum Epiſcopi, vel alterius Collatoris. *dec.*786. *n.*6.

Limita num.7. quando ſcilicet Jus conſerendi collator habebat ſimultaneè cùm aliquo.

In Beneficialibus cenſetur deductum omne Jus ab initio *dec.*745. *n.*1.

Et omnia geſta coràm aliis ſunt revocanda ibid. *n.*2.

In collatione Beneficii curati attenditur meritorum præponderantia. *dec.*784. *n.*20.

Et ex præſcripto Concilii Tridentini debet convocari examen ad diſcernendum magis idoneum *ibid.* *n.*21.

In erectionibus Beneficiorum non attenditur niſi id, quod ex lege Fundationis à Teſtatore fuit præſcriptum *dec.*751. *n.*11.

Laicale reputatur, ſi Teſtator non injunxit Cappellano, ut Miſſas per ſe ipſum celebraret, vèl per alium celebrari faceret. *deciſ.*751. *n.*6.

Merè Eccleſiaſticum, & non laicale licèt ſit de Jurepatronatus, cadit ſub reſervationibus S. Sedis. *dec.*749 *n.*7.

Et quando mere Eccleſiaſticum dicatur *ibid.* *n.*8. & 10.

Non licet in Beneficio litigioſo cedere Jura, & de pretio concordare abſque beneplacito Apoſtolico. *dec.*841. *n.*14.

Plura incompatibilia Eccleſiaſtica Beneficia accipere, ac ſimùl retinere quia nequit ſub pœna illorum privationis, *dec.*799. *n.*1.

Poſſeſſio Beneficii capta abſquè Juris aſſiſtentia eſt circumſcribenda, & de ratione. *deciſ.*745. *n.*5.

Poſſeſſor Beneficiorum incompatibilium juvari nequit beneficio regulæ de annali. *dec.*799. *n.*7.

Declara *num.*8. 9. & 10.

Si quis vendiderit, & inciderit in Simoniam amittit ſtatim vocem paſſivam, ità ut ſit incapax ad illud denuò aſſequendum. *dec.*841. *n.*12.

Idque procedit tàm in Simoniaco notorio, quàm occulto. *ibid.* *n.*13.

Vacantia in Cathedrali præſumuntur de Jure ſpectare ſimultaneè ad Epiſcopum, & Capitulum. *dec.*786. *n.*8.

Unuſquiſque poteſt ſibi beneficium procurare precibus aliiſque boneſtis mediis, ſi Patronus ſtat in ſua plena libertate præſentandi, *dec.*751. *lo* 2. *n.*4.

Limita ſi preces vivente Beneficiato factæ ſint: *num.*5.

Declara *num.*6.

BENEPLACITUM APOSTOLICUM.

Concedi nequit prò alienandis rebus Eccleſiæ niſi concurrente utilitate, *dec.*880. *n.*6.

Eſt ab eo expediendum, qui illud expedire promiſit, *dec.*741. *n.*13.

Si cadat ſuper re de Jure prohibita extendi nequit de caſu ad caſum, *dec.*880. *n.*4.

BONA FIDES.

Eſt fundamentum quaſi poſſeſſionis, *deciſ.*730. *n.*2.

BONA.

Ab hæreditate alicujus quandò præſumantur provenientia, *dec.*818. *n.*5.
Vel acquiſita ab hæredibus gravatis *ibid.* *n.*6.

Alienata ab hærede, & poſita in eodem loco, ubi fideicommittens habebat præſumuntur eſſe de illis à Fideicommittente poſſeſſis donec contrarium non doceatur, *deciſ.* 739. *n.*32.

Aliud eſt bona fuiſſe in hæreditate alicujus reperta, & aliud eadem bona de illius hæreditate fuiſſe, *dec.*778. *n.*4.

Conſervantur diutiùs, & honorificentius per maſculos in agnatione, *dec.*779. *n* 23.

Data prò fundatione novæ Eccleſiæ præſumuntur libera *dec.*809. *n.*14.

Derogari poteſt à Summo Pontifice in præjudicium vocatorum bonis Fideicommiſſo ſuppoſitis *dec.*914. *n.*7.

Deſcripta uti hæreditaria quandò de hæreditate non ſint *dec.*847. *n.*26. & 27.

Deſcribi nequeunt in Inventario illius, de cujus hæreditate non ſunt *dec.*886. *n.*8.

Directo Eccleſiæ dominio ſubiecta diſtrahi nequeunt in manus mortuas *dec.*893. *n.*6.
Limita *ibid.* *n* 7. & 8.

Eccleſiaſtica concedi nequeunt abſque beneplacito Apoſtolico *dec.*880. *n.*2. & 5.

Exiſtentia in Statu Urbini reputantur adiſtar Allodialium *dec.*747. *n.*1.
ideòque diſtrahi, & obligari poſſunt ceſſante præjudicio ulteriorum compræhenſorum *ibid.* *n.*2.
Amplia *num.*3.

Hæreditaria nunquàm præſumuntur niſi in Inventario deſcripta fuerint *dec.*887. *n.*12.

Identitas bonorum Fideicommiſſariorum probatur ex illorum deſcriptione à Teſtatore facta in ſuo Teſtamento *dec.*738. *n.*31.
Itèm ex publicis Inſtrumentis diviſionis acquiſitionis, & locationis *dec.*818. *n.*3.

Ingreſſa in una Linea ad aliam non tranſeunt, niſi prima defecta *dec.*806. *n.*6.
Idque procedit etiàm in Primogenituris, ac Fideicommiſſariis ſubſtitutionibus *ibid.* *num.*7.

Jus vindicandi bona Fideicommiſſaria à ſuo Authore ignorata ad hæredem ſubſtituti tranſmittitur *dec.*746. *n.*13.

Libera ſempèr de Jurepræſumuntur *dec.*809. *n.*13.

Non deſcripta in Inventario ab hæreditate excluduntur *dec.*911. *n.*1.

Obnoxia vinculo Fideicommiſſi probantur ex confeſſione gravatorum *dec* 792. *n.*4.

Oneri reali annexa cùm tali onere deferuntur etiàm ad privilegiatos, & ſi Clericos *deciſ.* 892. *n.*42. & 43.

Patris obnoxia ſunt reſtitutioni Dotis, & ſupplementi *dec.*761. *n.*9.

Proprietas bonorum maternorum ob tranſitum Matris ad ſecunda Vota queritur ipſo Jure favore Filiorum primi Matrimonii *deciſ.*753. *n.*18.
Idque procedit etiàm in Patre *ibid.* *n.*19.

Recadentiarum reſtitui poſſunt cùm eodem Pacto *dec.*892. *n.*35.

Retinens bona titulo detractionum qualitatem Fideicommiſſariam in eiſdem bonis neceſſario agnoviſſe cenſetur *dec.*818. *n.*1.

Retinere quis neqnit bona Fideicommiſſaria, niſi habeat beneficium vocationis *dec.*738. *n.*8.

Sita in aliquo Territorio Fideicommiſſi, & non Gravati præſumuntur, niſi gravatus doceat de particularibus acquiſitionibus in eodem Loco factis *dec.*804. *n.*6

Supèr bonis obtentis in Feudum pactionatum nullum Jus in abſtracto competit prò alimentis, & dotibus Deſcendentium *dec.*817. *n.*1.

BULLA.

Non acceptata non eſt allegabilis *deciſ.*870. *n.*16.

C

CALCULUS.

Aritmeticus in explenda Fructuum liquidatione eſt omninò ſervandus *dec.*904. *n.*1.

Semel à Partibus approbatus controverti ampliùs neqnit *dec.*815. *n.*1.

CAMERA APOSTOLICA.

Conſervare tenetur eas exemptiones, quarum intuitu Caſtra fuere eidem donata *dec.*805. *n.*7. & 8.

CANON.

Quartus Concilii Calcedonenſis fuit ſubindè ab aliis ſucceſſivis Conciliis confirmatum: *dec.*809. *n.*6.

CANONICI.

Sancti Auguſtini Cracoviæ gaudent omnibus Indultis conceſſis Ordini S. Auguſtini *deciſ.*748. *n.*2.

Sancti Spiritus per totum Orbem præcedere debent omnes exemptos, omneſque Laicorum Societates *dec* 748. *n.*4.

CAPITULA MATRIMONIALIA.

Attendi magis debent, quàm Inſtrumentum *dec.*829. *n.*16. & *dec* 878. *n.*4.
Et quidquid in illis non continetur pro non appoſito haberi debet *dicta deciſ.*829. *n* 17.

Attendi ſempèr debent, & prævalere tanquàm verba Partium, & non Notarii *deciſ.*788. *n.*13.

Prævalent ſempèr Inſtrumento Dotali *dec.*791 *n.*5.

Relativè ſe habentia ad renunciationem hanc non limitant, vèl reſtringunt *dec.*771. *n.*8.

Secundi Matrimonii habent annexa onera impoſita in primo Matrimonio *dec* 896. *n.*4.

Tenor Capitulorum Matrimonialium eſt magis attendendus, quàm Inſtrumentum *deciſ.*850. *n.*24.

CAPITULUM.

Aſſignans Jus conferendi in exercitio non præjudicat ſuæ proprietati *dec.*786. *n.*11.
Declara *n.*13.

Confeſſio à Capitulo facta plenè probat etiàm reſpectu Capitularium Succeſſorum *dec* 848. *n.*7.

Statutum condere poteſt abſque Epiſcopi authoritate dumodo in illius damnum non tendat *dec.*786. *n.*19.

Tota facultas Capituli penès quos maneat *deciſ.*786. n.20.

CAPPELLANIA.

Clericalis ſempèr præſumitur tàm de Jure, quàm ex voluntate Fundatoris, quoties contrarium non probetur *dec.*751. *n* 5.

Sacerdotalis non arguitur ex diverſitate præſentationis factæ à Fundatore ad aliam Cappellaniam *dec.*751, *n.*14.

CASUS.

Abſentiæ, & mortis de Jure æquiparantur *deciſ.*786. *n.*15.

CAUSA PIA.

Favor illius capax non eſt ad evertendam mentem, & voluntatem diſponentis *dec.*795. *n.*8.

CAUSA.

Compulſoriæ in cauſis profanis faciliùs conceduntur *dec.*871. *n.*5.

Et an ſi Cauſa ſit dubia *ibid. n.*6.

Non retardato tamèn proceſſu Cauſæ *n* 7.

Concludi definitivè non poteſt in Cauſa niſi citata Parte *dec.*786. *n.*4.

Limita *num* 5.

Inopinata dici nequit ſi de illa quis cogitaverit *dec* 897 *n.*17.

Oneroſa quæ dicatur ad effectum gaudendi exemptiones, non obſtantibus contrariis Conſtitutionibus *dec.*8_8. *n* 1.

Pendente cauſa coram Judice Eccleſiaſtico ſupèr Jure Eccleſiaſtico attentatua eſt quilibet recurſus ad Judices laicos *dec.*768. *n.*1.

Profana illa ſemper dicitur, ubi non agitur de titulo Beneficii *dec.*871 *n.*4.

Utilis minori dicitur, ſi debitum fructiferum redactum fuerit ad infructiferum *deciſ.*873. *n.*7.

CAUTHELA,

Abundans præjudicare nemini debet *dec.*805. *num.*5.

Neceſſaria, & opportuna ſi fuerit omiſſa magnam præbet ſuſpicionem falſitatis actus *deciſ.*731. *num.*9.

CAUTHELA ANGELI.

Allegari nequit abſque præſidio legitimæ poſſeſſionis, vel tituli poſſidendi *dec.*919 *n* 1.

Impedire ut poſſit effectum executionis debet eſſe plenè, & concludentèr probata *dec.*874. *num* 1.

Præſeferre non debet dubietatem, ſed exigit titulum undique certum, & plenam vocationem *dec* 9 9. *num.*4. & 5.

Servanda ut ſit requiritur titulus undique certus, & validus *dec.*859. *num.*1.

Præſertim ſi allegans dictam cauthelam ſit reus, & conſumata fuerit executio mandati *ibidi num.*2.

CENTENARIA.

Beneficio illius allegare quis poteſt meliorem titulum de Mundo *deciſ.* 915. *num.* 1. 2., & 10.

Cujus vim intervertere nequit mutatio perſonarum, qualitas, aut ætas, *ibidem num.*3.

CESSIO.

Crediti ex quibus reſoluta dicatur *deciſ.* 876. *num.*19.

CESSIONARIUS.

Cambium ſi prorogavit, & hoc medio tempore debitor effectus fuit non ſolvendo, nequit contrà non ſolventem petere regreſſum, & de ratione *dec.*865. *n.*1. 2. & 5.

Habere nequit regreſſum contra cedentem niſi facta priùs excuſſione adverſus Debitorem *dec.*865. *n.*7. & 12.

Habet idem Jus, quod cedens, & in illius Juribus ſubintrat *dec.*876. *n.*4. & *deciſ.* 902. *num.*7.

Omnia quandò quis ceſſiſſe, vel renunciaſſe præſumatur *dec.*836. *n.*20.

Omnium Jurium poteſt agere contra Debitorem ſicuti poterat cedens *dec.*920. *n.*2.

CIVES.

Non arcentur à teſtimonio ferendo prò eorum Communitate *dec.*763. *n.*10.

Publica munera explentes ex mera liberalitate ſunt potiùs commendandi *dec.*813. *n.*6.

Tanquàm membra Communitatis ſolvere tenentur taxam impoſitam à ſupremo Principe *dec.*802. *n.*10.

Teſtantibus de propriæ Patriæ conſuetudine plena fides præſtanda eſt *dec.*823. *n.*1.

CIVILITAS.

Originaria ſequitur etiam invitum *deciſ.* 851. *num.*2.

CIRCUITUS.

Inanes ſunt ſempèr vitandi *dec* 845. *n.*7.

Et quandò etiàm non *dec* 877. *n.*15.

CLAUSULÆ IN GENERE.

Conſuetæ appoſitæ cenſentur ex voluntate Contrahentium *dec* 893. *n.*16. & 18.

Declara *num.*17.

Derogativæ reſtringi ſempèr debent intra ſferam actus geſti *dec.*786. *n* 34 & 35.

Præſervativæ aliorum Jurium operantur, ut ſemper Jura deduci poſſint *dec.*892. *n.*49.

Taxativæ derogare nequeunt generalitati verborum *dec.*822 *n.*12.

CLAUSULÆ IN SPECIE.

Ad habendum haberi nequit prò vera acquiſitione *dec.*811. *n* 1.

Altri eſt de ſe diverſificativa *dec.*747. *n.*13.

Limita *ibid. num.*14

Conſtituti ſuos etiàm operatur effectus adversùs poſteriores Donatarios illegitimè intruſos *dec.*794. *n.*3.

Conſtituti, & obligatio Cameralis variationem in Judiciis præſefert *dec.*862. *n.*3.

De Appellatione implicitè vicit exceptionem nullitatis *dec.*784. *n.*2.

Amplia *num.*4.

Qua rejectione poſita, non poteſt ampliùs promoveri de ea quæſtio *ibid* *n.*3.

Dè maſculo in maſculum abſquè aliis circumſtantiis apta non eſt ad concludendam rigoroſam maſculorum comprehentionem, & excluſionem ſubſidiariam maſculorum ex fœminis *dec.*7 2. *n.*9.

Amplia *num. ſeqq.* ubi contrariæ refelluntur Authoritates.

Dè uno in alium ordine ſucceſſivo, *ità ut filius*

ſ.m-

ſemper intret in locum Patris, quid importet, *& num. ſeqq. dec* 814. *n*.15.

E non mai in altro caſo quamcumque extentionem ad caſum diverſum excludit *dec*.861. *num*,3.

In ſtirpes, & non in capita quid importet *deciſ*.806. *n*.12., *& dec*.850. *paritèr n*.12.

Nèc alias alitèr, nèc alio modo quid importet *dec*.880. *n*.3.

Mon amotis quid operetur *dec*.778. *n*.2.

Non tamèn vigore literarum Apoſtolicarum appoſita in commiſſionibus quid importet: *deciſ*.745. *n*.3.

Ordine ſucceſſivo de gradu in gradum, & de una in alium quid importet *dec* 839. *n*.14.

Prò omni, & toto eo, quod quis prætendere poteſt, non importat confeſſionem alicujus debiti *dec*.915. *n*.6. *&* 7.

Servato ordine importat repetitionem omnium præcedentium qualitatum *dec* 841. *n*.8.

Sine præjudicio adverſatur cuilibet renunciationi *dec*.785 *n*.7.

Sine præjudicio excludit cauſæ appellabilitatem, & conſtituit rem judicatam *deciſ*.751. *num*.2.

S. Q. E. facit, ut ſuſpenſa remaneat executio, donèc cauſa gravaminis agnoſcatur, *deciſ*.785. *n*.1. *&* 4.

Totalitèr, plenariè ad habendum, & Conſtituti ſecum ferunt translationem proprietatis, non verò uſusfructus *dec*.836. *n*.24.

Ut priùs adjecta in Conſtitutionibus Apoſtolicis quid importet *dec*.807. *n*.11.

Ut priùs appoſita in Collationibus Apoſtolicis quid operetur *dec*.799. *n* 12., 13. *& ſeqq.*

CODICILLUS

In eo revocata cenſentur ea de contentis in Teſtamento, quæ expreſsè fuerunt enunciata *dec*.738. *n*.15.

COLLATIO

Ad quem ſpectat abſente Collatore, ſpectat pari modo eo mortuo cæteris paribus *deciſ*.786. *n*.1.

Attenta juriſdictione abſens non privatur Jure ſuæ collationis *dec*.786. *n*.17.

Spectans ad Canonicum ex unione Parochialium ad illum ſpectat tàm quoàd abitum, & potentiam, quàm quoad exercitium *deciſ*.786. *n*.23.

Limita *num*.24.

COLLEGIALIS.

In Hiſpaniæ Regnis adeſt praxis non admittendi in Collegialem illum, contrà quem falſa viget opinio Infectionis Judaiſmi *deciſ*.796. *n*.13.

Id tamen non procedit in proviſo Apoſtolico contra quem requiritur perfecta probatio *ibid*. *n*.14.

COLLECTA.

Omnes compræhendere debet *deciſ*.802. *n*.16.

Privilegium exemptionis Collectarum àn cenſeatur revocatum per Conſtitutiones Apoſtolicas *dec*.802. *n*.8.

Solvenda eſt ab illis, qui vel ſunt Cives originarii, vèl de utilitate participant *deciſ*.802. *num*.3.

COLONIA.

Nil aliud præſefert quàm Jus temporale ea durante, non verò effectivam alienationem, & translationem dominii *dec*,859. *n*.31.

COLONUS.

Quomodò habeat Jus utendi, & fruendi in re conducta *dec*.856. *n*.16.

COMITATUS.

In favorabilibus venit etiàm nomine Civitatis *dec*.802. *num*.19.

COMMODATUM.

Perſeverat toto illo tempore, quo cauſa commodati durat *dec*.847. *n*.29.

COMPATRONUS.

Ad effectum ſe conſtituendi Compatronum neceſſe eſt ut antè vacationem jura ſua deducat *dec*.784. *n*.13.

COMMUNIO.

Univerſalis bonorum requiritur ut ex facto Fratris quis obligatus remaneat *deciſ*.895, *num*.1.

Univerſalis omnium bonorum intèr Socios nunquàm præſumitur *dec*.775. *n*.8.

Nèc probata remanet ex poſſeſſione bonorum paternorum prò indiviſo *ibid*. *n*.9.

COMPENSATIO.

Admittitur ſæpè dè quantitate ad ſpeciem ad evitandos inanes circuitus *dec*.783. *n*.22.

Inter Fratres dividentes ex quibus præſumatur *dec*.883. *n*.4.

COMPROMISSUM.

Utpote pendens à puro facto extendi nequit dè caſu ad caſum *dec*.780. *n*.13.

COMPULSORIA.

Specialis conceditur ſtante exiſtentia Scripturarum, & aliquali illarum relevantia *deciſ*.871. *n*.1, *&* 3.

Et ex quibus probetur exiſtentia *ibid*. *n*.2.

COMPUTUM.

A ratiocinatore confectum ſi ſit informe nullum probationis gradum conſtituit *dec*.731. *num*.11.

CONCURSUS.

Quandò eſt intèr lineas prerogativa gradus non ſervatur, niſi diſcretivè in qualibet linea *dec*.841. *n*.11.

CONCORDIA.

Magis decet inter ſanguine conjunctos *deciſ*.822. *n*.6.

CONDITIO.

Deficiente conditione, ſub qua aliquid fieri debet deficit totum *dec*.896. *n*.10.

Et caſus expreſſe prætermiſſus ſubintelligi, & admitti nequit *dec*.861 *n*.6.

Poteſtativa ſtatim adimpleri debet, alioquin à Judice certus terminus ſtatuitur ad illam implendam *dec*.918. *n*.19., *&* 20.

Primaria voluntatis purificata quandò dici nequeat *dec*.746. *n*.18.

Si ſinè filiis ſempèr præſumitur adjecta in Teſtamento Aſcendentis ex æquitate L. L. cum Avus, & cum Acutiſſimi *dec*. 861. *n*.13.

Limita *num*.15., *& per tot.*

CONDUCTOR

Ex actibus tam judicialibus, quàm extrajudicialibus quando arguatur voluiſſe libera-

re locatorem a periculo dislocationis *deciſ.897. num.*18.

Si in contractu conductionis appoſuit pactum de ſublocando, ad invalidandum contractum eſt neceſſaria cauſa rem locatam totalitèr impediens *dec.*897. *num.*12 & *plur, ſeqq.*

CONFESSIO

Adverſarii in judicio emiſſa nequit ampliùs impugnari *dec.*908. *num.*6.

Authoris impugnari nequit ab hærede *dec.*847. *num* 5. & *dec.*881. *num.*9.

Civitatis in materia exemptionum a collectia omne ſuperat probationum genus *dec.*805. *num.*4.

Debiti emiſſa præſente Creditore attendi valdè meretur *dec.*811. *num.*8.

Emiſſa in publico Inſtrumento facit probationem probatam *dec.*879. *num.*6.

Epiſcopi circa fructus ſui Epiſcopatus plenè probat *dec.*840. *num.*14.

Inſtrumentalis partis ſuperat omne probationis genus *dec.*759. *num.*1.

Jurata a Monaſterio emiſſa circa carentiam privilegii exemptivi eſt valde attendenda *dec.*809. *num* 63.

Nuda de percepto facta a Tutore non attenditur niſi fuerit etiam emiſſa a Pupillo *dec.*787. *num.*5. & 6.

Partis etſi incidentèr emiſſa plurimum valet ad probandam immemorabilem *dec.*833. *numer* 21.

Probatio melior dari nequit, quàm proprii otia confeſſio *dec.*731. *num.*7. & *dec.*770. *num.*8. *dec.*776. *num.*3. *de* .787 *num* 1. *dec.*852. *numer.*12. *dec.*878. *num.*13. *dec.*889. *numer.*8. *dec* 910. *num.*1. & 17.

Propria impugnari ampliùs nequit *dec.*887. *numer.*29.

Teſtium ab Adverſariis adductorum contra ipſos plenam faciunt probationem *dec.*908. *num.*5.

Quod valet etiam de confeſſione Authoria illorum *ibid.*

Tutoris facta in Inventario tutelari plenè probat contra Tutorem, & ab eo cauſam habentes *dec.*888. *num.*2.

Tutoris facta in Inventario tutelari favore Pupilli quid operetur *dec.*887. *num.*26.

Et quid dicendum ſi aliquam proteſtationem præſervativam idem Tutor appoſuerit *ibid. num.*27.

CONFINIS, CONFINIA

Extenſio Territorii, & confinium probatur ex actibus juriſdictionalibus inibi expletis *deciſ.*763. *num* 11.

Limita ſi actus hujuſmodi fuerint dubii *ibid. num.*12.

Quæ apponuntur ad dividenda tenimenta poni ſolent, ut unum alterum directè feriat, ac reſpiciat *dec.*763. *num.*1.

Sive terminus ſatis eſt quod verificetur in puncto *dec.*763. *num.*16.

CONFIRMATIO

Addit robur non verò ampliationem, & extentionem actui confirmato *dec.*809. *num.*22. & *dec.*870. *num.*2. & 4.

In forma ſpecifica dicitur ſi fuerit facta a Sac. Conſulta poſt maturum cauſæ examen *deciſ.*812. *num.*5.

Vel a Sum. Pontifice, qui ipſam Sacram Conſultam repræhelentat *ibid. num.*1.6. & *ſeqq.*

Specifica ſtatuti correctorii juris communis facta a Sum. Pontifice ex quibus arguatur *deciſ.*850. *num.*6.

Et quando confirmatio in forma communi eumdem habeat effectum ac confirmatio In forma ſpecifica *ibid. num.*7. & 8.

CONJECTURÆ

Eo fortiùs ſunt admittendæ, ſi agatur de interpretanda voluntate diſponentis *dec.*896. *num.*17.

Unitim ſumi debent *dec.*896. *num.*18.

CONSENSUS

Expreſſus in uno caſu extendi nequit ad alium *dec.*809. *num.*15.

Patris in contractu a filio inito ex quibus arguatur *dec.*772. *num* 5. & *ſeqq.*

Præſtitus in actis Notarii Cameræ, ſeu Cancellariæ habetur, ac ſi præſtitus fuiſſet coram ipſo Sum: Pontifice *dec.*840. *num* 9.

Præſtitus ſub aliquo ſuppoſito illo corruente deficit, & contractus reſolvitur *dec.*731. *numer.*4.

CONSILIARIUS, CONSILIARII

Aggregatio novi Conſiliarii ſpectat ad conſilium, ſive ejus Decurionis *dec.*890. *num* 6.

Conſiliariis propriè conveniunt honores illi, & prærogativæ, quas Civitas, vel Caſtrum eiſdem tribuit *dec.*891. *num.*2.

In novis Conſiliariis quæ merita, & prærogativæ exigantur *dec.*812. *num* 28.

CONSIL: 85. FULGOS:

Non intrat ubi vocatio eſt directa ad ſolos maſculos ex maſculis, & diſpoſitio implicitum votum agnationis præſefert *dec.*818. n.16., & *dec.*819. *num.*1. & *ſeqq.*

Ex quibus ab eo recedatur *dec.*839. *num.*8. & *dec.*842. *num.*2.

CONSOCIUS

Ex quibus arguatur conſocium obligaſſe *deciſ.*905. *num* 5.

Si cum alio pecunias recepit negocium cum eo communiter egiſſe dicitur *deciſ* 905. *numer.*21.

CONSTITUTIO

Bonifaciana reſtricta tantùm eſt ad Territorium Civitatis Ferrariæ *dec.*817. *num* 2.

Paulina verò eam extendit ad totam legationem *ibidem num.*3.

Paulina jus compræhenſorum in inveſtitura expreſſè præſervat *dec.*817. *num.*4.

Standum ſemper eſt conſtitutioni diſponenti, non autem declaranti *dec.*748. *num.*3.

CONSUETUDO

Antiquiſſima viget in Caſtris S. Gregorii, & Caſapis, ut Barones ſuccedant in bonis Vaſſallorum decedentium abſque legitimis hæredibus, & cum qua differentia, & qui ſint legitimi hæredes *dec.*754. *num.*1. & 2.

Canonizata per rem judicatam non indiget alia probatione *dec.*892. *num.*20.

Eſt jus moribus diurnis tacito utentium conſenſu introductum *dec.*892. *num.*21. & 36.

Ex generali conſuetudine non benè infertur ad particularem *dec.848. num.5.*
Immemorabilis non indiget titulo, ſed præſefert meliorem titulum de Mundo *dec.892. num 22. & ſeqq.*
In omnibus probationibus tam prò, quàm contra conſuetudinem illæ ſolùm admittuntur, quæ caſum præciſum attingunt *dec.833. numer.26.*
Pauca exempla contra conſuetudinem legitimè introductam non officiunt *dec.892. num.53.*
Probata habet vim ſupremæ legis ubique locorum, & gentium obſervandæ *dec.892. num 4. & 17.*
Ad quam probandam requiritur actuum frequentia *ibidem num.5.*
Probatur ex publica voce, & fama *dec.754. num.9.*
Recadentiarum dici nequit barbara, nam in tota viget Italia *dec.892. num.33. & 34.*
Sub ſpeciali derogatione conſuetudinis derogata nunquam cenſetur conſuetudo immemorabilis *dec.833. num.29.*

CONTRACTUS

Ad perfectionem contractus non requiritur Inſtrumentum, ſed ſat eſt conſenſus partium, & ipſa contrahentium confeſſio *dec.878. numer.12.*
Itaùt ſubſequens Inſtrumentum addit majorem probationem, non autem perfectionem *dec.897. num.19.*
Copulativa in contractibus reſolvi nunquam poteſt in alternativam *dec.741. num.8. & 10.*
Præſertim ſi eadem copulativa fuit poſita inter perſonas inequalis poteſtatis, & efficaciæ *ibidem num 9.*
Executioni nunquam demandatur, ſi colluſionem præſefert *dec.909. num.6. & 7.*
Quæ circumſtantia eſt ſufficientiſſima prò excludenda illius realitate *ibid. n.8. & ſeq.*
In contractibus maſculinum non concipit fæmininum præſertim concurrentibus conjecturis pro fæminarum excluſione *dec.899 num.13.*
In contractibus Eccleſiarum, quæ ſolemnitates requirantur *dec.774. num 9.*
Minorum, & mulierum abſque debitis ſolemnitatibus eſt nullus *dec.798. num.3.*
Nominatus ex nulla cauſa præbet locum pœnitentiæ *dec.897. num.4.*
Nec reſcinditur niſi uni ex contrahentibus aliatæ ſint moleſtiæ *dec.774. num.2.*
Nullus eſt ſi in eo fraus, & dolus interceſſit *dec.801. num 22.*
Probari poteſt ſine ulla ſcriptura *dec.905. n.11.*
Et de ratione *ibidem num.12.*
Probatur ex fide duorum Teſtium *dec.905. numer.14.*
Ratificatio contractus a principio nulli præſeferre debet ſcientiam nullitatis tam facti, quàm juris probandam ab eo, qui ratificatione ſe tuetur *dec877. num.8. & 12.*
Reſolutus remanet ex inſanabili defectu conſenſus *dec.897. num.10.*
Utilitas in contractibus verificari debet de tempore contractus, & ab eo promanans, non autem ab aliis cauſis extrinſecis *decis.846. num.3.*
Utilitas de tempore initi contractus attendi debet, nec juvat, quod ea poſtea accidentalitèr intervenerit *dec.798. num.5. & 7.*

CONTRAHENTES

Non licet Contrahentibus conventiones, & Capitula priùs inter ipſos celebrata alterare *dec.896. num.6.*

CREDITOR

Ad condemnandum aliquem tanquam Debitorem, & conſtituendum Creditorem deficientibus ſcripturis, & documentis ſunt neceſſariæ univocæ probationes *dec.905. n.1.*
An, & quando cadat a jure ſuo *dec.801. n.18.*
Anterior poſteriori præfertur *dec.890. num.1.*
Anterior, & potior impedire nequit quin bona communis Debitoris ad inſtantiam poſterioris ſubhaſta ponantur *dec.902. num.8.*
Inveriſimile eſt quod Creditor accipiat mutuo pecunias a ſuo debitore facta obligatione reſtituendi *dec.915. num.11.*
In pecunia poteſt bona debitoris retinere quouſque ei debitum perſolvatur *dec.787. n.21.*
Inter Creditores expreſſa hypotheca munitos quamvis in pari cauſa attenditur prærogativa temporis *dec.890. num.4.*
Poſterior ſi ſolvit quod priori Creditori debetur, non videtur Debitori donare, ſed tantùm pignoris ſui cauſa confirmare *dec.801. num 19.*
Et quid dicendum in extraneo, ſeu tertio *ibid. num.20.*
Poſterior poteſt extinguere debitum, pro quo in re poſſeſſa moleſtatur *dec.801. num.16.*
Pro eadem re pecuniam credens per contributionem concurrere debet *dec.890. num 2.*

CREDITUM

Concurrentibus requiſitis *Pauli de Caſtr. in L. 3. §. fin. ff. de eo quod cert. loc.* etiam pecuniarum indifferens aptum eſt gignere fructus *dec.843. num.3.*
Dicto de credito in genere ad illud liquidandum leves ſufficiunt probationes, imo etiam in ſuis caſibus ſat eſt juramentum ipſius creditoris *dec.878. num 11.*
Facilitas ſolutionis, & exactionis crediti ex quo probata remaneat *dec.865. num.4. & 6.*
Idem eſt ab initio non adeſſe, quàm adeſſe, & in progreſſu eſſe ſolutum *dec.780. num.3.*
Liquidum retardari nequit exceptionibus turbidis, & illiquidis *dec.823. num.3.*
Reſultans ex publico Inſtrumento, & re judicata in dubium revocari nequit *dec.920 n.1.*
Retentio dari nequit pro credito turbido, & illiquido *dec.804. num 10.*
Turbidum opponi nequit claræ fructuum reſtitutioni *dec.904. num 14.*

CRUX

Elatio, & inarboratio Crucis digniori ſemper debetur *dec.833. num 3.*

CULPA

De ea non eſt ille redarguendus qui omiſit facere id, quod ſibi non erat profuturum *decis.865. num.2.*
Nemo ad culpam alterius tenetur *dec.741. numer.18.*
Suum ſequi debet authorem *dec.828. num.2.*

CURA

Animarum duplicis eſt ſpeciei, & quæ ſint iſtæ ſpecies *dec.*807. *num.*1. & *ſeqq.*

Juriſdictionalis ſolum reſpicit animadverſionem in Clericos quoad ea, quæ concernunt divinum Cultum *dec.*807. *num.*4.

D

DAMNUM

Emendare ille debet, qui dedit cauſam *dec.*878. *num.*16.

In damnis paſſis, & lucris procedendum ſemper eſt cum moderamine *dec.*736. *num.*2.

Intrinſecum quando ſit refundendum ab inferente *dec.*736. *num* 3.

Liquidati damnorum, & intereſſe fieri quandoque poteſt ex Teſtibus *dec.*736. *num.*4.

Sibi, & *non aliis* imputare quis debet damnum, quod ex propria culpa reportavit *deciſ.*741. *num* 7.

DATARIA APOSTOLICA

Quas recipiat proviſiones in penſionibus ab Epiſcopatibus ultrà Montes *dec.*840 *n.*5 & 6.

DAT O IN SOLUTUM

Facta a minoribus abſque ſolemnitatibus eſt nulla *dec.*877. *num.*7.

DEBITOR

Adverſus debitorem propriæ obligationi non ſatisfacientem relaxari debet mandatum *deciſ.*873. *num.*3.

In caſu moræ, etſi facultatem dederit ſuo Creditori cambiandi ejus damno, & periculo, an idem Creditor ex hac tantùm facultate poſſit id facere, & quæ ulteriùs requirantur *dec* 843. *num.*7. & 8.

Inexigibilitas Debitoris ſecuta ex culpa Ceſſionarii huic tantùm nocere debet, non verò cedenti *dec.*865. *num.*5.

Moroſus omnem curam impendit in inſtaurandis nova judicia *dec.*909. *num.*3.

Quælibet dubietas, ſive bona fides Debitoris ſufficit, ut contra uſuras pronunciandum ſit *dec.*843 *num.*6.

Quoties ſuo Creditori bona fide ſolvit abſque ſcientia præcedentis ceſſionis, benè, & rectè ſolvit *dec.*876. *num.*20.

Et de ratione *ibidem num.*21. & *ſeqq.*

DEBITUM

Fideicommittentis ſolvi, & ſolutum præſumi debet cum gemmis, mobilibus, ac ſemoventibus inconſpicua ſumma in hæreditate repertis *dec.*755. *num* 20.

Negans realitatem debiti, negat etiam illius reſtitutionem *dec.*905. *num* 26.

Pro ſolutione debitorum eroganda ſunt bona tantùm ipſius Debitoris, non verò aliorum, alias debetur reintegratio *dec.*820. *num.*2. & 4. ubi reſpondetur contrariis.

Sola poſſibilitas debiti an ſit motivum ſufficiens, ut hæredi concedatur manutentio *dec.*921. *num* 11.

DECIMÆ

Jus decimandi quando competat jure communi, vel titulo particulari *dec.*740. *num.*3.

DECISIONES SAC: ROTÆ

Editæ ſuper eadem cauſa ſunt ſupponendæ *deciſ.*789. *num.*13. *dec.*792. *num.*6.

Extra punctum controverſiæ attendendæ non ſunt *dec.*779. *num.*16.

DECLARATIO

Emiſſa ab hærede in actu ſerio, & proportionato impugnari nequit *dec.*822. *num.*10.

Et ab ea excluditur omnis exceſſus *ibid. num.*11.

Facta a Sum: Pontifice eſt plenè attendenda *dec.*870. *num.*14.

Facta a Teſtatore in caſu mortis civilis ob delictum valet etiam in caſu ſucceſſionis ob mortem naturalem *dec.*850. *num.*11.

Facta ab Executoribus Teſtamentariis attendi debet *dec.*803. *num* 1, & 6.

In his, quæ ab animo pendent ſtatur declarationi facientis *dec.*876. *num.*12.

DECRETUM

Derogatorium interpretari debet ad formam primi, cum quo dependentiam habet *deciſ.*812. *num.*23.

Nullitas interpoſitionis Decreti non inducitur ex quo fuit expoſitum pro habenda ſubdelegatione Judicis, ſed ex quo fuit narratum Judici ſubdelegato, qui decretum interpoſuit *dec.*873. *num* 4.

Et de ratione *num.*5.

Irritans non excludit obſervantiam interpretativam *dec.*807. *num* 16.

DEFECTUS

Allegari nequit ſi nihil vel prodeſt, vel nocet *dec.*865. *num.*11.

Qui eſt in origine remanet in quolibet derivato *dec.*838. *num.*5.

DELEGATIO

Particularis officere nequit ordinariæ Epiſcopi juriſdictioni *dec.*809. *num.*43.

DELIBERATIO

Ad validitatem illius de jure requiritur in ipſo actu numeratio pecuniæ *dec.*912. *num.*2.

Ex citationis omiſſione nulla remanet deliberatio *dec.*832. *n.*2.

Item ex omiſſione Bannimentorum *ibidem num.*3

Et ex ſecreto Judicis decreto ſive mandato *num.*4.

Neque ad hanc nullitatem ſanandam ſatis eſt atteſtatio Notarii, vel Curſoris *num.*5.

Item ex omiſſione citationis ad videndum bona deliberari *num.*6.

Præſertim contra moniales erga quas ſatis non eſt quod citationis executio facta ſit ad Crates Ferreas Monaſterii, niſi conſtet quod ad ipſas Crates reperiebantur omnes Moniales capitulariter congregatæ *num* 7.

Et quamvis iſta citatio facta fuerit, ſi tamen ea non fuerit reproducta non valet *n.*8.

Exceſſus deliberationem pœnitùs infringit *deciſ.*832. *num.*14.

Jam conſumata ratione individuitatis decreti corruit in totum *dec* 832. *num.*12.

In deliberatione laſiva bonorum Eccleſiaſticorum beneplacitum Apoſtolicum numquam præſumitur *dec.*832. *num* 17.

In deliberationis actu de jure requiritur interventus

ventus pecuniæ numeratæ *dec.*832. *n.*9. *& ſeq.* to.
Et an ſufficiat habere fidem de pretio *ibid. num* 11.
Nullitas ob non citatum Curatorem quando allegari poſſit *dec.*914. *num.*11.
Obſervata per quadraginta annos omnem læſionem excludit *dec.*914. *num.*1.

DELICTUM

Antiquum non eſt refrigandum, quando concurrit in Delinquente mutatio, & reſipiſcentia *dec.*766. *num.*13.
Nefandum in nemine præſumitur, ſed eſt concludentèr probandum *dec.*905. *num.*16.
Probari debet plenè, & concludentèr ad privandum aliquem ſuo beneficio *dec.*766. *numer.*10.
Nec ſufficit quælibet diffamatio facti, ſed juris, & quæ iſta ſit *ibidem num.*11.
Et an iſta ſola ſufficiat *ibidem num.*12.

DEPONERE

*Non eſt ſolvere dec.*769. *num.*1.
Maximè quando depoſitum non fit in publicis Ædibus, ſed penès privatos Mercatores *ibidem num.*2.
Limita ſi depoſitum fuerit à partibus approbatum *ibidem num.*3.

DEPOSITIONES

Contra Inimicum expoſitæ nihil probant *decif.*905. *num.*2.
Limita *ibidem num.*3.
Expoſitæ lite pendente, & parte non citata nihil probant *dec.*892. *num.*10.
Amplia *num.*12.
Metu excommunicationis factæ nullum irrogant præjudicium *dec.*789. *num.*24.
Relatæ ad illegale documentum non probant *dec.*905. *num.*3.

DEPRÆDATIO

Rerum quo caſu fieri poſſit *dec.*736. *num.*6.

DERIVATIO

Familiæ ab aliqua civitate ex quibus prodeſt *dec.*796. *num.*8.

DEROGATIO

Conſtitutionum ex quibus virtualitèr inducta cenſeatur *dec.*740. *num* 2.
Effrenata adjecta in Conſtitutionibus Apoſtolicis tollit quamcumque conſuetudinem, etiam immemorabilem *dec.*802. *num.*1.
Præexiſtentiam, & validitatem actus derogati ſupponit *dec.*890. *num.*4.

DESCENDENS

A fœmina in fideicommiſſo agnatitio, & nullam vocationis ſedem habens ſuccedere nequit *dec.*819. *num.*13.
Appellatione deſcendentium maſculorum veniunt tam maſculi ex maſculis, quàm maſculi ex fœminis deſcendentes *dec.*913. *n.*3.
Limita *num.*18. & 19.
Reliqua vide in verb. *Appellatione*.

DESCENDENTIA

Aliunde probata, quàm à fide Baptiſmatis excluditur *dec.*784. *num.*17.
Non probatur tantùm ex identitate nominis, & cognominis, ſed aliæ requiruntur probationes *dec.*800. *num.*8.
Probata ſolemnitèr unica vice probari ampliùs nequit *dec.*858. *num.*3.
Turbiditas ſemper ineſſe dicitur in probationibus deſcendentiæ *dec.*784. *num.*18.

DESCRIPTIO

Eadem diverſam determinationem habere nequit *dec.*887. *num* 24.
Ex omiſſione deſcriptionis alicujus rei an oriatur contra hæredem negativa probatio in exiſtentia aliorum bonorum *dec.*847. *n* 30.
Facta à Tutore in Inventario tutelari quando contra ipſum inducat præſumptionem exiſtentiæ quoad bona ibi deſcripta *dec.*847. *num.*28.
Facta à Tutore in Inventario optimè probat bonorum pertinentiam ad hæreditatem *decif.*887. *num.*2.
Et iſta probatio facit præſumptionem juris, & de jure, quæ non admittit exceptionem in contrarium *ibid. num.*3.
Ita ut Pupillus nil ultra probare compellitur *num.*14.
Et de ratione *num.*5.
Quin imò ex tali deſcriptione, ſive confeſſione Tutoris quicumque excluditur error *ibid. num.*6.
Sola in Inventario probat quidem contra ſcribentem, & ab eo cauſam habentes non verò contra tertium *dec.*778. *num* 5.

DESPONSARE

Quis præſumitur cum omnibus illis conditionibus, & dotibus, quæ retroactis temporibus in propria domo fuerunt conſuetæ *decif.*881. *num.*10.

DETERIORATIO

Et periculum nominis ceſſi poſt ceſſionem obveniens pertinet ad Ceſſionarium *dec.*865. *num.*13.

DETRACTIONES

Allegandæ non ſunt ſi conſtet de alienationibus *dec.*859. *num.*28.
Iſtæ autem alienationes quomodo ſint probandæ *ibid. num.*29.
Bis fieri nequeunt ſuper una eademque hæreditate *dec.*818. *num.*7.
Conſumptæ præſumuntur ex alienationibus in majori quantitate factis *dec.*762. *num.*9.
Filio, & reſpectivè hæredi gravato utraque detractio debetur legitimæ ſimul & trebellianicæ in fideicommiſſo conditionali *decif.*859. *num.*3.
Legales faciendæ ſunt ex bonis ſtabilibus, mobilibus, & ſemoventibus *dec.*921. *n.*10.
Prohibitio detractionum facta primo hæredi afficit etiam omnes ulteriores, & explicatur doctrina *Soliceti in L. Sancimus*, & etiam *Marcabrun. conſil.* 81. *decif.* 844. *num.* 11. *& ſeq.*
Prohibitio detractionum Dotis, & legitimæ non cadit ſub prohibitione Trebellianicæ, & de ratione *dec.*735. *num.*9.
Teſtator ſi ſuper certis bonis detractiones prohibuit an cenſendum ſit quod in aliis etiam prohibuerit *dec.*735. *num.*8.
Turbidæ, & illiquidæ retardare nequeunt immiſſionem in vim clari fideicommiſſi *dec.*747. *num.*42.

DEVOLUTIO

Ea eſt indoles devolutionis, ut implicitum habet

habeat effectum manutentionis *dec.*893. *n.*3.
Eſt effectus innxus caducitati *dec.*893. *num.*4.

DICTIONES IN SPECIE

Altri connotat purificationem qualitatis, & omnimodam ſimilitudinem *dec.*919. *num.*13.
Cujuslibet quid præſeferat *dec.* 808.*num.*5.
De uno in alium importat gradualem repetitionem maſculinitatis in utroque termino à quo, & ad quem *dec.*752. *num.*8. & 10., ubi plenè, ac doctè diſtingnitur.
Dicti eſt antecedentium perſonarum relativa, & repetitiva *dec.*913. *num.*14.
Et poſita inter genus, & ſpeciem quid importet *dec.*807. *num.*3.
Ex adjecta generi ſtat demonſtrativè, & taxativè ad deſignandum ſtipitem, a quo maſculi invitati deſcendere debent *dec.*913. *num.*15.
Idem repetit qualitates omnes in præcedenti diſpoſitione expreſſas *dec.*819. *num.* 8. 9., & 10.
Ideò eſt finalis, & legatum relictum cum dictione ; *ideo* ; denotat cauſam finalem, quare legatum fuit ſcriptum *dec.*859. *num.*8.
In infinitum qualificat filios, & filiorum filios *dec.*913. *num.*12.
In perpetuum eadem eſt ac *ſemper*, & *in infinitum* *dec.*913. *num.*5.
Quæ ex ſua germana, & propria ſignificatione importat omnes alias perſonas in perpetuum ſucceſſuras *ibid.* *num* 6.
Inter dictionem *ſive*, & *alteram*, *vel* quæ differentia intercedat *dec.*850. *num.*17.
Ipſa eſt perſonaliſſima *dec.*779. *num.*28.
Poteſt eſſe, quod in hæreditate adſint alia bona in Inventario non deſcripta, in Inventario emiſſa non valet illius perfectionem tollere *dec.*910. *num.*16.
Præter tamen ſignificat exceptuationem perſonarum, alias prohibitarum *dec.*893. *num.*10. & 11.
Quandocumque eſt apta qualificandi deceſſum hæredis quocumque tempore ſequatur *deciſ.*913. *num.*4.
Quoque de ſui natura eſt ampliativa, non autem reſtrictiva *dec.*907. *num.*2.
Declara *num* 3.
Ritrovati nell' eredità appoſita in Inventario quod importat *dec.*857. *num* 20. & *ſeqq.*
Semper genericè poſita, & adjecta qualitati maſculinæ omnes qualificat caſus fideicommiſſariæ ſucceſſionis *dec.*814. *num.*14.
Sua à Teſtatore prolata idem ſignificat ac propria familia *dec.*814. *num.*19.
A qua excluduntur deſcendentes ex fœminis, & de ratione *ibid.* *num.*20.
Limita *num.*23.
Declara *num.*24.
Tàm, & *quàm* quid importent *dec.*808. *num.*4.

DIFFICULTAS

Nulla oritur quando clara ſunt verba diſponentis *dec.*896. *num.*1.

DIGNIOR

In Eccleſiaſtica Hierarchia ſemper minùs digno præferri debet *dec.*833. *num.*2.

DIMISSIO

Quæ evenit ex libero Debitoris arbitrio, non autem a dantis providentia non gignit effectum acquiſitionis privilegii anterioritatis, & potioritatis Creditoris dimiſſi *deciſ.*874. *num.*11.

DISCRETIVA.

Argumentum diſcretivæ deſumi nequit ab expreſſione facta in caſu, quo ipſa expreſſio, quæ ibi requirebatur non erat alibi neceſſaria 735. *n.*10.
Ex diſcretivo modo loquendi diverſa arguitur Teſtatoris mens *dec.*783. *n.*11., & 13.
Optime valet ad arguendam pertinentiam bonorum in Inventario deſcriptorum *dec.*887. *num.*23.

DISPENSATIO.

Diſpenſationis Apoſtolicæ vis, & natura quæ ſit *dec.*799. *n.*15. & *ſeqq.*
Trahenda non eſt de caſu ad caſum *dec.*799. *num.*17.

DISPONERE.

Datum cuicumque eſt de ſubſtantia hæredis æquè ac de propria *dec.*739. *n.*9.

DISPOSITIO.

Comprehendens ſuapte natura maſculos ex fœminis ad maſculos agnatos coarctari nequit *dec.*752. *n.*12.
Ex ſegregatione bonorum arguitur diverſa diſponandi ratio, & diverſa etiam diſpoſitio *dec.*747. *n.*5.
Limita *num.*6.
Secundæ diſpoſitioni tanquàm declarativæ antecedentis fides præſtanda eſt *dec.*894. *n.*6.
Statutaria duo copulativè requirit, ſubjectionem bonorum, & Perſonarum *deciſ.* 891. *num.*5.
Statutaria, ut ſibi locum vindicet utraque ſubjectio requiritur bonorum ſcilicèt, & Perſonarum *dec.*8[illegible]1. *n.*1.

DIVIDENTES.

Sempèr cenſendum eſt, quod ſe referre voluerint ad Teſtamentum Fideicommittentis, & juxtà illud dividere *dec.*738. *n.*27.

DIVISIO.

Allegans diviſionem uti quid facti tenetur eam plenè, & concludentèr probare *deciſ.* 883. *num* 2.
Nèc unquàm eſt præſumenda *ibid.* *n.*3.
Requiſitum eſſentiale diviſionis eſt æqualitas *dec.*883. *n.*3.

DOCUMENTUM, DOCUMENTA

Cùm de aliqua re nullum affertur, nullam meretur relevantiam *dec.*894. *n.*12.
Extracta ex privato Archivio Monaſterii favore illius non probant *dec.*809. *n.*59.
In actis non productum extare dicitur extrà Mundum *dec.*885. *n* 2.

DOMINI.

Directi prò Canonibus ſunt potiores, & anteriores aliis creditoribus, & poſſunt Fideicommiſſum evertere *dec.*902. *n.*5.
Amplia *ibid.* *num* 6.

DOMINIUM.

Et conductio ejuſdem rei, ex diametro repugnant *dec.*785. *n.*6.
Ex præſervatione dominii nemo illud ſibi acquirit, ſed uti legalis Procurator illud confirmat reſpectu illius, qui antecedentèr eo fruebatur *dec.*847. *n.*11.

Habet

Ex quibus præſumatur ſempèr animo retentum *dec.*847. *n.*14.
Habet naturam perpetuam, & uniformem *deciſ.*845. *n.*4.
Juris præſumptio ſempèr eſt prò perſeverantia Dominii penès eum, qui ſemèl Dominus probatus fuit *dec.*847. *n.* 9.
Non amittitur per actum commodati, ſed ſempèr retinetur *dec.*847. *n.*10.

DOMUS.

Conſortes totam Domum indiviſam habitare valent quin poſſint à Condomino ſivè abſente, ſivè præſente de prædicto uſu redargui *d c.*845. *n.*3.
Splendori Domus magis congruit ſubſtentatio maſculorum, quàm fœminarum, & de ratione *dec.*760. *n.*3.

DONANS.

Interpretatio ſempèr ea eſt ſumenda, quæ minùs lædat donantem, vèl abſentem *dec.*8. 9. *num.*12.
Poteſt rei donatæ imponere quodcumque onus ſibi benè viſum *dec.*886. *n.*1.
Idque procedit etiamſi dicta donatio ſumatur in linea Dotis, vel partis ejuſdem, ſi tamèn ea dos ſit conſtituta ab extraneo *ibid.* *n.*2.
Et in ea licitum eſt dotanti apponere quodcumque onus reverſionis, & Fideicommiſſi *n.*3.
Et tam ad ſui, quàm ad alterius favorem *num.*4.

DONARE, DONARI

Cauſa mortis etiam poteſt ab homine ſano, & in bona valetudine poſito extrà ſuſpicionem alicujus periculi *dec.*794. *n* 9.
Nemo præſumitur rem alienam, ſed propriam *dec.*744. *n.* 9. 20., & 21.
Res donatæ in hæreditate ampliùs reponi non poſſunt *dec.*894. *n.*7.

DONATARII

Diviſio intèr Donatarios ſuperſtites fieri poteſt *dec.*861. *n.*9.

DONATIO

Ad donationem probandam conjecturæ eſſe debent urgentiſſimæ *dec.*847. *n.*8. & ſ qq.
Cauſa mortis à die tantum obitus perfectionem, & executionem recipit, atque expectat *dec.*794. *n.*14.
Cauſa mortis revocatur, ſi Donatarius præmoriatur Donanti *dec.*851. *n* 4., & 14.
Cauſa mortis revocata cenſetur ſi Donans bona donata alienaverit *dec.*889. *n.*3.
Cauſa mortis tàm expreſsè, quàm tacitè revocari poteſt *dec.*889. *n* 2.
Donationem qui allegat eam concludentiſſime probare tenetur *dec.*847. *n.*4.
Eccleſiæ facta à Rege alicui Monaſterio illius unionem importat *dec.*744. *n.*15.
Exceptio aliquorum bonorum facta in donatione firmat regulam, quod omnia alia bona, & Jura non ſint in dicta donatione compræhenſa *dec* 908. *n.*2.
Ex præſentia, & *taciturnitate* in aliquo contractu adhibita, quo caſu præjudicet præſenti, & tacenti ad effectum inducendi donationem *dec.*847. *n.*17.
Futurarum ſucceſſionum ſpes in contractum donationis, vèl renunciationis deduci poteſt *dec.*836. *n.*6., & 7.
In donatione lucrativa non requiritur expreſſa acceptatio, ſed ſufficit præſumpta *dec.*794. *num* 5.
Potiſſimum ſi in ea adſit juramentum *ibid.* *num.*6.
Quinimò prò abſente ſufficit hoc caſu ſola Notarii ſtipulatio *n.*7.
Et ex quibus iſta acceptatio præſumatur *num* 8.
Inſinuatio In ſola donatione intèr vivos eſt præſcripta *dec.*794 *n.*16.
Intèr vivos clauſulis prægnantiſſimis munita eſt talis naturæ, ut etiamſi deficerent Perſonæ in ea contemplatæ, & ceſſaret cauſa finalis donandi, nunquàm ad Donantem reverti poſſet *dec* 899 *n.* 2.
Intèr vivos nunquàm ad donantem revertitur niſi Donans id expreſsè caverit *dec ſ.*761. *num.*2.
Irrevocabilis reſcindi nequit, vèl minui aliqua declaratione, & affertur ratio *deciſ.* 794. *num.*18.
Jurium ſpiritualium indiget Ordinarii conſenſu, & approbatione *dec.*744. *n.*16.
Pactum nunquàm revocandi donationem ex quacumque Cauſa, & occaſione etiam ingratitudinis excludit donationem cauſa mortis factam fuiſſe *dec.*794. *n.*12.
Et donatio hiſce clauſulis concepta vim habet donationis inter vivos *ibid* *n.*13.
Pactum, quod præmoriente Donatario donatio non reſolveretur, ſed ad ejus hæredes tranſiret convenit ſoli donationi inter vivos *dec.*794. *n* 17.
Perfecta conditiones poſteà non capit *deciſ.* 794. *n* 1.
Poſterior intèr vivos antecedentes cauſa mortis deſtruit *d c.*762. *n.*10.
Præventiva favore hæredum Fideicommiſſariorum intelligitur quoad uſumfructum cauſalem, qui tranſire valebat ad dictos hæredes *dec.*508. *n.*1.
Prima intèr vivos revocari nequit per ſecundam *dec.*773. *n* 1.
Quid requiratur ut donatio facta dicatur cauſa mortis, vèl inter vivos *dec.*794. *n.*10. 11. & ſeqq.
Remanet nulla ſi Donans non reſervavit ſibi portionem teſtandi *dec.*896. *n.*11.
Reſolutio donationis, vèl cujuſcumque alterius actus admiſſa quoad perſonas magis dilectas, & præcognitas, admitti etiam debet quoad alias incognitas, & minùs dilectas *dec.*889. *n.*10.
Sola uſusfructus reſervatio ſatis eſt ad validitatem donationis *dec.*794. *n.*19.
Et in qua quantitate iſta uſusfructus reſervatio ſit neceſſaria *ibid.* *n.*20.
Uſusfructus in donatione reſervatus poteſt à quolibet vendi, & de eo teſtari *deciſ* 94. *num.*21.
Et hanc opinionem tenet etiam Sac. Rota *ibid.* *n.*22.

DOS DOTES

Alienatur ex Fideicommiſſo in deficientiam bonorum illi ſubjectorum *dec.*782. *n.*9.
An juxtà Statutum Fani ſuccedat loco legitimæ eſt articulus valdè dubius, & in eo adſunt authoritates intèr ſe pugnantes *deciſ.* 765. *n.*5.
Antiquitùs valdè minores conſtituebantur, & de ratione *dec.*793. *n.*29.
A Teſtatore relictà Filiæ imputanda in legitimam in illius locum ſuccedit *dec.*824. *n.*3.
Nèc ſuper ea ullum fideicommiſſi vinculum apponi poteſt *ibid. n.*4.
Congrua dari debet à Patre Filiæ licèt diviti, & aliundè habenti *dec.*753. *n.* 26.
Congrua ex quibus præſumatur *dec.*753. *n.*28., & *dec.*760. *n.*4.
Conſtituta ſupponitur valida donèc contrarium concludentèr non probetur *deciſ.*782. *num.* 10.
Creditum Dotis, & alimentorum retardari nequit exceptionibus turbidis *dec.*755. *n.*16.
Detrahi nequit ex fideicommiſſo ſi adſint bona libera debitoris dictæ Dotis *dec.*755. *n.*22.
Dotis congruitas taxatur ex quantitate patrimonii *dec.*760. *n.*1.
Dotis conſecutio impediri nequit exceptionibus turbidis, & illiquidis *dec.*830. *n.*3.
Dotis quantitas ut plurimum pendet à quantitate patrimonii dotare debentis *deciſ.*830. *num.*1.
Dotis reſtitutio peti nequit, niſi priùs iſtius ſolutio probetur *dec.*882. *n.* 1.
Et alimenta hypothecam deſumunt ſuper bonis fideicommiſſariis à die conditi fideicommiſſi, ideòquè cæteris Creditoribus præferuntur *dec* 757. *n.*2.
In ſubſidium detrahi debet à bonis fideicommiſſariis *dec.*8·3. *n.*1., & *dec.*830. *n.*2.
Non eſt abſurdum quod prò Dote totum etiàm fideicommiſſum evertatur *dec.*760. *n.*5.
Non ſemper quod ſit mentio quantitatis præſumitur dotem eſſe in quantitate conſtitutam *dec.*772. *n.*11.
Nàm præſumitur expreſſa prò demonſtratione ſolius valoris *ibid. n.*12.
Quandò cenſeatur data à Patre in extinctionem propriæ obligationis *dec.*884. *n.*3.
Quandò relicta, & conſtituta dicatur in quantitate, vèl in fundo *d c.*795. *n.*10.
Quandò in quantitate, vèl in ſpecie conſtituta dicatur *dec.*743. *n.*1.
Quod ex cauſa Dotis diſtractum eſt nativam recuperat libertatem, & liberatur à quocumque vinculo fideicommiſſi *dec.*782. *n.*1
Receptæ Dotis quandò de falſitate ſuſpectæ dicantur *dec.*859. *n.*40.
Simulatio conſtitutionis dotis optimè probatur ex conjecturis *dec.*859. *n.*33.
Et ex cauſa ſimulandi, & quæ iſta dicatur *ibid. n.*34.
Et quæ ſint conjecturæ eamdem ſimulationem probantes *n.*35 & *ſeqq.*
Si ſit in ſpecie conſtituta, ſi iſta non probetur à viro diſtracta, tùnc mulier, vèl ejus hæredes ſolos fundos profequi valent non autem viri hæreditatem *dec.*882. *n.*2.
Et quandò eadem Dos dicatur in ſpecie conſtituta *ibid. n.*3.
Vigore Auth. res quæ detrahitur etiam ex bonis fideicommiſſi *dec.*755. *n.*13.

DOTARE

Onus dotandi Filias primario ſpectat ad Patrem, & deinceps ſubſidiarie ad alios *deciſ.*761. *n.*10., & *dec.*884. *n.*4.

DOTATIO

Filiarum an, & quo caſu non inducat illarum excluſionem *dec.*839. *n.*13., & *n* 22.
Quandò de proprio facta præſumatur à Patre vivente in communionem cum Fratribus *deciſ.*884. *n.*8.

DUBIA

Semper in concreto ſumenda, ac decidenda ſunt *dec.*735. *n.*16.

E

EBRIETAS

Sacri Canones aliam pœnam non conſtituerunt labentibus in ebrietatem, quàm ſimplicem ſuſpenſionem *dec.*766 *n.*2.
Nequè ex hujuſmodi ebrietate privari quis debet à Parochiali *ibid. n.*3.
Limita ſi iſta ebrietas ſit habitualis, & frequens probata *n* 4.

ECCLESIA

Ad renovandam emphytheuſim indiget Beneplacito Apoſtolico *d c.*893. *n.*19.
Alitèr conſenſus eſt nullus *ibid. n.*20.
Quod Beneplacitum eſt adeò neceſſarium, ut non poſſit præteriri ex valida obſervantia, etiam immemorabili *n.*21. 22., & 23.
Collegialis in aſſociatione funerum habet præcedentiam ſuprà omnes, & ſignantèr ſuprà Parochum ejuſdem Eccleſiæ *deciſ.*833. *n.*1. & *ſeqq.*
Et de ratione *ibid. num.*2.
Vigore immemorabilis Collegialis poteſt contrà Parochum allegare quemcumque titulum meliorem de Mundo *dec.*833. *n.*9.
Eaquè ſervanda eſt in præjudicium cujuſcumque ordinis Eccleſiaſtici, & etiàm Parochi *ibid. num.*10.

ELECTIO

Facta ab Electoribus, qui ſunt in quaſi poſſeſſione eligendi approbatur cùm clauſula - *Salva quæſtione proprietatis dec.*784 *n.* 12.
Novi Conſiliarii ſpectat ad generale Conſilium, ejuſque Decuriones tantum *dec.*812. *num.*16.

EMOLUMENTA

Illi debentur qui ſervitium praſtitit *deciſ.*848. *num.*11.

EMPHYTEUSIS

Conceſſio emphyteutica dicitur pactionata ſi ſit reſtricta ad Filios. & Deſcendentes maſculos primi Inveſtiti *dec.*738. *n.*36.
Sacri Canones non patiuntur, ut Emphyteuſis Eccleſiaſtica ſit perpetua, & comprehenſiva Perſonarum extranearum *d c* 738. *n.*39.
Amplia, & declara *ibid. num.*40.

EMPTOR

Si ſit moleſtatus obſcientiam oneris ſuper re empta impoſiti nequit actione ex empto contra venditorem ſe relevare *dec.*808. *n.*1.

Poteſt tamen proponere actionem ex ſtipulatu, & quando iſta procedat *ibid.num.*2.

Valet ad priſtina Jura redire, ubi res empta alicui oneri ſubjecta detegitur *dec.*774. *n.*3.

Declara dumodò onera ſint occulta, & latentia, ſecùs ſi palàm indicata fuerunt in Inſtrumento *ibid. num.*4.

Et ex quibus ſcientia hac in re in Emptore arguatur *num.*5., & 6.

ENUNCIATIVÆ

Emiſſæ à Creditoribus, quod Filii eſſent hæredes Patris, inducere in eis nequeunt qualitatem hæreditariam, & quare *dec.*876. *n.*13.

Emiſſæ ad alios effectus, & inconſulto non præjudicant *dec.*763. *num.*13.

EPISCOPUS

An poſſit intèr Collitigantes motu proprio ſivè ex officio dare uni inſtitutionem, & alteri penſionem reſervare *dec.*841. *n.*19. & 20.

Facultas deputandi in Parochiis Vicarios non eximit deputantes ab Ordinaria Juriſdictione Epiſcopi *dec.*809. n.44.

Juriſdictionem exercens in locis ſuæ Diœceſis dicitur uti Jure ſuo *dec.*870. *n.*9.

Nullam habet facultatem approbandi concordias Simoniacas, ſed requiritur Summi Pontificis authoritas *dec.*841. *n.*21.

Omnimodam habet poteſtatem in Monaſteriis non exemptis etiàm in materia Juris ſtatuendi in concernentibus obſervantiam regularem *de* .870. *n.*15.

Omnis habet fundatam intentionem in omnibus Eccleſiis, & Perſonis Eccleſiaſticis, ac etiam in Monaſteriis Regularium eorumque Perſonis, & bonis *dec.*809. *n.*5. 8. & *ſeq.*

ERROR ERRORES

De Jure non præſumitur præſertim in facto proprio *dec.*910. *n.*13.

Multiplicitas errorum nunquàm eſt admittenda *dec.*887. *n.*10.

Quinimò omnis poſsibilis interpretatio prò illis excludendis eſt admittenda *ibidem num.*11.

Non præſumitur ſed ab allegante eſt concludentèr probandus *dec* 904. *n.*6.

Præſertìm ſi prò illius juſtitia concurrunt adminicula *ibid. num.*7.

EVICTIO

Ex natura rei præſtatur, quotiès emptor ignoravit rei qualitatem, & naturam *deciſ.*741. *num* 3.

Promittens evictionem, illam præſtare tenetur in caſu promiſſo *dec.*884. *num.*9.

Quæ remedia competant evictionem paſſo *deciſ.*774. *n.*1.

Remedium evictionis quo caſu concedatur *deciſ.*774. *num.*8.

EXCEPTIO, EXCEPTIONES

Firmat regulam extrà caſus non exceptos *deciſ.*870. *num.*11.

L. Vindicantem ſolum procedit adversùs alienantem, vèl ejus hæredem, in quem tranſeunt omnia Jura defuncti *dec.*877. *n.*14.

Turbidæ, & *illiquidæ* ad petitorium ſunt reiiciendæ *dec.*765 *num.*8.

EXCESSUS

Nunquàm præſumitur, ſed ab allegante venit concludentèr probandus *dec.*917. *num.*1.

Quomodo ſit metiendus *dec.*803. *num* 8.

Sivè læſio concludentiſſimè probanda eſt *deciſ.*803. *num.*3.

EXCLUDENDI JUS

Jus utendi beneficio excluſivo Fœminarum totalitèr reſidet in ipſis maſculis, quorum favore illud fuit inductum *dec.*779. *num.*10.

Itaùt hoc Jus excludendi fœminas tranſmitti non valeat in extraneum, ſi ab ipſo maſculo non fuit agnitum *ibid. num.*11.

EXCLUSIO

Monaſterii ſuccedere debentis loco Filii non importat perpetuum excluſionem fœminarum, earumque filiorum *dec.*7 2. *num.*13.

Sivè non agnitio, *aùt non admiſſio* Matris ex commiſſione, aut omiſſione propria, Filio præjudicare non debet *dec.*746. *num.*14.

EXCLUSUS

Ad tempus poſt tempus cenſetur reintegratus *dec* 779. *num.*9.

EXCOMMUNICATIO

Suſpendi debet, donèc præciſa protervia, & inobedientia parere debentis detegantur *dec.*768. *n.*2.

Potiſsimum ſi res ſit de Sacerdotibus, à quibus prompta obedientia ſperari poteſt *ibid. num.*3.

EXECUTOR TESTAMENTARIUS

Abſens ſi non ſit validè remotus debet interpellari, & judicialibus citationibus laceſsiri ad ejus conſilium præſtandum *dec.*822. *n.*3.

Et quomodò iſta diſtantia ſit commenſuranda *ibid. num* 4.

Itaùt, ſi idem Executor noluit intervenire tùnc libera facultas in alium Executorem tranſivit *num.*5.

Hæredi, *vèl Executori Teſtamentario* ſpectat præſcribere modum, & formam funeris faciendi, ſi Teſtator nihil de eo diſpoſuerit *deciſ.*767. *num.*4.

Nèc impedire debet hæredi ſplendidiorem facere extremam Pompam Defuncto *ibid num.*5.

Et qui ordo ſit ſervandus in convocandis Sacerdotibus *num.*6.

Præſumitur quod ad unguem impleverit mentem, & intentionem Teſtatoris *deciſ.*742. *num.*7.

Idem dicendum de Epiſcopo in erectione Beneficii *ibid. num* 7.

Si ſit abſens, hæres non tenetur illius judicium perquirere, ſed ſatis eſt quod præſens conſenſum ſuum preſtet *dec.*803. *num* 2.

EXEMPTIO, EXEMPTIONES

A ſolutione onerum Cameralium, quæ abſquè titulo oneroſo acquiſitæ non ſunt, revocatæ fuerunt per Summum Pontificem Innocentium XII. *dec.*903. *num.*11.

Cauſa oneroſa exemptionis dicitur illa, per quam quis Principi ſoluit pecuniam, & etiam quandò dat eidem tantumdem *deciſ.*805. *num.*1.

Con-

Concedi nunquàm debet niſi privilegia exemptionis ſint clara, & individua *dec.* 809. *num.*31., & 65.

Et ſi privilegia non ſint clara ſtandum ſempèr eſt prò exemptionis excluſione *ibid. num* 32.

Nèc ſufficiunt verba alium, & diverſum ſenſum excludentia *num.*33.

Conceſſa à Gabellis titulo oneroſo trahitur etiam ad præſentes Collectas, & Gabellas diverſis nominibus nuncupatas *dec.*805. *n.*6.

Conceſſa in Capitulationibus Pacis, ſivè Fœderis, aut deditionis conceſſa dicitur correſpectivè ad titulum verè oneroſum, quem Supremus Princeps lædere nequit *deciſ.*805. *num.*2

Et confutatur, & explicatur Bulla revocatoria S. M. Innoc. XII. *ibid. num.*3.

Et ſubjectio ſunt termini contradictorii, & exemptio ſe opponit ſubjectioni *deciſ.* 870. *num.*17.

In materia Juriſdictionali generalis revocatio exemptionis ſemper intelligitur de exemptione nativa, quæ conſiſtit in originaria libertate, & nunquàm inchoata ſubjectione *dec.*802. *num.*9.

Jurata promiſſio obedientiam præſtandi Epiſcopo exemptionem excludit *dec.*809. *num.*51.

Jus ſtatuendi exemptionem excludit, & illud Epiſcopus non habet contrà exemptos, ſed tantum in ſubditos *dec.*809. *num.*25.

Melior interpretatio circà competentiam exemptionis dari nequit, quàm ea, quæ provenit ab obſervantia, & praxi *dec.*809. *num.*39.

Obſervantia contraria exemptioni, ex quibus probata dicatur *dec.*809. *num.*47.

Obſervantia optimè inſervit prò convincenda exemptione à quibuſcumque Collectis *deciſ.*805. *num.*12.

Privilegia exemptionum ſunt ſemper exhibenda ab illis, qui exemptionem prætendunt *dec.*809. *num.*29.

Et ſecundum quod continetur in illis judicandum eſt *ibid. num.*30.

Privilegia exemptiva Regularium a Juriſdictione Epiſcopi uti odioſa non ſunt extendenda de caſu ad caſum *dec.*809. *num.*11.

Prò obtinenda exemptione requiritur clarum, & literale privilegium *dec.*870. *num.*1.

Protectio S. Sedis exemptionem neque activam, neque paſſivam inducere valet *dec.*809. *num.*34. & *ſeqq.*

Quandò dicatur ſubreptitiè, & obreptitiè obtenta *dec.*809. *num.*45.

Receptio Perſonarum ſub protectione D. Petri paſsivam inducere nequit exemptionem *dec.*870. *num.*7., & 8.

Reſervatio Cenſus, & reverentiæ paſsivam exemptionem ab ordinaria Epiſcopi Juriſdictione inducit *dec.*870. *num.*3.

Declara *ibid. num.*5. & *ſeqq.*

Suppoſita exemptione nequit Epiſcopus inquirere, & procedere contra Regulares *deciſ* 809. *num.*52.

EXEMPTUS

Ab onere extraordinario non fit ſi onus tractu temporis, & ex ordinatione Principis in ordinariam proteſtationem tranſit *deciſ.*802. *num.*15.

EXEQUUTIO

Literarum Apoſtolicarum denegatur, quando reſervatio aliquam involuit difficultatem *deciſ.*786. *num.*36.

EXIGERE

Negligens in exigendo dici nequit illæ, qui durante conditione exigere nequivit *deciſ.* 804. *num.*9.

EXPENSÆ

Ad expenſas extrà judiciales non damnantur, niſi Rei Spolii violenti, vel attentatorum *dec.*736. *num.*7.

Factæ in frumenti recollectione bonificandæ ſunt, tanquàm neceſſariæ *dec.*894 *num.*11.

Judicialitèr taxatæ, & conſequentèr ex actis juſtificatæ abſque ulla diminutione veniunt reficiendæ *dec.*917. *num.*2.

Medicinalium, *Funeris*, & *Miſſarum* abſorbentur ex alienatione Mobilium fideicommiſſariorum, & ex fructibus a Fideicommiſſo perceptis *dec.*747. *num.*40, & *ſeq.*

Prò reficiendis, vèl bonificandis expenſis factis ſuper prædiis ſola veriſimilitudo ſuperabundat *dec.*878. *num.*18.

Taxatæ in ſumma ſcutorum 10. prò qualibet Inſtantia non ſunt exceſſivæ *dec.*917. *num.*3.

EXPRESSIO

Per expreſſionem unius non cenſentur excluſi caſus diverſi, ſed ex identitate rationis omninò incluſi *dec.*786. *num.*14.

Declara *ibid. num.*16.

EXPRESSUM

Satis dicitur quod ab expreſſis neceſſario reſultat *dec.*875. *num.*1.

F

FABRICA S. PETRI

Locum non habet pro exequendis legatis, quando hęres eam prævenit *dec.*811. *n.*20.

FACTUM, FACTA

Authoris nocet ſemper illis ab eo cauſam habentibus *dec.*771. *num.*2.

Ex poſterioribus factis anteriora optimè declarantur *dec.*854. *num.*5.

Proprium impugnare quis nequit *dec.*848. *numer.*6.

Semel in judicio approbatum impugnari ampliùs nequit *dec.*864. *num.*14.

Sui Authoris impugnari nequit ab hærede *dec.*762. *num.*7.

Sunt potentiora quibuſcumque aliis probationibus *dec.*858. *num.*4.

FALSITAS

Eò magis arguitur in eo, qui fuit ſolitus alias falſitates committere *dec.*776. *num.*13.

Suſpicio falſitatis in civilibus ſufficit, ut nulla fides præſtetur actui, & ſcripturæ *dec.*731. *num.*13. *dec.*773. *num.*10. *dec.*776. *num.*10., & *dec.*859. *num.*39.

FAMILIA

Viri nobiles ſemper præſumuntur propriam familiam, & agnationem cordi habere, illuſ-

quę conſervationi proſpicere *dec*.842. *num*.3.

FÆMINA, FÆMINÆ

A ſtatuto abſolutè, ac ſimpliciter excluſæ nunquam ad ſucceſſionem reintegrantur, etiamſi maſculi defeciſſent *dec* 779. *num*.2.

Secus ſi fœminæ ab eodem ſtatuto non abſolutè, & ſimpliciter, & perpetuò per modum regulæ, ſed tantùm cum dictionibus ſuſpenſivis ſint excluſæ *ibid. num*.3.

Et de ratione *num* 4. & 5.

Ad inteſtatam ſucceſſionem una cum maſculis admittuntur de jure communi *dec*.891. *n*.1.

Ad ſucceſſionem reintegrantur, ſi illarum ſucceſſio ſit durantibus maſculis a ſtatuto ſuſpenſa *dec*.797. *num*.3.

Amplia *ibid. num*.4. & 6.

Et viventibus maſculis nullum jus ſuccedendi competit fœminis ab eodem ſtatuto excluſis *num*.5.

Compræhendi nequeunt ſub ſtricta vocatione maſculorum ex maſculis *dec*.814. *num*.8.

Dicitur caput, & finis familiæ *dec*.888. *num*.5,

Donec vivit Familiam, Domum, & agnationem conſervat *dec*.742. *num*.9.

Et quomodo id ſit intelligendum *ib d.n*.10.

Excluduntur a ſucceſſione Patris, & Avi per ſtatutum *Eugubinum dec*.782. *num*.3.

Ex maſculo proniſcens eſt de domo, & per lineam maſculinam, quamvis non ſit domus, & linea maſculina *dec*.742. *num*.5.

Ex ſtatuto Urbis ab inteſtata ſucceſſione fœminæ excluduntur extantibus maſculis *decif*.891. *num*.2. & 3.

In fæminis familiæ nomen, & familia perit *decif*.752. *num*.14.

In ultimis voluntatibus ſub nominibus maſculinis continentur *dec*.801. *num*.2.

Quando a ſtatutis reintegratæ cenſeri debent *dec*.779. *num*.18. & *ſeqq*.

Et quando earum filii reintegrati ſint ad portiones illas, quas earum Mater ſi viveret ex ſtatuti reintegratione percepiſſet *ibid. num*.20. & *ſeqq*. & 24. & 26.

Reintegratio fœminarum a ſtatuto excluſarum locum ſibi non vindicat in hæreditatibus teſtatis, ſed tantùm inteſtatis *dec*.779. *n*.15.

Semel excluſa numquam præfertur illis fœminis, quæ ab excludente deſcendunt *dec*.806, *num*.10.

Sumi nequit pro Domo maſculina, neque veram domum per lineam maſculinam conſtituere valet *dec*742. *num*.4.

Vigore ſtatuti Firmani in *Rubr*.49. *lib*.3. excluduntur maſculis exiſtentibus *dec*.845. *numer*.1. & 6.

Vir doctus, & nobilis non præſumitur, quod fœminas defectis maſculis excludere voluerit *dec*.801. *num*.9.

Vocatis fæminis in genere cenſenda ſemper eſt vocata fœmina illa de linea ultimi maſculi admiſſa, & poſſidente *dec*.806. *num*.8.

Limita, & declara *ibid. num*.9.

Uſquequò vivit dicitur de familia, & domo Patris *dec*.801. *num*.3.

Maximè poſt defectum omnium maſculorum *ibid. num*.4.

Et ſi ſit in eadem domo major *num*.5.

FEUDUM.

Nonniſi Subditi deponere poſſunt de rebus, quæ in feudo occurrunt *dec*.763. *num*.9.

FIDEICOMMISSARIÆ SUCCESSIONES

Eodem ordine deferri debent, ac deferuntur ſucceſsiones ab inteſtato *dec*.846. *num*.8.

Quem ordinem præſumptio eſt Teſtatorem conſervare voluiſſe *ibid. num*.9.

Et exinde oritur, quod in ſucceſſionibus ſemper attendi debeat proximitas gravati, & non gravantis *num*.10.

Quodque bona in unam lineam ingreſſa in aliam non tranſeant, niſi prima pœnitùs extincta *num*.11.

FIDEICOMMISSUM, FIDEICOMMISSA

Abundantiùs prorogatur, & durat, ſi pervenniſt ad ultimam fœminam, & deſcendentem agnatam *dec*.875. *num*.4.

Cadit tantummodò ſuper bonis, in quibus Teſtator jus habebat, non verò in cæteris *dec*.778. *num*.3.

Confuſio unius Fideicommiſſi cùm alio, ex quo ſupponenda non ſit *dec*.866. *num*.6.

Conſtitui poteſt in bonis propriis Legantis, non verò Legatarii *dec*.824. *num*.9.

Detractiones turbidæ, & illiquidæ retardare nequeunt immiſsionem in vim clari fideicommiſſi *dec*.747. *num*.42.

Effectum caducum ob interitum Succeſſorum nullum ampliùs onus reſtitutionis præſefert, ſed bona in ultimo Superſtite libera remanent *dec*.919. *num*.2.

Exiſtentia fideicommiſſi probatur vocatione totius lineæ illius, qui in ea continetur *decif*.738. *num*.2.

Ex quibus arguatur, quod juxtà Teſtatoris voluntatem ſit purè reſtituendum *dec*.861. *numer*.16.

In fideicommiſſis ſublato de medio Renunciante aperitur ſuccedendi locus favore ulterioris ſubſtituti *dec*.836. *num*.9.

In particulari fideicommiſſo per contractum condito, nunquàm de Jure datur repræſentatio *dec*.850. *n*.5.

Limita *ibid. num*.7.

Et unicè in eo conſideratur proximitas in ſenſu naturali ſumpta, non verò in ſenſu civili *num*.6.

Si tamèn vel de expreſſa, vel de tacita fideicommittentis voluntate conſtet tunc dari etiam poteſt repræſentatio *num*.7.

Iſta tamen voluntas utpote habens contra ſe Juris reſiſtentiam debet concludentiſſimè probari *ibid. num*.8.

Nec iſta datur repræſentatio ſi Teſtator ſucceſsionem regulavit de gradu in gradum, & ſalva gradus prærogativa *ibid, num*. 9. & 10.

Ingreſſus in fideicommiſſum remanet extinctus per renunciationem in tranſactione ſactam, illiuſque dimiſſionem favore alicujus *decif*. 746. *num*.3.

In materia fideicommiſſaria omnes conjecturæ ſimùl ſumi, & interpretari debent *dec*.753. *num*.21.

In

In præjudicium comprahenſorum revocari non poteſt *dec.*896. *num.*8.
Leviores conjecturæ ſufficiunt ad probandum fideicommiſſum ordinatum ab Aſcendente, quàm à Tranſverſali *dec.*896. *n.*12. & *n.*13.
Non tenetur ad ſolvendas, & reſtituendas dotes, niſi in ſubſidium *dec.*747. *n.*38. & *ſeq.*
Novum diverſis pactis conditum ad antiquius referri nequit *dec.*866. *n* 4.
Omnes Juris regulæ in fideicommiſsis cedunt voluntatibus Teſtatorum, quibus debent inſervire *dec.*896. *n.*21.
Ordinatum in Capitulis Matrimonialibus favore Deſcendentium ex eodem Matrimonio nequit à Conjugibus impugnari *dec.*896. *num.*5.
Per contractum donationis conſtabilita in præjudicium compræhenſorum in iis revocari amplius nequcunt *dec.*821. *num.*2.
Prohibitio alienationis prò conſervatione bonorum in familia an inducat fideicommiſſum progreſsivum, ſivè potiùs reſtricta intelligatur ad illos tantum fideicommiſſo gravatos *dec.*838. *num.*3. 4. 5. 6. 7. & *ſeqq.*
Fortius ſi Teſtator nullum adjecerit verbum *perpetuitatis*, vel *infinitatis ibi.n.*7. & 8.
Reſtrictum ad certa deſignata bona ex ipſo momento apertæ ſucceſsionis directè, & Juris miniſterio tranſit in fideicommiſſarium etiam ignorantem *dec.*746. *n.*12.
Vel majoratus regularitèr ſemèl ingreſſus in unam lineam ſemper in ea durat, donèc aliquis ex eadem vivat *dec.*746. *n.*2.
Ultimo loco vocati in fideicommiſſum figuram gerunt ſubſtitutorum *dec* 919. *n.*10.

FIDEICOMMITTENS

Aliena bona ſupponere nequit vinculo Fideicommiſsi *dec.*761. *n.*8.
Qui magis dilectos, & priùs vocatos onere reciproca gravavit, gravare etiam eodem onere voluiſſe cenſetur remotiſsimos Tranſverſales *dec.*762. *n.*9.
Totum id, quod ſolutum apparet prò diſſolvendo ære alieno Fideicommittentis detrahi valet ab hærede gravato, & ab eo cauſam habentibus *dec* 755. *n.*19.

FIDEJUBERE

Minor nequit abſque ſolemnitatibus *dec.*865. *num.*8.

FIDEJUSSOR

Præſtare ſemper dicitur obligationem acceſſoriam, non verò conſtituit alium contractum, vel diverſum nomen *dec.*865. *num.*8.
Quomodo agnoſcatur quis acceſsiſſe proprio, vel Fidejuſſoria nomine *dec.*815. *n.*6.

FIDES

Ad adimendam fidem Teſti in Civilibus non ſufficit quælibet lis, ſed debet eſſe gravis, & capitalis *dec.*905. *n.*17.
Baptiſmatis probat quidem ætatem, non verò filiationem *dec.*776. *n.*6.
Ei prævalere debet, quæ fulcitur Teſtibus numero pluribus *dec.*833. *n.*25.
Facta ab addictis ſervitio Partis non probat *dec.*789. *n.*16., & 17.
In actis non producta nullum probationis gradum conſtituit *dec.*833. *n.*27.
Parochi ſe referens ad libros privatos non attenditur niſi priùs dicti libri compulſati, & recogniti fuerint *dec.*840. *n.*12.

FILIA, FILIÆ

Dotata excluſa a ſucceſsione Patris non dotantis, an poſſit petere dotem contra Patrem *dec.*884. *n.*6.
Enormiſſimè læſa dicitur, ſi nihil correſpectivè recepit ad bona materna renunciata *deciſ.* 753. *num.*31.
Et Nepotes veniunt ſub generica denominatione *Deſcendentium dec.*821. *n.*1.

FILIUS, FILIJ

Aſſumens in ſe debitum paternum præſumitur habere titulum fidejuſſorium, vel hæreditarium *dec.*815. *n.*7.
Filiis ſublata Matre a ſtatuto temporalitèr excluſa debetur reintegratio, quæ eorum Matri debebatur *dec.*797. *n* 6.
Filio hæredi Patris competit interdictum *quorum bonorum dec.*883. *n.*1.
Filio naturali duæ unciæ hæreditatis debentur *dec.*776. *n.*17.
Illegitimi Patris agnationem non conſervant *dec.*839. *n.*18., & 19.
In conditione poſiti licèt de Jure non cenſeantur diſpoſitivè vocati, limitatur tamèn ſtantibus conjecturis *dec.*821. *n* 3.
In conditione poſiti, & diſpoſitive vocati, quo caſu gravati non ſint reſtituere eorum filiis *dec.*838. *n.*2.
In conditione poſiti ex Statuto Urbis cenſentur diſpoſitivè vocati *dec.*868. *n.*3., & *dec.*875. *num.*2.
Idque procedit non ſolum in fideicommiſſis, ſivè Primogeniturls ordinatis in Teſtamento, ſed etiam per contractum *dec.* 808. *num.*4.
In locum Matris ſubingreſsi capere nequeunt id, quod ipſa Mater obtinere nequiviſſet *deciſ.*814. *num* 12.
Legitimati per ſubſequens præferri non debent veris filiis in conſtantia Matrimonii procreatis *dec.*801. *num.*14.
Naſcituri compræhendunt etiam Nepotes, & ulteriores Deſcendentes *dec.*913. *num.*6.
Nomen filiorum in parte conditionali adhibitum ab Aſcendente, an ad omnes Deſcendentes ſeſe protendere poſsit *dec.*819. *n.*6., & 7.
Nomine filiorum veniunt etiam Fœminæ *deciſ.*899. *num.*14.
Ob prædeceſſum Patris nulla in filiis ad fideicommiſſum non vocatis radicari poteſt bonorum acquiſitio *dec.*919. *num.*3.
Si ſe obligantes inſolidum cum Patre, & debitum extinguentes, non paternum, ſed proprium debitum perſolviſſe dicitur, neque ex hoc ulla qualitas hæreditaria inducitur *deciſ.*876. *num.*16.
Ut relevationem habere poſſit ſuper bonis paternis, probare debet, quod ſolutio, ſivè redemptio facta ſit ex propriis pecuniis *deciſ.*859. *num.*41.
Aliàs debitum ex pecuniis, & ſubſtantia paterna ſolutum præſumitur *ibid. num.*42.

FO-

FOLIA

Illegalibus follis nulla adhibenda eſt fides *deciſ.*911. *num.*2.

In quibus deſcripta reperiuntur bona hæreditaria ab hærede ſi ab eo ſubſcripta non fuerint, nil probant *dec.*888. *num.*5.

FORENSES

De Jure ab omnibus oneribus Perſonalibus ſunt exempti *dec.*802. *num.*14.

FRATER

De bonis propriis non dotans non debet inæqualitèr Sorores tractare *dec.*829. *num.*19.

Hæres Patris tenetur congruè Sororem dotare *dec.*790. *num.*10.

FRUCTUS

A die motæ litis reſtitui debent *deciſ.*820. *num.*1.

Ad hæredem fideicommiſſarium ſubſtitutum ſpectant *dec.*739. *num.*10.

Arbitrium Judicis in regulandis fructibus ratione intereſſe lucri ceſſantis, & damni emergentis quandoquè intrat attenta præſertim conſuetudine Regionum *deciſ.* 736. *num.*1.

Bonorum Emphyteuticorum ex pacto, & providentia, & fæudalium alienari poſſunt à Poſſeſſoribus *dec.*758. *n.*4.

Civiles inexacti augent fideicommiſſum *deciſ.*780. *num.*11.

Commoditas percipiendi fructus cedi poteſt, non obſtante quacumque prohibitione alienationis etiàm magis ampla, & effrenata *dec.*836. *n.*12. 13, *cum ſeqq.*

Et quandò dicatur ceſſa, vel alienata commoditas tantum fructuum, vel ipſa proprietas *ibid. num.*17. *& ſeqq.*

Commoditas percipiendi fructus ſemper poteſt alienari, quin incurratur pœna caducitatis *dec.*898. *num.*10.

Decurſi calculandi ſunt ad eam ratam, quæ infrà tempus decurſum recollecta eſſet *deciſ.*750. *num.*5.

Declara *ibid. num.*6.

Hæreditatis à Teſtatore relicti prò inveſtimento, ſi fuerint conſumpti ab hærede ſunt ab eo reſtituendi *dec.*837. *num.*1.

Non ex ſubſtantia rei, ſed ex ipſa re tanquàm ex cauſa efficiente provenire dicuntur *deciſ.*837. *num.*5.

Percepti ab hærede extraneo imputantur in Trebellianicam *dec.*780. *num.*9.

Amplia *ibid. num.*10., ubi firmatur quod etiam mobilia imputantur.

Prætendi nequeunt ex debito merè pecuniario tanquàm ſterili, & infructifero *deciſ.* 843. *num.*2.

FRUMENTUM

Vetus ſemper plus valet, quàm novum venditum poſt novam recollectionem *dec.* 894. *num.*9.

FUNDATIO

Declarationi fundationis ſtandum omninò eſt *dec.*809. *num.*23.

Qualibet conditio Juris etiàm diſpoſitioni contraria adiici poteſt in fundatione ad alliciendos pios Homines *dec.*809. *num.*12.

FUNDATOR

In concurſu alterius ſolam civilitatem habentis, præferri ſemper debet ille, qui eſt de Familia Fundatoris ſaltèm in genere probata *dec.*764. *num.*1.

Si abſque ulla temporis præfixione vocavit illos de ſua Familia, ſemper iſti extantes ſunt admittendi *dec.*764. *num.*3.

Si verba tantumodò direxit ad Collatorem, tùnc ſi duo concurrant alter proximior, & major ætate, alter remotior, & minor, præſentari ſemper debet proximior, & major *dec.*841. *num.*4.

Soli Fundatori licitum eſt legem exemptivam imponere Eccleſiis fundatis, non verò aliis *dec.*809. *num.*19., & 20.

G

GABELLA

Non obligatus ad ſolutionem alicujus Taxæ, ſivè Gabellæ antiquæ, nec minus tenetur ad ſolutionem novæ in locum antiquæ ſuffectæ *dec.*802. *num.*2., & 4.

Subrogata ejuſdem cenſetur qualitatis, cujus erat illa, in cujus vicem, & locum fuit ſubrogata *dec.*802. *num.*4.

GEMMÆ

Conſpicui valoris æquiparantur bonis ſtabilibus, & quidem ingentis pretii *deciſ.* 847. *num.*13.

GRADUS

Prærogativam gradus præſervare in qualibet linea eſt juxtà Juris præſcriptum *deciſ.* 783. *num.*15.

GRATIA

A vitio obreptionis, & ſubreptionis exempta eſt exequenda *dec.*792. *num.*3.

Conceſſa dumtaxàt prò uno extendi nequit ad alium *dec.*812. *num.*22.

Obtinens gratiam piſcatoriam probare tenetur concludentèr omnia in Literis expreſſa fuiſſe vera *dec.*799. *num.*2.

Piſcatoria tanquàm odioſa debet ab impetratore concludentiſsimè probari pro vera, & legalitèr obtenta, & omnia in ea narrata vera fuiſſe *dec.*786. *num.*37.

Principis intelligitur ſinè Tertii præjudicio *dec.*899. *num.*9.

Ut à Summo Pontifice conceſſa compræhendat, vèl excludat omnes ſubſtantiales particularitates, ſatis eſt, quod virtualitèr iſtæ contineantur in ſupplicationibus illi porrectis *dec.*784. *num.*5.

GRATIFICATIO

Procedit ſolum quandò conſtet de paritate qualitatum, & idoneitatis *dec.*784. *num.*22.

GUBERNATOR

Procedens Jure delegato utitur Juriſdictione Principis delegantis *dec.*867. *num.*7.

H

HABITATIO

Paterni domicilii referri nequit ad titulum hæreditarium Patris, ſed ad alium quemcumque titnlum *dec.*876. *n.*14.

HÆREDITAS

Aditio hæreditatis uti quid facti plenè probanda eſt *dec.*759. *n.*6.

Aliud eſt aliquid in hæreditate reperiri, alind eſſe de hæreditate *dec.*755. *n.*5., & *dec.*847. *n.*25.

Clerici non eſt obnoxia ſtatutis merè laicalibus *dec.*891. *n* 4.

In hæreditate defuncti res deſcribi debent quemadmodum reperiuntur *dec.*910. *n* 2.

Debet tamen deſcribi qualitaa rerum *ibid.* *n.*3. & 4.

In hæreditate Viri nobilis, & plura eximii valoria ſtabilia poſſidentia extitiſſe præſumuntur argenta, jocalia, & pecuniæ *deciſ.*873. *n.*8.

Ideòque illarum omiſſio in Inventario nullitatem illius inducit *ibid.* *n.*9.

Nequit præventivè reſtitui in præjudicium illorum, qui ſuperſtitea eſſe poſſunt *deciſ.*908 *n.*7.

Ob lapſum termini præfixi arguitur animus repudiandi hæreditatem *dec.*918. *n.*11.

Quo declarato ad repudiatam hæreditatem non datur ampliùs regreſſus *ibid.* *n.*12. & 13.

Si ſemel fuit per actum ſolemnem repudiata ſatis deindè non ſunt alii actua æquivoci illiua aditionem importantea, niſi explicitè contineant receſſum ab antecedenti repudiatione *dec.*876. *n.*17.

HÆRES, HÆREDES

Abſque beneficio legis, & Inventarii de proprio tenentur ſolvere debita hæreditatia *deciſ.*908 *n* 9.

Adeundo hæreditatem quaſi contrahit cum Creditoribus, & Legatariis defuncti *deciſ* 864. *n.*16.

Limita *ibid.* *n.*17.

Adiens abſque beneficio Inventarii confundit credita cum hæreditate defuncti *dec.*874. *n.*7.

Beneficiatus a quo tempore reſtituere teneatur fructua perceptos, vel ſcilicet a die ſcientiæ, vel urgentiæ Creditorum *dec.*837. *n.*3.

Et affertur ratio *ibid.* *n.*4 & *ſeqq.*

Beneficiatus non poteſt quidquam lucrari ex hæreditate donec non fuerit ſolutum æs alienum *dec.*837. *n.*6.

Condemnari nequit ad reintegrationem dotia, quâm illiua author indemnem ſervavit *deciſ.*747. *n.*29.

Directus, & *rogatus* reſtituere hæreditatem poteſt Trebellianicam detrahere *dec.*859. *n.*10.

Facultatarius liberè a Teſtatore relictus non tenetur de Jure votum Executorum exquirere pro declaratione, ſed ex mera tantùm urbanitate *dec.*822. *n.*7.

Fideicommiſſarius futuria competit actio contra bona hæredum gravatorum, qui injunctam ſubrogationem facere neglexerunt *deciſ.*914. *n.*9.

Fideicommiſſarius gerit figuram Creditoria *dec.*921. *n.*16.

Fideicommiſſarius nudua, & purua capere debet poſſeſſionem de manu hæredis *dec.*921. *n.*7.

Fiduciarii tenentur ſuſceptæ fiduciæ rationem reddere ſuperioribus, atque illis teſtantium mentem aperire *dec.*811. *n.*15.

Hanc tamen fiduciam non tenentur patefacere extraneia *dec.*811. *n.*15. & 16.

Fiduciarius, vel Facultatarius liberè valet ſuam declarationem explere ſicuti etiam Executor Teſtamentariua *dec.*822. *n.*2.

Gravatus de alienatis fideicommiſſum reintegrare tenetur *dec.*804. *n.*5.

Gravatus diſtinguere tenetur unam ſpeciem bonorum liberorum ab altera fideicommiſſariorum *dec.*818. *n.*8.

Gravatus, & fideicommiſſariua ſolet communiter vocari hærea uſufructuarius *dec.*859. *n.*14.

Gravatus non prohibetur in vita reſtituere fideicommiſſum illia perſonis, quibus fuit gravatua reſtituere poſt obitum *dec.*864. *n.*6.

Gravatus pendente conditione fideicommiſſi facit fructus ſuos, nec tenetur Creditores dimittere cum fructibus fideicommiſſi *deciſ.*837. *n.*7.

Quinimò ſi de proprio, vel ex fructibus ſolvit debita fideicommittentia poteſt in reſtitutione hæreditatia fideicommiſſariæ deducere, & retinere tantumdem ex bonia reſtitutioni obnoxiia *ibid.* *n.*8.

Quod dici nequit quotiea gravatua qui fructus percepit teneretur ad ſolutionem æris alieni *ibid.* *n.*9.

Gravatus poteſt ad ejua tantùm vitam bona fideicommiſſaria alienare *dec.*866. *n.*2. & 3.

Gravatus purè reſtituere licet habeat in ſua electione detrahere vel legitimam, vel trebellianicam, ſi tamen unam detrahat dicitur etiam detrahere alteram, quia una in aliam computatur *dec.*844. *n* 20.

Gravati ſi conſumpſerunt omnes detractionea, tenentur fideicommiſſum reintegrare ſuper bonia liberis, ſi plua conſumpſerunt *dec.*818. *n.*9.

Itaùt valeat fideicommiſſarus perſequi vel pretium, vel rem *ibid.* *n.*10.

Gravatus ſi fuerit negligena in exigendia creditis fideicommiſſariis ad damni emèndationem tenetur *dec.*804. *n.*8.

Hæredis dicitur etiam hæres defuncti *dec.*759. *n.*4.

Hæredis gravati quo caſu teneatur ad obſervantiam obligationia ab eodem gravato emiſſæ *dec.*741. *n.*6.

Impugnare nequit factum defuncti *dec.*803. *n.*5. *dec.*864. *n.*11. & 12. *dec.*876. *n.*25. & *dec.*899. *n.*7.

In ſua perſona materiali in omnibua repræſentat perſonam defuncti *dec.*921. *n.*15.

Nomine hæredum non ſolùm veniunt immediatè inſtituti, ſed etiam ulteriorum graduum *dec.*919. *n.*11.

Non

Non adimpleta conditione a Teſtatore volita ab hæreditate cadit, & aperitur locus ſubſtituto, qui conditionem adimplevit *dec.*918. *n.*7. & 9.

Præſertim ſi a Judice fuit aſſignatus terminus ad deliberandum, an velit adire, necne hæreditatem *ibid. n.*10.

Non detrahendo Trebellianicam ſibi debitam ſatisfacere voluiſſe præſumitur meliori modo voluntati defuncti *dec.*844. *n* 17.

Per omiſſionem Inventarii gravatus non privatur detractionibus, ſi præſertim agatur non cum Legatariis, & Creditoribus, ſed cum Fideicommiſſariis *dec.*859. *n.*23. & 27.

Plus Juris in ſe habere nequit, quàm ejus Author *dec.*881. *n.*6.

Quando dicatur inſtitutus in uſu-fructu, vel in proprietate *dec.*864. *n.*7. *& ſeqq.*

Quoties aliquis in uſufructu vocatur cum onere, ut hæreditas poſt illius mortem ad alterum deferatur, efficitur hæres univerſalis *dec.*919. *n.*14.

Seſe obligaſſe quando dicatur nomine proprio, vel hæreditario *dec.*873. *n.*12. 13. & 14.

Si inſolidum ſe obligarunt, cenſentur renunciaſſe beneficio Inventarii, & voluiſſe obligationem defuncti propriam facere *dec.*873. *n.*18. & 19.

Silentium primi hæredis nequit præjudicare ſucceſſoribus *dec.*783. *n.*20.

Solvere tenetur legata a Teſtatore relicta *dec.*864 *n.*2.

Sub conditione inſtitutus non adimpleta conditione habetur pro non inſtituto *dec.*918. *n.*4. & 14

Sub nomine hæredum ad ſucceſſionem veniunt etiam fœminæ *dec.*864. *n.*4.

Ubi ſunt plures conveniri nequeunt actione ſolidali, ſed tantùm pro portionibus, & quotis, in quibus ſunt hæredes *dec.*873. *n.*17.

HYPOTHECA

Legalis a quo tempore incipiat *dec.*846. *n.*14.

I

IDENTITAS

B*Onorum* paternorum inantiqula an ex ſola poſſeſſione filii probetur *dec.*886. *n.*7.

Bonorum probatur ſi vocabula inter ſe ſint conformia *dec.*886. *n* 5.

Bonorum quemadmodum comprobatur, ita etiam excluditur per conjecturas, & demonſtrationea *dec.*755 *n* 10.

IGNORANTIA

In re gravi non præſumitur, niſi concludentèr probetur *dec.*909. *n.*13.

ILLATIO

Non benè valet de uno caſu ad alium *dec.*783. *n.*14.

IMMEMOR

Ex ſolo lapſu quinquennii nemo præſumitur *dec.*761. *n.*13.

IMMEMORABILIS

Ad immemorabilem probandam conſuetudinem unicè ſufficiunt duo Teſtes cum notiſſimis requiſitis deponentes *dec.*833. *n.*20. & 53.

Conſuetudo ſervari an debeat in actu non permiſſo, & contrario *dec.*833. *n.*30.

Ex actibus attingentibus metam centum, & ultra annorum inducta remanet plùs quàm centenaria, & immemorabilis conſuetudo *dec.* 54. *n.*3.

Quæ præbet meliorem titulum de mundo ad tuendum poſſeſſorem in quaſi poſſeſsione ſui Juris *ibid. n.*4.

Initium non recognoſcit, & includit tempus indefinitum *dec.*833. *n.*12.

Et qui illam pro ſe habet relavatur a quocumque probationis onere *ibid n.*13.

Et dicitur habere totum id, quod vel ex juſtitia, vel gratia poteſt concedere vel imperator, vel Papa *ibid. n* 14.

Nec contra eam ulla proponi poteſt exceptio *ibid. n.*15.

Et de ratione *n* 16.

Idque etiamſi agatur in præjudicium minoris, Univerſitatis, vel Eccleſiæ *ibid. n* 17.

Iſta autem obſervantia probanda eſt cum requiſitis *Gloſſ. in cap.*1. *verb. Memoria de præſcript.* ibid. n 18.

Qua probata per Teſtes ita deponentes dicitur perfecta *ibid n.*19.

Vocatur magiſtra probationum *dec.*833. *n.*11.

IMMISSIO

Ad bona fideicommiſſaria retardari nequit exceptionibus altiorem indaginem requirentibus *dec.*504. *n.*1.

Ad retardandum immiſsionem requiritur exceptio clara, & liquida *dec.*833. *n* 5.

Concedenda eſt filio hæredi ſui Patris *dec.*845. *n* 2.

Concedi nequit in vim donationis jam reſolutæ *dec* 889 *n.*1.

In Salviana dari ſolet etiam contra Tertium *dec.*757. *n* 1.

In vim L. final. conceditur concurrentibus requiſitis, & quæ iſta ſint *dec.*87 *n.*1.

Interdictum L. final Cod. de Ædict. diu. Adr. toll. immiſsionem impedit adversùs bona libera hæredum gravatorum, illamque tantùm indulget adversùs bona fideicommiſſaria *dec.*738. *n.*33.

Limita ſi hæres gravatus neglexerit facere inveſtimentum a fideicommittente demandatum *ibid. n.*34. *& ſeqq.*

Non datur Succeſſoribus ad bona, quæ ab hærede gravato alienari poſſunt *dec* 907. *numer.*1.

Nunquam conceditur contra tertium poſsidentem Jure alterius Fideicommiſsi anterioris, & nil commune habentis cum eo fideicommiſſo, pro quo conceditur immiſsio *dec.*852. *n.*4.

Petens immiſsionem ad bona fideicommiſſaria probare tenetur eadem bona ad fideicommiſſum ſpectare *dec.*852. *n* 1. & 3., & *deciſ.*853. *n.*1.

Probatis extremis debetur immiſsio in Salvianum *dec.*801. *n.*1.

Pro conſequenda immiſsione actus turbativi, & violenti adducti ad comprobandam antiquam poſſeſsionem attendi non merentur *deciſ.*852. *n.*6.

Vigore

Vigore L. fin. datur conſtito de omnibus neceſſariis extremis *dec.762. n.1.*

IMMUNITATES

Atque exemptiones, quæ non ſunt ex cauſa verè oneroſa effectivæ ſolutionis pecuniarum revocatæ fuerunt ex Conſtitutione S.M. Innocentii XII. in ordine *la 5. dec.802. n.1. 17. & 20.*

IMPUGNARI

Ampliùs non poſſunt, quæ aliquo vidente & non reclamante ſuper facto proprio ſtipulata fuerunt *dec.787. n 4.*

INCOMPATIBILITAS

Dubietas incompatibilitatis ſufficit, ut odioſus Impetrator in materia pœnali non ſit audiendus *dec.799. n.19.*

INSTANTIA

Eſt reiicienda, ſi perſonæ non ſint legitimatæ *dec.773. n.7.*

INSTRUMENTUM

Cambii obligatione camerali vallatum quaſcumque renuit exceptiones turbidas, & illiquidas *dec.731. n.1.*

In actis non productum nullam meretur fidem *dec.905. n.22.*

Publicum facit probationem undique probatam donec de contrario non doceatur *dec.732. n.1.*

INTEMPERANTIA

Et ebrietas mentem excecat, & libidinem provocat *dec.766. n.1.*

INTERPELLATIO

Ad effectum conſtituendi Debitorem in mora pro reddendo fructifero debito pecuniario requiritur interpellatio perſonaliter facienda ipſi Debitori, non autem ejus Procuratori *dec.843. n.4.*

Facta non dicitur ex monitorio expedito ad inſtantiam ſubſtituti, niſi in eo appareat intimatio, & ſcientia *dec.746. n.24.*

Poſt lapſum 40. annorum, & ſignanter poſt actus conſumationem præſumitur adfuiſſe *dec 914. n.5.*

Quando tempus eſt a Teſtatore præſcriptum non requiritur alia interpellatio, & ſtatim hæres conſtituitur in mora *dec.750. num.2. & 3.*

INTESTATIONES

De inteſtationibus de jure in judicio requiſitis conſtare debet in ſcriptis, non autem ex ſimplici enunciativa *dec.912. n.1.*

Et ulterius quod fuerint legitimè executæ *ibid. n.2.*

INVENTARIUM

An probet etiamſi in eo ſervatæ non fuerint ſolemnitates *L. fin. dec.887. n.16.*

Beneficium Inventarii non juvat, ſi non doceatur de redditione rationis per Judicis ſententiam *dec.787. n.15.*

Amplia *ibid. n.16.*

Confectum juxta diſpoſitionem *L. fin.* eſt magis ſolemne, quàm Inventarium tutelare *deciſ.910 n.8.*

Data nullitate Inventarii nulla competit hæredi retentio bonorum hæreditariorum pro ſuis creditis *dec.881. n.4.*

Debet fieri, & exiberi ad hoc ut juvare poſſit *dec.787. n.12. & 13.*

Etiam per Procuratorem ad id ſpecialiter conſtitutum fieri poteſt *dec.887. n 13.*

Et hæc Inventarii confectio conſtituenti, vel mandanti, non verò Procuratori eſt adſcribenda *ibid. n.14.*

Hæres gravatus non obſtante Inventarii defecto poteſt allegare competentiam detractionum *dec.787. n.17.*

Limita id non procedere reſpectu Legatariorum, & Creditorum hæreditatis defuncti *ibid. n.18.*

In Inventariis hæreditariis, vel ſaltem mixtis vigore clauſularum ſalutarium poteſt deſcribens, detrahere rem, quam credebat ad hæreditatem ſpectare, quando revera non ſpectabat *dec.847. n.31.*

In Inventario deſcribi debent etiam res penès alios exiſtentes adjecta tamen declaratione *dec.910. n.18.*

Plenè probat contra conficientem, & ab eo cauſam habentem *dec.847. n.3.*

Probatio quæ tempus confectionis Inventarii non percutit, non attenditur *dec.887. n.28.*

Probat ſolùm bonorum deſcriptorum exiſtentiam, non verò eorumdem qualitatem, & pertinentiam *dec.747. n.22.*

Limita *ibid. n 23.*

Confici poteſt a quocumque hæredis tamen nomine *ibid. n.24.*

Proteſtatio facta in Inventario, quod ſi quid deſcriptum fuiſſet, & deſcribi non deberet, habeatur tanquam non deſcriptum, non valet niſi error probetur *dec.910 n.12.*

Semper probat exiſtentiam bonorum hæreditariorum *dec.75?. n.3.*

Simplex declaratio de adeunda hæreditate cum beneficio legis, & Inventarii nil ponit ineſſe *dec.787. n.14.*

Sola omiſſio doloſa cauſat nullitatem Inventarii *dec.881. n.5.*

Suppleri poteſt ex deſcriptione bonorum ab ipſo Teſtatore facta *dec 859. n.24.*

Et ex diviſione coram Judice ab hæredibus facta *ibid. n.25.*

Tutelare facit plenam probationem contra Tutorem, & habentes cauſam ab illo *deciſ.847. n.22.*

Et inducit præſumptionem Juris, & de Jure, quæ contrariam probationem non admittit *ibid. n.23.*

Et ſimplex deſcriptio in Inventario tutelari adjecta non plenè probat, ſed facit ſimplicem præſumptionem ex veritate in contrarium elidibilem *ibid. num.24.*

INVERISIMILITUDO

Eſt mater falſitatis *dec.905. num.24.*

Limita *ibid. num 25.*

Ex ipſa veritatis argumentum probatur *deciſ.847. num 7.*

Præſumptionem inſubſiſtentiæ actionis inducit *dec.770. num.7.*

JOCALIA

Conſpicui valoris, ſicuti reputantur potiſſimum ornamentum domus Magnatitiæ, ita præſumi nequit quod fuerint vel in Teſtamento, vel in Inventario neglecta *dec.887. n.7.*

L

LÆSIO

Eſt baſis cujuſcumque reſtitutionis in integrum *dec.*843. *num.*1.

LAPIDES

Habentes veram apparentiam, ac eſſentiam terminorum reputari debent veri, & reales termini deſignativi confinium *deciſ.* 763. *num.*4.

LAPSUS

Ex lapſu annorum treſdecim non modò conditiones, ſed etiam pacta, & facta oblita præſumuntur *dec.*861. *num.*28.

LAUDUM

Quidquid in laudo exprimitur, quantumvis ſit ampliſſimè conceptum referri tamèn ſemper debet ad cauſam, & ad titulum, de quo agitur *dec.*885. *num* 4.

LEGATARIUS

In re legata vexari nequit *dec.*795. *num.*12.

Perſona legatarii hæredis fiduciæ commiſſa deſumi etiam poteſt à Teſtibus ignaris quantitatis rei legatæ *dec.*811. *num.*9.

LEGATUM

A' Teſtatore relictum eſt executioni demandandum *dec.*822. *num.*1.

Acceptato legato pro omni, & toto eo &c. non poteſt quis credita ſi habet ab hærede petere *dec.*915. *num.*8.

Ex quibus arguatur taxativum *dec.*795. *n.*9.

In Codicillo relictum non imputatur in legitimam *dec.*859. *num.*6.

Per ſimplicem legati acceptationem non infertur præjudicium legitimario, ad petendum ſupplementum *dec* 899 *num.*18. *& ſeqq.*

Pium dicitur, ſi fuerit relictum prò alimentis Puellæ omnibus Conſanguineis orbatæ, vel deſtinatum pro ea honeſtè collocanda *deciſ.*811. *num.*17.

Relictum ad effectum dotandi imputandum non eſt in legitimam, & de ratione *dec.*859. *num.*7.

Legitima omne onus reſpuit *ibid. num.*7.

Remanet inutile ſi Teſtator legatarii Perſonam ſub ſtrictiſſimo juramento non pateſecerit *dec* 811. *num.*4.

Limita *ibid num.*5. *& ſeqq.*

Et declarantur auctoritates *ibid. num.*9.

Solvi debet ab hæredibus Teſtatoris, vel legantis *dec.*811. *num.*3.

Uſusfructus reſolvitur morte uſufructuarii *deciſ.*765. *num.*3.

LEGATUS, LEGATI

Legati auctoritas præſervata ſemper cenſeri debet *dec.*812. *num.*19.

Cardinalis derogare nequit Statuto in forma ſpecifica à Summo Pontifice confirmato *deciſ.*890. *num.*10.

Etiàm ſub prætextu interpretationis, limitationis, aut reductionis ad terminos Juris *ibid. num* 11.

Et quo caſu poſſit Conſtitutionibus Apoſtolicis derogare, *& num. ſeqq.* in quibus hujuſmodi regula ampliatur, & limitatur.

Et quandò dicatur, quod idem Legatus ad favorem tantùm alicujus diſpenſaverit, vel derogaverit *ibid. num.*17.

Legatis de latere permiſſa non eſt derogatio Statutorum in forma ſpecifica confirmatorum *dec.*812. *num.*9.

Nèc etiam ſub prætextù interpretationis, & limitationis *ibid. num* 10.

Aut reductionis ad terminos Juris communis *ibid. num.*11.

Non obſtante facultate illis conceſſa in Brevi Legationis derogandi Legibus, & conſtitutionibus *ibid. num.* 12. 13. 14 17. *& ſeqq.*

Nequè minùs illius diſpenſatio ab uno Statuti capite ſuſtinetur *ibid. num.*15.

Succeſſor obſervare tenetur decreta, & leges à Summo Pontifice factas *dec.*890. *num.*19., *&* 20.

LEGITIMA

Alicui debita, quandò à Perito fuit judicialitèr liquidata non debet retardari *dec.*787. *num.*7.

Cui debetur debentur etiam fructus illius *deciſ.*788. *num.*11.

Debetur deducto ære alieno *dec.*894. *num.*1.

Debetur ex bonis fideicommittentis, & ex fideicommiſſo *dec.*755. *num* 2.

De Jure perſolvenda eſt de bonis ſtabilibus *dec.*787. *num.*19.

Limita *ibid. num.*20.

Et Trebellianica ſunt certæ ratione Quotæ *dec* 921. *num.*8.

Declara *ibid. num.*9.

Legitimæ ſupplementum ſemper peti poteſt, à filio uſquequò illi legitima plenè ſoluta non fuit *dec.*821. *num.*4.

Idquè procedit etſi Pater filio legitimam pro omni, & toto eo reliquerit, & de ratione *ibid. num* 5.

Poſt admiſſionem Fratrum legitima Patris non eſt niſi Tertia Tertiæ *dec.*844. *num.*18.

Præſumitur ſatisfacta ex adminiſtratione opulenti patrimonii illius, qui erat debitor, non facta tamèn priùs redditione rationis *deciſ.*755. *num* 14. *& ſeqq.*

Reſpectu Avi filio de medio ſublato eſt debitum neceſſarium *dec.*859 *num.*4.

Ideoquè quidquid ab Avo Nepoti relictum fuit compenſandum venit cùm ipſo debito neceſſario *ibid. num.*5.

Sine onere relinqui debet *dec.*899 *num.*16.

Quod ſi non relinquatur competit actio prò ſupplemento *ibid. num.*17.

Super legitima nullum apponi poteſt vinculum, ſed libere tranſit in Legitimarium *deciſ.*824. *num.*5.

Nec ipſi legitimario præjudicat oneris acceptatio ſuper ea *ibid. num.*6.

Idquè procedit etiam in ſupplemento *ibidem num.*8.

LEGITIMARIUS

Per ſimplicem legati acceptationem non infertur præjudicium legitimario ad petendum ſupplementum *dec.*899. *num.*18. *& ſeqq.*

Quod non ampliùs exiſtit in hæreditate dumodò non ſit ex culpa illius non poteſt ampliùs in

in legitimarii commodum calculari *dec.* 894. *num.* 2.
Relictum à Teſtatore legitimario ſi lagitimam non adæquat ſupplendum eſt *dec.* 767. *num* 8.
Quod à legitimario eſt probandum alitèr præſumitur prò judicio paterno *ibid. num.* 9.
Limita *num* 10.

LEGITIMATI

Per ſubſ quens Matrimonium in omnibus habentur prò legitimis *dec.* 783. *num.* 21.
Per ſubſequens matrimonium reputari debent veri agnati capaces ad conſervandam agnationem paternam *dec.* 839. *num.* 23.
Intellige tamèn dumodò à parte antea probetur illos vere eſſe filios *ibid. num.* 24. *& ſeqq.*
Proprius Teſtatoris familiam renovare valent quàm extranei *dec.* 839. *num.* 26.

LEGITIMATIO

Excluditur, ſi prætenſus legitimus nunquàm auſus fuit expoſtulare alimenta *deciſ.* 776. *num.* 16.
Sequuta ex privilegio non prodeſt, ſi eidem reſiſtat Teſtatoris voluntas *dec.* 738. *num.* 6.
Præſertim ſi fuerit concepta cum clauſula illa ſalutari -- *Sine præjudicio cujuſcumque fideicommiſſi, & ſubſtitutionis* -- *ibid. num.* 7.

LEGITIMITAS

Certitudo legitimitatis partus eſt valdè difficilis, nèc ab ipſis in eadem Domo habitantibus haberi poteſt *dec.* 773. *num.* 9.
De Jure naturæ omnibus ineſt *dec.* 839. *n.* 25.
Probatio naturalitatis, ac legitimitatis eſt matrimonium *dec.* 776. *num.* 7., *&* 8.
Sed hoc procedit ſi probetur præmiſſas fuiſſe denunciationes, & publicationes *ibid. num.* 9., *&* 10.
Qualitas legitimitatis filiationis eſt concludentiſſimè probanda ab eo, qui ſucceſſionem deſiderat *dec* 776. *num.* 1.
Sicuti naturalitatem includit, ità è contrario ſimplex naturalitas ſinè alio adjuncto legitimitatem excludit *dec.* 776. *num.* 2.

LEX

A' Principis lege nemo ex ſubditis eſt exemptus *dec.* 802. *num.* 18.
Auxilio Legis non eſt dignus ille, qui ejuſdem Legis conditiones contempſit *dec.* 793. *n.* 3.
Forma Legis, vèl Edicti adimpleta remanet ſi intrà tempus præſcriptum omnia quis adimplevit *dec* 772. *num.* 7.
Pontificia tanquam inviolabilis eſt ſervanda *dec.* 903. *num.* 6.

LIBERATIO

A' redditione rationis à Teſtatore facta liberat quidem à ſcrupuloſa, non verò ab aliquali reſpiciente præcipuè capitalis adminiſtrata *dec.* 761. *num.* 16.
A' redditione rationis indulta à Principe trahi nequit ad retinendam rem alienam *dec.* 899. *num* 20.
Sed ſatis eſt, quod verificetur dè ſcrupuloſa, & rigida rationum diſpunctione *ibidem num.* 21.
Facta ſemper dicitur tempore, quo obligatio erat in ſtatu validitatis *dec.* 865. *num.* 10.

LIBRI

Qui exhibentur de mandato Judicis ſufficit, quod demonſtrent id, ſuper quo cadit controverſia *dec.* 905. *num.* 24.
Sociales inter eoſdem Socios plenè probant, & quomodò iſti eſſe debeant *dec.* 826. *n.* 3.

LINEA

Extincta linea in majoratu, & fideicommiſſo vocata, recurrendum eſt ad majorem natu aliarum linearum paritèr vocatarum *deciſ.* 746. *num.* 5.
Quandò concurſus eſt inter Lineas prærogativa gradus non ſervatur, niſi diſcretivè in qualibet linea *dec.* 783. *num.* 6., *&* 7.
Qui non pollent qualitate per Teſtatorem volita non conſiderantur in linea, ſed extrà *deciſ.* 783. *num.* 19.
Succeſſio lineæ proximioris quandò deferatur in capita, vel in ſtirpes *dec.* 783 *num.* 8.
Tot lineæ poſſunt efformari à Teſtatore, in fideicommiſſo, quot ſunt Deſcendentes ſucceſſuri licèt appellativo nomine ſint nuncupati *dec.* 783. *num.* 1.
Ut quis ſe dici poſſit de linea alicujus oportet, ut ab ejus corpore deſcendat *dec.* 746. *n.* 4.
Nam linea eſt illa, quæ ab Aſcendentibus efformatur, non verò à Collateralibus *ibid. num.* 4.

LIQUIDATIO

De Jure in facienda liquidatione valoris Judicibus plurimum remiſſum eſt *deciſ.* 904. *num.* 12.
In terminis liquidationis colligendæ vèl ex probationibus minùs certis, vel ex adminiculis antiquitate temporis involutis ſtandum eſt arbitrio prudenti Judicantium *deciſ.* 899. *num.* 22.
Semper, & quandòcumqué antè conſumptam executionem fieri poteſt *dec.* 770. *num.* 2.

LITERÆ APOSTOLICÆ

Executio literarum Apoſtolicarum denegatur, quando reſervatio aliquam involuit difficultatem *dec.* 786. *num* 36.
Executio literarum Apoſtolicarum nullam appellationem admittit *dec.* 751. *num.* 1.
Nunquàm præcedentem litem extinguunt, nèc viam ſternunt eludendi Majeſtatem Judicis inhibentis *dec.* 745. *num.* 4.
Reſervationis juſtificatæ ex propria Titularis confeſſione plenè probant, & dicuntur abundantiſſimè comprobatæ *dec.* 840. *num.* 2.
Limita *ibid. num.* 3.
Sac. Conſultæ vim habent literarum, & Mandatorum Summi Pontificis *dec.* 812. *num.* 7.
Si ſint plenè juſtificatæ plenam, & celerem expoſcunt executionem *dec.* 744. *num.* 1. *deciſ.* 745. *num.* 4., *& dec.* 749. *num* 1.
Et concedi nequeunt in forma gratioſa antequam exhibeantur Officialibus Datariæ tuta documenta, & probationes *dicta deciſ.* 749. *num.* 2.
Subreptitiæ, & obreptitiæ nullam promerentur executionem *dec.* 841. *num.* 2.
Super exiſtentia Literarum Apoſtolicarum nulla melior dari poteſt probatio, quam atteſtatio viſionis emiſſa à Miniſtro Apoſtolico *dec.* 802. *num.* 6.

LOCA MONTIUM

Non admittunt alia vincula, niſi illa, quæ reſultant ex literis patentibus *dec.*866. *n.*7.

Perpetuò retinent illa onera, quæ literæ patentes præſeferunt *dec.*907. *num.*4.

Si ſint vinculata ad quamnam ſummam eorum æſtimatio aſcendere valet *dec.*881. *num.*7.

LOCATOR

Eadem viget ratio in Locatore, & Conductore *dec.*897. *num.*8., & 9.

Et Conductor ſunt correlativi, & id quod diſpoſitum eſt in uno, locum ſibi vindicat in alio *dec.*897. *num.*2. 3., & 6.

Limita *ibid. num.*11.

Id quod ex Legibus ſtatuitur favore Locatoris non procedit favore Inquilini, & Conductoris *dec.*897. *num.*5.

Limita *ibid. num.*6.

In quibus caſibus liceat Locatori à locatione recedere antè completum tempus conductionis *dec* 897. *num.*1.

LUCRUM, LUCRA

Dotale debetur juxtà quantitatem Dotis *deciſ.*743. *num.*2., & 3.

Dotale ſuper eiſdem ſpeciebus, dotalibus conſiſtere debet *dec.*791. *num.*1.

Poſſibilia debent probari plenè, & concludentèr *dec.*826. *num.*8.

Prò lucro Dotali taxando an bona æſtimari conveniat tempore tantùm, quò ipſum lucrum debetur, & an debeat eſſe tertia pars pretii, ſivè tertia pars bonorum *deciſ.*791 *num.*2. 3., & 4.

M

MAJORATUS

IN *majoratibus* merè, & nudè Saltuariis qui majoris ætatis prærogativa pollet ſuccedit *dec.*746. *num.*1.

Majoritas ætatis eſt unicè in majoratibus attendenda *dec* 746. *num.*8.

Quandò proximioritas inefficax reputetur in majoratibus, nèc attendatur niſi ſola prærogativa ætatis *dec.*746. *num.*6.

MALA FIDES

Eſt fons, & origo reſtitutionis fructuum præſertim ſi oritur ex propria confeſſione *deciſ.*781. *num.*3. 5., & 6.

Per rem judicatam non remanet extincta, ſed tantum ſopita *dec.*781. *num* 7.

Sola litis conteſtatio non ſufficit ad inducendam malam fidem, ſed requiritur ſcripturarum productio, & exhibitio *dec.*781. *n.*2.

Limita *ibid. num.*4., & 5.

MANDANS

Si per multum temporis ſpacium nunquam reclamavit adverſus factum ſui Procuratoris, illud approbaſſe cenſetur *dec.*840. *n.*7.

Sivè verus mutuatarius quandò teneatur ad debitum ab ejus Miniſtro prò eo contractum *dec.*729. *num.*8.

MANDATUM

Dari, & probari valet per epiſtolas *dec.*813. *num.*1.

Executio mandati ſtante validitate, & juſtitia retardari nequit *dec.*753. *num.*1.

Non eſt exequendum, ſi nullum, & injuſtum detegatur *dec.*826. *num* 1.

Procuræ ad adeundam hæreditatem probari poteſt ex validiſſimis circumſtantiis, & præſumptionibus à parte antè *dec.*815. *num.*2.

Vel ex ratificatione ex poſt ſecuta, & mandato æquipollenti *ibid. num.*3.

Procuræ præſumitur ex productione Jurium *dec.*813. *num.*2.

Sine credito non datur *dec.*894. *num.*19.

Validum, & juſtum omnimodam promeretur executionem *dec.*789. *num* 1.

MANUS

Habetur prò recognita ſi Pars citata non comparuit *dec.*787. *num.*2.

Præſertim ſi aliàs approbata, & confirmata fuerit *ibid. num.*3.

MANUTENTIO

Cuique poſſeſſori, vel quaſi competit *dec.*834. *num.*1.

Datur poſſidenti authoritate Judicis *dec.* 765. *num.*1. *dec.*810. *num.*1. *dec.*848. *num.*1. *deciſ.*862. *num.*1., & *dec.*867. *num.*2.

Item conceditur in caſu, quo etſi non conſtaret de poſſeſſione probatum tamèn, & canonizatum fuiſſet bonum Jus *cit. deciſ.*810. *num.*2.

Debetur de plano ei, qui attentatè eſt ſpoliatus *dec.*7 5. *num.*8.

Amplia *ibid. num.*9.

Debetur ad limites poſſeſſionis *dec.*872. *n.*1.

Et etiam reintegratio debetur *dec.*832. *n.*18.

Non eſt ei deneganda, qui fovet bonum Jus in petitorio, quod abſorbet poſſeſſorium *deciſ.*834. *num.*2.

Semper debetur poſſeſſori ad tramites ſuæ nudæ, & veræ poſſeſſionis *dec.*921. *num* 1.

Præſertim cùm poſſeſſio fulcitur validiſſimo titulo *ibid, num.*2.

Sivè reintegratio debetur, illi, qui nullitèr à poſſeſſione fuit expulſus *dec.*880. *num.*7.

Stante legitima poſſeſſione non eſt deneganda *dec.*901. *num.*19., & 20.

MASCULI

Concurſus maſculorum, quorum contemplatione fit excluſio fœminarum, verificari debet de tempore præciſo dotationis, non curato eventu illorum ſuperviventiæ *dec.*884. *num.*7.

Ex involucro verborum in diſpoſitione fideicommiſſaria arguitur, quod mens Teſtatoris voluit prælationem Maſculorum ex Maſculis, & ſubſidiariam Maſculorum ex fœminis *dec.*813. *num* 20., & 21.

Ex omiſſa mentione maſculorum ex maſculis, & non facta expreſſione lineæ maſculinæ, arguitur ad nolitam reſtitutionem ad maſculos Agnatos dumtaxat *dec.*752. *num.*5.

Prò admiſſione Maſculorum ex fœminis ſat eſt, ut res verſetur in dubio, ne ad illorum excluſionem extranei admittantur *dec.*752 *n.*7.

Si in pluribus ſubſtitutionum gradibus Teſtator vocavit maſculos ex maſculis; hanc maſculinitatem voluiſſe dicendum eſt etiàm in fœminis *dec.*814. *num.*10.

Si

Si Teſtator in ingreſſu fideicommiſſi non abhorruit à deſcendentibus maſculis ex fœmina, neque ab illis abhorruit in progreſſu *decis.* 913. *num.*22.

Præſertim ſi nullum habuit votum agnationis *ibid. num.*23.

MASCULINITAS

In Maſculis cognatis gradualis diſtributio maſculinitatis à Teſtatore volita verificari nequit *dec.*819. *num.*14.

Si in pluribus ſubſtitutionum gradibus Teſtator vocavit maſculos ex maſculis, hanc maſculinitatem voluiſſe dicendum eſt etiàm in fœminis *dec.*814. *num.*10.

Vocatis maſculis ex maſculo, ſivè requiſitis per Teſtatorem maſculinitate tàm ex parte generantis, quàm ex parte generati venire nequeunt maſculi ex fœmina *dec.*814. *n.*9.

Volita qualitas maſculinitatis aliis deſtituta requiſitis arguit prædilectionem maſculorum, ſed non agnationem aptam excludere maſculos ex fœmina *dec.*913. *num.*24.

MATER

Præſumitur magis diligere filios, quàm extraneos *dec.*773. *num.*8.

Primum an obtineat locum ad excluſionem propriorum filiorum in ordine ſucceſſorio *decis.*797. *n.*2.

Si dotet filias non exindè relevatur Pater ab onere illas dotandi *dec.*884. *n* 5.

MATRIMONIUM

In Hiſpania contractum cum muliere deſcendente à ſanguine hæbreorum eſt infame *decis.*796. *n.*10., & 11.

Subſequens efficere quidèm poteſt, quòd proles evadat legitima, non verò, quòd ſit in conſtantia veri, & legitimi matrimonii procreata *dec.*801. *n.*13.

MELIORAMENTA

In taxandis melioramentis firmari ſemper debet ſtatus antiquus, & de ratione *dec.* 758. *num.*2.

Merè voluptuoſa refici non debent *decis.*895. *num.*3.

Dici non debent merè voluptuoſa cum ex eis elegantior, & locatu facilior ſit reddita Domus *ibid. num.*4.

Si non fuerint liquidata tùnc ſufficit cautio, & obligatio de illis reficiendis poſtquàm fuerint liquidata *dec.*677. *n.*16., & *dec.*883. *num.*6.

MENS

Ex *eadem* rationis identitate eadem etiàm arguitur mens Teſtatoris *des.*783. *n.*12.

MENSIS

Octobris eſt de expreſsè reſervatus S. Sedi ex regula 8., *hodiè* 9. *Cancellariæ dec.*749. *n.*6.

MERCES

In taxanda quantitate mercedis quid attendi debeat *dec.*878. *n.*17.

MINISTER

Nudus, & ſimplex de proprio ad nihilum tenetur in rebus adminiſtratis *dec.*729. *n.*1.

Sive Procurator exigens ordines non expreſſo miniſteriali, ſivè procuratorio nomine remanet de proprio obligatus *dec.*729. *n.*7.

MINOR

Fidejubere nequit abſque ſolemnitatibus *decis.*798. *num* 2.

Qui nequit contrahere ſine ſolemnitatibus, nequit etiàm ratificare contractum nullum *dec.*877. *n* 10.

Ut validè ſe poſſit obligare requiritur quòd cauſa ſit juſta, certa, & rationabilis *dec.*846. *num.*15.

MOBILIA

Semoventia, & comeſtibilia per lapſum ſexaginta annorum præſumuntur conſumpta, *dec.*859. *n.*26.

Sine ſcriptura tranſire poſſunt ex dominio unius in dominium alterius *dec.*910. *n.*15.

MODUS

Ad diſtinguendum modum à conditione, tempus adimplendi oneris ſpectatur *dec.* 746. *num.*19.

MONASTERIUM, MONASTERIA

In Monaſterio exempto confirmatio electionis Abbatis ſpectat ad Sedem Apoſtolicam, in Monaſterio autèm non exempto ſpectat ad Ordinarium *dec.*809. *n.*48.

Plura ſunt in Germanià ſignantèr Monaſteria, quæ de per ſe ſtant, diverſumque corpus conſtituunt, nèc iſta ſunt exempta ab ordinaria Epiſcopi Juriſdictione *dec.*809. *n.*9.

Viſitatio Monaſterii ab Epiſcopo jure ordinario facta illius exemptionem excludit *decis.*809. *n.*53.

MONIALES

Quandoque teſtificare nèc minus prohibentur favore Monaſterii *dec.*811. *n.*12.

Et quo caſu ipſis plena fides præſtanda ſit *ibid. num.*13, & 14.

MONITORIUM

Continens inhibitionem, & præſentatum impedit innovationem *dec.*812. *n.*20.

Quæ inhibitio tolli nequit etiam per negationem Monitorii *ibid. n.*21.

MONTISTÆ

Vel alii non curato tempore erectionum, quando dicantur in jure coæquales *dec.*815. *num.*9.

MULIER, MULIERES

Et minores locupletari non debent aliena jactura *dec.*798. *n.*4.

Ex Conſtitutione Ægidiana ſinè legitima cauſa, & correſpectiva expromiſſione renunciare nequit *dec.*850. *n.*26.

In ignara Muliere non debet attendi cortex verborum, ſed ſubſtantia voluntatis *dec.*908. *num.*4.

In rebus proprium intereſſe tangentibus eſſe ſolent providæ, ac diligentes *dec.*765. *n.*7.

Major poteſt intrà medietatem ſuæ dotis in quocumque contractu ſe ſe obligare etiàm ſi nullam habeat relevationem *dec.*873. *n.*20.

Per quod ſpatium temporis præſumatur integrè ſatisfacta de ſuo lucro dotali *dec.* 909. *num.*18.

Prò reſtitutione dotis conſtitutæ in fundo agere nequit adversùs bona fideicommiſſaria, ſed in eodem fundo *dec.*804. *n.*2.

Seſe obligans tanſmittit jura dotalia favore illius, prò quo ſe obligat *dec.*876. *n.*3.

MUL-

MULTIPLICUM

Non eſt progreſſivum, quando tali progreſſivitati reſiſtit Teſtatoris mens *dec.*750. *n.*9., & 10.

S ante clara obligatione faciendl multiplici, & inadimplemento oritur obligatio ad omnia damna, & intereſſe *dec.*750. *n.*1., & 4.

MUNDUS

Muli:bris in immenſum hodiè crevlt *dec.*803. *num.*13.

MUTUATARIUS

Figuram miniſterialis, non verò mutuatarii, ex quibus arguatur quem repræſentaſſe *deciſ.*729. *n.*2., & 3.

Sivè mandans quandò teneatur ad debitum ab ejus miniſtro prò eo contractum *dec.* 729. *num.*8.

MUTUUM

Ex partiali ſolutione indoles, & quidditas totius mutui, & contrahentium finis, & intentio arguitur *dec.*729. *n.*4.

N

NEGATIVA

Coarctata ex quibus implicitè arguatur ex Teſtium depoſitione *dec.*807. *num.*14., 15., & *ſequen.*

NEMO

Cum aliis compræhenſus, & copulatus ad imparia judicari debet *dec.*809. *n.*21.

In mortis articulo conſtitutus præſumitur terrena cogitare, ſed tantum cœleſtia *dec.*790. *num.*4.

Præ umi ur cedere, vèl amittere voluiſſe id quod habebat *dec.*809. *n.*24.

Præſumitur permittere, & acceptare aliquid contrà proprium commodum *dec.*786. *n.*26.
Amplia *ibid. num.*34

Præſumitur ſibi præjudicium irrogare voluiſſe *dec.*790. *n.*5.

NEPOTES

Et ulteriores deſcendentes imputare debent fructus in Trebellianica exceptis Filiis primi gradus *dec.*859. *n.*19.

Quoad Avum habentur loco filii, eiſque competunt omnia privilegia filio præmortuo competentia *dec.*859. *n.*20.
ideoque nèc tenentur fructus in Trebellianica imputare *ibid. n.*21.

NOMINARE

Facultas nominandi vèl dato, vèl non dato ſubſtituto quomodò ſit intelligenda *dec.*850. *num.*21.

NOMINE

Filiorum cum dictione illa — *in perpetuum* — veniunt nedum Filii primi gradus, ſed omnes ulteriores deſcendentes *dec.*913. *n.*2.

NOTARIUS

Semper ſtandum eſt Notario redigenti in ſcriptis mentem, & verba Teſtantis, niſi de contrario doceatur *dec.*776. *n.*5.

NULLITAS

Ex lapſu quadraginta annorum remanet præſcripta, & ſublata *dec.*914. *n.*12.

Rejectis exceptionibus ſuper nullitate, iſtæ amplius non ſunt refricandæ *dec.*893. *n.*5.

O

OBIECTIO

De jure Tertii attendi nequit *dec.*772. *num.*9.

OBLIGATIO

Data nullitate Obligationis quis nèc civilitèr, nèc naturalitèr remanet obligatus *dec.*846. *num.*2.

Fidejuſſoria aliud de ſui natura non importat, quam propriæ ſubſtantiæ deperditio, ac jactura *dec.*798. *n* 1.

Non eſt locus conditionali obligationi donec conditio non adimpletur *dec.*789 *num.*19., & 22.
Limita *ibid. num.*20.
Amplia *ibid. num.*21.

Reſolvitur in ſimplicem fidejuſſionem ſi acceſſit ex intervallo, & poſt perfectam jam præcedentem obligationem *dec.*815. *n.*5.

OBSERVANTIA

Adſtipulantibus exemplis, & caſibus de obſervantia nequit dubitari *dec.*892. *n.*4.

Contrà fideicommiſſum deſtruitur ex actibus potentioribus, & contrariis *dec.*747. *n.*20., & *ſeq.*

Deducta ex actibus æquivocis non meretur attendi in conſpectu obſervantiæ præcisè probatæ *dec.*748. *n.*8.

Ervi debet ex facto vero, & naturali, & non alio fine explet o *dec.*747. *n.*19.

Eſt optima rerum interpres *dec.*892 *n.*28

Legitima quando induci nequeat *dec* 812. *numer.*25.

Longæva, & inconcuſſa dat robur Scripturæ etiàm informi *dec.*744 *n.*18.

Obſervantiæ vis ex quibus elidatur *dec.*812. *num.*27.

Opponi nequit contrà illos agere non valentes *dec.*738. *n* 29.

Præſumere facit meliorem titulum prò legalitate actus jam facti, ac diù obſervati *deciſ.*744. *num.*22.

Prò obſervantia interpretativa non requiritur, quod aliquid in contrarium factum non fuerit, ſed ſat eſt, quod ut plurimùm ita fuerit practicatum *dec.*807. *n.*17.

Proveniens ex facto ipſius Fundatoris dicitur interpretationum regina, & accipienda venit prò declaratione legis fundationis ab ipſo datæ *dec.*841. *n.*6.

Quamcumque tollit dubietatem tranſactionis, ſivè ea ſumatur in ſenſu declarativo, ſivè præſcriptivo *dec.*835. *n.*4., & 5.

Quæ ob aliis ſimilibus Eccleſiis deſumitur eſt optima, & potens *dec.*848. *n.*13.

Quæ non probatur in caſu præciſo, & individuo non attenditur *dec.*812. *n.*24.

Recurri non debet ad obſervantiam actuum æquivocorum, & ſuſpectorum *deciſ.* 747. *num.*15.

Subminiſtrat viam interpretationis in omnibus rebus *dec.*734. *n.*3.

Subſe-

Digitized by Google

Subſequuta multùm inſervit pro interpræta-tione verborum dubiorum Apoſtolicarum Conſtitutionum *dec.*807. *n.*12.

Ut obſtare poſſit vocatis ad Fideicommiſſum requiritur illius fideicommiſſi ſcientia *de-ciſ.*738. *n.*39.

OFFICIA

Licet manualia a Principe auſerri nunquam aſſueverunt Officialibus rectè ſe gerentibus *dec.*741. *n.*16.

Ideoque ſi quis a Principe fuerit ab hiſce officiis remotus, præſumi debet in eo culpa *ibid. n.*17.

OFFICIALIS

Quamvis cuncta officia non venalia ſint ad nu-tum Principis amovibilia, adhuc ſine Offi-cialis demerentia, & quidem gravi rariſſimi ſunt caſus, quod Officialis amoveatur *de-ciſ.*741. *n.*5. & 6.

ONUS

Acceptatio oneris in legitima unicè pendet a voluntate legitimarii *dec.*896. *n.*3.

Bonis impoſitum minuit illorum pretium, prout illud minuit qualitas Emphitheutica, & de-bita ex eis præſtatio *deciſ.* 904. *numer.* 9. & 10.

Camerale de natura repartiri debet ſuper om-nibus bonis per æs, & libram *dec.*903. *nu-mer.*9.

Reale per æs, & libram imponi debet *dec.*802. *n.*12.

Reſidentiæ a Teſtatore injunctum Cappella-no, non importat neceſſitatem celebrandi per ſe ipſum *dec.*751. *n.*12.

Etiamſi idem Teſtator privationis pænam in caſu contrario adjecerit, & de ratione *ibidem n.*13.

ORDO

In diſpoſitione facta ab extraneo nullam haben-te neceſſitatem inſtituendi non attenditur ri-gidus ordo ſuccedendi præſcriptus in ſuc-ceſſionibus Aſcendentium *deciſ.* 739. *nu-mer.*1.

Ordinis ſuccedendi novatio ſi in Teſtamento expreſſa non ſuerit, ea numquam a Teſtato-re facta cenſetur *dec.*738. *n.*16. & *ſeqq.*

Scripturæ cedere debet menti, & voluntati Teſtatoris *de* .850. *n.*18.

Succedendi de Jure quando dicatur a Teſtato-re interverſus, ac novatus *dec.*738. *num.*13. & *ſeqq.*

P

PACTUM

C*Ommemorans* perſonas a Jure prohibitas cenſetur voluiſſe, quod a Jure ſancitum eſt *dec.*893. *n.*12. & 13.

Amplia *ibid. n.*14.

Cujus virtute ſalva remanet diſpoſitio Juris fortiùs eſt obſervandum *dec.*893. *n.*9.

In ſui favorem poſitum in contractu ad unguem ſervari debet *dec.*914. *n.*3.

Quod quis ſemel libenti animo acceptavit re-ſpuere ampliùs nequit *dec.*861. *n.*12.

Redimendi imminuit valorem rei venditæ *de-ciſ.*756. *n.*8.

Reſolutivum illius eſt naturæ, ut eo ſecuto re-vocet conſenſum ab actu, operaturque, ut idem actus reputetur, ac ſi nunquam factus fuiſſet *dec.*889. *n.*7.

PAGANUS

Decedere nequit pro parte teſtatus, & pro par-te non *dec.*747. *n.*8.

PAPA, SEU PONTIFEX

A ſolo Papa pendet determinatio præcedentia-rum *dec.*748. *n.*5.

Nunquam præſumitur præjudicare voluiſſe ter-tio *dec.*761. *n.*11.

Præjudicare nunquam voluiſſe cenſetur cauſæ oneroſæ, & correſpectivæ *dec.*734. *n.*2.

PAROCHIALIS

Pæna privationis a Parochiali eſt omnium ma-jor, & pænæ capitali æquiparatur *dec.*766. *n.*5.

Neque quis ea eſt privandus, niſi facta priùs trina monitione ab ordinario perſona-li, ac judiciali *ibid. n.*6.

Et concurrentibus concludentiſſimis pro-bationibus *ibid. n.*7.

Et quæ debent eſſe hujuſmodi probatio-nes *ibid. n.*8.

PAROCHUS

A Parochi voluntate pendet quando funus a defuncto vel ejus hæredibus non eſt præſcri-ptum illud peragendi cum majori, vel mino-ri honorificentia *dec.* 767. *n.*3.

Debet eſſe communis tam Clericorum, quàm Laicorum *dec* 807. *n.*6. & *ſeqq.*

Incompatibile eſt, quod duo Parochi ſint in ea-dem Eccleſia *dec.*807. *n.*5. & 10.

Nequit in Eccleſia Regularium ſui Parochiani funus peragere, poteſt tamen in eam ingre-di cum ſuperpelliceo, & ſtola *dec.*833. *n.*8.

Parochi atteſtationi in probandis matrimoniis unicè ſtandum eſt *dec.*896. *n.* 7.

Parochi examen quomodò, & a quibus juxta conciliarem diſpoſitionem ſit faciendum *de-ciſ.*807. *n.*20. & *ſeqq.*

Pro privando Parocho ſua Parochia, & pro imprimenda perpetua macula in Sacerdote admitti debent teſtes omni exceptione ma-jores *dec.*766. *n.*9.

Sive Rector in propria Parochia dicitur Impe-rator, ac nemini locum cedit etiam digniori *dec.*833. *n.*4.

Limita tamen *n.*5.

PARS DISPOSITIVA

Eædem numero perſonæ compræhenſæ dicun-tur in conditionali, quæ erant in parte diſ-poſitiva *dec.*913. *n.*13.

Si ſit dubia, tunc recurrendum eſt ad partem conditionalem *dec.*875. *n.*3.

PARTITÆ

Deſcriptæ in foliis retentis in manica nullam merentur fidem *dec.*905. *n.*8.

In Stracciafolio deſcriptæ nullum conſtituunt gradum probationis, nec etiam in præjudi-cium ſcribentis *dec.*905. *n.*4. & 6.

Limita *n.*18., 19., 23., & 27.

PATER

Contra tabulato filii teſtamento inofficioſi que-

rela

rela evadit primus hæres directus, & ab inteſtato, ſolumque vi clauſulæ codicillaris coactus eſt reſtituere hæredi ſcripto in teſtamento, retinendo tamen pro ſe legitimam, vel trebellianicam, & quamvis aſcendens præteritus nequeat pro ſe duas quartas ſimul retinere, nihilominùs ſi una cum illo adſint filii, & fratres reſpectivè defuncti, iſtis quarta trebellianicæ debetur *dec.*844. *n.*1. *&* 2.

Et de ratione *ibid. n.*3.

De jure tenetur congruam dotem aſſignare filiæ etiam diviti, & aliundè proviſæ *dec.*884. *n.*2.

Obligans bona propria, & ſuorum hæredum, an filii ex eorum qualitate hæreditaria contrahant etiam hypothecam in bonis propriis *dec.*876. *n.*7.

Præjudicare nequit filiabus ex earum imbecillitate *dec.*850. *n.*27.

Præſumitur ſemper capere optimum conſilium pro filiis *dec.*760. *n.*3.

Renunciare nequit bonis propriis in præjudicium Creditorum *dec.*859. *n.*44.

Vel Patre, *vel Matre* ad ſecunda tranſeuntibus vota, filiis ſtatim acquiritur proprietas *dec.*790. *n.*11. & 12.

PATRUUS

Excludens neptem a ſucceſsione Patria tenetur eam dotare *dec.*.755. *n.*4.

PECUNIA

Cedere debet in cauſam debiti antiquioris, & pro quo facta fuit executio *dec.*920. *n.*3.

Verſa in reaptanda domo gaudet privilegio potioritatis ſuper Creditores anteriores *deciſ.*890. *n.*3.

PENSIONARIUS

Quando relevetur ab onere juſtificandi clauſulas : dummodo ; & hujuſmodi probatio ſpectet ad Titularem *dec.*840 *n.*3.

PENSIONES ECCLESIASTICÆ

Ob conſenſum Titularis in omnibus æquiparatæ ſunt contractibus omninò ſervandis *dediſ.*840. *n.*10.

PERITIA

Aliàs approbata minimè impugnari poteſt *deciſ.* 04. *n.*8.

A ſecunda Peritia non reclamanti non datur ampliùs locus aliam peritiam petendi *deciſ* 906. *n* 1.

Semel acceptata impugnari ampliùs nequit *deciſ.*878. *n.*1.

Si non ſit per ſententiam Judicis canonizata, nunquam tranſit in judicatum *dec.*873. *n.*11.

PERITI

An, *&* *quando* valeant ſuam pandere opinionem ſuper æſtimatione bonorum *dec.*759. *num.*2.

Confeſſioni excluſivæ lucrorum a perito factæ ſtari omninò debet *dec.*826. *n* 7.

Nullo exhibito documento ſtandum eſt relationi Periti *dec.*894 *num.*3.

Poſſunt quidem æſtimare, & confrontare, non verò judicare *dec.*887. *num.*9.

Relatio. *&* *æſtimatio* Periti eſt ſemper admittenda, niſi de errore conſtet *dec.*777. *n.*2.

Relationibus Peritorum de conſenſu, & judicialitèr electorum plena fides præſtanda eſt *dec.*826. *n.*2.

Tertii Periti relatio de conſenſu partium electi plenam conſtituit probationem *dec.*904. *n.*2.

Tertio Perito referenti plenè credendum eſt *deciſ.*826. *num.*4.

PERMUTATIO

Eſt alter ex contractibus, per quos validè dominium transfertur *dec.*856. *n.*1.

Quid operetur *dec.*857. *n.*1.

PERSONÆ

Eædem comprehenſæ dicuntur in conditionali, quæ erant in parte diſpoſitiva *dec.*913. *n.*13.

PETITIO

Ex petitione omnis ſententia dubia, & ſuboſcura declaratur *dec.*824. *n.*12.

PETITORIUM

In petitorio unicus actus ultimi ſtatus nihil officere poteſt *dec.*800. *num.*6.

PŒNA

Incurri nequit niſi concurrat ſpecifica ſcientia tum delati fideicommiſſi, tum comminatæ caducitatis *dec.*746. *n.*22.

Neque aperitur ſucceſſio favore ſubſtituti in caſu contraventionis, quotiès idem ſubſtitutus deficit ex parte ſua in hiſce omnibus *ibid. num.*23.

Ut incurratur ex inadimplemento oneris a fideicommittente injuncti, requiritur ſpecialis, & judicialis monitio, & interpellatio facienda a Subſtituto *dec.*746. *num.*21.

POSSESSIO

Alicujus Caſtri quomodo fit a Barone capienda *dec.*867 *num.*10.

Anterior ſemper eſt manutenibilis *deciſ.*867. *num.*9.

Antiquior eſt ſemper manutenibilis, nec infringi poteſt ab actibus poſterioribus, & innovatoriis *dec* 848 *num.*2.

Potiſsimum ſi dd. actus convincantur turbativi, & attentati *ibid. num.*3.

Quinimo etiam clandeſtini *ibid. num.*4.

Bonorum ad alium titulum, quam hæredis referibilis, neminem in gradu hæredis conſtituit *dec.*759. *num.*7.

Bonorum paternorum ſufficit ad inducendam in filio qualitatem hæreditariam *dec.*815. *n.*4.

Continuatio poſſeſsionis remanet comprobata ex deliberatione judiciali bonorum *dec.*909. *n.*14.

Et ex poſſeſsione ab hærede capta *ibid. n.*15.

Ac etiam ex partita cataſtri *ibid. n.*16.

Filii juncta cum aſsignatione facta Matri in uno, eodemque loco, ſeu contrada probat bona eſſe illa eadem, quæ fuerunt Matri aſſignata, niſi contrarium expreſſè probetur *dec* 886. *n.*6.

Amplia *ibid. n.*9.

In mortuo dari nequit ulla poſſeſsio proprietatis fideicommiſsi *dec.*836. *n.*19.

Poſterior, & legitimo deſtituta titulo non eſt manutenibilis *dec.*765. *n.*2.

Quaſi poſſeſſio ex contrariis actibus excluditur *dec.*.730. *n.*4.

Quaſi poſſeſſio habens contra ſe juris reſiſtentiam probari debet concludentiſsimè, aliàs red-

redditur inefficax *dec.*730. *n.*3.
Univerſalis præfertur poſſeſsioni particulari aliquorum bonorum *dec.*921. *n.*4.

POSSESSOR

Compoſſeſſori vocato in Fideicommiſſo ex hoc novo titulo poteſt expetere manutentionem, & obtinere etiam prò rata ſpectanda ad Defunctum Compoſſeſſorem *dec.*921. *n.*12.
Limita *ibid. num.*13., & 14.
Non obſtante ejus voluntaria abdicatione prò continuo detentore habetur *dec.*820. *n.*3.

POSSESSORIUM

Cùm petitorio quando ſit cumulandum *dec.*867. *num.*1.

PRÆCEDENTIA

Debetur illis, qui in eodem loco primos Lares fixerunt *dec.*748. *n.*1.
In obtinenda præcedentia cæteris etiam paribus vincere debet Eccleſia antiquior *decis.*833. *num.*31.

PRÆDIUM

Amiſſa qualitate Dotis fideicommiſſo ſubiici poteſt *dec.*747. *n.*32.
Ratione vicinitatis cariùs venditur *dec.* 782. *num.*15.

PRÆLATIO

Non admittitur niſi intèr Perſonas pari vocatione pollentes *dec.*8ı8. *n.*2.

PRÆMIUM

Semel promiſſum denegari ampliùs nequit *dec.*789. *n.*25.

PRÆPOSITURA

Adnexa uni ex Canonicatibus, & poſſeſſa per modum unius non eſt incompatibilis *deciſ.*799. *n.*11., & 14.

PRÆROGATIVA

Gradus prærogativam præſervare in qualibet lineà eſt juxtà Juris præſcriptum *dec.*783. *num.*15.

PRÆSENTATIO

Ad concedendam manutentionem in quaſi poſſeſſione præſentandi ad Beneficium ſpectatur ultimus ſtatus *dec.*7ˆ4. *n.*6.
Fieri etiam poteſt ratione unionis *deciſ.* 744. *num.*3.
Ille qui de neceſſitate debet præſentari non indiget Patronorum ſuffragiis, ſed ex Juris ſupplemento habetur pro præſentato *deciſ.*841. *n.*3.
In præſentationibus Juriſpatronatus qui eſt de ſanguine Fundatoris excludit extraneum *dec.*784. *n.*19.

PRÆSERVATIO

Facta in Jurepatronatus ab Ordinario non officit Patrono *dec.*784. *n.*11.
Generalis non comprǽhendit ea, quæ antea fuerunt expreſſe concordata *dec.*818. *n.*2.
Juvium non firmat ultimum ſtatum *dec.*784. *num.*16.

PRÆSERVATIVA

Adjecta in Teſtamento non abrogationem, ſed confirmationem importat omnium in ea contentorum *dec.*738. *n.*23.

PRÆSUMPTIO

Juris, & de Jure dicitur ſuperlativa probatio *dec.*887. *n.*18., & 19.

PRETIUM, PRETIA

Attendendum eſt currens tempòre venditionis *dec.*894. *n.*8.
Reintegratio pretii peti nequit adversùs Reſignantem in Officiis amovibilibus ad nutum S. Sedis *dec.*741. *n.*1. & *ſeqq.*
Et an hoc procedat in Officiis Vacabilibus à Principe conſtitutis cùm obligatione reſtituendi pretium in caſu ſuppreſſionis *ibid num.*2.
Rerum pretia per decennium continuò variantur *dec.*782. *n.*14., & *dec.*804. *n.*7.

PRIMOGENITURA

Bona illius miniſterio Legis remanent libera prò dotandis Filiabus, licèt illam condens pactum appoſuerit non extrahendi Dotes *dec.*899. *n.*8., & 11.
Munita clauſulis -- *Sublata*; & *Decreto irritanti* -- impugnari nequit, niſi priùs obtenta aperitione Oris *dec.*899. *n.*6.

PRIORES

Univerſitatis plenè informati præſumuntur de moribus, & conſuetudinibus Patriæ, eorumque Teſtimoniis plena fides eſt adhibenda *dec.*754. *n.*8.

PRIVILIGIA

Exemptiva Regularium à Juriſdictione Epiſcopi uti odioſa extendenda non ſunt *deciſ.*809. *n.*11.
Exemptiva ſunt ſemper exhibenda ab illis, qui exemptionem prætendunt *dec.*809. *n.*29.
Et ſecundum id, quod continetur in illis judicandum eſt *ibid. num.*30.
Exemptiva uti odioſa pereunt vel per non uſum, vel per uſum contrarium *dec.*809. *n.*46.
In Privilegiis licèt exprimatur quandoque id, quod de Jure ineſt attamèn hæc expreſſio non excludit alia Jura in præjudicium habentis Juris exiſtentiam *dec.*870. *n.*13.
In una Regione, vel Caſu edita extendi nequeunt ad aliam Regionem, vèl Caſum *deciſ.*740. *n.*4.
L. Interdum Cod. Qui potior. in pignor. habeant. quandò procedat adversùs Fideicommiſſarium *dec.*775. *n.*3.
Et quandò pro melioramentis *ibid. n.*4.
Odioſa trahi nequeunt de uno caſu ad alium *dec.*870. *n.*10.

PROBATIO

Deducta ex geminis actibus affirmativo, & negativo dicitur perfecta *dec.*888. *n.*3.
Ea, quæ minoris ſunt conſequentiæ admitti nequeunt ad ullam probationem concludendam *dec.*847. *n.*15.
Falſitatis Scripturæ non coarctatur hoc, vèl illo modo, ſed circumſtantiis arbitrio Judicis penſandis *dec.*776. *n.*12.
Melior dari nequit quam propria confeſſio *deciſ.*809. *n.*49.

PROCURATOR

Cùm libera adminiſtratione facere poteſt ea, quę ipſe mandans potuiſſet *dec.*840. *n.*4. & *ſeqq.*
Omnia documenta, & Facti notitias cenſetur habere à ſuo Principali *dec.*910. *n.*10.
Sola illius conſtitutio non inducit aditionem hæreditatis *dec.*918. *n.*15., & 16.
Amplia *ibid. num.*17.

PRO-

PRODUCTIO
Alicujus tituli relativa ad alium titulum attendi nequit, niſi titulus relatus producatur *dec.*731. *n.*12.
PROHIBITIO
Ratio illius à Teſtatore appoſita, quia voluit, ut bona integrè ad hæredes pervenirent an indueat prohibitionem Trebellianicæ *de*-735. *n.*4. *& ſeqq.*
PROPRIETAS
Univerſalis quandò relicta dicatur *deciſ.*844. *num.*16.
PROTESTATIO
Et Jurium præſervatio nullum irrogare poteſt præjudicium *dec.*747. *n.*17., *&* 18.
PROXIMIOR
De linea ultimi Poſſeſſoris ſemper de Jure debet ſuccedere *dec.*806. *n.*5.
PROXIMITAS
Gravati, & non gravantis ex quibus verbis ſit ſpectanda *dec.*806. *n.*11.
PUPILLUS
Eſt doli incapax *deciſ.*894. *num.*17.
Si ſit pubertati proximus debet neceſſario intervenire contractui à Tutore inito, aliàs eſt nullus *dec.*877. *n.*4.
Præſertim ſi idem contractus nèc neceſſarius, nèc utilis, ſed fuit evidentèr damnoſus Pupillo *ibid. num* 5.

Q

QUALITAS
Æreditaria exquibus probetur *dec.* 759. *num.*3., *& dec.*874. *n.*8.
Eſt concludentèr ab allegante probanda *dec.*878. *n.*7.
Et eſt neceſſaria probatio effectivæ aditionis, ſivè tacitæ, ſivè expreſſæ *ibidem num.*8.
Idque procedit etiam in Filio, & de ratione *dec.*876. *n.*8., *&* 9.
Maximè ſi hæreditas paterna ſit potiùs damnoſa, & debitis involuta *ibid. n.*10.
Et quæ declaratio ſit neceſſaria in Filio prò inducenda illius abſtentione *ibid n.*11.
Probatur ex ſolutione debitorum hæreditariorum *dec.*771. *n.*10.
Et ex quibus inducatur in Filio *ibid. n.*11.
Qui non poſſet qualitate à Teſtatore volita non conſideratur in linea, ſed extrà *deciſ.*783. *n.*19.
Repetitio alicujus qualitatis quandò facta cenſeatur *dec.*852. *n.*16.
Semi agnatitia nil operatur, & eſt quædam ſubtilitas *dec* 746. *n.*7.
Senioritatis an, & quo caſu à Teſtatore exoptata dicatur diſtributivè in qualibet linea *dec.*841. *n.*10.
QUIETANTIA
Et ratificatio eſt cohibenda intrà limites actus validi; non autem nulli *dec* 877. *n.*9.
Prò nulla declarata in Deciſionibus prò nulla ſemper habenda eſt donèc Deciſiones non revocantur *dec.*788. *n.*8.
Vaga, *& generalis* attendi nequit neque poteſt prò parte valere, & pro parte non *deciſ.*788. *n.*6., *&* 7.

R

RATIFICATIO
A Minore facta ut ſit valida requiritur ſpecifica ſcientia omnium qualitatum actus confirmati *dec.*877. *n.*11.
Nullitatis ratificationem ad inducendam requiritur illius ſcientia *dec.*829. *n.*23.
Semper relinquit actum in eo ſtatu in quo erat *dec.*829. *n.*11.
REAPTATIONES
Et refectiones ſpectant ad illos, ad quos dominium ſpectat rerum reaptandarum *deciſ.*828. *n.*1.
RECADENTIÆ
In tota ferè Italia, & in ipſa ditione Eccleſiaſtica, & apud exteras etiàm nationes adeſt conſuetudo iſta recadentiarum *deciſ.* 754. *num.*13.
RECEPUTÆ
Solutiones à Debitoribus fieri nequeunt, niſi cùm reportatione opportunarum receputarum *dec.*731. *n.*10.
Et uti quid facti debent plenè, & concludentèr probari *ibid. num.*10.
RECIPROCA
Concepta ſub conditione, ſi iſta advenit, purificata dicitur eadem reciproca *deciſ.* 861. *num.*2.
Duos continet gradus, unum ſcilicèt vocationis activæ, & alterum paſſivæ *dec.*861. *n.*8.
Lin. alis intèr tranſverſales ultimo loco ſubſtitutos ex quibus inducta dicatur *deciſ.*762. *num.*4.
Quandò inducta dicatur *dec.*738. *n.*25.
Subſtitutio deficientibus requiſitis *Leg. Titia ſcio* ex conjecturis deduci etiàm poteſt *deciſ.*762. *n.*2.
Et quæ ſint iſtæ conjecturæ *ibid. num.*3. *& ſeq.*
Subſtitutio omnium inducitur, ſi collectivè vocati legantur agnati addita perpetua excluſione fœminarum *dec.*762. *n.*6.
Subſtitutio probatur, ſi Teſtator -- *omnes deſcendentes prædd. ſibi invicem ſubſtituit* -- quæ verba important ſubſtitutionem per tranſverſum faciendam *dec.*738. *n.*3.
Ut ſit æqualis inter Perſonas vocatas quid requiratur *dec.*861. *n.*7.
RECLAMATIO
Non facta adversùs interruptionem obſervantiæ in quibus circumſtantiis facta dicatur, itaùt officere nequeat *dec.*812. *n.*26.
RECTOR
Sivè Parochus in propria Parochia dicitur Imperator, ac nemini locum cedit etiàm digniori *dec.*833. *n.*4.
Limita tamèn *ibid. num.*5.
REDDITIO RATIONIS
Etiàm ſinè libris Adminiſtratoris per æquipollena tamèn expleri poteſt *dec.*878. *n.*4.
Peti nequit à non Adminiſtratore *deciſ.*878. *num.*3.

Quis condemnari nequit pendente judicio redditionia rationis *dec.*798. *n.*6.

Reddita ratione ab hærede Beneficiato de bonis adminiſtratis, & facta ab hærede gravato reſtitutione Subſtituto, ſtatim primus eximitur ab omnibus moleſtiis, & ſecundus omnia jura transfert in fideicommiſſarium *dec.*837. *n.*10.

Qui hæres fideicommiſſarius tenetur omnibus Creditoribus ſatisfacere *ibid. n* 11.

REDDITUS

Non ſemper exacti ab Adminiſtratore, ſed aliquotiès à Principali, vèl ab aliquo alio ejus nomine nequeunt iterum exigi ab Adminiſtratore *dec* 906 *n.*4.

REFERENS

In ipſo habentur prò inſertis illæ omnes conditiones præſtitæ in conſenſu relato *dec.*840. *num.*8.

REFUSIO

Ad refuſionem ille tenetur, qui pecunias, & res non ſuas percepit *dec.*770. *n.*9.

REGES

Vigore Indulti Urbani II. poſſunt unire Eccleſias favore Monaſteriorum *dec.*744. *n.* 14.

REGRESSUS

Non datur renuncianti adversùs bona jàm renunciata *dec.*771. *n* 1,

REGULA

Cancellariæ 35. de Annali inqua parta derogari nunquàm ſoleat *dec.*799. *n.* 3.

Et non ſervata forma in dicta Regula præſcripta Gratia eſt nulla *ibid. n.*4.

Generalis, quod ſucceſſiones regulari debent ad inſtar fluminum, & ſimiles, procedit ubi non reſiſtit voluntas Teſtatoris *decif* 783. *num.*8.

In dubio ſtandum eſt ſemper regulæ *dec* 846. *num.* 12.

Judicialis provocatio juxtà *regulam* 35. *Cancell.* debet eſſe vera, & judicialis, non verò ſimplex, & extrajudicialis *dec.*799. *num.*5., & 6.

REGULARES

Exemptio Regularium à Juriſdictione Epiſcopi illos tantùm tangit, qui in forma Reipublicæ ab eorum ſupremo capite reguntur, non autèm illi, qui per ſe vivunt, & Religionis caput non recognoſcunt *deciſ.* 809. *num.* 10.

Ex quibus cauſis ab Ordinaria Epiſcoporum Juriſdictione fuere à Summis Pontificibus exempti *dec.*809. *n.*7.

In privilegiis exemptivis ampla ſemper datur Regularibus facultas ſuſcipiendi à quocumque Antiſtite Oleum Sanctum, Chriſma, & Ordinationes *dec.*870. *n* 12.

REINTEGRATIO

Ad reintegrationem ſemper tenetur quilibet Procurator, ſivè Miniſter in proprios uſus convertens pecuniam mandantis *deciſ.* 770. *num.*4.

De natura reintegrationis, vèl reſtitutionis eſt, ut totum ablatum integrè reſtituatur *dec.*756. *n.*11.

Non datur quoties debitum fideicommiſſi cum illius ſubſtantia eſt extinctum *dec.*747. *n.*34.

Peti nequit, quæ jam fuit obtenta *deciſ.*747. *num.*30., & 31.

RELATIO

Facienda ſemper eſt ad ea, quæ ſubiectæ materiæ applicantur, non autem ad ea, quæ diſconveniunt *dec.*841. *n.*9.

Facienda ſemper eſt ad titulum, de quò conſtat non verò ad titulum chimericum, & figuratum *dec.*755. *n.*9.

Facta ad Inſtrumentum intelligi debet cùm omnibus pactis, & conditionibus in eodem Inſtrumento adjectis *dec.*761. *n.*10.

Facta ad Teſtamentum, quomodò ſit intelligenda *dec.*742. *n.*8.

Haberi ſemper debet ad id, ad quod ea facta fuit *dec.*816. *n. unic.*

RELIGIO

Commendatoribus, ac Oratoribus Sac. Religionis Hieroſolymitanæ circà praxim ſemper ſtandum eſt *dec* 733. *n.*5.

Magnus Magiſter Religionis Hieroſolymitanæ ſuam teſtandi licentiam reſtrinxiſſe præſumitur ad bona patrimonialia tantùm *deciſ.*733. *n.*1. 4. & *ſeqq.*

Et iſtiuſmodi licentia veluti à Jure exorbitans eſt ſtrictè interpretanda *ibid. n.*2.

Sacra Hieroſolymitana Religio perpetuò conſuevit prò ſe retinere bona ex induſtria ſuorum Equitum acquiſita, vèl aliundè ab hæreditate paterna, vel materna *dec.*733. *n.*4.

RELINQUERE

Aliquid per fideicommiſſum perpetuum non eſt illud relinquere ad ſolvenda debita *deciſ.*915. *n.*5.

REMISSORIA

Denegatur ſi conſtet de calumnia *dec.*751. *la* 2. *num.*1.

Præſertim in beneficialibus, & de ratione *ibid. n.*2.

Maximè ſi articuli producti ſint irrelevantes *ibid. n.*3.

RENUNCIANS

Abdicativè, & realitèr omnia ſua bona redditur quaſi mortuus, & non poteſt habere aliquod Jus ſuprà dicta bona *dec.*898. *n.*11.

Ingrediens Religionem, & renuncians omnia bona, acceptans tamèn legatum loco legitimæ, ſemper remanet excluſus ab hæreditate paterna *dec.*747. *n.*26.

Amplia *ibid. num.*27.

Nequit illis Juribus renunciare, de quibus nullam habebat notitiam *dec.*829. *num.*8., & 9.

Præjudicare nequit Juribus Tertio quæſitis *dec.*829. *n.*10.

Nèc minùs Filiis ex propria perſona venientibus, etiamſi Filii ſint hæredes ejuſdem Matris *ibid. n.*11., 12. & *ſeqq.*

Quo caſu dicatur non habere proprietatem bonorum *dec.*826. *n.*8.

Regreſſus non datur renuncianti adversùs bona jam renunciata *dec.*771. *n.*1.

Voluntas renunciantis trahi nequit ad incogitata, & ea, quæ nullam renunciandi correſpectivitatem habebant *dec.*850. *num.*25. & 29.

RE-

RENUNCIATIO

Abdicativa ea dicitur, ſi ità renuncians eàm nuncupavit, & ſi talem oſtendunt illius verba, quibus fuit inita *dec.*836. *n.*1.

Actus renunciationis nil aliud importat, quàm quod renunciatarius diſponere valeat de bonis renunciatis *dec.*898. *n.*5.

Ad cauſam diverſam facta trahi nequit ad aliam cauſam, nèc attendi meretur *dec.*751. *num.*15. & *ſeq.*

Cauſa conſervationis agnationis appoſita in renunciatione quandò finalitèr ſtare dicatur, ſivè potiùs additativè, & augumentativè *dec.*753. *n.*30.

Cauſa renunciationis quandò falſa dicatur, & prò colore tantùm adiecta *dec.*829. *n.*21.

Cauſa ſufficiens ad renuncianda bona materna non eſt ipſa tantumodò dos ab eiſdem bonis detracta, ſed requiritur ut Pater aliquid etiam de proprio det, alias corruit renunciatio *dec.*753. *n.*27.

Celebrata intuitu Matrimonii ſpiritualis regularitèr præſumitur abdicativa, & realis *deciſ.*898. *n.*2.

Explica *ibid. n.*3. & 4.

Corruente ſuppoſito ſub quo fuit renunciatum, corruit etiam ipſa renunciatio *dec.*753. *numer.*25.

Eam ſumit interpretationem, quæ renunciantis poteſtati convenit *dec.*898. *n.*6.

Effectus renunciationis nequit extendi ad bona nec a renunciante nec a renunciatario cogitata *dec.*788. *n.*12.

Effectus renunciationis realis, & abdicativæ eſt, quod renuncians ſe tollat de medio ac ſi eſſet mortuus *dec.*836. *n.*2. & *dec.*898. *numer.*8.

Et aperiat locum ſucceſſivè vocatis *dicta dec.*898. *n.*9.

Emiſſa a gravatis præjudicare nequit illis Jure proprio venientibus *dec.*779. *n.*25.

Emiſſa in actu dotationis referri tantùm debet ad bona dotantis *dec.*850. *n.*23.

Eſt nulla ſi facta fuerit a muliere inſcia, quæque ad huc ſub patria poteſtate degebat *deciſ.*884. *n.*11.

Excludit perpetuò renunciantem a conſecutione rei renunciatæ *dec.*747. *n.*25.

Extendi nequit ad incogitata, & non expreſſa *dec.*879. *n.*4.

Facta a muliere in ſæculo nubente dicitur ſimplex color inventus a renunciatario *dec.*884. *n.*10.

Fieri nequit abſque legitima cauſa *dec.*829. *n.*18.

Alias ipſa eſt læſiva *ibid. n.*20.

Generalis bonorum compræhenſio in renunciatione excludit quamcumque reſtrictionem *dec.*771. *n.*9.

Illum operatur effectum, quem obitus renunciantis conſequitur *dec.*864. *n.*5.

In renunciatione a muliere facta non attenditur ex quibus bonis dos compoſita fuerit, ut illis renunciatum cenſeatur, ſed quibus unicè bonis eadem mulier renunciare intellexerit *dec.*771. *n.*7.

In renunciatione compræhendi nequit Jus illud, quod renuncians non habebat tempore renunciationis *dec.*797. *n.*7.

Jurium paternorum quamcumque tollit ſuſpicionem a mente fratrum *dec.*747. *n.*18.

Legitima renunciationis cauſa quæ dicatur *dec.*850. *n.*28.

Matris, vel Patris præjudicare nequit filiis Jus quæſitum, & propriam habentibus vocationem *dec.*879. *n.*1. & 2.

Nunquam facta cenſetur a teneris puellis nubentibus in ſæculo lucro provenienti *ex L. Fæminæ* per verba generalia *dec.*753. *n.*24.

Per renunciationem irrevocabilem unuſquiſque ſe de medio tollit *dec.*864. *n.*3.

Quando renunciatio ſit abdicativa, & realis *dec.*898. *n.*1.

Quarumcumque ſucceſſionum compræhendit etiam illud fideicommiſſum ſub eiſdem ſucceſſionibus cadens *dec.*771. *n.*4.

Quoad ea, quæ expreſſè reſervata non fuerunt in renunciatione inducitur generalis compræhenſio *dec.*771. *n.*6.

Realis regularitèr fit favore certarum perſonarum *dec.*898. *n.*7.

Referri debet ad bona cogitata, & expreſſa, non verò ad incognita, & non expreſſa *deciſ.*829. *n.*1. 2. & *ſeqq.*

Semper præſumitur abdicativa, & realis, ſi fuerit facta ab ingrediente in Religionem *dec.*836. *n.*3.

Et quando iſta renunciatio reſolvatur in translativam *ibid. n.*4. & 5.

Semper reſtringitur ad Jus proprium renunciantis *dec.*829. *n.*14. & 15.

Sine cauſa facta nullius eſt firmitatis *dec.*829. *n.*4.

Sivè donatio facta ratione conſervandi agnationem, & in præſentia Judicis cum interventu conſanguineorum eſt executioni demandanda *dec.*884. *n.*1.

Verba renunciationis ad ea tantùm referri debent, & reſtringi, quæ fuerunt expreſſa, non verò ad alia non expreſſa *dec.*829. *n.*5., 6. & 7. ubi affertur ratio.

Verba renunciationis ampliſſima quaſcumque ſivè teſtatas, ſive inteſtatas ſucceſſiones compræhendunt *deciſ.*771. *n.*5.

REPARTIMENTUM

Pro illo conficiendo fieri debet examen utilitatis, & commodi *dec.*761. *n.*1.

REPUDIATIO

Semper oriri dicitur ex actu incompatibili cum illius acceptatione *dec.*824. *n.*11. & 13.

RES

Elapſo termino ad redimendum res empta tranſit in liberum dominium Emptoris *dec.*774. *n.*7.

Ex quantitate pretii qualitas rei venditæ arguitur *dec.*907. *n.*6.

In rebus antiquis exuberant conjecturæ, indicia, ac publica vox, & fama *deciſ.*858. *num.*2.

Inter alios acta obligare nequit non intervenientes, & ſuum conſenſum non præbentes *deciſ.*767. *n.*1.

Valdè antiqua levioribus probatur inditiis *deciſ.*818. *n.*4.

Vendita eſt in dominio Emptoris *dec.*894. *numer.*4.

RES JUDICATA

Ad conſtituendam rem judicatam ſatis non eſt ſententiarum numerus, ſed requiritur earum juſtitia *dec.*751. *n.*3.

Et juſtitia reſultat ex deciſionibus *ibid. num.*4.

Eſt ſupponenda præſertim ſi contra eam nulla fuerit interpoſita appellatio *dec.*846. *n.*13.

Facit de albo nigrum *dec.*;61. *n.*4.

Facit ſtatum contra omnes intendentes venire contra eamdem rem Judicatam *deciſ.*892. *n.*18. 19., & 31.

Impugnari nequit niſi obtenta priùs reſtitutione in integrum *dec.*762. *n.*8.

Inducitur ſi intra biennium pars ſuccumbens acta tranſportare neglexit *dec.*8;3. *n.*1.

Sola non tranſportatio actorum intra tempus præſcriptum conſtituit rem judicatam *deciſ.*880. *n.*1.

RESERVATIONES

Excepta vacatione in Curia non intrant in Turno laicali *dec.*744. *n.*26.

Facto contrariæ nihil ponunt ineſſe *deciſ.*899. *num.*12.

RESIGNATARIUS

Quod in contractu admiſit nequit ab ipſo impugnari *dec.*907. *n.*5.

RESOLUTIONES

Sac: Congregationis Concilii S. Rota ſequi, & venerari ſolet *dec.*751. *n* 10.

RESTITUTIO IN INTEGRUM

Abſque reſtitutione in integrum res judicata infringi nequit *dec* 7;6. *n.*18.

Beneficium reſtitutionis in integrum poſt quadriennium a die ſcientiæ amplius non competit *dec.*918. *n.*21.

Nec competit purgatio moræ *ibid. n.*22.

Concedi nequit abſque læſione *dec* 835. *num.*1. & *dec.*914. *n* 2.

Conceditur docto de injuſtitia rei judicatæ *deciſ.*734. *n.*3.

Concurrente læſione nunquam denegatur *deciſ.*864. *n.*1.

Dari nequit ſtante juſtitia ſententiæ, & non obſtante læſione *dec.*786. *n.*3.

Datur concurrente læſione, quæ fundatur in antecedenti Judicatorum injuſtitia *dec.*755. *num.*1.

Non datur concurrentibus juſtitia, & validitate Judicati, quæ excludunt læſionem *deciſ.*87;. *n.*2.

Nunquam conceditur, niſi conſtet de gravamine, & de læſione *dec.*811. *n.*2.

Quando negligi poſſit ex deficientia probationum *dec.*874. *n.*10.

RETENTIO

Beneficium retentionis non eſt præſtandum, ſi creditum ſit illiquidum *dec.*912. *n.*4.

Semper datur pro credito liquido, & nullam exceptionem admittente *dec.*877. *n.*13.

Semper datur Creditori anteriori, non verò poſteriori *dec.*876. *n.*2. & 18.

RETRACTATIO

Qualificata, & in exonerationem propriæ conſcientiæ emiſſa attendi omninò debet *dec.*796 *num.*12.

REVELATIONES

Simplices metu excommunicationis factæ niſi ſint formitèr repetitæ non probant *dec.*892. *num.*51.

REUS

Reo convento ſufficit vincere per non Jus actoris *dec.*852. *n.*2.

ROMA

Eſt Sedes ſolius Papæ, non verò Cardinalis Legati *dec.*741. *n.*12.

S

SACERDOTES

QUO habitu debeant incedere in aſſociatione cadaverum *dec.*767. *n.*7.

SALVIANUM

Deficiente hypotheca Salviani interdictum non eſt exercibile *dec.*876. *n.*6.

Non conceditur contra Creditorem poſſidentem pro creditis ingentibus, & abſorbentibus integrum rei valorem *dec.*876. *n.*5.

SANGUIS

Alicujus familiæ præſumitur ſemper omni turpitudinis macula abſterſus *deciſ.*796. *n.*2.

Niſi contrarium plenè, & concludentèr probetur *ibid. n.*3.

SCIENTIA

Certa, & evidens quemcumque excludit errorem *dec.*887. *n.*8.

In materia præjudiciali præſumenda non eſt, ſed concludentiſſimè probanda *dec.*746. *n.*10.

Præſumpta in præjudicialibus non ſufficit *deciſ.*843. *n.*5.

SCRIPTURA

Falſitatis ſuſpicionem ingerit ſi ſit ſcripta a perſona ſuſpecta *dec.*773. *n* 5.

Informis non continens diem, neque alia, quæ conſtituunt publicam cauſam non eſt attendenda *dec.*885. *n.*3.

In parte falſa tota falſa præſumitur *dec.*776. *num* 14.

Pro authenticatione ſcripturarum ſatis eſt, quod exhibeantur in Archivio publico, quamvis indifferenti, ſi in loco ubi ſunt confectæ Archivium deficiat *dec.*867. *n.*8.

Tenor ſcripturæ deperditæ per æquipollentem modum aliundè comprobari poteſt *dec.* 802. *num.*5.

Serotinè producta ſuſpicionem ingerit *dec.*773. *num.*6.

Ut probet quid requiratur *dec.*773. *n.*2.

SENTENTIA

A qua pendet appellatio in nulla haberi debet conſideratione *dec.*882. *n.*6.

Abſoluta, & tranſacta etiam in rem judicatam facit de albo nigrum *dec.*899. *n* 3.

Ædita ſuper fideicommiſſo nocet etiam omnibus ſucceſſivè venientibus *dec.*854. *n.*3.

Eſt confirmanda ſi conſtet de illius juſtitia, & validitate *dec.*881. *n.*1.

Generalitèr loquens, generalitèr eſt intelligenda *dec.*833. *n.*22.

Lata

Lata contra tranſactionem eſt ipſo jure nulla, & irrita, & de ratione *dec.*847. *n.*2.

La'a cum legitimo contradictore, & ſuper eadem individuali materia facit ſtatum *deciſ.*754. *n* 11.

Non obtenta favorabili ſententia ex productione multorum Jurium, multò minùs obtineri poteſt, quando concurrit rejectio *dec.*784. *n.*9.

Non officit non citato *dec.*882. *n.*6.

Non plus, quàm Deciſiones continere debet *dec.*893. *n.*1.

Ob non proſecutam appellationem tempore habili tranſit in rem judicatam *dec.*754. *n.* 0.

Rotalis eſt confirmanda, ſi juſta, & valida reperiatur *dec.*888. *n.*1.

Valida. & juſta executioni demandanda ſemper eſt *dec.*796. *n.*1.

SCHEDULA

Inform's ab uno exarata nequit alteri omninò ignaro præjudicare *dec.*906. *n.*3.

SILENTIUM

Primi hæredis nequit præjudicare Succeſſoribus *dec.*783. *n.*20.

SIMONIA

Adeſſe ſemper dicitur ubi poſt concordiam, ſive ceſsionem effectiva pecuniarum ſolutio intercedit *dec.*841. *n.*15.

Et quando ex hoc Simoniæ crimen excludatur *ibid.* *n* 16.

Committitur etiamſi datio pecuniæ facta fuerit nomine expenſarum litis *dec.*841. *n.*18.

Quando committatur ex parte tantùm recipientis *dec.*841. *n.*17.

Simoniæ crimen ex quibus excludatur *dec.*841, *n.*16.

Limita *ibid.* *n.*17. & *ſeqq.*

SIMULATIO

Ad ipſam probandam duo requiruntur, cauſa ſcilicet ſimulandi, & qualitas, ponduſque circumſtantiarum dictam cauſam concomitantium *dec.*909. *n.*2.

SOCIETAS IN GENERE

Ad probandam ſocietatem requiruntur probationes veræ, & ſolemnes *dec.*905. *n.*7.

Ceſſata ſocietate ceſſat cauſa productiva lucrorum, & illorum mutua participatio *deciſ.*826. *n.*6.

Inter Fratres ſemper præſumitur *dec.*790. *numer.*7.

Per mortem naturalem unius ex ſociis diſſolvitur *dec.*827. *n.*1.

Sicuti paritèr per decoctionem rationis Bancariæ, quæ morti æquiparatur eadem ſocietas diſſolvitur *ibid.* *n.*2.

Poſita ſocietate omnium bonorum tenentur ſocii filiam alterius conſocii pro virili dotare *dec.*790. *n.*6.

Univerſalis omnium bonorum ex quibus concludatur *dec.*790. *n.*8. & 9.

SOCIETAS IN SPECIE

PP. Societatis Jeſu ex privilegiis Pauli III. Pii IV., & Gregorii XIII. fuerunt exempti a qualibet decimarum ſolutione non ſolùm quoad bona data pro fundatione Collegii, ſed etiam quoad cætera ſucceſsivè acquiſita, & acquirenda *dec.*740. *n.*1.

SOLEMNITATES

Quæ de Jure requiruntur in renunciatione, requiruntur etiam in illius ratificatione *deciſ.*879. *n.*5.

SOLVERE

Idem eſt Inſtitori, ſive præpoſito alicujus Tabernæ ſolvere, ac intereſſe habentibus, ſive Domino ejuſdem negocii *deciſ.*756. *n.*3. & *ſeqq.*

Et in eorum locum ſubintranti *ibid.* *numer.*4.

Minutatim, eſt quid minus ſolvere *deciſ.*873. *n.*6.

Qui executivè ſolvit, executivè etiam reintegrandus eſt *dec.*770. *n.*1.

SOLUTIO

Ad iteratam ſolutionem nemo tenetur *dec.*804. *n* 3.

Adminicula uti ſingula habentia præſumptionem ſolutionis multò fortius illam habent uti univerſa *dec* 915. *n.*4.

Concludentèr eſt probanda a Debitore *dec.*905. *n.*28.

Debiti ſolutio, ſubtractio pecuniarum, & expenſæ ſunt plenè a Procuratore probandæ *dec.*770. *n.*6.

Debitorum defuncti facta ſemper præſumitur ex pecuniis in ejus hæreditate repertis *deciſ* 877. *n* 3.

Imaginaria in hærede ex quibus arguatur, & ex quibus excludatur *dec* 877. *n.*2.

Incepta a Teſtatore eſt ab hæredibus perficienda *dec.*564. *n.*15.

Indefinitè facta referri ſemper debet in cauſam antiquiorem, & duriorem *dec.*755. *n.*18.

Iterata, ac duplex pro eodem credito permittenda non eſt *deciſ.*751. *n.*3.

Nemo ad iteratam ſolutionem tenetur *dec.*832. *num.*13.

Quando ex temporis lapſu non ſit præſumenda *dec.*885. *n.*1.

Quocumque modo ſecuta ſemper excludit debitum *deciſ* 735. *n* 17.

Semper facta præſumitur de bonis propriis *deciſ* 823. *n.*2.

Solutionis contemporaneitas, & realitas ex quibus præſumatur *dec.*811. *n.*11.

Super bonis debitoris duplex ſolutio conſequi nequit *dec.*756 *n.*9.

SORORES

Primam cauſam ſuccedendi habent Fratri ab inteſtato defuncto *dec.*806. *n.*3.

Et illis danda eſt immiſſio *ibid.* *n.*4.

SPECIES

Poſt genus ſtat non augumentativè, ſed reſtrictivè, & declarativè *dec* 910. *n.*11.

SPOLIUM

Actio ſpolii remanet ſemper exercibilis non ſolùm contra ipſum Creditorem, ſed etiam contra tertium emptorem, & poſſeſſorem *dec.*832. *n.*1.

Purgatio ſpolii judicialis in judicio deliberationis mediante effectiva reintegratione nunquam ſolet denegari *dec.*912. *n.*5.

SPONSUS

In limine alicujus matrimonii contrahendi a conſanguineis ſponſi datur opera, ut ipſe appareat

pareat multò opulentior, quàm verè exiſtat *dec.*847. *n.*20.

Neque ex tali actu vel commodati, vel alterius generis ulla induci poteſt donatio *ibid. num.*21.

STATUS

Ex actibus ad cauthelam geſtis efformari nequit contrarius ſtatus *dec.*751. *n.*46.

STATUTUM IN GENERE

Acceptatio Statuti ſuppoſita illius ſcientia ſemper præſumitur *dec.*809. *n.*28.

Antiquum in futurum obſervatum non poteſt de illegalitate redargui, donèc exadverſo contrarium non probetur *dec.*786. *n.*18.

Apoſtolica authoritate confirmatum compræhendit tam Clericos, quàm Laicos, quàm etiam Forenſes *dec.*754. *n.*14., & 15.

Et iſta Apoſtolica Statuti confirmatio ex lapſu immemorabili præſumitur *ibid. n.*6.

Confirmatio Statuti correctorii Juris communis in forma communi non ſufficit, ſed illa requiritur in forma ſpecifica *dec.*890. *n.*2.

Continuativum poſſeſſionis Defuncti in hæredem ut locum habeat conſtare debet de qualitate hæreditaria illius, qui ultimo loco deceſſit *dec.*867. *n.*3.

Cùm virtus, & effectus continuationis penitùs ceſſet in iis, qui non ſunt hæredes ultimi poſſeſſoris *ibid. n.*4.

Excluſivum fœminarum proptèr agnationem derogat cenſuræ *L. Feminæ Cod. de ſecund. nupt. dec.*753. *num.*22.

Declara *ibid. num* 23.

Ex Conſtitutione Innocentii XI. Statuta Feminarum excluſiva compræhendunt etiam hæreditates Clericorum *dec.*901. *n.*6., & 11.

Quæ conſtitutio locum tantùm habet in hæreditatibus poſterioribus dictæ conſtitutioni, non autem anterioribus *ibid. n.*7.

In ea ſtatuitur quod dicta agnatitia Statuta, & Fœminarum excluſiva debeant omninò ſervari non curata qualitate Perſonarum excluſarum, vel excludentium *ibidem n* 8., & 12.

Et ſervari debent Statuta locorum ubi ſita ſunt bona *ibid. n* 9.

Et hoc etiam procedit, quamvis Perſonæ excluſæ, vel excludentes non ſint immediatè S. Sedi ſubjectæ *ibid. n* 10 14., & 17.

Fuitque edita ad tollendas innumerabiles contentiones, quæ in dies exoriebantur *ibid. n.*13. 15., & 16.

Honeſtum, & licitum ob laudabilem conſervandæ agnationis rationem ſimplici confirmatione in forma ſpecifica roboratur *deciſ.*812. *n* 4.

In forma ſpecifica confirmatum ſemper eſt obſervandum non curata conceſſione novæ Audientiæ *dec.*890. *n* 9.

In forma ſpecifica confirmatum valet etiamſi ſit contrarium Juris diſpoſitioni *deciſ.*812. *num* 3.

Laicale Clericos non ligat *dec.*892. *n.*38.

Limita *ibid. num.*39.

Loci nil aliud eſt, quàm conſuetudo diù obſervata, & poſteà in ſcriptis redacta *dec* 754. *n.*5., & *dec.*892. *n.*29., & 30.

Præſertim ſi ſit in viridi obſervantia, quo caſu facilius attenditur *dicta dec.*754. *n.*6.

Item ſi adſint Teſtes ſuper eadem obſervantia deponentes *ibid. n.*7.

Mandans quod duæ ſententiæ habeant vim trium, non procedit ubi ſententiæ ſint injuſtæ *dec.*847. *n.*1.

Municipale quandò dicatur legale *deciſ.*809. *num.*26.

Non compræhendit bona extrà illud ſita *deciſ.*755. *n* 6.

Non extenditur extrà fines Territorii *dec.*867. *n.*5., & 6.

Si non diſtinguit nèc nos diſtinguere debemus *dec.*797. *n.*8.

STATUTUM IN SPECIE

Bononiæ filiam non excludit ab hæreditate Parentis in concurſu Patruorum *deciſ.* 755. *num* 7.

Camerini ſub *Rubrica* 119. *lib* 2. loquens de excluſione Fæminarum proptèr dotem, quomodo ſit intelligendum *dec.*779. *num.* 6. 17. & *ſeqq.*

Fani promiſcuè uſurpat nomina Familiæ, & Agnationis *dec.*814. *n.*21.

*Ferrariæ Rubric.*90. & 91. diſponit, ut minores nequeant ſe obligare abſquè ſolemnitatibus *dec.*846. *n.*1.

In vim Statuti Urbis duæ ſententiæ conformes habent vim trium *dec.*772. *n.*1.

Ravennæ quid circà admiſſionem Conſiliariorum diſponat *dec* 890. *n* 5.

Vigore Statuti Eugubini prò auctorizando contractu Mulieris requiritur præſentia, & conſenſus Conſanguinei *dec.*782. *n.*6.

Viterbienſe diſponit Fœminas Cives teneri relinquere hæreditatem Filiis excepta decima parte *dec.*901. *n.*18.

Urbis habilitat majorem 20. *annorum* ad contrahendum *dec.*772. *n.*3., & 4.

STILUS

Ad hoc ut proficiat litigantibus debet conſtare per ſententias in contradictorio judicio promulgatas, non autèm per ſimplices Curialium atteſtationes *dec.*912. *n.*3.

STOLA

Delatio Stolæ eſt de per ſe actus indifferens, & proprium Sacerdotum indumentum, non vero Juriſdictionale *dec.*833. *n.*6.

Explica, & declara *ibid. n.*7. & *ſeqq.*

SUBDITUS

Alicujus Baronis non dicitur integræ fidei ad teſtificandum *dec.*878. *n* 6.

SUBINGRESSUS

Legalis minùs operatur disjunctivè à facto hominis *dec.*819. *n* 21.

SUBROGATUS

Induit naturam illius, in cujus locum ſubrogatur *dec.*756. *n.*12., *dec.*809. *n.*17., & *deciſ.*836. *n.*21.

SUBSTITUTIO

Compendioſa quæ continet in ſe vulgarem, facit, ut ulteriores ſubſtituti ſubingrediantur jure proprio, & independentèr ab illo in locum primi vocati *dec.*746. *n.*17.

Compendioſa quæ ſit, & quomodò ſit regulanda *dec.*861. *n.*26.

Con-

Concepta per verbum -- *Succedant* -- intèr liberos dicitur directa *dec.*753. *n.*12.

Ideoquè poſſunt Filii vigore talis directæ ſubſtitutionis propria authoritate hæreditatem capere, abſquè eo quod inſtitutus Trebellianicam detrahere valeat *ibid. n.*13.

Declarantur contrariæ Authoritates *ibidem. n.*14., & 16.

Dicitur vulgaris ſi ſit ordinata abſquè ulla nota perpetuitatis *dec.*864. *n.*13.

Facta cenſetur in bonis, ſuper quibus cadit inſtitutio, & gravamen cenſetur ſemper adjectum reſpectivè ad emolumentum *dec.*747. *num.*4.

In fideicommiſſaria Subſtitutione quæ verba importent ſimplicem deſignationem ordinis ſuccedendi *dec.*746. *n.*15.

In uno caſu ordinata, repetita nunqnàm cenſetur in altero caſu diverſo *dec.*861. *n.*5.

Nè ſubſtitutio favore remotiorum facta in hæreditate reddatur eluſoria dicendum eſt, quod ſint vocati etiam intermedii non ſolùm ad portionem Patris, ſed etiam Patruorum *dec* 896. *n.*14.

Præſertim ſi dd. Patrui deceſſerunt abſque Filiis *ibid. n.*15.

Et quando Filii, & Nepotes plurièspoſiti ſunt in conditione cum qualitate naturalitatis, & legitimitatis *ibid. n.*16.

Papiniani reſponſum in Leg. Cum Avus cum ſpecialitèr loquatur de fideicommiſſaria ſubſtitutione extendi nequit ad vulgarem *deciſ.*861. *n.*24. & *ſeqq.*

Pro non ſcripta haberi debet ſi facta ſit contra diſpoſitionem Legis *dec.*753. *n.*20.

Pupillaris non debet eſſe fruſtranea *dec.* 913. *num* 8.

Reciproca deficientibus requiſitis *L. Titia ſcio* ex conjecturis deduci etiam poteſt *dec.*762. *num* 2.

Et quæ ſint iſtæ conjecturæ *ibid. n. ſeqq.*

Reciproca omnium inducitur, ſi collectivè vocati leguntur agnati addita perpetua excluſione Fœminarum *dec.*762. *n.*6.

Reciproca probatur ſi Teſtator -- *Omnes Deſcendentes ſibi invicem ſubſtituis* -- quæ verba important ſubſtitutionem per tranſverſum faciendam *dec.*738. *n.*3.

Suppoſita ſubſtitutione alterius in caſu, quo major natu non aſſumpſerit cognomen Fideicommittentis ſequitur, quod ordinatum fuerit fideicommiſſum conventionale favore ſubſtituti *dec.*746. *n.*20.

Vulgaris ea dicitur, ſi vocatur ſubſtitutus, quando hæres inſtitutus vèl noluit, vel non potuit adire hæreditatem *dec.*861. *n.*20.

Neque iſta conditio convenit ſubſtitutioni fideicommiſſariæ *ibid. n.*21.

Et de ratione *ibid. num.*22.

SUCCEDERE

Is debet qui tempore ſucceſſionis habet qualitatem volitam à Teſtatore *dec.*850. *n.*19.

Quandò agitur de Perſonis ſuccedere debentibus ſemper capi debet interpretatio ad favorem potiùs Maſculorum Deſcendentium, quàm Fœminarum in ſubſidium vocatarum *dec.*913. *n.*17.

SUCCESSIO

Adimplens voluntatem Teſtatoris à ſucceſſione illius repelli nequit *dec.*868. *n.*1.

Ei danda eſt, qui vocationem habet *dec.*850. *num.*2.

Fęminæ excluduntur à ſucceſſione Patris, & Avi per Statutum Eugubinum *deciſ.* 782. *num.*3.

Fideicommiſſaria eodem ordine deferri debet, ac defertur ſucceſſio ab inteſtato *deciſ.*846. *num.*8.

Quem ordinem præſumptio eſt Teſtatorem conſervare voluiſſe *ibid. n* 9.

Et exinde oritur, quod in ſucceſſionibus ſemper attendi debeat proximitas gravati, & non gravantis *ibid. n.*10.

Quodque bona in unam lineam ingreſſa in aliam non tranſeant niſi prima penitùs extincta *ibid. n.*11.

Inæqualitas portionum eſt ſemper odibilis in ſucceſſionibus *dec.*738. *n.*22.

In Fideicommiſſariis ſucceſſionibus an verius attendi debeat proximitas gravati, & non gravantis *dec.*850. *n.*1.

In Fideicommiſſariis ſucceſſionibus idem ordo ſuccedendi datus cenſetur, qui ab inteſtato ſervatur niſi contrarium expraſsè caveatùr *dec.*806. *n.*2.

In inteſtata ſucceſſione Aſcendentium Deſcendentes ſemper occupant locum Patris, vel Matris ad effectum æqualiter ſuccedendi cùm Patruo, vel Amita *dec.*850. *n.*3.

Quod procedit etiam in ſucceſſionibus teſtatis, & de ratione *ibid. n.*4.

Limita *ibid. num.*5. & *ſeqq.*

In ſucceſſione ſublata omni Agnatorum, & Cognatorum differentia attenditur ſola naturalis proximitas gradus *dec.*850. *n.*16.

Lineæ proximioris quandò deferatur in capita, vel in ſtirpes *dec.*783. *n.*8.

Poſt defectum legitimorum in eadem linea devolvitur ad alium qualitate legitimitatis præditum, ſi Teſtator id voluit, & in illius concurſu legitimatos excluſit *dec.*738. *n.*4., & 11.

Regulæ generales quod ſucceſſio regulari debeat ad inſtàr fluminum, & ſimiles, procedunt ubi non reſiſtit voluntas Teſtatoris *deciſ.*783. *n.*18.

SUMPTUS

Publicus à Copia authentica extractus omnimodam promeretur fidem *dec.*914. *n.*6.

SUPPLICATIO

Cui ſupplicationis capiti ſit adhærendum ſi primum cum ſecundo conciliari poteſt *dec.*805. *num.*9.

In diſcordia Literarum Apoſtolicarum vigore Supplicationis expeditarum attendi potiùs debet tenor ſupplicationis, quâm tenor Literarum, & de ratione *dec.*805. *n.*10.

Et quidquid in ſucceſſivis literis expreſſum non fuit, non à Papa denegatum, ſed à negligentia, & incuria extenſoris omiſſum cenſetur *ibid. n.*11.

SUPPRESSIO

Tituli, & unio ex quibus excludatur *dec.*807. *num.*7.

T

TAXA

AD *Taxæ* ſolutionem tenentur omnes, quibus eſt utilis, & communis *deciſ.* 802 *num.*13.

Equorum mortuorum eſt antiquiſſima in Statu Eccleſiaſtico *dec.*903. *n.*1.

Et non eſt eadem cùm illa alia -- *di Strame. Paglia, e Legna*, *ibid. n.*2.

Quæ Equorum mortuorum taxa de Anno 1560. applicata fuit à ſan: mem: Pio IV. Reu. Cam. Apoſtolicæ *ibid. n.*3.

Et per hoc effecta eſt cameralis, fixa, & perpetua, *ibid. n.*4 7., & 8.

Ad quam ſolvendam voluit Sum: Pontifex, ut tenerentur etiàm illæ Perſonæ, quæ antea illam non ſolvebant *ibid. n.*5., & 10.

Legalis reſpectu quantitatis fructuum habet omnimodam præſumptionem, niſi concludentèr contrarium probetur *dec.*904. *n.*3., & 5.

Et refundit in reum poſſeſſorem onus contrarium probandi *ibid. n.*4.

Non extante originaria impoſitione taxæ, ea præſumi debet uniformis tenori, & formæ obſervantiæ *dec.*802. *n.*7.

Non obligatus ad ſolutionem alicujus taxæ, ſivè Gabellæ antiquæ, nèc minùs tenetur ad ſolutionem novæ in locum antiquæ ſuffectæ *dec.*802. *n.*2., & 4.

TERMINUS

Dividens bona poſſidentium particularium ſatis non eſt ad dividenda Territoria *dec.*763. *num.*18.

Ii verè ſunt aſſignandi, qui ab aliquo aſſignantur ad diſcriminandum proprium ab alieno Territorio *dec.*763. *n.*7.

Melior probatio terminorum, & confinium haberi nequit quàm à Ruſticis, quibus in hac re pleniſſimè eſt deferendum *dec.*763. *n.*8.

Quadrilater quatuor dividit Territoria *deciſ.*763. *n.*17.

Realitas termini evincitur ex Teſtibus, & oculari inſpectione *dec.*763. *n.*6.

Reſpicientia termini ergà alium ex quibus arguatur *dec.*763. *n.*14.

Si habeat omnia vera ſigna termini diviſorii ſtat procùl dubio ad dividendum unum Territorium ab alio *dec.*763. *n* 2.

Si poſitus non reperiatur intrà lineam terminorum dividentium amotus præſumitur *deciſ.*763. *n.*5.

Unicus duo tantùm tenimenta poteſt dividere *dec.*763. *n.*15.

TESTAMENTUM

In quo expreſſè Trebellianica fuit prohibita. ſi ſit acceptatum ab hærede illius detractioni locus ampliùs non eſt *dec* 882. *n.*7.

Intèr liberos illud dicitur, in quo filii ſunt primariò inſtituti, non verò ſubſtituti *dec.*753. *num* 9.

Limita *ibid. n.*10., & de rationa.

Illud etiam dicitur, in quo Filiis ſubſtitutis Patri adhùc viventi materna hæreditas defertur *ibid. n.*11.

In Teſtamentis, quæ fiunt à Vaſſallis Caſtri S. Gregorii, & Caſapis, ſemper apponitur illa clauſula -- *ſervata medietate bonorum Curiæ, ſivè alia ſimilis* -- *dec.*892. *n.*9.

In Teſtamento nèc ſyllaba remanere debet otioſa *dec* 913. *n.*9.

Licèt non ſit executioni demandatum inſervit tamèn prò declaratione animi ipſius Teſtantis *dec.*795. *n.*5.

Limita tamèn *ibid. num.*13.

Matris Filias poſt Patrem ſubſtituentis dicitur etiam teſtamentum intèr liberos *deciſ.*753. *n.*16.

Pars conditionalis Teſtamenti apertè demonſtrat aliam partem *dec.*783. *n.*4.

Prius conditum inter liberos ut revocatum cenſeatur per ſecundum quid requiratur *deciſ.*790. *n.*1. 2. & *ſeqq.*

Secundum favore extranearum Perſonarum conditum, ſi expreſſam non habeat clauſulam derogatoriam corruit, & ſubſtinetur primum exaratum favore liberorum *deciſ.*753. *n.*3.

Nequè defectus dictæ clauſulæ derogatoriæ ſanari poteſt ex clauſula illa *Caſſans &c. irritans &c.*, & de ratione *ibid. n.*4.

Declara quod iſta clauſula derogatoria ſpecialis neceſſaria non eſt quandò conſtat reverà Teſtatorem ſuam mutaſſe voluntatem *ibid. n.*5., & 6.

Iſta verò mutandi voluntas ex quibus excludatur *ibid n.*7. & *ſeqq.*

Nec proficit, quod aliquid filiis in primo Teſtamento hæredibus ſcriptis, in ſecundo relictum ſit, quià unicè in hoc inſpicitur quale ex duobus ſit Filiis favorabilius *ibid. num.*8.

Secundum ſi ſit Filiis favorabilius attendendum ſemper eſt *dec* 790. *n.*3.

Validum ſicut ſilere facit cauſam inteſtati, ità aperit aditum illis, qui cauſa teſtati veniunt *dec.*981. *n.*3.

TESTATOR

Ad probandum quod ipſe voluerit prohibere Trebellianicam primo hæredi directo in gratiam ſecundi obliqui urgentiſſimæ requiruntur demonſtrationes *dec.*844. *n.*14.

Et quæ illæ eſſe debeant *ibid n.*15.

Ex diſcretivo modo loquendi diverſa arguitur Teſtatoris mens *dec.*783. *n* 11., & 13.

Ex invitatione legitimorum, & naturalium in excluſionem Spuriorum, & illegitimorum arguitur Teſtatorem intellexiſſe nedùm de Filiis primi gradus ſuæ hæredis, ſed etiam de ulterioribus *dec.*913. *n.*11.

Ex quibus arguatur, quod omnes Deſcendentes prò unica tantùm linea conſideraverit *dec.*738. *n.*12.

Ex quibus arguatur vocare tantumodo voluiſſe deſcendentes maſculos ex maſculis *deciſ.*842. *n.*1.

Licèt Feminas excluſerit à ſucceſſione, non indè ſequitur, quod etiam illarum filios excludere voluerit in ſubſidium *dec.*839. *n* 15.

Licèt poſſit Trebellianicam prohibere, iſta tamèn prohibitio ex quibus reſultare debeat *dec.*844. *n.*6. & *ſeqq.*

Non præſumitur odio habuiſſe Fœminas ſi eas per poſterius vocavit, & verbis generalibus incluſit *dec.*801. *n.*7.

Præſumi nequit quod cogitaverit nefandum caſum, quod ejus Filia ſit progenitura Baſtardos, & illegitimos *dec.*913. *n.*10.

Prohibens bonorum diſtractionem non ſupponitur quod hæredes inſtituerit in ſolo uſufructu *dec.*919. *n.*9.

Quandò ab initio conſtituiſſe dicatur plures lineas, vèl potiùs unam à ſemetipſo efformandam, itaùt opus non ſit recurrere ad reciprocam linearem, vèl ad illius requiſita *decis.*819. *n.*11.

Quandò exoptaſſe dicatur qualitatem maſculinam tàm in generante, quàm in generato *dec.*814. *n.*11. 13. *& ſeqq.*

Quandò intelligat efformare unam lineam exemplificativè, vel non *dec.*783. *n.*10.

Quandò voluiſſe cenſendum ſit, ut legatum executioni demandaretur, etiamſi bona fuerint imparia, itaùt per hæredem ſuppleri debeat, *& num.*6., *&* 7. ubi diſtinguitur *decis.*795. *n.*1. 11. *& ſeqq.*

Præſertim ſi legatum tendat ad celebrationem Miſſarum, & Animarum ſalutem *ibid. n.*2.

Semper præſumitur ſe conformaſſe cum patrio Statuto *dec.*814. *n.*22.

Semper præſumi debet, ſe voluiſſe referre ad ſucceſſionem debitam de Jure *dec.*738. *n.*26.

Si alienationis prohibitionem adjecerit in caſu etiam proprii debiti, & neceſſariæ ſolutionis præſumitur etiam Trebellianicam prohibuiſſe *dec.*735. *n.*6.

Si habet Filios, Filialque vocatio Familiæ importat vocationem ſolius familiæ effectivæ non verò remotiſſimæ contentivæ *decis.*742. *n.*11.

Si impenſas faciendas ſuper ſuis bonis taxavit, ab hujuſmodi taxatione non eſt recedendum *dec.*777. *n.*3.

Si in una Teſtamenti parte admittere voluit agnatos, cenſetur hanc admiſſionem voluiſſe præiativè, & in ſubſidium maſculos ex fœminis vocaſſe *dec.*752. *n.*16.

Si lineam coarctavit ad legitimos, & naturales excluſis legitimatis, illa defectia extincta dicetur linea, non curatis legitimatis de eadem linea *dec.*738. *n.*28.

Si voluit quod Cappellani invitati eſſent Sacerdotes actu celebrantes idem eſt, ac ſi eiſdem præceptum injunxerit celebrandi per ſe ipſum *dec.*751. *n.*9.

Si voluit ut maſculi tantùm ſuccederent, tunc nec per poſterius admitti poſſunt maſculi ex fœminis, ſed bona remanent libera *decis.*814. *n.*27.

Reſpondetur contrariis authoritatibus *ibid. n. ſeqq.*

Ubi excluſit aliquem ab omni Jure cenſetur ibi non diſponere de ſuis bonis *dec.*747. *num.* 9. *&* 10.

Vocans in fideicommiſſo omnes deſcendentes de aliqua linea, reſpicit illos collegialitèr, & per modum unius *dec* 783. *n.*2.

Quo caſu par eſt affectio Teſtatoris conſiderantis illos pro procedentibus ab eadem linea *ibid. n.*3.

Vocans omnes deſcendentes alicujus lineæ etiam legitimatos, quod caput lineæ vocaſſe dicatur *dec.*783. *n.*5.

Vocans omnes deſcendentes alicujus tam in ingreſſu, quàm in progreſſu fideicommiſſi in capita, & non in ſtirpes, veroſimile eſt, quod eos per modum Collegii conſideraverit *dec.*783. *n.*9.

TESTES

Ad adimendam fidem Teſti in civilibus non ſufficit quælibet lis, ſed debet eſſe gravis, & capitalis *dec.*905. *n.*17.

Concives, & Incolæ præferendi ſunt extraneis *dec.*736. *n.*5.

De facto proprio deponentes optimam fidem merentur *dec.*811. *n.*10., *& dec.*905.*n.*13.

Deponentes de auditu alterius, qui facti veritatem ignorabat, nil probant *dec.*796. *n.*7.

Deponentes de re habente Juris aſſiſtentiam cæteris ſemper ſunt præferendi *dec.*730. *n.*5.

Depoſitio Teſtium expiſcata pendente lite nullam conſtituit probationem *dec.*904. *n.*13.

Examinati abſque citatione Partis, intimatione, & interrogatoriis nullum probationis gradum conſtituunt *dec.*840. *n.*11.

Fœminini generis, ſingulares, & obamicitiam, vel ſanguinem conjuncti nullam fidem in judicio promerentur *dec.*878. *n.*9.

Formiter examinati, & ex aliis adminiculis eorum fides comprobata plenè probant *decis.*918. *n.*18.

Inveriſimilia deponentibus nulla fides eſt præſtanda *dec.*878. *n.*15.

Optimè informati, & ſcientiæ cauſam reddentes, optimè excludunt exemptionem *dec.*809. *num.*64.

Serotina illorum expiſcatio nil probat *dec.* 850. *num.*22.

Teſtibus contra proprium commodum, & intereſſe deponentibus plena fides præſtari debet *dec.*754. *num.*7.

Teſtibus de auditu deponentibus nulla præſtanda eſt fides *dec.*916. *n unic.*

TEXTUS

Declaratur Textus *in Cap. Ne Dei de Simon. dec.*809. *n.*50.

Expenditur diſpoſitio Textus *in L. Fin. Cod. de Arbit. Tut.*, & uſque ad finem *dec.*887. *n.*30.

Explicatur diſpoſitio Textus *in L. Cenſuali* 7. *Cod. de donat. & n.ſeqq. dec.*847. *n.*18.

THEORICA

Bartoli in *L. fin.* §. *Quando impendenti ff. ad Senat. Conſult. Tertull.* explicatur *dec.*779. *n.*1 *&* 14., *& dec.*797. *n.* pariter 1.

Cuman. in L. Cum ita §. *in fid. num.*4. *ff. de leg.*2., quo caſu non procedat *dec.*818. *numer.*17. 18. *&* 19.

TITULARIS

Si agat ad annullandam reſervationem penſionis ex capite exceſſus probare tenetur rigidam probationem valoris coarctatam ad decennium ante reſervationem *dec.*840. *numer.*13.

TRANSACTIO

Ad quamnam cauſam ſit referenda *dec* 835.*n*.3.

De natura iſtius eſt ut aliquid hinc indè remittatur, vel condonetur *dec*.780. *n*.12., & *deciſ*.844.*n*.19.

Ea eſt natura tranſactionis, ut jus novum non inducat, ſed cum ſuo antiquo jure conſervet. Præſertim ſi id ex actu poſtea emanato demonſtretur *dec*.786. *num*.27.

Declara *ibid*. *n*.32.

Exceptionem inducit rei judicatæ *dec*.835. *n*.2.

Facta ad extinguendas lites debet perpetuò, & inconcuſsè ſervari *dec*.848. *num*.9.

Fieri nequit in præjudicium vocatorum in fideicommiſſo niſi conſtet de ejuſdem fideicommiſſi utilitate *dec*.731. *num* 3.

Inita ſuper unico tantùm caſu extendi nequit ad diverſum *dec*.767. *n*.2.

In majori parte Capitulorum executa, exequi etiam debet in cæteris *dec*.887. *num*.1.

Læſio nullam, & inefficacem reddit tranſactionem, ac ſi facta non fuiſſet *dec*.731. *n*.5.

Non valet ſuper re clara jam per rem judicatam definitam *dec*.761. *num*.5.

Nullam patitur extenſionem de caſu ad caſum, & de perſona ad perſonam *dec*.755. *n*.12.

Receſſum inducit a beneficio Inventarii, & de ratione *dec*.873. *num*.15.

Seù ſolutio facta Creditori putativo, quando valida, & juſta ſit reputanda *dec*.801. *n*.21.

Si ſuper lite non ſit ſimplicitèr, ſed ſuper re controverſa, quæ ex ſpeciali titulo tranſigenti concedatur, tunc evictio neceſſario præſtari debet *dec*.708. *num*.3.

TRANSIGERE

Juſta cauſa tranſigendi quæ dicatur *dec*.873. *num*.10.

TREBELLIANICA

An debeatur ex ſtabilibus, ſi mobilia non adſint *dec*.735. *num*.15.

Detractio Trebellianicæ præter defuncti, ſive Teſtatoris voluntatem in caſu ab eo non prævíſo fieri valet *dec*.844. *num*.10.

Eſt ſemper quid minus legitima *dec*.859. *n*.9.

Etiam tacitè, ac virtualitèr prohiberi poteſt filiis primi gradus *dec*.735. *num*.12.

Ex quibus ampliativè prohibita cenſeatur in Codicillis *dec*.735. *num*.11.

Non ſolùm expreſsè, verùm etiam conjecturalitèr prohiberi valet *dec*.780. *num*.1.

Plures afferuntur diſtinctiones, quando non detracta a primo hærede, detrahi poſſit à ſecundo *dec*.844.*n*.13 & *ſeqq*.

Præſumitur conſumpta ex lapſu decem annorum *dec*.780. *num*.7.

Amplia *ibid*. *num*.8.

Pro detractione Trebellianicæ requiritur, ut quis ſit hæres directus, & ut talis rogetur *dec*.844. *num*.4.

Et de ratione *ibid*. *num*.5.

Prohibitio non dividendi ſtabilia inducere nequit Trebellianicæ prohibitionem *dec*.859. *num*.13. & *ſeqq*.

Prohibitio Trebellianicæ ex conjecturis etiam argui poteſt *dec*.735. *num*.1.

Et ex tacita diſponentis voluntate eruta ex toto diſpoſitionis contextu *ibid*. *num*.2.

Quando ex perceptione fructuum præſumatur conſumpta, & quando fructus ſint imputandi *dec*.735. *num*.13. & *ſeqq*., & *dec*.780. *num*.2. 4. & 6.

Limita *dicta dec*.780. *num*.5.

Verba totalitatem importantia apta non ſunt virtualitèr inducere prohibitionem Trebellianicæ, ſi in ipſo gravamine reſtituendi non ſit adjecta *dec*.859. *num*.12.

Ut conſumpta dicatur ſufficit lapſus decem annorum *dec*.859. *n*.18.

Ut tacite prohibita cenſeatur, quæ conjecturæ requirantur *dec*.859. *n*.11.

TUTOR

Antequam tutelam aſſumat conficere debet Inventarium *dec*.910. *n*.6.

Eidemque Inventario ſtandum omninò eſt *ibidem* *n*.7.

Confeſſio Tutoris, vel Adminiſtratoris de recepto minori nequit præjudicare *deciſ*.731. *n*.6.

Non tenetur reficere fructus fructuum *dec*.750. *n*.11.

Poteſt conficere Inventarium tam tutelare, quàm hæreditarium eodem tempore, & de ratione *dec*.887. *n*.17.

Vel alius Adminiſtrator ut remaneat liberatus neceſſe eſt, ut in quietantia ponat partitas Dati, & Recepti una cum reſtitutione *dec*.788. *n*.5.

V

VACATIO

V*Eriſimile* non eſt, quod longiſſimo temporis decurſu nulla extiterit vacatio in menſe reſervato *dec*.744. *n*.10.

VALOR

Bonorum per decennium præſumitur mutatus *dec*.904. *n*.11.

VASSALLUS

Caſtri S. Gregorii, & Caſapia ſi vult contrahere, vel facere donationem debet priùs obtinere facultatem Baronis *dec*.892. *n*.10.

Qui illam concedit vel abſolutè, vel ſub conditione *ibid*. *n*.11.

VENDITIO

Quoties deventum fuit ad venditionem Caſtri S. Gregorii, & Caſapia, venditum etiam fuit Jus recadentiarum vigore conſuetudinis *dec*.892. *n*.13.

Declara *ibid*. *n*.14.

Referenda ſemper eſt ad illum, qui illius valorem in proprium commodum erogavit *deciſ*.756. *n*.1.

VENDITOR

Ex natura contractus debet rem venditam facere Emptoris, & ſi alitèr faciat, condemnatur in eo, quod intereſt dicto Emptori *deciſ*.878. *n*.14.

VERBA IN GENERE

Conventionis clara nullam admittunt interpretationem contrariam *dec*.914. *n*.4.

Etiam ampliora, & difformia ſunt ſemper cohibenda intra ſferam rei confirmatæ *dec*.870. *n*.4.

Expreſ-

Expreſſa à Notario in parte ſubſtantiali fortiùs probant, quàm expreſſa in parte formularia *dec.*893. *n.*15.

Impropriare nunquam licet ex conſecutivis, quæ nullam admittunt inconciliabilitatem *dec.*741. *n.*11.

In uno ſenſu accepta in una Teſtamenti parte, in eodem accipiuntur in alia *dec.*738 *n.*21.

Nullum majus Teſtimonium noſtræ mentis eſt, quàm qualitas inſpecta verborum *dec.*839. *n.*9.

Limita *ibid. n.*10.

Quamvis ampla, & effrenata ſemper reſtringuntur ad ſubjectam materiam, a qua declarantur *dec.*786. *n.*25. 29. & 30.

Relativa in teſtamento referenda ſunt juxta Teſtatoris mentem *dec.*783. *n.*16. & 17.

Sive res, debent ſemper ſingula ſingulis congruè referri *dec.*847. *n.*12.

VERBA IN SPECIE

Deſcendentium maſculorum quomodo attentis facti circumſtantiis ſint accipienda *dec.*814. *n.*25 & 26.

Dopo di lei appoſita in ſubſtitutione ſecum ferunt compendioſam filiorum, ac deſcendentium ſubſtitutionem *dec.*746. *n.*16.

Eiſdem modo, & *forma* quid importent *deciſ.*852. *n.*13.

Eſſa vivente certam, & ſpecificam important conditionem *dec.*861. *n.*1.

Eſſa vivente quid importent *dec.*861. *n.*17. & *ſeqq.*

Exerceant importat merum uſum, non autem proprietatem *dec.*786. *n.*12.

Habeant ordinationem, *collationem*, *inſtitutionem*, & *deſtitutionem* affrenatè appoſita in diſtribuendis collationibus, important omnimodam tranſlationem proprietatis Juris conferendi in collatoribus *dec.*786. *n.*21.

Declara, & amplia *ibid. n.*22.

In tutto, o in parte di detta Eredità in Teſtamento adjecta quid importent *dec.*847. *n.*16.

Jure ordinario quid præſeferant *dec.*809. *n.*41.

Liberè excludit quodcumque vinculum *de.*874. *num.*3.

Et invitatio, ſive vocatio hæredum, & ſucceſſorum cum dicta clauſula *liberè*, & *abſquè ulla nota perpetuitatis*, non importat niſi ſimplicem vulgarem *ibid. n.*4.

Idque procedit etiamſi agatur de diſpoſitione aſcendentis *ibid. n.*5.

Lineam maſculinam important derivationem a maſculis verificabilem in fœminis ab eiſdem maſculis deſcendentibus *dec.*742. *n.*2. 3. & *ſeqq*

Miei Eredi univerſali, *e particolari* univerſam hæreditatem complectuntur *dec.*919. *num.*6. & 7.

Præſertim quando ex teſtamenti lectura aliæ adſunt conjecturæ hoc demonſtrantes *ibid. n.*8.

Per ragione d'iſtitutione, *ed in ogn' altro miglior modo* a Teſtatore prolata in aſſignanda dote, vel legitima, quid importent *dec.*824. *n.*7.

Pertineat ſingulare facultatum ſingularitatem excludit *dec.*807. *n.*8.

Portio quid ſignificet *dec.*852. *n.*11.

Ritrovate quid importet *dec.*887. *n.*25.

Sub inviolabili, & *omninò obſervanda conditione* -- conditionalem efficiunt conditionem *dec.*918. *n.*1.

Præſertim ſtantibus aliis verbis -- *Et non alitèr*, *nèc alio modo* -- *ibid. n.*2., & 3.

Totaliter, *Omnino*, *quovis Jure*, & *quovis titulo* -- adjecta in prohibitione alienationis Trebellianicæ prohibitionem inducunt *dec.*735. *n.*3.

Tutta la mia eredità -- appoſita non in gravamine reſtituendi, ſed in hæredis inſtitutione apta non ſunt importare prohibitionem Trebellianicæ *dec.*844. *n.*7., & de ratione.

Et an obſtare poſſint hac in re clauſulæ illæ -- *Omni meliori modo*, *liberamente &c.* *ibid. n.*8., & 9.

Volo eſt abſolutum. & imperativum *dec.*795. *num.*3.

VERISIMILITUDO

Præſefert ſemper veritatis imaginem, ſicuti inveriſimilitudo præſefert imaginem falſitatis *dec.*776. *n.*11.

VERITAS

Semper prævalet conjecturis *dec.*852. *n.*14.

VERSIO

De verſione mediante accollatione, & extinctione debitorum ex lapſu 40. *annorum* ampliùs dubitari nequit *dec.*914. *n.*8.

VIA

Executiva datur pro dote adversùs hæredem prædefuncti Viri *dec.*753 *n.*2.

VICARIÆ

Unitæ alicui Monaſterio vigore Pianæ Conſtitutionis providendæ ſunt ad nominationem Abbatis, ſivè Monaſterii, cui ſont unitæ *dec.*744. *n.*3., & 27.

Idquè procedit etiamſi vacatio ſecuta fuerit in menſe reſervato *ibid. n.*4.

VICARIUS

Capitulari Vicario interdictum eſt conferre beneficia liberæ collationis tàm Sede Epiſcopali plena, quàm vacante *dec.*730. *n.*1.

VIDUÆ

Solent ſemper danominari cùm cognomine defuncti Viri *dec.*776. *n.*15.

VINEA

Qui habet vineam habet tineam *dec.*902. *n.*3.

UNIO

Deficiente publico Inſtrumento probari poteſt ex conjecturis, & argumentis illam convincentibus *dec.*744. *n.*13.

Ex negativa proviſionum Apoſtolicarum oritur vehemens affirmativa unionis *dec.*744. *num* 11.

Non repugnat unioni titulus collativus, & perpetuus cùm enunciativa vacationis, & de ratione *dec.*744. *n.*24.

Probatur ex perceptione fructuum Eccleſiæ unitæ, & aſſignatio congruæ facta à Monaſterio, cui nova Eccleſia fuit unita *dec.*744. *n.*5. 6. 7. & *ſeqq.*

Itèm ex nominationibus, ac proviſionibus factis ab Abbate Monaſterii, cui fuit facta unio *ibid. n.*8., & 9.

Qui-

Digitized by Google

Quinimò probatur ex Teſtibus *ibid. n.*12.

Titulus unionis de directo repugnat Juripatronatus *dec.*744. *n.*25.

VOCATIO

Deſcendentium à Cippo Domus comprætendit tantùm Deſcendentes Agnatos, non verò cognatos, qui de Domo Teſtatoris non ſunt *dec.*819. *n.*15.

Maximè ad excluſionem Agnatorum *ibidem n.*16., & 17., ubi affertur ratio.

Diſpoſitiva Filiorum non inducitur, niſi adſtipulantibus urgentiſſimis conjecturis *deciſ.* 838. *n.*1.

Filiorum ex proprio corpore naſciturorum quomodò ſit intelligenda, atquè ex Teſtantis mente interpretanda *dec.*819. *n.*3. 4. & *ſeqq.*

Filiorum reſtricta ad Filios primo loco vocatos eorum appellatione non veniunt niſi Filii maſculi immediati, & primi gradus *dicta dec.*819. *n.*2.

Intèr poſitivam vocationem, & poſitivam excluſionem datur medium, ideſt non vocatio *dec.*779. *n.*7.

Declara *ibid. num.*9.

Maſculorum, & Fœminarum ſi fuerit alternativè facta à Teſtatore, quomodò ſit intelligenda *dec.*850. *n.*20.

Maſculorum etiàm magis lata, & indifferens reſtringitur ad ſolos maſculos agnatos, & nonniſi per poſteriùs ad cognatos *dec.*819. *num.*5.

Simplex maſculorum de per ſe nil aliud importat, niſi meram ſexus maſculini prædilectionem, & antelationem, non verò reſtrictionem ad ſolos maſculos agnatos *deciſ.*752. *n.*11.

Subſidiaria locum habere nequit, niſi priùs evacuata linea præcedentèr vocata *dec* 839. *num.*1.

VOCATUS

Subſidiariè melioris eſſe nequit conditionis illius, qui primo loco fuit invitatus *dec.*889 *num.*11.

VOLUNTAS

A poteſtate metiri debet *dec.*852. *n.*9.

Et expreſſum pactum contrahentium promptam promerentur executionem *deciſ.* 781. *num.*9.

Ex claro loquendi modo dubitari nequit de clara etiàm voluntate Teſtatoris *deciſ.*747. *num.*11.

Mutatio, & correctio voluntatis in uno eodemque actu nunquàm præſumitur *dec.*859. *num.*17.

Oriri nequit contrarius effectus fini, & claræ teſtatoris voluntati 747. *n.*12.

Quæſtiones ultimarum voluntatum in exiſtimatione Judicantium quoad interpretationem ex Legis poteſtate repoſitæ ſunt *deciſ.*814. *n.*1.

Itaùt ob earum difficultates oporteat Judices in eis Prophetas agere *ibid. num.*2., & 3.

Et quandoque etiam decipiuntur *ibidem num.*4.

Sed ut minùs decipiantur reſponderi debet juxtà veriſimilem Teſtantis voluntatem *ibid. num.*5.

Vel ut ipſi nos in vitæ diſcrimine diſpoſuiſſemus *ibid. n.*6.

Ad certitudinem autem tribus modis Teſtatoris voluntas redigitur, vèl per declarationem, vèl per interpretationem, vèl ex urgenti diſputatione, cùm ex hac veritas magis inveniatur *ibid. n.*7.

Subrogandi bona in fideicommiſſum ex quibus probetur *dec.*852. *n.*10.

Teſtatoris ad effectum recedendi *à conſil.* 85. *Fulgoſ.* non aliundè elici valet, quàm aùt ex clariſſimo voto agnatitio, aùt ex eadem litera, aùt ex clariſſimis conjecturis *dec.*752. *num.*6.

Teſtatoris ex defectu voluntatis vacua remanet *dec.*824. *n.*1.

Trahi nequit ad incognita *dec.*746. *n.*9.

VOTUM

Agnatitium ſtrictum uti odioſum probari debet urgentiſſimis conjecturis *dec.*839. *n.*20.

Itaùt in dubio contrà illud eſt ſemper reſpondendum *ibid. n.*21., & 28.

Captandæ mortis non intrat ubi agitur de ſucceſſione certæ Perſonæ *dec.*836. *n.*7.

Incompatibile non eſt quod agnatitium à Teſtatore fuerit in aliqua parte exoptatum, in aliqua verò non *dec.*839. *n.*27.

USUFRUCTUARIUS

Tùnc ſuccedit, ſi Teſtator nèc invita, nèc in morte aliquem deſignavit hæredem proprietarium, & quare *dec.*859. *n.*15.

USURÆ

Uſurarum neque etiam favore Pupilli ſunt permiſſæ *dec.*750. *n.*12.

USUSFRUCTUS

Bonorum adventitiorum Filii, Patri debetur *dec.*753. *n.*17.

Expirat morte uſufructuarii *dec.*794. *n.*4.

Formalis morte uſufructuarii expirat, nèc ad hæredes tranſmittitur *dec.*864. *n* 9.

Secùs in uſufructu caſuali *ibid. num.*10.

Non egreditur vitam uſufructuarii *deciſ.* 836 *num* 23.

Reſervatus facit, ut donatio facta dicatur intèr vivos, nàm aliàs reſervatio neceſſaria non fuiſſet *dec.*794 *n.*15.

VULGARIS

Per vulgarem anomalam impeditur caducatio fideicommiſsi, non verò ſuppletur prærogativa gradus *dec.*850. *n.*13.

UXOR

Quandò prò defenſione ſuorum Jurium ſuo nomine cauthelam Angeli allegavit, ipſa eſt citanda, non ejus Vir *dec.*785. *n.*5.

Tanquàm benè informata de voluntate Viri omnimoda meretur fidem etiam in favorem Filiarum *dec.*850. *n.*22.

Finis Septimi, & Ultimi Tomi.

VA1 1531237

Digitized by Google

156. 9/13.

Digitized by Google